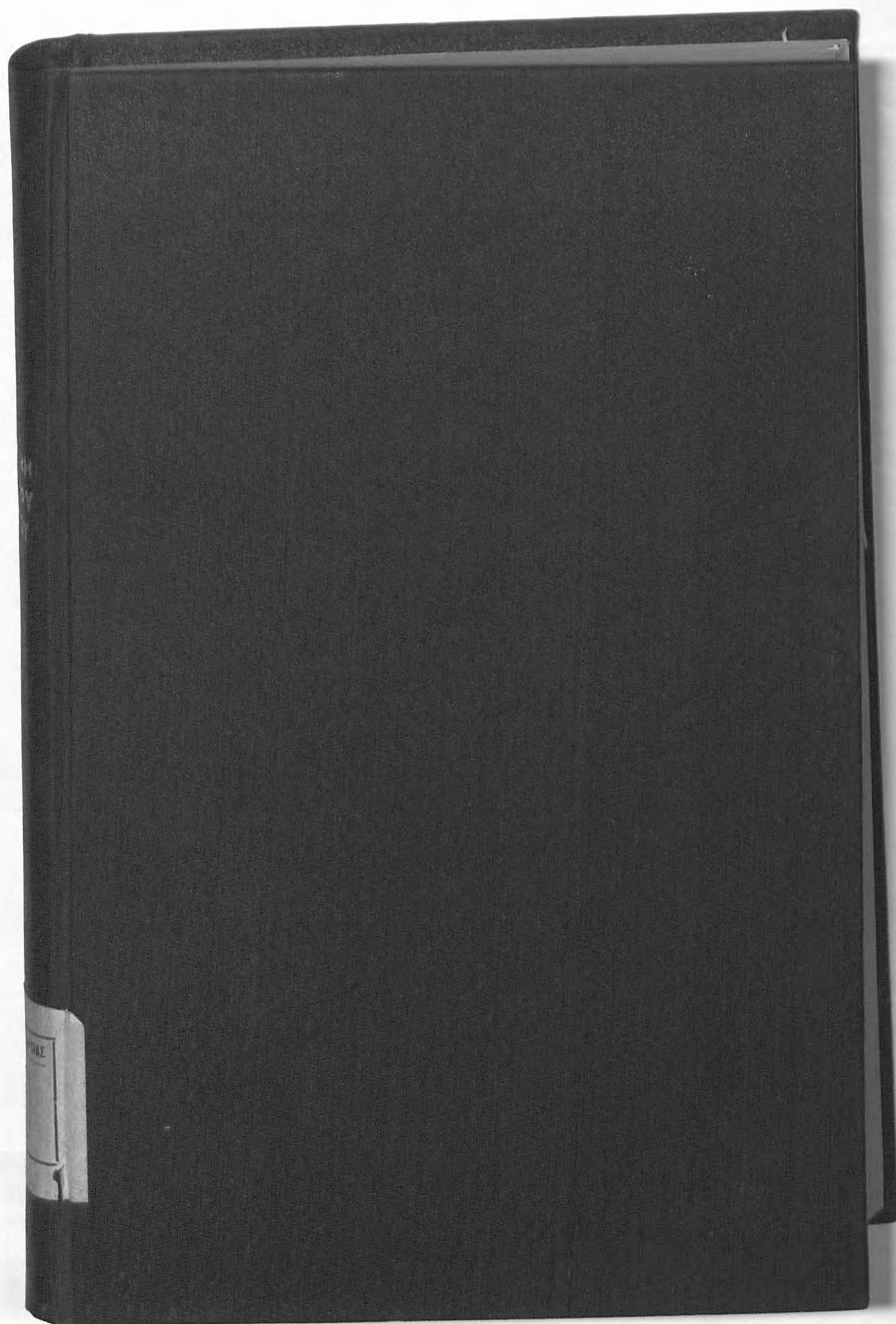

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

GRYER-00123

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ
ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΝΟΣΩΝ
ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΚΚ. ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΣΚΟΥΝΤΩΝ ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΝΕΩΝ ΙΑΤΡΩΝ

ΥΠΟ

Κ. Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

Αρ. ΕΙΓ. 350

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,
ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΚΟΥΣΟΥΛΙΝΟΥ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
47 ΟΔΟΣ ΕΥΡΥΠΙΔΟΥ 47
|
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
111 ΟΔΟΣ ΑΙΟΛΟΥ 111

1883

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΤΟΜΙΑΣ

φυλ. α'. ἐκδοθὲν τὸ 1864.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΙΑΤΡΙΚΟΝ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΝ 1874.

ΥΠΟ ΤΑ ΠΙΕΣΤΗΡΙΑ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

Τόμ. Α'. Νοσ. λοιμώδη, δηλητήρια καὶ δυστροφικά.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ θεραπευτικὴ τῶν νόσων, ὁ τελικὸς δηλ. σκοπὸς πάσης ἱατρικῆς παιδείας, ἡ εὐγενεστέρα καὶ ἀγαθουργεστέρα ἀσκησης πάσης ἀνθρωπίνης γνώσεως, διδάσκει τὴν ἀναγραφὴν ὀρισμένων φαρμάκων καὶ ἄλλων ἱαματικῶν μέσων πρὸς ἀνακούφισιν ἢ ἐπαναφορὰν τῆς ὑγείας τῶν νοσούντων· καὶ ἐπειδὴ τὰ νοσήματα παρίστανται εἰς τὰ πάσχοντα ἄτομα ὑπὸ πολλαπλᾶς μορφᾶς, ἐξαρτωμένως πῇ μὲν ἐκ τῆς ἐντάσεως καὶ περιόδου τοῦ νοσ. ἢ τῆς συμπλοκῆς αὐτοῦ μετ' ἄλλων νοσημάτων, πῇ δὲ ἐκ τῆς ἡλικίας, τοῦ γένους, τῆς κατασκευῆς καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ κάμνοντος καὶ πῇ τέλος ἐκ τῆς ὥρας τοῦ ἔτους, τοῦ κλίματος καὶ τῆς θέσεως τῆς οἰκουμένης πόλεως, ἡ θεραπευτικὴ τῶν νόσων διδάσκει συνάμα τὴν ποικιλίαν περὶ τὴν ἀναγραφὴν τῶν φαρμάκων τούτων καὶ ἱαματικῶν μέσων ἀναλόγως τῶν πολλαπλῶν μορφῶν τῶν νοσημάτων.

Οἱ ἐπὶ μακροὺς χρόνους ἐξασκοῦντες τὸ ἐπάγγελμα καὶ εἰς ἐνδελεχῇ μελέτῃ ἐκτεταμένων ἱατρικῶν συγγραμμάτων ἐγκύπτοντες ἱατροὶ κτῶσι διὰ τοῦ χρόνου τῆς ποικιλίας ταύτης τῶν γνώσεων τῆς θεραπευτικῆς· οἱ νέοι ὅμως, οἱ πρὸ ὀλίγου χρόνου τὰ ἐδῶλια τοῦ Πανεπιστημίου ἐγκαταλιπόντες, ἀναγκάζονται ἢ ν' ἀκολουθῶσι τοὺς γενικοὺς κανόνας τῆς θεραπευτικῆς, οὓς ἐδιδάχθησαν ἐκ τῶν συγγραμμάτων τῆς εἰδικῆς παθολογίας, καὶ ἐν δυσχεραίᾳ περιστάσεσι ν' ἀδημονῶσι καὶ νὰ πιέζωνται ὑπὸ ἀνεκφράστου στενοχωρίας, μὴ γινώσκοντες ποῖα ἀρμόδια φάρμακα συνεβούλευσαν οἱ προγενέστεροι αὐτῶν, ἢ νὰ καταφεύγωσιν εἰς τὴν μελέτην συγγραμμάτων ὀγκωδῶν καὶ ἐφημερίδων πολυτόμων, οὐδὲν ὅλως τοῖς πολλοῖς τούτων ἐφικτῶν.

Τὴν ἀδημονίαν ταύτην τῶν νέων συναδέλφων, καθ' ὃν χρόνον ἡ θεραπευτικὴ ἐβελτιώθη οὐσιωδῶς τῇ εἰσαγωγῇ πολλῶν νέων φαρμάκων καὶ μάλιστα τῶν ἀντισηπτικῶν καὶ οὐκ ὀλίγων ἱαματικῶν μέσων, νομίζω καθῆκον νὰ ἄρω, ἐκδίδων νῦν *Ἐγχειρίδιον θεραπευτικῆς τῶν νόσων*, οὐχὶ ἐξ ἀντιγραφῆς τῶν πεπαλαιωμένων γνώσεων ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τῆς σημερινῆς ἐπιστήμης, εὐελπίς ὅτι οὕτω θέλω τύχει τοῦ σκοποῦ ὃν προσέβην.

Ἐγγραφον ἐν Ἀθήναις μηνὶ Ἰανουαρίῳ 1883.

Κ. Π. ΔΗΛΙΑΓΓΕΛΗΣ

Καθηγητῆς τῆς εἰδικῆς παθολογίας καὶ θεραπείας.

ΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΣΤΑΘΜΑ.

Τὰ ἐν Ἑλλάδι πρὸς φαρμακευτικὸν σκοπὸν χρήσιμα σταθμὰ εἰσι

1) τὰ Ἑλληνικά, ἅπερ διακρίνονται·

1 λίτρα εἰς 12 οὔγγ. εἰς 96 δρ. εἰς 288 γράμμα καὶ εἰς 5760 σιτάρια

1 » 8 » 24 » 480 »

ταῦτα δὲ σχετικῶς πρὸς τὰ γαλλικὰ γραμμάρια ἀντιστοιχοῦσιν ὡς ἑξῆς

3 ¹ / ₃ lb	πρὸς 1200 γλ. γ.	20 σιτ. πρ.	1,24 γλ. γ.	¹ / ₃ σιτ.	πρὸς 0,020 γλ. γ.
2 ¹ / ₃ »	» 900 »	16 »	» 1,00 »	¹ / ₄ »	» 0,016 »
1 ² / ₃ »	» 600 »	10 »	» 0,62 »	¹ / ₅ »	» 0,012 »
1 »	» 360 »	5 »	» 0,31 »	¹ / ₆ »	» 0,010 »
¹ / ₂ »	» 180 »	4 »	» 0,24 »	¹ / ₈ »	» 0,008 »
¹ / ₄ »	» 90 »	3 »	» 0,18 »	¹ / ₁₀ »	» 0,006 »
1 unc	» 30 »	2 »	» 0,124 »	¹ / ₁₂ »	» 0,005 »
¹ / ₂ »	» 15 »	1 »	» 0,062 »	¹ / ₁₅ »	» 0,004 »
2 dr	» 7,50 »	³ / ₄ »	» 0,046 »	¹ / ₂₀ »	» 0,003 »
1 »	» 3,75 »	² / ₃ »	» 0,040 »	¹ / ₃₀ »	» 0,002 »
¹ / ₂ »	» 1,87 »	¹ / ₂ »	» 0,031 »	¹ / ₆₀ »	» 0,001 »

2) τὰ Γαλλικά, ἐκτὸς τῆς ἀρχαίας γαλλ. λίτρας ἀντιστοιχοῦσιν πρὸς 500 γλ. γρ. καὶ εἰς ἀχρηστίαν περιελθούσης, ἅτινα διακρίνονται·

τὸ χιλ. (kilo), εἰς 10 ἑκατ. (héctogr), εἰς 100 δεκ. (décagr), εἰς 1000 γράμ.

τὸ γρ. (gram), εἰς 10 ὑποδ. (décigr), εἰς 100 ὑφ. (centig), εἰς 1000 ὑποχ.

καὶ ταῦτα σχετικῶς πρὸς τὰ ἡμέτερα ἀντιστοιχοῦσιν ὡς ἑξῆς

1 χιλ. (1000) πρ.	33 ¹ / ₃ unc	10 γρ. πρ.	2 ² / ₃ dr	0,1 γρ.	πρὸς 1 ² / ₃ σιτ.
¹ / ₂ » (500)	» 16 ² / ₃ »	5 »	1 ¹ / ₃ »	0,05 »	» ¹⁰ / ₁₂ »
¹ / ₄ » (250)	» 8 ¹ / ₃ »	4 »	64 σιτ.	0,02 »	» ¹ / ₃ »
¹ / ₅ » (200)	» 6 ² / ₃ »	2 »	32 »	0,01 »	» ¹ / ₆ »
1 ἐκ. (100)	» 3 ¹ / ₃ »	1 »	16 »	0,005 »	» ¹ / ₁₂ »
¹ / ₂ » (50)	» 1 ² / ₃ »	0,5 »	8 »	0,002 »	» ¹ / ₃₀ »
¹ / ₄ » (25)	» ⁵ / ₆ »	0,2 »	3 ¹ / ₃ »	0,001 »	» ¹ / ₆₀ »

Εὐχόμαι δὲ ἵνα εἰσαχθῇ καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι τὸ δεκαδικὸν τοῦτο σύστημα τῶν Γαλλικῶν σταθμῶν ἀντὶ τοῦ ἐν χρήσει Βαυαρικοῦ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΚΑΘΟΛΙΚΑ.

Τὰ καθολικὰ νοσήματα διακρίνονται τῶν τοπικῶν, διότι 1) παράγονται ἐκ τῶν αὐτῶν ἀείποτε εἰδικῶν αἰτίων, ἢ εὐλογίᾳ ἐκ τοῦ εὐλογιώδους μικροκόκκου, ὁ κοιλιακὸς τύφος ἐκ τῶν βακτηριδίων αὐτοῦ, ἐνῶ τὰ τοπικὰ ἐκ ποικίλων αἰτίων· 2) ἐξαγγέλλονται διὰ καθολικῶν φαινομένων δυσαναλόγων τῆς ἐντάσεως τῶν αἰτίων καὶ τῶν ἐκ τούτων ὑλικῶν βλαβῶν, οἱ ἐλειογενεῖς πυρετοὶ λ. γ. ἢ εὐλογία κτλ. ἐξαγγέλλονται διὰ πυρετοῦ δυσαναλόγου τῶν αἰτίων καὶ τῶν ὑλικῶν βλαβῶν, ἐνῶ τὰ τοπικὰ ἐξαγγέλλονται διὰ φαινομένων ἀναλόγων τῆς ἐντάσεως τῶν παραγόντων αὐτὰ αἰτίων καὶ τῶν ὑλικῶν βλαβῶν· 3) ἔχουσι σχετικῶς βαρεῖαν πρόγνωσιν καὶ 4) ἀπαιτοῦσιν οὐ μόνον τὰ κοινὰ, ἀλλὰ καὶ εἰδικὰ τινα μέσα πρὸς ἀναίρεσιν τῆς ἐνεργείας τῶν εἰδικῶν αἰτίων δηλ. τὰ ἀντισηπτικὰ φάρμακα πρὸς ἀναίρεσιν τῆς ἐνεργείας τῶν παρασίτων τῶν παραγόντων τὰ λοιμώδη νοσ., τὰ ἀντίδοτα πρὸς ἀναίρεσιν τῆς ἐνεργείας τῶν δηλητηρίων τῶν προκαλούντων τὰ δηλητήρια νοσήματα. Ταῦτα δὲ διακροῦνται εἰς λοιμώδη, δηλητήρια καὶ δυστροφικά.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΛΟΙΜΩΔΗ.

Ταῦτα παράγονται ἐκ τῆς εἰσδύσεως ἐντὸς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος παρασίτων τινων, τῶν σχιζομυκήτων, οἵτινες εἴτε εἰσέρχονται διὰ τῆς ἀναπνοῆς ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος, καὶ μιγνύμενοι μετὰ τοῦ αἵματος προκαλοῦσι τὴν ὑλικὴν βλάβην τῆς ποιότητος αὐτοῦ καὶ τὴν ἀνώμαλον θρέψιν διαφόρων ὀργάνων τοῦ σώματος, ὡς οἱ ἐλειογενεῖς πυρετοὶ (ιδίως καθολικά)· εἴτε κατασκηνοῦσιν ἐπὶ τινος ὀργάνου, προκαλοῦσιν ὑλικὰς βλάβας αὐτοῦ, καὶ εἴτε εἰσέρχονται διὰ τοῦ λεμφικοῦ συστήματος ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ καὶ προκαλοῦσι τὰς ὑλικὰς βλάβας τῆς ποιότητος τοῦ αἵματος καὶ τὴν ἀνώμαλον θρέψιν τῶν ὀργάνων τοῦ

κλμώνοντος, ὡς ὁ κοιλιακὸς τύφος, ἡ διφθερίτις (*καθολικευόμενα* νοσ.). Ἐν τούτοις ταῦτα ὅπωςδὴποτε καὶ ἂν παράγονται δεικνύσι τῆς ἐξῆς ιδιότητος· ποτὲ μὲν οὐδὲως μεταδίδονται εἰς ἕτερα ἄτομα ὑγιῆ, διότι τὰ προκαλοῦντα ταῦτα παρᾶσιτα, εἰσερχόμενα ἐντὸς τῶν πασχόντων, οὐδὲως ἀναπαράγονται καὶ πολλαπλασιάζονται, ἀλλὰ τοὺναντίον καταστρέφονται καὶ ἐκπίπτοντα τῶν πασχόντων οὐκ εἰσὶν ἱκανὰ νὰ μεταδώσωσι τὰ νοσ. ταῦτα εἰς ἄλλους ὑγιεῖς, ὡς οἱ ἐλειογενεῖς πυρετοὶ (**Μιασματικά**).· ποτὲ δὲ μεταδίδονται διὰ τῆς ἐπιμιξίας τῶν πασχόντων καὶ μεταφέρονται διὰ τοῦ ἀέρος ἢ τοῦ ὕδατος εἰς τοὺς ὑγιεῖς, διότι τὰ παράγοντα ταῦτα παρᾶσιτα, εἰσερχόμενα ἐντὸς τῶν πασχόντων, ἀναπαράγονται καὶ πολλαπλασιάζονται, ἀλλὰ τὰ νεογέννητα ἐκπίπτοντα τοῦ σώματος τῶν κλμώνοντων μετὰ τῶν ἐκκριμμάτων αὐτῶν εἰσὶν ἄωρα, καὶ πρέπει νὰ μείνωσι χρόνον τινὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς μετὰ τῶν ἐν ἀποσυνθέσει ὀργανικῶν οὐσιῶν ὅπως ὀριμᾶσωσι, καὶ τότε αἰωρούμενα εἰς τὸν ἀέρα ἢ μιγνύμενα μετὰ τοῦ ὕδατος μεταφέρονται διὰ τοῦ ἀέρος ἢ τοῦ ὕδατος εἰς τοὺς ὑγιεῖς καὶ οὕτω μεταδίδουσι τὰ νοσ. ταῦτα εἰς αὐτοὺς, ὡς ἡ χολέρα, ἡ πικνῶλης, ὁ κοιλιακὸς τύφος (**Σύμμικτα**).· ποτὲ τέλος μεταδίδονται ἀπὸ ἀτόμου εἰς ἄτομον καὶ μεταφέρονται διὰ τῆς ἀμέσου ἢ ἐμμέσου ἐπαφῆς, διότι τὰ παρᾶσιτα ταῦτα ἀναπαράγονται ἐντὸς τῶν πασχόντων καὶ πολλαπλασιάζονται, τὰ δὲ νεογέννητα ἐκπίπτοντα τοῦ σώματος τῶν κλμώνοντων μετὰ τῶν ἐκκριμμάτων αὐτῶν εἰσὶν ὄριμα, καὶ δύνανται μεταφερόμενα διὰ τῆς ἀμέσου ἢ ἐμμέσου ἐπαφῆς νὰ μεταδώσωσι τὰ νοσ. ταῦτα εἰς τοὺς ὑγιεῖς, ὡς ἡ εὐλογία, ἡ διφθερίτις, ἡ σύφιλις (**Μολυσματικά**). Καὶ εἰς μὲν τὰ μiasματικά νοσ. κατατάσσονται οἱ ἐλειογενεῖς πυρετοί· εἰς τὰ σύμμικτα ὁ κοιλιακὸς τύφος, ἡ δυσεντερία, ἡ χολέρα, ἡ ἐγκεφαλομυελίτις, ἡ μηνιγγίτις ἢ τύφος, ἡ φυματίωσις, ἡ ἐλεφαντίασις τῶν Ἑλλήνων, ἡ πανώλης καὶ ὁ κίτριος πυρετός· εἰς τὰ μολυσματικά, τὰ μεταδιδόμενα ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον κατατάσσονται ὡς ὅξαι μὲν τὸ λείριον, ἡ διστρακία, ἡ ἐρυθρὰ, τὸ ἐρυσίπελας, ἡ δαμαλὶς, ἡ ἀνιμοενλογία, ἡ εὐλογία, ἡ διφθερίτις, ὁ ἐξαρθηματικὸς καὶ ὁ ὑπόστροφος τύφος καὶ ὡς χρόνιος ἡ σύφιλις, τὰ μεταδιδόμενα ἀπὸ ζώων εἰς ἄνθρωπον κατατάσσονται ἡ μάλια, ἡ κακοήθης φλέκταινα, ἡ λύσσα, αἱ ἐπιζωοτικαὶ ἀφθαι καὶ τὰ δῆγματα τῶν θφωρ καὶ ἀρθροπόδων, ὡς καὶ ἡ χυροκοκκίασις, ἡ κυστιφερκίασις καὶ ἡ τριχινίασις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΜΙΑΣΜΑΤΙΚΑ ΜΗ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ.

ΕΛΕΙΟΓΕΝΕΙΣ ΠΥΡΕΤΟΙ.

Οὗτοι παράγονται ἐκ τῆς εἰσπνοῆς τοῦ ἐλείου μιάσματος, δηλ. βακτηριδίων ἀναπτυσσομένων τῇ σήψει ἀγνώστων τινῶν φυτῶν, βλαστησάντων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, καὶ ἐξαγγέλλονται διὰ πυρετοῦ ἀφικνουμένου ἢ μὴ εἰς ἀπυρεξίαν καὶ προκαλουμένου ἐκ τῆς τούτων ἐνεκᾶ ἐπερχομένης ἀλλοιώσεως τοῦ αἵματος. Καὶ ἐὰν μὲν ἡ εὐπάθεια τοῦ κάμνοντος ἢ μετρία καὶ οὗτος εἰσέπνευσεν ἅπαξ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλην ποσότητα μιάσματος, ἐπειδὴ τοῦτο ποιεῖ ἐξίτηλον βλάβην τῶν ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος, συνισταμένην εἰς τὴν διέκδυσιν τῆς χρωματιστικῆς ὕλης αὐτῶν (τὴν μελάνωσιν τῶν ὀργάνων τοῦ σπληνός, ἥπατος, ἢ τὴν μελαναιμίαν πάντων τῶν ὀργάνων) καὶ ἐκλείπουσαν διὰ τῆς ἐναλλαγῆς τοῦ αἵματος, οἱ ἐλειογενεῖς πυρετοὶ λέγουσιν εἰς ἀπυρεξίαν καὶ ἐκλήθησαν **διαλείποντες**· ἐὰν δὲ ἡ εὐπάθεια αὐτοῦ ἢ μεγάλη καὶ οὗτος εἰσέπνευσε συνεχῶς μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλην ποσότητα μιάσματος, ἐπειδὴ τοῦτο ποιεῖ συνεχῆ βλάβην τῶν ἐρυθρῶν σωματίων, συνισταμένην εἰς τὴν ἐντελῆ κατὰστροφὴν αὐτῶν καὶ τὴν ἐξοδὸν τῆς αἵματοςσφαιρίνης (τὴν αἵματοςσφαιρίνωσιν τοῦ σπληνός, ἥπατος ἢ τὴν αἵματοςσφαιριναιμίαν τῶν ὀργάνων) καὶ μὴ ἐκλείπουσαν διὰ τῆς ἐναλλαγῆς τοῦ αἵματος, οἱ ἐλειογενεῖς πυρετοὶ οὐ λέγουσιν εἰς ἀπυρεξίαν καὶ ἐκλήθησαν **ἀνέσμιμοι ἢ συνεχεῖς**· ἐὰν δὲ ἡ εὐπάθεια τούτου ἢ μεγίστη καὶ οὗτος εἰσέπνευσεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ὀλίγην μὲν ἀλλὰ βαθμυδὸν αὐξουσαν ποσότητα μιάσματος, ἐπειδὴ τοῦτο ποιεῖ βαθμιαίαν βλάβην πάντων τῶν ἐρυθρῶν σωματίων, συνισταμένην εἰς τὴν διέκδυσιν τῆς χρωματιστικῆς ὕλης αὐτῶν (τὴν μελάνωσιν τοῦ σπληνός καὶ ἥπατος) καὶ τὴν βαθμιαίαν ἐλάττωσιν τούτων (καχεξίαν) μὴ ἐκλείπουσαν διὰ τῆς ἐναλλαγῆς τοῦ αἵματος, οἱ ἐλειογενεῖς πυρετοὶ παρίστανται διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν ἐρυθρῶν σωματίων καὶ ἐκλήθησαν **καχεξίαι**.

α'. ΔΙΑΛΕΙΠΟΝΤΕΣ ΠΥΡΕΤΟΙ.

Καὶ ἐὰν μὲν τὸ εἰσπνευσθὲν ἐφάπαξ μίσημα ἢ ἐλάχιστον τὸ ποσόν, οἱ πυρετοὶ οὗτοι παρίστανται δι' ἐξίτηλου καὶ ἐλαφροῦς ἀλλοιώσεως τοῦ αἵματος, ἐξαγγελλομένης διὰ τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν αἰσθητικῶν καὶ σπα-

νίως τῶν κινητικῶν τῶν ἀγγείων τοῦ ἐγκεφάλου νεύρων, κληθέντες **λαθραῖοι**· ἐὰν δὲ τοῦτο ᾗ μέτριον, οἱ πυρετοὶ ἐκδηλοῦνται δι' ἐξιτήλου καὶ αἰσθητικῆς ἀλλοιώσεως τοῦ αἵματος, ἐξαγγελλομένης διὰ μερίζονος ἐρεθισμοῦ τῶν κινητικῶν τῶν ἀγγείων νεύρων, ὀνομασθέντες **ἀπλοὶ ἢ σύνθετοι καὶ ἀνώμαλοι**· ἐὰν τέλος τοῦτο ᾗ ἄφθονον, οἱ πυρετοὶ ἐκφαίνονται δι' ἐξιτήλου καὶ μερίστης ἀλλοιώσεως τοῦ αἵματος, ἐξαγγελλομένης διὰ μεγίστου ἐρεθισμοῦ τῶν νεύρων τούτων καὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ὑπεραιμίας τοῦ ἐγκεφάλου, λαβόντες τὸ ὄνομα **κακοήθεις**.

Ι. Λαθραῖοι.

Οἱ ἐξαγγελλόμενοι οὐχὶ διὰ τῶν καταφανῶν φαινομένων τοῦ πυρετοῦ ἀλλὰ διὰ τῶν φαινομένων τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν αἰσθητικῶν καὶ σπανίως τῶν κινητικῶν τῶν ἀγγείων νεύρων εἰσι **νευραλγικοὶ καὶ ὑπεραιμικοὶ**, διακρινόμενοι τῶν *νευραλγιῶν* καὶ *υπεραιμιῶν* τῶν ὁργάνων ἐκ τοῦ τύπου αὐτῶν, τῆς ταχείας ἀναπτύξεως καὶ ἐξαφανίσεως τῶν φαινομένων τούτων.

Κατὰ τῶν πρώτων ὁ ἰατρὸς ἀναγράφει ἐν καιρῷ τοῦ παροξυσμοῦ ἐπὶ νευραλγιῶν τὰς ἐπιτριβὰς δι' ἀλοιφῆς μορφινούχου ἢ τὰς ὑποδερμικάς ἐνέσεις τῆς μορφίνης, ἐπὶ καρδιαλγιῶν τὸν αἰθέρα καὶ ἐπὶ γαστραλγιῶν τὰς λευκὰς σταγόνας τοῦ Gallard ἢ τὸ βρωμιούχον ἀλὶ ὡς καὶ τὸν πάγον ἐσωτερικῶς καὶ τὰ καταπλάσματα ἐξωτερικῶς.

1 Rp. Morphin. acet. gr. ii
Unguent. spermac. dr i
D. S δι' ἐπιτριβάς.

3 Rp. Aq. meliss. unc i
» fontan. unc iv
Aeth. sulphur. scr i
Syrup. simpl. unc i
M. D. S κατὰ κοχλ.
μεγάλα πᾶν $\frac{1}{4}$.

2 Rp. Morphin. muriat. gr $\frac{1}{6}$
Solv. in Aq. destill. scr i
D. S διὰ μίαν ἐνεσιν.

4 Rp. Morphin. muriat. gr i
Aq. lauro-cer. scr i
M. D. S 2-3 σταγόν. ἐν τμήμ. σακχ.

5 Rp. Bromur. potass. scr i
Solv. in Aq. fontan. unc ii
Syrup. simpl. unc $\frac{1}{2}$ M. D.

ἐν καιρῷ τῆς διαλείψεως τὴν θεικὴν κινίνην μετ' ἐκχυλίσματος νάρδου καὶ ἐπὶ καρδιαλγίας τὴν θεικὴν κινίνην μετὰ βισμουθοῦ

6 Rp. Chinin. sulphur. gr. xiv
Extr. valerian. gr iv
f. pilul. N^o iv
D. S κατὰ $\frac{1}{2}$ ὥρ. ἐν.

7 Rp. Chinin. sulphur. gr xvi
Magist. bismuth. gr x
Extr. nuc. vomic. gr $\frac{1}{4}$
f. pilul. N^o x κατὰ $\frac{1}{2}$ ὥρ. δύο.

Κατὰ τῶν ὑπεραιμικῶν ἐπὶ γερόντων παραινεῖ ἐν καιρῷ τοῦ παροξυσμοῦ τὰς ξηρὰς ἢ καὶ αἱματηρὰς σικύας κατὰ τὴν πᾶσχούσαν χώ-

ρκαν τοῦ θώρακος, ἐὰν παρίστανται διὰ ῥόγχων ἐκλειπόντων μετὰ τὸν παροξυσμὸν, τὰ ἀλατοῦχα καθάρσια τῆς κιτρικῆς ἢ θεικῆς μαγνησίας, ὑπαρχούσης στεγνώσεως τῆς κοιλίας ἢ τὸ ἐγκροκον βάμμα τοῦ ὀπίου ἐν γλυσχυράματι κόμμεως, ὑπαρχούσης διαρροίας· ἐν καιρῷ τῆς διαλείψεως τὴν θεικὴν ἢ βυρσοδεφικὴν κινίνην.

Πρὸς πρόληψιν ὑποτροπῆς παρέχει τ' ἀφεψήματα, τὸν οἶνον ἀπλοῦν ἢ μετὰ σιδήρου τῆς κίνης, τὸ βάμμα αὐτῆς ὑπὸ Laroche καὶ τὸ θερος τὸ ὕδωρ τοῦ Orezza ἢ τὴν ἀεροφόρον κόκκιν τοῦ σιδηροῦχου μαγνησιζίου, τὸν χειμῶνα τὸν θεικὸν ἢ κιτρικὸν ἢ τρυγικὸν μετὰ κζλεως ἢ διαλελυμένον σίδηρον.

2. Ἀπλοὶ ἢ σύνθετοι καὶ ἀνώμαλοι.

Οἱ ἐξαγγελλόμενοι διὰ τῶν καταφανῶν φαινομένων τοῦ πυρετοῦ εἰσὶν ἀπλοὶ μὲν οἱ **ἀμφημερινοὶ**, συνήθως ὑποτροπιάζοντες καὶ ἔχοντες καθ' ἑκάστην μίαν ἐπίτασιν καὶ ἀνεσιν, οἱ **τριταῖοι**, εὐκόλως ὑποχωροῦντες καὶ παριστῶντες παρ' ἡμέραν μίαν ἐπίτασιν καὶ ἀνεσιν, καὶ οἱ **τεταρταῖοι**, μακρὸν ἐμμένοντες καὶ ἐκδηλοῦντες παρὰ δύο ἡμέρας μίαν ἐπίτασιν καὶ ἀνεσιν· σύνθετοι δὲ οἱ **διπλοὶ ἀμφημερινοὶ**, ἔχοντες καθ' ἑκάστην δύο παροξυσμοὺς, ὃν ὁ εἰς τὴν πρωίαν ἰσχυρότερος καὶ ὁ ἕτερος τὴν ἐσπέραν ἀσθενέστερος, οἱ **διπλοὶ τριταῖοι**, ἐκδηλοῦντες καθ' ἑκάστην ἓνα παροξυσμὸν βαρὺν τὴν α'. καὶ γ'. καὶ ἐλαφρὸν τὴν β'. καὶ δ'., οἱ **διπλοὶ τεταρταῖοι**, ἐκφαίνοντες δύο παροξυσμοὺς ἐντόνους τὴν α'. καὶ δ'. δύο ἡπίους τὴν β'. καὶ ε'. καὶ δύο ἀνέσεις τὴν γ'. καὶ ζ'. ἢ μ., οἱ **ἀναδιπλούμενοι τριταῖοι**, παριστῶντες δύο παροξυσμοὺς κατὰ πᾶσαν τετάρτην ἡμέραν· ἀνώμαλοι τέλος οἱ **ἐξ ἐλλείψεως ἢ βραχύτητος τῶν καιρῶν τοῦ παροξυσμοῦ**, ἔχοντες βραχὺ τὸ ῥίγος ἢ τὸν καύσωνα καὶ λήγοντες ἀνευ ἰδρώτος, οἱ **ἐκ παρατάσεως τῶν καιρῶν αὐτοῦ**, δεικνύοντες πᾶρατεταμένον ῥίγος ἢ καύσωνα καὶ συντομωτάτην ἀπυρεξίαν, οἱ **ἐκ ταχύτητος ἢ βραδύτητος τῶν καιρῶν τούτου**, εἰσβαλλόντες πρωΐαιτερον (προτερίζοντες ἢ προληπτικοί) καὶ γινόμενοι ἀπὸ τριταίων ἀμφημερινοὶ καὶ ἀπὸ τούτων συνεχεῖς, ἢ βραδύτερον (ὕστερίζοντες ἢ ὑστερητικοί) καὶ μεταβαλλόμενοι ἀπὸ ἀμφημερινῶν τριταίων, οἱ **ἐκ μεγαλειτέρας ἢ μικροτέρας ἐντάσεως τῶν καιρῶν τούτου**, γινόμενοι βαρύτεροι κατὰ τὸν β'. καὶ κακοήθεις κατὰ τὸν γ'. παροξυσμὸν (ἀνιόντες) ἢ ἡπιώτεροι κατὰ τοὺς ἐπιόντας (κατιόντες), οἱ **ἐκ διαστροφῆς τῶν καιρῶν αὐτοῦ**, παριστῶντες ὡς πρῶ-

τον καιρὸν τὸν καύσωνα καὶ ὡς δεύτερον τὸ ῥίγος (ὑπαισθάλοντες ἀμνημερινοί).

Οὗτοι δὲ ὅταν ὦσιν ἀπλοῦ εἰ μὲν ἐπιπλέκονται μετ' ἄλλων νοσ. φλογιστικῶν, τῆς πνευμονίας κτλ., διακρίνονται τούτων, διότι ἡ ἔντασις τοῦ πυρετοῦ, παρίσταται ὑπὸ τύπον τινὰ καὶ ἐστὶ δυσανάλογος τῶν ὑλικῶν βλαβῶν τοῦ νοσ. εἰ δὲ ἐπιπλέκονται μετὰ γαστρικοῦ κατάρρου διακρίνονται τῶν γαστρικῶν πυρετῶν, διότι ἡ ὑψωσις τοῦ θερμομέτρου παρίσταται τὴν πρωΐαν, οἱ ἄρρωστοι οὐκ ἔχουσιν ἰσχυρὰν κεφαλαλγίαν μέχρι παραληρημάτων καὶ ἰῶνται διὰ τῆς κινήσης. Ὅταν ὦσιν ἀνώμαλοι καὶ ἔχωσι παρατεταμένον καύσωνα διακρίνονται τῶν ἐκτικῶν, διότι στεροῦνται τῶν διὰ τῶν φυσικῶν μεθόδων ἀπολαμβανομένων φαινομένων, εἰσβάλλουσι συνήθως τὴν πρωΐαν, λήγουσιν ἐν νυκτὶ καὶ οὐχὶ περὶ τὴν πρωΐαν εἰς ἰδρώτα καὶ ὑποχωροῦσιν εἰς τὴν κινήσιν. ὅταν ὦσιν ἀνώμαλοι καὶ ἔχωσιν ἐντόνους τοὺς καιροὺς τοῦ παροξυσμοῦ διακρίνονται τῶν κακῶν ἢ θῶν, διότι στεροῦνται τῶν φαινομένων ὑπερμέτρου ἐρεθισμοῦ τοῦ νευρικοῦ συστήματος (τρόμου μέχρι σπασμῶν, ἀσυναρτησίας ἰδεῶν μέχρι παραληρημάτων, ἀπαθείας μέχρις ὑπνηλίας) κατὰ τὴν περίσθον τῶν προδρόμων καὶ οὐδόλως ὑπάρχει ἡ ἐπιδημικὴ ἢ ἐνδημικὴ μορφή τῶν κακοήθων.

Καὶ κατὰ μὲν τῶν ἀπλῶν ἐν ὧρᾳ ἕκτος ἡ χειμῶνος ὁ ἱατρὸς παραινεῖ ἐν καιρῷ τοῦ ῥίγους, εἴαν ἦ ἐλαφρόν, τὰ χλιαρὰ ἐγχύματα τοῦ τεύου καὶ τῆς φιλύρας, εἴαν δὲ ἦ ἰσχυρότερον ταῦτα καὶ τὰς ξηρὰς ἐπιτριβὰς τῶν ἄκρων, ὡς καὶ τὰ σιναπίσματα ἐπὶ τῆς στομαχικῆς χώρας, τὸ ποτὸν τοῦ Ριβήρου μετὰ λαυδάνου ἔταν παρέπηται ἔμετος. ἐν καιρῷ τοῦ καύσωνος, εἴαν ἦ ἐλαφρὸς, τὴν ἀφαίρεσιν τῶν θερμῶν καλυμμάτων, τὰ ὑπόζυνα ποτὰ ἢ τὸ ἐγχύμα τῆς δακτυλίτιδος, ὅταν οἱ ἄρρωστοι ὦσιν εὐτραφεῖς, εἴαν δὲ ἦ ἰσχυρὸς καὶ οἱ ἄρρωστοι κεφαλαλγῶσι, τὰ ψυχρὰ τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα καὶ τὰ καθάρσια (διὰ θειϊκῆς ἢ κιτρικῆς μαγνησίας μὴ ὑπαρχούσης νευτίας, διὰ τοῦ ὕδατος τῆς Βιέννης ἢ τοῦ καλομέλανος ὑπαρχούσης τοιαύτης)

8 Rp. Potion. river. unc v

(ex Aq. meliss. unc i par)

Tinct. opii croc. gtt. xii

Syrup. simpl. unc i D. S. καθ' ὥρ.

9 Rp. Infus. fol. digit. pp. unc v

(e gr. xii par) add

Aq. lauro-ceras. scr i

Syr. simpl. unc i D. S. κατὰ κχλ.

Ἐν καιρῷ τοῦ ἰδρώτος, τὴν μετὰ προφυλάξεως ἀλλαγὴν τῶν ἐνδυμάτων καὶ τὴν θειϊκὴν κινήσιν (16-20 σιτ. ἐπὶ ἐνηλίκων, 12-16 ἐπὶ γερόντ. καὶ 2-12 ἐπὶ παιδῶν) δίκην κόνεων μετὰ καφὲ ἢ χάρτη τετυ-

λιγμένων εἰς παῖδας ἡ δίκην διαλύσεως μετὰ σταγόνων ἡραιωμένου
θειικοῦ ὀξέος μὴ ἐρεθιζούσης τὸν στόμαχον εἰς γέροντας ἡ δίκην κατα-
ποτίων εἰς ἐνήλικας ἐν δυσι ἢ τρισὶ δόσεσι κατὰ $\frac{1}{2}$ ὥρ., τὴν βυρσοδε-
ψικὴν ὡς εὐγεστον εἰς παῖδας ἔχοντας διάρροϊαν καὶ τὴν ναρδικὴν εἰς
γυναῖκας τυραννουμένους ὑπὸ νευραλγιῶν φαινομένων δίκην κόνεων ἢ
καταποτίων· συνάμα δὲ θρεπτικὴν τροφήν (ζωμὸν, κρέας καὶ οἶνον οὐχὶ
ὠδὸν, γάλα καὶ ἀφύας ταρασσούσας τὴν πέψιν καὶ παραδιθετούσας εἰς
νέαν προσβολήν).

Κατὰ δὲ πᾶν συνθέτων καὶ ἀνωμαλίων ἐν ὥρᾳ θέρους ἢ φθινοπώρου ὁ
ιατρός συμβουλεύει ἐν καιρῷ τοῦ ῥίγους ἰσχυροῦ καὶ παρατεταμένου τὰ
χλιαρὰ ἐγχύματα, τὰ διὰ φιαλῶν πλήρων ζέοντος ὕδατος θερμὰ ἀτμό-
λουτρα καὶ τὰ σιναπίσματα ἐπὶ τῶν ἄκρων, ἢ τ' ἀνεληπτικά (οἶνον,
αἰθέρα) καὶ τὰ δι' ὄξους κλύσματα, ὅταν οἱ ἄρρωστοι ἔχωσι σφυγμὸν
μικρὸν καὶ κινδυνεύωσι νὰ πέσωσιν εἰς σύμπτωσιν· ἐν καιρῷ τοῦ καυ-
σώτος παρατεταμένου ἢ ἰσχυροῦ, τὰ ψυχρὰ τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα,
τὸν καλομέλανα εἰς μικρὰς δόσεις καὶ τὴν ἡλεκτυλίτιδα, καὶ σπανίως
τὰς διὰ βδέλλων ἐπὶ τῶν μαστοειδῶν ἀποφύσεων ἢ τῆς ἑδρας ἀφαιμά-
ξεις, ὅταν οἱ ἄρρωστοι ὦσιν εὐρωστοὶ καὶ οὐδεὶς φόβος συμπτώσεως· ἐν
καιρῷ τοῦ ἰδρωτός δίκην ἐλαφροῦς ροτίδος ἢ μικρᾶς εἰθρορίας ἀντὶ παν-
τὸς ἄλλου φαρμάκου μετὰ τὸ μεσονύκτιον τὴν θεικὴν κινίνην εἰς με-
γαλειτέραν ποσότητά (20-24 σιτ. ἐπὶ ἐνηλίκων, 16-20 ἐπὶ γερόντων
καὶ 4-16 ἐπὶ παίδων) δίκην κόνεων ἐπὶ παίδων καὶ ἐνηλίκων καὶ δί-
κην διαλύσεων ἐπὶ γερόντων ἐν δυσι καὶ τρισὶ δόσεσι κατὰ $\frac{1}{2}$ ὥρ. ἐ-
καστήν, τὴν διττοθεικὴν κρυσταλλικὴν ἢ τὴν ὑδροχλωρικὴν ὡς εὐδια-
λύτους εἰς μικροτέρας δόσεις ($\frac{1}{3}$ τῶν ἄνω) ἐπὶ ἐνηλίκων πτωχῶν μετὰ
βλαβῶν τοῦ στομάχου πρὸς εὐκολωτέραν ἀπορρόφησιν· καὶ μόνον ἐπὶ
ἐγκύων ἀναγράφουσι τὴν κινίνην μετὰ ὀπίου, ὅπως μὴ διεγείρῃσι τὰς
συστολὰς τῆς ὑστέρας καὶ προκαλέσωσι τὴν ἀποβολὴν τοῦ τεχνησο-
μένου, καὶ ἐπὶ παίδων ἐχόντων διάρροϊαν ἢ ἐνηλίκων αἱματουρίαν τὴν
βυρσοδεψικὴν

10 Rp. Chinin. sulphur gr. xx
Extr. opii gr. $\frac{1}{6}$
f. pilul N. v. D. S.

11 Rp. Chinin. muriat. gr. xii
Solv. in Aq. fontan. dr i
Syrup. simpl dr iv. M. D. S.

Πρὸς πρόληψιν τῶν υποτροπῶν συνιστᾶ τὴν ἀποφυγὴν τῆς ἀποψύ-
ξεως καὶ τῆς παρεκτροπῆς τῆς διαίτης καὶ τὴν τονωτικὴν θεραπείαν
διὰ κίνου (ἀφεψημάτων, οἶνου) καὶ τῶν σκευασμῶν τοῦ σιδήρου (θει-
κὸν ἐπὶ γυναικῶν, κιτρικὸν ἢ τρυγικὸν ἐπὶ ἐνηλίκων καὶ διακλυμένον

ἐπὶ παιδῶν). Ἄλλ' ἐὰν καὶ μετὰ τὴν χρῆσιν αὐτῶν παρασταθῶσι νέοι παροξυσμοὶ ὑστερίζοντες καὶ κατιόντες (τῶν πυρετῶν γινομένων ἀπὸ ἀμφημερινῶν τριταίων) χορηγοῦσι νέαν δόσιν κινίνης μικροτέραν κατὰ τὴν πρῶτην τῆς 3, 5 καὶ 7 ἡμ. ἢ ἕτεροι παροξυσμοὶ προτερίζοντες καὶ ἀνιόντες (τῶν πυρετῶν γινομένων ἀπὸ τριταίων ἀμφημερινῶν) ἀναγράφουσι νέαν δόσιν κινίνης μεγαλειτέραν πρὸ τοῦ γ'. παροξυσμοῦ καὶ εἴτα τὴν τονωτικὴν θεραπείαν καὶ δίκαιαν. Ἐὰν δὲ οἱ πυρετοὶ, μὴ ὑπείκωσιν εἰς τὴν χρῆσιν τῆς κινίνης ἐπὶ ἐλκῶδων μάλιστα χωρῶν, ἀλλ' ἐπανερχονται ὡς ἀμφημερινοὶ, οὐδόλως πρέπει νὰ συμβουλευώσι τὴν ἐξακολούθησιν τῆς χρήσεως τῆς κινίνης ἐν μεγάλαις δόσεσι, προκαλοῦντες δι' αὐτῶν τὰς αἱματοσφαιρινουρικὰς βλάβας τῶν πασχόντων, ἀλλὰ ν' ἀναγράψωσι τὸ ἐκλείψμα τῆς κίνιας μετὰ σιδήρου καὶ εἰς μὴ προβεβηκότας, μὴ ἔχοντας βλάβην τοῦ ἐντερικοῦ σωλῆνος, τὸ ἀρσενικὸν δίκην διαλύσεως Φοβλήρου ἢ τὸ ἀρσενικοῦχον νάτρον καὶ σίδηρον δίκην σφακιῶν (*granules d'arseniate de soude ou de fer*) καὶ οὐδέποτε τὰ ἐγγύματα τῶν φύλλων τοῦ εὐκαλύπτου ἢ τὸ βάμμα καὶ ἔλαιον αὐτοῦ, οὐδὲ τὸ ἰτεϊνικὸν νάτρον ὡς πολὺ ἀσθενέστερα τῶν προλαβόντων.

42 Rp. Ferr. subcarbon.

Pulv. cort. cinnam. aa dr iv

Cort. chin. reg. p. unc ii

Chinin. sulphur. gr. x

Syrup. simpl. q. s.

M. f. Electuarium

43 Rp. Solut. Fowler. dr. $\frac{1}{3}$

Aq. destill. unc iv

" meliss.

Syrup. simpl. aa unc i

M. D. S.

1—3 κοχλιάρ. μικρὰ τὴν ἡμ.

3. Κακοήθεις

Οἱ ἐξαγγελλόμενοι διὰ δεινοτάτων σημείων, τὰ ὑποῖα προέρχονται εἴτε ἐκ τῆς ταχίστης διεκδύσεως τῆς χρωματιστικῆς ὕλης μεγάλου ἀριθμοῦ ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος ὑπὸ τοῦ μιάσματος (μελαναιμίας), ἐκδηλουμένης διὰ τῆς διαχύτου καὶ βαρείας ὑπεραιμίας τοῦ ἐγκεφάλου (*Κ. πυρ. μελαναιμικοί*) εἴτε ἐκ τῆς ἥττον ταχέως συμβαινούσης διεκδύσεως τῆς χρωματιστικῆς ὕλης μεγάλου ἀριθμοῦ ἐρυθρῶν σωματίων ὑπὸ τούτου (μελάνώσεως), ἐκφαινόμενης διὰ τῆς περιωρισμένης καὶ βαρείας ὑπεραιμίας τοῦ ἐγκεφάλου ἢ τῶν οὐσιωδῶν διὰ τὴν ζωὴν τοῦ πάσχοντος ὀργάνων (*Κ. πυρ. μελανωτικοί*). Καὶ αἱ μὲν μελαναιμικοὶ εἰσὶ **παράληροι**, οἱ ἐκδηλοῦντες τὴν διάχυτον καὶ βαρεῖαν ὑπεραιμίαν τοῦ ἐγκεφάλου διὰ παραληρημάτων ἢ παρακροῦσεων, **κοματώδεις**, οἱ δηλοῦντες τὴν βαρυτέραν ταύτην ὑπεραι-

μίαν διὰ κωματώδους καταστάσεως καὶ ἀποπληκτώδεις, οἱ παριστῶντες τὴν βαρυτάτην ταύτην ὑπεραιμίαν δι' ἀποπληκτώδων φαινομένων. Οἱ δὲ μελανωτικοὶ εἰσὶ παγετώδεις, χυλερώδεις καὶ διαφορητικοί, οἱ παριστῶντες τὴν περιωρισμένην ἐπὶ τῶν ἀγγειοκινητικῶν τοῦ ἐγκεφάλου κέντρων ὑπεραιμίαν διὰ τῆς συσπάσεως τῶν περιφερικῶν τοῦ σώματος ἀγγείων καὶ τῆς ἰσχυαμίας μέχρι νεκρικῆς ψύξεως αὐτῶν, διὰ χαλαρώσεως τούτων καὶ τῆς ὑπεραιμίας τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος καὶ τοῦ δέρματος· ἐπιληπτικοί, τετανικοὶ καὶ ὑδροφοβικοί, οἱ ἐκδηλοῦντες τὴν περιωρισμένην ἐπὶ τοῦ προμήκου μυελοῦ ὑπεραιμίαν διὰ τοῦ ἐρεθισμοῦ τῆς μοίρας ταύτης καὶ τῶν κλονικῶν σπασμῶν ὅλων τῶν μυῶν, τῶν τονικῶν σπασμῶν τῶν μυῶν τοῦ αὐχένος καὶ τοῦ φάρυγγος· συγκοπτικοί, γαστραλγικοὶ καὶ αἱμορραγικοί, οἱ δηλοῦντες τὴν περιωρισμένην ὑπεραιμίαν ἐπὶ τοῦ προμήκου ἐπίσης μυελοῦ διὰ τῆς πύσεως τῆς κινήσεως τῆς καρδίας, τῆς ὀδύνης τοῦ στομάχου τῷ ἐρεθισμῷ τοῦ πνευμονογαστρικοῦ νεύρου καὶ διὰ τῆς αἱμορραγίας τῇ ἀποφράξει τῶν ἀγγείων τῶν νεφρῶν καὶ τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος.

Οὗτοι δὲ διακρίνονται τῶν βαρειῶν ὑπεραιμιῶν τοῦ ἐγκεφάλου, διότι εἰσβάλλουσιν οὐχὶ ἐξ ἀπῆνης ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν ἐνός ἢ πλειόνων παροξυσμῶν ἀπλοῦ ἢ ἀνωμάλου διαλείποντος, ἐξαγγέλλονται διὰ δυσαναλόγων φαινομένων καὶ παύουσι ταχέως· τῆς χολέρας, διότι τὰ διαχωρήματα αὐτῶν οὐκ εἰσὶν ἄφθονα καὶ ὀρζοειδῆ, ἡ θερμότης μεγαλύτερα καὶ ἐλλείπει τὸ λεύκωμα ἐν τοῖς οὖροις· τῆς λειποθυμίας καὶ ἐπιληψίας, διότι συνυπάρχει πυρετός· τοῦ ἰκτερώδους αἱματοσφαιρινοῦρικοῦ πυρετοῦ, διότι στεροῦνται τῆς ἰκτερώδους χροιάς καὶ τὰ οὖρα εἰς τούτους περιέχουσιν ἐρυθρὰ σωματίτια τοῦ αἵματος καὶ κοκκία αἱματοχρωστικῆς ὕλης.

Κατὰ μὲν τῶν μελαναιμικῶν ὁ ἰατρός οὐδόλως πρέπει ν' ἀναμένῃ τὴν ἀπυρεξίαν ἵνα χορηγήσῃ τὴν κινίνην, ἀλλὰ καὶ ἐν καιρῷ τοῦ καύσωνος παρέχει αὐτὴν εἰς μεγάλας δόσεις, ἐὰν προηγήθῃσαν δύο παροξυσμοί, ἢ ἐν ἀρχῇ μὲν συμβουλεύει τὰ διὰ πάγου ἐπιθέματα τῆς κεφαλῆς, τὰ διὰ θεικῆς μαγνησίας ἢ τοῦ ὕδατος τῆς Βιέννης κλύσματα, τὰ σιναπίσματα ἢ καὶ ἐκδόρια ἐπὶ τῶν ἁκρων, τὸν καλομέλανα εἰς μεγάλας δόσεις, ἐν μεγίστῃ ἀνάγκῃ τὰς διὰ βδελλῶν ἐπὶ τῶν μαστοειδῶν ἀποφύσεων ἀφαιμάξεις, καὶ ὅσας ὑπάρχει παραφροσύνη τὸν καλομέλανα μετὰ ὀπίου, ὅσας ὑπάρχει κῶμα τὰς ὑποδερμιαῖς ἐνίσεις τοῦ βάμματος τοῦ μόσχου ἢ καὶ τὸν καλομέλανα μετὰ μόσχου

καὶ μετ' ὀλίγας ὥρας, τῶν δεινοτάτων τούτων σημείων ἐλαττωθέντων, αὐτὸς ποιεῖ δύο ὑποδερμικὰς ἐνέσεις ἐπὶ τῶν βραχιόνων τοῦ ἄρρώστου τῆς ὑδροβρωμικῆς ἢ ὑδροχλωρικῆς κινίνης καὶ αὐτὸς παρέχει ἐσωτερικῶς τὴν θεϊκὴν κινίνην ἐν διαλύσει εἰς δύο μεγάλας δόσεις ἢ τοῦ ἄρρώστου μὴ ἀνεχθέντος αὐτὴν εἰς κλύσματα τῇ διαλύσει μεγίστης ποσότητος ταύτης μετὰ ἢ ἄνευ λαυδάνου.

14 Rp. Calomelan. gr. xvi

Extr. opii gr. $\frac{1}{6}$

Sacch. albi scr i

M. f. pulv. N^o viii μίαν καθ' ὥραν

16 Rp. Chinin. hydrobrom. gr. viii-x

Solv. in. Aq. destill dr $\frac{1}{2}$ D

18 Rp. Chinin. sulphur. gr. xxiv

Solv. in Aq. fontan. unc i

Acid. sulphur. dl. gtt xii

D. S. κατὰ $\frac{1}{2}$ ὥρ. κοχλ. μέγα

15 Rp. Calomelan.

Mosch. moschif. aa gr. $\frac{1}{4}$

Sacch. alb. gr. ii

f. pulv. D. tal. dos N^o xii S

17 Rp. Chinin. mariat. gr. viii-x

Solv. in Aq. fontan. dr. $\frac{1}{2}$ D

19 Rp. Chinin. sulphur. dr ii

Solv. in Aq. fontan. unc ii

Acid sulphur. dl. q. s.

D. S. εἰς 1-2 κλύσματα.

τὴν ἐπιούσαν ἐὰν ὁ ἄρρωστος ἐβελτιώθῃ ἀναγράφει αὐτῷ νέας δόσεις κινίνης μικροτέρας, ἅς λαμβάνει κατὰ πᾶσαν πρωΐαν μέχρι τῆς ε'. ἡμ. καὶ συνάμα τὴν τονωτικὴν θεραπείαν.

Κατὰ δὲ τῶν μελανωτικῶν ὁ ἱατρὸς παραινεῖ, ὅταν παρίστανται διὰ τῶν φαινομένων τῆς περιορισμένης ὑπεραιμίας τῶν ἀγγειοκινητικῶν κέντρων, τὰς πλήρεις ζέοντος ὕδατος φιάλας παρὰ τοῖς κατεψυγμένοις ἀκροῖς, τὰς ἐπιτριβὰς διὰ καφουρούχου πνεύματος, τὰ θερμὰ ἐγγύματα τῶν ἀνθέων τῆς φιλύρας μετὰ ὀξικῆς ἀμμωνίας ἢ τὸ ἐγκροκον βάμμα τοῦ ὀπίου ἐν ἀεροφόροις ποταῖς καὶ στυπτικοῖς κλύσμασι καὶ τὰ δι' ὀρυκτῶν ὀξέων ποτά· ὅταν ἐκφαίνωνται διὰ τῶν φαινομένων τῆς περιορισμένης ὑπεραιμίας τοῦ προμήκους μυελοῦ, τὰ σινκαπίσματα ἢ ἐκδόρια ἐπὶ τῆς ῥάχews, τὰ ἐγγύματα τῆς νάρδου μετὰ ἢ ἄνευ λαυδάνου καὶ ἐπὶ ἐκλύσει τὰ διεγερτικὰ (οἶνον, αἰθέρα)· ὅταν ἀκολουθῶνται ὑπὸ αἱμορραγιῶν τὰ ὀρυκτὰ ὀξέα, τὸν ὑπερχλωριούχον σίδηρον·

20 Rp. Infus. flor. tiliae unc vii

(e dr i par) add

Spirit minder. scr i

Syrup. simpl. unc i

M. D. S. κυathίσκον κατὰ $\frac{1}{2}$ ὥραν

22 Rp. Infus. rad. valerian. unc vi

(e dr i par) in cui refrig. add

Tinct. opii croc. gtt xii

Syrup. simpl. unc i

M. D. S. κατὰ ὥρ. κοχλιάρ.

21 Rp. Amyl. tritic. dr i

Coq. c. Aq. fervid. scr i

add. Alum. crud. dr i

Tinct. opii croc. dr $\frac{1}{2}$

M. D. S. εἰς δύο κλύσματα

23 Rp. Ferr. sesquichl. liq. scr i

Aq. fontan. unc iv

» meliss

Syrup. simpl. aa unc i

M. D. S. κοχλιάρ. καθ' ὥρ.

Ε'. ΣΥΝΕΧΕΙΣ Ἡ ΑΝΕΣΙΜΟΙ ΠΥΡΕΤΟΙ.

Ἐάν δὲ τὸ εἰσπνευσθὲν συνεχῶς μίασμα ἢ ἦττον ἀφθονον τὸ ποσὸν οἱ πυρετοὶ παρίστανται διὰ τῆς συνεχοῦς καταστροφῆς ἦττον μεγάλου ἀριθμοῦ ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος καὶ ἐξαγγέλλονται διὰ πυρώσεως πολλῆς μετὰ πολλαπλῶν ἀνέσεων καὶ δι' ὑπεραιμίας τῶν ὑποχονδρίων σπλάγγνων καὶ τοῦ στομάχου, κληθέντες **καῦσοι**. ἐάν δὲ τοῦτο ἢ ἀφθονον, οὗτοι ἐκδηλοῦνται διὰ τῆς συνεχοῦς καταστροφῆς μεγάλου ἀριθμοῦ ἐρυθρῶν σωματίων καὶ ἐξαγγέλλονται δι' ὅξος καὶ ἄνευ ἀνέσεων πυρετοῦ, προκαλοῦντος τὴν παρακοπὴν τῆς διανοίας τοῦ ἀρρώστου, καὶ δι' ὑπεραιμίας ἄμφω τῶν σπλάγγνων τούτων, ὀνομασθέντες **φρενέτιδες**. ἐάν τέλος τοῦτο ἢ ἀφθονώτατον, εἰς τοὺς κατοικοῦντας τὰς ἐλώδεις χώρας, οὗτοι ἐκφαίνονται διὰ τῆς συνεχοῦς καταστροφῆς μεγίστου ἀριθμοῦ ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος καὶ ἐξαγγέλλονται διὰ πυρετοῦ φρικώδους καὶ τῆς αἵματοσφαιρινιμίας, λαβόντες τὸ ὄνομα **ἰκτερώδεις αἵματοσφαιρινουρικοί**.

1. Καῦσοι ἢ καυσώδεις πυρετοί.

Οἱ ἐξαγγελλόμενοι διὰ πυρώσεως πολλῆς μετ' ἀνέσεων εἰσὶ **γαστρικοί**, οἱ ἐκδηλοῦντες τὴν ἐλαφροτάτην τὴν ἔντασιν αἵματοσφαιρίνων διὰ τῶν φαινομένων τῆς ὑπεραιμίας τοῦ σπληνός καὶ τοῦ στομάχου, **ἰκτερώδεις**, οἱ παριστῶντες τὴν ἐλαφρὰν αἵματοσφαιρίνωσιν διὰ τῶν φαινομένων τῆς ὑπεραιμίας τοῦ σπληνός καὶ τοῦ ἥπατος. Οὗτοι δὲ διακρίνονται τῶν *φρενιτίδων*, διότι ὁ πυρετός ἐστίν ἐλαφρότερος καὶ ἡ θερμότης τοῦ ἀρρώστου οὐχ ὑπερβαίνει τοὺς 40⁰ τοῦ θερμομέτρου, τὰ παραληρήματά εἰσι μέτρια καθ' ὕπνον ἐπερχόμενα καὶ αἱ κροκιδισμοὶ μετὰ τῆς παρακοπῆς τῆς διανοίας ἐλλείπουσι· τῶν ἐλαφρῶν μορφῶν τοῦ *κοιλιακοῦ τύφου*, διότι ὁ πυρετός δείκνυσιν πολλαπλὰς ἀνέσεις ἐντὸς τῆς ἡμέρας καὶ αἱ ταλαντώσεις τοῦ θερμομέτρου οὐκ εἰσὶ κατιοῦσαι, τὸ ἐπιγάστριόν ἐστίν εὐαίσθητον καὶ δείκνυται ὑποχόνδρια ἐξωγκωμένα, ἢ ἀπὸ τῆς ῥινὸς στάξις ἀνακουφίζει τὸν ἀρρώστον τῆς ἐγκεφαλικῆς ὑπεραιμίας· τοῦ *γαστρικοῦ κατάρρου*, διότι παρακολουθοῦνται ὑπὸ δυσαναλόγου πυρετοῦ, ἰκτερώδους χροίας τῶν πτερυγίων τῆς ῥινὸς καὶ στάξεως ἀπ' αὐτῆς.

Καὶ κατὰ μὲν τῶν γαστρικῶν τῶν παρισταμένων ἐν καιρῷ θέρους ὁ ἰκτὺς παραινεί τὰς διὰ ψυχροῦ ὕδατος ἐπιβραχὰς τοῦ σώματος πολυλάνθης τῆς ἡμέρας, τὸν καλομέλανα εἰς μικρὰς δόσεις καὶ εἴτα τὰ ἀφεψήματα τῆς κίνου μετὰ ἐγγυμάτων νάρδου (καὶ τινῶν σταγόνων φαι-

κοῦ ὀξέος) ὑπαρχόντων παραληρημάτων, τὴν θεϊκὴν κινίνην εἰς μικρὰς δόσεις μετὰ ἰτεϊνικοῦ νάτρου μὴ ὑπαρχόντων τοιούτων καὶ τὸν ζωμὸν

24 Rp. Cort. chin. reg. unc iii

Rad. valerian. dr i

f. Decocto-infus. unc vi

Syrup. simpl. unc i

M. D. S. κοχλιάρ. καθ' ὥραν

25 Rp. Chinin. sulphur. gr. xv

Salicyl. natr. dr $\frac{1}{2}$

Extr. valerian. gr. v

M. f. pilul. N^o x

D. S. κατὰ δίωρον ἓν.

μετὰ μίαν δὲ ἐβδομάδα, ὅταν αἱ ἀνέσεις τοῦ πυρετοῦ γίνωσι μακρότεραι ὑπὸ τύπον ἀμφημερινοῦ ἢ τριταίου, ἀναγράφει τὴν θεϊκὴν κινίνην ἐν διαλύσει ἢ καταποτίσις καὶ τὴν τονωτικὴν θεραπείαν.

Κατὰ δὲ τῶν ἱκτερωδῶν τὸ θέρος ἐπίσης συμβαινόντων ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει τὸ ποτὸν τοῦ Ριβήρου μετὰ ἰτεϊνικοῦ νάτρου καὶ λαυδάχνου καὶ εἶτα τὸν καλομέλινα εἰς μεγάλας δόσεις, ἐφεξῆς τὰς ψυχρὰς ἐπιβροχὰς τοῦ ἁρώστου, τὰ ἀφειψήματα τῆς κίνας μετὰ ἐγχυμάτων νάρδου καὶ τὰ ὀρυκτὰ ὀξέα, ἰδίως τὸ φωσφορικόν, μετὰ ζωμοῦ κρέατος καὶ οἶνου· τούτων δὲ μετριασθέντων τὴν θεϊκὴν κινίνην καὶ τὴν τονωτικὴν θεραπείαν.

2. Φρενίτιδες.

Οἱ ἐξαγγελλόμενοι δι' ὀξέος καὶ ἀνευ ἀνέσεων πυρετοῦ προκαλοῦντος τὴν παρακοπὴν τῆς διανοίας τοῦ ἁρώστου εἰσὶ **τυφοειδεῖς** μὲν, οἱ παριστῶντες τὴν ἐλαφροτάτην καὶ ταχέως βαίνουσαν αἱματοσφαιριναιμίαν καὶ τὴν ἐκ ταύτης ὀξεῖαν σχετικὴν λευκοκυθαιμίαν διὰ τῶν φαινομένων τῆς ἐκπλήξεως, κροκιδισμού ἢ λήθης φρενῶν, **ἱκτερώδεις ἀδυναμικοὶ** δὲ, οἱ δηλοῦντες τὴν ἐλαφρὰν καὶ ταχέως βαίνουσαν αἱματοσφαιριναιμίαν καὶ τὴν ἐκ ταύτης ὀξεῖαν σχετικὴν λευκοκυθαιμίαν διὰ τῶν φαινομένων τῆς καταπτώσεως τῶν πνευματικῶν ἐνεργειῶν καὶ τῆς ὑπεραιμίας ἀμφοτέρων τῶν ὑποχονδρίων σπλάγχχνων. Οὗτοι διακρίνονται τῶν βαρειῶν μορφῶν τοῦ κοιλιακοῦ τύφου, διότι εἰσβάλλουσι ταχέως καὶ αἱ ταλαντώσεις τοῦ θερμομέτρου μετὰ δύο ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡμέρας ἀνέρχονται ὑπὲρ τοὺς 40⁰, φέρουσιν ἀμφοτέρα τὰ ὑποχόνδρια ἐξωγνωμένα καὶ εὐαίσθητα, ἔχουσι στάξιν ἀπὸ τῆς ρινός, ἔρπητα τῶν χειλέων, χολῶδη καὶ οὐδέποτε δυσεντεροειδῆ διαχωρήματα τοῦ ἱκτερώδους αἱματοσφαιρινουρικοῦ πυρετοῦ, διότι εἰσβάλλουσι ταχέως καὶ αἱ ταλαντώσεις τοῦ θερμομέτρου ὑψοῦνται ὑπὲρ τοὺς 40⁰, τὰ οὖρα οὐκ εἰσὶ μέλινα ἀλλὰ περιέχουσι λεύκωμα καὶ οὐχὶ αἱματοσφαιρίνην.

Κατὰ τῶν τυφοειδῶν πυρετῶν τῶν παρισταμένων ἐν καιρῷ φθινοπώ-

ρου ὁ ἱατρὸς παρέχει ἰσχυρὸν ζωμὸν κρέατος καὶ οἶνον λευκὸν γενναῖον κατὰ κοχλιάρια, τὰ ἐλαφρῶς ὑπόξυνα ποτὰ δι' ὅπου πορτοκαλίων, λειμονίων, μύρων(framboise), καὶ φραγκοσταφύλων(groseille) ἢ τὰς δροσιστικὰς πτισάνας ἐκ τοῦ ἀποζέματος τῆς κριθῆς ἢ τῶν κυτᾶλων τοῦ ἄρτου ἢ τὰς ἐλαφρῶς καθαρτικὰς πτισάνας ἐκ τῆς σαρκὸς τῶν ὀξυφαινίων ἢ τῆς κασσίας μετὰ νιτρικοῦ κάλεως ἢ βορικοῦ νάτρου ὑπαρχούσης δυσκοιλιότητος, καὶ τὰ ἀφεψήματα τῆς κίνας μετὰ ἐγχυμάτων νάρδου ἐναλλάξ πρὸς τὰ καταπότια τῆς θειϊκῆς κινίνης μετὰ ἰτενικοῦ νάτρου, ὡς καὶ τὰ ψυχρὰ καθ' ἑκάστην ἡμέραν λουτρὰ, ἐν οἷς ὁ ἄρρώστος ἐμμένει 10—20 λεπτὰ τῆς ὥρας.

26 Rp. Crem. tartar. solubl. dr $\frac{1}{2}$ 27 Rp. Pulp. tamarind. unc i
Aq. fervid. lb i Solv. in Aq. ebullient. carn. lb i
Syrup. cort. aurant unc i Aq. meliss. unc i
D. S. κατὰ ὥρ. κοχλ. D. S. κατὰ ὥρ. κοχλ.

καὶ ἐὰν μὲν συμβῇ μετεωρισμὸς τῆς κοιλίας τὰ διὰ λινοσπέρματος ἢ ἀρωματικῶν χόρτων καταπλάσματα ἐπ' αὐτῆς καὶ τὰ δι' ἐγχυμάτων ἀρωματικῶν χόρτων κλύσματα· ἐὰν δὲ ἀναπτυχθῇ κατάρρους τῶν βρόγχων τ' ἀποχρεμπτικὰ καὶ τὰ ἐκδόρια διὰ τῶν ἐμπλάστρων τοῦ Albespeyres· ἐὰν τέλος ὁ πυρετὸς παρασταθῇ δι' ἀνωμάτων ταλαντώσεων τοῦ θερμομέτρου τὴν θειϊκὴν κινίνην εἰς μεγάλας δόσεις ἐν διαλύσει. Ἐφεξῆς τοῦ ἄρρώστου βαίνοντος ἐπὶ τὰ βελτίω, ἐπειδὴ ἡ κατάπτωσις τῶν δυνάμεων ἐστὶ μεγίστη, ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει πάντα τὰ τονωτικὰ μέσα, ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν σκευασιῶν τῆς κίνας καὶ βαίνων εἰς τὰς τοῦ σιδήρου μετὰ τῆς ὀρεπτικῆς διαίτης, γενναίου οἴνου καὶ καθαροῦ ἀέρος.

Κατὰ τῶν ἱκτερωδῶν ἀδυναμικῶν πυρετῶν, τῶν συμβαινόντων ἐπίσης τὸ φθινόπωρον, ἰσχυρὸν ζωμὸν κρέατος καὶ γενναῖον λευκὸν οἶνον κατὰ κοχλιάρια, τὰς ἐπιτριβὰς τοῦ σώματος δι' ἀρωματικοῦ ὄξους ἢ καφουρούχου πνεύματος, τὰ ἐγχύματα τῆς βανίλλης ἢ τῆς κίνας, τὰ ὀξέα καὶ ἰδίως τὸ νιτρικὸν (3 σταγ. κατὰ ὥραν Brown) κατ' ἐναλλαγὴν πρὸς τὰ καταπότια τῆς θειϊκῆς κινίνης μετὰ ἰτενικοῦ νάτρου

28 Rp. Inf. fruct. vanill lb i (e dr i par) 29 Rp. Cort. chin. reg. dr ii
Liqu. amm. anis scr i Flor. chamom. dr i f. Infus. lb i
Syrup. canell. unc i Syrup. cort. aurant unc i

καὶ ἐὰν συμβῇ κατάπτωσις τῶν πνευματικῶν ἐνεργειῶν τὸν μόσχον δίκην κόνεων ($\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ σιτ.), ἐὰν ἐπέλθωσι σπασμοὶ τὴν κινίνην μετὰ ὁπίου καὶ ἐὰν ὁ πυρετὸς παρασταθῇ ὑπὸ τύπον τὴν θειϊκὴν κινίνην εἰς μεγάλας δόσεις. Ἐφεξῆς πάντα τὰ τονωτικὰ μέσα πρὸς ἐπαναφορὰν τῶν δυνάμεων τοῦ ἄρρώστου.

3. Ίκτερώδεις αίματοσφαιρινουρικοί.

Οἱ ἐξαγγελλόμενοι διὰ φρικώδους πυρετοῦ, παρακολουθουμένου ὑπὸ τῶν φαινομένων τῆς βραδέως ἐπερχομένης αίματοσφαιριναιμίας, εἰσὶν **ἐλαφροὶ** μὲν, οἱ παριστῶντες τὴν αίματοσφαιριναιμίαν (ίκτηρώδη χροιάν) καὶ τὴν αίματοσφαιρίνωσιν τοῦ ἥπατος (πολυχολίαν καὶ χολώδεις ἐμέτους) καὶ τῶν νεφρῶν (αίματοσφαιρινουρίαν). **βαρεῖς** δὲ, οἱ ἐκδηλοῦντες ταῦτα καὶ δευτεροπαθῶς τὰς παρεγχυματώδεις φλεγμονὰς τοῦ ἥπατος καὶ τῶν νεφρῶν ὡς ἐκκριτικῶν ὀργάνων. Οὗτοι διακρίνονται τῆς δηλητηριώσεως διὰ τοῦ φώσφору, διότι παρίστανται ἐνδημικοὶ κατὰ τὸ τέλος φθινοπώρου εἰς τοὺς τὰς ἐλώδεις χώρας κατοικοῦντας, ἄρχονται διὰ φρικώδους πυρετοῦ μετ' ἐμέτων χολωδῶν καὶ προκαλοῦσιν ἀμέσως τὴν τε ίκτηρώδη χροιάν καὶ τὰ μέλανα οὔρα, ἐνέχοντα τὴν αίματοσφαιρίνην καὶ ἄπειρον πλῆθος κοκκίων ἐκ συντριμμάτων τῆς *οξείας ἀτροφίας τοῦ ἥπατος* (παρεγχυματώδους φλεγμ. αὐτοῦ), διότι οὐδέποτε παρεστάθησαν εἰς τὰς ἐγκύους, οἱ ἄρρωστοι σπανίως εἶναι ἄνευ πυρετοῦ καὶ ἡ ίκτηρώδης χροιά παρακολουθεῖται ἀμέσως ὑπὸ τῶν ἐγκεφαλικῶν φαινομένων καὶ τῶν μελάνων οὔρων, μὴ ἐνεχόντων ἐν ἀρχῇ τυροσίνην καὶ λευκίνην ἀλλὰ μόνον αίματοσφαιρίνην καὶ κοκκία.

Καὶ κατὰ μὲν τῶν ἐλαφρῶν αὐτῶν μορφῶν ὁ ἱατρὸς παραγγέλλει τὸ ποτὸν τοῦ Ριβήρου μετὰ σερραπίου διὰ κωδιδῶν, καὶ τὸν πάγον, τὰ σινάπισματτα, τὰς ξηρὰς σικύας ἐπὶ τῆς ἐπιγαστρικῆς χώρας, τ' ἀφθονα ἐλαφρῶς ὑπόζυνα ποτὰ δι' ὁποῦ πορτοκαλίων, φραγκοσταφύλων, τὸν ζωμὸν κρέατος ἢ τὸ πῆκτωμα αὐτοῦ καὶ τὸν γενναῖον οἶνον· ἀποφεύγει δὲ τὰς ἀφαιμάξεις, τὰ δραστικὰ καθάρσια μάλιστα τὸν κλομέλανα καὶ τὰ ἐμετικά, ὑπαρχούσης λευκοκυθαιμίας, μεγίστης ἐξαντλήσεως τῶν δυνάμεων καὶ ἐμέτων συνεχῶν πρὸς ἀποβολὴν τῆς ἀφθόνως παραγομένης χολῆς. Εἶτα τὰ ἀρεψήματα τῆς κίνης μετὰ φαινικοῦ ὀξέος, ἐπὶ δυσκοιλιότητος τὰ καθαρτικὰ κλύσματα καὶ μετ' αὐτὰ τὴν θειϊκὴν κινίνην δίκην κλυσμάτων μετὰ λαυδάνου ($\frac{1}{2}$ -1 dr. ἐντὸς τριῶν οὐγγιῶν ὕδατος χλιαροῦ) καὶ ταῦτο χρόνως τὴν ὑδροβρωμικὴν οὐδετέρην καὶ εὐδιάλυτον δίκην ὑποδερμικῶν ἐνέσεων καὶ τὴν θειϊκὴν διὰ τοῦ στόματος (ἐὰν ὁ πάσχων ἀνέχηται) εἰς διαλύσιν μετὰ ὁπίου. Καὶ ἐὰν ὁ ἄρρωστος βελτιωθῇ καὶ τὰ οὔρα αὐτοῦ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸ κατὰ φύσιν τὴν ἀλλαγὴν τοῦ κλίματος, πάντα τὰ τονωτικὰ μέσα καὶ τὴν θρεπτικὴν δίαιταν.

Κατὰ δὲ τῶν βαρειῶν μορφῶν τὸν ἰσχυρὸν ζωμὸν κρέατος μετὰ γενναίου οἶνου, τὰ κλύσματα διὰ ζωμοῦ κρέατος μετὰ κονιάκ, τὰς δι'

άρωματικοῦ ὀξους ἐπιτριβὰς τοῦ σώματος, τὸν αἰθέρα ἐν ἐγγύμασι βανίλλης καὶ ἀφεψήμασι κίνας καὶ τὰ ὀξέα, ὡς τὸ φωσφορικὸν ἢ νιτρικὸν εἰς μικρὰς ποσότητας· καὶ ἂν μὲν παρασταθῇ πῶμα τὸν μύσχον, ἂν δὲ ἀνακτηθῶσι δυνάμεις τὴν θεϊκὴν κινίην διὰ τοῦ στόματος ἢ τῆς ἑδρας, τὴν ὑδροθωμικὴν οὐδετέρων καὶ εὐδιάλυτον δι' ὑποδορεῖων ἐνέσεων καὶ ἐφεξῆς τῆς βελτιώσεως ἐξακολουθοῦσας τὰ τονωτικὰ μέσα, τὴν θρεπτικὴν τροφήν καὶ τὸν καθαρὸν ἀέρα.

γ'. ΚΑΝΕΞΙΑΙ.

Ἐὰν τὸ εἰσπνευσθὲν μίasma διαρκῶς ἐνεργοῦν προκαλέσῃ τὴν καχεξίαν, αὕτη εἰ μὲν παρέστη, ἀνευ προηγουμένης ἐξαγγελίας πυρετοῦ, εἰς ἄτομα οἰκοῦντα τὰς ἐλώδεις χώρας καὶ διάγοντα τὸν βίον ἐν καθύγραοις καὶ ψυχραῖς δώμασιν, ἐκλήθη **πρωτοπαθὴς**, εἰ δὲ ἀνεφάνῃ εἰς ἄτομα παθόντα πλειστάκις ἀπλοῦς ἢ ἀνωμάλους διαλείποντας καὶ μὴ ἰαθέντα ἢ ἀπαξ τὰς βαρυτέρας μορφὰς τῶν συνεχῶν καὶ μὴ ἐπανελθόντα εἰς τὸ κατὰ φύσιν, ὠνομάσθη **δευτεροπαθὴς ἐκ διαλείπόντων ἢ συνεχῶν πυρετῶν**. Αὗται διακρίνονται τῆς *χρυσίαις λευκίαις* καὶ *κοκκυβαίαις*, διότι φέρουσι λίαν ἐξωγκωμένον τὸν σπλῆνα καὶ ἐνίοτε τὸ ἥπαρ, γαιώδες τὸ χρῶμα τοῦ δέρματος καὶ οἰδήματα τῶν ἄκρων ἢ τοῦ προσώπου, συνυπαρχούσης βλάβης τῶν νεφρῶν· τῆς *προοδευτικῆς κακοήθους ἀραιμίας*, διότι σπανιώτατα παρίστανται εἰς ἐγκύους, καὶ οἱ ἄρρωστοι ἐξησθενημένοι ἔχουσι χρῶμα γαιώδες, ἐξωγκωμένον τὸν σπλῆνα καὶ ἥπαρ, ἐνίοτε οἰδήματα τῶν ἄκρων καὶ σπανίως αἱμορραγικὰς ἐκχυμώσεις ἢ αἱμορραγίας.

Κατὰ μὲν τῶν πρωτοπαθῶν ὁ ἰατρός ἀναγράφει τὸν ὑπανθρακικὸν σίδηρον εἰς μεγάλας δόσεις μετὰ κόνεως κινναμώμου ἢ μετ' αὐτῆς καὶ τῆς κίνας, τὰ ψυχρὰ λουτρὰ τῆς θαλάσσης, ἢ τὰς διὰ ψυχροῦ ὕδατος καταιονήσεις παντὸς τοῦ σώματος, τοῦ σπληνὸς καὶ τοῦ ἥπατος, ἢ τὰς διὰ σινδόνης βεβρεγμένης ἐν ψυχρῷ ὕδατι ψυχρολουσίας· ἐπὶ δὲ τὴν θεϊκὴν κινίην εἰς μικρὰς δόσεις τὴν πρῶϊαν, τὸν ἰωδιούχον σίδηρον δίκην καταποτίων τοῦ Blancard καὶ τὰς διὰ βάρμματος τοῦ ἰωδίου ἐπαλείψεις τῶν ὑποχονδρίων ἢ τὸν ἡλεκτρισμὸν αὐτῶν ἐπὶ νεαρᾷ ἐξογκώσει τοῦ σπληνός, ἢ τὰ καταπότια ἐξ ἁλόης καὶ ρείου ἐπὶ ἐξογκώσει τοῦ ἥπατος καὶ τῇ καθ' ἑξὶν δυσκοιλιότητι, ὡς καὶ τὰ διουρητικὰ φάρμακα μετὰ κινίης ἐπὶ οἰδημάτων· συνάμα τὴν θρεπτικὴν δίαιταν καὶ τὴν γαλακτοτροφίαν, τὴν ἀλλαγὴν τοῦ κλίματος καὶ τὴν διαμονὴν τοῦ ἀρρώστου, θερμότερα ἐνδύματα φέροντος, εἰς πόλεις ὕρεινὰς

μακρὰν ἐλῶν, καὶ ἐν οἰκίαις εὐαέροις καὶ θερμαῖς.

<p>30 Rp. Ferr. subcarbon. unc $\frac{1}{2}$
Pulv. cort. cinnam. dr ii
Chinin sulphur. gr. xxiv
m. f. pulv, N^o xxiv
D. 1-2 τὴν ἡμέραν</p>	<p>31 Rp. Ferr. subcarbon
Pulv. cort. cinnam aa unc $\frac{1}{2}$
Cort. chin. r. p. unc ii
Chinin. sulphur. dr i. f. Electuar
D. 1-2 κοχλιάρ. μικρὰ τὴν ἡμ.</p>
<p>32 Rp. Stigmata maïs dr i
f. Infus. unc vi add
Kal. acet. liqu. dr $\frac{1}{2}$
Syrup. simpl. unc i D. εἰς 3 δόσ.</p>	<p>33 Rp. Chinin sulphur. dr $\frac{1}{2}$
Extr. chin. scr i
» bacc. junip. gr. x
f. pilul. N^o xv D. 3-6 τὴν ἡμ.</p>

Κατὰ δὲ τῶν δευτεροπαθῶν ἐκ διαλειπόντων πυρετῶν ὁ ἱατρὸς πα-
 ραίνει τὸ ἐκλειγμα τοῦ σιδήρου μετὰ τῆς κίνας ἢ τὰ κοκκία τοῦ ἀρ-
 σενικώδους νάτρου ἢ σιδήρου (arseniate de soude ou de fer),
 τὴν ἀλλαγὴν τοῦ κλίματος καὶ τὴν θρεπτικὴν τροφήν. Ἐκ συνεχῶν
 πυρετῶν, τὴν κίναν καὶ πάσας τὰς σκευασίας αὐτῆς, ὡς τὸν οἶνον
 ἀπλοῦν ἢ μετὰ σιδήρου, τὸ βάμμα τοῦ Laroche, τὸ ἐκχύλισμα ἐν ἄρω-
 ματικαῖς ὑγραῖς, ἐφεξῆς τὰς ἐλαφροῦς σκευασίας τοῦ σιδήρου, ὡς τὸ
 ὕδωρ τοῦ Orreza, τὸν κατεστραμμένον διὰ τοῦ ὑδρογόνου, τὸν δια-
 λευμένον, καὶ τὴν ἀλλαγὴν ἐπίσης τοῦ κλίματος μετὰ θρεπτικῆς
 τροφῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΣΥΜΜΙΚΤΑ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΔΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΜΙΞΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΔΙΑ ΤΟΥ ΥΔΑΤΟΣ ἢ ΤΟΥ ΑΕΡΟΣ

Ταῦτα διαφέρουσι τῶν μiasματικῶν, διότι μεταδίδονται διὰ τῆς
 ἐπιμιξίας πασχόντων ἀτόμων, ἀφοῦ προηγουμένως τὰ ἐκκρίμματα αὐ-
 τῶν μείνωσιν ἐπὶ τῆς γῆς χρόνον τινὰ (ὅπως ὀριμάσσωσι τὰ σπέρματα
 τῶν παρασίτων τὰ προκαλοῦντα τὰ νοσ. ταῦτα) καὶ ἢ εἰς ταῦτα δη-
 λητηριώδης ὕλη παρασυρθῇ ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἢ αἰωρηθῇ εἰς τὸν ἀέρα
 καὶ τότε μεταφέρονται διὰ τοῦ ὕδατος ἢ τοῦ ἀέρος εἰς τοὺς ὑγιεῖς.
 Διὰ τοῦτο οἱ ἱατροὶ κατὰ τῶν νοσ. τούτων, α) πρὶν ἢ ἀναπτυχθῶσι,
 συμβουλεύουσι τὴν κυβέρνησιν νὰ διατάττῃ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν
 νοσ. τούτων εἰς γείτονας χώρας καθάρσεις μακρὰν τῶν μεγάλων αὐ-
 τῆς πόλεως εἰς πάντας τοὺς ἀπὸ τῶν ὑπόπτων χωρῶν προελευσμένους
 καὶ ὑποκαπνισμοὺς εἰς τὰ ἐκείθεν ἀποστελλόμενα πράγματα, ὅπως
 κωλύσῃ τὴν ἐπιμιξίν τῶν κατοίκων τῶν λοιμώσους χωρῶν καὶ

τὴν μετάδοσιν τοῦ νοσ. β') ὅταν ἀναπτυχῶσι καὶ μεταφερόμενα διὰ τοῦ ἀέρος ὧσιν ἐπιδημικᾶ, συνιστῶσιν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ὑγείων, καὶ τὴν ἀπολοίμωσιν τῶν ἐκκριμμάτων τῶν πασχόντων, ἐντὸς ἰδίων βόθρων μετὰ ἀσθέστου κατατιθεμένων, ἀφ' ἑτέρου δὲ οὐδόλως λειποτακτοῦσιν ἀλλ' ἐμμένουσι πρὸς σωτηρίαν τῆς πόλεως, μὴ ὑποβαλλόμενοι εἰς ὑπερμέτρους σωματικούς κόπους καὶ τηροῦντες καθαρὸν σῶμα καὶ σώφρονα βίον· ὅταν ἀναπτυχῶσι καὶ μεταφερόμενα διὰ τοῦ ὕδατος ὧσιν σποραδικᾶ, προτρέπουσι τοὺς κατοίκους νὰ μὴ πίνωσι τὸ λοιμῶδες ὕδωρ καὶ διαγράφουσι τὰ μέσα τῆς ἀπολοιμάνσεως αὐτοῦ ἢ τῆς μὴ μίξεως αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐκκριμμάτων τῶν νοσούντων. Ταῦτα δ' εἰσὶ τὰ ἐξῆς.

1. Εἰλεακὸς ἢ κοιλιακὸς τύφος.

Τὸ ἐνδημικῶς ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσι τῆς Εὐρώπης ἐπικρατοῦν καὶ ἐπιδημικῶς ἢ σποραδικῶς ἀναπτυσσόμενον νόσ. τῇ πύσει φρεατιαίου ἢ πηγαίου ὕδατος, ἐνέχοντος τὰ παράγοντα τὸ νόσ. τοῦτο βακτηριδία, τ' ἀποβληθέντα μετὰ τῶν διαχωρημάτων τῶν νοσησάντων καὶ μιγέντα μετ' αὐτοῦ, τὸ παριστάμενον εἴτε διὰ μετρίου ἐρεθισμοῦ τῶν πευεριανῶν ἀδένων εἴτε διὰ μεγάλου ἐρεθισμοῦ καὶ ἐξεγκώσεως αὐτῶν, ἐξογκώσεως τῶν μεσεντερίων ἀδένων καὶ τοῦ σπληνὸς καὶ ἀλλοιώσεως τοῦ αἵματος τοῦ κάμνοντος καὶ τὸ ἐξαγγελλόμενον εἴτε διὰ μετρίου ἀνεσίμου πυρετοῦ, γλώσσης ξηρᾶς καὶ ἐπιχρίστου, ὕδαρῶν ἢ χολωδῶν διαχωρημάτων καὶ εὐαισθησίας τῆς δεξιᾶς εἰλεακῆς χώρας (ἐλαφραὶ μορφῇ) εἴτε διὰ μεγαλειτέρου μετ' ἀνέσεων πυρετοῦ, κεφαλalgίας ἀφικνουμένης μέχρι ἐκπλήξεως καὶ παρακοπῆς διανοίας, γλώσσης λιγνυδούς μέλανι χρίσματι κεκαλυμμένης, αἱμακτηρῶν διαχωρημάτων καὶ γλουγλουκισμοῦ τῆς δεξ. εἰλεακῆς χώρας (βαρεῖαι μορφῇ) ἐκλήθη οὐχὶ πλέον τυφοειδὴς πυρετός (ἵνα μὴ συγχέηται πρὸς τὸν ἐλαιογενῆ) ἀλλὰ εἰλεακὸς ἢ κοιλιακὸς τύφος. Καὶ αἱ μὲν ἐλαφραὶ αὐτοῦ μορφᾷ ἐκλήθησαν **πυρετιδίον** (febricula) **ἐκτρωτικὸς** (abortivus), **βλενωδῆς** (mucosus) καὶ **χολωδῆς τύφος** (billiosus) καὶ διακρίνονται τοῦ γαστρικοῦ ἢ ἐκτερωδούς πυρετοῦ, ἰδίῳτι ὁ πυρετός εἰς τὰς μορφὰς ταύτας ἐστὶ μετριώτερος καὶ αἱ ταλκνωτάσεις τοῦ θερμομέτρου παρίστανται κατὰ πᾶσαν ἡμέραν κατιοῦσαι, ἢ δεξ. εἰλεακὴ χώρα ἐστὶν εὐαίσθητος καὶ μόνον ὁ σπλὴν βαίνων πρὸς τ' ἄνω καὶ ὀπίσω εἶναι ἐξαγκωμένος· αἱ δὲ βαρεῖαι ὠνομάσθησαν **φλεγμονώδης** (inflammatorius), **ἀδυναμικὸς**, **νευρικὸς** καὶ **ἀταξικὸς**

τύφος διακρίνονται τοῦ τυφοειδοῦς καὶ ἰκτερώδους ἀδυναμικοῦ πυρετοῦ, διότι ὁ πυρετός βαθμηδὸν αὐξάνει καὶ μετὰ πολλὰς ἡμέρας, τῶν ταλαντώσεων τοῦ θερμομέτρου ἀνιουσῶν, δείκνυσι 40^0 , ὁ σπλὴν μόνον εἶναι ἐξωγκωμένος καὶ εὐαίσθητος, ἡ κοιλία εἶναι ματεωρισμένη, εἰς τὴν δεξ. εἰλεακὴν χώραν ὑπάρχει γλουγλουκισμὸς καὶ τὰ διαχωρήματά εἰσι δυσεντεροειδῆ.

Κατὰ μὲν τῶν ἐλαφρῶν μορφῶν τοῦ εἰλεακοῦ τύπου ὁ ἰατρὸς ἀπαγορεύει τὴν πόσιν τοῦ λοιμώδους ὕδατος καὶ τὴν χρῆσιν τῶν ἐμετικῶν ἢ ἐμετικο-καθαρτικῶν, ἀπερ' ἐθεωροῦντο ἄλλοτε ὡς εἰδικὰ κατὰ τοῦ νοσ. φάρμακα, καὶ ἀναγράφει ἀμέσως ἐν ἀρχῇ ἐν καθαρτικόν, ἵνα ἀπομακρύνῃ τοῦ πάσχοντος διὰ τῶν ἐκκενώσεων τὰ μήπω κατασκηνώσαντα εἰς τοὺς πεύεριανούς ἀδένας τοῦ εἰλεοῦ αὐτοῦ βακτηρίδια, καὶ ἐλαττώσῃ ἢ σύντομον ποιήσῃ τὴν νόσον· τοιαῦτα δὲ καθαρτικά συνεστήθησαν τὰ ἄλλα τῆς θεικῆς ἢ κιτρικῆς μαγνησίας ἢ αἱ κόνεις τοῦ Sedlitz καὶ κατὰ Liebermeister ὁ καλομέλας εἰς μεγάλας δόσεις (24 στ. εἰς 3 δόσεις), εἰ καὶ εἰς τὰς μορφὰς ταύτας σκοπὸς τοῦ ἱατροῦ εἶναι νὰ προκαλέσῃ ἀπλῶς ἀφθόνους ἐκκενώσεις ὥπως ἀπομακρύνῃ τὰ μὴ κατασκηνώσαντα βακτηρίδια. Ἐφεξῆς συνιστᾷ τὰ ἐπὶ τοῦ παρόντος γνωστὰ ἀντισηπτικὰ μέσα καὶ μάλιστα τὸ κονιάκ, τὴν κινίνην εἰς μεγάλας δόσεις, καὶ τὸ φαινικὸν ὀξύ, ἵνα καταστρέψῃ τὴν κίνησιν καὶ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν βακτηριδίων καὶ οὕτω καταπαύσῃ τὴν νόσον, μέχρις οὗ αἱ πειραματικαὶ ἔρευναι καὶ κλινικαὶ παρατηρήσεις ἀνεύρωσι τὸ εἰδικῶς κατὰ τῶν βακτηριδίων τούτων ἐνεργοῦν φάρμακον

34 Rp. Cognac sen. unc iii

Chinin. muriat. dr. $\frac{1}{2}$

Tinct. cinnam. dr. ii

Syrup. cort. aurant. unc i

m. D. S. κατὰ κοχλιάρ. εἰς $\frac{1}{2}$ ὥρ.

35 Rp. Acid. carbol. cryst. gr. xii

Chinin. muriat. dr. $\frac{1}{2}$

Alcohol q. s.

Extr. chin. aa q. s.

m. f. pilul. N° 12 κατὰ $\frac{1}{2}$ ὥρ. ἐν.

καὶ ἐὰν μὲν ἡ θερμότης ὑπερβῇ τοὺς 39^0 , συμβουλεύει τὰς δι' ἄρωμα-
τικοῦ ὀξους μετὰ ψυχροῦ ὕδατος (1 πρὸς 3) πλύσεις ἢ περιερίσεις ὅλου
τοῦ σώματος, τελουμένης τῇ χρήσει σπόγγου ἢ σινδόνης 3-4^{κις} τῆς
ἡμέρας ἐπὶ 5-10 λεπτὰ ὥρ. καὶ μετ' αὐτὰς τὴν περιερίσιν τοῦ σώματος
διὰ μαλλίνου καλύμματος ἐλαφροῦ καὶ τὴν παροχὴν ὀλίγου οἴνου
τῆς θερμότητος μὴ καταπιπτούσης ἐπαρκῶς παραινεῖ τὴν ἐξακολού-
θησιν τῶν ἀναγκαφέντων φαρμάκων ἢ παρέχει τὴν κίνησιν εἰς μεγά-
λας δόσεις (- 30 στ.) τὴν νύκτα (μολονότι διὰ τῶν δόσεων τούτων
ἐπέρχονται μεγάλαι ἐμβοαὶ τῶν ὠτων καὶ δυσηκοία διερκής, τρόμος

τῶν ἄκρων καὶ κακουχία τοῦ σώματος) καὶ εἶτα τὴν δακτυλίτιδα δίκην καταποτίων.

36 Rp. Chinin. sulphur gr. xxiv

Acid. tartaric. gr. ii

Extr. Gent. q. s. u. f. pilul. N^o vi

D κατὰ $\frac{1}{3}$ ὥρ. ἐν.

37 Rp. Chinin. sulphur. gr. xx

Pulv. fol. digit. pp. gr. ii

f. pilul. N^o vi

D. κατὰ $\frac{1}{3}$ ὥρ. ἐν.

Σὺν τούτοις συμβουλεύει νὰ διδῇται τῷ ἀρρώστῳ ζωμός κρέατος κατὰ κοχλιάρια καὶ ὕδωρ μὴ λοιμῶδες ἀλλὰ κεκραμμένον ἐρυθρῷ οἶνῳ καὶ κατὰ τὴν ἀνάρρωσιν τὴν κίνησιν, θρεπτικὴν τροφήν καὶ καθαρὸν ἄερα.

Κατὰ δὲ τῶν βαρειῶν μορφῶν ἀναγράφει κατὰ Liebermeister τὴν πρώτην ἐβδομάδα τὸν καλομέλανα εἰς μεγάλας δόσεις (24 στ. εἰς 3 δόσ. νὰ λαμβάνῃ καθ' ὥραν μίαν) καὶ ἐπαναλαμβάνει τὴν παροχὴν αὐτοῦ ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας συνεχῶς, διότι κατὰ τὰς στατιστικὰς αὐτοῦ τὸ φάρμακον τοῦτο πιθανῶς ἐνεργεῖ ὡς καθαρτικὸν καὶ ταῦτο χροῶνως ὡς εἰδικὸν κατὰ τοῦ νοσήματος, συντόμως τέραν ποιοῦν τὴν πορείαν καὶ ἀγαθωτέραν τὴν ἐκβάσιν· εἶτα τὸ κανιὰκ ἢ τὸ φαινικὸν ὀξύ ὡς ἄνω, καὶ ὁσάκις ἡ θερμότης ὑπερέβη τοὺς 39° καὶ οἱ ἄρρωστοι εὐρωστοὶ τὰ ψυχρὰ λουτρὰ 20° C ἢ 16 R, ὁσάκις δὲ ἡ θερμότης ὑπερέβη τοὺς 39°,5 καὶ οἱ πάσχοντες ἐξησθενημένοι ἢ παῖδες τὰ ψυχρὰ ταῦτα λουτρὰ κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Ziemssen, ψυχραίνόμενα δηλ. βαθμηδὸν τῇ προσθήκῃ ψυχροῦ ὕδατος μέχρις 24° C ἢ 20 R, εἰς 2 διαμένουσι 5-10 λ. ὥρ., ἅπερ ἐπαναλαμβάνουσι 4-8 τῆς ἡμέρας κατὰ τὸ διάστημα τῆς δευτέρας ἢ καὶ τρίτης ἐβδομάδος καὶ μεθ' αὐτῶν περιειλίσσονται ἐντὸς καλύμματος μαλλίνου καὶ εἶτα ποτίζονται ὀλίγου οἶνου· ἐν τῷ μεταξὺ τούτων παρέχει τὴν κίνησιν εἰς μεγάλας δόσεις καὶ κατὰ Wunderlich τὴν δακτυλίτιδα δίκην ἐγγύματος ἐκ 12-20 σιτ., ὅπως μετριάσῃ τὸν πυρετὸν καὶ ἄρῃ τὰ ἐκ τούτου βαρέα ἐπιγενόμενα φαινόμενα. Συνάμα δὲ συμβουλεύει τὴν καθαρότητα τῶν λιγνυδῶν ὀδόντων, χειλέων καὶ γλώσσης δι' ἀρωματικοῦ ὀξέως, τὴν συχνὴν ἀλλαγὴν τῶν σινδονῶν, τὴν ἐκκένωσιν τῆς κύστεως διὰ καθετήρος καὶ τὴν ἐπανειλημμένην ἀπόπλυσιν τῆς ἐδρας τῶν ἀρρώστων, ὡς καὶ τὴν χρῆσιν ἰσχυροῦ ζωμοῦ, ὀλίγου ἐρυθροῦ οἶνου καὶ ποτῶν ὑποξύνων.

Συμπτωματικῶς παραινεῖ κατὰ τοῦ μετεωρισμοῦ τῆς κοιλίας τὰ ἐπιθέματα τῆς κοιλίας δι' ὀθονίων ἐν ψυχρῷ ὕδατι βεβρεγμένων μέχρις ἂν ταῦτα ψυχῶσιν (ἐπὶ $\frac{1}{2}$ ὥρ.), τὰ δι' ἀρωματικῶν ἐγγυμάτων μετὰ ἢ ἄνευ τερεβινθίνου ἐλαίου κλύσματα καὶ ἐσωτερικῶς τὸν φυτικὸν ἀνθρακὰ τοῦ Belloc ἀπρωρημένον ἐν ὕδατι κατὰ τῆς ἐκ κατακλίσεως γαγγραι-

νης τοῦ δέρματος τῆς ὀσφύος, ἐφ' ὅσον παρίσταται δι' ἐρυθρότητος, τὰς ἐπιπάσεις τῆς κόνεως τῆς κίνας μετὰ βισμούθιου καὶ τὰς ἀποπλύσεις δι' οἴνου ἢ οἶνοπνεύματος, ἀμα δ' ἀναφανῇ ἐξέλκωσις ἐπιπολαία ἢ βαθυτέρα, τὰ ἐπιθέματα ὀθονίων βεβρεγμένων ἐν Γουλαρδίῳ ὕδατι ἢ ἀφεψήματι κίνας ἢ διαλύσει φαινικοῦ ὀξέος καὶ τὴν ὑποβυλὴν προσκεφαλαίων ἐκ βάμβανος ἢ ἀέρος· κατὰ τῆς ἐντερικῆς αἱμορραγίας τὴν ἡρεμίαν τοῦ σώματος καὶ ἐσωτερικῶς τὸν πόνον εἰς μικρὰ τεμάχια, τὰ ὑπόξυνα διὰ θειικοῦ ἢ νιτρικοῦ ὀξέος ποτὰ καὶ ἐνίοτε τὸν ὑπερχλωρίον· χον σιδήρον (20 σταγ. εἰς 4 οὔγγ.) κατὰ κυσθίσκου· κατὰ τῆς περιτονίτιδος τὰ ναρκωτικὰ καταπλάσματα ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ ἐσωτερικῶς τὸ ὄπιον ἐν γλισχράσματι κόμμεος ἢ τὴν μορφίνην· κατὰ τῆς βρογχίτιδος ἢ βρογχοπνευμονίας, μὴ ἀντενδεικνυούσης τὰ ψυχρὰ λουτρά, τὰς ξηρὰς σικύας, ἐν ἀνάγκῃ τὰ ἐκδόρια καὶ τὰ μαλακτικὰ ἀφεψήματα μετὰ σερπίου διὰ κωδιῶν.

Καὶ ἂν μὲν παρασταθῇ ἡ ἀδυναμικὴ μορφή, ἔνεκα παραλύσεως τῆς καρδίας, τὸν γενναῖον οἶνον εἰς μεγαλειτέρας τῆς συνήθους ὑπὸ τοῦ κήμωντος λαμβανομένας δόσεις, τὰς σκευασίας τῆς κίνας, τὸν ἰσχυρὸν ζωμὸν καὶ ἐνίοτε τὰ κλύσματα διὰ καφουράς ἢ μύσχου· ἐὰν δ' ἐξαγγεληθῇ ἡ ἀταξικὴ μορφή, ἔνεκα βλάβης τοῦ ἐγκεφάλου, τὰ διὰ πόνου ἐπιθέματα τῆς κεφαλῆς καὶ τὸν αἰθέρα ἐσωτερικῶς.

38 Rp. Aq. flor. aurant.

» tiliae aa unc ii

Aeth. sulphur. dr $\frac{1}{2}$

Tinct. opii croc. gtt xv

Syr. simpl. unc i D κατὰ κοχλ.

39 Rp. Camphor. trit. dr i

Vitel. ovi N^o i

Decoct. malv. unc vi

f. Emuls. D

διὰ κλύσμα.

2. Δυσεντερία.

Τὸ ἐνδημικῶς ἐν ταῖς τῶν διακεκαυμένων ζωνῶν χώραις ἐπικρατοῦν καὶ ἐπιδημικῶς ἢ πανδημικῶς εἰς τὰς τῶν τροπικῶν χώρας ἀναπτυσσόμενον νόσ., τῇ πόσει λοιμώδους ὕδατος ἢ τῇ παραλαβῇ λοιμωδῶν τροφῶν, ἐνεχουσῶν τὰ παράγοντα τοῦτο βακτηρίδια, τ' ἀποβληθέντα μετὰ τῶν διαχωρημάτων τῶν νοσησάντων, τὸ παριστάμενον εἴτε διὰ τῆς κατάρρουκῆς καὶ ψευδοὑμενογόνου φλεγμονῆς τοῦ βλεννογόνου ὁμέως τοῦ ἀπευθυσμένου, τοῦ σιγμοειδοῦς καὶ αὐτῶν ἐνίοτε τῶν κώλων (ἐλαφραὶ μορφαὶ) εἴτε δι' ἰσχυρᾶς παρενθέτου φλεγμονῆς τοῦ ὁμέως τούτου δυσεντερικῆς (ἢν οἱ γερμ. ἱατροὶ ἐσφαλμένως καλοῦσι διφθεριτικῆς, εἰ καὶ οὐδαμῶς συναντᾷ τὸν διφθεριτικὸν μικροκόκκον), προκκλούσης τὴν νέκρωσιν τῶν ὑπερκειμένων ἰστών, τὴν ἀπόπτωσιν τῶν νεκρωμένων καὶ τὰς

βαθείας ἐξελκώσεις τοῦ ὑμέρος τούτου, τὴν ἐξόγκωσιν τῶν μεσεντερίων ἀδένων, τὴν ἀλλοίωσιν τοῦ αἵματος καὶ τὴν πυητικὴν φλεγμονὴν τοῦ ἥπατος (*βαρεῖαι μορφαί*) καὶ τὸ ἐξαγγελλόμενον εἴτε δι' ἐλαφροῦ τὴν ἔντασιν πυρετοῦ, πόνων κατὰ τὴν ἀριστ. εἰλεακὴν χώραν καὶ διαχωρημάτων ὀλίγων, συνεχῶν, ὀρρωδῶν σὺν λευκαῖς κροκίσαις (*λευκή*), αἱματηρῶν (*ἐρυθρά*) καὶ χολωδῶν (*χολώδης δυσ.*) μετὰ τσινεσμοῦ, εἴτε διὰ πυρετοῦ ἐντόνου, συνοδευομένου ὑπὸ παραφροσύνης τῇ βλάβῃ τοῦ ἐγκεφάλου (*ἀταξική*) ἢ παραλύσεως τῆς καρδίας (*ἀδυναμική*) καὶ διὰ διαχωρημάτων ἀφθόνων νενεκρωμένων ὑλῶν (*σηπτική δυσ.*) ἐκάλεσαν δυσεντερίαν. Αἱ μορφαὶ δ' αὐτῆς διακρίνονται τοῦ *δυσεντερικοῦ κατάρρου*, διότι παρίστανται ἐπιδημικῶς ἢ πανδημικῶς εἰς πολλοὺς τοῦ ἐν στρατοπέδοις στρατοῦ ἀνδρας καὶ οὐχὶ εἰς τινὰς νέους καὶ ἐξησθενημένους ἕνεκα ἀποψύξεως τοῦ ἀπευθυμένου αὐτῶν, τῇ καθέσει ἐπὶ πλακῶν ἢ τῇ διαφορᾷ τῆς θερμότητος τῆς ἡμέρας πρὸς τὴν νύκτα, καὶ διότι παρατηροῦνται εἰς τινὰς αἱ ἐλαφραὶ καὶ εἰς ἄλλους αἱ βαρεῖαι καὶ οὐχὶ ἐφ' ὅλων τούτων οἱ ἐλαφροὶ τὴν ἔντασιν κατάρροι τοῦ ἀπευθυμένου τοῦ *κοιλιακοῦ τῆφου*, διότι ἡ εὐαισθησία καὶ οἱ πόνοι ὑπάρχουσι κατὰ τὴν ἀριστερὰν καὶ οὐχὶ τὴν δεξιὰν εἰλεακὴν χώραν, ὁ μετεωρισμὸς τῆς κοιλίας οὐχ ὑπάρχει, αἱ ἐκκενώσεις εἰσὶ χαρακτηριστικαὶ καὶ μετὰ τσινεσμοῦ καὶ ἡ ἐξόγκωσις παρατηρεῖται ἐπὶ μόνου τοῦ ἥπατος καὶ οὐχὶ καὶ ἐπὶ τοῦ σπληνός.

Κατὰ τῶν ἐλαφρῶν μορφῶν ὁ ἱατρὸς ἀπαγορεύει τὴν πόσιν τοῦ λοιμώδους ὕδατος καὶ μάλιστα ψυχροῦ, τὴν παραλαβὴν δυσπέπτων, στερεῶν καὶ ἀφθονῶν διαχωρημάτων προκαλουσῶν τροφῶν (τῶν ὀσπρίων κτλ), τῶν ἀφαιμάξεων καὶ πάντων τῶν θεωρουμένων εἰς ἀρχαιοτέρους χρόνους ὡς εἰδικῶν φαρμάκων (τῆς εὐθλαίας, ἱκονίτου), καὶ συμβουλεύει τὴν κατὰ κλιν τῶν ἀρρώστων, ὅπως τηρῇ αὐτὸν θερμὸν καὶ κωλύῃ τῇ παύσει τῆς κινήσεως τοῦ σώματος τὴν ἀντιπερισταλτικὴν κίνησιν τῶν ἐντέρων, τὴν καθαρότητα τῆς κλίνης καὶ τοῦ δωματος αὐτοῦ, τὴν χρῆσιν καθαρᾶς καὶ ἰδίας ἀμίδος, καθαρίζομένης ἐκάστοτε διὰ δολύσεως γλωρικῆς τιτάνου ἢ φαινικοῦ ὀξέος, τὴν παροχὴν ἐλαφρῶν τροφῶν (γάλακτος, ὠν, ζωμοῦ πεπιεσμένου ἢ βραστοῦ κρέατος μετὰ ὀρύζης), οἶνου ὀλίγου καὶ χλιαρῶν ποτῶν (ἀφεψήματος κριθῆς, γαλακτώματος γλυκῶν ἀμυγδαλῶν, ἐλαφρῶς ὑποζύνων καὶ ὑπακτικῶν ποτῶν δι' ὀξέος τρυγικοῦ κάλεως, σαρκὸς ὀξυφαινικών, ἀναγραφέντων εἰς τοὺς τυφοειδεῖς πυρετούς). Συνάμα ἀναγράφει τὴν πρώτην ἡμέραν τὴν ἱπεκακουάνην, κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Pringle (24 στ. εἰς 6 δό-

σεις, ἐκάστην καθ' ὥραν μέχρις ἐμέτου) ἢ κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Haspel (1 στ. καθ' ὥραν μέχρι νύκτας) ἢ κατὰ τὴν βρασιλικὴν μέθοδον (30 στ. δίκην ἐγχύματος 5 οὔγγ. εἰς δύο δόσεις)· τὴν ἑτέραν ἡμέραν ἐλαφρὸν καθάρσιον ἐκ κικίνου ἐλαίου, τρυγικοῦ ἢ θειϊκοῦ νάτρου, θειϊκῆς μαγνησίας, κόνεως τοῦ Sedlitz, ἀποζέματος τῆς σαρκὸς τῶν ὀξυφονίων καὶ τοῦ καλομέλανος εἰς μεγάλας δόσεις κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Liebermeister (24 στ. εἰς 3 δόσεις ἐκάστην καθ' ὥραν) ἢ κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Dutroulau (24 στ. εἰς 8 δόσεις ἐπίσης καθ' ὥραν) καὶ ἐνίοτε ἀμφοτέρω· μετὰ δὲ τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν τὴν τρίτην ἡμέραν κλύσμα διὰ διαλύσεως φαινικοῦ ὀξέος (1-2 0/0) ὅπως ἀποβάλλῃ διὰ τῶν ἐμέτων, ἐκκενώσεων τὰ μὴ κατασκηνωθέντα βακτηρίδια ἀφ' ὧλου τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος καὶ τῇ χρήσει τῶν κλυσμάτων ἀπὸ τῆς μοίρας τῶν παχέων ἐντέρων.

40 Rp. Acid. tartaric. p. dr. $\frac{1}{2}$

D. in cart. alba

41 Rp. Natr. bicarbon. dr. $\frac{1}{2}$

Natr. et kali tartar. dr. $\frac{1}{2}$

D. in carta nigra

44 Rp. Calomelanos gr. xvi

Pulv. Dover. gr. viii

Syrup. simpl. q. s.

f. pilul. N^o viii

D. S. 2 τὴν ὥραν

46 Rp. Acid. carbol. cryst. gr. viii

Alcoh. q. s. Aq. fervid. unc x

D. εἰς κλύσματα

42 Rp. Acid. tartar. p. dr. $\frac{1}{2}$

D. in carta alba

43 Rp. Magnes. Sulphur. dr. ii $\frac{1}{2}$

Natr. bicarbon. dr. $\frac{1}{2}$

D. in carta nigra

45 Rp. Calomelanos gr. xii

Pulv. rad. ipecacuanh. gr. vi

Extr. opii gr. $\frac{1}{8}$

f. pilul N^o vi

D. καθ' ὥραν

47 Rp. Acid. carbol. cryst. gr. xvi

Spirit. vinigt xv Aq. font. unc x

Tinct. opii croc. gtt xv. D. εἰς κλύσματα

Ἐφεξῆς ὀφείλει νὰ συστήσῃ τὰ εἰδικῶς κατὰ τῶν βακτηριδίων τούτων ἐνεργοῦντα φάρμακα, ἀλλ' ἐπειδὴ μέχρι τοῦδε οὐδ' αἱ πειραματικαὶ ἔρευναι οὐδ' ἡ κλινικὴ παρατήρησις ἐδίδαξαν τριαῦτα, ὁ ἱατρὸς ἀναγκάζεται νὰ καταφύγῃ ἐλλείψει τοιούτων μέσων εἰς τὰ κατὰ τῶν συμπτωμάτων ἐνδεικνυόμενα, παραινῶν τὰ θερμὰ καταπλάσματα ἐπὶ τῆς κοιλίας, τὴν κόνιν τοῦ Δοσθήρου ἀνευ κάλεως μετὰ ὀπίου ὡς καὶ τὰ διὰ τῶν ἀφεψημάτων σπερμάτων λίνου, ἀμύλου, ὀρύζης, σαλέπιος μετὰ λαυδάνου ἢ ἐκχυλίσματος ὀπίου κλύσματα, ἐπὶ συχῶν ἐκκενώσεων μετὰ τεινεσμοῦ καὶ κωλικῶν.

Κατὰ δὲ τῶν βαρεῶν μορφῶν, ἂν μὲν αὐταὶ ὥσιν ὀξεῖαι, ὁ ἱατρὸς ὀφείλει νὰ συμβουλεύσῃ πάντας καὶ αὐτοὺς τοὺς πάσχοντας ν' ἀπομακρυνθῶσι τῆς λοιμώδους ἐστίας καὶ νὰ καταφύγῳσιν εἰς χώρας ὀλιγανθρώπους, εὐαέρους καὶ ψυχρὸν ἢ συγκεκρασμένον κλίμα ἐχούσας,

διότι ἔλλείπει τῶν εἰδικῶν φαρμάκων πᾶσα περὶ τῆς θεραπείας αὐτῶν προσπόθει· ἔσεται ἀνωφελής. Ἐν τοῦτοις εἰς τοὺς μὴ δυναμένους ν' ἀναχωρήσωσι πάσχοντες ἀναγράφει ἐν ἀρχῇ τ' ἄνω ῥηθέντα φάρμακα· ἐφεξῆς παραινέτ' συμπτωματικῶς κατὰ μὲν τοῦ τειρεσμοῦ καὶ τῶν ἀπορητῶν καὶ λικῶν πόρων, προκαλουμένων ἐκ τῆς ὑπερμέτρου περισταλτικῆς ἐνεργείας τῶν μυῶν τοῦ ἐντερικοῦ σωληνός, τὰ κλύσματα διὰ διαλύσεως τοῦ Lugol ἢ τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου, ἐὰν τὰ διαχωρήματα περιέχωσι ψευδοῦμενας, διὰ τῶν ἀφεψημάτων τῆς ῥατανίκης, τῆς δρυός, καὶ τῶν διαλύσεων τῆς βυρσοδεψικῆς ὕλης μετὰ τοῦ ὀπίου, ἐὰν ταῦτα περιέχωσιν ἄφθονον πύον, διὰ κίνεας ἢ χλωρικοῦ κάλεως ἢ τὰ μετ' ἀνθρακὸς βλενωδῆ, ἐὰν ταῦτα περιέχωσι γαγγραινώδη τμήματα τοῦ ἐντέρου ἢ ὧσιν ἰχωρώδη, καὶ τούτων μὴ ἀνεκτῶν ὄντων ἕνεκα τῆς μεγάλης ὀδύνης τοῦ ἀπευθυμένου, τὰ ὑπόθετα δι' ὀπίου, μορφίνης, ἐκχυλίσματος εὐθαλείας καὶ τὰ ψυχρὰ ἐπιθέματα.

48 Rp. Jod. pur. gr. viii

Kal. jodat. gr. xvi

Aq. fontan. unc ii D κλύσμα

50 Rp. Rad. ratanh. dr. iv

f. Decoct. unc iii add

Tinet opii croc. gtt xx D κλύσμα

52 Rp. Kal. chlorin. dr. i Solv. in

Decoct cort. chin. unc iii

add Glycer. unc 1/2 D κλύσμα

49 Rp. Argent. nitric. cryst. gr. ii-iv

Solv. in Aq. destill. unc ii add.

Tinet. opii croc. gtt xx D κλύσ.

51 Rp. Tannin. pur. scr i

Solv. in Aq. fontan. unc iii

Laud. Sydenham. gtt xx D κλ.

53 Rp. Butyr. cacao

Cer. alb. aa dr. i

Morphin. acet. gr. 1/2 f. Suposit

κατὰ δὲ τῆς αἰμορραγίας τὰ κλύσματα διὰ ψυχροῦ ὕδατος ἢ παγολύτου, διαλύσεως ὑπερχλωριούχου σιδήρου (dr 1/2) ἐν ἀφεψήματι λινοσπέρμ., ἀφεψημάτων στυπτικῶν μετὰ ὀπίου καὶ κατὰ τῆς ἀδυναμικῆς ἢ ἀταξικῆς μορφῆς τὰ εἰς τὸν κοιλιακὸν τύπον ἐκτεθέντα.

Ἐὰν ὅμως αὐταὶ λάβωσι χρονίαν πορείαν, ἀπαγορεύει τὰ καθάρσια καὶ συνιστᾷ ἐσωτερικῶς τὸ ὑπονιτρικὸν βισμούθιον μετὰ ἢ ἀνευ ὀπίου, τὰ στυπτικὰ δίκην καταποτίων μετὰ ὀπίου καὶ ἐνίοτε τὸν νιτρικὸν ἄργυρον εἰς μικρὰς δόσεις (-1/8 σιτ.) δίκην καταποτίων, τὰ διὰ ψυχροῦ ὕδατος ἢ στυπτικῶν διαλύσεων καὶ ἀφεψημάτων κλύσματα καὶ τὰ τὸ νωτικὰ φάρμακα, οἷον τὴν κίναν, κασσίαν, βυρσοδεψικὴν κινίνην, ἐλαφρὰς σκευασίας τοῦ σιδήρου καὶ τὴν κόκκιν τῆς Μασσαλίας, ὡς καὶ τὴν διὰ φλανελλῶν ἐνδυμασίαν πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ἀποψύξεως, τὴν αὐστηράν ἰδίως ἐποπτεῖαν τῆς διαίτης, ἐπιτρέπων μόνον τὸν ζῶμον μετὰ ὀρύζης καὶ τὸ ὠμὸν κρέας (εἰς καταβεβλημένον ἄτομα ἢ παῖδας), τὰ ὡς

καὶ ἐφεξῆς τὸ τῶν ὀρνίθων καὶ μικρῶν ζώων ἐφθὸν κράας

54 Rp. Ferr. sulphur.

Natr. carbonic. aa dr. i

Myrrh. pulv.

Tannat.chinin.aa dr. i

f. pilul N° 60. P. 2 τὴν ἡμ.

55 Rp. Ferr. subcarbon dr. ii

Pulv. cort. cinnam dr. $\frac{1}{2}$

» catechu.

Sacch.alb aa dr. ii

f. pulv. N^o xii D 2 τὴν ἡμ.

ἐὰν ἀναπτυχθῇ ἀπόστημα τοῦ ἥπατος τὰ κατ' αὐτὸ ἀναγραφησόμενα.

3. Χολέρα ἀσιατική

Τὸ ἐν Ἀσίᾳ ἐνδημικῶς ἢ ἐπιδημικῶς κρατοῦν καὶ ἐν Εὐρώπῃ ἐπιδημικῶς ἀναπτυσσόμενον βροτολοιγὸν τοῦτο νόσ., ὅπερ παράγεται οὐχὶ τῇ εἰσποῇ τοῦ ἀέρος (τῶν ἐπιθηλιδωδῶν κυτταρίων τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων ἀβλαβῶν εὐρεθέντων) (Budnew), ἀλλὰ τῇ πύσει λοιμῶδους ὕδατος ἢ τῇ παραλαβῇ λοιμῶδων τροφῶν ἐνεχουσῶν τὰ παράγοντα τοῦτο βακτηρίδια, τ' ἀποβλήθέντα μετὰ τῶν ἐμέτων καὶ διαχωρημάτων τῶν νοσούντων καὶ εὐρεθέντα ἐν τοῖς οὖροις, τῷ ἐκπνευσθέντι ἀέρι καὶ τῷ αἵματι τῶν καμνόντων, ἐκλήθη χολέρα· τοῦτο δὲ παρίσταται εἴτε διὰ τῆς καταρροϊκῆς καὶ ψευδοῦμενογόνου φλεγμονῆς τοῦ ἐπιθηλιδώδους ἱστοῦ ἰδίως τῶν λαχνῶν, ὡς ἀπορροφητικῶν ὀργάνων προωρισμένων, τῶν λεπτῶν ἐντέρων ἀπὸ τῆς Βωχενίου βαλβίδος μέχρι τῆς νήστεως (psoréenterite) καὶ τῆς ἐξογκώσεως τῶν μεσεντερίων ἀδένων (*εἰλαγραὶ μορφαί*), εἴτε δι' ἰσχυρᾶς παρενθέτου φλεγμονῆς τῶν ὀργάνων τούτων χολερικῆς (ἐσφαλμένως κληθείσης διφθεριτικῆς), προκαλούσης τὴν νέκρωσιν τῶν ὑπερκειμένων ἱστῶν, τὴν ἐκπτώσιν αὐτῶν καὶ τὴν ἐξέλκωσιν τῶν ἐντέρων, καὶ διὰ τῆς μεγίστης ἐξογκώσεως τῶν μεσεντερίων ἀδένων καὶ τοῦ σπληνός, τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ αἵματος (ἐξιτήλου λευκοκυθαιμίας), τῆς βλάβης τοῦ ἐγκεφάλου περὶ τὴν τοῦ Οὐαρόλου γέφυραν καὶ τῶν νεφρῶν (*βαρεῖται μορφαί*), καὶ συνάμα ἐξαγγέλλεται εἴτε διὰ διαχωρημάτων ἀφθόνων πολτωδῶν καὶ βλενωδῶν (**χολ. βλενωδῆς**), ἢ ὀρρωδῶν σὺν κροκίσιν λευκαῖς ὀρυζοειδέσι (**χολ. ὀρρωδῆς ἢ χολερίνη**), εἴτε δι' ἐμέτων καὶ ἐκκενώσεων ἀφθόνων, παρακολουθουμένων ὅτε μὲν ὑπὸ ταχίστης καταπτώσεως τῶν δυνάμεων, παρέσεως τῆς καρδίας, κυανώσεως τοῦ σώματος καὶ τῶν συνολκῶν τῶν μυῶν (**χολ. παγετώδης ἢ ἀσφυκτικῆς**), ὅτε δὲ ὑπὸ ἀτελοῦς ἢ ἐντελοῦς πύσεως τῆς ἐνεργείας τῶν νεφρῶν, ἀνουρίας καὶ τῶν σὺν ταύτῃ φαινομένων (**χολέρα οὐραιμικῆς**), ὅτε ὑπὸ ἀτελοῦς ἢ τελείας πύσεως τῆς ἐνεργείας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ κώματος (**χολ. κωματώδης**), ὅτε τέλος ὑπὸ τῆς ἐξιτήλου καὶ ἀληθοῦς λευκοκυ-

Οακμίας, παρισταμένης διὰ τυφοειδῶν φαινομένων (**χολ. τυφοειδῆς**).

Καὶ αἱ μὲν ἐλαφροὶ μορφαὶ αὐτῆς διακρίνονται τοῦ *δξέος* κατάρρου τῶν λεπτῶν ἐντέρων ἢ διαρροίας, διότι παρίστανται ἐν ἐπιδημίαις, μεταπίπτουσιν εἰς τὰς βαρυτέρας μορφὰς καὶ χρησιμεύουσιν ὡς ἐστὶν λοιμώξεως τοῦ κακοήθους χολερῶδους πυρετοῦ, διότι παρίστανται ἐπιδημικῶς καὶ οἱ ἄρρωστοι οὐκ εἶχον διαλείποντας, οὐδ' ἔχουσι τριταῖον λήγοντα εἰς ἀπυρεξίαν τοῦ κοιλιακοῦ τύφου, διότι παρίστανται ἐν ἐπιδημίαις καὶ οἱ ἄρρωστοι ἔχουσι τὰ χαρακτηριστικὰ ὀρυζοειδῆ διαχωρήματα καὶ οὐχὶ τὸν πόνον καὶ τὸν γλουγλουκισμόν κατὰ τὴν δεξιὰν εἰλεακὴν χώραν τῶν δηλητηριάσεων δι' ἀρσενικοῦ, ὑπερχλωριούχου ὑδραργύρου καὶ ἐμετικῆς τρυγός, διότι παρίστανται ἐπιδημικῶς καὶ οἱ κάμνοντες οὐκ ἔχουσι τὸ αἶσθημα τῆς καύσεως κατὰ τὸν φάρυγγα, οἰσοφάγον καὶ στόμαχον, ἀλλὰ τὰ χαρακτηριστικὰ διαχωρήματα, τὴν ἀσφυξίαν καὶ κυάνωσιν.

Κατὰ τῶν ἐλαφρῶν μορφῶν, ὡς τοιούτων ἢ ὡς προδρόμων φαινομένων τῶν βαρειῶν μορφῶν, ὁ ἰατρὸς ἐὰν μὲν παρατηρήσῃ καὶ πεισθῇ ὅτι ἄτομόν τι προσερχόμενον ἐξ ἄλλων χωρῶν φέρει τὴν μορφήν τῆς χολερίνης, διαταχθεῖσιν ἢ μὴ καθάρσεων, ὀφείλει ἀμέσως τῇ βοήθειᾳ τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς νὰ κωλύσῃ τὴν ἐπιμιξίαν αὐτοῦ μετ' ἄλλων ἀτόμων, νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἀπολοιμώσεως τῶν ἀμίδων καθ' ἑκάστην ἐκκένωσιν, τῶν βύθρων ἐν οἷς κατετέθησαν τὰ διαχωρήματα τοῦτου, τοῦ ἐδάφους τοῦ δωματίου καὶ τῶν ἐνδυμάτων τοῦ κάμνοντος διὰ διαλύσεως ὑπερχλωρικού καλέως (1 : 8) ἢ διὰ τῆς εὐαντοτέρας διαλύσεως τοῦ θειικοῦ σιδήρου μετὰ φαινικοῦ ὀξέος ἢ διὰ τῆς διαλύσεως τοῦ φαινικοῦ ὀξέος (2 0/0), ἢ τῆς χλωριούχου τιτάνου

56 Rp. Kal. hypermangan. lb ii

Solv. in Aq. fontan. lb. xvi.

58 Rp. Acid. carbolic. unc ii 1/2

Solv. in Alcoh. q. s.

Aq. fontan. lb. x. D

57 Rp. Calcar. chlorin. sec. lb. i

Aq. fontan lb. xviii. D.

59 Rp. Ferr. sulphur. lb. i

Acid. carbol. unc ii

Aq. fontan lb x. D

καὶ ἐν ἡ περιπτώσει ἀποθιώσῃ περὶ τῆς ἀνευ θρησκευτικῆς τελετῆς ταφῆς αὐτοῦ ἐν λάκκῳ βαθεῖ μετὰ χλωρικῆς ἀσβέστου, τῆς καύσεως τῶν ἐνδυμάτων καὶ τῆς ἀκριβοῦς καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀπολοιμώσεως τοῦ οἴκου καὶ τῶν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ δὲ νὰ τηρῇ δι' ἑαυτὸν μέγιστην καθαρότητα, ἀλλάσσειν τὸ ἐνδυμα, πλύνων τὰς χεῖρας διὰ τῶν ἀντισηπτικῶν τούτων διαλύσεων, μὴ διαμένων μακρὸν χρόνον ἐντός

τοῦ κοιτῶνος τοῦ πάσχοντος καὶ μὴ ἀπομακρυνόμενος τῶν κανόνων τῆς διαίτητικῆς. Ἐὰν δὲ παρατηρήσῃ ὅτι, ἐν ἡ πόλει ἐξασκεῖ τὸ ἐπάγγελμα, κρατεῖ ἐπιδημία χολέρας ὀφείλει νὰ συμβουλευσῇ νὰ ἰδρυθῇ νοσοκομεῖον χολεριῶντων μακρὰν τῆς πόλεως, εἰς ὃ νὰ ἀποστέλλωνται πάντες εἰ δυνατόν οἱ νοσήσαντες καὶ οὕτω νὰ ἀποτελέσωσι μίαν κοινὴν ἐστίαν λοιμώξεως, νὰ πλύνωνται αἱ οἰκίαι καὶ αἱ ὁδοὶ ἐνθα ὑπῆρχον χολεριῶντες διὰ τῶν ἀντισηπτικῶν διαλύσεων, νὰ γείνῃ εἰδικὸν νεκροταφεῖον διὰ τοὺς ἀποδιδώσαντας ἐκ τοῦ νοσ. αὐτοῦ καὶ ν' ἀπομακρυνθῶσι οἱ ὑγιεῖς εἰς ἐξοχὰς εὐαέρους καὶ μὴ πυκνῶς κατοικουμένας ἀποφύγοντες τὴν ψῦξιν καὶ τὴν παρεκτροπὴν τῶν τοῦ βίου ἔξων καὶ ἀποβάλλοντες τὸν φόβον μὴ προσβληθῶσιν ὑπὸ τοῦ νοσ. Εἰς δὲ τοὺς νοσοῦντας ὀφείλει ν' ἀναγράψῃ τὰ ἀρωματικὰ ὑγρά τῆς μελίσης, ἡ-δυσόμου, χαμαιμήλων, τείου κτλ. μετὰ τινων σταγόνων λαυδάνου, τὸν ἐρυθρὸν οἶνον, τὸ κονιάκ καὶ τὴν δι' ὀρύζης τροφήν.

60 Rp. Ol. menth. pp. dr. $\frac{1}{2}$

Gumm. arab. p. q. s.

Aq. meliss. lb. ii. D

62 Rp. Aq. meliss.

» menth. aa unc iv

Aeth. sulphur dr. $\frac{1}{2}$

Syrup. diacod. unc i. D

61 Rp. Ol. menth. pp. dr. i

Gumm. tragacanth. q. s.

Sacch. alb. lb. i $\frac{1}{2}$ f. Pastill

63 Rp. Mucilag. gumm. arab. unc v

Aq. menth. Aq. meliss. aa unc i

Tinct. opii croc. gtt xx

Syrup. simpl. unc i. D.

καὶ ἐὰν μετ' ὀλίγας ὥρας παύσῃ ἡ διάρροια καὶ παρασταθῶσι τὰ κατὰ φύσιν διαχωρήματα ἐμμένει εἰς τὴν θεραπείαν ταύτην ἡ παραινέει τὴν κόπιν τοῦ Δοσῆρου μετὰ ὀπίου, ἐὰν ὅμως τὰ διαχωρήματα γίνωσι ὀρυζοειδῆ, ἐπεὶ δὲ μέχρι τοῦδε οὐδ' ἡ κλινικὴ παρατήρησις, οὐδ' αἱ πειραματικαὶ ἐρευνᾶι ἐδίδαξαν τὰ εἰδικὰ κατὰ τῶν βακτηριδίων τῆς χολέρας φάρμακα, ὁ ἰατρὸς παρέχει ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸν καλομέλανα εἰς μετρίας δόσεις (1 στ. καθ' ὥρ. ἢ $\frac{1}{2}$ ὥρ.) καὶ ἀραιώνει τὰς δόσεις ταύτας βελτιουμένου τοῦ ἀρρώστου κατὰ τὴν ἀγγλοϊνδικὴν μέθοδον, συνιστᾷ τὰς ἐπιτριβὰς διὰ καφουρούχων χρυσιμάτων ἢ ἀρωματικῶν πνευμάτων παντὸς τοῦ σώματος, τὰ σιναπίσματα τῶν ἄκρων, τ' ἀτρώδη λουτρά διὰ φιαλῶν πλήρων θερμοῦ ὕδατος ἢ κεράμων πεπυρακτωμένων εἰς ὀθόνια περιτυλισσομένων καὶ ὑπὸ τὰ καλύμματα τοῦ πάσχοντος τιθεμένων, καὶ συμπτωματοῶς τὰ ἐξῆς· τὸν πάγον δίκην μικρῶν βώλων ἐσωτερικῶς καὶ τὸ τεχνητῶς διὰ μηχανῶν παρασκευαζόμενον καὶ παγωμένον ὕδωρ τοῦ Seltz ὑπαρχόντων ἐμέτων, τὸν οἶνον, τὸ ποῦντσ, τὸ κονιάκ καὶ τὸν παγωμένον ἀφρώδη καμπανίτην, παρατηρουμένης ἐξασθενήσεως τοῦ

σφυγμοῦ. Ὅταν δὲ διὰ τούτων οἱ ἄρρωστοὶ βελτιωθῶσι τὸ τονωτικὸν μέσον, τὴν τονωτικὴν δίδωται καὶ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ἀέρος.

Κατὰ δὲ τῶν βαρεῖων μορφῶν, ὡς τοιούτων ἢ ὡς ἐπακκολύθων φαινομένων τῶν ἐλαφρῶν μορφῶν παρισταμένων, ὁ ἰατρός, ἐλλείψει εἰδικῶν φαρμάκων, συμβουλεύει συμπτωματικῶς κατὰ τῶν συνολικῶν τοῦ στομάχου τὸ χλωροφόρμιον μετὰ τῆς ὀξικῆς ἀμμωνίας ἢ τὴν χλωράλην, κατὰ τῆς παγετώδους καταστάσεως τὰς διὰ φλανέλλης ἢ καὶ διὰ ψήκτρας ἐπιτριβὰς κηπουρούχων, τερεβινθίνων χρισμάτων καὶ αὐτοῦ τοῦ πάγου, κατὰ τῶν οὐραιμικῶν φαινομένων πρὸ ὀξικῆς καὶ, τὰ πλυνητικὰ ἐκδόρια ἐπὶ τοῦ αἵχενος καὶ τὴν χλωράλην, κατὰ τοῦ κόματος τὰ ἐκδόρια ἐπὶ τῶν ἄκρων καὶ τὸν μόσχον καὶ κατὰ τῶν τυφοειδῶν φαινομένων τὰ ψυχρὰ λουτὰρ καὶ τονωτικὰ φάρμακα.

64 Rp. Chloroform. ser i

Alcoh. Spir. minder. aa dr. ii

Aq. font. unc iii.

Syrup. morph. unc 1/2

M. D. κοχλ. κατὰ 1/2 ὥρ.

65 Rp. Chloral. dr. i

Aq. fontan.

» meliss. aa unc 1/2

Syrup. simpl. dr. iv

M. D. ἅπαν τοῖς ἀγωνιώσι

66 Rp. Ammon. caust. liqu. unc i

Ol. olivar. unc iv

Camphor. trit. dr. vi

M. D. ἐπιτριβὰς.

67 Rp. Ol. terebinth. dr vi

» camomill. unc ii

Laud. Sydenham unc i

M. D. ἐπιτριβὰς.

4. Τύφος ἢ μηνιγγίτις ἐγκεφαλονωτιαία.

Καλεῖται τὸ κατὰ τὴν παρούσαν ἑκατονταετηρίδα ἐπιδημικῶς ἀναπτυχθὲν νοσ. τῇ εἰσπνοῇ τοῦ ἐνέχοντος βακτηριδία λοιμώδους ἀέρος (ὡς προκαλοῦντος κατάρρουν τῆς τραχείας καὶ τῶν βρόγχων καὶ οἰδημα τοῦ πνεύμονος), ὅπερ παρίσταται εἴτε διὰ μικρᾶς ἀλλοιώσεως τοῦ αἵματος καὶ ἐλαφρᾶς ὑπεραιμίας (καὶ οὐχὶ πυητικῆς φλεγμονῆς) τῶν περὶ τὴν βάσιν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τὴν ὀπισθίαν ἐπιφάνειαν τοῦ νωτιαίου μυελοῦ μηνίγγων (ἐλαφραὶ μορφαί), εἴτε διὰ μεγαλειτέρας ἀλλοιώσεως τοῦ αἵματος καὶ ἐντόνου πυητικῆς φλεγμονῆς τῶν μηνίγγων τούτων, ἀλλοιώσεως τοῦ σπληνός, ἥπατος, νεφρῶν καὶ μυῶν καὶ δευτεροπαθοῦς βλάβης τοῦ ὥτος, ὀφθαλμοῦ, νευρικῶν κέντρων (βαρεῖαι μορφαί), καὶ τὸ ὅποῖον ἐξαγγέλλεται ὅτε μὲν δι' ἐλαφροῦ πυρετοῦ, κεφαλαλγίας, ἐμέτων καὶ μικρᾶς ἀκαμψίας τοῦ αἵχενος, παρισταμένων ἐνίοτε καὶ ὑπὸ τύπον τινὰ (ἐκτρωτικὴ, διαλείπουσα), ὅτε δὲ διὰ ῥίγους καὶ πυρετοῦ, κεφαλαλγίας ἰσχυρᾶς ἀφικνουμένης μέχρι παραφροσύνης καὶ παρακοπῆς διανοίας, ραχιαλγίας καὶ ὑπεραισθησίας

τοῦ δέρματος, ληγούσης εἰς ἀκαμψίαν τοῦ αὐχένος καὶ ὀπισθότονον, τρισμοῦ καὶ συνολκῶν τῶν μυῶν ἢ σπασμῶν κλονικῶν καὶ τονικῶν τούτων, ἔρπητος τοῦ προσώπου, πετεχειδῶν ἢ ῥοδάνθης (**κοινῇ, τυφοειδῆς**), ὅτε τέλος διὰ ῥίγους παρακολουθούμενου ὑπὸ κεφαλαλγίας ἰσχυροτάτης, ἀκαμψίας τοῦ αὐχένος, σπασμῶν καὶ ἀποπληκτωδῶν φαινομένων (**κεραυνοβόλος**). Αἱ μορφαὶ αὗται διακρίνονται τῶν διαλειπόντων πυρετῶν, διότι παρίστανται ἐπιδημικῶς ἐν καιρῷ χειμῶνος ἢ ἔαρος, προκαλοῦσι μικρὰν ἐξόγκωσιν τοῦ σπληνός καὶ οὐ παύουσι διὰ τῆς κινίνης· τοῦ κοιλιακοῦ τύφου, διότι ὁ πυρετός οὐ δείκνυσι τὰς ἀνιούσας ταλαντώσεις, ἡ κεφαλαλγία ἐστὶν ἰσχυροτάτη μετὰ ἐμέτων, ἡ ῥαχιαλγία καὶ εὐαισθησία τοῦ δέρματος βαίνει μέχρις ὀρθοτόνου ἢ ὀπισθοτόνου, ἡ ἐξόγκωσις τοῦ σπληνός ἐστὶ μικρὰ ἢ ἑλλείπει καὶ ὑπάρχει ἔρπητος τοῦ προσώπου· τῆς σφυματιώσεως τῶν μηνίγγων περὶ τὴν βάσιν τοῦ ἐγκεφάλου, διότι εἰσβάλλει ὀρμητικῶς καὶ ἄνευ προδρόμων φαινομένων, παρίσταται ἐπιδημικῶς, στερεῖται τῶν καταφικῶν διαλείψεων τοῦ σφυγμοῦ καὶ τῆς μεγάλης βραδύτητος αὐτοῦ καὶ παριστᾷ τὴν μέχρις ἐκπλήξεως καὶ παρακοπῆς διανοίας κατὰπτωσιν τῶν πνευματικῶν ἐνεργειῶν καὶ τὸν ἔρπητα τοῦ προσώπου· τῆς ψευδομετογόνου πνευμονίας, μεθ' ἧς ἐνίοτε συμπλέκεται, διότι ἡ κεφαλαλγία ἐστὶν ἰσχυρὰ καὶ παρακολουθεῖται ὑπὸ ἀνησυχίας καὶ παραφροσύνης, ἡ ῥαχιαλγία ὑπάρχει μέχρις ὀπισθοτόνου καὶ συνολκῶν ἢ σπασμῶν καὶ παρακολουθεῖται ὑπὸ εὐαισθησίας τοῦ δέρματος.

Καὶ κατὰ μὲν τῶν ἐλαφρῶν μορφῶν ὁ ἰατρὸς ἀναγράφει τὸν καλομέλανα εἰς μικρὰς δόσεις καὶ ἐν παρασταθῶσιν ὑπὸ τύπον διαλείποντα τὴν κινίνην εἰς μεγάλας δόσεις.

Κατὰ δὲ τῶν βαρειῶν μορφῶν συμβουλεύει ἐν ἀρχῇ τὴν ἐφαρμογὴν βδελλῶν τινῶν ἐπὶ τῶν μαστοειδῶν ἀποφύσεων καὶ τὴν ἐπίθεσιν κύστεων (ζῶων ἢ ἐκ καουτσούκ) πλήρων πάγου καὶ ἄνευ ἁέρος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ αὐχένος καὶ τῆς ῥάχews τοῦ πάσχοντος, εἴτα, δὲ, ἐπειδὴ μέχρι τοῦδε οὐδ' ἡ κλιτικὴ παρατήρησις οὐδ' αἱ πειραματικαὶ ἔρευναι ἐδίδαξαν ἡμᾶς τὰ εἰδικὰ κατὰ τῶν βακτηριδιῶν τούτων φάρμακα, ἀναγράφει συμπτωματορικῶς τὸν καλομέλανα μετὰ ἱαλάπης ἢ ἄνευ ταύτης ἐπὶ παίδων εἰς καθαρτικὰς δόσεις (μέχρι 12 στ.τὴν ἡμ.), τὰς ἐπιτριβὰς τοῦ δέρματος τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ αὐχένος δι' ὑδαργυροῦχου ἀλοιφῆς ($\frac{1}{3}$ -2 dr τὴν ἡμ.) καὶ τὸ ὅπιον εἰς μεγάλας δόσεις (- 1 στ.) ἢ τὰς ὑποδερμ. ἐνέσεις τῆς μορ-

φίνης ($1\frac{1}{3} - 1\frac{1}{2}$ σπ.) κατὰ τῆς φλεγμονῆς τῆς μήνιγγος τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ τὸν ψεκασμὸν τῆς ῥάχews καὶ τοῦ αὐχένος δι' αἰθέρος, τὰς ἐπι-
τριβὰς τῶν χωρῶν τούτων διὰ χλωροφορμιούχων χρισμάτων, τὰς διὰ
πεπυρκατωμένου σιδηροῦ καυτηριάσεις τοῦ δέρματος κατὰ μῆκος τῆς
σπονδυλικῆς στήλης καὶ ἐστὶν ὅτε τὴν χλωράλην ἐσωτερικῶς κατὰ
τῆς φλεγμονῆς τῆς μήνιγγος τοῦ νωτιαίου μυελοῦ

68 Rp. Calomelan. gr xii-iv

(Resin jalapp. gr xviii)

Sacch. alb. ser i

m.f.pulv. N^o vi-xii. D καθ' ὥρ.

69 Rp. Unquent. hydrarg. cin. unc $1\frac{1}{2}$

Extr. belladon. dr. $\frac{1}{2}$. D.

70 Rp. Morphin. muriat. gr ii Solv. in.

Aq. destill. dr i D 4-6 ἐνέσεις

ἐφεξῆς τὸ ἰωδισύχον κάλι (5-20 σιτ. τὴν ἡμ.) μετὰ τῆς τονωτικῆς
θεραπείας πρὸς ἀπορρόφησιν τῶν πυωδῶν ἐξιδρωμάτων τῶν μηνίγγων.
Καὶ ἂν ὁ πάσχων ἀποθάνῃ οἱ περὶ αὐτὸν πρέπει νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν
οἰκίαν, νὰ καύσωσιν ἢ πλύνωσι διὰ φαινικοῦ ὀξέος τὰ ἐνδύματα αὐ-
τοῦ, νὰ ἀπολοιμάνωσι τὰ λοιπὰ τοῦτου πράγματα καὶ ταύτοχρόνως
νὰ μὴ διατρίβωσιν ἐν κκιρῷ νυκτὸς ἐκτὸς τῆς οἰκίας, ψυχροῦ ὄντος
τοῦ καιροῦ, ἢ ἂν ὧσι στρατιῶται νὰ καπνίζωσι σκαποὶ ὄντες.

5. Φθίσις χρονία καὶ φυματίωσις ὀξεῖα κεγχροειδῆς.

Τὸ εἰς πολλοὺς (τὰ $2\frac{1}{7}$ τῶν θνησκόντων) ἐφ' ὧλων τῶν χωρῶν τῆς
γῆς καὶ εἰς ὀλιγωτέρους ἐπὶ τῶν θερμῶν καὶ εὐσταθῆς κλίμα ἐχουσῶν
πόλεων (τῆς Κερκύρας καὶ Μεσολογγίου, Καίρου καὶ Ἀλγερίας κτλ.)
ἀναπτυσσόμενον νόσημα, τῇ εἰσπνοῇ τῶν ὑπὸ Koch βεβαζιωθέντων
βακτηριδίων, αἰωρουμένων εἰς τὸν ἀέρα ἐκ τῶν πτυέλων ἢ ἐκ τῆς ἐν
νυκτὶ διαπνοῆς ἄλλων νοσοῦντων καὶ ἐν ἐπιμιξίᾳ διατελούντων μετὰ
τῶν ὑγείων, παρίσταται εἴτε 1) διὰ τῆς πρωτοπαθοῦς εἰσδύ-
σεως καὶ κατασκηνώσεως τῶν βακτηριδίων τούτων ἐπὶ
τοῦ βλεννογόνου ὑμέμου τῶν βρογχίων ἢ τῶν πνευ-
μονικῶν κυψελίδων τῆς ἀριστ. ἢ δεξιᾶς ἢ καὶ ἀμφὶ
τῶν κορυφῶν τῶν ἀνωτέρω (εἴτε τῶν λοιπῶν) λοβῶν τῶν
πνευμόνων, ἅπερ προκαλοῦσιν εἰδικὴν φλεγμονὴν τοῦ βλεννογόνου ὑμέ-
νος τῶν βρογχίων καὶ τοῦ περικειμένου πνεύμονος, περιωρισμένην ἢ ἐκ-
τεταμένην, λήγουσαν συνήθως εἰς τὴν τυροειδῆ ἐκφύλισιν τοῦ παρ-
χθέντος (βρογχίτις, περιβρογχίτις τυροειδῆς, πνευμονία
τυροειδῆς), ἐφεξῆς εἰς τὸν σχηματισμὸν κοιλότητος ἢ κοιλοτήτων,
συρρεουσῶν πρὸς ἀλλήλας, κοινωνουσῶν μετὰ βρόγχου ἢ βρόγχων καὶ περι-
αλοιφομένων ἢ οὐ ὑπὸ τῆς δονητικῆς ἐπιθηλίδος τῶν βρογχίων (σπῆ-
λαια βρογχικά ἢ πνευμονικά), τῇ καταναλώσει τῶν ἰστῶν τοῦ

πνεύμονος τελουμένων (φθίσις τοῦ πνεύμονος) καὶ τέλος εἰς τὴν περαιτέρω μετάδοσιν τοῦ κακοῦ διὰ τῆς ἀποχρέμψεως ἢ καταπόσεως τῶν ἐνεχόντων τὰ βακτηριδία ταῦτα πτυέλων (φθίσις τοῦ λάρυγγος, ἐντέρων)· εἴτε 2) διὰ τῆς δευτεροπαθοῦς εἰσόδσεως καὶ κατασκηνώσεως τῶν βακτηριδίων τούτων ἐντὸς τοῦ λεμφικοῦ συστήματος, τῇ προηγηθείσῃ φθίσει καὶ διαβρώσει τῶν διασπειρομένων εἰς τὸν πκρένθετον ἰστὸν τοῦ πνεύμονος λεμφικῶν ἀγγείων, ἅπερ τότε προκαλοῦσιν συνήθως ἐπὶ ἐφθήων θυγατέρων εἰδικὴν φλεγμονὴν διέχυτον ἐφ' ὅλου τοῦ παρεγχύματος τοῦ πνεύμονος ἢ τῶν βρογχικῶν ἀδένων, λήγουσαν εἰς τὴν παραγωγὴν ὀγκιδίων κεγχροειδῶν (κεγχροειδὴς φυματίωσις τῶν πνευμόνων, βρογχικῶν ἀδένων)· εἴτε 3) διὰ τῆς δευτεροπαθοῦς ἢ ἐρίοτε καὶ πρωτοπαθοῦς εἰσόδσεως καὶ κατασκηνώσεως τῶν βακτηριδίων τούτων ἐντὸς τοῦ αἵματοφόρου συστήματος, τῇ προηγηθείσῃ φθίσει καὶ διαβρώσει ἢ καὶ τῇ διαρρήξει τῶν διασπειρομένων εἰς τὰς πνευμονικὰς κυψελίδας τριχοειδῶν ἀγγείων, ἅπερ τότε μεταναστεύουσι σὺν τῷ κυκλοφορουμένῳ αἵματι ἐντὸς τινῶν ἢ ὅλων τῶν ὀργάνων τοῦ σώματος, προκαλοῦσιν εἰδικὴν φλεγμονὴν αὐτῶν, τῆς λεπτῆς μήνιγγος τοῦ ἐγκεφάλου ἐπὶ παιδίων ἢ τοῦ ἥπατος, νεφρῶν κτλ. ἐπὶ ἐφθήων, λήγουσαν εἰς τὴν παραγωγὴν κεγχροειδῶν ὀγκιδίων (κεγχροειδὴς φυματίωσις τῆς λεπτῆς τοῦ ἐγκεφάλου μήνιγγος, τοῦ ἥπατος, ὀστέων, νεφρῶν κτλ.). Συνάμα δὲ ἐξαγγέλλεται ὅτε μὲν διὰ τῶν φυσικῶν φαινομένων χρονίου κατάρρου τῶν βρόγχων, περιωρισμένου εἰς τὰς κορυφὰς τῶν πνευμόνων (ἢ πνευμονίας ἐκτεινομένης μέχρι τῶν κορυφῶν τούτων)· ἦται διὰ τῆς ἀτελοῦς αἰωρήσεως καὶ κοιλάνσεως τῶν υπερκλειδίων καὶ υπερακανθίων χωρῶν, τοῦ ἀμβλέος ἡχοῦ κατὰ τὴν ἐπίκρουσιν σχετικῶς πρὸς τὸν τῆς ἀντιθέτου ὕγειοῦ οὔσης κορυφῆς, τοῦ τραχύος καὶ διακεκομένου καὶ ἥττονος τὴν ἐντασιν εἰσπνευστικοῦ ψιθυρίσματος, λήγοντος κατὰ τὴν βαθεῖαν εἰσπνοὴν ἢ τὴν βῆχα εἰς βόγγους ὑγροὺς μᾶλλον ἢ ἥττον μικροῦς, τοῦ ἐπιμνηστέρου ἐκπνευστικοῦ ψιθυρίσματος καὶ ἐφεξῆς τῆς μεγαλειτέρας ἀντηχήσεως τῆς φωνῆς ἢ βηχός, τοῦ βρογχικοῦ φυσήματος καὶ βρογχοφωνίας, συνοδευομένων ὑπὸ ἐκτικῆς πυρετοῦ, κατακλίσκοντος τὸ λίπος καὶ τοὺς μῦς τοῦ πάσχοντος, διὰ βηχὸς μετ' ἀποχρέμψεως πτυέλων πυωδῶν καὶ νομισματοειδῶν, διὰ βραγχώδους ἢ ἀήχου φωνῆς, ἐκτικῆς διαρροίας καὶ οἰδήματος τῶν ἄκρων (φθίσις χρονία τῶν πνευμόνων, τοῦ λάρυγγος καὶ τῶν ἐντέρων).

ὅτε διὰ τῶν φυσικῶν φαινομένων ὀξέος καὶ διαχύτου κατάρρου τῶν βρόγχων (ἢ ἐξογκώσεως τῶν βρογχικῶν ἀδένων)· τοῦ τυμπανικοῦ δηλ. ἤχου κατὰ τὴν ἐπίκρουσιν τοῦ θώρακος καὶ τοῦ διεργωγότος ἀγγείου κατὰ τὴν ἐπίκρουσιν τῶν ὑποκλειδίων χωρῶν, τοῦ τραχέος, διακεκομμένου καὶ ἤττονος τὴν ἔντασιν εἰσπνευστικοῦ ψιθυρίσματος, λήγοντος εἰς συρίζοντας βόγγχους διαχύτους ἐφ' ὅλου τοῦ θώρακος, παρακολουθουμένου ὑπὸ μεγίστης δυσπνοίας μέχρις ὀρθοπνοίας καὶ κυνώσεως, τῆς διαρκοῦς καὶ ἰσχυρᾶς βηχὸς μετ' ἀποχρέμψεως πτυέλων βλενωδῶν καὶ αἰμοφύρτων καὶ ὑπὸ ἐντόνου πυρετοῦ μέχρι παραληρημάτων καὶ τυφοειδῶν φαινομένων (φυματίωσις κεγχροειδῆς **διάχυτος ὀξεῖα ἢ ὑποξεῖα τῶν πνευμόνων καὶ τῶν βρογχικῶν ἀδένων**)· ὅτε τέλος διὰ τῶν φυσικῶν φαινομένων ὁμοίων βλαβῶν ἄλλων ὀργάνων τοῦ σώματος, ἐπισκοπουμένων τῆς διὰ τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου ὁράσεως τῶν φυματίων ἐν τῇ βυθῷ τοῦ ὀφθαλμοῦ, τῆς διὰ τοῦ μικροσκοπίου εὐρέσεως τῶν ἐπιθηλιδωδῶν κυτταρίων καὶ μικρῶν σωματίων ἐν τοῖς οὖροις τῶν πασχόντων, καὶ συνυπαρχουσὶν μετὰ τῶν γενικῶν φαινομένων (φυματίωσις κεγχροειδῆς **ὀξεῖα τῆς λεπτῆς τοῦ ἐγκεφάλου μήνιγγος, τοῦ ἥπατος, νεφρῶν, ὡστῶν κτλ.**).

Αἱ τρεῖς αὗται μορφαὶ διακρίνονται, ἡ μὲν πρώτη ὡς τοπικὴ ἐκδήλωσις, τοῦ χρόνιου κατάρρου τῶν βρόγχων, διότι ἡ τυροειδὴς βογγίτις ἢ περιβρογγίτις περιορίζεται εἰς τὴν κορυφὴν καὶ παρίσταται ἐν ἀρχῇ διὰ τραχέος ψιθυρίσματος, ἐφεξῆς δι' ἀτελοῦς μετὰ βόγγχων ὑγρῶν μικρῶν καὶ μετ' ἀμβλέος ἤχου κατὰ τὴν ἐπίκρουσιν, τὰ δὲ πτώδη πτύελα ἐνέχουσι τὰ ῥηθέντα βακτηρίδια καὶ τὰ συντρίμματα τῆς καταναλώσεως τοῦ πνεύμονος· τῆς πνευμονίας, διότι ἡ τυροειδὴς διήθησις τοῦ πνεύμονος ἀρχεται ἐκ τῆς κορυφῆς, ἐκτείνεται μέχρι τῶν κατωτέρων λοβῶν καὶ παρίσταται δι' ἀμβλέος ἤχου ἐκτεταμένου ἀπὸ τῆς κορυφῆς μέχρι τοῦ κατωτέρου λοβοῦ καὶ οὐχὶ ἐπ' αὐτοῦ, δι' ἐλαττώσεως τοῦ ἀναπνευστικοῦ ψιθυρίσματος ἐπὶ ἐκτεταμένης χώρας καὶ οὐχὶ ἐπὶ τινος μοίρας τοῦ θώρακος περιωρισμένης εἰς τὴν ἐστίαν τῆς φλεγμονῆς, δι' ἐλλείψεως τῶν τριζόντων βόγγχων κατὰ τὴν περιφέρειαν τῆς ἐστίας τῆς φλεγμονῆς καὶ διὰ τῆς ὑπάρξεως βόγγχων τινῶν ὑγρῶν κατὰ τὴν κορυφὴν· τῆς γαγγραινῆς τοῦ πνεύμονος, τῆς ἐκτάσεως τῶν βρόγχων, καὶ τοῦ ἀποστήματος τοῦ πνεύμονος, διότι τὸ ἐκ τῶν βρογχικῶν ἢ πνευμονικῶν σπηλαίων ἀποχρεμπόμενον οὐκ εἶναι κάκοδμον, οὐ παριστᾷ τὰς τρεῖς γνωστὰς στιβάδας, οὐδ' ἐνέχει τοὺς μύκητας, καὶ οὐδὲν φέρει τοὺς κρυστάλλους τῆς αἱμα-

τοιδίνης, ἀλλὰ συνίσταται ἐκ πυύου, τῶν βακτηριδίων καὶ τῶν ἐλαστικῶν ἰνῶν τοῦ πνεύμονος· τοῦ ἀνωμάλου διαλείποντος, διότι ἡ τυροειδὴς διήθησις ἐν ἀρχῇ σπανίως ἐξαγγέλλεται διὰ πυρετοῦ καὶ ὅταν παρασταθῇ ὁ πυρετὸς εἰς αὐτὴν ἀρχεται περὶ τὴν μεσημβρίαν καὶ οὐχὶ τὴν πρωΐαν, λήγει περὶ τὸ λυκαυγὲς καὶ οὐχὶ τὸ μεσονύκτιον, συνάμα παρακολουθεῖται ὑπὸ τῶν φυσικῶν φαινομένων. Αἱ δὲ ἕτεραι ὡς καθολικευόμεναι ἢ καθολικαὶ ἐκδηλώσεις διακρίνονται τοῦ ὀξέος βρογχικοῦ κατάρρου, διότι ἡ κεγχροειδὴς φυματίσις παρίσταται διὰ δυσαναλόγων καθολικῶν φαινομένων καὶ φέρει μεγίστην κατὰπτωσιν τῶν δυνάμεων τοῦ ἀρρώστου· τοῦ κοιλιικοῦ τέφρου, διότι ἡ κεγχροειδὴς φυματίσις προκαλεῖ πυρετὸν ἥττον ἔντονον, οὐδένα μετεωρισμὸν καὶ πόνον κατὰ τὴν δεξιὰν εἰλεακὴν χώραν καὶ τὰ βρογχικὰ φαινόμενα εἰσὶν αἰσθητὰ μᾶλλον ἔμπροσθεν ἢ ὀπίσθεν ἐπὶ τῆς ῥάχεως τοῦ ἀρρώστου· τῆς ὀξείας λεπτο-μηνιγγίτιδος, διότι εἰς τὴν κεγχροειδῆ φυματίωσιν τῶν μηνίγγων τὸ θερμόμετρον μετὰ πολλὰς ἡμέρας ὑψοῦται, ἀφοῦ προηγουμένως δεῖξει πρωϊνὰς πτώσεις ἄχρι τοῦ κατὰ φύσιν καὶ ἑσπερινὰς ὑψώσεις οὐχὶ πολὺ ὑπερθεῖν τούτου, ὁ σφυγμὸς ἐν ἀρχῇ ἐστὶ συχνὸς ἀνάλογος τῆς θερμότητος, ἐφεξῆς ἀραιὸς πολὺ δυσανάλογος ταύτης, καὶ τὰ πρόδρομα φαινόμενα καὶ μάλιστα ὁ πρωϊνὸς ἔμετος μετὰ τὴν ἐκ τῆς κλίνης ἔγερσιν τοῦ ἀρρώστου ὑπάρχουσι.

Καὶ κατὰ μὲν τῶν τοπικῶν μορφῶν τῆς νόσου, τῆς χρονίης ἢ ὑποξείας φθίσεως τῶν πνευμόνων, τοῦ λάρυγγος καὶ τῶν ἐντέρων, ὁ ἰατρὸς ἀπαγορεύει τὸν γάμον εἰς τοὺς πάσχοντας, καὶ ἐὰν ὑπανδρευθῶσι καὶ ἀποκτήσωσι τέκνα συνιστᾷ τὴν παῦσιν τοῦ θηλασμοῦ τῶν τέκνων ὑπὸ τῆς πασχούσης μητρὸς καὶ ἐπιτηρεῖ τὰ ἐκ τοιούτων γονέων τέκνα, μὴ ἐπιτρέπων αὐτοῖς νὰ κοιμῶνται ἐπὶ τῆς αὐτῆς κλίνης καὶ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ κοιτῶνος μετὰ τῶν πασχόντων γονέων καὶ ἀδελφῶν, ἢ νὰ ἀκροῶνται πολλῶν μαθημάτων καὶ ἐγκύπτωσιν ἐπὶ πολλὰς ὥρας εἰς μελέτας καὶ ὑποβάλλωνται εἰς τὰς ἐξασθενοῦσας αὐτὰ καταχρήσεις, ἀλλὰ συμβουλεύων τὴν θρεπτικὴν τροφὴν, τὰ τονωτικὰ μέσα καὶ τὰς ἐν ὑπαίθρῳ ἐνεργητικὰς ἀσκήσεις· τοὺς δὲ πάσχοντας ὑποχρεώνει νὰ κοιμῶνται μόνον ἐντὸς τοῦ δωματίου αὐτῶν, νὰ πτύωσιν ἐντὸς ἀγγείου μετὰ πώματος, νὰ καθαρίζωσι τοῦτο συνεχῶς καὶ τὰ δωματίον αὐτῶν διὰ φαινικοῦ ὀξέος, νὰ προτιμῶσι νὰ ζῶσιν εἰς θερμὰς καὶ σταθερὸν κλίμα ἐχούσας παραθαλασσίας πόλεις, (οἱ ἐπιρρεπεῖς εἰς αἱμόπτυσιν εἰς Κέρκυραν καὶ οἱ μὴ ἐπιρρεπεῖς εἰς Κάϊρον) νὰ μὴ καπνίζωσι

οὐδὲ νὰ παραμένωσιν ἐν τοῖς καρφείοις, νὰ τρέφωνται διὰ θρεπτικῶν τροφῶν (γάλακτος, ὠν, κρέατος) πολλάκις τῆς ἡμέρας, νὰ ἐξέρχωνται τῆς οἰκίας των τοῦ καιροῦ εὐδίου ὄντος πρὸ μεσημβρίας, νὰ μὴ μένωσιν ἐκτὸς αὐτῆς μετὰ τὴν 8 ἢ 9 ἑσπερινὴν ὥραν καὶ νὰ ταξειδεύωσιν διὰ θαλάσσης ἐν καιρῷ θέρους. Συνάμα δὲ, ἐπειδὴ μέχρι τοῦδε οὐδ' ἡ κλινικὴ παρατήρησις οὐδ' αἱ πειραματικαὶ ἔρευναι ἐδίδαξαν ἡμᾶς τὰ εἰδικὰ κατὰ τῶν βακτηριδίων τοῦτων φάρμακα, συμβουλεύει αὐτοῖς, κατ' ἀναλογίαν πρὸς ἄλλα λοιμώδη νοσ. τὰς εἰσπνοὰς πρὸ καὶ μετὰ μεσημβρίαν τῶν μεταλλικῶν θειούχων ὑδάτων (τῶν Vernet, Amelie-les-Bains, Enghien, Cauterets, Bonnes, Κυλλήνης) διὰ τοῦ ἀτμοσφαικαστήρος, τὸ ὑποθεωδὲς νάτρον (Churchill) τὸ μονοθειωδὲς νάτριον (Crosnier) ἐσωτερικῶς ὡς καὶ τὰ ἀντισηπτικὰ φάρμακα, τὴν παγκρεατίνην μετὰ τῆς κινίνης καὶ τοῦ ἱτεϊνικοῦ νάτρου, τὸ φαινικόν ὀξύ καὶ τὸ σωσικρέας

71 Rp. Sirop d'hypophosph.de soude 72 Rp. Sirop du monosulf.de sodium

D 1 - 2 κοχλ. τὴν ἡμ.

D 1 - 2 κοχλ. τὴν ἡμ.

73 Rp. Pancreatin.

74 Rp. Acid. carbol. cryst. gr x

Chinin. sulphur aa scr i

Natr. salicyl. dr. $\frac{1}{2}$

Acid. carbol. cryst. gr x

Chinin. Sulphur. scr i

m.f. pilul. N^o xx

m. f. pilul. N^o xx

D. s. 2 πρὸ καὶ 2 μ. μ.

D. S. 2 π. μ. καὶ 2 μ. μ.

75 Rp. Creosot. pur. dr $\frac{1}{2}$

76 Rp. Creosot. pur. dr $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{3}$

Potion. gummos. unc v

Ol. jecor. ascl. unc v

Cognac

Alcoh. q.sD(Bouchard) 1-2 κοχλ.

Syrup. cort. aurant. aa unc i.

77 Rp. Capsul. gelatin. Dartois boit i

D 1 - 2 κοχλ. τὴν ἡμ.

D 1 - 2 τὴν ἡμ.

καὶ συμπτωματικῶς 1) κατὰ τοῦ πυρετοῦ, ἐὰν παρίσταται διὰ ρίγους τὴν κινίνην μετὰ δακτυλίτιδος καὶ ὀπίου, ἄλλως τὴν ὑποφωσφορικὴν τίτανον ἢ τὴν γαλακτοφωσφορικὴν τίτανον μετὰ τὸ γεῦμα πρὸς τὴν κατάρθεσιν τῶν ἀλάτων αὐτῆς ἐπὶ τῆς τυροειδοῦς μάζης καὶ τῆς κωλύσεως τῆς ἀπορροφήσεως· 2) κατὰ τῶν ἰδρώτων, τὸ ἀγαρικόν τὸ λευκὸν ὑπαρχούσης διαρροίας ἢ τὴν ἀτροπίνην μὴ ὑπαρχούσης τοιαύτης ἢ τὰς ἐπιτριβὰς τῶν ἄκρων δι' ὕδατος μετ' ὄξους ἢ δι' ὕδατος τῆς Κολωνίας, ὡς καὶ τὸν ὀξικὸν μόλυβδον· 3) κατὰ τῆς βηχὸς, τὰ ναρκωτικὰ καὶ μάλιστα τὸ σεράπιον τῆς κωδείνης τοῦ Berthé κατὰ κοχλίσια μικρὰ ἢ τὴν μορφίνην μέχρι $\frac{1}{8}$ τοῦ σιτ. 4) κατὰ τῆς πυκνώσεως τοῦ πνεύματος καὶ τῶν πλῆγτικῶν πόρων τοῦ θώρακος, ἐξωτερικῶς τὰς ἐπιχρίσεις τοῦ βάμματος τοῦ ἰώδους διὰ γραφίδος ἢ τὰ πλῆγτικὰ ἐκδόρια, ὁσάκις ταῦτα μὴ ἐξασθενῶσι τὸν πάσχοντα· 5) κατὰ

τῆς ἀνорξείας, μὴ ὑπάρχοντος πυρετοῦ, τὸ ἀρσενικὸν ὀξύ ἢ τὸ ἀρσενικὸν νάτρον, ἢ τὸ ὕδωρ Bourboule, ὑπάρχοντος τοιοῦτου τὰ πικρὰ ὡς τὸ ἀφέψημα τῆς κίνας, τὸ ἐγγύμα τοῦ λυκίσκου, τὴν κινίνην εἰς μικρὰς δόσεις, τὸν οἶνον τῆς κίνας καὶ οὐχὶ τὸν σιδήρον, ὅστις ταχύνει τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος καὶ προκαλεῖ αἱμοπτύσεις· συνάμα δὲ τὴν πεψίνην μετὰ πεπτόνης (Chapoteaut) ἢ μετὰ παγκρεατίνης (Grez), τὴν παπαίνην (Trouette-Perret), τὸ ἐκχύλισμα τοῦ κρέατος, τῆς βύνης (Maltz) καὶ τὸν λειχήνα· 6) κατὰ τῆς αἱμοπτύσεως, τὴν πνευματικὴν καὶ σωματικὴν ἡρεμίαν, τὸν πάγον, τὴν ἐργοτίνην δίκην καταποτίων ἢ δίκην ἐνέσεων ὑποδερμικῶν, μετὰ τῆς δακτυλίτιδος, τῶν καρδιακῶν συσταλῶν ἰσχυροτέρων οὐσῶν, ἢ τῆς μορφίνης, τῆς βηχὸς ἀκαταδάμαστου οὐσης, ὡς καὶ τὸ κοινὸν ἄλας ἢ τὴν διάλυσιν τοῦ ὑπερχλωριούχου σιδήρου, τῆς αἱμορραγίας ἀφθόνου οὐσης. 7) κατὰ τῆς βραχυότητος τῆς φωνῆς ἢ τῆς ἀηχίας τὰς εἰσπνοὰς τῶν στυπτικῶν διαλύσεων διὰ τοῦ ἀτμοψεκαστήρος καὶ τὰς ἐπαλείψεις τοῦ πεπονθότος μέρους τοῦ λάρυγγος διὰ σπόγγου βεβρεγμένου ἐν ταῖς διαλύσεσι ταύταις ἢ καὶ διὰ τοῦ χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου, εἰσχυομένων ἐν τῷ λάρυγγι τῇ χρήσει τοῦ λαρυγγοκατόπτρου.

78 Rp. Chiniu. sulphur. gr xiv	79 Rp. Infus. fol. digit. pp. unc vi
Pulv. fol. digit. pp. gr ii	(e gr xii par) add
Extr. opii gr $\frac{1}{2}$	Aq. lauro-ceras. scr i
m.f. pilul. N ^o iv. (Heim) Διαθ' ὤρ.	Syr. simpl. unc i M. Διαθ' ὤρ. x.
80 Rp. Calcar. phosphor. dr ii	81 Rp. Vin du Dusart ou de Vial
Solv. in Aq. fontan. unc v	(lacto-phosph. de chaux)
add Syrup. simpl. unc i	82 Rp. Sirop. du Dusart
D ἐν κοχλ. μέγα μετὰ τὸ γεῦμα.	D ἐν ποτήρ. μικρὸν μετὰ τὸ γεῦμα.
83 Rp. Agaric. alb.	84 Rp. Atropin. sulphur. gr $\frac{1}{12}$
Elæosach. aurant. aa dr $\frac{1}{2}$	Pulv. alth. q. s.
f. pulv. N ^o x. D 3 τὴν ἡμ.	f. pilul. N ^o x D 1 καθ' ἐσπέραν
85 Rp. Pilul. de Sulf. d'atrop (Clin)	86 Rp. Plumb. acet. gr xv
87 Rp. Taunin pur. gr x	Pulv. alth. q. s. f. pilul. N. x
Conserv. rosar. f. pilul. xx D	D. (Fouquier) 2 τὴν ἡμ.
88 Rp. Tinct. chin. reg	89 Rp. Plumb. acet.
Spirit. meliss.	Opii pur. aa gr iiii
Balsam. Fioravant. aa unc i	Sacch. alb. scr i f. pulv. N ^o xii
D ἐπιτρ. τῶν ἁκρῶν κατὰ τῶν ἰδρ.	D. S 1-2 τὴν ἡμ. (Hufeland)
90 Rp. Solut. Fowler. scr i	91 Rp. Granul. d'arsenate de soude
Aq. fontan. unc viiii	92 Rp. Granul. d'arsenate de fer fl. i
Syrup. simpl. unc i	D. S 1-2-6 τὴν ἡμέραν πρὸ τοῦ
D 1-3 κοχλιάρ. τὴν ἡμ.	γεύματος

8) κατὰ τῆς διαρροίας, ἐν ἀρχῇ τὰ νευρωτικὰ μετὰ κομμιούχων ἢ λευκωματούχων (λευκοῦ ἀφεψήματος τοῦ Sydenham), τὰ στυπτικὰ, τὴν παννικὴν κινίνην, τὴν βατανίαν καὶ τὸ κολόμβον δίκην καταποτίων ἢ ἀφεψημάτων· 9) κατὰ τῆς ἀρθρώου ἢ τῆς δυσχεροῦς ἀποχρέμψεως, τὰ βαλσαμικὰ, ὅταν ὁ ἄρρωστος μὴ ἐνοχλεῖται ὑπὸ πυρετοῦ καὶ τὰ στυπτικὰ τούναντιον ἢ τὰ ἀποχρεμπτικὰ, ὡς τὸ βιργινιανόν πολύγαλα, τὰ ζῖνη τῆς βενζόης· 10) κατὰ τῆς δυσπρωίας, τῆς μὴ προερχομένης ἐκ δυσκόλου ἀποχρέμψεως, τὰς ἐπιτριβὰς τῶν ἁλίων διὰ τοῦ ἀρωματικού ὕξους καὶ πνεύματος·

93 Rp. Elixir aliment. Ducro	D94 Rp. Maltz extract. D
95 Rp. Peptônes pepsique. Chapot.	96 Rp. Elix. chlorh. pepsique Grez
97 Rp. Pepsine végétale Perret D	98 Rp. Extr. carn. D.
99 Rp. Flor. benzoes gr xx	100 Rp. Sal. ammon. dp. dr $\frac{1}{2}$
Pulv. gummos dr $\frac{1}{2}$	Pulv. fol. digit pp-gr x
Sacch. alb ser i	Rad. scill. p. gr xv
m. f. pulv. N° v	Opii pur. gr v
D. S 3 τὴν ἡμέραν	m. f. pilul N° 30 D 2 τὴν ἡμ.
101 Rp. Vin. rubr. rigur. unc iv	102 Rp. Vin. chin. unc iv
Tinct. cinnam. dr ii	Tinct. cinnam. dr. iv
Cognac unc i	Cognac unc i
Extr. chin. moll. dr. i	Syr. cort. aurant. unci D κατὰ x.
Syrup. cort. aurant. unc i	103 Rp. Quina-Laroche bout. i
D. S. κατὰ δίωρ. κοχλ. (Jaccoud)	D. ἐν ποτήριον πρὸ τοῦ γεύμ.
104 Rp. Ergotin. Bonj. dr $\frac{1}{2}$	105 Rp. Extr. secal. corn. aqu. dr $\frac{1}{2}$
Pulv. fol. digit. p. gr x	» chin. dr i
Extr. hyoscyam. gr i	Tannat. chinin ser i
m. f. pilul. N° xv D κατὰ 3 ὥρ. ἐν	m. f. pilul. N° 30 D κατὰ ὥρ. ἐν.

Κατὰ δὲ τῶν καθολικευομένων καὶ καθολικῶν μορφῶν, τῆς ὀξείας κεγχροειδοῦς φυματιώσεως τῶν πνευμόνων, τῆς λεπτῆς τοῦ ἐγκεφαλομήνιγγος, τοῦ ἥπατος, τῶν νεφρῶν κτλ., ὁ ἰατρός ἀναγράφει ἀπλῶς τὴν συμπτωματικὴν θεραπείαν κατὰ τῶν προεξέχοντων φαινομένων καὶ μάλιστα τοῦ πυρετοῦ

6. Ἐλεφαντίασις τῶν Ἑλλήνων ἢ λέπρα τῶν ἀράβων ἰατρῶν.

Τὸ εἰς τινὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος (Μεσσηνίας, Γορτυνίας κτλ.) τῆς Τουρκίας (Κρήτην καὶ τινων νήσων τῆς μεσογείου, Μικρᾶς Ἀσίας, Συρίας, Παλαιστίνης, παραλίων πόλεων τῆς μαύρης θαλάσσης), τῆς Ρωμουνίας καὶ Ρωσσίας, τῆς Σουηδίας καὶ Νορβηγίας, τῆς Ἰρλανδίας, Ἰσπανίας καὶ Πορτογαλίας, Γαλλίας εἰς τὸν παλαιὸν κόσμον ὡς καὶ

τῆς Ἀμερικῆς καὶ Αὐστραλίας εἰς τὸν νέον κόσμον), ἐνδημικῶς κρατοῦν νόσ. ἐκλήθη ἑλέφας· τοῦτοπαράγεται ἐκ τῆς κατασκευῆς ἐν τῷ δέρματι τοῦ προσώπου, τῶν ἄκρων, ἀγκῶνων ἢ γονάτων τῶν σπόρων τῶν βακτηριδίων τῆς λέπρας, τῶν μεταφερομένων διὰ τοῦ ἀέρος καὶ μεταδιδόντων τὸ νόσ. τῇ ἐπιμιξίᾳ πασχόντων κατοικούντων μετὰ ὑγείων (Hansen, Klebs Neisser)· συνάμα ἐξαγγέλλεται ὅτε μὲν διὰ κηλίδων μελανεύθρων ἢ σκοτεινῶν, γραμμοειδῶν ἢ συγκεχυμένων μετὰ ἢ ἄνευ διηθήσεως τοῦ δέρματος τοῦ προσώπου, τῶν χειρῶν καὶ τῶν ἄκρων τοῦ σώματος (**ἑλέφας κηλιδῶδης**), ὅτε δὲ (μετὰ 2-3 ἔτη) δι' ὄχθων σκληρῶν, ὀξέων, ἐπὶ τῶν κηλίδων ἢ οὐ καὶ μάλιστα εἰς τὰ ὑπερόφρυα τόξα καὶ τὸ μεσόφρυον, καλυπτόντων οὕτω τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὅπως ταῖς λέουσι (ἐξ οὗ *λεορτίασις*), εἰς τὴν ῥίνα, τὰ μῆλα καὶ τὴν γένυν, χωριζομένων ἐντομαῖς ἢ αὐλαξὶ βαθεῖαις, ὅπως τῷ ζῳῷ ἐλέφαντι (ἐξ οὗ *ἐλεφαντίασις*), προκαλούντων τὴν κόμην ψεδνὴν καὶ φαλακρὰν, τὸ γένειον ψιλόν, τὰς ὀφρὺς παχυρὰς καὶ ληγόντων εἰς τὴν ἐξέλκωσιν τῶν μορίων τούτων καὶ ἔκπτωσιν αὐτῶν μέχρις εἰδεχθοῦς μεταβολῆς τοῦ σώματος τοῦ κάμνοντος (ἐξ οὗ *ἐλέφας μύτιλος* ἢ *ἡκρωτηριασμένος*), εἰς τὴν ἐπινέμησιν τῶν βλεννογόνων καὶ παρὰ ταῖς ὀπαῖς τοῦ προσώπου ὑμένων, τῶν ὑποκειμένων μυῶν καὶ παντὸς τοῦ σκήνου τοῦ ἀνθρώπου κατὰ Ἀρεταῖον τὸν Καππαδόκην (**ἑλέφας ὀχθῶδης tuberosus**), ἄλλοτε τέλος δι' ἀναισθησίας τοῦ δέρματος καὶ τῶν ὑποκειμένων μυῶν, ἐφ' ὧν χωρῶν ὑπάρχουσιν ἢ οὐ αἱ κηλίδες καὶ αἱ ὄχθοι, καὶ ἐνίοτε διὰ φυσαλίδων, πομφολύγων (ἐξ οὗ *ἐλέφας πεμφυγῶδης*), ληγουσῶν εἰς τὴν ἐξέλκωσιν ἢ τὴν ἀτροφίαν καὶ συρρίκνωσιν τοῦ δέρματος (**ἑλέφας ἀναισθητικός**).

Καὶ κατὰ τῶν τριῶν τούτων μορφῶν τῆς ἐλεφαντιάσεως ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει τὰ μὲν ὑγειῇ τῆς λεπρώδους οἰκογενείας μέλη νὰ μεταναστεύσωσιν εἰς ἄλλας καθαρὰς πόλεις «δέος τὸ ξυμβιοῦν καὶ ξυνδιαίτασθαι μετὰ πασχόντων, ἀναπνοῆς γὰρ ἐς μετὰδοσιν ῥηδίῃ βαφῇ», τὸν δὲ λεπρὸν εἰς λεπροκομεῖα ν' ἀπομονώσωσι καὶ οὐκ ἐπ' ἐρημίας καὶ ἐς ὄρεα νὰ ἐκθέσωσι, διότι «τίς οὐκ ἂν φύγοι ἢ τίς οὐκ ἂν ἐκτραπέη, κῆν υἱὸς ἢ πατήρ ἢ κῆν κασίγνητος τύχη»· συνάμα δὲ ἀναγράφει αὐτῷ, *εἰ καὶ οὐδ' ἡ κλινικὴ παρατήρησις οὐδ' αἱ πειραματικαὶ ἔρευναι ἐδίδαξαν μέχρι τοῦδε τὰ οἰκεῖα μέσα κατὰ τῶν βακτηριδίων τούτων, τὰ κοκκία τοῦ ἀρσενικούχου νάτρου ἢ σιδήρου, τὴν διάλυσιν τοῦ Φοβλήρου κατὰ σταγόνας, τὸν ὑπερχλωριοῦχον ὑδράργυρον δίκην ὕδατος τοῦ van-Swieten καὶ τὸ ἰω-*

διοῦχον κάλι ($1\frac{1}{2}$ dr τὴν ἡμ.) ἢ αἰδηρον ἄνευ μεγίστης ὠφελείας, ὡς καὶ τὸν μέλαν ἢ λευκὸν ἐλλέβορον κατὰ Ἀρεταῖον, τὴν ῥίζαν τῆς Madar, τὴν ὑδροκοτύλην τὴν αἰσικτικὴν, τὴν βρασιλικὴν Hura, τὸ βάλσαμον τοῦ διπτεροκάρπου καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ ὀδμηροῦ κυνοκαρδίου (10-20 κοχλ. τὴν ἡμ.) ἐσωτερικῶς καὶ τὰ φύσει θερμὰ θειώδη (τῆς Ὑπάτης) λουτρά.

406Rp. Pulv. cort. rad. Madar. 407Rp. Extr. hydroc. asiat. alcohol. dr $\frac{1}{2}$
 Pulv. alth. aa dr i Pulv. alth. q. s.
 f. pulv. N^o xv D 1-2 τὴν ἡμ. f. Pil. N° 40D. 1-2 τὴν ἡμ. (Lepine)
 καὶ συμπτωματικῶς ἐπὶ ἐξελκώσεων τὸ φανέλαιον καὶ ἐπὶ ἀναισθησιῶν τὸν ἡλεκτρισμὸν.

7. Βουβωνικὸς λοιμὸς ἢ πανώλης.

Τὸ ἐνδημικῶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων περὶ Λιβύην καὶ Αἴγυπτον καὶ Συρίην τῇ σήψει ζωικῶν οὐσιῶν καὶ ἐπιδημικῶς κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους τῇ ἐπιμιξίᾳ τῶν πασχόντων ἐν Ἑλλάδι (Πόρφ) κατὰ Ἀπρίλιον τοῦ 1838, ἐν Τουρκίᾳ τὸ 1836, ἐν Συρίᾳ τὸ 1838, ἐν Αἰγύπτῳ τὸ 1832-45, ἐν Τριπόλει (Beñghazi) τὸ 1858, ἐν Περσίᾳ (Makiu) τὸ 1863, ἐν Μεσοποταμίᾳ τὸ 1897, ἐν Κουρδιστάν τὸ 1870, ἐν Τριπόλει (Merdje) τὸ 1884, ἐν Μεσοποταμίᾳ (irac-Arabi) τὸ 1874-77, ἐν Βαγδάτῃ τὸ 1876 καὶ ἐν Ἀστραχάν (Vetlianka) τὸ 1878 ἀναπτύχθην νοσ., ὅπερ ἐξαγγέλλεται διὰ ῥίγους καὶ πυρετοῦ ὀξέας, κεφαλαλγίας ἰσχυρᾶς, ἐμέτου καὶ παραρροσύνης ἢ κόμματος καὶ παρίσταται δι' ἐπαναστάσεως βουβωνῶν μεγάλων, σκληρῶν, ὑπὸ τὸ μηρικὸν τόξον καὶ κατὰ τὰς ἰγνύας, τὰς μασχάλας, καὶ τοὺς ἀγκῶνας κτλ. ἐν ἀρχῇ ἀνεκφυήτων, μετὰ 2-8 ἡμ. γαγγραινουμένων καὶ ἐξηλκουμένων, ὑπὸ ἐξογκώσεως τῶν ὑποχονδρίων σπλάγχχνων καὶ ὑπὸ βαθείας τοῦ αἵματος ἀλλοιώσεως, προκαλούσης πετεχείας κηλίδας τοῦ δέρματος καὶ τῶν βλεννογόνων ὑμένων, ἐκλήθη λοιμὸς βουβωνικός.

Κατὰ τῶν ἐλαφρῶν, βαρειῶν καὶ κεραυνοθόλων μορφῶν τοῦ νοσ. ὁ ἱατρὸς συνιστᾷ τὸν αὐστηρότατον ἀποκλεισμὸν τῆς τε λοιμωσσύσης πόλεως διὰ στρατιωτικῆς δυνάμεως, κωλυούσης τὴν ἐπιμιξίαν τῶν κατοίκων τῆς πόλεως ταύτης, καὶ τῶν πασχόντων ἀτόμων ἐντὸς τοῦ οἴκου αὐτῶν ἢ μᾶλλον ἐντὸς εἰδικοῦ νοσοκομείου διὰ τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς, τὴν δὲ ἐλάϊον καθ' ἐκάστην ἡμέραν χρίσιν τοῦ προσώπου καὶ τῶν χειρῶν τῶν νοσηλευόντων αὐτοὺς, τὴν ἀληθῆ καθαρότητα τοῦ κοιτῶνος δι' ὑδροχρωματισμοῦ τῶν τοίχων, δι' ὑποκαπνισμοῦ εὐφλέκτων ὑλῶν καὶ διὰ βάντισμοῦ φαινικοῦ ὀξέος, ὡς καὶ τῆς κλίνης διὰ

συχνῆς ἀλλαγῆς τῶν σινδονῶν καὶ στρωμμάτων καὶ τῆς ἐκάστοτε ἀποπλύσεως αὐτῶν τῇ χρήσει διαλύσεως φαινικοῦ ὀξέος καὶ τὴν καῦσιν πάντων τῶν κατὰ σάρκα ῥυπαρωθέντων ἐνδυμάτων τῶν νοσούντων· συνάμα δὲ ἐπειδὴ μέχρι τοῦδε οὐδὲν εἰδικὸν μέσον ἐργετο γνωστὸν διὰ τῆς κλινικῆς παρατηρήσεως ἢ τῆς πειραματικῆς ἐρεῖνης συμβουλεύει συμπτωματικῶς τὰ ὀρυκτὰ ἢ φυτικὰ ὀξέα καὶ μάλιστα τοὺς ὀξυφοίνικας κατὰ τοῦ πυρετοῦ, τὸν γεννητὸν οἶνον καὶ τὸ κονιὰκ κατὰ τῆς παραφροσύνης, τὰ διὰ λινოსπέρματος καταπλάσματα τῶν ἀνεκπυήτων καὶ τὰς ἀποπλύσεις διὰ διαλύσεως φαινικοῦ ὀξέος (2 0/0) ἢ βάμματος κοκκίτου (1 πρὸς 10-15) ὡς καὶ τὰ ἐπιθέματα μοτοῦ βεβρεγμένου ἐν φαινελαίῳ τῶν γαγγραινωθέντων βουβῶνων.

8. Κίτρινος πυρετός.

Τὸ ἐνδημικῶς ἢ ἐπιδημικῶς εἰς τὰς Ἀντίλλας, τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ καὶ πολλὰς τῶν τροπικῶν χώρας ἐν Ἀμερικῇ καὶ τὴν Σενεγαμβίαν ἐν Ἀφρικῇ κρατοῦν καὶ διὰ τῆς ἐπιμιξίας εἰς τινὰς πόλεις τῆς Ἰσπανίας καὶ Πορτογαλίας σποραδικῶς ἀναπτυσσόμενον νόσ. τῇ παραλαβῇ μετὰ τοῦ ὕδατος πιθανῶς βκτηριδίων, ἀπερ εἰσδύουσι διὰ τῶν λαχνῶν τοῦ ἐντερικοῦ σωλῆνος (ὡς εἰς τὴν χολέραν) ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος καὶ προκαλοῦσι βαθεῖαν ἀλλοίωσιν τοῦ αἵματος, παρισταμένην οὐ μόνον διὰ πυρετοῦ ὀξέος, ἀφικνουμένου μέχρι παραφροσύνης καὶ παρακοπῆς διανοίας, διὰ ῥαχιαλγίας, πόνων τῶν κάτω ἄκρων κατ' ἀκτινοβόλησιν καὶ τοῦ ἐπιγάστριου, δι' ἐμέτων ἢ αἱματεμέσεων καὶ μελάνων διαχωρημάτων ὡς καὶ διὰ στάξεων τῆς ρινός, μητρορραγιῶν καὶ πετεχειῶν κηλίδων τοῦ δέρματος, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς παρεγχυματώδους φλεγμονῆς τῶν ἐκκριτικῶν ὀργάνων τοῦ ἥπατος καὶ τῶν νεφρῶν, τῆς ἱκτερώδους χροιάς, τῆς λευκοματουρίας καὶ ἀνουρίας ἐκλήθη τέφος Ἀμερικανικὸς ἢ κίτρινος πυρετός. Καὶ αἱ μὲν **ἐκτρωτικαί, συνήθεις, καὶ κεραυνοβόλοι** μορφαὶ τοῦ νόσ. τοῦτου διακρίνονται τῶν *διαλειπόντων* πυρετῶν, διότι ὁ πυρετός οὐ λήγει εἰς ἀπυρεξίαν, ὑπάρχει ῥαχιαλγία καὶ οὐχὶ ὀσφυαλγία, ἡ ἐξόγκωσις τοῦ σπληνὸς οὐ παρίσταται καὶ ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν εὐτυχῶς οὐδέποτε παρατηρήθη· τοῦ γαστρικοῦ καὶ ἱκτερώδους πυρετοῦ, διότι παρίσταται αἰφνης ἀνευ προδρόμων φαινομένων, ὁ πυρετός ἐστὶν ὀξὺς καὶ τὸ θερμόμετρον ταχέως ὑψοῦται, ὑπάρχουσι πόνοι κατὰ τὴν ῥάχιν ἀκτινοβολούμενοι εἰς τ' ἄκρα καὶ κατὰ τὸ ἐπιγάστριον, ἐνέσις

τοῦ προσώπου, ἰκτερος καὶ πατέχειαι κηλίδες τοῦ δέρματος, λεύκωμα εἰς τὰ οὖρα· τοῦ ἰκτερώδους αἱματοσφαιρινουρικοῦ πυρετοῦ, διότι οὐ προηγήθησαν διαλείποντες, ὑπάρχουσι πόνοι κατὰ τὴν ῥαχιν, συνεχεῖς καὶ σταθεροὶ ἔμετοι χολώδεις καὶ αἱματεμέσεις, ἰκτερινὴ χροιά τοῦ δέρματος πρόωρος, οὖρα μὴ μελανὰ, μὴ ἐνέχοντα αἱματοσφαιρίνην ἀλλὰ λεύκωμα καὶ κυλίνδρους ποικίλους καὶ εἰς ἀπύκνους τὰς περιστάσεις ἐστὶ μεταδοτικὴ ἡ νόσος διὰ τῆς ἐπιμιξίας τῆς παρεργχυματώδους φλεγμονῆς τοῦ ἥπατος ἢ τοῦ βαρέως ἰκτέρου, διότι ὁ πυρετός ἐστὶν ὄξυς, ὑπάρχει ῥαχιαλγία καὶ ἰκτερος πρόωρος.

Κατὰ τῶν μορφῶν τούτων ὁ ἰατρός συνιστᾷ ὁμοίως τὰς διὰ θαλάσσης καθάρσεις τῶν προελευσόμενων ἀπὸ τῶν λειμωσσοῦσων πόλεων· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ πατρὶς τῶν πυρετῶν τούτων κεῖται πολὺ μακρὰν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἡ ἐπιμιξία ἡμῶν μετὰ τῶν Ἀμερικανῶν ἐστὶ μικρά, ἐλπίζεται ὅτι οὐδέποτε θέλει ἀναγκασθῇ ὁ Ἕλληνας ἰατρός νὰ συστήσῃ τοιαύτας καὶ πόποτε θέλει συναντήσῃ μετὰ τῶν συμπολιτῶν ἡμῶν πάσχοντα κίτρινον πυρετόν. Ἐν τούτοις καλὸν ἦ νὰ γινώσκῃ ὅτι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, μὴ γνωστῶν ὄντων τῶν εἰδικῶν κατὰ τοῦ νοσ. τούτου φαρμάκων, συμβουλευόνται τοῖς πάσχουσι συμπτωματικῶς τὰ ἀλατούχα καθάρσια, τὰ ὑπόξυνα ποτὰ, τὰ ναρκωτικὰ φάρμακα καὶ τὰ ψυχρὰ λουτρά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΜΟΛΥΣΜΑΤΙΚΑ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΑΤΟΜΟΥ ΕΙΣ ΑΤΟΜΟΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΔΙΑ ΤΗΣ ΑΜΕΣΟΥ Ή ΕΜΜΕΣΟΥ ΕΠΑΦΗΣ.

Τὰ νοσήματα ταῦτα πολυπληθέστερα καὶ ποικιλώτερα τῶν συμμικτων διακρίνονται αὐτῶν, διότι ἡ δηλητηριώδης ὕλη εἰς ταῦτα ἀναπαράγεται καὶ πολλαπλασιάζεται ἐντὸς τῶν πασχόντων ἀτόμων, ὡς εἰς τὰ σύμμικτα, ἀλλ' ἡ ἐξ αὐτῶν ἀναπαράχθεῖσα ὕλη ἐστὶν ὥριμος καὶ οὕτω ἀποπύπτουσα τῶν πασχόντων δύναται νὰ μεταδώσῃ τὸ νοσ. εἰς ἄλλα άτομα ὕγιειν διὰ τῆς ἀμέσου ἢ ἐμμέσου ἐπαφῆς. Διὰ τοῦτο οἱ ἰατροὶ οἱ ἀναδεχθέντες τὴν ἀνωτάτην ὑγειονομικὴν ἀρχὴν α') πρὶν ἀναπτυχθῶσιν ἐν τῷ κράτει ἢ τῇ πόλει τὰ νοσήμ. ταῦτα ἐκτιμῶνται τὴν ἐλευθέραν κοινωνίαν καὶ οὐδέποτε συμβουλευόμενοι τὰς καθάρσεις εἰς τοὺς ἀπὸ ὑπόπτων χωρῶν προελευσόμενους ἢ τοὺς ὑποκαπνισμοὺς

τῶν ἀποστελλομένων πραγμάτων, ὡς εἰς τὰ σύμμικτα, διότι διὰ τὴν μεταδοθῶσιν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ἀπαιτεῖται νὰ ἔλθωσι τὰ πάσχοντα ἄτομα ἢ τὰ ἔργα αὐτῶν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν ὑγείων, ἐνῶ εἰς τὰ σύμμικτα συμβουλεύουσι τὰς καθάρσεις, διότι ταῦτα μεταδίδονται καὶ ἄνευ τῆς ἐπαφῆς μετὰ τὴν ἀφίξιν τῶν πασχόντων ἢ τὴν ἀποστολὴν τῶν ἔργων αὐτῶν. β') ὅταν ἀναπτυχθῶσιν ἐν τινι πόλει καὶ ὧσιν ἐπιδημικὰ ἢ σποραδικὰ συνιστῶσι τὴν ἀληθῆ καὶ πραγματικὴν ἀπομείνωσιν τῶν πασχόντων, ἰδίως καθ' ἣν περίοδον ὧσι μολυσματικὰ, εἴτε ἐντὸς τοῦ οἴκου αὐτῶν εἴτε ἐντὸς εἰδικῶν νοσοκομείων καὶ τὴν κώλυσιν τῆς συναναστροφῆς αὐτῶν μετὰ τῶν ὑγείων, ἐπαγρυπνοῦντες περὶ τῆς ἀπολοιμάνσεως τῶν δωματίων καὶ ἐνδυμάτων τῶν πασχόντων καὶ περὶ τῆς καθαριότητος ἑαυτῶν μετὰ πᾶσιν ἐπίσκεψιν. Ταῦτα δ' εἰσὶ.

*Α'. ΜΟΛΥΣΜΑΤΙΚΑ ΝΟΣ. ΟΞΕΑ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΑΠΟ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΟΝ.*

1. Λεῖριον ἢ Ἰλαρά.

Τὸ ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῶν μικροκόκκων τοῦ Λεϊρίου (τῇ σήψει λεϊριοειδοῦς φυτοῦ, φυομένου εἰς τὰς τάφρους τῶν σταφιδοκμπέλων, μετὰ τὰς πρώτας βροχὰς τοῦ Σεπτεμβρίου) καὶ τῆς κατασκηνώσεως αὐτῶν ἐπὶ τοῦ δέρματος καὶ τῶν βλεννογόνων ὑμένων τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων τῶν ἀγροδιαίτων καὶ ἐκ τούτων τῶν οἰκούντων τὰς πόλεις μικρῶν συνήθως παιδῶν παραγόμενον νόσ., ὅπερ παρίσταται ἐν μὲν τῇ περιόδῳ τῆς ἐπώσεως, διακρούσης, 3-5 ἡμ., διὰ πυρετοῦ καὶ τῶν φαινομένων τῆς ὀξείας καταρροϊκῆς φλεγμονῆς τῆς ῥινὸς (*ρίνιτις* ἢ *κόρυζα*), τοῦ ἐπιπεφυκότος τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν Μειβομειανῶν αὐτοῦ ἀδένων (*ἐπιπεφυκίτις*, *βλεφαρίτις* ἀδενώδης ἢ ἀχώρ τῶν *βλεφάρων*) καὶ ἐνίοτε τῆς καταρροϊκῆς ἢ μολυσματικῆς φλεγμονῆς τοῦ λάρυγγος, τῶν βρόγχων καὶ τῶν πνευμόνων (*λάρυγγιτις*, *βρογχίτις*, *πνευμονία* κατὰ *Δοβίσκους*) (**λεῖρ. φλεγμονῶδες**), ἐν δὲ τῇ περιόδῳ τῆς ἐξανθήσεως, διακρούσης 2-3 ἡμ., διὰ τῶν φαινομένων τῆς ἐλαφροῦς καταρροϊκῆς φλεγμονῆς τοῦ περὶ τοὺς σημημακτοποιοὺς ἀδενίσκους χορίου τοῦ δέρματος, τῶν χαρακτηριζομένων δίκην ἀνωμάλως στρογγύλων κηλίδων ἢ βλατιδίων κυανερύθρων, ἀρχομένων ἀπὸ τοῦ προσώπου, ἐκτείνωμένων ἐφ' ὅλου τοῦ δέρματος καὶ ληγόντων εἰς τὴν πιτυροειδῆ ἀπολέπισιν (**λεῖρ. λεῖον ἢ κηλεῖδῶδες καὶ λεῖρ. βλατιδῶδες**), ἢ διὰ τῶν φαινομένων τῆς βχυτέρας περιορισμένης ἢ διαχύτου φλεγμονῆς τούτου, τῶν χαρακτηριζομένων δίκην φουσκλίδων ἢ δίκην βλα-

τιδων διαχύτων ἐφ' ὅλου τοῦ σώματος (**λείρ. φυμαλιπιδως καὶ λείρ. διαχύτον**) μετὰ βαθείας ἀλλοιώσεως τοῦ αἵματος καὶ τυφοειδων φαινομένων (**λείρ. αίμορραγικὸν καὶ λείρ. τυφοειδές**) ἢ καὶ σπικνίως ἄνευ τῶν φαινομένων τῆς καταρροϊκῆς φλεγμονῆς καὶ τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ αἵματος (**λείρ. ἄνευ ἐξανθήματος καὶ λείρ. ἀπύρετον**), ἐκάλεσα λείριον ἐκ τῆς παραγωγῆς καὶ οὐχὶ ἰλαρὸν ἐκ τῆς διακρίσεως ἀπὸ τῆς βαρυτέρως ὀστρακιδῆς.

Αἱ μορφαὶ αὗται διακρίνονται τῆς ἐρυθρᾶς, διότι παρίστανται διὰ τε τῶν ἀνωμάλων τὴν περιφέρειαν καὶ κυανερύθρων τὸ χρῶμα κηλιδων, καὶ οὐχὶ στρογγύλων καὶ ἐρυθρῶν, ἢ δι' ἐλαφρῶν ἐγέρσεων βλατιδιδων κατὰ τὸ πρόσωπον, καὶ διὰ πυρετοῦ ἐντόνου ἐν τῇ περιόδῳ μάλιστα τῆς ἐξάνθησεως καὶ οὐχὶ ἄνευ πυρετοῦ, ὡς καὶ διὰ φαινομένων αἰσθητῶν τῶν καταρροϊκῶν φλεγμονῶν τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων καὶ οὐχὶ δι' ἐλαφρῶν τοιούτων τῆς ὀστρακιδῆς, διότι παρίστανται διὰ κηλιδῶν κυανερύθρων ἐκτεταμένων ἢ διὰ βλατιδιδων, οὐχὶ δὲ διὰ κηλιδῶν ὀστρακιδιδων καὶ κατὰ στιγμὰς, ἢ ἐξάνθησις ἄρχεται ἀπὸ τοῦ περὶ τῆς ὀπῆς τοῦ προσώπου δέρμα καὶ οὐχὶ ἀπὸ τοῦ στῆθος, καὶ ταύτης προηγούνται τὰ φαινόμενα τῶν καταρρ. φλεγμονῶν τῶν ἀναπνευστ. ὀργάνων καὶ οὐχὶ τῶν πεπτικῶν τῆς εὐλογίας, διότι παρίστανται διὰ βλατιδιδων μέχρι φυμαλιδων καὶ οὐδέποτε διὰ φλυκταινῶν τῆς ροδάρθης τῆς παρακολουθοῦσης τὰ σύμμικτα ροσ. (τὸν κοιλιακὸν τύφον ἢ χολέραν) καὶ τὰ μολυσματικὰ (σύφιλην, ἐξάνθημ. τύφον καὶ εὐλογίαν), διότι προηγούνται φαινόμενα κατάρρου τοῦ ἐπιπεφυκότος καὶ ῥινόος, ἢ ἐξάνθησις ἄρχεται ἀπὸ τοῦ προσώπου καὶ οὐχὶ ἀπὸ τοῦ κορμοῦ καὶ ὁ πυρετός ἐστὶ χαρακτηριστικὸς ἄνευ ἐξογκώσεως τῶν λεμφικῶν ἀδένων ἢ τοῦ σπληνός.

Κατὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ λειρίου ὁ ἱατρὸς συνιστᾷ εἰς τὴν ἀστυνομικὴν ἀρχήν, ὅπως αὕτη ἐκδώσῃ διὰ ταξίειν ὑποχρεοῦσαν τὸν ἐδιοκτῆτας τῶν σταφυδαμπέδων τὰ φροντίξωσι περὶ τῆς ἐκτριχώσεως καὶ καύσεως τοῦ λειριοειδοῦς τούτου φυτοῦ (καλουμένου κοινῶς ῥάπης ἢ κυπελισσοῦ) κατὰ τὸ τέλος Αὐγούστου ἢ τῆς ἀρχῆς Σεπτεμβρίου πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν βροχῶν, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ ἡ σῆψις αὐτοῦ, ἢ ἀνάδοσις τοῦ μικροκόκκου καὶ ἡ παραγωγή τοῦ νοσήματος. Ἐὰν ὅμως τοῦτο μὴ διαταχθῇ ἢ διαταχθὲν μὴ ἐκτελεσθῇ καὶ τὸ λείριον παρκαταθῇ δίκην ἐπιδημίας, ἀρχομένης μετὰ τὸν Σεπτεμβρίον καὶ ἐχούσης ἔντασιν ἀνάλογον τοῦ ποσοῦ τῶν βλαστησάντων φυτῶν καὶ τοῦ καταπεσόντος ὕδατος πρὸς τὴν

σηψιν αὐτῶν καὶ τὴν ἀνάδοσιν τοῦ μικροκόκκου, ἐπειδὴ οὐδὲν μέ-
σον προφυλακτικὸν κατὰ τοῦ νοσ. ἐγένετο μέχρι τοῦδε
γνωστέον, ὁ ἰατρός συμβουλεύει, εἰ μὲν ἡ ἐπιδημία ἐστὶν ἐλαφρὰ τὴν
ἐντασιν οὐχὶ τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς συναναστροφῆς τῶν υἱεῶν παίδων
μετὰ τῶν νοσούντων, ἀλλὰ τὸναντίον τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν ἐντὸς τῶν
θαλάμων τῶν νοσούντων, ἵνα οὕτω πάθωσιν ἐν νεαροῖς ἡλικίᾳ τὸ νόσ.
τοῦτο, ὅταν ἡ ἐλαφρὸν τὴν ἐντασιν, καὶ ἀποφύγῃ τοῦ κινδύνου νὰ
πάθωσιν αὐτὸ ὅταν ἡ ἐντονον καὶ ἐν προκεχωρημένῃ ἡλικίᾳ· εἰ δὲ ἡ
ἐπιδημία ἐστὶ βαρεῖα τὴν πραγματικὴν ἀπομάχρυνσιν τῶν υἱεῶν παί-
δων ἀπὸ τῶν πασχόντων καὶ τὴν ἀληθὴ ἀπομόνωσιν αὐτῶν.

Κατὰ μὲν τῶν ἐλαφρῶν μορφῶν, ἐπειδὴ οὐδὲν εἰδικὸν μέ-
σον ἐδίδαξεν ἡμᾶς ἡ κλινικὴ παρατήρησις καὶ ἡ πει-
ραματικὴ ἐρευνα, ὁ ἰατρός παραινεῖ, πρὸς τὴν κατὰ φύσιν ἀνά-
πτυξιν τῶν περιόδων τῆς ἐξάνθησεως, ἵνα οἱ παῖδες κατακλίνωνται
καὶ μὴ διατρίβωσιν ἐκτὸς τῆς κλίνης, καλύπτωνται δι' ἐλαφρῶν
καὶ ἀναλόγως τῆς ὥρας θερμῶν καὶ οὐχὶ διὰ δυσαναλόγως ἐλαφρῶν ἢ
θερμῶν καλυμμάτων, ἀλλάσσωσι τὰ ἐνδύματα αὐτῶν κατὰ πᾶσαν δευτέ-
ραν ἡμέραν ὅπως καθαρίζεται τὸ σῶμα αὐτῶν, ἀποφεύγῃ τὴν στε-
ρεὰν τροφήν, περιωριζόμενοι εἰς τὸν ἀπλοῦν δι' ὕδατος ἢ διὰ κρέκτος
ζωμὸν ἀναλόγως τοῦ πυρετοῦ, καὶ λαμβάνωσιν οὐχὶ ζέοντα ἀλλὰ με-
τρίως θερμὰ ἐγχύματα ἀνθέων φιλύρας, φύλλων τείου πρὸς τὴν εὐκο-
λωτέραν ἐξάνθησιν καὶ διατάσσει ὥστε ὁ κοιτῶν αὐτῶν νὰ ἔχῃ θερ-
μότητα 14-15° R, νὰ ἐριζῇται εὐκόλως διὰ τῶν γειτονικῶν θαλάμων
καὶ νὰ μὴ φωτίζεται ὑπὲρ τὸ μέτρον, ἀλλὰ νὰ ᾖ ὀλίγον σκιερὸς.

Κατὰ δὲ τῶν βαρειῶν μορφῶν (φλεγμονώδους, τυφοειδοῦς καὶ γα-
στρικοῦ) ἀναγράφει ἐπὶ κορύλλης, τὰς συχνὰς ἀποπλύσεις τῆς βί-
νὸς διὰ στυπτικῶν ἢ τοῦ ὑπερμαγγανικοῦ κάλεως καὶ τοῦ φαινικοῦ
ὀξέος διαλύσεων· ἐπὶ ἐπιπεφυκίτιδος ἢ ἀδενώδους βλεφα-
ρίτιδος τὴν καθαρότητα τῶν ὀφθαλμῶν διὰ χλιαροῦ ὕδατος καὶ τὴν
χρῆσιν κολλυρίων ἐκ θειικοῦ ψευδαργύρου, ῥζικοῦ μολύβδου ἢ ἀλοιφῆς
ἐξ ὕδαργύρου

108Rp. Zinc. Sulphur. gr iii

Solv. in Aq. rosar. unc iii D.

110Rp. Hydrarg. bioxydat. gr i

Plumb. acet. liq. gtt x

Ol. amygd. dulc. scr i

Unquent. Spermac. dr i

D.S. ἐπιτριβ. τῶν βλεφάρων ἐξωτ.

109Rp. Plumb. acet. liq. gr 1/4

Solv. in Aq. destill. unc iii D

111Rp. Mercur. praecipit. rubr.

Plumb. acet. liq. aa gr 1/2

Butyr. (bene lavati

in Aq. rosar. q. s.) dr i

M.D.S. ἐπιτριβ. τῶν βλεφάρων

ἐπὶ λαρυγγίτιδος καταρροϊκῆς μὲν τὰ κομμιούχα ποτὰ καὶ τὰ ἀντιβηχικά εἶδη μετὰ σερραπίου διὰ κωδιῶν, ψευδοῦμενογόνου δὲ (διακρινομένης ἐκ τῆς ὕλακώδους φωνῆς, τῆς συριζούσης εἰσπνοῆς καὶ παρατεταμένης ἐκπνοῆς) τὴν ἐπάλειψιν τοῦ δέρματος τοῦ λαίμου διὰ σπόγγου βεβρεγμένου ἐν ζέοντι ὕδατι, τὰ θερμὰ ποδόλουτρα καὶ χειρόλουτρα καὶ τὸ σερράπιον μετὰ κόνεως ἵπεκακουάνης ὡς ἐμετικόν· ἐπὶ βρογχίτιδος καὶ πνευμονίτιδος καταρροϊκῆς (χαρκατηριζομένης διὰ ῥόγχων βλενωδῶν καὶ ὑποτριζόντων, φυσήματος βογχικοῦ, ἀντηγήσεως τῆς φωνῆς ἰσχυροτέρας καὶ ἀμβλύτητος εἰς ἀμφότερα τὰ ἡμιόρια κατὰ μήκος τῆς σπονδυλικῆς στήλης ἢ τυμπανικοῦ ἤχου) τὰς ξηρὰς σικύας καὶ τὰ πλανητικὰ ἐκδόρια, τὸ σερράπιον, τὸ ἔγχυμα (2-4 σιτ. εἰς 4-6 οὔγγ.) ἢ τὴν κόνιν ($\frac{1}{2}$ σιτ. εἰς οὔγγ.) τῆς ἵπεκακουάνης, τὸ χρυσίζον στίμμι ἢ τὸ Κέρμες εἰς μικρὰς δόσεις ($\frac{1}{6}$ - $\frac{1}{4}$ σιτ.), τὴν κόνιν τοῦ James καὶ ἐὰν ἐπέλθῃ δηλητηρίασις διὰ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος τὰ θερμὰ λουτρά (5-10 λ. ὥρ.) μετὰ ψυχρῶν τῆς κεφαλῆς ἐπιθεμάτων καὶ τὸν οἶνον ὡς ἐξῆς

112Rp.Sulph. aur. antim.

Cornu cerv. rasp. aa gr iii

Sacch. alb ser. i

m. f. pulv. N^o xii D. καθ' ὥρ.

113Rp.Ammon. carbon. dp. gr xx

Solv. in

Vin. Malaga unc iii

D. S. κατὰ 3 ὥρ. κοιλ. μικρὴν

ἐπὶ τῆς ἐκλειψέως ἢ δυσκόλου ἐξαρθρώσεως, τὴν ὀξικὴν ἄμ-
μωνίαν ἐν τοῖς ἐγχύμασι τῆς φιλύρας, τοῖς κομμιούχοις ποτοῖς, τῷ
ποτῷ τοῦ Henke ἢ τὴν κόνιν τοῦ Δοσῆρου εἰς μικρὰς δόσεις

114Rp.Infus. flor. til. unc vi

Spirit minderer. dr i

Syrup.simpl.unc i Dκαθ' ὥρ.κ.

115Rp.Aq. Sambuc. unc iv

Ammon. acet. liqu dr $\frac{1}{2}$

Vin.Stib.gtt xv.Syrup.unci D

ἐπὶ ὀξέος πυρετοῦ, ὑπερβαίνοντος τοὺς 39°, 5 τὰς πλύσεις τοῦ
σώματος διὰ ἀρωματικοῦ πνεύματος χλιαροῦ ἢ τὰς διὰ ψυχροῦ ὕδα-
τος ἐπιβροχὰς ἢ καὶ τὰ ψυχρὰ λουτρά κατὰ τὴν μέθεδον τοῦ Ziems-
sem, καὶ ἐν περιπτώσει ἀντιστάσεως τῶν συγγενῶν τὰς δι' ἐλαίου ἐπι-
τριβὰς τοῦ πάσχοντος δις τῆς ἡμέρας, ὡς καὶ τὴν κινίνην, ὁσάκις δει-
κνύει πτώσιν τινα· ἐπὶ ἀλλοιώσεων τοῦ αἵματος καὶ αἱ-
μορραγιῶν, τὰ τονωτικὰ καὶ ἰδίως τὴν κίναν, τὸν οἶνον μετὰ ζω-
μοῦ καὶ τὸ ὑποθειῶδες νάτρον ἢ μαγνησίαν (hyposulfite de soude)
ἐπὶ τυφλοειδῶν φαινομένων, τὴν χλωράλην ($\frac{1}{5}$ -2-10 σιτ.)
μετὰ τῶν τονωτικῶν καὶ ἐπὶ διαρροϊῶν τὸ ὑπονιτρικόν βισμού-
θον καὶ τὰ στυπτικὰ κλύσματα.

2. Όστρακιά.

Τὸ παραγόμενον ἐκ τῆς κατασκηνώσεως πιθανῶς μικροκόκκων (πα-
ραγομένων τῇ σήψει ἀγνώστου φυτοῦ καὶ τηρούντων τὴν μολυσματικό-
τητα πλείονα χρόνον (73 ἡμ.) ἢ οἱ τοῦ λειρίου) ἐπὶ τοῦ δέρματος καὶ
τῶν βλεννογόνων ὑμένων τῶν πεπτικῶν ὀργάνων τῶν παιδίων καὶ ἀκ-
μαζόντων, καὶ ἀπὸ τούτων εἰς πολλοὺς ἄλλους ὑγιεῖς, τῆς εἰσδύσεως
αὐτῶν ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος καὶ εἶτα διὰ τῆς ἀπεκ-
κρίσεως τούτων διὰ τῶν νεφρῶν τῶν πασχόντων, ἐκάλεσαν *όστρακιάν*.
αὕτη δὲ πρὸς τὰ ἐν τῇ περιόδῳ τῆς ἐπώσεως, διαρκούσης 1-3
ἡμ., διὰ πυρετοῦ ἐντονωτέρου καὶ τῶν φαινομένων τῆς καταρροϊκῆς
φλεγμονῆς τῆς γλώσσης, τῶν παρισθμίων καὶ τοῦ φάρυγγος μετ' ἐξογ-
κώσεως τῶν ὑπογενείων ἀδένων (*στοματίτις, συνάγχη ἐρυθη-
ματώδης*) (*έλαφραί μορφαί*) ἢ ὀψιαιτέρον (τὴν 8-10 ἡμ.) διὰ πυ-
ρετοῦ ἐντονωτάτου καὶ τῶν φαινομένων τῆς εἰδικῆς φλεγμονῆς τοῦ
παρενθῆτου ἱστοῦ τῶν παρισθμίων καὶ τοῦ φάρυγγος, εἶτα τῆς ῥινός,
τῶν ὠτων, τῶν χειλέων καὶ τοῦ λάρυγγος μετ' ἐξογκώσεως τῶν ὑπο-
γενείων ἀδένων καὶ τῆς παρωτίδος (*ὀψία ὀστρακιάδης συνάγχη
ρίνιτις* κτλ. καὶ *σπαρίως διφθερετικῇ συνάγχη ὀσάκις
αὕτη συμπλέκεται μετὰ τῆς ὀστρακιάς*) (*βαρεῖται μορφαί*),
ἐν δὲ τῇ περιόδῳ τῆς ἐξανθήσεως, διαρκούσης 2 ἡμ., διὰ τῶν φαινομέ-
νων τῆς καταρροϊκῆς φλεγμονῆς τοῦ χορίου ἢ τοῦ θηλοειδοῦς τμήμα-
τος τοῦ δέρματος, χαρακτηριζομένων δι' ἐξανθήσεως δίκην κηλίδων
πορφυροειδῶν, διαχύτων ἢ κατὰ στιγμὰς (*ὀστρ. λεῖα, ποικίλη*)
(*scarl. laevigata, variegata*), ἀρχομένων τὴν 6-9 ἡμ. ἀπὸ τοῦ
λαίμου καὶ τοῦ στήθους, ἐκτεινομένων ἐφ' ὅλου τοῦ σώματος καὶ ἐντὸς
8-15 ἡμ. ληγόντων εἰς τὴν κατὰ φολίδας ἀπολέπισιν τοῦ δέρματος ἢ
διὰ φαινομένων βαρυτέρας φλεγμονῆς τούτου, χαρακτηριζομένων δι' ἐ-
ξανθήσεως βλατίδων, ἐνίοτε φουσαλιδίων καὶ φουσαλίδων (*ὀστρ. βλα-
τιδώδης, κεγχροειδῆς καὶ φουσαλιδώδης*) σπανίως δίκην πε-
τεχείων κηλίδων (*ὀστρ. αἰμορραγική*), μετὰ βαθείας ἀλλοιώσεως
τοῦ αἵματος καὶ τυφοειδῶν φαινομένων (*ὀστρ. νευρική, τυφοει-
δής*)· καὶ τέλος μετὰ τὴν περίοδον τῆς ἀπολέψεως περὶ τὴν 15 ἢ 21
ἡμ. διὰ τῶν φαινομένων τῆς ὀξείας ἀπολεπιστικῆς ἢ παρεγγυματώ-
δους φλεγμονῆς τῶν κυτταρίων τῶν οὐρικών σωληνίσκων, συνισταμένων
εἰς τὸ οἶδημα τῶν βλεφάρων καὶ ποδῶν, εἰς τὴν ἀπολέπισιν τῶν κυττα-
ρίων τῆς ἐπιθηλίδος τῶν οὐρικών σωληνίσκων καὶ τὴν μίξιν αὐτῶν μετὰ

τῶν ὀλίγων τὸ ποσόν, βαρυτέρων καὶ ἄφθονον λεύκωμα περιεχόντων οὖρων καὶ εἰς τὴν ἀπόπτωσιν ὑελίνων ἢ αἰματωδῶν κυλίνδρων μετὰ τῶν οὖρων τούτων.

Αἱ μορφαὶ τῆς ὀστρακίᾳς διακρίνονται τοῦ ἐρυθήματος, διότι εἰσὶν ἐπιδημικαί, ἡ ἐξάνθησις μετὰ πυρετοῦ ἐντόνου ἐστὶ καθολικὴ, ἡ συνάγχη προηγεῖται καὶ ἡ νεφρίτις ἐπεται ταύτης καὶ ἡ ἀπολέπισις γίνεται κατὰ φολίδας· τῆς ἐρυθρᾶς, διότι ἡ ἐξάνθησις ἀρχεται ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ καὶ τοῦ στήθους καὶ οὐχὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου, καὶ ταύτης προηγεῖται ἡ πορφυρὰ χροιά τῆς γλώσσης, τοῦ ὑπερώϊου ἰστίου, τῶν τόξων καὶ τῆς σαρκώος ὑπερώης καὶ οὐχὶ τῶν προσθίων μορίων τῆς κοιλότητος τοῦ στόματος· τῶν ἰδρώων, διότι ἡ ἐξάνθησις ἐστὶ καθολικὴ καὶ φανερά κατὰ τὰς παλάμας τῶν χειρῶν καὶ τὰ πέλματα τῶν ποδῶν, ἐνθα οὐδὲν ἰδρῶον παρίσταται, καὶ ταύτης προηγεῖται ἡ συνάγχη· τοῦ ἐρυσιπέλατος, διότι ἡ ἐξάνθησις περατοῦται ταχέως καὶ περκαλοῦνται ὑπὸ ἀπολεπίσεως κατὰ φολίδας.

Κατὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς ὀστρακίᾳς οὐδὲν ὁ ἱατρός συμβουλεύει, διότι οὐκ ἐγένετο γνωστὸν τὸ φυτὸν, οὐ ἡ σῆψις παράγει τὸν ὀστρακιδῶδη μικρόκοκκον καὶ τὴν νόσον· ἐν τούτοις ἀρχαιότεροι ἱατροὶ ὑπέθετον ὅτι προφυλακτικὸν μέσον τῶν ὑγείων ἦτο τὸ ἐκχύλισμα τῆς εὐθλαλείας ($\frac{1}{25}$ σιτ. τὴν ἡμ.) (Hufeland, Trousseau) ἢ τὸ φαινικὸν ὀξύ ἐσωτερικῶς (Giersing)· ἀπ' οὗτος ὅμως ἡ παρατήρησις ἐβεβαίωσεν ὅτι ταῦτα οὐκ εἰσὶν τελεσφόρα καὶ ὅτι οὐδὲν μέσον προφυλακτικὸν κατὰ τοῦ νοσ. ἐστὶ μέχρι τοῦδε γνωστὸν, ὁ ἱατρός συνιστᾷ αἰετὴν τὴν ἀληθῆ ἀπομόνωσιν τῶν ἀρρώστων καὶ τὴν μὴ συναναστροφὴν τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας αὐτῶν ἢ τὴν ἐπαφὴν τῶν πραγμάτων τούτων μετὰ τῶν ὑγείων μέχρι τοῦ πέρατος τῆς ἀπολεπίσεως καὶ μάλιστα ὅταν ἡ ἐπιδημία ᾖ κακοήθης.

Καὶ κατὰ μὲν τῶν ἐλαφρῶν μορφῶν, ἐπειδὴ οὐδὲν εἰδικὸν φάρμακον ἐδίδαξεν ἡμᾶς ἡ κλινικὴ παρατήρησις καὶ ἡ πειραματικὴ ἔρευνα πρὸς καταστροφὴν τοῦ μικροκόκκου, ὁ ἱατρός παραινεῖ, πρὸς τὴν κατὰ φύσιν πάροδον τῶν περιόδων τοῦ νοσ., ὅπως αἱ πάσχοντες κατακλιθῶσι μέχρις ἀπολεπίσεως ἐν δωματίῳ καλῶς ἀεριζομένῳ, ἐχοντι θερμότητα σταθεράν 15R., καλυφθῶσι δι' ἀνυπόληπτος θερμῶν καλυμμάτων, ἀποφύγῃσι μὲν τὴν στερεὰν τροφήν μὴ ὑποβληθῶσι δὲ εἰς αὐστηρὰν δίαιταν, λάβῃσι ψυκτικὰ (ἀποζέματα τῆς κριθῆς, τῶν κυτᾶλων τοῦ ἄρτου, ὑπόζυνα ποτὰ ἐλαφρὰ) ἢ μαλακτικὰ καὶ διαφορητικὰ ποτὰ (ἀφεψήματα τῆς ἀλθαίας, ἐγχύματα

τῆς φιλύρας) ἢ στυπτικὰ γαργαρίσματα τοῦ στόματος, ἀναλόγως τοῦ πυρετοῦ, τῆς δυσχερείας τῆς ἐξανθήσεως ἢ τῆς συνάγχης, καὶ διαμεινωσιν ἐντὸς τοῦ οἴκου ἐν καιρῷ μάλιστα χειμῶνος 30 ἡμ. μετὰ τὴν ἀπολέπισιν, ἐνδεδυσμένοι διὰ φλανελλῶν.

Κατὰ δὲ τῶν βρειῶν μορφῶν ἐπὶ ἐντόρου πυρετοῦ, τὰ λουτρά διὰ χλιαροῦ (20°R) ὁσάκις ἢ μετριώτερος (40°), διὰ ψυχροῦ (16°R) ὁσάκις ἢ ἐντονιώτερος (41°) ἢ διὰ ψυχρανομένου ὕδατος (μέχρις 20°R) κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Ziemssen εἰς ἐξησθηνημένους παῖδας, ἅπαξ ἢ δις τῆς ἡμέρας, ἀντικρούων τὴν δόξαν τῶν ἰσχυρίζομένων ὅτι ταῦτα αὐξάνουσι τὴν νεφρίτιδα διὰ τῶν παρατηρήσεων τῶν ἀλλοδαπῶν καὶ καταδεικνύων τὴν ἐνδεικνυομένην ἀνάγκην αὐτῶν εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦ πάσχοντος· συνάμα δὲ παρέχει αὐτῷ μετὰ τὸ λουτρὸν ὀλίγον οἶνον καὶ ἐφεξῆς καθ' ὑπαμοιβὴν τὴν κινίνην καὶ τὸ ἰτεϊνικὸν νάτρον, καὶ εἰς παρασταθῶσι νευρικὰ φαινόμενα καὶ σύμπτωσις τὸ ἐνθεῖον ἀνθρακικὸν νάτρον, τὴν ἀνθρακικὴν ἀμμωνίαν, τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τοῦ αἵθερος καὶ τὸν μόσχον.

116Rp Chinin. sulphur gr. vi-xii	117Rp. Salicylat natr. dr. i
Acid. carbol. gr. i	Solv. in Aq. font. unc. ii
Pulv. alth. q. s.	Syrup. simpl dr. iv
f. pilul. N ^o vi D. κατὰ 3 ὄρ.	D. κατὰ 2 ὄρ. κοχλ.
118Rp. Sulphocarbonat. natr. dr. $\frac{1}{2}$	119Rp. Ammon. carbon. dr. $\frac{1}{2}$
Solv. in Aq. meliss. unc. v	Solv. in Aq. destill. unc. v
Syrup. simpl. unc. i D.	Syrup. unc. i D κατὰ κοχλ.

ἐπὶ ἀτελοῦς ἐξαρθήσεως, ἐν ἀτμῶδες λουτρὸν, τὴν ὀξικὴν ἀμμωνίαν ἢ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς ὑδροχλωρικῆς πιλοκαρπίνης ($\frac{1}{2}$ σιτ. εἰς παῖδας μικροτέρους τῶν 2 ἐτῶν, $\frac{1}{8}$ - $\frac{1}{6}$ εἰς μικροτέρους τῶν 6 ἐτῶν καὶ $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{3}$ εἰς ἀνδρας) ἅπαξ τῆς ἡμέρας.

120Rp. Pilocarpin. muriat. gr. $\frac{1}{2}$	121Rp. Spirit. minder. dr. $\frac{1}{2}$
Solv. in Aq. destill dr. ii	Aq. meliss unc. iii
D. ἐνέσεις ἑξ.	Syrup alth. dr. iv. D.

ἐπὶ ὀστρακιδώδους συνάγχης ὀφθαλμίας (καὶ οὐχὶ διφθερίτιδος), τὰ γαργαρίσματα ἢ ἐπιχρίσεις διὰ διαλύσεων τοῦ υπερμαγγανικοῦ κάλεις ($5\frac{0}{10}$), φαινικοῦ ὀξέος ($2\frac{0}{10}$), ἰτεϊνικοῦ νάτρου ($1\frac{0}{10}$), ἐν ὕδατι ἢ γλυκερίνῃ, τὰς καυτηριάσεις διὰ διαλύσεων νιτρικοῦ ἀργύρου ($10\frac{0}{10}$) ἢ φαινικοῦ ὀξέος ($5\frac{0}{10}$), τὸν γενναῖον οἶνον, τὸν πυκνὸν ζωμὸν ὡς καὶ τὰς ἀμυχὰς τῶν ἀμυγδαλῶν ἢ τὴν τραχειοτομίαν ἐπελθούσης ἀσφυξίας. ἐπὶ ὀφθαλμίας νεφρίτιδος, τὴν γαλακτώδη τροφήν, τὰς ξηρὰς σι-

κύας κατὰ τὴν ὁσφύν, τὰς διὰ φλανελλῶν ἢ οὐράτης περιτυλιξείς τοῦ πάσχοντος, τ' ἀπμῶδη ἢ θερμὰ λουτρά, τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς ὑδροχλωρικής πιλοκαρπίνης, τὰ διουρητικὰ στίγματα τοῦ ἀρκαβοσίτου μετὰ ὀξικού κάλεως καὶ τὴν ἐργοτίνην, τὸν ὑπερχλωριούχον σίδηρον, τὴν φωσφορικήν τίτανον ὅταν ἢ αἱμορραγία ἀπὸ τῶν νεφρῶν, τὴν βυρσοδεψικὴν ὕλην ἢ τὴν βυρσοδεψ. κινίνην, ὅταν ὑπάρχῃ ἀφθονον λεύκωμα, τὴν χλωράλην καὶ τὸ βρωμιούχον κάλι, ὅταν παρασταθῶσιν οὐραιμικὰ φαινόμενα.

122Rp. Extr. secal. corn. aqu. gr. x 123Rp. Calcar. phosphor. dr. $\frac{1}{2}$
 Solv. in. Aq. meliss. unc. iii Solv. in Aq. font. unc. iii
 Syrup. simpl. dr. iv D. 3ῶρ. κοχ. Syrup. simpl. dr. iv D. ὁμοίως.

3. Ἑρυθρά (Rubeola).

Τὸ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν χωρισθὲν ἀπὸ τοῦ λειρίου καὶ τῆς ὁστρακιάς νοσ., τὸ καταλαμβάνον ἰδίως μικροὺς παῖδας ἐπιδημικῶς, τὸ παραγόμενον πιθανῶς ἐκ μικροκόκκων καὶ παριστάμενον ἐν μὲν τῇ περιόδῳ τῆς ἐπώσεως, διαρκούσης ὥρας μέχρις ἡμέρας, δι' ἐλαφροῦ πυρετοῦ καὶ καταρροϊκῶν τινων φαινομένων τῆς ρινὸς, τοῦ ἐπιπεφυκότος καὶ τοῦ προσθίου τμήματος τῆς κοιλότητος τοῦ στόματος, ἐν δὲ τῇ περιόδῳ τῆς ἐξανθήσεως διὰ φαινομένων καταρροϊκῆς φλεγμονῆς τοῦ χορίου τοῦ δέρματος, ἐξαγγελλομένων δίκην ὠχροερύθρων, συνήθως φακοειδῶν καὶ στρογγύλων κηλίδων, ἀρχομένων ἀπὸ τοῦ προσώπου (μετώπου, παρειᾶς, γένους) καὶ ἐξαπλουμένων ἐφ' ὅλου τοῦ δέρματος ἐντὸς 2 ἡμερῶν, ἐκλήθη *ερυθρά*· αὕτη διακρίνεται τοῦ *ἀνευ πυρετοῦ λειρίου*, διότι ἡ περίοδος τῆς ἐπώσεώς ἐστι βραχυτάτη, ὁ πυρετὸς καὶ τὰ καταρροϊκὰ φαινόμενα τῶν ἀναπνευστικῶν ὄχετῶν ἐλαφρά.

Ἀπλὴ προφύλαξις καὶ ἐλαφρὰ δίαιτα ἀρκαῦσι πρὸς θεραπείαν αὐτῆς.

4. Δάγγειος ἢ Δάνδειος πυρετός.

Τὸ ἐνδημικῶς καὶ ἐπιδημικῶς ἐν ταῖς τῶν τροπικῶν ἀμφοτέρων τῶν ἡμισφαιρίων χώραις κρατοῦν καὶ μέχρις ἡμῶν (τὴν Σύρον κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1882) μεταδοθὲν νόσ. (ἀπὸ τοῦ ἐν Καίρῳ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ ἐπιδημικῶς κατὰ τὸ 1880 παρασταθέντος), τὸ παραγόμενον πιθανῶς ἐκ μικροκόκκων μεταφερομένων ἀπὸ ἀτόμου εἰς ἄτομον, καὶ τὸ ἐξαγγελλόμενον διὰ πυρετοῦ μᾶλλον ἢ ἥττον ὀξέος, πόνων ρευματικῶν κατὰ τὰς ἀρθρώσεις τῶν ἀκρων ἰδίως χειρῶν καὶ ποδῶν (ἀναγκάζοντων τοὺς πάσχοντας εἰς πᾶσαν μετρίαν κίνησιν αὐτῶν νὰ φωνάζωσι) καὶ κατὰ τοὺς μῦς τῆς ῥάχως, αὐχένος μέχρι τῶν κνημῶν (προκαλούντων εἰς

πᾶσαν ἀτελῆ κίνησιν συνολκᾶς) (*ελαφραί μορφαι*), ὡς καὶ δι' ἐξανθήσεως ἐπὶ τοῦ δέρματος τῆς ῥαχικῆς μοίρας τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν, τοῦ προσώπου καὶ τοῦ ἀνωτέρου τμήματος τοῦ στήθους κηλίδων ἐρυθρῶν (*ἐλίκων*) δίκην στιγμῶν ἢ φακῶν (*δάγγ. ἐρύθημα ἀπ.λοῦν ἢ κη.λιθῶδες*), ἐφεξῆς δίκην βλατίδων (*δάγγ. ἐρύθημα β.λατιδῶδες*) καὶ σπανίως δίκην φυσαλιδίων, συνοδευομένων ὑπὸ ὀδαξισμού καὶ ἀπολεπιζομένων ταχέως κατὰ φολίδας (*βαρεῖται μορφαι*), ἐκλήθη ἀπὸ τῆς ισπανικῆς λέξεως *deng* καὶ τῆς ἀγγλικῆς *dandy*, σημαίνουσιν τὴν αἰφνιδίον ἐκ τῶν πόνων τελουμένην μεταμόρφωσιν τοῦ προσώπου τοῦ πᾶσχοντος εἰς πᾶσαν κίνησιν (*pantomime*), *δάγγ. γειος ἢ δάρδειος πυρετός*. Αἱ μορφαι αὐτοῦ διακρίνονται τῆς ὀστρακιάς, διότι στεροῦνται τῶν προδρομικῶν φαινομένων τῆς συνάγχης καὶ ἀντ' αὐτῶν ἔχουσιν ἐπικρατοῦν φαινόμενον τοὺς πόνους, ἡ ἐξάνθησις εἰς τὰς βαρεῖας μορφᾶς ὑπάρχουσα ἐστὶ διάφορος, ἡ πορεῖα ταχεῖα καὶ κατὰ τὴν ἀνάρρωσιν οὐ παρίσταται ἡ ὅξις παρεγγχυματώδης φλεγμονὴ τῶν νεφρῶν καὶ τὸ οἶδημα· τῆς *εὐ.λογίας*, διότι, εἰ καὶ ὁ πυρετός ἐστὶν ὀξύς καὶ ἡ ῥαχιαλγία αἰσθητὴ, ἡ ἐξάνθησις οὐκ εἶναι φλυκταινώδης καὶ ἡ ἐπιδημία εἰς τοὺς πολλοὺς ἐστὶν ὠρισμένη.

Κατὰ τῶν ἐλαφρῶν μορφῶν ὁ ἱατρὸς συνιστᾷ τὴν μὴ συναναστροφὴν τῶν ὑγειῶν μετὰ τῶν πασχόντων καὶ τὴν ἀπομόνωσιν αὐτῶν, τὴν καθαρότητα τῆς κλίνης καὶ τοῦ δωματίου τούτων καὶ συνάμα, ἐπειδὴ οὐκ εἶναι γνωστὸν μέχρι τοῦδε εἰδικὸν κατὰ τῶν μικροκόκκων φάρμακον, ἀναγράφει καθάρσιον ἁλατοῦχον καὶ ποτὰ ὑπόξυνα. Κατὰ τῶν βαρειῶν μορφῶν σὺν τούτοις καὶ τὰς διὰ ψυχροῦ ὕδατος πλύσεις τοῦ σώματος ἢ τὰ ψυχρὰ λουτρά καὶ τὴν κινήσιν ἐπὶ πυρετοῦ λίαν ὀξέος, τὰ διὰ χλωροφορμίου χρίσματα ἢ τὰς διὰ μορφίνης ὑποδερμικὰς ἐνέσεις ἐπὶ μυαλγίῶν, τὸ ἱτεϊνικὸν νάτρον εἰς μεγάλας δόσεις ἐπὶ ἀρθραλγίῶν καὶ τὰς ἐπαλείψεις τοῦ δέρματος δι' ἐλαίου ἀμυγδάλων ἢ γλυκερίνης μετὰ βαζελίνης ἐπὶ ὀδαξισμού· κατὰ δὲ τὴν ἀποθεραπείαν, ἐπειδὴ ἐμμένει μεγίστη ἀνυρεξία καὶ ἐξασθένησις τοῦ ἀρρώστου, τὰ πικρὰ μετὰ βρίου, τὸ ἀρσενικόν, τὸν σίδηρον καὶ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ κλίματος εἰς πόλεις βορειοτέρας.

5. Ἑρυσίπελας.

Ἐπὶ τραυματισθεισῶν (*χειρουργικῶν*) ἢ ἐπὶ ὑγειῶν μοιρῶν τοῦ δέρματος (*παθολογικῶν*) καὶ τῶν βλεννογόνων ὑμένων ἀναπτύσσεται νόσος τις, ὅτε μὲν ἕνεκα τῆς ἐπ' αὐτῶν κατασκηνώσεως καὶ τῆς

ἐντὸς τῶν λεμφικῶν ἀγγείων τούτων εἰσχωγῆς τοῦ ἐρυσιπελατώδους μικροκόκκου (*καθολικευόμενον*), τοῦ παραγομένου ἐκ νοσηρῶν προϊόντων (τραυμάτων, σαρκομάτων, τερηδόνων ὀδόντων, ἐκζέματος, λύκου, χοιραδικῆς ἢ συφιλιδικῆς ὀζαίνης, λοχείων κτλ.) ἐν νοσοκομείοις ἢ μακρυθερίοις ἢ ἐκ συσσωρεύσεως ἀκαθάρτων ὑλῶν (εἰς καπνοδόχους, ὀχετοὺς, ἐνδύματα, στρώμματα, προσκεφάλαια) ἐν τοῖς κοιτῶσι τῶν ἀτόμων, καὶ τοῦ μεταφερομένου πῇ μὲν ἀμέσως ἀπὸ τοῦ πάσχοντος ἀτόμου τοῦ κατακλινομένου εἰς παρακειμένην κλίνην, πῇ δ' ἐμμέσως διὰ τῶν ἐκ βάμβακος ἐνδυμάτων, ἐργαλείων κτλ., ὅτε δὲ ἔνεκα τῆς εἰσόδου τοῦ παρασίτου τούτου ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος, τῆς μεταναστεύσεως αὐτοῦ ἐντὸς τῶν πνευμόνων ἢ ἄλλων ὀργάνων καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἐρυσιπελατώδους πνευμονίας (*καθολικόν*), κληθεῖσα *ἐρυσιπελας*. Τοῦτο δὲ, ὅταν ἡ συνήθως καθολικευόμενον, εἰ μὲν κατέλαβε τὸ δέρμα (*έρυσ. τοῦ δέρματος χειρουργικὸν ἢ παθολογικόν*) ἐξαγγέλλεται διὰ πυρετοῦ μάλλον ἢ ἡττον ὀξέος, γαστρικῶν φαινομένων καὶ δι' ἐξανθήσεως κηλίδων ἐρυθρῶν ἢ ροδόχρων, μικρῶν ἢ μεγαλειτέρων μέχρι παλάμης, μετὰ οἰδήματος τοῦ δέρματος καὶ αἰσθήματος διατάσεως καὶ λειότητος αὐτοῦ (*ψιλόν=glabrum*) ἢ βλατίδων (*ἀκροχορδονῶδες=verrucosum*) ἢ φουσάλιδων καὶ πομφολύγων (*φουσαλιδῶδες, πομφολυγῶδες*), ὅτε μὲν διαμένον ἐπὶ μίαν ἐβδ ἐν αἷς μοίραις ἀνεφάνη καὶ βαθμηδὸν καταλῆγον εἰς ἀπολέπισιν (*μόνιμον*), ὅτε δὲ ἔρπον ἐπὶ γειτονικῶν μοιρῶν τοῦ δέρματος καὶ διαδοχικῶς ἀναφαινόμενον ἐπὶ παντὸς τοῦ δέρματος τοῦ πάσχοντος (*πλανητικόν=migrans τοῦ πρόσωπου, τριχωτοῦ τῆς κεφαλῆς, κορμοῦ, ἄκρων*) καὶ προκαλοῦν ἐπὶ μοιρῶν εὐμοιρουσῶν ἰνώδους ἰστοῦ οὐλώδους (βλεφάρων, ὠτων, ὀσφύος, μεγάλων χειλέων) ἄφθονον οἰδημα καὶ ἐπὶ καχεκτικῶν ἰόνθους, ἀπόστημα ἢ καὶ γάγγραιναν (*οἰδηματώδες, φλεγμονώδες, γάγγραινώδες*). εἰ δὲ κατέλαβε τοὺς βλεννογόνους ὕμηνους τοῦ στόματος, τῆς ρινὸς καὶ τοῦ φάρυγγος, τοῦ λάρυγγος καὶ τῶν βρόγχων, ὡς καὶ τοῦ κόλπου, τῆς μήτρας τῶν λεχωίδων (*έρυσ. τῶν βλεννογόνων ὕμένων παθολογικὸν καὶ χειρουργικόν*) ἐξαγγέλλεται διὰ πυρετοῦ ὀξέος, λευκωματουρίας, ἐξογκώσεως τῶν λεμφικῶν ἀδένων ὡς καὶ δι' ἐρυθρότητος καὶ ξηρασίας τῶν βλεννογόνων τούτων ὕμένων. Ὅταν δὲ ἡ σπανιώτατα καθολικὸν καὶ παρέστη διὰ τῆς καταρροϊκῆς πνευμονίας (*ἐρυσιπελατώδης πνευμονία*) ἐξαγγέλλεται οὐ μόνον διὰ πυρετοῦ ὀξέος, λευκωματουρίας, ἐξογκώσεως τῶν λεμφικῶν

ἄδένων καὶ τοῦ σπληνὸς ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν φυσικῶν φαινομένων τῆς καταρροϊκῆς ταύτης πνευμονίας, ἥτις πρὸς διάκρισιν τῆς ἀπλῆς ἐστὶ πλανητικὴ, ἐπινεμομένη πάντας τοὺς λοβοὺς τῶν πνευμόνων καὶ ἐπὶ μακρότερον χρόνον παρατεταμένη.

Καὶ τὸ μὲν καθολικευόμενον ἐρυσίπελας τοῦ δέρματος διακρίνεται τοῦ ἐρυθρήματος, διότι ἢ μετὰ πυρετοῦ ροδόχρους καὶ στίλβουσα ἐξάνθησις ἐστὶ πλανητικὴ, καὶ προηγείται αὐτῆς λεμφαγγεΐτις καὶ ἐξόγκωσις τῶν λεμφικῶν ἄδένων τῆς λεμφαγγεΐτιδος, διότι ἡ ἐρυθρότης ἐστὶ στίλβουσα καὶ κατὰ πλάκας καὶ οὐχὶ κατὰ βράθωσεις, ἢ ἐπινέμεισις τοῦ δέρματος τελεῖται οὐχὶ πρὸς τὴν ἕξιν τοῦ ἀγγείου ἀλλὰ κατὰ τὴν περιφέρειαν αὐτοῦ τῆς ἀπλῆς διαχύτου φλεγμονῆς τοῦ δέρματος, κληθείσης ψευδοερυσιπέλατος, διότι ὁ πυρετὸς οὐκ ἐστὶ λίαν ἔντονος, οὐ παρακολουθεῖται ὑπὸ ἰσχυροῦ πόνου, βαθείας ἐρυθρότητος καὶ οἰδήματος τοῦ δέρματος σκληροῦ, λήγοντος εἰς πύθιν ἢ νέκρωσιν τῆς σηπεδονώδους διαχύτου φλεγμονῆς αὐτοῦ, ἀπὸ τραυματικῆς τινος ἐπιφανείας προερχομένης, διότι ὁ πυρετὸς ταχέως αὐξάνει καὶ ταχέως λήγει, ἡ ἐξάνθησις ἐστὶ ροδόχρους καὶ οὐχὶ κυανίζουσα, ἡ ἐξοιδήσις ἐστὶ διάχυτος καὶ οὐχὶ σταιτώδης, οὐ παρέπεται μεταστατικὸν ἀπόστημα καὶ τὸ ὑπάρχον τραῦμα οὐκ ἦν σηπεδονῶδες ἢ γαγγραινώδες τῆς κνιδώσεως, διότι παρίσταται μετὰ πυρετοῦ, ἡ ἐξάνθησις παρακολουθεῖται ὑπὸ αἰσθήματος καύσου καὶ διατάσεως καὶ οὐχὶ ὑπὸ ἀφορήτου κνισμοῦ καὶ οὐδέποτε αὐξάνει διὰ τῆς ἐλαφροῦς προστριβῆς. Τὸ δὲ καθολικευόμενον ἐρυσίπελας τῶν βλεννογόνων ὑμένων διακρίνεται τῆς ἐρυθρηματώδους στοματίτιδος, φαρυγγίτιδος κτλ., διότι ὁ βλεννογόνος ὑμὴν ἐστὶ μάλλον οἰδαλέος, διαλάμπων, βαθυέρυθρος καὶ ὀδυνηρὸς, κεκαλυμμένος ὑπὸ φυμαλιδίων ἢ διαβεβρωμένος κατὰ χώρας τῇ ῥήξει αὐτῶν, ἔτι δὲ ὑπάρχει ἐξόγκωσις τῶν υπογενείων ἄδένων, λεύκωμα ἐν τοῖς οὖροις, ἐνίοτε ἐξόγκωσις τοῦ σπληνὸς καὶ τὸ ἐρυσίπελας τοῦ προσώπου τὸ ἐπινεμηθὲν τοῦ βλεννογόνου ὑμένος τοῦ στόματος καὶ φάρυγγος τῆς ἀπλῆς ἐπιλοχρείου κοιλίτιδος καὶ μητρίτιδος καὶ τῆς σιφθεριτικῆς ἐπὶ τεξασῶν, δυσκόλως δύναται νὰ διακριθῇ, διότι οὐχὶ ὑπάρχουσιν ἀσφαλῆ σημεῖα καὶ διότι δύσκολος ἡ ἐξέτασις τῶν μορίων ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ.

Κατὰ τοῦ ἐρυσιπέλατος τοῦ δέρματος (χειρουργικοῦ ἢ παθολογικοῦ) ὁ ἰατρὸς συνιστᾷ τὴν καθαρότητα τῶν τραυμάτων καὶ τῶν ἐπιδέσμων, τοῦ κοιτῶνος καὶ τῆς κλίνης, ὥς καὶ τ' ἀνάλογα ἀντισηπτικὰ μέσα,

μέχρις οἷ ἡ κλινικὴ παρατήρησις καὶ ἡ πειραματικὴ ἔρευνα διδάξωσιν ἡμᾶς τὸ εἰδικῶς ἐνεργοῦν κατὰ τοῦ ἐρυσιπελατώδους μικροκόκκου, ἥτοι τὰ διὰ λίαν θερμοῦ ἐμβασκος πυριμάματα τῆς πασχούσης χώρας (ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐν Ἑλλάδι συσταινόμενα), τὰ διὰ τερεβινθίνου ἐλαίου (Lüke) ἢ διαλύσεως φαινικοῦ ὀξέος μετὰ ἢ ἄνευ τερεβινθίνου ἐλαίου (1: 10) ἐπιθέματα αὐτῆς, καὶ μάλιστα ἐν ἀρχῇ τῆς νόσου πρὶν εἰσδύσῃ ὁ μικροκόκκος ἐντὸς τῶν λεμφικῶν ἀγγείων, ἀποκορούων τὴν σφαλερὰν περὶ τῆς θεραπείας τοῦ ἐρυσιπέλατος δοξασίαν τινῶν «noli me tangere», κωλύων τὴν βλαβερὰν ἐπίδρασιν τοῦ ἐνέχοντος τοὺς μικροκόκκους ἀέρος διὰ τῆς ἐπικαλύψεως τῆς μοίρας ταύτης τοῦ δέρματος οὐάτῃ ἢ ἐμβάσει ἢ διὰ τῆς ἐπαλείψεως αὐτῆς κολλωδὶφ ἐλαστικῇ ἢ διὰ τῶν ἐπιβροχῶν ταύτης ἐγγύμασιν ἀκτῆς (Jaccoud) ἢ διὰ τῶν ἐπιπλάσεων ταύτης κηφουρούχῳ αἰθέρι ἢ ἀμύλῳ (Trousseau) καὶ παρέχων εἰς τὸν ἄρρωστον ὑπόζυον ποτᾶ, οἶνον τῆς κίνας καὶ ζωμὸν κρέατος.

124 Rp Acid. carbol. cryst. dr. $\frac{1}{2}$	125 Rp. Collodii unc. i
Ol. terebinth. unc. i.	Terebinth. venet. gr. xxiv
D. ἐπιθέματα	Ol. ricin. gr viii. D. ἐπαλείψεις
126 Rp. Jus. sambuc. lb. i	127 Rp. Amyl. tritic. unc. ii
Alcoh. camphor. dr. $\frac{1}{2}$	Camph. trit. dr. $\frac{1}{3}$
D. ἐπιβροχᾶς.	D. ἐπιπλάσεις.

Ἐφεξῆς, ὅταν ὁ μικροκόκκος εἰσδύσῃ ἐντὸς τοῦ λεμφικοῦ συστήματος, ποιεῖ τὰς διὰ διαλύσεως φαινικοῦ ὀξέος ὑποδερμικὰς ἐνέσεις (2 $\frac{0}{10}$ 10—20 σταγ.) ἐπὶ πολλῶν περικειμένων τῇ πασχούσῃ χωρῶν (Hüter) καὶ συμπτωματικῶς ἀναγράφει κατὰ τῶν γαστρικῶν φαινομένων, ἄλλα τοῦτον καθάρσιον ἢ τὸν καλομέλανα εἰς καθαρτικὰς δόσεις· κατὰ τοῦ πυρετοῦ μετὰ ἢ ἄνευ παραφροσύνης, τὸν καλομέλανα εἰς μικρὰς δόσεις, τὰ ψυχρὰ τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα καὶ τὸν οἶνον τῆς κίνας μέχρις οὕγῃ. δέκα μετὰ ζωμοῦ, κατὰ τῆς πλῆρητικῆς φλεγμονῆς τοῦ δέρματος, ὁσάκις τελεῖται ἐκ παραλύσεως τῶν ἀγγειοκινητικῶν νέρων, τὸν ὑπερχλωριούχον σιδήρον ἐσωτερικῶς (20 σιτ. τὴν ἡμ. ἐν ποτῷ) (Bell) καὶ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς ἐργοτίνης ($\frac{1}{2}$ σιτ. μετὰ γλυκερ.) ἢ τὰς διὰ γουλαρδίου ὕδατος ἐπιθέσεις ἢ τὰς διὰ θεικοῦ σιδήρου ἀλοιφὰς (dr. i εἰς unc. λίπους) καὶ διαλύσεις (unc. lb) (Velpeau), ὁσάκις δὲ τελεῖται ἐκ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τοῦ μικροκόκκου, τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τοῦ φαινικοῦ ὀξέος· συνάμα δὲ ἀπαγορεύει τὰ ἐξῆς ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων λατρῶν συστηθέντα μέσα ὡς βλαβερὰ, ἥτοι τὰς ἐδέλλας,

τὰ διὰ πάγου ἐπιθέματα, τὰς τομὰς κτλ. ὡς μὴ παρισταμένου τοῦ νοσ. δίκην ἀπλῆς ἀλλὰ δίκην εἰδικῆς φλεγμονῆς τοῦ δέρματος, ὁμοίως τὰς καυτηριάσεις διὰ πεφυρακτωμένου σιδηρίου ἢ νιτρικοῦ ἀργύρου, τὰ ἐκδόρια, τὰς ἐπαλείψεις διὰ τοῦ βάμματος τοῦ ἰωδίου, τῆς ὑδραργυρικῆς ἀλοιφῆς κτλ. ὡς μὴ παραγομένης τῆς πλανητικῆς ἐκτάσεως τοῦ νοσ. ἐξ ἐπινεμήσεως ἀλλ' ἐκ τῆς μεταναστεύσεως τοῦ παρασίτου διὰ τοῦ λεμφικοῦ συστήματος.

Κατὰ τοῦ ἐρυσιπέλατος τῶν βλεννογόνων ὑμένων (χειρουργικοῦ, τοῦ κόλπου καὶ τῆς ὑστέρας· παθολογικοῦ, τοῦ φάρυγγος καὶ τοῦ λάρυγγος), ὁ ἱατρὸς παραινεῖ ἐκτὸς τῆς καθαρότητος τῆς πασχούσης, τῆς κλίνης καὶ τοῦ κοιτῶνος αὐτῆς, τὰ κλύσματα διὰ φαινικοῦ ὀξέος 2 % τὰ γαργαρίσματα δι' αὐτοῦ καὶ τὴν κινίνην ἢ τὸν οἶνον τῆς κίνας, τὸν ζωμὸν κρέατος καὶ ἐὰν παρασταθῇ αἰδημα τῆς γλωττίδος, τὴν τραχειοτομίαν.

Κατὰ τῆς ἐρυσιπελατώδους πνευμονίας μικτὴν θεραπείαν.

6. Ἀνεμοσευλογία (Varicella).

Ἡ νόσος αὕτη σποραδικῶς ἢ ἐπιδημικῶς ἀναπτυσσομένη τῇ κατασκηνώσει ἐπὶ τινων μερῶν τοῦ δέρματος τῶν παιδίων εἰδικοῦ τινος μικροκόκκου, ἀγνώστου μέχρι τοῦ νῦν, μεταφερομένου ἐντὸς 12—17 ἡμ. διὰ τῆς ἀμέσου ἢ ἐμμέσου ἐπαφῆς τῶν ἐν τοῖς σχολείοις συνήθως συγχρωτιζομένων, ἐξαγγέλλεται δι' ἐλαφροτάτου πυρετοῦ καὶ δι' ἐξανθήσεως 8—50 φουσαλίδων καὶ ἐφεξῆς φλυκταινῶν ἐντὸς στρογγύλης ἄλω, κειμένης ἐπὶ τοῦ δέρματος τοῦ κορμοῦ καὶ ἐνίοτε τῶν ἄκρων μετὰ 2—3 ἡμ. ἄνευ οὐλῆς ἐκλειπουσῶν καὶ οὐδέποτε εἰς τὰς εὐλογιώδεις φλυκταίνας μεταπιπτουσῶν, ἐκλήθη *ἀνεμοσευλογία*. Διακρίνεται τῆς *εὐλογίας*, διότι παρίσταται αἰ ἐπὶ παιδίων καὶ οὐχὶ ἀκμαζόντων, ἅπερ οὐδόλως προφυλάσσονται διὰ τοῦ δαμαλισμοῦ, ἀλλ' ἐπιτυχῶς δαμαλίζονται ἀμέσως μετὰ τὴν νόσον ταύτην, ἐξαγγέλλεται διὰ πυρετοῦ ἐλαφροτάτου, καὶ διὰ φουσαλίδων καὶ φλυκταινῶν ὀλίγων τὸν ἀριθμὸν, ἐντὸς ῥοδοειδοῦς ἄλω καὶ οὐχὶ βλατίδος ἐξανθουσῶν καὶ ἄνευ οὐλῆς ἐκλειπουσῶν.

Ἐπειδὴ ἡ νόσος ἐστὶν ἀγαθωτάτη ὁ ἱατρὸς οὐδόλως συμβουλεύει τὴν ἀπομόνωσιν ἀλλὰ συνιστᾷ μόνον τὴν προφύλαξιν τῶν ἀρρώστων ἐντὸς τῶν κοιτῶνων αὐτῶν καὶ τὴν ἀνάλογον δίαιταν.

7. Δαμαλίτις (Vaccina).

Ἡ δαμαλὶς ὕλη (vaccina), λαμβανομένη ἐκ τῶν φλυκταινῶν δα-

μάλως (cow-pox), σπανίως τῆς ἵππου (horse-pox), καὶ προβάτου (shaf-pox), καὶ συνήθως μικρῶν παιδῶν (humens-pox) (ὡς εὐκολώτερον καὶ ἐν παντὶ χρόνῳ προσκτωμένη, ἀσφαλέστερον καὶ ἐπὶ μακρότερον χρόνον μετὰ γλυκερίνης καὶ ἀπεσταγμένου ὕδατος ἀνὰ 2 μέρη (Müller) ἐντὸς ὑελίνων τριχοειδῶν σωλήνων ἢ μεταξὺ ὑελίνων πλακῶν διατηρουμένη) καὶ εἰσαγομένη ἐντὸς τοῦ δέρματος τοῦ βραχίονος τοῦ ἀνθρώπου περὶ τὴν κατὰ φύσιν τοῦ δελτοειδοῦς μυὸς διὰ τομῶν ἐπιπολαίων ἢ καὶ νυγμῶν, τὸ πρῶτον οὐχὶ πρὸ τοῦ 4 μηνὸς καὶ ἐκ δευτέρου ἢ τρίτου οὐχὶ μακρότερον τῶν 8—12 ἐτῶν (δαμαλισμὸς, ἀδαμαλισμὸς) προκαλεῖ νόσον, ἣτις ἐξαγγέλλεται τὴν 2—3 ἡμ. δι' ἐρυθρότητος καὶ ἐλαφροῦς ἐξοιδήσεως μετὰ πυρετοῦ, τὴν 7—8 ἡμ. διὰ φουσαλίδος διαφανοῦς καὶ μαργαριτοειδοῦς τὴν χροιάν, μεταπιπτούσης εἰς φλύκταιναν ὠχρὰν, ξηραίνουμένην καὶ ἐφεξῆς ἀποπίπτουσαν καὶ καταλιμπάνουσαν οὐλὴν ἀστεροειδῆ, χαρκτηριστικὴν ἐκ τῆς θέσεως μᾶλλον ἢ τοῦ σχήματος αὐτῆς, ἐκλήθη δαμαλίτις καὶ διεργεῖται ὑποχρεωτικῶς εἰς πάντας πρὸς πρόληψιν τῆς εὐλογίας κατὰ τὰς κυρωθείσας ὑπὸ τῶν πλείστων ἱατρῶν παρατηρήσεις τοῦ Jenner.

Ἡ δαμαλίτις ἀναπτυχθεῖσα δύναται νὰ συμπλακῇ μετ' ἐρυσιπέλατος σπανίως καὶ ὁσάκις τὸ ἐπιγενόμενον εἰς τὸν βραχίονα τραῦμα μὴ ἢ κεκαλυμμένον, οἱ δὲ πάσχοντες διάγωσι τὸν θίον μετ' ἄλλων πασχόντων ἢ ἐντὸς ἀκαθάρτων κοιτῶνων· διαχύτου φλεγμονῆς, ὁσάκις αἱ τομαὶ γείνῃσι βαθεῖαι ἢ οἱ ἄρρωστοι καταξέωσι διὰ τῶν ὀνύχων τὴν τραυθεῖσαν χώραν· σπανιότατα μετὰ συφιλίδος, ὅταν ἡ ὕλη λαμβάνηται ἐκ παιδῶν συφιλιδικῶν γονέων πρὸ τοῦ 4 μηνὸς δαμαλισθέντων καὶ αὕτη περιέχῃ ἐρυθρὰ σωματίτια τοῦ αἵματος τοῦ πάσχοντος (Viennois)· καὶ συνήθως μετ' ἐκζέματος ἐκ προϋπάρχαντος ἐκζέματος, ὅταν ἡ ὕλη ἐλήφθῃ ἐξ ἀνδρῶν ἢ ἐκ τοῦ ὑπάρχαντος ἐκθύματος, ὅταν ἡ ὕλη ἐλήφθῃ ἐκ παιδῶν. Μὴ ἀναπτυχθεῖσα παρίσταται ἀρενφυσαλίδος, συναινουμένων τῶν χειλέων τῶν τομῶν τὴν 3 ἡμ. διὰ τῆς κατὰ πρῶτον ἀσκοπὸν ἐνώσεως, διὰ βλατίδος, μὴ μεταβαλλομένης εἰς φουσαλίδα καὶ κληθείσης δαμαλίτιδος ἀτροφικῆς. Ὑπερ τὸ μέτρον ἀναπτυχθεῖσα παρίσταται διὰ φουσαλίδων πολιδῶν ἐπὶ ἄλλων χωρῶν τοῦ δέρματος παρισταμένων καὶ ἐκλήθη δαμαλιτιδοειδής.

Κατὰ μὲν τῶν συμπλοκῶν ὁ ἱατρὸς ἀναγράφει τὰ ἀνάλογα ταῖς νόσοις ταύταις μέσας καὶ τὴν καθαρότητα τοῦ τραύματος· κατὰ δὲ τῆς

ἀποτυχίας αὐτῆς ἀναδαμαλίζει τὸ ἄτομον δι' ὅσον οἶόν τε νεαρᾶς ὕλης ἀπὸ βραχίονος εἰς βραχίονα.

8. Εὐλογιοειδὲς ἢ εὐλογία.

Ἡ ἐκ τῆς κατασκηνώσεως ἐντὸς τῶν σημηματοποιῶν καὶ τῶν ἰδρωτοποιῶν ἀδενίσκων τοῦ δέρματος τῶν εὐλογιωδῶν μικροκόκκων, τῶν παραγομένων ἐξ ἀγνώστου ἀρχῆς καὶ μεταφερομένων διὰ τῆς ἀμέσου ἢ ἐμέσου ἐπαφῆς ἀπὸ παθόντος ἀτόμου εἰς τοὺς ὑγιεῖς, ἀναπτυσσομένη νόσος ἐκλήθη εὐλογιοειδὲς ἢ εὐλογία. Ἐξαγγέλλονται δὲ αὐταὶ ὅτε μὲν συνήθως ἐπὶ τῶν δαμαλισθέντων διὰ μᾶλλον ἐλαφροῦ πυρετοῦ ταχέως ἐκπίπτοντος, δι' ἐξανθήσεως ἀρχομένης ἀπὸ τοῦ κορμοῦ ὀλίγων φουσάλιδων καὶ φλυκταίνων ἐπὶ βλατιδωδῶν ἀνεγέρσεων τῆς ἐπιδερμίδος καὶ διὰ φαινομένων καταρροϊκῶν τῶν βλεννογόνων ὑμένων τοῦ στόματος, φάρυγγος, ρινός, ἐπιπεφυκότος καὶ λάρυγγος, (**ἐλαφροὶ μορφαὶ**) (**εὐλογιοειδὲς φουσάλιδωδες, πεμφιγῶδες, φλυκταίνωδες**), ὅτε δὲ συνήθως ἐπὶ τῶν μὴ δαμαλισθέντων καὶ μάλιστα παίδων ἢ γυναικῶν ἢ ἀνδρῶν ἐν τισιν ἐπιδημίαις διὰ μᾶλλον ἐντόνου πυρετοῦ, ἐκπίπτοντος μὲν καὶ ἀνισταμένου κατὰ τὴν ἐξάνθησιν καὶ κατὰ τὴν πυώδη διήθησιν τοῦ δέρματος, παρακλουθουμένου δὲ ὑπὸ κεφαλαλγίας, ἀνησυχίας, παραφροσύνης καὶ πόνων κατὰ τὴν ὁσφύν, δι' ἐξανθήσεως τὴν 3 ἡμ. κηλίδων ἐρυθρῶν κατὰ τὰς καμπὰς τοῦ σώματος μετ' ὀδαξισμοῦ (**ἐρύθημα ἢ ῥοδάριθμα εὐλογίας**) μέχρις αἱμορραγιῶν ἢ πετεχειῶν (**πορφυρίαι ἢ πετέχειαι εὐλογίας**) ἐφεξῆς βλατιδῶν ἐρυθρῶν καὶ τέλος ἐπ' αὐτῶν τὴν 6—7 ἡμ. φουσάλιδων μεταβάλλομένων εἰς φλυκταίνας, ἐχούσας τὴν ἐν τῇ κέντρῳ ὀμφαλοειδῇ ἐντύπωσιν (**delle**), παρισταμένας κατὰ τὸ πρόσωπον καὶ τὸ τριχωτὸν τῆς κεφαλῆς, εἶτα τὸν κορμὸν καὶ τ' ἄκρα, οὐσας κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πολλὰς καὶ ὠχρὰς (**εὐλ. ἀληθῆς καὶ συγκεχυμένη**) ἢ αἱμορραγικὰς (**εὐλ. αἱμορραγική**) καὶ ληγούσας τὴν 15 ἡμ. εἰς τὴν πύσιν, ἐξέλκωσιν καὶ ἀπούλωσιν τοῦ δέρματος, ὡς καὶ διὰ φαινομένων εἰδικῆς φλεγμονῆς τοῦ ἐπιπεφυκότος ἢ κερατοειδοῦς, τῆς ρινός καὶ λάρυγγος, τοῦ στόματος καὶ φάρυγγος καὶ δευτεροπαθῶς τῶν λοιπῶν ὀργάνων τοῦ σώματος (**βαρεῖται μορφαὶ**) (**εὐλογία ἀληθῆς, συγκεχυμένη, αἱμορραγική**).

Αἱ μὲν ἐλαφροὶ μορφαὶ αὐτῆς διακρίνονται τοῦ *λειρίου*, διότι παρίστανται κατὰ μὲν τὴν τῶν προδρόμων περίοδον δι' ἐρυθήματος τοῦ δέρματος ἰδίως ἐπὶ τοῦ μερικοῦ τριγώνου καὶ οὐχὶ διὰ καταρροῦ-

κῶν φαινομένων τοῦ θληννογόνου ὑμένος τῆς ῥινὸς καὶ ἐπιπεφυκότος, κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐξάνθησεως διὰ μικροτέρων τοῦ λειρίου κηλίδων καὶ ἐν ἀρχῇ κατὰ τὸ τριχωτὸν τῆς κεφαλῆς δέρμα, αἵτινες μεταβάλλονται εἰς θλατιδὰς καὶ εἴτα φουσαλίδας καὶ φλυκταίνας, διὰ μεγάλαιτέρου (40⁰—41⁰) πυρετοῦ, ὅστις καταπίπτει μετὰ τὴν ἐξάνθησιν καὶ εἴτα ἀνίσταται κατὰ τὴν πύησιν τοῦ δέρματος· τῆς ὀστρακιδῆς διότι προηγείται ὁ πυρετός καὶ οὐχὶ τὰ ἐκ τῆς καταρροϊκῆς συνάγχης φαινόμενα, ἔπεται ἡ ἐξάνθησις τῶν βρυθηματωδῶν κηλίδων, αἵτινες μεταβάλλονται εἰς θλατιδὰς φουσαλίδας καὶ φλυκταίνας καὶ οὐκ ἀρχονται ἀπὸ τοῦ στήθους ἀλλ' ἀπὸ τῆς κεφαλῆς· τῆς ἀνεμοσευλογίας, διότι ὁ πυρετός ἐστὶν ἐντονώτερος, ἡ δὲ ἐξάνθησις τῶν φουσαλίδων καὶ φλυκταίνων ἀφθονωτέρα οὕσα καταλήγει εἰς οὐλὰς. Αἱ δὲ βαρεῖαι μορφαὶ διακρίνονται τοῦ ἐξαρθηματικοῦ τύπου, διότι ὁ ἐντονώτερος πυρετός καταπίπτει κατὰ τὴν ἐξάνθησιν καὶ ἀνίσταται κατὰ τὴν πύησιν, ἡ δὲ ἐξάνθησις ἀρχομένη ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ βαίνουσα ἐπὶ τοῦ κορμοῦ καὶ τῶν ἄκρων ἀφικνεῖται μέχρι φλυκταίνων τοῦ ὑποστρόφου τύπου, διότι ὁ πυρετός καταπίπτει κατὰ τὴν ἐξάνθησιν καὶ ἀνίσταται κατὰ τὴν πύησιν καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν ἐλάττωσιν καὶ αὔξησιν τῆς μετὰ τοῦ αἵματος κυκλοφορουμένης σπειροχαίτης, ἡ δὲ ἐξάνθησις ἐστὶ χαρακτηριστικὴ τοῦ κοιλιακοῦ καὶ τοῦ ἐγκεφαλορωτιαίου τύπου εὐκολώτερον.

Κατὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ νόσ. τούτου παραγομένου ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἰοῦ, ἐπειδὴ ἀγνωστόν ἐστι πόθεν παράγεται ὁ ἰός οὗτος, ὁ ἱατρός συνιστᾷ ἐκ πείρας ὡς προφυλακτικὸν μέσον λίαν ὠφέλιμον τὸν θαυμαλισμὸν καὶ ἀναθαυμαλισμὸν οὐ μόνον εἰς τοὺς ὑγιεῖς ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς νοσήσαντας κατὰ τὴν περίοδον τῶν προδρόμων, ποιῶν αὐτοῖς κατ' ἐξαίρεσιν πλείους τομὰς κατὰ τε τοὺς βραχίονας καὶ τὸν κορμὸν, ὅπως κατὰ τὴν 7 ἡμ. ἡ ἐξάνθησις φανῇ ἐλαφροτέρα, καὶ συνάμα εἰδοποιεῖ τὴν ἀστυρομίαν ἔνα αὐτῇ ἀναλάβῃ τὸν αὐστηρὸν ἀποκλεισμὸν τοῦ νοσοῦντος ἢ ἐπὶ πενήτων τὴν μεταφορὰν αὐτῶν εἰς εἰδικὸν νοσοκομεῖον, καὶ μὴ παρμελήσῃ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου πρὸς εὐχαρίστησιν τῶν νοσούντων ἢ τῶν οἰκείων αὐτῶν καὶ πρὸς βλάβην τῶν πολλῶν, κατὰ τε τὴν περίοδον τῶν προδρόμων καὶ τῆς ἀπολεπίσεως καὶ ἐπὶ δέκα τέσσαρας ἔτι ἡμ. μετὰ τὴν λήξιν τοῦ κακοῦ, χρόνον ὃν οἱ ἀναρρώνοντες ἐξ ἀνυπομονησίας οὐτήροῦσι καὶ οὕτω μεταδίδουσι τὸ νόσ. εἰς τοὺς ὑγιεῖς.

Κατὰ δὲ τῶν μορφῶν τούτων, ἐπειδὴ οὐδὲν εἰδικὸν μέσον πρὸς καταστροφὴν τοῦ εὐλογιώδους μικροκόκκου ἐγέκετο μέχρι τοῦδε γνωστὸν διὰ τῆς κλινικῆς παρατηρήσεως καὶ τῆς πειραματικῆς ἐρεῦνης, ὁ ἱατρὸς παραινεῖ ἀπλῶς ἐν ἀρχῇ μὲν τὴν κατάκλισιν τοῦ ἀρρώστου, τὴν καθαρότητα καὶ μετρίαν θερμότητα τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ, τὴν ἀνάλογον δίαιταν, τὴν παροχὴν ὑποξύνων ἢ ἀρωματικῶν ποτῶν, ἀπλοῦ ἢ σελτεριανοῦ ὕδατος καὶ συνάμα τὰ ψυχρὰ τοῦ μετώπου ἐπιθέματα καὶ τὴν δακτυλίτιδα, τοῦ πυρετοῦ ἐντόνου ὄντος, ἢ τὴν κινίνην, ταλαντώσεις δεικνύοντος· ἐφεξῆς κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐξάνθησεως τὰ ἐπιθέματα τοῦ σώματος δι' ὀθονίων βεβρεγμένων ἐν ψυχρῷ ὕδατι ἢ ἐν διαλύσει φαινικοῦ ὀξέος καὶ τὴν ἐπικάλυψιν τοῦ προσώπου διὰ τοῦ ἐμπλάστρου τοῦ Vigor ἢ δι' ὀθονίου ἀλειφθέντος κατὰ τὴν μίαν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν ὑδραργυρούχῳ ἀλοιφῇ, κολλωδίῳ ἢ δι' ὀθονίου βεβρεγμένου ἐν μίγματι γλυκερίνης μεθ' ὕδατος (1 πρὸς 2), ἅπερ φέρουσιν ὅπως διὰ τοὺς ὀφθαλμούς, τὴν ῥίνα καὶ τὸ στόμα καὶ ἐνεργοῦσι μᾶλλον διὰ τῆς πίεσεως ἢ διὰ τοῦ ὑδραργύρου καὶ τῆς γλυκερίνης, καὶ μόνον ὁσάκις ἢ ἐξάνθησις κατὰ τὸ δέρμα τοῦ προσώπου γείνη ἀποχορδονώδης τὴν ἐπάλειψιν τῶν θηλοειδῶν ἀναβλαστήσεων διὰ τοῦ θάμματος τοῦ ἰώδους μετὰ οἰνοπνεύματος τῇ χρήσει γραφίδος· κατὰ τὴν περίοδον τέλος τῆς ἀποξηράσεως τῶν φλυκταίνων καὶ τῆς ἀποπτώσεως τῶν ἐσχάρων τὰ χλιαρὰ λουτρὰ, τὰς ἐπαλείψεις διὰ cold-cream, ἐλαίου ἀμυγδάλων γλυκέων μετὰ πίσεως.

128 Rp. Tannin. pur. solub.

Zinc. oxydat. au dr $\frac{1}{2}$

Calomelan. gr. iv.

Extr. opii gr. ii.

Cera alb. unc. i.

f. Unguent. (Guénn. de Mussy)

131 Rp. Unguent. hydrarg. cin. unc. ii.

Cer. flav. unc. i.

Pic. nigræ unc. $\frac{1}{2}$ f. Unguent.

129 Rp. Mercur. viv. dr. iii.

Picis nigr. unc. ii.

m. f. unguent. (N. Guillet)

130 Rp. Collodii unc. ii.

Terebinth. venet. dr. $\frac{1}{2}$.

Sublim. gr. iv. m. D. (Delieux)

132 Rp. Sapon. medic. unc. i.

Unguent. hydrarg. cin. unc. ii.

Glycerin. unc. $\frac{1}{2}$ f. Unguent.

καὶ συμπτωματοτικῶς κατὰ τῆς εὐλογιώδους συνάγχης τὰ διὰ διαλύσεως φαινικοῦ ὀξέος ἢ ὑπερμαγγανικοῦ κάλεως ἢ χλωρικοῦ κάλεως ἢ ἐλαίου γλυκέων ἀμυγδάλων μετὰ πίσεως γαργαρίσματα, τὰς ἐπαλείψεις διὰ διαλύσεων στυπτικῶν φαρμάκων καὶ ἐπὶ οἰδήματος τῆς ἐπιγλωττίδος τὰς ἀμυχὰς αὐτῆς· τῆς εὐλογιώδους κερατίτιδος, τὰ διὰ θερμοῦ ὕδατος ἐπιθέματα τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τὰ διὰ θεικῆς ἀτροπίνης κολλύρια.

τῶν πολλὰ πλῶν ἰόντων καὶ ἀποστημάτων τοῦ δέρματος, τὰ καταπλάσματα καὶ τὰς σχάσεις διὰ νυστερίου.

9. Διφθερίτις.

Τὰ διὰ τῆς κατασκηνώσεως τῶν ἐξ ἀγνώστου ἀρχῆς παραγομένων καὶ τῇ ἀμέσῃ ἢ ἐμμέσῃ ἐπαφῇ τῶν πασχόντων ἀτόμων μεταφερομένων διφθεριτικῶν μικροκόκκων ἐπὶ τοῦ βλεννογόνου ὑμένοσ τῶν ἀμυγδαλῶν, τόξων, ὑπερώης καὶ φάρυγγος (διφθερίτις τούτων ἢ ἀπλῶς διφθερίτις) καὶ ἐκεῖθεν τῆς ῥινὸς καὶ τοῦ λάρυγγος καὶ τῶν βρόγχων (κόρυζα διφθεριτικὴ καὶ ψευδοῦμενογότος λαρυγγίτις κατιοῦσα, ἐξ ἀπῆρης, ἀριοῦσα διφθεριτικὴ, βρογχίτις διφθεριτικὴ) (corryza diphthéritique et croup descendant, d' emblée, ascendant diphthéritique, bronchite diphthér.), σπανιώτερον ἐπὶ τοῦ βλεννογόνου ὑμένοσ τῶν χειλέων τοῦ αἰδοίου, τοῦ κόλπου, τῆς ὑστέρας, καὶ ἐκεῖθεν τοῦ δακτυλίου καὶ τοῦ ἀπευθυμένου τῶν τεξασῶν γυναικῶν (ἐπιλόχειος κολπίτις, μητρίτις κτ.λ. διφθεριτικὴ) (fièvre puerperale diphthéritique) καὶ ἔτι σπανίως ἐπ' αὐτῶν καὶ πασῶν τῶν ἐκδορὰν ἢ ἐξέλκωσιν τινὰ ἔχουσῶν μοιρῶν τοῦ δέρματος (διὰ χυτος δερματίτις διφθεριτικὴ) (phlegmon diffus diphthéritique) παραγόμενα νοσήματα ἐκλήθησαν ὑπὸ τοῦ Bretonneau διὰ τοῦ ἑλληνικοῦ ὀνόματος διφθερίτις καὶ τοῦ ἐπιθέτου διφθεριτικός. Αὕτη δὲ ὅταν μὲν ἢ ἐλαφρὰ καὶ καταλαμβάνῃ τὸν βλεννογόνον ὑμένα τοῦ στόματος καὶ τοῦ φάρυγγος, ἢ τῶν χειλέων καὶ τοῦ κόλπου (διφθερίτις ἀπλῇ ἢ καλοήθης καὶ κατὰ τοὺς γερμαν. ἰατροὺς καταρροϊκὴ εἰ καὶ εἶναι εἰδικὴ φλεγμ.) ἐξαγγέλλεται δι' ἐλαφροτέρου τὴν ἔντασιν πυρετοῦ ἢ καὶ ἄνευ αὐτοῦ, μικρᾶς δυσκαταποσίας ἢ ξηρασίας κατὰ τὴν κατάποσιν, ἐρυθρότητος, ἐξοιδήσεως τοῦ βλεννογόνου ὑμένοσ καὶ τοῦ σχηματισμοῦ λεπτοτάτου, λευκοφαίου, φακοειδοῦς τὸ μέγεθος ψευδοῦμένος, ἐκπίπτοντος μετ' ὀλίγας ἡμέρας καὶ καταλιμπάνοντος ἐνεμεινόν καὶ διαβεβρωμένον τὸν ὑμένα τοῦτον, ὡς καὶ δι' ἐλαφρᾶς ἐξογκώσεως τῶν ὑπογενείων καὶ τραχηλικῶν λεμφικῶν ἀδένων, πρὸς διάκρισιν τῆς κοινῆς ἢ ἀπλῆς ψευδοῦμενογόνου συνάγχης καὶ τῆς ἀπλῆς ἐπιλοχείου κολπίτιδος, τῶν παραγομένων ἐκ φυσικῶν αἰτίων καὶ μὴ μολυσματικῶν οὐσῶν. ὅταν δὲ ἢ βαρυτέρα τῇ ἔντασιν καὶ καταλαμβάνῃ οὐ μόνον τὸν βλεννογόνον ὑμένα τοῦ στόματος καὶ τοῦ φάρυγγος ἀλλὰ

καὶ ἐπιρέμῃται τοῦ βλεννογόρου ὑμέρος τῆς ρίνος καὶ τοῦ λάρυγγος καὶ τῶν βρόγχων ἢ ἄλλοτε τὸν βλεννογόρον ὑμένα τοῦ αἰδοίου καὶ ἐπιρέμῃται τοῦ βλεννογόρου ὑμέρος τοῦ κόλπου καὶ τῆς ὑστέρας (διφθεριτὶς λοιμώδης καὶ κατὰ τοὺς γερμ. ἰατροὺς ψευδοῦμενογόνος εἰ καὶ εἶναι εἰδικὴ φλεγμ.) (κύρουζα, ἐπιπεφυκτὶς διφθεριτικὴ, ψευδοῦμενογόνος λαρυγγίτις κατιούσα διφθεριτικὴ, ἐπιλόχειος κολπίτις, μητρίτις καὶ περιτονίτις διφθεριτικὴ) ἐξαγγέλλεται διὰ πυρετοῦ οὐχὶ λίαν ἐντόνου (τοῦ διφθεριτικοῦ μικροκόκκου μὴ αὐξάνοντος τὴν θερμότητα τοῦ σώματος τοῦ κάμνοντος καὶ μὴ ὄντος πυρογόνου) ἀλλ' ἐλαφροῦ, ἀνισταμένης τῆς θερμότητος κατὰ 2⁰, ταχέως ἐκπιπτούσης καὶ μέχρι τῆς κατὰ φύσιν ἀφικνουμένης, διὰ δυσκαταποσίας ἀναλόγου τῆς ἐκτάσεως τῆς βλάβης, δι' ἐρυθρότητος καὶ ἐξοιδήσεως τοῦ ὑμέρος μεγαλειτέρας καὶ διὰ σχηματισμοῦ παχυτέρου φαιοῦ ἢ ὑπομέλανος καὶ ἐκτεταμένου ψευδοῦμένου ἢ ψευδοῦμένων, ἀποπιπτόντων καὶ καταλιμπανόντων τὸν βλεν. ὑμένα ἐρυθρόν, διαθεβρωμένον καὶ νέον ψευδοῦμένα ἱκανὸν νὰ παρᾶξῃ, δι' ἐξογκώσεως μεγαλειτέρας τῶν λεμφικῶν τούτων ἀδένων, δι' οὕρων ὀλίγων, σκοτεινῶν, περιεχόντων ἄφθονα οὐρικὰ ἔλαττα, λεύκωμα καὶ κυλινδρούς ἐπιθηλιδῶδεις καὶ ὑελίνους, διὰ μεγίστης καταπτώσεως τῶν δυνάμεων καὶ τέλος μετὰ παρέλευσιν 1-3 ἑβδομ. διὰ παραλύσεων τῶν μυῶν τοῦ γαργαρεῶνος, προκαλούντων δύσκολον τὴν κατάποσιν, τῶν μυῶν τῶν ὀφθαλμῶν, ἐπιφερόντων τὴν μυωπίαν ἢ πρεσβυωπίαν, τῶν ὠτων κτλ. καὶ τῶν ἄκρων, τοῦ αὐχένος, τοῦ κορμοῦ κτλ. πρὸς διάκρισιν τῆς ψευδοῦμενογόνου συνάγχης τῆς λοιμώδους καὶ τοξικῆς, τῆς παραγομένης ἐκ τῆς ὀστρακίᾶς, τῆς εὐλογίας καὶ ἐνίοτε τοῦ λειρίου, τοῦ κοιλιακοῦ τύφου ὡς καὶ τοῦ ὑδραργύρου, ἐμετικῆς τρυγῆς κτλ. Καὶ ἐὰν ἐπενεμῇθῃ τοῦ βλεννογόνου ὑμέρος τῆς ρίνος καὶ τοῦ λάρυγγος ἐξαγγέλλεται διὰ τοῦ αἰσθήματος τῆς ἀποφράξεως τῆς ρίνος καὶ ἐρρίνου λαλίας, τῆς ἐπιστάξεως καὶ καταρροῆς βλεννοπυώδους ὕλης καὶ τῶν φαιῶν ψευδοῦμένων, ὡς καὶ διὰ φωνῆς βραγχώδους καὶ οἰανεὶ ἐσβεσμένης, βηχὸς βραγχώδους, κερχνώδους καὶ ὑλακώδους ἢ πάντῃ ἀήχου (ὥστε οἱ ἄρρωστοι βήχοντες καὶ λαλοῦντες οὐδ' ὁλως γίνονται ἀκούστοι), διὰ δυσπνοίας ἐν ἀρχῇ συνεχοῦς καὶ προοδευτικῆς, παρισταμένης δι' εἰσπνοῆς μακρᾶς καὶ παρατεταμένης καὶ παρακολουθουμένης ὑπὸ τοῦ χαρακτηριστικοῦ συρίζοντος ἢ πριονίζοντος ψόφου καὶ δι' ἐκπνοῆς ἀναλόγως βραχείας καὶ παρακολουθουμένης ὑπὸ βεγγασμοῦ, ἐφεξῆς ἐμμένου, προ-

καλούσης τὸν θάνατον, ἢ ὑπεσίμου, μεταπιπτούσης εἰς τὴν βιαιάν ἢ λανθάνουσαν ἀσφυξίαν καὶ οὕτω διακοπτούσης τὸν βίον, πρὸς διάκρισιν τῆς σπανιωτάτης καὶ ἐκ ψυχροῦ ἀέρος παραγομένης πρωτοπαθοῦς, τῆς κατ' ἐπινέμησιν συνακολούθου, τῆς ἐκ λοιμωδῶν νόσων (ὀστρακιάς, εὐλογίας κτλ.) παραγομένης δευτεροπαθοῦς καὶ τῆς ἐκ δηλητηρίων τοξικῆς ψευδοῦμενογόνου λαρυγγίτιδος (croup primitif, consecutif, secondaire et toxique). ὅταν δὲ τέλος ἡ κακοήθης ἢ σηπτικὴ καὶ καταλαμβάνη τὸν βλεννογόρον ὕμνον τοῦ φάρυγγος ἢ τῶν γερνητικῶν ὀργάνων καὶ τοῦ δέρματος **(διφθερίτις κακοήθης ἢ τοξικὴ, βραδεία καὶ κεραυνοδόλος τοῦ Roger, καὶ κατὰ τοὺς γερμ. ἰατροὺς σηπτικὴ)** ἐξαγγέλλεται διὰ πυρετοῦ, εἰ καὶ ἐν βραδυπορείᾳ τῆς νόσου ἡ θερμότης καὶ ὁ σφυγμὸς ἐλάσσονες τοῦ κατὰ φύσιν γίνονται καὶ οἱ ἄρρωστοι εἰς σύμπτωσιν πίπτουσι, διὰ ψευδοῦμένων ἐνίοτε ὠχροξάνθων (Trousseau) καὶ ἄλλοτε ῥυπαρῶς φαίδων ἢ φαιομελάνων, κειμένων ἐπὶ κυανερύθρων καὶ αἰδηματωδῶν ἐπιφανειῶν, εὐκόλως καταστροφόμενων εἰς μάζαν σαπρὰν καὶ ἰχωρώδη (σφάκελον) καὶ ἐξελκώσεις μᾶλλον ἢ ἥττον βαθείας τῶν χωρῶν τούτων καταλιμπανόντων, διὰ πετεχειῶν κηλίδων καὶ ἐξογκώσεως ἢ ἐξελκώσεως τῶν λεμφικῶν ἀδένων, μεγίστης ἐξασθενήσεως τοῦ σώματος καὶ καταβολῆς τῶν δυνάμεων αὐτοῦ, πρὸς διάκρισιν τῆς ψευδοῦμενογόνου συνάγχης τῆς κακοήθους, τῆς παραγομένης ἐκ τῆς μάλους καὶ τῆς κακοήθους φλυκταίνης.

Τούτων ἡ μὲν ἐλαφρὰ μορφή διακρίνεται τῆς ἀπλῆς ἀφρώδους συνάγχης, διότι ἄρχεται διὰ πυρετοῦ ἐλαφροῦ, καταλαμβάνει τὰς ἀμυγδαλάς, τόξα, ὑπερώαν καὶ φάρυγγα οὐχὶ δὲ καὶ τὴν ἐνδοτέραν ἐπιφάνειαν τῶν χειλέων καὶ παρίσταται διὰ ψευδοῦμένων λευκοφαίων, φακοειδῶν ἢ μεγαλειτέρων, μετὰ τὴν ἐκπτώσιν τῶν ὁποίων ὑπολείπεται ἐλαφρὰ διάθρωσις τοῦ ὕμενος καὶ οὐχὶ ἐξέλκωσις βαθεῖα μετὰ χειλέων σκληρῶν καὶ ἀνυψωμένων, πυθμένος αἱμορραγούντος εἰς τὴν ἐλαχίστην ἐπαφὴν τῆς κοινῆς ψευδοῦμενογόνου συνάγχης, διότι ὁ πυρετός ἐστὶν ἐλαφρὸς καὶ οὐχὶ ἐντονος, οἱ ψευδοῦμένες εἰαὶ δίκην πλακῶν μεγάλων λευκοφαιοὶ τὴν χροιάν καὶ οὐχὶ λευκοί, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν δ' αὐτῶν ἀναγεννῶνται νέοι καὶ οὐδέποτε μετὰ τὴν ἀπόσμηξιν μένει ὁ βλεννογόνος ὕμνην ἄνευ τούτων, ἡ ἐξόγκωσις τῶν λεμφικῶν ἀδένων ἐστὶ πρόωρος καὶ ἱκανή, ἐλλείπει ἡ ὑπάρξις ἐρπητος τῶν χειλέων καὶ παρατηρεῖται ἐπιδημία διφθερίτιδος· ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίας προτιμότερον νὰ θεωρήσῃ τις τὴν νόσον ὡς διφθερίτιδα, καὶ μάλιστα

λιστα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ, ἐνθα τὸ κλίμα θερμὸν καὶ ἡ καθαρότης τῶν οἰκιῶν μικρὰ, μέσων συντελούντων πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς νόσου, καὶ νῦν συμβουλευσῇ τὰ πρὸς προφύλαξιν καὶ θεραπείαν τῆς διφθερίτιδος μέσζ. Ἡ δὲ βαρυτέρᾳ μορφῇ διακρίνεται τῆς λοιμώδους (ἢ κατὰ γὰλλοῦς διφθεριτοειδοῦς) ψευδοῦμενογόνου συνάγχης, τῆς ἐπερχομένης δευτεροπαθοῦς ἐκ τῆς ὀστρακιάς, εὐλογίας, κοιλιακοῦ τύπου, διότι ὁ πυρετὸς οὐκ ἦν ἀνάλογος τῆς ἐξάνθησεως, ἡ γλῶσσα οὐκ ἦν ὀστρακιδώδης, ἡ ἐρυθρότης τοῦ στόματος ἐλλείπει καὶ τὸ λιγνυῶδες ἐπίχρισμα οὐχ ὑπάρχει, οἱ ψευδοῦμένες οὐκ εἰσὶν ἐκτεταμένοι καὶ λευκοὶ ἢ δισκοειδεῖς ἢ λιγνυῶδεις, οὐδὲ μαλθακοὶ καὶ πολτώδεις εὐκόλως ἀποσμηχόμενοι δι' ὕδατος ἢ γραφίδος, οὐδὲ τὰ ἄτομα ἐπασχον μίαν τῶν προρρηθεισῶν νόσων· τῆς ἐλαφροῦς μορφῆς τῆς διφθερίτιδος, διότι ὁ πυρετὸς ἐστὶν ἐντονώτερος, οἱ ψευδοῦμένες παχύτεροι, μεγαλύτεροι, φαιοὶ ἢ υπομέλανες, ἐπινερόμενοι τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς ρίνος, ἡ ἐξόγκωσις τῶν ἀδένων μεγαλύτερα καὶ ἡ κατὰστασις τῶν ἀρρώστων ἐξησθημένη· ὅταν δὲ ἀναπτυχθῇ ψευδοῦμενογόνος λαρυγγίτις διφθερίτικῃ διακρίνεται τῆς ἀπλῆς καταρροϊκῆς λαρυγγίτιδος τῆς σπασμωδικῆς ἢ ψευδο-λαρυγγίτιδος (pseudo-group) κατὰ γερμ., διότι ὑπάρχει πυρετὸς, ἡ βήξ ἐστὶ βραγχώδης καὶ ἐφεξὺς ὑλακώδης καὶ ἀηχὺς καὶ οὐχὶ ἀεὶ ἡχηρὰ, ἡ φωνὴ βραγχώδης καὶ ἐσβεσμένη καὶ οὐχὶ ἀπλῶς τραχεῖα, ἡ δύσπνοια παρίσταται προοδευτικῇ μετὰ τινος ἡμέρας ἀπὸ τῆς νόσου, τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα καὶ οὐχὶ ἐν ἀρχῇ τῆς νόσου καὶ δίκην παροξυσμοῦ μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ψευδοῦμένες ἀποχρέμπτονται σὺν τῇ βηχὶ καὶ οὐχὶ πτύελα· τῆς ἀπλῆς ψευδοῦμενογόνου λαρυγγίτιδος, διότι φέρει ψευδοῦμένας εἰς τὸν φάρυγγα καὶ εἶναι συνήθης καὶ οὐχὶ σπανιωτάτη ἢ ἀγνωστος εἰς τὸ θερμὸν ἡμῶν κλίμα· τῆς συνακολούθου ψευδοῦμεν. λαρυγγίτιδος, διότι καταλαμβάνει τὸν λάρυγγα καὶ τὴν ρίνα καὶ οὐδόλως περιορίζεται εἰς μόνον τὸν φάρυγγα, ὑπάρχει λεύκωμα εἰς τὰ οὖρα καὶ ἐξοιδήσεις τῶν λεμφικῶν ἀδένων· τῆς ψευδοῦμ. λαρυγγίτιδος τῆς δευτεροπαθοῦς ἢ λοιμώδους καὶ τοξικῆς, διότι ἐλλείπουσι τὰ φαινόμενα τῆς προηγηθείσης νόσου, ἡ ἐρυθρότης τοῦ γαργαρεῶνος καὶ φάρυγγος οὐκ ἐστὶ διάχυτος καὶ μεγίστη, οἱ ψευδοῦμένες ἐν τῷ φάρυγγι οὐκ εἰσὶν ἐκτεταμένοι, μαλθακοὶ καὶ εὐκόλως ἀποσμηχόμενοι· τοῦ οἰδήματος τέλος τῆς γλωττίδος, διότι οὐδόλως προηγήθη χονδρῆτις τοῦ λάρυγγος καὶ ἐξέλκωσις αὐτοῦ, ὑπάρχουσιν ἐξωγκωμένοι οἱ λεμφικοὶ ἀδένες καὶ ἡ ἐκπνοὴ οὐκ ἦν δυσχερής, ὡς τελεῖται ἐνίστα εἰς τὸ οἶδημα τῆς γλωττίδος. Ὅταν

ἀνεπτυχθῇ ἐπιλόχειος κολπίτις ἢ μητρίτις κτλ. διφθεριτικὴ διακρίνεται τῆς ἀπλῆς ἢ τραυματικῆς ἢ ἐρυσιπελατώδους ἐπιλόχειου κολπίτιδος κτλ. μόνον ἐκ τῶν βαρυτέρων καθολικῶν φαινομένων καὶ τῶν ἀποπιπτόντων ψευδοῦμένων. Ἡ δὲ κακοήθης μορφή τῆς διφθεριτίδος διακρίνεται τῆς λοιμώδους ψευδοῦμετογόρου συνάγχης, ὅξείας καὶ κακοήθους ἢ πολτώδους, παρισταμένης κατὰ τὸ πέρας τοῦ κοιλιακοῦ τύφου, τῆς ὀστρακίως κτλ. ἐκ τῆς μὴ ὑπάρξεως τῶν προηγηθέντων νοσημάτων, ἐκ τῆς μορφῆς τῆς ἐπιδημίας καὶ ἐκ τῆς διαμονῆς τοῦ ἀρρώστου ἐν νοσοκομείοις ἢ ἀκαθάρτοις οἰκίαις, ἐν αἷς πιθανοτάτῃ ἢ ἀνάπτυξις τοῦ διφθεριτικοῦ μικροκόκου· τῆς μάλα εὐκαὶ κακοήθους φλυκταίρης ἐκ τῆς συνήθως περιωρισμένης βλάβης τοῦ φάρυγγος καὶ γαργαρεῶνος καὶ οὐχὶ τῆς ἐκτεταμένης ἀπὸ τῶν παρειῶν πρὸς αὐτοὺς, ὡς καὶ ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ ἀρρώστου· τῆς τοξικῆς ψευδοῦμετογόρου συνάγχης ἔνεκα ὑδραργυριάσεως, ἐκ τῆς ἀναμνήσεως καὶ πολλῶν ἄλλων φαινομένων.

Κατὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν μορφῶν τούτων ὁ ἱατρὸς, ἐπειδὴ ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀγνοεῖ τὴν παράγουσαν τοὺς διφθεριτικούς μικροκόκκους ἀρχὴν καὶ ἀφ' ἑτέρου δυσκόλως δύναται καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τ' ἀνεύρη αὐτήν (διότι ἀφοῦ οἱ μικροκοκκοὶ οὗτοι μεταφέρθησαν πρὸ μακροῦ χρόνου διὰ τῶν πασχόντων ἀτόμων ἀπὸ τῆς Συρίας καὶ Αἰγύπτου χώρας, ἐνθα ἦσαν πιθανῶς αὐθιγενεῖς κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἡμετέρων προγόνων, εἰς τὰς τῆς Εὐρώπης πόλεις, οὗτος ματαίως ἀναζητεῖ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν εἰς ἃς πόλεις εἶναι ἐπήλυδες καὶ οὐχὶ εἰς ἃς εἶναι αὐθιγενεῖς) συνιστᾷ οὐ μόνον τὴν καθαρότητα τῶν οἰκιῶν καὶ μάλαιστα τῶν κοιτῶνων τῶν κατοίκων καὶ τῶν ἐνδυμάτων καὶ ἐπὶ πλὴν αὐτῶν διὰ πάντων τῶν δυνατῶν μέσων, καθαρότητα τὰ μάλιστα χρησίμων εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ πλείστον ἐπιδιωκομένην ὑπὸ τῶν πολιτισθέντων ἀτόμων, ἀλλὰ καὶ τὸν αὐστηρότατον ἀποκλεισμόν τῶν ροσοῦρων σχετικῶς πρὸς τὰς λοιπὰς μολευματικὰς νόσους, εἰ καὶ μέχρι τοῦδε παρ' ἡμῖν οἱ διέποντες τὰ τῆς δημοσίου ὑγείας οὐ προυνόησαν, οὐδὲ διέταζαν αὐτόν.

Κατὰ τῶν μορφῶν δὲ τούτων συμβουλεύει ἐν ἀρχῇ, πρὶν οἱ μικροκοκκοὶ εἰσδύσωσιν ἐντὸς τοῦ λεμφικοῦ συστήματος τὰς διὰ γραφίδος ἐπαλείψεις ἢ διὰ γαργαρισμῶν ἀποπλύσεις τῶν πασχουσῶν χωρῶν διὰ τῶν διαλύσεων τῶν ἐξῆς φαρμάκων, τῶν εὐρεθέντων ταῖς πειραματικαῖς ἐρεῦναις ὑπὸ Oertel, δηλ. τοῦ χλωριοῦχου ὕδατος

νεαρῶς παρσκευαζομένου (15—30 τοῖς $\frac{0}{100}$), τοῦ φαινικοῦ ὀξέος (1—5 τοῖς $\frac{0}{100}$), τοῦ ἰτεϊνικοῦ ὀξέος (1 τοῖς $\frac{0}{100}$ μεθ' οἶνοπν. καὶ ὕδ.), τοῦ ὑπερμαγγανικοῦ καὶ λῶος ($\frac{1}{3} - \frac{1}{2}$ τοῖς $\frac{0}{100}$) καὶ τοῦ οἶνοπνεύματος 96⁰.

133 Rp. Acid. carbol. dr. $\frac{1}{3}$
Spir. vin. dr. iv.
Glycerin. unc. i
Aq. destill. unc. v.
D εἰς γαργαρίσμ.	134 Rp. Acid. carbol. dr. $\frac{1}{2}$
Glycerin. dr. iv
D ἐπιχρίσεις διὰ γραφίδος
136 Rp. Acid. salicyl. dr. $\frac{1}{2}$
Natr. carbon scr. i
Aq. destill. unc. viii
Syrup. simpl. unc. i
D κοχλ. καθ' ὥραν	135 Rp. Acid. salicyl. dr. $\frac{1}{2}$
Glycer. dr. iv ἐπιχρίσεις
138 Rp. Acid. salicyl. dr. ii.
Natr. phosphor. scr. i.
Solv. in Aq. fontan. unc. V.
Syrup. simpl. unc. i.
D κοχλ. καθ' ὥρ. ἢ γαργαρ.	137 Rp. Acid. salicyl. dr. i.
Ol. amygd. dulc. unc. $\frac{1}{2}$
Gum. arab. q.s. f. Emuls. unc. iii.
Syrup. amygdal. unc. $\frac{1}{2}$
D κοχλ. κατὰ 2 ὥρ. ἢ γαργαρ.
	139 Rp. Kal. hypermangan scr. i
Aq. destill. unc. vi.
D γαργαρίσμ.
	140 Rp. Alcoh. rectific. unc. ii
D ἐπιχρίσεις.

ἐφεξῆς ὅταν οἱ μικροσκοποὶ κατασκηνωθέντες ἡρέθισαν τὸν βλεννογ. ὑμένα, παρήγαγον τοὺς ψευδοὑμένας καὶ εἰσέδυσαν ἐντὸς τοῦ λεμφικοῦ συστήματος α) τὴν ἀπόσπασιν τῶν ψευδοὑμένων διὰ σπόγγου, ἢ γραφίδος, εἰ καὶ δύσκολος ἢ ἐκτέλεισις αὕτη, τῶν ψευδοὑμένων ἐνίοτε μὴ ὑποπιπτόντων εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, στερεῶς προσκειμένων καὶ μαλθακῶν ὄντων· τὴν καταστροφὴν αὐτῶν διὰ πυκνῆς διαλύσεως ἢ καὶ διὰ χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου, δι' ἡραιωμένου ἢ καὶ πεπυκνωμένου ὀξικοῦ ὀξέος ὑγροῦ, εἰ καὶ ἀδύνατος ἡ καταστροφὴ αὕτη παρκαγομένων ἐσχαρῶν· τὴν διάλυσιν τούτων διὰ τῆς ἐπαλείψεως πυκνῆς διαλύσεως καυστικοῦ καὶ λῶος ἐν γλυκερίνῃ, ἀνθρακικοῦ ἢ νιτρικοῦ νάτρου ἐν ὕδατι, εἰ καὶ μὴ ἀσφαλῆς ἢ μέθοδος· τὴν ταχύτεραν πρόκλησιν πύου καὶ τὴν σαθράν συνάφειαν αὐτῶν μετὰ τῶν ὑποκειμένων ἰστῶν διὰ τῶν εἰσπνοῶν θερμῶν ὕδατῶν 45⁰—50⁰ C. τῇ χρήσει χῶνης εἰσπνεομένων ἐπὶ $\frac{1}{4}$ ὥρ. καὶ ἐν ἑκάστη ὥρ. τῆς ἡμέρας, εἰ καὶ δύσκολος ἢ ἐκτέλεισις· τὴν ἐξέμεσιν αὐτῶν διὰ τῶν ἐμετικῶν, καὶ μάλιστα ὅταν κωλύωσι τὴν ἀνκνησίν, δηλ. τῆς ἱπεκακουάνης, ἐμετικῆς πρυγῆς καὶ σπανίως τοῦ θειικοῦ χαλκοῦ, ὡς προκαλοῦντος μεγίστην ἐξάντλησιν τῶν δυνάμεων τοῦ ἀρρώστου, συχνάκις ἐπαναλαμβάνομένων β) τὴν καταστροφὴν τῶν ὑπὸ τοὺς ἐξέμεσθέντας ψευδοὑμένας ὑπαρχόντων μικροσκοπῶν διὰ τῶν ἐπαλείψεων ἢ γαργαρισμῶν τοῦ ἰτεϊνικοῦ

νάτρου ἢ μᾶλλον τῶν ἄνω ῥηθέντων ἀντισηπτικῶν φαρμάκων· γ) τὴν τροποποίησιν τοῦ βλεννογόνου ὑμένος πρὸς τὴν ἀποξήρανσιν αὐτοῦ καὶ τὸν μὴ σχηματισμὸν νέων ψευδοῦμένων, διὰ τοῦ κοπαίου βαλσάμου, μυρτιδάνου, βενζοϊκοῦ νάτρου κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Trideau, ἢ πρὸς τὴν στύψιν αὐτῶν καὶ τὴν μὴ παραγωγὴν νέων ψευδοῦμένων, διὰ τοῦ ὑπερχλωριούχου σιδήρου (Aubrun), ὕδατος τιτανίου, στυπτηρίας, βρόγκος κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Lolli, ἢ πρὸς τὴν κατὰπχυσιν τοῦ ἐρεθισμοῦ αὐτοῦ διὰ τοῦ χλωρικοῦ κάλεως, ἐκ πείρας δειχθέντος ὠφελίμου καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν φλεγμονῶν τοῦ φάρυγγος.

141 Rp. Arg. nitr. cryst. gr xv
Solv. in Aq. destill dr iv
D. ἐπιχρίσεις ἀνωφελεῖς	142 Rp. Ligu. acid. citr. dr 1/2
Glycerin. pur. dr iv
D. ἐπιχρίσεις.
143 Rp. Kal. caust. gr. xv
solv. in Glycer. dr iv	144 Rp. Natr. carbon. dr 1/2
solv. in Aq. destill. unc 1/2 D
145 Rp. Inf. ipecace gr. viii unc iii
Syrup. diacod unc 1/2 D	146 Rp. Tartar. stib. gr. i.
Infus. polygal. unc. v.
Syrup. ipecacuanh unc. i.
Oxymel scillit. dr. iii.
D. κοχλ. ἀνὰ 10 λ.
147 Rp. Tart. stib. gr i
Mucc. gum. arab.
Syr. simpl. aa dr iv	149 Rp. Pulv. cubeb. dr. ii.
Syrup. simpl. unc. v.
D. κατὰ δίσκον κοχλ. μικρὸν
διδόμενον ἐν τῇ μεταξὺ τῶν δόσεων
τοῦ βαλσάμου (Trideau)
148 Rp. Balsam. copaiv. unc. ii.
Gumm. arab. q. s. f. Emuls. unc. x.
add. Ol. cubeb. gtt. xii.
Syrup. simpl. unc. x.
D. κατὰ δίσκον κοχλ. μικρὸν	151 Rp. Natr. benzoic dr i—ii
Aq. destil. Syr. aa unc i—ii
D κοχλ. καθ' ὥραν.
150 Rp. Natr. benzoic dr iv
Aq. destill. unc vi
D πρὸς εἰσπνοάς.	153 Rp. Aq. calc. unc. iv.
Ferr. sesquichl. liq. dr. 1/2.
Acid. carbol. gr. i.
Mel. unc. i, ἐπιχρ. μεθ' ὅδ. ἐσωτ.
152 Rp. Ferr. sesq. liqu. gtt. xx.
Aq. fontan unc. vii.
D. κοχλ. κατὰ 5 λ. ὥρ. μετὰ γάλ.
ἐν νυκ. κοχλ. κατὰ 1/4 ὥρ. (Aubrun)	155 Rp. Camphor. trit. gr. 1/2
Tartar. stib. gr. i.
Vin. ipecacuanh dr. i.
Muccilag. gum. arab. unc. iii.
Syrup. gummos. unc. i. D. ὁμ.
154 Rp. Kal. chloric. dr. ii
solv. in Aq. destill. unc. x
Aq. meliss.
Syrup. simpl. aa. unc. i
D. γαργαρ. καὶ καθ' ὥρ. κοχλ.	

δ) τὴν διατήρησιν τῶν δυνάμεων τοῦ πάσχοντος διὰ τῶν τονωτικῶν μέσων καὶ ἰδίως τοῦ οἴνου τῆς κίνης, τοῦ ζωμοῦ, τοῦ γάλακτος. Ἐκτὸς δὲ τούτων συμπτωματικῶς ἐπὶ συμπτώσεως τὴν καφουράν καὶ μόσχον, ἐπὶ ἀσφυξίας τὴν τραχειοτομίαν καὶ ἐπὶ τῶν ἐπαχολουθῶν παραλύσεων τὰς ξηρὰς ἐπιτριβὰς, τὰ θειοῦχα λουτρά καὶ τὸν ἡλεκτροισμὸν.

11. Ἐξανθηματικός τύφος.

Τὸ εἰς τὴν Σιλεσίαν τῆς Γερμανίας, τὴν Ἰρλανδίαν τῆς Ἀγγλίας καὶ τὰς παρὰ τῇ Βαλτικῇ πόλεις τῆς Ῥωσσίας συχνότατα, καὶ παρ' ἡμῖν ἐνίοτε (1868) ἐπιδημικῶς ἐκ μεταναστευσάντων ἀρρώστων, ἀναφαινόμενον νόσ., τὸ παρκαγόμενον πιθανῶς ἐκ μικροκόκκου, ἀναπτυσσομένου μὲν εἰς εἰρκτὰς, στρατόπεδα ἢ φρούρια, πόλεις καταπληρουμένας ὑπὸ ἐνδεῶν καὶ λιμωσάντων ἢ πλοῖα φορτηγὰ σεσηπότητων ζώϊκων προϊόντων, εἰσδύοντος δὲ ἀμέσως ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος τῇ ἀναπνοῇ (καὶ οὐχὶ ἐντὸς τοῦ ἐντερικοῦ σωλῆνος τῇ πόσει ὕδατος), ἀλλοιοῦντος ταχέως τὴν ποιότητα τοῦ αἵματος (καὶ οὐχὶ βραδέως) καὶ μεταφερομένου διὰ τῆς ἀμέσου ἢ ἐμμέσου ἐπαφῆς εἰς τοὺς ὑγιεῖς, ἐκλήθη **ἐξανθηματικός τύφος** ἢ κατὰ τοὺς Γάλλους **iatrode απλῶς τύφος** (τῶν Γερμ. καλούντων τὸν κοιλιακὸν κατ' ἀντιθεσιν ἀπλῶς τύφον). Οὗτος ὅτε μὲν ἐξαγγέλλεται, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἀρχὴν ἢ τὸ πέρας τῆς ἐπιδημίας εἰς παιδίᾳ ἢ καλῶς βιοῦντας (ιατρούς), διὰ πυρετοῦ ἐλαφροτέρου μετὰ φρικίων καὶ θερμότητος μὴ ὑπερβαίνουσας τοὺς 39⁰,5, παρακολουθουμένου ὑπὸ κεφαλαλγίας καὶ παραληρημάτων ἐν νυκτὶ ἡσυχων, ὑπὸ φαινομένων ὑπεραιμίας τῶν πνευμόνων καὶ ἐξανθήματος κηλιδώδους τοῦ κορμοῦ (ροδάνθης), ταχέως ἐκλείποντος ἢ διὰ πυρετοῦ ὀξέος μετὰ ῥίγους καὶ θερμότητος ταχέως ὑψουμένης εἰς 40⁰, παρακολουθουμένου ὑπὸ κεφαλαλγίας ἰσχυρᾶς, παραληρημάτων καὶ ἀπαθείας πνευματικῆς, ὑπὸ ἐξανθήματος κηλιδώδους, γλώσσης ἐπιχρίστου καὶ στεγνώσεως τῆς κοιλίας, φαινομένων ἀμέσως μετὰ τὴν α'. ἐβδομ. ἐκλείπόντων ἢ διὰ πυρετοῦ οἰνεὶ διαλείποντος, παρακολουθουμένου κατὰ τὰς ὑψώσεις τοῦ θερμομέτρου εἰς 40⁰—41⁰ ὑπὸ παραληρημάτων μέχρι μανίας πρὸς αὐτοκτονίαν καὶ εἴτα καταπαυομένων (*elapso morbi*) **ἐξανθημ. τύφος ἐλαφρὸς ἢ πυρετίδιον** (*febricula*) **ταχύληκτος ἢ ἐκτρωτικός** (*abortivus*) **καὶ ταχυμετάβλητος ἢ κινητός** (*ambulatorius*). Ἄλλοτε δὲ ἐμφαίνεται, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς ἐπιδημίας εἰς ἀνδρας κακῶς βιοῦντας (οἰνοπότας) καὶ μετὰ νοσούντων συγχρωτισθέντας, διὰ πυρετοῦ ὀξέος μετὰ ῥίγους καὶ θερμότητος ταχέως (τὴν 2 ἡμ.) καὶ ἀνευ αἰσθητῶν ταλαντώσεων πρῶινῶν ἀνυψουμένης εἰς 40⁰,5 καὶ ταχέως μετὰ τὴν 7—11 ἡμ. (τὸ πέρας τῆς ἐξανθήσεως) καταπιπτούσης, δι' ἐρυθρότητος τοῦ προσώπου καὶ ἐνέσεως τοῦ ἐπιπεφυκότος τῶν ὀφθαλμῶν, διὰ κεφαλαλγίας ἰσχυρᾶς, σκοτοδίνης,

ἐμβόων τῶν ὤτων, ἀϋπνίας καὶ παραληρημάτων μέχρι ταραχῆς τῶν φρενῶν καὶ παρακοπῆς τῆς διανοίας (τυφωδῶν φαινομένων), διὰ βηχὸς καὶ τῶν ἀκουστῶν σημείων τῆς καταρροϊκῆς πνευμονίας, δι' ἐξανθήσεως φακοειδῶν κηλίδων ἢ βλατιδίων ἢ καὶ πετεχειῶν, ἀρχομένων τὴν 3—5 ἡμ. ἀπὸ τοῦ κορμοῦ καὶ θαινουσῶν πρὸς τὸν λαιμὸν καὶ τ' ἄκρα καὶ δι' οὖρων ἐλαφρῶν μετὰ λευκώματος καὶ κυτταρίων ἐπιθηλιιδωδῶν ἀνευ χλωριούχων ἀλάτων (καταρρ. νεφρίτιδος), ὡς καὶ διὰ φαινομένων τοιούτων ταχέως ληγόντων εἰς κῶμα ἢ τάχιστα διακοπτόντων τὴν ζωὴν τῶν νοσούντων (*βαρεῖται μορφαί*) (**ἐξανθημ. τύφος συνήθης, κωματώδης καὶ κεραυνοβόλος**).

Αἱ μορφαὶ αὗται διακρίνονται 1) τοῦ κοιλιακοῦ τύφου, διότι αὗται ἀναπτύσσονται ἐπιδημικῶς ἐν ταῖς εἰρηταῖς, στρατοπέδοις, πολιορκουμέναις πόλεσι καὶ τοῖς λιμώσουσι, καθ' ὅλας τὰς ὥρας τοῦ ἔτους· ὁ πυρετὸς ταχέως (τὴν 3 ἡμ.) ἀφικνεῖται εἰς 40⁰,5—41 μετὰ κατιουσῶν ταλαντώσεων τῆς πρῶτης ἐλαφρῶν καὶ ταχέως (τὴν 6' ἐβδ.) πίπτει μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐξανθήσεως· τὰ παραληρήματα ἐξ ὑπεραιμίας καὶ ἔστιν ὅτε ἐξ αἱμορραγίας τοῦ ἐγκεφάλου εἰσὶ συνηθέστατα καὶ προεξέχουσι νύκτα καὶ ἡμέραν μέχρι παρακοπῆς διανοίας καὶ παραφροσύνης, ἀρχόμενα ἀμέσως τὴν 3 ἡμ.· τὸ ἐξανθήμα ἀρχόμενον ἀπὸ τὴν 3 ἡμ. ἐκτείνεται ἀπὸ τὴν κοιλίαν εἰς τὸ στήθος καὶ τὸν λαιμὸν, διαρκεῖ μακρὸν χρόνον καὶ παρίσταται ἐν ἀρχῇ μὲν δίκην κηλίδων ἐρυθρῶν καὶ ἀνωμάτων (ροδάνθης) καὶ σπανίως δίκην βλατιδίων (λειρίου), ἐφεξῆς δὲ δίκην πετεχειῶν κηλίδων, μὴ αἰρομένων διὰ τῆς τοῦ δακτύλου πίεσεως· ἡ ἐπιγαστρικὴ χώρα εἶναι εὐαίσθητος οὐχὶ δὲ καὶ ἡ δεξιὰ εἰλεακὴ, ὁ σπλὴν ἐξωγκωμένος πρὸς τὰ κάτω καὶ μόνον κατὰ τὸ πέρας τῆς νόσου παρίσταται διάρροια, οὐχὶ καὶ δυσεντεροειδεῖς κενώσεις, ἀνευ μετεωρισμοῦ τῆς κοιλίας· τέλος λήγει τὴν 6'. ἡ ἀρχὰς τῆς γ' ἐβδ. εἰς ὑγίαν δι' ἀφθόνων ἰδρώτων ἢ οὖρων ἢ κενώσεων ἢ καὶ ἰόντων· 2) τοῦ λειρίου, διότι εἰς τὰς μορφὰς αὐτοῦ ἡ ἐξανθήσις διαρκεῖ μακρὸν χρόνον, δὲν παρίσταται διὰ τῶν φαινομένων τῆς κορύζης καὶ ἐπιπεφυκίτιδος, ἀλλὰ διὰ τοῦ κατάρρου τῶν βρόγχων, εἶναι κηλιδώδης καὶ πολὺ σπανίως βλατιδωδής καὶ περὶ τὸ τέλος γίνεται πεταχειώδης, δὲν παρακολουθεῖται ὑπὸ τῶν ταχέως εἰσβαλλόντων παραληρημάτων καὶ τῆς αἰσθητῆς ἐξογκώσεως τοῦ σπληνός.

Ἐν ταύτοις ἡ συγκριτικὴ διάγνωσις τοῦ ἐξανθηματικοῦ τύφου ἀπὸ τοῦ κοιλιακοῦ καὶ ὑποστέρφου καὶ ἀπὸ τοῦ συνεχοῦς τυφοειδοῦς πυρετοῦ, ἔστιν ἡ ἐξῆς.

Αί μορφαι τοῦ ἐξάνθημ. τύφου ἔχουσι διάφορα σημεῖα, α εἰσὶ τὰ ἐξῆς· 1) εἰσὶ μολυσματικώταται, παρίστανται εἰς πᾶσαν ἡλικίαν καὶ μάλιστα τὴν ἀνδρικήν (ιατρῶν, νοσοκόμων) ἐπιδημικῶς καθ' ὅλας τὰς ὥρας· 2) ὁ πυρετὸς ὑψοῦται ἀποτόμως καὶ τὴν 3 ἡμ. ἢ θερμότης ἀνέρχεται εἰς $40^0,5$ μετὰ κατιουσῶν ταλαντώσεων τῆς πρωίας ἐλαχίστων καὶ πίπτει ταχέως τὴν 6'. ἐβδ. μετὰ τὸ πέρασ τῆς ἐξάνθησεως· 3) οὐδεμία ἐπίσταξις· 4) παραληρήματα προεξέχοντα παρίστανται ἀμέσως νύκτα καὶ ἡμέραν καὶ ἀφικνοῦνται μέχρι ἐκπλήξεως καὶ λήθης φρενῶν καὶ συνήθως μέχρι παρακοπῆς διανοίας καὶ παραφροσύνης· 5) ἐνίοτε κατὰ τὸ πέρασ τῆς νόσου ἔρπης, συνήθως φαινόμενα πνευμονίας ἢ πλευρίτιδος· 6) ἡ ἐπιγαστρικὴ χώρα εὐαίσθητος καὶ ὁ σπλὴν ἐξωγκωμένος πρὸς τὰ κάτω μὴ ὑπάρχοντος μετεωρισμοῦ· 7) γλῶσσα ἐπίχριστος καὶ ἐνίοτε λιγνυῶδης, σπανίως ἔμετοι, στέγνωσις τῆς κοιλίας καὶ σπανίως διάρροια, οὐδεὶς μετεωρισμός· 8) ἐξάνθησις ἀρχομένη τὴν 3—5 ἡμ. ἀπὸ τὴν κοιλίαν καὶ τὸ στῆθος, βαίνουσα εἰς τὸν λαιμὸν, διαρκοῦσα μακρὸν, παρισταμένη δίκην κηλίδων ἐρυθρῶν καὶ ἀνωμαλῶν τὸ σχῆμα (ροδάνθης) καὶ σπανίως δίκην βλατιδῶν ἐρυθρῶν, καὶ μεταβαλλομένη εἰς πετεχείας· 9) οὐρα λευκωματοῦχα τὴν 6'. ἐβδ. ἀνευ κυλινδρῶν ἀλλὰ μετ' ἐπιθηλιδωδῶν κυτταρίων (καταρροϊκῆς νεφρίτιδος).

Αί μορφαι τοῦ κοιλιακοῦ τύφου 1) εἰσὶ μεταδοτικαὶ διὰ τοῦ ὕδατος, παριστάμεναι εἰς τοὺς ἐξασθενημένους καὶ νεάνιδας σποραδικῶς ἢ ἐπιδημικῶς κατὰ τὸ πέρασ τοῦ θέρους ἢ ἀρχῆς φθινοπώρου μετὰ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ πηγαιῖου ὕδατος· 2) ὁ πυρετὸς ὑψοῦται βαθμηδὺν, τὴν 6'. ἐβδ. ἢ θερμότης ἀνέρχεται εἰς 40^0 μετὰ κατιουσῶν ταλαντώσεων τῆς πρωίας μεγάλων καὶ πίπτει βραδέως τὴν γ'—δ' ἐβδ. 3) ἐπίσταξις οὐχὶ ἀνακουφιστική· 4) παραληρήματα τὴν 6'. ἐβδ. καὶ τὰς βαρείας μόνον μορφὰς ἐπερχόμενα ἐν καιρῷ νυκτὸς μέτρια μέχρι ἐκπλήξεως (stupor) καὶ λήθης φρενῶν καὶ σπανίως μέχρι παρακοπῆς διανοίας καὶ παραφροσύνης ἐκ πυρετοῦ· 5) σπανίως ὑπάρχει κατὰ τὸ πέρασ τῆς νόσου ἔρπης, συνήθως φαινόμενα βρογχικοῦ κατάρρου· 6) ἡ δεξιὰ εἰλεακὴ χώρα εὐαίσθητος καὶ μόνον ὁ σπλὴν βραδέως ἐξογκοῦται πρὸς τὰ ἄνω ὑπάρχοντος μετεωρισμοῦ· 7) γλῶσσα ἐπίχριστος καὶ λιγνυῶδης, διάρροια καὶ δυσεντεροειδεῖς κενώσεις, μετεωρισμός τῆς κοιλίας ἢ τυμπανίτις καὶ περιτονίτις· 8) ἐξάνθησις ἀρχομένη μετὰ τὴν α. ἐβδ. ἀπὸ τὸ στῆθος εἰς τὴν κοιλίαν καὶ ῥάχιν, διαρκεῖ ὀλίγας ἡμέρας, παρίσταται δίκην βλατιδῶν ὀλίγων, στρογγύλων, σκοτεινῶς ἐρυθρῶν, σπανίως μεταβάλλεται εἰς πετεχείας· 9) οὐρα λευκωματοῦχα ἐν τισι

περιστάσει μετὰ τὴν γ'. ἐβδ. ἄνευ κυλίνδρων (ὀψία καταρρ. νεφρίτις).

Αἱ μορφαι τοῦ ὑποστρώτου τύπου 1 εἰσὶ μολυσματικαὶ, παρί-
 στανται εἰς πᾶσαν ἡλικίαν καὶ μάλιστα τὴν ἀνδρικήν (ιατρῶν, νοσηκό-
 μων) ἐπιδημικῶς καθ' ὅλας τὰς ὥρας. 2) ὁ πυρετὸς ὑφούται ἀποτόμως
 καὶ τὴν 2 ἡμ. ἡ θερμότης ἀφικνεῖται εἰς 41^0 — $41^0,5$ μετὰ κατιουσῶν
 ταλαντώσεων τῆς πρωίας μεγάλων, πίπτει ταχέως τὴν β'. ἐβδ. εἰς τὸ
 κατὰ φύσιν καὶ μετὰ δύο ἐβδ. ἐπανέρχεται ὁμοίως ἢ μεγαλείτερος καὶ μετ'
 ὀλίγας ἡμέρας παύει ἢ καὶ αὐθις ἀναφαίνεται. 3) ἐπίσταξις ἀφθονος
 ἀνακουφιστική. 4) παραληρήματα ἐνίοτε κατὰ τὴν ὕψωσιν τοῦ πυρετοῦ
 ἐν νυκτὶ μετριώτερα μέχρις ἐκπλήξεως, παρερχόμενα ἅμα τῇ ἐλαττώσει
 τοῦτου. 5) συνήθως ἔρπης τῶν χειλέων καὶ φαινόμενα κατάρρου τῶν βρόγ-
 χων καὶ ὑπεριμνίς τοῦ πνεύμονος. 6) πόνοι κατὰ τοὺς μῦς τῶν ἄκρων
 καὶ τραχήλου ἰσχυροί, ὁ σπλὴν καὶ τὸ ἥπαρ ταχέως καὶ υπερβαλλόντως
 ἐξογκούμενα πρὸς τὰ κάτω καὶ εὐαίσθητα δὴλα γίνονται τῇ ψηλαφή-
 σει. 7) γλῶσσα ἀκάθαρτος, χολώδεις ἔμετοι, ἐλαφρὸς ἱκτερός ἐξ ἀπο-
 φράξεως τῶν χοληδόχων ἀγωγῶν, στέγνωσις τῆς κοιλίας καὶ σπανίως
 διάρροια ἄνευ μετεωρισμοῦ. 8) οὐδεμία ἐξάνθησις. 9) οὐρα λευκωμα-
 τοῦχα τὴν 3—5 ἡμ. μετὰ κυλίνδρων ἐπιθηλιδωδῶν καὶ κοκκιωδῶν
 (πᾶρεγχυματώδους νεφρίτιδος).

*Αἱ μορφαι τοῦ τυφαιοειδοῦς καὶ ἱκτερώδους ἀδυναμι-
 κοῦ συνεχοῦς πυρετοῦ* (ὁρθῶς ὑπὸ τινων Ἑλλήνων ἱατρῶν ἡμεδα-
 ποῦ τύπου κληθέντας) 1) εἶναι μισματικαὶ μὴ μεταδιδόμεναι, παρί-
 στανται εἰς παῖδας καὶ ἀκμαζόντας καὶ ἐπιδημικῶς τὸ ἔαρ ἢ φθινόπω-
 ρον μετὰ πολυμοβρίαν καὶ καύσωνα ἱκανὸν νὰ προκαλέσῃ τὴν σήψιν
 τῶν ἀφθονώτερον βλαστησάντων φυτῶν. 2) ὁ πυρετὸς ὑφούται ἀποτό-
 μως καὶ μετὰ 2 ἡμ. ἡ θερμότης υπερβαίνει τοὺς 40^0 μετὰ ταλαντώ-
 σεων κατιουσῶν τῆς πρωίας μικρῶν καὶ καταπίπτει τὴν β'. ἐβδομ.,
 παραλαμβάνων τὸν τύπον τοῦ διαλείποντος καὶ καταπαύων τῇ χρήσει
 τῆς κίνινης. 3) ἐπίσταξις ἀνακουφιστική. 4) τὰ παραληρήματα ἐν ἄρ-
 χῇ ἐπερχόμενα καθ' ὕπνον καὶ ἐντὸς τῆς ἡμέρας εἰσὶ μέτρια μέχρις ἐκ-
 πλήξεως καὶ κροκιδισμού ἢ λήθης φρενῶν καὶ παρέρχονται τὴν β'.
 ἐβδομ. 5) ὑπάρχει ἔρπης τῶν χειλέων καὶ φαινόμενα κατάρρου τῶν
 βρόγχων καὶ τῶν πνευμόνων. 6) τὸ ἐπιγάστριον εὐαίσθητον καὶ ἄμφω
 τὰ ὑποχόνδρια ἀναλόγως ἐξωγκωμένα πρὸς τὰ κάτω καὶ εὐαίσθητα.
 7) γλῶσσα ἐπίχριστος, χολώδεις ἔμετοι, ἱκτερώδης χροὶς τῶν πτερυ-
 γίων τῆς ρινὸς ἐξ αἱματοσφαιριναιμίας, στέγνωσις τῆς κοιλίας καὶ σπα-
 νίως διάρροια ἄνευ μετεωρισμοῦ. 8) οὐδεμία ἐξάνθησις. 9) οὐρα λευκω-

ματούχα εἰς τὰς βαρεῖας μορφὰς ἐνέχοντα ἄφθονα κοκκία καὶ τινα ἐπιθηλιιδώδη κυττάρια (κατάρρ. νεφρίτιδος).

Κατὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐξανθηματικοῦ τύπου, ἐπειδὴ μένει ἄγνωστον μέχρι τοῦδε τὸ παράσιτον καὶ τὰ παράγοντα αὐτὸ αἷτια, ὁ ἱατρὸς συνιστᾷ ἐκ πείρας πρὸς πρόληψιν μὲν τῆς τοσοῦτον μολυσματικῆς νόσου τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν συναθροισθέντων ἐντὸς στενῶν δωματίων ἢ περιορισμένῶν χώρων (φυλακῶν) ἐνδεῶν καὶ τὴν παροχὴν εἰς τοὺς ὑπολοίπους τῶν μέσων τοῦ κατὰ τοὺς ὕγιεινούς κανόνας βίου, πρὸς προφύλαξιν δὲ ἀπ' αὐτῆς τὴν αὐστηροτάτην ἀπομόρφωσιν τῶν νοσοῦντων ἐντὸς τῶν οἰκίῶν αὐτῶν ἢ ἐντὸς εἰδικοῦ νοσοκομείου διὰ τῆς ἀστυρομικῆς ἀρχῆς· συνάμα δὲ ἐπιτηρεῖ τὴν καθαρότητα τῶν κοιτῶνων τῶν ἀρρώστων διὰ τῆς ἀνανέωσης τοῦ ἀέρος καὶ τῆς διὰ φαινικοῦ ὀξέος ἀπολυμάνσεως αὐτῶν, καὶ αὐτὸς φροντίζει, ἐπισκεπτόμενος τοιοῦτους νοσοῦντας, νὰ μένῃ ὀλίγον χρόνον ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος αὐτῶν, νὰ μὴ εἰσπνέῃ τὴν ἐκπνοὴν τούτων, νὰ μὴ κάθηται ἐπὶ τῆς κλίνης ἢ συγχρωτίζεται ἐπὶ πολὺ μετ' αὐτῶν, ἐξερχόμενος δὲ νὰ πλύνῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ διὰ φαινικοῦ ὀξέος καὶ ἀρωματικῶν πνευμάτων, ν' ἀλάσῃ ἐπενδύτην καὶ κυρῇται εἰς τὸ ὑπαιθρον πρὸς ἀναπνοὴν καθαροῦ ἀέρος.

Κατὰ δὲ τῶν μορφῶν τῆς νόσου, ἐπειδὴ οὐδὲν εἰδικὸν μέσον πρὸς καταστροφὴν τοῦ μικροκόκκου τούτου ἐγγέρετο γνωστὸν ἐκ τῆς κλινικῆς παρατηρήσεως καὶ τῆς πειραματικῆς ἐρεῦνης, ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει τὴν κατάκλισιν τοῦ ἀρρώστου ἐντὸς δωματίου εὐρυχώρου καὶ καλῶς ἀεριζομένου, μὴ πολὺ φαινοῦ οὐδὲ σκοτεινοῦ, καὶ ἐπὶ κλινοστρωμνῆς σκληρᾶς, καθαρᾶς καὶ συχνὰ ἀλλασσομένης, τὴν παῦσιν τῶν κρότων καὶ φωνῶν, τὴν παροχὴν ἀφθόνων ἀφροψιμάτων ἀγρώστως ἢ ὑποζύων ποτῶν ἀραιῶν καὶ τὴν ἀνάλογον δίαιταν διὰ ζωμοῦ κρέατος ἢ πηκτῆς, ὠν ἢ γάλακτος καὶ γενναίου οἴνου· συνάμα δὲ ἀναγράφει αὐτῷ συμπτωματολογικῶς κατὰ τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ αἵματος, τὰ ὀρυκτὰ ὀξέα καὶ μάλιστα ἐν ἀρχῇ τὸ ἀραιὸν ὑδροχλωρικόν ἢ φωσφορικόν ὅζον μετὰ αἰθέρος· κατὰ τοῦ πυρετοῦ, τὰ ψυχρὰ λουτρά, καθ' ἣν μέθοδον περιέγραψα εἰς τὸν κοιλιῶν τύπον καὶ τὸ ἱτεϊνικὸν νάτρον· κατὰ τῶν παραληρημάτων τ' ἀφεψήματα τῆς κίνης μετὰ ἐγχυμάτων νάρδου καὶ ἐφεξῆς τὴν καθουράν καὶ τὸν μόσχον· κατὰ τῆς ἐξασθενήσεως τοῦ σώματος, τὸν οἶνον τῆς κίνης ἢ τὸ ἐκχύλισμα αὐτῆς μετὰ γενναίου οἴνου καὶ πρὸς τὴν ἀπέκκρισιν τοῦ ἰοῦ διὰ τῶν νεφρῶν, τὰ ἄφθονα

ποτὰ ἢ τὸ τρυγικὸν ἢ νιτρικὸν κάλι ὡς καὶ τὸ ὀξικὸν κάλι ἐν ἐγχύμασι στιγματῶν ἀρκαβοσίτου.

156 Rp. Acid. muriat. dl. gtt. xx.	157 Rp. Acid. sulphur. dl. gtt. xx.
Aq. fontan. unc. v.	Aq. fontan. unc. v.
Syrup. simpl. unc. i. D.	Aeth. sulph. scr. i. Syrup. unc. i. D.
158 Rp. Tartar. stibiat. gr. $\frac{1}{2}$	159 Rp. Mosch. pur. dr. $\frac{1}{2}$ -1
Mosch. gr. viii. Camph. gr. iv.	Aq. flor. aur. unc. iv.
Aq. till. unc. iii. Laudan. gtt. x.	Aeth. sulphur. dr. $\frac{1}{2}$
Syrup. unc. i. D. χοχλ. κατὰ 2 ὄρ.	Syrup. unc. i. D. 3 χοχλ. τὴν ἡμέ-
160 Rp. Tinct. mosch.	161 Rp. Camph. gr. x. Alcoh. gtt. xL.
" cinam. aa dr. 1.	Aq. flor. aur. aa. et font. unc. ii.
Aq. till. unc. iii.	Aeth. sulphur. scr. i.
Syrup. opiat. unc. $\frac{1}{2}$ D.	Syrup. simpl. unc. i. D.

κατὰ δὲ τῶν ἐπερχομένων βλαβῶν τὰ ἐν τῷ κοιλιακῷ τύφῳ γραφέντα.

10. Ὑπόστροφος τύφος ἢ ικτερώδης τυφοειδής Griesinger.

Τὸ κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον λεπτομερέστερον περιγραφέν νόσ., τὸ παρατηρηθὲν δίκην ἐπιδημιῶν εἰς τὴν Σιλεσίαν καὶ Ἰρλανδίαν, εἰς τὰς παρὰ τὴν Μαύρην θάλασσαν πόλεις τῆς Ρωσσίας καὶ Τουρκίας ὡς καὶ εἰς τὸ Κάρπρον καὶ Σμύρνην (Griesenger, Mühling) καὶ κατὰ τὸ 1836 εἰς Ἀθήνας (Rothlauf) καὶ Κωνσταντινουπόλιν (Riegler), τὸ παραγόμενον διὰ τῆς ἀμέσου εισόδου τῇ εἰσπνοῇ ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος τῆς σπειροχαίτης τοῦ Obermaier, τῆς ἀλλοιούσης τὴν τοῦ αἵματος ποιότητα, τῆς ἀποβαλλομένης διὰ τῶν ἐκκρίσεων, τῆς μεταφερομένης τῇ ἀμέσῳ ἢ ἐμμέσῳ ἐπαφῇ εἰς ἄλλους ὕγιαι καὶ τῆς ἀναγεννωμένης μετὰ τινα χρόνον διὰ τῶν ὑπολειφθέντων σπυριδίων αὐτῆς ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος τοῦ παθόντος καὶ ὑποστρεφούσης τὴν τοιαύτην τοῦ αἵματος ἀλλοίωσιν, ἐκάλεσαν ὑπόστροφον τύφον καὶ ὁ Griesenger ικτερώδη τυφοειδῆ κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Moczutkowsky (καὶ ἐσφαλμένως ὑπόστροφον πυρετὸν ὡς παραγόμενον ἐξ εἰδικοῦ ἰοῦ τῆς σπειροχαίτης). Οὗτος ἐξαγγέλλεται ὅτε μὲν διὰ πυρετοῦ ὀξέος μετὰ ρίγους καὶ θερμότητος, ὑψουμένης κατὰ τὴν β'. ἐσπέραν εἰς 40°, διὰ κεφαλαλγίας καὶ παραλήρημάτων, πόνων κατὰ τὴν ὀσφύν καὶ τ' ἄκρα, ἐμέτων, γλώσσης ἐπιχρίστου, καὶ στεγνώσεως τῆς κοιλίας καὶ οὖρων λευκωματούχων, ἀπερ μετὰ 5-7 ἡμ. αἰφνης παύουσι δι' ἀφθόνων ιδρώτων ἢ διαρροϊκῶν κενώσεων καὶ ὁ ἄρρωστος

ἐπανερχεται εἰς τὸ κατὰ φύσιν, καὶ μετὰ 4—14 ἡμ. πάλιν ἐπανερχονται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τῇ ἀναπτύξει τῶν ὑπολειφθέντων σποριδίων καὶ πάλιν πύουσι, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμ. αὖθις πικρίσκονται μετριώτερα καὶ οὕτω ἐκλείπουσιν (*ἐλαφρὰ μορφή*) (**ὑπόστροφος τύφος**). ὅτε δὲ διὰ πυρετοῦ ἐπίσης ὀξέος μετὰ ῥίγους καὶ θερμότητος μεγαλειτέρας, διὰ κεφαλαλγίας καὶ σκοτοδίνης μέχρι παραληρημάτων, πόνων τῶν ὀκρων, χολωδῶν ἐμέτων, γλώσσης ἐπιχρίστου καὶ ξηρᾶς καὶ διαρροίας, ἰντερικῆς χρώσεως τοῦ δέρματος καὶ τοῦ ἐπιπεφυκότος, ἐνεκὰ ἀπορροίσεως τῶν χοληδόχων ἀγωγῶν, ἐξογκώσεως μεγίστης τοῦ σπληνὸς καὶ τοῦ ἥπατος καὶ εὐαισθησίας αὐτῶν, ἐξασθενήσεως μεγίστης τοῦ σώματος καὶ συμπτώσεως (*βαρεῖα μορφή*) (**ἰντερωδὴς τυφοειδὴς** Griesinger).

Κατὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀγαθωτέρας ταύτης νόσου ὁ ἱατρός, ἐπειδὴ ἀγνοεῖ τὸ παράγον τῇρ σπειροχαίτην αἰτιον συνιστᾷ πρὸς πρόληψιν τῆς νόσου τὴν δυνατὴν ἀπομόνωσιν τῶν νοσοῦντων, τὴν καθαρότητα τῶν κοιτῶνων αὐτῶν καὶ τὴν τήρησιν τῶν ὑγιεινῶν κανόνων. Κατὰ δὲ τῆς νόσου, ἐπειδὴ ἡ πειραματικὴ ἔρευνα καὶ ἡ κλινικὴ παρατήρησις ἐδίδαξαν ὅτι ἡ ἐπιτρεπτεία πρὸς ἐσωτ. χρῆσιν δόσις τῆς κινίνης, τοῦ ἰτεϊτικοῦ γάτρου κτλ. οὐδόλως ἐστὶν ἱκανὴ γὰρ καταστρέψῃ τῇρ σπειροχαίτην ἀλλὰ μόνον ἡ ἐλάττωσις τοῦ ὕδατος τοῦ αἵματος καὶ ἡ πύκνωσις αὐτοῦ (Moczutkowsky), ἀναγράφει ἐνίοτε τὰ ἀλκοῦχα καθάρσια ἐπὶ εὐρώστων καὶ συνήθως τὰ ἐγχύματα τοῦ Jaborandi καὶ συμπτωματικῶς κατὰ τοῦ πυρετοῦ τὰ ψυχρὰ λουτρά καὶ τὴν κινήν, τὰ ὀρυκτὰ ὀξέα καὶ τὸν οἶνον, κατὰ τῆς κεφαλαλγίας τὸν πάγον, κατὰ τῶν μυαλγῶν τὰ χλωροφορμιοῦχα χρίσματα ἢ τὰς ὑποδερμ. ἐνέσεις τῆς μορφίνης καὶ κατὰ τῆς συμπτώσεως τοῦ σώματος τὸν μόσχον.

462 Rp. Folior Jaborand. dr. ii.

F. Infus unc. iv. add.

Syrup. simpl. unc. i.

D. εἰς δύο δόσεις καθ' ὥραν.

463 Rp. Mosch. gr. i. Am. carb. dr. 1/2

Spirit. vin. Aq. font. aa unc. ii.

Ol. menth. gtt. v. Syrup. unc. i

D. 30 σταγ. ἐν κοιλ. οἴνου

B'. ΜΟΛΥΣΜΑΤΙΚΑ ΝΟΣ. ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΟΝ.

Σύφιλις.

Τὸ μολυσματικὸν νόσ., τὸ μὴ ἀναπτυσσόμενον αὐτομάτως, ἀλλὰ παραγόμενον ἐξ ἐξειδικουῦ ἰοῦ μονίμου καὶ ἀγνώστου, συνιστάμενου

πιθανῶς ἐκ μικροκόκκων, μεταδιδόμενων ἐκ τοῦ πάσχοντος ἀτόμου εἰς τοὺς ὕγιεις διὰ τῆς ἀμέσου ἢ ἐμμέσου ἐπαφῆς (**Σύφ. ἐπίκτητος**) ἢ διὰ τῆς κληρονομικότητος (**Σύφ. κληρονομ.**), ὅπερ προκαλεῖ ἐν ἀρχῇ τὸν τοπικὸν μόλυσμόν, εἴτα, τῇ βαθμιαίᾳ μεταβάσει τοῦ ἰοῦ ἐντὸς τοῦ λεμφικοῦ συστήματος, τὴν πολυγαγγλιώδη ἀδενίτιδα καὶ τῇ ἐπερχομένῃ ἀλλοιώσει τοῦ αἵματος, τὴν ἀπλὴν ἐρεθιστικὴν (φλεγμονώδη, ὑπερπλαστικὴν) καὶ τὴν κομμιώδη (ἐτεροπλαστικὴν) ἐπεξεργασίαν καὶ τέλος, τῇ βλάβῃ τῆς θρέψεως τῶν ἱστῶν, τὴν ἀμυλώδη ἐκφύλισιν αὐτῶν, καὶ τὸ ὅποιον ἐξαγγέλλεται διὰ ποικίλων φαινομένων, ἐκδηλουμένων κατὰ τὰς ἐξῆς τέσσαρας περιόδους, δηλ. διὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἔλκου (**Σύφ. πρωτοπαθῆς**), τῆς συμμετρικῆς βλάβης τῶν φλεγμανθέντων ἢ ὑπερπλασθέντων ἐπιτολαίων συνήθως ὀργάνων (**Σύφ. δευτεροπαθῆς**), τῆς τυχαίας καὶ ἀσυμμέτρου βλάβης, κομμιωδῶν ὄγκων, τῶν βαθυτέρων σπλάγγων (**Σύφ. τριτοπαθῆς**) καὶ τέλος διὰ τοῦ μακρασμοῦ τοῦ σώματος (**Σύφ. τεταρτοπαθῆς**), ἐκάλεσαν σύφιλιν, ἐκ τοῦ ὀνόματος ἴσως χοιροβοσκοῦ τινος Συφίλου, κατὰδικασθέντος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Ἡλίου νὰ πάθῃ πρῶτος τὸ νόσημα τοῦτο κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους.

Α'. Τὸ συφιλιδικὸν ἔλκος παράγεται διὰ τῆς ἀμέσου (τῇ ἀκαθάρτῳ μίξει, τῇ παρὰ φύσιν ἀσελείᾳ, τῇ φιλήματι, τῇ ψηλαφήσει, τῇ θηλασμῷ, τῷ τοκετῷ καὶ τῷ δακτυλισμῷ) ἢ τῆς ἐμμέσου ἐπαφῆς (τῇ χρήσει τῶν μεμολυσμένων καθετήρων, τῇ ὑπὸ τῶν ὑαλοτεχνιτῶν χρήσει μεμολυσμένων φουσητήρων κτλ.) τῆς μόλυσματικῆς ὕλης, τῆς προσερχομένης ἐκ τοῦ συφιλιδικοῦ ἔλκου, ὡς πρωτοπαθοῦς, ἢ τῶν βλεννωδῶν πλακῶν καὶ φλυκταινῶν τοῦ δέρματος, ὡς δευτεροπαθοῦς συφ. (οὐχὶ δὲ καὶ ἐκ τῶν κομμιωδῶν ὄγκων, ὡς τριτοπαθοῦς, οὐδ' ἐκ τῶν κατὰ φύσιν ἐκκριμάτων τῶν πασχόντων, τοῦ γάλακτος δηλ. ἢ τῶν δακρύων ἢ τοῦ ἰδρώτος ἢ τοῦ σιέλου, καὶ ἐκ τῶν παρὰ φύσιν προϊόντων αὐτοῦ, τοῦ πύου κτλ.) καθὼς καὶ ἐκ τῆς μόλυσματικῆς ὕλης, τῆς προσερχομένης ἐκ συφιλιδικοῦ καὶ ἀπλοῦ ἔλκου ἢ ἐξ ἐρεθισθέντος συφιλιδικοῦ ἢ τέλος ἐκ συφιλιδικοῦ ἔλκου ἐνοφθαλμισθέντος εἰς ἀπομονώσαν σύφιλιν καὶ παρισταμένου ὡς ἀπλοῦ ἔλκου (κληθέντος πρὸς διάκρισιν ἔλκος ειδοῦς ὑπὸ τοῦ Clero) καὶ τῆς παραγούσης τὸ σύμμικτον ἔλκος τοῦ Rollet, ὁσάκις τὸ δέμας ἢ οἱ βλεννογόνοι ὑμένες τοῦ πάσχοντος ἐξ

οίασδήποτε αίτίας ὧσιν ἀνθρώποι κατ' ἐπιπολὴν, τὸ δὲ ἄτομον μὴ ἐπαθε συφιλιδα ἐπικτήτων ἢ συγγενῇ καὶ παθὼν τοιαύτην εἶχερ λαθεῖ καὶ εἶχεν ἀνακτήσει τὰ πρὸς θρέψιν τοῦ τοῦ χρήσιμα συστατικά. Τὸ ἔλκος τοῦτο παρίσταται μετὰ τὴν μακρὰν περίοδον τῆς ἐπώσεως, τῆς διαρκούσης 15-35 ἡμ. (πρὸς διακρίσιν τοῦ ἀπλοῦ τοῦ ἀναφανομένου μετὰ 3-4 ἡμ.), ἐν ἀρχῇ δίκην κηλίδος ἐρυθρᾶς, μεταβαλλομένης ἐπὶ τοῦ δέρματος εἰς βλατίδα ξηράν, καὶ ἐπὶ τῶν βλεννογόνων ὑμένων εἰς φουσαλίδας, ἐφεξῆς δίκην ἔλκους στρογγύλου ἢ ἐπιμήκους καὶ συμμετρικοῦ, ἔχοντος χροιάν ποικίλην, ὅψιν στίλβουσιν καὶ ὄντος ἀνωδύνου, ἐκτὸς ἐὰν προστρίβηται ἢ ἄλλως ἐρεθίζεται, καὶ συνήθως μορήρους, ἐκτὸς ἐὰν ᾖ θηλακῶδες (πρὸς διακρίσιν τοῦ ἀπλοῦ, τοῦ ἐκδηλουμένου ἐν ἀρχῇ διὰ φουσαλίδου ἢ φλυκταινιδίου, καὶ ἐφεξῆς δίκην ἔλκους ἀνωμάλου, ἔχοντος χροιάν ὑπόλευκον καὶ ὄντος ἐπωδύνου καὶ σπανιώτατα μοήρους, ὡς ἐκκρίνοντος ἄφθονον πῦον τάχιστα αὐτοενασθαλμιζόμενον καὶ παράγον πολλαπλᾶ ἔλκη)· μετὰ τινὰς δὲ ἡμέρας φέρει σκληρίαν δίκην χόνδρου, ὅτε μὲν ὀζῶδη, ὅταν ἐδράζῃ ἰδίως ἐπὶ τῆς βάλανου ἢ τῆς πόσθης, ὅτε δὲ παπυρώδη, ὅταν ἐδράζῃ ἐπὶ τοῦ κόλπου καὶ τοῦ στόματος τοῦ πάσχοντος, ἥτις διακρίνεται τῆς φλεγμονώδους τῆς παρακολουθοῦσης τὰ ἀπλᾶ καὶ τὰ συφιλιδικὰ ἔλκη, οὐ μόνον διότι παρὰ μὲν ἐπὶ τινὰ χρόνον μετὰ τὴν ἀπούλωσιν τοῦ ἔλκους, ἀλλὰ καὶ διότι οὐκ ἐνοφθαλμιζέται, καὶ ἡ ὁποία βαθμὴ δὲν ἐκλείπει προκαλοῦσα τὴν πολυγαγγλιώδη ἀδενίτιδα, ὡς ἀνωδύνον καὶ σκληρὰν ἐξόγκωσιν τῶν λεμφικῶν ἀδένων τῶν βουβωνικῶν καὶ εἴτα τῶν λοιπῶν τοῦ σώματος, ἐπιφέρουσιν τὸν μολυσμὸν τοῦ αἵματος (πρὸς διακρίσιν τοῦ ἀπλοῦ ἔλκους τοῦ προκαλοῦντος τὴν μονογαγγλιώδη ἀδενίτιδα, ὡς ἐπωδύνον καὶ εἰς πύησιν λήγουσαν φλεγμονὴν τοῦ ἐτέρου βουβῶνος). Τὸ ἔλκος δὲ τοῦτο ἐπιπόλαιον ἢ βαθὺ λαμβάνει διαφόρους μορφὰς καὶ 1) ἔνεκα τοῦ μεγέθους μὲν τῆς ἐλκωτικῆς αὐτοῦ ἐπιφανείας ἐκλήθη **νάωνον**, **ἐρπητοειδὲς τοῦ Dubuc** καὶ **ἐπιθηλιῶδες τοῦ Langlebert**, φέρον κατὰ τὴν βάσιν αὐτοῦ, ὅταν αὕτη ὑψῶται διὰ τοῦ λιχανοῦ καὶ τοῦ μεγάλου δακτύλου, τὴν παπυρώδη σκληρίαν πρὸς διακρίσιν τῶν διαβρώσεων ἢ φλεγμονῶν καὶ παρακολουθούμενον ὑπὸ καθολικῶν φαινομένων· 2) ἔνεκα τοῦ μεγέθους τῆς σκληρίας ἐκλήθη **ἐπίπεδον** (**plat**) μετὰ σκληρίας παπυρώδους, **ὕδῶδες ἢ προέχον** (**bombé, elevatum**) μετὰ σκληρίας ὀζῶδους, **ἄνευ καταφανοῦς σκληρίας**, ὡς τὰ ἐν τῷ κόλπῳ, τῷ στομίῳ τῆς ὑστέρας καὶ ἀλλὰχοῦ

παρὰ ταῖς γυναῖξι, ἕνεκα τῆς ἀφθονίας τῶν λεμφικῶν ἀγγείων παρα-
τηρούμενα, μετὰ σκληρίας μακρὸν χρόνον διαρκούσης καὶ
ὑποτροπιᾶζον (ulcus redux), ἐφ' ὧν χωρῶν προστρίβεται ἡ με-
ταδυσσώμενον εἰς βλενωδεις πλάκας, ἐφ' ὧν χωρῶν ὑπὸ τῶν
ἐκκριμμάτων ἐρεθίζεται. 3) ἕνεκα τοῦ τρόπου τῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ
ἔλαβε τὸ ὄνομα **ἀπλοῦν ἢ μονῆρες**, ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν στρογγύ-
λον ἔλκος τοῦ Hunter, **πολλαπλοῦν ἢ διαδοχικὸν** ὡς τὰ θηλα-
κώδη, τὰ κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς περιόδου τῆς ἐπωάσεως ταύ-
τοχρόνως ἐπὶ πολλῶν χωρῶν ἐνοφθαλμιζόμενα ἢ διαδοχικῶς αὐτοενο-
φθαλμιζόμενα, καὶ **σύμμικτον ἀφροδίσειον** μεθ' ἀπλοῦ ἔλκους ἢ
δαμαλιδῶδες μετὰ δαμαλίδος. 4) ἕνεκα συμπλοκῶν ἐρρήθη **φλεγ-
μονῶδες**, γινόμενον εὐαίσθητον καὶ οἰδαλέον καὶ φέρον ἐν τῷ μέσῳ
τῶν ἐξοιδηθέντων μορίων τὴν σκληρίαν, **γαγγραινώδες**, λαμβάνον
ὄψιν ῥυπαρὴν, χεῖλην ἀνώμαλα, ὁσμήν ιδίαν καὶ ἐξουδετεροῦν τὸν συφι-
λιδικὸν ἰόν, καὶ **φραγεδαϊνικόν**. 5) τέλος ἕνεκα τῆς ἑδρας ὠνομάσθη
ἔλκος **τῆς βαλάνου ἢ τῆς στεφάνης αὐτῆς**, παριστάμενον διὰ μι-
κρῆς σκληρίας καὶ δυνάμενον νὰ ἐκλειφθῇ ὑπὸ τῶν πασχόντων ὡς ἀπλῇ
βαλανίτις. **τῆς πύσθης**, ἀπὸ τοῦ αὐχένος τῆς βαλάνου μέχρι τοῦ χεῖ-
λους αὐτῆς, φέρον σκληρίαν ἐπίσημον καὶ πεταλωδὴ, προκαλοῦν τὴν
ἐξοίδησιν τοῦ μέλους καὶ παρακωλύον τὴν μετακίνησιν αὐτοῦ ἐπε-
νεργεῖ τὴν φήμωσιν ἢ τὴν παραφήμωσιν. **τοῦ δέρματος τοῦ καυ-
λοῦ** μέχρι τῆς ρίζης αὐτοῦ. **τῆς οὐρῆθρας**, φέρον σκληρίαν χον-
δρώδη καὶ ἐρεθιζόμενον κατὰ πᾶσαν οὐρῆσιν. **τοῦ δακτυλίου** ἐρεθι-
ζόμενον ὁμοίως διὰ τῶν ἐξερχομένων ὑλῶν καὶ παριστάμενον δίκην ῥαγ-
μῶν κατὰ τὰς πτυχὰς τοῦ δακτυλίου ἢ δίκην κονδυλωμάτων. **τῶν χει-
λέων τοῦ γυναικείου αἰδοίου**, παριστάμενον δίκην ἔλκους Hunter
κατὰ τὰ μεγάλα ἢ δίκην ἔλκους νάννου κατὰ τὰ μικρὰ χεῖλη.
τοῦ κόλπου, φέρον σκληρίαν παχυρώδη καὶ διαφεύγον εὐκόλως τὴν
προσσχῆν. **τοῦ στομίου καὶ τῶν χειλέων τῆς μήτρας**, δυσκόλως
διακρινόμενον τοῦ ἀπλοῦ. **τοῦ μαστοῦ** ταῖς γυναῖξι, παριστάμενον
δίκην ἀπλοῦ ἢ πολλαπλοῦ ἔλκους ἢ διαβρώσεως. **τῶν χειλέων, τῆς
γλώσσης, τῆς ὑπερώης, ἀμυγδαλῶν καὶ τῆς παρειᾶς**, χαρα-
κτηριζόμενον διὰ τῆς ἐξοιδήσεως καὶ σκληρίας. **τῆς ρινὸς καὶ τῶν
βλεφάρων, τῆς γένυος, τοῦ μετώπου καὶ τριχωτοῦ τῆς
κεφαλῆς**, παριστάμενα διὰ σκληρίας παχυρώδους καὶ ἐξογκώσεως τῶν
περιωτικῶν ἢ ὑπογενείων ἀδένων. **τῶν μηρῶν ἢ γλουτῶν καὶ**

τοῦ λιχανοῦ τῆς δεξιᾶς χειρὸς, θεωρουμένων τῶν πολλῶν ὑπὸ τῶν περιγραφέντων αὐτὰ ὡς ἀπλῶν.

Β'. Ἡ δευτεροπαθὴς σύφιλις, ἀρχομένη μετὰ τὴν 6'. περίοδον τῆς ἐπώ-
 άσεως, τὴν διαρκοῦσαν 6 περίπου ἐβδ. ἀπὸ τῆς παρασώσεως τοῦ ἔλκους
 (τὴν βραχυτέραν ποιοῦσι τὰ τε οἰνοπνευματώδη ποτὰ, τὰ θειοῦχα λουτρά,
 τὰ ἐκδόρια ἢ τραύματα, οἱ διαλείποντες πυρετοὶ καὶ μακροτέραν διενερ-
 γοῦσιν ἢ ἀπόφραξις τῶν λεμφικῶν ἀγγείων, ἢ βραδεῖα τῆξις τῆς σκλη-
 ρίας), ἀναφαίνεται διὰ τῶν ἐξῆς βλαβῶν, συμμετρικῶν καὶ ἀνευ πόνου
 ἢ ὀδαξισμού· 1) τοῦ δέρματος καὶ τῶν βλεννογόνων ὑμένων, παριστα-
 μένων ποτὲ μὲν ὡς **ρόδιάνθη συμφιλιδικῇ**, δίκην κηλίδων τοῦ δέρμα-
 τος, ἀρχομένων ἀπὸ τοῦ κορμοῦ καὶ βαίνουσιν ἐπὶ τὰ ἄκρα, ταχέως
 ἐκλείπουσιν, καὶ μάλιστα τῇ χρήσει ὑδαργύρου, καὶ πάλιν ἐπανερχο-
 μένων, τῇ καταχρήσει οἰνοπνεύματος, καὶ ὡς **ἐρύθημα συμφιλιδι-
 κῶν**, δίκην κηλίδων διαχύτων τοῦ βλεννογόνου ὑμένος τοῦ στόματος,
 τοῦ γαργαρεῶνος καὶ λάρυγγος, τοῦ κόλπου ἢ τοῦ δακτυλίου κτλ. ποτὲ
 δὲ ὡς **ψωρίασις συμφιλιδικῇ** τῶν παλαμῶν ἢ πελμάτων καὶ λοιποῦ
 δέρματος, παρακολουθουμένη ὑπὸ τῆς διαδοχικῆς ἀποπτώσεως τῆς ἐπι-
 δερμίδος καὶ μακρὸν χρόνον διαρκοῦσα, ὡς **βλενωδεις πλάκες ἢ
 πλατέα ὑγρὰ κονδυλώματα**, δίκην πλατειῶν βλατιδωδῶν ἀνεγέρ-
 σεων τοῦ θηλοειδοῦς τμήματος τοῦ δέρματος ἢ τοῦ βλεννογόνου ὑμέ-
 νος, τῶν διαbreχομένων ὑπὸ ὑγρασίας καὶ κεκαλυμμένων ὑπὸ ῥυπαρᾶς
 τινος ὕλης, ἀποτόκου τῆς καταστροφῆς τῶν ὑγραθέντων τούτων κυττα-
 ρίων τῆς ἐπιθηλίδος ἢ ἐπιδερμίδος ὡς **ἔρπης ἢ λειχήν συμφιλιδικῶς**,
 δίκην φυσαλιδίων, ἀνισταμένων κατὰ τὸ πέρας τῶν ἐκφορητικῶν ἀγωγῶν
 τῶν σμηγματοποιῶν ἀδενίσκων καὶ παρατηρουμένων ἐπὶ τῶν βλατιδωδῶν
 ἐγέρσεων τῆς ἐπιδερμίδος ὡς **ἀκμὰ καὶ κηρίον συμφιλιδικόν**, δίκην
 φλυκταινῶν, ἀναπτυσσομένων κατὰ τοὺς ἐκφορητικούς ἀγωγούς τῶν
 σμηγματοποιῶν ἀδενίσκων τοῦ προσώπου καὶ τῆς κεφαλῆς ἢ τοῦ λοι-
 ποῦ σώματος, ἐνίοτε συνυπαρχουσιν μετὰ περισστιτίδων καὶ ἰωμένων
 δι' οὐλῶν φερουσιν ἐπὶ μακρὸν χρόνον βαθυτέραν χροιάν, ὡς χαρακτη-
 ριστικὸν σημεῖον τῆς ἀρχῆς αὐτῶν· 2) τῶν ὀνύχων καὶ τριχῶν,
 παρισταμένων ὡς **ὄνυξις ἢ περιόνυξις καὶ ὡς ἄλωπεκίαισις**
 διὰ τῆς πτώσεως τῶν ὀνύχων καὶ τριχῶν· 3) τῶν ὑμένων τοῦ
 ὀφθαλμοῦ παρισταμένων ὡς **ἱρίτις ἀπλή ἢ ὀρρόδης**, χαρα-
 κτηρίζομένη διὰ τε τῆς ἀκίνησίνης τῆς ἱρίδος, τῆς ἐνέσεως τοῦ κερα-
 τοειδοῦς καὶ τοῦ αἰδήματος τοῦ ἐπιπεφυκότος ἀνευ ὀδύνης καὶ φωτο-
 φοβίας ὡς **χοριοειδίτις διεσπαρμένη κατὰ πλάκας** ἰδίως περὶ

τὴν θηλὴν, ἐξαγγελλομένη διὰ τῆς περιορισμένης ἀτροφίας τοῦ περὶ τὴν θηλὴν τμήματος τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς καὶ τῆς ἀποκολλήσεως τούτου, τῆς προκαλούσης τὴν ἡμεραλωπίαν, ἢ τὴν μικρωπίαν καὶ τὴν τευτελῇ παύσει τῆς ὁράσεως ἀντικειμένων τινων τοῦ ὀπτικοῦ πεδίου ὡς θόλωσις τοῦ ὕδατος τοῦ σώματος, ὁρωμένη δίκην κόνεως καὶ προκαλοῦσα τὴν ὄψιν ἰσταμένων μυῶν ὡς ἀμφιβληστροειδίτις περιουηλώδης ἢ κεντρικὴ ὑποτροπιάζουσα (Gräfe) καὶ ὡς χοριοαμφιβληστροειδίτις, ἐξαγγελλόμεναι διὰ τῆς ἐξασθενήσεως τῆς ὁράσεως καὶ τῆς ἡμεραλωπίας καὶ μικρωπίας.

Τὴν μορφήν δὲ τῆς συφιλίδος, τὴν χαρακτηριζομένην διὰ τῆς ἐν ἀγνοίᾳ καὶ τῇ ἐμμέσῳ συνήθως ἐπαφῇ παραλαβῆς τοῦ πρωτοπαθοῦς ἔλκους καὶ διὰ τῆς ταχείας παραστάσεως τῶν δευτεροπαθῶν καὶ αὐτῶν τῶν τριτοπαθῶν (τῆς ἐλκωτικῆς συφιλίδος) φαινομένων, τῶν προκαλούντων τὴν καταστροφὴν τῶν μορίων τοῦ σώματος τῶν πασχόντων, καὶ τὴν παρατηρουμένην ἐνδημικῶς ἐν τισὶ χώραις ἕνεκα τοῦ ῥυπαροῦ καὶ ἀκαθάρτου βίου τῶν κατοίκων, ὑποβάλλοντος αὐτοὺς εἰς τὸν ἐν ἀγνοίᾳ τοπικὸν μολυσμὸν, καὶ ἕνεκα τῆς ἐνδεείας αὐτῶν, μὴ ἐπιτρέπουσας τὴν ὅσον οἶόν τε τάχιον διὰ τοῦ ὑδραργύρου θεραπείαν, ἐκάλεσαν εἰδικώτερον ἐν Ἑλλάδι σφυρόκωλον ἢ ὀρχιδῶν, ἐν Φιοῦμῃ φαλκαδίην, ἐν Δαλματίας καὶ Κροατίᾳ scerljevo ἢ μαργαριτίτσαν, ἐν Μοραβίᾳ βρύννειον νόσον, ἐν Σερβίᾳ φρέγκαν, εἰς τὰ βόρ. παράλια τῆς Ρωσσίας λευθαουινικὴν νόσον, εἰς τὸ δουκάτον τοῦ Χολστέιν οὐιμαρσικὴν νόσον, εἰς τὴν Σουηδίαν καὶ Νορβηγίαν radesyge,, εἰς τὴν Σκωτίαν sibbens καὶ εἰς τὴν Ἰρλανδίαν σκορδουτικὰ φύματα. Ἡ μορφή δὲ αὕτη, ἢ παρ' ἡμῖν κληθεῖσα σφυρόκωλον, ἀναπτυχθεῖσα πιθανῶς ἐκ τῆς ναυτιλιακῆς ἐπιμιξίας μετὰ τῶν κατοικοῦτων τὰ παράλια τῆς Δαλματίας ἢ ἐκ τῶν ἀραβίων στρατιωτῶν τοῦ Ἰβραὶμ πασᾶ, τοῦ διελάσαντος καὶ δηλώσαντος τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα ἡμῶν, ἀρχεται ἐξ ὀστεοκόπων, εἴτα παρίσταται διὰ βλεννοῶν πλάκων τῆς ὑπερώης καὶ τοῦ φάρυγγος, ἐξαγγελλομένων διὰ τῆς βραγχώδους φωνῆς καὶ τῆς δυσκολίας περὶ τὴν κατάπνευσιν ἢ καὶ διὰ κομμιωδῶν ὄγκων τῶν μορίων τούτων, ἐξελκουμένων καὶ διασπινδύνων ἢ νεκρούντων τὰ ὑποκείμενα ὅσῃ καὶ καταστρεφόντων ταῦτα, ἐφεξῆς ἀναφαίνεται διὰ κομμιωδῶν ὄγκων τοῦ δέρματος τοῦ προσώπου, τοῦ τριχωτοῦ τῆς κεφαλῆς, τῆς ἑδρας (ἐξ οὗ σφυρόκωλον), τῶν γεννητικῶν ὀργάνων (ἐξ οὗ ὀρχιδῶς) κτλ. οἵτινες ὁμοίως ἐξελκούνται, καλύπτονται ὑπὸ ἐσχάρων, κατα-

στρέφουσι τὰ ὑποκείμενα μόρια καὶ οὕτω καθιστῶσιν εἰδεχθῆς τὸ πρόσωπον ἢ τὸ σῶμα τοῦ πάσχοντος.

Γ'. Ἡ τριτοπαθὴς σύφιλις, πρὸς διάκρισιν τῆς δευτεροπαθοῦς, παρίσταται διὰ κομμιωδῶν ὄγκων, τῶν ἀναπτυσσομένων βραδέως, μετὰ 4—8 ἔτη ἀπὸ τῆς παραστάσεως τοῦ ἑλκου, ἀσυμμετρως, ἐπὶ τοῦ ἐνὸς ἡμιμορίου τοῦ πάσχοντος, καὶ κατὰ βάθος, ἐφ' ὧν τῶν ἰστῶν καὶ ὀργάνων τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τῶν προκαλούντων τὰς ἐξελκώσεις καὶ καταστροφὰς τὰς σκληρύνσεις τῶν ὀργάνων αὐτοῦ. Αὕτη δὲ ἀναπτύσσεται 1) ἐπὶ τοῦ δέρματος καὶ παρίσταται ὡς **ἐκθυμα** ἢ **ρύπασμα συφιλιδικόν**, δίκην φλυκταίνων ῥηγνυμένων, καλυπτομένων ὑπὸ ἐσχαρῶν καὶ τούτων ἀποπιπτουσῶν ἰωμένων δι' οὐλῶν· ὡς **λύκος** ἢ **φύματα συφιλιδικά**, διακρινόμενα τοῦ λύκου καὶ τῆς ἐλεφαντιάσεως ἐκ τε τῆς καταληφθείσης ὑπ' αὐτῶν χώρας καὶ τῆς βαθείας χρώσεως τῶν χειλέων τῶν ἐλκῶν ἢ τῶν ὑπολειπομένων οὐλῶν· 2) ἐπὶ τῶν βλεννογόνων ὕμνων τῆς ὑπερώης, φάρυγγος καὶ λάρυγγος, τραχείας καὶ βρόγχων, οἰσοφάγου καὶ στομάχου, ἐντέρων καὶ ὀρθοῦ, ἐφ' ὧν παρίσταται ὡς **φύματα καὶ ἔλκη**, ἀποτελοῦντα τὴν ἐλκώδη συφιλίδα καὶ προκαλοῦντα τὴν φθορὰν καὶ διάτρησιν τῶν ὑμενῶδων ἢ τὴν στένωσιν τῶν σωληνοειδῶν μορίων· 3) ἐπὶ τοῦ λεμφικοῦ συστήματος καὶ μάλιστα τῶν ἀδένων αὐτοῦ, ἐφ' ὧν παρίσταται ὡς **κομμιώδεις βουβῶνες**, λήγοντες εἰς ἐξέλκωσιν τῇ λιπώδει ἐκφυλίσει τοῦ κομμιώματος· 4) ἐπὶ τοῦ συστήματος τῶν ὀργάνων τῆς κινήσεως καὶ παρίσταται ὡς **κομμιώδεις περιοστιτίδες καὶ ὀστεομυελίτιδες**, καταλαμβάνουσαι κατὰ προτίμησιν τὰ ὑπὸ μόνου τοῦ δέρματος καλυπτόμενα ὅσθια, τ' αὐλοειδῆ τῶν ἄκρων, τὰ πλατέα τῆς κεφαλῆς καὶ προκαλοῦσαι τὰς ὑπεροστώσεις καὶ τοὺς τόφους ἢ τὰς νεκρώσεις αὐτῶν καὶ καταστροφὰς· ὡς **κομμιώδεις ὄγκοι τῶν μυῶν** τοῦ διαφράγματος, τοῦ μυοκαρδίου, τῆς γλώσσης κτλ. προκαλοῦντες τὴν ἐξέλκωσιν ἢ τὴν σκλήρυνσιν τῶν μορίων. 5) Ἐπὶ τῶν σπλαγχνῶν ὡς σπλαγγνικὴ σύφιλις καὶ μάλιστα τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων ἀποτελοῦσα ποτὲ μὲν τὴν **πολλαπλῆν καὶ σκληρυντικὴν βρογχοπνευμονίαν** ἢ **πλευροπνευμονίαν** σπανιωτάτην, ποτὲ δὲ τὴν **κατὰ λοβοὺς τυροειδῆ πνευμονίαν** ἢ **συφιλιδικὴν φθίσιν**, διαφέρουσιν τῆς κοινῆς φθίσεως ἐκ τε τῆς ἑδρας καὶ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς· τῶν πεπτικῶν καὶ οὐρογεννητικῶν ὀργάνων καὶ μάλιστα τοῦ ἡτος, σπληνός, νεφρῶν, ὄρχεων, μήτρας καὶ ὠοθηκῶν· τῶν ὀργάνων τοῦ

νευρικού συστήματος, τῆς παχείας καὶ λεπτῆς μήνιγγος, τοῦ ἐγκεφάλου καὶ νωτιαίου μυελοῦ, τῶν αἰσθητηρίων καὶ λοιπῶν νεύρων.

Τὴν σπανιωτέραν μορφήν τῆς συφιλίδος, τὴν χαρακτηριζομένην διὰ τῆς ταχείας ἀναπτύξεως τῶν τριτοπαθῶν φαινομένων, πρὶν ἐπωλῶθῃ τὸ πρωτοπαθὲς ἔλκος, καὶ διὰ τῆς παραστάσεως τῶν βρυτέρων εἰδῶν τούτων, τῆς ἐλκωτικῆς ἢ σπλαγχνικῆς συφιλίδος, ἐνεκεν τῆς ἰδιαιτέρας κατασκευῆς τοῦ πάσχοντος καὶ τῆς λίαν βλαβεράς ἐπηρεάσεως τοῦ ἰοῦ ἐπὶ τοῦ ἀτόμου τούτου, ἐκάλεσαν τῇ περιγραφῇ τοῦ Dubuc **κακοήθην σύφιλιν**.

Δ'. Ἡ τεταρτοπαθὴς σύφιλις, συνήθως οὖσα κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα καὶ εὐτυχῶς λίαν σπανία κατὰ τοὺς χρόνους τούτους, παρίσταται διὰ τῆς **συφιλιδικῆς καχεξίας**, τῆς προερχομένης ἐξ εἰδικῆς ἀλλοιώσεως τοῦ αἵματος τῶν καμνόντων, τῆς προκαλούσης τὴν ἀμυλώδη ἐκφύλισιν τῶν ὀργάνων αὐτῶν καὶ τὴν μεγίστην ἐξασθένησιν τοῦ σώματος τούτων.

Ἐκτὸς τούτων ἡ κληρονομικὴ σύφιλις μεταδίδεται εἰς τὸ ἔμβρυον ἐντὸς τῆς κοιλίας τῆς μητρὸς ὃν καὶ ἐφεξῆς ἀναπτύσσεται μετὰ τὸν τοκετὸν πρὸ τοῦ τρίτου συνήθως μηνός, ὅτε μὲν διὰ τοῦ αἵματος τῆς πασχούσης μητρὸς, ὅταν αὕτη ἔπαθε τὴν δευτεροπαθὴ καὶ οὐχὶ τὴν τριτοπαθὴ συφιλίδα πρὸ τοῦ 7 μηνός τῆς κυήσεως, πρὸ τῆς ἐντελοῦς δηλ. ἀναπτύξεως τοῦ ἐμβρύου (**κληρονομ. σύφ. ἐκ μητρὸς**) (πρὸς διάκρισιν τῆς περιστάσεως καθ' ἣν αὕτη ἔπαθε ταύτην μετὰ τὸν 7 μῆνα τῆς κυήσεως, ὅτε ἐκλήθη ὑπὸ Cazenave σὺ φ. σ υ γ γ ε ν ῆ ς, congenitale)· ὅτε δὲ σπανιώτατα καὶ εἰς τινὰς ἀμφιβόλους περιστάσεις διὰ τοῦ σπέρματος πάσχοντος πατρὸς, εἰ καὶ μέχρι τοῦδε οὐκ ἐγένετο γνωστὴ ἡ ὕλική μεταβολὴ τοῦ σπέρματος τούτου (**κληρονομ. σύφ. ἐκ πατρὸς**) (πρὸς διάκρισιν τῆς περιστάσεως καθ' ἣν τὸ σπέρμα πάσχοντος πατρὸς μεταδίδει τὴν σύφιλιν εἰς τὸ ἔμβρυον καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὴν τίκτουσαν μητέρα σὺ φ. ἐκ σ υ λ λ ῆ ψ ε ω ς, par conception). Τότε δὲ ἡ κληρονομικὴ αὕτη σύφιλις παρίσταται συνήθως διὰ τῶν δευτεροπαθῶν φαινομένων, ἐνίοτε μὲν τῆς ροδάνθης, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ τῶν βλενωδῶν πλακῶν ἢ πέμφυγος ἢ κηρίου ἢ ἱρίτιδος καὶ σπανίως διὰ τῶν τριτοπαθῶν.

Κατὰ τῆς **ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ** συφιλίδος ὁ ἱατρὸς παραινεῖ πρὸς προφύλαξιν πρὸ τῆς μίξεως τὴν χρῆσιν τῆς ἀγγλικῆς καπτάς ἢ condom, εἰ καὶ ἀηθὲς καὶ μὴ ἀσφαλὲς τὸ μέσον τοῦτο, καὶ τὴν παῦσιν πάσης περὶ τὴν ὁρμὴν ταύτην καταχρήσεως, συνισταμένης εἰς τὴν ἐπὶ κινειλημμένην, ἐπὶ μακρὸν χρόνον διαρκοῦσαν καὶ πρὸ φύσιν τελομένην μίξιν, μετὰ δὲ

τὴν μίξιν τὴν πλὺσιν τοῦ πέους ἢ τὰς ἐρέσεις τοῦ κόλπου διὰ τῶν γνωστῶν διαλύσεων τοῦ Jeannel ἢ Langlebert· προσέτι τὴν αὐστηρὰν ἐκτέλεσιν τῶν ἀστυνομικῶν διατάξεων περὶ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν κοινῶν γυναικῶν, αἵτινες ἐπὶ τοσοῦτον παρ' ἡμῖν ἡμελήθησαν ὑπὸ τῶν ἀστυνομιατρῶν, ὡς καὶ τὴν παραλαβὴν καθαρᾶς δαμαλίδος ὕλης κτλ. καὶ τὴν μετ' ἐπιμελείας τηρουμένην καθαρότητα τῶν τε χειρουργικῶν ἐργαλείων, τῶν χρησίμων πρὸς τὴν ἐξέτασιν πολλῶν ἀρρώστων, καὶ τῶν οἰκιακῶν σκευῶν, τῶν πρὸς κοινὴν χρῆσιν.

164 Rp. Alum. pulv. dr. ii.

Ferr. Sulphur

Cupr. sulphur. aa. gr. viii.

Solv. in Aq. fontan. lib. i.

Aq. cologn. dr. i. D. (Jeann.)

165 Rp. Sapon. myrist. dr. v.

Solv. in.

Aq. fontan. lib. i. add.

Alcohol. unc. i.

Ol. citr. dr. i. (Langleb.)

Καὶ κατὰ μὲν τοῦ ΠΡΩΤΟΠΑΘΟΥΣ ΕΛΚΟΥΣ, τοῦ φέροντος τοὺς χارακτῆρας τοῦ συφιλιδικοῦ (πρὸς διάκρισιν τοῦ ἀπλοῦ) ἐν ἀρχῇ μὲν, κατὰ τὴν 1—3 ἡμ., ὅταν ὁ συφιλιδικὸς ἰδὸς μένῃ εἰς τὸ κατ' ἐπιπολὴν δέσμα καὶ οὐ μετέβῃ ἐντὸς τοῦ λεμφικοῦ συστήματος καὶ ὅταν τὰ παρακείμενα τοῦτο μύρια μὴ ᾤσιν ἐρεθισμένα, ὁ ἱατρὸς δύναται τὰ καυτηρίασθαι τὴν ἐλκώδη ἐπιφάνειαν διὰ διαλύσεως χλωριούχου ψευδαργύρου (καὶ οὐχὶ τοῦ φυράματος τοῦ Canquoin ἐκτεννομένου) ἢ τοῦ ὑπερχλωριούχου ὕδραργύρου (καὶ οὐχὶ τοῦ φυράματος ἀνθρακος καὶ θειικοῦ ὀξέος ὀδυνηροῦ ὄντος) ἢ τοῦ θειικοῦ χαλκοῦ (15 σιτ. εἰς δρ.) ἢ τοῦ φαινικοῦ ὀξέος (5 $\frac{0}{10}$), διότι κατὰ τὰς στατιστικὰς παρατηρήσεις τοῦ Sigmund αὕτη προκαλεῖ τὴν καταστροφὴν τοῦ ἰοῦ καὶ τὴν μὴ ἀνάπτυξιν τῆς δευτεροπαθοῦς συφιλίδος. Ὅταν ὅμως παρῇλθον αἱ τρεῖς πρῶται ἡμέραι μετὰ τὴν ἐπώασιν καὶ ὅταν τὰ παρακείμενα μύρια εἰσὶ λίαν ἡρεθισμένα, αἱ καυτηριάσεις αὗται οὐδὲν ὠφελὸς ἐνδείκνυνται, διότι δι' αὐτῶν δὲν καταστρέφεται ὁ ἰδὸς ἀλλὰ τοῦναντίον μεγεθύνεται τὸ ἔλκος, δύναται νὰ μεταβληθῇ εἰς γαγγραινώδες, καὶ οὕτω νὰ προκληθῇ ἀπώλεια τμήματός τινος τοῦ πέους πρὸς αἰωνίαν μνήμην.

166 Rp. Zinc. chlorur. dr. i.

solv. in Aq. font. unc. i.

D. διὰ βεβρεγμένου ὀθωνίου

168 Rp. Zinc. chlorur.

Farin. aa. unc. i.

Aq. font. q. s. f. pasta Canquoin

D. θὲς ἐπὶ 1—3 ὥρ.

167 Rp. Sublim. corros gr. x—xx

solv. in Aq. font. unc. i.

D. ὁμοίως.

169 Rp. Acid sulphur. dr. i.

Carbon. veg. p. q. s.

m. f. pasta carbo-sulph.

D. θὲς μέχρις ὀδόνης.

τότε ὁ ἱατρὸς 1) ὅταν τὸ ἔλκος ᾖ γάνγρ., ἐρηπτοειδὲς ἢ ἐπιθηλιωδὲς συνι-

στῆ ἀπλῶς τὴν πλύσιν δι' ἄρωματικοῦ αἵνου κεκραμμένου ὕδατι, τὴν ἐπίπασιν κόνεως καλομελάνου, τὴν ἀποχὴν πάσης μίξεως καὶ τὴν ἡρεμίαν τοῦ σώματος, ἵνα μὴ τὸ κακὸν αὐξήσῃ τῇ διὰ τῆς βαδίσσεως προστριβῇ. 2) ὅταν ἡθῶδες, θίγῃ αὐτὸ διὰ χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου καὶ τελεῖ τ' αὐτὰ, εἰ καὶ ἡ θίξις αὕτῃ ἐνίοτε μεταβάλλει αὐτό. 3) ὅταν ἡ ἐπώδυνον συμβουλεύει τὰς διὰ ναρκωτικῶν φαρμάκων πλύσεις. 4) ὅταν δὲ ἡ φλεγμονῶδες, παραινέι τὰ παρατεταμένα χλιαρὰ λουτρὰ ἀπαξ ἢ δις τῆς ἡμέρας, καὶ τὴν ἐπίπασιν τῆς ἐλκώδους ἐπιφανείας διὰ καφουράς. 5) ὅταν ἡ φαγεδαινικὴν, τὴν διαρκῆ ἐπιθεσιν μοτοῦ ἢ ὕωνίου βεβρεγμένου ἐν ταῖς στυπτικαῖς διαλύσεσι τοῦ ὑπερχλωριούχου σιδήρου, τρυγικοῦ σιδήρου μετὰ κάλεως, τοῦ ἰωδίου μετὰ ἰωδιούχου κάλεως ἢ τὴν ἐπίπασιν τῆς φημισθείσης κόνεως τοῦ Pollini καὶ τὴν ἀποφυγὴν τῶν ἀλοιφῶν, ὡς καὶ ἐσωτερικῶς τὰ τονωτικὰ φάρμακα καὶ τὸ ἰωδιούχον κάλι. 6) ὅταν ἡ γαγγραιῶδες, τὰς ἐπιπάσεις κόνεως φλοιοῦ κίνας μετ' ἀνθράκος καὶ ὀπίου καὶ τὰς ἀποπλύσεις διὰ τῶν διαλύσεων τοῦ ἱτεϊνικοῦ νάτρου ἢ φαινικοῦ ὀξέος. 7) ὅταν ἐδράζῃ ἐπὶ τῆς πόσθης καὶ προκαλῇ τὴν φέμωσιν ἢ παραφέμωσιν συμβουλεύει τὰ διὰ γουλαρδίου ὕδατος λουτρὰ, τὰς διὰ τοῦ ὑπερμαγγανικοῦ κάλεως ($1 \frac{0}{10}$) ἢ φαινικοῦ ὀξέος ($2 \frac{0}{10}$) ἐνέσεις μετὰξὺ πόσθης καὶ βαλάνου, ὡς καὶ τὴν ἀνάταξιν τῆς πόσθης καὶ εἴτα τὴν προρρηθεῖσαν θεραπείαν, καὶ μόνον ἐν ἀνάγκῃ τελεῖ τὴν περιτομήν. 8) ὅταν ἐδράζῃ ἐπὶ τῆς οὐρήθρας, τοῦ κόλπου, τοῦ στόματος, τὰς συχνὰς καὶ μετὰ πᾶσαν εἰ δυνατόν οὐρησιν ἐνέσεις διὰ στυπτικῶν διαλύσεων. 9) ὅταν βραδύνη τὰ ἐπουλωθῇ εἰ μὲν ἔστιν ἄτονον ἀναγράφει τὰς ἐπιθέσεις ὕωνίων βεβρεγμένων εἰς διαλύσιν χλωράλης, εἰ δὲ ἔστιν πλήρης κεγχροσιδῶν σαρκῶν τὴν θίξιν αὐτῶν διὰ χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου καὶ τὴν ἐπιθεσιν ὕωνίου ἡλειμμένου εἰς ἰωδοφορμιούχον γλυκερίνην ἢ ἀλοιφήν.

170 Rp. Vin. aromat. unc. v.

Glycerin. unc. i. D.

172 Rp. Ferr. sesquichl. liq. dr. $\frac{1}{2}$

Aq. font. unc. vi. D.

174 Rp. Pulv. cort. chin. unc. i.

Camph. dr. i. carb. veg. unc. $\frac{1}{2}$

Opii pur. gr. x D. ἐπιπάσεις

176 Rp. Chloral. dr. iii

solv. in Aq. unc. ii. D.

171 Rp. Vin. arom. Aq. font. aa unc. ii

Laud. Sydenh. gtt. xx. D.

173 Rp. Jod. pur. gr. iv.

Kal. jod. gr. v. Aq. unc. ii. D.

175. Rp. Natr. salicyl. dr. i.

(Acid. carbol. gr. xx)

Aq. font. unc. iv. D.

177 Rp. Jodoform. dr. i.

Unquent. spermac. unc. i. D.

"Ὅταν μὲν ὑπολειφθῇ σκληρὴ οὐδέποτε τελεῖ τὴν ἐκτομήν αὐτῆς ἀλλὰ συνιστᾷ τὴν ἐπιτριβὴν ταύτης δι' ὑδραργυρούχου ἀλοιφῆς" ὅταν δὲ

παρασταθῇ ἡ ἐξόγκωσις τῶν βουβωνικῶν ἀδένων, ὑπαρχούσης ἢ μὴ σκλη-
ρίας τοπικῆς, παραινεῖ ἐπίσης τὴν ἐπιτριβὴν τῶν ἀδένων τούτων διὰ
τῆς ὑδραργυρούχου ἀλοιφῆς ἢ τὴν ἐπίθεσιν τῶν δι' αὐτῆς ἐμπλάστρων.

178 Rp. Unguent hydrarg. cin. unc. i 179. Rp. Unguent. napolit. unc. i.

Extr. belladon. dr. i. D.

Extr. cicut. dr. i. D.

180 Rp. Explastr. Vigo part. ii. 181 Rp. Emplastr cicut. unc. $\frac{1}{2}$.

» cicut. part. i. D.

Plumb. jodat. dr. $\frac{1}{2}$. D.

Κατὰ τῆς ΔΕΥΤΕΡΟΠΑΘΟΥΣ ΣΥΦΙΛΙΔΟΣ, ὅταν αὕτη μὴ ᾖ κα-
τάδηλος διὰ τῆς πολυαγγλιώδους ἀδενίτιδος καὶ τῶν δευτεροπαθῶν
φαινομένων ἢ ὅταν αὕτη ᾖ κατάδηλος, ἀλλ' ὁ ἄρρωστος οὐ δύναται νὰ
ὑποβληθῇ εἰς τὴν οἰκείαν θεραπείαν, τοῦ καιροῦ χιονώδους ὄντος καὶ
κωλύοντος τὸ τῆς θεραπείας ταύτης ἀποτέλεσμα ἢ τοῦ ἄρρώστου πά-
σχοντος φθίσιν ἢ ἐξησθημένου ὄντος, ὁ ἱατρὸς παραγγέλλει τὸν πρωτοῦ
διοῦχον ὑδράργυρον δίκην καταποτίων τοῦ Ricord, Mauriac, Vel-
peau, Mackenzie πρὸς τὴν ἀναβολὴν τῶν δευτεροπαθῶν φαινομένων.

182 Rp. Proto-jod. hydrarg.

183 Rp. Proto-jod. hydrarg. gr. xx.

Lactucar. aa. dr. $\frac{1}{2}$

Morph. acet. gr. ii.

Extr. opii gr. v. Extr. cicut dr. i.

Extr. lactuc. dr. $\frac{1}{2}$

f. pilul N° 60 D 1—2 τὴν ἡμ.

f. pilul. N° 60 D ὅμ.

184 Rp. Proto-jod. hydrarg. gr. xx

185 Rp. Proto-jod. hydrarg. dr. $\frac{1}{2}$

Extr. chin. dr. i.

Extr. Bell., opii aa. gr. v.

» opii gr. v.

Conserv. ros. q. s.

f. pilul. N° 60 D 2 τὴν ἡμ.

f. pilul. N° 60 D. ὁμοίως

Ἄλλως συνιστᾷ πρὸς ῥιζικὴν θεραπείαν τὰς ἐπιτριβὰς τοῦ δέρματος
τοῦ πάσχοντος διὰ τῆς διπλῆς ὑδραργυρικῆς ἀλοιφῆς μετὰ ἢ ἀνευ
βενζοϊκοῦ νάτρου, τελουμένης τῶδε τῷ τρόπῳ· κατὰ Sigmund ὁ ἄρ-
ρωστος τρίβει ἐπὶ $\frac{1}{4}$ ὥρ. ἀνὰ $\frac{1}{2}$ δρ. τῆς ἀλοιφῆς τὴν α'. ἐσπέραν τὰς
κνήμας, τὴν β'. ἐσπέραν τοὺς μηρούς, τὴν γ'. ἐσπ. τὸ στῆθος, τὴν δ'.
ἐσπ. τὴν βράχιν, τὴν ε' ἐσπ. τοὺς βραχίονας καὶ τὴν ς'. ἡμ. πρωτὶ πλύ-
νει τὸ σῶμα διὰ χλιαροῦ ὕδατος καὶ σάπωνος· παρ' ἡμῖν δὲ τῶν οἰ-
κούντων θερμὰς χώρας καλλίον ἐστὶν ὁ ἄρρωστος νὰ τρίβῃ ἐπὶ $\frac{1}{4}$ ὥρ.
ἀνὰ 2 δρ. ἐκ τῆς ἀλοιφῆς ταύτης τὴν α'. ἐσπ. τὰ κάτω ἄκρα, τὴν β'.
ἐσπ. τὸν κορμὸν, τὴν γ'. ἐσπ. τοὺς βραχίονας, τὴν δ'. ἐσπ. ὅλον τὸ
σῶμα καὶ τὴν ε'. ἡμ. πρωτὶ νὰ πλύνῃ τὸ σῶμα αὐτοῦ διὰ χλιαροῦ ὕδατος
καὶ σάπωνος· ταύτας δὲ ἐπαναλαμβάνει τρεῖς ἢ καὶ πλεονάκις, μέχρις
οὐ ἢ πολυαγγλιώδης ἀδενίτις ἐκλείψῃ καὶ διακόπτει μόνον ὅταν πα-
ρασταθῇ τὰ φαινόμενα τῆς ὑδραργυριάζσεως (ἐλκώδης στοματίτις,
δυσεντερικὸς κατάρρους κτλ.) καθ' ὧν ἀναγράφει τὰ ἐξῆς μέσα.

- 186 Rp. Ung. hydr. cin. dubl. unc. iii. 187 Rp. Ungu. napol. dubl. unc. iii.
D. in part aequal. N^o iii D. Calc. sulph. ammon. unc. i.
- 188 Rp. Ungu. hydr. cin. dubl. Divid. in part. aequal. N^o iii.
Axung. benzoic. aa unc. i. D. S. επιτριβάς.
- 189 Rp. Muccil. gum. arab. unc. v. 190 Rp. Chlorat. potass. dr. i.
Kal. chloric. dr. i. Solv. in Aq. font. unc. v.
Laud. gtt. xx. Syrup. unc. i. D. add. Syrup. muror. unc. i. D.
- 191 Rp. Decoct. fol. salv. unc. vi. 192 Rp. Kal. jodat. dr. $\frac{1}{2}$
Kal. chloric. dr. i. solv. in. Aq. rosar. unc. vi.
Mel. depur. unc. i. add. Tinct. jodii gtt. v.
D. πλύσεις στόμ. σιελορροούντος Syrup. simpl. unc. i. D.
193. Rp. Borac. venet. dr. i. 194 Rp. Tinct. jodii gtt. x.
Syrup. muror. unc. i. Tannin. p. scr. i.
D κατά ούλίτιδος εἰς χρίσεις Mel. depur. dr. i. D.
- 195 Rp. Cort. chin. p. unc. i. 196 Rp. Carbon. veg. p.
Pulv. cateh. dr. $\frac{1}{2}$ Cort. chin. p. aa. unc. i.
Kal. chloric. dr. ii. Chlorat. potass. dr. iv.
Ol. menth. gtt. vi. Ol. Bergam. gtt. x.
f. Pulv. dentifric. f. pulv. dentifric.
- 1) "Όταν τὰ δευτεροπαθῆ φαινόμενα παρίστανται διὰ βλαβῶν τῶν
βλεννογόνων ὑμῶν τῶν πεπτικῶν ὀργάνων ἢ τοῦ δέρματος δίκην
βλεννώδων πλακῶν, ἐκθύματος ἢ ψωρίασεως ὁ ἰατρός παραινεῖ ὅτε
μὲν τὸν ὑπερχλωριούχον ὑδράργυρον ἐσωτερικῶς, ὡς λίαν εὐδιάλυτον
καὶ εὐκόλως ἀπορροφούμενον, καὶ μετὰ τὴν ἀνάδοδον τούτων ὑποβάλλει
τὸν πάσχοντα εἰς τὰς διὰ διπλῆς ὑδραργυρούχου ἀλοιφῆς ἐπιτριβάς
- 197 Rp. Bichlor. hydr. gr. iii. 198 Rp. Deuto-chlor. hydrarg. g. iv.
Sacch. et mīcc. pan. q. s. Ex. opii gr. iii. Extr. quaj. gr. x.
f. pilul. 60 D. 4. τὴν ἡμ. f. pilul. 30 D. 1-2 τὴν ἡμ.
(καταπ. Dzondi). (καταπ. Dupuytrin)
- 199 Rp. Sublim. corros. gr. v. 200 Rp. Sublim. corros. gr. v.
Lactuc. gr. xx. Ex. opii gr. iii. Extr. chin. dr. i.
f. pilul. 40 D. 2-6 τὴν ἡμ. f. pilul. 30 D. 1-2 τὴν ἡμ.
(καταπ. Langlebert) (καταπ. Mauriac.)
- 201 Rp. Sublim. corros. gr. iii. 202 Rp. Sublim. corros. gr. ii.
Alcoh. unc. i. Ammon. mur. dp.
Aq. destill. unc. ix. Natr. chlorur. aa. gr. xx.
Syrup. unc. i. D. 2 χοχλ. Aq. dest. Syrup. aa. unc. viii.
(ὑδωρ van-Swieten.) D. 1-2 χοχλ. ἐν ὕδ. (ὑδ. Mialhe.)
- ὅτε δὲ τὸν ὑπερχλωριούχον ὑδράργυρον πρὸς ἐπίκασιν τῶν πλακῶν
καὶ ταύτοχρόνως τὴν διπλὴν αὐτοῦ ἀλοιφὴν πρὸς ἐπιτριβάς.

- 203 Rp. Sublim. corros. gr. x. 204 Rp. Calcar. chlor. sic dr. ii.
Solv. in Aq. destill. unc. i. Natr. carbon. unc. $\frac{1}{2}$.
add. Laud. Sydenh. gtt. xx. Aq. fontan. libr. i.
D. ἐπικαύσεις βλεννωδ. πλακῶν. D. πλύσεις πλακ. δακτυλίου.
- 205 Rp. Hydrarg. nitr. acid. gr. v. 206 Rp. Proto-jod. hydrarg. gr. xx
Solv. in Aq. destill. unc. iii. Moell. oss. bovin. unc. i.
Laud. Sydenh. gtt. xx. Tinc. canth. dr. $\frac{1}{2}$. Ol. Berg. q. s.
D. ἐπικαύσεις πλακῶν στόματος. f. Unguent. D. ἀλωπεκίαισις.
- 207 Rp. Mercur. praec. alb. dr. i. 208 Rp. Bichlor. hydrarg. dr. i.
Unguent. spermac. unc. i. Collod. dr. vii. Ol. ricin. dr. i.
D. ἐπιτριβὰς κατὰ ψωριάσεως D. ὁμοίως κατὰ ψωριάσεως

2) "Όταν τὰ δευτεροπαθῆ φαινόμενα παρίστανται διὰ βλαβῶν τῶν βλεννογόνων ὑμέμων τῶν ἀναπνευστ. ὀργάνων, τῆς ρινὸς καὶ τοῦ λάρυγγος, ὁ ἰατρὸς τελεῖ τοὺς ὑποκαπνισμοὺς τοῦ κινναβάρους (θειοῦχου ὑδραργύρου) ὡς ἐξῆς: Τίθησι τὸν ἄρρωστον γυμνὸν καὶ καθέδριον, κεκαλυμμένον διὰ σινδόνης καὶ φέροντα μεταξὺ τῶν γονάτων αὐτοῦ ἔδραν, ἐφ' ἧς ὑπάρχει λύχνος δι' οἰνοπνεύματος, τρίπους καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἀγγεῖον ἐκ πορκελάνης καὶ ῥίπτει ἐπὶ τοῦ ἀγγείου τούτου κῶνον ἢ κόνιν κινναβάρους, ὥστε τοὺς ἀνερχομένους ἐξ αὐτῆς ἀτμοὺς νὰ εἰσπνέῃ ἐπὶ 5—10 λ. τῆς ὥρ. καὶ ταῦτα ἐπαναλαμβάνει ἅπαξ ἡ δις τῆς ἡμέρ. ἐπὶ 5—10 ἡμ. Τοπικῶς δὲ παρκινεῖ τὰς πλύσεις τῆς ρινὸς διὰ τῶν ἀντισηπτικῶν διαλύσεων τοῦ φαινικοῦ ὕξους (1:300), τοῦ ὑποθειώδους νάτρου (1:200) κτλ. καὶ εἴτα διὰ τῶν στυπτικῶν διαλύσεων τῆς στυπτηρίας καὶ βόρακος, ἔτι δὲ καὶ τὰς ἐπικαύσεις τοῦ λάρυγγος διὰ τῆς διαλύσεως τοῦ Lugol (1 ἰωδίου πρὸς 2 ἰωδιούχου κάλεως ἐν 50 γλυκερίνης καὶ $\frac{1}{10}$ λαυδάνου) τῇ χρήσει σπόγγου βεβρεγμένου ἐν αὐτῇ καὶ εἰσαγομένου τῇ βοηθείᾳ λαρυγγοκατόπτρου, ἀφοῦ ποιήσῃ ἀναίσθητον τὸν εὐαίσθητον φάρυγγα τῇ διαλύσει βρωμιούχου κάλεως.

- 209 Rp. Cinnab. pulv. unc. $\frac{1}{2}$ 210 Rp. Cinnab. p. dr. $\frac{1}{2}$
Carbon. veg. p. unc. i. Proto-jodat. hydr.
Benjoes pulv. gr. xx. Benzoës pulv. aa. gr. xv.
Kal. nitric. unc. $\frac{1}{2}$ Kal. nitr. dp. dr. $\frac{1}{2}$
Gum. tragac. q. s. f. coni 10 M. f. pulv. N^o V.
D. ὑποκαπνισμοὺς. D. ὁμοίως.
- 211 Rp. Acid. carbol. gr. xx. 212 Rp. Hyposulph. sod. gr. xx.
Aq. picis lib. i. Solv. in Aq. font. unc. viii.
D. κατὰ ὕδαίνης συφ. D. ὁμοίως.

3) "Όταν τὰ δευτεροπαθῆ φαινόμενα παρίστανται διὰ βλαβῶν τῆς

Ιριδος, τοῦ χοριοειδοῦς ἢ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς ὁ ἱατρὸς ἀναγράφει οὐ μόνον τὰς ἐπιτριβὰς τῆς διπλῆς ὑδραργυρούχου ἀλοιφῆς μέχρι τῆς παραστάσεως τῆς γαγγραινώδους οὐλίτιδος καὶ ἐφεξῆς τὸ ἰωδιοῦχον καὶ εἰς μεγάλας δόσεις, ἀλλὰ καὶ τοπικῶς τὴν ἀτροπίνην, ὡσάντις ὑφίλει νὰ διαλύσῃ τὰς συνεχείας τῆς ἱριδος, καὶ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς πιλοκαρπίνης, ὡσάντις πρέπει νὰ προκαλέσῃ ὑπεραιμίαν τοῦ δέρματος πρὸς κατεύνασιν τῆς ἐν τῷ ἀμφιβληστροειδῇ ὑπαρχούσης.

- 213 Rp. Ungu. hydr. cin. dubl. unc. iii. 214 Rp. Kal. jodat. dr. ii.
 Extr. belladon. dr. ii. Solv. in Aq. font. unc. v.
 m. divid. in part. acqu. N^o iii Symp. simpl. unc. i.
 D. εἰς ἐπιτριβὰς. D. 2-3 κοχλ. τὴν ἡμ.
- 215 Rp. Atropin. mur. gr. i. 216 Rp. Pilocarpin. muriat. gr. $\frac{1}{2}$
 Solv. in Aq. font. dr. 1 $\frac{1}{2}$ Solv. in Aq. destill. dr. $\frac{1}{2}$
 D. στάξον ἐντὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ. D. S. ἐνέσεις τρεῖς (ἴδ. 120).

4) "Όταν δὲ τὰ δευτεροπαθῆ φαινόμενα παρίστανται διὰ βλαβῶν τοῦ νευρικοῦ συστήματος ὁ ἱατρὸς τελεῖ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις διὰ τοῦ ὑπερχλωριούχου, τοῦ λευκώματούχου, τοῦ πεπτονικοῦ ὑδραργύρου καὶ ἐνίοτε τοῦ χαλομελάνου ἢ ἰωδοφορμίου.

- 217 Rp. Mercur. sublim. corros. gr. iii. 218 Rp. Mercur. sublim gr. iii.
 Solv. in Aq. destill. unc. iii. Natr. chlor. dr. $\frac{1}{2}$.
 D. εἰς ὑποδερμ. ἐνέσεις. Aq. destill. unc. iii. D. ἡμ.
- 219 Rp. Solut. hydrarg. alb. unc. $\frac{1}{2}$. 220 Rp. Solut. hydrarg. pept. unc. $\frac{1}{2}$.
 D. σύριγξ ἐνέχει $\frac{1}{3}$ δρ. ($\frac{1}{6}$ σιτ.) D. σύριγξ $\frac{1}{2}$ δρ. ($\frac{1}{6}$ σιτ.)
- 221 Rp. Calomel. laevig. gr. xii. 222 Rp. Jodoform. dr. i.
 Glycerin. pur. dr. i. Glycerin dr. iv.
 D. 1 σύριγξ $\frac{1}{3}$ δρ. (4 σιτ.) D. 1 σύριγξ $\frac{1}{3}$ δρ. (5 σιτ.)

5) "Όταν τὰ δευτεροπαθῆ φαινόμενα μὴ διακρίνονται τῶν τριτοπαθῶν ἢ συνυπάρχωσι μετ' αὐτῶν ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει μικτὴν θεραπείαν τῇ χρήσει τῶν καταποτίων ἐκ δευτεροἰωδιούχου ὑδραργύρου τοῦ Magendie, Dzondi καὶ τῆς διαλύσεως τοῦ ἰωδιούχου κάλεως ἢ ταῦτα χρόνως τῇ χρήσει καταποτίων ἐξ ἁμῶν τούτων ἢ τῇ χρήσει τοῦ γνωστοῦ σερapiίου τοῦ Gibert, περιέχοντος ἀμφοτέρα.

6) "Όταν τέλος τὰ δευτεροπαθῆ φαινόμενα παρίστανται λίαν ταχέως, ὡς καὶ τὰ τὴν ἐλκωτικὴν σύφιλιν ἀποτελοῦντα τριτοπαθῆ, καὶ μάλιστα ἐνδημικῶς εἰς τοὺς ἀκάθαρτον καὶ ἐν μεγίστῃ πενίᾳ τὸν βίον διάγοντας κατοίκους χωρῶν τινων ὑπὸ τὸ ὄνομα σπυρόκωλον ἢ ἀρχιδιάν, ὁ ἱατρὸς συνιστᾷ εἰ μὲν τὰ δευτεροπαθῆ φαινόμενα ἐξανίστανται τὰς ἐπι-

τριβὰς διὰ τῆς διπλῆς ὑδραργυρούχου ἀλοιφῆς ἢ τὸν ὑπερχλωριῶχον ὑδραργυρον ἐσωτερικῶς ὡς ὕδωρ τοῦ van-Swieten, εἰ δὲ τὰ τριτοπαθῆ παρίστανται διὰ τῶν κομμιωδῶν ὄγκων καὶ ἐξελκώσεων τὸ ἰωδιοῦχον κάλι, εἰ δὲ ἀμφοτέρω ὑπάρχουσι τὴν μικτὴν θεραπείαν καὶ σὺν ταύτῃ τὰ τονωτικὰ, τὴν κίναν, τὸν σιδήρον καὶ τὰ τοῦτοις συντελοῦντα διαίτητικὰ μέσα πρὸς καταπολέμησιν τοῦ ἐπελευσομένου μαρασμοῦ.

- 223 Rp. Deuto-jodur. hydrarg. gr. x. 224 Rp. Deuto-jodur. hydr. gr. xii.
 Extr. junip. dr. i. Micc. panis q. s.
 Rad. liquirit. q. s. f. pil. 240 f. pilul. N° 240
 D. 4 ἐφεξ. 5, 6, 7—12 τὴν ἡμ. D. ὁμοίως (Dzondi)
- 225 Rp. Deuto-jodur. hydr. gr. iii. 226 Rp. Jodur. merc. et potass. gr. x.
 Jodur. potass. dr. iv. Sacch. lact. dr. $\frac{1}{2}$
 Solv. in Aq. destill. unc. xv. Syrup. q. s. f. pilul. 120
 Syrup. unc. i. D. 1-4 κοχλ. ἡμ. ($\frac{1}{24}$) D. 1-4 ἡμ. ($\frac{1}{3}$)
- 227 Rp. Deuto-jodur. hydr. gr. ii. 228 Rp. Jodur. ammon. dr. iv.
 Jodur. potass. dr. ii. Deuto-jodur. hydr. gr. iv.
 Syrup. simpl. unc. x Syrup. simpl. lib. i.
 D. 1-2 κοχλ. ἡμ. (Gibert) ($\frac{1}{20}$) D. 1-2 κοχλ. ἡμ. ($\frac{1}{3}$)

Κατὰ τῆς ΤΡΙΤΟΠΑΘΟΥΣ ΣΥΦΙΛΙΔΟΣ, τῆς παρισταμένης διὰ τῶν κομμιωδῶν ὄγκων ἀσυμμέτρως διακειμένων ἐντὸς τῶν βαθυτέρων ὀργάνων, ὁ ἱατρὸς ὀρίζει τὸ ἰωδιοῦχον κάλι ἀπλοῦν ἢ μετὰ τῶν τονωτικῶν φαρμάκων τῆς κίνας καὶ τοῦ σιδήρου.

1) Ὅταν τὰ τριτοπαθῆ φαινόμενα παρίστανται ἐπὶ τοῦ δέρματος σὺν τῇ καθολικῇ θεραπείᾳ ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει τὰ καταπλάσματα ἢ τὰ λουτρά πρὸς ἀπόπτωσιν τῶν ἐσχάρων καὶ ἐφεξῆς πρὸς ἀπούλωσιν τῶν οὕτω παρισταμένων ἐλκῶν τὸ ἐμπλάστρον τοῦ Vigo ἢ τὴν ἀλοιφὴν τοῦ ἰωδοφορμίου καὶ ἐπὶ φηγεδαίνης αὐτῶν τὰς ἐπικαύσεις διὰ διάλυσεως νιτρικοῦ ἀργύρου (1:10) ἢ χλωριούχου ψευδαργύρου (166).

2) Ὅταν τὰ τριτοπαθῆ φαινόμενα κατέλαβον τοὺς βλεννογόρους ὁμώτας τῶν ἀναπνευστικῶν ἢ πεπτικῶν ὀργάνων (τῆς ὑπερώης, τῆς ρινός καὶ τοῦ λάρυγγος) καὶ παριστῶσι τὴν ἐλκώδη συμφίλιδα, ἐπειδὴ ἡ καταστροφή τῶν μαρίων τούτων προκαλεῖ εἰδεχθῆ δυσμορφίαν εἰς τὸν ἄρρωστον ὁ ἱατρὸς ἀνάγκη νὰ ἀναγράψῃ ἐν ἀρχῇ μὲν τὸ ἰωδιοῦχον κάλι εἰς μεγάλας δόσεις (20 σιτ. τὴν ἡμ.) καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἐὰν τὸ κακὸν οὐ παύσῃ, νὰ συμβουλεύσῃ ποτὲ μὲν τὰς διὰ διπλῆς ὑδραργυρούχου ἀλοιφῆς ἐπιτριβὰς (ὁσάκις κρίνει ὅτι ἡ ἐλκωσις προήλθεν ἐκ δευτεροπαθῶν φαινομένων) ποτὲ δὲ τὴν μικτὴν θεραπείαν καὶ ἰδίως τὸ σερᾶπιον τοῦ Gibert (227) καὶ ποτὲ τέλος τὸν χρυσόν (ὁσάκις κομμιώδεις

ὄγκοι προῦκάλεσαν αὐτήν)· σὺν τούτοις τοπικῶς παραινεῖ πλύσεις τῆς ῥινὸς ἢ γαργαρίσματα τῆς ὑπερώης διὰ διαλύσεως τοῦ ὑπερμαγγανικοῦ κάλεως (1:200), τοῦ φαινικοῦ ὀξέος (1:50), τῆς χλωράλης (1:200), ἐπὶ κακοδμίας, ἐπαλείψει διὰ πτύλου βεβρεγμένου ἐν διαλύσει νιτρικοῦ ἀργύρου ἢ βάμματος ἰώδους γλυκερινούχου ἢ βάμματος ὀπίου ἐπὶ ἀναβλαστήσει καὶ ἐν ἀνάγκῃ τὰ ἐπισπαστικὰ ἐπὶ τὸν τράχηλον καὶ αὐτὴν τὴν τραχειοτομίαν.

229 Rp. Aur. muriat. et sod. gr. iii. 230 Rp. Aur. oxyd. gr. iv.

Extr. Gentian. dr. $\frac{1}{2}$

Extr. tarax. dr. $\frac{1}{2}$

Gumm. arab. p. q. s.

» rad. dulcam. gr. x.

F. pilul. N^o xxx.

F pilul. N^o xx.

D. 2 τὴν ἡμέραν.

D. 2 τὴν ἡμέραν.

3) Ὅταν τὰ τριτοπαθῆ φαινόμενα παρίστανται εἰς τὰ ὁστά καὶ τοὺς μῦς ὁ ἱατρὸς παραινεῖ ὁμοίως τὰς ἐπιτριβὰς τῆς διπλῆς ὑδραργυρούχου ἀλοιφῆς καὶ ἐφεξῆς τὸ ἰωδιούχον κάλι (20 σιτ.) μετὰ τῶν τονωτικῶν μέσων καὶ ἰδίως τῶν καταποτίων τοῦ Blancard, καὶ σὺν τούτοις τοπικῶς τὴν ἐπάληψιν τοῦ βάμματος τοῦ ἰώδους διὰ πτύλου, ὁσάκις παρίστανται διὰ τῶν κομμωιδῶν ὄγκων καὶ ὀστεοκώπων ἢ τοῦ γλυκερινούχου ἰωδοφορμίου (dr $\frac{1}{2}$ εἰς οὔγ.), ὁσάκις ἐξηλεκθῇσαν.

4) Ὅταν τὰ τριτοπαθῆ φαινόμενα παρίστανται εἰς τὰ σπλάγχνα (τὴν καρδίαν, τοὺς πνεύμονας, τὸ ἥπαρ, τοὺς νεφροὺς, τοὺς ὄρχεις, τὴν μήτραν ἢ τὰς ὠοθήκας, τὸν ἐγκέφαλον καὶ νωτιαῖον) ὁ ἱατρὸς παρέχει εἰ μὲν ἀνεπτύχθησαν ταχέως καὶ θεωρῶνται ὡς δευτεροπαθῆ, τὰς δι' ὑδραργύρου ἀλοιφῆς ἐπιτριβὰς, εἰ δὲ βραδέως καὶ εἰσι τριτοπαθῆ τὸ ἰωδιούχον κάλι μετὰ τῶν τονωτικῶν καὶ ἐν ἀμφιβολίᾳ τὴν μικτὴν θεραπείαν.

5) Ὅταν τέλος τὰ τριτοπαθῆ φαινόμενα παρίστανται σπανιώτατα εἰς τοὺς παρ' ἡμῶν χρόνους λίαν ὁρμαίως καὶ ἀποτελοῦσι τὴν κακοήθη σύφιλην, ὁ ἱατρὸς ἐν ἀρχῇ παραγγέλλει τὰς διὰ τῆς διπλῆς ὑδραργυρούχου ἀλοιφῆς ἐπιτριβὰς, εἶτα τὸ ἰωδιούχον κάλι, τὰ τονωτικὰ φάρμακα, τὴν διαμονὴν εἰς ἐπαυλεις καὶ τὴν ὑδροθεραπευτικὴν.

Κατὰ τῆς ΤΕΤΑΡΤΟΠΑΘΟΥΣ ΣΥΦΙΛΙΔΟΣ ἢ ΚΑΧΕΞΙΑΣ ὁ ἱατρὸς ἀναγράφει τὴν πρώτην ἡμέραν καθαρτικὰ καταπότια, τὰς ἐπιούσας δὲ τέσσαρας ἡμέρας τὴν πρῶταν ἐν ποτήριον χλιαροῦ καὶ ἰσχυροῦ τὴν ἐσπέραν ψυχροῦ καὶ ἐλαφροῦ Ζιτταμνείου ἀρεψήματος· ἄλλοτε τὴν πρώτην ἡμέραν καθαρτικὰ καταπότια ἢ κόνεις καὶ τὰς ἐτέρας τέσσαρας ἡμέρας ἀνὰ ἐν ποτήριον ἐκ τοῦ ἀποζέματος τοῦ Feltz, τοῦ Pol-

lini· ἄλλοτε τέλος σταγόνας τινὰς ἐντὸς ὕδατος τρεῖς τῆς ἡμέρας ἐκ τοῦ ποτοῦ τοῦ Donovan-Ferrari, σκευασιῶν παρὰγομένων ἐκ τῆς ἐνώσεως τοῦ στίμμεως μετὰ ἀρσενικοῦ καὶ ὑδραργύρου ἢ τοῦ ἰωδίου μετὰ ἀρσενικοῦ καὶ ὑδραργύρου, καὶ μετὰ ταῦτα τὸ Roob de Laffecteur ἢ τὸ ἀπόζημα τοῦ Gibert.

231 Rp. Resin. jalapp.	232 Rp. Calomel. gr. xii.
Aloës succutr. aa. gr. x.	Sacch. alb. scr. i.
Gumm. gutt. gr. i.	Ol. foenicul. gtt. ii.
m. f. pilul N ^o iv.	M. f. pulv. N ^o vi.
D. ἐν κατὰ διωρον.	D. κατὰ ὥρ. μίαν
233 Rp. Rad. sarsapar. unc. xii.	234 Rp. Rad. sarsaparill unc. vi.
Diger. p. hor. 24. in Aq. lib. 72.	Digere per hor. 24.
Add. Alumin. Sacch. aa. unc. i.	Coqu. ad remanent. lib. 24
Calomel. dr. iv. Cinnab. dr. i.	Add. cort. citric.
Sacculo linteo inclus	Cass. cinnam.
Coqu. ad remanent. lib. 24 add.	Cardam. minor.
Sem. anis. et foenic. aa. unc. iv.	Rad. liquirit. aa. dr. iii.
Fol. sen. unc. iii. Liquirit. unc. i.	Exprime col. et D.
Expr. et D. Decoct. Zittman. fort.	Decoct. Zittman. mitius
S. 1 ποτήρ. γλιαρὸν τὴν πρωΐαν	S. ἐν ποτήρ. ψυχρὸν τὴν ἑσπ.
235 Rad. sarsaparill unc. ii.	236 Rp. Rad. sarsaparill
Coll. picis dr. iii.	Bulb. squinae conc.
Sulph. aur. ant. unc. iii.	Lign. quajac. aa. unc. ii.
Aq. fontan. lib. 2.	Sacculo linteo inclus coqu.
F. Decoct. ad. remanent lib. i.	Ad. remanent lib. ii.
D. Tisane de Feltz	D. Tisane de Pollini
S. ποτήριον ἐντὸς τῆς ἡμέρας	S. ποτήριον κατὰ τριῶρον.
237 Rp. Joduret. arsenic. gr. iii.	238 Rp. Solut. iodo-arsen. hydrarg.
Solv. in Aq. destill. unc. iv.	(Donovan-Ferrari) dr. i.
add. Deuto-jodur. hydr. gr. vi.	Aq. destill. unc. iii.
Kal. jodat. dr. ii. M. D	Syrup. simpl. uuc. $\frac{1}{2}$
Donovan-Ferr. 4-10 σταγ. ἐν ὕδ.	D. Donovan. 2 κοχλ. τὴν ἡμ.
239 Rp. Roob de Laffecteur bout $\frac{1}{2}$	240 Rp. Rad. sarsapar. cont. unc. $1\frac{1}{2}$
D. 4-6 κοχλ. τὴν ἡμ. ἐντὸς ποτοῦ	Lign. quajac. Crocc. orient
241 Rp. Sirop depuratif de Larrey	Rad. liquirit. aa. unc. $\frac{1}{2}$
(Sirop sudorifiq. de Ricord)	Infund. in Aq. fervid. lib. iv.
D. 2 κοχλ. τὴν ἡμ.	Coll. D. Tisane de Gibert.

Κατὰ τῆς ΚΑΗΡΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΦΙΛΙΔΟΣ ὡς προφυλακτικὰ μέ-
σα συνιστᾷ ὁ ἰατρός 1) τὴν ῥιζικὴν θεραπείαν κατὰ τοὺς ἀνω ῥηθέντας
τρόπους εἰς τοὺς ἔχοντας **δευτεροπαθῆ φαινόμενα** συφιλίδος ἀν-
δρας καὶ γυναικας (σπανίως παρ' ἡμῖν πασχούσας) καὶ μετὰ ἐξ μῆνας

τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ γάμου τούτων, ὅπως μὴ μεταδώσῃ ὁ ἀνὴρ εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τὴν νόσον καὶ οὕτω παραγάγῃ δι' αὐτῆς τέκνα φέροντα κληρονομικὴν σύφιλιν· 2) τὴν ὅσον οἷόν τε ριζικὴν θεραπείαν κατὰ τοὺς ἀνωτέρω τρόπους εἰς τὰς ἐχούσας **τριτοπαθῇ φαινόμενα** συφιλιδὸς γυναίκας (μὴ παρατηρουμένους παρ' ἡμῖν) καὶ μετὰ δύο ἢ τρία ἔτη τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ γάμου τούτων, ὅπως μὴ αὐται, ἔχουσαι ἐρριζωμένην τὴν συφιλιδικὴν τούτην διάθεσιν ἐν τῷ σώματι αὐτῶν, διαθρέψωσι κακῶς τὰ τεχθισόμενα τέκνα· 3) τὴν ἐντελῇ ἀπαγόρευσιν τοῦ γάμου εἰς ἀμφοτέρους τοὺς φέροντας **τὴν συφιλιδικὴν καχεξίαν** (μὴ ὑπάρχοντας παρ' ἡμῖν) διὰ συμβουλῶν προστατευουσῶν τὴν ἰδίαν ὑπαρξίν τῶν πασχόντων· 4) τὴν παῦσιν τῶν συζυγικῶν καθηκόντων ἐπὶ ἕξ μῆνας καὶ τὴν ριζικὴν θεραπείαν εἰς τοὺς ἀποκτήσαντας μετὰ τὸν γάμον δευτεροπαθῇ φαινόμενα συφιλιδὸς συζύγων· 5) τὴν ἀναβολὴν τῶν δευτεροπαθῶν φαινομένων διὰ τῶν καταποτίων τοῦ Ricord εἰς τὰς ἐγγύους γυναῖκας καὶ τὴν ἐντελεστέραν θρέψιν αὐτῶν, μετὰ δὲ τὸν τόκον τὴν ριζικὴν θεραπείαν τούτων· 6) τὸν θηλασμόν τοῦ τεχθέντος συφιλιδικοῦ παιδὸς διὰ τροφοῦ ὑγιοῦς ἢ διὰ τεχνητοῦ θηλασμοῦ· 7) τὴν ἀμεσον θεραπείαν τούτου μετὰ τὸν πρῶτον μῆνα ὅτε μὲν διὰ τοῦ ὕδατος τοῦ van-Swieten κατὰ $\frac{1}{2}$ κοχλιάριον μικρὸν τὴν ἡμέραν ἢ καὶ διὰ δύο ἐπιτριβῶν ἕξ $\frac{1}{2}$ δραχμῆς ἀπλῆς ὑδραργυροῦχος ἀλοιφῆς τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας, ὡσάκεις παριστᾷ τὰ δευτεροπαθῇ φαινόμενα, ὅτε δὲ διὰ τοῦ σεραπίου τοῦ ἰωδιούχου κάλεως (1—2 σιτ. τὴν ἡμ.) ἢ τοῦ βάμματος τοῦ ἰωδίου (15 σταγ. εἰς 5 οὔγγ.) κατὰ κοχλιάρια μικρὰ τὴν ἡμέραν, ὡσάκεις φέρῃ βλάβας τῶν ὀστέων ἢ τὴν ἐλκωτικὴν συφιλιδα καὶ 8) τὴν ὑπό τινων ἱατρῶν συστανομένην ἐμμεσον θεραπείαν τῶν θηλαστριῶν γυναικῶν, ἀνωφελῇ μὲν εἰς τὸ τέκνον ἐπιβλαβῇ δὲ εἰς τὴν τροφόν.

IV. ΜΟΛΥΣΜΑΤΙΚΑ ΝΟΣ. ΟΞΕΑ Η ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑΛΛΑΘΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΖΩΩΝ ΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΟΝ.

Α. Τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ ιοῦ.

1. Μάλις παρ' ἀνθρώποις.

Τὸ εἰς τοὺς κατοίκους τῶν τε ψυχρῶν (Εὐρώπης) καὶ θερμῶν (Ἀθῆνας ἐν ἔτει 1856, Γιάφαν, Τύνιδα) χωρῶν παρατηρούμενον καὶ ἐκ βακτηριδίων ἴσως παραγόμενον νόσ., τὸ μεταδιδόμενον ἀπὸ τῶν πασχόν-

των ἵππων (σπανίως ὄνων ἢ ἡμιόνων) εἰς τοὺς θανάποντας καὶ ἐπιμελητὰς αὐτῶν (ἵπποκόμους, ἵππαγωγούς, ἵπποφορβούς, ἵππιάτρους καὶ ἵπποπώλας) διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ παρασίτου τούτου τῇ ἀμέσῃ ἢ ἐμμέσῃ ἐπαφῇ ἐντὸς τοῦ δέρματος τῶν ἄκρων (**μάλις τοῦ δέρματος σκωληκοειδοῦς** (Farcin, Wurm) ἢ τοῦ βλεννογόνου ὑμένος τῆς ῥινὸς καὶ τῶν ἀναπνευστ. ὀργάνων τούτων (**μάλις τῶν βλεννογ. ὑμένων ὕγρα**) (Morve, Rotz) καὶ διὰ τῆς ἀναπτύξεως λεμφαγγειίτιδος μαλεώδους τῶν ἄκρων ἢ τοῦ προσώπου (angioleucite farcineuse ou morveuse) καὶ τῆς παραγωγῆς κοκκιομμάτων, ληγόντων εἰς ἀποστήματα ἢ ἐξελκώσεις, εἰς γάγγραιναν ἢ νέκρωσιν τῶν ὑποκειμένων ἰστῶν, ἐκλήθη *μάλις*. Τὸ νόσ. δὲ τοῦτο ἐξαγγέλλεται ἐν ἀρχῇ διὰ φρικίων καὶ πυρετοῦ, κοπώσεως τοῦ σώματος, πόνων ῥευματοειδῶν κατὰ τὰ ἄκρα καὶ μάλιστα τοὺς μῦς καὶ ἀρθρώσεις, ἀνορεξίας καὶ ἀϋπνίας (περίοδος ἐπώσεως). ἐφεξῆς ὅτε μὲν, ὅταν ὁ ἵος εἰσέλθῃ εἰς τὸ δῆμα τῶν δακτύλων τῶν ἐπιμελητῶν τῶν ἵππων, διὰ τῆς ταχείας ἢ βραδείας ἀναπτύξεως τῆς λεμφαγγειίτιδος τοῦ δέρματος τοῦ ἀνωτέρου ἢ καὶ κατωτέρου ἄκρου καὶ τῆς παραγωγῆς κοκκιομμάτων πολλαπλῶν (4 ἢ 6—15) ληγόντων εἰς ἀποστήματα ἀνόδυνα καὶ ὑποκλυδάζοντα, ὧν τὰ μὲν εὐκόλως διακνοίγουνσι καὶ ἀφίνουσιν ἢ ἀπορρεύσῃ αἷμα ἢ πύον ἰχωρῶδες, μεταβαλλόμενα οὕτω εἰς ἔλκη μὴ ἐπουλούμενα ἀλλ' ἐπινεμόμενα τῶν ὑποκειμένων ἰστῶν (τῶν ὀστέων) καὶ προκαλοῦντα τὴν νέκρωσιν αὐτῶν καὶ τὴν παραμόρφωσιν καὶ ἀκίνησιν τῶν παρακειμένων ἀρθρώσεων, τὰ δὲ ἀπορροφοῦνται καὶ ἐκλείπουσιν ἢ ἀναφαίνονται κατὰ μετὰστασιν ἐν ἄλλαις τοῦ σώματος χώραις καὶ προκαλοῦσι τὴν ἔκπτωσιν τῶν δυνάμεων τῶν ἀρρώστων, τὸν μαρασμὸν τοῦ σώματος αὐτῶν, καὶ μετὰ τινα χρόνον τὸν θάνατον (**Μάλις τοῦ δέρματος σκωληκοειδοῦς χρονία**) (Malleus farciminosus chronicus, chronische Wurmkrankh. Farcin chronique) (τῆς ὀξείας σπανιωτάτης οὐσης). ὅτε δὲ, ὅταν ὁ ἵος εἰσέλθῃ εἰς τὸν βλεννογόνον ὑμένα τῆς ῥινὸς καὶ ἐπινεμήθῃ τοῦ βλεννογόνου ὑμένος τοῦ λάρυγγος, τραχείας, βρόγχων εἴτε ἐξ ἀπῆνης εἴτε ἐκ προηγηθείσης μάλειος τοῦ δέρματος χρονίας, διὰ τῆς ταχείας ἢ βραδείας ἀναπτύξεως ἐρυσιπελατώδους φλεγμονῆς τοῦ δέρματος τῆς ῥινὸς καὶ τοῦ προσώπου καὶ διὰ τῆς παραγωγῆς τῶν κοκκιομμάτων τῶν βλεννογόνων ὑμένων, ἅτινα ἐν ἀρχῇ εἰσὶ κηλιδώδη, ἐφεξῆς φλυκταίνωδη καὶ ἐλκώδη, καὶ ἔνεκα τῶν ὁποίων οἱ ἄρρωστοι αἰσθάνονται ἀποπεφραγμένην τὴν ῥίνα, ἀπομύσσονται συνεχῶς, ἔχουσι φωνὴν βραγχώδη καὶ

ήλλοιωμένην, βήχουσι μετ' ἀποχρέμψεως πυώδους ἢ ἰχωρώδους, δυσπνέουσι καὶ τέλος φέρουσι τὰ φυσικὰ φαινόμενα βρογχίτιδος ἢ πνευμονίας μαλεώδους (**Μάλης τῶν βλεννογόνων ὑμένων τῆς ῥινὸς καὶ τῶν ἀναπνευστ. ὀργάνων ὑγρὰ ὀξεῖα ἢ χρονία**) (*Mal-leus humidus acutus s. chronicus. Morve aigüe ou chronique. Acuter s. chronischer Rotz*).

Αὗται διακρίνονται 1) τῆς ἐλκωτικῆς συγρίτιδος, διότι αἱ πρῶται καταλαμβάνουσι τὸν βλεννογόνον ὑμένα τῆς ἀναπνευστ. μοίρας τῆς ῥινὸς καὶ τὸ διάφραγμα αὐτῆς, παρίστανται δι' ἐλκῶν μεγάλων καὶ ἀκανονίστων, δυσκόλως ἐπουλωμένων καὶ τὴν καχεξίαν τοῦ σώματος τοῦ πάσχοντος προκαλούντων, ἐνῶ ἡ σύφιλις καταλαμβάνει τὸν θόλον τῆς ῥινὸς καὶ μάλιστα τὰ ἴδια αὐτῆς ὅσθα, παρίσταται δι' ἐλκῶν στρογγύλων, ἀκριβῶς ἀφορίζομένων καὶ εὐκόλως διὰ τοῦ ὑδραργύρου θεραπευομένων, προκαλεῖ τὴν καταστροφὴν καὶ παραμόρφωσιν τῆς ῥινός. 2) τῆς χοιραδίωσης καὶ πνευμονικῆς φθίσεως, διότι αὗται παρίστανται εἰς τοὺς θεράποντας ἵππων, φέρουσι τὴν ἔξαιναν τῆς προσθίας μοίρας τῆς ῥινὸς καὶ σπανίως ἐξογκωμένους τοὺς ὑπογενεῖους ἀδένες.

Κατὰ τῆς μάλης ὁ ἱατρὸς συνιστᾷ ἰδίως τὴν προφύλαξιν εἰς τοὺς ἐπαγγελλομένους τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἵππων, ἵνα μὴ κοιμῶνται οὗτοι ἐντὸς τῶν σταύλων, ἐν οἷς δικαιτῶνται μαλεώδεις ἵπποι, ἀλλὰ ν' ἀπολυμαίνωσιν αὐτοὺς καὶ νὰ μὴ περιποιῶνται ἵππον πάσχοντα μάλιν ἀλλὰ ν' ἀποκτείνωσιν αὐτὸν πρὸς παῦσιν τοσοῦτο φοβεροῦ καὶ τὰ μάλιστα μεταδιδόμενου εἰς ἄλλους ἵππους καὶ τὸν ἄνθρωπον κακοῦ. Ἐὰν ὅμως παρασταθῇ εἰς τινα ἐπιμελητὴν τιοῦτου μαλεώδους ἵππου τραῦμά τι ἢ καὶ ἐκδορά, δι' ἧς ἐγένετο ἐνοφθαλμισμὸς τῆς μαλεώδους ὕλης ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει πάραυτα τὴν καυτηρίασιν τοῦ τραύματος τούτου διὰ πεφυρακτωμένου σιδηρίου ἢ διὰ πεπυκνωμένου καυστικῆς κλέως, νιτρικοῦ ὀξέος, φαινικοῦ ὀξέος καὶ μετ' αὐτὴν τὴν συχνὴν ἀπόπλυσιν τοῦ τραύματος διὰ νεκροῦ χλωριούχου ὕδατος ἢ τοῦ ὕδατος τοῦ *Labarraque* ἢ τοῦ φαινικοῦ ὀξέος (1:200), καὶ ταῦτοχρόνως ἀγγέλλει τοῦτο εἰς τὴν ἀστυνομίαν ὅπως ὁ ὄρρωστος ἀπομονωθῇ, καὶ τὰ μετὰ τὴν νοσηλείαν ἐνδύματα καὶ κλινοστρωμνὰ αὐτοῦ καὶ οὕτως.

242 Rp. Calcar. chlorat. unc. ii.

Aq. fontan. unc. viii.

Coll. D. ἀποπλύσεις.

243 Rp. Calcar. chlorat. unc. ii.

Natr. carbon. cr. unc. iv.

Solv in Aq. unc. viii (Labarraque.)

Ἐὰν δὲ ἡ νόσος ἀναπτυχθῇ, ἐπεὶ δ' ἡ οὐδ' ἐν εἰδικὸν φάρμακον ἐγένετο γνωστὸν ἔκτε τῆς κλινικῆς πα-

ρατηρήσεως καὶ τῆς πειραματικῆς ἐρεῦνης, ὁ ἱατρὸς κατὰ μὲν τῆς χρονίας τοῦ δέρματος μάλας ἐνεργεῖ μετὰ προσοχῆς τὴν ταχεῖαν σχάσιν τῶν ἀποστημάτων τῶν ἄκρων καὶ τὴν διὰ τῶν ἀντισηπτικῶν μέσων (φενελαίου 1:10, φαινικοῦ ὀξέος 1:200, χλωριούχου ὕδατος) θεραπείαν αὐτῶν· κατὰ δὲ τῆς ὀξείας ἢ χρονίας τοῦ βλεννογόνου ὑμένοσ τῆς ρινὸς καὶ τοῦ λάρυγγος μάλας ἀναγράφει τοπικῶς τὰς ἐνέσεις διὰ τοῦ ὕδατος τοῦ σωσικρέατος (10 σταγ. εἰς 5 οὔν.) τὰς ἐπαλείψεις διὰ βάμματος ἰώδους, καὶ ἐσωτερικῶς τὸ ἰωδιούχον κάλι, τὸ βάμμα τοῦ ἰώδους κατὰ δόσεις προοδευτικὰς (2—20 σταγ. τὴν ἡμ. ἐν ἀρωματικῇ ποτῇ) καὶ τὰ τονωτικὰ τὴν κίναν καὶ τὸν σιδήρον.

2. Ἀνθραξ μολυσματικὸς παρ' ἀνθρώποις.

Τὸ οὐδέποτε αὐτομάτως ἀναπτυσσόμενον, ἀλλ' ἀείπατε μεταδιδόμενον, καὶ συνήθως κατὰ τοὺς μῆνας Ἰούλιον, Αὐγούστον καὶ Σεπτέμβριον, ὅτε μὲν διὰ τοῦ ἀμέσου ἢ καὶ ἐμμέσου (τῇ συνεργείᾳ τῶν ἰπταμένων μυιῶν γινομένου) ἐνοφθαλμισμού τῶν πλατυτέρων βακτηριδίων τοῦ ἀνθρακος (*bacillus anthracis*, Cohn) ἐκ τῶν πασχόντων πορφύρων ζώων (προβάτων, βοῶν, ἵππων καὶ σπανίως ὄνων καὶ αἰγῶν, ὡς καὶ τῶν δορκάδων, ἐλάφων κτλ.) εἰς τοὺς ἐπιμελητὰς καὶ κατεργαζομένους τὰ δέρματα ἢ τρίχας τῶν ζώων τούτων (ποιμένεας, γεωργοὺς, βυρσοδέψας, δερματοπώλας, ἐριοπώλας, κρεοπώλας καὶ κτηνιάτρους), προκαλοῦντων ἐπὶ τῶν μὴ κεκαλυμμένων μοιρῶν τοῦ δέρματος αὐτῶν (τοῦ προσώπου, τραχήλου, ἀντιβραχίου, χειρῶν καὶ δακτύλων καὶ σπανίως τῶν βραχιόνων καὶ ποδῶν) ἔνθα ὁ ἐνοφθαλμισμὸς φλύκταιναν ῥηγνυμένην καὶ μεταβαλλομένην εἰς ἐσχάραν μικρὰν καὶ ἐπιπολαίαν καὶ πέριξ ταύτης οἰδήμα ὥχρον μετὰ φυμαλιδίων (**κακοήθης ἢ ἀνθρακώδης φλύκταινα ἢ ἄνθραξ**) (*pustula maligna* s. *carbunculosa* s. *Carbunculus*)· ὅτε δὲ διὰ τοῦ ἀμέσου ἢ ἐμμέσου ὁμοίως ἐνοφθαλμισμού τῶν λεπτοτέρων βακτηριδίων τοῦ οἰδήματος (*bacillus oedematis*, Koch) ἐκ τῶν πασχόντων ζώων (καὶ μάλιστα ἵππων) εἰς τοὺς ἐπιμελητὰς καὶ κατεργαζομένους τὰς τρίχας αὐτῶν, προκαλοῦντων ἐπὶ τῶν βλεφάρων τῶν παθόντων καὶ εἴτα ἐπὶ τοῦ λοιποῦ δέρματος αὐτῶν ἐρυσιπελατῶδη φλεγμονὴν καὶ οἰδήμα (**κακώθης ἢ ἀνθρακώδης οἰδήμα**) (*Oedema malignum* s. *carbunculosum*)· καὶ ὅτε τέλος διὰ τῆς ἐδωδῆς τῶν κρεῶν τῶν πασχόντων τούτων ζώων, τῶν ἐχόντων τὸ βακτηρίδιον τοῦ ἀνθρακος ἢ τοῦ οἰδήματος, ὡς καὶ

τῶν σαπρῶν κρεῶν τῶν ζώων, τῶν φερόντων ἄγνωστον μέχρι τοῦδε βακτηριδίων ὅμοιον ὅμως κατὰ τὴν ἐνέργειαν πρὸς τὰ τοῦ ἀνθρακος, καὶ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν βακτηριδίων τούτων ἐντὸς τοῦ βλεννογόνου ὑμένος τῶν ἐντέρων τῇ διαβρώσει τῆς ἐπιθηλίδος αὐτοῦ καὶ ἐκτεῖνεν ἐντὸς τοῦ λεμφικοῦ ἢ κυκλοφορικοῦ συστήματος τῶν πασχόντων, προκαλούντων οὕτω φλυκταίνας καὶ αἱμορραγικὰς ἐστίαις ἐντὸς τοῦ ἐντερικοῦ σωλή-
 νος (**κακοήθης φλύκταινα ἐντερικὴ ἢ ἀνθραξ ἐντερικὴς**) (*Carbunculus intestinalis*) ἢ ἐρυσιπελατώδεις φλεγμονὰς καὶ οἰδήματα αὐτοῦ (**κακώθες ἢ ἀνθρακώδεις οἰδήματα ἐντερικῶν**) (*Oedema carbunculorum intestinalis*) ἢ καταρροϊκὰς φλεγμονὰς τούτου (**μυκητίασις ἐντερικὴ**) (*mycosis intestinalis*), διαφόρους δηλ. βλάβας παρακολουθουμένας ὑπὸ πυρετοῦ καὶ κληθείσας διὰ τοῦ καθολικοῦ ὀνόματος (**πυρετὸς μολυσματικοῦ ἀνθρακος ἢ σπληνικοῦ σφακέλου**) (*Fièvre charbonneuse, Milzbrand s. Carbunculöses Fieber*).

Καὶ ἡ μὲν κακοήθης φλύκταινα διακρίνεται· 1) τοῦ ἀπλοῦ ἀνθρακος, διότι αὕτη ἀναπτύσσεται ταχέως ἐπὶ ἀβροφυοῦς καὶ μὴ κεκαλυμμένου δέρματος, ἐνῶ ὁ ἀνθραξ βραδέως καὶ συνήθως ἐπὶ τοῦ ἀδρoτέρου δέρματος τοῦ αὐχένος, ῥάχως, παρειῶν καὶ χειλέων· αὕτη παρίσταται ἐν ἀρχῇ τοῦ νοσήματος καὶ διὰ τοῦ ὕδαξισμοῦ ῥήγνυται καὶ μεταβάλλεται εἰς ἐσχάραν ἐπιπολαίαν, μικρὰν, σκληρὰν καὶ ἀσῆμον, παρακολουθουμένην ὑπὸ τοῦ ὄγκου καὶ περιβαλλομένην ὑπὸ φουσαλιδίων δίκην ἄλλω καὶ πέριξ τούτων ὑπὸ ἀφθόνου καὶ ὠχροῦ οἰδήματος, ἐνῶ εἰς τὸν ἀνθρακα ὁ ὄγκος παρίσταται τὸ πρῶτον, ἡ φλύκταινα ἐπέρχεται ἐφεξῆς, καὶ αὕτη ῥήγνυμένη μεταβάλλεται εἰς ἐσχάραν βαθεῖαν, μεγάλην, μαλθακὴν καὶ κώκοδμον, μὴ περιβαλλομένην ὑπὸ φουσαλιδίων καὶ ἀφθόνου οἰδήματος· αὕτη κεῖται ἐπὶ ὄγκου ἀνωδύνου καὶ ἐν τῇ κέντρῳ οἰῶναι πεπιεσμένου ἔνεκα τοῦ κατὰ τὴν περιφέρειαν ἐξέχοντος οἰδήματος, ἐνῶ εἰς τὸν ἀνθρακα ὁ ὄγκος ἐστὶν ὀδυνηρότατος καὶ κατὰ τὸ κέντρον προέχων, καὶ τέλος διότι τὸ περιεχόμενον αὐτῆς, ὡς καὶ τὸ αἷμα τοῦ πάσχοντος, περιέχουσι τῇ διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἐρευνῇ ἀφθονα βακτηριδία, ἐνῶ εἰς τὸν ἀνθρακα συντρίμματα καταστραφέντος ἰστοῦ καὶ πυροσφαίρια· 2) τῆς μάλινος τοῦ δέρματος, διότι ἡ κακοήθης φλύκταινα ἀναπτύσσεται κατὰ τὸ κέντρον τῆς ἐνοφθαλμισθείσης ὕλης καὶ πέριξ αὐτῆς παρίσταται ὁ ὄγκος καὶ τὸ οἶδημα, ἐνῶ εἰς τὴν μάλιν ἀναπτύσσονται πέριξ αὐτῆς καὶ κατὰ τὴν πορείαν τῶν λεμφικῶν ἀγγείων κοκκιώματα, μεταβαλλόμενα εἰς φλυκταίνας πολλαπλὰς καὶ περιβαλλόμενα ὑπὸ λεμφαγ-

γυρίτιδος μετὰ προηγηθέντων ρευματοειδῶν πόνων καὶ πυρετοῦ. Τὸ δὲ κακώθηδες οἰδήμα τοῦ βλεφάρου ἢ προσώπου διακρίνεται 1) τοῦ φλυκταινώδους ἐρυσιπέλατος, διότι εἰς ἐκεῖνο μὲν τὸ οἰδήμα ὥχρον καὶ μαλθακὸν αὐξάνει ταχέως, παρακολουθεῖται ὑπὸ ἐκτεταμένου σκληροῦ καὶ ὡσείδους ὄγκου διαχωρίζοντος τὸ ἀνώτατον βλέφαρον εἰς δύο ἡμισυ, φέρει φουσαλίδια ἢ φουσαλίδας μεταβαλλομένας εἰς ἐσχάρας καὶ ἐντὸς τοῦ περιεχομένου τῶν φουσαλίδων ἀνευρίσκονται. τῇ διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἐρευνῇ ἄπειρος ἀριθμὸς λεπτῶν βακτηριδίων τοῦ οἰδήματος τοῦ Koch, ἐνῶ εἰς τὸ φλυκταινώδες ἐρυσίπελας τὸ οἰδήμα ἐρυθρὸν ἢ ὑποκύανον αὐξάνει βραδέως, δὲν παρακολουθεῖται ὑπὸ ὄγκου, τὰ δὲ ἀνεγείρμενα φουσαλίδια διάφορα τὸ μέγεθος καὶ πολλαπλᾶ σπανίως μεταβάλλονται εἰς ἐσχάρας. 2) τοῦ δήγηματος τῶν ἐντόμων καὶ τοῦ ἀνατομικοῦ, διότι ἐκεῖνο ἀμέσως καὶ ἀνευ ἐπώσεως παρίσταται εἰς τὸ ἀνώτερον βλέφαρον, εἶναι μέγα ἐπεκτεινόμενον καὶ εἰς τὸ κατώτερον, παρακολουθεῖται ὑπὸ ὄγκου, ἐφ' οὗ τὰ φουσαλίδια καὶ αἱ ἐσχάραι, καὶ διαρκεῖ μακρότερον χρόνον, ἐνῶ τὸ ἀνατομικὸν καὶ τῶν ἐντόμων τὸ δῆγμα παρίσταται μετὰ τὴν περίοδον τῆς ἐπώσεως εἰς διαφόρους χώρας τοῦ προσώπου καὶ χειρῶν καὶ δὲν ἐκτείνεται, ἀλλὰ παρακολουθεῖται ὑπὸ οἰδήματος καὶ ὄγκου μικροῦ, μεταβαλλομένου εἰς φουσαλίδιον ῥηγνύμενον καὶ λήγοντος ταχέως. Ἡ ἐντερικὴ φλύκταινα τέλος, τὸ ἐντερικὸν οἰδήμα καὶ ἡ ἐντερικὴ μυκητιάσις ἢ καθόλου εἰπεῖν ὁ ἀνθρακώδης πυρετὸς χαρακτηρίζεται διὰ τῆς αἰφνιδίου ἀναπτύξεως καὶ τῆς ταχείας πορείας τῶν φαινομένων τοῦ ἐμέτου, διαρροίας, μέχρι κυανώσεως καὶ συμπτώσεως τοῦ πάσχοντος καὶ διακρίνεται τῆς σηψαιμίας ἢ πυαιμίας ἐκ τῆς αἰτίας, τῆς αἰφνιδίου παραστάσεως, τῆς ταχείας πορείας μετὰ τῶν γαστρικῶν φαινομένων.

Καὶ κατὰ μὲν τῆς νόσου ὁ ἰατρός συνιστᾷ προφυλακτικῶς 1) ν' ἀπομονώσῃ τὰ πάσχοντα ζῶα ἀπὸ τῶν λοιπῶν ὑγίων καὶ νὰ κτείνωσιν αὐτά. 2) νὰ ἐνταφιάζωσι βαθέως καὶ μακρὰν τῶν χωρίων τὰ σώματα τούτων καὶ ν' ἀπαγορεύωσιν αὐστηρῶς καὶ διὰ νόμου τὴν τε ἐκδορὰν καὶ τὴν πώλησιν τῶν κρεῶν αὐτῶν πρὸς τροφήν τοῦ ἀνθρώπου. 3) νὰ καίωσι καὶ καταστρέφωσι τὸ δέρμα καὶ τὰς τρίχας τῶν ἀνθρώπων πασχόντων ζώων καὶ νὰ μὴ παρέχωσι ταῦτα εἰς τὴν βιομηχανίαν ἢ τοῦλάχιστον νὰ ἐμβυθίζωσι ταῦτα ἐντὸς φαινικοῦ ὀξέος ἐπὶ μακρὸν χρόνον καὶ εἴτα νὰ παραδίδωσι πρὸς κατεργασίαν. 4) νὰ τηρῶσι μετὰ μεγίστης εὐλαθείας καθαρὰς καὶ ἀβλαβεῖς τὰς χεῖρας οἱ κατεργαζόμενοι τὰ δέρματα καὶ τὰς τρίχας τῶν ζώων τούτων ἢ οἱ ἀποδερνάντες αὐτά,

καὶ νὰ πλύνωσι συχνὰ αὐτάς διὰ σάπωνος ἢ τέφρας ἢ οὐρου ἢ διαλύσεως κρινοῦ ἄλλαντος ἢ φοινικοῦ ὀξέος. Ἐὰν ὅμως ἀναπτυχθῇ εἰς τινα ἢ κακοήθους φλυκταίνα ἢ τὸ κακὸν οἶδημα ὁ ἰατρός ἀμέσως, ἅμα τῇ παρουσίᾳ τῆς φλυκταίνης ἢ τοῦ οἰδήματος, διενεργεῖ τὴν ἀποτομὴν ἢ μᾶλλον τὴν σπασσοειδῆ τομὴν τοῦ πάσχοντος δέρματος, εἴτα ἀπάγει τὰ τμηθέντα καὶ καυτηριάζει ἅπασαν τὴν ἀνεωχθεῖσαν ἐπιφάνειαν διὰ μοτοῦ βεβρεγμένου ἐντὸς ἀτμίζοντος ἐρυθροῦ νιτρικοῦ ὀξέος ἢ πεπικνωμένου καυστικῆς κάλεως ἢ φοινικοῦ ὀξέος (καὶ οὐχὶ διὰ τῶν ἄλλοτε ἐν χρήσει καυτηρίων τοῦ θειικοῦ ὀξέος, χλωριούχου ψευδαργύρου, νιτρικοῦ ἀργύρου, νιτρικοῦ ὀξειδωμένου ὑδραργύρου, ὑπερχλωριούχου ὑδραργύρου, χλωρούχου ἀντιμονίου ὑγροῦ, καυστικῆς ἀμμωνίας κτλ. εἰ καὶ ἐθεωρήθησαν ἀγαθὰ ὡς προκαλοῦντα ταχέως τὴν πύησιν). Ἐφεξῆς τίθησιν ἐπὶ τοῦ τραύματος μοτὸν βεβρεγμένον ἐντὸς διαλύσεως φοινικοῦ ὀξέος, περιδίδει δι' ἀπλοῦ ἐπιδέσμου βεβρεγμένου καὶ τούτου ἐντὸς τῆς αὐτῆς διαλύσεως, ὅπως καταστραφῶσι πάντα τὰ μὴ φθαρέντα διὰ τοῦ καυτηρίου βακτηρίδια, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐφαρμόζει τὰ διὰ λίνου θερμὰ καταπλάσματα πρὸς τὴν ἀπόπτωσιν τῆς γαγγραινώσεως ἐσχάρας καὶ τὴν παραγωγὴν ἀγαθοῦ πύου· τὰς ἐπιούσας ἡμέρας ἐπαναλαμβάνει τὴν καυτηρίασιν καὶ τὴν λοιπὴν θεραπείαν ὅπως πάντα τὰ πράσινα καταστραφῶσι, καὶ ἀφοῦ τοῦτο γένη καὶ ἀποπέσῃ ἡ ἐσχάρα, τὸ ὑπολειφθὲν τραῦμα θεραπεύει ὡς ἀπλοῦν διὰ τῶν ἐρεθιστικῶν ἢ στυπτικῶν ἀλοιφῶν ἢ διὰ τοῦ φοινελαίου. Ἐὰν ὅμως τὰ βακτηρίδια εἰσδύσωσιν ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος τοῦ πάσχοντος καὶ ἀναπτυχθῇ ἀνθράξ ἢ οἶδημα ἢ μυκητίσεις ἐντερικὴ παρισταμένη διὰ γαστρικῶν φαινομένων, ὁ ἰατρός ἀναγράφει ἐμετικὸν πρὸς τὴν ἀποβολὴν τοῦ ληφθέντος μεμολυσμένου κρέατος καὶ μετ' αὐτὸ ἢ καὶ ἀμέσως τὴν κίνην εἰς μεγάλας δόσεις μετὰ φοινικοῦ ὀξέος, τὰ ὑπόξυνα ποτὰ μετὰ ζωμοῦ κρέατος καὶ οἶνου γενναίου, καὶ ἐφεξῆς κατὰ τῆς λεμφαγγειίτιδος, τῶν μεταστατικῶν ἀποστημάτων συμπτωματικῶς τ' ἀνάλογα.

244 Rp. Acid. carbol. gr xv
Chinin sulphur. dr. $\frac{1}{2}$
m. f. pilul. N. x
D. S. καθ' ὥραν ἓν

245 Rp. Chinin sulphur. dr. $\frac{1}{2}$
Solv. in Aq. fontan unc. $\frac{1}{2}$
Acid. carbol. dl. gtt. x
Vin. rigoro. unc. ii. D.

3. Λύσσα παρ' ἀνθρώποις.

Τὸ σὺνδέποτε αὐτομάτως ἀναπτυσσόμενον νόσος, ἀλλ' αἰετοῦ διὰ τοῦ ἐνερθηλατισμοῦ τοῦ τῆς λύσσης τοῦ μεταδιδόμενον ὑπὸ πᾶν πασχόν-

των κυνῶν ($90 \frac{0}{0}$), γαλῶν ($4 \frac{0}{0}$), λύκων ($4 \frac{0}{0}$), ἀλωπέκων ($2 \frac{0}{0}$),
 δηξάντων ἐν καιρῷ τῆς λύσεως αὐτῶν τοὺς ἀνδρας ($60 \frac{0}{0}$) ἢ τὰς γυναικας ($40 \frac{0}{0}$), ἡλικίας συνήθως 10—40 ἐτῶν κατὰ τὰ ἀνω ἄκρα ($53 \frac{0}{0}$), τὴν κεφαλὴν καὶ πρόσωπον ($22 \frac{0}{0}$), τοὺς πόδας ($22 \frac{0}{0}$) ἢ τὸ κορμὸν ($3 \frac{0}{0}$), ἐκλήθη λύσσα. Αὕτη δὲ ἐξαγγέλλεται κατὰ μὲν τὴν περίοδον τῆς ἐπώσεως (ἥτις διαρκεῖ 3—18 ἡμ. ἐπὶ $6 \frac{0}{0}$; 18—60 ἡμ. ἐπὶ $60 \frac{0}{0}$ ἢ ὑπὲρ τὰς 60 ἡμ. ἐπὶ $34 \frac{0}{0}$ καὶ ἐπὶ νεαρῶν τὴν ἡλικίαν ὄντων ἡλικίας 3—20 ἐτ. 44 ἡμ., ἐπὶ δὲ προγεχωρημένων ἡλικίας 20—70 ἐτ. 75 ἡμ.) διὰ μόνης τῆς ἐπουλώσεως τοῦ ἐπενεχθέντος τραύματος, εἰ καὶ ὁ φοβερὸς οὗτος ἰὸς κατὰ τὸ ἥμερον τοῦτο διάστημα ἀπεργάζεται βαθεῖας τῶν νευρικῶν κέντρων (τῆς γεφύρας καὶ τοῦ προμήκου μυελοῦ) βλάβας, καταστρεφούσας τὴν ζωὴν τοῦ ἀτόμου κατὰ δὲ τὴν περίοδον τῶν προδρόμων, διαρκοῦσαν 1—10 ἡμ., διὰ κεφαλαλγίας καὶ ἀϋπνίας, δι' ὀδοντισμοῦ ἢ πόνου κατὰ τὴν τρωθεῖσαν χώραν, διὰ μελαγχολίας ἀφαιρούσης πᾶσαν ἠθικὴν εὐχαρίστησιν, διὰ λαλιᾶς δυσκαταλήπτου, προερχομένης ἐκ τῆς συσπάσεως τῆς γλώσσης καὶ τῆς ἀνωμάλου ἀρθρώσεως τῶν λέξεων καὶ ταύτοχρόνως διὰ δυσπνοίας ἐπερχομένης ἐκ τῆς συσπάσεως τῶν μυῶν τοῦ θώρακος καὶ ἀναγκάζουσιν τὸν ἀρρωστον νὰ στεναῇ κατὰ τὴν περίοδον τοῦ ὑδροφοβικοῦ παροξυσμοῦ διὰ δυσπνοίας ἰσχυρᾶς, καταδηλουμένης ὑπὸ τε τῆς συριζούσης εἰσπνοῆς καὶ τῆς οἰμωζούσης δίκην ὑλακῆς κυνὸς ἐκπνοῆς, διὰ δυσκαταποσίας μεγίστης, μάλιστα ὑγρῶν, προκαλούσης οὐ μόνον ἐπὶ τῇ ἀπλῇ θέᾳ τοῦ ὕδατος σπασμούς τῶν μυῶν τοῦ φάρυγγος, ἀναγκάζοντας αὐτὸν ν' ἀποστρέφῃ τὸ πρόσωπον ἢ φεύγῃ (ὑδροφοβία), ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ μνήμῃ τούτου ἢ καὶ ἄλλῃ τινὶ ἐρεθισμῷ ἐκ λάμποντος σώματος κτλ. τρόπον τῶν ἄκρων καὶ σπασμούς καθολικοὺς τοῦ σώματος, διὰ φαινομένων μανίας ποτὲ μὲν λόγων ποτὲ δὲ ἔργων καὶ τέλος διὰ τῶν φαινομένων τῆς παραλύσεως διακοπτόντων τὴν ζωὴν τοῦ πάσχοντος.

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης ὡς προφυλακτικὰ μέσα διατάσσονται 1) ἡ ἐλάττωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κυνῶν διὰ τε τῆς μεγάλης φορολογίας τῶν ἰδιωτικῶν καὶ διὰ τῆς καταδιώξεως καὶ ἀπαδώσεως τῇ φυσιολογικῇ ἐργαστηρίῳ ἢ τῆς φαρμάκῳ δηλητηριάσεως τῶν ἀδεσπύτων· 2) ἡ ἀναίρεσις τῶν λυσσάντων καὶ αὐτῶν τῶν ὑπόπτων δηχθέντων κυνῶν παρὰ παντὸς πολίτου· 3) ἡ ὑποχρέωσις τῶν κυρίων νὰ θέτωσι γέμωτρον καὶ παρέχωσι τοῖς κυσὶ αὐτῶν καθαρὸν ἀείποτε ὕδωρ, διότι πιθανὸν τὰ ζῶα ταῦτα νὰ λαμβάνωσι τὸ προκαλοῦν τὴν λύσσαν παράσιτον διὰ τοῦ ὕδατος. Ὅταν δὲ ἄτομὸν τι δηχθῇ ὑπὸ λυσσάντος ἢ καὶ ὑπόπτου κυνὸς

ό Ιατρός πάραιτα ἢ μετὰ ὥρας τινὰς καὶ ἡμέρας ὀφείλει (καὶ ἡ ἔλλειψις
 τοῦ εἶναι ἀδικαιολόγητος) νὰ περιδέσῃ τὸ μόριον, ν' ἀποπλύνῃ τὸ τραῦμα
 διὰ χλιαροῦ ὕδατος καὶ ἐφεξῆς διὰ διαλύσεως φαινικοῦ ὀξέος, ν' ἀνοί-
 ξῃ αὐτὸ διὰ μαχαιρίου, ἐὰν ἦ βαθὺ καὶ σκολιόν, καὶ νὰ καυτηριάσῃ
 τοῦτο διὰ θειικοῦ ἢ νιτρικοῦ ὀξέος ἀκράτου, διὰ πετυκνωμένης διαλύ-
 σεως καυστικοῦ κάλεως, διὰ βουτύρου τοῦ ἀντιμωνίου (ὕγρων καυτη-
 ρίων δυναμένων νὰ εἰσδύσωσιν ἐφ' ὅλων τῶν κοιλωμάτων τοῦ τραύμα-
 τος) ἢ διὰ πεपुरακτωμένου σιδηρίου, χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου (στερεῶν
 καυτηρίων μὴ εἰσδύοντων εἰς πάντα τὰ κοιλώματα τούτου) ἀποκρούων
 τὴν συστηθεῖσαν ἐκτομὴν τοῦ μέλους, ἐφ' οὗ τὸ τραῦμα, διότι ὁ ἴδς
 τῆς λύσεως ἀπορροφᾶται ταχέως, ὡς καὶ τὴν διὰ τοῦ στόματος ἐκμύ-
 ζουσιν τοῦ τραύματος ὑπὸ τρίτου, διότι εἶναι πρόξενος βλάβης εἰς αὐ-
 τόν. Ἡ δὲ παρατήρησις ἐδειξεν ὅτι ἐπὶ 249 δηχθέντων καὶ καυτηρια-
 σθέντων ἀπεβίωσαν 89 ἤτοι 35,7 τοῖς $\frac{0}{100}$, ἐπὶ δὲ 117 δηχθέντων καὶ
 μὴ καυτηριασθέντων ἀπεβίωσαν 96 ἤτοι 82 τοῖς $\frac{0}{100}$. Μετὰ ταῦτα κατὰ
 τὴν μακρὰν περίοδον τῆς ἐπωάσεως ὁ Ιατρός ἀναγκάζεται νὰ συμβου-
 λεύῃ τὴν χρῆσιν τῶν ἀντισηπτικῶν φαρμάκων, τοῦ φαινικοῦ ὀξέος ἐσω-
 τερικῶς δίκην καταπατίων, ὡς καὶ αὐτῶν τῶν μυστικῶν φαρμάκων,
 τῶν μεταδοθέντων ἐκ παραδόσεως εἰς ἰδιώτας καὶ ἐνεργούντων τὴν
 καταστροφήν τοῦ ἀπορρηφθέντος ἐν τῷ σώματι ἰοῦ τῆς λύσεως, ἀπερ-
 δυστυχῶς μέχρι τοῦδε τὸ Ἰατροσυνέδριον οὐκ ἠδυνήθη νὰ συναξῇ, γνω-
 στοποιήσῃ τοῖς πᾶσι καὶ κρίνῃ περὶ τῆς ὠφελείας αὐτῶν διὰ τῆς πειραμα-
 τικῆς ἐρεῦνης καὶ τῆς κλινικῆς παρατηρήσεως. Τοιαῦτα φάρμακα εἰσὶν ἡ
 κόνις τῆς ἐν Ἀδραβίδᾳ τῆς Ἡλείας γυναικός, διδομένης ἀείποτε, ὡς λέ-
 γουσι, μετ' ἐπιτυχίας ἐντὸς οἴνου (συνισαμένης ἐκ τῶν φύλλων φυτοῦ τίνος
 καὶ πιθανῶς ἐκ τῆς ἀναγλλιδος *anagallis arvensis* ἢ τοῦ κυνογλώσσου
 ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἐν χρήσει οὐσης)· τὸ ἐκλείγμα τοῦ ἐν τῇ
 Μονῇ Πόρου καλογράφου, (διδόμενου ἐπίσης ὡς λέγουσι μετὰ τινος ἐπι-
 τυχίας καὶ συνισταμένου πιθανῶς ἐκ κανθαρίδων)· τὰ ἐκλείγματα τῶν
 ἐν Καλάμαις, Ζακύνθῳ, Ἀγρινίῳ εἰδικῶς τὴν θεραπείαν τοῦ νοσ. τού-
 του ἐπικυγελλόμενων, διδόμενα ὡς ἀναφέρουσι τινὲς μετὰ τινος ἐπιτυ-
 χίας (μὴ γνωστὰ τὴν σύστασιν). Πάντα δὲ τὰ ὑπὸ τῶν εὐρωπαίων Ια-
 τρῶν ἀναγραφόμενα ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, δηλ. τὸ ἐκχύλισμα τῆς
 εὐθαλείας (Münch), αἱ ἐπιτριβαὶ τῆς ὑδραργυρούχου ἀλοιφῆς μέχρι
 σιελισμοῦ (Boerhaave), αἱ ἀραιμάξεις μέχρι λειποθυμίας (Brous-
 sais), αἱ ἐν ταῖς φλεβίσι ἐνέσεις χλιαροῦ ὕδατος (Magendie) καὶ ἐνίοτε
 ὀπιούχου (Dupuytrin), τὰ θερμὰ λουτρά (Celsus), εἴτε αἱ ὑποδερμικαὶ

ένέσεις τῆς ἀτροπίνης, τῆς κινίνης (Guala) τῆς κυράρης, τῆς δατουρίνης, ἢ χρήσις τοῦ ἄρσενικοῦ, ὡς καὶ ἡ φημισθεῖσα καυτηρίασις τῶν τῆς λύσης φυσαλιδίων ὑπὸ τὴν γλῶσσαν μετὰ τῆς ἐπακολούθου χρήσεως τῆς *genista tinctoria* (Marochetti) ἐδείχθησαν ὑπὸ τῆς πείρας ἀνωφελῆ. Κατὰ τὴν περίοδον τῶν προδρόμων τέλος, ὁ ἰατρός παραινεῖ τὴν τε πνευματικὴν καὶ σωματικὴν ἡσυχίαν τῷ πάσχοντι ἥτοι τὴν ἀπομάκρυνσιν ὅλων τῶν ἐρεθιστηρίων, τῶν ἀντανακλώντων κατόπτρων, τοῦ ἀπλέτου φωτός, τῶν ἰσχυρῶν κρότων, τῶν δυσαρέστων ἀντικειμένων καὶ ἀτόμων, ὡς καὶ τὴν παραμυθίαν αὐτοῦ διὰ διηγήσεων εὐαρέστων, ἵνα μὴ καταβληθῇ ὑπὸ μελαγχολίας· καὶ ἐὰν μὲν ἐκραγῇ ὁ ὑδροφοβικὸς παροξυσμὸς, ἀνάγκη νὰ ἐνδύσων αὐτὸν τὸν τῶν παραφρόνων χιτῶνα, ν' ἀφαιρέσῃ πάντα τὰ κοπτερὰ ὄργανα ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος, νὰ προφυλάσσωνται οἱ περιστοιχοῦντες τὸν ἄρρωστον καὶ ὁ ἰατρός ἀπὸ τῆς μανιώδους ὀργῆς αὐτοῦ καὶ νὰ προσφέρῃ ἐπὶ ἀσθέστου δίψης τεμάχια πάγου, ἐπὶ δυσπνοίας καὶ δυσκαταποσίας τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς χλωριᾶλης, μορφίνης, τὸν νιτρώδη ἀμυλικὸν αἰθέρα καὶ σπανίως τὰς εἰσπνοὰς τοῦ χλωροφορμίου καὶ τὸν ἤλεκτρισμόν.

246 Rp. Chloral. dr. ii
Muccilag. Salep. unc v
D: S. 2 κλύσματα

247 Rp. Chloral. dr. i
Aq. destill unc. $\frac{1}{2}$
D. ὑποδερμ. ἐνέσεις.

4. Ἐπιζωοτικαὶ ἄφθαι παρ' ἀνθρώποις.

Τὸ παρ' ἡμῖν σπανιώτατον τοῦτο νόσ. τὸ μεταδιδόμενον εἰς τὸν ἀνθρώπον διὰ τῆς ἀλμέξεως πασχουσῶν ἀγελάδων ἢ διὰ τῆς παραλαβῆς τοῦ μὴ θεβρασμένου γάλακτος αὐτῶν καὶ τὸ παριστάμενον διὰ τε τῶν φαινομένων ὀξέος γαστροεντερικοῦ κατάρρου καὶ διὰ τῆς ἀναπτύξεως κατὰ τοὺς ὄνυχας καὶ τ' ἄκρα τῶν δακτύλων ἢ τὰ χεῖλη, τὸ πρόσωπον καὶ τὸ στήθος φυσαλιδίων, ῥηγνυμένων καὶ ἀποτελούντων ἄφθας ἢ ἐκδοράς, ἐκλήθη *ἐπιζωοτικαὶ ἄφθαι*.

Κατὰ τῆς νόσου ὡς προφυλακτικὰ μέσα διατάσσονται ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ἀμέλξεως τῶν πασχουσῶν ἀγελάδων καὶ τῆς πωλήσεως τοῦ γάλακτος αὐτῶν, ὡς καὶ ἡ ὑποχρέωσις τοῦ λαμβάνειν αὐτὸ θεβρασμένον· κατὰ δὲ τῆς νόσου συμπτωματικῶς τὰ ὑπόζυνα ποτὰ καὶ τὰς διὰ φαινικοῦ ὀξέος πλύσεις.

5. Δήγματα ἐντόμων, ἀραχνοειδῶν ἢ ὄφρων.

Ἡ μέλισσα ἢ ἡ σφήξ, ὁ σκορπίος, ἡ μυκάλη, ἡ ταράντουλα καὶ

ἡ σκολοπένδρα (μυριάπους), ἐπίσης ὁ κρόταλος καὶ ἡ λάχσις, ὁ τριγωνοκέφαλος, ἡ ἔχιδνα, ὁ κόθρας, ὁ βύγγαρος καὶ ἡ νάγια, δάκνοντα τὸν ἄνθρωπον καὶ εἰσάγοντα τὸν ἰὸν αὐτῶν ἐντὸς τοῦ σώματος τοῦ δηληθέντος, προκαλοῦσιν εἴτε ἀπλήν *δερματίτιδα*, ὅταν ὁ ἰὸς μὴ ᾖ δηλητηριώδης (ἐπὶ ἐντόμων) ἢ ὅταν οὗτος ᾖ δηλητηριώδης ἀλλ' οὐκ ἀπερροφήθῃ (ἐπὶ ἀραχνοειδῶν), εἴτε *δηλητηρίασις τοῦ αἵματος μετ' ἐξογώσεως* τῶν λεμφικῶν ἀδένων καὶ βλάβης τοῦ νευρικοῦ συστήματος, διακόπτουσιν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ πάσχοντος, ὅταν ὁ ἰὸς ᾖ δηλητηριώδης καὶ ἀπερροφήθῃ (ἐπὶ ὄφειων).

Καὶ κατὰ μὲν τῆς δερματίτιδος τῆς παραγομένης διὰ τοῦ ἰοῦ τῶν μελισσῶν ἢ σφηκῶν, ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει μόνον τοπικῶς τὰ διὰ ψυχροῦ ἢ γουλαρδείου ὕδατος ἐπιθέματα. Κατὰ δὲ τῆς δερματίτιδος τῆς παραγομένης διὰ τοῦ ἰοῦ τῶν ἀραχνοειδῶν, ἐπειδὴ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἶναι δηλητηριώδης καὶ δύναται ν' ἀπορροφηθῇ, ὁ ἱατρὸς τελεῖ ἅμα τῇ δόξῃ τὴν ἐκθλίψιν τοῦ τραύματος πρὸς ἀποβολὴν τοῦ εἰσυχθέντος ἰοῦ καὶ ἐνίοτε τὴν ἐκμύζην τούτου διὰ κενῶν σικυῶν (καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ στόματος), εἴτα τὰ διὰ γουλαρδείου ὕδατος ἢ πάγου ἐπιθέματα καὶ ἐσωτερικῶς τὰ διαφορητικὰ ποτὰ μετὰ ὀξικῆς ἀμμωνίας, πρὸς ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἀπορροφηθέντος ἰοῦ διὰ τοῦ δέρματος τοῦ πάσχοντος. Κατὰ δὲ τῆς δόξεως ἰοβόλων ὄφειων, ἐπειδὴ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἶναι δηλητηριωδέστατος, ὁ ἱατρὸς ἐνεργεῖ πάραυτα τὴν περιδῆσιν τοῦ μέλους ἂν ὦν τοῦ δῆγματος, τὴν σχάσιν τῆς δηχθείσης χώρας, τὴν ἀπομύζην τοῦ εἰσυχθέντος ἰοῦ διὰ κενῶν σικυῶν, καὶ τὴν ἀπόπλυσιν τοῦ τραύματος διὰ διαλύσεως φαινικοῦ ὀξέος ἢ καυστικοῦ κάλεως· ἐὰν δὲ παρήλθῃ πολὺς χρόνος καὶ φόβος ᾖ ὅτι ὁ ἰὸς ἀπερροφήθῃ, ἢ ἐὰν μετὰ τὴν περιδῆσιν τοῦ μέλους καὶ τὴν ἀπόπλυσιν τοῦ τραύματος τὴν χρῆσιν τῶν ὑπὸ τῆς πείρας συστατινῶν εἰδικῶν φαρμάκων (τῶν κοινῶς λεγομένων ὀφειδοχόρτων), ὧν νεωστὶ ἐγνώσθη ὡς τοιοῦτον τὸ Guaco ὑπὸ Tschudi, ὅτε δὲ ποιεῖ τὴν ἀπεξέρθρωσιν τοῦ δακτύλου ἢ τῆς ἀκρας χειρὸς καὶ αὐτὴν ἐνίοτε τὴν ἀποτομὴν τοῦ βραχίονος, εἰ μὴ ἐγένετο ἡ ἀπορρόφσις, ὅπως λυτρώσῃ τὸ ὄλον· σὺν τούτοις ἀναγκάσει ἐσωτερικῶς τὴν καυστικὴν ἀμμωνίαν ἐν ἐγχύμασι τείου ἢ φιλύρας, τὸ φαινικὸν ὀξύ ἐν ἀφεψήμασι κίνας, τοπικῶς τὰς πλύσεις διὰ φαινικοῦ ὀξέος ἢ στυπτικῶν διαλύσεων καὶ κατὰ τῶν ἐξεχόντων συμπτωμάτων τὰ ἀνάλογα ἤτοι τὴν χλωράλην κατὰ τῶν πύων, τὸν οἶνον κατὰ τῆς συμπτώσεως.

6'. Τῇ εἰσβολῇ τοῦ παρὰ σίτου.

1. Ἐχينوκοκκίαισις.

Τὸ ἐν τοῖς κυσὶ ξενιζόμενον παρὰ σίτον, τὸ συνιστάμενον ἐκ κεφαλῆς καὶ τριῶν ἄρθρων μήκους 3—4 ὑποχιλ. γ.μ. καὶ τὸ κληθὲν ταινία ἢ ἐχινόκοκκος (*taenia echinococcus*) παράγει ὠάρια μικρὰ ἐντὸς τοῦ τρίτου αὐτῆς ἄρθρου, ἅτινα ἀποπίπτουσι διὰ τῶν ὑποχωρημάτων τοῦ κυνὸς καὶ μεταβαίνουνσι διὰ τοῦ ποτίμου ὕδατος ἢ διὰ τῶν πρὸς τροφήν χρησίμων ὠμῶν χόρτων ἐντὸς τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος τοῦ ἀνθρώπου. Ταῦτα εἰσδύοντα ἐν τῇ πυλαίᾳ φλεβίᾳ ἢ κατασκηνοῦσιν ἐντὸς τοῦ ἥπατος αὐτοῦ (ἐπὶ 383 περιπτώσεων ἐντὸς τοῦ ἥπατος 166) ἢ παρασυρόμενα ὑπὸ τοῦ ρεύματος τοῦ αἵματος ταύτης μεταφέρονται ἐντὸς πάντων τῶν ὀργάνων τοῦ σώματος τούτου (ἐντὸς τῶν πνευμάτων 40, τῶν νεφρῶν 30, τοῦ σπληνὸς 24, τῶν ἐν τῇ μικρᾷ λεκάνῃ ὄργ. 16, τοῦ ἐγκεφάλου 20(?), τῶν ὀστέων 17, τοῦ νωτιαίου μυελοῦ 10, τῆς καρδίας 10 καὶ τῶν λοιπῶν ὀργάνων 50) καὶ ἔχει, ἀφοῦ τύχῃσι τῶν πρὸς θρέψιν χρησίμων συνθηκῶν, ἀναπτύσσονται, παράγουσι κύστεις διαφόρου μεγέθους· αὗται δὲ συνίστανται ἐκ διπλοῦ ὑμενίου (ἐξωτερικοῦ παχέας ἀνίστου καὶ λευκοῦ, ἐσωτερικοῦ βλαστογόνου λεπτοῦ καὶ κοκκώδους) καὶ περικλείουσιν οὐδέτερον ἢ ἀλκαλικόν τι ὑγρὸν (ὕδρα τῖδες μητρικαί) καὶ ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὑμενίου τούτων ὅτε μὲν βλαστάνουσι βαθμηδὸν μᾶλλον ἢ ἥττον πολλὰ κεφαλαὶ (σκόληκες τῆς ἐχίνοκοκκου ταινίας ἢ ἐχινόκοκοι), φέρουσι δηλ. κατὰ κορυφὴν στέφανον ἐξ ἀγκίστρων καὶ ἐφεξῆς τέσσαρα ἀπορροφητικὰ στόμα, καὶ λήγουσι εἰς στείλειον, δι' οὗ συνέχονται μετὰ τοῦ βλαστογόνου ὑμενίου, ἢ ἀποβροχιζόμεναι καὶ πλέουσαι ἐν τῷ ὑγρῷ (ὕδρα τῖδες μητρικαὶ ἐχίνοκοκοί), ὅτε δὲ, ἀναδιπλούμενου καὶ περισφιγγομένου αὐτοῦ, σχηματίζονται νέα κύστεις ἐντὸς τῶν ἀρχικῶν, περιέχουσαι καὶ αὗται μίαν ἢ πλείους κεφαλὰς ἐχίνοκόκκων καὶ ἐλεύθεραι γενόμεναι τῇ ῥήξει τῶν ἀρχικῶν κύστεων (ὕδρα τῖδες θυγατέριαι καὶ ἐνδόγονοι ἐχίνοκοκοί), ὅτε τέλος, σφρικνούμενου τούτου καὶ ἀπατιτανουμένου καὶ τῶν ἐν τούτῳ κεφαλῶν τῶν ἐχίνοκόκκων θνησκουσῶν, παρίστανται κύστεις ἔχουσαι πεπαχυμένον τὸ ἐξωτερικὸν ὑμένιον, λιπώδῃς ἐκπεφυλισμένον τὸ ἐσωτερικὸν ὑγρὸν, ἐν ᾧ διαπλέουσι τὰ ἀγκίστρα τῶν ὑπαρχόντων καὶ θανόντων ζώων (ἀκεφαλοκύστεις ἢ ὕδρα τῖδες μητρικαὶ ἢ θυγατέριαι ἐχίνοκοκοί) (πρὸς διάκρισιν τοῦ σπανίου καὶ ὑπὸ Vir-

chow περιγραφέντος πολυχώρου ἐχινοκόκκου (echinococcus multilocularis) τοῦ παρισταμένου δίκην μεγάλου ὄγκου).

Αἱ ὑδατίδες αὗται τῶν ἐχινοκόκκων ἀναπτύσσονται ἐντὸς ἑνὸς ἢ πλείονων ταῦτοχρόνως ὀργάνων τοῦ ἀνθρώπου βραδέως καὶ τότε προκαλοῦσιν, ὡς πάντες οἱ ὄγκοι, πίεσιν καὶ κατερμήωσιν τῶν στοιχείων αὐτῶν καὶ τῶν παρακειμένων ἀγγείων ἢ ἀγωγῶν καὶ δι' αὐτῆς κώλυνσιν τῆς ἐνεργείας, παθητικὴν ὑπεραιμίαν τούτων καὶ ἀτελῆ ἐκκρίσιν τῶν διὰ τῶν ὀχετῶν ἐκκρινόμενων, προσέτι, ὡς ἀλλότρια σώματα, χρονίαν πυητικὴν φλεγμονὴν τῶν παρενθέτων τῶν ὀργάνων ἰστῶν καὶ ἐπομένως ἀποστήματα καὶ πυαιμίαν, ἐκδηλουμένην διὰ τοῦ ἐκτικῆς πυρετοῦ, καὶ τέλος καταστροφὴν τῶν παρακειμένων μορίων καὶ ἐκκένωσιν τοῦ κοίλου χώρου τούτων εἴτε κατ' εὐθείαν πρὸς τὰ ἔξω εἴτε ἐντὸς τῆς κοιλοτήτος ἄλλου ὀργάνου καὶ ἐκείθεν πρὸς τὰ ἔξω, (αἱ τοῦ ἥπατος ὑδατίδες ἐκκενοῦνται πρὸς τὰ ἔξω διὰ τῶν βρόγχων τῶν πνευμόνων). Καὶ ἐὰν μὲν αὗται ἀνεπτύχθῃσιν ἐντὸς τοῦ ἐγκεφάλου καὶ σπανίως τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἢ μεταξὺ τῶν μηνίγγων αὐτῶν (**ὑδατίδες ἐχινοκόκκων τοῦ ἐγκεφάλου ἢ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἢ ἐχινόκοκκοι τῶν ὀργάνων τούτων**) ἐξαγγέλλονται, ὡς πάντες οἱ ὄγκοι τῶν ὀργάνων τούτων, διὰ πόνων ἰσχυρῶν παρακολουθουμένων ὑπὸ σκοτεινίας ἐμέτου καὶ σπασμῶν καὶ αὐξανόμενων μέχρι ἐντελοῦς ἀναισθησίας ἢ διὰ δυσκινησίας τῶν ἄκρων μέχρι παραλύσεως. Ἐὰν δὲ αὗται ἀνεπτύχθῃσιν ἐντὸς τῶν πνευμόνων ἢ μεταξὺ τῶν πετάλων τοῦ ὑποζωότος (**ὑδατίδες ἐχινοκόκκων τῶν πνευμόνων καὶ τῆς πλευρᾶς ἢ ἐχινόκοκκοι τούτων**) ἐξαγγέλλονται διὰ πόνων μονίμων, δυσπνοίας ἀναλόγου τῆς πίεσεως τῶν ὀργ., βηχὸς μετὰ αἰμάτηρων πτυέλων, καὶ ἐστὶν ὅτε, τῇ κοινωνίᾳ αὐτῶν μετὰ βρόγχου, δι' ἀποχρέμψεως συντριμμάτων ἢ καὶ ὀλοκλήρου ὑδατίδος, προσέτι διὰ κυρτότητος τοῦ θώρακος περιορισμένης, ἀσάκεις κεῖνται κατ' ἐπιπολὴν, ἀμβλύτητας κατὰ τὴν ἐπίκρουσιν, ἐλλείψεως τῶν θωρακικῶν δονήσεων καὶ ἐλαττώσεως ἢ ἐντελοῦς πύσεως τοῦ ἀναπνευστικῆς ψιθυρίσματος κατὰ τὴν ἀκρόασιν. Ἐὰν ἀνεπτύχθῃσιν ἐντὸς τῆς καρδίας ἢ τῶν ἀγγείων (**ὑδατίδες ἐχινοκόκκων τῆς καρδίας ἢ ἐχινόκοκκοι αὐτῆς**) ἐξαγγέλλονται ἐνίοτε μὲν διὰ φαινομένων ποικιλωτάτων, προκαλουμένων ἐκ κωλύματος τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος, στενώσεως ἢ ἀνεπαρκείας τῶν βαλβίδων, περικαρδίτιδος, ἐμβολῆς καὶ μάλιστα τῶν πνευμονικῶν ἀρτηριῶν ἢ καὶ τῶν ἀγγείων τῆς μεγάλης κυκλοφορίας, ἄλλοτε δὲ δι' οὐδενὸς φαινομένου ἢ διὰ πάντη διαφόρων φαινο-

μένων, ὁσάκις κεῖνται εἰς τὰ τοιχώματα αὐτῆς. Ἐὰν δὲ ἀνεπτύχθησαν ἐντὸς τοῦ ἥπατος (**ὕδατίδες ἐχίνοκοκκίων τοῦ ἥπατος ἢ ἐχινόκοκοι τοῦτου**) ἐξαγγέλλονται διὰ πόνων ἄντανακλωμένων πρὸς τὴν ὠμοπλάτην ἢ βάρους κατὰ τὸ ὑποχόνδριον, διὰ βραδείας καὶ ἀνευ πυρετοῦ εἰς νεαρὰ ἄτομα τελουμένης ἐξογκώσεως τοῦ σπλάγχνου τοῦτου εἴτε κατὰ τὸν ἀριστερόν αὐτοῦ λαβὸν, ἀφικνούμενον κάτω τῆς ὀμφαλικῆς γραμμῆς, εἴτε κατὰ τὸν δεξιόν, κυρτοῦντα τὸν θώρακα καὶ ἐξερχόμενον τῶν φυσικῶν αὐτοῦ ὀρίων, παρισταμένης εἰς τὴν ἀφὴν λείας ὑποκλειδαζούσης καὶ ὑποτρεμούσης, ἐφ' ὅσον οὐκ εἰσὶ διατεταμένα τὰ τοιχώματα τοῦ κοίλου αὐτῶν χώρου, σὺν τούτοις ἐνίοτε δι' ἑκτέρου, ὁσάκις πιέζονται οἱ χοληδόχοι πόροι, διὰ τινων φαινομένων κωλύματος τῆς κυκλοφορίας τοῦ ἥπατος, ὅταν πιέζωνται ἢ πυλαία ἢ ἡ κοίλη φλέψ, καὶ δι' ἐμβολῶν ἢ περιτονίτιδος ἢ πλευροπνευμονίας δεξιᾶς, ὅταν εἰσδύσωσιν ἐντὸς τῆς κοίτης φλεβὸς ἢ τοῦ περιτοναίου ἢ τοῦ ὑπεζωκότος. Ἐὰν δὲ ἀνεπτύχθησαν ἐντὸς τοῦ σπληνός (**ὕδατίδες ἐχίνοκοκκίων τοῦ σπληνός ἢ ἐχινόκοκοι τοῦτου**) ἐξαγγέλλονται διὰ πόνων ἰσχυρῶν, ὁσάκις βλάπτηται ὁ ἄθρὸς περισπλήνιος ὕμην, ἢ βάρους κατὰ τὸ ὑποχόνδριον, διὰ γαστρικῶν φαινομένων καὶ διὰ βραδείας ἐξογκώσεως τοῦ ὀργάνου τοῦτου, ἀνευ ἐλαιογενοῦς καχεξίας, παρισταμένης εἰς τὴν ἀφὴν λείας ὑποκλειδαζούσης καὶ ὑποτρεμούσης. Ἐὰν τέλος ἀνεπτύχθησαν εἰς τοὺς νεφροὺς ἢ τὰ ἐπινεφριδία (**ὕδατίδες ἐχίνοκοκκίων τῶν νεφρῶν καὶ ἐπινεφριδίων ἢ ἐχινόκοκοι αὐτῶν**) ἐξαγγέλλονται διὰ βάρους κατὰ τὴν ὀσφυακτὴν χώραν καὶ οὐχὶ διὰ πόνου, δι' ἐξογκώσεως τοῦ ἐνὸς νεφροῦ αἰσθητῆς γενομένης διὰ τῆς ἐπικρούσεως ἀνευ πυρετοῦ καὶ ὁσάκις ἐμπυηθῇ καὶ βαγῇ ἐντὸς τῶν οὐρητήρων δι' οὕρων λευκωματούχων ἐνεχόντων πόον καὶ τὰ συντρίμματα τῶν ὕδατίδων.

Κατὰ τῆς ἐχίνοκοκκιάσεως ὁ ἰατρός συμβουλεύει πρὸς προφύλαξιν νὰ ἀπομακρύνωσι τῆς αἰκίας ἢ τῆς πόλεως κύνας ξενίζοντας τὴν ἐχινόκοκκον ταινίαν ἢ καὶ νὰ κτείνωσιν αὐτούς, νὰ φροντίζωσι καὶ πίνωσιν ὕδωρ ὅσον οἶόν τε καθαρὸν καὶ ν' ἀπέχωσι μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαθείας τῆς ἐδωδῆς ὡμῶν χόρτων, ὡς τῶν μαρουλιῶν κτλ. ἢ κρεῶν ζῶων φερόντων τὴν ταινίαν ταύτην, καὶ μόνον ὅταν φόβος ἢ ὅτι θ' ἀναπτυχθῶσιν ἐχινόκοκκοι ἢ ὅτι ἀνεπτύχθησαν τοιοῦτοι ἐν τινι ὀργάνῳ συνιστᾷ τὴν ὑπὸ τοῦ λαοῦ γινομένην χρῆσιν τοῦ σκόρδου κατὰ πᾶσαν ἡμέραν, καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ θέρους, δίκην ἄλμης λαμβανομένης μετὰ ἐδεσμάτων, διότι ἡ παῖρα μ' ἐδίδαξεν ὅτι τὸ μέσον τοῦτο ἐστὶν ἰα-

νόν νὰ καταπαύῃ τὸ κακὸν ἐν τῇ ἀναπτύξει αὐτοῦ, καὶ οὐχὶ ὁ αἰθὴρ δίκην μαργαριτῶν (Perles d'éther) ἢ τὸ βάμμα τῆς Καμάλης (Tinct Camalæ), ἢ ὁ ἡλεκτρισμός, συσταίνόμενα ὑπὸ τῶν ἀλλοδαπῶν ἱατρῶν.

Καὶ ἐὰν μὲν ἀνεπτύχθησαν ἐντὸς τοῦ ἐγκεφάλου ἢ τῶν μηνίγγων αὐτοῦ, ὁ ἱατρὸς μὴ δυνάμενος νὰ διαγνώσῃ οὐδὲ τὴν φύσιν οὐδὲ τὴν ἔδραν αὐτῶν ἀναγράφει πρὸς ἀνακούφισιν στιγμιαίαν τὴν συμπτωματοκὴν θεραπείαν, ἥτοι τὰ ναρκωτικὰ καὶ ἰδίως τὰς ὑποδερμ. ἐνέσεις τῆς μορφίνης κατὰ τῶν πόνων, τὸ βρωμιούχον καὶ κατὰ τῶν σπασμῶν, βέβαιος ὢν ὅτι μόνος ὁ θάνατος θέλει λυτρώσει τὸν ἀτυχῆ πάσχοντα τοῦ τοσούτου κακοῦ ξένου· ἡ δὲ ὑπὸ τινων εὐρωπαϊῶν ἱατρῶν, μετ' ἀσφαλῆ διαγνώσιν τῆς φύσεως καὶ τῆς ἔδρας τοῦ κακοῦ, προταθεῖσα διατρήσεις τῶν κρανιακῶν ὀστέων καὶ ἐκκένωσις τοῦ παρασπίτου διὰ τῆς ἀπομυζητικῆς σύριγγος μοι φαίνεται μῦθος. Ἐὰν δὲ ἀνεπτύχθησαν μεταξὺ τῶν πετάλων τοῦ ὑπεζωκότος ἢ καὶ ἐντὸς τοῦ πνεύμονος, εἰ μὲν αὗται κεῖνται κατ' ἐπιπολὴν, παρίστανται δίκην ὄγκου ὑποκλειδίζοντος καὶ βεβαιοῦνται διὰ τῆς δοκιμαστικῆς παρακέντησεως ἐξαγωγῆς ὕλην ἐνέχουσαν τὰ ἄγκιστρα τῶν ζώων τούτων, ὁ ἱατρὸς τελεῖ τὴν παρακέντησιν τοῦ ὄγκου διὰ τριγώνου ἀκίδος, πρὸς τὴν ἐξαγωγήν τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ, εἴτα καλύπτει τὸ τραῦμα διὰ κοινοῦ ἐμπλάστρου καὶ συμβουλεύει τὸν πάσχοντα νὰ μείνῃ ἐπὶ τινος ἡμέρας ἥσυχος καὶ ὑπτιος ἐπὶ τῆς κλίνης του· ἐφεξῆς ἐπερχομένης πυήσεως ἐνεργεῖ τὴν σχάσιν τοῦ ἀποστήματος διὰ μαχαιρίου, τὴν ἐκκένωσιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀπόπλυσιν διὰ διαλύσεως φαινικοῦ ὕξεος κατὰ τοὺς κανόνας τῶν πλευριτικῶν ἀποστημάτων· εἰ δὲ αὗται κεῖνται ἐντὸς τοῦ πνεύμονος καὶ ἐγένοντο γνωστὰ διὰ τῆς αἰματηρᾶς ἀποχρέμψεως τῆς ἐνεχούσης συντρίμματα ὕδατιδων, ἀναγράφει τὰ ἀποχρεμπτικά καὶ τὰ κατὰ τῶν συμπτωμάτων ἐνδεικνυόμενα μέσα, ἐπὶ δὲ ἰσχυρᾶς καὶ ἰχωρῶδους πυήσεως τὰς εἰσπνοὰς τοῦ τερεβινθινελαίου ἢ τῆς διαλύσεως τοῦ φαινικοῦ ὕξεος διὰ τοῦ ἀτμοψεκαστήρος. Ἐὰν αὗται ἀνεπτύχθησαν ἐντὸς τῆς καρδίας, ἐπειδὴ δυσκόλως διαγιγνώσκονται ἐν καιρῷ ζωῆς, ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει τὰ κατὰ τῶν συμπτωμάτων ἐνδεικνυόμενα καὶ τὰ κατὰ τῶν νόσων (στενώσεως ἢ ἀνεπαρκείας, ἐμβολῆς) μεθ' ὧν συγγέονται ἀναγραφόμενα μέσα. Ἐὰν δὲ ἀνεπτύχθησαν ἐντὸς τοῦ ἥπατος, παρίστανται δι' ὄγκου ὑποκλειδίζοντος καὶ διαγιγνώσκονται διὰ τῆς δοκιμαστικῆς παρακέντησεως τῆς ἐξαγωγῆς ὑγρὸν μὴ περιέχον λεύκωμα ἀλλὰ τὰ ἄγκιστρα τῶν ζώων τούτων, ὁ ἱατρὸς ἐνίοτε μὲν ἐνεργεῖ τὴν παρακέντησιν τοῦ ὄγκου διὰ τῆς σύριγγος τοῦ Dieu-

lafoy ή Potain, τὴν ἀπομύζησιν τοῦ ὕγρου καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἡλεκτρισμοῦ πρὸς τὴν καταστροφὴν τῶν παρασίτων καὶ τὴν ἐξαγωγὴν τῶν συντριμμάτων αὐτῶν, ἄλλοτε δὲ, ὅσάκις ὁ ὄγκος γείνη μέγας τῇ καταστροφῇ τοῦ ἥπατος, τίθησιν ἐφ' ἧς χώρας ἐστὶν αἰσθητὸς ὁ κλειδασμὸς ἢ καὶ ἄνω ταύτης καυτήριον ἐκ καυστικοῦ κάλεως πρὸς τὴν σύμφυσιν τῶν τοιχωμάτων τῆς κοιλίας μετὰ τῆς ἐπιπολαιᾶς ἐπιφανείας τοῦ ἥπατος καὶ μετὰ τὴν ἀπόπτωσιν τῆς διὰ τοῦ καυτηρίου τελεσθείσης ἐσχάρας τελεῖ τὴν παρακέντησιν τοῦ ὄγκου διὰ κοινῆς καὶ εὐμεγέθους τριγώνου ἀκίδος, ἐκκενώνει τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ καὶ καταλιμπάνει τὸ σωληνάριον αὐτῆς ἐπὶ 2—3 ἡμ. ἐντὸς τοῦ τραύματος πρὸς τὴν ἐντελῇ ἐκκένωσιν τῶν ὑδατίδων, εἴτα ἀρχομένης τῆς πυήσεως εἰσάγει ἐλαστικὸν σωλῆνα παχὺν καὶ δι' αὐτοῦ πλύνει τρίς ἢ πλειστάκις τῆς ἡμέρας τὸ ἀπόστημα διὰ διαλύσεως φαινικοῦ ὀξέος μέχρις οὗ συρρικνωθῶσιν οἱ τοῖχοι τοῦ ἀποστήματος καὶ ἐκλείψῃ ἡ πύσις. Τὴν δὲ μέθοδον τοῦ Σίμωνος, τῇ διπλῇ παρκεντήσει ἐν οὐ μακρᾷ ἀποστάσει καὶ τῇ διατομῇ τῆς μετὰξὺ τούτων κειμένης γεφύρας, ὡς καὶ τὴν τροποποιηθεῖσαν ταύτην μέθοδον ὑπὸ Fiedler καὶ Finsen, τῇ παρακεντήσει διὰ κυρτῆς ἀκίδος ἐξαγομένης οὐ μακρὰν τῆς εἰσαγωγῆς τῆς, καταλιμπάνει εἰς τοὺς ἰατροὺς τῶν νοσοκομείων. Καὶ ἐὰν μὲν ἐπέλθωσι ρίγη καὶ πυρετὸς πυαιμικός, ἐπιβοηθεῖ τὴν ἐξοδον τοῦ πύου διὰ τῆς συχνοτέρως ἀποπλύσεως, καὶ τῆς οἰκείας θέσεως τοῦ ἀρρώστου πρὸς τὴν εὐκολον καταρροὴν αὐτοῦ διὰ τοῦ ἐν τῷ τραύματι ὑπάρχοντος ἐλαστικοῦ σωλῆνος καὶ ἀναγράφει τὴν κίνησιν καὶ τὴν τονωτικὴν θεραπείαν. Ἐὰν δὲ παρασταθῇ καταστροφὴ τῶν χοληδόχων πόρων καὶ ἐξοδὸς ἀπὸ τοῦ τραύματος μεγάλης ποσότητος χολῆς, ποιεῖ τὰς πλύσεις διὰ βάμματος ἰωδίου ἡραιωμένου πρὸς τὴν συρρικνωσιν τῶν πόρων τούτων καὶ τὴν παῦσιν τῆς ἐκροῆς τῆς χολῆς. Ἐὰν τέλος παρατηρηθῇ κοινωνία τις τοῦ ὄγκου τοῦ ἥπατος μετὰ τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων καὶ αἱματηρὰ ἀπόχρεμψις, ἐπιβοηθεῖ τὴν θρέψιν τοῦ σώματος διὰ τῶν τονωτικῶν φαρμάκων καὶ τοῦ καθαροῦ ἀέρος πρὸς τὴν ταχεῖαν ἐκκένωσιν τοῦ ὄγκου διὰ τῆς ἀποχρέμψεως καὶ οὐδόλως ἐπιχειρεῖ τὴν σχάσιν τοῦ θώρακος. Ἐὰν δὲ αὗται ἀνεπτυχθῶσιν εἰς τὸν σπλῆνα ἢ τοὺς νεφροὺς καὶ τὰ ἐπινεφρίδια καὶ ἂν διέγνωσεν αὐτὰς ἐν καιρῷ ζωῆς, οὐδὲν πράττει, ἀλλ' ἀφίνει τὴν φύσιν νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ τὰ δοκοῦν αὐτῇ τὴν ῥῆξιν τοῦ ὄγκου ἢ σχάζει αὐτὸν πρὸς τὰ ἐξω μόνον ὅσάκις κεῖται ὑπὸ τὸ δέρμα ὑποκλειδάζων τὴν δὲ ἐξαίρεσιν τῶν

ὀργάνων τὴν διαπραχθεῖσαν ὑπὸ τινων καταλιμπάνει εἰς τοὺς τολμη-
τίας χειρουργούς.

2. Κυστικερχίαςις.

Ἡ νύμφη τῆς μονήρους ταινίας ἐκλήθη καστίκερκος κυτταρώδης (cyst. cellulosæ), διότι παρίσταται δίκην χαλαζώδους κύστεως, περι-
χοῦσης ὕγρον καὶ στόμιόν τι, πέραξ καὶ ἐνδοθεν τοῦ ὁποίου προσπέφυκε
κεφαλὴ ταινίας μετὰ μικρᾶς προβοσκίδος, φερούσης στέφανον ἐκ διπλῆς
σειρᾶς ἀγκίστρων καὶ μετὰ τεσσάρων ἀπορροφητικῶν στομίων· ἡ νύμφη
αὕτη ἀναπτύσσεται ἐκ τῶν ὠαρίων τῆς μονήρους καὶ ἐντὸς τῶν λεπτῶν
ἐντέρων τοῦ ἀνθρώπου διακτωμένης ταινίας, ὅπου τὰ ὠρίμα αὐτῆς
ὠάρια εἰσέλθωσιν ἐντὸς τοῦ στομάχου τούτου εἴτε ἀνερχόμενα εἰς τὸν
στόμαχον διὰ τοῦ ἐμέτου, ἐπὶ ἀτόμων ξενιζόντων τὴν ταινίαν ταύτην,
εἴτε κατερχόμενα εἰς τοῦτον διὰ τῶν τροφῶν, ποτῶν καὶ σκευῶν, ἐπὶ
ἀτόμων μὴ ξενιζόντων ταύτην, εἴτα εἰσδύσωσιν ἐντὸς τῆς πυλαίας φλε-
βῆς τῇ ῥήξει τῶν ἰστῶν καὶ ἀποσυρόμενα ὑπὸ τοῦ ρεύματος τοῦ αἵματος
μεταναστεύσωσιν ἐντὸς τοῦ ὑποδορείου ἰνώδους ἱστοῦ (ἐπὶ 3000 πε-
ριπτῶς. ἀνευρέθησαν ἐντὸς αὐτοῦ 2000), τοῦ περιμυσίου τῶν μυῶν τοῦ
κορμοῦ καὶ τῶν ὄκρων (900), τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν μηνίγγων (84),
τῶν ὀφθαλμῶν (22), τῶν πνευμόνων, τῆς καρδίας, τοῦ ἥπατος, τοῦ
μεσεντερίου, τῶν λεμφικῶν ἀδένων (σπανίως), τῶν νεφρῶν, τῆς παρω-
τίδος, τοῦ παγκρέατος, τοῦ σπληνὸς καὶ τῶν ὀστέων (σπανιώτατα) καὶ
ἐκεῖ οὐδόπως τύχῃσι τῶν πρὸς τελείαν ἀνάπτυξιν αὐτῶν συνθηκῶν,
ἀλλὰ στερούμενα τούτων μείνωσιν ἐν καταστάσει ἀτελοῦς ἀναπτύξεως
ἡ νύμφης, ἐνῶ ἐὰν κατέλθωσιν ἐντὸς τῶν λεπτῶν ἐντέρων καὶ τύχῃσι
τῶν πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτῶν συνθηκῶν παράγουσι τὴν μονήρη ταινίαν.

Καὶ ἐὰν μὲν ἀναπτυχθῶσιν ἐντὸς τοῦ ὑποδορείου ἡ περιμυσίου ἱστοῦ
(**κυστίκερκοι τοῦ δέρματος ἢ τῶν μυῶν τῶν ὄκρων καὶ
τοῦ κορμοῦ**) ἐξαγγέλλονται διὰ τῶν φαινομένων ἐντόνου ρευματι-
σμοῦ τῶν μυῶν ἢται πόνων κατὰ πᾶσαν ἐνργητικὴν ἢ παθητικὴν κίνη-
σιν τούτων, δυσκινήσιος, καὶ πυρετοῦ καὶ διὰ τῶν εἰς τὴν ἀφῆν ἡμῶν
ὑποπιπτόντων σκληρῶν ὀγκιδίων. Ἐὰν δὲ ἀνεπτύχθησαν ἐντὸς τοῦ
ἐγκεφάλου ἢ τῶν μηνίγγων αὐτοῦ (**κυστίκερκοι τοῦ ἐγκεφάλου ἢ
τῶν μηνίγγων**) ἐξαγγέλλονται διὰ ποικιλωτάτων φαινομένων ἀνα-
λόγως τῆς ἑδρας καὶ τοῦ μεγέθους αὐτῶν· καὶ ποτὲ μὲν δι' ἐπιληπτι-
κῶν φαινομένων, ταχέως ἐπαναλαμβανομένων, ἰσχυροτέρων βαθμηδὸν
γενομένων καὶ ὑπὸ παραφροσύνης, κώματος καὶ τοῦ θανάτου παρα-

κολουθουμένων εἰς ἄτομα ὠρίμου ἡλικίας, φέροντα ταινίαν ἢ κατοικοῦντα μετ' ἄλλων ξενιζόντων τοιαύτην· ποτὲ δὲ διὰ φρενοβλαβείας, ἐχούσης χαρακτηῖρα τὴν πίεσιν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ παρακλουθουμένης ὑπὸ δυσηχοίας, φωτοφοβίας, παρέσεως τῶν μυῶν τοῦ προσώπου, τρόμου τῶν μυῶν τῶν ἀκρων καὶ σπασμῶν αὐτῶν. Ἐὰν δὲ ἀνεπτύχθησαν ἐντὸς τοῦ προσθίου θαλάμου ἢ ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς τοῦ ὀφθαλμοῦ (**κυστικερκοὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ**) καθορῶνται διὰ τῆς ὀφθαλμοσκοπικῆς ἐπισκοπῆσεως τοῦ βυθοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ δίκην λευκωποῦ κυστιδίου φέροντος τράχηλον ἐπιμηκυνόμενον καὶ συστελλόμενον. Ἐὰν δὲ τέλος ἀνεπτύχθησαν εἰς τὰ λοιπὰ τοῦ σώματος ὄργανα (**κυστικερκοὶ τῶν ὀργ. τούτων**) δι' οὐδενὸς ἐξαγγέλλονται φαινομένου καὶ μόνον μετὰ θάνατον ἀνευρίσκονται.

Κατὰ τῆς κυστικερκιάσεως ὁ ἱατρός πρὸς προφύλαξιν συμβουλεύει τὰ ἑξῆς· 1) τὴν ὅσον ἔνεστι ταχύτεραν ἀποβολὴν τῆς ταινίας δι' ὕλων τῶν περιγραφησομένων μέσων, ἵνα μὴ παραγάγῃ ὥρια δυνάμενα νὰ εἰσδύσωσιν ἐντὸς τῆς κυκλοφορίας, μεταναστεύσωσιν εἰς ἄλλα τοῦ σώματος ὄργανα καὶ ἀναπτύξωσιν ἐκεῖ τὸν κυστικερκον· 2) τὴν ταχεῖαν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τοῦ οἴκου παντὸς φέροντος ταινίαν καὶ μάλιστα μαγειρίου ἢ ὑπηρέτου τοῦ μαγειρίου, ἵνα μὴ ἡ περὶ τὴν καθαριότητα ἑλλειψίς αὐτῶν ἐπιφέρῃ τὴν εἰς τὰς τροφὰς καὶ τὰ σκεύη τῆς τραπέζης παρείσφρησιν τῶν ὠρίων τῆς ταινίας καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν κυστικέρκων εἰς τοὺς κυρίους αὐτῶν· 3) τὴν αὐστηρὰν ἀποφυγὴν τῆς ἐδωδῆς ὠμῶν ἢ ἀλιστῶν χοιρίων κρεῶν, φερόντων τοὺς δίκην σκληρῶν ὀγκιδίων κυστικέρκους, ἵνα μὴ μεταφερθῶσιν οὗτοι, ὡς καὶ αἱ τριχίνες, εἰς τοὺς βιβρώσκοντας· 4) τὴν ἀπαγόρευσιν τῶν ἐμετικῶν φαρμάκων εἰς ἄτομα φέροντα τὴν ταινίαν, ἵνα μὴ μεταφέρωσι τὰ ὠρια τῆς ταινίας ἐντὸς τοῦ στομάχου τῶν πασχόντων καὶ αὐτολοιμώξωσιν αὐτούς· καὶ 5) τὴν παῦσιν τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ ξενოდόχου, μαγειρίου, ἀρτοποιοῦ, κρεοπώλου, λαχανοπώλου εἰς ἄτομα φέροντα ταινίαν, ἵνα μὴ μεταδώσωσι διὰ τοῦ ἐπαγγέλματός των τὰ ὥρια τῆς ταινίας εἰς ἄλλους. Ἀναπτυχθεΐσης δὲ τῆς νόσου, ἐπεὶ ὁ οὐδὲν φάρμακον ἐγένετο μέχρι τοῦδε γνωστὸν πρὸς τὴν καταστροφὴν τοῦ παρασίτου τούτου, συνιστᾷ τὴν ἐξάιρεσιν τοῦ ὀγκιδίου κατὰ τοὺς κανόνας τῆς χειρουργικῆς, ἐὰν τοῦτο εἶναι ἐφικτὸν, (ὡς τελεῖται ἢ ἐξαίρεσις τοῦ κυστικέρκου τοῦ ὀφθαλμοῦ ὑπὸ τῶν ὀφθαλμολόγων) ἄλλως τὰ κατὰ τῶν συμπτωμάτων ἐνδείκνυμένα μέσα.

3. Τριχινίασις.

Ἡ σπειροειδὴς τριχίνη (*trichina spiralis*) ξενιζομένη συνήθως ἐντὸς τῶν ἐκ τοῦ πόντου μεγάλων τῶν οἰκῶν μυῶν, καί, τῇ καταβροχθίσει αὐτῶν ὑπὸ τῶν χοίρων (καὶ τῶν γαλῶν), μεταφερομένη εἰς τούτους καὶ μεταναστεύουσα ἐντὸς τῶν μυϊκῶν ἰνῶν τούτων, παρίσταται δίκην χαλαζίων, ὁρατῶν διὰ τοῦ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ μὴ καταστροφόμενων διὰ τῆς ἀτελοῦς βράσεως ἢ τῆς ἀτελοῦς ἐνεργείας τοῦ ἄλλοτος καὶ τοῦ ὑποκαπνισμοῦ τῶν πρὸς τροφήν τοῦ ἀνθρώπου χρησίμων κρεῶν τούτων. Τότε δὲ, τῇ ἐδωδῇ τῶν κρεῶν τῶν χοίρων τούτων, παρασκευαζομένων δίκην χοιρομηρίων, ἀλλάντων κλπ. ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἡ τριχίνη αὕτη μεταφέρεται ἐντὸς τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος αὐτῶν, ἀναπτύσσεται εἰς διάστημα ὀλίγων ἡμερῶν μέχρις ἐβδομάδων, λαμβάνουσα μῆκος καὶ πᾶχος ἱκανόν (τὰ ἄρρενα ὅσον 1, 5 τοῦ ὑποχιλμ. τὰ θῆλυ ὅσον 3—4,0 τοῦ ὑποχιλμ.), γίνεται ὄριμος καὶ γονιμοποιουμένη παράγει μέγαν ἀριθμὸν νέων ἁώρων ὄντων καὶ εἴτα θνήσκει καὶ ἀποβάλλεται τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος (**τριχίνη ἐντερικὴ**). Τὰ δὲ πολυπληθῆ νέα, ἁώρα καὶ μικρὰ τὸ μέγεθος ὄντα (ὅσον 0,10—0,12 ὑποχιλμ. τὸ μῆκος), διατιτρώσκοντα τὸν βλεννογόνον ὑμένα τοῦ στομάχου ἢ τῶν ἐντέρων τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰσδύοντα ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος (Fiedler, Zenker) ἢ ἐντὸς τοῦ μεσεντερίου καὶ τῶν λεμφικῶν αὐτοῦ ἀδένων (Virchow) ἢ καὶ ἐντὸς τοῦ ἰνώδους ἱστοῦ τοῦ περιτοναίου (Fürstenberg) (εἰ καὶ ὁ Pagenstecher οὐδὲν τοιοῦτον ἀνεύρεν ἐντὸς αὐτοῦ), μεταναστεύουσι καὶ κατασκηνοῦσι, συνήθως μόνον καὶ σπανίως συμπεπλεγμένα ἀνὰ δύο ἢ τρία, ἐντὸς τῶν ραβδωτῶν μυϊκῶν ἰνῶν τῶν ἁκρῶν, τοῦ κορμοῦ κτλ. τούτων, καὶ ἐκεῖ ἀναπτυσσόμενα ἐντὸς 15 ἡμερῶν (αὐξάνοντα κατὰ τὰς παρατηρήσεις τῶν μικρογράφων εἰς πᾶσαν ἡμέραν ὅσον 0,07 τοῦ ὑποχιλμ. τὸ μῆκος) καταστρέφουσι τὰς ἀρχικὰς ἴνας καὶ περιβάλλονται ὑπὸ θηκῶν ἀποτελουμένων ἐκ τοῦ ἐρεθισθέντος καὶ παχέος γενομένου περιμυσίου (**τριχίνη μυϊκὴ**). Ἐφεξῆς ταῦτα ποτὲ μὲν συνήθως ζῶσιν ἐκεῖ πολλὰ ἔτη, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὑποίων αἱ θῆκαι αὐτῶν ἀποτεταναῶνται, παριστάμεναι δίκην λευκῶν χαλαζίων καὶ φέρουσαι κατὰ τοὺς δύο αὐτῶν πόλους ἄφθονα λιποσφαίρια, καί, ἐὰν κατὰ σύμπτωσιν, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ξενίζοντος αὐτὰ ἀνθρώπου, μεταφερθῶσιν ἐντὸς τοῦ στομάχου ζῶου τινός, ταχέως καὶ ἐντὸς 2 $\frac{1}{2}$ ἡμ. γίνονται ὄριμα, γονιμοποιῶνται καὶ μετὰ 5 ἡμ. παράγουσιν ἕτερον πολυπληθὲς ἀριθμὸν ἀπογόνων· ποτὲ δὲ τοῦ-

ναντίον θνήσκουσιν ἕνεκα διαφόρων αἰτίων καὶ εἴτα καταστρέφονται διὰ τῆς ἐκφυλίσεως ἢ τῆς ἀποτιτανώσεως καὶ τὰ ἔχνη αὐτῶν ἀνευρίσκονται ἐντὸς τῶν ἀποτιτανωθείσων θηκῶν.

Καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν, ὅταν αἱ τριχίνοι μετεφέρθησαν ἐντὸς τοῦ στομάχου καὶ τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος τοῦ ἀνθρώπου, ἐξαγγέλλονται διὰ φαίνομένων γαστροεντερικοῦ κατάρρου ἥτοι βάρους καὶ ναυτίας μέχρις ἐμέτου, ἀνορεξίας καὶ δίψης, γεύσεως ἀηδοῦς καὶ κακοδυσμίας, διαρροίας μᾶλλον ἢ ἥττον διακροῦς μετὰ ὑποχωρημάτων ἀφθόνων ἀπέπτων ἢ ὀρωδῶν μέχρις ὀρυζοειδῶν ὑλῶν καὶ μετὰ πυρετοῦ ἀναλόγου τοῦ ποσοῦ αὐτῶν, διαλείποντος ἢ ἔχοντος πρωϊνᾶς καταπτώσεις καὶ ἐσπερινᾶς ὑψώσεις, ὥστε συγχέεται μετὰ τοῦ γαστρικοῦ πυρετοῦ ἢ τοῦ κοιλιακοῦ τύφου καὶ διακρίνεται τούτων διὰ τῶν ἐφεξῆς συμπτωμάτων (**α. περίοδος τῆς τριχινιάσεως ἢ τριχινίαις ἐντερικῇ**). Μετὰ τινὰς δὲ ἡμέρας ἢ καὶ ἐβδομάδας, ὅταν τὰ νεκρά τούτων ὄντα μεταναστεύσωσιν ἐντὸς τῶν μυῶν τούτου, ἐκδηλοῦνται διὰ τε τοῦ πυρετοῦ καὶ διὰ πόνων καὶ οἰδήματος κατὰ τοὺς μῦς τῶν ἄκρων καὶ μάλιστα τοὺς καμπτήρας αὐτῶν, τοὺς τὴν μάσσησιν καὶ κατάποσιν διενεργοῦντας, τοὺς τὴν ἀναπνοὴν καὶ φωνὴν τελούντας καὶ αὐτὸ ἐστὶ τὸ διάφραγμα, δι' αὐπνίας, νευραλγιῶν μεσεντερικῶν ἢ κοιλιακῶν, ὑπεραισθησίας καὶ ὀδαξισμού τοῦ δέρματος, μυδρίασεως τῶν ὀφθαλμῶν, ἐμβολῶν καὶ μεταστατικῶν ἀποστημάτων τοῦ πνεύμονος ἢ τῶν λοιπῶν σπλάγγων, ὥστε συγχέονται μετὰ τοῦ ρευματισμοῦ, τῆς χρονίας παρεγγχυμ. νεφρίτιδος, τῶν βλαβῶν τῶν ἀναπνευστ. ὀργάνων καὶ τῆς καρδίας καὶ διακρίνονται τούτων ἐκ τῆς πορείας (**β. περίοδος τῆς τριχινιάσεως ἢ τριχινίαις μυϊκῇ**).

Κατὰ τῆς τριχινιάσεως πρὸς προφύλαξιν ὁ ἱατρὸς συνιστᾷ 1) τὴν αὐστηρὰν ἀπαγόρευσιν τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ἀλλάντων, χοιρομηρίων κτλ. ἐκ τῆς Εὐρώπης (καὶ μάλιστα τῆς Γερμανίας καὶ Ἀγγλίας) ἄνευ ἱατρικῆς πιστοποιήσεως τοῦ εἰδικῶς πρὸς τοῦτο ὀριζομένου ἀλλοδαποῦ ἱατροῦ· 2) τὴν μετὰ προσοχῆς ἐπιθεώρησιν τῶν ἐντοπιῶν χοιρείων κρεῶν καὶ ἀλλάντων ὑπὸ τοῦ ἀστυνομικοῦ ἱατροῦ τῇ χρήσει τοῦ μικροσκοπίου· 3) τὴν παρατεταμένην ταρίχευσιν ἢ ὑποκαπνισμόν τῶν ἀλλάντων καὶ τὴν ἐπὶ μακρὸν ζέσιν αὐτῶν μέχρις 100°, δι' ὧν καταστρέφονται αἱ τριχίνες ἐὰν τοιαῦται ὑπάρχωσιν· 4) τὸν ἐνταφιασμόν τῶν τριχινιώντων χοίρων καὶ τὴν ἐπὶ ποινῇ κώλυνσιν τῆς ἐδωδῆς αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἢ ἄλλων ζώων (ποντικῶν, κυνῶν). Ἀμα ὅμως ἀναπτυχθῇ ἡ νόσος αὕτη εἰς ἀτομόν τι καὶ διαγνωσθῇ, ὁ ἱατρὸς ἀναγγά-

φει κατὰ τὴν α'. αὐτῆς περίοδον τὰ καθαρτικὰ πρὸς ἀποβολὴν τοῦ ἐν-
τός τοῦ ἐντερικοῦ σωλῆνος μεταφερθέντος τούτου παρασίτου, δηλ. τὸ
κίικινον ἔλαιον, τὴν ἱαλάπην, τὸν καλομέλανα, ἢ τὰ ἀνθελμιντικὰ
δηλ. τὸν φλοιὸν τῆς προσφάτου ἀγροΐας ροιᾶς ἐν ἀφεψήματι, τὴν κόκκιν
τῆς ἄρρενος πτέριδος καὶ μετ' αὐτὰ τὸ κίικινον ἔλαιον (Küchen-
meister), ἐφεξῆς τὴν βενζίνην κατὰ Mosler καὶ Rodet εἰς δόσιν 10
σταγόνων ἐντὸς ἐγγύματος μίνθης κατὰ τρίωρον μέχρι 40 σταγόν. ἐν
διαστήματι 25 ὥρων.

246 Rp. Ol. ricin.

Ol. olivar. aa. unc. i.

d. s. ἄπαξ.

248 Rp. Infus menth. pp. unc. v.

Benzin. pur. gtt. 40

Syrup. simpl. unc. i. D. S.

247 Rp. Pulv. jalap.

» filicis mar. aa. dr. $\frac{1}{2}$

f. pulv. N^o X D. κατὰ δίωρ.

249 Rp. Extr. filic. mar. dr. i.

Muc. gumm. arab. unc. iii.

Syrup. simpl. unc. i. D. S.

Κατὰ τὴν β'. περίοδον, ἐπεὶ δὴ μέχρι τοῦδε τὰ ἐν χρή-
σει τεθέντα μέσα οὐδεμίαν βλάβην ἐπήνεγκον
εἰς τὰς ἐντὸς τῶν μυῶν μεταναστευσάσας τρι-
χίνιας (ὡς τὸ ἀρσενικόν, ὁ χαλκός, ὁ φωσφόρος, τὸ θείο, ὁ ὑδρὰρ-
γυρος, ἡ καφουρά κτλ.) ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει κατὰ Friedreich τὸ
πικρονιτρικὸν κάλι ἢ νάτρον (εἰ καὶ τὰ πειράματα τοῦ Fiedler ἀντί-
κεινται), κατὰ Mosler τὴν βενζίνην (εἰ καὶ αἱ παρατηρήσεις τοῦ
Kratz ἀντιλέγουσι), κατὰ Fiedler τὴν γλυκερίνην (1:3 ὕδ.) ἵνα ἀπορ-
ροφήσῃ τὸ ὕδωρ καὶ προκαλέσῃ τὴν συρρίκνωσιν καὶ τὸν θάνατον τῶν
παρασίτων (εἰ καὶ αἱ παρατηρήσεις αὗται οὐκ ἐβεβαιώθησαν), κατ' ἄλ-
λους τέλος τὸ κοινὸν ἄλας, τὸ τερεβίνθινον ἔλαιον καὶ τὸν ἡλεκτρι-
σμὸν ἀνευ τοῦ εὐκταίου ἀποτελέσματος· σὺν τούτοις τὴν συμπτωμα-
τικὴν θεραπείαν καὶ κατὰ μὲν τῶν πόγων τῶν μυῶν τὰς ἐπιτριβὰς
δι' ἐλαίου ὑοσκυάμου μετὰ χλωροφορμίου, κατὰ τῆς ἀκτίνης καὶ ἱγν-
δρώσεως τὴν χλωράλην καὶ τὰς ψυχρὰς ἐπιβροχὰς, κατὰ τῶν δυσ-
πνοϊκῶν παροξυσμῶν τ' ἀποχρεμπτικὰ καὶ τὸ ὀπιούχον βάμμα μετὰ
βενζόης ἐν ὕδατι. Κατὰ δὲ τὴν ἀνάρρωσιν τὰ τονωτικὰ, τὴν ἀλλαγὴν
τοῦ ἀέρος, τὴν θρεπτικὴν τροφὴν καὶ τὴν ἀσκήσιν τοῦ σώματος.

Προσάρτημα τῶν λοιμωδῶν νόσων.

Ἐν τούτῳ περιγραφῆσονται τὰ λοιπὰ λοιμώδη νοσ., ὅσα οὐκ ἦν
ἐφικτὸν μέχρι τοῦδε νὰ κατατάξῃ τις εἰς μίαν τῶν ἐκτεθεισῶν δια-
ρέσεων, τῶν μισματικῶν, συμμίκτων καὶ μολυσματικῶν νοσ., διότι

οὐδὲ τὸ εἰδικὸν τούτων αἷτιον ἀνευρέθη, οὐδ' ὁ τρόπος τῆς μεταφορᾶς αὐτοῦ εἰς τοὺς ὑγιεῖς ἐγένετο γνωστός· τοιαῦτα δ' εἰσὶν ἡ γρίππη, ὁ κοκκύτης βήξ, ὁ θερμὸς κατάρρους τοῦ Bostock, τὰ ἰδρωα καὶ ἡ παρωτίτις.

1. Γρίππη (influenza).

Τὸν ἐπιδημικῶς ἢ πανδημικῶς καὶ ἀστραπηδὸν (Blitzkrankh) ἀναπτυσσόμενον ὅζυν κατάρρουν τῶν βλεννογόνων ὑμένων τῶν ἀναπνευστικῶν (ρίνός, λάρυγγος, βρόγχων) καὶ ἐνίοτε τῶν πεπτικῶν ὀργάνων (φάρυγγος, στομάχου, ἐντέρων), τὸν συνοδευόμενον ὑπὸ νευρικῶν φαινομένων ἀποτόκων τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ αἵματος καὶ τὸν παραγόμενον τῇ εἰσπνοῇ εἰδικῶν ἀλλ' ἀγνώστων μέχρι τοῦ νῦν παρασίτων (καὶ οὐχὶ ταῖς μεταλλαγαῖς τῆς ἀτμοσφαίρας κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ τὸ ἑαρ ἢ τοῦ κλίματος τῆς χώρας), μεταδιδομένων οὐχὶ ἀπὸ ἀτόμου εἰς ἄτομον, ὡς τὰ τῶν μολυσματικῶν νόσων, οὐδὲ πιθανῶς διὰ τῆς ἐπιμιξίας τῶν πασχόντων ὡς τὰ τῶν συμμίκτων νόσων (εἰ καὶ μεταδίδεται διὰ τοῦ ἀέρος κατ' ἀγνωστον τρόπον), ἀλλὰ λοιμωσάντων τὰς πόλεις ταχύτατα ἐν καιρῷ χειμῶνος ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς καὶ ἐν καιρῷ ἑαρος ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς, ἐκάλεσαν γρίππην μὲν ἐκ τοῦ γαλλ. ὀνόματος *agrippe* σημαίνοντος ἀρπάζειν, παροδικὴν δὲ ἐκ τοῦ ἰταλ. ὀνόματος *influenza* δηλοῦντος παρέρχεσθαι, παραλάσσειν (*Biermer*).

Ἡ γρίππη ἀναλόγως τοῦ ἐπιδημικοῦ αὐτῆς χαρακτηῖρος ἐξαγγέλλεται ποτὲ μὲν διὰ φρικίων, κακουχίας καὶ ἀδυναμίας τοῦ σώματος, πόνων τῶν ἀρθρώσεων αὐτοῦ καὶ πυρετοῦ ὑπὸ τύπον ἀνώμαλον ἢ διαλείποντα, διὰ τῶν φαινομένων τοῦ κατάρρου τῆς ρίνος, λάρυγγος καὶ βρόγχων δηλ. παρμῶν, βηχὸς ἐν ἀρχῇ ξηρὰς καὶ εἴτα παρακολουθουμένης ὑπὸ ἀποχρέμψεως πτυέλων βλενωδῶν, φωνῆς βραγχώδους καὶ δυσπνοίας δυσαναλόγου τῶν ἀκουστῶν σημείων τοῦ θώρακος, προερχομένης ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ τοῦ πνευμονογαστρικοῦ νεύρου (*Graves*), διὰ τῶν φαινομένων τοῦ κατάρρου τοῦ φάρυγγος, στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων ἢ τοῦ ξηρότητος τοῦ γαργαρεῶνος προκαλούσης τὴν κατάποσιν ὀδυνηρὰν, δίψης καὶ ἀνορεξίας, ἐμέτου καὶ διαρροίας (ἐλαφραὶ μορφαί)· ποτὲ δὲ διὰ ῥίγους καὶ πυρετοῦ ἐντονωτέρου, ἐξασθενήσεως τοῦ σώματος μεγίστης καὶ κεφαλαλγίας ἰσχυρᾶς παρακολουθουμένης ὑπὸ ἐμβοῶν τῶν ὠτων καὶ φωτοφοβίας, δι' ἐπιστάξεων συχνάκις ἐπαναλαμβανομένων, παροξυσμῶν βηχὸς ἐν καιρῷ νυκτός κοπιωδῶν ξηρῶν ἢ μετ' ἀποχρέμψεων, διὰ μεγίστης δυσπνοίας ἔνεκα παραλύσεως τοῦ πνεύ-

μονος καὶ δι' ἐμέτων χολωδῶν καὶ διαρροίας (**βαρεῖται μορφαὶ ἀ-
δυναμική, θωρακική, κοιλιακή**). Αἱ μορφαὶ δὲ αὐταὶ διακρί-
νονται 1) τοῦ κοιλιακοῦ τύπου, διότι στεροῦνται τῶν ποθογνωμονικῶν
φαινομένων τούτου καὶ φέρουσι τὰ φαινόμενα τοῦ κατάρρου τῶν ἀνα-
πνευστ. ὀχετῶν· 2) τῆς ὀσφρακίᾳς, διότι ἡ πορεία αὐτῶν ἐστὶ διάφο-
ρος καὶ οὐκ ἔχουσι τὸ ἐξάνθημα καὶ τὰς βλάβας τῶν νεφρῶν· 3) τῆς
βρογχίτιδος, διότι παρίστανται ἐπιδήμια, ἐξαγγέλλονται διὰ τῆς κα-
ταπτώσεως τῶν δυνάμεων τοῦ ἀρρώστου, τῶν παροξυσμῶν τῆς βηχὸς καὶ
τῆς δυσαναλόγου πρὸς τὰ ἀκουστὰ φαινόμενα τοῦ θώρακος δυσπνοίας.

Πρὸς προφύλαξιν ἐν ἀρχῇ, πρὶν διαδοθῇ εἰς πολλοὺς, συμβουλεύουσι
τὴν μετανάστευσιν τῶν ἐξησθενημένων ἰδίως ἀτόμων (γερόντων, παί-
δων, φθισιόντων, ἐμφυσηματικῶν, καρδιακῶν) εἰς ἐξοχὰς εὐαέρους καὶ
θερμὰς, ἐφεξῆς ὅταν ἀνεπτύχῃ ἐπιδημικῶς τὸν περιορισμὸν αὐτῶν ἐν-
τός θερμῶν δωματίων, ἵνα μὴ ἀναπνέωσι τὸ πιθανὸς εἰς τὸν ἀέρα δια-
κεχυμένον αἷτιον, μέχρις ἂν γνωσθῶσι τὰ κατ' αὐτοῦ εἰδικὰ μέσα.
Καὶ κατὰ μὲν τῶν ἐλαφρῶν μορφῶν τῆς νόσου παραγγέλλουσι τὴν
κατάκλισιν τῶν νοσούντων, τὴν χρῆσιν μαλακτικῶν ἢ ἰδρωτοποιῶν πο-
τῶν (ἀλθαίας, φιλύρας ἢ τείου), καὶ θερμῶν ποδολούτρων, κεφαλαλγίας
ὑπαρχούσης, καὶ τῶν καταποτίων τῆς κινήσεως μετὰ ἰτενικοῦ νάτρου
κατὰ δίδωρον ἢ τῆς κινήσεως μόνης, τοῦ πυρετοῦ ὑπὸ τύπον διαλείποντος
παρισταμένου· σὺν τούτοις τὴν θρεπτικὴν τροφὴν καὶ τὸν γενναῖον οἶ-
νον. Κατὰ δὲ τῶν βαρειῶν μορφῶν ἀποφεύγουσι τὰς ἀφαιμάξεις, τὰ
καθάρσια, τὰ ἐκδόρια καὶ αὐτὰ τὰ ἐμετικὰ, ὅσῳ ὑπάρχει μεγίστη
ἐκλυσὶς τῶν δυνάμεων τοῦ πάσχοντος, καὶ ἐπειδὴ οὐκ ἐγένε-
το μέχρι τοῦδε γνωστὸν τὸ αἷτιον καὶ τὰ κατ'
αὐτοῦ εἰδικὰ φάρμακα ἀναγράφουσι συμπτωματικῶς κατὰ τοῦ
πυρετοῦ καὶ τῆς ἐκλύσεως τῶν δυνάμεων τοῦ ἀρρώστου εἴτε τὰς διὰ ψυ-
χροῦ ὑδατος ἀποπλύσεις τοῦ σώματος, ἐὰν τὸ θερμόμετρον ὑπερβῇ
τοὺς 39⁰ εἴτε τοὺν αντήιον τ' ἀφεψήματα τῆς κίνσεως, τὰ ἀφεψήματα
καὶ ἐγχύματα ταύτης μετὰ νάρδου, τὸ ἰτενικὸν νάτρον μετὰ κινήσεως
καὶ τ' ἀναληπτικὰ τὸν οἶνον δηλ. καὶ τὸν αἰθέρα· κατὰ τῆς κορυφῆς
καὶ λαρυγγίτιδος, τὰς ἐνέσεις τῆς ρινὸς διὰ διαλύσεως ἰτενικοῦ νά-
τρου, βόρρακος, βυρσοδεψικῆς ὕλης ἢ τὰς εἰσπνοὰς αὐτῶν τῇ χρήσει
ἀτμοψεκαστήρος· κατὰ τοῦ κατάρρου τῶν βρόγχων καὶ τῆς βηχὸς,
τὴν κόκκιν τοῦ Δοσέριου, τὰ ἐγχύματα καὶ ἀφεψήματα τοῦ πολυγᾶλου
μετὰ κίνσεως, καὶ ὑπαρχούσης δυσχερείας περὶ τὴν ἀπόχρεμψιν μετὰ
δυσπνοίας τὴν ἰπεκακουάνην μετ' ἀπομορφίνης, τὰς εἰσπνοὰς θερμῶν

ὑδατμῶν ἢ τῆς θερμῆς διαλύσεως τοῦ ἰτεϊνικοῦ νάτρου, ὡς καὶ τὰ σιναπίσματα ἢ τὰς διὰ ναρκωτικῶν φαρμάκων ἐπιτριβὰς (ἐλαϊον ὕσσυ καύμου μετὰ χλωροφορμίου) ἢ διὰ ναρκωτικῶν φαρμάκων (μορφίνης) ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τοῦ θώρακος.

252 Rp. Inf. ipecacuanh. unc. iii. 253 Rp. Cort. chin. reg. unc. $\frac{1}{2}$
(e gr. iv. par.) add. Polyg. seneg. dr. i.
Apomorphin. mur. gr. $\frac{1}{3}$ f. Decoct. inf. unc. v.
Acid. mur. dl. gtt. ii. Syrup simpl. unc. i. D.
Liqu. amon. anis dr. $\frac{1}{2}$ 254 Rp. Morphin. acet. gr. i.
Syrup. seneg. unc. i. Solv. in. Aq. destill. dr. ii.
M. D. κοχλ. κατὰ δίωρον. D. εἰς ὑποδερμ. ἐνέσεις 6.

κατὰ τῆς φαρυγγίτιδος ἢ διαρροίας τὰ διὰ ψυχροῦ ὕδατος, διαλύσεως ἰτεϊνικοῦ νάτρου ἢ στυπτικῶν γαργαρίσματα, καὶ τὰ γλισχράσματα τοῦ κόμμεως μετὰ λαυδάνου· κατὰ τῆς ἐπισυμβαίνουσας πνευμονίας ἢ γρίπσεως εἰς γέροντας ἢ νέους τὰ εἰδικῶς ἐνδεικνύμενα φάρμακα. Ἐν καιρῷ δὲ τῆς ἀναρρώσεως παραινοῦσι τὴν ἀλλαγὴν τοῦ κλίματος, τὴν τονωτικὴν θεραπείαν καὶ δίαιταν.

2. Κοκκύτης βῆξ (Tussis convulsiva, Coqueluche).

Ὁ ἐπιδημικῶς ἀναπτυσσόμενος κατάρρους τοῦ βλεννογόνου ὑμένοος τοῦ λάρυγγος, τῆς τραχείας καὶ τῶν βρόγχων, ὁ συνοδευόμενος ὑπὸ σπασμωδικοῦ βηχὸς, καὶ ὁ παραγόμενος ἐκ τῆς εἰσπνοῆς καὶ πῶς κατασκηνώσεως ἐπ' αὐτοῦ εἰδικοῦ μύκητος, ἀνευρεθέντος εἰς τὰ πτύελα καὶ εἰς τὸν ὑμένα τοῦτον ὑπὸ Letzerich καὶ μεταδιδομένου διὰ τοῦ ἀέρος ὡς τὰ τῶν συμμίκτων νοσ. παράσιτα εἰς τοὺς ὑγιεῖς, ἐκλήθη κοκκύτης ἢ σπασμωδικὸς βῆξ. Ὁ κοκκύτης οὗτος βῆξ ἀρχεταὶ συνήθως διὰ τῶν φαινόμενων ἀπλοῦ κατάρρου τῶν ἀναπνευστ. ὀχετῶν, παρακολουθουμένων ὑπὸ κακουχίας καὶ κοπώσεως τοῦ σώματος καὶ ὑπὸ ἐλαφροῦ πυρετοῦ (περίοδος προδρομῶν)· μετὰ ἡμέρας δὲ τινὰς μέχρις ἐβδομάδων τὰ φαινόμενα τοῦ κατάρρου ἐλαττοῦνται, καὶ ὁ σπασμωδικὸς βῆξ (ὁ προσερχόμενος οὐχὶ ἐκ τῆς συναθροισθείσης καταρροϊκῆς ὕλης ἐντὸς τῶν λεπτοτάτων διακλαδώσεων τῶν βρόγχων (Orpolder), οὐδ' ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς καταρροϊκῆς ὕλης ἐντὸς τῆς εἰσόδου τοῦ λάρυγγος (Beau, Gendrin) ἢ τῶν κοιλοτήτων αὐτοῦ (Wannenbroucq), ἀλλ' ἐκ τοῦ παρασίτου τοῦ διενεργοῦντος τὸν ἐρεθισμὸν τοῦ πνευμογαστρικοῦ (Peter) ἢ τοῦ ἀνωτέρου λαρυγγαίου νεύρου (Jaccoud) καὶ τὸν σπασμὸν τῆς γλωττίδος) ἀρχεταὶ δίκην παροξυσμῶν μᾶλλον νυκτερινῶν, πλειστάκις ἐπανερχομένων, ὀλίγα λεπτά

διαρκούντων, καὶ συνισταμένων ἐξ εἰσπνοῶν μακρῶν, ἡχηρῶν καὶ θορυβωδῶν καὶ ἐξ ἐκπνοῶν βραχειῶν, συνεχῶς ἐπαναλαμβανομένων καὶ συριζουσῶν, ὁμοιάζει πρὸς τὴν φωνὴν τοῦ κόκκυγος (ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα τῆς νόσου), προκαλεῖ κυάνωσιν καὶ ἐξοίδησιν τοῦ προσώπου τῆς παιδίσκης, στάξιν τῆς ρινὸς ἢ ἐκχυμώσεις τοῦ ἐπιπεφυκότος τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς, ἀκουσίαν ἀποπάτησιν ἢ καὶ κήλην, καὶ ἐνίοτε βλάβας τινὰς τοῦ πνεύμονος καὶ λήγει εἰς τὴν ἀποχρεμψὶν ὀλίγης γλίσχρας ὕλης καὶ ἐνίοτε εἰς τὸν ἔμετον τῶν τροφῶν (**περίοδος σπασμωδική**). ἐφεξῆς μετὰ 2—6 ἑβδομ. ὁ βήξ οὗτος παύει καὶ ἡ σπασμωδικὸς καὶ γίνεται ὑγρὸς μετ' ἀποχρεμψέων ἀφθόνων καὶ βλεννωδῶν καὶ οὕτω αἱ μικραὶ ἄρρωστοι ἐπανερχονται εἰς ὑγείαν ἢ παριστῶσι τὰ φαινόμενα τῶν βλαβῶν τῶν ἀναπνευστ. ὀργάνων καὶ μάλιστα τοῦ πνεύμονος (**περίοδος τῆς λύσεως ἢ καταρροϊκή**).

Ὡς προφυλακτικὰ μὲν μέσα οἱ ἰατροὶ συμβουλεύουσι 1) τὴν μὴ διαμονὴν ὑγείων παιδῶν μετὰ πασχόντων ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ δωματίου, οὐδὲ τὴν ἐπιμιξίαν μετ' αὐτῶν, ἀλλὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ὑγείων (θηλαζόντων καὶ ἐξησθενημένων) εἰς ἄλλας οἰκίας καὶ ἐπὶ ἐπιδημίας εἰς ἄλλας εὐαέρους ἐξοχὰς καὶ μάλιστα κατὰ τὸ ἔαρ, ὅταν ὁ καιρὸς ἐπιτρέπη, καὶ οὐχὶ κατὰ τὸν χειμῶνα, ὅταν ὁ καιρὸς εἶναι λίαν ψυχρὸς καὶ ὑγρὸς. 2) τὴν ἀποφυγὴν παντὸς κατάρρου τῶν ἀναπνευστ. ὀργάνων εἰς παῖδας ἐν καιρῷ χειμῶνος ἢ ἔαρος ὑπαρχούσης μάλιστα ἐπιδημίας, ὅπως μὴ διευκολύνηται ἡ κατασκήνωσις τοῦ παράσιτου ἐπὶ τοῦ ἐρεθισθέντος βλεννογόνου ὕμενος τοῦ λάρυγγος ἢ τῶν ἀναπνευστ. ὀχετῶν. Ἄμα δ' ἀναπτυχθῇ ἡ νόσος ὡς προφυλακτικὰ μέσα κατὰ τῆς ταχέως ἐκπνοῆς τοῦ παρῆντος τοῦ σπασμωδικῆς βηχὸς παραινέουσι. 1) τὴν μὴ ἀλλαγὴν τῆς θερμότητος τοῦ εἰσπνεομένου ἀέρος διὰ τῆς συχνῆς ἐξόδου τοῦ πάσχοντος ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐξώστας, διαδρόμους, βεῦματὰ τοῦ ἀέρος. 2) τὴν καθαρότητα τοῦ ἀέρος τοῦ δωματίου διὰ τῆς συχνῆς ἀνανεώσεως αὐτοῦ, τῆς μὴ διαμονῆς πολλῶν ἀτόμων ἐν τούτῳ, τῆς πύσεως τῶν αἰωρουμένων κόνεων, ἀτμῶν, καπνῶν. 3) τὴν ἀποφυγὴν τοῦ φωνάζειν, λαλεῖν κτλ. τρέχειν, πηδᾶν κτλ. καὶ πίνειν ταχέως ἐρεθιστικὰ ἢ λίαν θερμὰ ποτὰ.

Κατὰ τῆς νόσου ἐπὶ τῆς α'. περιόδου, ἐπειδὴ ὁ οὐδὲν μέσον γνωστόν πρὸς καταστροφὴν τοῦ ἀπεργαζομένου τὸν κοκκύτην βῆχα παρὰ τοῦ παράσιτου, τὰ δὲ προκαθέντα ὑπὸ τοῦ Davreux ὡς δεικνύοντα τὴν νόσον ἐδείχθησαν παρὰ πολλῶν ἀνωφελῆ, οἱ ἰατροὶ συνιστᾷ τὰ ἐμετικὰ καὶ ἰδίως τὴν

ιπεκακουάνην δίκην ἐγχύματος ἢ σεραπίου τὴν πρωΐαν, καὶ τὴν βυρσοδεψικὴν κινίνην δις τῆς ἡμέρας πρὸς ἐξέμεσιν τοῦ μύκτητος καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ ὑπολειφθέντος.

255 Rp. Infus. ipecacuanh. unc. iii. 256 Rp. Muccil. gum. arab. unc. iii.
(e gr. x—xx par) add. Extr. aconit. gr. $\frac{1}{3}$
Syrup. ipecacuanh. unc. i. Aq. lauro-ceras. scr. i.
Pulv. » gr. x. Syrup. ipecacuanh. unc. $\frac{1}{2}$
M. D. S. πρὸς ἔμετον. D. S. κοχλ. καθ' ὤρ. (Davreux)

Ἐπὶ τῆς β'. περιόδου ὅταν παρασταθῇ ὁ σπασμωδικὸς βήξ ἐν ἀρχῇ, ἡπίου ὄντος, ἀναγράφει τὰς εἰσπνοὰς τοῦ φαινικοῦ ὀξέος ($2\frac{0}{10}$), διὰ τῆς χρήσεως ἀτμοψεκαστήρος (Gerhardt, Bouchardt) ἢ διὰ τῆς προσπελάσεως τῷ στόματι τοῦ ἀρρώστου κατὰ τὸν παροξυσμὸν φιάλης περιεχοῦσης τὴν διάλυσιν αὐτοῦ (Ortille), τὰς εἰσπνοὰς τῆς διαλύσεως τοῦ ἰτεϊνικοῦ νάτρου ($2\frac{0}{10}$) (Otto), τὰς ἐμφυσήσεις ἐντὸς τοῦ λάρυγγος τοῦ ἀρρώστου κόνεως συνισταμένης ἐξ ὕδρου χλωρικής κινίνης, ἰτεϊνικοῦ καὶ ἀνθρακικοῦ νάτρου (Lasinski), τὴν διάλυσιν τοῦ βενζοϊκοῦ νάτρου ἐσωτερικῶς κατὰ κοχλιάρια (Letzerich) καὶ νεωστὶ τὸ οἶνοπνευματοῦχον βάμμα τῆς δροσεράς στρογγυλοφύλου ἐσωτερικῶς κατὰ 20—40 σταγόνας (Beaumetz).

257 Rp. Chinin. muriat. gr. x. 258 Rp. Natr. benzoic dr. i.
Acid. salicyl. p. gr. xx. Solv. in Aq. destill. unc. iii.
Bicarbon. sod. Syrup. cort. aurant. unc. i.
Saech. alb. aa. gr. v. D. κοχ. καθ' ὤρ. (Letzerich)
f. pulv. N^o x. D. 2 ἐμφ. ἡμ. 259 Rp. Tinct. drosera alcohol. D.

ἐφεξῆς ἰσχυροῦ γενομένου πρὸς τοῦ παροξυσμοῦ συμβουλεύουσιν, εἰς ὑπάρχουσι ῥόγχοι ὕγροι διάχυνται εἰς τοὺς μεγάλους βρόγχους, νὰ δίδωσιν ἐμετικὸν πρὸς ἐκκένωσιν αὐτῶν καὶ εὐκόλον ἀναπνοήν· εἰς ὑπάρχουσι συρίζοντες νὰ παρέχουσι ζαχαροῦχον διάλυσιν ἀνθρακικοῦ νάτρου ἢ κάλεως πρὸς ῥευστοποίησιν τῆς γλίσχρας μάζης καὶ εὐχερῶς στέραν ἀπόχρεμψιν αὐτῆς (Oppolzer)· κατὰ τὸν παροξυσμὸν παραγγέλλουσι νὰ ἐγείρωσι τὴν παιδίσκην, νὰ τηρῶσι τὴν κεφαλὴν αὐτῆς κεκλιμένην πρὸς τὰ πρόσω, πρὸς εὐκολωτέραν ἀπόχρεμψιν τῶν ἀποφρασσόντων τοὺς βρόγχους ὑλῶν, καὶ εἰς ἐπέλθῃ πνιγμονὴ νὰ ἐξάγωσι διὰ τοῦ δακτύλου τὴν γλίσχραν ὑλὴν, νὰ ῥαντίζουσι τὸ πρόσωπον διὰ ψυχροῦ ὕδατος, νὰ τίθουσι ψυχρὰ ἐπιθέματα τῆς κεφαλῆς, νὰ τρίβωσι τὸ σῶμα καὶ ἐφαρμόζουσι σιναπίσματα ἐπὶ τῶν ἁκρων, εἰς συμβῇ αἱμορραγία ἀπὸ τῆς ρινὸς ἢ τοῦ στόματος νὰ μὴ κωλύωσι τὴν ῥοὴν πρὸς τὴν ἀρ-

σιν τῆς παθητικῆς ὑπεραιμίας τοῦ ἐγκεφάλου, ἐὰν τελῇται ἔμετος τῶν τροφῶν νὰ παρέχωσιν ἀμέσως μετὰ τὸν παροξυσμὸν τροφὰς εὐπέπτους καὶ ταχέως ἀπορροφουμένας· μετὰ τὸν παροξυσμὸν τέλος ἀναγράφουσιν ἵνα βραδύνωσι τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ ἐκ μὲν τῶν ἀντισπασμωδικῶν τινὲς (Trousseau) τὴν εὐθάλειαν δίκην κόνεως, σερραπίου, καταποτίων, ἐντελῶς ἐγκαταληφθεῖσαν σήμερον ὑπὸ τῶν πλείστων ἱατρῶν διὰ τὴν βλαβεράν ἐνέργειαν αὐτῆς ἐπὶ τῶν νεαρῶν τούτων ὄντων, ἄλλοι τὸν ὀπὸν τοῦ μηδικοῦ σιλφίου (assa foetida) ἐν γλισχράσματι κόμμεως κατὰ κοχλιάρια, τὴν νάρδον δίκην ἐγχύματος, τὸ ὀξειδίον τοῦ ψευδαργύρου μετὰ νάρδου (1:6) ἢ μετὰ τῆς εὐθαλείας (Kopp, Berend, Rilliet), ἐπίσης ἐγκαταληφθεῖσας νῦν ὑπὸ τῶν πολλῶν ὡς μὴ ἀνυσίμους, ἕτεροι καὶ μάλιστα οἱ Ἕλληες ἱατροὶ (West) τὸ κυανυδρικὸν ὀξὺ δίκην ὕδατος τῆς δαφνοκεράσου, προκαλοῦν κατ' αὐτοὺς τὴν ἀραιώσιν τῶν παροξυσμῶν· ἐκ δὲ τῶν ἀναισθητικῶν τινὲς μὲν τὸ χλωροφόρμιον καὶ τὸν αἰθέρα ἀδίκως, ἄλλοι τὴν χλωράλην μετὰ μεγίστης ὠφελείας, ποιοῦσαν τοὺς παροξυσμοὺς ὀλιγωτέρους.

- 260 Rp. Pulv. rad. bellad. gr. iii. 261 Rp. Pulv. r. bellad. gr. ii.
 » dower. gr. v. Coccionel. p.
 Flor. sulphur. dr. $\frac{1}{3}$ Natr. bicarbon. aa. gr. x.
 Sacch. alb. q. s. f. pulv. xv. Sacch. dr. ii. f. pulv. xv.
 D. 1-3 τὴν ἡμ. (Kahleis, See) D. 1 τὴν ἡμ. (Viricel).
- 262 Rp. Gumm. ass. foetid. dr. i. 263 Rp. Zinc. oxyd. gr. v.
 Muccil. gum. arab. Pulv. r. valer dr. $\frac{1}{2}$
 Syrup. simpl. aa. unc. i. Sacch. q. s. f. pulv. x.
 D. κοχλ. κατὰ δίωρ. (Kopp) D. 1 κατὰ 3 ὥρ. (Berend).
- 264 Rp. Pulv. bellad. et cicut. 265 Rp. Extr. bellad. gr. i.
 Zinc. oxyd. aa. gr. i. Solv. in Aq. font. unc. iv.
 Sacch. q. s. f. pulv. n^o x. Aq. laur. cer. dr. ii. Syr. unc. i.
 D. 3 τὴν ἡμ. (Rilliet) Aeth. s. gtt. xx. D. κοχλ. δίωρ.
- 266 Rp. Chloral. hydr. gr. xx. 267 Rp. Chloral. crotonic. gr. iv.
 Aq. destill. unc. iii. Aq. destill. unc. iii.
 Syrup. cort. aur. unc. i. Syrup. simpl. unc. i.
 D. κοχλ. κατὰ δίωρ. (Lerey) D. ὁμοίως.
- 268 Rp. Bromur. potass. gr. x. 269 Rp. Chinin. sulphur. gr. xx.
 Tinct. acon. gr. ii. Morphin. acet. gr. i.
 Syrup. tolut. unc. i. Conserv. rosar. q. s. f. pil. xx.
 D. 1-3 κοχλ. (Blache) D. 1-2 τὴν ἡμ. (Thorstein)

Ἐκ τῶν κατευναστικῶν τὸ βρωμιούχον κάλι μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ βάρμματος τοῦ ἀκονίτου, καὶ ἐκ τῶν νερκωτικῶν τὸ ὄπιον ἢ τὴν μορφίνη,

ἀντενδεικνύμενα εἰς παῖδας εἰ καὶ παύουσι κατὰ τινας (Wolkens-
tein) τὴν ἐπάνοδον τῶν παροξυσμῶν· ἐκ τῶν τῇ πείρᾳ γνωσθέντων
τὴν μηλαλόνθην (coccionela) φημισθεῖσαν ποτε, τὸ ἤλεκτρον καὶ τὴν
ἐργοτίνην ἐπηνεθέεντα εἰς ἀρχαίους χρόνους καὶ τὴν μύρραν θεωρηθεῖ-
σαν ὡς ὠφέλιμον, καὶ ἐκ τῶν ἀντισηπτικῶν τὴν κινίνην.

Ἐπὶ τῆς γ'. περιόδου παραγγέλουσι τὴν τονωτικὴν θεραπείαν καὶ
δίαιταν καὶ ἐπὶ συμπλοκῶν μετὰ βλαβῶν τῶν ἀναπνευστ. καὶ ἐγκε-
φαλικῶν ὀργάνων (οἰδήματος γλωττίδος, λαρυγγίτιδος ψευδοῦμενο-
γόνου διφθερίτιδος, βρογχιολίτιδος, πνευμονίας, φθίσεως καὶ μνηγι-
γίτιδος ἀπλῆς ἢ πυματιώδους) τὰ ἐν τοῖς κεφαλαίοις τούτοις ἀναγρα-
φησόμενα.

3. Θερινὸς κατάρρους τοῦ Bostock.

Ὁ ἐν καιρῷ θέρους ἐπιδημικῶς ἀναπτυσσόμενος κατάρρους τοῦ βλεν-
νογόνου ὑμέρος τῆς ρινὸς καὶ τοῦ ἐπιπεφυκότος, τοῦ λάρυγγος καὶ τῶν
βρόγχων εἰς τοὺς εὐζωοῦντας κατοίκους τῶν πόλεων τῆς Ἀγγλίας
(83), Γερμανίας (34), Γαλλίας (16), Βελγίου (7), τοὺς διατρέχοντας
εἰς ἐξοχὰς (εἰς ἃς καλλιεργοῦνται περὶ τὰ 74 εἶδη χόρτου χρησίμου
πρὸς τροφήν τῶν ζώων καὶ οὐχὶ παρ' ἡμῖν), ὁ παραγόμενος ἐκ τῆς εἰσ-
πνοῆς τῆς ἐν τῷ ἀέρι αἰωρουμένης γύρεως τῆς *Secale cereale*, *Lo-
lium perenne* (Blackley) καὶ περιστάμενος δι' ἀσθματικῶν παρο-
ξυσμῶν, ἐπερχομένων ἐν καιρῷ ἡμέρας καὶ ἐν ὑπαίθρῳ, ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ
πρώτου περιγράψαντος αὐτὸν ἄγγλου ἱατροῦ *θερινὸς κατάρρους τοῦ*
Bostock ἢ ἀσθμα χόρτου.

Κατὰ τοῦ νοσ. τούτου συμβουλεύουσι τὴν ἀλλαγὴν τοῦ κλίματος
εἰς θερμότερας χώρας, εἰ καὶ ἐκεῖ ἀκόμη ἀναπροσβάλλονται οἱ ἀποκτῆ-
σαντες τὴν γύριν τοῦ χόρτου, καὶ κατ' ἀναλογίαν τὴν ἀντισηπτικὴν
διὰ τῆς κινίνης θεραπείαν, μὴ καταστρέφουσιν τοὺς ἀποτελοῦντας
αὐτὴν κόκκους, ὡς καὶ τοπικῶς τὴν ἀποβολὴν αὐτῆς διὰ συχνῶν
πλύσεων.

4. Ἰδῶα. (Febris miliaris.)

Ὁ δ' ἐν καιρῷ ὕγρου καὶ νεφελώδους ἔαρος καὶ θέρους ἄνευ γνωσθεί-
σης αἰτίας ἐπιδημικῶς ἀναπτυσσόμενος εἰς Ἀγγλίαν καὶ τὴν λοιπὴν
Εὐρώπην πυρετὸς μετ' ἀφθόνου ἰδρώτος (ἐξ οὗ τὸ ἀρχαιότατον ὄνομα
τοῦ νοσ. Ἀγγλικὸς ἰδρῶς), προκαλοῦντος τὴν 3—4 ἡμ. ἐπὶ τοῦ δέρ-
ματος τοῦ τραχήλου καὶ τοῦ θώρακος, τῆς ῥάχεως καὶ τῶν ἄκρων
τῶν πασχόντων, ἐν τῷ μέσῳ κηλίδων ἐρυθρῶν, φουσαλίδιαι δίκην κέγ-

χρου (ἐξ οὗ τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τοῦ νοσ. *Κεγχρίας miliaria*) καὶ μετὰ αἰσθήματος συσφίξεως τοῦ ἐπιγαστρίου μέχρι τοῦ λάρυγγος (*Barre épigastrique, trachéo—bronchique*), παρέχοντος μεγίστην ἀγωνίαν καὶ στενοχωρίαν τῷ πάσχοντι, ἐκλήθη *ἰδρώα*.

Κατὰ τῆς νόσου παραινέουσι τὰς ἐπανελημμένας πλύσεις τοῦ δέρματος διὰ διαλύσεως καυστικοῦ κάλεως (1:20) (*Schönlein*) ἢ ὕδατος κεκραμένου μετ' ὄξους, τὰ διὰ ψυχροῦ ἢ παγολύτου ὕδατος ἐπιθέματα (*Rayer*), τὰ χλιαρὰ λουτρά, ἐσωτερικῶς τὰ ὑπόξυνα ποτὰ καὶ τὴν κινίνην· σὺν τούτοις τὴν ἀποχὴν τῶν προκαλούντων ἀφθονον ἰδρώα μέσων, τῶν θερμῶν καλυμμάτων καὶ ποτῶν, καὶ τὴν καθαρότητα τῶν ἐνδυμάτων καὶ κλινοστρωμνῶν.

5. Παρωτίτις ἐπιδημικὴ (*Oreillons*).

Ἡ ἐπιδημικῶς καὶ συνήθως κατὰ τὸν χειμῶνα ἀναπτυσσομένη εἰς παῖδας καὶ νέους ἐξόγκωσις τῶν παρωτίδων ἀδένων μετὰ κακουχίας τοῦ σώματος καὶ ἐνίοτε πυρετοῦ, ἡ παρακολουθουμένη ἐπὶ τῶν βρειῶν αὐτῆς μορφῶν ὑπὸ ὁμοίας ἐξογκώσεως τῶν ὄρχεων καὶ μαστῶν καὶ ἡ παραγομένη πιθανῶς ἐκ φυτικῶν τινος παρασίτου ἀγνώστου μέχρι τοῦ νῦν, εἰσδύοντος ἐντὸς τῶν ἀδένων τούτων καὶ προκαλοῦντος παρεγγυματώδη φλεγμονὴν (καὶ αὐδέποτε πυητικὴν) ταχέως ἐκλείπουσαν, ἐκλήθη *παρωτίτις ἐπιδημικὴ*, πρὸς διάκρισιν τῆς ρευματικῆς καὶ τῆς παρισταμένης μετὰ βρέα λειμώδη νοσήματα.

Κατ' αὐτῆς ὁ ἰατρὸς παραινεῖ πρὸς προφύλαξιν τὴν ἀπομόνωσιν τῶν πασχόντων παίδων καὶ τὴν αὐστηρὰν ἀπαγόρευσιν τῶν ἐνηλίκων νὰ δικαιτῶνται ἐντὸς τῶν κοιτῶνων αὐτῶν· ἅμα δ' ἀναπτυχθῇ εἰς τούτους τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀποφυγὴν τοῦ ψυχροῦ ἀέρος, ἵνα μὴ παρασταθῇ τὸ τοσοῦτο φοβερὸν οἰδημα τῆς γλωττίδος, τὴν ἐπικάλυψιν τῆς παρωτίου χώρας διὰ θερμοῦ βάμβακος τηρουμένου ἐκεῖ δι' ἐπιδέσμου, τὰ ὑπόξυνα ποτὰ καὶ τὸν ζωμὸν κρέατος μετὰ οἴνου· συμπτωματικῶς κατὰ τῶν πόνων καὶ τοῦ αἰσθήματος τῆς διατάσεως ἀναγράφει τὰς ναρκωτικὰς ἀλοιφὰς διὰ μορφίνης ἢ θηριακῆς, κατὰ τοῦ πυρετοῦ καὶ τῶν τυφοειδῶν φαινομένων τ' ἀφεψήματα τῆς κίνης μετὰ φαινικοῦ ὀξέος ἢ τὴν κινίνην μετὰ ἱτεϊνικοῦ νάτρου καὶ τὰ ψυχρὰ τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα, κατὰ τῆς ὀρχίτιδος τὴν κατάκλισιν καὶ τὸν ἀναζωστήρα τῶν ὄρχεων, τὴν κιτρικὴν μαγνήσιαν ἢ τὰς κόνεις τοῦ *Sedlitz* καὶ ἐπὶ ἀνικανότητι τὸν ἡλεκτρισμὸν.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑ.

Ταῦτα παράγονται ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς ἐντὸς τῶν ἀναπνευστικῶν ὀξε-
των ἢ τῶν πεπτικῶν ὁδῶν ἢ τοῦ δέρματος μάζης τινος ἐκ τοῦ ἀνοργάνου
ἢ ὀργανικοῦ βασιλείου, ἣτις ἀνεπιτηδεῖα οὖσα πρὸς τὴν κατὰ φύ-
σιν θρέψιν τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου, ἕνεκα τῆς ποιότητος ἢ τῆς πο-
σότητος αὐτῆς, κύριον χαρακτηρὰ ἔχει ὅτι οὐδόλως ἀναγεννᾶται καὶ
πολλαπλασιάζεται ἐντὸς τοῦ σώματος αὐτοῦ (πρὸς διακρίσιν τῶν φυ-
τικῶν παρασίτων τῶν παραγόντων τὰ λοιμώδη νοσήματα), ἀλλ' ἐνερ-
γεῖ διὰ τῆς εἰσαγομένης ποσότητος αὐτῆς εἴτε τοπικὴν βλάβην καὶ
καταστροφὴν τοῦ ὀργάνου οὗ ἄπτεται (τοπικὰ δηλητήρια) εἴτε, ἀπορ-
ροφουμένη διὰ τοῦ λεμφικοῦ ἢ κυκλοφορικοῦ συστήματος, ἀλλοίωσιν
τῆς ποιότητος τοῦ αἵματος καὶ ἀνώμαλον θρέψιν τῶν ὀργάνων παντὸς
τοῦ σώματος τούτου (καθολικευόμενα δηλητήρ.) εἴτε ἀμφότερα ταῦτα
(σύμμικτα δηλητήρ.). Ταῦτα δὲ διηρέθησαν ὑπὸ μὲν τοῦ Orfila καὶ
τοῦ Tardieu, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐνεργείας αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου
εἰς δηλητήρια 1) διαβρωτικὰ (corrosifs), τὰ παραγόμενα ἐκ τῶν
μεταλλοειδῶν τοῦ χλωρίου, ἰωδίου καὶ βρωμίου, ἐκ τῶν ὀρυκτῶν καὶ
τῶν πεπικνωμένων φυτικῶν ὀξέων, ἐκ τῶν ἀλκαλίων, ἐκ τῶν δραστι-
κῶν καθαρσίων ὡς καὶ ἐκ τῆς λειοτετριμμένης ὑέλου καὶ τινων ὀστρά-
κων· 2) ἐξασθερωτικὰ (hyposthénisants), τὰ προσερχόμενα ἐκ τοῦ με-
ταλλοειδοῦς τοῦ φωσφόρου, ἐκ τῶν ἀλάτων τοῦ κάλως καὶ νάτρου, ἐκ
τῶν μετάλλων τοῦ ὑπερχλωριούχου ὑδραργύρου, τῶν σκευασίων τοῦ στίμ-
μωος, τῶν ἀλάτων τοῦ χαλκοῦ καὶ τῶν ἐνώσεων τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ ἐκ
τῆς δακτυλιτιδίνης· 3) κατασταλτικὰ (stupéfiants), τὰ προκαλού-
μενα ἐκ τῶν μεταλλοειδῶν τοῦ ἀνθρακος, τοῦ ὑδροθειωμένου ἀερίου, ἐκ
τῶν μετάλλων τοῦ μολύβδου, κασσιτέρου, ψευδαργύρου, ἀργύρου, χρυ-
σοῦ καὶ βισμούθιου, ἐκ τοῦ οἶνοπνεύματος, τῶν αἰθέρων, τοῦ χλωρο-
φορμίου, τῆς χλωράλης καὶ τῶν ἐνώσεων τοῦ ἀνθρακος, ἐκ τῶν φυ-
τικῶν ἀλκαλοειδῶν τῆς ἀτροπίνης, ὑοσκυαμίνης, δατουρίνης (στραμ-
μονίου), νικοτιανίνης, κωνεινίνης, ἀκονιτίνης, κυραρίνης καὶ τῆς ἐργοτί-
νης ἢ τοῦ σκληροτινικοῦ ὀξέος καὶ ἐκ τῶν δηλητηριωδῶν μυκήτων·
4) γαργατικὰ, τὰ συμβαίνοντα ἐκ τοῦ ὀπίου καὶ τῶν συστατικῶν αὐ-
τοῦ· 5) νευροσθετικά, τὰ ἐπερχόμενα ἐκ τοῦ μεταλλοειδοῦς κυανυδρι-
κοῦ ὀξέος, ἐκ τῶν φυτικῶν ἀλκαλοειδῶν τῆς στρυχνίνης (ἐμετικῶν κα-

ρύων), πικροτοξίνης (καρπῶν ἀγ. Ἰγνατίου), βρυκίνης (ψευδαγγουστούρας), έσερίνης (κυάμων καλαβάρας), ἐκ τῆς καφουράς καὶ τῶν κανθαρίδων καὶ 6) σηπτικά, τὰ ἀναπτυσσόμενα ἐκ τῆς ἐδωδῆς τῶν σαπρῶν ἀλλάντων, τυροῦ κτλ. Ὑπὸ δὲ τῶν παθολόγων ἐταξινομήθησαν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ποιότητος αὐτῶν εἰς δηλητήρια: 1) διὰ τῶν μεταλλοειδῶν· 2) ὀρυκτῶν ἢ φυτικῶν ὀξέων· 3) ἀλκαλίων· 4) μετάλλων· 5) ἐνώσεων τοῦ ἀνθρακος· 6) φυτικῶν ἀλκαλοειδῶν· 7) δηλητηριωδῶν μυκήτων, ὁσφράκων καὶ σαπρῶν ἀλλάντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑ ΔΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΟΕΙΔΩΝ.

Ἐκ τῶν μεταλλοειδῶν προκαλοῦσι δηλητήρια τῷ ἀνθρώπῳ νοσήματα τὸ χλωρίον, ἰώδιον, βρώμιον, ὁ φωσφόρος, ὁ ἀνθραξ, τὸ ὑδροθειωμένον αἶριον ἐκ τοῦ θείου, καὶ τὸ κυανυδρικόν ὡς ἐκ τοῦ κυανίου, ὧν ἡ περιγραφὴ γενήσεται ἐν τοῖς ἐξῆς.

1. Δηλητηριάσεις διὰ τοῦ χλωρίου.

Τοῦτο ὡς ἀέριον, εἰσπνεόμενον ὑπὸ τῶν ἀπροσέκτως ἐργαζομένων ἐν τοῖς χημικοῖς ἐργαστηρίοις ἢ ἐν τοῖς χημικοῖς ἐργοστασίαις πρὸς κατασκευὴν τῆς χλωριούχου τιτάνου, προκαλεῖ ἐρεθισμόν ἰσχυρὸν εἰς τὰ ἐξαπλούμενα ἐπὶ τοῦ βλεννογόνου ὕμενος τῶν ἀναπνευστ. ὅχετῶν αἰσθητικὰ καὶ κατ' ἀντανάκλασιν εἰς τὰ κινητικὰ νεῦρα καὶ παρίσταται διὰ βηχὸς σφοδροῦ, πταρμῶν συνεχῶν καὶ δυσκολίας περὶ τὴν ἀναπνοὴν, ἔνεκα τοῦ ἐπερχομένου σπασμοῦ τῆς γλωττίδος, διακοπτοῦσης τὴν ζωὴν τῶν πασχόντων. Κατὰ τῆς δηλητηριάσεως ταύτης ὡς προφυλακτικὸν μέσον συνιστᾶται εἰς τοὺς ἐργαζομένους ἐν τοῖς χημικοῖς ἐργοστασίαις νὰ καπνίζωσιν ἢ νὰ τηρῶσιν ἐν τῷ στήματι σπῆγον περιέχοντα ὕδωρ, καὶ ἐν ἀποτυχίᾳ ἐνδείκνυνται ἡ μεταφορὰ τῶν πασχόντων εἰς καθαρὸν ἀέρα, αἱ εἰσπνοαὶ θερμῶν ὑδατμῶν, καὶ συμπτωματικῶς κατὰ τῆς βηχὸς αἱ εἰσπνοαὶ τοῦ αἰθέρος ἢ χλωροφορμίου καὶ τὰ μαλακτικὰ ποτὰ καὶ γαργαρίσματα.

270 Rp. Aeth. sulphur.

Aleoh. aa. unc. i.

Aq. lauro-cer dr. i.

D. εἰς εἰσπνοάς.

271 Rp. Spirit nitr. dule. unc. i.

Aq. fontan unc. iii.

Syrup. alth. unc. i.

D. κοιλ. κατὰ 10 λ. ὥρας.

2. Δηλητηριάσις διὰ τοῦ ἰωδίου.

Τούτου τὸ βάμμα ἐξ ἀπροσεξίας ἐσωτερικῶς λαμβανόμενον ἢ εἰς ἐνέσεις διηνεκῶς καὶ ἐν μεγίστῃ ποσότητι χρώμενον (καὶ μάλιστα ὡς διαλύσις τοῦ Lugol) ἐντὸς τῶν κύστεων τῶν ὠθηκῶν ἢ τῶν ὀρογόνων χιτώνων, καὶ τὸ ἰωδιοῦ χονκάλι ἐπὶ μακρὸν χρόνον διδόμενον πρὸς θεραπευτικὸν σκοπὸν, ἐνεργεῖ ἐν ἀρχῇ διὰ τῆς παρουσίας τοῦ πρωτοπλάσματος ἢ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, τοῦ ὑπάρχοντος ἐπὶ πάντων τῶν ἰστῶν τοῦ ἀνθρώπου καὶ προκαλοῦντος τὴν διαχωρίσιν τῶν ἐξ ὧν συνέστη χημικῶν σωμάτων, τὴν ἐλευθέρωσιν τοῦ ἰωδίου (Binz), εἶτα, διὰ τῆς ἀπορροφήσεως τούτου ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος καὶ διὰ τῆς ἀπεκκρίσεως αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἀδένων τοῦ σώματος, ἐρεθισμὸν τῶν εὐμοιρούντων ἀφθόνων ἀδενίσκων βλεννογόνων ὑμένων τῶν ἀναπνευστ. καὶ πεπτικῶν ὀργάνων, λιπώδη ἐκφύλισιν καὶ καταστροφὴν τῶν ἀδένων τούτων (καὶ μάλιστα τῶν πεψινογόνων τοῦ στομάχου) (Rose), ἐλάττωσιν τῆς θρέψεως τοῦ σώματος καὶ ἀπίσχνανσιν αὐτοῦ. Τότε δὲ ἐξαγγέλλεται, ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς τοῦ ἀτόμου, ὅτε μὲν διὰ πόνων δριμύων καθ' ἣν χῶραν ἐγένετο ἡ ἐνεσις ἢ κατὰ τὸν στόμαχον καὶ τὸ ἐπιγαστρion, ναυτίας καὶ ἐμέτου ὑλῶν χρώματος ἰώδους, δίψης ἀσβέστου, ἀδυναμίας καὶ ἀπαθείας μετὰ προσώπου ὥχρου καὶ καταπεπτωκότος, κυανώσεως τῶν βλεννογόνων ὑμένων καὶ ἄκρων ψυχῶν, σφυγμοῦ μικροῦ καὶ συχνοῦ (**δηλητηρ. ὀξεῖα** Falck). ὅτε δὲ διὰ τῶν φαινομένων τοῦ κατάρρου τῶν ἀναπνευστ. (ρίνης, ὀφθαλμῶν) καὶ πεπτικῶν ὀργάνων (φάρυγγος, στομάχου), σκοτοδινίας καὶ κεφαλαλγίας καὶ παλμῶν τῆς καρδίας (ἰωδικῆς μέθης τῶν γάλλων ἰατρῶν), ἐξανθήματος τοῦ σώματος ἐρυθρηματώδους δίκην κνιδώσεως, ἀτροφίας τῶν μαστῶν καὶ τῶν ὄρχων καὶ ἀπισχνάνσεως τοῦ σώματος μεγίστης (**δηλητηρ. χρονία** Falck.)

Κατὰ τῆς ὀξείας δηλητηριάσεως ἐνδείκνυται ἐμετικὸν πρὸς ἐξέμεσιν τοῦ δηλητηρίου καὶ πάραυτα τὰ ἀμυλοῦχα ποτὰ ἢ κλύσματα πρὸς σχηματισμὸν ἀβλαβῶν ἐνώσεων τοῦ ἰωδίου· σὺν τούτοις συμπτωματορικῶς κατὰ τῶν πόνων καταπλάσματα ἐπὶ τῆς κοιλίας ἐρραντισμένα διὰ λαυδάνου, κατὰ τοῦ σπασμοῦ τῶν ἀγγείων τὸ ὕπιον ἢ τὴν μορφίνη καὶ αὐτὰς τὰς εἰσπνοὰς τοῦ νιτρῶδους ἀμυλικοῦ αἰθέρος.

Κατὰ δὲ τῆς χρονίας ἢ παύσις τῆς χρήσεως τοῦ ἰωδιούχου κάλεως, τὰ ἐγγύματα τῶν σιγμάτων τοῦ ἀρκαβοσίτου ἢ τὰ ἀνθρακοῦχα ποτὰ (σελτεριανὸν ὕδωρ) πρὸς ἀπέκκρισιν τῆς ἐν τῷ σώματι τοῦ κἀνοντος

ὑπαρχούσης ποσότητος τοῦ δηλητηρίου, τὴν τονωτικὴν θεραπείαν καὶ δίδαιται πρὸς παῦσιν τῆς μεγίστης ἐξασθενήσεως τοῦ σώματος αὐτοῦ.

272 Rp. Amyl. trit. dr. i.

m. terend. c. paux. Aq.
inf. c. Aq. fervid. unc. iv.
add. Magnes. ust. dr. i.
D. κοχλ. κατὰ 5 λ. ὄρ.

273 Rp. Amyl. trit. de ii.

inf. c. Aq. fervid. unc. vi.
ad Tinet. opii croc. gtt. xii.
Divid. in part. acqu. n^o ii.
D. εἰς κλύσματα.

3. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ βρωμίου.

Τοῦτο, σπανίως ὡς ἀέριον ἢ ὡς ὑδατοῦχος διαλύσις λαμβανόμενον ὑπὸ τινων ἐργατῶν χημικῶν ἐργοστασιῶν ἢ τῶν αὐτοκτονούντων εὐρωπαίων, καὶ συνήθως ὡς βρωμιοῦχον καὶ λιθιδόμενον ἐπὶ μακρὸν χρόνον καὶ εἰς μεγάλας ποσότητας κατὰ τῆς ἐπιληψίας, ἐνεργεῖ τῇ ἐνώσει αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἐν τῇ στομάχῳ εἰσαγομένου κοινοῦ ἁλματος, τὴν παραγωγὴν τοῦ χλωριούχου καλῆως, τὴν ἀπορρόφησιν τοῦ νέου τούτου ἁλματος καὶ τὴν δι' αὐτοῦ βλάβην τῶν νευρικῶν κέντρων καὶ τὴν παράλυσιν τῶν ἐνεργειῶν τῆς καρδίας. Τότε δὲ ἐκδηλοῦται διὰ γεύσεως ἀλμυρᾶς, σιελorroίας ἀφθόνου, ἐρευγμῶν ἀηδῶν, γαστρικῶν φαινομένων, παρακολουθουμένων ὅτε μὲν ὑπὸ μελαγχολίας, σχοτοδινίας, ἀπαθείας, ἀμνησίας, ὑπὸ ὀδυνηρᾶς καὶ ἡλαττωμένης ἢ καὶ ἀτάκτου κινήσεως καὶ ἀκμῶδους ἐξανθήσεως (**ἐκλυτικῇ μορφῇ** Voisin) ὅτε δὲ ὑπὸ παραληρημάτων μέχρι μανιωδῶν παροξυσμῶν, ὑπὸ δυσπνοιᾶς καὶ ἀσφυκτικῶν φαινομένων ἕνεκα παρέσεως τῆς καρδίας (**παραλήρος μορφῇ** Voisin). Κατὰ τοῦ χρονίου βρωμισμού ἐνδείκνυται ἡ παῦσις τῆς χρήσεως τοῦ φαρμάκου, ἡ τονωτικὴ θεραπεία καὶ δίδαιται, τὰ διαφορητικὰ καὶ θερμὰ λουτρά.

4. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ Φωσφόρου.

Οὗτος λαμβάνεται συνήθως ἀπὸ τῶν φωσφορικῶν ξυλιφίων (allumetes) (ὧν τὰ 100 περιέχουσι περὶ τὸ $\frac{1}{5}$ —1 σιτ. φωσφόρου καὶ δύνανται νὰ προκαλέσωσι δηλητηρίασιν ἀναλόγως τῆς ἡλικίας τοῦ ἀτόμου καὶ τοῦ τρόπου τῆς παραλαβῆς αὐτοῦ) καὶ σπανίως ἀπὸ τῶν ἐπὶ μακρὸν χρόνον εἰσπνεομένων ἀτμῶν αὐτοῦ κατὰ τὴν κατεργασίαν τῶν ξυλιφίων, ἀπορροφᾶται (διαλυόμενος εὐκολώτερον εἰς τὰ λιπαρὰ ἔλαια καὶ τὴν χολήν), διέρχεται τὴν κυκλοφορίαν τοῦ ἥπατος καὶ ἐνεργεῖ τὴν παρεγχυματώδη φλεγμονὴν ἢ ὅξειαν ἀτροφίαν αὐτοῦ. Τότε δὲ ἐξαγγέλλεται ὅτε μὲν διὰ πόνων κατὰ τὸν γαργαρεῶνα, ἐξοι-

δήσεως τῆς γλώσσης, ζώηρας θερμότητος καὶ εὐαισθησίας κατὰ τὸ ἐπιγάστριον, ναυτίας καὶ ἀνακουφιστικοῦ ἐμέτου ὑλῶν φωτοβολουσῶν ἐν τῷ σκότει καὶ ἐχουσῶν ἰδίαν ὀσμὴν, κωλικῶν πόνων καὶ διαρροίας, εἴτα διὰ πτώσεως τῶν δυνάμεων, ἰκτέρου, κεφαλαλγίας, ἀϋπνίας, παραφροσύνης καὶ κώματος ἐντὸς τῆς α'. ἐβδ. (φωσφορισμὸς κοινὸς κατὰ Tardieu ἢ γαστροεντερικὸς ὀξύς κατὰ Falck). ὅτε δὲ ἀμέσως ἐξ ἀρχῆς δι' αἰμωδίας τῶν ἄκρων, μυρμηκιάσεως, συνολκῶν τῶν μυῶν, διαταράξεως τῶν αἰσθήσεων, συγκοπῶν ἐπανελημένων, ἰκτέρου καὶ κηλίδων πετεχειῶν ἐπὶ τοῦ ὤχρου δέρματος, παραληρημάτων καὶ κώματος ἐντὸς τῆς β'. ἐβδ. (φωσφορισμὸς νευρικὸς κατὰ Tardieu ἢ ἐγκεφαλονωτιαῖος ὀξύς κατὰ Falck). ἄλλοτε διὰ πόνων κατὰ τὸν γαργαρεῶνα καὶ τὸ ἐπιγάστριον, ἐμέτων καὶ κενώσεων ὑλῶν αἱματοφύρτων, καὶ διὰ τῶν φαινομένων τοῦ κατάρρου τῶν βρόγχων (φωσφορισμὸς αἱμορραγικὸς κατὰ Tardieu ἢ πνευμονικὸς Falck). καὶ ἄλλοτε τέλος δι' ἀνορεξίας, ναυτίας ἢ ἐμέτου, στεγνότητος τῆς κοιλίας ἢ διαρροίας, οἰδήματος τῶν ἄκρων, δέρματος ξηροῦ καὶ ὤχρου, ἀλωπεκιάσεως, τερηδόνος καὶ πτώσεως τῶν ὀδόντων καὶ νεκρώσεως τῶν σιαγωνικῶν ὀστέων (φωσφορισμὸς χρόνιος.)

Κατὰ τῶν τριῶν τούτων μορφῶν τῆς ὀξείας δηλητηριάσεως ὁ ἰατρός συνιστᾷ ὡς προφυλακτικὸν μέσον τὴν ἀποφυγὴν τῆς ἐν τῷ οἴκῳ χρήσεως τῶν κοινῶν ξυλιφίων μετὰ φωσφόρου παρσκευασμένων καὶ ἐν περιπτώσει ἀναπτύξεως τῆς δηλητηριάσεως πάρκντα φροντίζει περὶ τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ δηλητηρίου δι' ἐμετικοῦ ἢ κλύειον διὰ τῆς πλύσεως τοῦ στομάχου τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ πρὸς πλύσιν αὐτοῦ χρησίμου ἐλαστικοῦ σωλῆνος καὶ διὰ τῶν ἀλατούχων (καὶ οὐχὶ ἐλαιωδῶν) καθαρσίων. τούτου δὲ τελεσθέντος ἀναγράφει τὸ τερεβινθινέλαιον δίκην γαλακτώματος, μὴ θεωρούμενον ὑπὸ τοῦ Bamberger ὡς ἀσφαλὲς ἀντίδοτον, καὶ συμπτωματικῶς τὰ καταπλάσματα ἐπὶ τῆς κοιλίας, τὰ ψυχρὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τὰ ἐπὶ τῶν ἄκρων σιναπίσματα, ἀποφεύγων αἰεὶ τὴν χρῆσιν τῶν λιπαρῶν ἐλαίων.

274 Rp. Cupr. sulphur. gr x

Solv. in Aq. destill. unc ii.

Syrup. simpl. unc. $\frac{1}{2}$ D. τὸ $\frac{1}{2}$ καὶ μετὰ 5. λ. τὸ λοιπὸν276 Rp. Tartar' Stib. gr. $\frac{1}{2}$

Pulv. ipecacuanh. scr i.

F. pulv. N° 4. D. ἐν κατὰ $\frac{1}{2}$ ὥρ.

275 Rp. Ol. terebenth. dr. i.

Gum. arab. p. q. s.

F. Emulsio unc. iii.

D. κατὰ $\frac{1}{2}$ ὥρ. κοχλ.

277 Rp. Magnes. ust. dr. iv.

Aq. fontan. et chl. aa unc ii

Syrup. simpl. unc. i. D.

Κατὰ δὲ τῆς χρονίας ἀπομακρύνει τοὺς πάσχοντας ἀπὸ τῶν ἐργοστασίων τούτων καὶ συνιστᾷ τὸν καθαρὸν ἀέρα, τὴν τονωτικὴν θεραπείαν καὶ δίκαιταν, τὰ θερμὰ λουτρά καὶ τὰ διαφορητικὰ φάρμακα· ἐπελθούσης δὲ νεκρώσεως τῶν ὀστέων ἀφαιρεῖ τὰ νεκρωθέντα τμήματα, ἀλοιφεῖ τῇ χρήσει γραφίδος τὰ ὑπόλοιπα διὰ πετυκνωμένης διαλύσεως νιτρικοῦ ἀργύρου (1:10) καὶ χράται τῇ ἀντισηπτικῇ μεθόδῳ.

5. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ ἀνθρακος.

Οὗτος εἰσπνέεται ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ὡς ὀξειδίου τοῦ ἁνθρακος, ὑπάρχον εἰς τὸ διττανθρακικοῦν ὕδρογόνον ἢ φωτιστικὸν ἀέριον (gaz) καὶ εἰς τὸν ἀέρα τῶν ἐρμητικῶς κεκλεισμένων δωματίων, ἐν οἷς τελεῖται ἀτελής καύσις τῶν ἀνθράκων· ὡς ἁνθρακικὸν ὀξύ, ἀναπτυσσόμενον ἐντὸς τῶν πρὸς παραγωγὴν τῆς τιτάνου κλιβάνων, τῶν ὑπογείων ἀποθηκῶν τοῦ εἴνου ἢ ζύθου ἐκ τῆς ζυμώσεως τῶν οἶνοπνευματωδῶν τούτων πατῶν, τῶν ὑπογείων ἀντρων (τοῦ Pozzuoli ἐν Νεαπόλει κτλ.) ἢ εἰδικῶν κοιλάδων (τῆς Γιάβας ἐν Ἀμερικῇ), τῶν στενῶν καὶ δυσκόλως ἀερίζομένων καὶ ὑπὸ πολλῶν ἐκπνεόντων ἀτόμων κατοικουμένων κοιτῶνων· καὶ ὡς θειοῦχος ἁνθραξ, ἐξατμιζόμενος εἰς τὰ πρὸς κατασκευὴν καουτσούκ ἐργοστάσια. Τότε δὲ ἐὰν μὲν εἰσδύσῃ ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος ὡς ὀξειδίου τοῦ ἀνθρακος καὶ ἐλθῇ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος, ἐκλύει τὸ ἐν αὐτοῖς ὀξυγόνον, ἐνοῦται μετὰ τῆς αἰμοσφαιρίνης (ποιοῦν τὴν ὀξυανθρακοαἰματοςφαιρίνην ἀντὶ τῆς ὑπαρχούσης ὀξυαἰματοςφαιρίνης) κωλύει τὴν ἐπιτηδειότητα αὐτῶν νὰ παραλαμβάνωσιν ὀξυγόνον καὶ ἀφαιρεῖ τὴν ζωϊκὴν ιδιότητα ἣν παρέχουσι ταῦτα διὰ τοῦ ὀξυγόνου εἰς τοὺς ἱστούς καὶ τὰ ὄργανα τοῦ κάμνοντος· ἐὰν δὲ εἰσδύσῃ ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος ὡς ἀνθρακικὸν ὀξύ καὶ κυκλοφορηθῇ μετὰ τοῦ αἵματος, ἐρεθίζει καὶ παραλύει τὸ πνευμονογαστρικὸν κέντρον ἐν τῷ προμήκει, προκαλεῖ ἐν ἀρχῇ μὲν συχνότερας τὰς συσταλὰς τῆς καρδίας καὶ τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, εἴτα ἡλαττωμέναις ταύταις καὶ ἐκλείπουσας μέχρις ἀσφυξίας καὶ πνιγμονῆς, ὡς καὶ τὸν ἐγκέφαλον καὶ νωτιαῖον μυελόν· ἐὰν δὲ τέλος εἰσδύσῃ εἰς τὸ κυκλοφ. σύστημα ὡς θειοῦχος ἀνθρακικὸν ἀέριον ἐνεργεῖ ὡς τὰ ἀναισθητικά, ἤτοι ῥυκνοῖ καὶ διαλύει τὰ ἐρυθρὰ σωματῖα τοῦ αἵματος ὧν ἀπτεται καὶ ἐρεθίζει καὶ παραλύει τὸ πνευμονογαστρικὸν κέντρον ἐν τῷ προμήκει.

Ἐν ταῖς περιστάσεσι ταύταις οἱ κάμνοντες ὅταν δηλητηριασθῶσι

διὰ τοῦ ὀξειδίου τοῦ ἀνθρακος αἰσθάνονται ζάλην καὶ κεφαλαλγίαν, ἠϋξημένην ἰδίως ἐπὶ τῆς κροταφικῆς χώρας μετὰ ἰσχυροτέρας σφύξεως τῶν ἐκεῖ διασπειρομένων ἀρτηριῶν, ναυτίαν καὶ βάρος κατὰ τὴν προκαρδίον χώραν, καὶ ἐνίοτε μαρμαρυγὰς τῶν ὀφθαλμῶν, ἐμβοὰς τῶν ὧτων· εἴτα ἀγωνιῶσιν, ἔχουσιν ἀναπνοὴν βραδεῖαν καὶ στένουσαν, πίπτουσιν εἰς ἀναισθησίαν καὶ κῶμα καὶ οὕτω θνήσκουσιν, ἐὰν μὴ ἐκτεθῶσιν εἰς καθαρὸν ἀέρα καὶ ἀποφύγῃσι τὴν περαιτέρω ἀναπνοὴν τοῦ βλαβεροῦ τούτου ἀέριου· ἄλλως ἐπανέρχονται εἰς ἑαυτοὺς μὴ ἔχοντες τὴν γνῶσιν τῆς παρελθούσης καταστάσεως, καὶ αἰσθανόμενοι κεφαλαλγίαν, μεγίστην ἀδυναμίαν, πόνους πλάνητας καὶ σύγχυσιν τῶν πνευματικῶν ἐνεργειῶν. Ὅταν δὲ δηλητηριασθῶσι διὰ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος αἰσθάνονται ζάλην καὶ κεφαλαλγίαν, ἐμβοὰς τῶν ὧτων, ναυτίαν ἢ ἔμετον, εἴτα πίπτουσιν εἰς νάρκην μὴ δυνάμενοι νὰ κινήσωσι τὰ σκέλη, ἔχουσι δύσπνοιαν, σφυγμὸν ἐν ἀρχῇ ταχὺν καὶ ἐφεξῆς μικρὸν καὶ ἀραιὸν, κυάνωσιν, ἀσφυξίαν, καὶ οὕτω λήγουσι τὸν βίον· ὅταν δὲ δηλητηριασθῶσι διὰ τοῦ θειοῦχου ἀνθρακος, ὡς ὁ Delpech παρετήρησεν εἰς τοὺς ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐργαζομένους πρὸς κατασκευὴν τοῦ καουτσούκ, αἰσθάνονται κεφαλαλγίαν ἰσχυράν, ἀρχομένην ἀπὸ τῆς ρινὸς καὶ ἐκτεινομένην ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν κροταφικῶν χωρῶν, ζάλην ἀφικνουμένην μέχρις ἐκπλήξεως καὶ ἐγέρσεως τῶν φρενῶν, ὥστε γίνονται εὐθυμοί, ὀμιλητικοί, λάγνοι· μετὰ χρόνον δὲ μακρὸν τὰ φαινόμενα ταῦτα ἀντικαθίστανται διὰ τῶν φαινομένων τῆς ἐκλύσεως καὶ τότε οὗτοι πίπτουσιν εἰς ἀπάθειαν, δυσκόλως εὐρίσκουσι τὰς λεξεις ἵνα ἐκφράσωσι τὰς σκέψεις αὐτῶν, οὐκ ἔχουσι θέλησιν, αἱ αἰσθήσεις βαθμυδῶν ἐκλείπουσιν, ὁ τόνος τῶν μυῶν καὶ ἰδίως τῶν κάτω ἀκρων γίνεται κατὰ μικρὸν ἀσθενέστερος, ἡ γενετήσιος ὁρμὴ παύει καὶ οὕτω πίπτουσιν εἰς μελαγχολίαν καὶ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει παύουσι τὸ ζῆν.

Κατὰ τῆς δηλητηρίασεως διὰ τῆς εἰσπνοῆς τοῦ ὀξειδίου τοῦ ἀνθρακος καὶ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος ὁ ἰατρός συμβουλεύει ν' ἀπομακρύνωσι τάχιιστα τοὺς πάσχοντας τῆς τοιαύτης βλαβερᾶς ἀτμοσφαίρας, μεταφέρωσιν αὐτοὺς εἰς τὸ ὑπαιθρον ἢ ἐντὸς αἰθούσης εὐαέρου, καὶ κατακλίνωσιν αὐτοὺς μετὰ κεφαλῆς μὴ ἀναρρόπου καὶ μετ' ἐνδυμάτων χαλαρῶν· καὶ ἐὰν μὲν ἡ νόσος καὶ ἡ ἀναπνοὴ μὴ ᾧσι τεταραγμέναι, ζητοῦσι ἢ μετ' ἀρωματικοῦ ὀξέος ἐπιτριβεῖν τοῦ δέρματος τοῦ σώματος καὶ τοῦ θώρακος, καὶ τινα ἀρωματικὰ αἰθεριοῦχα ποτὰ ἀρκοῦσι νὰ ἐπαναφέρωσιν αὐτοὺς εἰς τὸ κατὰ φύσιν· ἐὰν δὲ αἱ ἐνέργειαι αὐταὶ ᾧσιν ἐκλελυμέναι, τότε ὁ ἰατρός φροντίζει πάσαις δυνάμεσι περὶ τῆς

ἔσονται οἷόν τε ταχυτέρας ἀποκαταστάσεως τῆς ἀναπνοῆς, διότι τὸ διὰ τῆς ἀναπνοῆς εἰσδύον ὀξυγόνον, εἰ καὶ οὐ δύναται ν' ἀποδιώξῃ ἐκ τῶν παθόντων ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος τὸ μετὰ τῆς αἰμοσφαιρίνης αὐτῶν ἐνωθὲν ὀξειδίον τοῦ ἀνθρακος, προκαλεῖ ὅμως τὴν ζωηρότεραν ἐναλλαγὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μὴ παθόντων καὶ ἐγείρει τὸ νευρικὸν κέντρον τοῦ ἐγκεφάλου· πρὸς τοῦτα ἐρεθίζει τὸ τε ἀναπνευστικὸν σύστημα διὰ τῆς καύσεως κακῶδμων οὐσιῶν (μαλλίνων, πτερῶν), τῆς προσπελάσεως τῶν ἀτμῶν τῆς καυστικῆς ἀμμωνίας (μετὰ τινος προσοχῆς) ἢ τοῦ πεπυκνωμένου ὀξικοῦ ὀξέος ἢ τοῦ πτητικοῦ ἀγγλικοῦ ἁλματος παρὰ τῇ ῥινὶ αὐτοῦ, ὡς καὶ τὸ δέρμα καὶ τὸν πεπτικὸν σωλήνα διὰ ῥαντισμῶν ψυχροῦ ὕδατος ἐπὶ τοῦ προσώπου, διὰ σιναπισμάτων καὶ ἐπιτριβῶν μετ' ἀρωματικοῦ ὀξους τοῦ δέρματος τῶν ἄκρων καὶ τοῦ θώρακος καὶ διὰ κλυσμάτων ἐξ ὀξους ἢ ψυχροῦ ὕδατος ἢ ἁλματος ἢ διαλύσεως θεικῆς μαγνησίας· καὶ ἐὰν ἡ καρδία τοῦ ἀρρώστου πάλλη τελεῖ τὴν τεχνητὴν ἀναπνοὴν διὰ τῆς εἰσγωγῆς σωλήνος ἢ καθετήρος ἐντὸς τοῦ λάρυγγος τοῦ πάσχοντος καὶ τῆς μετὰ προσοχῆς ἐμφυσήσεως τοῦ ἀέρος ἐντὸς τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων αὐτοῦ, διὰ τοῦ φαραγγίσμου τοῦ φρενικοῦ νεύρου κατὰ Ziemssen καὶ ἐν κυανωτικῇ καταστάσει τοῦ προσώπου διὰ φλεβοτομίας· ἐὰν ὅμως καὶ δι' αὐτῶν οὐδενμία προσγίγεται τῷ ἀρρώστῳ βελτίωσις καὶ ὁ θάνατος ἐστὶν ἀπενικτος ἐπιχειρεῖ τὴν ἀντικαταστατικὴν μετέγγισιν τοῦ αἵματος κατὰ τὴν γνώμην τῶν νεωτέρων ἰατρῶν, διὰ τῆς ἀφαιρέσεως ποσότητος φλεβικοῦ αἵματος καταστραφέντος διὰ τοῦ ὀξειδίου τοῦ ἀνθρακος καὶ τῆς ἐγγύσεως ἐτέρας ποσότητος αἵματος, ἐστερημένου ἰνικῆς ἐξ ὑγιοῦς ἀνθρώπου ληφθέντος, χωρὶς νὰ προσδοκᾷ τὴν ζωογόνησιν αὐτοῦ.

Κατὰ τῆς ὀξείας ἢ χρονίας δηλητηριάσεως τῶν ἐργαζομένων εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ καουτσούκ διὰ τῆς εἰσπνοῆς τοῦ θειοῦχου ἀνθρακος ὁ ἰατρὸς παραινεῖ ἐπίσης εἰς τοὺς πάσχοντας τὴν παύσιν τοῦ ἔργου τοῦτου, τὴν ἀποκατάστασιν αὐτῶν εἰς χωρία εὐαερα καὶ ὀρεῖνὰ καὶ τὴν θρεπτικὴν διαίταν, διότι δι' αὐτῶν παύουσι τὰ φαινόμενα τῶν πόνων καὶ τῆς παρέσεως τῶν ἄκρων καὶ οἱ καίμοντες ἐπανέρχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν. Ἐὰν δὲ παραμένῃ ἀδυναμία τῶν μυῶν ὁ Delpech συνιστᾷ τὸν φωσφόρον ($\frac{1}{50}$ σιτ. τὴν ἡμ.) καὶ τὸν ἡλεκτρισμὸν.

6. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ ὑδροθειωμένου ἀερίου.

Τὸ ἀέριον τοῦτο εἰσπνέεται συνήθως ὑπὸ τῶν ἐγγύτατα ἡφαιστείων (Solfatara del Puzzuoli ἐν Νεαπόλει) ἢ παρὰ ταῖς ὄχθαις τῆς

Ἀφρικῆς διαιτωμένων, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν ἐκκενούντων τοὺς βόθρους καὶ ὀχετοὺς, τοὺς ἐνέχοντας τὰ διαχωρήματα τοῦ ἀνθρώπου ἢ τῶν ἐργαζομένων εἰς βυρσοδεψεία, χορδοποιεῖα, ζαχαροκαθαρτήρια, ἐργοστάσια ἀμμωνίας καὶ καουτσούκ καὶ ὑπὸ τῶν ἐργατῶν τῶν διανοιγόντων καὶ διὰ πυρίτιδος διαρρηγνυόντων ὑπονόμους (fournelli) ὑπογείους μὴ κοινωνοῦντας εὐκόλως διὰ τοῦ ἀέρος. Τότε δὲ εἰσδύον ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος τῶν πασχόντων ἐνεργεῖ εἴτε τὴν ἀποσύνθεσιν τῆς ὀξυαιματοσφαιρίνης τῶν ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος, τὴν ἔνωσιν τῆς χρωματιστικῆς ὕλης αὐτῶν μετὰ τοῦ θείου καὶ τὴν παραγωγὴν νέου σώματος, κληθέντος αἱματοθείου (Preyer), ὡς συμβαίνει εἰς τὸ ἐκτὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ μετὰ τοῦ ἀερίου τούτου μιγὲν αἷμα, εἴτε τὴν ἔνωσιν αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐν τῷ ὀρρῷ τοῦ αἵματος διαλελυμένων ἀνθρακικῶν καὶ φωσφορικῶν ἀλκαλίων τῇ παραλαβῇ τοῦ ὀξυγόνου τῆς ὀξυαιματοσφαιρίνης καὶ τὸν σχηματισμὸν θειούχων ἀλκαλίων (Diaconow), εἴτε τέλος τὴν δηλητηρίασιν τῶν ἀναπνευστικῶν κέντρων (Rosenthal). Οἱ δὲ κάμνοντες ἐξαγγέλλουσι τὴν ὀξείαν αὐτοῦ δηλητηρίασιν ἐν ἀρχῇ διὰ κεφαλαλγίας, ναυτίας καὶ ἐμέτου μετὰ τῶν χαρακτηριστικῆν ὁσμὴν ἐχόντων ἐρρυγμῶν καὶ ἐνίοτε διὰ κωλικῶν καὶ διαρροίας· ἐφεξῆς αἰσθάνονται μεγίστην ἀδυναμίαν καὶ πίπτουσι λειπύθυμοι, ἔχοντες δύσπνοϊαν ἀληθῆ, σφυγμὸν μικρὸν καὶ ἀκανόνιστον, δέρμα κυανωτικόν, μετεωρισμὸν τῆς κοιλίας, καὶ ἐν τέλει ἰσχυροὺς σπασμοὺς διακόπτοντας τὸν βίον.

Κατὰ τῆς δηλητηριάσεως ταύτης ὡς προφυλακτικὰ μὲν μέσα ὁ ἰατρὸς παρκαίνει ἐπὶ τῶν ὑπογείων τόπων, ἐν οἷς ἀναδίδεται τὸ ἀέριον τοῦτο, νὰ καίωσι ξύλα ὅπως κατακαύσωσιν αὐτό, οἱ δὲ κατερχόμενοι εἰς τούτους ἐργάται νὰ φέρωσιν εἰς τὸ στόμα σπόγγον βεβρεγμένον ἐντὸς διαλύσεως χλωριούχου τιτάνου ἢ ἀσφαλέστερον σωλῆνα κοινωνοῦντα μετὰ τοῦ ἐκτὸς ἀέρος διὰ μηχανῆς ὁμοίας ἐκείνης ἣς χρῶνται οἱ ἀλιεύοντες τὸν σπόγγον· ἅμα δὲ παρασταθῶσι τὰ πρῶτα φαινόμενα τῆς δηλητηριάσεως ἐν πρῶτοις συμβουλευεῖ τὴν ταχεῖαν καὶ μετὰ προσοχῆς τελουμένην ἐξαγωγὴν τῶν παθόντων εἰς τὸν καθαρὸν ἀέρα, ἵνα μὴ δηλητηριασθῶσι καὶ οἱ πρὸς σωτηρίαν αὐτῶν ῥιψοκινδυνεύοντες· εἴτα ἀναγράφει ὡς ἐμετικὸν τὴν ἵπεκακουάνην ἢ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς ἀπομορφίνης καὶ πάραυτα τελεῖ τὴν τεχνητὴν ἀναπνοήν, διὰ τῆς ἀμέσου ἢ ἐμμέσου τῇ χρήσει καθετήρος ἐμφυσήσεως τοῦ ἀέρος εἰς τὸ στόμα τῶν νοσούντων, ὅταν οὗτοι πνίγονται.

7. Δηλητηρίασις διὰ τοῦ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος.

Τούτου καὶ τῶν ἁλμάτων αὐτοῦ (τοῦ κυανιοῦχου κάλεως, ἁμμωνίου κτλ.) οἱ ἄνθρωποι εἰσπνεόμενοι καὶ αἱ διαλύσεις ἀπορροφούμεναι ὑπὸ τῶν μυστρίων ὧν ἄπτονται, πρὸς αὐτοκτονίαν ἢ πρὸς θεραπευτικὸν σκοπὸν (παρ' ἡμῖν σπανίως) ἢ πρὸς τεχνικὴν χρῆσιν, καὶ εἰσερχόμεναι ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος προκαλοῦσιν κατὰ τινὰς μὲν τὴν καταστροφὴν τῶν πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ ἁτόμου χρησίμων ιδιοτήτων τῶν ἐρυθρῶν τοῦ αἵματος σωματίων, ἕνεκα τῆς ἐνώσεως τοῦ δηλητηρίου μετὰ τῆς ὀξυαιματοσφαιρίνης αὐτῶν καὶ τῆς παύσεως τῆς παραλαβῆς τοῦ ὀξυγόνου ὑπὸ τούτων (Schönbein, Gaetgens), κατ' ἄλλους δὲ τὴν πάλυσιν τοῦ νευρικοῦ κέντρου τοῦ διέποντος τὰς κινήσεις τῆς ἀναπνοῆς καὶ τὴν παῦσιν αὐτῆς (Preyer). Οἱ δὲ κάμνοντες ἀστραπηδὸν πίπτουσι νεκροὶ ἢ ἐπὶ ὀλίγα λεπτὰ τῆς ὥρ. ἔχουσι δύσπνοιαν μεγίστην, συνισταμένην εἰς εἰσπνοὰς βραχείας, ἐκπνοὰς ἐπὶ μακρὸν παρατεταμένας καὶ παρακολουθουμένας ὑπὸ παύσεως μακρᾶς, καθ' ἣν κεῖνται ὡς νεκροὶ ἄνευ αἰσθήσεων καὶ κινήσεων καὶ ἐπὶ τέλους θνήσκουσι.

Κατὰ τῆς δηλητηριάσεως ταύτης ἡ ἱατρικὴ βοήθεια οὐδεμίαν παρέχει ὠφέλειαν ἕνεκα τῆς ταχίστης καταστροφῆς τῆς ἐνεργείας τῶν ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος ἢ τῆς ταχίστης ἄρσεως τῆς ἐνεργείας τοῦ νευρικοῦ κέντρου· ἐν τούτοις ἐὰν ὁ ἄρρωστος κεῖται ἐπιθανάτιος ὁ ἱατρός τελεῖ πᾶσαυτα τὴν τεχνητὴν ἀναπνοὴν διὰ τῶν ἐρεθισμάτων τοῦ δέρματος καὶ τῶν βλεννογόνων ὑμένων καὶ διὰ τῆς ἐμφυσήσεως τοῦ ἀέρος, εἰ καὶ ταῦτα πάντα εἰς οὐδὲν συντελοῦσι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑ ΔΙΑ ΤΩΝ ΟΞΕΩΝ ΑΛΚΑΛΙΩΝ ΚΑΙ ΑΛΑΤΩΝ ΑΥΤΩΝ.

Τὰ διαβιβρώσκοντα τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῶν ὀξέων εἰσὶν ὀρυκτὰ μὲν τὸ θεικόν, ὑδροχλωρικόν, νιτρικόν καὶ τὸ ἐκ τῆς ἐνώσεως τῶν τελευταίων βασιλικόν ὕδωρ, φυτικὰ δὲ τὸ ὀξικόν, τρυγικόν, κιτρικόν καὶ τὸ ὀξαλικόν· ἐκ τῶν ἀλκαλίων τὸ καυστικόν κάλι, καυστικὸν νάτρον καὶ ἡ καυστικὴ ἁμμωνία· ἐκ δὲ τῶν ἁλμάτων τούτων ἡ στυπτηρία (διπλοῦν ἄλλας ἐκ θειικοῦ κάλεως καὶ θειικῆς ἀργίλλου), τὸ ὑποχλωρῶδες νάτρον (liqueur τοῦ Labarraque) καὶ τὸ ὑποχλωρῶδες κάλι (eau de Javelle) χρήσιμα πρὸς πλῆσιν ἐνδυμάτων, τὸ ὀξύ τρυγικόν· κάλι (cre

mor tartari), τὸ ἐνθεῖον κάλιον (hepar sulphuris), ἡ ἀνθρακική ἀμμωνία (ἐν τῷ sel. volat. Anglic), ἡ ὑδροχλωρική ἀμμωνία ὡς καὶ τὸ χλωριούχον νάτριον.

1. Δηλητηριάσεις διὰ τῶν ὀρυκτῶν ὀξέων.

Πρὸς αὐτοκτονίαν τελοῦνται ὑπὸ τῶν εὐρωπαϊῶν (οὐχὶ δὲ καὶ παρ' ἡμῖν εὐτυχῶς) δηλητηριάσεις διὰ τῆς πόσεως συνήθως μὲν τοῦ θειικοῦ ὀξέος ($\text{H}_2\text{O}_3 + \text{YO}$) (κοινῶς σπέρτου τοῦ βιτριολίου), σπανίως τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος (YXl) (σπέρτου τοῦ ἁλατος), ἥττον συνήθως τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος ($\text{NO}_3 + \text{YO}$) (ὡς ἀναδιδόντων ἀτμοὺς πνιγηροὺς) καὶ ἐτι σπανιώτερον τοῦ βασιλικοῦ ὕδατος, ἅπερ κατακαίουσι καὶ προκαλοῦσιν ἐν ἀρχῇ καταστροφὰς τῶν ἰστῶν ὧν ἄπτονται, εἴτα ἐρεθισμὸν τῶν διασπειρομένων εἰς τοὺς ἰστούς τούτους αἰσθητικῶν νεύρων καὶ ἀνάλογον ἀντιδράσιν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, καὶ τέλος ἀλλοιώσεις τοῦ αἵματος ἐκ τῆς ἀπορροφήσεως καὶ μεταφορᾶς αὐτῶν ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος, εἰ μὴ ὁ θάνατος διέκοψε τὴν ζωὴν τῶν αὐτοκτονούντων (ὀξυθειϊκισμὸς, ὀξυχλωρικισμὸς, ὀξυνιτρικισμὸς). Τότε οἱ πάσχοντες ἔχουσιν αἰσθημα καύσεως καὶ πόνων δριμύων κατὰ τὰ χεῖλη, τὸ στόμα, τὸν φάρυγγα καὶ τὸν στομάχον, δυσκολίαν περὶ τὴν κατάποσιν καὶ τὴν ἀναπνοήν, κηλίδας ἐπὶ τῶν χωρῶν τούτων λευκὰς διὰ τοῦ θειικοῦ (ὡς πεπασμένα διὰ κόνεως σκλέπιος), ἐρυθρὰς διὰ τοῦ ὑδροχλωρικοῦ καὶ κιτρίνας διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος, ἔμετον ἀκατάσχετον ὕλιν ὀξείων, αἱματοφύρτων ἢ μελαινῶν, ἐρυθραινουσῶν τὸν κυανοῦν δοκιμαστικὸν χάρτην καὶ ἀναβραζουσῶν ἐπὶ πλακοστρώτου ἐδάφους, ἐτι δὲ στεγνὴν τὴν κοιλίαν ἢ διάρροϊαν μετὰ κωλικῶν πόνων, δίψαν ἀσβεστον, δυσουρίαν καὶ σύμπτωσιν μετὰ σπασμῶν καθολικῶν διακοπτόντων τὴν ζωὴν τῶν ὄντων τούτων (**ὀξεῖα δηλητηρ.**) καὶ ἄλλοτε τὰ φαινόμενα τοῦ κατάρρου τῶν πεπτικῶν ὀργάνων, λήγοντος εἰς στενώσεις τῶν μοιρῶν τούτων ἐξ ἐπουλώσεως, ὥστε οἱ κάμνοντες περιπίπτουσιν εἰς μαρασμὸν καὶ τελευτῶσι τὸν βίον ἢ μεταβαίνουσιν εἰς ὑγίαν αἰτιώμενοι ἐπὶ πολλὰ ἔτη δυσπεψίας ἢ γαστραλγίας κατὰ πᾶσαν πρόσληψιν τροφῆς (**χρονία δηλητ.**).

Κατὰ τῆς ὀξείας δηλητηριάσεως ὁ ἰατρὸς παρέχει τὴν αὐτὴν σιγμὴν καὶ ἐν ἀκαρεῖ ἄφθονον ὕδωρ ἢ ἀραιὰν διάλυσιν σάπωνος, κρητίδος, τέφρας καὶ παντὸς ἄλλου προχείρου ἀλκαλικοῦ μέσου, ἔχων πάντοτε ἐν τῷ νῷ τὸν κανόνα ὅτι, ἡ στιγμιαία ἀναβολή, προκαλοῦσα τὴν καταστροφὴν τοῦ πάσχοντος, ἔνεκα τῆς ταχυτάτης ἐνεργείας τῶν δηλητη-

ρίων τούτων, θεωρεῖται σφάλμα αὐτοῦ, καὶ ταυτοχρόνως ἀναγράφει τὴν κεκαυμένην μαγνησίαν (οὐγ. εἰς λίτρ. ζέοντος ὕδ.), γαλακτώματα δι' ἀμυγδαλίνου ἐλαίου καὶ γάλα, ἀποφεύγων τὸ τιτάνιον ὕδωρ· ἅμα δ' ἐπέλθῃ ἡ ἀντιδρώσα φλεγμονὴ παραινεῖ βδέλλας κατὰ τὴν στομαχικὴν χώραν, καταπλάσματα ἐπὶ τῆς κοιλίας, πάγον εἰς μικρὰ τεμάχια καὶ γαλακτώματα ἐσωτερικῶς. Κατὰ τῆς χρονίας τὰ οἰκτεῖα πρὸς ἄρσιν τῶν στενώσεων μέσα.

278 Rp. Magnes. ust. nuc. ii.

Solv. in. Aq. fervid. lib.ii.

D. ἐν ἀρχῇ τὸ $\frac{1}{4}$, εἴτα 2 κοχλ.

κατὰ 5 λ. ὥρ.

279 Rp. Ol. amygd. dulc. unc. $\frac{1}{2}$.

Gum. arab. p. q. s. f. Emuls.

Syrup. simpl. unc. i.

m. D. 2 κοχλ. κατὰ 40 λ.

2. Δηλητηριάσεις διὰ τῶν φυτικῶν ὀξέων.

Ἐκ τῶν φυτικῶν ὀξέων τὸ μὲν πεπικρωμένον ὀξικὸν ὀξύ ($C_2H_4O_2$) (καὶ τὸ τρυχικὸν καὶ κυτρικὸν ὀξύ), κατὰ λάθος ἢ πρὸς αὐτοκτονίαν πινόμενον ἢ καὶ ἐν ἀρχαιοτέrais ἐποχαῖς διὰ κλυσμάτων ὡς ὑγρὸν τοῦ Villati λαμβανόμενον, προκαλεῖ τὴν τοπικὴν βλάβην τοῦ ἐντερικοῦ σωλῆνος, τὴν διάλυσιν τῶν ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος καὶ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ οὕτω ἀλλοιωθέντος αἵματος ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ κέντρου καὶ μάλιστα τοῦ ἐφορεύοντος τὰς κινήσεις τῆς καρδίας· τὸ δὲ ὀξαλικὸν ὀξύ ($C_2H_2O_4$) πρὸς αὐτοκτονίαν ἢ κατὰ λάθος καὶ τοῦτο λαμβανόμενον ἐνεργεῖ τὴν τε τοπικὴν βλάβην τοῦ ἐντερικοῦ σωλῆνος καὶ, ἀφοῦ εἰσέλθῃ ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος, ἐνωθῇ μετὰ τῶν ἐν τῷ ὄρρῳ τοῦ αἵματος ὑπαρχόντων τιτανούχων ἀλάτων καὶ σχηματίσῃ τὴν ἀδιάλυτον ὀξαλικὴν τίτανον, τὴν δι' αὐτῆς ἐμβολὴν καὶ ἀπόφραξιν τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων τοῦ πνεύμονος καὶ τὸν θάνατον τοῦ κάμνοντος (Onsum). Τότε δὲ οἱ πάσχοντες αἰσθάνονται πόνους δριμεῖς κατὰ τὴν χώραν τοῦ στομάχου καὶ τῆς κοιλίας, δυσφαγίαν, ἔμετον αἵματοφύρτων ὑλῶν, ἐρυθραίνουσιν ἐπίσης τὸν κυανοῦν δοκιμαστικὸν χάρτην, διάρροϊαν, σπασμοὺς λήγοντας εἰς σύμπτωσιν, διακόπτουσιν τὸν βίον αὐτῶν (ὀξεῖα δηλητηρία). Ἄλλοτε δὲ ὁσάκις ὑστερικαὶ γυναῖκες καταχρῶνται ταῦτα γίνονται ὠχραὶ καὶ ἀδύνατοι, προδιατιθέμεναι εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς φθίσεως ἐκ τῆς ἐπιμιξίας μετ' ἄλλων φθισικῶν καὶ οὕτω λήγουσι τὸν βίον (χρονία δηλητηρία).

Κατὰ τῶν δηλητηριάσεων τῶν φυτικῶν τούτων ὀξέων ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει τ' αὐτὰ μέσα, οἷα καὶ τὰ κατὰ τῶν ὀρυκτῶν.

3. Δηλητηριάσεις διὰ τῶν ἀλκαλίων καὶ ἀλάτων αὐτῶν.

Ἐκ τῶν ἀλκαλίων 1) τὸ καυστικὸν κάλι καὶ νάτρον ὡς καὶ τὰ ἄλλα αὐτῶν τὸ ἀνθρακικὸν κάλι καὶ νάτρον καὶ κατὰ Tardieu τὸ ὑποχλωρῶδες κάλι (liqu. de Labarraque) καὶ νάτρον (eau de Javelle), εἰ καὶ ἐνεργοῦσι μᾶλλον διὰ τοῦ χλωρίου καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ καλίου καὶ νατρίου, τὸ θεικὸν κάλι καὶ νάτρον, τὸ ἐνθειον κάλιο, τὸ διπλοῦν ἄλας ἐκ θειικοῦ κάλιως καὶ θειικῆς ἀργίλλου, τυχαίως καὶ ἐξ ἀπροσεξίας θεραπευτικοῦ σκοποῦ ἐσωτερικῶς λαμβανόμενα, ἐνεργοῦσιν ἀφ' ἐνὸς διαβρωτικῶς ἐπὶ τῶν ἰστῶν μεθ' ὧν ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν, μεταβάλλοντα αὐτοὺς εἰς μάζαν λιπαρὰν ἕνεκα τῆς συγγενείας αὐτῶν πρὸς τὸ ὕδωρ τῶν ἰστῶν, ἀφ' ἐτέρου δὲ εἰσερχόμενα εἰς τὴν κυκλοφορίαν ἀμέσως ἐπὶ τῆς καρδίας, κατευνάζοντα τὰς συστολὰς αὐτῆς καὶ αὐξάνοντα τὴν πίεσιν τοῦ αἵματος εἰς τ' ἀγγεῖα, ὡς ἡ δακτυλιτιδίνη (Traube), ἡ ἐμμέσως ἐπ' αὐτῆς ἐρεθίζοντα τὸ ἐφορεῦον τὰς κινήσεις αὐτῆς νευρικὸν κέντρον (Boehm). 2) ἡ καυστικὴ ἀμμωνία καὶ τὰ ἄλλα αὐτῆς, ἡ ἀνθρακικὴ, ἡ ὑδροχλωρικὴ, διὰ τῶν εἰσπνεομένων ἀτμῶν αὐτῆς ἐν τοῖς χημικοῖς ἐργοστασίοις, τοῖς ἀποπᾶτοις καὶ βόθροις, καὶ διὰ τῆς ἀπροσέκτου χρήσεως ταύτης ἐπὶ λειποθυμούντων, ἐνεργεῖ τοπικῶς μὲν φλεγμονὴν ἰσχυρὰν τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς τραχείας ὁμοίως πρὸς τὰς ψευδοῦμενογόνους, καθολικῶς δὲ ἐρεθισμόν τοῦ ἐν τῷ προμήκει νευρικοῦ κέντρου, τοῦ ἐφορεύοντος τὴν ἀναπνοὴν καὶ τὴν κυκλοφορίαν καὶ τὰς ὑπαγομένας εἰς τὴν βούλησιν κινήσεις, ἐξ οὗ ἐπέρχεται ἐν ἀρχῇ αὐξήσις τῶν ἀναπνοῶν (διὸ χρήσιμος κατὰ τῶν λειποθυμούντων) καὶ τῆς πίεσεως τοῦ αἵματος ἐν τοῖς ἀγγεῖσις, τετανικαὶ συσπάσεις τῶν μυῶν, εἴτα παῦσις αὐτῶν καὶ θάνατος. 3) τὸ βάριον καὶ αἱ ἐνώσεις αὐτοῦ, τὸ ἀνθρακικὸν καὶ ὑδροχλωρικὸν, λαμβανόμενον σπανίως ἐξ ἀπροσέκτου χρήσεως αὐτοῦ πρὸς θεραπευτικὸν σκοπὸν ἢ καὶ ἐξ ἐκουσίας χρήσεως πρὸς αὐτοκτονίαν, ἐνεργεῖ ἐπὶ τῆς μυϊκῆς σαρκὸς τῆς καρδίας ἢ τοῦ νευρικοῦ κέντρου ἐν τῷ προμήκει καὶ ἐπιφέρει ἐλάττωσιν τῶν συστολῶν αὐτῆς, μεγίστην πίεσιν τοῦ αἵματος ἐν τοῖς ἀγγεῖσις, τετανικὰς συσπάσεις τῶν μυϊκῶν ἰνῶν τῶν ἐντέρων καὶ τῆς κύστεως.

Τότε οἱ μὲν δηλητηριασθέντες διὰ τοῦ κάλιως καὶ νάτρου ὅτε μὲν ἔχουσι γεῦσιν πικρὰν καὶ καυστικὴν, πόρους ἰσχυροὺς κατὰ τὸ ἐπιγάστριον, ἔμετον ὕλιν ἰξωδῶν (λιπαρῶν εἰς τὴν ἀφὴν), πεποικιλμένων διὰ ραβδώσεων αἱματηρῶν, καὶ κυανίζουσιν τὸν ἐρυθρὸν δοκιμαστικὸν χάρτην, διάρροϊαν μετὰ κωλικῶν πόνων καὶ αἱματηρῶν κενώσεων, εἴτα

λάττωσιν τῶν συστολῶν τῆς καρδίας, δύσπνοιαν καὶ σπασμοὺς διαλύποντας τὴν ζωὴν αὐτῶν (**ὄξεα δηλητηρ.**). ὅτε δὲ τὰ φαινόμενα τοῦ μακρασμοῦ προσερχόμενα ἐκ τῆς ἐλκώσεως ἢ στενώσεως τοῦ κατωτέρου τριτημορίου τοῦ ἔντερ. σωλήνος (**χρονία δηλητ.**). Οἱ δὲ παθόντες δηλητηρίασιν διὰ τῆς καυστικῆς ἀμμωνίας ἔχουσι πόνους δριμεῖς κατὰ τὸν λάρυγγα καὶ τὴν τραχεῖαν, βῆχα ἰσχυρὸν μετὰ δυσκόλου ἀναπνοῆς, ρόγχους ὑγροὺς, ἀφωνίαν, πνιγμονήν, εἴτα κατὰπτωσιν τῶν συστολῶν τῆς καρδίας, τετανικὰς συσπάσεις τῶν μυῶν καὶ οὕτω θνήσκουσι. Οἱ δὲ δηλητηριασθέντες διὰ τοῦ βαρίου ἐξαγγέλλουσι φαινόμενα γαστροεντερίτιδος, μεγίστην κατὰπτωσιν τῶν δυνάμεων καὶ τῶν συστολῶν τῆς καρδίας, συσπάσεις καὶ παράλυσιν.

Κατὰ τῶν δηλητηριάσεων τῶν ἀλκαλίων τούτων ὁ ἱατρὸς ἀνάγκη νὰ ἐκκενώσῃ τὸν στόμαχον διὰ τῆς ἀπορροφητικῆς συσκευῆς ἢ ταύτης μὴ ὑπαρχούσης προχείρου διὰ τῶν ἐμετικῶν καὶ μάλιστα τῶν ὑποδερμικῶν ἐνέσεων τῆς ἀπομορφίνης ($\frac{1}{5}$ σιτ.), εἴτα νὰ παρέξῃ ὡς ἀντιδότα αὐτῶν τὰ ὀξεα τοῦτ. τὸ ἀπλοῦν ὄξος μετὰ ὕδατος ἢ τὸν ὀπὸν τῶν λειμονίων μετὰ ὕδατος ἢ καὶ τὸ ἡραιωμένον (5:100) θεικὸν ὄξύ· καὶ σὺν τούτοις γάλα, ἀφεψήματα μαλακτικὰ τῆς ἀλκαίας μετὰ λαυδάνου ἢ γλισχράσματα κόμμεως μετὰ ὀπίου· καὶ ἐὰν μὲν παρυσταθῶσι τὰ φαινόμενα ἀπὸ τῆς καρδίας καὶ τῶν πνευμόνων παραινεῖ τὸν αἶνον καὶ τὸν αἰθέρα, τὰς ξηρὰς ἐπιτριβὰς τοῦ θώρακος καὶ τὴν τεχνητὴν ἀναπνοήν· ἐὰν δὲ ἀναφανῶσι τὰ φαινόμενα τῶν ἐλκώσεων καὶ στενώσεων τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος συμβουλεύει τὰ στυπτικὰ κλύσματα, τὰς ψυχρολουσίας καὶ τὴν τονωτικὴν ὁρραπείαν καὶ διαίταν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑ ΔΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ.

Τὰ διὰ τῶν ἀλκαλίων μετὰλλων (τοῦ καλίου, νατρίου, λιθοῦ) δηλητηρία νοσ. περιεγράφησαν εἰς τὰ ἐκ τῶν ἐνώσεων τῶν μεταλλοειδῶν παραγόμενα, τὰ διὰ τῶν ἀλκαλοειδῶν γαιῶν (βαρίου, τιτανίου) ἐπίσης περιεγράφησαν εἰς τὰ ἐκ τῶν ἀλκαλίων ἐπερχόμενα, τὰ διὰ τῶν γαιῶδων μετὰλλων εἰσὶν ἄγνωστα, ὡς μὴ χρησιμευσάντων τούτων πρὸς δηλητηρίασιν καὶ τέλος τὰ διὰ τῶν ἰδίων μετὰλλων, δηλ. τοῦ μολύβδου, χαλκοῦ, ἀργύρου, ψευδαργύρου, ὕδραργύρου, ἀντιμονίου καὶ ἀρσενικοῦ, περιγραφῆσονται ἐνταῦθα, τῶν λοιπῶν ἐκ τοῦ σιδήρου, μαγνηζίου, χρωμίου, βισμούθιου, κασσιτέρου, χρυσοῦ σπανιώτατα συναντωμένων.

1. Δηλητηριάσεις διὰ τῶν ἐνώσεων τοῦ μολύβδου.

Αἰέξης ἐνώσεις τοῦ μολύβδου χρησιμεύουσι πρὸς δηλητηρίασιν· ὁ ὀξικὸς μολύβδος ὁ οὐδέτερος ἢ κρυσταλλικὸς (*sacch. saturni*) καὶ ὁ ὑποξικὸς ἢ βασικὸς (*extr. saturni*), χρήσιμοι εἰς τὴν θεραπευτικὴν, ἔτι δὲ ὁ οὐδέτερος ἀνθρακικὸς ἢ ψιμμύθιον (*cerussa*) καὶ ὁ ἔνυδρος ἀνθρακικὸς (*cendres bleues*), χρήσιμοι πρὸς παραγωγὴν τῶν λευκῶν καὶ κυανῶν χρωμάτων, ὡς καὶ τὸ ὠχρὸν ὀξειδίου ἢ λιθάργυρος (*massicot, lithargyrum*), καὶ τὸ ἐρυθρὸν ὀξειδίου αὐτοῦ ἢ ἄμμιον (*minium*), χρήσιμοι πρὸς παραγωγὴν τῶν ὠχρῶν καὶ ἐρυθρῶν χρωμάτων. Αὗται δὲ ὅτε μὲν λαμβάνονται ἐσωτερικῶς εἰς μεγάλας δόσεις (ἐκ 10—30 γραμμ.), ἐκ λάθους θεραπευτικοῦ ἢ ἐξ ἐδωδῆς τροφῶν λιπαρῶν ἢ ὀξειῶν, παρασκευασθεῖσιν καὶ τηρηθεῖσιν ἐντὸς κακῶς κεκασσιτερωμένων μολυβδίνων ἀγγείων ἢ ἐξ ἐδωδῆς κεχρωσμένων ζαχαρωτῶν καὶ τῆς ὑπὸ παιδίων λειχάσεως κεχρωσμένων παιγνιδίων καὶ ἐπισκεπτηρίων, καὶ τότε προκαλοῦσι διὰ τοῦ ἐν αὐτοῖς ὑπάρχοντος ὀξέος τὴν πῆξιν τοῦ λευκώματος τῶν ἱστῶν ὧν ἄπτονται καὶ τὴν διαβρωτικὴν γαστρίτιδα, ταχέως λήγουσαν εἰς θάνατον· ὅτε δὲ λαμβάνονται εἰς ἐλαχίστας δόσεις καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ὑπὸ τῶν ἐργαζομένων τὴν πῆξιν τοῦ μετάλλου τούτου, ἐντὸς τῶν ἐργοστασίων τοῦ Λαυρίου, ὅταν οὗτοι τηρῶσι ἐντὸς τῶν ἐργοστασίων τὴν τροφήν καὶ τὸ πρὸς πόσιν ὕδωρ καὶ οὕτω μίγνυνται μετὰ τῆς καταπιπτούσης κόνεως τοῦ μολύβδου, καὶ ὅταν οὗτοι τρώγουσι τὴν τροφήν ταύτην μετ' ἀκαθάρτων χειρῶν ἐχουσῶν προσκεκολλημένα μύρια μολύβδου, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν ἐργαζομένων τὸ μέταλλον τοῦτο (λευκοσιδηρουργῶν, στοιχειοχυτῶν, κρυσταλλοκοπτῶν) ἢ τὰς ἐνώσεις αὐτοῦ καὶ μάλιστα τὸν ἀνθρακικόν, τὸ ἐρυθρὸν ὀξειδίον καὶ τὸν χρωμικόν (χρωματιστῶν, ἐπιχρυσωτῶν, ὑαλουργῶν, κατασκευαστῶν ἐπισκεπτηρίων κτλ.), καὶ τῶν χρωμένων τὸ μέταλλον τοῦτο ἐν ταῖς βιωτικαῖς ἀνάγκαις (πινόντων ὕδωρ τηρούμενον ἢ διοχετευόμενον ἐντὸς μολυβδίνων ἀγγείων ἢ ὀχετῶν, οἶνον συντηρούμενον διὰ λιθαργύρου κτλ.), καὶ τότε ἐνεργοῦσιν ἐν ἀρχῇ συστολὴν τῶν λείων μυϊκῶν ἱνῶν, καὶ μάλιστα τῶν ἀπαρτιζουσῶν τοὺς τοίχους τῶν ἀγγείων τῶν ἐντέρων καὶ τῆς κύστεως, καὶ οὕτω παράγουσιν αὐξήσιν τῆς πίεσεως τοῦ αἵματος ἐν τοῖς ἀγγείοις τούτοις καὶ στένωσιν τοῦ ὀφθαλμοῦ τῶν ἐντέρων, ἐξαγγελλόμεναι διὰ τῶν κωλικῶν πόνων, ὡς καὶ ἰσχυαίμιαν τῶν διαφόρων σπλάγχχνων, ἐκδηλουμένην διὰ τε τῆς καχεξίας καὶ τῆς ἐκλαμφίας (ἰσχυαίμιας τοῦ ἐγκεφάλου), εἴτα δὲ λιπώδη ἐκφύλισιν καὶ κα-

ταστροφήν τῶν μυῶν τούτων καὶ τῶν ἰσχυιμούντων ὀργάνων, ἐξαγγελομένης διὰ στεγνώσεως τῆς κοιλίας, τῆς ἀνορεξίας, τῆς ἀπισχνάνσεως τοῦ σώματος καὶ τῆς ἐλαττώσεως τῶν ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος ὡς καὶ διὰ τῆς καταπτώσεως τῶν πνευματικῶν ἐνεργειῶν, τῆς παραλύσεως, ἀναισθησίας καὶ ἀνοίας.

Ἐν ταῖς περιστάσεσι ταύταις αἱ κάμνοντες ὅτε μὲν ἔχουσι γεῦσιν γλυκεῖαν καὶ ζαχαρώδη, ναυτίαν καὶ ἔμετον, κωλικούς πόνους ὀξύτατους μετὰ στεγνώσεως τῆς κοιλίας ἢ διαρροίας, αἱμαδίαν τῶν κάτω ἄκρων καὶ γενικὸν τοῦ σώματος κάματον· τὸ πρόσωπον αὐτῶν ἐστὶν ὠχρὸν, τὰ χεῖλη πελιδνὰ, τὰ οὖλα καὶ οἱ ὀδόντες μελανοί, ἡ ἐκπνοὴ αὐτῶν δυσώδης καὶ ἡ φωνὴ ἀσθενής· εἴτα δυσπνέουσι, ῥιπτάζονται καὶ μετὰ τινὰς καθολικοὺς σπασμούς πίπτουσι εἰς κῶμα καὶ θνήσκουσι (**δηλητηρ. ὀξεία Tardieu**). Ἄλλοτε δὲ μετὰ πολλὰς ἐβδομάδας ἔχουσι πλαδαρὰς τὰς σάρκας, ὠχρὸν καὶ ἱκτερώδες τὸ πρόσωπον, ἰσχνὸν τὸ σῶμα, ὠχρὰ τὰ οὖρα, γλυκεῖαν ἢ στυπτικὴν τὴν γεῦσιν, δυσώδη τὴν ἐκπνοὴν, στύψιν τῆς κοιλίας καὶ πασῶν τῶν ἐκκρίσεων, σφυγμοὺς μικροὺς· εἴτα αἰσθάνονται ἰσχυροὺς κωλικοὺς πόνους (*colica saturnina*), ἐδράζοντας ἐπὶ τοῦ ὀμφαλοῦ, διαδιδόμενους πρὸς τὴν ὀσφύν καὶ τὰ γεννητικὰ μέρη καὶ ἐπανερχομένους δίκην παροξυσμῶν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων συστρέφονται καὶ διὰ τῶν χειρῶν πιέζουσι τὴν κοιλίαν· ἐφεξῆς καταλαμβάνονται ὑπὸ πόνων κατὰ τὰ ἄρθρα (*arthralgia saturnina*) δίκην παροξυσμῶν τὴν νύκτα ἐπερχομένων καὶ ἐπὶ τῶν καμπτήρων μυῶν καὶ τῶν ἐπιφύσεων τῶν ὀστέων ἐδράζόντων καὶ τὸν ὕπνον ἀποστερούντων· ἄλλοτε μετ' αὐτῶν ἔχουσι κεφαλαλγίαν, σκοτεινίαν, ὑπνηλίαν, μυρμηκιάσεις καὶ σπασμούς ἐπιληπτοειδεῖς (*encephalopathia saturnina*) λήγοντας εἰς θάνατον ἢ ἀντικαθισταμένους διὰ τρόμου τῶν χειρῶν καὶ βραχιόνων καὶ πάντων τῶν ἄκρων (*tremor saturninus*), διὰ παραμορφώσεων τῶν μελῶν καὶ ὕλου τοῦ σώματος, συνεπεία τῶν σπασμωδικῶν συστολῶν τῶν καμπτήρων μυῶν καὶ τῆς ἐξοιδήσεως αὐτῶν (*contracturae saturninae*), διὰ παραλύσεων τῶν μυῶν τῶν ἄκρων καὶ τοῦ κορμοῦ, ἀφωνίας, ἀναισθησίας, ἀμαυρώσεως καὶ ἀμβλυωπίας (*paralysis saturnina*), διὰ παραφροσύνης καὶ σπασμῶν καταστρεφόντων τὴν ζωὴν τῶν πασχόντων (**δηλητηρίασις βραδεία Tardieu**).

Κατὰ μὲν τῆς ὀξείας διὰ μολύβδου δηλητηρίασεως πρῶτον ἔργον τοῦ ἱατροῦ ἐστὶν ἡ ταχίστη ἐκκένωσις τοῦ στομάχου ἀπὸ τῆς τοσοῦτον βλαβεραῆς οὐσίας διὰ τῶν ἐμετικῶν ἢ διὰ τῆς γαστροαντλίας, ὅσῃς

τοιαύτη ὑπάρχει αὐτῷ πρόχειρος, εἴτα ἡ παροχὴ ἀφθόνου γάλακτος ἢ λευκώματος ὧν, ὅσαςκις πρέπει νὰ ἐνεργήσῃ ταχέως τὴν ἄρσιν τῆς διαβρωτικῆς τούτου ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ στομάχου καὶ οὐκ ἔχει πρόχειρα τὰ κατ' αὐτοῦ ἀντίδοτα, ἐφεξῆς ἡ ἀναγραφὴ τῶν ὡς ἀντιδύτων ἐνεργουσῶν διαλύσεων τῶν θειϊκῶν ἀλκαλίων δηλ. τοῦ θειϊκοῦ νάτρου, τοῦ θειϊκοῦ κάλιου, τῆς θειϊκῆς μαγνησίας καὶ ἐν ἐλλείψει τούτων τοῦ ἡραιωμένου θειϊκοῦ ὀξέος, ἀτελῶς μεταποιούντος τὴν παραληφθεῖσαν ἔνωσην τοῦ μολύβδου εἰς θειϊκὸν μολύβδον ἀδιάλυτον καὶ ἦττον ἀβλαβὴ τῷ πάσχοντι, καὶ συμπτωματικῶς τὰ ἀνάλογα κατὰ τῆς γαστρίτιδος μέσα.

Κατὰ δὲ τῆς χρονίας δι' αὐτοῦ δηλητηριάσεως ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει ὡς προφυλακτικὰ μέσα εἰς τοὺς ἐργαζομένους ἐν ταῖς μεταλλουργείαις τοῦ Λαυρίου κτλ. τὴν ἐπαρκῆ ἀνανέωσιν τοῦ ἄερος ἐν ταῖς ἐργαστασίαις διὰ προσφόρων ἀνεμιστηρίων, τὴν αὐστηρὰν ἀπαγόρευσιν καὶ ἐπὶ ποινῇ ἀποδιώξεως αὐτῶν νὰ τρώγῃσι καὶ πίνωσιν ἐντὸς τῶν ἐργαστασιῶν, τὴν μετὰ προσοχῆς καὶ συχνὴν πλύσιν τῶν χειρῶν αὐτῶν πρὸ τοῦ γεύματος καὶ τοῦ δείπνου, τὴν ὀριστικὴν ἀλλαγὴν τῶν ἐνδυμάτων αὐτῶν ἢ τοῦλάχιστον τοῦ ἐπενδύτου αὐτῶν καὶ τὴν κατάρθεισιν εἰς τὸν προθάλαμον τῶν ἐργαστασιῶν, τὴν ἀκριβῆ ἀποχὴν τοῦ αἵνου καὶ τῶν ἀλιστῶν τροφῶν καὶ τὴν παροχὴν λειμονάδων ἐκ θειϊκοῦ ὀξέος, τροφῶν ἀνάλων· σὺν τούτοις λουτρὰ θειοῦχα ἢ ἀλκαλικά (ἐκ τοῦ ἥπατος τοῦ θείου ἢ καλλίον ἐκ χλωριούχου τιτάνου οὕγγ. 2 καὶ ἀνθρακικοῦ νάτρου οὕγγ. $\frac{1}{2}$ ἐν 10 λ. ὕδατι) κατὰ τριήμερον ἢ ἐβδομάδα καὶ τὸ ἰωδιούχον καὶ εἰς μικρὰς δόσεις, ἵνα προκαλέσωσιν ἀφθονον διαφύρῃσιν, χωρισμὸν τῶν συστατικῶν τοῦ ἐν τῷ σώματι ὑπάρχοντος ὀλίγου ποσοῦ λευκωματούχου μολύβδου καὶ ἀπέκκρισιν διὰ τοῦ δέρματος τοῦ μεταλλοῦ τούτου. Ὅταν δὲ παρασταθῇ οἱ διὰ μολύβδου καλικοὶ πόροι παραινεῖ τὰ θερμὰ λουτρὰ, τὰ καταπλάσματα ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ τὰ ναρκωτικὰ ἥτοι τὸ ὄπιον ἢ τὴν χλωράλην ἐσωτερικῶς, τὴν μορφίνην εἰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις· καὶ συμπτωματικῶς ἐπὶ στεγνώσει τῆς κοιλίας τὰ καθαρτικὰ, τὸ ὕδωρ τῆς Βιέννης τὸ σύνθετον (ἐκ σέννης καὶ θειϊκῆς μαγνησίας), τὸ κροτῶνειον ἔλαιον (σταγάνας τρεῖς ἐντὸς κίρκινου ἐλαίου οὕγγιας), ἐπὶ ἐμέτου τὸν πάγον, ἐπὶ ἰκτέρου καὶ λευκωματουρίας τ' ἀνάλογα· καὶ ἄλλοτε τὴν θεραπευτικὴν μέθοδον τῶν φιλαδέλφων μοναχῶν, συνισταμένην εἰς τὴν παροχὴν τὴν 1 ἡμ. κλύσματος καθαρτικοῦ τὴν πρῶταν, ποτοῦ καθαρτικοῦ τὴν ἡμέραν καὶ κλύσματος ἢ βώλων ἀνοδύνων τὴν ἐσπέραν τὴν 2 ἡμ. ἐμετικοῦ ποτοῦ

ἐκ τρυγός τὴν πρωΐαν, διαφορητικοῦ τὴν ἡμέραν καὶ βώλου ἀνωδύνου τὴν νύκτα· τὴν 3 ἡμ. κλύσματος καθαρτικοῦ τὴν πρωΐαν, ποτοῦ βελτιοῦντος τὸ αἷμα τὴν ἡμέραν καὶ κλύσματος ἢ βώλου ἀνωδύνου τὴν νύκτα κτλ.

280 Rp. Ol. croton. gtt. 1—iv	281 Rp. Ol. croton. gtt. iii.
Gum. arab. p. q. s.	Ol. ricin. unc. i.
Aq. laxativ. Vienn. unc. v.	Aq. flor. aurant.
Syrup. simpl. unc. i. D.	Syrup. simpl. aa. $\frac{1}{2}$. D.
282 Rp. Electuar. diaphoenic. unc. i.	283 Rp. Pulp. cassiae unc. ii.
Pulv. jalapp. dr. i.	Magnes sulphur. unc. i.
Fol. senn. dr. ii.	Tart. stib. gr. ii.
Aq. fervid. unc. iv. D. 2 κλ.	Aq. fervid. lb. ii. D. 2 π. τὴν ἡμ.
284 Rp. Ol. nuc. jugland. unc. iii.	285 Rp. Theriac. dr. i.
Vin. rubr. unc. vi.	Opil pulv. gr. i.
D. 3 κλύσματα ἀνωδύνα	f. bol. N ^o x. D. βώλους ἀνωδ.
286 Rp. Rad. bardan. unc. $\frac{1}{2}$	287 Rp. Lign. Quass. unc. i.
f. Infus. lib. ii. add.	Rad. sarsaparill. unc. ii.
Amm. acet. liqu. dr. ii.	Fol. senn. unc. $\frac{1}{2}$
Syrup. simpl. unc. ii.	Succ. liquirit. dr. ii.
D. ποτὸν διαφορητικὸν	f. Decoct. lib. ii. D. ποτὸν καθ.
288 Rp. Podophyllin.	289 Rp. Opil pur. gr. ii.
Extr. nuc. vom. aa. gr. iv.	Extr. gramin. dr. $\frac{1}{2}$
f. pilul. N ^o x.	f. pilul N ^o xii.
D. 2 τὴν ἡμέρ.	D. 1—3 τὴν ἡμ.

Ὅταν δὲ παρασταθῇ ἡ μολυβδικὴ ἀρθραλγία ὡφέλιμα εἰσὶ τὰ θερμὰ λουτρὰ (καὶ οὐχὶ τὰ ὑπὸ Tanquerel συνιστώμενα θειοῦχα), ὁ φαρμακισμὸς ἢ ὁ γαλβανισμὸς, ὡς καὶ αἱ ἐπιτριβαὶ τοῦ ἐλαίου τοῦ ὑοσκούμου μετὰ χλωροφορμίου καὶ τὸ βρωμιούχον καὶ ἐσωτερικῶς, ὡς αἱ μάλιστα οἱ πόνοι ὧσι ρευματοειδεῖς· ὅταν ἐξεγγεληθῶσι τὰ φαινόμενα τῆς μολυβδικῆς ἐγκεφαλοπαθείας μόνῃς ἢ καὶ μετὰ κωλικῶν ἐνδείκνυνται τὰ καθαρτικὰ καὶ τὰ κλύσματα ἐκ λαυδάνου (15—20 σταγ.) ἢ χλωροφορμίου (20 σταγόν.), ὡς καὶ τὸ βρωμιούχον καὶ ἐσωτερικῶς (Gubler) καὶ συμπτωματικῶς τὰ κατὰ τῶν ἐξεχόντων φαινομένων ἀνάλογα μέσα· ὅταν ἐπέλθωσι τὰ φαινόμενα τῆς μολυβδικῆς παραλυσείας, τρόμου κτλ. χρήσιμά εἰσι τὰ θερμὰ λουτρὰ, ὁ φαρμακισμὸς ἢ γαλβανισμὸς, ὡς καὶ ἐν τισι περιστάσεσιν αἱ ὑποδερμικαὶ ἐνέσεις τῆς στρυχνίνης (ὅσον $\frac{1}{6}$ τοῦ σιτ.) αἱ συμβουλευθεῖσαι ὑπὸ Tanquerel.

2. Δηλητηριάσεις διὰ τοῦ χαλκοῦ.

Τούτου τὸ δεῖξιον, λαμβανόμενον ἐκ τῆς ἀπροσέκτου παρασκευῆς καὶ τηρήσεως ἐντὸς μὴ καλῶς κεκασσιτερωμένων χαλκίνων ἀγγείων

φαγητῶν (καὶ μάλιστα ὀξείνων) καὶ τῆς ἐδωδῆς αὐτῶν, ἔτι δὲ καὶ ὁ ὀξικὸς, πράσινος καὶ ὁ θειῖκος κυανοὺς, λαμβανόμενοι ἀγνώστως ἐκ τῆς ἐδωδῆς τῶν δι' αὐτῶν κεχρωσμένων καρπῶν, ζαχαρωτῶν, ὀστρέων κλ. καὶ σπανίως ἐν γνώσει πρὸς σκοπὸν αὐτοχειρίας ἕνεκα τῆς ἀηδοῦς γεύσεως αὐτῶν, προκαλοῦσι ἔντονον γαστροεντερίτιδα καὶ ἐνίοτε ἀπορροφούμενοι βλάβην τῶν νευρικῶν κέντρων, ἐκλειπούσας βαθμιαίως ἐν πολλαῖς περιστάσεσιν· αἱ ἐνώσεις δὲ αὗται, παραλαμβανόμεναι ἐνίοτε εἰς μικρὰν ποσότητα ὑπὸ τῶν ἐργαζομένων ἐν τοῖς μεταλλουργεῖσι τοῦ χαλκοῦ ἢ τοῖς χαλκείοις κτλ. καὶ ἀπορροφούμεναι ὡς ὀξυλευκωματοῦχος χαλκός, ἐνεργοῦσιν ἐπὶ τῶν ῥαβδωτῶν μυῶν τῆς καρδίας καὶ τοῦ σώματος καὶ ἐπιφέρουσι τὴν ἐλάττωσιν τῆς κινήσεως αὐτῶν (Falck). Τότε δὲ οἱ πάσχοντες ἔχουσιν ἔμετον ἀφθόνων πρασίνων ἢ κυανῶν ὕλων, γεῦσιν χαλκοῦ διαρκῆ, προκαλοῦσαν ἀποπτύσεις συνεχεῖς, κωλικούς πόνους, κενώσεις ἐπανειλημμένας καὶ ἰξώδεις μετὰ ἰσχυροῦ τεινεσμοῦ, σφυγμὸν μικρὸν, ἀδυναμίαν, ἐνίοτε ἑκτερον, συνολκὰς τῶν μυῶν καὶ σπασμούς (**δηλητηρ. ὀξεῖα**)· καὶ ἄλλοτε οἱ ἐργαζόμενοι ἐν τοῖς μεταλλουργεῖσι τοῦ χαλκοῦ, κωλικούς πόνους, γαστραλγίαν καὶ τὰ φαινόμενα χρονίου κατάρρου τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων, διάρροϊαν, γεῦσιν ὡς ἂν εἶχον ἐν τῇ στόματι ἀρχαῖον χαλκινόν νομισμα, ἐξέλκωσιν τῶν οὐλῶν καὶ ἀπογύμνωσιν τῶν ὀδόντων, τρίχας καὶ δέρμα πρασίως κεχρωσμένας, κατὰπτωσιν τῶν δυνάμεων, μαρασμὸν καὶ παράλυσιν (**δηλητηρ. χρονία**).

Κατὰ τῆς ὀξείας δηλητηριάσεως ἀναγράφουσιν ὡς ἐμετικὸν τὴν ἵπεκακουάνην καὶ ὡς ἀντίδοτα τὸ λευκωματοῦχον ὕδωρ (λεύκωμα ἐνὸς ἢ δύο ὠν ἐπὶ λίτρας) καὶ τὴν κεκαυμένην μαγνησίαν, εἴτα δὲ τὴν διάλυσιν τοῦ σακχάρου (σταφυλῶν) καὶ τοῦ μέλιτος καὶ τὰ ἐμπειρικῶς γνωστὰ φάρμακα τὸν θεικὸν σίδηρον, τὰ ῥινίσματα αὐτοῦ καὶ τὸ ἐν-σίδηρον κυανιοῦχον κάλι· συμπτωματικῶς τὰ κατὰ τῆς γαστροεντερίτιδος ἐνδείκνυμένα μέσα ἥτοι βδέλλας, νarkωτικὰ καταπλάσματα ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ γαλακτώματα μετὰ λαυδάνου, ἀπαγορεύων τὰ ὀξεῖα καὶ τὰ λίπη.

290 Rp. Magnes. ust. dr. iii.

M. c. alb. ovor. N^o iii.

Terend in Aq. font. lib. i.

Syr. unc. i. D. κυαθ. εἰς 5 λ.

291 Rp. Limat. ferr. dr. iv.

Flor. sulphur. dr. ii.

M. intim. add.

Syrup. simpl. unc. ii. D.

Κατὰ δὲ τῆς χρονίας δηλητηριάσεως παραινοῦσιν ὡς προφυλακτικὰ μέσα τὴν ἀπομάκρυνσιν εἰ δυνατόν τῶν νοσοῦντων ἀπὸ τῶν ἐργο-

στασίων τοῦ χαλκοῦ, ἄλλως τὴν ἀπόπλυσιν τῶν χειρῶν αὐτῶν κατὰ πᾶν γεῦμα καὶ τὴν καθαρότητα τῶν τροφῶν καὶ ποτῶν· ἅμα δ' ἀναπτύχθῃ ἡ νόσος ὡς ἐκκοπρωτικὸν τοὺς ὀξυφοίνικας, ὡς διουρητικὸν τὰ στίγματα τοῦ ἀραβοσίτου μετὰ ὀξικοῦ κάλεως ἢ ἰωδιούχου κάλεως καὶ ταύτοχρόνως ὡς διαφορητικὸν τὰ θερμὰ λουτρά, πρὸς ἀποκρίσιν τοῦ δηλητηρίου διὰ τῶν τριῶν τούτων ὁδῶν· εἴτα τὰ τονωτικὰ καὶ μάλιστα τὸν σίδηρον καὶ τὴν ἀνάλογον δίαιταν.

3. Δηλητηριάσεις διὰ τοῦ ψευδαργύρου.

Ὁ *χλωριοῦχος* ὡς ἀληθὲς κυντήριον καὶ ὁ *θειϊκός ἐν μεγίστῃ ποσότητι* (μέχρις οὐγγ.) ὡς ἐρεθιστήριον μέσον, λαμβανόμενον ἐν γνώσει παρὰ τῶν εὐρωπαϊῶν τῶν ζητούντων ν' αὐτοχειριασθῶσι, ἐνεργοῦσιν ὀξεῖαν γαστρεντερίτιδα· τὸ δὲ *ὀξείδιον*, χρήσιμον εἰς θεραπευτικὸν σκοπὸν κατεύχως διαλυόμενον ἐν τῇ γαστρικῇ ὑγρῇ, ὁ *ἀρθρακικός* καὶ ὁ *μεταλλικός ψευδάργυρος*, λαμβανόμενοι εἰς μικρὰς ποσότητας ἐπὶ μακρὸν χρόνον ὑπὸ τῶν ἐργαζομένων ἐν ταῖς μεταλλουργείαις αὐτοῦ (μετὰ τοῦ μολύβδου καὶ ἀρσενικοῦ) καὶ ἀπορροφούμενοι ὡς ὀξυλευκωματοῦχοι ἐνώσεις, βλάπτουσι εἴτε μόνην τὴν ποιότητα τοῦ αἵματος, προκαλοῦντες τὴν ἀπίσχανσιν τῶν καμνόντων εἴτε καὶ τὰ νευρικὰ κέντρα τῆς ἀναπνοῆς, ἐπιφέροντες δύσπνοιαν καὶ εἴτα σπασμούς. Τότε οἱ κάμνοντες ὅτε μὲν ἔχουσι γεῦσιν μεταλλικὴν, ἔμετον αἱματοφύρτων ὑλῶν, κωλικούς πόνους καὶ διάρροϊαν, ἐπανερχόμενοι μετὰ τινος ἐβδομάδας εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἢ πίπτοντες εἰς ἀδυναμίαν, νάρκην καὶ κῶμα, ἕνεκα τῶν ἐλκῶν ἢ διατρήσεων τοῦ στομάχου (*δηλητ-ὀξεῖα*)· ὅτε δὲ φέρουσι τὰ φαινόμενα τῆς τοῦ στομάχου δυσπεψίας, κωλικούς μετὰ στεγνότητος τῆς κοιλίας ἢ διάρροϊας, πόνους τῶν μυῶν ἢ συνολκὰς αὐτῶν, μεγίστην κατὰπτωσιν τῶν δυνάμεων καὶ δύσπνοιαν (*δηλητηρ. χρονία*).

Κατὰ τῆς ὀξείας δηλητηριάσεως ὁ ἰατρὸς παραινεῖ ἄφθονα λευκωματοῦχα ποτὰ καὶ γάλα, ὡς ἀντίδοτα μεγάλης ποσότητος διαλύσεων ἀνθρακικῶν ἢ φωσφορικῶν ἀλάτων (σάδας) καὶ τὰ ἐνέχοντα τὴν βυρσοδεψικὴν ὕλην ἀφεψήματα, πρὸς παραγωγὴν ἀδιαλύτων δεψικῶν αὐτῶν ἐνώσεων· συμπτωματικῶς βδέλλας, καταπλάσματα καὶ πάνθ' ὅσα κατὰ τῶν φαινομένων τῆς γαστροεντερίτιδος ἐνδείκνυνται. Κατὰ τῆς χρονίας συμβουλεύουσι τὴν παῦσιν τῆς παραλαβῆς τῶν ἐνώσεων τοῦ μετάλλου τούτου, τὰ θειοῦχα λουτρά κατὰ πᾶσαν ἡμέραν καὶ τὴν τονωτικὴν διὰ κίνεας θεραπείαν.

292 Rp. Natr. carbon dr. ii.

Solv. in Aq. font. lib. i.

Syrup. simpl. unc. i.

D. κατὰ ποτήρια.

293 Rp. Acid. tannic. dr. $\frac{1}{2}$

Aq. fontan unc. vi.

Syrup. alth. unc. i.

D. κατὰ 5 λ. κογλ.

4. Δηλητηριάσεις διὰ τοῦ ἀργύρου.

Ὁ νιτρικὸς ἄργυρος ἢ λίθος τῆς στυγῆς, σπανίως καταπινόμενος δίκην τμήματος ἀπροσέκτως τμηθέντος καὶ καταποθέντος κατὰ τὴν τελουμένην καυτηρίασιν τοῦ φάρυγγος, προκαλεῖ ὡς καυτήριον ἰσχυρὰν τὴν ἔντασιν γαστροεντερίτιδα, λήγουσαν ἂν μὴ ἐξεμεσθῇ εἰς τὴν διάτρησιν τῶν ὀργάνων τούτων, λαμβανόμενος δὲ ἐπὶ πολλοὺς μῆνας δίκην καταποτίων ἀναγγραφομένων πρὸς θεραπευτικὸν σκοπὸν (κατὰ τῆς σκληρύνσεως τῶν ὀπισθίων δεμάτων τοῦ νωτιαίου μυελοῦ (tabes dorsalis) κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Wunderlich) ἢ καὶ καταπινόμενος δίκην ἀραιᾶς διαλύσεως χρησίμου πρὸς ἐπίκαισιν τοῦ φάρυγγος ἐνεργεῖ ἀφ' ἑνὸς χρόνιον κατάρρουν τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων, ἀφ' ἑτέρου δὲ, ἅμα εἰσέλθει τὸ ἀδιάλυτον αὐτοῦ μέρος (ἀναβαίνειν εἰς $\frac{19}{20}$) ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος δίκην κοκκίων, τὴν ἐξάγγισιν καὶ κατάθεσιν αὐτῶν ἐντὸς τῶν διαφόρων ἰστῶν, τὴν μελανὴν χρωσιν αὐτῶν (ἀργυρίασιν) καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀπεκρίσεως τούτων λευκωματούριαν. Τότε οἱ κάμνοντες ὅτε μὲν ἔχουσι γεῦσιν στυπτικὴν, ἔμετον ὕλῶν μελανιζουσῶν τῇ ἐπιρροῇ τοῦ φωτός, κωλικοὺς πόνους δριμεῖς μέχρι λειποθυμίας (**δηλητηρ. ὀξεία**)· ὅτε δὲ δυσπεψίαν, διάρροϊαν, δέρμα καὶ βλεννογόνους ὑμένας φαίους ἢ μέλανας, κατὰπτῶσιν τῶν δυνάμεων καὶ ἐνίοτε ἐπιληπτικοὺς σπασμούς (**δηλητηρ. χρονία**).

Κατὰ τῆς ὀξείας δηλητηριάσεως ὁ ἰατρός ἀναγράφει πάραυτα τὴν ἱπεκακουάνην πρὸς ἐξέμεσιν τοῦ καταποθέντος τμήματος, καὶ ὡς ἀντίδοτον τῆς τυχόν διαλυθείσης ποσότητος αὐτοῦ διάλυσιν ἁλτος ($\frac{1}{2}$ οὔγγ. εἰς λιτρ. ὕδ.) ἢ ἁλατούχου λευκώματος· συμπτωματικῶς τὰ βλενωδὴ ποτὰ καὶ γαλακτώματα καὶ πάνθ' ὅσα ἐνδείκνυνται κατὰ τῶν φαινομένων τῆς γαστροεντερίτιδος. Κατὰ τῆς χρονίας τὴν παῦσιν τῆς χρήσεως τῶν καταποτίων ἢ διαλύσεων αὐτοῦ, ἀφθονον γάλα, τὸ χλωριούχον νάτριον καὶ θερμὰ λουτρά.

5. Δηλητηριάσεις διὰ τοῦ ὑδραργύρου.

Ἡ συνηθεστάτη δηλητηρίασις τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ Ἀνατολῇ γυναικῶν τελεῖται διὰ τοῦ ὑπερχλωριούχου ὑδραργύρου (sub-

lim. corros.), ὅστις χρησιμεύει ταῖς πολλαῖς ὡς ψιμίθιον, λαμβάνεται εἰς μεγάλας δόσεις (ἐπὶ παιδισκῶν μέχρι 10 σιτ. καὶ ἐπὶ ἀκμαζουσῶν μέχρι 30 σιτ.) καὶ προκαλεῖ ὀξείαν γαστροεντερίτιδα μετ' ἐσχάρων καὶ δικτρήσεων τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων· σὺν τούτῳ ὁ **θειοῦχος ὑδράργυρος** (κιννάβαρι) εἰσπνεόμενος δίκην ἄτμῶν πρὸς θεραπείαν τῆς συφιλίδος· ὁ **μεταλλικός**, ὁ **παρασκευαζόμενος δίκην ἀλοιοφῆς** (ὑποξειδούμενος δηλ. διὰ τῶν λιπαρῶν ὀξέων καὶ ἀποκαθιστάμενος ἀπορροφήσιμος, ἐνῷ ὁ μὴ ὑποξειδούμενος διέρχεται χωρὶς ν' ἀπορροφηθῇ καὶ ἐνεργεῖ διὰ τοῦ βάρους αὐτοῦ κατὰ τοῦ εἰλεοῦ) καὶ ὁ λαμβανόμενος διὰ τῶν ἐπιτριβῶν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ δέρματος κατὰ τῆς συφιλίδος, ὡς καὶ ὁ **ἐξατμιζόμενος ἐν τοῖς μεταλλουργείοις ἢ τοῖς ἐργοστασίαις**, πρὸς κατασκευὴν κατόπτρων, θερμομέτρων, φωσφορικῶν ξυλφίων κτλ., εἰσπνεόμενος δίκην ἄτμῶν ὑπὸ τῶν ἐργατῶν τῶν καταστημάτων τούτων· ἔτι δὲ ὁ **λευκωματοῦχος**, προσλαμβάνόμενος διὰ τῶν ὑποδερμικῶν ἐνέσεων πρὸς θεραπείαν τῆς συφιλίδος, ὁ **χλωριοῦχος** (calomel.) καὶ ὁ **πρωτοῖωδιοῦχος καὶ δευτεροῖωδιοῦχος** κτλ., λαμβανόμενοι διὰ τοῦ στόματος δίκην κόνεων ἢ καπαποτίων πρὸς θεραπευτικὸν σκοπὸν, προκαλοῦσι τὴν χρονίαν διὰ τοῦ ὑδραργύρου δηλητηρίασιν, ὁσάκις αἱ σκευασαί αὐταὶ τοῦ ὑδραργύρου ὀξειδοῦνται διὰ τοῦ ὀξόντος, τοῦ ὑπάρχοντος ἐν τῇ αἵματι καὶ τοῖς ἱστοῖς τοῦ ἀνθρώπου, ἐνοῦνται μετὰ τῶν λευκωματούχων σωματιῶν καὶ τοῦ χλωρίου τοῦ χλωριούχου νατρίου καὶ ποιοῦσι διπλᾶ ἅλατα, τὸν ὑπερχλωριούχον καὶ τὸν ὀξυλευκωματοῦχον ὑδράργυρον, εὐκόλως διαλυόμενα, ταχέως ἀπορροφούμενα καὶ εὐσταθῶς ἀποκρινόμενα διὰ τῶν οὐρῶν καὶ τῆς χολῆς. Τότε οἱ κάμνοντες ὅτε μὲν ἔχουσι γεῦσιν καθαρῶς μεταλλικὴν, συνοδευομένην ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος τῆς καύσεως καὶ περισφύξεως κατὰ τὸν γαργαρεῶνα, πόνους δριμυτάτους κατὰ τὸ ἐπιγάστριον, ἐμέτους χολωδῶν ἢ ἰξωδῶν ὕλων, κενώσεις συχνὰς χολώδεις καὶ αἱματηρὰς μετὰ τεινεσμοῦ ὀδυνηροῦ, ἰσχυρίαν ἢ ἀνουρίαν· εἴτα πτυελισμὸν, ἐκπνοὴν δυσώδη, οἶδημα τῶν χειλέων, οὔλων καὶ γλώσσης, σφυγμὸν μικρὸν, δέρμα ψυχρὸν, μεγίστην ἐκλυσιν τῶν δυνάμεων καὶ οὕτω πίπτοντες εἰς σύμπτωσιν θνήσκουσι (**θηλητηρ. ὀξεία**)· ὅτε δὲ ἐξοιδήσιν τῶν οὔλων, καθισταμένων ἐπωδύων καὶ θερμῶν καὶ καλυπτομένων ὑπὸ λεπτοῦ, λευκοῦ ψευδομένου, γεῦσιν μεταλλικὴν καὶ δυσάρεστον, ἐκπνοὴν δυσώδη, πτυελισμὸν ἀφθονον, ἐξοιδήσιν τῶν ὑπογενείων ἀδένων, κατάρπτωσιν τῶν ὀδόντων καὶ τρι-

χῶν, διάρροϊαν μετὰ κωλικῶν πόνων καὶ τεινεσμοῦ, πρόσωπον οἰδαλέον ὥχρὸν ἢ τεφρόχρουν, αἱμορραγίας τῶν οὐλῶν ἢ τῶν ἐντέρων, ἐξασθένησιν τῶν δυνάμεων, βάρος τῆς κεφαλῆς μέχρι πόνου, ἐμβοᾶς τῶν ὤτων, σκοτοδινίαν, πόνους τῶν ἄκρων, τρόμον τοῦ προσώπου, τῶν χειρῶν (μάλιστα κατὰ τὴν γραφὴν), τῶν ποδῶν, τῶν χειλέων καὶ τῆς γλώσσης κατὰ πάσαν κίνησιν τῶν μορίων τούτων (**δηλητ. χρονία**).

Κατὰ τῆς ὀξείας δηλητηριάσεως ὁ ἱατρὸς ἀναγράφει πάραυτα ὡς ἐμετικὸν τὸ ἔγχυμα τῆς ἱπεκακουάνης (ἐκ 10—20 κόκκ.), καὶ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς ἀπομορφίνης ($\frac{1}{4}$ σιτ.) πρὸς ταχεῖαν ἐξέμεσιν ὅσων οἷόν τε μεγαλειτέρας ποσότητος τοῦ ψιμιθίου (οὐχὶ δὲ καὶ τὴν γαστροντλίαν) καὶ μετὰ τοῦτο ὡς ἀντίδοτα τὰ θειϊκὰ ἀλκάλια ἐν τῇ προσφάτως τελουμένῃ διαλύσει τοῦ ἐνύδρου θειϊκοῦ σιδήρου ποιῶντα ἐνώσεις ἀδιαλύτους, καὶ κατὰ μὲν τὴν Βιενναίαν φαρμακοποιίαν τὰ ἄνθη τοῦ θείου, κατὰ δὲ τὸν Bouchardat τὸν θειϊκὸν ψευδάργυρον, κατὰ τὸν Mialhe τὸ θειϊκὸν νάτρον, κατὰ τὸν Sandras τὸ θειϊκὸν κάλι καὶ ἀποφεύγει τὸ ὑδροθειωμένον ὀξύ, τὰ ἐνθεια εὐδιάλυτα ἄλατα, τὸν ἄνθρακα καὶ τὸν ὑπερχλωριούχον κασσίτερον

294 Rp. Ferr. pulv. part. 7.

Flor. sulphur. lot. p. 4.

m. add. Syrup. part. 30.

D. κοχλ. μικρὸν κατὰ 5 λ.

295 Rp. Limat. ferr. porph. p. 2.

Aq. fervid. q. s. m. c. solut.

Zinc. sulphur. part. 4.

D. κατὰ κοχ. μικρ. ἐν ὕδ. ζαχ.

296 Rp. Ferr. sulphur. oxyd. part. 4.

Aq. fervid. q. s. m. c. solut.

Natr. sulph. hyd. part. 6.

coll. D. κατὰ κοχ. ἐν ὕδ. ζαχ.

297 Rp. Ferr. sulphur. oxyd. part. 4.

Aq. fervid. q. s. m. c. solut.

Kal. sulph. hydr. part. 6.

add. Syrup. part. 50 D. κατὰ κ.

συμπτωματικῶς κατὰ τῆς καυστικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας ἄφρονον γάλα (ἀπαγορεύων τὸ υπερβάλλον λεύκωμα ὡς ἀνδιαλύον τὴν ἐνωσιν τοῦ ὀξυ-λευκωματούχου ὑδραργύρου) καὶ κατὰ τῆς γαστροεντερίτ. τ' ἀνάλογα.

Κατὰ τῆς χρονίας δηλητηριάσεως ὡς προφυλακτικὰ μὲν παραινεῖ ἀναλόγως τῆς χρήσεως τῶν σκευασμῶν τοῦ ὑδραργύρου, ὅτε μὲν τὴν ἀνανέωσιν τοῦ ἀέρος τῶν ἐργοστασίων καὶ τὸν ῥαντισμὸν τοῦ ἐδάφους αὐτῶν μετὰ τὴν παῦσιν τῆς ἐσπερινῆς ἐργασίας δι' ἀμμωνίας καυστικῆς, τὴν καθαρότητα τῶν χειρῶν καὶ ἐνδυμάτων καὶ τὴν αὐστηράν ἀπαγόρευσιν τοῦ ἐσθίειν ἐντὸς αὐτῶν, ὅτε δὲ τὴν παῦσιν τῆς χρήσεως τῶν σκευασμῶν αὐτοῦ καὶ συνάμα τὰ θερμὰ ἢ θειοῦχα λουτρά, τὴν τονωτικὴν θεραπείαν καὶ δίδαιται κατὰ τῆς καχεξίας, τὰς πλύσεις τοῦ στόματος διὰ τοῦ ἰωδιδίου καὶ κάλεως κατὰ τοῦ πτυελισμοῦ, τὸ χλωριού-

χον κάλι, τὰς ἐπικαύσεις διὰ τῶν ἄραιων ὀρυκτῶν ὀξέων, τὴν κίναν μετὰ τῶν στυπτικῶν, τὸν βόρακα κατὰ τῆς φλεγμονῆς τῶν οὐλῶν, (συντ. 189—196) καὶ τὸν ἠλεκτρισμὸν κατὰ τοῦ τρώμου.

6. Δηλητηριάσεις διὰ τοῦ ἀντιμονίου.

Ἡ ἐμετικὴ ἔτρηξ (ἀντιμονιακὸν τρυγικὸν κάλι) εἰς δόσεις 8—15 σιτ., σπανιώτερον τὸ κέρμες (ἐνθειον ἀντιμόνιον) καὶ τὸ χρυσόλιον ἀντιμόριον (πενταθειούχον) ὡς καὶ τὸ χλωριοῦχον, λαμβανόμενα εἰς μεγάλας καὶ εἰς μικρὰς μὲν ἀλλ' ἐπανειλημμένους δόσεις, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν Palmer καὶ Pritchard ἱατρῶν ἐν Ἀγγλίᾳ, πρὸς θεραπευτικὸν σκοπὸν ἢ καὶ πρὸς ἐκουσίαν αὐτοχειρίαν, ἐνεργοῦσιν ἐπὶ τῶν περιφερικῶν νεύρων τοῦ στομάχου προκαλοῦντα κατ' ἀντανάκλασιν τοὺς διαρκεῖς καὶ ἐπανειλημμένους ἐμέτους ὡς καὶ ἐπὶ τῆς καρδίας καταπαύοντα τὰς συστολὰς αὐτῆς. Τότε δὲ οἱ κάμνοντες ὅτε μὲν ἔχουσιν ἐμέτους ἀκατασχέτους καὶ ἀφθόους, παρακολουθούμενους ὑπὸ καιόντων πόνων κατὰ τὸ ἐπιγάστριον καὶ διαρροϊκῶν κενώσεων, εἴτα δὲ εἶδος τι μέθης, δύσκολον κατάποσιν, αἱματέμεσιν καὶ αἱματηρὰς κενώσεις, σφυγμοὺς μικροὺς καὶ ἀραιούς, ἄκρα ψυχρὰ, ἐξάνθημα ἐπὶ τοῦ δέρματος φλυκταινώδες, κυάνωσιν, παραληρήματα καὶ σπασμούς διακόπτοντας τὴν ζωὴν αὐτῶν (**δηλητηρ. ὀξεῖα**). ὅτε δὲ ναυτιᾶσεις ὀδυνηροτάτας καὶ ἐμέτους ὑλῶν βλενωδῶν καὶ χολωδῶν, κενώσεις διαρροϊκὰς ἀμοιβομένας μετὰ στεγνώσεως τῆς κοιλίας, σφυγμὸν μικρὸν καὶ συχνόν, ἱκτερον, ἐξάνθησιν φλυκταινώδη, ἀφωνίαν, ἀδυναμίαν (**δηλητηρ. βραδεῖα**).

Κατὰ τῆς ὀξείας δηλητηριάσεως ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει ἀφθονον λευκωματοῦχον ὕδωρ ἢ γάλα πρὸς κώλυνσιν τῆς βλαβερᾶς ἐνεργείας τοῦ δηλητηρίου τούτου ἐπὶ τοῦ στομάχου οὐ ἄπτεται καὶ ταῦτοχρόνως τὰ ἀφεψήματα τῶν ἐνεγόντων δεψικὸν ὅξυ φλοιῶν ἢ τὰς διαλύσεις τοῦ ὀξέος τούτου πρὸς κώλυνσιν τῆς ἀπορροφήσεως αὐτοῦ, ἀποφεύγων τὴν χρῆσιν τῶν ἀλκαλίων καὶ μάλιστα τῶν θειούχων.

238 Rp. Decoct. c. querc. unc. vi. 299 Rp. Tannin. pur. gr. x.

Extr. opii gr. i. syrup. unc. i.

Solv. in Aq. font. unc. vi.

D. κατὰ 5 λ. κοχλ.

D. κατὰ 5 λ. κοχλ.

Κατὰ δὲ τῆς χρονίας τὴν παῦσιν τῆς χρήσεως τῶν μέσων τούτων, τὴν τονωτικὴν θεραπείαν καὶ δίδαιται καὶ τὸ ἰωδιοῦχον κάλι πρὸς ἀπέκκρισιν τοῦ ἀπορροφηθέντος.

7. Δηλητηριάσεις διὰ τοῦ ἄρσενικοῦ.

Ἐπίσης ἡ συνηθεστέρα δηλητηριάσεις τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ Ἀνατολῇ ὡς καὶ ἐν Εὐρώπῃ ὅτε μὲν τελεῖται διὰ τοῦ ἄρσενικῶδους ὀξέος (λευκοῦ δηλητηρίου τῶν μυῶν), ἀκουσίως ἢ ἐκουσίως λαμβανομένου συνήθως μετὰ τῶν τροφῶν ἢ ποτῶν πρὸς αὐτοκτονίαν ἢ δολοφονίαν εἰς δόσιν 2—4 σιτ., τοῦ ἐν θείου ἄρσενικῶδους κοβάλτιου (μέλανος δηλητηρίου τῶν μυῶν), τῶν ἄρσενικῶδων πρᾶσινων χρωμάτων τοῦ Scheele (ἄρσενικῶδους ὀξειδίου τοῦ χαλκοῦ) καὶ Schweinfurt (μίγματος ἄρσενικῶδους ὀξέος μετὰ ὀξικοῦ χαλκοῦ), λαμβανομένων ἐκ τῆς λειχάσεως ὑπὸ μικρῶν παιδῶν τῶν παρὰνόμως κεχρωσμένων παιγνιδίων ἢ ζαχαρωτῶν, τῶν φαρμακευτικῶν διαλύσεων τοῦ Φοβλήρου (ἄρσενικῶδους κάλως) καὶ Περσῶνος (ἄρσενικῶδους νάτρου), ἡμαρτημένως λαμβανομένων εἰς μεγάλας δόσεις, καὶ τοῦ ἐν θείου ἄρσενικοῦ τοῦ ὠχροῦ ἢ ἐρυθροῦ (ἀποφιλωτικοῦ μέσου τῶν τριχῶν τοῦ σώματος) ἐν χρήσει ὄντος δίκην ἀλοιφῶν ὑπὸ τῶν ἐν Ἀνατολῇ γυναικῶν καὶ ἄλλοτε παρατηρεῖται εἰς τοὺς ἐργάτας τῶν μεταλλουργειῶν τοῦ χαλκοῦ, μολύβδου κτλ., τῶν περιεχόντων ἄρσενικόν, τῶν ἐργοστασιῶν τῶν παρασκευαζόντων τὸ ἄρσενικῶδες ὀξὺ ἢ τὰ πράσινα χρώματα τοῦ ἄρσενικοῦ καὶ τὰ χρώματα τῆς ἀνιλίνης καὶ φουξίνης, τῶν κατεργαζόντων τὰ διὰ πέλους χρήσιμα δέρματα κτλ. Τότε αἱ σκευασαί αὗται προκαλοῦσιν ἐρεθισμόν τινα τοπικὸν τοῦ στομάχου ἢ τοῦ δέρματος, μέχρι γαστροεντερίτιδος καὶ δερματίτιδος, καὶ εἴτα ἀπορροφούμεναι ἐπιφέρουσιν ἐν ἀρχῇ ἐλάττωσιν τῶν ἀποσυνθετικῶν ἐξεργασιῶν τῶν ἱστῶν γινομένων κατὰ τὴν ἐναλλαγὴν τῆς ὕλης, κατὰπτωσιν τῆς θερμότητος, κώλυνσιν τῆς μεταβολῆς τοῦ ζαχαροῦ εἰς γλυκογόνον ὕλην ἐν τῷ ἥπατι, ἐφεξῆς βραδύτητα ἢ καὶ παῦσιν τῶν ἐνεργειῶν τῆς καρδίας, ἐνεκὰ βλάβης τοῦ ὀργάνου τούτου ἢ τοῦ νευρικοῦ κέντρον τοῦ διέποντος τὰς κινήσεις αὐτῆς, σύμπτωσιν τοῦ σώματος τοῦ κάμνοντος καὶ τέλος λιπώδη ἐκφύλισιν τοῦ ἥπατος (ὡς ἐν τῇ διὰ φωσφόρου δηλητηριάσει), τῶν νεφρῶν καὶ τῶν μυῶν τῇ ἀπεκκρίσει αὐτῶν. Οἱ δὲ κάμνοντες ἔχουσιν ὅτε μὲν αἰσθησιν δριμεῖαν (οὐχὶ καυστικὴν) κατὰ τὸν γαργαρεῶνα, ναυτίαν καὶ ἔμετον συνεχῇ ὕλῃ λευκῶπῶν, δίψαν ἀσθεστον, πόνους κατὰ τὸ ἐπιγάστριον καὶ κεφαλαλγίαν· εἴτα ἀλλοίωσιν τοῦ προσώπου, ἀκρα ψυχρὰ, σφυγμοὺς μικροὺς, κενώσεις ἀκουσίας, ὀρρώδεις, ἀφθόνους καὶ αἱματηρὰς, συνολκὰς

τῶν μυῶν, κυάνωσιν καὶ οὕτω παύουσι τοῦ ζῆν (**δηλητ. ὀξεῖα** τοῦ Tardieu ἢ **ἐγκεφαλονωτιαῖα** τοῦ Falck). ὅτε δὲ ἔμετον συνεχῇ (διακοπτόμενον δι' ὀλίγας στιγμὰς καὶ ἐπαναλαμβάνόμενον) ἀφθόνων ὑλῶν, δίψαν, σφυγμὸν μικρὸν καὶ διαλείποντα, κατὰπτωσιν τῶν δυνάμεων, δύσπνοιαν καὶ δυσουρίαν· εἴτα σπασμωδικὴν περισφιγξίν τοῦ γαργαρεῶνος μετὰ δυσκαταποσίας, ἀϋπνίαν, σπασμούς, πρόσωπον ἐξωδηκὸς καὶ μελανέρυθρον, κηλίδας πετεχείας, ἀσθενεῖς τὰς αἰσθήσεις, καὶ παραληρήματα (**δηλητ. ὑποξεία** τοῦ Tardieu ἢ **ἀσφυκτικῇ** τοῦ Falck). καὶ τέλος ἰδίως οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὰ μεταλλουργεῖα τοῦ ἀρσενικοῦ ἔχουσι ναυτίαν καὶ ἔμετον παντὸς εἰσαγομένου ἐν τῷ στομάχῳ, συνοδευόμενον ὑπὸ κωλικῶν πόνων καὶ διαρροίας ἢ στεγνώσεως τῆς κοιλίας, κεφαλαλγίαν, ἀϋπνίαν, σκοτοδινιάσεις, ἐπιστάξεις καὶ αἱμορραγίας ἀφ' ὧν τῶν ὀργάνων, νευραλγίας καὶ ἀρθραλγίας ἢ σπασμωδικὰς συνολικὰς τῶν μυῶν, ἐξάντλησιν τῶν δυνάμεων μέχρι μορμιοποιήσεως, ἐξοίδησιν τῶν ὁκρῶν καὶ ἐκτικὸν πυρετὸν (**δηλητ. βραδεία ἢ χρονία**).

Κατὰ τῶν ὀξεῖων δηλητηριάσεων ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει πάραυτα ὡς ἐκκενωτικὸν τοῦ στομάχου ἐμετικὸν ἐξ ἱπεκακουάνης (καὶ οὐχὶ τῆς ἐμετικῆς τρυγᾶς ἐρεθιζούσης τὸν βλεννογόνον ὑμένα τοῦ στομάχου). μετὰ τοῦτο ὡς ἀντίδοτον χρώμενον ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας κατὰ μὲν τὴν σχολὴν τῆς Βρουνσβίκης τὴν ὀξεῖαν διάλυσιν τοῦ θειικοῦ ὑποξειδίου τοῦ σιδήρου ἢ ἐν ἑλλείψει αὐτῆς τὴν ἑνυδρὸν μαγνησίαν (ἥς δύο οὐγγίαι ἀντιστοιχοῦσι πρὸς 9 οὐγγίαις τοῦ σιδήρου τούτου) καὶ προτιμότερον τὸ πῆκτωμα τῆς θειικῆς μαγνησίας μετὰ καυστικοῦ νάτρου, κατὰ δὲ τὴν γαλλικὴν φαρμακοποιίαν τὴν ὀξεῖαν διάλυσιν τοῦ θειικοῦ ὀξειδίου τοῦ σιδήρου μετὰ τῆς μαγνησίας· ἐφεξῆς πρὸς περιεῖλησιν τοῦ δηλητηρίου γάλα καὶ κατὰ τῆς γαστροεντερίτιδος μαλακτικὰ ποτὰ καὶ καταπλάσματα, ἀποφεύγων αἰεὶ τὰ ὑπόξυνα ποτὰ, τὰ ἀνθρακικὰ ἀλκάλια καὶ τὴν ὑδροχλωρικὴν ἀμμωνίαν.

300 Rp. Acid. sulphur. dr. i	301 Rp. Magnes ust. unc. ii.
Aq. fervid. libr. ii. add.	Aq. fervid. libr. ii.
Fer. sulph. oxydul. unc. $\frac{1}{2}$	Syrup. simpl. unc. ii.
Syrup. unc. ii. D. κατὰ κυσθ.	D. κατὰ ποτήρια.
302 Rp. Magnes. sulphur. unc. i.	303 Rp. Solut. fer. sulph. ex. unc. ii.
Aq. fontan. libr. ii.	Aq. fontan. libr. ii.
Natr. caust. dr. i.	Magnes. ust. unc. i.
D. κατὰ κυσθίσκους.	D. ὁμοίως.

Κατὰ δὲ τῆς χρονίας παραινεῖ πρὸς προφύλαξιν πάντας τοὺς ὑγίει-

νοὺς κανόνας καὶ ἐν ἀνάγκῃ τὴν παῦσιν τοῦ ἐργάζεσθαι ἐν τοῖς καταστήμασι τούτοις· ἐφεξῆς ἀναπτυχθεῖσης αὐτῆς τὰ καθαρτικὰ, καὶ ἰδίως τὰ ἅλατα τῆς τρυγός, τὸ γάλα καὶ τὴν τονωτικὴν θεραπείαν, τὰς ξηρὰς ἐπιτριβάς καὶ τὸ ἰωδιούχον κἄλι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑ ΔΙΑ ΤΩΝ ΑΝΑΙΣΘΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΟΣ.

Ἐκ τῶν ἀναισθητικῶν τὸ οἰνόπνευμα ἢ αἰθυλικὸν πνεῦμα (C_2H_5HO), τὸ χλωροφόρμιον ἢ τρισεγγλώριον μεθάνιον ($CHCl_3$) καὶ οἱ αἰθέρες οἱ αἰθυλικοὶ ($(C_2H_5)_2O$), ὡς καὶ ἡ χλωράλη ἢ τρισεγγλώριον ἀλδεΐδιον ($C_2Cl_3OH + H_2O$). ἐκ δὲ τῶν ἐνώσεων τοῦ ἀνθρακος ἢ νιτροβενζίνη ἢ νιτροβενζέλαιον ($C_6H_5NO_2$) καὶ ἡ βενζίνη ἢ τὸ βενζέλαιον (C_6H_6), τὸ φαινικὸν ὅξυς ἢ φενέλαιον (C_6H_6O) καὶ ἡ ἀνιλίνη ἢ φαινολαμίνιον (C_6H_7N) προκαλοῦσι δηλητήρια νοσήματα τῷ ἀνθρώπῳ.

1. Δηλητηριάσεις διὰ τοῦ οἰνοπνεύματος.

Ὁ οἶνος καὶ σπανιώτερον παρ' ἡμῖν ὁ ζύθος, ἔτι δὲ τὸ ῥακίον, ρούμιον, κονιάκ καὶ τὰ λοιπὰ ποτὰ, ἀναλόγως τοῦ ἐν αὐτοῖς οἰνοπνεύματος, τῆς ἔξεως καὶ τῆς κενότητος τοῦ στομάχου τοῦ ἀτόμου, ἀπορροφούμενα διὰ τῶν φλεβικῶν ἀγγείων τοῦ στομάχου καὶ μεταφερόμενα εἰς τὸ ἥπαρ, τὸν πνεύμονα (οἰνοπνευματοῦχος ἀπόπνοια) καὶ τὰ λοιπὰ ὄργανα, διέρχονται μὲν τὸ κυκλοφορικὸν σύστημα ἀναλλοίωτα, μηδεμίαν βλάβην τῷ αἵματι ποιοῦντα, ἐρεθίζουσιν ὅμως τὰς λείας μυελίνας τῶν τοίχων τῶν ἀγγείων καὶ παράγουσιν ὑπεραιμίας χαλαρωτικὰς αὐτῶν, εἴτα ἐξαγγιζόμενα ἐντὸς τῶν παρενθέτων ἱστῶν τῶν ὀργάνων τούτων (ἀναλόγως τῆς διενεργουμένης πίεσεως, τῆς ἐξαρτωμένης ἐκ τε τοῦ ποσοῦ τοῦ παραληφθέντος ποτοῦ καὶ τῆς διατάξεως τῶν ἀγγείων τῶν ὀργάνων) ἐρεθίζουσιν αὐτοὺς, προκαλοῦσιν ὅτε μὲν ὑπεραιμίας τῶν νευρικῶν κέντρων, ἐξαγγελλομένας διὰ τῆς μᾶλλον ἢ ἥττον ἐντόνου ἐγέρσεως καὶ εἴτα τῆς διαδοχικῆς καὶ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐντόνου ἐκλύσεως τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν (μέθῃ ἐλαφρὰ καὶ βαρεῖα), ὅτε δὲ ὑλικὴν βλάβην τῶν παρενθέτων ἱστῶν αὐτῶν καὶ τῶν λοιπῶν ὀργάνων, παριστάμενον διὰ τῶν κίρρωτικῶν φλεγμονῶν τοῦ στομάχου, τοῦ ἥπατος, τῆς φλοιώδους οὐσίας τοῦ ἐγκεφάλου (προοδευτικὴ παράλυσις τῶν φρε-

νοβλαβῶν), τῶν νεφρῶν κτλ. Τότε οἱ κάμνοντες ἐκ μὲν τῆς παραλαβῆς μετρίως ποσότητος οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν αἰσθάνονται θερμότητα μεγαλειτέραν, παλμούς τῆς καρδίας ζωηρούς, ἔχουσιν ἐξαψιν εἰς τὸ πρόσωπον, ὀφθαλμούς στίλβοντας, ναυτίαν καὶ ἔμετον ὀξειῶν ὑλῶν, καὶ εἴτα γίνονται ζωηρότεροι τὸ πνεῦμα καὶ τὸ σῶμα δηλ. εὐθυμότεροι, πολύλογοι, εὐφάνταστοι, εὐερέθιστοι, ὥστε ταχέως κλαίωσιν, εὐκόλως γελῶσιν, ἀναιτίως θορυβῶσι καὶ πολλὰ διαπράττωσιν· ἐφεξῆς γίνονται τ' ἄκρα ψυχρά, τὸ πρόσωπον πελιδνόν, οἱ ὀφθαλμοὶ κεκμηκότες, οἱ σφυγμοὶ μικροί, σκοτίζονται τὸ πνεῦμα καὶ τὸ σῶμα, ὥστε ἡ γλῶσσα τραυλίζει, οἱ πόδες σφάλλουσι κατὰ τὸ βάδισμα, καὶ τέλος σιγῶσι καὶ πίπτουσιν εἰς νάρκην· ἀνανήφοντες δὲ μετὰ τινα χρόνον μεταβαίνουσιν εἰς ἡρεμον κακουχίαν (Katzenjammer) ἔχοντες κεφαλαλγίαν καὶ ἐξάντλησιν τῶν δυνάμεων (**ὄξεῖα μέθη ἐλαφρά**)· ἐκ δὲ τῆς παραλαβῆς μεγάλης ποσότητος οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν οὗτοι ἀπὸ τῆς ζωηρᾶς καταστάσεως εἰς ἣν εὐρίσκονται κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ σῶμα πίπτουσιν εἰς βαθεῖαν νάρκην, κοιμοῦνται, ρέγχουσι (ἐνεκα τῆς πρέσεως τῶν μυῶν τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων), ἔχουσι πρόσωπον κυανωτικόν, δέρμα ψυχρόν, σφυγμούς μόλις αἰσθητούς, ἢ ποτὲ μὲν παραληροῦσι καθ' ὕπνον καὶ παραισθάνονται, ποτὲ δὲ ἀλίσκονται ὑπὸ σπασμῶν ἐπιληπτοειδῶν καὶ ἀπόλυνται (**ὄξεῖα μέθη βαρεῖα**)· ἄλλοτε ἐκ τῆς καθ' ἑξιν καταχρήσεως μεγάλης ποσότητος οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν οὗτοι ἔχουσιν ἀνορεξίαν, δίψαν, βραδεῖαν πέψιν, ἐρυγὰς καὶ πάνθ' ὅσα παρακολουθοῦσι τὴν χρονίαν γαστρίτιδα φαινόμενα· σὺν τούτοις πόνον καὶ βάρος κατὰ τὸ δεξιὸν ὑποχόνδριον, ἐξογκωμένον τὸ ἥπαρ καὶ εἴτα ἡλαττωμένον τὸν ὄγκον, ὕδρωπα καὶ τὰ λοιπὰ φαινόμενα τὰ δηλοῦντα τὴν κίρρωσιν αὐτοῦ· ἢ μετὰ τὴν ἀνορεξίαν καὶ βραδεῖαν πέψιν ἐξασθένησιν τῶν ἄκρων καὶ κατὰ πᾶσαν κίνησιν καὶ κατὰ πάντα ἀγῶνα πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς κινήσεως ταύτης τρώμενον τῶν ἄκρων, ἀφικνούμενον μέχρι παραλύσεως αὐτῶν καὶ ἀτροφίας τῶν μυῶν τούτων· ἢ σὺν τούτοις ἔχουσι μεγίστην τῶν φρενῶν ταραχὴν μετ' αὐπνίας, βληστρισμοῦ, ἀλισμοῦ, παραισθησιῶν παντοίων, καὶ μετὰ τρωμώδους παραφροσύνης τοῦ αἰσθητικοῦ ἢ ἐξ ἀντλήσεως (μελαγχολίας) καὶ τοῦ νοητικοῦ καὶ βουλητικοῦ ἢ ἐκ καταλήψεως (μανίας) (ἐνεκα ὑπεραίμ. τῶν αἰσθητ. κέντρων καὶ τῆς φλοιώδους οὐσίας τοῦ ἐγκεφ. ἐνθα ἀπεργάζεται ἡ νόησις καὶ ἡ βούλησις)· τέλος παράλυσιν βαθμῶδὴν καθολικὴν πάντων τῶν μυῶν τοῦ σώματος μετ' ἀταξίας ἢ καὶ ἐλατ-

τώσεως τῶν πνευματικῶν ἐνεργειῶν, ἐνεκα τῆς κίρρωσεως τῆς φαίδας οὐσίας τοῦ ἐγκεφάλου (προοδευτικῆς παραλύσεως τῶν φρενοβλαβῶν) (**χρονία μέθη ἐλαφρὰ ἢ βαρεῖα**).

Κατὰ τῶν ὀξείων δηλητηριάσεων διὰ τοῦ οἰνοπνεύματος ἀνάγκη ὁ ἰατρός ἀμέσως νὰ προκαλέσῃ τὸν ἔμετον τοῦ ληφθέντος οἰνοπνευματώδους ποτοῦ διὰ τοῦ γαργαλισμοῦ τοῦ γαργαρεῶνος τῇ χρήσει τοῦ δακτύλου αὐτοῦ, ἢ διὰ τινος ἐμετικοῦ ἢ διὰ τῆς γαστρικῆς, ἐφεξῆς νὰ παράσχῃ καφεῖς ἰσχυρὸν καὶ ἐκσταγ. 5—10 καυστικῆς ἀμμωνίας ἐν ὕδατι ἄρωματ. ὅσον 4 οὔγγ. μετὰ σεραπίου κοχλικάριά τινα· καὶ ἐὰν τὸ ποσὸν ᾔτο μέγα καὶ ἡ ὑπεραιμία τοῦ ἐγκεφάλου βαρεῖα νὰ παραινέσῃ τὰς ἐπιτριβὰς τοῦ δέρματος, τὰ σιναπίσματα ἐπ' αὐτοῦ, τὰ διὰ παραλύτου ὕδατος ἐπιβρέγματα τῆς κεφαλῆς καὶ τὰ καθαρτικὰ κλύσματα ἐκ θειϊκῆς μαγνησίας ἢ τοῦ ὕδατος τῆς Βιέννης· καὶ μόνον ὅταν τὸ ποσὸν ᾔτο μέγιστον καὶ ἡ ὑπεραιμία τοῦ ἐγκεφάλου ἀποπληκτώδης νὰ τελέσῃ σὺν τούτοις τὴν τεχνητὴν ἀναπνοὴν ἐρεθίζων τὰ αἰσθητικὰ νεῦρα τῆς ῥινός, τῇ προσπελάσει τῆς ἀμμωνίας παρὰ τοῖς μυκτῆρσι, τῇ ἐμφυσήσει ἀέρος ἐντὸς τοῦ στόματος, ἐφαρμόζων τὸν γαλβανισμὸν ἐπὶ τῆς καρδιακῆς χώρας καὶ ἐν περιπτώσει κυανώσεως τοῦ προσώπου φλεβοτομῶν· ὅταν δὲ ἐπέλθῃ ἡ νηφαλιότης συμβουλεύει λειμονάδας, καὶ ἐλαφρὰν τροφὴν ἐκ ζυμοῦ.

Κατὰ δὲ τῶν χρονίων δηλητηριάσεων εἰ μὲν αὗται παρίστανται διὰ τῶν φαίνομένων τῆς χρονίας γαστρίτιδος πρέπει ἐν πρώτοις νὰ φροντίσῃ διὰ λόγων καὶ παραδειγμάτων ὅπως καταπαύσῃ τὴν κακὴν ἔξιν τοῦ πίνειν οἰνοπνευματώδη ποτὰ καὶ νὰ ἀναγράψῃ αὐτῷ ταῦτο χρόνως τὰ πικρὰ ἐγχύματα τοῦ ξύλου τῆς κασσίας, τὰ ἀφεψήματα τῆς κίνας, τὴν πεψίνην καὶ ἰδίως τὸ βάμμα ἢ ἐκχύλισμα τῶν ἐμετικῶν καρῶν, ἅπερ ἀνδάνουσι τὸν τόνον τῶν μυῶν τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος καὶ ἰσχυροποιῶσι τὸ νευρικὸν σύστημα, ὡς καὶ τὴν τონωτικὴν δίαιταν, τὸν καθαρὸν ἀέρα καὶ τὰς ψυχρολουσίας τοῦ σώματος διὰ βεβεργμένης σινδόνης ἢ καταιωνήσεων ὕδατος. Ἐὰν δὲ ἐκδηλῶνται διὰ τῶν φαινομένων τῆς κίρρωσεως τοῦ ἥπατος, ν' ἀπαγορεύσῃ αὐστηρῶς καὶ μετὰ ὀρθοκευτικῆς εὐλαθείας καὶ τὴν κατὰ σταγόνας χρῆσιν τοῦ ῥακίου ἢ ῥουμίου ἢ ἄλλου ὁμοίου ποτοῦ καὶ μάλιστα πρὸ τοῦ γεύματος ὡς δῆθεν ὀρεκτικοῦ· εἶτα νὰ ἀναγράψῃ μεγίστα ἐκδόρια ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἐπιγαστρικῆς χώρας, ἐνθα ὁ πόνος, τὸ ὕδωρ τοῦ Vichy ἐκ τῆς πηγῆς grande-grille καὶ κατὰ τῆς στεγνώσεως τῆς κοιλίας τὸ ῥεῖον· ἐὰν ἐξαγγέλλωνται διὰ τοῦ τρώμου ἢ τῆς

τρομώδους πύραφροσύνης ἀναγράφει τὸ ὕπιον ἢ τὸ ἐκχύ-
λισμα αὐτοῦ δίκην κόνεων (ἐκτὸς ἐὰν ἡ ἐνέργεια τῆς καρδίας ἐστὶν
ἀσθενής), τὴν χλωράλην καὶ σπανίως τὸ βρωμιούχον κάλι ὡς ἐξασθε-
νωτικὸν μέσον, ὑπαρχουσὶν ἀύπνιων καὶ ἀπατηλῶν αἰσθήσεων ἢ παρ-
αισθήσεων, τὴν καφουράν δὲ ἢ τὸ μηδικὸν σίλφιον δίκην κλυσμάτων,
ἐκρηγνυμένων σπασμῶν ἐπιληπτικῶν, τὴν ἀρνίκην, τὸ βάμμα τῶν ἐμε-
τικῶν καρῶν καὶ τὸν φωσφόρον, ἀναπτυσσομένης παρέσεως.

304 Rp. Ammon. par. liq. gtt. x.	305 Rp. Pepsin. mur. dr. $\frac{1}{2}$.
Aq. fontan. unc. v.	Aq. fontan. unc. v.
Syrup. simpl. unc. i.	Acid. mur. q. s. Syrup. unc. i.
D. εἰς δύο δόσεις.	D. κοχλ. κατὰ 5 λ. ὥρ.
306 Rp. Extr. opii gr. ii.	307 Rp. Chloral. hydr. dr. i.
Sacch. alb. scr. i.	Aq. fontan. unc. iii.
m. f. pulv. N ^o . x.	Syrup. simpl. unc. i.
D. 1—2 τὴν ἡμ.	D. 1—2 κοχλ. τὴν ἡμ.

2. Δηλητηριάσεις διὰ τοῦ χλωροφορμίου καὶ αἰθέρων.

Τὸ χλωροφόρμιον καὶ ἐκ τῶν αἰθέρων ὁ θειλικὸς
(ἐν χρήσει ὢν πρὸ τοῦ 1847, ἐποχῆς τῆς εἰσαγωγῆς τῆς χλωροφορμίου
εἰς τὴν θεραπευτικὴν) παρεχόμενα διὰ τῆς εἰσπνοῆς τῶν αἰτμῶν αὐτῶν
ὡς ἀντισπασμωδικὰ πρὸς κατὰπαυσιν τῶν σπασμῶν (κατὰ τὴν χορείαν
καὶ τέτανον) ἢ ὡς ἀναισθητικὰ πρὸς ἐκτέλεσιν μεγάλων χειρίσεων (κατὰ
τὴν ἀνάταξιν κηλῶν, κατεαγόντων ὀστέων, ἐξαρθρημάτων, κατὰ τὴν
ἐξάφαισιν ὄγκων, κατὰ τοὺς ἀκρωτηριασμοὺς) εἰς άτομα ἔχοντα ἡλι-
κίαν οὐχὶ ἐλάσσονα τῶν 5 ἐτῶν οὐδὲ μεγαλειτέραν τῶν 60 (καὶ μὴ ὄν-
τα πληθωρικὰ ἢ εὐσαρκὰ ἢ παχέα προδιατιθέμενα εἰς ὑπεραιμίας τοῦ
ἐγκεφάλου, οὐδὲ τὸ παράπαν λίαν ἐξῆσθηνημένα ἐκ προηγήθεισων βα-
ρειῶν νόσων ἢ πάσχοντα νόσους τῆς καρδίας καὶ τῶν ἀγγείων ἢ τῶν
πνευμόνων καὶ ἐκδοτὰ εἰς τὴν τοῦ οἰνοπνεύματος κατάχρησιν), προκα-
λοῦσιν ἄφ' ἐνὸς μὲν τὴν ἀναίσθησιν εἰς τὰ άτομα ταῦτα εἴτε
ἐνεκα τῆς ἀμέσου δράσεως αὐτῶν ἐπὶ τῆς νευρικῆς ὕλης (δηλ. τῆς ἀπ-
αρτιζούσης αὐτὴν χολοστεατίνης (Bernstein), ἢ τοῦ πρωτάγοντος
(Hofmann), ἢ τοῦ νευρικοῦ λευκώματος (Banke) (ἀγνωστον) εἴτε ἐνε-
κα τῆς ἐπερχομένης ἰσχαιμίας τοῦ ἐγκεφάλου (Bernard), ἄφ' ἐτέρου
τὴν ἐλαττωσιν τῶν ἐκερρειῶν τῆς καρδίας καὶ τῶν ἀνα-
πνευστικῶν ὀργάνων, ἐνεκα τῆς ἀμέσου δράσεως ἐπὶ τῆς μυϊκῆς
σφαρκῆς ἢ ἐνεκα τοῦ ἐρεθισμοῦ ἐπὶ τῶν αἰσθητικῶν νεύρων τῶν ἀναπνευ-
στικῶν ὀργάνων καὶ κατ' ἀντανάκλασιν ἐπὶ τοῦ κινητικοῦ τούτων κέν-

τρον ἐν τῷ προμήκει. Οἱ δὲ κάμνοντες ἐν τῇ α'. περιόδῳ τῆς ἐγέρσεως ἔχουσι ζῆλην, ἀσυναρτησίαν ἰδεῶν, καὶ μολονότι τηροῦσιν εἰσέτι τὴν νόησιν παριστῶσιν ὅμως κατὰστασιν ἡμιπαράφρονες, διότι λαλοῦσι, φωνάζουσι, καταρῶνται ἢ ψάλλουσιν ἀσυνάρτητα, τὸ πρόσωπον αὐτῶν ἐστὶν ἐρυθρόν, περιρρέομενον ἰδρώτι, αἱ κόραι συνεσταλμέναι, ὁ σφυγμὸς συχνὸς καὶ αἱ κινήσεις τῶν μυῶν ἔρρυθμοι· ἐν τῇ β'. περιόδῳ τῆς ἐκλύσεως αἰφνης ἡ βαθμιαίως γίνονται ἀναίσθητοι, ἡρεμοὶ καὶ σιωπηλοὶ, ὡς ἂν κοιμῶνται ὑπνόν βαθύν καὶ βεγχῶδη, ἔχοντες τὸ πρόσωπον κατὰ φύσιν, τὰς κόρας μικρὸν διεσταλμένους, τὸν σφυγμὸν κανονικὸν ἀλλὰ μικρὸν, τοὺς μῦς τοῦ σώματος αὐτῶν χαλαροὺς, καὶ μεταπίπτουσιν εἰς ὑγίαν τῇ ἄρσει τῆς εἰσπνοῆς αὐτῶν. ἐν τῇ γ'. περιόδῳ τῆς συγκοπῆς ἡ ἀσφυξίας ἐν ἀκαρεὶ θνήσκουσι, οἱ σφυγμοὶ καὶ αἱ ἀναπνοαὶ γίνονται ἄτακτοι καὶ παύουσι, τὸ πρόσωπον ὠχρόν, τὰ χεῖλη κυανὰ, αἱ κόραι διεσταλμέναι, οἱ σφιγκτῆρες παραλελυμένοι, ὥστε ἐπέρχονται αὐτοῖς ἀκούσιαι κενώσεις ἢ ἔμετοι καὶ ποτε σπασμοί.

Κατὰ τῆς δηλητηριάσεως ταύτης ὁ ἱατρὸς ὀφείλει πρὸ τῆς παροχῆς τῶν ἀτμῶν τούτων νὰ χαλαρώνῃ τὰ ἐνδύματα τῶν καμνόντων καὶ νὰ παρέχῃ αὐτοῖς τοὺς ἀτμοὺς μεθ' ἱκανοῦ ποσοῦ ἀέρος· μετὰ τοῦτο νὰ ἀπτηται διαρκῶς τοῦ σφυγμοῦ καὶ ὅταν αἰσθανθῇ αὐτὸν ἀσθενέστερον νὰ παύῃ τὴν παροχὴν τῶν φαρμάκων τούτων, νὰ ἀνοίγῃ τὰ παράθυρα, νὰ ἀφαιρῇ τὸ προσκεφάλαιον, νὰ ἐρεθίσῃ τὸν γαργαρεῶνα διὰ τοῦ δακτύλου, νὰ ῥαντίσῃ τὸ πρόσωπον καὶ τὸ στήθος διὰ ψυχροῦ ὕδατος, νὰ ἐπιτίβῃ τὸ στήθος δι' ἀρωματικοῦ ὀξους καὶ νὰ ἐμφυσᾷ ἀέρα εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ πρὸς ἐπαναφορὰν τῶν ἐνεργειῶν τῆς καρδίας καὶ τῶν πνευμόνων· καὶ ἐν περιπτώσει συγκοπῆς ἡ ἀσφυξίας νὰ τελῇ τὴν τεχνητὴν ἀναπνοὴν κατὰ μίαν τῶν τριῶν μεθόδων, νὰ ἐνεργῇ τὸν παραδαΐσμον τοῦ φρενικοῦ νεύρου (Ziemssem), καὶ ἐν μεγίστῃ ἀνάγκῃ νὰ ποιῇ τὸν ἡλεκτρικὸν βελονοισμόν τῆς καρδίας καὶ τὴν τραχειοτομίαν ἢ μετὰγίσις τοῦ αἵματος.

1) Κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Marshall-Hall ἤττον ἀγαθὴν ὁ ἱατρὸς τίθεται τὸν κάμνοντα πρηνῇ, φέροντα τὸ μέτωπον ἀνάρρωπον καὶ τὸ στόμα ἡνεωγμένον· εἴτα πιέζει διὰ τῶν παλαμῶν τὰ πλάγια τοῦ θώρακος κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκπνοῆς, στρέφει αὐτὸν πᾶσαυτα πρὸς τὸ ἐν ἡ τὸ ἕτερον πλευρὸν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς εἰσπνοῆς, ἐπαναφέρει εἰς τὴν πρώτην θέσιν καὶ πιέζει κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἐκπνοῆς κ.ο.κ. ἐπὶ τινὰ λ. τῆς ὥρας. 2) Κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Silvester τίθεται τὸν ἄρ-

ρωστον ὕπτιον, ἔχοντα τὸ στήθος ὑψωμένον καὶ τὸ στόμα ἡνεωγμένον, οὗτος δὲ κείμενος πρὸς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ λαμβάνει ἀμφοτέρους τοὺς βραχίονας τοῦ κάμνοντος ὑψώνει καὶ φέρει ταχέως παρὰ τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς εἰσπνοῆς, εἴτα καταβιβάζει αὐτοὺς βραδέως καὶ φέρει παρὰ τὸ στήθος κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἐκπνοῆς καὶ ποιεῖ τὰς κινήσεις ταύτας 15κις ἐν, λεπτῷ ἐπὶ τινα λ. τῆς ὥρας. 3) Κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Max Schüller, ἐπίσης ἦττον ἀγαθὴς, οὗτος τίθησι τὸν πάσχοντα ὕπτιον ἐπὶ τῆς κλίνης ἔχοντα τὴν κεφαλὴν οὐχὶ ἀνάρρωνον, λαμβάνει δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν αὐτοῦ τοὺς μηρούς, ὑψώνει αὐτοὺς καὶ φέρει πρὸς τὴν κοιλίαν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἐκπνοῆς, εἴτα ἐπαναφέρει αὐτοὺς εἰς τὴν πρώτην θέσιν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς εἰσπνοῆς.

3. Δηλητηριάσεις διὰ τῆς χλωράλης.

Αὕτη λαμβανομένη ἀκουσίως ἢ ἐκουσίως (ὑπὸ τινων εὐρωπαίων) εἰς δόσιν ὅσον $1\frac{1}{2}$ δρ. πρὸς αὐτοκτονίαν ἢ χορηγουμένη ἐπὶ μακρὸν χρόνον εἰς δόσεις μὴ ὑπερτέρας τῆς $\frac{1}{2}$ δρ. ἐπὶ ἐνηλίκων ὡς ὑπνωτικὸν (ἀντὶ τοῦ ὁπίου κατὰ τῆς ἀϋπνίας τῶν φρενοβλαβῶν, τῶν οἰνοποτῶν καὶ πάσης ἄλλης συνοδευομένης ὑπὸ πυρετοῦ, οὐχὶ δὲ καὶ ὑπὸ δυσπνοιᾶς ἢ βηχός, οὐδὲ συνυπαρχούσης μετὰ βλαβῶν τῆς καρδίας ἢ τοῦ στομάχου, διότι οὐδόλως μειοῦται ἡ ὑπνωτικὴ ἐνέργεια, οὐδὲ γίνεται μικρότερα ἢ ὀρεξίς, οὐδὲ βλάπτεται ἡ πέψις, οὐδὲ ἐπέρχεται στέγνωσις τῆς κοιλίας) καὶ ὡς ἀντισπασμωδικὸν (ἀντὶ τοῦ βρωμιούχου κάλεως κατὰ τοῦ κοκκίτου, τετάνου, χορείας, ἐκλαμψίας καὶ τῆς διὰ στρυχνίνης δηλητηριάσεως) προκαλεῖ τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ ἐν αὐτῇ ὑπάρχοντος χλωροφορμίου διὰ τῶν μικρῶν δόσεων ἀφ' ἑνὸς μὲν ταχεῖαν καὶ σταθεράν ἐλάττωσιν τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἀναισθησίαν ἄνευ ἀγῶνος, ἄνευ ῥεγχωδῶν ἀναπνοῶν καὶ μᾶλλον πρὸς τὸν κατὰ φύσιν ὕπνον ὁμοιάζουσιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ πάρεσιν τῶν γαγγλίων τῆς καρδίας, ἐλάττωσιν τῶν συστολῶν αὐτῆς καὶ χαλάρωσιν τῶν μυῶν τοῦ σώματος, διὰ τῶν μεγάλων τὸν θάνατον ἐνεκα τῆς παύσεως τῶν ἐνεργειῶν ἐνός τῶν ὀργάνων τούτων. Οἱ δὲ κάμνοντες ποτὲ μὲν αἰσθάνονται σπανίως τὰ φαινόμενα τῆς ἐγέρσεως, ἅπερ εἰσὶν ὅμοια πρὸς τὰ τῶν οἰνοποτῶν, ἀλλὰ συνήθως ἀμέσως ὑπνῆλιαν, ἀντικαθιστάμενην ὑπὸ τοῦ 5—6 ὥρ. διαρκούντος κατὰ φύσιν ὕπνου, καθ' ὃν ἡ θερμότης τοῦ σώματος, ὁ σφυγμὸς, ἡ ἀναπνοὴ εἰσὶν ὀλίγον ἡλαττωμένοι, αἱ κόρραι μικρὰν συνεσταλμέναι, ἡ αἰσθησις οὐχὶ ἐκλείπουσα, καὶ ἀπὸ τοῦ ὁποίου διὰ τῶν μεγάλων δόσεων οὐκ ἐγείρονται ἀλλὰ θνήσκουσιν

(δηλητηρ. ὀξεία). ποτὲ δὲ διὰ τῆς μακρᾶς χρήσεως ἔχουσι βλάβας τῆς πέψεως ἢ διάφορα ἐξανθήματα τοῦ δέρματος ἐξαρτώμενα ἐκ τῆς κυκλοφορίας καὶ παρακολουθούμενα ὑπὸ ὕπνου βαρέος μέχρι θανάτου **(δηλητηρ. χρονία).**

Κατὰ τῆς ὀξείας δηλητηριάσεως ἐνδείκνυνται τὰ κατὰ τῆς χλωροφορμιάσεως περιγραφέντα μέσα· κατὰ δὲ τῆς χρονίας ἢ παύσις τῆς χρήσεως τοῦ φαρμάκου τούτου ὑπὸ τῶν φρενοβλαβῶν καὶ ἡ ἀνάλογος δίαιτα.

4. Δηλητηριάσεις διὰ τῆς νιτροβενζίνης καὶ τῆς βενζίνης.

Ἡ νιτροβενζίνη, ὑγρὸν ὠχρὸν παραγόμενον ἐκ τῆς διαλύσεως τῆς βενζίνης ἐντὺς πεπυκνωμένου νιτρικοῦ ὀξέος καὶ τῆς προσθήκης ὕδατος, καὶ ἡ **βενζίνη**, ὑγρὸν ἄχρουν παραγόμενον ἐκ τῆς ἀποσταξέως τῆς τῶν γαιανθράκων πίσεως, ἔχουσι τὴν ιδιότητα νὰ ἐξατμίζωνται εὐκόλως, ἐκπέμπωσι ἰσχυρὰν, διαρκῆ καὶ ἰδίαν ὁσμὴν καὶ χρησιμεύουσιν εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ ὡς παρασιτοκτόνα μέσα. Ταῦτα, λαμβανόμενα διὰ τοῦ στόματος ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως καὶ ἀναδίδοντα ἐντὺς τοῦ στομάχου ἀτμοὺς, ἢ εἰσπνεόμενα ὑπὸ τῶν ἐργατῶν τῶν πρὸς κατασκευὴν τῆς ἀνιλίνης ἐργοστασίων δίκην ἀτμῶν, ἀπορροφῶνται βραδέως (κατὰ τὸ διάστημα 12—24 ὥρ.) καὶ εἰσερχόμενα ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος μεταβάλλονται εἰς ἀνιλίνην καὶ προκαλοῦσι τὴν δηλητηρίασιν τῶν νευρικῶν κέντρων, ὡς τ' ἀναισθητικὰ φάρμακα. Οἱ δὲ ἄρρωστοι ἐν ἄρχῃ, μὲν αἰσθάνονται γενικὴν κακουχίαν καὶ μεγίστην κόπωσιν τοῦ σώματος, βαθμηδὸν αὐξάνουσαν μέχρι ἐκστάσεως τῶν φρενῶν, ἔχουσιν ὀδαξισμόν ἢ καίοντα πόνον κατὰ τὸ φάρυγγα, ἐξωφθηκίαν τὴν γλῶσσαν καὶ λευκὴν, πόνους κατὰ τὸ ἐπιγάστριον καὶ ἔμετον ὑλῶν ἔχουσιν τὴν χαρακτηριστικὴν καὶ πῶς διάφορον τῆς τῶν πικρῶν ἀμυγδαλῶν ὁσμὴν· τὸ πρόσωπον αὐτῶν γίνεται φαιὸν ἢ κυανόφαιον, τὰ χεῖλη κατέρυθρα καὶ οἱ ὄνυχες κυανομέλανες· ἐφεξῆς ἀγωνιῶσι, δυσπνεύουσιν, ἀπόλυσιν τὴν αἰσθησιν καὶ νόησιν, πίπτουσιν εἰς κῶμα καὶ μετὰ τινὰς καθολικοὺς σπασμούς θνήσκουσι.

Κατὰ τῶν δηλητηριάσεων τούτων, σπανίως καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς εὐρωπαϊαῖς παρατηρηθειῶν, ἐνδείκνυνται τὰ ἐμετικά ἢ ἡ ἐκκένωσις τῶν ἐν τῷ στομάχῳ ὑλῶν καὶ ἀτμῶν αὐτῶν διὰ τῆς γαστραντρίας, ἢ κεκαυμένη μαγνησία καὶ τὰ ἄφθονα γαλακτώματα, μὴ γνωστοῦ ὄντος ἀντιδότου· εἴτα αἱ εἰσπνοαὶ τῆς ἀμμωνίας καὶ τὰ πρὸς τεχνητὴν ἀναπνοὴν γινώσκει μέσα.

5. Δηλητηριάσεις διὰ τῆς ἀνιλίνης.

Ἡ ἀνιλίνη, κατασκευαζομένη ἐντὸς ἰδίων χημικῶν ἐργοστασίων ἀπὸ τῆς νιτροβενζίνης, ἐστὶν ὑγρὸν ἄχρουν, ἐλαιῶδες, ἰδίως γεύσεως καὶ ὀσμῆς, ἀναδίδον ἄτμους εἰς τὸν ἀέρα, κιτρινίζον διὰ τοῦ ἀέρος καὶ φωτὸς καὶ χρησιμεῖον εἰς τὴν βιομηχανίαν πρὸς παραγωγὴν τῶν ποικιλωτάτων ἐρυθρῶν καὶ ἰωδῶν χρωμάτων καὶ πολὺ σπανίως εἰς τὴν θεραπευτικὴν ὡς μέσον κατὰ τῆς ψωριάσεως, τῆς ἐπιληψίας, καὶ τινων ἄλλων νόσων. Αὕτη εἰσπνεομένη ὑπὸ τῶν ἐργατῶν τῶν ἐργοστασίων τούτων δίκην ἄτμων ἢ λαμβανομένη ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως διὰ τῶν χρωμάτων καὶ τῶν φαρμάκων παρέχει ἐν τῷ στομάχῳ ἄτμους, οἵτινες ἀπορροφούμενοι καὶ εἰσέρχόμενοι ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος προκαλοῦσι τὴν δηλητηριάσιν τῶν νευρικῶν κέντρων. Οἱ ἄρρωστοι δὲ ὅτε μὲν ἔχουσι κεφαλαλγίαν, σκοτοδινίαν, ναυτίαν ἢ ἔμετον, ἐφεξῆς στενοχωρίαν, δύσπνοιαν, ὑπνηλίαν μέχρι κώματος, γινόμενοι κυανωτικοὶ τὸ δέρμα καὶ οὕτω θνήσκουσι (**δηλητηρ. ὀξεῖα**). ὅτε δὲ παριστῶσι νευραλγικὰ φαινόμενα (**δηλητηρ. χρονία**).

Κατὰ τῶν δηλητηριάσεων τούτων, σπανίως καὶ παρὰ τοῖς εὐρωπαϊοῖς, ὁ ἰατρὸς ἀναγράφει ἐμετικὸν ἐκ θειικοῦ χαλκοῦ (10 σιτ. εἰς οὔγγ.) ἢ τὴν γαστραντλίαν καὶ εἶτα τὴν κεκαυμένην μαγνησίαν ἑλβεῖψει ἀντιδότου κατ' ἀναλογίαν πρὸς ἄλλα ἄμοσιδῆ δηλητήρια· ἐπὶ χρονίας τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἐργατῶν ἀπὸ τῆς ἐργασίας ταύτης.

6. Δηλητηριάσεις διὰ τοῦ φαινικοῦ ὀξέος.

Τοῦτο, παραλαμβανόμενον διὰ τῆς ἀποστάξεως τῆς τῶν γαιανθράκων πίσεως, τῆς ὑπολειπομένης κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ φωταερίου τῇ καύσει αὐτῶν, ἐστὶ συρροσιδὲς ἐρυθρόφαιον ὑγρὸν, γεύσεως καυστικῆς καὶ ὀσμῆς σωσικρέατος (τὸ ἐνυδρον acid. carbol. liqu.) ἢ συνίσταται ἐκ βελονοειδῶν καὶ ἑλαφρῶς ἐρυθρῶν κρυστάλλων, ἐχόντων ὀσμήν ἐμπυρευματικὴν (τὸ κρυσταλλικὸν acid. carbol. cryst.), χρησιμεῖ εἰς ἀπολυμαντικὸν καὶ ἀντισηπτικὸν μέσον κατὰ τοὺς χρόνους τούτους καὶ προκαλεῖ οὐ μόνον τὴν καταστροφὴν τῶν σχιζομυκήτων, τῶν ἀναπτυσσομένων ἐπὶ τινος ἰστού ἢ ὀργάνου καὶ ἀποτελούντων τὴν ζύμωσιν ἢ τὴν ἀποσύνθεσιν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξαφάνισιν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἀέρος ἢ τοῦ ἐδάφους ἐν ᾧ αἰωροῦνται καὶ εἰδικὴν ὀσμήν παρέχουσιν, καὶ ἐπὶ μεγάλων δόσεων ἐξωτερικῶς ἢ ἐσωτερικῶς χρωμένων τὸν ἐρεθισμὸν τοῦ νωτιαίου καὶ προμήκους μυελοῦ τῶν ἀτόμων (Salkowski) καὶ τὸν θά-

νατον αὐτῶν. Τότε δὲ οὗτοι ὅτε μὲν ἔχουσι κεφαλαλγίαν, σκοτεδιναίαν, ἀνορεξίαν, ναυτίαν καὶ ἔμετον, πόνους τῶν μορίων ὧν ἄπτεται καὶ ἐπισχεσιν τῶν οὖρων ἢ δυσουρίαν (**ἐλαφραὶ μορφαί**). ὅτε δὲ ἐπέρχεται αὐτοῖς πάραυτα ἀπώλεια τῆς αἰσθήσεως καὶ γνώσεως μετ' ἀνουρίας, μεγίστης συστολῆς τῶν κωρῶν, κῶμα καὶ θάνατος (**βαρεταί μορφαί**).

Κατὰ τῆς δηλητηρ. ταύτης ὁ ἱατρὸς ἀναγράφει ἐμετικὸν ἢ κατὰ Mosler χρᾶται τῇ γαστραντλία (ἀντενδεικνυομένη ἐπὶ θραυρότητι τῶν τοίχων τοῦ στομάχου) καὶ μετ' αὐτὸ παρέχει τὴν διάλυσιν τῆς ζαχαρώδους τιτάνου, πρὸς σχηματισμὸν τῆς δυσδιαλύτου καὶ μὴ δηλητηριώδους φαινικῆς τιτάνου, καὶ οὐχὶ τὴν διάλυσιν τῆς καυστικῆς τιτάνου (1:50) μὴ ἐπαρκούς, οὐδὲ κατὰ πλείονα λόγον τῶν παραινθεισῶν ποτε γλυκερίνης, ἐλαίου, ἀλκαλίων, ἀχρήστων κατασταντων, οὐδὲ καὶ τῆς κατ' ἀναλογίαν χρησίμου θεωρηθείσης κεκαυμένης μαγνησίας· εἴτα συμβουλεύει συμπτωματικῶς τὴν τεχνητὴν ἀναπνοὴν καὶ τὸν ἡλεκτρισμὸν κατὰ τοῦ κώματος, τὰ γαλακτώματα δι' ἐλαίου κατὰ τῶν ἐσχαρῶν.

308 Rp. Cupr. Sulphur. gr. x. 309 Rp. Calcaria Saccharat gr. xx.
Aq. fontan. unc. i. solv. in Aq. font. unc. v.
Syrup. unc. 1/2 D. κατὰ κοχ. add. syrup. nnc. i. D.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑ ΔΙΑ ΤΩΝ ΑΛΚΑΛΟΕΙΔΩΝ.

Ἐκ τῶν φυτικῶν ἀλκαλοειδῶν τὰ συνηθέστερον προκαλοῦντα δηλητηριάσεις τῷ ἀνθρώπῳ εἰσὶν ἡ *μορφίνη*, *καρραβίνη*, *ἀτροπίνη*, *κωκείνη*, *στρυχνίνη*, *ἐργοτίνη*, *δακτυλιτιδίνη*, *βερατρίνη*, *νικοτίνη* καὶ *σαττονίνη*, διότι αἱ δηλητηρ. διὰ τῆς ὑποκαμίνης, στραμωίνης, σολανίνης (ἐκ τοῦ γλυκυπίκρου), κυαρίνης, φυσοστιγμίνης ἢ καλαβαρίνης, ἐλλεβορίνης, ἀκονιτίνης, κολχικίνης κτλ. εἰσὶ σπάνιοι.

1. Δηλητηριάσεις διὰ τοῦ ὀπίου καὶ τῆς μορφίνης.

Τὸ τῆς Σμύρνης ὀπιον περιέχει τὰ ἀκόλουθα ἀλκαλοειδῆ, ταχθέντα κατὰ τὴν ἐξῆς τάξιν ἀναλόγως τῆς ναρκωτικῆς ἐνεργείας αὐτῶν (Bernard): 1) τὴν *ναρκεΐνην* ($C_{23}H_{29}NO_9$) ὅσον $\frac{1}{10}$ τοῖς $\frac{0}{10}$, ἔχουσιν εὐδιάλυτα τὰ ἅλατα αὐτῆς εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ναρκωτικὴν ἐνέργειαν· 2) τὴν *μορφίνην* ($C_{17}H_{19}NO_3$) ὅσον 10 τοῖς $\frac{0}{10}$ ἔχουσιν εὐδιάλυτα τὰ ἅλατα αὐτῆς εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ναρκωτικὴν ἐνέργειαν·

3) τὴν κωδεΐνην ($C_{18}H_{21}NO_3$), ὅσον $\frac{1}{4}$ — $\frac{3}{4}$ τοῖς $\frac{0}{10}$, οὖσαν εὐδιάλυτον εἰς τὸ οἶνόπνευμα, αἰθέρα καὶ χλωροφόρμιον καὶ ἔχουσαν ἐνέργειαν ναρκωτικὴν μάλιστα ἐπὶ τοῦ ἀναπνευστ. συστήματος· 4) τὴν νarkωτίνην ($C_{22}H_{23}NO_3$) ὅσον 5—10 τοῖς $\frac{0}{10}$ κατ' ἀντίστροφον λόγον τοῦ ποσοῦ τῆς μορφίνης, οὖσαν εὐδιάλυτον εἰς τὸ ζέον οἶνόπνευμα, τὸν αἰθέρα καὶ τὸ χλωροφόρμιον καὶ ἔχουσαν ἥττονα ναρκωτικὴν ἐνέργειαν· 5) τὴν παπαβερίνην ($C_{20}H_{21}NO_4$) ὅσον $\frac{1}{10}$ τοῖς $\frac{0}{10}$, οὖσαν εὐδιάλυτον εἰς τὸ θερμὸν οἶνόπνευμα καὶ ἔχουσαν ἐλαχίστην ἐνέργειαν ὑπνωτικὴν καὶ 6) τὴν θηβαΐνην ($C_{19}H_{21}NO_3$), ὅσον $\frac{1}{5}$ τοῖς $\frac{0}{10}$ διαλυομένην εἰς τὸ οἶνόπνευμα καὶ τὸν αἰθέρα καὶ ἔχουσαν ἐνέργειαν σπασμοδικὴν κατ' ἀντίθετον λόγον τῆς προηγουμένης· σὺν τούτοις δὲ καὶ τὴν ψευδομορφίνην, μεταμορφίνην, ὀπιανίνην, πορφυροξίνην, κρυπτοπίνην, ροιαδίνην, παπαβερασύνην, μηχανίνην καὶ μηχανικὸν ὅξυ εἰς μικρὰν ποσότητα καὶ μετὰ μικρᾶς ἐνέργειας. Τὰ ὅπιοι λοιπὸν τοῦτο, τὸ περιέχον τὴν μορφίνην εἰς μεγάλην ποσότητα καὶ εὐρισκόμενον εἰς τὰ φαρμακεῖα δίκην κόνεως, ἐκχυλίσματος, βάμματος καὶ ἡ μορφίνη ἢ τὰ ἄλλα αὐτῆς, ἡ ὑδροχλωρική, ἡ ὀξική καὶ ἡ θεικὴ, διδόμενα κατὰ παραδρομὴν ὑπὸ τῶν ἱατρῶν ἐπὶ νευραλγιῶν, ἀϋπνίας καὶ σπασμῶν ὡς ἀκεσῶδυνα, ὑπνωτικὰ καὶ ἀντισπασμοδικὰ εἰς μεγάλας δόσεις καὶ διὰ τοῦ στόματος (ὅπιοι ὑπὲρ τὰ 8 σιτ. μορφίνη ὑπὲρ τὸ 1 σιτ.) ἢ διὰ κλυσμάτων (λαύδανον ὑπὲρ τὰς 4 δρ.) ἢ καὶ δι' ὑποδερμικῶν ἐνέσεων (τὴν μορφίνην ὑπὲρ τὰ $\frac{3}{4}$ σιτ. ὡσάντις μάλιστα ἀπαιτεῖται ταχεῖα καὶ ἐπιτόποιος ἐνέργεια καὶ ὡσάντις ὑπάρχει βλάβη τοῦ στομάχου), προκαλοῦσιν ἐν ἀρχῇ φαινόμενα ἐγέρσεως τοῦ νευρικοῦ συστήματος, διαρκοῦντα ἀναλόγως τῆς δόσεως τῶν φαρμάκων τούτων πλειότερον ἢ ὀλιγότερον χρόνον, καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς εἰθισμένοις τὴν χρῆσιν αὐτῶν, ἐφεξῆς φαινόμενα ἐκλύσεως τούτου, παριστάμενα διὰ τοῦ ὕπνου καὶ τοῦ κώματος καὶ διαρκοῦντα 12—24 ὥρ. Τότε δὲ οἱ κάμνοντες γίνονται εὐθυμοὶ, εὐφάνταστοι, πολύλογοι, ζῶηροὶ εἰς τὰς κινήσεις τοῦ σώματος, φέροντες πρόσωπον ἐρυθρὸν, ὀφθαλμοὺς ἐννειμμένους, σφυγμοὺς πλήρεις καὶ συχνούς, ξηρασίαν καὶ δίψαν καὶ ἐνίοτε πριαπισμόν· εἴτα ἔχουσι ζάλην, κεφαλαλγίαν, καὶ ἐνίοτε ναυτίαν, προσέτι κόπωσιν τοῦ σώματος, ὑπνηλίαν μετὰ τεταραγμένων ὀνειρῶν ἢ καὶ παραισθήσεων, ἐλαφρὰν ἀναισθησίαν, κόρας συνεσταλμένας, σφυγμοὺς μικροὺς καὶ οὐχὶ συχνούς· καὶ ἐὰν ἡ ἱατρικὴ βοήθεια μὴ ἐπέλθῃ οὗτοι πίπτουσιν εἰς κῶμα, κεῖνται ἀκίνητοι καὶ ἀναισθητοὶ, μὴ ἀντιδρῶντες εἰς τὰς ἐπ' αὐτῶν γενομένας ἀδικίας, ἔχουσι πρόσωπον ὠχρὸν

ἢ πελιδνόν, κόρας λίαν συνεσταλμένους, μῦς κεχλασμένους ἢ παραλελυμένους, ἀναπνοὴν βραδεῖαν καὶ ῥεγχῶδη, σφυγμὸν μικρὸν καὶ εὐπίεστον, δέρμα ψυχρὸν καὶ ψυχρῷ ἰδρωτὶ περιρρέομενον, ἀκουσίως κενώσεις καὶ μετὰ τινος σπασμοῦς τόνικους ἢ κλονικούς θνήσκουσι (**Ἰηλητηρ. ὀξεῖα**). Ἄλλοτε δὲ ὁπιοφάγοι ἢ μορφινιζόμενοι ἢ καὶ ὁπιοκαπνισταὶ μετὰ τινος ἔτη ἔχουσιν ἀνορεξίαν, στέγνωσιν τῆς κοιτίδας ἀμοιβομένην μετὰ διαρροίας, γίνονται ἰσχυροὶ, ὠχροὶ καὶ πλαδαροὶ τὰς σάρκας· εἴτα καταλαμβάνονται ὑπὸ μελαλγχολίας, κεφαλαλγίας, σκοτοδινίας, ἀϋπνίας μακρᾶς καὶ νευραλγικῶν πόων καθ' ὅλον αὐτῶν τὸ σῶμα, γίνονται ἀμβλεῖς τὴν νόησιν καὶ τὴν βούλησιν, καταπίπτοντες εἰς βλακίαν καὶ καθιστάμενοι ἀνίκανοι πρὸς πᾶσαν ἐργασίαν (**Ἰηλητ. χρόνεια**).

Κατὰ μὲν τῆς ὀξείας δηλητ. ὁ ἱατρὸς ἀμέσως μετὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ δηλητηρίου ἀναγράφει ἐμετικὸν ἐξ ἱπεκακουάνης μετὰ ἐμετικῆς τρυγός ἢ καὶ ἐκ θειϊκοῦ χαλκοῦ, δυνάμενον νὰ προκαλέσῃ ἔμετον πρὸς ἐκκένωσιν τοῦ στομάχου· βραδύτερον δὲ, ὅταν τὸ δηλητήριο τοῦτο ἤλθῃ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ βλεννογόνου ὕμενος τοῦ στομάχου καὶ προὐκάλεσε τὴν ἀναισθησίαν αὐτοῦ, ἐπειδὴ ὁ ἔμετος οὐκ ἔστι καταρρωτός, παραγγέλλει σιναπίσματα ἐπὶ τοῦ στομάχου καὶ ἐγγύματα σινάπεως ἐσωτερικῶς κατὰ κοιλίαν, ἵνα ἐγείρῃ τὴν αἰσθητικότητά τῶν νεύρων τούτου καὶ ταύτοχρόνως ποιεῖ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς ἀπομορφίνης πρὸς τὸν κατ' ἀντανάκλασιν ἔμετον· καὶ ἔτι βραδύτερον ὅταν τὸ δηλητήριο τοῦτο ἀπερροφήθῃ καὶ προὐκάλεσῃ τὴν παύσιν τῆς αἰσθήσεως τοῦ στομάχου καὶ τῆς ἀντανάκλαστικῆς κινήσεως τούτου χρηταί τῇ γαστρικῇ. Σὺν τούτοις συμβουλεύει ὡς ἀντίδοτα τὴν βυρσοδεψικὴν ὕλην πρὸς παραγωγὴν ἐνώσεων δυσδιαλύτων, ἀποβαλλομένων διὰ τῶν ἐμετικῶν, καὶ συμπτωματικῶς τὸν περίπατον κατὰ τῆς ὑπνηλίας, τὸ ἰσχυρὸν ἐγγύμα καφέ, τὸν αἰθέρα ἢ τὰς εἰσπνοὰς τῆς ἀμμωνίας κατὰ τῆς νάρκης, τὰ σιναπίσματα ἐπὶ τῶν ἄκρων, τοὺς διὰ ψυχροῦ ὕδατος ῥαντισμοὺς ἢ δι' ὀθωνίων διαβρόχων ἐν ψυχρῷ ὕδατι μαστιγώσεις τοῦ σώματος κατὰ τοῦ ληθαργου, ὡς καὶ τὴν τεχνητὴν ἀναπνοὴν ἢ τὸν ἡλεκτρισμὸν τοῦ φρενικοῦ νεύρου ἢ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τοῦ αἰθέρος, τῆς κηφοῦρας κατὰ τῆς παρομαρτούσης τὸ κῶμα παρέσεως τῆς ἀναπνοῆς, ἀποφεύγων τὰ ὀξύποτα, μὴ ποιῶν τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς ὡς ἀντιδυναμικὴν ἐνέργειαν ἐχούσης ἀτροπίνης, ἵνα μὴ ἐπιταχύνῃ τὴν παράλυσιν τῆς καρδίας καὶ τῶν ἀναπνευστ. ὀργάνων, καὶ μὴ σχάζων τὴν φλέβα, ἵνα μὴ προκαλέσῃ τὴν σύμπτωσιν.

- 310 Rp. Cupr. sulphur. gr. x. 311 Rp. Tannin. pur dr. i.
 Aq. fontan. unc. i. Sacch. q. s. f. pulv. n^o x.
 Syrup unc. $\frac{1}{2}$ D εἰς 2 δόσεις D. κατὰ 10 λ. ἐν.
 312 Rp. Infus. ipecacuanh. unc. v. 313 Rp. Coffeæ tostæ unc. i.
 (e dr. i. par) add. f. infus. unc. vi.
 Tinct. gall. ture. dr. ii. Acid. tannic. dr. i.
 Syrup. unc. i. D. κατὰ 5 λ. κοχ. Syrup. unc. i. D. κατὰ 5 λ. κοχ.

Κατὰ δὲ τῆς χρονίας ἐπὶ εὐρώστων μὲν διακόπτει ἀμέσως πᾶσαις δυνάμεσι τὴν κακὴν ταύτην ἔξιν, ἀφαιρῶν τὰς σύριγγας τοῦ Pravaz καὶ περιορίζων τὸν πᾶσχοντα κεκλεισμένον ἐντὸς τοῦ δωματίου του, καὶ, ἐπειδὴ κατὰ τὴν πρώτην ἐβδομάδα ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τοῦ ἐρεθίσματος τούτου οἱ κάμνοντες περιπίπτουσιν ἐνίοτε εἰς ὑπνηλίαν ἢ σύμπτωσιν, παραινεῖ αὐτοῖς 10—20 σταγόνας τοῦ βάμματος τῆς Ἰνδικῆς καννάβεως μετὰ αἰθέρος (δρ. i. μετὰ 20 σταγ.) ἢ τὸν φωσφορικὸν σίδηρον μετὰ λυκίσκου (10 : 30) δίκην καταποτίων· ἐπὶ ἐξησθενημένων δὲ διακόπτει βαθμὴδὸν τὴν χρῆσιν τούτων, παρέχων τὴν ἀδειαν εἰς ὀπιόφαγους νὰ μασσῶσι τὸ ὕπιον μετὰ αὐξανομένης δόσεως κηροῦ, εἰς ὀπιοκαπνιστὰς νὰ καπνίζωσιν αὐτὸ μετὰ ὁμοιάς δόσεως καπνοῦ καὶ εἰς μορφινίζομένους νὰ ποιῶσιν ἐνέσεις τῆς διαλελυμένης μορφίνης βαλμῆδὸν ἀραιωτέρας, καὶ συνάμα παραινεῖ τὸν σίδηρον καὶ τὴν κίναν, τὰς δι' ἀρωματικῶν πνευμάτων ἐπιτριβὰς τοῦ δέρματος, τονωτικὴν τροφήν καὶ καθαρὸν αἶμα.

2. Δηλητηριάσεις διὰ τῆς Ἰνδικῆς καννάβεως καὶ κανναβίνης.

Αἱ ἀνθρώπου σαρκορυφαὶ καὶ ἡ πύα τῆς Ἰνδικῆς καννάβεως, τῆς καλλιστεγμένης καὶ παρ' ἡμῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Haschich, μασσώμεναι καὶ καπνιζόμεναι ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων, Ἀράβων καὶ Ἰνδῶν, τὸ ῥητινωδὲς ἐκ χύλινσμα ἢ ἡ κανναβίνη, καὶ τὸ ἐνέχον τὸ αἰθέριον ἔλαιον ἔγχυμα αὐτῆς, λαμβανόμενα μετ' ἄλλων οὐσιῶν διὰ τοῦ στόματος πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀπαγορευθέντος αὐτοῖς αἵνου, ἐνεργοῦσιν ἐπὶ τῶν νευρικῶν κέντρων, ὡς τὸ ὕπιον καὶ ἡ μορφίνη, καὶ προκαλοῦσι τὰ φαινόμενα τῆς ἐγέρσεως καὶ ἐκλύσεως. Κατὰ τῶν δηλητ. τούτων ἐνδείκνυνται τ' αὐτὰ, οἷα κατὰ τοῦ ὀπίου καὶ τῆς μορφίνης, μέσα.

3. Δηλητηριάσεις διὰ τῆς εὐθαλείας καὶ ἀτροπίνης.

Τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα τῆς εὐθαλείας, συλλεγόμενα κατὰ μῆνα Ἰουλίον (ὅτε τὰ 5 σιτ. περιέχουσι $\frac{1}{60}$ ἀτροπ.) μετ' ἄλλων μὴ δηλητηριω-

δῶν φυτῶν πρὸς τροφήν, οἱ καρποὶ αὐτῆς ὁμοιάζοντες πρὸς τὰ μελανὰ κεράσια καὶ λαμβανόμενοι πρὸς βρώσιν, τὰ σκευάσματα ταύτης, ἡ κό- νις, τὸ ἐκχύλισμα, ἀναγραφόμενα εἰς ἀρχαιοτέρους χρόνους συχνότατα πρὸς θεραπευτικὸν σκοπὸν, ὡς καὶ τὸ ἀλκαλοειδὲς τούτων, ἡ ἀτροπί- νη ($C_{17}H_{23}NO_3$), παρισταμένη δίκην ἀχρῶν, διαλαμπόντων βελο- νοειδῶν ἢ πρισματοειδῶν κρυστάλλων, εὐδιαλύτων ἐν τῷ οἶνοπνεύματι καὶ τῷ χλωροφορμίῳ, ἢ τ' ἄλλατα αὐτῆς, ἡ θεικὴ, δίκην κόνεως λευ- κῆς εὐδιαλύτου ἐν ὕδατι μεθ' οἶνοπνεύματος, χρήσιμα ὡς κολλύρια σταλαζόμενα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς πρὸς τὴν διαστολὴν τῆς ἱρίδος καὶ κατὰ λάθος πινόμενα ἢ ὡς ὑγρὰ εἰσαγόμενα δι' ὑποδερμικῶν ἐνέσεων ἐν τῷ σώματι τοῦ ἀνθρώπου, ἐνεργοῦσιν α) ἐπὶ τῶν νευρικῶν κέντρων τοῦ ἐγκεφάλου καὶ νωτιαίου μυελοῦ καὶ ἐπιφέρουσι τὴν ὑπεραισθησίαν καὶ τοὺς σπασμοὺς καὶ εἴτα τὴν ἀναισθησίαν καὶ τὰς παραλύσεις τῶν μυῶν β) ἐπὶ τοῦ νεύρου τῆς χορδῆς τοῦ τυμπάνου, κλαδίσκου τοῦ τρι- δήμου, καὶ ἐλαττώνουσι τὴν ἐκκρίσιν τοῦ σιέλου γ) ἐπὶ τοῦ κινητικοῦ τῶν ὀφθαλμῶν ἢ συμπαθητικοῦ καὶ διαστέλλουσι τὴν κόρην δ) ἐπὶ τοῦ πνευμονογαστρικοῦ καὶ ἐλαττώνουσι τὰς κινήσεις τῆς καρδίας καὶ ἀνα- πνοῆς. Τότε δὲ οἱ ἄρρωστοι ἐν ἀρχῇ ἔχουσι κεφαλαλγίαν, διεσταλμένας τὰς κόρας τῶν ὀφθαλμῶν ὥστε ἀμβλυωποῦσι, ξηρασίαν κατὰ τὸν φά- ρυγγα ὥστε ἡ κατάποσις γίνεται ἀδύνατος, σφυγμοὺς ἀραιοὺς καὶ μετὰ πολὺ συχνότερους τῶν κατὰ φύσιν, ἀδυναμίαν τῶν μυῶν, ἀνησυχίαν καὶ παραισθήσεις ἐχούσας χαρακτηρὰ μεγαλομανίας· ἐφεξῆς δὲ ὁ ὕπνος αὐτῶν ταράσσεται ὑπὸ παραληρημάτων, ἡ λαλιὰ τραυλὴ ἢ καὶ ἐλλεί- πουσα, ἐπέρχονται ἔμετοι ἢ ἀκούσιοι οὖρων κενώσεις, ἐρυθρότης τοῦ προσώπου καὶ ὅλου τοῦ δέρματος, τρόμος τῶν μελῶν ἢ σπασμοὶ τῶν τοῦ προσώπου μυῶν, δύσπνοια καὶ κῶμα (**δηλητ. ὀξεία**).

Κατὰ τῶν δηλητηρ. τούτων ἀναγράφει πάραυτα ἐμετικὸν ἢ κενώνει τὸν στόμαχον διὰ τῆς γαστροαντλίας προχείρου οὐσῆς, εἴτα παρέχει ὡς ἀντίδοτα χημικὰ τὴν διάλυσιν τῆς βυρσοδεψικῆς ὕλης κατὰ Morel, διότι καταβυθίζει τὴν ἀτροπίνην δίκην κροκιδώδους ἰζήματος, τὸν ζωϊκὸν ἀνθρακὰ ἀπρωρημένον ἐν ὕδατι κατὰ Garrod, διότι καταπαύει τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐγγύματος, καὶ σπανίως τὴν ὑδατοῦχον διάλυσιν τοῦ βάμματος τοῦ ἰωδίου ἢ ἰωδισύχου κάλεως κατὰ Sinogowitz, ποι- οῦσαν μετὰ τῆς ἀτροπίνης κεραμοειδὲς ἰζήμα· ὡς ἀντίδοτα δυναμικὰ τὰ ἄφθονα ἐγγύματα τοῦ Jahorandum καὶ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς πιλοκαρπίνης ($1/6$) πρὸς παῦσιν τῆς ξηρασίας τοῦ φάρυγγος καὶ τῆς ἰσχυρίας· τὸ ὕπιον ἢ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς μὀρφίνης ($1/6$)

εἰς μικρὰν δόσιν πρὸς ἥσυχον ὕπνον, συστολὴν τῶν κωρῶν καὶ κατάπτω-
σιν τοῦ σφυγμοῦ· τὰ ψυχρὰ τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα, τὸν καφέ καὶ τὸν
οἶνον, τὰ πλανητικὰ συναπίσματα καὶ τὴν τεχνητὴν ἀναπνοὴν πρὸς
παῦσιν τῆς δυσπνοίας καὶ τοῦ κώματος.

314 Rp. Tannin. pur. gr. xxx.	315 Rp. Carb. anim. p. dr. i.
solv. in Aq. font. unc. xv.	Aq. font. libr. i.
D. κατὰ κυσθίσκους.	D. κατὰ κυσθίσκους
316 Rp. Pilocarpin. mur. gr. $\frac{3}{4}$	317 Rp. Morphin. mur. gr. i.
Aq. destill. dr. $\frac{1}{2}$	Aq. destill. dr. i.
D. εἰς 3 ὑποδερμ. ἐνέσεις	D. εἰς 4 ἐνέσεις.

4. Δηλητηριάσεις διὰ τοῦ κωνείου καὶ τῆς κωνεΐνης.

Εἰς τὴν ἀρχαιότητα αἱ δηλητηριάσεις ἐτελοῦντο συνήθως διὰ τοῦ
ἀποβράσματος τῶν ἐν καιρῷ ἀνθήσεως συλλεγομένων φύλων ἢ τῶν
σπερμάτων τῶν διετῶν φυτῶν τοῦ κωνείου, τῶν περιεχόντων εἰς
μεγαλειτέραν ποσότητα τὸ ἀλκαλοειδές, τὴν κωνεΐνην ($C_8H_{15}N$).
Σήμερον ὅμως αἱ δι' αὐτῶν δηλητηριάσεις εἰσὶ σπάνιαι. Ἐν τούτοις
ἐγένετο γνωστὸν ὅτι ταῦτα προκαλοῦσι πάρεσιν τῶν κινητικῶν νεύρων
κατὰ τὴν περιφέρειαν αὐτῶν ἐπὶ τῶν μυῶν τῶν ἄκρων καὶ κατὰ τὸ
ἐν τῷ προμήκει μυελῷ κέντρον ἐπὶ τοῦ πνευμονογαστρικοῦ μέχρις ἀ-
πνοίας, διὸ καὶ ὁ Σωκράτης πίων τὸ κώνειον ἡσθάνθη βεβαρυμένα τὰ
σκέλη αὐτοῦ καὶ τὰς κνήμας καὶ εἶπεν ὅτι, «ἐπειδὴν πρὸς τῇ καρδίᾳ
γίνονται αὐτῷ, τότε οἰχέσεται», ἐνῷ ἡ διάνοια τηρεῖται μέχρι τέλους
ζωῆς καθαρὰ, καὶ διὰ τοῦτο «ὁ Σωκράτης ἐκπνέων καὶ συγκαλυπτό-
μενος διὰ τοῦ τρίβωνος παρήγγελλε τῷ ἐταίρῳ νὰ θύσῃ ἀλεκτριόνα
τῷ Ἀσκληπιῷ». Κατὰ τῶν δηλητηριάσεων τούτων ἐνδείκνυνται τὰ ἐ-
μετικά, ἡ βυρσοδεψικὴ ὕλη ὡς ἀντιδοτὸν χημικὸν καὶ ἡ τεχνητὴ ἀνα-
πνοὴ συμπτωματικῶς.

5. Δηλητηριάσεις διὰ τῶν ἐμετικῶν καρῶν καὶ τῆς στρυχνίνης.

Τὰ ἐμετικὰ κάρυα εἰσὶ καρπαὶ φέροντες 5-8 σπέρματα δισκο-
ειδῆ καὶ ὀμφαλοειδῆ, τὴν ὥσιν ἀργυρίζοντα καὶ τὴν σύστασιν σκληρὰ
(λεγόμενα κοινῶς φόλες), τὸ ἀλκαλοειδές αὐτῶν ἡ στρυχνίνη ($C_{21}H_{22}N_2O_2$)
εἰσὶ λευκὰ, μικρὰ, τετράπλευρα πρίσματα, πικρὰ τὴν γεῦ-
σιν καὶ ἀδιάλυτα ἐν τῷ οἶνοπνεύματι καὶ τῷ αἰθέρι, δυσδιάλυτα ἐν
τῷ ζέοντι ὕδατι καὶ εὐδιάλυτα ἐν τῷ χλωροφορμίῳ, καὶ τὰ ἅλατα
αὐτῆς, ἡ θεικὴ καὶ νιτρικὴ, εἰσὶν εὐδιάλυτα εἰς τὸ ὕδωρ καὶ χρη-
σιμεύουσι πρὸς δηλητηριάσιν τοῦ ἀνθρώπου (τῆς βρυκίνης μὴ χρησιμο-
μενῆς).

σάσης πρὸς δηλητηρίασιν)· ταῦτα λαμβανόμενα ἀπροσέκτως ἐξ $\frac{1}{2}$ —2 δρ. καὶ τὸ ἀλκαλοειδὲς ἐξ $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ σιτ. ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἀμερικῇ διὰ τῶν μυοκτόνων παρασκευασμάτων τῶν οἰκῶν (ποντικοφαρμάκων) ἢ ἐν ταῖς χώραις ταύταις καὶ τῇ Εὐρώπῃ (σπανιώτατα παρ' ἡμῖν) κατὰ λάθος τῶν φαρμακοποιῶν ἀνταλλασσόντων αὐτὴν πρὸς τὴν σαντονίνην καὶ ἐκουσίως πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοχειρίας, ἐρεθίζουσι τὸν νωτιαῖον μυελὸν καὶ προκαλοῦσι σπασμούς κατὰ παροξυσμούς ἐπερχομένους, ἐν ἀρχῇ μερικοὺς ἢ κλονικοὺς, ἐφεξῆς καθολικοὺς ἢ τετανικοὺς τῶν ἀχενικῶν μυῶν μέχρις ὀπισθοτόνου καὶ σπανίως ἐμπροσθοτόνου ἢ πλευροτόνου, τῶν μασσητήρων μυῶν μέχρι τρισμοῦ καὶ δυσκολίας περὶ τὴν κατάποσιν, τῶν ἀναπνευστ. καὶ κοιλιακῶν μυῶν μέχρι πνιγμονῆς καὶ κυανώσεως τοῦ σώματος καὶ μέχρις ἐπισχέσεως τῶν οὐρῶν καὶ περιττωμάτων καὶ τέλος τὸν θάνατον ἔνεκα πύσεως τῆς ἀναπνοῆς ἢ παραλύσεως τοῦ νευρικοῦ τούτου κέντρου (**δηλητηρ. ὀξεία**).

Κατὰ τῆς δηλητ. τούτων ὁ ἰατρός ὀφείλει ὅσον τάχιον νὰ παρέξῃ ἐμετικόν, ἥτοι τὴν ἱπεκακουάνην μετὰ ἐμετικῆς τρυγός, ὅσάκις ὁ ἄρρωστος οὐκ ἔχει τρισμὸν τῶν ὀδόντων ἢ δυσκολίαν περὶ τὴν κατάποσιν καὶ δύναται νὰ καταπῇ, ἄλλως τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς ἀπομορφίνης, πρὸς ἐκκένωσιν τοῦ στομάχου αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ φοβεροῦ τούτου δηλητηρίου· σὺν τούτοις δὲ ἀναγράφει ὡς χημικὰ ἀντιδότα συνήθως τὰς διαλύσεις τῆς βυρσοδεψικῆς ὕλης ἢ τ' ἀφεψήματα τῶν βυρσοδεψικῆν ὕλην ἐνεχόντων φλοιῶν κατὰ τὸ 20 ἢ 25 πλάσιον τῆς ληφθείσης ποσότητος τοῦ δηλητηρίου, διότι ποιοῦσιν δυσδιαλύτους ἐνώσεις, αἵτινες ἀναδιαλύονται εἰς τὰ ὀξέα τοῦ στομάχου, καὶ διὰ τοῦτο παραινεῖ ἀμέσως τὰ ἐμετικὰ καὶ ἀποφεύγει τὰ ὀξέα· ἄλλοτε τὰς διαλύσεις τοῦ βάμματος τοῦ ἰωδίου (10—30 σταγόναις ἐν οὐγγ.), διότι προκαλοῦσιν ἐνώσεις δυσδιαλύτους, αἵτινες ἀναδιαλύονται εἰς τὸ οἶνόπνευμα, καὶ τότε παραγγέλλει συνάμα τὰ ἐμετικὰ καὶ ἀποκρούει τὰ οἶνοπνευματώδη ποτά· ἄλλοτε δὲ τὰ λίπη εἰς μεγάλην ποσότητα, διότι κωλύουσι τὴν ὑπὸ τοῦ στομάχου ἀπορρόφησιν τοῦ δηλητηρίου, καὶ τότε, ἐπειδὴ ἐν τοῖς ἐντέροις σαπωναποιοῦνται ταῦτα, παραγγέλλει τὰ καθαρτικὰ (τὸ κροτῶνειον ἔλαιον) πρὸς ταχυτέραν ἐξοδὸν αὐτοῦ· καὶ ἄλλοτε σπανίως τὸ χλωριούχον ὕδωρ (1 δρ. μετὰ 6 οὐγγ. ὕδατ.) μετὰ διαλύσεως ἐμετικῆς τρυγός καὶ ἀφθόγου χλιαροῦ ὕδατος, διότι ἡ ἐπερχομένη ἐνέργεια ὀφείλεται μάλλον εἰς τὰ ἐμετικὰ. Συμπτωματικῶς δὲ συμβουλεύει κατὰ τῶν σπασμῶν συνήθως τὸ χλωροφόρμιον δίκην εἰσπνοῶν ἢ τὴν γλωρᾶλιν εἰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις, διότι ταῦτα τα-

χέως ἀραιούσι τοὺς σφυγμοὺς, εὐκόλως πρᾶνουνσι τοὺς σπασμοὺς, μεταβάλλοντες αὐτοὺς εἰς κλονικοὺς καὶ καταπαύοντες τούτους, καὶ σταθερῶς κωλύουσι τὸν διὰ τοῦ τετάνου τῶν ἀναπνευστ. μυῶν θάνατον, εἰ καὶ ἀδυνατοῦσι νὰ καταπαύσωσι τὸν διὰ τῆς στρυγνίνης ἐρεθισμόν τοῦ νωτιαίου μυελοῦ· σπανίως τὸ ὅπιον ἢ τὴν μορφίνην εἰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις ἢ τὸ βρωμιοῦχον καὶ εἰς μεγάλας δόσεις, διότι ταῦτα βραδέως ἀραιούσι τοὺς παροξυσμοὺς, οὐχὶ ἀσφαλῶς πρᾶνουνσι τοὺς σπασμοὺς καὶ εὐκόλως προκαλοῦσι διὰ τῶν μεγάλων δόσεων φλεγμονὰς καὶ ἐλκώσεις τοῦ στομάχου· ἔτι σπανιώτερον τὴν νικοτιανὴν ἐν ἐγχύμασιν ἢ κλύσμασιν, ὡς ὑποδεεστέραν τὴν ἐνέργειαν τοῦ χλωροφορμίου καὶ τῆς χλωριᾶλης· καὶ οὐδέποτε τὴν ἀτροπίνην (διαστέλλουσαν μὲν τὴν κόρην ἀλλ' ἐρεθίζουσαν τὸν νωτιαῖον μυελόν), τὴν ἀκονιτίνην (μικροτέραν ποιοῦσαν τὴν ἐνέργειαν τῆς καρδίας) τὴν καλαβαρίνην (ἐνεργοῦσαν τὴν πύρεσιν τῶν περιφερικῶν κινητικῶν νεύρων) ὡς καὶ τὴν καφουράν ἢ τὴν κανναβίνην μηδεμίαν ἐνέργειαν ἐχούσας κατὰ τῶν σπασμῶν.

318 Rp. Apomorphin. gr. $\frac{1}{2}$.
Aq. destill. dr. i.
D. εἰς ἐνέσεις.

319 Rp. chloral. hydr. gr. i.
Ap. destill. dr. i.
D. εἰς ἐνέσεις.

6. Δηλητηριάσεις διὰ τῆς ἐρυσιβώδους βρίζης καὶ τῆς ἐργοτίνης.

Οἱ καρποὶ τοῦ μήκητος *claviceps purpureae* (ἀναπτυσσομένου ὡς παρασίτου ἐν καιρῷ ὑγροῦ καὶ πολυόμβρου θέρους ἐπὶ τῶν σταχυδίων ἰδίως τῆς βρίζης ἢ τοῦ σίτου καὶ ἐν γένει τῆς κριθῆς, ὀρύζης, κέγχρου κτλ.) ἔχοντες σχῆμα ἐπίμηκες, τριγωνικόν, διαιρούμενον ὑπὸ τριῶν αὐλακῶν καταληγουσῶν εἰς τὸ περὶ τὸν πόλον αὐτῶν πιλίδιον, χοιρᾶν ὑπομελαίνην καὶ σύστασιν κερατώδη, καλοῦνται βρίζα ἐρυσιβώδης· αὕτη περιέχει ὡς ἀλκαλοειδὲς τὴν ἐργοτίνην, τὴν ὁποίαν ἐξάγουσι κατὰ μὲν τὸν Wiggers ἐκ τῆς κόνεως τῆς βρίζης, τῆς κεκαθαρμένης τῶν λιπαρῶν οὐσιῶν δι' αἰθέρος, ζέοντες αὐτὴν δι' οἶνοπνεύματος καὶ τὸ ἔζημα λαμβάνοντες δι' ὕδατος καὶ ἐξατμίζοντες μέχρι κόνεως ἐρυθροφαίου, πικρῆς, δυσδιαλύτου ἐν οἶνοπνεύματι καὶ ἀδιαλύτου ἐν ὕδατι καὶ αἰθέρι (ἐργοτίνη Wiggers), κατὰ δὲ τὸν Bonjean ἐκ τοῦ ὑδατοῦχου ἐκχυλίσματος τῆς βρίζης, ζέοντες αὐτὸ ἐντὸς οἶνοπνεύματος καὶ ἐξατμίζοντες μέχρι πόλτου φαιοερύθρου καὶ πικροῦ, εὐδιαλύτου ἐν ὕδατι καὶ οἶνοπνεύματι (ἐργοτίνη Bonjean).

Αὗται παρέχονται ἐπ' ὀλίγον χρόνον καὶ εἰς μεγάλας δόσεις (ἢ βρίζα εἰς δόσεις πλείους τῶν 10 σιτ. δις ἢ τρίς ἐπαναλαμβανομένης κατὰ 10

λ. ὤρ. καὶ ἡ ἐργοτίνη εἰς πλείους τῶν 3—8 σιτ. πολλάκις ἐπαναλαμβάνομένης ἐντὸς τῆς ἡμ.), ὑπὸ τῶν ἱατρῶν πρὸς παῦσιν τῆς αἱμορραγίας τῶν τεξασῶν καὶ ὑπὸ τινων μακίων πρὸς ἔκτρωσιν τῶν ἐγκύων, καὶ προκαλοῦσι ὀξεῖαν δηλητ. (σπανίως λήγουσαν εἰς θάνατον ἐκτὸς ἐὰν συνέβησαν αἱμορραγίαι)· τότε δὲ ἐρεθίζουσι τὴν κεντρικὴν μοῖραν τοῦ συμπαθητικοῦ, τὴν δρῶσαν ἐπὶ τῶν λείων μυϊκῶν ἰνῶν, καὶ ἀφ' ἐνὸς μὲν συσπῶσι τὰ ἀρτηριακὰ ἀγγεῖα, παράγουσαι ἰσχυαμίαν τῶν ἀρτηριῶν καὶ ὑπεραιμίαν τῶν φλεβικῶν καὶ ἐλαττώνουσι τὰς συστολὰς τῆς καρδίας (αἰ μ ο σ τ α τ ι κ ὸ ν μ έ σ ο ν), ἀφ' ἑτέρου δὲ συσπῶσι τὰς λείας μυϊκάδας τῆς μήτρας καὶ τῶν ἐντέρων, ἰσχυροτέρας ποιοῦσι τὰς πρὸς ἐξώθησιν τοῦ ἐμβρύου ὀδύνας (καὶ ἐπομένως ἐνδείκνυνται ὅταν τὸ στόμιον τῆς μήτρας ᾖ ἠνεωγμένον, οὐδὲν ὑπάρχη μηχανικὸν ἐμπόδιον ἐκ τε τῶν γεννητικῶν ὀργάνων καὶ τοῦ παιδός, αἱ ὀδύναί ὧσιν ἀσθενεῖς, ὁ τοκετὸς βραδὺς καὶ οἱ παλμοὶ τοῦ παιδίου μικροὶ) καὶ τὰς περισταλτικὰς τῶν ἐντέρων κινήσεις καὶ παράγουσιν ἰσχυαμίαν αὐτῶν (ὠ κ υ τ ὸ κ ι ο ν μ έ σ ο ν). Ἄλλοτε δὲ ἡ βρίζα λαμβάνεται (μετὰ τοῦ ἀλεύρου τοῦ σίτου δίκην ἄρτου) ἐπὶ μακρὸν χρόνον καὶ εἰς μικρὰς ἢ μεγάλας δόσεις ($\frac{1}{16}$ — $\frac{1}{8}$ τοῦ ὕλου), καὶ μάλιστα κατὰ τὸ φθινόπωρον ὑπὸ τῶν πενεστέρων, καὶ προκαλεῖ χρονίαν δηλητηρίασιν κνισμῶδη ἢ γαγγραινώδη· τότε ἐρεθίζει τὴν κεντρικὴν ταύτην μοῖραν τοῦ συμπαθητικοῦ, τὴν δρῶσαν ὁμοίως ἐπὶ τῶν λείων μυϊκῶν ἰνῶν τῶν ἐντέρων καὶ εἴτα ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν ἀγγείων, καὶ ἀφ' ἐνὸς μὲν παράγει ἰσχυροτέρας περισταλτικὰς κινήσεις τῶν ἐντέρων καὶ διάρροιαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ πῇ μὲν σύσπασιν τῶν ἀγγείων, ἰσχυαμίαν καὶ κνισμὸν μέχρις ἀναισθησίας τῶν μακρῶν τῆς καρδίας κειμένων δακτύλων τῶν ἄκρων ποδῶν ἢ χειρῶν, πῇ δὲ σύσπασιν τῶν ἀγγείων καὶ ἰσχυαμίαν τῶν μορίων τούτων καὶ ταῦτοχρόνως ἐλάττωσιν τῶν συστολῶν τῆς καρδίας καὶ οἰδήμα τῶν μορίων αὐτῶν, ἐπιφέρων τὴν παῦσιν τῆς κυκλοφορίας καὶ τῆς θρέψεως καὶ τὴν γάγγραιναν.

Τότε οἱ κάμνοντες ὅτε μὲν ἔχουσι ναυτίαν ἢ ἔμετον καὶ διάρροιαν, ἐφεξῆς κεφαλαλίαν, σκοτοδινίαν, ἐξασθένησιν τῶν αἰσθήσεων, κόπωσιν τοῦ σώματος, σφιγμὸν μικρὸν καὶ ἀραιὸν καὶ τέλος πίπτουσιν εἰς σύμπτωσιν καὶ θνήσκουσιν ἐκ συγκοπῆς (**ἐργοτισμὸς ὀξύς**)· ὅτε δὲ ἔχουσιν ἔμετον καὶ διάρροιαν, κωλικούς πόνους ἰσχυροὺς καὶ ἀκατάσχετον πείναν, αἰτιῶνται αἰσθήματος μυρμηκισμού ἢ κνισμοῦ κατὰ τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν ἢ χειρῶν, εἴτα τῶν βραχιόνων καὶ κνημῶν, φέρουσι σφυγμὸν μικρὸν καὶ ἀραιὸν καὶ παριστῶσι τὰ φαινόμενα τῆς ἰσχυαμίας τοῦ ἐγκεφάλου (**ἐργοτισμὸς χρόνιος κνισμῶδης ἢ σπα-**

σιμῶδης) ἡ τὰ κνισμῶδη αὐτῶν μόρια γίνονται ἐρυσιπελατώδη τὴν χροιάν (ἐξ οὗ ἡ ἀρχαία ἐπωνυμία ignis sacer), φέρουσι κηλίδας μελανήν ἐπὶ τῶν δακτύλων, αὐξανομένην βαθμυδόν, καταλαμβάνουσας τὰς φαλαγγας καὶ αὐτὸν τὸν ἄκρον πόδα ἢ χεῖρα καὶ οὕτω τὸ μόριον ἢ τὰ μέλη αὐτοῦ γαγγραινοῦνται· εἴτα τὰ γαγγραινωθέντα τμήματα περιχαράσσονται καὶ ἡ ἀποπίπτουσιν, καταλιπομένου κολοβώματος μᾶλλον ἢ ἥττον σπουδαίου, ἢ προκαλοῦσι πυαιμίαν ἢ σηψαιμίαν καταστρέφουσιν τὴν ζωὴν τοῦ ὄντος (**ἐργοτισμὸς χρόνιος γαγγραινώδης**).

Κατὰ τῆς ὀξείας δηλητηρ. ἐνδείκνυνται τὰ ἐμετικά καὶ βραδύτερον τὰ καθαρτικά, ὡς ἀντίδοτα ἢ βυρσοδεψικὴ ὕλη καὶ οἱ περιέχοντες ταύτην φλοιοὶ καὶ συμπτωματικῶς κατὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν ἐνεργειῶν τῆς καρδίας τὰ ἀναληπτικά, ὁ αἶνος δηλ. ὁ καφές, ὁ αἰθὴρ καὶ αἱ εἰσπνοαὶ τῆς ἀμμωνίας ἢ τοῦ νιτρώδους ἀμυλικοῦ αἰθέρος. Κατὰ τῆς χρονίας σπασμῶδους ἢ κνισμῶδους δηλητηρ. ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς ὁ μετὰ ἐρυσιβάδους βρίζης ἄρτος καὶ συνιστᾶται τροφή ὅσον οἶον τε θρεπτικὴ ἐκ κρεάτων καὶ γεωμήλων ἀντὶ ἄρτου, ἀναγράφονται τὰ ἐμετικά καὶ καθαρτικά πρὸς ἀποβολὴν τοῦ ἐφθαρμένου τούτου ἄρτου, καὶ συμπτωματικῶς παραινοῦνται κατὰ τῆς κνισμῶδους ἰσχυμίας τοῦ δέρματος αἱ ἐπιτριβαὶ αὐτοῦ δι' ἀρωματικῶν πνευμάτων καὶ κατὰ τοῦ ἐμέτου ἢ διαρροίας τὰ ἀνθρακούχα ποτὰ μετὰ ὀπίου. Κατὰ τῆς χρονίας γαγγραινώδους ἐὰν παρασταθῇ ἐρυσιπελατώδης χροιά ἀπαγορεύεται ἡ τρώσις ἢ ἡ βλάβη τῶν μορίων τούτων δι' αἰουδήποτε μέσου, τὰ ψυχρὰ τοῦ σώματος λουτρὰ καὶ πάντα τὰ ἐξασθενωτικὰ μέσα, τοῦναντίον συνιστῶνται τὰ τονωτικὰ φάρμακα, ἡ θρεπτικὴ τροφή, τὰ οἶνοπνευματώδη ποτὰ καὶ τὰ θερμὰ λουτρὰ, ἵνα εὐκολος γίνηται ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος· ἐὰν ἀναπτυχθῇ γαγγραινα οὐδέποτε τελεῖται ὁ ἀκρωτηριασμός τοῦ μέλους ἀλλ' ἀφίσταται εἰς τὴν φύσιν ἢ ἀνάπτυξιν τῆς περιχαράσσουσας τὸ γαγγραινωθὲν πυητικῆς φλεγμονῆς, διότι ἡ τρώσις τῶν ἀγγείων διὰ τῆς χειρῆσεως ταύτης φέρει αὐξησιν τῆς γαγγραινῆς ἢ πυαιμίας, ἀντ' αὐτοῦ δὲ παραινοῦνται κατὰ τῶν πόνων ἡ μορφίνη ἢ ἡ χλωρῶλη καὶ πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς φλεγμονῆς τὰ θερμὰ καταπλάσματα οὐχὶ διὰ λινοσπόρου ἐρεθίζοντος, ἀλλὰ δι' ἀλεύρου ὀρύζης ἢ ἀραβοσίτου· ἐὰν ἐπέλθῃ ἡ περιχαράττουσα φλεγμονὴ συνιστᾶται ἡ καθαριότης τοῦ τραύματος διὰ χλιαροῦ ἀφεψήματος κίνεας μετὰ σταγόνων φαινικοῦ ὀξέος καὶ τὰ καταπλάσματα μέχρις ἀποπτώσεως τοῦ γαγγραινωθέντος, καὶ μόνον ἐπὶ πυαιμίας ἀναγράφονται τ' ἀνάλυγα καὶ ἐπὶ ἀναισθησίας ἐφαρμάσσεται ὁ ἠλεκτρισμός.

7. Δηλητηριάσεις διὰ τῆς δακτυλίτιδος καὶ τῆς δακτυλιτιδίνης.

Τὰ φύλλα τῆς δακτυλίτιδος λαμβανόμενα σπανίως ἐν ἀγνοίᾳ ἀντὶ ἄλλων φύλλων χρησίμων πρὸς βρῶσιν (τοῦ βουγλώσσου *borraginis*) καὶ συνήθως ἐν γνώσει πρὸς θεραπευτικὸν σκοπὸν (κατὰ νόσων τῆς καρδίας, πυρετῶν, ὕδρωπος) δίκην ἐγχύματος ἢ βάμματος εἰς δόσεις πλέον τῶν 20 σιτ.—1 $\frac{1}{2}$ δρ. ἐντὸς τῆς ἡμ. καὶ τὸ σύνθετον σῶμα, ἢ δακτυλιτιδίνη (ἢ συνισταμένη ἐκ δακτυλιτίνης, δακτυλιτιδίνης, δακτυλιτιδεΐνης καὶ δακτυλιτοξίνης) παρεχομένη πρὸς θεραπευτικὸν σκοπὸν εἰς μεγάλας δόσεις (τοῦ Homolle πλέον τοῦ $\frac{1}{30}$, τοῦ Quevenne πλέον τοῦ $\frac{1}{20}$, τοῦ Nativelle πλέον τοῦ $\frac{1}{10}$ καὶ ἡ γερμ. τοῦ Walz πλέον τοῦ $\frac{1}{5}$ σιτ. τὴν ἡμ.) προκαλοῦσι δηλητηριάσιν· τότε δὲ αἱ μικραὶ μὲν δόσεις ἐρεθίζουν τὸ πνευμονογαστρικὸν ν. καὶ τὰ γάγγλια τῆς καρδίας καὶ παράγουσιν ἐλάττωσιν τῶν συστολῶν τῆς καρδίας (κατασταλτικὸν ἢ ὀπιὸν τῆς καρδίας), ἐλάττωσιν τῆς πιέσεως τοῦ αἵματος ἐντὸς τῶν ἀγγείων (ἀρτιπυρετικόν) καὶ ἐλάττωσιν τῶν ἀναπνευστ. κινήσεων καὶ τῆς θερμότητος τοῦ σώματος (ἀρτιγ. ὀρτιστικόν)· αἱ μεγαλύτεραι δὲ δόσεις παραλύουσι τὸ πνευμονογαστρικὸν νεῦρον, ἐρεθίζουν τὸ ρυθμίζον τὴν ἐνέργειαν τῆς καρδίας συμπαθητικὸν νεῦρον, καὶ ἐπιφέρουσι ταχυτέραν ἐνέργειαν τῆς καρδίας, σύσπασιν τῶν ἀρτηριακῶν ἀγγείων καὶ πληθῶραν αἵματος εἰς τὰ φλεβικά (διόρρητικόν)· οἱ δὲ κάμνοντες ἔχουσιν ἐν ἀρχῇ ἔμετον πρασίνων ὑλῶν, καὶ μετ' ὀλίγας ὥρας κεφαλαλγίαν, σκοτοδινίαν, σφυγμὸν μικρὸν, ἀραιὸν μέχρι 40 τὸ 1" καὶ διαλείποντα, δύσπνοιαν, ἄκρα ψυχρὰ καὶ ψυχρῷ ἰδρῶτι περιρρεόμενα, τέλος κατὰπτωσιν τῶν δυνάμεων, ὑπνηλίαν καὶ κῶμα (δηλητηρ. ὀξεία).

Κατὰ τῶν δηλητηρ. τούτων ὁ ἰατρὸς κενώνει τὸν στόμαχον διὰ τῆς γαστραντλίας, τῶν ἐμετικῶν μηδεμίαν ἐνέργειαν ἐχόντων, καὶ ἀναγράφει τὴν διάλυσιν τῆς βυρσοδεψικῆς ὕλης, ποιοῦσαν δεψικὴν ἔνωσην τῆς δακτυλίτιδος ἀποβαλλομένην καὶ ταύτην διὰ τῆς γαστραντλίας ὡς ἀναδιαλυομένην ἐν τῷ στομάχῳ· συμπτωματολογικῶς δὲ παραγγέλλει κατὰ μὲν τῆς ἐλαττώσεως τῶν ἐνεργειῶν τῆς καρδίας τὰ ἀναληπτικά, δηλ. τὸν οἶνον, καφέ, αἰθέρα, καὶ τὰ ἐρεθίζοντα τὸ δερμὰ σιναπίσματα ἢ ἐπιτριβᾶς, κατὰ δὲ τῆς παραλύσεως τοῦ πνευμονογαστρικοῦ ν. οὐδέν, διότι τὸ προταθὲν ὑπὸ τοῦ Mannkopf ἔλαιον ἐλεμίου φέρει ὁμοίως παράλυσιν τοῦ πνευμονογαστρικοῦ καὶ οὐδεμίαν ἀσκεῖ ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς καρδίας, ἢ δὲ δελφινίνη ἐστὶν ἰσχυρὸν καὶ ἐπικίνδυνον δηλητήριον.

8. Δηλητηριάσεις διὰ τοῦ ἐλλεβορίου τοῦ λευκοῦ ἢ τῆς σαβαδίλλης καὶ διὰ τῆς βερατρίνης.

Ἐκ τοῦ ριζώματος τοῦ λευκοῦ βεράτρου (γνωστοῦ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ λευκοῦ ἐλλεβορίου), τοῦ κοινοῦ βεράτρου καὶ τῶν σπερμάτων τῆς σαβαδίλλης ἐξάγουσι τὴν βερατρίνην ($C_{31}H_{52}N_2O_8$) (καὶ τὴν γερβίνην ὡς καὶ τὴν σαβαδιλλίνην καὶ σαβατρίνην), κόνιν λευκωπὴν, ὑγροσκοπικὴν καὶ εἰς βώλους μεταβαλλομένην, ἀλκαλικὴν τὴν ἀντιδράσιν, δριμεῖαν καὶ πταρμικωτάτην, ἀδιάλυτον ἐν τῷ ὕδατι καὶ διαλυτὴν ἐν τῷ οἶνοπνεύματι καὶ τῷ αἰθέρι, συνισταμένην ἐκ μικροσκοπικῶν βομβοέδρων κρυστάλλων. Αὕτη λαμβανομένη διὰ τοῦ στόματος ἐν ἀγνοίᾳ ἢ καὶ πρὸς θεραπευτικὸν σκοπὸν (κατὰ τῶν νευραλγιῶν, τῶν ρευματισμῶν, τῶν φλεγμονῶν καὶ μάλιστα τῆς πνευμονίας, ὅταν ὁ πυρετὸς ἢ δυσανάλογος τῶν τοπικῶν βλαβῶν ἐν ἀρχῇ τῆς νόσου καὶ οἱ ἄρρωστοι εὐρωστοὶ) εἰς μεγάλας δόσεις (πλέον τοῦ $1/12$ κατὰ δόσιν καὶ τοῦ $1/2$ σιτ. καθ' ἡμ.) ἐνεργεῖ οὐ μόνον ἐρεθισμὸν τῶν αἰσθητικῶν νεύρων τοῦ γαστροεντερικοῦ σωλήνος οὐ ἄπτεται, ἀλλὰ καὶ ἀποροφομένη προκαλεῖ ἐν ἀρχῇ μὲν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον ἐρεθισμὸν τῶν κινητικῶν νεύρων καὶ ἐπομένως σπασμούς τῶν μυῶν, μὴ ὁμοιάζοντας πρὸς τὸν τέτανον, ὡς καὶ ἄμεσον ἐρεθισμὸν τῶν κινητικῶν νεύρων τῶν ἀναπνευστικῶν ὄργ. καὶ τῆς καρδίας καὶ ἐπομένως ταχυτέραν τὴν ἀναπνοὴν, συχνότερας καὶ ἰσχυροτέρας τὰς συστολὰς τῆς καρδίας, εἴτα ἄμεσον ἐρεθισμὸν τοῦ πνευμονογαστρικοῦ νεύρου καὶ ἐπομένως βραδυτέραν τὴν ἀναπνοὴν καὶ μικροτέραν τὴν θερμότητα τοῦ σώματος (ὡς ἀντιφλογιστικὸν μέσον) ἀραιότερας καὶ ἀσθενεστέρας τὰς συστολὰς τῆς καρδίας καὶ μικροτέραν τὴν πίεσιν τοῦ αἵματος ἐντὸς τῶν ἀγγείων (ὡς ἀντιπυρετικὸν μέσον) καὶ τέλος παράλυσιν αὐτοῦ καὶ παύσιν τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῶν κινήσεων τῆς καρδίας. Οἱ δὲ ἄρρωστοι ἔχουσι πταρμούς ἰσχυροὺς, καῦσον κατὰ τὸν φάρυγγα, ἔμετον καὶ διάρροϊαν, εἴτα αἰμωδίαν κατὰ τὰς κορυφὰς τῶν δακτύλων καὶ τὰ ἄκρα, ταχυτέραν ἀναπνοὴν καὶ συχνότερους σφυγμούς, ἐφεξῆς σπασμούς τῶν ἄκρων, βραδεῖαν ἀναπνοὴν, σφυγμούς ἀραιούς, κεφαλαλγίαν, σκοτοδινίαν καὶ τέλος δύσπνοιαν καὶ κῶμα (**δηλητηρ. ὀξεῖα**).

Κατὰ τῆς δηλητηριάσεως ταύτης συνιστῶνται ἐπίσης τὰ ἐμετικὰ καὶ βυρσοδεψικὰ φάρμακα καὶ συμπτωματικῶς τὰ κατὰ τῆς δακτυλίτιδος ἀναγραφέντα μέσα.

9. Δηλητηριάσεις διὰ τῆς νικοτιανῆς καὶ τῆς νικοτίνης.

Οἱ μασσῶντες ὑπὲρ τὴν $\frac{1}{2}$ οὔγγ. φύλλων νικοτιανῆς ναῦται, οἱ καπνίζοντες ὑπὲρ τὰ δύο σιγαρέτα νεήλυδες καὶ ὑπὲρ τὰ 20 τὴν ἡμέραν σφόδρα καπνόφιλοι, μασσῶντες μάλιστα τὸ ἄκρον τοῦ σιγαρέτου καὶ εἰσροφῶντες τὸν καπνὸν, ἔτι δὲ καὶ οἱ χρώμενοι τῶν ἐγγυμάτων τῶν φύλλων τοῦ καπνοῦ (ὑπὲρ τὰς 2 οὔγγ. ἢ τὰς 2 δρ. αὐτῶν) δίκην ἐπιθεμάτων κατὰ τοῦ ἐκζέματος ὑπὸ μεγίστου ὀδαξισμοῦ παρακολουθομένου ἢ δίκην κλυσμάτων κατὰ τῶν δυσεντερικῶν κατάρρων μετὰ ἰσχυροῦ τεινεσμοῦ ὑπαρχόντων ἔπαθον τὴν ὀξείαν δηλητηρίαν. Τότε ἡ νικοτιανή, μετὰ τοῦ πτητικοῦ ἀλκαλοειδοῦς αὐτῆς, τῆς νικοτίνης, εἰσροφούμενη προκαλεῖ ἐν ἀρχῇ ἐρεθισμὸν τῶν περιφερικῶν κλάδων τοῦ πνευμογαστρικοῦ νεύρου καὶ ἐπομένως ἐλάττωσιν τῶν ἐνεργειῶν τῆς καρδίας καὶ ἐλάττωσιν τῆς πίεσεως τοῦ αἵματος ἐντὸς τῶν ἀγγείων, ὡς καὶ ἐρεθισμὸν τῶν νευρικῶν κέντρων καὶ ἐκ τούτου ἔγερσιν τῆς ἐνεργείας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, ἐφεξῆς δὲ πάρουν τοῦ πνευμογαστρικοῦ νεύρου καὶ ἰσχυροτέραν ἐνέργειαν τοῦ φρενιζόντος τὰς κινήσεις τῆς καρδίας συμπαθητικοῦ καὶ ἐκλυσιν τῆς ἐνεργείας τῶν κέντρων τούτων. Οἱ δὲ ἄρρωστοι ὅτε μὲν νεήλυδες καπνίσαντες ἐν ἡ δύο σιγαρέτα, γίνονται ὥχροι καὶ ἔχουσι σφυγμὸν μικρὸν καὶ ἀραιὸν, ἀναπνοὴν δύσκολον καὶ βραδεῖαν, ζάλην, σκοτοδινίαν, λειποθυμίαν· συντόντοις ἐπέρχεται αὐτοῖς ἔμετος καὶ πόνοι κωλικοὶ· καὶ ἐὰν τὸ ποσὸν τῶν σιγαρέτων ᾖν μεγαλειότερον οὗτοι πίπτουσιν ἀναίσθητοι, ἔχουσι κενώσεις ἀκουσίους, σπασμούς τετανικούς, σφυγμοὺς καὶ ἀναπνοὰς βραδείας καὶ ἀτελεῖς (**δηλητηρ. ὀξεία**). ὅτε δὲ καπνόφιλοι ὄντες καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἔχοντες κατάρρουν τοῦ φάρυγγος, ἐπηρεαζόμενον τοῦ λάρυγγος, ὅταν μὲν καπνίζωσιν ἀνευ καπνοσύριγγος καὶ τηρῶσιν εἰς τὸ στόμα ἐπὶ πολλὰς ὥρας τὸ σιγάρον πάσχουσιν εἴτε κατάρρουν τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων γινόμενοι ἀσθενέστεροι τὸ σῶμα, ἐκ τῆς καταπόσεως τοῦ σιέλου μετὰ τῆς νικοτιανῆς, εἴτε ἐπιθηλιδώδη καρκινον τῶν χειλέων ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ αὐτῶν, ὅταν δὲ καπνίζωσι κατὰ κόρον νύκτα καὶ ἡμέραν αἰσθάνονται παλμούς τῆς καρδίας μετὰ διαλειψέων τῶν ὥσεων αὐτῆς, ἔχουσι ζάλην καὶ σκοτοδινίαν, ἀμβλυωπίαν, βαρυκοίαν, βᾶδισμα μὴ ἀσφαλὲς καὶ λειποθυμίαν (**δηλητηρ. χρονία**).

Κατὰ τῆς ὀξείας δηλητηρ. τὰ ἐμετικά εἰσὶ περιττὰ, διότι ἡ νικοτιανή προκαλεῖ ταχέως τὸν ἔμετον, ἡ δὲ τῶν ἐμετικῶν ἐνέργεια δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τὴν σύμπτωσιν· τούναντίον ἀντὶ τῶν ἐμετικῶν παρ-

αινοῦσιν ὡς ἀντιδότα χημικὰ τὴν βυρσοδεψικὴν ὕλην, παράγουσαν μετὰ τῆς νικοτίνης ὥχρὸν Ἱζήμα· καὶ συμπτωματικῶς, τὰ φυτικὰ ὀξέα, ὡς τὸ ὄξος καὶ τὰ ἐγερτικὰ, ὡς τὸν οἶνον καὶ τὸν καφέ, τοὺς διὰ ψυχροῦ ὕδατος ἔκκρισμούς τοῦ σώματος καὶ τὰς ἐπιτριβὰς τοῦ δέρματος, ἐκδηλωθείσης δὲ ἀκαμψίας τῶν μυῶν τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς μορφίνης· εἰς τοὺς καπνοφίλους, τοὺς πίπτοντας εἰς λειποθυμίαν ἕνεκα τῆς λιπώδους ἐκφυλίσεως τῆς καρδίας, τελοῦσιν ὕσον τάχιον τὴν τεχνητὴν ἀναπνοὴν καὶ εἶτα παρέχουσι τὰ ὀξέα καὶ τὰ ἐγερτικὰ· εἰς δὲ τοὺς χρωμένους τὴν νικοτιανὴν δίκην ἐπιθεμάτων ποιοῦσι τὰς ἀποπλύσεις τῶν ἐκδορῶν καὶ εἶτα ἐνεργοῦσι τὰ εἰκότα. Κατὰ τῆς χρονίας συνιστῶσι τὴν παῦσιν τοῦ καπνίζειν (καὶ οὐχὶ τὴν ἐλάττωσιν αὐτοῦ, διότι ταχέως ἐπανερχεται ἢ κατὰχρησις, ὡς ἡ πεῖρα διδάσκει) καὶ ἐπὶ ἀμβλυωπίας μικρὰς δόσεις στρυχνίνης ἢ ἐμετικῶν καρῶν.

320 Rp. Tannin. pur. dr. ii.

Aq. font. unc. vii.

Syrup. unc. i. D. κατὰ 5 λ. x.

321 Rp. Acet. crud. unc. ii.

Aq. font. unc. vii.

Syrup. unc. i. D. ὁμοίως.

10. Δηλητηριάσεις διὰ τῶν κεφαλίων ἀβροτόνου καὶ τῆς ἀβροτονίνης.

Τὰ κεφάλια τοῦ ἄρρενος ἀβροτόνου, ὑποληφθέντα διὰ τὴν σμικρότητα καὶ τὸ σχῆμα αὐτῶν ὡς σπέρματα καὶ κληθέντα sem. cinæ, καὶ τὸ ἀλκαλοειδὲς αὐτῶν, ἡ ἀβροτονίνη (Santoninum) ($C_{15}H_{18}O_3$) δίκην ἀχρῶν, διαλαμπόντων, ῥομβοέδρων πλάκων, δυσδιαλύτων ἐν ψυχρῷ (500) καὶ θερμῷ (250) ὕδατι, εὐδιαλύτων ἐν οἶνοπνεύματι (44), ἔχουσιν γεῦσιν πικρὰν καὶ γινομένων ξανθῶν διὰ τοῦ φωτός, παρεχόμενα κατὰ λάθος εἰς δόσεις μεγαλειτέρας (πλέον τῶν 6 σιτ. κατὰ δόσιν ἢ τῶν 24 καθ' ἡμ. διὰ τὰ κεφάλια τοῦ ἀβροτότου καὶ πλέον τῶν 2 σιτ. καὶ 3 διὰ τὴν ἀβροτονίνην) προκαλοῦσι δηλητηριάσιν τῶν παιδῶν. Τότε οἱ ἄρρωστοι, μετὰ $1\frac{1}{2}$ ὥρ. ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῆς ἀβροτονίνης καὶ τῆς ἀπορροφήσεως αὐτῆς δίκην ἀβροτονινικοῦ νάτρου εὐδιαλύτου, ἔχουσιν ἔμετον, διάρροϊαν καὶ ὡς πρῶτον φαινόμενον τὴν διαφορὰν τῆς ὁράσεως τῶν χρωμάτων, βλέποντες ἐπὶ 24 ὥρας τὰ ἀντικείμενα πάντα ξανθὰ, ἔστιν ὅτε πράσινα, ἢ ἄλλατε ἐκλαμβάνοντες τὰ ἐρυθρὰ ὡς παρτακαλοειδῆ, τὰ κυανὰ ὡς πράσινα, διότι κατὰ τὸν Rose αἱ νευρικαὶ ἵνες τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς ἐν ἀρχῇ ἐρεθίζονται ὑπὸ τῆς ἀβροτονίνης καὶ οὕτω ὁρῶνται τὰ ζοφερὰ ἰδίως ἀντικείμενα παροδικῶς ἰώδη, ἐφεξῆς παραλύουσι καὶ οὕτω ὁρῶνται ταῦτα

ξανθὰ, καὶ ἐπομένως τὸ φαινόμενον τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς παρέσεως ἢ τῆς τυφλώσεως τῶν ἰνῶν τῶν ἰωδῶν χρωμάτων (violettblindheit). ἔτι δὲ καὶ τὰ οὖρα ξανθὰ γινόμενα τῇ προσήκῃ σταγόνων καυστικοῦ κάλεως ἢ νάτρου ἐρυθρὰ, καυστικῆς ἀμμωνίας πρασινωπὰ· μετὰ ταῦτα οὗτοι αἰσθάνονται κεφαλαλγίαν, σκοτοδινίαν, ὑπνηλίαν καὶ παραισθήσεις ἀφ' ὧν τῶν αἰσθητηρίων, ἐκτὸς τῆς ἀκοῆς, καὶ τέλος φέρουσιν ἐνίοτε κνείδωσιν τοῦ δέρματος, σπασμούς καὶ μάλιστα τῶν μυῶν τῆς γλωττίδος καὶ οὕτω τελευτῶσι.

Κατὰ τῆς ὀξείας ταύτης δηλητηρ. ὁ ἰατρὸς παραινεῖ τὰ ἐμετικὰ καὶ ἐπὶ ἀβροτόνῳ τὰ καθαρτικὰ· εἴτα μὴ ὑπάρχοντος ἀντιδότου ἀναγράφει τὰ ἐγερτικὰ δηλ. τὸν οἶνον, τὰ ἐρεθίσματα τοῦ δέρματος ἐπὶ παρέσει τῶν νευρικῶν κέντρων καὶ τῶν ἀναπνευστ. καὶ κυκλοφορικῶν ὀργάνων, τὴν τεχνητὴν ἀναπνοὴν ἐπὶ συμπτώσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΙΣ ΔΙΑ ΜΥΚΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΙΝΩΝ ΤΡΟΦΩΝ.

Δηλητηριώδεις μύκητες εἰσὶ βολίτης ὁ ὀλέθριος (boletus perniciosus s. luridus) καὶ τινὰ ἄλλα εἶδη τοῦ αὐτοῦ γένους, ἔτι δὲ ἀμανίτης ὁ βολβώδης, ὁ κίτρινος (Amanite bulbeuse ou Agar. phalloides, aman. sulfurine ou Agar. virosus) καὶ ὀλίγα τινὰ εἶδη τῆς φυλῆς ταύτης τοῦ γένους ἀγαρικῶν, ὡς καὶ ἀγαρικὸν τὸ μυιοσόβιον ἢ ψευδόχρυσος ὁ δηλητηριώδης (agar. muscarius ou pseudoaurantiacus), ἐξ οὗ ὁ Harnack ἐξήγαγεν εἰδικὸν ἀλκαλοειδές, εἰς ὃ ὀφείλει τὴν δηλητηρίασιν τῶν μυιῶν, τὴν μυιοσοβίνην (muscarine), ἀγαρικὸν τὸ πικρὸν καὶ τὸ καῖον (ag. amarus et. ag. urens), ἀγαρικὸν τὸ στυπτικόν, τὸ φονικόν καὶ τὸ καυστικόν (ag. stypticus, torminosus, rufus) καὶ τινὰ ἄλλα εἶδη τοῦ γένους ἀγαρικοῦ· οὗτοι περιέχοντες δηλητηριώδες τι στοιχεῖον καὶ λαμβανόμενοι ἐν ἀγνοίᾳ ὡς τροφή προκαλοῦσιν οὐ μόνον τὰ φαινόμενα τῆς ὀξείας γαστροεντερίτιδος ἀλλὰ καὶ ἀπορροφούμενοι παράγουσιν ἐν ἀρχῇ μὲν ἐρεθισμὸν εἴτα πάρεσιν τῶν νευρικῶν κέντρων, ὡς τὸ ὅπιον ἢ κανναβίνη κτλ., καὶ οὕτω δύνανται νὰ ἐπιφέρωσι τὴν παῦσιν τῶν ἐνεργειῶν τῶν ἀναπνευστικῶν καὶ κυκλοφορικῶν ὀργάνων καὶ τὸν θάνατον.

Δηλητηριώδεις τροφαὶ εἰσὶ γνωσταὶ ἐκ τῶν νεαρῶν περὶ τὰ 70 εἰς 80

ἰχθύων τοξικοφόρων, καὶ διάφορα εἶδη ὀστράκων καὶ μυτίλων, ἅπερ ἐνεργοῦσιν ὡς οἱ μύκητες, εἰ καὶ οὐκ ἐγένετο γνωστὸν τὸ ἐνεργητικὸν αὐτῶν στοιχεῖον· ἐκ τῶν μὴ νεαρῶν καπνιστοῖ τινες ἀλλάντες, ἀλμυροῖ τινες ἰχθεῖς ἢ τυροὶ ὡς καὶ τὰ κρέατα καὶ οἱ καρποὶ, οἱ ὑποβληθέντες εἰς σήψιν καὶ ἀποκτήσαντες τὰ βλαβερὰ ἀπογεννήματα τῆς σήψεως, τοὺς γυμνομύκητας ἢ ὑφομύκητας, οἵτινες ποτὲ μὲν, ὅταν ὁ ἐντερικὸς σωλὴν τοῦ ἀνθρώπου ἔχει κατὰ φύσιν, ἀποβάλλονται ἄνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης ἢ τῆς τοπικῆς βλάβης, ποτὲ δὲ, ὅταν ὁ ἐντερικὸς σωλὴν αὐτοῦ φέρει ἐκδορὰς καὶ διαβρώσεις, δι' ὧν γίνεται εὐκόλως ἡ μετάβασις τούτων ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος τοῦ ἀνθρώπου, προκαλοῦσιν ἐκτὸς τῶν τοπικῶν βλαβῶν τὰς δὴ κληθείσας μυκητιάσεις τῶν ὀργάνων, περὶ ὧν ὁ λόγος γενήσεται ἐν τῷ β' μέρει.

Κατὰ τῶν δηλητηρ. τούτων ἀναγκαῖα εἰσὶ τὰ ἐμετικὰ καὶ τὰ καθαρτικὰ, ὡς καὶ τὰ διεγερτικὰ, ὁ οἶνος καὶ ὁ αἰθὴρ κατὰ τῶν ἐκλύσεων τῶν νευρικῶν κέντρων, μὴ ὑπάρχοντος ἀντιδότου· κατὰ δὲ τῆς ἐκλύσεως ἀπὸ τῆς μυιοσαβίνης τὴν ὑπόδεσιν. Ἐνεσιν τῆς ἀτροπίνης ἐν μικρᾷ δόσει καὶ περὶλαγμένως.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΔΥΣΚΡΑΤΑ ΚΑΙ ΔΥΣΤΡΟΦΙΚΑ.

Εἰς τὰ δύο πρῶτα τμήματα τῶν καθολικῶν νοσ. κατετάχθησαν τὰ λοιμώδη καὶ τὰ δηλητηρικ. νοσ., τὰ παραγόμενα ἐκ τῆς εἰσδύσεως ἐντὸς τοῦ κυκλοφορ. συστήματος φυτικοῦ τινος παρασίτου, ἔχοντος τὴν ἰδιότητα νὰ ἀναγεννᾶται καὶ πολλαπλασιάζεται (πλὴν τοῦ παράγοντος τὰ μiasματικά) καὶ ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς ἐντὸς τοῦ συστήματος τούτου δηλητηριώδους τινος ὕλης, μὴ ἀναγεννωμένης καὶ πολλαπλασιαζομένης, ἀλλ' ἐχούσης τὴν ἰδιότητα νὰ ᾖ ἀνεπιτηδεῖα πρὸς τὴν θρέψιν τοῦ σώματος, καὶ τὰ προκαλοῦντα ἐξίτηλον βλάβην τοῦ αἵματος, αἰρομένην διὰ τῆς βαθμιαίας ἀπεκρίσεως τοῦ παρασίτου καὶ τοῦ δηλητηρίου τούτου διὰ τῶν ἐκκριτικῶν ὀργάνων τοῦ σώματος καὶ ἐκλείπουσιν διὰ τῆς κατὰ φύσιν ἐναλλαγῆς τῆς ὕλης. Εἰς τὸ τρίτον τοῦτο

τμήμα υπολείπονται νὰ καταταχθῶσι τὰ λοιπὰ καθολικὰ νοσ., τὰ ὅποια παράγονται ἐκ διαφόρων αἰτίων, τῶν πλείστων μὴ γνωσθέντων μέχρι τοῦ νῦν, ἐνεργοῦσι τὴν παρὰ φύσιν διέπλασιν τοῦ αἵματος ἢ τὴν παρὰ φύσιν μίξιν αὐτοῦ μετὰ τῶν μὴ κατὰ φύσιν ἀποκρινομένων τοῦ σώματος ὑλῶν καὶ οὕτω προκαλοῦσι μόνιμον καὶ διαρκῆ ἀλλοίωσιν τοῦ αἵματος, μὴ αἰρομένην διὰ τῶν ἐκκριτικῶν ὀργάνων τοῦ σώματος, οὐδ' ἐκλείπουσαν διὰ τῆς κατὰ φύσιν τελουμένης ἐναλλαγῆς τῆς ὕλης, κληθέντα ὑπὸ τῶν προγενεστέρων ἱατρῶν **δυσκράσiai καὶ δυσκράτα νοσ.**, καὶ συνεπάγουσιν (ὥς καὶ ἐνίοτε τὰ προηγούμενα νοσήμ.) τὴν ἀλλοίωσιν τῆς θρέψεως πάντων τῶν ὀργάνων τοῦ σώματος καὶ τὴν ἀνωμαλίαν τῆς καταστάσεως (constitution) (τῆς ποιότητος δηλ. καὶ οὐχὶ ἐσφαλμένως τῆς συστάσεως τοῦτ. τῆς οὐσίας) αὐτῶν, ἐκλείπουσαν μετὰ τὴν ἄρσιν τῆς ἀλλοιώσεως ταύτης τοῦ αἵματος, λαβόντα τὸ ὄνομα **δυστροφία καταστατικὰ ἢ καθολικὰ καὶ δυστροφικὰ νοσ.** (constitutionelle od allgemeine Ernährungsstörungen). Τὰ νοσήματα ταῦτα εἰ μὲν ἐνεργοῦνται ἐκ τῆς παρὰ φύσιν διαπλάσεως τοῦ αἵματος ἐκδηλοῦνται ὅτε μὲν διὰ τῶν ἀλλοιώσεων τῆς ποσότητος καὶ ποιότητος τοῦ αἵματος, ὅτε δὲ διὰ τῶν ἀλλοιώσεων τῆς θρέψεως τῶν αἰμοφόρων ἀγγείων καὶ ὅτε τέλος διὰ τῶν ἀλλοιώσεων τῶν λεμφικῶν ἀγγείων καὶ ἀδένων, εἰ δὲ τελοῦνται ἐκ τῆς παρὰ φύσιν μίξεως αὐτοῦ μετὰ τῶν μὴ ἀποκρινομένων ὑλῶν (διὰ τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, τῶν πεπτικῶν καὶ τοῦ ἥπατος, τῶν οὐροποιητικῶν) καὶ μετὰ τῶν μὴ ἀποβαλλομένων καὶ παρὰ φύσιν ἐν τῷ σώματι παραγομένων οὐσιῶν ἐξαγγέλλονται διὰ τῆς ἀλλοιώσεως τῆς ποιότητος τοῦ αἵματος ἕνεκα τῆς συσσωρεύσεως τῶν ὑλῶν τούτων ἐν αὐτῷ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΑΛΛΟΙΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΣΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ.

Αἱ ἀλλοιώσεις αὗται συνίστανται ποτὲ μὲν εἰς τὴν αἰφνίδιον ἐλάττωσιν τοῦ ποσοῦ πάντων τῶν συστατικῶν τοῦ αἵματος, ἀποτελοῦσαι τὴν ὀξείαν ὀλιγαίμιαν· ποτὲ δὲ εἰς τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ποσοῦ ἀμφοτέρων τῶν στερεῶν συστατικῶν αὐτοῦ εἴτε μετ' αὐξήσεως τῶν ὀρωδῶν εἴτε μετ' αὐξήσεως μόνου τοῦ ὕδατος καὶ ἐλαττώσεως τοῦ λευ-

κώματος, ποιοῦσαι τὴν χρονίαν ὀρρώδη ὀλιγαίμιαν καὶ τὴν χρονίαν ὑπολευκώματῶδη ὀλιγαίμιαν· ἄλλοτε εἰς τὴν αἰφνίδιον καὶ σχετικὴν ἐλάττωσιν τοῦ ποσοῦ τῶν ἐρυθρῶν σωματίων καὶ τὴν ἀπόλυτον καὶ προοδευτικὴν αὐξήσειν τοῦ ποσοῦ τῶν λευκῶν σωματίων τούτου, παράγουσαι τὴν ὀξεῖαν καὶ σχετικὴν λευκοκυτταραιμίαν ἢ λευχαιμίαν, τὴν χρονίαν ἀπόλυτον λευκοκυτταραιμίαν ἢ λευχαιμίαν (καὶ καὶ ἐσφαλμένως λευκοκυθαιμίαν)· καὶ ἄλλοτε εἰς τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ποσοῦ τῆς αἵματοσφαιρίνης μετ' ἐλαττώσεως τῶν ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος, τῆς παρατηρουμένης μάλιστα κατὰ τὴν ἐφηβὸν ἡλικίαν νεανίδων, ἀποτελεῦσαι τὴν χλωρίασιν ἢ ὀλιγοχρoιαιμίαν καὶ τὴν προοδευτικὴν καὶ κακοήθη ἐλάττωσιν τοῦ ποσοῦ τοῦ αἵματος, μὴ ὑποχωροῦσαν εὐκόλως εἰς τὴν τονωτικὴν θεραπείαν, καὶ ποιοῦσαν τὴν κακοήθη προοδευτικὴν ὀλιγαίμιαν.

1. Ὀλιγαίμία ὀξεῖα.

Ἡ νόσος αὕτη παράγεται ὅτε μὲν ἐξ ἀφθόνων καὶ ταχέως συμβαινουσῶν αἱμορραγιῶν (τραυματικῶν τῶν ἀρτηριῶν ἢ τῶν ἀνευρυσμάτων αὐτῶν καὶ αὐτομάτων κατὰ τὴν ἐμμηνον περίοδον, τὴν κύησιν ἐκ παρὰ φύσιν προσφύσεως τοῦ πλακοῦντος, τὸν τοκετὸν καὶ τὴν κριτικὴν περίοδον τῶν γυναικῶν, κατὰ τὴν αἱμορραγίαν τῆς ῥινός, αἱμόπτυσιν, αἱματέμεσιν, αἱμορροῖδιακὴν ῥύσιν), αἵτινες προκαλοῦσι τὴν αἰφνίδιον ἐλάττωσιν τοῦ ποσοῦ πάντων τῶν συστατικῶν τοῦ αἵματος, τῶν τε στερεῶν καὶ τῶν ὀρρώδων (ὀλιγαίμία ὀξεῖα ἀληθής)· ὅτε δὲ ἐξ ἐπανειλημμένων καὶ βραδέως τελουμένων αἱμορραγιῶν (τῶν τραυματικῶν τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων καὶ μάλιστα ἐν τοῖς παρεγχύμασι τῶν σπογγωδῶν σωμάτων τοῦ καυλοῦ, τῶν σπογγωδῶν ὀστέων, τῶν νεοπλασματικῶν καὶ τῶν αὐτομάτων ἐξ αἱμορροῖδιακῶν ῥύσεων κτλ.) αἵτινες ἐπιφέρουσι τὴν βραδεῖαν ἐλάττωσιν τοῦ ποσοῦ τοῦ αἵματος, καὶ αἱ ὁποῖαι, ἐπειδὴ κατὰ τὸν χρόνον ταῦτον ἐπέρχεται ἐλάττωσις τῆς πίεσεως αὐτοῦ εἰς τὰ ἀγγεῖα, αὐξήσις τοῦ ἐν τῷ αἵματι ἐκχυνομένου λέμφου (λευκοκυτταραιμία) καὶ ἀφθονωτέρα διαπίδυσις ἐντὸς τῶν ἀγγείων τῶν ὕδατούχων μόνον καὶ ἀναλόγων ἀλατούχων συστατικῶν τῶν ἱστέων, κατὰ τὰ πειράματα τοῦ Vierordt, παρίστανται διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν ἐρυθρῶν καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν λευκῶν ὡς καὶ διὰ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ λευκώματος καὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ ὕδατος (ὀλιγαίμία ὀξεῖα ψευδής ἢ δύσκρατος). Τότε δὲ οἱ πάσχοντες κατὰ μὲν τὴν διάρκειαν

τῆς ἀφρόνου αἱμορραγίας (προκαλεσάσης τὴν ἀπώλειαν 20—50 οὔγγ. αἵματος) αἰσθάνονται ἀδυναμίαν, τὸ πρόσωπον αὐτῶν ὠχρεῖ, τὰ χεῖλη καὶ τὰ βλέφαρα γίνονται κυανᾶ, ὁ σφυγμὸς μικρὸς καὶ συχνὸς καὶ δίκροτος, τ' ἄκρα ψυχρὰ, ἔχουσι ζάλην καὶ σκοτοδινίαν, ναυτίαν ἢ ἔμετον καὶ ἐξασθένησιν τῶν αἰσθητηρίων, πίπτουσιν εἰς λειποθυμίαν καὶ ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς, ἡλικίας καὶ γένους ἐπέρχονται σπασμοὶ καὶ θνήσκουσιν ἔνεκα συγκοπῆς τῆς καρδίας ἢ ἐπανερχονται εἰς ἑαυτοὺς καὶ μεταπίπτουσιν εἰς τὴν ψευδῇ ὀλιγαίμιαν· μετὰ δὲ τὴν παύσιν τῆς αἱμορραγίας, καὶ μάλιστα ἐὰν εἶχεν ἐπαναληφθῇ (καὶ εἶχεν ἐπιφέρει τὴν ἀπώλειαν ὅσον 6—12 οὔγγ. αἵματος), οὗτοι αἰσθάνονται μεγίστην ἀδυναμίαν καὶ οὐ δύνανται νὰ ἐγερθῶσιν, ἢ ἐγειρόμενοι ζαλίζονται καὶ πίπτουσι, τὸ πρόσωπον αὐτὸν γίνεται λευκὸν ὡς κηρὸς, οἱ ὀφθαλμοὶ κεκμηκότες καὶ βεθυθισμένοι, τὰ χεῖλη, τὰ οὖλα καὶ οἱ ἐπιπεφυκότες κατὰλευκοί, ὁ σφυγμὸς μικρὸς ἀραιὸς καὶ νηματοειδῆς, ἢ ἀναπνοὴ ἐπιπόλαιος, βραδεία καὶ στένουσα, τὰ ἄκρα ψυχρὰ, ἔχουσι δίψαν καὶ ἀνορεξίαν καὶ συνήθως ἐπανερχονται εἰς ὑγείαν μετὰ δύο ἐβδομάδας εἰ μὴ ἐπαναληφθῇ ἡ αἱμορραγία.

Κατὰ τῶν μορφῶν τούτων τῆς ὀλιγαίμιαις ὁ ἱατρὸς ὀφείλει ἐν πρώτοις νὰ ἐνεργήσῃ ταχέως κατὰ τῶν αἱμορραγιῶν καὶ τῶν ἀπειλούντων τὴν ζωὴν τοῦ ἀτόμου συμπτωμάτων τῆς ἀναιμίας τοῦ ἐγκεφάλου· διὸ ποτὲ μὲν ἀμέσως ἀπολινώνει τὴν τρωθείσαν ἀρτηρίαν ἢ πιέζει τὸν πρὸς τὴν καρδίαν κορμὸν αὐτῆς ἢ ἐπιπωματίζει τὴν κοιλότητα τοῦ ὀργάνου ἐν ᾧ ἡ αἱμορραγία ἢ καυτηριάζει διὰ τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου, διὰ τοῦ ὑπερχλωριούχου σιδήρου τὴν αἱμορραγοῦσαν χώραν, ὅταν αἱ αἱμορραγαίᾱ ὦσιν ἐξωτερικαὶ καὶ ἀφθονοὶ, ποτὲ δὲ παρέχει τὸν πάγον ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς εἰς ἐπιθέματα, τὰ καταπότια τῆς ἐργασίνης, τὴν διάλυσιν τοῦ ὑπερχλωριούχου σιδήρου εἰς ποτὰ ἢ εἰς κλύσματα καὶ ἐνέσεις, ὅταν αἱ αἱμορραγαίᾱ ὦσιν ἐσωτερικαὶ καὶ μὴ ἀφθονοὶ· καὶ ταῦτο χρόνως παραινεῖ τὴν ὀριζόντειον κατὰκλισιν μετὰ κεφαλῆς οὐχὶ ἀναρρώπου, τὴν σωματικὴν καὶ πνευματικὴν ἡσυχίαν διὰ τῆς αὐστηρᾶς ἀποφυγῆς τῆς λαλιᾶς, τῆς στενοχωρίας, τῆς λύπης ἢ τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς ἀπὸ τῆς κλίνης ἐγέρσεως, καὶ συνάμα ἀναγράφει τ' ἀναληπτικὰ φάρμακα δηλ. τὸν γενναῖον οἶνον, τὸν αἰθέρα, τὰ ψυχρὰ ὑπόζυνα ποτὰ, τὸν ζωμὸν καὶ τὸν καθαρὸν ἀέρα καὶ μόνον ὅταν ἀρχῇται πάρεσις τῶν ἐνεργειῶν τῆς καρδίας, ἡ δὲ ἐλπίς τῆς παύσεως τῆς αἱμορραγίας εἶναι ἐφικτὴ, τελεῖ τὴν μετάγγισιν τοῦ αἵματος πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀρρώστου. Ἀφοῦ δὲ παύσῃ ἡ αἱμορραγία καὶ φροντίσῃ περὶ τῆς μὴ ἐπανα-

λήψεως αὐτῆς παραινεῖ κατὰ τῆς ἐπελθούσης ὀλιγαϊμίας τὰ ἀφεψήματα τῆς κίνας, τὰ ἐγχύματα τῶν ξύλων τῆς κασσίας ἢ τοῦ λυκίσκου κτλ. καὶ τὸν ὑπερχλωριούχον σιδήρον, ἐπὶ λειποθυμούντων τὰς σταγόνας τοῦ βάμματος τοῦ Bestuschefii (βάμμα ὑποχλωριούχου σιδήρου αἰθέριον), τοῦ σιδηρούχου βάμματος τοῦ klaprothi (βάμμα ὀξικοῦ σιδήρου αἰθέριον), εἴτα δὲ ἐὰν οὐδεμία ὑπάρχῃ ἀντένδειξις κατὰ τῆς χρήσεως τοῦ σιδήρου τὸν μηλικὸν δίκην βήμματος ἢ κιτρικὸν σιδήρον ἐν καταποτίοις, ὡς καὶ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ἀέρος ἐν ἐξοχαῖς, τὴν θρεπτικὴν καὶ εὐπεπτον τροφήν καὶ ἰδίως τὸ γάλα, τὸν γενναῖον οἶνον.

322 Rp. Ergotin. Bonjean
Extr. chin. aa. dr. i.
f. Pilul. N^o xx. D.

323 Rp. Ferr. sesquichl. l. scr. i.
Aq. font. unc. v.
Syrup. unc. i. D.

324 Rp. Tinct. Bestuschefii dr. iii 325 Rp. Tinct. mart. klaproth. unc. $\frac{1}{2}$
D. σταγόν. 6—12 ἐν ἀρώματι. D. σταγόν. 10—20 ἐν ποτῶ.

2. Ὀλιγαϊμία χρονία ὁρρώδης, ὀλιγαϊμία χρονία ὑπολευκωματώδης ἢ ὑδραιμία καὶ κοινῶς ἀναιμία.

Ἡ κατὰ φύσιν θρέψις τῶν ἰστῶν τοῦ σώματος τελεῖται διὰ τῆς διαρκοῦς καταναλώσεως τῶν τε λευκωματούχων ὑλῶν καὶ τοῦ ὕδατος τοῦ ὁρροῦ καὶ διὰ τῶν πρὸς ἀναπνοὴν χρησίμων ἐρυθρῶν, τῶν ἀντικαθισταμένων ὑπὸ τῶν λευκῶν σωματίων τοῦ κυκλοφορουμένου αἵματος (προκαλοῦσα τὴν ὀξείαν ἀληθῆ ὀλιγαϊμίαν), καὶ διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖ τὴν τε παραλαβὴν τοῦ ἀναλόγου ὕδατος, καὶ τὴν ἀφομοίωσιν καὶ ἀπορρόφησιν τῶν ἐν ταῖς τροφαῖς ὑπαρχόντων λευκωματούχων ὑλῶν καὶ τὴν νεοπλαστίαν τῶν λευκῶν σωματίων τοῦ αἵματος πρὸς τὴν ἀντικατάστασιν τῶν ἐρυθρῶν· ἡ τοιαύτη δὲ διαρκὴς καταναλώσις εὐρίσκεται εἰς ἀναλογίαν πρὸς τε τὴν παραλαβὴν, τὴν ἀφομοίωσιν καὶ τὴν νεοπλαστίαν ἀναλόγως τῆς ἡλικίας κτλ. τοῦ ἀτόμου καὶ οὕτω ἡ κατὰ φύσιν θρέψις οὐδὲως ταράσσεται. Ἐὰν ὅμως ἡ καταναλώσις γίνῃ ὑπέρμετρος ἢ ἡ παραλαβὴ ἢ ἀνεπαρκὴς ἢ καὶ ἀμφοτέρω συμβῶσι καὶ ἐπέλθῃ ἐλάττωσις τοῦ ποσοῦ τῶν τε στερεῶν καὶ τῶν ὁρρωδῶν συστατικῶν τοῦ αἵματος, τότε ἐπειδὴ ἡ ἐλάττωσις τοῦ ποσοῦ τούτων προκαλεῖ μεγίστην ἐλάττωσιν τῆς πίεσεως τοῦ αἵματος καὶ ἀφθονωτέραν διαπίδυσιν ἐντὸς τῶν ἀγγείων τοῦ ὕδατος καὶ τῶν ἀναλόγων ἀλατούχων συστατικῶν, ὡς καὶ αὐτῶν τῶν λευκωματούχων ὑλῶν, ἡ καταναλώσις αὕτη ἢ ἡ παραλαβὴ ἢ καὶ ἄμφω ταῦτα ἐν ἀρχῇ μὲν παρίστανται διὰ τῆς ἐλάττωσεως τοῦ ποσοῦ ἀμφοτέρων τῶν στερεῶν

καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν ὀρρωδῶν συστατικῶν τοῦ αἵματος (**ὀλιγαυμία χρονία ὀρρώδης**) καὶ διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῆς θρέψεως τῶν μαλθακῶν μορίων τοῦ σώματος (**σύντηξις colliquatio ἢ ἐξάντλησις inanitio ἢ φθίσις καὶ μαρασμὸς consumptio et marasmus**)· μετὰ τινὰ δὲ χρόνον, ἐπεὶ δὴ ἡ ἐλάττωσις τοῦ ποσοῦ τούτων γίνεται μικρότερα καὶ προκαλεῖ μικρότεραν ἐλάττωσιν τῆς πίσεως τοῦ αἵματος, αὐξάνουσιν τὴν διαπίδυσιν μόνον τοῦ ὕδατος καὶ τῶν ἀναλόγων ἀλατούχων συστατικῶν οὐχὶ δὲ καὶ τῶν λευκωματούχων ὑλῶν, αὗται παρίστανται διὰ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ποσοῦ ἀμφοτέρων τῶν στερεῶν, τῆς ἐλαττώσεως τῶν λευκωματούχων ὑλῶν καὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ ὕδατος καὶ τῶν ἀλάτων (**ὀλιγαυμία χρονία ὑπολευκωματώδης ἢ ὑδραιμία**) καὶ τῆς ἀλλοιώσεως τῆς θρέψεως τοῦ σώματος.

Ἐκ τούτων γίνεται ὅλον ἄφ' ἐνὸς μὲν ὅτι αἱ ὀλιγαυμίαι αὗται παράγονται 1) ἐκ τῆς ὑπερμέτρου καταναλώσεως, τῆς ἀπαντώσεως εἰς τοὺς πάσχοντας μακροχρόνιον σπερματόρροϊαν, τὰς ὑποβαλλομένας εἰς διαρκῆ ὀηλασμόν πλεονάκεις τεξάσας μητέρας, τοὺς ἔχοντας ἀφθονὰ ἐξιδρώματα καὶ μάλιστα πλευριτικά, ἀφθόνους καὶ παρατεταμένους πυήσεις, μακρὰς λευκωματουρροίας, τοὺς ἀναρρωνύοντας ἐκ λοιμωδῶν ἢ δηλητηριῶν νοσ. (**ὀλιγαυμία χρονία συντηκτική**)· 2) ἐκ τῆς ἀνεπαρκoῦς παραλαβῆς καὶ ἀφομοιώσεως, τῆς παρατηρουμένης εἰς τοὺς ναυαγούς, λιμαγχικούς, ἐνδεεῖς καὶ ἐν εἰρκταῖς κρατούμενους, τοὺς πάσχοντας βλάβας τοῦ οἰσοφάγου, στομάχου καὶ ἐντέρων, τοὺς ἐν ὑπογείοις ζοφεραῖς καὶ δυσαέροις ζῶντας, τοὺς καθεστηκότα βίον διάγοντας (**ὀλιγαυμία χρονία ἐξάντλητική**)· 3) ἐξ ἀμφοτέρων, τῶν ὑπαρχουσῶν ἰδίως εἰς τοὺς πάσχοντας ὅξέα ἢ χρόνια πυρετικά ν., προκαλοῦντα τὴν βλάβην τῆς πέψεως καὶ τὴν ἀφθονον καταστροφὴν τοῦ σώματος (**ὀλιγαυμία χρονία πυρετική ἢ μαρασμώδης**). Ἀφ' ἐτέρου δὲ ὅτι αἱ ὀλιγαυμίαι αὗται ἐκδηλοῦνται διὰ τε τῶν εἰδικῶν ἐκ τῆς ἀλλοιώσεως τῆς θρέψεως τοῦ σώματος προερχομένων καὶ διὰ τῶν ποικίλων καθολικῶν φαινομένων, τῶν ἐξαρτωμένων πῇ μὲν ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν παραγόντων αὐτὰς αἰτίων, πῇ δὲ ἐκ τῆς ἀτελοῦς θρέψεως καὶ ἀτελοῦς ἐρεθισμοῦ τῶν ὀργάν. συστημάτων τοῦ ἀνθρώπου· ἤτοι 1) τοῦ μυϊκοῦ, ἐξαγγελλομένη διὰ τῆς ἀδυναμίας, τοῦ καμᾶτου τοῦ σώματος· 2) τοῦ νεφρικοῦ, ἐξαγγελλομένη διὰ τῆς ἐκασθερίσεως τῆς ἐρεθιστοῦ ἢ εὐεγέρτου, κατὰ τοὺς Ἀγγλοὺς ἱατροὺς, τοῦ

τε αίσθητικῷ καὶ κινητικῷ, τῆς ταχέως καὶ δυσαναλόγως τῶν ἐντυ-
 πώσεων παρισταμένης καὶ τὴν πάρεσιν αὐτοῦ ἐπιφερούσης, καὶ ἄλλοτε
 διὰ καθολικῶν σπασμῶν, τῆς παραφροσύνης ἐξ ἐξαντλήσεως, τῶν λει-
 ποθυμιῶν μέχρι συγκοπῆς· 3) τοῦ κ υ κ λ ο φ ο ρ ι κ οῦ, παρισταμένη
 διὰ τῆς ἐξασθενήσεως τῶν ὤσεων καὶ τῶν τόνων τῆς καρδίας, τῆς ἐ-
 λαττώσεως τῶν κινήσεων τοῦ αἵματος ἐντὸς τῶν ἀγγείων μέχρι παθη-
 τικῆς ὑπεραιμίας, οἰδήματος ἢ ὑδρωπος τῶν μακρὰν τῆς καρδίας κει-
 μένων ὀργάνων καὶ μέχρι μακρασμῶδους θρομβώσεως· ἄλλοτε δὲ διὰ
 τῆς εὐερεθιστοῦ ἐξασθενήσεως τῆς καρδίας, παρισταμένης δίκην παλ-
 μῶν δυσαναλόγων μέχρι παρέσεως αὐτῆς καὶ συγκοπῆς, καθὼς καὶ διὰ
 τοῦ ἀναιμικοῦ συστολικοῦ φαινομένου, ἀκουστοῦ γινομένου μετὰ πάσαν
 ἔγερσιν τῆς καρδίας κατὰ τὸ δεύτερον μεσοπλεύριον διάστημα ἀριστε-
 ρόθεν τοῦ χεῖλους τοῦ στέρνου, παραγομένου ἐκ τῆς παρέσεως τῶν θηλοει-
 δῶν μυῶν ἢ τῆς λιπώδους ἐκφυλίσεως αὐτῶν, τῆς προκαλούσης τὴν ἀ-
 τελῆ συστολὴν αὐτῶν καὶ τὴν παραδικὴν ἢ διαρκῆ ἀνεπάρκειαν τῶν
 βαλβίδων τῶν κοιλιοκοιλιακῶν στομίων (τριγλωχίνων ἢ συνήθως μη-
 τροειδῶν) καὶ μὴ παρακολουθουμένου ὑπὸ ὑπερτροφίας τῆς καρδίας· καὶ
 τέλος διὰ τοῦ φέροντος τοῦ διαβόλου τῶν ἀγγείων, συνεχοῦς καὶ εἰς
 εἰσπνοὴν ἰσχυροτέρου γανομένου (πφ, πφ), ἀκουομένου κατὰ τὴν δεξιὰν
 συνήθως ἐσωτ. σφαγίτιδα καὶ ἐπὶ ὀρθοστασίᾳ τοῦ κάμνοντος, ἐκλείπον-
 τος στιγμιαίως κατὰ τὸν βῆχα, τεινεσμὸν ὡς καὶ τὴν πίεσιν τῆς φλέ-
 βος ἢ τὴν ὀριζόντειον κατὰκλινιν τοῦ ἄρρώστου καὶ παραγομένου εἰς
 τοὺς πάσχοντας ὀλιγαίμιαν ἐκ τῆς στροβιλοειδοῦς κινήσεως τοῦ ἀπὸ
 μικροτέρων τὴν διάμετρον ἀγγείων εἰς μεγαλείτερον τὴν διάμετρον κορ-
 μῶν, τὴν ἐσωτερικὴν δηλ. σφαγίτιδα φλέβα, καταρρέοντος ὀλίγου αἵ-
 ματος, μὴ πληροῦντος τὸ ἀγγεῖον τοῦτο καὶ μάλιστα κατὰ τὴν εἰσ-
 πνοήν, καθ' ἣν ἡ κίνησις αὐτοῦ ἐστὶν ἰσχυρότερα ἔνεκα τῆς τελουμέ-
 νης ἀρνητικῆς πίεσεως τούτου· 4) τοῦ ἀ ν α π ν ε υ σ τ ι κ οῦ, ἐκδη-
 λουμένη διὰ τῆς ἀνάγκης πρὸς συχνότερας καὶ βαθύτερας εἰσπνοὰς μέ-
 χρι δυσπνοίας καὶ στενοχωρίας ἢ πνιγμονῆς, ἀναλόγως τῆς αὐξήσεως
 τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἐντὸς τῶν ἀγγείων καὶ τῆς ὀφειλομένης ἐναλλα-
 γῆς αὐτοῦ· 5) τοῦ π ε π τ ι κ οῦ, ο ὕ ρ ο π ο ι η τ ι κ οῦ ἢ γ ε ν-
 ν η τ ι κ οῦ σ υ σ τ ῆ μ α τ ο ς καὶ τοῦ δ ἑ ρ μ α τ ο ς, παριστα-
 μένη διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῆς ἐκκρίσεως τοῦ γαστρικοῦ ὑγροῦ, τῆς
 δυσπεψίας καὶ ἀνορεξίας, διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῆς χρωματιστικῆς ὕ-
 λης τῶν οὖρων, τῆς οὐροερυθρίνης, ἐκ τοῦ αἵματος παραγομένης καὶ
 τῆς ἐλαττώσεως τῆς ἐν τούτῳ διαλελυμένης οὐρίας (πρὸς διάκρισιν τῶν

πυρετωδῶν, σπασμωδικῶν οὖρων), διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν ὀρμῶν καὶ τῆς θερμότητος τοῦ σώματος.

Κατὰ τῶν ὀλιγαυμιῶν τούτων, ἐπειδὴ ἀποτελοῦσι τὸ προδιαθετικὸν αἷτιον πολλῶν ἄλλων νοσ., εἰς ἃ ὑποπίπτει ὁ ἄνθρωπος ἕνεκα τοῦ εὐκολοτέρου ἐρεθισμού τῶν ἀτελῶς τρεφομένων ἰστῶν αὐτοῦ, ὁ ἰατρὸς ὀφείλει νὰ παραινέσῃ πρὸς προφύλαξιν 1) τὴν ἐπαρκῆ παρὰ λὰ βῆν συμμικτῶν τροφῶν, ἀναλογοῦσαν κατὰ πᾶσαν ἡμέραν ἐπὶ ἀτόμων ὠρίμων, μετρίως ἐργαζομένων καὶ ἐν τῷ κλίματι τῆς πατρίδος ἡμῶν ζώντων εἰς 40—60 δρ. λευκωματούχων ὑλῶν, 10—20 δρ. λιπαρῶν οὐσιῶν, εἰς 100—140 δρ. ὑδρανθρακούχων σωμάτων (ἀμυλῶδων) καὶ εἰς 30 δρ. θρεπτικῶν ἀλάτων (ἐν ὧν 160—250 δρ. στερεῶν οὐσιῶν) καὶ εἰς 700—800 δρ. ὕδ. ἤτοι τὸ ὅλον δρ. 865—1130 πρὸς τὴν ἀντικατάστασιν τῆς καθ' ἐκάστην γινομένης φθορᾶς αὐτοῦ. 2) τὴν ἐπαρκῆ ἀναπνοὴν καθαροῦ ἀέρος, τελουμένης διὰ τῆς καθ' ἐκάστην κινήσεως τοῦ ἀτόμου ἐκτὸς τῆς πόλεως καὶ ἐπὶ δενδροφύτων λειμῶνων ἢ κήπων, ἀπαγορεύων τὴν διαμονὴν εἰς οἰκίας ὑγρᾶς ὑπογείους καὶ ἀνηλίους. 3) τὴν ἀρμόδιαν ἀσκήσιν τοῦ σώματος καὶ μάλιστα εἰς παιῖδας, ὑποδεικνύων μὲν τὴν ἀνάγκην τῆς μεταξὺ πνευματικῆς καὶ σωματικῆς ἀσκήσεως ἀναλογίας, ἀπαγορεύων δὲ τὴν κατάχρησιν καὶ τὴν κόπωσιν τοῦ πνεύματος ἢ τοῦ σώματος ὡς βλαβερὰν. 4) τὴν κανονικὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὀρμῶν τῶν νέων καὶ τὴν μὴ πρόωρον ἀποκατάστασιν τῶν νεανίδων, πείθων διὰ λόγου ὅτι εἰς μὲν τοὺς πρώτους ἡ αὐστηρὰ ἀποχὴ γίνεται ἀφορμὴ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐλαττώματος τοῦ ἀναντισμοῦ ἢ τοῦ παθήματος τῆς σπερματογροίας, βλαπτουσὼν τὴν θρέψιν τοῦ σώματος αὐτῶν, εἰς δὲ τὰς ἐτέρας ἢ πρόωρος καὶ δυσανάλογος τῆς ἀναπτύξεως τοῦ σώματος ἀποκατάστασις προκαλεῖ τὴν βλάβην αὐτῶν καὶ τῶν τικτομένων καὶ 5) τὴν ἐπίρρωσιν τῆς θρέψεως καὶ ἰδίως τῶν κατοικούντων τὰς μεγάλας πόλεις, τελουμένην διὰ τῶν θερινῶν ταξιειδίων καὶ διὰ τῶν ἐν καιρῷ χειμῶνος κατὰ περιόδους παρεχομένων καὶ καθ' ὑπαμοιβὴν ἀλλασσομένων τονωτικῶν μέσων τῆς κίνσεως καὶ τῶν εὐπέπτων σκευασιῶν τοῦ σιδήρου ὡς καὶ διὰ τῶν ψυχρολουσιῶν.

Ἄμα δὲ παρασταθῇ ἡ νόσος ὁ ἰατρὸς ὀφείλει νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ τὰς αἰτίων καὶ κατὰ τῆς νόσου αὐτῆς, καὶ ἐν ἔτι τὰ παραγωγικὰ αἷτια ὧς μόνιμα καὶ οὐδεμία ἐλπίς ὑπάρχῃ νὰ ἐκλειψῶσι, διότι ἡ βελτίωσις τῆς θρέψεως τοῦ κάμνοντος ἐν ταῖς περιστάσεσι ταύταις δύνα-

ται νὰ μετριάσῃ τὴν πρωτοπαθῆ βλάβην. Καὶ κατὰ μὲν τῶν αἰτίων συμβουλεύει τὰ εἰκότα. Κατὰ δὲ τῆς νόσου ἀναγράφει δικαιτητικὰ μὲν μέσα τὰ ἐξῆς· 1) τροφήν ἀνάλογον τῆς ἰσχύος τῆς πέψεως τοῦ κάμνοντος κατὰ τὰ ποσὸν καὶ τὸ ποιοῦν, διδομένην εἰς μικρὰς δόσεις καὶ οὐχὶ συχνότερας τοῦ ἀπαιτουμένου πρὸς τὴν πέψιν αὐτῆς χρόνου, διὰ τοῦ στόματος (καὶ ἐν ἀνάγκῃ διὰ τοῦ ὀρθοῦ δίκην πεπτονῶν Catillon) καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔτι τοῦ πυρετοῦ, καθ' ὃν οἱ ἀρχαιότεροι ἰατροὶ διέτασσον αὐστηρὰν νηστείαν, ἵνα μὴ αὐξήσωσιν ἔνεκα ταύτης τὴν σύντηξιν τοῦ σώματος, καὶ συνισταμένην ἐκ λευκοματούχων ὑλῶν πρὸς τὴν διάπλασιν νέων ἰστών, καὶ ἐκ λίπους καὶ ὕδρανθρακούχων σωμάτων πρὸς τὴν διατήρησιν τῶν ὑπαρχόντων, ὡς καὶ ἐξ οἴνου ἢ ζύθου (μίγματος ὕδρανθρ. σωμάτων καὶ οἰνοπνεύματος) ἢ κονιάκ ἡραιωμένου πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν· 2) ἀναπνοὴν καθαροῦ ἀέρος, διὰ τῆς διαμονῆς ἐν δωματίοις εὐρυχωροῖς, εὐαέροις, προσηλίοις καὶ συνεχῶς ἀερίζομένοις, ὡς καὶ διὰ τῆς μεταναστεύσεως ἐν καιρῷ ἥλιος ἢ θέρος εἰς ὑγιεινὰς ἐξοχάς· 3) ἀσκήσιν ἀνάλογον τῶν δυναμέων τοῦ κάμνοντος, ποτὲ μὲν διὰ τῆς παθητικῆς κινήσεως καὶ ἄλλοτε διὰ τῆς ἐνεργητικῆς καὶ διὰ τῆς καταλλήλου μετριάσεως γυμναστικῆς μὴ προκαλούσης τὸν κάματον· 4) εὐθυμίαν, ἱλαρότητα καὶ τὴν παῦσιν τῶν κατὰ χρέως καὶ μάλιστα τῶν ἐξαντλουσῶν τὸ σῶμα αὐτοῦ· 5) ἐν καιρῷ θέρους ψυχρολousίαις διὰ σινδόνος ἢ σπόγγου βεβρεγμένου ἐν ψυχρῷ ὕδατι καὶ τῆς ἐπιτριβῆς τοῦ δέρματος διὰ χνοώδους ὑφάσματος (ὅσας οὐκ ἀντενδεδεικνύνται) καὶ μόναν ὅταν ἐπανέλθωσιν εἰς τὸ κατὰ φύσιν θαλάσσιον λουτρόν.

Φάρμακα δὲ παραινεῖ 1) τὸν σίδηρον καὶ μάλιστα τὰς εὐπέπτους αὐτοῦ σκευασίας (ὡς τὸν κιτρικόν, τρυγικὸν ἀπλοῦν ἢ μετὰ νάτρου, μηλικόν, γαλακτικόν (δίκην dragées Gélis et Conté), διαλελυμένον, τὸ σκχαρωμένον ὀξειδιον (ferr. oxydat. sacch.), τὸν ὑπανθρακικόν ἢ ἀνθρακικόν σκχαρώδη, τὸν πυροφωσφορικόν ἀπλοῦν (δίκην dragées, sirop et vin de Robiquet) ἢ μετὰ νάτρου, τὸν διαλελυμένον φωσφορικὸν σίδηρον (phosph. de fer sol. de Leras) κτλ.), ἐνεργοῦντα πιθανῶς τὴν αὐξήσιν τῆς αἵματοςφαιρίνης καὶ τὴν διάπλασιν ἀφθονωτέρων ἐρυθρῶν σωμάτων τοῦ αἵματος καὶ ἀντενδεδεικνύμενον ἐπὶ πυρετοῦ καὶ ἐπὶ δυσπεψιῶν καὶ παρέχει αὐτὸν ὑπαρχούσης ἀνορεξίας μετὰ τῶν πικρῶν, τῆς κίνσεως ἢ τῆς κινήσεως (ὡς fer. quiniū Anthoine), τοῦ ἀρωματικοῦ καλὰμου, γεντιανῆς, φλοιῶν πορτοκαλίων κτλ. (ὡς τὰ

παρεσκευασμένα φάρμακα sirop ferrugin Laroze, vin de quinquina ferrug. de Bernard), *παρχούσης διαρροίας*, μετὰ τοῦ κολόμβου καὶ τῶν βυρσοδεψικῆν ὕλην ἐχόντων πικρῶν (ὡς vin de Bellini ἐκ κίνας καὶ κολόμβου), εἰς χλωρίωσας νεάνιδας μετὰ τοῦ λευκώματος (ὡς liqueur de Laprade) ἢ μετὰ μαγγανέζιου (ὡς poudre gazeuse ferro-mangan. de Burin du Buisson), εἰς ἀρρρωθέντας ἐκ βαρέων νοσ., ἐν ἀρχῇ μὲν τὴν κίναν ἢ τὴν πεπτόνην (δίκην sirop et vin de peptone Catillon, ἢ δίκην peptones pepsiques de Chapoteaut) ἢ τὴν κόκκιν ἀπλὴν (ὡς vin de Mariani) καὶ μετὰ παγκρεατίνης (ὡς élixir Grez) ἢ τὸ κρέας (δίκην extr. carnis Liebig, élixir aliment. Ducro), ἐφεξῆς αὐτὸν μετὰ κίνας καὶ κρέατος (ὡς vin de Vial) καὶ ἐν καιρῷ θέρους αὐτὸν δίκην σιδηρούχων μεταλλικῶν ὑδάτων τοῦ Pyrmont, τοῦ Orezza, Spa κτλ. 2) τὸ ἐκ χύλισμα ἢ τὸ σεράπιον τῆς βύνης (extr. syrup. malti) καὶ τὴν διόστασιν, ἐνεργοῦντα τὴν διατήρησιν τῶν ὑπαρχόντων ιστῶν καὶ παρεχόμενα ἀπλᾶ (δίκην diastase de Baud) ἢ μετὰ πεψίνης (ὡς vin de pepsine et diastase de Chassaine) ἢ μετὰ γάλακτος (ὡς semouline de Dr. Trappistes) ἢ μετὰ παγκρεατίνης (ὡς pepsine Perret).

326 Rp. Ferr. citric. dr. ii.

Extr. chin. dr. i.

» valerian. dr. $\frac{1}{2}$.f. pilul. N° 60 D. 2-3 ἡμ.

328 Rp. Tinct. ferr. pomat.

» amar. aa. unc. $\frac{1}{2}$.

D. 2-3 κοχλ. μικρά.

330 Rp. Ferr. subcarbon unc. i.

Pulv. cort. cinnam. dr. i.

m. f. pulv. D. ὅσον αἰχμῆς.

327 Rp. Ferr. tartar.

Extr. taraxac aa. dr. i.

» gentian dr. $\frac{1}{2}$.f. pilul. N° 30 D. 1-2 ἡμ.

329 Rp. Ferr. lactic. dr. i.

Elaeosacch. calam. dr. $\frac{1}{2}$.

f. Pulv. xx. D. 2 τὴν ἡμ.

331 Rp. Ferr. carbon. sacch. dr. i.

Elaeosacch. aurant. dr. $\frac{1}{2}$.f. pulv. N^o xx. D. 2 τὴν ἡμ.

3. Λευκοκυτταραιμία ἢ λευχαιμία ὀξεῖα καὶ σχετική.

Ἡ ταχεῖα καταστροφή ἀριθμοῦ τινος ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος, ἢ παραγομένη κατὰ τὴν πορείαν λοιμωδῶν νοσ. καὶ ἄλλων ὀξέων πυρετωδῶν ἐκ τοῦ μιγέντος μετὰ τοῦ αἵματος τοῦ (ἐλαιογενῶν πυρετῶν, κοιλιακοῦ καὶ ὑποστροφίου τύπου, πυαιμίας) καὶ ἢ παρακλοουθουμένη ὑπὸ μετρίας αὐξήσεως τῶν λευκῶν σωματίων, μὴ δυναμένων νὰ τροποποιηθῶσι καὶ ἀντικαταστήσωσι τὰ καταστραφέντα ἐρυθρὰ κατὰ τὴν ἐναλλαγὴν τοῦ αἵματος, προκαλεῖ τὴν σχετικὴν καὶ παροδικὴν αὐξήσιν τῶν λευκῶν σωματίων καὶ ἐκλήθη (πρὸς διάκρισιν τῆς λευκοκυτταραιμίας

τῆς ὀξείας καὶ ἀληθοῦς, τῆς ἐπερχομένης μετὰ πᾶν γεῦμα καὶ κληθείσης ὑπὸ Virchow leucocythose) λευκοκυτταραιμία ὀξεία. Αὕτη σύμπτωμα οὖσα τῶν λοιμωδῶν καὶ πυρετωδῶν τούτων νόσων παρίσταται διὰ τῶν τυφοειδῶν φαινομένων, τῆς ἀχλύος δηλ. τῶν πνευματικῶν ἐνεργειῶν τῶν καμνόντων, τῆς τροποποιούσης τὴν εἰκόνα αὐτῶν. Κατὰ τῆς λευχαιμίας ταύτης ἐνδείκνυνται τὰ διαυρητικὰ καὶ ἀντισηπτικὰ μέσα πρὸς τὴν ἀπέκκρισιν τῆς δηλητηριώδους ὕλης τῆς προκαλεσάσης τὴν καταστροφὴν τῶν ἐρυθρῶν σωματίων, ὡς τὰ ἀφεψήματα τῆς κριθῆς, τὰ ἐμβρέγματα τῶν κυττάρων τοῦ ἄρτου, τ' ἀφεψήματα τῆς κίνης ἢ αἱ διαλύσεις τοῦ ἰεῖνικοῦ νάτρου, ὡς καὶ ὁ καθαρὸς ἀήρ, ὁ ἄφθονος ζωμὸς καὶ ὁ γενναῖος οἶνος πρὸς τὴν τροποποίησιν τῶν λευκῶν καὶ τὴν ἀντικατάστασιν τῶν καταστραφέντων ἐρυθρῶν.

4 Λευκοκυτταραιμία ἢ λευχαιμία χρονία καὶ ἀπόλυτος (Leucocythémie ou Leuchémie).

Ἡ βραδεία ἀλλὰ προοδευτικὴ καὶ ἀπόλυτος αὐξήσις τῶν λευκῶν σωματίων, ἡ παραγομένη ἐκ τῆς ὑπερπλαστίας (καὶ οὐχὶ τῆς ἐτεροπλαστίας τῆς ἀποτελούσης τὰ κακοήθη λεμφώματα) τῶν λεμφικῶν ὀργάνων (σπληνός, λεμφικῶν ἀδένων, μυελοῦ τῶν ὀστέων) καὶ ἡ παρακολληθούσα ὑπὸ τῆς κατὰ φύσιν τελουμένης καταστροφῆς καὶ ἐλαττώσεως τῶν ἐρυθρῶν, (ἐχόντων τότε ἀναλογίαν πρὸς τὰ πρῶτα ἐν ἀρχῇ ὡς οἱ ἀριθμοὶ 15 : 2 καὶ ἐφεξῆς : 1 λευκὰ, ἀντὶ τῶν κατὰ φύσιν ἀναλογούντων 400-1000 : 1) προκαλεῖ τὴν προοδευτικὴν καὶ ἀπόλυτον αὐξήσιν τῶν λευκῶν, τὴν λευκοκυτταραιμίαν ἢ λευχαιμίαν τὴν χρονίαν. Αὕτη δὲ ὡς σύμπτωμα τῆς ὑπερπλαστίας καὶ ἐξογκώσεως τοῦ σπληνός, συνεπεῖρ ἀνωμαλῶν καὶ μακροχρονίων διαλειπόντων πυρετῶν ἢ τραυμάτων αὐτοῦ (λευχαιμία σπληνικὴ ἢ σπληναιμία), ἢ τῆς ὑπερπλαστίας καὶ ἐξογκώσεως τῶν μεσεντερίων καὶ ἄλλων τοῦ σώματος λεμφικῶν ἀδένων, ἔνεκα πεπαλαιωμένης συρίλιδος ἢ χρονίας χοιραδώσεως καὶ φυματιώσεως (λευχαιμία λεμφικὴ ἢ λεμφαιμία), ἢ τῆς ἐρυθρᾶς ἢ φαιδρᾶς ὑπερπλαστίας τοῦ μυελοῦ τῶν ὀστέων, παρατηρηθείσης εἰς παιδᾶς πάσχοντας ῥαχίτιδα κτλ. (λευχαιμία μυελογόνος Neumann), ἐξαγγέλλεται ἐπὶ ἀτόμων ἐχόντων συνήθως ἡλικίαν 30-50 ἐτῶν, ἐν ἧ ἡ μορφήν ἀπλὴν ἢ σύμμικτον (δίκην σπληνολεμφαιμίας ἢ λεμφοσπληναιμίας) κατὰ μὲν τὴν α'. περιόδον διὰ τῆς μεγίστης ἐξασθενήσεως τοῦ σώματος, τῆς διαρροίας καὶ τῆς αἱμορραγίας ἀπὸ τῆς ῥινός, τοῦ δέρματος, τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος κτλ. κατὰ δὲ τὴν β'. περιόδον διὰ

τῆς ἐξογκώσεως τοῦ σπληνός, τῶν λεμφικῶν ἀδένων ἢ ἀμφοτέρων, διὰ τῆς ὠχρότητος ἢ λευκότητος τοῦ δέρματος, διὰ τῆς ζάλης καὶ σκοτοδινίας καὶ μελαγχολίας, διὰ τῶν συχνῶς ἐπαναλαμβανομένων αἱμορραγιῶν καὶ διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος καὶ τῆς εὐρέσεως τῆς ὑποξανθίνης ἐν τοῖς οὔροις τῶν καμνόντων. Τότε δὲ διαγιγνώσκεται ἀκριβῶς ἐν ἀρχῇ μόνον διὰ τῆς μικροσκοπικῆς ἐξετάσεως σταγόνος αἵματος, ἀναβλυζούσης τῇ διὰ βελόνης νύξει τοῦ μήλου τοῦ μικροῦ δακτύλου τῆς ἀριστερᾶς χειρός, ἀραιωθείσης ἢ μὴ μετὰ σταγόνος διαλύσεως κοινοῦ ἁλτος (1 : 100) καὶ ἐξετασθείσης ὑπὸ μεγέθυνσιν 300 διαμ.

Κατὰ μὲν τῆς σπληνικῆς λευχαιμίας ὁ Mosler συμβουλεύει τὴν θεικὴν κινίνην εἰς μεγάλας δόσεις (μέχρι 1—1 1/2 δρ. τὴν ἡμ.) ἢ τὸ ἔλαιον τοῦ εὐκαλύπτου, ἀπλοῦν ἢ μετὰ πιπερίνης, ὅπερ ἀντικαθιστᾷ τὴν σπαστικὴν ἐπὶ τοῦ σπληνός ἐνέργειαν τῆς κινίνης, καὶ τὸν σίδηρον πρὸς τροποποίησιν τῶν λευκῶν εἰς ἐρυθρὰ σωματία· ἔτι δὲ καὶ τὰ διὰ ψυχροῦ ὕδατος ἐπιθέματα ἢ καταιονήσεις τῆς σπληνικῆς χώρας κατὰ Bouillaud καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἡλεκτρισμοῦ κατὰ Botkin, ἔχοντα καὶ αὐτὰ ἐνέργειαν σπαστικὴν ἐπὶ τοῦ ὀργάνου τούτου. Κατὰ τῆς λεμφικῆς λευχαιμίας ποτὲ μὲν τὰς δι' ὑδραργυροῦ χυλοῦ ἀλοιφῆς ἐπιτριβὰς, τὴν κινίνην καὶ τὸν σίδηρον, ποτὲ δὲ σταγόνας τινὰς (1—5 τὴν ἡμ.) διαλύσεως Φοβλήρου μετὰ πικροῦ βάμματος (ἀνὰ ἴσα μέρη) καὶ εἴτα τὴν ἀνω περιγραφείσαν θεραπείαν καὶ τὴν θρεπτικὴν τροφὴν καὶ δίαιταν.

332 Rp. Ol. eucalypt. dr. i.

Piperin. scr. iv.

Chinin. muriat dr. 1/2

Cer. alb. q. s. f. Pilul. 90

D. τρεῖς τῆς ἡμ. ἀνὰ 3—5

333 Rp. Chinin. sulphar. dr. 1/2

Acid. sulphur. dl. scr. i.

Aq. cinnam.

Syrup. simpl. aa. unc. i.

D. κατὰ μικρὰ κοχλ.

κατὰ τὴν β'. περίοδον πρὸς ἐλάττωσιν τοῦ ὕγκου τοῦ σπληνός καὶ τῆς παραγωγῆς ἀφθόνων λευκῶν σωματίων τοῦ αἵματος ἐνδείκνυνται αἱ εἰς τὸ παρέγχυμα τοῦ ὀργάνου τούτου ἐνέσεις διὰ διαλύσεως ἐκχυλίσματος ἐρυσιβάδους βρίζης ἢ καὶ διὰ σταγόνων διαλύσεως Φοβλήρου.

5. Χλωρίαισις ἢ ὀλιγοχροιαίμια.

Εἰς τὰς ἀδυνάτους καὶ ἀβροδιαίτους νέας, τὰς ἀνατρεφόμενας εἰς πόλεις διὰ τῆς προώρου ἀναγνώσεως μυθιστορημάτων, ἐπιδρώντων ἐπὶ τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν, ἀνευ τῆς δεούσης ἀσκήσεως τοῦ σώματος, καὶ τὰς ἐχούσας πρωϊότερον ἢ καὶ ὀψιαιότερον τὴν ἐμμηνον ροήν, παρατηρεῖται κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἡβης (13—18 ἐτ.), ἐνεκα

τῆς τελουμένης τότε μεγάλης ἀναπτύξεως τῶν γεννητικῶν αὐτῶν ὀργάνων, κώλυσις τῆς διαπλάσεως καὶ ἐπομένως ἐλάττωσις (καὶ οὐχὶ μεγαλειτέρα καταστροφή) μέχρι τοῦ $\frac{1}{2}$ ποσοῦ τῶν φύσει εἰς ταύτας ὀλίγων ὑπαρχόντων ἐρυθρῶν σωμάτων τοῦ αἵματος καὶ ταύτοχρόνως ἀτέλεια τῆς διαπλάσεως καὶ ἐπομένως ἐλάττωσις (καὶ οὐχὶ ἀπώλεια) μέχρι τοῦ $\frac{1}{3}$ ποσοῦ τῆς ἐν τῇ αἵματοσφαιρίνῃ ὑπαρχούσης χρωματιστικῆς ὕλης τοῦ αἵματος· τούτων δ' ἕνεκα ἐπέρχεται εἰδικὴ ὥχροπράσινος χρωσις τοῦ δέρματος καὶ τῶν βλεννογόνων ὤντων αὐτῶν καὶ πᾶνθ' ὅσα παρομαρτοῦσιν εἰς τὴν ὀλιγαίμιαν φαινόμενα, κληθεῖσα ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων *χλωρίαισι* καὶ νῦν *ὀλιγοχρῶραιμία*, πρὸς διάκρισιν τῆς χρονίας ὀλιγαίμιᾶς τῆς ὑπολευκοματώδους μετ' ἐλαττώσεως ἀμφοτέρων τῶν στερεῶν συστατικῶν τοῦ αἵματος, τῆς ἀπαντώσεως κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον τῆς κηύσεως εἰς τὰς ἐγκύους, καὶ κληθείσης ἐσφαλμένως *ψευδοχλωρίαισεως*.

Πρὸς προφύλαξιν ὁ ἱατρός ὀφείλει νὰ συμβουλεύσῃ τοὺς γονεῖς· 1) νὰ μεριμνῶσι περὶ τῆς ἐπιμελημένης ἀνατροφῆς τῶν θυγατέρων αὐτῶν, ἀπαγορεύοντες τὴν κατὰ κόρον ἀνάγνωσιν τῶν μυθιστορημάτων, τὰς συγνὰς καὶ παρατεταμένους νυκτερινὰς συναναστροφὰς καὶ ἀντ' αὐτῶν εἰσάγοντες τὴν περὶ τοῦ ῥάπτειν, κεντᾶν, πλέκειν, παίζειν τὸ κλειδοκύμβαλον, φροντίζειν τὰ τῆς οἰκίας ἀπασχόλησιν τοῦ πνεύματος καὶ ἀσκησιν τοῦ σώματος καὶ ἐν καιρῷ θερούς τὸν εἰς ἐξοχὰς βίον ἢ τὰ θαλάσσια λουτρά, ὅπως δι' αὐτῶν ἀπομακρύνωσι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀναπτύξεως τῶν ὀργάνων τοῦ γένους τὴν ἐπὶ τοσοῦτον βαρέως δρῶσαν φαντασίαν τῶν ὄντων τούτων· 2) νὰ αἰρῶσι τὰ αἷτια τῆς ἐξασθενήσεως τοῦ σώματος αὐτῶν, τὴν ἐξ ἔρωτος μελαγχολίαν, τὴν ἐκ νοσταλγίας θλίψιν κτλ. διὰ ταξιδίων καὶ τινων ἀγαθῶν διασκεδάσεων· 3) νὰ ἐποπτεύωσι τὰ τῆς τροφῆς τούτων, διατάσσοντες τὴν πρωίαν γάλακ, τὴν ἡμέραν κρέας ὅπως δὴποτε παρεσκευασμένον καὶ μάλιστα ἐφθὸν (*beafteak*) χυμῶδες καὶ οὐ ξηρὸν καὶ ὀλίγον οἶνον, μὴ ἐπιτρέποντες τὴν καθ' ὅλας τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας ἐδωδὴν γλυκισμάτων καὶ ἐκριζύοντες τὴν κακὴν ἐξίν νὰ λαμβάνωσιν ὄξος, ἀσβεστον, χῶμα ὅπως γείνωσι λεπτοφυεῖς καὶ εὐαίσθητοι. "Ἀμα δὲ ἡ νόσος ἀναπτυχθῇ, ἀναγράφει πρὸς αὐξήσιν τῆς ἐν τῇ αἵματοσφαιρίνῃ χρωστικῆς ὕλης τοῦ αἵματος, ἐκ τε τῆς συστάσεως αὐτῆς καὶ ἐξ ἀναλογίας πρὸς τὴν αὐξήσιν τῆς χλωροφύλλης τῶν φυτῶν κατὰ τὰ πειράματα τοῦ Gubler, τὸν σίδηρον εἰς διπλὰ ἢ τριπλάσιαν τῆς συνήθους δόσιν καὶ μάλιστα τὸν θει-

κὸν μετ' ἀνθρακικοῦ κάλεως δίκην καταποτίων κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Blaud καὶ Adorne (διότι ἐνεργεῖ πιθανῶς καὶ διὰ τοῦ κάλεως ὡς συστατικοῦ τῶν σωματίων τούτων) ἢ δίκην σεραπίου (ὡς Sirop chalıbé τοῦ Willis) καὶ μετ' ἀνθρακικοῦ νάτρου δίκην καταποτίων (ὡς pilules τοῦ Vallet καὶ Niemeyer), τὸν ἀναχθέντα δι' ὕδρογόνου δίκην κόνεως ἢ τραγήματος κατὰ Quevenne, καὶ αὐτὸν τὸν κιτρικὸν, τὸν γαλακτικὸν καὶ τὸν διαλελυμένον· καὶ ἐὰν ἡ ὀλιγοχρoιαιρία ὑπάρχῃ μετὰ ὑστερικῶν φαινομένων παραινεῖ τὸν ναρδικὸν ἢ μετ' ἐκχυλίσματος νάρδου σίδηρον, μετὰ παλμῶν τῆς καρδίας συνάπτει αὐτὸν μετὰ τῆς κόνεως φύλων δακτυλίτιδος κατὰ Andral, μετὰ γαστρικῶν φαινομένων προτιμᾷ τὴν ὑπὸ Dorvault συστατομένην κόνιν τῆς Μασσαλίας ἢ τὸ σιδηροῦχον ὕδωρ τοῦ Trousseau ἢ τὸ ἀεροφόρον σιδηρ. ὕδωρ τοῦ Colombat, μετὰ στεγνώσεως τῆς κοιλίας παρέχει τὸν τρυγικὸν σίδηρον μετὰ τρυγικοῦ κάλεως (δίκην sirop ou pilules de Mialhe) ἢ τὸν πρωτοξάλικὸν σίδηρον τοῦ Girard ἢ τὸν κιτρικὸν μετὰ μαγνησίας (δίκην sirop de Corput), τέλος μετὰ δυσμηνorrhοίας ἢ καὶ ἀμηνorrhοίας συνιστᾷ τὰ καταπότια τοῦ Hooper, καὶ τὰς κόνεις Fouquier.

334 Rp. Ferr. sulphur.

Kal. carbon aa dr ii.

Gum. dragac. Syrup aa. q. s.

f. pilul. 60 D (Blaud.)

336 Rp. Ferr. sulphur.

Natr. carbon. aa. dr. ii.

Mel. dr. i. Syrup. q. s.

f. pilul. N° 60 D. (Vallet)

338 Rp. Ferr. sulphur.

Natr. carbon. aa. dr. ii.

Mel dr. i. f. pilul. 60.

D. 4—10 ἡμ. (Bouchardat)

340 Rp. Ferr. sulphur.

Kal. carbon. aa. dr. ii.

Chinin. sulphur. gr xv.

Extr. valerian dr $\frac{1}{2}$.

f. pilul. 60 D. 4—4 ἡμ.

342 Rp. Ferr. subcarbon

Terr. catechou aa. dr. i.

Sacch. q. s f. pulv 20 (Mars)

344 Rp. Ferr. sulphur.

Natr. carbon. aa. dr. ii.

Myrrh. pulv. dr. i.

f. pilul. N° 60 D. (Ph B)

335 Rp. Ferr. sulphur.

Kal. carbon. aa. dr. i.

Gumm. Syrup. aa q. s.

f. Pilul 30 D. (Adorne).

337 Rp. Ferr. sulphur.

Natr. bicarbon. aa. dr. ii.

Syrup. q. s. f. pilul 60.

D. 6 τὴν ἡμ. (Niemeyer)

339 Rp. Ferr. reduct p hydrog dr. i.

Chocolat. ἢ Sacch. dr. vi.

f. pastil. ἢ dragées 60.

D. (Quevenne)

341 Rp. Pulv. f. digit. gr. iii.

Limat. ferr. dr i.

Lactucar scr. i.

Mel dep. q. s.

f. pilul. 30 D. (Andral)

343 Rp. Tartar. ferr. potass. gr. iii.

Aq. gazos unc. viii.

D. κατὰ τὰ γεῦμα (Trouss.)

345 Rp. Ferr. sulphur dr. ii.

Crocc. orient. dr. i.

Myrrh. pulv. scr i.

f. pilul. N° 60 D. (Hooper).

Σὺν τούτοις παραγγέλλει θρεπτικὴν τροφήν, καθαρὸν ἀέρα, ἄσκησιν καὶ ψυχρολουσίας τοῦ σώματος κατὰ τὸ θέρος, ὡς καὶ αὐτὰ τὰ μεταλλικὰ ὕδατα τοῦ Orezza (Κορσικῆς), τοῦ Spa (Βελγίου), Passy (Νομ. Σηκουάνης), Pyrmont (Νομ. Βεσφαλίας), Forges (Νομ. Ροδανού), τοῦ Franzensbad (Βοημίας).

6. Προοδευτικὴ καὶ κακοήθης ὀλιγαίμια.

Εἰς τὰς πτωχὰς, τὰς πλεονάκεις τεκούσας καὶ ἀφθόνας αἱμορραγίας ὑποστάσας ἢ τοὺς πένητας, τοὺς εἰς βαρέα ἔργα ὑποβληθέντας καὶ ὑπὸ ὀλίψεων κατατακέντας, παρατηρεῖται ἐλάττωσις τοῦ ποσοῦ τοῦ αἵματος συνυπάρχουσα μετ' ἐλάττωσεως τοῦ ποσοῦ τῶν ἐρυθρῶν σωματίων αὐτοῦ (1:128) (ὀλιγοκυτταραιμία), ἀληθοῦς μικρότητος τῆς διαμέτρου αὐτῶν (μικροκυτταραιμία) καὶ ἐλάττωσεως τῆς ἐν τῇ αἱματοσφαίρῃ ὑπαρχούσης χρωματιστικῆς ὕλης τούτων (ὀλιγοχροαίμια), καὶ ἐκλήθη προοδευτικὴ κακοήθης ὀλιγαίμια. Κατ' αὐτὴν οἱ ἄρρωστοι ὥχροι, βασανιζόμενοι ὑπὸ πάντων τῶν νευρικῶν φαινομένων τῆς χλωρίσεως, ἔχουσιν ἀνορεξίαν, διάρροϊαν ἀκατάσχετον, οἰδήμα τῶν κάτω ἄκρων καὶ τοῦ προσώπου ἀνευ λευκωματουρίας, αἱμορραγίας ἀπὸ τῶν ἀγγείων τῆς λεπτῆς μήνιγγος τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἀπὸ τῶν ἀγγείων τῆς θηλῆς τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς τοῦ ὀφθαλμοῦ (προκαλούσας τὴν ἀμβλυωπίαν καὶ παῦσιν τῆς ὁράσεως) καὶ ἀπὸ τῆς ῥινός, τῆς ὑστέρας καὶ τοῦ δέρματος δίκην πετεχειῶν κηλίδων, πυρετὸν βαθμυδὸν αὐξοῦντα μέχρις 120 σφυγμῶν καὶ 39—40° θερμότητος καὶ ἐκλείποντα περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου, ἀντικαθιστῶμενον διὰ τῆς συμπτώσεως, καὶ μολονότι αἰσθάνονται κατὰ πάσαν ὀρθοστασίαν μεγίστην ἐξασθένησιν τῶν δυνάμεων, σκοτοδινίαν καὶ δύσπνοιαν, παριστῶσιν ἐν τούτοις εἶδος τι εὐσαρκίας τοῦ σώματος οἰδαλέας, μὴ ἀπαντώσης εἰς τὴν χλωρίασιν καὶ σπανίως γίνονται σκελετόμορφοι.

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει συμπτωματικῶς κατὰ τῆς διαρροίας πάντα τὰ πικρὰ ἐνέχοντα βυρσοδεψικὴν ὕλην φάρμακα καὶ ἰδίως τὴν βυρσοδεψικὴν κινίνην, καθὼς καὶ κατὰ τῶν αἱμορραγιῶν τὸν ὑπερχλωριούχον σίδηρον. Κατὰ δὲ τῆς νόσου τὸν θεϊκὸν σίδηρον, τὸν κιτρικόν, τὸν ἀνθρακικόν ἢ τὸν δι' ὕδρογόνου εἰς μεγάλας δόσεις ὡς εἰς τὴν χλωρίασιν· σὺν τούτοις τὸν καθαρὸν ἀέρα εἰς ἐξοχὰς, τὴν ἄσκησιν τοῦ σώματος διὰ παρατεταμένων ἐκδρομῶν, τὴν θρεπτικὴν τροφήν καὶ εἰ δυνατόν τὴν ἀλλαγὴν τοῦ κλίματος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς λιπώδους ἐκφυλίσεως τῆς καρδίας, ὥστε τὰ πάντα εἶσιν ἀνωφελῆ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΑΛΛΟΙΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΙΜΟΦΟΡΩΝ ΑΓΓΕΙΩΝ

Αἱ ἀλλοιώσεις τῆς θρέψεως τῶν τοίχων τῶν αἰμοφόρων ἀγγείων, προκαλοῦσαι τὴν εὐράγειαν αὐτῶν καὶ τὴν πρὸς αἱμορραγίας διάθεσιν, εἰσὶ ποτὲ μὲν συγγενεῖς, παραγόμεναι ἐκ διαμαρτίας περὶ τὴν διὰ πλασιν τῶν ἀγγείων (ὕποπλαστίας) αὐτῶν, ἥτοι ἀσυνήθους ἐπιπολαίας θέσεως, καταφανοῦς λεπτότητος τῶν τοίχων καὶ μεγάλης στενωσεως τοῦ ὀφθαλμοῦ τούτων) καὶ ἐκ συνήθους αὐξήσεως τοῦ ποσοῦ τοῦ κυκλοφοροῦμένου ἐν τούτοις αἵματος (πληθώρας, δηλ. πληθωρικῆς καὶ αἱματώδους διαθέσεως τῶν καμνόντων), ἀποτελοῦσαι τὴν αἱμορροφιλίαν (φιλίαν πρὸς αἱμορραγίας), ποτὲ δὲ εἰσὶν ἐπικτητοὶ προερχόμεναι ἐξ ἐλλείψεως παραλαβῆς θρεπτικῶν τινῶν τροφῶν (πρασίνων χόρτων καὶ λαχάνων ἐνεχόντων ἄφθονα ἄλλατα καλίου, ἀναγκαίου πρὸς τὴν κατὰ φύσιν αἱματοποίησιν καὶ τὴν κατὰ φύσιν θρέψιν τῶν ἰστών) ἢ ἐξ ἀγνώστων αἰτιῶν τροποποιούντων τὴν ποιότητα τοῦ αἵματος (ἢ ἰδιοπαθὲς ἐξ ἐλλείψεως τροφῶν, ἢ συμπτωματικὴ ἐκ βαρέων νοσ.), ποιῶσαι τὸ σκροβοῦτον ἢ τὴν πορφύραν καὶ νόσον τοῦ Werlhof.

1 Αἱμορροφιλία (Haemorrhophilia).

Τὰς συχνάκις καὶ ἐξ ἐλαχίστης ἀφορμῆς εὐκόλως παρισταμέναις καὶ διὰ τῆς προόδου τῆς ἡλικίας ἤττον συχνῶς ἐπανερχομέναις ἀφρόνους αἱμορραγίας τῶν ἐπιπολαίων καὶ τῶν βαθύτερον κειμένων ὀργάνων, τὰς παραγομένας ἕνεκα τῆς συγγενεῖς δυσαναλογίας τῆς ὑπαρχούσης μεταξὺ τοῦ παρὰ φύσιν στενωτέρου διαπλασθέντος ὀφθαλμοῦ τῶν ἀγγείων (ὕποπλαστίας), τῶν ἐχόντων λεπτοτέρους τοίχους, καὶ τῆς ποσότητος τοῦ κυκλοφοροῦμένου ἐν τούτοις αἵματος (πληθώρας), τῆς αὐξανούσης τὴν πίεσιν καὶ προκαλούσης τὴν ῥήξιν αὐτῶν, καὶ τὰς ἀναπτυσσομένας ἐκ κληρονομίας εἰς τὰ τέκνα καὶ μάλιστα τὰ ἄρρενα μητρὸς αἱμορροφικῆς ἢ ἐξ ἄλλων αἰτιῶν εἰς τὰ τέκνα ὑγιῶν γονέων καὶ δυσκόλως παυούσας, ἐκάλεσαν αἱμορροφιλίαν. Τότε δὲ τὰ πάσχοντα ταῦτα παιδία ἢ καὶ νέα τὴν ἡλικίαν ἄτομα, ὅτε μὲν ἐξ ἐλαχίστων τραυματικῶν αἰτιῶν (δηγμάτων βδελλῶν, ἀμυγῶν, σικυῶν, ἐξαγωγῆς ὀδόντος, κεν-

τήματος βελόνης, θλίψεως τῶν μαλθακῶν μορίων) ἔχουσιν αἱμορραγίαν ἄφθονον, δυσκόλως παύουσιν, εἰ καὶ τὰ ῥηθέντα αἵτια εἰς ἄτομα ὑγιᾶ ἔλαχίστην ἢ οὐδεμίαν ἡδύναντο νὰ προκαλέσωσιν αἱμορραγίαν (**τραυματικὴν**). Ἄλλοτε ἐξ ἄλλων μὴ τραυματικῶν αἰτίων (μεγάλῃς θερμότητος, ἰσχυρῶν συστολῶν τῆς καρδίας) αἰσθάνονται ἐν ἀρχῇ θερμότερον καὶ ἐρυθρότερον τὸ πρόσωπον καὶ μάλιστα τὰς παρειάς, κεφαλαλγίαν, σκοτοδινίαν, καὶ ἀμέσως ἔχουσιν ἄφθονον αἱμορραγίαν ἀπὸ τῆς ῥινὸς ἢ ἄλλων βλεννογόνων ὑμένων, μὴ παύουσιν ἀλλ' εἰς προφανῇ κίνδυνον ἐμβάλλουσιν τὴν ζωὴν αὐτῶν (**αὐτόματον ἢ πληθωρικὴν**). τότε δὲ τὸ ἐξαγγιζόμενον αἷμα οὐδέποτε ἐκχέεται κατὰ ὤσεις καὶ ὑπὸ ἀκτίναν, ὡς τὸ ἐξαγγιζόμενον ἐκ τῶν ἀρτηριῶν, ἀλλὰ ῥέει οἷον ἐκ πόρων σπύγγου, ὡς τὸ ἐξαγγιζόμενον ἐκ τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων, διαρκεῖ μακρὸν χρόνον ἕνεκα τῆς ὑπινώσεως τοῦ αἵματος, τῆς μὴ ὁρμώσεως αὐτοῦ καὶ τῆς μὴ ἀπορράξεως τοῦ ῥήγματος τοῦ ἀγγείου διὰ τοῦ ὁρόμβου τούτου· καὶ ποτὲ μὲν ῥέει πρὸς τὰ ἐξω ἀπὸ τῶν ἀγγείων τῶν ἐπιπολαίων ὀργάνων, τῶν βλεννογόνων ὑμένων καὶ τοῦ δέρματος (**ἐπιπόλαιον**), ποτὲ δὲ κατατίθεται εἰς τὸν παρένθετον ἰσθμὸν τῶν βαθύτερον κειμένων ὀργάνων, τοῦ ὑποδορείου καὶ τῶν σπλάγχνων (**παρένθετον**). Καὶ μετὰ τὴν αἱμορραγίαν τὰ ὄντα ταῦτα γίνονται ὀλιγαίμα ἐπὶ τινὰ χρόνον καὶ ἔχουσι πάντα τὰ φαινόμενα τῆς χρονίᾳς ὀλιγαϊμίας, εἴτα, ταχέως ἀντικαθισταμένης τῆς ἀπωλεσθείσης ποσότητος τοῦ αἵματος, γίνονται πληθωρικὰ, δύνανται νὰ πάθωσιν ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων συστολῶν τῆς ἑαυτῶν καρδίας ὑπερτροφίαν αὐτῆς ἢ νὰ ὑποστῶσιν ἐκ νέου ἐτέραν αἱμορραγίαν μὴ παύουσιν ἀλλὰ διακόπτουσιν τὸν βίον αὐτῶν.

Πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τῆς νόσου ταύτης ὁ ἰατρός, εἰ καὶ μὲχρι τοῦδε ἀγνοεῖ τὰ παραγωγικὰ αἵτια τῆς περὶ τὴν διάπλασιν τῶν ἀγγείων διαμαρτίας τῶν ὄντων τοῦτων, ἐπειδὴ ὅμως ἡ διαμαρτία αὕτη μεταδίδεται εἰς τοὺς ἐπιγόνους (καὶ κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Grandidier ἄνδρες οἰκογενεϊᾶς αἱμορροφικῆς πάσχοντες αἱμορροφίαν καὶ συζευχθέντες μετὰ γυναικῶν ὑγιῶν γεννῶσι τέκνα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑγιᾶ ἢ κατὰγόμενοι ἐξ αἱμορροφικῆς οἰκογενεϊᾶς ἀλλὰ μὴ πάσχοντες καὶ συζευχθέντες μετὰ γυναικῶν ὑγιῶν γεννῶσι τέκνα ἀεὶ ὑγιᾶ· καὶ γυναικες αἱμορροφικῆς καταγωγῆς πάσχουσαι αἱμορροφίαν καὶ συζευχθεῖσαι μετὰ ὑγιῶν τίκτουσι τέκνα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ αἱμορροφικὰ ἢ μὴ πάσχουσαι καὶ συζευχθεῖσαι μετὰ ὑγιῶν ἀποκτῶσι τέκνα ἄνευ ἐξαιρέσεως αἱμορροφί-

λικά) ὀφείλει νὰ συμβουλευέσῃ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ψηφίσῃ ἴδιον νόμον (περὶ τοῦ ὁποίου δυστυχῶς οὐκ ἐμερίμνησε μέχρι τοῦδε τὸ Ἱατρο-συνέδριον), δι' οὗ 1) ν' ἀπαγορεύηται ὁ γάμος εἰς γυναικας αἰμορροφιλικῆς καταγωγῆς πασχούσας ἢ μὴ αἰμορροφιλίαν καὶ εἰς ἄνδρας αἰμορροφιλικῆς οἰκογενείας (υἱοὺς) πάσχοντας τὴν νόσον ταύτην· 2) ν' ἀκυρώται ὁ γάμος εἰς ἄτομα ὑγιῶς μὲν ἔχοντα ἀλλ' ἀποκτήσαντα τέκνον αἰμορροφιλικόν, διότι τὴν συγγενῇ ταύτῃ αἰμορροφιλίαν θὰ πάθωσι καὶ τὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ γάμου τούτου τέκνα· καὶ μετὰ τὸν θάνατον ἐνὸς τῶν συζύγων 3) νὰ μὴ ἐπιτρέπηται νέος γάμος, ἐάν τὰ τέκνα τοῦ πρώτου γάμου ἦσαν αἰμορροφιλικά ἐκ κληρονομίας, εἰς τὴν ἐπιζῶσαν μητέρα καὶ ἐάν τὰ τέκνα τοῦ πρώτου γάμου ἦσαν αἰμορροφιλικά ἐξ ἀγνώστων αἰτίων καὶ εἰς τὴν ἐπιζῶσαν μητέρα καὶ εἰς τὸν ἐπιζῶντα πατέρα. Σὺν τούτῳ, ἐάν ποτε συναντήσῃ εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν τέκνον πάσχον αἰμορροφιλίαν, πρέπει νὰ καταστήσῃ προσεκτικούς τοὺς ἀναδεχθέντας τὴν ἀνατροφὴν ἢ τοὺς γονεῖς 1) νὰ προφυλάσσωσι αὐτὰ μέχρι τῆς ἡλικίας 20 ἐτῶν ἀπὸ παντὸς καὶ τοῦ ἐλαχίστου τραύματος, καὶ ἐν μεγίστῃ ἀνάγκῃ (ὣν ἡσκημένος ἱατρός διορίζει) νὰ ἐπιτρέπῃ τὸν δαμαλισμὸν ἢ ἄλλην τινα χειρῆσιν, ἀφοῦ ὧσι πρόχειρα πάντα τὰ αἰμοστατικά μέσα κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς· 2) νὰ ὑποχρεώσωσι τοῦτο μετὰ τὸ 20 ἔτος τῆς ἡλικίας τοῦ νὰ μὴ ἀκολουθήσῃ ὡς ἐπάγ γελμα τὸ μηχανικὸν ἢ στρατιωτικόν, διότι πᾶς αἰμορροφιλικὸς πρέπει νὰ ἐξαιρῇται τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρέωσης· 3) νὰ κανονίσωσι τὴν δίαιταν αὐτοῦ ὥστε νὰ ἀποφύγῃ τὴν πληθώραν τοῦ αἵματος, μὴ ἐπιτρέποντες τ' ἄφθονα ποτὰ καὶ μάλιστα τὰ διεγερτικά, τὸν οἶνον, καφὲ, τσίον, ὡς καὶ τ' ἄφθονα φαγητὰ, ἀπαγορεύοντες τοὺς ὑπερμέτρους σωματικούς κόπους καὶ τὰς πνευματικὰς συγκινήσεις καὶ συνιστῶντες τὰς λειμονάδας, τὰ ὀλίγα καὶ εὐπεπτα φαγητὰ, ὡς τὸ γάλα, καὶ τὰς ψυχρολουσίας· 4) ὑπαρχούσης πληθώρας αἵματος καὶ ἐρυθρότητος τοῦ δέρματος νὰ μὴ παρέχωσι σιδηροῦ χαφάρμακα ἀλλὰ νὰ μεριμνῶσι περὶ τῆς εὐκοιλιότητος διὰ καθαρσίων καὶ περὶ τῆς στύ-

ψεως τῶν ἀγγείων τοῦ δέρματος διὰ ψυχρῶν λουτρῶν μετὰ ὅξους ἢ βυρσοδεψικῶν ὑλῶν.

Ἄμα δὲ παρασταθῇ αἱμορραγία, εἴαν μὲν αὕτη ᾗ ἐπιπόλαιος καὶ τραυματικὴ ἐπὶ τραυμάτων μικρῶν τελεῖ τὸν καυτηριασμόν αὐτῶν διὰ χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου ἢ ὑπερχλωριούχου σιδήρου ἢ διὰ τῶν ἐπιθεμάτων πάγου πρὸς θρόμβωσιν τοῦ αἵματος καὶ εἴτα τὴν πίεσιν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας διὰ τῶν πωμασμάτων ἢ πιέστρων πρὸς παύσιν τῆς αἱμορραγίας, ἐπὶ τραυμάτων γραμμοειδῶν τὴν περιειλάδα βαφὴν τοῦ τραύματος καὶ εἴτα τὴν πίεσιν· καὶ ἐσωτερικῶς ἀναγράφει τὸ ἐκχύλισμα τῆς ἐρυσιβάδους βρίζης ἢ τὴν ἐργοτίνην καὶ αὐτὸν τὸν ὀξικὸν μόλυβδον ἢ ἐπὶ τραυμάτων τῶν οὐλῶν τὸ χρωμικὸν ὀξύ καὶ τῶν φακνίων τὸ διὰ χρυσοῦ ἢ ἀργύρου πώμασμα. Ἐὰν αὕτη ᾗ ἐπιπόλαιος καὶ πληθωρικὴ, καὶ ὁ ἄρρωστος ἔχῃ σφυγμὸν πλήρη καὶ σκληρὸν, πρόσωπον κατέρυθρον, ὀφθαλμοὺς ἐνεμένους, οὐδόλως παύει αὐτὴν πρὸς πρόληψιν τῶν ἀποπληκτωδῶν αἱμορραγιῶν τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων, ἀλλ' ἀναγράφει τὸ θεικὸν νάτρον, τὰ φύλλα τῆς σέννης, τὴν σάκχα τῶν ὀξυφονίκων καὶ αὐτὰ τὰ ἐγγύματα τῆς δακτυλίτιδος, καὶ μόνον ὅταν οὗτος ἔχῃ σφυγμὸν μικρὸν, πρόσωπον ὠχρὸν τελεῖ ταχέως τ' ἂν ῥηθέντα ἔσχαυμα μέσα πρὸς τὴν παῦσιν τῆς αἱμορραγίας, πρὶν ἢ ἐπέλθῃ ἡ ἐξ αὐτῆς ὑπίνωσις τοῦ αἵματος, ἢ μὴ εὐκόλος θρόμβωσις αὐτοῦ καὶ ἡ βραδύτης τῆς παύσεως τῆς αἱμορραγίας. Ἐὰν τέλος αὕτη ᾗ παρένθετος καὶ πληθωρικὴ, παρισταμένη δίκην αἱματώματος, συνιστᾷ τὴν πίεσιν, καὶ τὴν ἐπίθεσιν ὀθονίων βεβρεγμένων ἐν γουλαρδίῳ ὕδατι καὶ ὅταν ἀναφανῇ γάγγραινα τελεῖ τὴν σχάσιν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς καυτηριασθείσης διὰ καυστικοῦ κάλεως χώρας. Μετὰ τὴν παῦσιν τῆς αἱμορραγίας παραινεῖ συμπτωματικῶς τὴν κίναν μετὰ ζωμοῦ, τ' ἀναληπτικὰ καὶ ἐν ἀφύκτῳ ἀπωλεῖα τὴν μετὰ γιγισιν, ὡς καὶ τὴν ἀπόλυτον ἡσυχίαν τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος, τὴν ὀρίζοντιον ἢ ἀνάρροπν τῆς κεφαλῆς θέσιν, τὴν ἀποφυγὴν θερμῶν καλυμμάτων ἢ τροφῶν καὶ τὰ ὑπόξινα ποτά. Καὶ κατὰ τῶν συμπλοκῶν μετὰ τοῦ ρευματισμοῦ ἀναγράφει τὰ ναρκωτικὰ χρίσματα καὶ ἀποφεύγει τὰ δι' ὕδραργύρου φάρμακα.

- 346 Rp. Extr. secal. corn dr. $\frac{1}{2}$. 347 Rp. Plumb. acet. gr. iii.
 » chin etratanh. aa. dr. i. Morph. mur. gr. i.
 f. pilul 15. D. κατὰ 3ωρ. Sacch. alb. q.s.f. pulv. 10 D.
 348 Rp. Natr. sulphur. unc. i. 349 Rq. Acid. chromic. dr. i.
 Aq. font unc. iv. Syr. unc. i. Aq. fontan. dr. ii.
 D. κατὰ καθ' ὥραν. D. πρὸς ἐπίχεισιν τῶν οὐλῶν

2. Σκορβούτον (Scorbut).

Τὰς ἐκ μικρᾶς ἀφορμῆς εὐκόλως παρισταμένας φλεγμονώδεις αἱμορραγίας τῶν ἐπιπολαίων καὶ βαθυτέρων ὀργάνων, τὰς παραγομένας ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τῆς παραλαβῆς τῶν εἰς τὰ πράσινα χόρτα ὑπαρχουσῶν, εὐκόλως ἀποσυντιθεμένων καὶ ἀφομοιούμενων καὶ πρὸς τὴν διάπλασιν τῶν κυττάρων τῶν ἰστῶν χρησίμων ἐνώσεων τοῦ κάλειος (καὶ μάλιστα τοῦ ἀνθρακικοῦ Garrod), τῆς ἐπιπλήτου ἐλαττώσεως τῆς διαπλάσεως τῶν ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος (ἀποτελούσης τὴν σκορβουτικὴν ὀλιγοκυτταριμίαν ἢ καχεξίαν) καὶ τῆς ἀλλοιώσεως τῆς θρέψεως τῶν μυῶν καὶ λοιπῶν ἰστῶν τοῦ σώματος (προκαλοῦσης τὴν ἐλάττωσιν τῆς πρὸς τὰ ἐξωτερικὰ ἐρεθίσματα ἀντιστάσεως τῶν ἰστῶν αὐτῶν), καὶ τὰς παρισταμένας εἰς πολλοὺς, ὑποβαλλομένους εἰς τὰ αὐτὰ αἴτια καχεκτίας, δίκην ἐπιδημιῶν καὶ εὐκόλως καταπανούσας, ἐκάλεσαν σκορβούτον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ πάσχοντες, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ νέοι ἢ ἄνδρες, ἐν τῇ α'. περιόδῳ ἔχουσι τὰ τῆς καχεξίας φαινόμενα, ἥτοι τὴν κόπωσιν τοῦ σώματος αὐξανομένην εἰς πᾶσαν κίνησιν καὶ παρακολουθουμένην ὑπὸ βρυμματοειδῶν πόνων τῶν τῆς βουλήσεως μυῶν, εὐαισθησίαν εἰς τὸ ψῦχος καὶ ἀπάθειαν ἢ μελαγχολίαν· καὶ τότε τὸ πρόσωπον αὐτῶν ἐστὶ καταπεπτωκός, οἱ ὀφθαλμοὶ βεθυισμένοι, τὸ δέριμα γαιωδῶς κεχρωσμένον, ξηρὸν καὶ ἐστὶν ὅτε κατὰ χώρας (κατώτερα ἄκρα) χάνειον, ἕνεκα τῶν αἱμορραγικῶν κηλίδων τῶν ἐν τούτῳ ἀδενίσκων, ἢ ἀναπνοῇ δύσκολος, ὁ σφυγμὸς μικρὸς, τὰ οὖρα ἰζημακτώδη καὶ ὀλίγα· ἐν τῇ β'. περιόδῳ παριστῶσι τὰς φλεγμονώδεις αἱμορραγίας ἐν ἀρχῇ μὲν κατὰ τὸν βλεννογόνον ὑμέντα τοῦ στόματος, ὅτε τὰ τῶν κοπτήρων καὶ κυνοδόντων οὖλα ὑποβαλλόμενα πλείοτερον εἰς τὰ ἐξωτερικὰ ἐρεθίσματα φέρουσι ζώην κυανέρυθρον, ἐξοιδούνται καὶ καλύπτουσι τοὺς ἀνισταμένους ὀδόντας δίκην σπογγωδῶν κυανέρυθρων ὄγκων, καὶ αἱμορραγοῦσιν εἰς τὴν ἐλαχίστην ἐπαφὴν· σὺν τούτοις ὁ θόλος, τὰ τοῖχα καὶ τὸ ἐν τῷ μέτρῳ ἰστίον καλύπτονται ὑπὸ ἐκχυματικῶν κηλίδων καὶ ἡ ἐκπνοὴ γίνεται ἀκόδομος· ἐφεξῆς κατὰ τὸ δέριμα, ὅτε τὸ τῶν κάτω ἄκρων ὑποβαλλόμενον εἰς συνθλίψεις φέρει κηλίδας διαφόρου μεγέθους καὶ σχήματος καὶ χρώματος (δίκην μελαινῶν κηλίδων μικρῶν καὶ στρογγύλων, τῶν πετεχειῶν ἢ δίκην παλαμικίων καὶ διαφύρου σχήματος, τῶν ἐκχυμώσεων) αἵτινες ἐγείρονται δίκην ἰόνθων, διανοιγομένων καὶ προκαλούντων τὰ σκορβουτικὰ ἔλκη· εἴτα κατὰ τὸν παρέρθετον ἰστὸν τοῦ δέρματος, τῶν μυῶν καὶ τῶν σπλάγγνων, ὅτε

ταῦτα φέρουσιν αἰμορραγικὰς διηθήσεις (infiltrationen) ἢ ἐστίας (infarcte) ἀνευ ἢ μετὰ θλίψεως ἢ καταστροφῆς τῶν παρκακειμένων αὐτοῖς ἰστῶν, καὶ ἀληθεῖς αἰμορραγίαι ἀπὸ τῆς ῥινός, στομάχου, ἐντέρων, νεφρῶν καὶ ἐντὸς τοῦ περικαρδίου, ὑπεζωχότος, προσθίου καὶ ὀπισθίου τῶν ὀφθαλμῶν θαλάμου (ιρίτις, πανοφθαλμίτις σκορβουτική) καὶ οἱ ἄρρωστοι γίνονται ἀκίνητοι καὶ ἔχουσι σφυγμὸν μικρὸν, δύσπνοϊαν μὴ ἀναλογοῦσαν πρὸς τὰ φυσικὰ σημεῖα τοῦ θώρακος· ἐν τῇ γ' περιόδῳ, σπανίωτάτῃ κατὰ τοὺς χρόνους τούτους, τὰ οὐλα καταστρέφονται εἰς ἰχωρώδη μάζαν, οἱ ὀδόντες πίπτουσιν, αἱ ἐκχυμώσεις πολλαπλασιάζονται κατ' ἀριθμὸν καὶ μέγεθος, ἐπέρχεται πυρετός, καὶ οἱ ἄρρωστοι κηροειδεῖς τὴν χοροῖαν, καὶ ἐξησθημένοι εἰς ἄκρον καὶ δυσπνέοντες θνήσκουσιν ἐκ συγκοπῆς.

Πρὸς προφύλαξιν ὁ ἱατρός συμβουλεύει τοὺς τε θαλασσοπόρους καὶ τοὺς ἐντὸς φρουρίων πολιτοκρουμένους καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἐν εἰρκταῖς κρατουμένους πρὸς τὴν μὴ ἀνάπτυξιν τοῦ σκορβούτου ν' ἀποθηκεύωσιν ἐντὸς τοῦ πλοίου ἢ τοῦ φρουρίου καὶ τῆς εἰρκτῆς καὶ ἐπομένως νὰ λαμβάνωσι κατὰ τὸν χρόνον τοῦ πλοῦ ἢ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τὰ ἐξῆς διαιτητικὰ μέσα· 1) καλὰ γεώμηλα· 2) νεαρὰ φυτὰ τῆς οἰκογενεῖας τῶν κοχλεαρίδων, ὡς τὰ *cochlearia officinalis*, *rumex acetosella*, *taraxacum officinale*, *sedum acre* καὶ αὐτὴν τὴν τεταριχευμένην ὀξαλίδα δίκην σαλάτας ἢ ἐβρασμένην· 3) χυμὸν λειμονίων νεαρῶν κεκαθαρμένον καὶ μετὰ οἶνοπνεύματος (10.1) ἠνωμένον· 4) πεπυκνωμένον γάλα, καὶ τὰ ἐν κυτίαις ἐφθὰ κρέατα· σὺν τούτοις δὲ ν' ἀποφεύγωσι τὴν ἐδωδὴν ἐφθαρμένων κρεῶν, τὴν πᾶσιν βορβορώδους ἢ διηθημένου μὲν ἀλλὰ μὴ ἀνανεομένου ὕδατος, νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς ἀνανεώσεως τοῦ ἀέρος τοῦ κοιτῶνος αὐτῶν, τῆς χρήσεως θερμῶν ἐνδυμάτων καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως αὐτῶν ὑγρανθέντων, νὰ μὴ ὑποβάλλωνται εἰς ὑπερμέτρους σωματικὰς κόπους, ἀλλὰ νὰ διανέμωσι τὴν ἐργασίαν εἰς πολλοὺς ἀναλόγως τῶν δυνάμεων αὐτῶν καὶ παρέχωσιν αὐτοῖς πλείονα καὶ ἀνάλογον τῶν κόπων τροφήν, καὶ νὰ μεταπέμπωσιν εἰς τὰς πατρίδας τοὺς νοστήσαντας ἢ φυβούμενους.

Ἄμα δὲ ἡ νόσος ἀναπτυχθῇ καὶ παρασταθῇ διὰ τῆς σκορβουτικῆς καχεξίας ὁ ἱατρός ὀφείλει νὰ παραινέσῃ τὴν παρυγὴν τῶν νεαρῶν τούτων ἐβρασμένων ἢ δίκην σαλάτας φυτῶν, τῶν γαιωμήλων, τοῦ χυμοῦ τῶν λειμονίων καὶ τοῦ ἀφθόνου γάλακτος καὶ κρέατος, ὡς ἀντισκορβουτικῶν διαιτητικῶν μέσων, εἴτα νὰ φροντίσῃ περὶ καθαροῦ ἀέρος, καθαρῶν καὶ θερμῶν ἐνδυμάτων καὶ μετρίων κόπων, ἐπιβοηθῶν τὴν πέ-

ψιν αὐτῶν διὰ τῶν ἀφεψημάτων τῆς κίνου μετὰ τοῦ ὀξέος τοῦ Haller καὶ ἀναγράφων τὰς διαλύσεις τοῦ ὑπερτρυγικοῦ, κιτρικοῦ, ὀξικοῦ ἢ τοῦ ἐνσιδήρου τρυγικοῦ κάλειως καὶ τοῦ ζυμώματος τῆς κριθῆς. Ἐφεξῆς ἐὰν ἐπέλθῃ ἡ γλεγματώδης αἱμορραγία ἀπὸ τῶν οἴλων συμβουλευεῖται τὰ αἰμοστατικὰ μετὰ τῶν ἀντισκορβουτικῶν, ὡς τὰς διαλύσεις τῶν φυτικῶν ὀξέων ἢ τῶν στυπτικῶν φαρμάκων ἐν ὕδατι ἢ πνεύματι κοχλεαρίδος δίκην γαργαρισμάτων καὶ ποτῶν, τὰ ἡρσιωμένα ὀρυκτὰ ὀξέα ἢ τὸν ἡρσιωμένον ὑπερχλωριούχον σίδηρον καὶ ἐφεξῆς τὸν βόρσκα ἐν ποσότητι μέλιτος δίκην ἐπιχρίσεων, καὶ ἐσωτερικῶς τὸ βάμμα ἢ τὸ σεράπιον τῆς ῥαφανίδος (Teint. ou sirop. de raifort composé) τὸν ὑπερχλωριούχον σίδηρον ἢ τὴν ἐργοτίνην ἀπὸ τῶν βλετρογόγων ὑμένων καὶ τοῦ δέρματος τὰ ἐν ὑπερχλωρ. σιδήρῳ βεβρεγμένα πωμάσματα ἢ τὸν πάγον καὶ τὰ διὰ ψυχροῦ ὕδατος ἐπιθέματα, τὴν βυρσοδεψικὴν ὕλην ἢ κινίνην, τὸν ὑπερχλωριούχον σίδηρον ἢ τὸ ἐκχύλισμα τῆς ἐρυσιβώδους βρίζης καὶ ὡς ἀναληπτικὰ τὸν οἶνον, τὸ κονιάκ. Καὶ κατὰ τῶν συμπλοκῶν μετὰ διαλειπόντων πυρετῶν, δυσεντερίας, πνευμονίας, ἐνδο-περικαρδίτιδος καὶ ἡμεραλωπίας τὰ εἰκότα μετὰ τῶν ἀντισκορβουτικῶν μέσων.

350 Rp. Ferment. cerevis. unc. i.	351 Rp. Dec. malt. ex unc. $\frac{1}{2}$ unc. v.
Aq. cochlear. unc. vii.	Ferment. cerevis
Oxym. scill. unc. i. D. κοχλ.	Oxym. scill. aa. unc. i. D. ὀμ.
352 Rp. Decoct. chin. unc. v.	353 Rp. Decoct. chin. unc. vi.
Tinct. myrrh.	Succ. citr. unc. i.
» cochlear. aa. dr. ii.	Tinct. myrrh. dr. ii.
Syrup. mur. unc. i. γαργαρ.	Mel. rosat. unc. i. ὁμοίως
354 Rp. Succ. citr. unc. i.	355 Rp. Spirit. cochlear.
Aq. cochlear. unc. v.	Tinct. ratanh. aa. unc. i.
Oxym. scill. unc. i.	Aq. fontan. unc. iv.
D. γαργαρίσμ.	Mel. dep. unc. i. D. ὁμοίως
356 Rp. Succ. citr. unc. i.	357 Rp. Vin. rubr. unc. v.
Aq. menth. unc. v.	Tinct. cinnam.
Tinct. cochlear. dr. i.	» cochlear. aa. dr. ii.
Syr. chin. unc. i. D. κοχλ. (Vogel)	Syr. chin. unc. i. D. κοχλ. (Frank)
358 Rp. Tinct. cochlear. dr. iv.	359 Rp. Tinct. catech. unc. i.
» cinnam. dr. ii.	» myrrh. unc. $\frac{1}{2}$
Succ. citr. Aq. rosar. aa. unc. i.	» chin. dr. ii.
Tinct. caryophyl. dr. $\frac{1}{2}$	» cochlear. unc. ii
D. ἐπίχρ. (Eau de M. Lavrillière)	D. ἐπίχρ. (Teint. Copland)
360 Rp. Acid. sulphur. dl. dr. i.	361 Rp. Borat. venet. dr. i.
Syr. muror. unc. $\frac{1}{2}$ D. ἐπίχρ.	Mel. depur. unc. $\frac{1}{2}$ D. ὀμ.

3. Πορφύρα ἢ νόσος κηλιδώδης Werlhofii (Purpura s. morb. maculosus).

Αἱ ἐνίοτε μὲν αἰφνης ἄνευ προδρόμων φαινομένων εἰς πᾶντη ὕγιες γυναῖκες (μὴ φερούσας δηλ. τὴν κληρονομικὴν προδιάθεσιν τῆς αἱμορροφιλίας), ἄλλοτε δὲ μετὰ τινὰ προδρόμα φαινόμενα, ἐκ τῆς ἐξασθενήσεως τοῦ σώματος (οὐχὶ ἐκ τῆς βαρείας σκορβουτικῆς καχεξίας) (**πορφύρα ἰδιοπαθὲς**) ἢ ἐκ τοῦ ὀξέος ρευματισμοῦ τῶν ἄρθρων (**πορφ. ἢ πελῖωσις ρευματικὴ**) ἢ ἐκ τῶν προηγηθέντων ὀξέων καὶ χρονίων πυρετωδῶν νοσ. (εὐλογίας, ἐξανθημ. τύφου, δηλητ. διὰ φωσφόρου, λευκοκυτταραιμίας, κακοήθους ὀλιγαιμίας κτλ.) (**πορφ. συμπτωματικὴ**), σποραδικῶς ἀναφαινόμεναι, μικρὸν χρόνον διαρκεῖσαι, δίκην μικρῶν πετεχειῶν κηλίδων τοῦ δέρματος (**πορφ. ἁπλῆ**) ἢ δίκην μεγάλων ἐκχυμωτικῶν κηλίδων αὐτοῦ καὶ τῶν βλεννογόνων ὕμένων (**πορφ. αἱμορραγικὴ**) καὶ μετὰ ἢ ἄνευ πυρετοῦ (**πορφ. ἀπύρετος ἢ μετὰ πυρετοῦ**) παριστάμεναι αἱμορραγίαι, αἵτινες μὴ φλεγμονώδεις οὖσαι παράγονται ἐξ ἀγνώστων αἰτιῶν ἢ πιθανῶς (κατ'ἀναλογίαν πρὸς τὴν συμπτωματικὴν) ἕνεκα τῆς δυσαναλογίας, τῆς ὑπαρχούσης μετὰ τῆς μικροτέρας θρέψεως καὶ ἀντιστάσεως τῶν τοίχων τῶν ἀγγείων καὶ τῆς μεγαλειτέρας ποσότητος τοῦ αἵματος ἢ τῆς μεγαλειτέρας ἐνεργείας τῆς καρδίας, ἐθεωρήθησαν ὡς διάφοροι τῶν δύο προηγουμένων ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Werlhof καὶ ἐκλήθησαν *πορφύρα ἢ νόσος κηλιδώδης*.

Αἱ πρὸς αἱμορραγίας αὗται διαθέσεις διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων διὰ τῶν ἐξῆς. Ἡ μὲν αἱμορροφιλία ἐστὶ κληρονομικὴ, παρίσταται εἰς τινὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἄρρενα τέκνα οἰκογενειακῶς ἄνευ προδρόμων φαινομένων καὶ μόνον διὰ τῶν αἱμορραγιῶν τῶν ἐξωτερικῶν ἢ τῶν παρενθέτων ἰσθμῶν τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων (καὶ σπανίως διὰ κηλίδων τοῦ δέρματος), τελουμένων ἐξ ἐλαφρῶν τραυματῶν ἢ ἀδικιῶν τῶν ὀργάνων, διαρκουσῶν μακρὸν χρόνον καὶ βαθμυδὸν αὐξανουσῶν καὶ παράγεται ἐκ τῆς συγγενοῦς παρὰ φύσιν στενότητος τῶν ἀγγείων καὶ τῆς παρὰ φύσιν πληθώρας τοῦ αἵματος. Τὸ σκορβουτικόν ἐστὶν ἐπίκτητον, παρίσταται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς παιδίᾳ ἢ ἄνδρας ἐνδημικῶς ἢ ἐπιδημικῶς μετὰ βαρέων προδρόμων φαινομένων τῆς σκορβουτικῆς καχεξίας καὶ εἴτα διὰ φλεγμονωδῶν ἢ υπεραιμικῶν αἱμορραγιῶν τῶν οὐλῶν, τοῦ δέρματος, τῶν ἰσχίων (ληγουσῶν εἰς ἐξελκώσεις) καὶ τῶν ὀρρογόνων συνήθως χιτώνων, τελουμένων ἐξ ἐλαφρῶν τραυματῶν ἢ ἀδικιῶν τῶν ὀργάνων, διαρκουσῶν μακρὸν χρόνον μέχρι τῆς βελτιώσεως τοῦ αἵματος

τῶν πασχόντων καὶ παράγεται ἐκ τῆς ἀνεπαρκoῦς παραλαβῆς τῶν καλιούχων χλωρῶν φυτικῶν τροφῶν. Ἡ πορφύρα ἐστὶν ὁμοίως ἐπικτήτης, παρίσταται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς γυναικας σποραδικῶς ἄνευ ἢ καὶ μετὰ ἐλαφρῶν προδρόμων φαινομένων καὶ ἀμέσως διὰ τῶν αἱμορραγιῶν (μὴ φλεγμονωδῶν μὴδὲ ὑπεραιμικῶν) τοῦ τε δέρματος (δίκην κηλίδων τῶν ἄκρων καὶ τοῦ κορμοῦ μὴ ἐξελευμένων) καὶ τῶν βλεννογόνων συνήθως ὑμένων ἄνευ τραυμάτων ἢ ἀδικιῶν τῶν ὀργάνων τούτων, διαρκουσὶν βραχὺν χρόνον καὶ ἐξιτήλων οὐσῶν, καὶ παράγεται ἐξ ἀγνώστων αἰτίων ἢ πιθανῶς ἐκ τῆς δυσκανολογίας μεταξὺ τῆς μεταλλειτέρας ἐνεργείας τῆς καρδίας καὶ τῆς μικροτέρας θρέψεως καὶ ἀντιστάσεως τῶν τοίχων τῶν ἀγγείων. Ἡ χρoνία λευκαίμια ἐστὶν ἐπικτήτης, παρίσταται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς γυναικας σποραδικῶς μετὰ τῶν γνωστῶν προδρόμων φαινομένων τῆς ὥχρότητος τοῦ δέρματος καὶ τοῦ μακρασμοῦ τοῦ σώματος καὶ εἴτα ἐνίοτε διὰ τῶν δευτεροπαθῶν αἱμορραγιῶν τοῦ δέρματος καὶ τῶν βλεννογόνων ὑμένων ἄνευ τραυμάτων τῶν ὀργάνων αὐτῶν καὶ διαρκουσὶν μικρὸν χρόνον καὶ παράγεται ἐκ τῆς ὑπερπλάστικας καὶ σπανίως ἐκ τῆς ἐτεροπλάστικας τοῦ σπληνός, τῶν λεμφικῶν ἀδένων, καὶ τοῦ μυελοῦ τῶν ὀστέων κατὰ Neumann. Ἡ κακοήθης προοδευτικὴ ὀλιγαίμια ἐστὶν ἐπίσης ἐπικτήτης, παρίσταται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς γυναικας σποραδικῶς μετὰ τῶν γνωστῶν προδρόμων φαινομένων, τῶν προοδευτικῶν δηλ. φαινομένων τοῦ μακρασμοῦ τοῦ σώματος καὶ εἴτα διὰ δευτεροπαθῶν αἱμορραγιῶν τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν ὀργάνων ἄνευ τραυμάτων, διαρκουσὶν μακρὸν χρόνον καὶ παράγεται ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ τε ποσοῦ καὶ ποιoῦ τῶν στερεῶν συστατικῶν τοῦ αἵματος ἔνεκα ἀγνώστων αἰτίων.

Κατὰ τῶν μορφῶν τούτων τῆς πορφύρας ὁ ἰατρός συμβουλεύει πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων τὴν ἀγαθωτέραν θρέψιν τοῦ σώματος δι' ἀναλόγου τροφῆς (γάλακτος), καθαροῦ ἀέρος, καλῆς οἰκίας καὶ τῶν ἀρμοδίων ἐνδυμάτων· εἴτα πρὸς ἐλάττωσιν τοῦ κακοῦ τὴν ἀποφυγὴν τῶν τραυμάτων ἢ ἀδικιῶν τοῦ δέρματος καὶ τῶν βλεννογόνων ὑμένων διὰ τῆς πτώσεως, πλήξεως, συνθλίψεως καὶ διακινήσεως, τὴν παῦσιν τῶν ζωηροτέρων ἐνεργειῶν τῆς καρδίας διὰ τῆς ὀργῆς καὶ θυμοῦ, τῆς λύπης καὶ ἀνίας ἢ διὰ τῶν κοπιωδῶν περιπάτων ἢ διὰ τῶν ἀφθόνων οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν καὶ τσίτου ἢ καφέ, τὴν λήψιν ψυχρῶν τροφῶν καὶ ποτῶν καὶ τὴν διαμονὴν ἐντὸς ὑποσεροῦ καὶ μὴ θερμοῦ δωματίου ἢ ἐπὶ μὴ θερμῆς κλίνης. Ἐπεξῆς κατὰ μὲν τῆς νόσου ἀναγράφει προηγηθέντων ρευματισμῶν τὰς ἐπιτρίβας τῶν πασχουσῶν ἀρρώσεων διὰ τῶν νάρκωτικῶν

χρυσμάτων ἐξ ἐλαίου ὑοσκυάμου καὶ χλωροφορμίου καὶ τὴν περιδεσιν αὐτῶν διὰ μαλλίνων ταινιῶν, προὔπαρχόντων βαρέων πυρετωδῶν νοσ. τὰ τονωτικὰ καὶ ἰδίως τὴν κίναν καὶ τὸν σιδήρον καὶ ἀμέσως τὰ ἐπὶ τοσοῦτον ὠφέλιμα θεωρηθέντα αἰμοστατικὰ μέσα, τὸν ὑπερχλωριούχον σιδήρον καὶ τὴν ἐργοτίνην, ὡς καὶ τὰ ὀξεᾶ μετὰ τῶν τονωτικῶν, οἷον τὸ ὀξύ ἐλιξήριον τοῦ Ἀλλήρου μετὰ κίνας ἢ τὰ ὀρυκτὰ καὶ φυτικὰ ὀξεᾶ καὶ τὰ ἀφεψήματα τῆς κίνας. Τέλος κατὰ τῶν συμπτωμάτων καὶ μάλιστα τῆς ὀλιγαυμίας τ' ἀναληπτικά.

362 Rp. Decoct. cort. chin. r.unc.vi. 363 Rp. Acid. sulph. dl. dr. i.

(edr.iiip.)elix.acid.Haller.dr.i Aq font unc. viii.

Syrup. cort.aurant.unc. i.D. Syrup. simpl. unc. i. D.

364 Rp. Ferr. sesquichl. scr. i. 365 Rp. Extr. secal. cornut dr. 1/2.

Aq. font.unc. v Syr unc i.D. Aq font unc.iv.Syr.unc. i.D.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΑΛΛΟΙΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΛΕΜΦΙΚΩΝ ΑΔΕΝΩΝ ἢ ΛΕΜΦΩΜΑΤΑ

Οἱ λεμφικοὶ ἀδένες χρησιμεύουσιν ὡς διηθητικὰ ὄργανα νὰ παραλαμβάνωσιν ἐκ τῶν ἰστῶν τὴν ἀποβαλλομένην ὡς πλεονάζουσαν ἢ ἀχρηστον ὕλην, καὶ τὴν ἐντὸς τῆς ἐσωτ. ἐπιφανείας τοῦ σώματος εἰσαχθεύσαν. καὶ κατεργασθεύσαν ὕλην (ἧς μεταφέρουσιν εἰς αὐτοὺς τὰ λεμφοφόρα ἀγγεῖα) καὶ εἴτα νὰ διηθώσιν αὐτὰς ἀπὸ τῶν ἑτερογενῶν ὑλῶν καὶ νὰ διοχετεύωσιν ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος πρὸς τὴν κατὰ φύσιν διάπλασιν τοῦ αἵματος καὶ τὴν κατὰ φύσιν θρέψιν τῶν ἰστῶν τοῦ σώματος. Ἐπομένως ἐκ τῶν νοσημάτων τῶν λεμφικῶν ἀδένων τὰ μὲν, ὅσῃς ἢ μεταφερθεῖσα ὕλη (λεμφοφόρα σωματία διοχετευόμενα διὰ τῶν ἀδένων ἐντὸς τοῦ κυκλοφορ. συστήματος) διέρχεται χωρὶς νὰ ἐρεθίζῃ τούτους καὶ διοχετεύεται ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος, ἐπειδὴ ἡ ὕλη αὕτη μίγνυται μετὰ τοῦ αἵματος καὶ ἀλλοιώνει τὴν ποιότητα αὐτοῦ, ἀνεγράφησαν εἰς τὸ προηγούμενον κεφάλαιον περὶ τῶν ἀλλοιώσεων τῆς ποιότητος τοῦ αἵματος (λευκοκυτταραιμίας). τὰ δὲ, ὅσῃς ἢ μεταφερθεῖσα ὕλη (δριμεῖα λέμφοι ἐκ τῶν παραγῶγων τῆς φλεγμονῆς τῶν παρακειμένων ἰστῶν καὶ οὐχὶ φυτικὰ παράσιτα ὡς εἰς τὰ λοιμώδη, οὐδὲ ὁ χυμὸς τῶν πολυχύμων νεοπλασμάτων καὶ ὄγκων ὡς εἰς τοὺς καρκίνους κτλ.) ἐρεθίζει αὐτοὺς καὶ προκαλεῖ παράγωγα καθ' ὑπερπλαστίαν ἢ ἑτεροπλαστίαν, κατατιθέμενα ἐντὸς τῶν ἀδένων (λεμφώματα), ἀποφράσσοντα αὐτοὺς καὶ κωλύοντα τὴν δίοδον καὶ διοχεύειν αὐτῆς ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος, ἐπειδὴ παρίσταν-

ται διὰ τῆς ὀλικῆς βλάβης τῶν ἀδένων τούτων, κατετάχθησαν ἐνταῦθα. Τὰ νοσήμ. δὲ ταῦτα παρίστανται εἰς ἄτομα φέροντα συγγενῇ ἢ ἐπίκτητον ἐξασθενήσιν (debilitas) τῆς κατασκευῆς τῶν λεμφικῶν ἀδένων, ἔνεκα τῆς ὁποίας οὗτοι εὐκόλως καὶ ἐξ ἐλαχίστης ἀφορμῆς ἐρεθίζονται καὶ ἀποφράσσονται διὰ τῶν καθ' ὑπερπλαστίαν ἢ ἑτεροπλαστίαν παραγῶγων, καὶ τότε εἰ μὲν τὰ παραχθέντα ταῦτα λεμφώματα ἀναπτύσσονται καθ' ὑπερπλαστίαν (καὶ οὐχὶ καθ' ἑτεροπλαστίαν πρὸς διάκρισιν τῶν τυφωδῶν, φυματιωδῶν λεμφωμάτων) καὶ ὑποβάλλονται εἰς τὴν ὑπὸ Virchow κληθεῖσαν νεκροβίωσιν, τὴν λήγουσαν εἰς μαλάκυνσιν ἢ πύησιν καὶ ἔλκωσιν αὐτῶν, ἐκλήθησαν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων προγόνων ἐκ τῆς ὁμοιότητος πρὸς τὸ ζῶον χοιραδῶδη λεμφώματα ἢ χοιράδες καὶ χοιραδοειδεῖς βλάβαι· εἰ δὲ ταῦτα ἀναπτύσσονται καθ' ὑπερπλαστίαν ἢ ἑτεροπλαστίαν καὶ οὐδόλως ὑποβάλλονται εἰς τὴν νεκροβίωσιν καὶ ἐξέλκωσιν, ἀλλὰ προκαλοῦσι τὴν βλάβην τοῦ σπληνός, ἔλαβον τὸ ὄνομα (πρὸς διάκρισιν τῶν λευχαιμικῶν λεμφωμάτων) κακοήθη λεμφώματα (Billroth) ἢ λεμφοσαρκώματα (Virchow) καὶ νόσος τοῦ Hodgkin ἢ προοδευτικὴ ἀτροφία τῶν ἀδένων (Wunderlich) ἢ ἀδένωσις (Trousseau) ἢ ψευδολευχαιμία (Conheim).

1. Χοιραδῶδη λεμφώματα ἢ χοιράδες καὶ χοιραδοειδεῖς βλάβαι.

Διὰ τοῦ ὀνόματος τούτου οἱ Virchow καὶ Billroth ἐκάλεσαν τὴν καθολικὴν ἐκείνην ἀνωμαλίαν τῆς θρέψεως (καθολικὴν δυστροφίαν) τοῦ σώματος, καθ' ἣν οἱ λεμφικοὶ ἀδένες ἔχοντες συγγενῇ ἢ ἐπίκτητον ἐξασθενήσιν (debilitas) τῆς κατασκευῆς αὐτῶν (δηλ. τὸ εὐτρωτον (vulnerabilitas), τὸ ἐπίμονον καὶ μακροχρόνιον (tenacitas) καὶ τὸ ὑποτροπιάζον) πρῶτον μὲν ἔνεκα ἐλαχίστων ἐρεθισμῶν (πυκνότητος, ἀφθόνου ποσότητος καὶ δριμύειος ποιότητος τοῦ λέμφου τῇ μίξει αὐτοῦ μετὰ τῶν παραγῶγων τῶν φλεγμονῶν παρακειμένων ἰσθμῶν) ὑποβάλλονται εὐκόλως εἰς τὴν φλεγμονὴν καὶ ὑπερπλαστίαν τῶν ἀδενωδῶν αὐτῶν κυττάρων (καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἑτεροπλαστίαν τοῦ περιλεμφικοῦ ἢ καὶ περιαγγειώδους παρενθέτου ἰστοῦ τῶν μυῶν, ἄρθρων, ὀστέων καὶ σπλάγχνων, τὴν προκαλοῦσαν τὰ φυμάτια καὶ τὴν ἀποτελοῦσαν κατὰ Bazin τὰς χοιράδας τοῦ παρενθέτου ἰστοῦ) (écrouelles

cellulaires ou gommescrofuléuses) (α. περίοδος), εἴτα δὲ δεικνύουσι μεγίστην τάσιν εἰς νεκροθίωσιν τοῦ ὑπερπλασθέντος παραγώγου, εἰς τὴν τυροειδῆ δηλ. ἐκφύλιν, τὴν συνισταμένην ἐκ τῆς λιπώδους ἐκφυλίσεως καὶ συρρικνώσεως τῶν κυτταρίων τούτου (ἢν ἀπαντᾷ τις συνήθως εἰς τὰ φυματιώδη λεμφώματα, ὅσκις μάλιστα ὑπάρχωσι τὰ γιγαντιαῖα ἐπιθηλιώδη κυτάρια, μνημεῖον τῆς καθ' ἑτεροπλαστίαν ἀναπτύξεως τοῦ φυματίου κατὰ Schüppel καὶ ἀποτελεῖ κατὰ Bazin τὰς χοιραδοειδεῖς φυματώσεις) (scrofulides tuberculeuses) (β'. περίοδος), ἐφεξῆς τέλος μεθίστανται εἰς μαλάκυνσιν, καταλήγουσαν συνήθως εἰς ἐξέλκωσιν (ψυχρὰ ἀποστήματα) καὶ σπανίως εἰς ἀποσιτάνωσιν ἢ ἀπορρόφησιν τῆς μαλάκυνθείσης ὕλης (γ'. περίοδος). Τότε δὲ οἱ πάσχοντες ὅτε μὲν ἔχουσι λεπτοφυῆ κατασκευὴν τοῦ σώματος, ἄθρόν καὶ λευκὸν δέρμα, ξανθὰς τρίχας, κυανοῦς ὀφθαλμοὺς μετὰ μακρῶν βλεφαρίδων καὶ εἰσὶ ζῶηροὶ καὶ πνευματώδεις (**ἐρεθιστικὴ μορφή χοιράδων**), ὅτε δὲ εἰσὶ χονδροὶ καὶ πολυσκαρκίαι, ἔχουσι δέρμα ὠχρὸν, κεφαλὴν ὀγκώδη, προγναθισμόν, χεῖλη καὶ μάλιστα τὸ ἀνώτερον παχέα, πτερυγία τῆς ρίνος ἐξωθηκῶτα, τραχήλον βραχύν, θώρακα πεπιεσμένον καὶ νοσηροσύνην ἡλαττωμένην (**ἄτυπος μορφή χοιράδων**)· μετὰ τινα χρόνον μᾶλλον ἢ ἥττον μακρὸν ἔνεκα ἐλαχίστης ἀφορμῆς (τοῦ δαμαλισμοῦ, τοῦ λειρίου, τῆς καταρροϊκῆς ρινίτιδος ἢ ἐπιπεφυκίτιδος, τῆς τερηδόνης τῶν ὀδόντων κτλ.) παρουσιάζουσι ποτὲ μὲν φλεγμονὰς τοῦ δέρματος καὶ τῶν βλεννογόνων ὑμένων, ἤτοι τὸ κηρίον, τὸν λειχήνα, τὰς ἀκμάς, τὸ ἐκζεμα τοῦ τριχωτοῦ τῆς κεφαλῆς ἢ τοῦ προσώπου, ὡς καὶ τὴν κόρυζαν ἢ ὕζαιναν, τὴν ὠτίτιδα καὶ ἐπιπεφυκίτιδα, τὴν στοματίτιδα, τὴν κυνάγχην καὶ βρογχίτιδα (**χοιραδοειδεῖς μορφὰι καλοῖθεις τοῦ Bazin**), ποτὲ δὲ ὄγκους αὐτῶν ἢ τὸν λύκον τὸν ἐρυθηματιώδη ἢ φυματιώδη, τὸ ἐκθυμα καὶ τὸ ῥύπασμα, τὰ ἔλκη τῆς ρίνος, τοῦ λάρυγγος καὶ τοῦ κερатоειδοῦς κτλ. (**χοιραδοειδεῖς μορφὰι κακοῖθεις ἢ φυματιώδεις τοῦ Bazin**)· ἐφεξῆς φέρουσι ἐξωγωμένους τοὺς λεμφικοὺς ἀδένας τοῦ τραχήλου δίκην διεσπάρμενων ὄγκων ἀνωδύνων καὶ εὐκινήτων ἢ δίκην κομβολογίων σκληρῶν μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλων ὑπὸ τὴν κάτω γνάθον (**χοιράδες τῶν λεμφικῶν ἀδένων καλοῖθεις ἢ καθ' ὑπερπλαστίαν** (écrouelles ganglionnaires bénignes), ἄλλοτε δὲ δίκην ὄγκων τοῦ τραχήλου ἐπωδύνων, μεμαλακυσμένων κατὰ τὴν μεσότητά καὶ ἐξηλωμένων, ἢ δίκην ὄγ-

κων τῶν βρογχικῶν ἀδένων μετὰ δυσπνοιᾶς καὶ τῶν μεσεντερίων ἀδένων μετὰ διαρροίας (**χοιράδες τῶν λεμφικῶν ἀδένων κακοήθεις ἢ φυματιώδεις**)· καὶ ἄλλοτε δίκην ψυχρῶν ἀποστημάτων βαθέων ἢ μυκητωδῶν φλεγμονῶν τῶν ἄρθρων καὶ μάλιστα τοῦ κατ' ἰσχίον (coxitis scrofulosa), τοῦ γόνατος (arthrocace s. tumor albus) ἢ δίκην περιостίτιδος ἢ ὀστίτιδος πυητικῆς ἢ ὀστεομυελίτιδος καὶ μάλιστα τῶν σπονδύλων (malum Pottii), τῶν φαλάγγων τῶν δακτύλων (spina ventosa) καὶ τέλος δίκην τυροειδῶν φλεγμονῶν τοῦ πνεύμονος καὶ τῶν νεφρῶν (**χοιράδες τοῦ παρενθέτου ἱστοῦ κακοήθεις ἢ φυματιώδεις**) (écrouelles cellulaires malignes).

Πρὸς προφύλαξιν ὁ ἱατρός συμβουλεύει τοὺς νέους, ὅταν ἐρωτηθῇ, νὰ μὴ τελῶσι τοὺς γάμους αὐτῶν μετὰ ὁμαρίμων ἢ φθισικῶν ἀτόμων, καὶ τοὺς παῖδας, τοὺς φέροντας τὰς περιγραφείσας μορφὰς καὶ ἔχοντας τὴν προδιάθεσιν πρὸς χοιράδας, εἰ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐστὶν ἄγνωστος ἡ αἰτία τῆς ἐξασθενήσεως τῶν ἀδένων, νὰ ἀκολουθῶσι τοὺς ἐξῆς ὑγιεινοὺς κανόνες· 1) ἐν τῇ βρεφικῇ αὐτῶν ἡλικίᾳ τὴν παῦσιν τοῦ θηλάζειν τὸν μαστὸν φθισικῆς μητρὸς καὶ ἀντ' αὐτοῦ τὴν παραλαβὴν τοῦ μαστοῦ ὑγιоῦς τροφῶν, καὶ ἐν ἐλλείψει ταύτης τὸν τεχνητὸν θηλασμόν, σπανίως διὰ τοῦ γάλακτος τῶν ἀγελάδων (ὡς πασχουσῶν ἐνίοτε τὴν ὑπὸ τῶν κτηνιάτρων καλουμένην μαργαρίτωσιν (perlsucht) ὁμοίαν πρὸς τὴν φυματίωσιν καὶ μεταδιδουσῶν τὴν νόσον διὰ τοῦ γάλακτος αὐτῶν) καὶ συνήθως διὰ τοῦ τῆς αἰγός· ἐφεξῆς ἐν μεγαλειτέρᾳ ἡλικίᾳ τὴν χρῆσιν τοῦ γαλακτώδους ἀλεύρου (farine lactée de Lapp, Nestle) πρὸς παῦσιν τοῦ ἐντερικοῦ κατάρρου, τοῦ ζωμοῦ δι' ἐκχυλίσματος κρέατος τοῦ Liebig (extr. carnis Liebig) πρὸς ἀγαθωτέραν θρέψιν· τέλος ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ τὴν ἀποφυγὴν τῶν γαιομήλων, τοῦ ἀφθόνου ἄρτου, τῶν ὀξέων καρπῶν καὶ τῶν δυσπέπτων τροφῶν, ὡς τῶν ὑσπρίων, μακαρονίων κτλ. καὶ τὴν χρῆσιν γάλακτος, ὠν, κρέατος καὶ μάλιστα ὀπτοῦ χυμώδους ἢ μετ' ὀλίγων πικρῶν χόρτων παρεσκευασμένου, ἀνευ οἴνου ἢ ζύθου καὶ εἰς κανονικὰ διαστήματα· 2) ἐν πάσαις ταῖς ἡλικίαις τὴν ἀπομάκρυνσιν αὐτῶν ἀπὸ φθισικῶν γονέων ἢ συγγενῶν· 3) εἰς τοὺς εὐποροῦντας τὴν ἀλλαγὴν τοῦ κλίματος ἐν καιρῷ μάλιστα ἔαρος, θέρους καὶ τὴν διαμονὴν αὐτῶν εἰς δροσερὰς ἐπαύλεις, εἰς δὲ τοὺς μὴ εὐπόρους τὴν διαμονὴν ἐντὸς κοιτώνων θερμῶν, προσηλίων καὶ εὐαέρων καὶ οὐχὶ ἐντὸς δωματίων ὑπογείων, ὑγρῶν, σκοτεινῶν καὶ δυσάερων, ὡς καὶ τὴν κατὰ πᾶσαν ἡμέραν τοῦ καιροῦ εὐδαίον ὄντος ἐξοδὸν αὐτῶν μακρὰν τῆς πόλεως πρὸς ἀναπνοὴν καθαροῦ ἀέρος· 4) εἰς με-

γαλειτέρους παίδας τὴν ἐνεργητικὴν ἄσκησιν τοῦ σώματος κατὰ τὴν σουηδικὴν μέθοδον ἐν τοῖς κοιτώσιν μὲν τὴν ἀπλὴν ἢ ὀργανικὴν, ἐν ὑπαίθρῳ ταῖς ἀναλόγοις παιδιαῖς καὶ ἐν γυμναστηρίοις τοῖς ἀρμοδίοις ὀργάνοις. 5) Εἰς ἀτόνους μορφὰς τὴν ψυχρολουσίαν καὶ τὰ θαλάσσια λουτρά ἐν ἀρχῇ τὰ χλιαρὰ καὶ εἶτα τὰ ψυχρὰ, ὡς καὶ τὴν ἀποφυγὴν θερμῶν ἐνδυμάτων καὶ στρωμνῶν καὶ εἰς ἐρεθιστικὰς τὸ ἔλαιον τοῦ ὀνίσκου.

"Ἄμα δὲ παρασταθῇ ἡ νόσος, κατὰ τῶν χοιράδεων μορφῶν τῶν καλοῦ ἢ ὠν παραινεῖ τοπικῶς ἐπὶ βλαβῶν τοῦ δέρματος τὴν καθαρότητα αὐτοῦ διὰ τῶν συνεχῶν ἀποπλύσεων, τὴν μαλάκυνσιν τῶν ἐσχάρων τούτου δι' ἐλαίου τοῦ ὀνίσκου καὶ εἰς ἐπιμόνους βλάβας τὰς ἀλοιφὰς διὰ τῆς λευκῆς ὑποστάθμης τοῦ ὑδραργύρου· ἐπὶ βλαβῶν τῶν βλεννογόνων ὑμένων τὰς ἐνέσεις ἢ ἀποπλύσεις ἢ τὰ κολλύρια διὰ διαλύσεων στυπτικῶν οὐσιῶν ἐν χλιαρῷ ὕδατι ἢ διὰ γουλαρδίου ὕδατος μετὰ βάμματος ὀπίου· ἀναγράφει δὲ ἐσωτερικῶς ἐπὶ ἀβροφυῶν ὄντων καὶ μάλιστα τὸν χειμῶνα τὸ ἔλαιον τοῦ ὀνίσκου (ὑπερ χρησιμεύει ἐνεκα τῆς εὐκόλου ἀπορροφήσεως αὐτοῦ, συνεπεία τῶν χολιδῶν συστατικῶν (Naumann) ἢ τῶν ἐλευθέρων λιπαρῶν ὀξέων, ἐξουδετεροῦντων τὴν ἀλκαλικὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐντερικοῦ ὕγρου (Buchheim), νὰ μεταφέρῃ ἐντὸς τοῦ αἵματος μεγαλειτέραν ποσότητα γλυκερωδῶν οὐσιῶν (Glycerid) καὶ ν' αὐξάνῃ τὴν δι' αὐτῶν θρέψιν τοῦ σώματος καὶ ἀντενδείκνυται ἐπὶ κατάρρων τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος κατὰ τὸ θέρος παριστάνων) μετὰ τὸ γάμμα εἰς μικρὰς καὶ οὐχὶ μεγάλας δόσεις (ἀπλοῦν ἢ μετὰ αἰθέρος ἢ καὶ ὡς ἐκχύλισμα (δίκην dragées Meynet) καὶ ἐπὶ πολυσάρκων τὸ ἰωδιούχον κάλι· κατὰ τῶν χοιράδεων τῶν λεμφοκῶν ἀδένων τῶν καλοῦ ἢ ὠν τοπικῶς μὲν τὰς ἀλοιφὰς δι' ἰωδιούχου κάλιος (dr. 1 : unc. 1 στέατ.) μετὰ ἰωδίου ἢ μετὰ ἐκχυλίσματος κωνείου, ὡς καὶ τὰς ἀλοιφὰς δι' ἰωδιούχου μολύβδου καὶ ἐκχυλίσματος κωνείου, καὶ ἐσωτερικῶς εἴτε τὸν θαϊκὸν σιδήρον (δίκην sirop de Cazenave, pilul. de Bielt) εἴτε τὸν ἰωδιούχον σιδήρον (δίκην serrapilou ἢ καταποτίων τοῦ Blancard) εἴτε τοῦτον μετὰ κινίνης (δίκην sirop ou pilul. de Rebillon) καὶ γλυκερίνης (δίκην sirop de Catillon) καὶ ἐπὶ πολυσάρκων τὴν γεντιανὴν μετὰ ἀνθρακικῆς ἁμμωνίας ἢ νάτρου (δίκην élix. amer. de Dubois ἢ élix. antiscrof. Peyrilhe) καὶ τὰ φυσικὰ πρὸς λουτρά χρήσιμα ὕδατα ἐκ χλωριούχου νατρίου (Naheim, Kreuznach, Bourbonne), ἐξ ἰωδίου (Saxon, Challes, Wildegy) ἢ ἐκ σιδήρου (Toeplitz, Forges) καὶ ἐν ἐλλείψει τούτων τὰ τεχνητὰ λουτρά ὑπὸ θερμότη. 26—28 R· ἐξ ἁλτος κοινοῦ (unc. 2—10)

ἢ ἐκ κάλεως ἰωδιούχου (dr. $\frac{1}{2}$ —4) ἢ καὶ ἐκ θειϊκοῦ σιδήρου καὶ ἀνθρακικοῦ νάτρου (unc. $\frac{1}{2}$ —3) διαλυομένων χωριστὰ ἐν θερμῷ ὕδατι καὶ χρομένων ἐν τῷ ὕδατι τοῦ λουτροῦ.

366 Rp. Kal. jodat. dr. i.

Jod. pur. gr. iii.

Extr. cicut. dr. i.

Axung. porc. unc. i. D.

369 Rp. Jodur. plumb. dr. i.

Camph. Extr. cicut. aa. dr. i.

Axung. unc. i. D. (Duval)

371 Rp. Ferr. sulphur. dr. $\frac{1}{2}$

Syrup. saponar. unc. iv.

D. 2 κοχλ. ἡμ. (Cazenave)

373 Rp. Ferr. sulphur. dr. $\frac{1}{2}$

Kali jodat. scr. ii.

Syrup. unc. vi. D. 4 κοχλ.

375 Rp. Tinct. gentian. unc. i.

Ammon. carb. dp. dr. i.

D. 20—30 σταγ. (Dubois)

367 Rp. Jod. pur. gr. iii.

Glycer. unc. i. D.

368 Rp. Kal. jodat. dr. i.

Unguent. spermac. unc. i. D.

370 Rp. Mercur. praec. fl. gr. iii.

Vaselin. dr. ii. Unguent.

D. διὰ γραφ. (Pagenstecher)

372 Rp. Ferr. sulphur. dr. $\frac{1}{2}$

Gum. arab. q. s. f. pilul. 20

D. 4—4 ἡμ. (Biett)

374 Rp. Ferr. carbon. sacch. dr. i.

Chinin. sulphur. gr. xx.

f. pilul. 20. D. 2—4 ἡμ.

376 Rp. Tinct. gentian. unc. i.

Natr. carbon. dr. ii.

D. 10—20 σταγ. (Peyrilhe)

Κατὰ δὲ τῶν κακῶν ὁρμῶν, εἰ καὶ τὰ μέχρι τοῦδε μέσθα ἀνωφελῆ ἐδείχθησαν, διότι κατὰ τῆς ἀναπτυσσομένης φυματιώσεως οὐδὲν εἰδικὸν φάρμακον ἐγένετο γνωστὸν, ἐν τούτοις συμβουλεύει τοπικῶς μὲν ἐπὶ λύκων μετὰ τὰ καταπλάσματα καὶ τὰς ἐπαλείψεις διὰ βάμμ. ἰωδίου τὸν δευτερο-ιωδιούχον ὑδράργυρον εἰς ἀλοιφὰς πρὸς πρόκλησιν ἰσχυρᾶς φλεγμονῆς, τροποποιούσης τοὺς ὑποκειμένους ἰστούς ἢ καὶ τὰ καυστικὰ φάρμακα, ἐπὶ ὀφθαλμῶν μετὰ τὰς καυτηριάσεις διὰ κόνεως καλομελάνου τὸ χλωριοῦχον βάριον, ἐπὶ ἐξογκώσεως τῶν μεσεντερίων ἀδένων τὰς ἀλοιφὰς δι' ἰωδιούχου κάλεως μετὰ ἰωδίου, ἐπὶ ὀγκῶν τοῦ παρηνθέτου ἰστού καὶ ἐξελκώσεων μετὰ τὰς ἐπαλείψεις διὰ βάμμ. ἰωδίου τὰς ἀλοιφὰς διὰ βρωμίου μετὰ βρωμιούχου κάλεως ἢ διὰ πρωτοϊωδιούχου ὑδραργύρου καὶ ἐπὶ μυκητοδῶν φλεγμονῶν τῶν ἀθρῶν τὰς ἀλοιφὰς τοῦ πρωτοϊωδιούχου ὑδραργύρου· ἐσωτερικῶς δὲ τὸ ἰώδιον (δίκτην eau de Lugol), τὴν φωσφορικὴν τίτανον (δίκτην sirop ou vin de Dusart, sirop ou vin de Barbarin, phosphate de chaux gelatin. de Leroy), τὴν ἰωδιούχον τίτανον (δίκτην élix. Mentel), τὸ ἰωδοφόρμιον (δίκτην pilul. de jodoforme) καὶ τὸ ἀρσενικόν (δίκτην sirop de Bouchut, eau de Bourboule)· ἐτι δὲ τὰ φυσικὰ θειούχα ὕδατα τῆς Κυλλήνης, de Louchon, Canterets, Bagnols, Aix, Enghien, Baréges, δίκτην εἰσπνοῶν ἢ δίκτην ποτῶν ἢ καὶ δίκτην λουτροῶν.

- 377 Rp. Deuto-jodur. hydrarg. dr. ii. 378 Rp. Bijodur. mercur dr. ii.
 Axung. dr. iv Axung. unc. i.
 D. ἐπὶ ἐρυθρῇ. ἀνευέλκ. (Hardy) D. ἐπὶ φλυκταίν. (Guibout)
- 379 Rp. Chlorur. barii gr. viii. 380 Rp. Bromii gtt. x.
 Muccil. sem. cydon. dr. $\frac{1}{2}$ Bromur. potass.
 Laudan. xx. Aq. font unc i. Ferr. jodat. aa. dr. $\frac{1}{2}$.
 D. σταγ. ἐντὸς τοῦ ὄφθ. (Orosi) Axung. unc. i. D. ἐπὶ ἔγκων
- 381 Rp. Proto-jodur. hydrarg. gr. v. 382 Rp. Manganes. sulph. dr. i.
 Kal. jodat. dr. i. Aq. font. q paul Axung unc. i.
 Axung unc. i. D. ἐπὶ ἔγκων. D. ἐπὶ ἔγκ. ἀρθρ. (Hoppe)
- 383 Rp. Kal. jodat. gr. vi. Jod gr. iii 384 Rp. Calcar jodat. dr. i.
 Aq font. lb. ii Syrup. unc. ii. Curaco. Syrup. aa. unc. v.
 D. κατὰ ποτηρ (Eau Lugol) D. κοχ. μετὰ γεῦμα (Elix. Ment.)
- 385 Rp. Jodoform. dr. $\frac{1}{2}$. 386 Rp. Natr. arsenic gr. i.
 Extr. chin. dr. i. f. pil. 30. Syrup. chin. unc. vi.
 D. 3 τήν ἡμ. (χοιράδ. ἀδέν) D. 2 κοχλ. ἡμ. (χοιρ. ὀστών)

2. Κακοήθη λεμφώματα ἢ λεμφοσαρκώματα ἢ νόσος τοῦ Hodgkin προσδευτικὴ ὑπερτροφία ἀδένων ἢ ἀδένωσης ἢ ψευδολευχαιμία.

Αἱ καθ' ὑπερπλαστίαν ἢ ἑτεροπλαστίαν ἐπερχόμεναι ἐξογκώσεις τῶν λεμφικῶν ἀδένων, αἵτινες οὐδόλως ἔχουσι τὴν τάσιν νὰ λήγωσιν εἰς τὴν τυροειδῇ ἐκφύλισιν τοῦ παραγώγου καὶ ἐπομένως εἰς τὴν φυματώσιν τῶν ἀδένων, ὡς κατὰ τὰς χοιράδας, οὐδὲ εἰσὶ βκαταὶ ἐπιτρέπουσαι τὴν μεταφορὰν τοῦ νεοπλασματος ἐκ λευκῶν κυτταρίων ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος, ὡς κατὰ τὴν λευκυκυτταραιμίαν τὴν χρονίαν, ἀλλὰ παρακολουθοῦνται ὑπὸ τῶν βαρέων φαινομένων, ἕνεκα τῆς καθολικότητος τῶν λεμφωμάτων τούτων καὶ τῆς καταστροφῆς τῶν λεμφικῶν ἀδένων τοῦ σώματος, ἐχωρίσθησαν ἀπὸ τῆς λευχαιμίας καὶ τῶν χοιράδων τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ ἀγγλοῦ ἱατροῦ Hodgkin ὡς ἀποτελοῦντα ἰδίαν νόσον, καὶ ἔλαβον τὸ ὄνομα νόσος τοῦ Hodgkin, προσδευτικὴ ὑπερτροφία τῶν λεμφ. ἀδένων ὑπὸ Wunderlich, ἀδένωσης ὑπὸ Trousseau, ψευδολευχαιμία ὑπὸ Cohnheim καὶ λεμφοσαρκώματα ὑπὸ Virchow ἢ κακοήθη λεμφώματα ὑπὸ Billroth. Καὶ τότε οἱ πάσχοντες ἕνεκα ἀγνώστων αἰτίων ἔχουσι ἐν ἀρχῇ ἐξωγχομένους τοὺς λεμφικοὺς ἀδένους τοῦ τραχήλου (οὐδόλως διακρινόμενους τῶν χοιράδων) καὶ εἴτα τοὺς ὑπὸ τὴν μασχάλην, περὶ τὰς βουδωνικὰς χώρας καὶ βαθμηδὸν παντὸς τοῦ σώματος, ὅτε τὸ δέρμα καὶ αἱ βλεννογόνοι αὐτῶν ὑμένες γίνονται ὠχροὶ ἢ ὠχρόλευκοι, ὁ ὑποδόριος λιπώδης ἰστός ἐκλείπει, οἱ μῦς γίνονται χαλαροὶ καὶ μαλθακοί, ἐπέρχονται παλμοὶ τῆς καρδίας μετὰ τοῦ ἀναι-

μικοῦ συστολικοῦ φυσήματος, σφυγμοὶ συχνοὶ, αἱμορραγίαι ἀπὸ τῆς ρί-
νως, οἰδήματα τῶν κάτω ἄκρων ἢ ὑδρωπες τῶν δι' ὀρρωδῶν χιτῶνων κε-
κλεισμένων κοιλοτήτων, ἄλλοτε διάρροια ἢ λευκοματουρία καὶ οὕτω
πίπτουσιν εἰς κῶμα καὶ θνήσκουσι.

Πρὸς καταπολέμησιν τοῦ ἀγνώστου τούτου κακοῦ, μέχρις ἂν εὐρε-
θῶσιν ὠφέλιμα θεραπευτικὰ μέσα, ὁ ἰατρὸς παραινεῖ, ἅμα παρασταθῇ
ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν λεμφωμάτων καὶ ἡ ἐναρξίς τῆς ἐκ τούτων ἐπ-
ερχομένης καχεξίας τοῦ σώματος, τὴν ἀλλαγὴν τοῦ κλίματος καὶ τὴν
διαμονὴν τοῦ ἀρρώστου εἰς ἐξοχὰς καὶ εὐαερούς χώρας ἢ εἰς παραθα-
λασσίας ἐπαύλεις, τὰς ψυχρολουσίας μετὰ τῶν μαλάξεων (massages)
τοῦ σώματος, ἀσκήσεις κατὰ κανόνα ἐν οἴκῳ καὶ ἐν ὑπαίθρῳ, τὴν το-
νωτικὴν τροφήν διὰ κρέατος, γάλακτος, ὠν, καὶ ὡς φαρμακευτικὰ
μέσα τὴν διαλύσιν τοῦ Φοβλήρου ἢ τὰ κοκκία τοῦ ἀρσενικοῦ χυμοῦ νάτρου,
τοῦ ἀρσενικοῦ χυμοῦ καὶ ἐνίοτε τὰς διαλύσεις τοῦ φωσφορικοῦ σιδήρου

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΑΛΛΟΙΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ὈΡΓΑΝΩΝ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

Αἱ καθολικαὶ αὗται ἀνωμαλίαι τῆς θρέψεως, αἱ παραγόμεναι ἐκ τῆς
ἀλλοιώσεως τῶν ὀργάνων τῆς κινήσεως, εἰσὶν ὁ ρευματισμὸς τῶν μυῶν,
ὁ ὁδὸς ρευματισμὸς τῶν ἄρθρων ἢ ἡ ὁδεῖα ρευματικὴ ἢ παρασιτικὴ πο-
λυαρθρίτις, ὁ χρόνιος ρευματισμὸς τῶν ἄρθρων ἢ ἡ χρόνια ρευματικὴ
πολυαρθρίτις, ἡ χρόνια παραμορφωτικὴ παραρθρίτις (panarthr. de-
formans), ἡ χρόνια οὀδρική παραρθρίτις ἢ κοινῶς ἀρθρίτις (goutte, pa-
narthr. urica), ἡ ραχίτις ἢ Ἀγγλικὴ νόσος καὶ ἡ ὀστεομαλακία.

I- Ρευματισμὸς τῶν μυῶν.

Ἡ ἐλαφρὰ τῶν μυῶν ὑπεραιμία, ἡ προκαλοῦσα τὴν διαπίδυσιν τοῦ ὀρ-
ροῦ τοῦ αἵματος καὶ δι' αὐτοῦ τὸν ἐρεθισμὸν τῶν καταληγόντων εἰς αὐ-
τοὺς νεύρων (μυαλγίαν) καὶ ἡ παραγόμενη ἐκ τῆς ἐπὶ τούτων δράσεως ψυ-
χροῦ καὶ ὑγροῦ ρεύματος, ἐκλήθη ρευματισμὸς τῶν μυῶν (πρὸς διακρί-
σιν ἀπὸ τῆς πυητικῆς φλεγμονῆς αὐτῶν, τῆς μυοσίτιδος, ἥτις παρα-
κολουθεῖται ὑπὸ περιφερικοῦ οἰδήματος, ἀπὸ τοῦ ἐρεθισμοῦ τοῦ κορμοῦ
τῶν νεύρων, τῆς νευραλγίας, καθ' ἣν ὁ πόνος παρίσταται ἐπὶ τῆς πο-
ρείας τοῦ νεύρου καὶ ἀπὸ τῆς παρεγγυματώδους φλεγμονῆς τῶν μυῶν τῇ
δηλητηριάζει δι' ὑδραργύρου ἢ μολύβδου καὶ τῇ τριχινιάσει). Τότε οἱ

ἄρρωστοι αἰσθάνονται ἐπὶ τινὰς ἡμέρας πόνον κατὰ πᾶσαν κίνησιν ἢ πίεσιν τῶν ἰνιακῶν, μετωπικῶν, κροταφικῶν (**κεφαλαλγία ρευματική**), τῶν τραχηλικῶν καὶ αὐχενικῶν (**στρεψαύχην ρευματικὴς torticollis rheum**), τῶν μεσοπλευρίων καὶ στηθικῶν (**πλευροδύνη ρευματ.**), τῶν τῆς ὠμοπλάτης καὶ ὀσφύος μυῶν (**ὠμαλγία καὶ ὀσφυαλγία ρευματ. lumbago**).

Κατὰ τῶν ρευματισμῶν τῶν μυῶν συμβουλεύει πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων τὰ θερμὰ ποτὰ καὶ καλύμματα (ἐν οἷς τὸ papier Wlinsi), τὰ θερμὰ ἢ ἀτμώδη λουτρά, πρὸς ἐλάττωσιν τῆς ὑπεραιμίας τὰς ἐπιτριβὰς δι' opodeldoch, ἢ καφουρούχων χρισμάτων καὶ τὰς ἐπιθέσεις συναισιμάτων ἢ σικυῶν ἢ καὶ ἐκδορίων ἐπὶ μυῶν σαρκαδῶν (ὡς τοῦ δελτοειδοῦς), καὶ πρὸς παῦσιν τῆς μυαλγίας τὰς ἐπιτριβὰς ἢ ἐπιχρίσεις ἢ καὶ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις ναρκωτικῶν φαρμάκων· σὺν τούτοις πρὸς πικρὸν τῆς προδιαθέσεως συνιστᾷ τὰς διὰ ψυχροῦ ὕδατος κατακινήσεις, τὰ θαλάσσια λουτρά καὶ τὴν ἀποφυγὴν τῶν θερμῶν ἐνδυμάτων.

387 Rp. Liq. ammon. caust. unc. i 388 Rp. Linim. vol. camph. unc. i. D.
Aq unc vi. Natr. chlor. dr 1 1/2 389 Rp. " " ammon. " i. D.
Camphor. gr. v. Ol. ros q. s. 390 Rp. " vol. camph. opi. " i. D.
D. ἐπιθ. (Eau sedat. Raspail) 391 Rp. Bals opodeld. " i. D.

2. Ρευματισμὸς τῶν ἄρθρων ὀξὺς, ρευματικὴ ἢ παρατιτικὴ πολυαρθρίτις ὀξεία.

Ἡ εἰδικὴ ὀξεία καὶ πυρετώδης φλεγμονὴ τῶν ὀρρωδῶν θυλάκων διαδοχικῶς πλείονων ἀρθρώσεων, καὶ σπανίως τῶν ἐκτὸς αὐτῶν ἰνωδῶν συνδέσμων καὶ τενόντων, μετ' ὀρρώδους ἐξιδρώματος (**πολυαρθρίτις ἢ ἄρθρομηνιγγίτις ὀξεία**), ἢ παραγομένη παρ' ἡμῖν κατὰ τὸ φθινόπωρον ἕνεκα τῆς δράσεως ὑγροῦ ἐπίσης καὶ ψυχροῦ ρεύματος ἀέρος (**ρευματική**) ἢ καὶ ἐξ ἄλλων ἀγνώστων αἰτίων (μονάδων κατὰ Hüller) (**παρασιτική**), ἢ ἐπιφέρουσα αὐξήσιν τοῦ οὔριου ὀξέος (καὶ κατὰ Todd τοῦ γαλακτικοῦ ὀξέος) ἐν τῷ αἵματι καὶ ἢ συμπλεκομένη μετὰ ὁμοίας φλεγμονῆς τῶν ὀρρωδῶν χιτῶνων καὶ μάλιστα τοῦ ἐνδοκαρδίου, ἐκλήθη **ρευματισμὸς τῶν ἄρθρων ὀξὺς** (πρὸς διακρίσιν τῆς προερχομένης ἐκ πυαιμίας, λοιμωδῶν καὶ δηλητηρίων νοσ.) (**δευτεροπαθὴς**). Οἱ πάσχοντες τότε, μετὰ πυρετὸν φρικτὴν ἢ μὴ, δεικνύοντα ταλαντώσεις κατιούσας τὴν πρῶταν, αἰσθάνονται πόνους κατὰ τὴν ἄρθρωσιν ἢ τὰς ἄρθρώσεις ἐν ἀρχῇ ἀμβλεῖς καὶ κατὰ τὴν γ'. ἢ δ'. ἡμέραν ὀδυνηροτάτους, κωλύοντες πᾶσαν κίνησιν, αὐξάνοντας ἐν καιρῷ μάλιστα γυμνὰς

εἰς ἀφόρητον βαθμὸν κατὰ πᾶσαν καὶ τὴν ἐλαχίστην πίεσιν καὶ ἀναλόγους ὄντας οὐχὶ πρὸς τὰ τοπικὰ φαινόμενα καὶ τὴν θερμότητα ἀλλὰ πρὸς τὸν ἐκ τούτῳ συχνότερον γινόμενον σφυγμὸν, ἔχουσιν ἐξωθηκυῖαν τὴν ἀρθρώσιν (ὕδραρθρον) καὶ οἰδηματωδὲς τὸ περὶ τὴν ἀρθρώσιν λευκὸν ἢ ἐρυθρὸν δέρμα, αἰσθητὸν γινόμενον διὰ τῆς ψηλαφήσεως, ἰδρωτὰς ἀφθόνους κατὰ τὴν ἀκμὴν τοῦ πυρετοῦ, προκαλοῦντας ἐξανθήματα τοῦ δέρματος ἥτοι τὴν ὑπερίδρωσιν (sudamina) ἢ τὸν κεγχρίαν (miliaria crystallina), τὸ ἐρύθημα ἢ τὴν κνίδωσιν, τὴν πορφύραν τὴν αἰμορραγικὴν ἢ πελλώσιν κατὰ Schönlein· τὰ φαινόμενα δὲ ταῦτα παρακολουθοῦνται ὑπὸ ὀλιγαϊμίας τοῦ σώματος, ὡχρότητος τοῦ δέρματος (πυρετὸς ὡχρὸς febris pallida), ἥτις χαρακτηρίζεται διὰ τοῦ ἀνοργάνου ἢ ὀλιγαϊμικοῦ συστολικοῦ φυσήματος, τοῦ παραγομένου ἕνεκα τῆς ἀτελοῦς ἐνεργείας τῶν θηλοειδῶν μυῶν καὶ τοῦ διακρινομένου τοῦ ὀργανικοῦ τῆς καρδίας συστολικοῦ φυσήματος, ὡς διακοπτομένου καὶ ἐκλείποντος τῇ διὰ τοῦ στηθοσκοπίου πίεσει τῆς καρωτίδος, ὡς καὶ ὑπὸ οὐρῶν ὀλίγων, βαθέων τὴν χροιάν καὶ ἰζηματωδῶν, ἐνεχόντων κρύσταλλα οὐρικοῦ ὀξέος ἢ οὐρικών ἀλάτων, ἀπότοκα τῆς διὰ τοῦ ἰδρωτὸς ἀπωλείας τοῦ ὕδατος καὶ τῆς διὰ τοῦ πυρετοῦ αὐξήσεως τῆς ἐξ ἀποσυνθέσεως τῶν ἀζωτούχων ὑλῶν τοῦ σώματος παραγομένης οὐρίας. Μετὰ 4—14 ἡμέρας συνήθως τὰ φαινόμενα ταῦτα ἐλαττοῦνται καὶ εἴτα τῆς νόσου καταλαμβάνουσιν διαδοχικῶς ἄλλην ἢ ἄλλας ἀρθρώσεις (συνήθως μετὰ τὰς τῶν γονάτων, τῶν ἀγκῶνων, τῶν σφυρῶν ἀρθρώσεις ἀναφαίνεται ὁ ρευματισμὸς εἰς τὰς τῶν δακτύλων ποδῶν καὶ χειρῶν, τῶν ἰσχίων, ὤμων καὶ αὐτῆς τῆς σπονδυλικῆς στήλης κτλ. ἀρθρώσεις) καὶ ἐξαγγελλομένης διὰ τῶν πόνων καὶ τῶν οἰδημάτων τῶν ἀρθρώσεων τούτων, οἱ ἄρρωστοι καὶ μάλιστα νέοι μέχρις 20 ἐτ. ἡλικ. (33 τοῖς 100 φέρουσιν οἱ 20 περικαρδίτ. οἱ 2 ἐνδοκαρδ. οἱ 11 ἐνδο-περικαρδ.) πακιστῶσι τὰ φαινόμενα τῆς περικαρδίτιδος καὶ ἐνδοκαρδίτιδος (καὶ ποτε καὶ τῆς μυοκαρδίτιδος) οὐχὶ κατὰ μετᾶστασιν ἀλλὰ κατ' ἐπινέμησιν τῶν ὁμοειδῶν ἰστῶν (ἀρρογόνων χιτώνων) τῇ προστριβῇ τοῦ ἀποψυγέντος ἢ τὰ παράσιτα ταῦτα τοῦ Häter ἐνέχοντος αἵματος· καὶ τότε ὅτε μὲν φέρουσι τὸν ψόφον τῆς τριβῆς τῶν πετάλων τοῦ περικαρδίου κατὰ τὴν συστολὴν καὶ διαστολὴν τῶν θαλάμων τῆς καρδίας, ἀκουστὸν γινόμενον ὡς ἐπιτόλαιον καὶ ἐκτὸς τῆς καρδίας (καὶ οὐχὶ ὡς βαθύτερον καὶ ἐντὸς τῆς καρδίας) κατὰ τὴν βῆσιν τῆς καρδίας ἥτοι κατὰ τὸ μεσαῖον τριτημόριον τοῦ σώματος τοῦ στέρνου καὶ κατὰ τὸ ἀριστ. χεῖλος αὐτοῦ παρὰ τὸ γ'—δ'. μεσοπλευρίον διάστημα, αὐξανόμενον τῇ

διὰ τοῦ στηθοσκοπίου πιάσει τῶν θωρακικῶν τοίχων, μάλιστα ἐπὶ παί-
δων καὶ τῇ διὰ τῆς βαθείας εἰσπνοῆς πιάσει τῶν πετάλων τοῦ περι-
καρδίου, ὡς καὶ τὴν σχετικὴν αὐξήσιν τῆς ἀμβλύτητος τῆς καρδιακῆς
χώρας καθ' ὅλας τὰς ἐπιφανείας αὐτῆς· ὅτε δὲ ἔχουσιν αὐξήσιν τῆς
θερμότητος καὶ εἶτα τὸ ὀργανικὸν καὶ ἐνδοκάρδιον συστολικὸν φύσημα,
ἀκουστὸν γινόμενον ὑσάκεις ἢ ἀκροχορδονώδης ἢ θηλώδης ἐνδοκαρδίτις
προὐκάλυψε τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν διγλωχίνων βαλβίδων τοῦ ἀριστεροῦ
κολποκοιλιακοῦ στομίου κατὰ τὴν κορυφὴν τῆς καρδίας λοξῶς μέχρι
τοῦ ἀριστ. χεῖλους τοῦ στέρνου παρὰ τὸ γ'. μεσοπλευρίον διάστημα,
καὶ ὡσάκεις αὕτη παρήγαγε τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν τριγλωχίνων βαλβί-
δων τοῦ δεξιοῦ κολποκοιλιακοῦ στομίου κατὰ τὴν βᾶσιν τοῦ στέρνου,
ὡς καὶ ἐν τῇ μέλλοντι τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀνεπαρκείας τούτων,
ἤτοι τὴν εὐρυνσιν τοῦ δεξιοῦ θαλάμου καὶ τὴν ὑπερτροφίαν τῶν τοί-
χων αὐτοῦ. Ἄλλοτε δὲ σπανίως μετὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἐπ-
έρχεται φλεγμονὴ τοῦ ὑπεζωκότος ἢ τῆς λεπτῆς τοῦ ἐγκεφάλου μή-
νιγγος ἔνεκα τῶν ἀνωτέρω λόγων, ἢ ἔνεκα τῆς ἐν τῇ αἵματι παρου-
σίας τῆς οὐρίας (Lebert) ἢ τῆς μεγάλης θερμότητος τοῦ σώματος
τοῦ κάμνοντος (Jaccoud) ἢ τῆς διαφορᾶς τῆς ποσότητος τοῦ ἐν τῇ
αἵματι ὕδατος (Buhl).

Εἰς δὲ τὴν δευτεροπαθῇ ἀρθρομηνιγγίτιδα ἢ ὑπόξυν ψευδορευματι-
σμὸν, εἰ μὲν αὕτη παρίσταται κατὰ τὴν πορείαν τῆς ὀξείας βλεννορ-
ροίας, οἱ πάσχοντες φέρουσιν ὑδράρθρωσιν τῶν γονάτων ἢ ἀγκώνων ἢ
καὶ ἄκρων ποδῶν μετὰ ἢ ἀνευ πυρετοῦ μόνιμον (καὶ οὐχὶ ἐξίτηλον),
διαρκοῦσαν ἐβδομάδας καὶ μὴ λήγουσαν εἰς πύησιν μηδὲ συμπλεκμέ-
νην μετὰ φλεγμονῶν τῶν ὀρογόνων χιτῶνων καὶ ἰδίως τῆς καρδίας
ἔνεκα τοῦ μολυσμοῦ τῆς ἀρθρώσεως ἀπὸ τῆς πασχούσης οὐρήθρας· εἰ
δὲ αὕτη ἀναφαίνεται κατὰ τὴν πορείαν τῆς οὐτρακίᾶς, δυσεντερίας
κτλ. οἱ ἄρρωστοι ἔχουσιν ὀδυνηρὰν τὴν ἀρθρῶσιν τῆς χειρὸς ἢ τοῦ πο-
δὸς (ὀστρακιδῶν) ἢ ἄλλας τινὰς ἀρθρώσεις ἔνεκα τῆς μεταφορᾶς τοῦ ἰοῦ
ἐντὸς τούτων· εἰ δὲ τέλος αὕτη συμβαίνει κατὰ τὴν λοχίαν τῶν γυν-
ναικῶν, αὗται ἔχουσι πόνους καὶ ἐξοίδησιν πολλῶν ἀρθρώσεων λήγου-
σαν ἐνίοτε εἰς ἀγκύλωσιν ἢ καὶ πύησιν.

Κατὰ τῆς ὀξείας ρευματικῆς πολυαρθρίτιδος ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει
πρὸς προφύλαξιν 1) τὴν ἀποφυγὴν τῆς αἰφνιδίου ἀπο-
ψύξεως τοῦ σώματος ἐφ' ἃς ὁρῶντος (συνεπαίει πολλῶν
καλυμμάτων ἢ συντόνου ἐνεργείας τῶν μυῶν) διὰ τῆς ἀνκνέσεως τῶν
καθύγρων ἐνδυμάτων, ἵνα μὴ ὁ ἰδρῶς ἐξατμιζόμενος ἀποψύξῃ τὸ σῶμα

καὶ προκαλέσῃ τὴν ταχεῖαν ἀπόρροιν τοῦ αἵματος καὶ τὸν ἐρεθισμόν τῶν ἀρθροθυλάκων, ἢ διὰ τῶν ἐπιτριβῶν τοῦ δέρματος, μέχρι ἐρυθρότητος, ἵνα προκληθῇ ὑπεραιμία τοῦ δέρματος καλύουσα ὡς ἀντίρροπος τὴν ὑπεραιμίαν τῶν ἀρθρώσεων αὐτῶν. 2) τὴν παῦσιν τῆς βαιμιαίας ἀποψύξεως αὐτοῦ ἕνεκα ὑγρᾶς καὶ ψυχρᾶς ἢ μὴ προσηλίου, νεωστὶ ἁσθεστωμένης καὶ ἐκτισμένης οἰκίας, διὰ τῆς ἀλλαγῆς τῆς οἰκίας καὶ τῆς χρήσεως μαλλίνων κατὰ σάρκα ἐνδυμάτων. 3) τὴν μὴ εἰσπνοὴν ἐν καιρῷ φθινοπωρινῶν νυκτῶν τοῦ ἐν τῷ ἀέρι διαχέομένου οὐρακίου, τοῦ προκαλοῦντος ἐν τισὶ περιστάσεσι τὸν ἐπιδημικὸν χαρακτῆρα τῆς νόσου, διὰ τῆς ἐνωρίτερον εἰσόδου αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ. 4) τὴν ἀποσκλήρυνσιν τοῦ τὴν προδιάθεσιν ἔχοντος δέρματος διὰ τῶν ἐνκαιρῶ θέρους ψυχρολουσιῶν ἢ ψυχρῶν καταιονήσεων.

Ἄμα δὲ παρασταθῇ ἡ νόσος; ἔαν μὲν ᾗ ἐν τῷ νωτᾷ τῇ καὶ ὁ πυρετὸς μέγας, παριστάμενος διὰ θερμότητος ἀνωτέρας τῶν 39°, κατὰ μὲν τὴν μέθοδον τοῦ Jaccoud, ὅταν οἱ πάσχοντες ᾖσιν εὐρρωστοί, ὁ ἱατρὸς ἀναγράφει τὴν α'. ἡμ. τὴν ἐμετικὴν τρύγα εἰς δόσεις μεγάλας (4-5 σιτ.) ἐν γλισχράσματι κόμμεως μέχρις ἐκκενώσεων διαρροικῶν, τὴν β'. ἡμ. τὸν ζωμόν καὶ τὸν γενναῖον οἶνον, τὴν γ'. ἡμέραν ἐπαναλαμβάνει τὴν ἐμετικὴν τρύγα καὶ τὴν δ'. ἡμ. τὸν ζωμόν. ἄλλ' ἢ μέθοδος αὕτη, ἐπειδὴ ἀφ' ἐνὸς μὲν δυσχεραίνει διὰ τῶν διαρροικῶν ἐκκενώσεων τὴν θέσιν τοῦ ἀρρώστου ἔχοντος πόνους κατὰ πᾶσαν κίνησιν καὶ ἀφ' ἑτέρου, μολονότι βραχύνει τὴν διάρκειαν τῆς νόσου, οὐκ ἐλαττώνει τὴν συχνότητα καὶ ἐντάσιν τῶν συμπλοκῶν μετὰ τῆς περικαρδίτιδος καὶ τῆς μηνιγγίτιδος, ἐστὶν ἀνωφελής. ὅταν ὅμως οἱ πάσχοντες ᾖσιν ἐξησθενημένοι, παρέχει τὴν α'. ἡμέραν τὴν κινίνην εἰς μεγάλας ἐπίσης δόσεις (20 σιτ.) μετὰ δακτυλίτιδος (1 σιτ.) δίκην καταποτίων, ζωμόν κρέατος, οἶνον γενναῖον καὶ ὡς ποτὸν τὰς πυκνάς λειμονάδας διὰ τοῦ ὅπου τῶν λειμονίων ἢ τοῦ κιτρινοῦ ὀξέος, τὰς ἐπιούσας ἡμ. ἐπαναλαμβάνει τ' αὐτὰ φάρμακα εἰς μικροτέρας δόσεις, καὶ μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ πυρετοῦ παρέχει τὸν οἶνον τῆς κίνης καὶ τὸ γάλα. ἀλλὰ καὶ ἡ μέθοδος αὕτη ἐγένετό μοι ὀλίγον χρήσιμος. Κατὰ δὲ τὴν μέθοδον τῶν ἐν Γερμανίᾳ ἱατρῶν, οἵανδ' ἡποτε κατασκευὴν καὶ ἂν ἔχωσιν οἱ πάσχοντες, ὁ ἱατρὸς συνιστᾷ τὰ διὰ ψυχροῦ ὕδατος λουτρά ἢ τὰ διὰ πάγου ἐπιθέματα (Esmarch) (οὐχὶ δὲ καὶ τὰς τοπικὰς ἀφαιμάξεις διὰ βδελύων, οὐδὲ τὰς ἐπιτριβὰς δι' ὑδραργυροῦ αἰολιφῆς ὡς ἀλυσιτελεῖς καὶ βλαβεράς) ὡς καὶ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις ἐπὶ τῆς πασχούσης ἀρθρώ-

σεως διὰ διαλύσεως φαινικοῦ ὀξέος (1 : 100) (Kunze), ἐσωτερικῶς τὸ ἰτεϊνικὸν νάτρον μετὰ κινίνης εἰς μεγάλας δόσεις (μέχρι 1—2 δρ. ἐν-
τὸς τῆς ἡμ.) καὶ ἐναλλάξ τὸ διττανθρακικὸν νάτρον ἐν ἐγγύματι δακτυ-
λίτιδος ἢ τὴν προπυλαμίνην καὶ τριμεθυλαμίνην ἐν ὕδατι.

392 Rp. Tartar. stib. gr. iv.
solv. in Muccil. gum. unc. vi.
Syrup. diacod. unc. i. D. Rayer	393 Rp. Chinin. sulphur gr. xx.
Pulv. fol. digit. gr. ii
m. f. pilul. N ^o vi. D. καθ' ὅρ.
394 Rp. Natr. salicyl. dr. i.
Chinin. sulphur. gr. xv
f. bol. N ^o 15 D. καθ' ὅρ. ἐν.	395 Rp. Inf. fol. dig. (gr. xiv) unc. v.
Bicarbon. sod. dr. ii.
Tin. colch dr. i. Syr. unc. i. D.
396 Rp. Propylamin. gtt. xx.
Oleosacch. menth. dr. i.
Aq. unc. v. Syrup. unc. i. D.	397 Rp. Trimethylam. mur. gtt. x.
Aq. fontan. unc. v.
Syrup. simpl. unc. i. D.

Ἐὰν δὲ ἡ ἐλ α φ ρ ἂ καὶ ὁ πυρετὸς μέτριος ὁ ἰατρὸς, συμβουλευεῖ ἐσω-
τερικῶς μὲν τὸ ἰτεϊνικὸν νάτρον εἰς μεγάλας δόσεις (δρ. 1—2 ἐντὸς
ἡμ.) (ὡς solution de Dr Clin), ἐλαττουμένας βαθμαδὸν σὺν τῇ βελ-
τιώσει τοῦ πάσχοντος καὶ διδομένας ἐπὶ 10 ἡμ. μετὰ τὴν παύσιν τοῦ
κακοῦ, ἀντενδεικνυόμενας ἐπὶ μεγάλου πυρετοῦ, βλαβῶν τῆς καρδίας
καὶ τῆς μῆνιγγος, βλαβῶν τῶν νεφρῶν καὶ λευκοματουρίας, ἀντικαθι-
σταμένας διὰ τῆς κινίνης καὶ τῆς δακτυλίτιδος καὶ ἐνεργούσας, κατὰ
τὴν γνώμην τοῦ Stricker, τὴν καταστροφὴν τοῦ παρασίτου καὶ τὴν
ἐλάττωσιν τῆς θερμότητος καὶ τοῦ ἄλγους, ὡς καὶ ἐνίοτε τὴν κολχι-
κίνην καὶ τὸ βάμμα τῶν σπόρων τοῦ κολχικοῦ καὶ τὴν ἀκονιτίνην δι-
κην pilul. Moussette· τοπικῶς δὲ τὰ χρίσματα δι' ἐλαίου ὑοσκυά-
μου, χαμαῖμῆλων μετὰ χλωροφορμίου καὶ βάμματος ὀπίου ἢ καὶ τῆς
ὑποδερμικῆς ἐνέσεις τῆς μορφίνης, τὴν περιτύλιξιν τῶν ἀρθρώσεων διὰ
βάτης θερμῆς καὶ τὴν περιδесιν αὐτῶν διὰ ταινιῶν ἐκ φλανέλης καὶ ὡς
ποτὸν τὰς λειμναδὰς ἢ τὸ οἰνοῦχον ὕδωρ· συνάμα δὲ ἡσυχίαν τοῦ σώ-
ματος πρὸς ἀποφυγὴν τῶν πόνων, μετρίαν θερμότητά τοῦ κοιτῶνος,
ἐλαφρὰ καλύμματα καὶ ζωμὸν ἢ γάλα κεκραμμένον ὕδατι Vichy.

398 Rp. Salicyl. natr. dr. i.
solv. in. Aq. fontan. unc. v.
Syrup. simpl. unc. i. D.	399 Rp. Salicyl. natr. dr. i.
Chinin. sulphur. gr. xv.
m. f. pilul. N ^o xv. D.
400 Rp. Colchicin. pur. gr. i.
Spirit. vin. dr. i
Aq. font. Syr. aa. unc. ii. D. x.	401 Rp. Infus. digit. (e gr. xii.) unc. v.
Tinct. sem. colch. dr. i.
Syrup. unc. i. D. κατὰ κοχλ.
402 Rp. Liqu. Holland.
Ol. hyoscyam. aa. unc. i.
Chloroform. dr. ii. D.	403 Rp. Bals. tranquill.
ol. chamom. aa. unc. i.
Chloroform. dr. ii. D.

Ἐὰν συμπλέκηται μετὰ τῶν φλεγμονῶν τῶν ὀρρογόνων χιτῶνων, ὁ ἱατρὸς παραινεῖ κατὰ μὲν τῆς ἐνδοκαρδίτιδος, περικαρδίτιδος ἢ πλευρίτιδος σικύας τινὰς ἐπὶ τοῦ πεπονθότος τόπου καὶ τὰ μεγάλα καὶ πλανητικὰ συχνάκις ἐπαναλαμβάνόμενα ἐκδόρια, ἐσωτερικῶς τὴν δακτυλίτιδα δίκην ἐγχύματος μετὰ νιτρικοῦ κάλεως ἢ τριγικοῦ, ἀποφεύγων τὴν βερατρίνην καὶ ἐμετικὴν τρύγα ὡς καταβιβάζοντα τὰς συστολάς τῆς καρδίας καὶ προκαλοῦντα τὴν σύμπτωσιν, καὶ συμπτωματικῶς τὴν κινίνην μετὰ ἱτεϊνικοῦ νάτρου κατὰ τοῦ πυρετοῦ, τὴν μορφίνην ἢ χλωράλην κατὰ τῆς στενοχωρίας καὶ ἀϋπνίας· κατὰ δὲ τῆς μηνιγγίτιδος καὶ παραφροσύνης τὰ ψυχρὰ ἐπιθέματα τῆς κεφαλῆς, τὰ ἐκδόρια κατὰ τὸν αὐχένα καὶ τὰ καθαρτικὰ ἄλατα. Ἐὰν τέλος αὕτη ἢ ὑποξεία ἢ περιωρισμένη ἐπὶ τῆς ἀρθρώσεως τοῦ γόνατος, οὗτος παρέχει ἐσωτερικῶς τὸ ἰωδιούχον κάλι, τὸ ἱτεϊνικὸν νάτρον καὶ ἀντ' αὐτοῦ ὑπαρχούσης διαρροίας τὸ διττανθρακικὸν νάτρον, τοπικῶς τὰ ἐκδόρια, τὰ θειοῦχα λουτρά, τὰς κλυτηριάσεις διὰ τοῦ πεπουρακτωμένου σιδηρίου καὶ τὴν τήρησιν τοῦ σκέλους ἐντὸς συρματοπλέκτου αὐλακος ὡς καὶ τὴν μεθοδικὴν κίνησιν αὐτοῦ πρὸς ἄρσιν τῆς ἀγκυλώσεως.

Κατὰ τῆς ὑποξείας δευτεροπαθοῦς ἀρθρομηνιγγίτιδος ἢ τοῦ ὑποξέος ψευδορευματισμοῦ συνεπεῖχ βλεννορροίας κτλ. ἐνδείκνυται μόνῃ ἢ ἡρεμία τῆς ἀρθρώσεως, ἡ ἐπιτριβὴ αὐτῆς διὰ ναρκωτικῶν χρισμάτων ἢ ἡ ἐπάλειψις ταύτης διὰ βάμματος ἰώδους, ἡ ἐπιθέσεις ἐκδορίων καὶ ἡ περιτύλιξις διὰ πιεστικοῦ ἐπιδέσμου. Κατὰ δὲ τὸν Troussseau ἡ περιτύλιξις ταύτης διὰ τοῦ παρ' αὐτοῦ περιγραφέντος καταπλάσματος τελουμένου ὡς ἐξῆς· ψιξ ἄρτου ὅσον 300 δρ. (1 1/2 ὀκά διὰ τὰς μεγάλας ἀρθρώσεις) βυθίζεται ἐπὶ 5 λ. ὥρ. ἐντὸς ὕδατος, τίθεται ἐντὸς χειρομάκτρου καὶ διὰ τῆς περιστροφῆς αὐτοῦ ἐκθλίβεται τὸ πλεονάζον τοῦ ὕδατος, τοποθετεῖται ἐντὸς ἀτμολούτρου ἐπὶ 3 ὥρ. μέχρις ἀποξηράνσεως, μαλακύνεται μικρὸν κατὰ μικρὸν τῇ προσθήκῃ καφουρούχου οἶνοπνεύματος, ὥστε νὰ μὴ ἦ μηδὲ λίαν ξηρὰ μηδὲ λίαν μαλακῇ, εἴτα ἐκτείνεται ἐπὶ ὀθόνης καὶ δίδεται αὐτῇ ἡ μορφή τῆς ἀρθρώσεως, βαντίζεται ἡ ἐσωτ. ἐπιφάνεια αὐτῆς διὰ μίγματος ἐκ καφουράς 7, ἐκχυλίσματος ὀπίου 4, οἶνοπνεύματος ὅσον ἀρκεῖ καὶ τοποθετεῖται αὕτη ἐπὶ τῆς πασχούσης ἀρθρώσεως· ἐφεξῆς περικαλύπτονται τὰ χεῖλη ταύτης διὰ κολλητικοῦ ἐμπλάστρου ἀγγλικοῦ κωλύοντος τὴν ἐξάτμισιν, περιδέεται δι' ἐπιδέσμου μακροῦ ἐκ φλανέλλης καὶ ἄνωθεν δι' ἐπιδέσμου ὁμοίου ἐκ λίνου, βράπτονται τὰ χεῖλη τούτου στερεῶς ἵνα μὴ ἐκπέσῃ

μηδὲ παράξη οἰδήμα τοῦ ἄκρου καὶ τηρεῖται ἐπὶ 8—10 ἡμ., μετὰ παρέλευσιν τῶν ὁποίων ἡ ἄρθρωσις ἐστὶν ὑγιής.

3. Ρευματισμὸς τῶν ἄρθρων χρόνιος, ρευματικὴ ἢ παρασιτικὴ πολυαρθρίτις χρονία.

Ἡ χρονία ἄνευ πυρετοῦ φλεγμονὴ πλειόνων ἢ καὶ ἐνὸς ὀρρώδους θύλακος μεθ' ὑπερπλαστίας καὶ παχύνσεως τοῦ ἰνώδους ἱστοῦ αὐτοῦ τῶν συνδέσμων καὶ τῶν παρακειμένων τενόντων καὶ ἀπονευρώσεων **(πολυαρθρίτις ἢ ἀρθρομυηγγίτις χρονία)**, ἡ παραγομένη ἔνεκα μακρῆς δράσεως ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ ρεύματος ἀέρος ἢ διαρκοῦς ὑγρασίας **(ρευματικῇ)** καὶ ἔνεκα ἄλλων ἀγνώστων αἰτιῶν, ἡ ἐπιφέρουσα πόνον κατὰ τὴν ἐπίθλιψιν, εὐαίσθησιν εἰς τὸ ψῦχος καὶ τὴν ὑγρασίαν (ὡς θερμόμετρον) καὶ κριγμὸν κατὰ τὴν δύσκολον κίνησιν τῆς ἀρθρώσεως καὶ ἡ μὴ συμπλεκομένη μετὰ ἐνδοκαρδίτιδος, εἰ μὴ παρεστάθη κατὰ παροξυσμοὺς ἢ ὀξεία, ἔλαβε τὸ ὄνομα **ρευματισμὸς τῶν ἄρθρων χρόνιος**. Τότε οἱ πάσχοντες καὶ μάλιστα οἱ ἄγοντες τὴν ἀνδρικήν ἡλικίαν, μετὰ παροξυσμοὺς τῆς ὀξείας πολυαρθρίτιδος ἢ καὶ ἄνευ τούτων, ἔχοντες μίαν ἢ πλείους ἀρθρώσεις (τῶν χειρῶν αἱ πλύντριαι, τῶν ποδῶν οἱ γυμνόποδες) δυσκάμπτους καὶ ἐπωδύνους, αἰσθάνονται ἐπὶ τινὰς ἡμέρας πόνους κατὰ τὰς ἀρθρώσεις ταύτας διαφόρου ἐντάσεως, ποτὲ μὲν ἀμβλεῖς καὶ παροδικοὺς ποτὲ δὲ ἰσχυροὺς καὶ μόνιμους, κωλύοντας τὴν κίνησιν καὶ ἀποκαθιστῶντας τὴν ἀρθρῶσιν ἐξαγκωμένην σπανίως ἐξ ὀρρώδους ἐξιδρώματος καὶ συνήθως ἐξ ὑπερπλαστίας τοῦ ἰνώδους ἱστοῦ, καὶ παρέχουσιν κριγμὸν εἰς πᾶσαν κίνησιν· τὰς τοιαύτας ἐπιτάσεις τῶν πόνων αἰσθάνονται πρὸ πάσης αἰφνιδίου πτώσεως τῆς θερμότητος καὶ τῆς ξηρασίας τοῦ ἀέρος ἐπὶ πολλὰ κατὰ συνέχειαν ἔτη ἀμοιβομένης πρὸς τὰς ἐπερχομένας ἀνέσεις, καθ' ἃς αἱ ἀρθρώσεις αὐτῶν γίνονται εὐκάμπτου καὶ ἡττον ὀγκώδεις **(ρευματικὴ πολυαρθρίτις χρονία ἀπλή)**. Ἄλλοτε δὲ σπανίως οὗτοι μετὰ ἐπιτάσεις καὶ ἀνέσεις τῶν πόνων ἐπὶ μῆνας καὶ ἔτη φέρουσι τὰς ἀρθρώσεις τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν μεταβεβλημένας (καὶ οὐχὶ διωγκωμένας ἐκ τῆς ἀναπτύξεως ὀστεοφύτων ἢ τῆς καταθέσεως ἀλλοτριῶν σωμάτων), ὥστε τὰ ἄκρα τῶν ἡρθρωμένων φαλάγγων παρεκκλίνουσι τοῦ κατὰ φύσιν καὶ τρέπονται πρὸς τὰ δεξιὰ ὑπὸ γωνίαν ἀμβλείαν, ἔνεκα τῆς συστολῆς τοῦ ὑπερπλασθέντος ἰνώδους ἱστοῦ τοῦ περιαρθροθύλακος ἀυξάνουσης τὴν ἀτροφίαν τῶν ἀναλόγων μυῶν **(ρευμ. πολυαρθρίτις χρονία ἰνώδης)** (Jaccoud).

Κατὰ τῶν μὲρῶν τούτων ὁ ἰατρὸς ἐν ἀρχῇ πρὸς προφύλαξιν συνιστᾷ τοῖς πάσχουσι τὴν ἀλλαγὴν τῆς ὑγρῆς καὶ βορεινῆς κατοικίας, τὴν βελτίωσιν καὶ εἰ δυνατόν τὴν μεταβολὴν τοῦ ἐπαγγέλματος, καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν ἀλλαγὴν τοῦ κλίματος, πέμπων τοὺς εὐποροῦντας εἰς θερμότερας πόλεις· ἐφεξῆς πρὸς παῦσαι τῶν ἐπιτάσεων, τῶν αὐξάνουσιν τὰς ἀλλοιώσεις τῶν πασχουσῶν ἀρθρώσεων, συμβουλευεῖ εἰς αὐτοὺς ἐσωτερικῶς μὲν ἐπὶ ἰσχυρῶν πόνων τὸ ἱτενικὸν νάτρον μετὰ κινίνης εἰς μικρὰς δόσεις, ἐπὶ ἀμβλέων τὸ κολχικόν, τὸ ἀκόνιτον καὶ τὸ ἰωδιούχον· καὶ μετὰ κίνης καὶ ἄλλοτε οὐδέν· τοπικῶς δὲ τὰς ἐπαλείψεις τῶν ἀρθρώσεων διὰ ναρκωτικῶν χρισμάτων, τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις διὰ διαλύσεως φαινικοῦ ὀξέος ἐπὶ ἰσχυρῶν πόνων, τὰ ἐπανειλημμένα ἐκδόρια ἐπ' αὐτῶν, τὰς ἐπιχρίσεις διὰ βάμματος ἰώδους, τὰς περιτυλίξεις δι' ἰωδιούχου βάτης, θερμῶν σπληνίων βεβρεγμένων δι' ἐλαίου τερεβινθίνης ἐπὶ ἀμβλέων, καὶ ἄλλοτε τὰς ἐπιτρίψεις τούτων διὰ φλανέλλης κεχρισμένης βαλσάμου opodeldoch μετὰ χλωροφορμίου ἢ δωρονίκου, βαλσάμου Fioravanti, χρίσματος καφουρούχοις ἢ βερατρινούχοις μετὰ χλωροφορμίου, καὶ τὰς περιτυλίξεις δι' ἐρεθιστικῶν ἐμπλάστων ἢ χάρτων (δίκην pap. Fayard, Wlinsi, Blayn).

404 Rp. Tinct. sem. colch. dr. iv. 405 Rp. Vin. colchic. dr. iv.

Extr. aconit dr. $\frac{1}{2}$.

Kal. jodat. dr. $\frac{1}{3}$.

Laudan. scr. i. D20-30 ζαγ. ἑσπ.

D. τρίς ἀνὰ 10—20 σταγ.

406 Rp. Tinct. jod.

407 Rp. Jod. pur. scr. i.

» anodyn. aa. dr. ii D.

kal. jod. dr. Aq. unc. i. D.

408 Rp. Bals. opodeld c. chlorof. fl. i

409 Rp. Bals. Fioravanti. unc. v.

410 Rp. Veratrin. gr. x.

411 Rp. Veratrin. gr. viii.

Chloroform. unc. $\frac{1}{2}$.

Ol. hyoscyam. unc. i.

Mixt. oleoso-bals. unc. ii. D.

Morphin. gr. v. D.

μετὰ ταῦτα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἀρέσεων, ὅταν τὸ κακὸν προῦκάλεσε μόνιμον βλάβην τῶν ἀρθρώσεων, παραινεῖ εἰς τούτους τὰ θερμὰ λουτρά (28°—30°) διαρκοῦντα ἐπὶ $\frac{1}{2}$ ὥρ. κατὰ πᾶσαν ἡμ., διακοπτόμενα μετὰ 5—6 λουτρὰ ἀπαξ καὶ τελούμενα εἴτε διὰ τῶν ἀλκαλικῶν ὑδάτων τοῦ Λουτρακίου παρ' ἡμῖν, τοῦ Vichy ἐν Γαλλίᾳ, Carlsbad ἐν Γερμ. καὶ Ems, ὅσας ἐπάρχη οὐρική διάθεσις καὶ τὰ οὖρα ἔχωσιν ἰζημα ἐρυθρὰ ἐκ κρυστάλλων οὐρικοῦ ὀξέος, εἴτε διὰ τῶν ἐλαφρῶς ἀλατούχων ὑδάτων τῆς Αἰδηψοῦ καὶ τῆς Κύνου παρ' ἡμῖν, Plombières ἐν Γαλλίᾳ, Wilbad ἐν Βυρτεμβέργῃ, Pläffer, Ragaz ἐν Ἑλβετίᾳ, ἐπὶ ἀτόμων σφραγίστων καὶ ὑποβαλλομένων εἰς πολλὰς ἐπιθέσεις, εἴτε διὰ τῶν θειούχων ὑδάτων τῆς Βρωμολίμνης τῶν Θερμοπυ-

λῶν παρ' ἡμῖν, Baréges, Mont-dore, Bagnères de Luchon ἐν Γαλλίᾳ, Aix-la Chapelle, Aachen ἐν Γερμανίᾳ, Baden—Baden ἐν Βαδῇ, Baden ἐν Βιέννῃ, Louesche ἐν Ἑλβετίᾳ, ἐπὶ ἀτόμων ἡττον εὐερεθίστων καὶ ὑποθαλλομένων εἰς ὀλίγας καὶ μονίμους ἐπιτάσεις, μὴ ἐχόντων δὲ ἰζημκτώδη οὖρα ἐξ οὐρικοῦ ὀζέος, διότι ταῦτα πάντα ἐρεθίζοντα τὸ δέρμα ἐξιτήλως ἢ μονίμως προκαλοῦσιν αὐξήσιν τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς κυκλοφορίας καὶ ἰδίως τῶν ἐκκρίσεων καὶ διαφορὰν τῆς θρέψεως τῶν πασχόντων ἰστών· ἔτι δὲ καὶ διὰ τῶν θερμῶν ὑδατούχων ἢ ἀρωματικῶν ἢ ἀτμωδῶν λουτρῶν, διδομένων ἐν εἰδικοῖς καταστήμασι καὶ παρακολουθουμένων ὑπὸ τῆς μεθοδικῆς ἐπιτριβῆς (friction) ἢ τῆς μαλάξεως (massage) τοῦ σώματος, καὶ νεωστὶ διὰ τοῦ φαρμακείου μετὰ βεβήματος συνεχοῦς ἢ διακεκομμένου. Ὅταν δὲ τὸ κακὸν προύκαλεσε μόνιμον βλάβην καὶ μεταβολὴν ἀρθρώσεων τινων ἐνδείκνυνται τὰ διὰ τῆς ἰλῦος ἀλλοκλικῶν πηγῶν λουτρὰ τοῦ σώματος τελούμενα ἰδίως ἐν Nauheim.

4. ῥευματισμὸς τῶν ἀρθρων χρόνιος ὁστῶδης, πολυπαναρθρῖτις παραμορφωτικὴ χρονία (προοδευτικὴ ἢ μερικὴ ἢ ὁζώδης.)

Ἡ χρονία φλεγμονὴ τοῦ τε ἀρθροθύλακος καὶ πάντων τῶν παρακειμένων μαλθακῶν καὶ τῶν στερεῶν μάλιστα μορίων, τῶν ὁστῶν (ὁ σ τ ῶ δ ῆς), μιᾶς ἢ πλείονων ἀρθρώσεων (πολυπαναρθρῖτις), μεθ' ὑπερπλαστικῆς καὶ ἀναπλαστικῆς τῶν μαλθακῶν καὶ ἀποστεώσεως τῶν χονδρῶδων ἢ ἀραιοποιήσεως τῶν παρακειμένων ὁστῶδων μορίων τῶν ἀρθρώσεων, ἢ παραγομένη ἐνεκὰ τῆς δράσεως ὁμοίου βεβήματος ἀέρος (β ε β ῆ τ ι κ ῆ) εἰς γυναῖκας ἐνδεεῖς (ἐ ν δ ε ῶ ν pauperum) ἢ εἰς ἀνδρας γέροντας (γ ε ρ ὶ ν τ ω ν malum s. panarth s. arthroc. senile) καὶ ἢ προκαλοῦσα τὴν προοδευτικὴν παραμόρφωσιν τῶν ἀρθρώσεων (π ρ ο ο δ ε υ τ ι κ ῆ) ἢ τὴν ἀγκύλωσιν καὶ σκολίωσιν τῆς σπονδυλικῆς στήλης (μ ε ρ ι κ ῆ ἢ ξ η ρ ᾶ) ἢ τὴν ὁζώδη παραμόρφωσιν τῶν φαλαγγῶν τῶν χειρῶν (ὁ ζ ῶ δ ῆς τ ο ὕ Heberden), ἔλαβε τὸ ὄνομα πολυπαναρθρῖτις παραμορφωτικῆ. Οἱ πάσχοντες ποτὲ μὲν συνήθως γυναῖκες ἐνδεεῖς, τὸ 40 ἢ 50 ἄγουσαι ἔτος, αἰσθάνονται πόνους διαρκεῖς καὶ πλειστάκις ἐπανερχομένους κατὰ τὰς ἀρθρώσεις ἐν ἀρχῇ τῶν δακτύλων (τοῦ δείκτου καὶ μεσαίου) τῶν χειρῶν καὶ εἴτα κατὰ τὰς ἀρθρώσεις τῶν δακτύλων (τοῦ μεγάλου) τῶν ποδῶν, αἰτίποτε συμμετρικῶς ἐπὶ τῶν ὁμολόγων ἀρθρώσεων ἀμφοτέρων τῶν ἀνω καὶ κάτω ἀκρων, καὶ πάντοτε προοδευτικῶς ἐκτεινομένους ἐπὶ τῶν ἀρθρώσεων τούτων, οἵτινες

παρakoλoυθoύνται ὑπὸ ἐξoιδήσεως τῶν ἀρθρώσεων παροδικῆς, καὶ μετὰ τινὰς χρόνους, τῶν ἐπιτάσεων συχνοτέρων γινομένων, ὑπὸ παραμορφώσεως αὐτῶν μονίμου, τελουμένης ὡς ἐξῆς· ἐν ἀρχῇ οἱ περὶ τὰς πασχούσας ἀρθρώσεις μῦς συσπῶνται παροδικῶς καὶ εἴτα μονίμως, εἴτε ἔνεκα τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν περὶ τὴν ἀρθρῶσιν τελουμένων ἐπεξεργασιῶν εἴτε ἔνεκα τῶν πόνων κατὰ Trousseau, καὶ ἐπιφέρουσι τὴν ἀνώμαλον καὶ παρὰ φύσιν κάμψιν, τὴν ἀνώμαλον καὶ παρὰ φύσιν ἔκτασιν τῶν διηρθρωμένων κατὰ τὰς πασχούσας ταύτας ἀρθρώσεις μορίων (τῆς α'. καὶ β'. φάλαγγος τῶν δακτύλων τούτων), ἐνῶ οἱ μῦς τῆς ὑγιoῦς ἀρθρώσεως (τῆς γ'. φάλαγγος τούτων) τηροῦσι τὴν κατὰ φύσιν θέσιν τῶν μορίων καὶ οὕτω αἱ παραμορφωθέντες δάκτυλοι παριστᾶσιν οὐχὶ εὐθεῖαν ἀλλὰ κεκαμμένην γραμμὴν, ἐφεξῆς ἢ ὑπερπλαστικὰ τοῦ ἰνώδους ἱστοῦ τῶν περὶ τὴν ἀρθρῶσιν τενόντων καὶ ἀπονευρώσεων τηρεῖ τὴν παραμόρφωσιν ταύτην καὶ τέλος τὰ περὶ τὴν ἀρθρῶσιν ὅσῃ, παθόντα καὶ ταῦτα ἐν τῷ κέντρῳ τὴν ἀραιοποιὸν φλεγμονὴν καὶ κατὰ τὴν περιφέρειαν τὴν ὑπερπλαστικὰν αὐτῶν δίκην ὀστεοφύτων, καταθλίβουσι καὶ ἀτροφοῦσι τοὺς τε παρακειμένους χόνδρους καὶ μῦς, περιβάλλουσιν ὡς στέφανοι τὰς ἀρθρώσεις καὶ οὕτω μονιμοποιοῦσι τὴν παραμόρφωσιν ταύτην αὐτῶν ἐφ' ὅρου ζωῆς. Μετὰ πολλοὺς δὲ χρόνους, τοῦ κακοῦ προοδευτικοῦ ὄντος καὶ ἀλίσκοντος βαθμὴδὸν τὰς λοιπὰς ἀρθρώσεις τῶν ἄκρων (ἐκτὸς τῶν κατὰ τὰ ἰσχία), ἡ παραμόρφωσις αὕτη ἐκτείνεται ἐφ' ὅλων τούτων καὶ τότε τὰ ἄκρα σχηματίζουσιν ἀνωμάλους γραμμὰς, ἐχούσας ὀγκώδεις καὶ ὀστώδεις (οὐχὶ τοφώδεις) τὰς παρακειμένας ἀρθρώσεις (**πολυπαναρθρ. παραμορφωτικὴ χρονία καὶ προοδευτικὴ.**) Ποτὲ δὲ συνήθως οὗτοι γέροντες, παθόντες ἢ οὐ τὴν παραμορφωτικὴν μορφήν τῆς πολυπαναρθρίτιδος, αἰσθάνονται πόνους ἢ μᾶλλον κόπωσιν κατὰ τὴν κίνησιν τῶν μεγάλων ἀρθρώσεων τῶν γονάτων, ἰσχίων καὶ ὤμων καὶ εἴτα τῆς σπονδυλικῆς στήλης καὶ σπανίως μονομερῶς μόνον τῶν ἰσχίων (κληθείσης τῆς μορφῆς morbus coxae senilis) ἐπερχομένην κατ' ἐπιτάσεις καὶ παρakoλoυθoυμένην ὑπὸ τῆς παραμορφώσεως τῶν καταληφθεισῶν ἀρθρώσεων, τῆς δυσκολίας τῆς κινήσεως αὐτῶν καὶ τῆς παραγωγῆς κατὰ τὴν κίνησιν τούτων κριγμοῦ· ἡ παραμόρφωσις αὕτη τελεῖται ὁμοίως ἐκ τῆς ὑπερπλαστικῆς τῶν περὶ τὴν ἀρθρῶσιν ὀστωδῶν ἄκρων τοῦ μορίου, προκαλούσης τὴν ἀτροφίαν τῶν παρακειμένων μαλθακῶν μορίων, παρισταμένης δίκην στεφάνου ὀστεοχονδρώδους κειμένου περὶ τὴν ἀρθρῶσιν καὶ ἐπιφερούσης τὴν διαστροφὴν τῶν διηρθρωμένων μορίων (δηλ., τὴν κλίσιν αὐτῶν ὑπὸ διάφορον γωνίαν καὶ τὴν γεραντικὴν κόπωσιν

τῆς σπονδυλικῆς στήλης) καὶ τὴν παῦσιν τῆς κινήσεως αὐτῶν (**πολυ. παναρθρ. παραμορφωτικὴ χρονία καὶ ξηρὰ ἢ μερικὴ**).

Ἄλλοτε τέλος οὗτοι συνήθως γυναῖκες προβεβηκέναι, ἔχουσαι κληρονομικὴν προδιάθεσιν καὶ βλασηζόμεναι ὑπὸ ἡμικρανίας, ζαθμάτος, ισχιαλγιῶν, μετὰ πολλὰ ἔτη ἔχουσι κατὰ τὸ κατώτερον ἄκρον τῆς ῥαχικῆς ἐπιφανείας τῆς δευτέρας φάλαγγος τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν (ἐνθα ἀναπτύσσονται κατὰ φύσιν πισειδεῖς ὄζοι) ὀξιδία τινὰ στερεὰ περιγραφέντα ὑπὸ Heberden καὶ εἶτα ὑπὸ Charcot, παραχθέντα ἐκ τῶν ἀναπτυσσομένων ἀπὸ τῶν κατὰ φύσιν ὀξιδίων τῶν ὀστέων ὀστεοφύτων τῇ ὑπερπλαστικῇ τοῦ ὀστώδους ἰστοῦ καὶ προκαλέσαντα τὴν διαστροφὴν τῆς ἀρθρώσεως· μετὰ πολλοὺς δ' ἐνιαυτοὺς αὐταὶ παρατηροῦσιν ὅτι ὀξιδία τοιαῦτα ἔχουσι καὶ κατὰ τὰς λοιπὰς φάλαγγας τῶν δακτύλων αὐτῶν κωλύοντα οὕτω τὴν κίνησιν τούτων (**πολυπαναρθρ. παραμορφωτικὴ χρονία καὶ ὀξώδης τοῦ Heberden**).

Κατὰ τῶν μορφῶν τούτων ὁ ἱατρὸς πρὸς προφύλαξιν συνιστᾷ ἐπίσης τοῖς πάσχουσι τὴν ἀποφυγὴν τῆς ὑγρᾶς κατόικίας, τὴν θρεπτικὴν τροφήν καὶ ὅσα ἐν τῷ χρονίῳ ρευματισμῷ ἐρρέθησαν· πρὸς παῦσιν τῶν ἐπιτάσεων ἀναγράφει τὸ ἱτεϊνικὸν νάτρον καὶ τὴν κινίνην, ὡς ἐν τῷ ὀξεί, ἢ τὸ διττανθρακικὸν νάτρον καὶ τὰ ναρκωτικὰ χρίσματα· κατὰ δὲ τὰς ἀνέσεις πρὸς παῦσιν τοῦ κακοῦ συμβουλεύει ἐν ἀρχῇ τὴν χρῆσιν τῶν τονωτικῶν φαρμάκων καὶ τοῦ ἰωδίου καὶ καλεῶς ἐν μετρίᾳ δόσει (5 σιτ. τὴν ἡμ.) καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον μετὰ συντόμων διακοπῶν καὶ ἐξωτερικῶς τὰς ἐπαλείψεις τοῦ βάμματος τοῦ ἰωδίου ἢ τὰ ἐμπλαστρα τοῦ Vigo· εἶτα τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παραδαΐσμοῦ μετὰ μονίμου ρεύματος, διότι ἡ χρῆσις τῆς διαλύσεως τοῦ Φοβλήρου καὶ τοῦ βάμματος τοῦ ἱεροξύλου ἐδείχθη ὀλιγώτερον ὠφέλιμος· ἐφεξῆς ἐν καιρῷ θέρους τὰ θερμὰ λουτρά ἀλκαλικῶν ἢ θειούχων ἢ καὶ ἄρσενικούχων πηγῶν, τὰς ἐπιτριβὰς καὶ τὰς μαλάξεις τοῦ σώματος μετ' αὐτὰ, ὡς καὶ τὰ οἰκτεῖα μέσα πρὸς ἐπανάρθωσιν τῆς διαστροφῆς τῶν παραμορφωθέντων μορίων.

412 Rp. Natr. bicarbon.

413 Rp Kal jodat. dr. i.

Pulv. rad. rhei aa. dr. ii.

solv. in Aq. font. unc. x.

f. pulv. N° 6 D. ἐν πρωί.

Syrup. unc. i. D. κοιλ. ἡμ.

5) Παναρθρῆτις χρονία οὐρική, κοινῶς ἀρθρῆτις ἢ ποδάγρα.

Ἡ ἐν καιρῷ νυκτὸς ἐαρινῆς ἢ φθινοπωρινῆς κατὰ περιόδους ἐμφάνις παροξυσμῶν ὀδυνηρῶν ἐπὶ τῆς α'. ἀρθρώσεως τοῦ μεγάλου δακτύλου τοῦ ἐνὸς ἢ ἀμφω τῶν ποδῶν, καὶ ἄλλων ἀρθρώσεων (γονάγρα, χειρά-

γρα, ωμάγρα), μετ' ἐξοιδήσεως καὶ ἐν τοῖς μεταγενεστέροις παροξυσμοῖς μετὰ καταθέσεως οὐρικών ἀλάτων ἐντὸς καὶ περὶ τὴν ὀρρώδη ἀρθροθύλακιν ἢ τὰ χονδρώδη μέρη τῆς ἀρθρώσεως (παναρθρῆτις οὐρική), ἢ παραγομένη εἰς ἄνδρας πλουσίους καὶ εὐρρώστους ἀναπαυτικὸν καὶ καθεστηκότα βίον διὰγοντας καὶ δυσαναλόγως τοῦ τοιοῦτου βίου ἀφθόνους λευκωματούχους ἢ μᾶλλον λιπαρὰς οὐσίας λαμβάνοντας καὶ ἀφθονον οἶνον πίνοντας καὶ ἢ προκαλοῦσα ἐν ἀρχῇ ἀνωμαλίαν τῆς πέψεως καὶ ἐξόγκωσιν τοῦ σπληνὸς (ὀργάνου ἀπεργαζομένου τὸ οὐρικὸν ὅξυ κατὰ τὴν ἀφθονωτέραν ἐπὶ πυρετοῦ καὶ τὴν ὀλιγωτέραν ἐπὶ τοῦ βίου τούτου καῦσιν καὶ ἀποσύμβεσιν τῶν λευκωματούχων ἢ λιπαρῶν καὶ ὑδρανθρακούχων οὐσιῶν), ἀφθονον παραγωγὴν οὐρικοῦ ὀξέος καὶ συνάθροισιν αὐτοῦ ἐν τῷ αἵματι καὶ τῇ λέμφῳ (διὰ θέσις οὐρική ἢ οὐρικαίμια) (εἰς τὴν προδιατίθενται κατὰ Garrod μᾶλλον οἱ ἔχοντες βλάβην τινὰ τῶν νεφρῶν, κωλύουσιν τὴν ἀπέκκρισιν τοῦ ἐν τῷ αἵματι συναθροισθέντος οὐρικοῦ ὀξέος), ἐφεξῆς παθητικὴν ὑπεραιμίαν τῶν κατὰ τὴν περιφέρειαν καὶ μακρὰν τῆς καρδίας κειμένων μορίων ἐξ αἰφνιδίας ἀποψύξεως αὐτῶν, διαπίδυσιν καὶ κατάθεσιν τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος δίκην τόφων ἐν τε ταῖς ἀρθρώσεσι ταύταις καὶ τοῖς ἐσωτερικοῖς ὀργάνοις, ἐκλήθη παπαρθρῆτις οὐρική ἢ κοινῶς ἀρθρῆτις.

Ὅθεν οἱ πάσχοντες, ζῶντες εἰς ὑπερβόρεια κλίματα καὶ τὸν βίον τοῦτον ἄγοντες, ὅτε μὲν ἔχουσι κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ἐπανειλημμένας ἐπιστάξεις, κατὰ τὴν ἡλικίαν ἡμικρανίας καὶ γαστραλγίας μετὰ πυρώσεως πολλῆς, ἄλλοτε βλάβας τινὰς τοῦ δέρματος ἐκ τῆς ὀξυτέρας ἀντιδράσεως τῶν κατ' αὐτὸ τελουμένων ἐκκρίσεων, ὡς ἐρύθημα, ἀκμής, ἐκζεμα κτλ. καὶ δυσμηνόρροϊαν, κατὰ τὴν νεανικὴν καὶ ἀνδρικήν αἰμορροΐδας κατὰ τὴν ἔδραν, κισσοειδεῖς ἀνευρύσεις τῶν ἀγγείων τοῦ προσώπου καὶ ἰδίως τῆς ρινός, ὡς καὶ τὴν πέψιν κοπιώδη μετ' ἐρυγῶν καὶ πυρώσεως, τὰ οὖρα πυκνὰ, βαθέως ἐρυθρὰ καὶ ἰζηματώδη, καταλείποντα εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ἀγγείου ἀφθονα κρύσταλλα οὐρικών ἀλάτων, τὸ δέρμα ἐν ἐφιδρώσει καὶ εὐερέθιστον, καθιστάμενοι ὀργίλοι καὶ σκυθρωποὶ καὶ ἀπεχθανόμενοι τὰς σωματικὰς ἀσκήσεις (ἀ' περὶ ὁδοῦ) (Status arthriticus). Ἐφεξῆς ἐν καιρῷ ἐαρινῇ ἢ φθινοπωρινῇ νυκτὸς οὗτοι ἐγείρονται μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἐκ πόνων ἰσχυρῶν ἐπὶ τῆς μεταταρσοφαλαγγιαίας ἀρθρώσεως τοῦ μεγάλου δακτύλου τοῦ ἐνὸς ἢ καὶ ἀμφω τῶν ποδῶν μετὰ πυρετώδους κακουχίας, οἵτινες παύουσι τὴν πρῶταν, ἐπανερχονται τὴν ἐτέραν νύκτα καὶ πάλιν παύουσι τὴν ἐτέραν πρῶταν ἐπὶ μίαν ἑβδομ. καὶ τότε ἔχουσι τὴν ἀρθρῶσιν ταύτην ἐξωδηκείαν καὶ τὸ

περί αὐτὴν δέρμα ἰώχρουν, ἀπολεπιζόμενον μετὰ τινὰς ἡμέρας καὶ γινόμενον ἐστὶ ἀδαξισμόν (παροξυσμὸς ἀρθρίτιδος ἢ ποδάγρας) κατὰ τὸ διάστημα δὲ τῶν ἐπιόντων ἐνικυτῶν, ἐπανερχομένων νέων παροξυσμῶν καὶ καταλαμβάνοντων διαδοχικῶς τὴν ταρσοκνημικὴν, τοῦ γόνατος, τὴν καρποβραχιόνιον, τοῦ ἀγκῶνος ἄρθρωσιν, οὗτοι ἔχουσι τὰς νέας ταύτας ἀρθρώσεις ἐξωθηθείας καὶ δυσκινήτους καὶ μετὰ τινὰς ἡμ. ἀπὸ τοῦ παροξυσμοῦ κατὰ φύσιν καὶ εὐκινήτους (παροξυσμὸς ἀρθρίτιδος ἢ γονάγρας, χειράγρας) **(ὁξεία κανονικὴ ἀρθρῆτις)**. Ἄλλοτε οὗτοι γεροντότεροι καὶ ἀσθενεῖς ἢ ἀδύνατοι καταλαμβάνονται ἐπίσης διαδοχικῶς ὑπὸ παροξυσμῶν τῆς ἀρθρίτιδος, ἀλλὰ μακροτέρων, ἤττον ὀδυνηρῶν, μὴ ἐκλειπόντων ἐντελῶς κατὰ τὰς ἀνέσεις, παρισταμένων ταύτοχρόνως ἐπὶ πλείονων ἀρθρώσεων καὶ καταλειπόντων τὰς ἀρθρώσεις ταύτας μονίμως ἐξωθηθείας καὶ δυσκινήτους (ἐνεκὰ τῆς καταθέσεως τῶν κρυστάλλων τοῦ οὐρικοῦ νάτρου ἢ τῆς οὐρικής καὶ φωσφορικής τιτάνου ὑπὸ τὸ δέρμα, τῆς ἐγέρσεως αὐτοῦ διὰ τὴν ὕψων ὑβωδῶν, διαφόρου μεγέθους ἀπὸ πίσου μέχρις ὡς περισσεύσας, τῶν τόφων, καὶ ἐστὶν ὅτε τῆς ἐξελκώσεως τούτων) καὶ τότε οὗτοι οὐ μόνον γίνονται δυσκίνητοι ἀλλὰ καὶ παριστῶσι τὰ φαινόμενα τῆς παρεγχυματώδους νεφρίτιδος, τῆς υπεραιμίας ἢ μεγεθυντικῆς κίρρωσεως τοῦ ἥπατος, τῆς λιπώδους ἐκφυλίσεως τῆς καρδίας καὶ τῆς ἀθηρωματώδους τῶν ἀγγείων **(χρονία κανονικὴ ἀρθρῆτις)**. Ἄλλοτε πάλιν οὗτοι ἄνευ ἢ καὶ μετὰ προηγηθέντα παροξυσμὸν ἔχουσιν ἡμικρανίαν, ἀσθμα, δυσπεπτικὰ φαινόμενα καὶ συγχρίμματα οὐρικοῦ ὀξέος ἐν τοῖς οὐροποιητικαῖς ὀργάνοις, ἐνεκὰ τῆς συναθροίσεως τοῦ ὀξέος τούτου ἐντὸς τοῦ αἵματος καὶ τῆς καταθέσεως αὐτοῦ ἐντὸς τῶν σπλάγχχνων **(ὁξ. ἢ χρον. ἀκανόνιστος καὶ λαθραῖα ἄρθρ.)** Καὶ ἄλλοτε τέλος οὗτοι μετὰ προηγηθέντα παροξυσμὸν, αἵφνης ἢ καὶ ἐκ τινος αἰτίας, τῶν τοπικῶν φαινομένων ἐκλειπόντων, καταλαμβάνονται ἐξ ἐτέρων φαινομένων ἀποτόκων τῆς βλάβης, ὅτε μὲν τοῦ πεπτικοῦ, ὅτε δὲ τοῦ κυκλοφορικοῦ ἢ ἀναπνευστικοῦ καὶ ἄλλοτε τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ἐνεκὰ τῆς ἀπορροίας τοῦ ἐνέχοντος οὐρικὸν ὀξύ αἵματος ἀπὸ τῆς πασχούσης ἀρθρώσεως, τῆς μεταπτώσεως αὐτοῦ ἐπὶ ἕτερα σπλάγχχνα καὶ τῆς βλάβης τῶν σπλάγχχνων τούτων **(ὁξ. ἢ χρον. ἀκανόνιστος καὶ μεταπτωτικὴ ἀρθρῆτις)**.

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης ὁ ἰατρὸς παραινεῖ πρὸς προγύλαξιν ἐν τῇ α'. περιόδῳ 1) τὴν αὐστηράν ἀποφυγὴν ἀρθρῶν λευκωματούχων καὶ μάλιστα λιπαρῶν οὐσιῶν (καπνιστῶν καὶ ἀλατισμένων κοιτῶν ἢ ἰχθύων

χοιρείων κρεῶν, τυροῦ, λιπαρῶν φαγητῶν ἢ γλυκισμάτων καὶ ὠδῶν), καὶ τὴν ἀπλὴν χρῆσιν ὀλίγων συμμίκτων τροφῶν ἐκ κρεῶν μικρῶν ζώων μετὰ χόρτων, ἐξ ἰχθύων, καρπῶν· ἔτι δὲ τὴν ἐπίμονον ἀποχὴν τῆς χρήσεως πολλῶν καφέδων καὶ τειῶν, ἐρυθροῦ οἴνου, ἐλαφροῦ ζύθου καὶ τὴν χρῆσιν ὀλίγου λευκοῦ οἴνου, κεκραμμένου δι' ὕδατος ἀπλοῦ ἢ σελεστειανοῦ, τοῦ καμπανίτου καὶ βαρέως ζύθου. 2) τὴν κατονικὴν καὶ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ καὶ ποιοῦ τῆς τροφῆς ἐνεργητικὴν (διὰ μακρῶν περιπάτων, πολυώρου ἱππασίας, κυνηγεσιῶν, κήπου καλλιτελείας κτλ.) ἢ παθητικὴν (ἐφ' ἀμάξης ὀχεῖσθαι) κίνησιν, ἔτι δὲ τὰς διὰ ψυχροῦ ὕδατος καταπονήσεις καὶ ἐπιτριβὰς τοῦ σώματος ἐν καιρῷ θερούς καὶ φθινοπώρου. 3) τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ πάσης ἀποψύξεως καὶ παντὸς μεγάλου κόπου τοῦ σώματος καὶ τὴν χρῆσιν θερμῶν ἐνδυμάτων, θερμῆς καὶ ξηρᾶς κατωικίας, τὴν μετανάστευσιν εἰς θερμὸν κλίμα καὶ τὴν ἀποφυγὴν παρατεταμένων σπουδῶν, ἀγρυπνιῶν καὶ καταχρήσεων περὶ τὰ ἀφροδίαι· 4) τὴν παραλαβὴν καθ' ἑκάστην ἡμ. (ἐπὶ 10 ἡμ. κατὰ μῆνα) ἐνδὸς ποτηρίου ἐλαφρᾶς διαλύσεως διττανθρακικοῦ νάτρου πρὸς κώλυνσιν τῆς παραγωγῆς τοῦ οὔριου ὀξέος.

Ἄμα δὲ ἡ κανονικὴ νόσος παρασταθῇ κατὰ μὲν τῶν νυκτερινῶν παροξυσμῶν ἐπὶ τῆς ὀξείας μορφῆς συμβουλεύει, σὺν τῇ κατακλίσει, τῇ αὐστηρᾷ διαίτη, τῇ πόσει καθαροῦ ὕδατος, τοῖς κλύσμασιν ἐπὶ δυσκοιλιότητι καὶ τῇ παροχῇ διαλύσεως διττανθρακικοῦ νάτρου ἐπὶ δυσπεψίᾳ, τὴν ἀνάρροπον θέσιν τοῦ πάσχοντος ποδὸς διὰ προσκεφαλίου, τὴν θερμότητα αὐτοῦ ἀπλὴν ἢ μετὰ ναρκωτικῶν διὰ τῆς περιτυλίξεως οὐάτη ἢ φλανέλλῃ θερμῇ (καὶ οὐχὶ διὰ καταπλάσμάτων θερμῶν δυσκρεστούντων τὸν ἄρρωστον ὡς συχνὰ ἀλασσομένων), διὰ τῆς ἐπαλείψεως θερμῶν ναρκωτικῶν χρισμάτων ἐξ ἐλαίου ὑοσκυάμου καὶ χλωροφορμίου, ἢ διὰ τῆς ἐπιθέσεως ὀθονίων βεβρεγμένων ἐν θερμῷ ἐγγύματι φύλλων νικοτιανῆς, ἐν θερμῷ χλωροφορμίῳ, (καὶ οὐχὶ διὰ τῶν ναρκωτικῶν ἀλοιφῶν ἢ διὰ τῶν ὑποκαπνισμῶν τῶν φύλλων τῆς νικοτιανῆς (Trousseau) ἢ διὰ τῶν ψεκασμῶν τοῦ αἰθέρος ὡς ἀλυσιτελῶν), ἢ καὶ ἄλλοτε διὰ τῶν ὑποδερμικῶν ἐνέσεων τῆς μορφίνης (καὶ οὐδέποτε διὰ τῶν ψυχρῶν ἐπιθεμάτων ἢ διὰ τῆς πίεσεως ὡς βλαβερῶν, προκαλοῦντων τὴν ἀποχέτευσιν τοῦ αἵματος καὶ τὴν τάσιν πρὸς ὑπεραιμίας τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων) καὶ μόνον ἐν ἀνάγκῃ τὰς τοπικὰς ἀφαιμάξεις διὰ βδέλλων ἢ αἰκυῶν ἐπὶ δριμύτων πόγων (ἐγκαταλειφθείσας νῦν ὑπὸ τῶν πολλῶν)· ἐσωτερικῶς δὲ τὸ ὅπιον καὶ τὴν χλωριζὴν μόνον εἰς τοὺς λαμβάνοντας ταῦτο χρόνως τὸ ἀνθρακικὸν νάτρον

ἡ λίθιον, διότι ἄλλως τὸ ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως ταύτης τῇ παρουσίᾳ τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος παραγόμενον κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Liebreich μυρμηκικὸν ὀξύ ἐστιν ἐπιβλαβές. Ἐπὶ τῆς χρονίας μορφῆς, τὴν θερμότητα ἀπλῆν ἢ μετὰ ἐρεθιστικῶν φαρμάκων, ὡς διὰ τῆς ἐπίθεσεως σακκιδίων πλήρων θερμοῦ ἄμμου, διὰ τῶν ἐρεθιστικῶν θερμῶν ποδολούτρων, διὰ τῶν ἐπιτριβῶν ἐρεθιστικῶν πνευματωδῶν ἢ ἀμμωνιαύχων ὑγρῶν, καὶ μόνον ἐν ἀνάγκῃ τὰ ἐκδόρια ἢ τὰς μύξας. Κατὰ τὰ μεταξὺ τῶν παροξυσμῶν διαστήματα ἐπὶ τῆς ὀξείας καὶ τῆς χρονίας νόσου ὀφείλει νὰ ὑποχρεώσῃ τοὺς πάσχοντας εἰς τὴν μετὰ μεγίστης εὐλαθείας τήρησιν τῶν πρὸς προφύλαξιν ἀναγραφέντων κανόνων καὶ συνάμα νὰ παράσχω αὐτοῖς 1) τὸ ὑπὸ τῆς πείρας τῶν ἡμετέρων προγόνων συστηθὲν κοιλχικόν (καλούμενον τότε ὑπὸ τοῦ Ἀετίου διὰ τοῦ ὀνόματος ἐρμοδακτύλος)· ὅτε δίκην βάμματος τῶν σπόρων (8—10 σταγ. τὴν ἡμ. διὰ τοῦ στόματος ἐν ἐγχύμασιν ἀρωματικῶν ποτῶν καὶ 1—2 δρ. τὴν ἡμ. διὰ τοῦ ἀπευθυσμένου ἐν κλύσμασι) ἐπὶ τινας μόνον ἡμέρας καὶ οὐχὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον (διότι προκαλεῖ βλάβας τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος καὶ τῶν νεφρῶν) κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Fontaine, ἥτοι τὴν α. ἡμέρ. 8 σταγόνας τούτου ἢ πρὸς ἀποφυγὴν τῶν βλαβῶν τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος μίαν δραχ. αὐτοῦ εἰς κλύσμα, τὴν β'. ἡμ. 16 σιτ. θεικῆς κινίνης καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει οὐκ ἐπετεύχθη ἡ παῦσις τῶν πόνων τὴν γ'. ἡμ. 12 σταγ. αὐτοῦ ἐν τινι ποτῶ ἢ 1 1/2 δρ. ἐν κλύσματι καὶ τὴν δ'. ἡμ. τὴν αὐτὴν δόσιν τῆς κινίνης· καὶ ἄλλοτε δίκην οἴνου (1—2 δρ. ἡμ.) ἢ δίκην ἐκχυλίσματος (1—2 σιτ. τὴν ἡμ.) κατὰ τὴν ἀναγραφὴν τῶν Forget, Halfort, Trouseau καὶ Debout· ἔτι δὲ καὶ τὴν κοιλχικίνην δίκην teint Cocheux· 2) τὰ ὑπὸ θεωρητικῆς γνώσεως τῶν νεωτέρων σημειωθέντα ἀλκάλια καὶ μάλιστα τὴν ἀνθρακικὴν καλὴ ἢ νάτρον καὶ τὸ ἀνθρακικὸν λίθιον, κωλύοντα τὴν παραγωγὴν τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος, ἐξουδετεροῦντα τὴν ὀξύτητα τοῦ αἵματος καὶ διαλύοντα τὰ ἐν ταῖς ἀρθρώσεσι συγκρίμματα ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος, ὡς καὶ τὸ βενζοϊκὸν ὀξύ ἢ νάτρον, καθιστῶντα εὐδιάλυτον τὸ οὐρικὸν ὀξύ καὶ μεταβάλλοντα αὐτὸ εἰς ἱππουρικὸν ὀξύ, ἅπερ χρηγεῖ δίκην διαλύσεων ἐλαφρῶν κατὰ τὴν ἀναγραφὴν τοῦ Bence Jones· 3) τὰ ἐφεξῆς ἀλκαλικά λουτρά· ἐπὶ ὀξείας μορφῆς μετὰ κατάρρου τοῦ στομάχου καὶ ὑπεροξύτητος τῶν χυμῶν εἰς ἄτομα εὐρωσता τὸ ὕδωρ τοῦ Vichy (source grande-grille) καὶ εἰς ἐξησθενημένα τοῦ Ems (source Victoria) καὶ μετ' ἐξογκώσεως τοῦ ἥπατος τὸ ὕδωρ ἐπὶ εὐρρώστων τοῦ Marienbad (Kreuzbrunnenquelle) καὶ ἐπὶ εὐρρώστων

ἡ ἀσθενῶν τοῦ Karlsbad (Sprudel 60⁰ μέχρι Schloss-Muhl u. Theresien 45⁰ brunnenquelle) εἰς πόσιν· ἐπὶ χρονίᾳ μορφῇ μετὰ κατάρρου τοῦ στομάχου εἰς ἄτομα εὐρρώστα τὰ ὕδατα τοῦ Kissingen, Wiesbaden, Homburg, εἰς ἄτομα εὐερέθιστα τὰ τῶν Plombières Contrexéville, Royat, Wildbad, Baden-Baden καὶ εἰς ἄτομα ἐξησθημένα τὰ τῶν Franzensbad, Swalbach, Spa, Pyrmont, εἰς πόσιν καὶ εἰς λουτρά. Παρ' ἡμῖν δὲ τὰ τοσοῦτον ὠφέλιμα ὕδατα τοῦ Λουτρικίου εἰς πόσιν καὶ λουτρά ἐπὶ εὐρώστων καὶ ἀσθενῶν, τὸ ὕδωρ τῆς Ἑρμιόνης εἰς πόσιν ἐπὶ εὐρώστων καὶ τὰ ὕδατα τῆς Αἰδηψοῦ εἰς λουτρά ἐπὶ ἀσθενῶν.

414 Rp. Tinct. sem. colch. gtt. x.	445 Rp. Vin. colch. unc. i.
Inf. dig. unc. v. (egr. viii.)	Inf. chamom. unc. iv.
Tin. acon. Brom. pot. aa. dr. $\frac{1}{2}$	Aq. lauro-ceras dr. $\frac{1}{2}$.
Syrup. unc. i. D. κατὰ κοχλ.	Syrup. unc. i. (Forget)
416 Rp. Extr. colch. gr. x.	417 Rp. Extr. sem. cholch. gr. viii
PuIv. dower. Chinin. aa. gr. xx.	Chinin. sulph. gr. xx.
Extr. colocynth. gr. x.	Pulv. digit. gr. iv.
f. pilul. x. D. 4 ἡμ. (Halfort)	f. pilul. N ^o x. D. 4 ἡμ. (Trouss.)
418 Rp. Lithin. hydr. scr. i.	419 Rp. Lithin. carbon. gr. iv.
Syrup. simpl. unc. vi.	Aq. rosar. unc. xi.
D. 1 κοχλ. ἡμ.	Syrup simpl. unc. i.
(Sirop. Duquesnel)	D. κατὰ κοχλ. (Garrod.)
420 Rp. Natr. phosph. dr. $\frac{1}{2}$.	421 Rp. Kal benz et biborac. aa. gr. xv.
Acid. benzoic. gr. xx.	Natr. bicarbon dr. ii.
Muccil. gum. arab. unc. iv.	Aq. fontan. unc. x.
Syrup. unc. i. D. κατὰ κοχλ.	Syr. unc. ii. D. (Bence Jones)

6. Ῥαχίτις ἢ Ἀγγλικὴ νόσος καὶ Ῥαχίτισμός.

Ἡ κατὰ τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν παρατηρουμένη καθολικὴ ἀνωμαλία τῆς θρέψεως τῶν ὀστέων, ἡ παρισταμένη διὰ τῆς ὑπερπλαστικῆς φλεγμονῆς καὶ ἀναβλαστῆσεως τῶν πρὸς αὐξήσιν αὐτῶν χρησίμων χονδρῶδων καὶ περιστεωδῶν τμημάτων τούτων (ἐπιφύσεων καὶ εἴτα διαφύσεων τῶν αὐλοειδῶν, σπονδυλ. στήλης, θωρακικῶν, ισχίων, κρανίου) καὶ ταυτοχρόνως διὰ τῆς ἡλαττωμένης καταθέσεως τῶν τιτανούχων ἀλάτων ἐπὶ τῶν ἀναβλαστησάντων (ἡλαττωμένης ἀποτιτανώσεως αὐτῶν), τὰς κωλυούσας τὴν διάπλασιν αὐτῶν καὶ προκαλοῦσας τὴν παροδικὴν ἢ μόνιμον παραμόρφωσιν τοῦ σκελετοῦ, ἢ παραγομένη ἐκ τε τῆς παρὰ φύσιν ἀναπτύξεως τοῦ γαλακτικοῦ ἢ ὀζικοῦ ἢ μύρμηκικοῦ ὀφέος κτλ., τῇ ἀναρμόστῳ τροφῇ, ἐρεθίζοντος τὰ πρὸς αὐξήσιν τῶν ὀστέων χρήσιμα τμήματα αὐτῶν καὶ ἐκ τῆς ἀνεπαρκoῦς παραλαβῆς τῶν τιτανούχων

ἀλάτων ἐκλήθη *ραχιτις* ἢ *ραχιτισμός*. Τότε οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ πέρας τοῦ α'. ἢ τὴν ἀρχὴν τοῦ β'. τῆς ζωῆς αὐτῶν ἔτους, ἀφ' ἧς ἢ συνήθως μετὰ προδρόμων φαινομένων ἀπὸ τῆς βλάβης τῶν πεπτικῶν ὀργάνων, αἰσθάνονται πόνους κατὰ πᾶσαν κίνησιν, ὥστε εἰ μὲν κινεῖνται ζητοῦσι τὴν κατάκλινσιν εἰ δὲ μὴ κλίσουσιν ὅταν ἐξέρχονται τοῦ λίθου αὐτῶν καὶ ἔχουσι τὰς ἐπιφύσεις τῶν αὐλοειδῶν ὅστων ὀγκωδεδέρας, τὰς πηγὰς τῶν κρανιακῶν ὀστέων καὶ μετὰ τὸν 15 μῆνα ἀνοικτὰς, εὐρυτέρας καὶ ἀνωμαλῶς γωνιώδεις, ποιοῦσας τὸν κρανιακὸν θόλον ὀγκωδέστερον σχετικῶς πρὸς τὸ πρόσωπον, τὴν ὀδοντοφυίαν βραδείαν ἢ πεπαυμένην, ὥστε καὶ μετὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἢ κατὰ σειρὰν ἑκφυσις τῶν ὀδόντων οὐ τελεῖται· ἔτι δὲ τὰ παρὰ τὸ στέρνον ἀρθρώδη ἄκρα τῶν πλευρῶν ὀγκωδέστερα (κ ο μ β ο λ ό γ ι ο ν ρ α χ ι τ ι κ ὶ ν), τὸ ὅσπου τοῦ στέρνου προεξέχον ἐν τῷ μέσῳ καὶ πεπλατυσμένον κατὰ τὰ πλάγια (τ ρ ο π ι δ ο ε ι δ ῆ ς σ τ έ ρ ν ο ν τ ὶ ν ρ α χ ι τ ι κ ὶ ν), ὥστε ἢ πλευρικὴ ἀναπνοὴ ἐστὶ δυσχερὴς, ἢ διαφραγματικὴ ηὐξημένη καὶ ἐπομένως τὰ τοιχώματα τῆς κοιλίας κατὰ πᾶσαν εἰσπνοὴν δείκνυσι τὴν βαθεῖαν ἀύλακκα τοῦ Harisson, τὰ ὅσα τῆς σπονδυλικῆς στήλης ἐξωγκωμένα καὶ παρεκκλίνοντα τῆς κατὰ φύσιν θέσεως αὐτῶν ἕνεκα τῆς πλαδαρότητος καὶ ἀτελοῦς ἐνεργείας τῶν μυῶν (κ ύ φ ω σ ι ς κ α ι ἐ ν ι ό τ ε σ κ ο λ ι ώ σ ι ς τ ὶ ν ρ α χ ι τ ι κ ὶ ν), τὰ ὅσα τῆς λεκανῆς ἐπίσης ἐξωγκωμένα καὶ παρεκκλίνοντα ποιοῦντα τὰς εἰς τὴν μαιευτικὴν περιγραφομένας παραλλαγάς τῆς πυέλου τῶν τικτουςῶν ραχιτικῶν γυναικῶν (π ύ ε λ ο ς π λ α τ ε ι ᾶ, λ ο ξ ή, σ τ ε ν ή ἢ π ύ ε λ ο ς ἐ λ ι κ ο ε ι δ ή ς π λ α τ ε ι ᾶ, λ ο ξ ή, σ τ ε ν ή) μετὰ παραμορφώσεως αὐτῆς (π ύ ε λ ο ς μ ο ν ο μ ε ρ ῶ ς λ ο ξ ή ὠ ρ ε ι δ ή ς τοῦ Nägele ἢ π ύ ε λ ο ς ἄ μ φ ι μ ε ρ ῶ ς λ ο ξ ή ὠ ρ ε ι δ ή ς τοῦ Dubois), τὰ αὐλοειδῆ ὅσα τῶν ἄκρων καὶ μάλιστα τῶν κατωτέρων παρεκκλίνοντα, ὥστε οἱ πόδες αὐτῶν ὅταν ἴστανται κεῖνται πλησίον ἀλλήλων ἢ χιᾶζονται, καὶ τὸ ὅλον σῶμα αὐτῶν μικρότερον τὸ μῆκος· σὺν ταῦτοις δὲ ἢ ὀρεῖς αὐτῶν ἀπόλυται, τὸ δέρμα περιρρέεται ὑπὸ ἀφθόνων ἰδρώτων ἢ διάρροια γίνεται συχνή καὶ τὰ οὖρα περιέχουσιν ἄφθονα ἄλατα φωσφορικῆς τιτάνου. Μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ ἔτους, καθ' ἣν τινὲς ἢ καὶ ἅπασαι αἱ παραμορφώσεις αὗται συνετελέσθησαν, οἱ ἄρρωστοι ἐπὶ τὰ δύο ἐπλέοντα ἔτη μένουσιν ἐν στατιμότητι καὶ ἐφεξῆς εἴτε βαθμῆδὸν ἀνακτῶσι δυνάμεις καὶ ἔχουσι σῶμα μικρὸν καὶ παραμεμορφωμένα τινὰ τῶν μορίων αὐτῶν ἐφ' ὅρου ζωῆς εἴτε προσβάλλονται ὑπὸ βρογχικοῦ κα-

τάρρου, χοιραδώσεως ἢ φυματιώσεως, μνηνγγίτιδος ἢ ὑδροκεφάλου ἐσωτερικοῦ ἢ ἐξωτερικοῦ καὶ οὕτω λήγουσι τὸν βίον.

Κατὰ τῆς βραχιτίδος ὁ ἱατρὸς παραινεῖ τοὺς ἀποκτήσαντας τέκνα γονεῖς πρὸς προφύλαξιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς νόσου, καὶ μάλιστα ὅταν οὗτοι ὥσι καχέκται καὶ φυματιῶντες ἢ ὅταν ἔχωσι συγγενεῖς καὶ ἄλλα τέκνα παθόντα βραχιτίδα ἢ ὅταν ἀπέκτησαν τέκνα ἀσθενῆ καὶ ἀδύνατα ἢ ἀτελῶς πεπλασμένα, νὰ διατάξωσι τὴν λίαν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν ἐξῆς ὑγιεινῶν κανόνων διὰ τὴν κατὰ φύσιν ἀνάπτυξιν τῶν τέκνων αὐτῶν. 1) Νὰ τρέφωται καλῶς ἐν ἀρχῇ μέχρι τοῦ 6 ἢ 7 μηνός, ἐποχῆς τῆς ἐνάρξεως τῆς πρώτης ὀδοντοφυίας, διὰ τοῦ γάλακτος τῆς μητρὸς αὐτῶν καὶ ἐν ἑλλείψει τούτου διὰ τοῦ γάλακτος ὑγιоῦς καὶ εὐανθοῦς τροφῆς ἢ διὰ τοῦ γάλακτος τῆς αὐτῆς αἰέποτε ὑγιоῦς μὴ ἐγγύου καὶ καλῶς τρεφομένης αἰγός, ἢ καὶ διὰ τοῦ πεποκνωμένου γάλακτος ἐκ τῶν ἐργαστασίων τοῦ Cham ἐν Ἑλβετίᾳ, τοῦ Kempten ἐν Βαυαρίᾳ, μετὰ τὸν 7 μῆνα διὰ τε τοῦ γάλακτος τούτου καὶ διὰ τροφῆς ἐκ μαρνανταμύλου ἢ ὀρύζης ἢ σάγου μετὰ ζωμοῦ κρέατος ἢ καὶ διὰ τοῦ γαλακτώδους ἀλεύρου τοῦ Lapp, τοῦ Nestle καὶ τέλος μετὰ τὸν 12—14 μῆνα, ὅτε ἡ πρώτη ὀδοντοφυία συμπληροῦται, ν' ἀποθελάζωνται καὶ τρέφονται διὰ συμμίκτου τροφῆς. 2) Νὰ ἀναπνέωσι καθαρόν καὶ ξηρὸν ἀέρα ἀπομακρυνόμενα ὑγρᾶς καὶ ψυχρᾶς ἀνηλίου αἰκίας καὶ διάγοντα τὸν βίον εἰς ἐπαύλεις. 3) Νὰ μένωσιν ἐπὶ τοῦ λίκνου αὐτῶν τοῦ ξηροῦ, ἔχοντες προσκεφάλαιον στρογγύλον, καὶ νὰ μὴ κρατῶνται ἐπὶ τῶν χειρῶν, οὐδὲ μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων μηνῶν νὰ ἐπιτρέπωσι τὴν στάσιν καὶ βᾶδισιν. 4) Νὰ μὴ ἀποψύχωνται ἀλλὰ ν' ἀλλάσσωσι τὰ βεβρεγμένα αὐτῶν ὀθόνια πολλάκις τῆς ἡμέρας καὶ αὐτὰς τὰς στρωμνὰς τοῦ λίκνου τούτων. 5) Νὰ λούωνται διὰ χλιαροῦ καὶ εἴτε διὰ ψυχροῦ ὕδατος ἀπλοῦ ἢ μεθ' ἁλματος, μετ' ἐγχύματος ἀρωματικῶν χόρτων ἢ μετὰ θαλασσοῦ ὕδατος καὶ εἴτε νὰ ἀποπογγίζωσιν ἐπιτρίβωσι καὶ ἐνδύωσιν διὰ θερμῶν ἐνδυμάτων.

Ἄμα δὲ ἡ νόσος παρασταθῇ συμβουλεύει ἐν ἀρχῇ κατὰ τοῦ ἐντερικοῦ κατάρρου τὴν πεψίνην, τὸ τιτάνιον ὕδωρ ἐντὸς τοῦ γάλακτος, τὴν βурсοδεψικὴν κινίνην καὶ παρ' ἡμῖν ὑπάρχοντος πυρετοῦ τὴν θεικὴν κινίνην· ἐφεξῆς κατὰ τῶν ἐξογκώσεων τῶν ἐπιφύσεων τῶν αἰλοειδῶν ὀστέων ἀναγράφει τὰ τονωτικά, ὡς τὸ βάμμα τοῦ μηλικοῦ σιδήρου ἀπλοῦν ἢ μετὰ βάμματος ρείου ἀνὰ ἑκατὸν μέρη, τὴν φωσφορικὴν τίτανον μετὰ γαλακτικοῦ σιδήρου ἢ τὴν διάλυσιν τοῦ πυροφωσφορικοῦ σιδήρου

τοῦ Leras, τὸ σεράπιον τοῦ ἰωδιδούχου σιδήρου καὶ ἐν χειμῶνος τὸ ἔλαιον τοῦ ὀνίσκου καὶ κατὰ Trousseau πᾶσαν λιπαρὰν οὐσίαν· σὺν τούτοις τὰ θαλάσσια λουτρὰ καὶ τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς ὀρθοστασίας καὶ βαδίσσεως· εἴτα κατὰ τῶν παραμορφώσεων τῶν ὀστέων παραγγέλλει τὸν ἰωδιδούχον σίδηρον ἢ τὸ ἔλαιον τοῦ ὀνίσκου, τὰ θαλάσσια ἢ μετ' ἀρωματικῶν χόρτων λουτρὰ, ὡς καὶ τὰς καταλλήλους τῆς ὀρθοπαιδευτικῆς συσκευάς. Κατὰ τῶν συμπλοκῶν ἀναγράφει τὰ ἀνάλογα.

422 Rp. Pepsin. mariat gr. x.	423 Rq. Aq. calc. unc. iii.
Sacch. q. s. pulv. n ^o xx. D.	D. κατὰ μικρὰ κοχλ.
424 Rp. Tinct. ferr. pom.	425 Rp. Calcar. phosphor. dr. i.
» rhei vin. aa. unc. i.	» carbon. dr. ii.
» amar. dr. i.	Ferr. Sacc. lact. et aa. dr. iii.
D. 2 κοχλ. τὴν ἡμ.	D. 3 κοχλ. μικρὰ ἡμ. (Bouchut)
426 Rp. Ferr. carbon. sacch. gr. xvi.	427 Rp. Butyr. ovis. ins. unc. v.
Magnes. carbon. gr. viii.	Kal jod. gr. i. Kal brom gr. iv.
Sacch. alb. dr. ii.	Natr. chloric. ser. ii.
F. pulv. N ^o xvi. D. 3 ἡμ.	Phosph. gr 1/3 D. (Trous.)

7 Ὄστεομαλακία.

Ἡ κατὰ τὴν ὥριμον ἡλικίαν τῶν πλεονάκεις τεξασῶν γυναικῶν παρατηρούμενη χρονία ἀνωμαλία τῇ θρέψεως τῶν ὀστέων, ἡ παρισταμένη διὰ τῆς βαθμιαίας καὶ προοδευτικῆς ἐφ' ὅλων τῶν ὀστέων τοῦ σώματος ἀποβολῆς τῶν ὑπαρχόντων τιτανούχων ἀλάτων (ἡ ὑπερπλάσια ἐκτίτανωσις) αὐτῶν, τῆς προκαλοῦσης τὴν μαλάκυνσιν καὶ εὐκαμψίαν τούτων καὶ τὴν παραμόρφωσιν τῶν μορίων καὶ ἡ παραγομένη ἐκ τε τῆς παρεγχυματώδους φλεγμονῆς τῶν ὀστέων σωματίων (ἴσως τῇ διὰ τῆς τροφῆς ἐπερχομένη παρὰ φύσιν συσσωρεύσει τοῦ γαλακτικοῦ ὀξέος (O. Weber), τοῦ ἀνθρακικοῦ (Rindfleisch) ἢ τοῦ φωσφορικοῦ ὀξέος (Schmidt) ἐν τῷ αἵματι), τῆς ἐπιφερούσης τὴν λιπώδη ἐκφύλισιν αὐτῶν καὶ τὴν αὔξησιν τοῦ μυελοῦ τῶν ὀστέων καὶ ἐκ τῆς παρακολουθοῦσης ταύτης ὑπεραιμίας, τῆς διαλυούσης τὰ ὀστεῖνα πέταλα τούτων, ἐκλήθη ὀστεομαλακία· ἐπομένως εἰς μὲν τὴν ῥαχίτιδα, τὴν παρισταμένην εἰς τὰ μῆψα ἀναπλασθέντα ὀστᾶ τῶν νεογνῶν, συμβαίνει παρὰ φύσιν ἀνάπτυξις τοῦ γαλακτικοῦ ὀξέος καὶ ἀνεπαρκὴς παραλαβὴ τιτανούχων ἀλάτων, προκαλοῦσαι τὴν ὑπερπλαστικὴν φλεγμονὴν τῶν πρὸς αὔξησιν τῶν ὀστέων χρησίμων χονδρῶδων καὶ περιosteῶδων τμημάτων αὐτῶν καὶ τὴν ἡλαττωμένην κατὰ θέσιν τῶν τιτανούχων ἀλάτων ἢ ἡλαττωμ. ἀποτιτάνωσιν τούτων· εἰς δὲ τὴν ὀστεομαλα-

κίαν, τήν παρατηρουμένην εἰς τὰ ἐντελῶς διαπλασθέντα ὅσῃ τῶν τε-
 ξασῶν γυναικῶν, συμβαίνει πιθανῶς κατὰ τὰς παρατηρήσεις τινῶν παρὰ
 φύσιν συσσωρεύσεις τοῦ γαλακτικοῦ ὀξέος, προκαλοῦντος τὴν παρεγ-
 χυματώδη φλεγμονὴν τῶν ὀστέινων σωματιῶν,
 τὴν κατὰ στροφὴν αὐτῶν διὰ τῆς λιπώδους ἐκφυ-
 λίσσεως, τὴν αὐξήσιν τοῦ μυελοῦ τῶν ὀστέων, καὶ
 διὰ τῆς ὑπεραιμίας τὴν διάλυσιν καὶ ἀποβολὴν
 τῶν τιτανούχων ἁλμάτων ἡ ἡυξήμενην ἐκτιτάν-
 ωσιν τῶν ὀστέινων πετάλων αὐτῶν. Αἱ πάσχουσαι δὲ
 τότε συνήθως, ἐν Βαυαρίᾳ καὶ Βεστροφλίᾳ ἤ ἐν Ἀλσατίᾳ καὶ παραρρηνίῳ
 χώραις, μετὰ τοκετὸν τινα αἰσθάνονται πόνους κατὰ τὰ ἄκρα, τὴν λε-
 κάνην καὶ τὸν θώρακα, ὅτε μὲν ἀμβλεῖς καὶ ἐν τῷ βάθει τῶν μορίων, ὅτε
 δὲ ὀξεῖς καὶ νυγματώδεις, αὐξάνοντας ἐν καιρῷ νυκτὸς ἐκ τῆς θερμότη-
 τος τῆς κλίνης καὶ παύοντας ὅταν τὰ ὅσῃ καταστραφῶσι καὶ μετα-
 μορφωθῶσι, ἔχουσι μεγίστην ἀδυναμίαν, καθιστῶσαν τὴν βᾶδισιν κοπιώ-
 δην καὶ σφαλερὰν καὶ τὴν κίνησιν δύσκολον ὥστε ἀναγκάζονται νὰ στη-
 ρίζωνται ἐπὶ βακτηριῶν, προσέτι ὑπέρμετρον νευρικὸν ἐρεθισμόν, ὥστε
 οὐ μόνον διὰ τῆς προσψάυσεως ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς προσποιήσεως τῆς ἀ-
 φῆς τῆς πικραύσεως χώρας ὑποβάλλονται εἰς συσπάσεις μυϊκᾶς λίαν ὀ-
 δυνηράς· μετὰ τινα δὲ χρόνον παριστῶσι τὰς παραμορφώσεις τῶν ὀστέων
 τῆς σπονδυλικῆς στήλης, φέρουσαι τὴν σκολίωσιν καὶ κύρτωσιν αὐτῆς
 καὶ ἀνάστημα μικρότερον κατὰ 1 μ. γ., καὶ τῶν ὀστέων τῆς λεκάνης, ἔ-
 χουσαι τὴν πύελον νεφροειδῆ ἢ καὶ πεπλατυσμένην ἀναλόγως τῆς θέσεως
 ἣν λαμβάνουσι, ἔτι δὲ τῶν ὀστέων τοῦ θώρακος, ἔχουσαι αὐτὸν πεπλα-
 τυσμένον ἐκ τῶν πρὸς πρὸς τὰ ὀπίσω ἢ πλαγίως, τὸ στέρνον κεκυρτω-
 μένον, δύσπνοιαν καὶ παλμούς τῆς καρδιάς, καὶ τῶν ὀστέων τῶν ἄκρων,
 ἔχουσαι αὐτὰ ποικιλοτρόπως μεταβεβλημένα ὡς ἐκ κηροῦ, εὐκόλως ῥη-
 γνύμενα ὡς ἐξ ὕλου καὶ ἀναγκάζόμενα νὰ μένωσιν ἀκίνητοι· ἐφεξῆς
 καταλαμβάνονται ὑπὸ κατάρρου ἐντερικοῦ ἢ βρογχικοῦ, δι' ὧν καταρ-
 ρέουσι καὶ ἀπομακρύνονται τοῦ σώματος τὰ ἐκ τῶν πασχόντων ὀστέων
 ἀποβληθέντα ἅλατα τῆς φωσφορικῆς τιτάνου κατὰ Pagenstecher καὶ
 οὕτω πίπτουσιν εἰς μακρασμὸν καὶ θνήσκουσι.

Πρὸς προφύλαξιν ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει τὰς γυναῖκας ταύτας ὡς ἑ-
 ξῆς: 1) νὰ παύσωσιν ἀπὸ πάσης νέας συλλήψεως, διότι ὁ τοκετὸς θέλει αὐξήσῃ τὸ κακὸν καὶ θέλει διακόψῃ τὴν ζωὴν
 αὐτῶν. 2) νὰ ἐλάττωσι τὴν ὑγρὰν αὐτῶν κατανόειαν
 καὶ μεταβῶσιν εἰς εὐκέρους ἐπαύσεις ἢ παραθαλάσσιās πόλεις. 3) νὰ

λαμβάνωσι τροφήν θρεπτικήν. Κατὰ τῆς νόσου πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῶν ὀξέων τὸ τιτάνιον ὕδωρ, τὴν φωσφορικὴν τίτανον πρὸς ἐλάττωσιν τῆς ὑπεραιμίας καὶ γλεγμασιᾶς, τὸ ἰωδιούχον κάλι καὶ τὴν κίναν ἢ τὸν σίδηρον, τὸ ἑλαϊον τοῦ ὀνίσκου καὶ τὴν φωσφορ. τίτανον, τὰ θαλάσσια λουτρά· καὶ συμπτωματικῶς πρὸς πρᾶναι τῶν πόρων καὶ κόλυσιν τῶν παραμορφώσεων, τὴν ἀπόλυτον ἡρεμίαν καὶ τὴν προσήκουσαν θέσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΜΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΗ ΑΠΟΚΡΙΝΟΜΕΝΩΝ ΥΛΩΝ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ Ἡ ΔΥΣΚΡΑΣΙΑΙ.

Εἰς τὰ πέσσαρα προηγούμενα κεφάλαια περιεγράφησαν τὰ νοσ. τὰ προκαλοῦντα τὰς καθολικὰς δυστροφίας τοῦ σώματος καὶ τὰ προερχόμενα ἐκ τῆς ἀλλοιώσεως τῆς ποσότητος καὶ ποιότητος τοῦ αἵματος, τῶν αἰμοφόρων ἀγγείων, τῶν λεμφικῶν ἀδένων καὶ τῶν ὀργάνων τῆς κινήσεως· εἰς τὸ κεφάλαιον δὲ τοῦτο περιγραφήσονται αἱ ἰδίως δυσκρασίαι τοῦ αἵματος αἱ προερχόμεναι ἐκ τῆς παρὰ φύσιν μίξεως αὐτοῦ μετὰ τῶν μὴ ἀποκρινομένων τοῦ σώματος ὑλῶν· αὗται δ' εἰσὶν ἡ *πιμέλωσις* ἢ *πολυσαρκία*, ἡ *μελάνωσις* καὶ *μελαραιμία*, ἡ *χολαιμία* καὶ *ἕκτερος*, ἡ *οὐραιμία*, ὁ *σακχαρώδης* καὶ ὁ *μωρὸς διαβήτης*.

1. Πιμέλωσις καὶ πολυσαρκία καθολική.

Ἡ παραγωγὴ ἀφθόνου λίπους καὶ ἡ δι' αὐτοῦ ἡϋξημένη διήθησις καὶ ὑπερπλήρωσις τῶν κυτταρίων παντὸς τοῦ κατὰ φύσιν ἐν τῷ σώματι ὑπάρχοντος λιπώδους ἰστοῦ (ὑποδορείου, μεσεντερίου, μεγάλου ἐπιπλόου, περινεφρίου, ἐπικαρδίου κτλ.), ἡ προκαλοῦσα τὴν ὑπερτροφίαν ἢ καὶ ὑπερπλαστίαν τούτου καὶ τὴν πάχυνσιν τοῦ ὅλου σώματος, ἡ παραγομένη ἐκ τῆς ἀφθόνου παραλαβῆς λευκοματουύχων ὑλῶν (τῇ διχοτομήσει λιπογόνων) καὶ ὁμολόγων λιπῶν, χρησίμων πρὸς τὴν μεγαλειτέραν διάπλασιν καὶ διατήρησιν τῶν ἰστῶν, καὶ ἐκ τῆς δυσαναλόγου τρὺς ταύτην καταναλώσεως τῶν ὑπαρχόντων ἰστῶν τῇ εἰσπνοῇ ὀλιγωπέρου ὀξυγόνου καὶ τῇ μικροτέρᾳ κινήσει τοῦ σώματος, καὶ ἡ παρατηρουμένη κατὰ τε τὴν ἐμβρυακὴν καὶ τὴν μετὰ τὴν ἀνδρικὴν ἡλικίαν εἰς γυναῖκας ἐχούσας ἡλαττωμένην ἢ ἐλλείπουσαν τὴν ἐνέργειαν τῶν γεννητικῶν αὐτῶν ὀργάνων (στείρωσιν) καὶ εἰς ἄνδρας ἀγόνους ἢ καταχραστὰς τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν ἢ ἀναρρωνύοντας ἐκ βαρέων

νοσ. ἢ ὑποβληθέντας εἰς τὴν δι' ὑδραργύρου θεραπείαν, ἐκλήθη καθολικὴ πιμέλωσις (καὶ ἐσφαλμένως πολυσαρκία ὡς δηλοῦσα τὴν ὑπερτροφίαν καὶ ὑπερπλαστίαν τοῦ μυϊκοῦ ἵστοῦ καὶ παρισταμένη εἰς τοὺς χειροτέχνους καὶ ἀγροδικαίτους) πρὸς διάκρισιν τῆς συμπτωματικῆς πιμέλωσεως, τῆς παρατηρουμένης κατὰ τὴν χλωρίαν, κακοήθη ὀλιγαριμνία, Ἀδδισόνειον νόσον καὶ τινὰς ἄλλας τῶν πνευμόνων καὶ τῆς καρδίας, καὶ τῆς περιωρισμένης πιμέλωσεως, τῆς ἀπαντώσεως ἐπὶ τινων ἀτόμων καὶ φυλῶν καὶ παρισταμένης διὰ τῆς παχύνσεως τῆς κοιλίας ἢ τῶν μαστῶν ἢ τῶν ἰσχυῶν.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ πάσχοντες ἔχουσι σῶμα ὀγκῶδες καὶ βαρὺ (60—80 ὀκ. καὶ πλέον), κεφαλὴν ἀπιοειδῆ, πρόσωπον εὐρὺ μετὰ παρειῶν ἐξεχουσῶν καὶ ὑπογναθείου ὄγκου καθικνουῦντος μέχρι τοῦ θώρακος, τράχηλον βραχύν, στῆθος εὐρὺ, μαστοὺς καὶ παρὰ τοῖς ἀνδράσι ὄγκῳδεις, κοιλίαν προγαστέρα καὶ ἄκρα μεγάλαν· προσέτι οὗτοι κινουσι καὶ κῆμπτουσι τὸ σῶμα μετὰ δυσκολίας, καὶ ὅταν βαδίζωσιν ἔχοντες ὑψωμένην τὴν κεφαλὴν, προτεταμένην τὴν κοιλίαν, ἀπομεμακρυσμένα τοῦ κυρτοῦ ἢ ὑπὸ τὴν ῥάχιν τὰ ἄνω καὶ μακρὰν ἀλλήλων τὰ κάτω ἄκρα, γίνονται ἀμέσως κόθυροι, αἰσθάνονται ταχέως τὸν κόματον τοῦ σώματος, δυσπνέουσιν εὐκόλως καὶ ἔχουσιν ἰσχυροὺς τοὺς τῆς καρδίας πάλμους (ὥστε δέον νὰ ἐξαίρωνται τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρέωσεως)· σὺν τούτοις εἰσὶν ἄγονοι καὶ πνευματικῶς νωθοὶ, προδιατίθενται εὐκόλως εἰς κατάρρους τῶν ἀναπνευστ. ὀργάνων, ἔνεκα τῆς ταχείας ἐφιδρώσεως τοῦ δέρματος καὶ τῆς ἡλαττωμένης ἐνεργείας τῆς καρδίας, εἰς κατάρρους τῶν πεπτικῶν ὀργάνων καὶ κερσοῦς τῶν αἱμορροϊδιακῶν ἀγρίων, ἔνεκα τοῦ καθεστηκότος βίου, τῆς παραλαβῆς ἀφθόνων τροφῶν καὶ τῆς πληθώρας τοῦ φλεβικοῦ αἵματος ἐν τῷ ἥπατι, εἰς αἱμορραγίας ἀποπληκτώδεις τοῦ ἐγκεφάλου (ἀποτελοῦντες τὴν ἀποπληκτώδη ἔξιν), ἔνεκα τῆς παραλαβῆς ἀφθόνων τροφῶν μετὰ δυσκόλου κινήσεως τοῦ σώματος, προκαλουσῶν τὴν βραδείαν πέψιν, τὴν πίεσιν τῆς ὑποκειμένης κοιλιακῆς ἀορτῆς, τὴν ἀντίρροπον ὑπεραιμίαν τῶν ἀγγείων τοῦ ἐγκεφάλου, τὴν περιεκτηριότητά καὶ τὰ νεγγροειδῆ ἀνευρύσματα τούτων, εἰς ρευματισμοὺς τῶν ἄρθρων καὶ ἀρθρίτιδα οὐρικήν, ἔνεκα τῆς ἐφιδρώσεως τοῦ σώματος καὶ τῆς παραλαβῆς ἀφθόνων λευκωματούχων τροφῶν, εἰς σακχαρώδη διαβήτην, ἔνεκα τῆς εἰσπνοῆς ὀλιγωτέρου ὀξυγόνου, καὶ εἰς ἀπάσας τὰς βαρείας πυρετικὰς νόσους, τὴν πνευμονίαν, τύφον κτ.λ. βαίνοῦσι κακῶς, ἔνεκα τῆς ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ ταχέως ἐπερχοῦ ἐνῆς ἐκφυλίσεως τῆς ὑπερλίπωσιν παλούσης καρδίας αὐτῶν, ἔνεκα τῆς ὑπὸ

τοῦ πυρετοῦ μεγάλης καταστροφῆς τῶν ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος τούτων ὀλιγοκυτταραιμίαν παθόντων, ἔνεκα τῆς ἀτελῶς γινομένης ἐπαναφορᾶς τῆς ἐνεργείας τῆς καρδίας καὶ πάντων τῶν μυῶν τοῦ σώματος καὶ ἔνεκα τῆς δυσκόλου ἀποβολῆς τῆς ἐν τῷ σώματι παρὰ χηρείσης θερμότητος ὑπὸ τοῦ ὑπερλιπωθέντος καὶ ὡς κακοῦ ἀγωγοῦ ἐνεργοῦντος δέρματος.

Πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τῆς ἀρχομένης πιμελώσεως ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει· 1) τὴν παύσιν τῆς παραλαβῆς τῶν λιπαρῶν οὐσιῶν ἢ ὑδρανορακοῦχων σωματίων, ὡς τοῦ βουτύρου, ἐλαίου, πάχους κρεῶν, γάλακτος, τῶν ἀλευρωδῶν οὐσιῶν ὡς τῶν πिलाφίων, μακκρονίων, γεωμήλων, πίσων, φασιόλων, ἐρεβίνθων, κυάμων, φακῶν, τοῦ σακχαροῦ καὶ πάντων τῶν γλυκισμάτων, καὶ τῶν γλυκέων ἢ σακχαρωμένων ὀπωρῶν· 2) τὴν μετρίαν χρῆσιν τῶν λευκωματοῦχων οὐσιῶν καὶ τινῶν ὑδρανορακοῦχων ὡς τῶν ἀλίπων κρεῶν, τῶν ἰχθύων καὶ τῶν νεαρῶν χορτῶν, τῶν ἐχόντων βάσιν ἀλκαλικήν, τῶν ῥαδικίων, σπανακίων, τομάτων καὶ τῶν ὀξέων καρπῶν, πορτογαλλίων, κερασίων, μήλων· 3) τὴν ἀποφυγὴν τῶν ἀφρόνων οἶνων πνευματοῦχων ἢ ἀνορακοῦχων ποτῶν, ὡς τοῦ οἴνου καὶ μάλιστα τοῦ ζύθου, τοῦ καμπανίτου ἢ τοῦ γλυκέος οἴνου καὶ τοῦ σελτεριανοῦ ὕδατος, καὶ τὴν χρῆσιν ἀπλοῦ ἡμετ' ὀλίγου οἴνου μεμιγμένου ὕδατος· 4) τὴν ἀνάλογον πρὸς τὴν τροφήν καὶ τὰς δυνάμεις τοῦ πάσχοντος ἀσκήσιν τοῦ σώματος διὰ μακρῶν, πλειστάκις τῆς ἡμέρας, πεζῆς, ἐν ὑπαίθρῳ, ταχέως καὶ πρὸ τοῦ γεύματος τελουμένων περιπάτων, ἵνα διὰ τῆς ἀσκήσεως ταύτης ἀναπτυχθῇ θερμότης πρὸς καὶ τὸ ὑπάρχοντος λίπους· 5) τὴν ἀλλαγὴν τῶν τοῦ βίου ἔξεων καὶ τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ καθεστηκότος καὶ ἀναπαυτικοῦ βίου διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ μακροῦ ὕπνου διὰ τῆς πρωΐου ἐγέρσεως.

"Αμὰ δὲ ἀναπτυχθῇ ἡ νόσος, παραινέει κατὰ μὲν τὴν μέθοδον τοῦ Banting τὴν ἐξ ἧς δίδεται· 1) τὴν πρωΐαν 25—30 δρ. ἀλίπου κρέατος, κύαθον τείου ἀνευ σακχαροῦ, 7 δρ. διπυρίτου ἢ πεφρυγμένου ἄρτου· 2) τὴν μεσημβρίαν 30—40 δρ. ἀλίπου κρέατος ἢ ἰχθύος μετὰ χορτῶν, 7 δρ. πεφρυγμένου ἄρτου, ὀλίγην κομπόταν, 2 ποτήρια οἴνου ἐρυθροῦ μεθ' ὕδατος· 3) τὴν δειλὴν 15—20 δρ. ὀπωρῶν, 7 δρ. διπυρίτου ἄρτου, κύαθον τείου καὶ 4) τὸ ἑσπέραιον 20—25 δρ. ἰχθύος ἢ κρέατος καὶ ἐν ποτήριον οἴνου· κατὰ δὲ τὴν τροποποιήθεισάν ὑπὸ Vogel μεθόδον τὴν ἀκόλουθον

δ ί α ι τ α ν· 1) τήν πρωϊαν καφὲ ἄνευ σακχάρου καὶ γάλακτος ἀλλὰ μετ' ὀλίγου πεφρυγμένου ἄρτου· 2) τήν μεσημβρίαν πινάκιον σούπας, 30 δρ. κρέατος ἄλιπου μετ' ὀλίγων χόρτων, ποτῆριον οἴνου ἐρυθροῦ καὶ ὀλίγον ἄρτον πεφρυγμένον· 3) τήν δειλὴν κύαθον τείου, δύο ὠά, ὀλίγον χοιρομήριον ἄλιπον μετὰ 10 δρ. διπυρίτου ἄρτου· 4) τήν ἐσπέραν πινάκιον σούπας ἢ κύαθον τείου, 20 δρ. κρέατος ψυχροῦ, δύο ὠά καὶ ὀλίγον πεφρυγμένον ἄρτον· ἔτι δὲ προσέχει νὰ μὴ προκαλέσῃ διὰ τῆς αὐστηρᾶς διαίτης καὶ τῆς ὑπερμέτρου ἀσκήσεως τὴν ἐλάττωσιν τῶν ἐνεργειῶν τῆς καρδίας, τὴν αἰμορραγίαν τοῦ ἐγκεφάλου, τὴν μεγίστην ὀλιγοκυτταραιμίαν. Σὺν τούτοις ἀναγράφει τ ᾱ κ α θ α ρ τ ι κ ᾱ ᾱ λ α τ α καὶ μάλιστα κατὰ πᾶσαν ἐ. ἡμ. ἐν ποτῆριον ὕδατος τοῦ Sedlitz ἢ τοῦ Janos πρὸς πρόκλησιν διαρροϊκῶν κενώσεων καὶ ἀπορρόφησιν τοῦ ἀποταμειωθέντος λίπους· τ ᾱ ᾱ λ κ ᾱ λ ι α, καὶ ἰδίως τὸ διττανθρακικὸν νάτρον ἢ πότῆριον ὕδατος τοῦ Vichy (haute-rive) πρὸς τὴν μεταβολὴν αὐτοῦ ἐν τῷ στομάχῳ εἰς χλωριούχον νάτριον, ἐνεργοῦν τὴν ἀποσύνθεσιν τῶν ἰστών καὶ προκαλοῦν τὴν ἀπορρόφησιν τοῦ λίπους· τ ὁ ἰ ω δ ι ο ὕ χ ο ν κ ᾱ λ ι π ρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ ἀφθονον ἱζημα οὐρικῶν ἀλάτων ἐν τοῖς οὔροις· καὶ ἐκ τῶν μ ε τ α λ λ ι κ ῶ ν ν α τ ρ ι ο ὕ χ ω ν π η γ ῶ ν τ ᾱ ὕ δ α τ α τ ῶ ν Ems, Kissingen, Marienbad ἐν Γερμ., τοῦ Brides ἐν Σαβοῖα, ὅσον 2—3 ποτῆρια, μέχρι διαρροϊκῶν κενώσεων σὺν ἐλαφρᾷ τροφῇ τὴν μεσημβρίαν καὶ ἀτμόλουτρον, ἐπιτριβὰς καὶ αὐτὴν τὴν μαστίγῳσιν τοῦ σώματος μέχρις ἐφιδρώσεως τὴν δειλὴν. Ἄλλοι δὲ συνιστῶσι τὰ ἐμπειρικῶς γνωστὰ μέσα, οἷα τὸ ὄξος, *fucus vesiculosus*, βάμμα ἰωδίου κατὰ σταγόνας, *salvia pratensis* κτλ.

Ἐὰν δὲ παρασταθῶσιν ἡ ἐξ α σ θ ἐ ν η σ ι ς τῶν ἐνεργειῶν τῆς καρδίας διὰ τῆς κυανώσεως καὶ τῶν οἰδημάτων πρέπει νὰ διακόψῃ τὴν ἄνω ῥηθεῖσαν δίαιταν, νὰ συστήσῃ τὴν τονωτικὴν θεραπείαν καὶ δίαιταν καὶ ν' ἀναγράψῃ τὸ ἐγγυμα τῆς δακτυλίτιδος, ὡς τονωτικὸν τῆς καρδίας μέσον, ἀπλοῦν ἢ μετὰ τῶν διουρητικῶν (τοῦ ὀξείκου καλέως, τοῦ βάμματος τῆς σκίλλης ἢ τοῦ βορρακικοῦ νάτρου) ἢ μετὰ τῶν δραστηκῶν καθαρσίων καὶ μάλιστα τοῦ καλομελάνου· ἡ ἀνάπτυξις τῶν κεγχροειδῶν ἀνευρυσμάτων τοῦ ἐγκεφάλου διὰ τῆς αἰμωδίας τῶν ἄκρων, τῆς κοπώσεως τῶν πνευματικῶν ἐνεργειῶν καὶ τῶν σωματικῶν δυνάμεων, ὀφείλει νὰ τροποποιηθῇ τὴν περιγραφείσαν δίαιταν, νὰ παρῇ τὸ ἰωδιούχον καὶ εἰς διάλυσιν μετὰ ἀφεψημάτων κίνης καὶ ν' ἀπαγορεύσῃ τοὺς σωματικούς κόπους καὶ τὰς

πνευματικῶς ἐγέρσεις, δυναμένους νὰ προκαλέσωσι τὴν αὐξήσιν τῶν ἐνεργειῶν τῆς καρδίας, καὶ τὴν ῥῆξιν τῶν ἀνευρυσμάτων τούτων· ἡ συμ-
πλοκὴ τῆς νόσου μετὰ βαρέος πυρετικοῦ νοσήμα-
τος ἀπαιτεῖ νὰ τροποποιηθῇ τὴν δίκαιαν καὶ νὰ συστήσῃ κατὰ τοῦ πυ-
ρετοῦ τὴν κίνησιν εἰς μεγάλας δόσεις (30 σιτ.), τὸ ἱτεϊνικὸν νάτρον δ-
μοίως (1—2 δρ.) μετὰ ἡ ἀνευ δακτυλίτιδος καὶ ἐν ἀνάγκῃ τὰ ψυχρὰ
λουτρά, εἰ καὶ ἡ ἀπόφυξις τοῦ πάσχοντος ἕνεκα τοῦ κακοῦ τούτου ἀγω-
γῶς δυσκόλως τελεῖται.

428 Rp. Fol. digit. p.

Calomelan. aa gr. xvi.

Sacch. alb. q. s. f. pul. viii.

D. τὴν πρωΐαν καὶ ἑσπ. μίαν

429 Rp. Infus. digit. unc. vi.

(e gr. xvi. par) add.

Kal. acet. liq. dr. 1/2

Syrup. unc. i. D. κοχλ. 2ωρ.

2. Μελάνωσις καὶ μελαναιμία.

Ἡ διὰ τῆς εἰσπνοῆς εἰσαγωγή τῶν βακτηριδίων τῶν ἐλειογενῶν πυ-
ρετῶν καὶ σπανίως τῶν παρασίτων ἄλλων λοιμωδῶν (νοσ. ὡς τῆς χα-
λέρας τοῦ κιτρίνου πυρετοῦ κτλ.) ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος,
ἡ δὲ αὐτῶν καταστροφὴ τῶν ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος καὶ ἡ πα-
ράγωγὴ κοκκίων ἢ βόλων αἵματοχρωστικῆς ὕλης, μικρῶν καὶ στρογ-
γύλων ἢ μεγαλειτέρων καὶ γωνιωδῶν, ἐλευθέρων ἢ καὶ ἐντὸς τῶν κυτ-
ταρίων (λευκῶν σωματίων τοῦ αἵματος, ἀτρακτοειδῶν σωματίων τοῦ
σπληνός) πεφυλακισμένων, εἰ μὲν τελεῖται ταχέως καὶ ταῦτα οὐδὲν ὥς
παρασύρονται ὑπὸ τοῦ κινουμένου αἵματος, ἀλλὰ κεῖνται ἐντὸς τοῦ
κοίλου χώρου τῶν ἄγγείων καὶ ἀποδίδουσι μελανὴν ἢ φαιὰν χροιάν εἰς
πάντα τὰ ὄργανα τοῦ σώματος, παρατηρουμένη εἰς τὰς κνησθήεις μορ-
φὰς τῶν πυρετῶν τούτων, ἐκλήθη μελαναιμία· εἰ δὲ τελεῖται ἥττον τα-
χέως ἢ βραδέως καὶ ταῦτα παρασυρόμενα ὑπὸ τοῦ πρὸς ἐναλλαγὴν τῆς
ὕλης κινουμένου αἵματος, μεταπέμπονται ἐντὸς τοῦ σπληνός, τοῦ μυε-
λοῦ τῶν ὀστέων, τοῦ ἥπατος καὶ τῶν νεφρῶν καὶ ποιοῦσι μελανὰ τὰ
ὄργανα ταῦτα, παρατηρηθεῖσα εἰς τὰς ἐλαφρὰς μορφὰς τούτων, ἐλαβε
τὸ ὄνομα μελάνωσις, πρὸς διάκρισιν τῆς ὑπὸ τοῦ Laennec εἰσαχθεί-
σης μελανώσεως, δηλούσης τοὺς ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἱατρῶν κληθέντας
μελανωτικούς ὄγκους. Καὶ κατὰ μὲν τὴν ὀξείαν μελαναιμίαν, τὴν συν-
αδευομένην ὑπὸ τῆς ὀξείας σχετικῆς λευκοπταιμίας, ἀποτόκου τῆς
ταχείας καταστροφῆς μεγάλης ποσότητος ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵ-
ματος καὶ τὴν διαγινωσκομένην διὰ τῆς ἀνευρέσεως τῶν κοκκίων τῆς
αἵματοχρωστ. ὕλης ἐντὸς τοῦ αἵματος, οἱ πάσχοντες ἐξαγγέλουσιν οὐ
μόνον τὰ φαινόμενα τῆς ἰσχυρᾶς καὶ διαχύτου υπεραιμίας τοῦ ἐγκαρφ-

λου, ὡς ἐπὶ τοῦ κακοήθους πυρετοῦ τοῦ παραλήρου, ἀποπληκτώδους καὶ κωματώδους, ἀλλὰ καὶ τὰ τυφοειδῆ φαινόμενα ἐκ τῆς ὀξείας σχετικής λευκοκυτταραιμίας (**ὀξεῖα μελαναιμία**). κατὰ δὲ τὴν ὀξείαν μελάνωσιν, τὴν παρακολουθουμένην ὑπὸ τῆς ἐξογκώσεως τοῦ σπληνός καὶ ἥπατος, καὶ ἐκ ταύτης διακρινομένην, οἱ ἄρρωστοι ἐξαγγέλλουσι τὰ φαινόμενα τῆς ἐλαφροτέρας καὶ περιορισμένης ὑπεραιμίας τοῦ ἐγκεφάλου, ὡς ἐπὶ τῶν λοιπῶν μορφῶν τοῦ κακοήθους πυρετοῦ, καὶ τὰ φαινόμενα ἀπὸ τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν ἀδενωδῶν κυτταρίων τῶν σπλάγχνων τούτων (πολυχολίας, λευκοκυτταραιμίας) καὶ τῆς ἀποφράξεως τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων τῶν ἐκκριτικῶν ὀργάνων διὰ τῶν συσσωρευομένων κοκκίων τῆς αἱματοχρωστ. ὕλης (αἱμορραγίαι ἐξ ἀποφράξεως ὡς καὶ αἱμορραγίαι ἐξ αἱμορραγικῆς διαθέσεως συνεπείᾳ τῆς λευκοκυτταραιμίας) (**ὀξεῖα μελάνωσις**). κατὰ τὴν χρονίαν τέλος μελάνωσιν, τὴν παρατηρουμένην ἐπὶ ἐλειογενοῦς καχεξίας καὶ ἀνωμάτων πυρετῶν καὶ τὴν παρακολουθουμένην ὑπὸ τε τῆς ἐξογκώσεως τῶν δύο τούτων σπλάγχνων καὶ ὑπὸ τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν ἐκκριτικῶν ὀργάνων (τῶν ἀδένων τοῦ στομάχου, τῶν νεφρῶν), οἱ κάμνοντες οὐδόλως παριστῶσι τὰ φαινόμενα τῆς διαχύτου ἢ περιορισμένης ὑπεραιμίας τοῦ ἐγκεφάλου, τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ αἵματος βραδύτατα τελουμένης καὶ ὑπὸ τῆς ἐναλλαγῆς αὐτοῦ εὐκόλως αἰρομένης, ἀλλ' ἐξαγγέλλουσι τὰ φαινόμενα ἀπὸ τῆς φλεγμονῆς τοῦ παρενθέτου ἴστού τῶν ὀργάνων τούτων (τῆς κιρώσεως καὶ σπανιώτατα τῆς πυήσεως) καὶ τὰ φαινόμενα τῆς λευκωματουρίας (**χρονία μελάνωσις**).

Κατὰ μὲν τῆς ὀξείας μελαναιμίας, ἐπειδὴ ἡ ἀλλοίωσις τοῦ αἵματος καὶ ἡ ἐκ ταύτης ὑπεραιμία τοῦ ἐγκεφάλου ἐστὶ βαρυτάτη, ὁ ἰατρός ὀφείλει ἀμέσως καὶ ἐν πάσῃ περιόδῳ ν' ἀναγράφῃ τὴν θετικὴν κίνησιν εἰς μεγάλας δόσεις καὶ δι' ἀπασῶν τῶν ὁδῶν (στόματος, ἑδρας, δέρματος, ὑποδορείου ἴστού), ἵνα καταστρέψῃ τὰ τοῦ ἐλειογενοῦς πυρετοῦ βλακτηρίδια, τὰ προκαλέσαντα τὴν ταχεῖαν καταστροφὴν μεγίστου ἀριθμοῦ ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος· εἴτα νὰ χορηγήσῃ τὸν καλομέλανα εἰς καθαρτικὴν δόσιν πρὸς ἄρσιν τῆς ὑπολειπομένης ὑπεραιμίας καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς δόσεις ταύτας τῆς κινήσεως ἐπὶ πολλὰς κατὰ συνέχειαν ἡμέρας. Κατὰ τῆς ὀξείας μελάνωσιν ὡς ἐστὶν ἐπειδὴ ἡ ἀλλοίωσις τοῦ αἵματος καὶ ἡ ὑπεραιμία τοῦ ἐγκεφάλου ἐστὶν ἐλαφροτέρα, ἐν ἀρχῇ ἀναγράφει τὰ διὰ πάγου ἐπιβρέγματα τῆς κεφαλῆς, τὸν καλομέλανα εἰς καθαρτικὰς δόσεις πρὸς ἐλάττωσιν τῆς ὑπεραιμίας καὶ μετὰ τινὰς ὥρας τὴν κίνησιν εἰς μεγάλας ἐπίσης δόσεις, ἀλλὰ δι' ὀλιγωτέρων ὁδῶν· εἴτα συμβουλεύει κατὰ τῆς λευκοκυτταραι-

μίας τὰ τονωτικὰ, τὸν σίδηρον μετὰ κίνας καὶ κινίνης, κατὰ τῆς πολυχολίας τὸ ρεῖον ἢ τὴν ἀλοὴν καὶ κατὰ τῶν αἱμορραγιῶν ἐξ ἀπορροῆς τὰ ἱσχαίμα μέσα, διότι οὐδὲν ἄλλο φάρμακον ἐγένετο γνωστὸν πρὸς διάλυσιν τῶν συσσωρευθέντων ἐν τοῖς ἀγγείοις κοκκίων τῆς αἱματοχρώστ. ὕλης· ἐφεξῆς συνιστᾷ τὰς ψυχρολουσίας καὶ τὴν κινίνην ἢ τὸν σίδηρον πρὸς ἐπαναφορὰν τοῦ ὄγκου τῶν σπλάγγων εἰς τὸ κατὰ φύσιν. Κατὰ τῆς χρονίας μελανώσεως, ἐπειδὴ ἡ ἀλλοίωσις τοῦ αἵματός ἐστίν ἐλαφρά, οὐδὲν κατ' αὐτῆς παραινεῖ, ἀλλ' ἀναγράφει, πρὸς ἐλάττωσιν τῆς βλάβης τοῦ παρενθέτου ἰστοῦ τῶν σπλάγγων τούτων, ἐξωτερικῶς τὰς ἐπαλείψεις διὰ τοῦ βάμματος τοῦ ἰώδους, καὶ ἐσωτερικῶς τὸ ἰωδιούχον κάλι καὶ τὴν κινίνην εἰς μεγάλας δόσεις, εἴτα συνιστᾷ τὰς ψυχρολουσίας, τὸν ἡλεκτρισμὸν καὶ τὸν ὑπανθρακικὸν σίδηρον· ἐὰν δὲ παρασταθῇ ἡ λευκαματουρία συμβουλεύει τὰ εἰκότα.

3 Χολαιμία ἢ χολοστεατιναιμία καὶ ἱκτερος ἡπατογενῆς καὶ αἱματογενῆς.

Ἡ χολὴ κωλύεται νὰ ἐκχυθῇ ἐντὸς τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος ἐκ τῶν ἐξῆς· 1) ἔνεκα κατάρρου καὶ ἐξοιδήσεως τοῦ βλεννογόνου ὑμένος ἢ καὶ ἀπορροῆς, διὰ τῆς καταρροϊκῆς ὕλης ἢ χολολίθου ἢ ὄγκων τῶν ἐν τῇ κοιλίᾳ ὀργάνων, τοῦ ὀφθαλμοῦ τῶν ἡπατικῶν, κυστικῶν καὶ χοληδόχων ἀγωγῶν κατὰ τὴν ἀπλὴν ἢ συμπτωματικὴν γαστροεντερίτιδα καὶ τοὺς ὄγκους τῶν ἐν τῇ κοιλίᾳ σπλάγγων· 2) ἔνεκα παύσεως τῆς ἐνεργείας τοῦ διαφράγματος, τοῦ πιέζοντος ἐν πάσῃ εἰσπνοῇ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἡπατος καὶ κωλύοντος τὴν ἐκκρίσιν τῆς χολῆς, κατὰ τὴν χολῶδη πνευμονίαν, πλευρίτιδα, πυαιμίαν· 3) ἔνεκα ἐλαττώσεως καὶ παύσεως τῆς πίεσεως τοῦ αἵματος ἐν τῇ πυλαίᾳ φλεβί ἐκ φλεγμονῆς καὶ θρομβώσεως τοῦ κορμοῦ ταύτης καὶ τῆς ὀμφαλικῆς κατὰ τὸν ἱκτερον τῶν νεογνῶν, πυλαιφλεβίτιδα· 4) ἔνεκα ἐξοιδήσεως τῶν ἡπατικῶν κυττάρων, τῆς ἐπερχομένης πολυχολίας καὶ ἀτελοῦς ἐκκρίσεως τῆς χολῆς κατὰ τὴν παρεγγχυματώδη φλεγμονὴν ἢ ὀξείαν ἀτροφίαν τοῦ ἡπατος. Τότε ἡ χολή, τοῦτέστιν αἱ ἔχουσαι μεγίστην τάσιν πρὸς διάχυσιν (diffusibilité) χρωματιστικαὶ αὐτῆς ὕλαι (χολοερυθρίνη καὶ χολοπρασίνη), αἵτινες οὐδόλως παράγουσι τὰ βαρέα τῶν νευρικῶν κέντρων φαινόμενα ἀλλ' ἀπλῶς τὴν χρώσιν, ὥς καὶ τὰ ἄλλα τοῦ γλυκοχολικοῦ καὶ τοῦ μᾶλλον ἐνεργητικοῦ ταυροχολικοῦ νάτρου, τὰ διαλύοντα τὰ ἐρυθρὰ τοῦ αἵματος σωμάτια καὶ τὰ προκαλοῦντα τὰ βαρέα φαινόμενα τῶν νευρικῶν κέντρων μετὰ πολλαπλῶν αἱμορραγιῶν (**χολαιμία**) (καὶ κατὰ Müller καὶ Flint

ἡ χολοστεατίνη, ἡ κωλυομένη νὰ ἐκκριθῇ τοῦ αἵματος ἐπὶ βαθείαις βλάβαις τοῦ ἥπατος καὶ ἡ προκαλοῦσα τὰ βαρέα τῶν νευρικῶν κέντρων φαινόμενα) (**χολοστεατιναιμία**). ἀπορροφῶνται οὐχὶ διὰ τῶν τριχοειδῶν αἰμοφόρων ἀγγείων ἀλλὰ κατὰ Fleischl διὰ τῶν τριχοειδῶν λεμφικῶν ἀγγείων τοῦ ἥπατος, εἰσέρχονται εἰς τὴν κυκλοφορίαν διὰ τοῦ θωρακικοῦ πόρου (**χολ. ἥπατογενὲς ἐξ ἀπορροφήσεως ἢ ἐκκωλύσεως τῆς ἀπεκρίσεως τῆς χολῆς**) καὶ αἱ χρωματιστικαὶ ὕλαι, διαπιδύουσαι τῶν ἀγγείων, χρωνύουσι τὸ δέρμα καὶ τοὺς εἰς τὴν ὕρσιν ἡμῶν ὑποπίπτοντας ἱστούς (**ἔκτερος ἥπατογενὲς ἐξ ἀπορροφήσεως ἢ ἐκ κωλύσεως τῆς ἀπεκρίσεως τῆς χολῆς**). Ὁταν ὅμως ἑτερογενεῖς ὕλαι εἰσέλθωσιν ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος, ὡς τὰ βακτηρίδια τοῦ ἐλαιογενοῦς πυρετοῦ, τοῦ κιτρίνου πυρετοῦ κτλ. τοῦ λυσσῶντος κυνός, τὰ ἔχοντα τὴν ιδιότητα νὰ προσκολλῶνται ἐπὶ τῶν ἐρυθρῶν τοῦ αἵματος σωματίων, ἢ αἱ δηλητήρια οὐσίαι τοῦ φωσφόρου, ἀρσενικοῦ χου ὑδρογόνου, ὑδροθειωμένου ἀερίου, αἱ μιγνύμεναι μετὰ τοῦ αἵματος, τότε αὗται προκαλοῦσι τὴν ταχεῖαν καταστροφὴν τῶν ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος, τὴν ἐκχυσιν τῆς αἵματοςφαιρίνης τῆς παραγούσης τὰς χολοχρωστικὰς ὕλας καὶ τὴν ἐλαφρὰν χρῶσιν τοῦ ὀργάνου τοῦ σώματος δι' αὐτῆς, μεθ' ὧν τῶν βαρέων φαινομένων τῶν νευρικῶν κέντρων ἀποτόκων τῆς ταχείας καταστροφῆς τῶν ἐρυθρῶν σωματίων (**χολ. αἵματογενὲς ἐξ αἵματοδιαλύσεως**) (**ἔκτερος αἵματογενὲς ἐξ αἵματοδιαλύσεως**).

Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίστασιν οἱ ἄρρωστοι, ἐκτὸς τῆς κιτρίνης χρώσεως τοῦ δέρματος καὶ τοῦ σκληρωτικοῦ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, ἔχουσιν οὐρα (οὐχὶ σίελον, δάκρυα) βαθείως ὠρόφαια μέχρι ρουμοειδῆ τὴν χροιάν μετὰ ἀφροῦ κεχρωσμένου λεμονοειδῶς, χρωννύοντα τὸν χάρτην καὶ τὰ ὀνότια, περιττώματα πηλώδη ἢ καὶ ἀγγιλώδη, στερούμενα τῆς χρωστικῆς ὕλης (ὑδροχολερυθρίνης) τῆς χολῆς, σκληρότατα ἐξ ἐλλείψεως τῆς βευστοποιούσης αὐτὰ χολῆς, ἔχοντα ἄφθονον λίπος καὶ κακὴν ὁσμὴν μὴ καταστρεφόμενα διὰ τῆς χολῆς· ἐτι δὲ βραδύτητα τῶν ὥσεων τῆς καρδίας καὶ τῆς ἀναπνοῆς καὶ κατάπτωσιν τῆς θερμότητος τοῦ σώματος, ἔνεκα τῆς διενεργουμένης ὑπὸ τῶν χολικῶν ἀλάτων τῶν κυκλοφορουμένων ἐν τῷ αἵματι παρέσεως τῶν γαγγλίων τῆς καρδίας καὶ τῆς μυϊκῆς σαρκὸς αὐτῆς, ὡς καὶ κάματον τοῦ σώματος καὶ ὑπνηλίαν, ἔνεκα τῆς ὑπ' αὐτῶν καὶ τῆς χολοστεατίνης βλάβης τοῦ νευρικοῦ συστήματος· συνάμα δὲ ἐπὶ ἐντόνου χολαιμίας οὗτοι ὀρῶσι τὰ ἀντικείμενα κίτρινα, ἔνεκα τῆς διηθήσεως ὑπὸ τῆς χρωστικῆς ταύτης ὕλης

τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς καὶ μάλιστα τῆς θηλῆς αὐτοῦ. Εἰς δὲ τὴν ἐ-
 τέραν περίσταςιν τῆς αἵματογενεοῦς χολαιμίας οἱ ἄρρωστοι ἔχουσιν ἐλα-
 φρὴν ἱκτερώδη χροιάν τοῦ δέρματος καὶ μάλιστα τῶν περυγίων τῆς
 ῥινὸς ἐκ τῆς κυκλοφορουμένης αἵματοσφαιρίνης ἐν τούτοις (αἱματο-
 σφαιριναιμία) πολυχολίαν καὶ χολώδη ἔμετον καὶ πικρὰν γεῦ-
 σιν ἐνεκα τῆς ὑπεραιμίας τῶν ἀδενωδῶν ὀργάνων τοῦ σπληνός, ἥπατος
 καὶ στομάχου, πρωρισιμένων εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ αἵματος ἀπὸ τῶν
 συντριμμάτων τῆς καταστροφῆς τῶν στερεῶν αὐτοῦ συστατικῶν ἢ ἐτε-
 ρογενῶν ὑλῶν (αἱματοσφαιρινωσις), καὶ οὖρα μελανὰ μὴ πε-
 ριέχοντα τὰς χολοχρωστικὰς ὕλας, οὐδὲ τὰ ἐρυθρὰ σωματίδια τοῦ αἵμα-
 τος ἀλλὰ τὴν χρωματιστικὴν ὕλην αὐτοῦ καὶ κοκκία τῶν συγκριμμά-
 των αὐτῶν καὶ τῶν παρασίτων (αἱματοσφαιρινουρία). ἔτι
 δὲ παριστᾶσι τὰ βαρέα τῶν νευρικῶν κέντρων φαινόμενα ἀπὸ τῆς κα-
 ταστροφῆς τῶν ὀξυγονούχων ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος. Καὶ τὴν μὲν
 ἥπατογενῆ χολαιμίαν διαγινώσκουμεν ἐκ τῆς ἀνευρέσεως ἐντὸς τῶν οὖ-
 ρων τῶν χρωματιστικῶν ἐλῶν τῆς χολῆς διὰ τῆς δοκιμασίας τοῦ Gmel-
 lin, τῇ προσθήκῃ ἰσχυροῦ νιτρικοῦ ὀξέος μεμιγμένου μετὰ μικρᾶς πο-
 σότητος νιτρῶδους ὀξέος καὶ τῇ παραγωγῇ τῆς διαφωρᾶς τῶν χρωμά-
 των ἀπὸ πρασίνου εἰς ἰοειδές, ἐρυθροῦν καὶ ὠχρὸν, ὡς καὶ τῶν χολι-
 κῶν ὀξέων διὰ τῆς δοκιμασίας τοῦ Pettenkofer, τῇ προσθήκῃ πεπυ-
 κνωμένου θειικοῦ ὀξέος καὶ διαλύσεως σκευάστου καὶ τῇ παραγωγῇ ἐ-
 ρυθροῦ χρώματος. Τὴν δὲ αἵματογενῆ χολαιμίαν ἐκ τῆς ἀνευρέσεως τῆς
 αἵματοσφαιρίνης ἐντὸς τῶν οὖρων διὰ τῆς δοκιμασίας τοῦ Heller τῇ
 βράσει τούτων, τῇ παραλαβῇ τοῦ πεπηγότος λευκώματος, τῇ ἐνώσει
 τούτου μετὰ οἶνοπνεύματος καὶ θειικοῦ ὀξέος καὶ τῇ ἐρυθρᾷ χρώσει αὐ-
 τοῦ θερμανθέντος, ὡς καὶ ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῶν ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ
 αἵματος ἐν τῷ ἰκτῆματι τῶν οὖρων, τῇ ἐπανειλημμένῃ μικροσκοπικῇ
 ἐρευνῇ αὐτοῦ.

Κατὰ μὲν τῆς ἥπατογενεοῦς χολαιμίας, ὅταν αὕτη προέρχεται ἐκ
 κατάρρου τοῦ στομάχου καὶ τοῦ δωδεκαδακτύ-
 λου, ἐπινεμηθέντος καὶ τοῦ βλεννογόνου ὑμένος τῶν κυστικῶν, χολη-
 δόχων καὶ ἥπατικῶν ἀγωγῶν καὶ προκαλέσαντος τὴν ἀπόφραξιν αὐτῶν
 καὶ τὴν κώλυνσιν τῆς ἀπεκρίσεως τῆς χολῆς, ὁ ἱκτερός παραινεί πρὸς
 τὴν κατὰ φύσιν ἐκκρίσιν τῆς χολῆς τὰ χολαγωγὰ καθάρσια, ὡς τὸ ῥέτον,
 τὴν ἄλοην, τοὺς ὀξυφοίνικας, τὸ ὑποξυτρυγικὸν κᾶλι (cremor tartari),
 τὸν καλομέλινα κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Hennoch (1 σιτ. τὸ ἑσπ. καὶ
 τὴν πρωϊάν 6 σιτ. ἄλοης), τὴν ποδοφυλλίνην καὶ τὰς κολοκυνθίδας,

ἢ καὶ τὰ ἐμετικά, ὑπαρχούσης ἀκαθάρτου γλώσσης καὶ φόρτου τοῦ στομάχου, πρὸς δὲ τὴν ἀπέκκρισιν αὐτῆς διὰ τῶν νεφρῶν καὶ τοῦ δέρματος τὰ διουρητικά, ὡς τὰ στίγματα τοῦ ἀρκεσίου, τὸ ὀξικὺν κάλλι, τὸ σελτεριανὸν ὕδωρ, τὰ ὑπόξυνα ποτὰ καὶ τὸ ὀξύμελι τῆς σκίλλης καὶ τὰ χλιαρὰ ἀρωματικά λουτρά μετὰ 2—5 οὔγγ. ἀνθρακικοῦ νάτρου καὶ τέλος πρὸς τὴν παῦσιν τῆς ἀνορεξίας καὶ ἐξασθενήσεως τοῦ σώματος καὶ τοῦ σφυγμοῦ τὰ πικρὰ φάρμακα, ὡς τὸ ξύλον τῆς κασσίας, τὰ ἐκχυλίσματα τῶν πικρῶν φαρμάκων καὶ τὰς ἐλαφροὺς σκευασίας τοῦ σιδήρου· σὺν ταῦτοις δὲ ἀναγράφει πρὸς βευστοποίησιν μὲν τῆς χολῆς τὰ ἀλκάλια, ὡς τὸ ἀνθρακικὸν κάλλι ἢ νάτρον μετὰ τῶν χολαγωγῶν καθαρσίων, πρὸς ἐλάττωσιν τῆς παρκαλοουθούσης τὴν κητέραν τοῦτον ὑπεραιμίας τοῦ ἥπατος τὰ ὕδατα τοῦ Carlsbad, Kissingen, (Kreuzbrunnen), Ems, Marienbad ἐν Γερμ. Royat, Vichy (Grande-grille), ἐν Γαλλ. καὶ συνάμα συμβουλεύει τὴν ἀποφυγὴν δυσπέπτων καὶ λιπρῶν τροφῶν καὶ ἀντ' αὐτῶν ἐλαφρὰν τροφήν καὶ ὑπόξυνα ποτὰ. "Ὅταν αὕτη προέρχεται ἐκ β λ α β ὦ ν τ ὦ ν ἀ ν α π ν ε υ σ τ. ὁ ρ γ ἄ ν ω ν, τ ῆ ς π α ρ ε γ χ υ μ α τ ὠ δ ο υ ς φ λ ε γ μ. τ ο ὕ ῆ π α τ ο ς, τ ῆ ς π υ λ α ι φ λ ε β ί τ ι δ ο ς. ὁ ἱατρὸς συνιστᾷ τὰ ἀναγκαζήσμενα ἐν ταῖς περιγραφαῖς τῶν νόσων τούτων μέσα.

430 Rp. Rad. rhei cont. dr. ii.

f. decoct. unc. iii.

Syr. mann. unc. $\frac{1}{2}$ D. κατὰ κ.432 Rp. Natr. bicarbon. dr. $\frac{1}{2}$

Pulv. rad. rhei

Alöes succ. aa. dr. i.

f. pilul. n^o xxx. d. 2 ἐσπ.434 Rp. Pulp. tamarind unc. i. $\frac{1}{2}$

f. dec. unc. vi. Natr. phosph. dr. i

Syrup. simpl. unc. D. κατὰ κ.

436 Rp. Calomelan. gr. xii

Sacch. alb. ser. i.

f. pulv. n^o viii. D. 1. ἐσπ.

431 Rp. Rad. rhei p. dr. i.

Extr. alöes dr. $\frac{1}{2}$ f. pilul. n^o xxx. D. 1 κατὰ 3 ὄρ.

433 Rq. Sap. medic.

Pulv. rad. rhei aa. dr. i.

Alöes succ. ser. i.

f. pilul. n^o xxx. D. 2 ἐσπ.435 Rp. Crem. tart. unc. $\frac{1}{2}$

Coq. c. Aq. font. unc. vi.

Syrup. mannat. unc. i. D. 2 μ.

437 Rp. Podophyllin. gr. v.

Mel dep. q. s.

f. pilul. n^o x. D. 1 ἐσπ.

Κατὰ δὲ τῆς αἵματογενεοῦς χολαιμίας, ὅταν μὲν παρκαλοῦσθῃται ὑπὸ ὑπεραιμίας τοῦ στομάχου, ἥπατος καὶ νεφρῶν, τῶν ἀδενωδῶν ὀργάνων τῶν χρησίμων πρὸς τὴν ἀπέκκρισιν τῶν βλακτηριδίων ἢ τῶν δηλητηρίων καὶ τῶν συγκριμμάτων τῶν κηταστραφέντων ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος, ὁ ἱατρὸς παραγγέλλει ἐν ἀρχῇ τὰ ὑπόξυνα ποτὰ καὶ τὰ καθάρσια, ὡς τὸν καλομέλανα ἢ τὰς καθαρτικὰς πτισάνας ἐκ σαρκὸς ὀξυφοινίκων πρὸς ἐλάττωσιν τῆς ὑπε-

ραιμίας, εἶτα τὰ ἀφεψήματα τῆς κίνας μετὰ ἐγγυμάτων νάτρου καὶ τὰ καταπότια τῆς θεικῆς κινίνης μετὰ ἱτεϊνικοῦ νάτρου ἢ τὰ ἀντίδοτα κατὰ τῶν δηλητηρίων πρὸς καταστροφὴν αὐτῶν καὶ τῶν βακτηριδίων. Ὅταν δὲ παρὰ σταθῇ παρ' ἐγγύματ' ὡδὴς φλεγμονὴ τῶν ἀδενωδῶν τούτων ὁργάνων παρέχει τὰ σινάπσματα καὶ τὰς ξηρὰς σικύας ἐπὶ τῶν πασχουσῶν χωρῶν, τὸ ποτόν τοῦ ριζήρου μετὰ λαυδάνου καὶ τὸν πάγον, τὰ ὀρυκτὰ ὀξέα καὶ μάλιστα τὸ νιτρικὸν ἢ φωσφορικὸν (3 σταγ.), εἶτα τὰ ἀφεψήματα τῆς κίνας μετὰ φαινικαῦ ὀξέος ἢ τὰ ἐγγύματα τῆς βανίλλης μετὰ αἰθέρος καὶ τὴν οὐδετέραν ὑδροβρωμικὴν κινίνην εἰς ὑποδερμικὰ ἐνέσεις, ὡς ἐν τῇ Θεραπείᾳ τῶν ἱκτερωδῶν αἱματοσφαιρινουρικῶν πυρετῶν ἐρρέθη.

4. Οὐραιμία.

Ὅταν ἡ ἔκκρισις τῶν οὐρῶν ἐλαττωθῇ ἢ παύσῃ συνεπείᾳ ὑλικῆς βλάβης τῶν νεφρῶν, καταρροϊκῆς δηλ. παρεγγυματώδους, παρενθέτου φλεγμονῆς, ὑπεραιμίας παθητικῆς καὶ ἀμυλώδους ἐκφυλίσεως ἢ καρκίνου, φυματιώσεως αὐτῶν καὶ τῶν γειτονικῶν ὁργάνων πιεζόντων τούτους, τότε εἰς τὸ αἷμα συναθροίζεται εἴτε ἡ μὴ ἀποκριθεῖσα οὐρία, ὡς τοιαύτη (**οὐριαιμία**) (Rees) ἢ ὡς μεταμόρφωσις αὐτῆς εἰς ἀνθρακικὴν ἀμμωνίαν ἐν τῷ αἵματι ἢ τῷ ἐντερικῷ σωλῆνι τελουμένη (**ἀμμωνιαμία**) (Frerichs, Treitz) εἴτε αἱ ἐκχυλισματικαὶ ὑλαὶ καὶ μάλιστα ἡ κρεατίνη (**κρεατιναιμία**) (Schottin) εἴτε τὸ ὕδωρ, ὅπερ μεταβάλλων τὴν ποιότητα τοῦ αἵματος καὶ αὐξάνων τὴν πίεσιν αὐτοῦ ἐντὸς τῶν ἀγγείων, προκαλεῖ τὸ ἐγκεφαλικὸν οἴδημα καὶ τὴν ἀναιμίαν τοῦ ἐγκεφάλου ἢ τὸν ὕδρωπα τῶν κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου (**ὕδραιμία**) (Traube, Coindet). Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ ἄρρωστοι ἔχουσιν ἰσχυρὰν κεφαλαλγίαν μετὰ ναυτίας καὶ ἐμέτου καὶ διαρροίας, ἀμβλυωπίαν ἢ διπλωπίαν ἢ ἡμεραλωπίαν καὶ ἐμβοὰς τῶν ὠτῶν, δηλ. τὰ πρόδρομα φαινόμενα, ἅπερ παρακολουθοῦνται ὅτε μὲν ὑπὸ παροξυσμῶν ἐπιληψοειδῶν σπασμῶν εἴτε κλονικῶν καὶ περιωρισμένων ἐπὶ τινων μυῶν τοῦ προσώπου καὶ τῶν ἄκρων εἴτε τετανικῶν καὶ περιωρισμένων ἐπὶ τῶν μυῶν τοῦ κορμοῦ καὶ σπασμῶν τῶν ἄκρων (**οὐραιμία σπασμωδική, ἐκλαμπτική ἢ τετανική**), ὅτε δὲ ὑπὸ παροξυσμῶν ἐγέρσεως πνευματικῆς μέχρι παραφροσύνης ἡσυχου ἢ μανιώδους εἴτε ὑπὸ δυσπνοίας ἐντόνου ἕνεκα ὑπεραιμίας τῆς ἀναπνευστ. μοίρας τοῦ προμήκου ἀφικνουμένης μέχρι τῆς γνωστῆς τοῦ Cheyne-Stokes ἀναπνοῆς καὶ τῆς ἀσφυξίας εἴτε ὑπὸ πόνων ὀδυνηρῶν τῶν ἄρθρων κατὰ πάσαν κίνη-

σιν ἢ ἐπαφὴν αὐτῶν αὐξανομένην (**οὐραιμία παράληρος, δυσπνοϊκὴ ἢ ἀρθρική**), ὅτε τέλος ὑπὸ παροξυσμῶν ἀπαθείας πνευματικῆς μέχρι κώματος (**οὐραιμ. κωματώδους**).

Κατὰ τῆς οὐραιμίας ὁ ἱατρὸς ἀναγράφει ἐν ἀρχῇ μὲν τὰ ἀλατούχα συνεχῶς ἐπαναλαμβανόμενα καθάρσια (πλὴν τοῦ καλομελάνου) ὑπαρχόντων, δυσπεπτικῶν φαινομένων ἢ μᾶλλον τὰ ἐλαφρῶς διουρητικὰ, ὡς τὸ ὀξικὸν κάλι, τὴν δακτυλίτιδα, ἐτι δὲ τὰ διαφορητικὰ μέσα, ὡς τὰ χλιαρὰ λουτρά, τὰς διὰ φλανελλῶν περιτυλίξεις τοῦ σώματος (σπανίως τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις διὰ τῆς πολυκαρπίνης ὡς δυναμένης νὰ προκαλέσῃ οἰδήμα τοῦ πνεύμονος) καὶ τὰ ἀποχετευτικὰ ἐπὶ τοῦ δέρματος, ὡς τὰς ἐπιτριβὰς, τὰ ἐκδόρια, πρὸς πρόκλησιν ἀφθονωτέρας οὐρήσεως καὶ ἐλάττωσιν τῶν ὑπεραιμικῶν φαινομένων τοῦ ἐγκεφάλου· σὺν τούτοις παραινεῖ καὶ πᾶνθ' ὅσα κατὰ τῆς ἀρχικῆς νόσου, τῆς προκαλεσάσης τὴν οὐραιμίαν, ἐνδείκνυνται ἤτοι ἐπὶ παρεγγχυματώδους ἢ παρενθέτου νεφρίτιδος, τὸ γάλα καὶ τὴν τονωτικὴν θεραπείαν μετὰ τινων στυπτικῶν φαρμάκων, ἐπὶ ὑπεραιμίας παθητικῆς τῶν νεφρῶν, τὴν ἄρσιν τοῦ κωλύματος κτλ. Εἶτα ἀρχομένης τῆς σπασμωδικῆς μορφῆς ἐπὶ ἐγκύων τὰς εἰσπνοὰς τοῦ χλωροφορμίου, τὴν χλωρίδην ἢ τὸ βρωμιοῦχον κάλι, πρὸς ἐλάττωσιν τῶν παροξυσμῶν καὶ ἀπορρόφησιν τοῦ παραχθέντος οἰδήματος τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ ταῦτοχρόνως ἐνεργεῖ τὴν ταχεῖαν ἐξαγωγήν τοῦ ἐμβρύου διὰ τοῦ ἐμβρυουλκοῦ, ἐν μὴ τελεῖται κατὰ φύσιν· **παρισταμένης τῆς παραλήρου μορφῆς**, τὰ ψυχρὰ τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα, τὰς τοπικὰς ἀφαιμάξεις διὰ βδελλῶν ἐπὶ τῶν μαστοειδῶν ἀποφύσεων, τὰ καθάρσια καὶ διουρητικὰ καὶ τὰ ἀποχετευτικὰ ἐπὶ τοῦ δέρματος διὰ σιναιπισμῶν καὶ ἐκδορίων· **ἐπερχομένης δὲ τῆς κωματώδους μορφῆς**, τὴν καφουράν καὶ μόσχον.

438 Rp. Inf. digit. (c. gr. xvi) unc. vi. 439 Rp. Infus. stigm. mais unc. vi.

Kal. acet. dr. i.

Kal. acerb. liq. dr. i.

Syrup. simpl. unc. i. D. κοχλ.

Oxym. scill. unc. i. D. κοχλ.

440 Rp. Chloral. hydrat. dr. i.

441 Rp. Bromur. potass. dr. i.

Aq. font. Symp. aa. unc. i.

Aq. font. Syrup. aa. unc. i.

D. κατὰ χγλ.

D. ὁμοίως.

5. Γλυκοσουρία παροδική, γλυκοσουρία διαρκὴς ἀνευ καὶ μετὰ ἀζωτουρίας ἢ σακχαρώδους διαβήτης ψευδῆς καὶ ἀληθοῆς.

Ἡ παραγωγή τοῦ σακχάρου καὶ μίξις αὐτοῦ μετὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἀνθρώπου τελεῖται κατὰ φύσιν ἐν μικροτάτῃ ποσότητι (0,90 — 1,25 ἐπὶ 1000 γρ. αἵμ.) (γ λ υ κ α ι μ ί α), ὅταν αἱ παραλαμβανόμεναι ἀ-

μυλοῦχοι καὶ σακχαροῦχοι καὶ αὐταὶ αἱ λευκωματσοειδεῖς οὐσίαι (λίπος, γλυκερίνη, πήκτωμα), μιγῶσι μετὰ τοῦ σιέλου ἢ τοῦ παγκρεατικοῦ ὑγροῦ ἐντὸς τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος καὶ μεταβληθῶσιν εἰς γ λ υ κ ω μ α (glycose), εἴτα μεταβῶσι διὰ τῆς πυλαίας φλεβὸς ἐντὸς τῶν ἥπατικῶν κυτταρίων, τῶν παρὰ γόντων τῆ ν ζ ὡ μ η ν τ ο ὕ ἥ πα τ ο ς τῇ καταστροφῇ τῶν ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος, καὶ ἐκεῖ μεταμορφοῦσιν δι' αὐτῆς (ὁσάκις μάλιστα τὰ ἀγγεῖα τοῦ ἥπατος, ἕνεκα τοῦ ὑπὸ Bernard εἰς ζῶα τελεσθέντος νυγμοῦ τοῦ προμήκου, δηλ. τοῦ ἐδάφους τοῦ ῥομβοειδοῦς βόβρου τῆς δ' κοιλίας τοῦ ἐγκεφάλου ἀνωθεν τῆς ἐκφύσεως τοῦ πνευμονογαστρικοῦ νεύρου, εὐρυνοῦσιν καὶ ἡ ἐν τῷ σπλάγχχνῳ τούτῳ κυκλοφορία τοῦ αἵματος γείνηται βραδυτέρα) καὶ ἀποτελέσωσιν τῆ ν γ λ υ κ ο γ ε ν ῆ ὕ λ η ν ἢ ζ ω ο α μ υ λ ί ν η ν ($C^{12}H^{10}O^{10}$). ἐφεξῆς μέρος ταύτης παραλάβῃ δύο μέρη ὕδατος μεταβληθῇ εἰς σάκχαρον (ἐνῶ τὸ λιπὸν μένη ἐν τῷ ἥπατι) καὶ τοῦτο ἐκχυθῇ διὰ τῶν ὑπαηπατικῶν φλεβῶν ἐν τῷ αἵματι, καὶ ὅταν τὸ ἐκχυθὲν ἐν τῷ αἵματι σάκχαρον ἐλάχιστον τὸ ποσὸν μὴ ἀπομακρύνηται διὰ τῶν οὐρῶν ἀλλὰ καταναλίσκηται πρὸς τὴν ἀντικατάστασιν τῶν καταστραφέντων ἰστών καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς θερμότητος καὶ τοῦ τόνου αὐτῶν ἢ κατ' ἄλλους ἰατροὺς πρὸς τὴν ἐν τῷ πνεύμονι καθύσιν (Bernard).

Ἄλλοτε ὅμως ἡ παραγωγή τοῦ σακχάρου καὶ μίξις αὐτοῦ μετὰ τοῦ αἵματος τελεῖται παρὰ φύσιν ἐν μεγαλειτέρᾳ ποσότητι (2,50—3 ἐπὶ 1000) (**ὑπεργλυκαιμία**) ὅτε μὲν διὰ τῆς ὑπερμέτρου παραγωγῆς, ὕ-
ταν· 1) αἱ παραλαμβανόμεναι ἀμυλοῦχοι καὶ σακχαροῦχοι καὶ αὐταὶ αἱ λευκωματσοειδεῖς οὐσίαι εἰσὶν ἀφθονοί, μεταβάλλωνται ταχέως ἐν-
τός τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος εἰς σάκχαρον καὶ ἀπορροφῶνται πάραυτα διὰ τῶν ἀγγείων τῶν ὀργάνων τούτων (**θεωρία γαστροεντερικῇ** Prout, Bouchardat)· 2) ἡ ἐνέργεια τῶν ἥπατικῶν κυτταρίων ἐξαρ-
τωμένη ἐκ τοῦ νευρικοῦ συστήματος ἢ ὑπέρμετρος καὶ ἡ ὑπ' αὐτῶν πα-
ραγωγή τοῦ σακχάρου ἀφθονωτέρα (**θεωρία ἥπατικῇ** Bernard)· 3)
ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος ἐν τε τῷ ἥπατι καὶ τοῖς λοιποῖς ἰστοῖς (μυσί),
ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, γείνηται βραδυτέρα καὶ ἡ πα-
ραγωγή τῆς γλυκογενοῦς ὕλης καὶ τοῦ σακχάρου ἀφθονωτέρα (**θεωρία πάντων τῶν ἰστών** Pavy, Schiff)· 4) ἡ ἐκκρίσις τοῦ παγκρεατικοῦ ὑγροῦ ἐντὸς τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος ἕνεκα βλάβης τοῦ ὀργάνου τούτου παύση καὶ ἡ γλυκογενεῖς ὕλη τοῦ ἥπατος μὴ ἐνούμενη μετὰ τῶν λι-
πικῶν ὀξέων τῶν παραγομένων τῇ ἀποσυνθέσει τῶν λιπῶν διὰ τοῦ ὑ-
γροῦ τούτου πρὸς παραγωγὴν τῆς χολῆς, μετατραπῇ εἰς σάκχαρον (**θεω-**

ρία παγκρεατική Popper)· 5) ἡ ἀφομοίωσις τῶν παραλαμβανομένων τροφῶν ἢ ἡλαττωμένη ἢ ἡ καταστροφή τῶν ὑπαρχόντων ἰστῶν ἢ ὑψημένη (**θεωρία μικτή** Jaccoud)· ὅτε δὲ διὰ τῆς ἡλαττωμένης καταναλώσεως, ὅταν· 1) ἡ καὶ τοῦ μετὰ τοῦ αἵματος κυκλοφοροῦμένου σακχάρου μὴ τελῇται ἐν τοῖς πνεύμοσιν ἕνεκα βλαβῶν αὐτῶν (**θεωρία πνευμονική** Dechambre, Reynoso)· 2) τὰ ἐρυθρὰ σώματα τοῦ αἵματος ἀπώλυσιν τὴν ιδιότητά νὰ παραλαμβάνωσι τὸ κατὰ φύσιν ποσὸν τοῦ ὀξυγόνου πρὸς τὴν καὶ τοῦ μετὰ τοῦ αἵματος κυκλοφοροῦμένου σακχάρου (**θεωρία τῶν ἐρυθρῶν σωμάτων τοῦ αἵματος** Voit, Pettenkofer)· 3) τὸ αἷμα ἢ ἐπ' ἐλάχιστον ἀλκαλικὸν μὴ ἱκανὸν νὰ καταστρέψῃ τὸ μετ' αὐτοῦ κυκλοφοροῦμενον σάκχαρον (**θεωρία τῆς ὀξειδώσεως τοῦ αἵματος** Mialhe)· 4) τὸ ὀξυγόνον τοῦ αἵματος, μὴ ἱκανὸν νὰ κατακλύσῃ τὸ ἐν τοῖς διαβητικοῖς ψευδὲς ὑπ' αὐτοῦ θεωρούμενον σάκχαρον, κατακαίῃ τὰς λιπαρὰς καὶ λευκωματοποιεῖται οὐσίας, ἐξ ὧν συνίστανται οἱ ἰστοὶ τοῦ σώματος (**θεωρία τοῦ ὀξυγόνου τοῦ αἵματος** Cantani, Schultzen). Τότε δὲ προκαλεῖ ἐν ἀρχῇ μὲν τὴν διὰ τῶν οὖρων παροδικὴν ἢ διαλείπουσαν ἀπέκκρισιν τοῦ μετὰ τοῦ αἵματος μιγέντος ἀφθόνου σακχάρου (**γλυκοσουρία διαλείπουσα ἢ παροδική**), εἶτα τὴν διὰ τῶν οὖρων διαρκὴ ἀπέκκρισιν τοῦ μετὰ τοῦ αἵματος μιγέντος ἀφθονωτέρου σακχάρου, (**γλυκοσουρία διαρκὴς ἢ διαδήτης**), παράγεται ὅτε μὲν ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῆς ἀφομοιώσεως τῶν παραλαμβανομένων τροφῶν ὅτε δὲ ἐκ τῆς ἀυξήσεως τῆς καταστροφῆς τῶν ὑπαρχόντων ἰστῶν καὶ παρακωλυθεῖται ποτὲ μὲν ἐκ τῆς πολυουρίας καὶ τῆς ἀσθέστου δίψης, ἐκλείπουσιν μετὰ τὴν παύσιν τῆς χρήσεως τῶν ἀμυλούχων ἢ σακχαρούχων οὐσιῶν, ποτὲ δὲ ἐκ τῆς πολυουρίας καὶ ἀσθέστου δίψης ὡς καὶ ἐκ τῆς πολυφαγίας καὶ αὐτοφαγίας ἢ μαρασμοῦ τοῦ σώματος, μὴ ἐκλείπουσιν διὰ τῆς παύσεως τῶν ἀμυλούχων ἢ σακχαρούχων τροφῶν (**γλυκοσουρία διαρκὴς ἀνευ ἄζωτουρίας ἢ σακχαρώδης διαδήτης** ψευδὴς τῶν πολυσάρκων καὶ **γλυκοσουρία διαρκὴς μετ' ἄζωτουρίας ἢ σακχαρώδης διαδήτης** ἀληθὴς τῶν μαραινομένων).

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ ἄρρώστοι ἐν ἀρχῇ, πάσχοντες τὴν διαλείπουσαν γλυκοσουρίαν, ὅτε μὲν οὐδενὸς αἰτιῶνται φαινομένου ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ὅτε δὲ ἔχουσι τὰ φαινόμενα διαρκoῦς βαλανιτίδος, μακρὰς ἀνικανότητος, πρῶτον πρεσβυωπίας ἢ ἀμβλυωπίας, ἀνυποφόρου κνησμονῆς τοῦ δέρματος καὶ ἐπὶ γυναικῶν τῶν μεγάλων χειλέων, σειρὰν δο-

οιήνων ἢ καὶ ἀνθράκας, ἅπερ δηλοῦσιν εἰς τὸν ἱατρὸν, καὶ ἐν ἡ περι-
πτώσει ἡ πολυουρία καὶ ἡ δίψα οὐχ ὑπάρχουσι, τὴν ἀνάγκην τῆς χημι-
κῆς ἀναλύσεως τῶν οὕρων πρὸς τὴν διάγνωσιν τῆς νόσου. Ἐφεξῆς ἅμα
τὸ ποσὸν τοῦ ἀποκρινομένου διὰ τῶν οὕρων σακχάρου ἢ ἀφθονον καὶ
διαρκὲς ἀνευ τῆς ταῦτοχρόνου ἀπεκκρίσεως τῶν οὐρικῶν ὀξέων (ἐπὶ ψευ-
δοῦς διαβήτου) οἱ ἄρρωστοι ἔχουσι πολυουρίαν, ἔνεκα τῆς μεγαλειτέ-
ρας πίεσεως τοῦ αἵματος ἐντὸς τῶν ἀγγείων τῶν νεφρῶν, ὥστε ἀναγκά-
ζονται ἐν καιρῷ νυκτὸς νὰ ἐγείρονται καὶ οὐρῶσιν πολλάκις ἀφθονα οὐ-
ρα, ἅπερ ἔχουσι χοιρὰν ἐλαφρῶς ἀχυρώδη, ἀντίδρασιν συνήθως ὀξεῖαν,
εἰδικὸν βάρος ταλαντευόμενον ἀπὸ 1025=1040 (τοῦ κατὰ φύσιν ἀνα-
βαίνοντος εἰς 1018), θολούμενα μετὰ τινὰς ὥρας ἐκ τῆς ἀναπτύξεως
τοῦ σακχαρώδους μήκτους· ἔτι δὲ καὶ δίψαν, ἔνεκα τῆς διεισδύσεως τοῦ
ὑδατος τῶν ἱστῶν ἐντὸς τῶν ἀγγείων καὶ τῆς ἀνυδατώσεως τούτων, τῆς
παραγωγῆς τὴν ξηρότητα τοῦ στόματος καὶ τοῦ ἰσμοῦ, τὴν ἐλάττω-
σιν τῆς πνευμονικῆς ἐκπνοῆς καὶ τῆς τοῦ δέρματος διαπνοῆς, ὥστε ἀναγκά-
ζονται νὰ πίνωσιν 6—10 ὀκ. ὕδωρ ἡμέρας καὶ ἡμέρας. Μετὰ παρέλευ-
σιν δὲ χρόνου μακροῦ, ὅταν τὸ ποσὸν τοῦ ἀποκρινομένου διὰ τῶν οὐ-
ρων σακχάρου ἢ ἀφθονώτερον μετὰ τῆς ταῦτοχρόνου ἀπεκκρίσεως τῶν
οὐρικῶν ἀλάτων (ἐπὶ ἀληθοῦς διαβήτου), οὗτοι ἔχουσι πολυουρίαν καὶ
ἀσβεστον δίψαν, καὶ τὰ οὐρα αὐτῶν βαθύτερα τὴν χοιρὰν, ὀξύτερα τὴν
ἀντίδρασιν, βαρύτερα τὸ εἰδικὸν βάρος, περιέχουσι ἀφθονον ποσὸν οὐ-
ρίας (60 ἀντὶ 25 τὴν ἡμ.), φωσφορικῶν (10 ἀντὶ 2) καὶ χλωρούχων ἀλά-
των (36 ἀντὶ 10) καὶ ἄλλοτε λεύκωμα ἔνεκα χρονίας παρεγχυματώδους
νεφρίτιδος ἢ καὶ ἀνευ ταύτης, ἔτι δὲ καὶ πολυφαγίαν, ἱκανὴν νὰ ἀντι-
καταστήσῃ τὴν ἀπώλειαν καὶ διατηρήσῃ τὸ ἐν τῷ σώματι ὑπάρχον λί-
πος (διαβ. τῶν πολυσάρκων) ἢ τοῦναντίον προκαλοῦσα τὴν αὐτοφα-
γίαν (διαβ. τῶν μαραινομένων), ὡς καὶ δοθιῆνας ἢ ἀνθράκα, φλεγμονὴν ἢ
γάγγραιναν τοῦ δέρματος, πνευμονίαν ἢ πυριτίωσιν τοῦ πνεύματος, κά-
ματον ἢ πάρεσιν τῶν ἄκρων, ἀμβλυωπίαν ἢ καταρράκτην καὶ τέλος κώ-
μα ἢ συγκοπήν τῆς καρδίας.

Τότε ἡ ἀνίχνευσις τοῦ σακχάρου καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῶν ἐν 24 ὥρ.
ἀποκρινομένου ποσοῦ αὐτοῦ τελεῖται ὡς ἐξῆς· 1) διὰ τῆς δοκι-
μῆς τῆς Trommer, ὅταν ποσότητά τινα οὕρων μίξωμεν μετὰ
1/2 κ. υ. διαλύσεως καυστικῆς κάλεως καὶ καυστικῆς νάτρου (1:2), εἰς
ταύτην προσθέσωμεν κατὰ σταγόναν διάλυσιν θειικοῦ ὀξειδιωμένου χαλ-
κοῦ (1:10), εἶτα ἀναταράξωμεν τὸ μίγμα μέχρις ἂν λάβῃ χοιρὰν ἀ-
νοικτὴν κυανὴν (bleu de ciel) καὶ θερμάνωμεν αὐτὸ χωρὶς νὰ ζέσωμεν.

ἐάν ἡ κυανὴ χροιά τοῦ ὑγροῦ γείνη ὥχρᾶ καὶ εἴτα ἐρυθρὰ καὶ οὐχί
 φαιοπρασίνη καὶ μετὰ 10 λ. ὥρ. τὸ Ἴζημα σχηματίζει ἐπὶ τῶν τοίχων
 τοῦ ἀγγείου κάτοπτρον μεταλλικοῦ χαλκοῦ δηλοῖ ὅτι ὑπάρχει σάκχα-
 ρον ἀνάγον τὸ ὀξειδίων τοῦ χαλκοῦ εἰς ὥχρὸν ἐνυγρον καὶ εἴτα εἰς ἐ-
 ρυθρὸν ὑποξείδιον τούτου· ὅταν ὅμως συνυπάρχη καὶ λεύκωμα τότε τὸ
 ὑγρὸν λαμβάνει ἀντὶ κυανῆς ἰοειδῆ χροιάν, μεταβαλλομένην εἰς ὥχρᾶν
 καὶ ἐρυθράν. 2) δεικτὴς δοκιμασίας τοῦ Böttger, ὅ-
 ταν ποσότητά τινα μίξωμεν μετὰ $\frac{1}{2}$ ποσού διαλύσεως καυστικοῦ κά-
 λεως, εἰς ταύτην προσθέσωμεν ὅσον αἵματι μαχαίριον ὑπονιτρικοῦ βι-
 σμουθίου, ἀναταράξωμεν καὶ ζέσωμεν ἐπὶ μακρὸν τὸ μίγμα· ἐάν ἡ λευ-
 κὴ χροιά τοῦ ὑγροῦ γείνη μελανή (καὶ ἐπὶ μικρᾶς ποσότητος σακχα-
 ρου φαιᾶ) καὶ τὸ Ἴζημα σχηματίζει ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ ἀγγείου κάτο-
 πτρον μεταλλικοῦ βισμούθιου δηλοῖ ὅτι ὑπάρχει σάκχαρον ἀνάγον τὸ
 ὀξειδίων εἰς μελανὸν ὑποξείδιον βισμούθιου· ὅταν συνυπάρχη λεύκωμα
 ἀποχωρίζει προηγουμένως τοῦτο τῇ ζέσει καὶ διηθήσει. 3) δεικτὴς
 δοκιμασίας τοῦ Fehling, ὅταν ποσότητά 10 κ. ὤ. οὖρων
 ἐνώσωμεν μετὰ ἐννεαπλασίου ὕδατος καὶ θέσωμεν ἐν τῇ ὀγκομετρικῇ
 λυκῇφ, εἴτα ἐντὸς κάψης χύσωμεν 20 κ. ὤ. ὑγροῦ Fehling καὶ προσ-
 θέσωμεν 20 κ. ὤ. καυστικοῦ νάτρου καὶ 80 ὕδατος ἀπεσταγμένου, ἐφε-
 ξῆς θερμάνωμεν τὸ ἐν τῇ κάψῃ ὑγρὸν μέχρι ζέσεως καὶ σταῤωμεν ἐν
 αὐτῷ τὸ ἐν τῇ λυκῇφ ὑγρὸν μέχρις ἂν ἀναγάγῃ πάντα τὸν τοῦ φε-
 λιγγείου ὑγροῦ χαλκὸν λαμβάνοντα χρῶμα κεραμιδοειδές· τότε μετρῶ-
 μεν τὸ ποσὸν τῶν κατανάλωθέντων οὖρων ($9\frac{1}{2}$ κ. ὤ.), εὐρίσκομεν $\frac{0.1 \times 1.00}{0.15}$
 $= 1,05$ σακχάρου εἰς 100 κ. ὤ. οὖρων καὶ ἐπὶ 4000 οὖρων (ἀποκρινο-
 μένων ἐν 24 ὥραις) ἔξωμεν $(40 \times 1,05) = 6,20$ σακχ. τὴν ἡμ. 4) δεικτὴς
 μέθόδου τοῦ Bouchardat, ὅταν τοὺς δύο τελευ-
 ταίους ἀριθμοὺς τοῦ εἰδικοῦ βάρους τῶν οὖρων θερμοκρασίας 15° R πολ-
 λαπλασιάζωμεν ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν λιτρῶν τῶν ἀποκρινομένων ἐν 24
 ὥρ. οὖρων, ἐκ τοῦ εὐρεθέντος κεφαλαίου ἀφαιρέσωμεν τὸ ποσὸν τῶν κατὰ
 φύσιν ὑπαρχόντων στερεῶν συστατικῶν, ἀναβαῖνον εἰς 50 γρ., καὶ οὕτω
 ἔξωμεν τὸ ποσὸν τοῦ σακχαροῦ τοῦ ἀποβαλλομένου εἰς 24 ὥρ.

442 Rp. Cupr. sulphur. dr. ix. gr. xii 443 Rp. Cupr. sulph. dr. ix. gr. xxvii. $\frac{1}{2}$
 Kali et natr. tart. dr. Liii. gr. xx Kal. et natr. tart. dr. Liii. gr. xx
 Natr. caust. (14° B.) unc. x. Natr. caust. (24° B.) unc. xvi. $\frac{1}{2}$.
 D. Φελίγγειον ὑγρὸν (Fehling). D. Φελίγγειον ὑγρὸν (Bernard).

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης ἐάν μὲν ἦναι περὶ οὐδὲ καὶ δια-
 λείπουσα (γλυκοσουρία), ὁ ἰατρὸς συμβουλεύει τὸν ἀρρωστον νὰ

ἐλαττώσῃ τὰς ἀμυλούχους τροφάς, ὡς τὰ γαιώμηλα, τὰ κόσταννα, τὰ ἐξ ἀλεύρου παρασκευαζόμενα μακαρόνια, πάστες, τὰ ὄσπρια, καὶ νὰ λαμβάνῃ ἐντὸς τῆς ἡμέρας ὀλίγον διπυρίτην ἄρτον ἢ κάλλιον τὸν ἐν Μασσαλίᾳ παρασκευαζόμενον ἄρτον (pain de gluten) ἢ τὸν ἐν οἴκῳ παρασκευαζόμενον διὰ κοινοῦ ἀλεύρου ἀποπλυθέντος δις ἢ καί τρις δι' ὕδατος καὶ ζυμωθέντος μετὰ βουτύρου καὶ ἀφθόνων ὠν· ἔτι δὲ νὰ πάσῃ μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας τὴν χρῆσιν πάντων τῶν γλυκέων ὁπωρῶν, σταφίδων, σύκων, μήλων, πορτοκαλίων, ἀπίων, βερηκόκων, δαμασκηνῶν, καὶ τῶν γλυκυσμάτων παντὸς εἶδους διὰ σακχάρους ἢ μέλιτος παρασκευαζομένων καὶ διὰ μικροῦ κοχλιαρίου ἢ διὰ τῆς περόνης λαμβανομένων, καὶ αὐτῶν τῶν γλυκέων ποτῶν, ὡς τῶν καφέδων μετὰ σακχάρου, τῆς σοκολάτας, τῶν λειμονάδων, πορτοκαλῶν, σουμάδων, τοῦ ῥακίου, ῥουμιού, ῥοσολίων, chartreuse, τοῦ ζύθου, τῶν γλυκέων οἶνων καὶ τοῦ καμπανίτου· καὶ ἀντὶ τούτων νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν χρῆσιν κρεάτων ἐκ πάντων τῶν θηλαστικῶν, πτηνῶν καὶ ὀστρέων, τοῦ τυροῦ καὶ νεαροῦ βουτύρου, τῶν ὠν, τῶν χόρτων πρὸς σαλάταν χρῆσιμων καὶ τῶν πρασίνων, ῥαδικίων, σπανακίων, ἀσπαράγγων, τῶν ὑποξύων καὶ ξηρῶν καρπῶν, κερασίων δηλ. φραούλων, φραγγοσταφύλων, κερύων, ἀμυγδαλῶν, τοῦ καφέ ἀλλ' ἄνευ σακχάρου, τοῦ ἐρυθροῦ ἢ μέλανος καὶ οὐχὶ λευκοῦ ἢ γλυκέος οἶνου. Ἐὰν δὲ αὕτη εἶναι μόνιμος μετὰ πολυουρίας καὶ δίψης ἀλλ' ἄνευ ἀζωτουρίας (νόθος διαβήτης) οὗτος συνιστᾷ εἰς τὸν ἄρρωστον τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἀνω περιγραφείσης διαίτης, παρέχων συνάμα τὴν ἀδειαν τῆς χρήσεως ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὀλίγων ἀμυλούχων τροφῶν, πρὸς διατήρησιν τῶν ὑπαρχόντων ιστῶν· ἔτι δὲ ἀναγράφει τὰ ὕδατα τῶν ἀλκαλικῶν πηγῶν τοῦ Vichy (source haute rive), Vals, Karlsbad (ἐν πατήριον τὴν ἡμ.) ἢ καὶ τὰ ἀλκαλικά φάρμακα, καὶ μάλιστα τὸ διττανθρακικὸν νάτρον, ἵνα αὐξήσῃ τὴν ἐκκρίσιν τοῦ γαστρικοῦ ὑγροῦ, εὐκολαν ποιήσῃ τὴν πέψιν καὶ ἐλαττώσῃ τὴν καταστέσιν τὴν δίψαν, ἀλλ' οὐχὶ κατὰ κόρον ἐν χρόνῳ καὶ ποσῶ, ἵνα μὴ αὐξήσῃ τὴν κατανώλωσιν, προκαλέσῃ τὸν ἀληθῆ διαβήτην καὶ ταχύνη τὸν μαρασμὸν τοῦ σώματος· καὶ ταῦτοχρόνως παραινεῖ τὴν κίναν καὶ τὸν σιδήρον δίκην καταπατίων ἢ ἐκλείγματος, τὴν ὑδροθεραπευτικὴν δίκην ψυχρολουσιῶν (ἐφ' ὅσον τηροῦνται αἱ σωματικαὶ δυνάμεις τοῦ κάμνοντος), τὴν ἀλλαγὴν τῆς κατοικίας εἰς δροσερὰς ἐπαύλεις, τὸν κατὰ πᾶσαν ἡμέραν περίπατον ἐκτὸς τῆς πόλεως καὶ τὴν μετρίαν ἀσκήσιν τοῦ σώματος, ὡς καὶ τὴν ἀποφυγὴν τῶν μεγάλων σωματικῶν κόπων διὰ τῶν κοπιωδῶν ἐπαγγέλ-

μάτων και καταχρήσεων περί τὰ ἀφροδίσια, τῶν λίαν βαρέων πνευματικῶν ἀγώνων διὰ τῆς παρατεταμένης μελέτης, μακρῶν ἀγρυπνιῶν, υπερμέτρου ὀργῆς καὶ λύπης. Ἐὰν δὲ αὕτη εἶναι μόνιμος μετὰ πολυφαγίας καὶ αὐτοφαγίας καὶ ἀζωτουρίας (ἀληθῆς διαβήτης) οὗτος ἀποφεύγει τὴν ἀνω περιγραφείσαν αὐστηράν δίαιταν καὶ ἐπιτρέπει τὴν ἐδωδὴν τῶν τε κρεῶν, ὠν, λιπῶν (μὴδ' αὐτοῦ τοῦ ἐλαίου τοῦ ὀνίσκου ἐξαιρουμένου) καὶ τῶν ἀμυλούχων, ἵνα μὴ προκαλέσῃ ἐκ μόνης τῆς ἐδωδῆς τῶν πρώτων δυσπεψίαν, κωλύουσιν τὴν ἀντικατάστασιν τῶν καταναλισκομένων καὶ ταχύνουσιν τὸν μαρασμὸν τοῦ σώματος, ὡς καὶ τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν (οἶνου γενναίου, κονιάκ, ποτῶν), τοῦ τσίπου καὶ καφέ, ἵνα ἐλαττώσῃ τὴν ὑπέρμετρον κατανάλωσιν τῶν ὑπαρχόντων ἰσθῶν καὶ τὴν αὐξήσιν τῆς οὐρίας ἐν τοῖς οὖροις. Ἐτι δὲ παραγγέλλει κατὰ μὲν τὴν θεωρίαν τοῦ Bernard τὰ ἐνεργοῦντα ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ὡς τὸ ὅπιον μέχρι 2 σιτ. (καὶ οὐχὶ εἰς μεγάλας δόσεις κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Trousseau) πρὸς ἐλάττωσιν τῆς καταναλώσεως τῶν ἰσθῶν καὶ τῆς οὐρίας, τὴν νάρκωσιν (μέχρις 20 σιτ.) καὶ τὸ βρωμιούχον κάλι διὰ τὸν αὐτὸν λόγον· κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ Pavy καὶ Schiff στηριζομένην ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως ζύμης ἐν τῷ αἵματι μεταβαλλούσης τὴν γλυκογενῆ ὕλην εἰς σάκχαρον, τὰ ἀντισηπτικὰ φάρμακα καὶ μάλιστα τὸ ἰτεϊνικὸν νάτρον καὶ τὸ φαινικὸν ὀξύ, τὸ σωσίκερας καὶ τὴν κινίνην, τὸ ἐκχύλισμα τῶν ἐμετικῶν καρύων καὶ αὐτὴν τὴν θεϊκὴν στρυχνίνην ($\frac{1}{12}$ σιτ. ἡμ.), ἅπερ ἐδείχθησαν ἀνωφελῆ ἐπὶ βαρειῶν περιπτώσεων· κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ J a c c o u d τὸ ἀρσενικὸν ὀξύ ἢ νάτρον, τὴν πεψίνην καὶ κασσίναν, τὸ φωσφορικὸν κάλι καὶ νάτρον ὡς pilules Dupouy, πρὸς τὴν αὐξήσιν τῆς ἀφομοιώσεως καὶ ἀντικατάστασιν τῶν ἀπολεσθέντων· κατὰ δὲ τὴν θεωρίαν τῆς ὑπειδώσεως τοῦ αἵματος τῶν Reynoso, Mialhe, Pettenkofer et Voit τὰς διὰ τοῦ ψευδαέρος εἰσπνοῆς τοῦ ὀξυγόνου ἢ τὸ ὀξυγονούχον ὕδωρ Alyon μετὰ αἰθέρος (ὀξονικὸν αἰθέρα)· κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ Schultzen, τὴν γλυκερίνην μέχρις οὐγγ. τὴν ἡμ. μετὰ τριγικοῦ ἢ κητρικοῦ ὀξέος ἢ μετὰ οἰνοπνεύματος ἢ μετὰ κίνης καὶ σιδήρου ὡς vin de Catillon καὶ τέλος κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ Cantani τὴν χρῆσιν μεγάλων δόσεων γάλακτος· καὶ συνάμα συνιστᾷ συμπτωματοκῶς τὰς πλύσεις τοῦ δέρματος διὰ χλιαροῦ ὕδατος πρὸς ἀποφυγὴν τῶν εἰς γάγγραιαν ληγουσῶν φλεγμονῶν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀποχὴν τῶν καυτηρίων, ἐκδορίων καὶ ἐμπλάστων, ὡς καὶ τὰ διεγερτικὰ πρὸς παῦσιν τοῦ κόματος καὶ τῆς συγκοπῆς.

- 444 Rp. Opii pur. gr. ii. 445 Rp. Bromur. potass. dr. i.
Sacch. alb. dr. i. Solv. in Aq. font. unc. v.
f. pulv. N° 6 D. 3—4 ἡμ. Tinct. val. dr. 1/2 Syr. unc. i. D.
- 446 Rp. Natr. salicyl. dr. i. 447 Rp. Acid. carbol. gr. xv.
Aq. fontan. unc. v. Aq. fontan. unc. vi.
Syrup. cort. aur. unc. i. D. Syrup. cort. aur. unc. i. D.
- 448 Rp. Ferr. sulphur. dr. ii. 449 Rp. Strychnin. sulphur. gr. i.
Extr chin. dr. i. nuc. vom. gr. x Solv. in Aq. fontan. unc. v.
Chinin. sulphur. gr. xx. add. Syrup. simpl. unc. i.
f. Pilul. N° 60 D. 8 ἡμ. D. 1 κατὰ πᾶσαν ἡμ.
- 450 Rp. Acid. phosphor. dr. i. 451 Rp. Pilul. Dupouy fl. i.
Succ. citr. unc. i. D. ὡς ποτ. d. 2—4 ἡμ.
- 452 Rp. Glycerin. unc. i. 453 Rp. Glycerin. unc. iii.
Aq. fontan. unc. ii. rhum. unc. i.
Acid. citric. dr. i. D. Syr. cort. aur. unc. i. D.

6. Διαβήτης μωρός (ὕδρουρία, ἀζωτουρία, φωσφατουρία καὶ ὀξαλουρία).

Ἡ ἔκκρισις ἀφθόνων οὕρων ἀνευ σακχαρίου καὶ μετὰ μικροτάτου εἰ-
δικοῦ βάρους, ἀνευ ὕλικης βλάβης τῶν νεφρῶν καὶ μετὰ αὐξήσεως μό-
νου τοῦ ὕδατος (ὕδρουρία) ἢ μετ' αὐξήσεως αὐτοῦ, τῆς οὐρίας καὶ τῶν
οὐρικῶν ἀλάτων (ἀζωτουρία) ἢ μετ' αὐξήσεως τούτου, τῶν φωσφορι-
κῶν καὶ ὀξαλικῶν ἀλάτων (φωσφατουρία, ὀξαλουρία), ἢ παρα-
γομένη ἐξ ἐρεθισμοῦ τοῦ νευρικοῦ κέντρου (κατὰ τὴν δ' κοιλίαν τοῦ ἐγ-
κεφάλου) καὶ παρακαλουθουμένη ὑπὸ σιελορροίας, διψῆς καὶ ἔστιν ὅτε
ὑπὸ πολυφαγίας καὶ ἐλαττώσεως τῆς θρέψεως τοῦ σώματος, ἐλαβε τὸ
ὄνομα διαβήτης μωρός, πρὸς διάκρισιν τῆς πολυουρίας τῆς παρακαλου-
θούσης τὴν πόσιν ἀφθόνου ὕδατος ἢ ζύθου ἢ διουρητικῶν φαρμάκων
(πολυπότων), τὴν ἀπορρόφησιν ὑδάτων ἐν ταῖς κοιλότητι τοῦ σώματος
συναθροισθέντων (ὕδροπιώτων), τὴν ἀνάρρωσιν ὀξέων πυρετωδῶν νό-
σων, καθ' ἣν ἀποκκρίνονται τοῦ σώματος οἱ καταστραφέντες καὶ δίκην
οὐρίας καὶ χλωριούχου νατρίου μεταβληθέντες καὶ ὡς διουρητικὰ μέ-
σα ἐνεργοῦντες ἱστοὶ (πυρετιώτων) καὶ τὰς νευρώσεις (σπασμωδιώ-
των). Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τὰ οὐρά τῶν πασχόντων εἰσὶν ἀφθονα,
ἀναβαίνοντα εἰς 3—10 λίτρ. τὴν ἡμ. καὶ μέχρι 40, ἔχουσι χρῶμα ἀ-
σθενῶς ὠχρὸν, ἀντίδρασιν ἐλαφρῶς ὀξεῖαν, εἰδικὸν βᾶρος 1002—10 καὶ
ἐνίοτε ἰζημα ἐκ τῶν ἀναφερθέντων ἀλάτων.

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης ὁ ἰατρὸς συνιστᾷ τοῖς πάσχουσι θερμὰ ἐνδύ-
ματα, θερμὰ λουτρά καὶ τὰ ἐγγύματα τοῦ Jaborandum, ἵνα αὐξή-

σώσι τὴν ἐνέργειαν τοῦ δέρματος, τὰ στυπτικὰ ὡς τὸν ὑπερχλωριοῦχον σίδηρον, τὴν βυρσοδεψικὴν ὕλην καὶ τὸ ἐκχύλισμα τῆς ἐρεσιβώδους βρίζης ἵνα ἐλαττώσωσι τὴν ἐνέργειαν τῶν νεφρῶν, τὸν ἡλεκτρισμὸν ἐπὶ τῆς ῥάχews καὶ τῶν νεφρῶν, τὴν ῥίζαν τῆς βαλδριανῆς κατὰ Troussseau καὶ τὸ ὄπιον ἢ βρωμιοῦχον κἄλι, ἵνα πρᾶύνωσι τὴν τοπικὴν βλάβην τοῦ νευρικοῦ κέντρου, ὡς καὶ τὴν τονωτικὴν θεραπείαν.

Παράρτημα τῶν δυστροφικῶν νόσων.

Ἐν τούτῳ περιγραφῆσονται ὁ πόνος τῶν Σπετσῶν ἢ Ὑδρας τσανάκι καὶ τὸ βεριβέρειον ἢ κάκκειον τῶν Ἰαπώνων κακόν, ἅπερ οὐ δύναται τις νὰ κατατάξῃ εἰς μίαν τῶν ἐκτεθεισῶν διαιρέσεων τῶν δυστροφικῶν νόσων, εἰ καὶ συγγενῇ εἰσι πρὸς τὴν ἀναιμίαν.

1 Πόνος Σπετσῶν ἢ Ὑδρας τσανάκι.

Παιδιά τινὰ ἐν ταῖς νήσοις ταύταις καταλαμβάνονται ὑπὸ ἐλαφροῦ πυρετοῦ, ἀνορεξίας, ἐξογκώσεως τοῦ σπληνὸς καὶ διαρροίας, εἴτα γίνονται ὕδρωπικὰ, ἔχουσι στοματίτιδα σκορβουτικὴν, νομὴν καὶ οὕτω θνήσκουσι. Κατὰ τῆς νόσου ταύτης παρέχουσι τὴν κινίνην, πάντα τὰ σιδηροῦχα φάρμακα καὶ τὴν τονωτικὴν θεραπείαν.

2 Βεριβέρειον ἢ Κάκκειον τῶν Ἰαπώνων κακόν.

Οἱ ἄρρωστοι αἰσθάνονται ἐν ἀρχῇ κακοδιαθεσίαν, κόπωση τοῦ σώματος καὶ καρυβαρίαν, εἴτα κατὰ τὴν βᾶδισιν κάμπτουσι τὸν πόδα καθ' ὑπερβολὴν εἰς τὸ γόνυ, καὶ ποτὲ μὲν γίνονται ἰσχυροὶ καὶ ἀδύνατοι (μαρασμῶδες), ἄλλοτε φέρουσι ὕδρωπικὰ καὶ παραλυτικὰ φαινόμενα (ὕδερῶδες) ἢ τὴν πιμέλωσιν τοῦ σώματος (πιμελῶδες). Ἡ θεραπεία τελεῖται ὁμοίως διὰ τῶν τονωτικῶν.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΑ.

Τὰ τοπικὰ νοσήματα εἰσὶ διάφορα τῶν καθολικῶν, διότι 1) παράγονται ἐκ ποικίλων τὴν ποιότητα αἰτίων, πῇ μὲν φυσικῶν, πῇ δὲ χημικῶν καὶ οὐδέποτε ἐξ εἰδικοῦ· 2) ἐξαγγέλλονται διὰ καθολικῶν φαινομένων ἀναλόγων τῆς ἐντάσεως τῶν προκαλεσάντων αὐτὰ αἰτίων καὶ τῶν παρὰ τοὺς ὕλικους βλαβῶν καὶ οὐχὶ δυσαναλόγων τούτων· 3) ἔχουσι σχετικῶς αἰσιωτέραν πρόγνωσιν, ἀνάλογον τῆς ὑλικῆς βλάβης τοῦ χρησίμου ἢ μὴ ὄργανου εἰς τὴν ζῶην τοῦ κάμνοντος καὶ 4) ἀπαιτοῦσι τοὺς γνωστοὺς ἱαματικούς κανόνους, τῶν αἰτίων κατ' ἀνάγκην ἀναιρουμένων. Ταῦτα δὲ προσβάλλουσι καθ' ἑκάστην τὴν διάρκειαν αὐτῶν ἰσθὺν τινα ἢ ὄργανον ἢ μοῖραν ὄργανου (**ἰδίως τοπικὰ**) ἢ ἐπινέμονται βαθμῶδὸς τῶν ἐκ κατασκευῆς ὁμοειδῶν αὐτῶν γειτόνων ἰσθῶν (**ἐξ ἐπινεμῆσεως**)· καὶ τότε ἡ ἐπινέμησις τελεῖται εἴτε διὰ τῶν κυτταρίων τῶν πασχόντων ἰσθῶν (**διὰ τῆς συνεχείας**) εἴτε διὰ τῶν πρώτης τάξεως λεμφικῶν ἀγγείων, τῶν μὴ ἐκστομουμένων ἐντὸς τοῦ αἱματοφόρου συστήματος (**διὰ τῆς ἐπαφῆς**) εἴτε διὰ τῶν αἱματοφόρων ἀγγείων καὶ τοῦ κυκλοφορουμένου αἵματος (τοῦ παρὰσύροντος σπινθρίμματα νεοπλαστικῶν ἰσθῶν, τμήματα βαλβίδων, τιτανώδη ἅλατα κτλ.) (**διὰ τῆς μεταστάσεως**). Ὡς τοιαῦτα συνίστανται· 1) ποτὲ μὲν εἰς **συγγενῇ διαμαρτίαν περὶ τὴν διάπλασιν**, ἐξαγγελλομένην διὰ τῆς παρὰ φύσιν θέσεως, ὄγκου, μεγέθους κτλ. 2) ποτὲ δὲ εἰς **ἀπλὴν τινα διαφοράν τῆς κυκλοφορίας**, ἐξαγγελλομένην ἢ διὰ τῆς ὑπερπληρώσεως τῶν ἀγγείων αἵματος (ὕπερ αἰμῖα) ἢ διὰ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ἐν τοῖς ἀγγείοις τούτοις κυκλοφορουμένου αἵματος (ἰσχαίμια) ἢ διὰ τῆς ῥήξεως τῶν ἀγγείων τούτων, τῆς ἐξόδου τοῦ αἵματος καὶ τῆς καταθέσεως αὐτοῦ ἐντὸς τῶν μεσοκυτταρίων διαστημάτων ἢ ἐκτὸς τοῦ σώματος (αἱμορραγία) ἢ διὰ τῆς θρομβώσεως τοῦ αἵματος ἐν τινι μοίρᾳ τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος, τῆς ἀποσπάσεως τοῦ θρόμβου τούτου ὑπὸ τοῦ ρεύματος τοῦ αἵματος καὶ τῆς ἐμβολῆς αὐτοῦ ἐντὸς τῶν

τριχοειδῶν ἢ μεγαλειτέρων ἀρτηριακῶν ἀγγείων (ἀναλόγως τοῦ μεγέ-
θους τοῦ θρόμβου) (θ ρ ό μ β ω σ ι ν κ α ι έ μ β ο λ ή ν). 3) ποτὲ δὲ εἰς
τὰς ποικιλωτέρας ἀλλοιώσεις τῆς θρόψεως, ἐξαγγελλομένους διὰ
τῶν φλεγμονῶν, αἵτινες καταλαμβάνουσι πῇ μὲν ἱστοὺς διαυλακίζομέ-
νους ὑπὸ αἱμοφόρων ἀγγείων καὶ διατρεφομένους ἀμέσως ἀπὸ τῆς δια-
πιδύσεως ἐκ τῶν ἀγγείων τούτων θρεπτικῆς ὕλης καὶ παρίστανται διὰ
τῆς ὑπεραιμίας τῶν ἀγγείων καὶ διαπιδύσεως τοῦ ὅρου τοῦ αἵματος
ἀπ' αὐτῶν, τῆς παραγωγῆς νεοπλαστικῶν σωματικῶν ἀπὸ τῶν ἐρεθισθέν-
των ἱστῶν (ἀπερ μετὰ τοῦ διαπιδύσαντος ὅρου ἀποτελοῦσι τὸ δὴ κλη-
θὲν ἐξιδρωμα) καὶ τῆς καταστροφῆς αὐτῶν διὰ τῆς λιπώδους ἐκφυλί-
σεως (ἀ π ο λ ε π ι σ τ ι κ ᾶ ς φ λ ε γ μ ο ν ᾶ ς τ ο ὕ ἐ π ι δ ε ρ μ ι δ ῶ-
δ ο υ ς, ἐ π ι θ η λ ι δ ῶ δ ο υ ς κ α ι ἐ ν δ ο θ η λ ι δ ῶ δ ο υ ς ἱ σ τ ο ὕ
(καταρροϊκᾶς, ψευδοῦμενογόνους) καὶ π α ρ α γ ω γ ι κ ᾶ ς φ λ ε γ μ ο-
ν ᾶ ς τ ο ὕ π α ρ ε ν θ έ τ ο υ (κίρρωτικᾶς ἢ σκληρυντικᾶς, πυητικᾶς καὶ
εἰδικᾶς) ἢ ἐ π ι π ο λ α ί ο υ (συμφυτικᾶς, μυκητώδεις) ἰ ν ῶ δ ο υ ς ἱ-
σ τ ο ὕ), πῇ δὲ ἱστοὺς μὴ διαυλακίζομένους ὑπὸ ἀγγείων ἀλλὰ διατρε-
φομένους ἐμμέσως ἀπὸ τῆς ὑπὸ ἄλλων κυτταρίων μεταβληθείσης καὶ
διεκδυθείσης θρεπτικῆς ὕλης καὶ παρίστανται διὰ τῆς ἐξογκώσεως τῶν
στοιχείων αὐτῶν καὶ τῆς λιπώδους ἐκφυλίσεως καὶ νεκροβιώσεως τοῦ-
των (π α ρ ε γ χ υ μ α τ ῶ δ ε ι ς ἀ π λ ᾶ ς) τοῦ ἰνῶδους (ἀθηρωματώδεις),
ὁστῶν (ἀραιοποιούς), μυῶν, ἀδένων κλ. (καὶ π α ρ ε γ χ υ μ α τ ῶ δ ε ι ς
μετὰ π α ρ α γ ω γ ι κ ῶ ν φ λ ε γ μ ο ν ῶ ν τοῦ ὑ π ο κ ε ι μέ ν ο υ
π α ρ ε ν θ έ τ ο υ ἱ σ τ ο ὕ) καὶ διὰ τῆς ἄρσεως τῆς θρόψεως καὶ παύ-
σεως τῆς ζωῆς τοῦ παθόντος μορίου, τῆς παρισταμένης διὰ τῆς ἰσχυαι-
μίας τῶν ἀγγείων καὶ τῆς ταχείας καταστροφῆς τῶν ὑπαρχόντων σω-
ματικῶν διὰ τῆς λιπώδους ἐκφυλίσεως (γ ᾱ γ γ ρ α ι ν α ν ἐ κ φ λ ε γ μ ο-
ν ῆ ς, σ φ ᾱ κ ε λ ο ν ἐ κ λ ο ι π ῶ ν β λ α β ῶ ν ἐ π ι τ ῶ ν μ α λ θ α κ ῶ ν μ ο ρ ί ω ν,
ν έ κ ρ ω σ ι ν ἐ κ πάσης ἀφορμῆς ἐπὶ τῶν στερεῶν). 4) ἄλλοτε εἰς **τὰς**
ἀνωμαλίας τῆς διαπλάσεως, τὰς ἐξαγγελλομένους διὰ τῆς ἀναλό-
γου ὑπεραιμίας ἢ ἰσχυαιμίας τῶν ἀγγείων καὶ πῇ μὲν διὰ τῆς αὐξήσεως ἢ
ἐλαττώσεως τοῦ μεγέθους τῶν συνισώντων τοὺς ἱστοὺς κυτταρίων (ὑ πε ρ-
τ ρ ο φ ί α ν, ἀ τ ρ ο φ ί α ν), πῇ δὲ διὰ τῆς παρὰ φύσιν ὁμολόγου ἢ ἑτερολό-
γου αὐξήσεως ἢ ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τούτων (ν ε ο π λ ᾶ σ μ α τ α ἢ
ὕ γ κ ο υ ς, ἐ κ φ υ λ ί σ ε ι ς). 5) ἄλλοτε τέλος **εἰς τὴν μεταβολὴν**
τοῦ περιεχομένου ἐν ταῖς κοιλότησι τῶν ὀργάνων ἢ ἐν τοῖς μεσοκυτ-
ταρίοις διαστήμασι τοῦ παρενθέτου ἱστοῦ αὐτῶν, (ὑ δ ε ρ ο ν (ὑδρωπα,
οἰδήματα), ἀνόργανοι καὶ ὀργανικαὶ οὐσίαι, παρὰ σίτα

φυτικὰ καὶ ζωϊκὰ.) Καὶ εἰς ταῦτα κατατάττουσι ἐπὶ τῇ βί-
σει τῆς ἀνατομικῆς διακρίσεως 1) τὰ νοσήματα τοῦ νευρικοῦ συστήμα-
τος· 2) τὰ νοσ. τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος· 3) τὰ νοσ. τοῦ κυ-
κλοφορικοῦ συστήματος· 4) τὰ νοσ. τοῦ πεπτικοῦ συστήματος· 5) τὰ
νοσ. τοῦ οὐροποητικοῦ συστήματος· 6) τὰ νοσ. τοῦ γεννητικοῦ συστή-
ματος τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν πρὸ καὶ μετὰ τὸν τόκον· καὶ 7)
τὰ νοσ. τοῦ δέρματος.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΝΕΥΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.

Ἐπειδὴ τὸ νευρικὸν σύστημα ἀπαρτίζεται ἐκ δύο μεγάλων κέντρων,
τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, καὶ ἐκ τῶν περιφερικῶν αἰ-
σθητικῶν, κινήτικῶν καὶ τοῦ μεγάλου συμπαθητικοῦ (κινήτικῶν τῶν
ἀγγείων) νεύρων, ἕκαστον δὲ τῶν κέντρων τούτων περιβάλλεται ὑπὸ τῶν
μηνίγγων καὶ ἔχει εἰδικὰς ἐνεργείας ἕνεκα τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ κατα-
σκευῆς, διὰ τοῦτο τὰ νοσ. ταῦτα διακρίονται 1) εἰς νοσ. τῶν μηνίγ-
γων τοῦ ἐγκεφάλου· 2) εἰς νοσ. τοῦ ἐγκεφάλου μετὰ σταθερῶν ἀλλοιώ-
σεων· 3) εἰς νοσ. τοῦ ἐγκεφάλου ἄνευ σταθερῶν ἀλλοιώσεων· 4) εἰς
νοσήμ. τοῦ προμήκους καὶ τῆς γεφύρας· 5) εἰς νοσήματα τῶν μηνίγγων
τοῦ νωτιαίου μυελοῦ· 6) εἰς νοσ. τοῦ νωτιαίου μυελοῦ μετὰ σταθερῶν·
7) εἰς νοσ. τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἄνευ σταθερῶν ἀλλοιώσεων· 8) εἰς νοσ.
τῶν περιφερικῶν νEURΩΝ μετὰ σταθερῶν ἀλλοιώσεων καὶ 9) εἰς νοσ.
τούτων ἄνευ σταθερῶν ἀλλοιώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΜΗΝΙΓΓΩΝ ΤΟΥ ΕΓΚΕΦΑΛΟΥ

Ἐκ τῶν νοσημάτων τῶν μηνίγγων τοῦ ἐγκεφάλου εἰσὶ γνωστὰ τὰ
ἑξῆς· ἐκ μὲν τῶν διαφορῶν τοῦ κυκλοφοροῦμένου αἵματος αἱ αἰμορ-
ραγίαι τῶν εἰσδύοντων ἀγγείων (ὧν ἡ μὲν ἐκτομηνιγγαία ἢ ὑπο-
κράνιος, κληθεῖσα αἱμάτωμα ἐσωτερικὸν καὶ παραγομένη ἐκ τραυματι-
κῶν μόνον αἰτίων ἐπὶ τῶν τοῦ κρανίου ὀστέων, περιγράφεται εἰς τὴν
χειρουργίαν, ἡ μεσομηνιγγαία ἢ ἐνδοαραχνοειδίτις κατὰ τοὺς ἀρχαίους
ἀνατομικοὺς ἢ ἐπαραραχνοειδίτις κατὰ τοὺς νεωτέρους (δι' ἧς τὸ ἐξαγ-
γίζομενον αἷμα κατατίθεται μετὰ τῆς παχείας καὶ λεπτῆς μηνίγ-
γος), κληθεῖσα ὑπὸ τῶν μαιευτῶν ἀσφυξία τῶν νεογνῶν καὶ παριστα-
μένη εἰς τὰ τικτόμενα βρέφη, εἰ καὶ ἀνήκει εἰς τὴν χειρουργίαν, θέλει

περιγραφεί ἐνταῦθα καὶ ἡ λεπτομηνιγγαία ἢ ἐπαραχνοειδῆτις κατὰ τοὺς νεωτέρους ἀνατομικοὺς ἀνήκουσα εἰς τὴν παθολογίαν περιγραφήσεται ἐν τοῖς ἐξῆς) καὶ αἱ θρομβώσεις τῶν φλεβικῶν ὁλῶν, διότι αἱ ὑπεραιμῖαι καὶ αἱ ἰσχυαίμῖαι παριστάμεναι καὶ εἰς τὰ ἀγγεῖα τοῦ ἐγκεφάλου καὶ μὴ χωριζόμεναι ἀπ' αὐτῶν περιγραφήσονται ἐκεῖ· ἐκ τῶν ἀλλοιώσεων τῆς θρέψεως αἱ φλεγμοναὶ, αἵτινές εἰσι πολλαπλαῖ, προσερχόμεναι ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ὀργάνων (φλεγμ. τῶν φλεβικῶν ὁλῶν), ἐκ τῆς διαφορᾶς τῆς ὕφους τῶν ἰσθμῶν (παχυμηνιγγίτις ἐξωτερικὴ καὶ ἐσωτερικὴ ἢ αἱμάτωμα τῆς παχείας μῆνιγγος καὶ λεπτομηνιγγίτις ἀπλή τοῦ θόλου καὶ τῆς βάσεως) καὶ ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ εἶδους τῆς φλεγμονῆς (λεπτομηνιγγίτις φυματιώδης), διότι αἱ γάγγραιναι θεωροῦνται ὡς ἐκβάσεις τῆς φλεγμονῆς ἢ τῆς θρομβώσεως. Αἱ λοιπαὶ ἀνωμαλίαι περιγράφονται μετὰ τῶν νόσων τοῦ ἐγκεφάλου μὴ ἀποχωριζόμεναι τῶν ὁμοίων βλαβῶν τούτου.

Ι. Αἱμορραγία μεσομηνιγγαία ἢ ἐπαραχνοειδῆτις ἀκμαζόντων καὶ ἀποπληξία νεογνῶν.

Ἡ ῥῆξις τῶν ἀρτηριακῶν ἀγγείων καὶ ἡ κατάρσις τοῦ ἐξαγγισθέντος ἀπ' αὐτῶν αἵματος μεταξὺ τῆς παχείας καὶ λεπτῆς μῆνιγγος (ἢ κατὰ τοὺς νεωτέρους ἀνατομικοὺς, τοὺς δεχομένους τὴν ἐξωτερικὴν στίβαν τῆς λεπτῆς ὡς ἀραχνοειδῆ, ἐπὶ τῆς ἀραχνοειδοῦς) κατὰ τὴν βάσιν ἢ συνήθως τὸν θόλον καὶ περὶ τοὺς ὀπισθίους λοβοὺς τοῦ ἐγκεφάλου ἢ τὴν παρεγκεφαλίδαν, ἢ παραγομένη ἐπὶ νεογνῶν ἕνεκα ἐγκεισσωμάτων τῶν τοῦ κρανίου ὅστων κατὰ τὴν ἐξοδὸν τῆς κεφαλῆς τελουμένων ἢ ἕνεκα κωλύματος τῆς κυκλοφορίας τῇ πιέσει τοῦ τραχήλου αὐτῶν διὰ τοῦ ὀμφαλίου λώρου (πρὸς διάκρισιν τῆς ἀσφυξίας τῶν νεογνῶν) καὶ σπανιώτατα ἐπὶ ἀκμαζόντων ἕνεκα καταγμάτων τῶν κρανιακῶν ὀστέων (τραυματικαί) ἢ ἀνευρυσμάτων τῶν ἀρτηριακῶν τούτων ἀγγείων (αὐτόματοι) ἢ τέλος κατὰ τὴν πορείαν λοιμωδῶν ἢ δυστροφικῶν νόσων (ἄδυναμικαί), καὶ ἡ παρισταμένη δι' ἀποπληκτικοῦ παροξυσμοῦ ἄνευ παραλύσεως (πρὸς διάκρισιν τῆς λεπτομηνιγγαίας αἱμορραγίας καὶ τῆς ἐσωτερικῆς καὶ αἱμορραγικῆς παχυμηνιγγίτιδος), ἔλαβε τὸ ὄνομα ἐπὶ νεογνῶν ἀποπληξία καὶ ἐπὶ ἀκμαζόντων αἱμορραγία μεσομηνιγγαία ἢ ἐπαραχνοειδῆτις. Καὶ τὰ μὲν νεογνὰ συνήθως εἰσὶ νεκρογενῆ καὶ μετ' ὀλίγας στιγμὰς θνήσκουσιν, ἄλλοτε νεκροφανῆ ἢ ἐν ἀπαθείᾳ καὶ μετ' ὀλίγας ὥρας ἐπισυμβαινόντος ἐμέτου ἢ σπασμῶν λήγουσι τὸν βίον. Οἱ δὲ ἄνδρες αἰφνης καὶ ἄνευ προδρόμων φαινομένων πίπτου-

σιν ἀποπληκτοι δηλ. ἄνευ γνώσεως καὶ αἰσθήσεως, φέροντες οὐχὶ τὴν ἡμιπληγίαν ἀλλὰ τεταννικὰς ἢ τρομώδεις συσπάσεις τῶν μυῶν καὶ οὕτω τελευταῖσι.

Κατὰ τῆς ἀποπληξίας τῶν νεογνῶν ὁ ἱατρὸς πᾶραυτὰ κόπτει τὸν ὁμφάλιον λῶρον καὶ θλίβει αὐτὸν πρὸς ἐκχυσιν ὀλίγου αἵματος ἢ ἐν ἀποτυχίᾳ τίθῃσι τὸ σῶμα ἐν χλιαρῷ λουτρῷ καὶ ἀναθλίβει τοῦτον ἵνα διευκολύνῃ τὴν ἐκχυσιν τοῦ αἵματος καὶ ἀναρπάσῃ αὐτὰ ἐκ τοῦ θανάτου. Κατὰ τῆς μεσομηνιγγαίας αἱμορραγίας τῶν ἀκμαζόντων ἕνεκα τῆς ταχυτάτης καὶ στιγμιαίως ἐπερχομένης κακῆς ἐκβάσεως οὗτος οὐδεμίαν δύναται νὰ προσφέρῃ ἐπικουρίαν.

2. Αἱμορραγία λεπτομηνιγγαία ἢ ὑπαραχνοειδίτις.

Ἡ ῥῆξις τῶν ἄρτηρ. ἀγγείων καὶ ἡ κατάθεσις τοῦ αἵματος ἐντὸς τῶν περιαγγειωδῶν χώρων τῆς λεπτῆς μήνιγγος (ἢ κατὰ τοὺς νεωτέρους ἀνατομικοὺς ὑπὸ τὴν ἀραχνοειδῆ) καὶ μετὰξὺ αὐτῆς καὶ τῆς φλοιώδους οὐσίας τοῦ ἐγκεφάλου, ἢ παραγομένη ἐκ καταγμάτων τῶν τοῦ κρανίου ὀστέων μετὰ διακινήσεως τοῦ ἐγκεφάλου (τ ρ α υ μ α τ ι κ α ι) ἢ ἐκ κεγχορειδῶν ἀνευρυσμάτων τούτων (α ὕ τ ὁ μ α τ ο ι) ἢ σπανίως κατὰ τὴν πορείαν λοιμωδῶν καὶ δυστροφικῶν νόσων (ἀ δ υ ν α μ ι κ α ι) καὶ ἢ παρισταμένη δι' ἐνὸς ἢ πλείονων ἀποπληκτικῶν παροξυσμῶν, παρακκολληθούμενων ὑπὸ παραλύσεως ἀμφω τῶν ἡμιμορίων (καὶ οὐχὶ τῆς ἡμιπληγίας πρὸς διάκρισιν τῆς αἱμορραγίας τοῦ ἐγκεφάλου) καὶ ληγόντων εἰς κῶμα, ἐκλήθη αἱμορρ. *λεπτομηνιγγαία*. Τότεοὶ ἄρρωστοι πῇ μὲν, μετὰ τὸ τραῦμα τὸ ἐπενεγκόν τὴν διακίνησιν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τὴν στιγμιαίαν ἀπώλειαν τῆς συνειδήσεως, ἄνευ πόνου πίπτουσιν εἰς κῶμα καὶ θνήσκουσι, πῇ δὲ, μετὰ τὴν ῥῆξιν τῶν ἀνευρυσμάτων, εἰ μὲν τὸ αἷμα κατατίθεται περὶ τὸν προμήκη, οὗτοι ἄνευ προδρόμων φαινομένων πίπτουσι κωματώδεις καὶ μετὰ τινὰς ὥρας θνήσκουσι, διότι τὸ παγὲν αἷμα περισφίγγει τὰ ἐκ τοῦ προμήκου ἐξερχόμενα καὶ τὰς κινήσεις τῆς ἀναπνοῆς καὶ καρδίας διέποντα νεῦρα (**αὐτόματοι περὶ τὸν προμήκη**), εἰ δὲ τὸ αἷμα κατατίθεται περὶ τὴν γέφυραν, οὗτοι, μετὰ τινὰ προδρόμα φαινόμενα ἐκ τῆς πίεσεως τῶν ἐκεῖθεν διερχομένων τῆς ε'. i. δῖως συζ. νεύρων, πίπτουσιν εἰς κῶμα ἀτελὲς καὶ ἐλαφρὸν (ἀδυναμίαν ἢ ἀτονίαν μυικὴν), εἴτα ἐπανέρχονται εἰς ἑαυτοὺς καὶ μετὰ τινὰς ἡμ. ἀναπίπτουσιν εἰς κῶμα τέλειον, τῆς αἱμορραγίας ἀκολουθοῦσης καὶ οὕτω θνήσκουσι (**αὐτόματοι περὶ τὴν γέφυραν**).

Κατὰ τῶν μορφῶν τούτων ὁ ἱατρὸς, ἐὰν ἀφίχθῃ ἐγκαίρως, συνιστᾷ

τὰς τοπικὰς ἀφαιμάξεις διὰ βδελλῶν εἰς τὴν ἔδραν ἢ μᾶλλον σικυῶν ἐπὶ τοῦ αὐχένος, τὰ διὰ πάγου ἐντὸς κύστεως ἐπιβρέγματα τῆς κεφαλῆς, τὰς δι' ἀρωματικοῦ ὕδους ἐπιτριβὰς τοῦ δέρματος, τὰ σιναπίσματα ἐπὶ τῶν ἄκρων καὶ τὰ καθαρτικὰ κλύσματα· εἶτα παραγγέλλει τὴν αὐστηρὰν καὶ κατὰ γράμμα ἐκτέλεσιν τῆς ἀπολύτου ἡσυχίας τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ κλίνοντος, τὴν μετρίαν θερμότητα καὶ συνήν ἄνανέωσιν τοῦ ἀέρος τοῦ δωματίου, τὴν ἀνάρροπον κατὰ κλίσιν αὐτοῦ, τὰ ἀλατοῦχα καθάρσια καὶ ὀλίγον ζωμὸν κρέατος.

3. Θρόμβωσις τῶν φλεβικῶν κόλπων.

Ἡ πῆξις τοῦ αἵματος ἐντὸς αὐτῶν, ἡ παρκαυμένη ἐκ τῆς ἀπολύτου ἐλαττώσεως τῶν συστολῶν τῆς καρδίας εἰς βρέφη πάσχοντα παρατεταμένην διάρροϊαν θερμὴν καὶ εἰς ἀκμαζόντας κατὰ τὸ πέρας βαρέων λοιμωδῶν καὶ χρονίων συντηκόντων νοσ. (ἐ κ μ α ρ α σ μ ο ὦ) ἢ ἐκ πίεσεως τῶν τοῦ ἐγκεφάλου φλεβῶν συνεπείχ ὕγκων, ἐξιδρωμάτων κλ. καὶ ἐξ ἀτελοῦς ἐκκενώσεως τούτων συνεπείχ βλαβῶν τῆς καρδίας καὶ τῶν πνευμόνων (ἐ κ π ι έ σ ε ω ς) ἢ δευτεροπαθῶς ἐξ αὐξήσεως τοῦ σχηματισθέντος ἐντὸς τῶν εἰσβαλουσῶν εἰς τούτους φλεβῶν θρόμβου (ἐ κ π ρ ο ε κ τ ά σ ε ω ς), ἔλαβεν τὸ ὄνομα τοῦτο. Τότε δὲ οἱ ἄρρωστοι ποτὲ μὲν ἔρρηφθαι, ἐξαγγέλλοντα τὰ φαινόμενα τοῦ ὑδρεγκεφαλοειδοῦς, καὶ σπανίως ἀκμαζόντες, ἔχουσι στραβισμόν, βλεφαρόπτωσιν, παράλυσιν τῶν μυῶν τοῦ προσώπου καὶ δυσκαμψίαν τοῦ αὐχένος ἢ τῆς ράχews, εἶτα φέρουσιν ὑπερβολλόντως πεπληρωμένα καὶ αἰσθητῶς διογκωμένα τὰ περὶ τὴν μεγάλην πηγὴν σαντορίνεια φλεβία καὶ τὴν πηγὴν τεταμένην (ἐ π ι μ ῆ κ ο υ ς κ ό λ π ο υ) ἢ τὰ περὶ τὸν ἀντίθετον κρόταφον καὶ τὸ οὖς ἀγγεῖα τῆς ἐξώτερ. σφαγίτιδος καὶ κυάνωσιν τοῦ ἡμιμορίου τούτου ἐνεκα τῆς ἀντιρρόπου ὑπερπληρώσεως αὐτῶν (ἐ γ κ α ρ σ ί ω ν κ ό λ π ω ν) (**θρόμβωσις μαρρασμώδης βρεφῶν ἢ ἀκμαζόντων**)· ποτὲ δὲ ἔχουσι ἐξόφθαλμον τοῦ ἐνός ἢ ἄμφω τῶν ὀφθαλμῶν καὶ αἰδημα τοῦ ἐνός ἢ ἄμφω τῶν βλεφάρων, ἔναισι τοῦ ἐπιπεφυκότος καὶ σκοτασμόν τῆς ὁράσεως, εἶτα φέρουσι κατὰ Lebert τὴν νευραλγίαν καὶ παράλυσιν τοῦ α'. κλάδου τοῦ τριδύμου, τροχαλιαίου καὶ κοινοῦ κινητικοῦ τῶν ὀφθ. νεύρου (σ η ρ α γ γ ω δ ῶ ν κ ό λ π ω ν) (**θρόμβ. πιεστική**).

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης ὁ ἱατρός οὐδόλως πρέπει ν' ἀναμείνῃ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ κακοῦ ἵνα προσέλθῃ ἐπίκουρος, διότι τῆς θρομβώσεως τελεσθεΐσης οὐδὲν μέσον ἐστὶ γνωστὸν πρὸς διάλυσιν τοῦ θρόμβου, ἀλλ' ὁφείλει πρὶν ἢ παρασταθῇ νὰ κωλύσῃ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς διὰ τῶν το-

νωτικών καὶ ἀντισηπτικών φαρμάκων, τῆς κίνας καὶ τοῦ φαινικοῦ ὀξέος ἐπὶ μαρκασιώδους, διὰ τῶν τονωτικών καὶ διαλυτικών μέσων, τῆς κίνας καὶ τοῦ ἰωδιούχου κλέως ἐπὶ πιεστικῆς. Ἐὰν ὅμως ἀπωλέσθῃ ὁ εὐθετος χρόνος καὶ παραστάθῃ ἡ νόσος, οὗτος παραινεῖ πρὸς αὐξήσιν τῆς παραπλεύρου κυκλοφορίας τὰ τονωτικά, ἵνα ἐπέλθῃ αὐξήσις τοῦ αἵματος εἰς τ' ἄρτηριακά ἀγγεῖα (Traube) ἢ τὰ ἀποχετευτικά ἐπὶ τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος ἵνα συμβῇ ἐκκένωσις τῶν φλεβικῶν ἀγγείων (Griesinger), εἰ καὶ ἡ πεῖρα ἐβεβαίωσεν ὅτι ἀμφότερα εἰς οὐδὲν ὠφέλησαν.

4. Φλεγμονὴ τῶν φλεβικῶν κόλπων.

Ἡ πυητικὴ φλεγμονὴ τῶν τοίχων αὐτῶν καὶ ἡ πλήρωσις τοῦ κοίλου χώρου τούτων ἐκ πύου ἢ πυοῖχωρώδους μάζης, ἡ παραγομένη ἐκ τραυματίων τῶν κρανιακῶν ὀστέων διὰ πυροβόλων ὅπλων καὶ τῆς χοινοκίδος τῶν χειρουργῶν (τ ρ α υ μ α τ ι κ ῆ), ἐκ πυητικῶν φλεγμονῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ ὠτός (ὠτορροίας) ἢ τοῦ ἐσωτερ. ὀφθαλμοῦ κλπ. ἢ καὶ ἐκ τερηδόνης καὶ νεκρώσεως τῶν κρανιακῶν ὀστέων ἀμέσως ἢ καὶ ἐμμέσως διὰ τῆς φλεγμονῆς τῶν τῆς διπλῆς φλεβίων ἐνεργουσῶν (π ρ ω τ ο π α θ ῆ ῆς ἐξ ὠ τ ῖ τ ι δ ο ς, ὀ φ θ α λ μ ῖ α ς κτλ.), καὶ σπανίως ἐκ θρομβώσεως τῶν κόλπων (δ ε υ τ ε ρ ο π α θ ῆ ς ἐ κ θ ρ ο μ β ὴ ς ε ω ς τ ῶ ν κ ὅ λ π ω ν), ἐκλήθη *φλεβίτις τῶν κόλπων* ἢ *κοιλίτις ἐγκεφαλική*. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ ἄρρωστοι, ὅταν πάσχωσι τὴν πρωτοπαθεῖ φλεγμονὴν τῶν πετρωδῶν κόλπων, ὅτε μὲν, μετὰ ἐλάττωσιν τῆς ὠτορροίας ἢ μετὰ ἀδέξιον χειρισμὸν πρὸς καθαρότητα τοῦ τραύματος προκαλέσαντα τὴν ὠτορροίαν κἀκοῦμον, καταλαμβάνονται ὑπὸ ρίγους καὶ πυρετοῦ οἶονεῖ τυφοειδοῦς καὶ τὴν μὲν ἐσπέραν γίνονται ὑπναλέοι, ἀναίσθητοι καὶ παραλελυμένοι, τὴν δὲ πρωίαν ἐπανερχονται εἰς ἑαυτοὺς καὶ μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας πίπτουσιν εἰς κῶμα καὶ θνήσκουσι (**πρωτοπαθοῦς ταχυποροῦσα μετὰ τυφοειδῶν φαινομένων ἐξ ὠτίτιδος**). ὅτε δὲ, μετὰ ἢ καὶ ἄνευ τῆς παύσεως τῆς ὠτορροίας καὶ ἀδεξίου χειρισμοῦ, καταλαμβάνονται τὴν β'. ἢ γ'. ἐβδ. ὑπὸ ρίγους μικροτέρου καὶ πυρετοῦ ὑπὸ τύπον τριταίου διαλείποντος, ἔχουσι κεφαλαλγίαν κατὰ τὸ σύστοιχον πλάγιον καὶ ἐφεξῆς παριστῶσι τὰ φαινόμενα τῆς πυαιμίας, ἤτοι ἀλγούσι κατὰ τινὰ ἄρθρῳσιν, βήχουσι μετ' ἀποχρέμψεως, ἔχουσιν ἀμβλύτητα περιορισμένην κατὰ τὴν ἐπίκρουσιν, ῥάγχους καὶ θρογχικὴν ἀναπνοὴν κατὰ τὴν ἀκρόασιν (**πρωτοπαθοῦς βραδυποροῦσα μετὰ πυαιμικῶν φαινομένων ἐξ ὠτίτιδος**). ὅτε τέλος, μετὰ τὴν ὠτορροίαν, καταλαμβάνονται ἐπίσης ὑπὸ ρίγους, αἰσθ-

νονται πόνοους ισχυρούς κατὰ τὸ σύστοιχον πλάγιον καὶ ἔχουσιν ἐξω-
δηκυῖαν τὴν μαστουειδῆ ἀπόφυσιν, δυσκολίαν τῆς κινήσεως τῆς κάτω
γένυος, γλώσσης καὶ ὑπερώης μετὰ δυσχεροῦς καταπόσεως, ἔνεκα τῆς
ἐπεκτάσεως τῆς φλεγμονῆς ἐπὶ τῶν ἐγκαρσίων κόλπων καὶ τῆς πίεσεως
τῶν ἐκεῖθεν διερχομένων πνευμογαστρικοῦ, Βιλισίου καὶ ὑπογλώσσου
νεύρων (**πρωτοπαθὴς ἐκτεινομένη ἐπὶ τῶν ἐγκαρσίων ἐξ ὠ-
τίτιδος**). Ὅταν δὲ πάσχωσι τὴν πρωτοπαθῆ φλεγμονὴν τῶν σπαρα-
γωδῶν κόλπων, συνεπείᾳ βλάβης τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἔχουσι σύν τε τῇ ἐξ-
οφθάλμῳ καὶ τῶν οἰδηματωδῶν βλεφάρων θόλωσιν καὶ ἀπώλειαν τῆς ὁ-
ράσεως, κατὰπτωσιν τοῦ ἀνωτέρου βλεφάρου, ἀπόκλινιν τοῦ ἄξονος τοῦ
βολβοῦ ἢ καὶ ἀκινήσιαν, συστολὴν καὶ παραλύσιν τῆς κόρης, ἔνεκα τῆς
πίεσεως τοῦ κινήτικου τῶν ὀφθαλμῶν, τροχαλίου, ἀ. κλάδου τοῦ τρι-
δύμου καὶ ἐνίοτε τοῦ ἀπαγωγοῦ, διερχομένων διὰ τοῦ καρωτικοῦ σω-
λήνος (**πρωτοπαθὴς ἐξ ὀφθαλμικῶν βλαδῶν**). Ὅταν τέλος πά-
σχωσι τὴν δευτεροπαθῆ ἔνεκα θρομβώσεως φλεγμονὴν αὐτοὶ ἔχουσι σπασ-
μοὺς καὶ παραλύσεις τῶν μυῶν τῶν ἐξαρτωμένων ἀπὸ τῆς πίεσεως τῶν
διερχομένων νεύρων (**δευτεροπαθὴς ἐκ θρομβώσεως**).

Κατὰ τῆς νόσου ὁ ἰατρός ὀφείλει ἐπίσης ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ καὶ πρὸ
τῆς ἀναπτύξεως τῆς φλεγμονῆς νὰ ἐνεργῇ τὴν πρόωρον σχάσιν τοῦ ἀ-
ποστήματος, τὴν ἐπιμελῆ ἀποκάθαρσιν τῆς πυορροῦσης ἐπιφανείας διὰ
τῶν ἀντισηπτικῶν διαλύσεων τοῦ φαινικοῦ ὀξέος ($2 \frac{0}{10}$) καὶ τὴν μετὰ
προσοχῆς ἀποφυγὴν παντὸς ἐρεθισμοῦ τοῦ τραύματος ἵνα μὴ μεταβάλλῃ
τὸ πῦον εἰς ἰχῶρα. Ἐὰν ὅμως ἀνεπτύχῃ ἡ φλεγμονὴ συμβουλευεῖ συμ-
πτωματικῶς κατὰ τῆς τυφοειδοῦς μορφῆς τὴν κίναν μετὰ νάρδου δι-
κην καταποτίαν καὶ τὰ ἱτεϊνικὸν νάτρον ἐν διαλύσει, κατὰ τῆς πυαι-
μικῆς τὴν κινίνην καὶ τὴν δακτυλίτιδα, εἴτα τὸ ὕπνιον καὶ τ' ἀποχρεμ-
πτικὰ, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν μορφῶν τ' ἀνάλογα μέσα ἀνευ μεγάλης ἐλπίδος.

6. Παχυμηνιγγίτις ἐξωτερική.

Ἡ συνήθης πυητικὴ φλεγμονὴ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ πρὸς τὰ τοῦ κρα-
νίου ὅστω ἀπευθυμένου πετάλου τῆς παχείας μῆνιγγος, ἡ παραγομένη
ὅτε μὲν ἐκ τραυμάτων δι' ἀμβλέων ὀργάνων, προκαλούντων κάταγμα
τῆς ἐσωτερικῆς πλάκῆς τοῦ κρανιακοῦ θόλου ἄμεσον ἢ κατ' ἀπὴν χησιν,
καὶ δι' ὀξέων ἢ ἀμβλέων ὀργάνων ἐπενεγκόντων ἀνάτρησιν τῶν ὁστῶν
τούτων (**τραυματικὴ**), ὅτε δὲ ἐκ τερηδόνος καὶ νεκρώσεως τοῦ πε-
τρώδους ἢ ἡθμοειδοῦς καὶ ἐκ φλεγμονῆς καὶ θρομβώσεως τῶν ἐγκαρ-
σίων καὶ πετρωδῶν κόλπων πρωτοπαθοῦς ἢ δευτεροπαθοῦς ἐπινεμουμέ-

νης καὶ τοῦ πετάλου τούτου (ἐξ ἐπινεμῆσεως) καὶ ἡ σπανία ὅστωσ-
ποιός μετὰ ἐπανειλημμένας κινήσεις καὶ ἡ κομμώδης μετὰ τὴν σύφι-
λιν, ἔλαβε τὸ ὄνομα τούτο. Οἱ ἄρρωστοι μετὰ μὲν τὸ τραῦμα αἰσθάνον-
ται κεφαλαλγίαν ἰσχυράν, ἐμοῦσι καὶ πυρέσσουσι καὶ εἴτα χρόνου τι-
νὸς παρελθόντος πίπτουσι κωματώδεις· μετὰ δὲ τὴν ὠτίτιδα καταλαμ-
βάνονται ὑπὸ ῥίγους καὶ πυρετοῦ, αἰσθάνονται πόνους ἰσχυροὺς κατὰ
τὴν ὠτικήν χώραν, ἔχρουσι σκοτοδινίαν καὶ ἔμετον, καὶ τότε πῇ μὲν
φέρουσιν οἰδημα ἐπώδυνον ὀπισθεν τοῦ πάσχοντος ὡτὸς καὶ εἴτα πα-
ραφρονοῦσιν ἢ πίπτουσιν εἰς ὑπνηλίαν καὶ κῶμα (προηγηθείσης θραμ-
βώσεως), πῇ δὲ καταλαμβάνονται ὑπὸ νέου ῥίγους καὶ πυρετοῦ ὑπὸ τύ-
πον τριταίου διαλείποντος, τὴν ἐπιούσα ἀνακουφίζονται καὶ πάλιν τὸ
ἐσπέρως γίνονται ὑπνῶδεις καὶ εἴτα φέρουσι πυαιμικὰ φαινόμενα ἄλ-
λων ὀργάνων (προηγηθείσης φλεγμονῆς τῶν κύλων).

Κατὰ μὲν τῆς τραυματικῆς ὁ ἱατρὸς ἐπικαλύπτει τὸ τραῦμα δι' ὀθο-
νίων βεβρεγμένων εἰς διάλυσιν φαινικοῦ ὀξέος καὶ ὅταν παρασταθῶσι τὰ
φαινόμενα τῆς πίεσεως τοῦ ἐγκεφάλου ἀναγράφει τὸν αἶνον καὶ τὸν αἰ-
θέρα· κατὰ δὲ τῆς ἐξ ἐπινεμῆσεως ποιεῖ τὰς διὰ τῶν ἀντισηπτικῶν δια-
λύσεων ἀπουπλύσεις τοῦ τερηδονισθέντος ὅστω, εἴτα παραινεῖ τὴν ἀν-
τιφλογιστικὴν θεραπείαν διὰ θδελλῶν ἐπὶ τῶν μαστειδῶν ἀποφύσεων,
ψυχρῶν τῆς κεφαλῆς ἐπιθεμάτων, ἐλατούχων καθαρσίων καὶ οὐδέποτε
ἐπιτρέπει τὴν ἀνάτρησιν τῶν κρανιακῶν ὀστέων πρὸς ἐλευθέραν ἔκχυσιν
τοῦ πύου ὡς θανατηφόρον.

6. Παχυμηνιγγίτις ἐσωτερικὴ καὶ αἱμορραγικὴ, αἱμάτωμα τῆς παχείας.

Ἡ εἰς παιδιά καὶ γέροντας παρατηρουμένη ὑπὸ τὰ βρεγματικὰ
συνήθως ὡστὰ παραγωγικὴ φλεγμονὴ τοῦ ἐσωτερικοῦ πετάλου τῆς
παχείας μῆνιγγος, ἡ χαρακτηριζομένη διὰ τῆς διαδοχικῆς διαπλά-
σεως ὑμένων συνισταμένων ἐν ἀρχῇ ἐκ βλενώδους ἰστοῦ, εἴτα ἐξ ἰνώ-
δους ἰστοῦ, ἀποτελοῦντων πολλὰς διαφόρου ἡλικίας στιβάδας καὶ εὐ-
μοιρούντων ἀγγείων μεγάλης διαμέτρου (παχυμηνιγγίτις ἐ-
σωτερικὴ), ὧν οἱ τοῖχοι εὐκόλως ῥήγνυνται καὶ προκαλοῦσιν εἴτε
μικρὰς αἱμορραγίας καὶ τὴν αἱμορραγικὴν διήθησιν τῶν στιβάδων τού-
των (αἱμορραγικὴ) εἴτε ἀφθόνους τοιαύτας, μεταβαλλούσας τὰς
στιβάδας ταύτας εἰς αἱματώδεις σάκκους (αἱμάτωμα τῆς πα-
χείας), ἡ παραγομένη ἐκ τραυμάτων τοῦ κρανίου ἐπὶ φρενοβλαβῶν ἢ
συνήθως ἐκ καταχρήσεως τῶν οἶνοπνευματωδῶν ἐπὶ οἰνοποτῶν (πρω-

τοπαθής), καὶ ἐκ βλαβῶν κωλουουσῶν τὴν ἐν τῷ κρανίῳ κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος ἐπὶ ἀτόμων πασχόντων πνευμονικῶς, τῆς καρδίας καὶ τῶν νεφρῶν νοσ. ἢ προκαλουσῶν παθητικὰς ὑπεραιμίας τῶν ἀγγείων τοῦ κρανίου ἐπὶ ἀτόμων πασχόντων δυστροφικῶς νοσ. (**δευτεροπαθής**) καὶ ἡ ἐξαγγελλομένη διὰ τῶν φαινομένων τῆς ἐγέρσεως παρακωλουουμένων ὑπὸ ἀποπληκτωδῶν φαινομένων καὶ ληγόντων εἰς ἔκλυσιν τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἐγκεφάλου, ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο πρὸς διάκρισιν τῆς μεσομηνιγγαίας αἱμορραγίας τῶν ἀκμαζόντων.

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης, καὶ μάλιστα ἐπὶ παιδίων ἡλικίας δύο ἕως τριῶν ἐτῶν, ὁ ἰατρός, ἐὰν μὲν παρίσταται δι' ἐλαφρῶν φαινομένων καὶ δύναται νὰ διαγνώσῃ αὐτήν, συμβουλεύει ἐν ἀρχῇ τὰς διὰ βδελλῶν ἐπὶ τῶν μαστοειδῶν ἀποφύσεων ἀφαιμάξεις, τὰ ψυχρὰ τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα, τὰ σιναπίσματα καὶ τὰ ἐκδόρια ἐπὶ τῶν κνημῶν, τὰ καθαρτικὰ κλύσματα καὶ τὸν κλομέλινα εἰς μικρὰς δόσεις· ἐὰν δὲ παρίσταται διὰ τῶν ἀποπληκτωδῶν φαινομένων παραινεῖ πάνθ' ὅσα καὶ κατὰ τῶν αἱμορραγιῶν τοῦ ἐγκεφάλου ἀναγραφῇσονται. Ἐφεξῆς ἅμα οἱ ἄρρωστοι οὗτοι σωθῶσι τοῦ κινδύνου, οὗτος ἀπαγορεύει αὐτοῖς τὰ τραύματα κατὰ τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν κατάχρησιν τοῦ οἴνοπνεύματος ἢ ἀναγράφει τούτοις τὰ οἰκτεῖα μέσα κατὰ τῶν νόσων τῆς καρδίας καὶ τῶν πνευμόνων, κατὰ τῶν δυστροφικῶν νόσων καὶ συνάμα παραγγέλλει τὸ ἰωδιούχον κέλι πρὸς ἀπορρόφησιν τοῦ νεοπλασθέντος ὑμένου καὶ ἐξαγγισθέντος αἵματος καὶ τὴν τονωτικὴν θεραπείαν καὶ διαίταν.

7. Λεπτομηνιγγίτις ἀπλῇ ὀξεία τοῦ θόλου.

Ἡ ὀξεία πυητικὴ φλεγμονὴ τῆς λεπτῆς καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους ἀνατομικοὺς (τοὺς δεχομένους τὴν σύστασιν αὐτῆς ἐκ δύο μηνίγγων) τῆς ἀρχονοειδοῦς καὶ λεπτῆς μηνίγγος, συνήθως τοῦ θόλου, ἢ παρκαγομένη εἰς παῖδας καὶ ἀκμαζόντας ἢ πρεσβύτας πρωτοπαθῶς μὲν ἕνεκα σειριασεως (insolatio) κατὰ Παῦλον τὸν Αἰγινήτην (καὶ οὐχὶ ἡλιασεως) ἐρεθιζούσης διὰ τοῦ φωτός τὸ ὀπτικόν νεῦρον καὶ τὴν μηνίγγα (ἐκ σειριασεως), ἕνεκα αἰφνιδίου ἀποψύξεως καὶ διαβροχῆς τοῦ σώματος (ἐξ ἀποψύξεως), ἕνεκα καταχρήσεως τῶν οἴνοπνευμάτων προκαλούσης τὴν διαπίδυσιν τοῦ οἴνοπνεύματος καὶ τὸν ἐρεθισμόν τῆς μηνίγγος (ἐκ μέθης), (**πρωτοπαθής**), καὶ ἕνεκα τραυμάτων τοῦ κρανίου μετὰ διακινήσεως τοῦ ἐγκεφάλου ἢ μετὰ κατάγματος τῆς ἐσωτ. πλακῆς ἢ μετ' ἀνατρήσεως τοῦ ὅσπου (τραυματικῇ), ἕνεκα φλεγμονῶν τῶν γειτονικῶν ὀργάνων, ὡς τῆς τερηδόνος τοῦ πετρώδους ἐπὶ ὠτίτιδος ἐξω-

τερικῆς καταλαμβανούσης τὸν ὄροφον καὶ ὠτίτιδος ἐσωτερικῆς ἢ μυριγγιάσεως ἐπινεμηθείσης τὸν ἐσωτ. τοῖχον τῆς τοῦ τυμπάνου κοιλότητος, τῆς περηδῆνος τῶν κρανιακῶν ὁστών ἐπὶ κορμιώδων ὄγκων αὐτῶν (ἐξ ἐπινεμῆσεως), καὶ ἔνεκα λοιμωδῶν ἢ ἄλλων νόσων, ὡς τοῦ ἐρυσιπέλατος τοῦ προσώπου, τῆς πυαιμίας, τῆς ἐλκώδους ἐνδοκαρδίτιδος κατὰ τὸν βρευματισμὸν ἀναπτυσσομένης, τῆς διφθερίτιδος καὶ ὁστρακίως ὡς καὶ τῆς πνευμονίας διὰ τῆς μεταπομπῆς τῶν παρασίτων τούτων ἢ τῶν θρόμβιων ἐντὸς τῶν κλάδων τῆς ἐσωτερ. καρωτίδος (ἐκ μεταστάσεως) (**δευτεροπαθῆς**) καὶ ἡ ἐξαγγελλομένη ἀνευ προδρόμων συμπτωμάτων ἀλλὰ διὰ κεφαλαλγίας ἰσχυρᾶς, πυρώσεως πολλῆς ταχέως ὑψουμένης, καὶ ἐφεξῆς διὰ τῶν φαινομένων τῆς ἐγέρσεως καὶ ἐκλύσεως τῶν πνευματικῶν ἐνεργειῶν, ἐκλήθη *λεπτομηνιγγίτις ἀπλῆ*.

Οἱ πάσχοντες παῖδες, μεγαλειότεροι τῶν 5 ἢ ἄνδρες μεγαλειότεροι τῶν 45 ἐτῶν αἰφνης καὶ ἀνευ προδρόμων γαινομένων καταλαμβάνονται ὑπὸ ἐντόνου πυρετοῦ μετὰ ρίγους ἢ σπασμῶν, καὶ ἐντὸς τῶν τριῶν πρώτων ἡμ. ἡ θερμότης τοῦ σώματος αὐτῶν ταχέως ἀνέρχεται εἰς 40⁰ ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως τῆς νόσου (Rosenstein) ὁ δὲ σφυγμὸς εἰς 100—120 ἀναλόγως τῆς θερμότητος (πρὸς διακρίσιν τοῦ φυματιώδους, καθ' ἣν ἡ θερμότης βραδέως ὑψοῦται καὶ ὁ σφυγμὸς ἐστὶ δυσανάλογος τῆς θερμότητος καὶ ἀνάλογος τῆς ἐγέρσεως ἢ ἐκλύσεως τοῦ ἐγκεφάλου), ἔτι δὲ ἔχουσι κεφαλαλγίαν μεταπικρὴν, ταχέως αὐξανουσαν, ὥστε ἐντὸς ὀλίγων ὥρων ἀναγκάζονται νὰ ἐκβῶνται φωνὰς ἀγρίας ἢ νὰ αἰσιώζωσι, ναυτίαν καὶ ἔμετον τῶν τροφῶν ἢ χολωδῶν ὑλῶν, εὐαισθησίαν τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων, ὥστε οὐκ ἀνέχονται μηδὲ φῶς, σφοδρῶν μηδὲ φωτὸς λαμπροῦ, φέρουσι κόρην συνεσταλμένην καὶ εὐαίσθητον, γίνονται δύσθυμοι καὶ μένουσιν ἄγρυπνοι ἐν καιρῷ νυκτός, ρίπταζόμενοι ἐν τῇ κλίνῃ· κατὰ πᾶς τρεῖς ἐπιούσας ἡμ., τοῦ πυρετοῦ ἐντόνου ὄντος, οὗται ἐξίστανται τῶν σφραγῶν ταχέως καὶ ἀνευ διαλείψεως καὶ ἔχουσιν εἴτε παραισθήσεις ἐξ ἀντιλήψεως, συνεπεῖς ὑπεραιμίας τῶν αἰσθητικῶν κέντρων, εἴτε παραφροσύνην ἐκ καταλήψεως, λησύντες καὶ πρᾶττοντες ἀσυνάρτητα, ἔνεκα ὑπεραιμίας τῆς φλοιώδους οὐσίας τοῦ ἐγκεφάλου, ἐν ᾗ ἐδράζει τὸ λογικὸν καὶ βουλευτικὸν τοῦ ἀνθρώπου (πρὸς διακρίσιν τῆς φυματιώδους καθ' ἣν ἐλλεῖπει ἡ παραφροσύνη ἢ παρίσταται βραδέως), ἔτι δὲ καταλαμβάνονται ὑπὸ σπασμῶν καθολικῶν καὶ ἐπιληπτικῶν, στραβίζοντες, τρίζοντες τοὺς ὀδόντας, τετανικῶς συσπῶντες τ' ἄκρα, ὀπισθοτονοῦντες εἰς δυσφαγίαν πίπτοντες, καὶ ἔχοντες κόρην λίαν συνεσταλμένην καὶ ἀναίσθητον (περίοδος τῆς τοῦ ἐγερ.

σεως)· κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἡμ. οὔτοι πίπτοντες εἰς ὑπνηλίαν καὶ νάρκην, ἔχουσι τοὺς συσπασθέντας μῦς κεχαλαρωμένους ἢ παραλελυμένους, τὴν συνεσταλμένην κόρην διεσταλμένην καὶ ἀναισθητον, τὸν σφυγμὸν βραδὺν μέχρις 40—50 ἀνάλογον τῆς ἐγκεφαλικῆς πίσεως καὶ οὐχὶ τῆς θερμότητος, ἐφεξῆς γίνονται κοματώδεις καὶ θνήσκουσι (περίοδος τῆς τοῦ ἐγκεφ. ἐκλύσεως).

Ἡ μνηνιγγίτις αὕτη διακρίνεται· 1) τῶν κακοήθων πυρετῶν, τῶν εἰσβαλλόντων εἰς παιδας διὰ ρίγους καὶ σπασμῶν καὶ παρακολουθοῦμένων ὑπὸ πυρετοῦ ἐντόνου, διότι οὔτοι παρίστανται κατὰ τὸ ἔαρ ἢ φθινόπωρον ἐνδημικῶς ἀφοῦ προηγήθησαν ἀπλοὶ ἢ ἀνώμαλοι διαλείποντες, καὶ διότι εἰς τοὺτους ὁ πυρετὸς καὶ ἡ θερμότης εἰσὶν ἐντονώτερα· 2) τῆς ὀστρακίᾳς καὶ εὐλογίας, διότι εἰς ταύτας παρίσταται ἡ χαρακτηριστικὴ φαρυγγίτις καὶ τὸ ἐξάνθημα καὶ ἡ θερμότης ἐστὶ μεγάλητέρα· 3) τοῦ κοιλιακοῦ τύφου ἢ τῆς οὐραιμίας διότι εἰς ταῦτα προηγήθησαν πλείονα φαινόμενα καὶ ὁ σφυγμὸς οὐκ ἐστὶν ἀνάλογος τῆς θερμότητος ἢ ἡ θερμότης ἐστὶ μικρά· 4) τῆς σφυγματοειδούς μνηνιγγίτιδος, διότι εἰς ταύτην ὑπάρχουσι πρόδρομα φαινόμενα, ἡ θερμότης βραδέως ὑψοῦται, ὁ σφυγμὸς ἐστὶ δυσανάλογος τῆς θερμότητος, ἐλλείπει ἡ παραφροσύνη ἢ παρίσταται βραδέως καὶ οἱ σπασμοὶ εἰσὶν ἐκλαμπτικοὶ ἢ μερικοὶ ἐπανερχόμενοι εἰς μακρὰ διαστήματα· 5) τῆς περιαιμίας τοῦ ἐγκεφάλου, διότι εἰς ταύτην οὐχ ὑπάρχει ταχεῖα ἀνάπτουξις τῆς θερμότητος οὐδὲ σπασμοί.

Κατὰ τῆς μνηνιγγίτιδος ὁ ἰατρὸς ὀφείλει νὰ ἐνεργήσῃ ταχέως καὶ διὰ τῶν δραστηριωτέρων μέσων ὅπως σῶσῃ τὸν ἀρρωστον, ἄλλως ἢ πείρα ἐδεβαίωσεν ὅτι δι' ἐλαφρῶν μέσων καὶ τούτων βραδέως τελουμένων ἢ φλεγμονῇ τῆς μνήνιγγος βαθμηδὸν αὐξάνει καὶ ὁ θάνατος ἐσέται ἀφευκτος· ἐπομένως ὁ ἰατρὸς ἅμα διαγνώσῃ τὴν νόσον δεόν νὰ συμβουλεύσῃ κατὰ μὲν τὴν περίοδον τῆς ἐγέρσεως ἐν ἀρχῇ μὲν τὴν τοπικὴν ἀφαίμαξιν διὰ 2—12 βδελλῶν ἐπὶ τῶν μαστοειδῶν ἀποφύσεων, ὅπως ἐκρεύσῃ ἄφθονον αἷμα, τὴν κουράν τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς καὶ τὴν ἐπίθεσιν κύστεως πλήρους πάγου, τὴν ἐφαρμογὴν δύο ἐκδορίων ἐπὶ τῶν βραχιόνων ἢ μηρῶν, σιναπισμάτων ἐπανειλημμένων ἐπὶ τῶν κνημῶν ἢ ποδῶν καὶ ἐσωτερικῶς τὸν καλομέλανα εἰς καθαρτικὰς ἢ μικρὰς δόσεις ($\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ —2 κατὰ δίδωρον) (ἀποφύγων τὰ ἐμετικὰ καὶ τὰ δραστικὰ καθάρτικα)· ἔτι δὲ παραινεῖ τὴν ἀνάρροπον κλίσιν τῆς κεφαλῆς, τὴν ἐλάττωσιν τοῦ φωτός καὶ θερμότητος, τὴν χρῆσιν υποξείνων ποτῶν ἢ καὶ μικρῶν τεμαχίων πάγου ἐπὶ ἐμέτου καὶ τὴν δίαιταν· ἐφεξῆς δὲ τὴν ἐπα-

νάληψιν ὀλιγωτέρων βδελλῶν, τοῦ πάγου ὁσάκις ἡ ἐφικτὸν καὶ τὸ βρω-
μιούχον κάλι ἐπὶ παραφροσύνης (διότι τὸ ὕπιον εἰς μικρὰς ἐγείρει εἰς
μεγάλας δόσεις προκαλεῖ ἐκλυσιν)· καὶ ἐὰν ὁ πυρετὸς κατέπεσε καὶ τὰ
ἐγκεφαλικά φαινόμενα ἐξέλιπον, ἀναγράφει τὰ τονωτικά καὶ τὸ ἰωδιού-
χον κάλι πρὸς ἀπορρόφησιν τοῦ παραχθέντος ἐξιδρώματος καὶ τὸν ζω-
μὸν κρέατος· κατὰ δὲ τὴν περίοδον τῆς ἐκλύσεως, ἐὰν μεθ' ὅλα ταῦτα
παρασταθῇ, τὰ χλιαρὰ ἀρωματικά λουτρὰ μετὰ ἐπιβροχῶν διὰ ψυχροῦ
ὑδατος τῆς κεφαλῆς, τὰ ἐγχύματα τοῦ δωρονίκου μετὰ ἀνισούχου ὑ-
γρᾶς ἀμμωνίας καὶ τὴν καφουράν συνήθως ἀνευ ὠφελείας.

454 Rp. Calomelan. gr. iii.

Sacch. alb. scr. i.

f. pulv. N^o xii. D.

456 Rp. Rad. arnic. dr. ii.

f. Infus. unc. v

Spirit. aeth. dr. $\frac{1}{3}$

Syrup. simpl. unc. i. D.

455 Rp. Calomelan. gr. ii.

Sacch. alb. q. s.

f. pulv. N^o vi D.

457 Rp. Ras. camph. gr. vi.

Gumm. arab. p.

Sacch. alb. aa. dr. $\frac{1}{3}$

f. pulv. N^o vi. D.

8. Λεπτομηνιγγίτις ἀπλῇ χρονία τῆς βάσεως.

Ἡ χρονίως βζίνουσα ὑπερπλαστικὴ ἢ συμφυτικὴ φλεγμονὴ τῆς βα-
σικῆς συνήθως μοίρας τῆς λεπτῆς μηνιγγος, ἢ παραγομένη πρωτοπα-
θῶς ἐκ καταχρήσεως τῶν οἶνοπνευματωδῶν ποτῶν ἢ ἐκ συφίλιδος, δευ-
τεροπαθῶς κατὰ τὴν χρονίαν μανίαν καὶ παράνοιν ἢ καὶ κατὰ τὴν πε-
ριεγκεφαλίτιδα τὴν διάχυτον καὶ ἢ ἐξαγγελλομένη δι' ἀφορήτου κεφα-
λαλγίας μονίμου ἢ οὐ, ἐμβοῶν τῶν ὠτων, βαδίσματος ἀσταθοῦς καὶ
μάλιστα διὰ παρέσεως τῶν ἐκεῖθεν διερχομένων ἐγκεφαλικῶν νεύρων τοῦ
κοινοῦ κινητικοῦ τῶν ὀφθαλμῶν (γ'. συζ.), προσωπικοῦ (ζ'. συζ.), ὁπτι-
κοῦ (β'. συζ.) καὶ αἰσθητικῆς μοίρας τοῦ τριδύμου, ἔλαθε τὸ ὄνομα τοῦτο.

Κατὰ μὲν τῆς συφιλιδικῆς ὁ ἰατρὸς ἀναγράφει τὴν μικτὴν θεραπείαν
διὰ τε τοῦ ὑδραργύρου καὶ τοῦ ἰωδιούχου κάλεως (τὰς συντ. ὑπ' ἀριθμ.
223—228) ἢ ἀλλίον τὴν διπλὴν θεραπείαν διὰ τῶν ἐπιτριβῶν τῆς δι-
πλῆς ὑδραργυρούχου ἀλοιφῆς καὶ διὰ τοῦ ἰωδιούχου κάλεως εἰς μεγά-
λας δόσεις· κατὰ τῆς οἶνοπνευματούχου τὴν μετρίαν ἀντιφλογιστικὴν
καὶ τὰ κατὰ τῶν συμπτωμάτων ἐνδεικνυόμενα μέσα.

9. Λεπτομηνιγγίτις φυματιώδης ὑποξεία τῆς βάσεως εἰς παῖδας καὶ φυματίωσις τῶν μηνίγγων εἰς νέους.

Ἡ ὑποξεία εἰδικὴ φλεγμονὴ τῆς βασικῆς μοίρας τῆς λεπτῆς μηνιγ-
γος καὶ ἢ σπανιωτάτη φυματιώδης διήθησις τῆς μηνιγγος ταύτης ἀ-

νευ φλεγμονῆς κατὰ τὴν πορείαν ὀξείας ἢ χρον. φυματιώσεως, αἵτινες παράγονται συνήθως εἰς ἄδροφους, προῶς κατὰ τὸν νοῦν ἀναπτυχθέντας παῖδας 2—7 ἐτῶν καὶ νέους 20—30 ἐτῶν 1) ἔνεκα κακῆς ἡθων χοιράδων μωρῶν τοῦ δέρματος καὶ τῶν βλεννογόνων ὑμένων ἢ χοιράδων τῶν λεμφικῶν ἀδένων καὶ τοῦ παρενθέτου ἱστοῦ, ἀναπτυχθεισῶν τῇ ἐπιμιξίᾳ μετὰ πασχόντων φυματίωσιν ἢ φθίσιν γονέων ἢ συγγενῶν καὶ προκαλεσασῶν ἐξ ἐλαχίστων ἀφορμῶν τὴν τυροειδῆ ἐκφύλισιν τῶν ἀδένων, τὴν δευτεροπαθῆ εἰσδυσιν τῆς τυροειδοῦς ταύτης μάζης ἐντὸς τοῦ λεμφικοῦ καὶ αἱματοφόρου συστήματος καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς φυματιώδους φλεγμονῆς τῆς μήνιγγος ταύτης. 2) ἔνεκα φθίσεως χρονίας ἢ κεγχροειδοῦς φυματιώσεως ὀξείας τοῦ πνεύμονος καὶ τῶν βρογχικῶν ἀδένων, ἀναπτυχθεισῶν ὁμοίως τῇ ἐπιμιξίᾳ μετὰ πασχόντων τὴν νόσον ταύτην συγγενῶν ἢ γονέων καὶ προκαλεσασῶν τὴν τυροειδῆ ἐκφύλισιν τῶν ὀργάνων τούτων, τὴν διαβρωσιν τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων αὐτῶν, τὴν δευτεροπαθῆ εἰσδυσιν τῆς τυροειδοῦς μάζης ἢ καὶ σπανίως τὴν πρωτοπαθῆ εἰσδυσιν τῶν βακτηριδίων ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς φυματιώδους φλεγμονῆς ἢ τῆς διηθήσεως τῆς μήνιγγος ταύτης· εἴτι δὲ παρίστανται ὅτε μὲν ἐν ἀρχῇ διὰ τῆς υπεραιμίας τῶν ἀγγείων καὶ τῆς διηθήσεως τῆς ἰνικῆς τοῦ αἵματος μετὰ τῶν λευκῶν σωματίων αὐτοῦ ἐντὸς τῶν περιαγγειωδῶν χώρων τῆς βλακτικῆς καὶ μετὰξὺ τοῦ ὀπτικοῦ χιάσματος, τῆς σχισμῆς τοῦ Σουλβίου, τῆς Οὐαρολείου γεφύρας, τοῦ προμήκου καὶ τῆς παρεγκεφαλίδος μήνιγγος (ἐξιδρώμα πυῶδες) καὶ ἐφεξῆς διὰ τῆς παραγωγῆς κοκκιωμάτων κεγχροειδῶν, συνισταμένων ἐκ τε τῶν πολυπληθῶν πρωτογόνων ἢ ἀδιαφόρων κυτταρίων, τῶν λεμφικῶν σωματίων καὶ τῶν ἐν τῷ κέντρῳ ὀλίγων γιγαντιαίων κυτταρίων καὶ ἀναπτυσσομένων ἐκ τοῦ ἐνδοθηλιδώδους ἱστοῦ τῶν λεμφικῶν ἀγγείων, τῶν παρακολουθούντων τὰς διακλαδώσεις τῆς μεσαίας ἐγκεφαλικῆς ἀρτηρίας καὶ ἰδίως τῆς Σουλβιαίας μέχρι τῆς φλοιώδους καὶ λευκῆς οὐσίας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ ἐπενδύματος τῶν κοιλιῶν αὐτοῦ (ὑδρῶψ τῶν κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου φλεγμονώδης), ὅτε δὲ διὰ μόνης τῆς ἀναελαστήσεως ὥχρων φυματίων κεγχροειδῶν καὶ πολυπληθῶν ἢ μεγαλειτέρων καὶ ὀλιγωτέρων, τῶν κοκκιωμάτων (granulie) τοῦ Empis, ἐπὶ τῆς μήνιγγος καὶ αὐτοῦ ἐνίστε τοῦ ἐγκεφάλου, ἔλαβον τὸ ὄνομα ὑπὸ τῶν γάλλων ἱατρῶν φυματιώδης λεπτομηριγγίτις ἢ φυματιώδης διήθησις καὶ φυματίωσις τῆς μήνιγγος ταύτης.

Οἱ πάσχοντες, καὶ μάλιστα χοιραδῶδεις παῖδες, κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας μέχρι τῶν τριῶν μηνῶν ἀπολλύσι τὴν ὄρεξιν καὶ γίνονται ἀνευ εὐλόγου ἀφορμῆς (πυρετοῦ) ἰσχνότεροι, συνάμα μεταβάλλονται τὸν θυμὸν καὶ καθίστανται μελαγχολικοὶ, ἄθυμοι, σιωπηλοὶ καὶ εὐερέθιστοι, ἔχουσι τὸν ὕπνον τεταραγμένον, κεφαλαλγίαν διαλείπουσαν καὶ ἔμετον τὴν πρωΐαν ἄμα ἐγερθῶσι τῆς κλίνης αὐτῶν (π ρ ὀ δ ρ ο μ α φ α ι ν ὀ μ ε ν α τ ῆ ς ὑ π α ρ χ ο ὕ σ η ς χ ο ι ρ α δ ὶ σ ε ω ς ἡ φ θ ῖ σ ε ω ς τ ὠ ν π ν ε υ μ ὶ ν ω ν). Κατὰ τὰς 2 ἢ 3 ἐποῦσας ἐβδ. καταλαμβάνονται ὑπὸ πυρετοῦ ἀνείμου, παριστῶντος πλείστας ἐπιτάσεις καὶ καταπτώσεις ἐντὸς τῆς ἡμ., ὥστε ὁ σφυγμὸς αὐτῶν ἀπὸ 88 ὑψοῦται μέχρις 100—120 καὶ μετ' ὀλίγας ὥρας καταπίπτει καὶ πάλιν μετὰ μεσημβρίαν ἀνέρχεται καὶ εἴτα μετὰ τὸ μεσονύκτιον καταπίπτει, ἐνῶ ἡ θερμότης αὐξάνει μὲν σταθερῶς μέχρι 38 $\frac{1}{10}$ —39° μετὰ πρωϊνῶν καὶ ἑσπερινῶν ταλαντώσεων οὐδόλως δ' ἀκολουθεῖ τὰς ἀνωμαλίας τοῦ σφυγμοῦ, εἴτα δὲ αἰσθάνονται κεφαλαλγίαν συνεχῇ μετ' ἐπιτάσεων ἀφορήτων, ἔχουσι μεγίστην εὐαισθησίαν τῶν αἰσθητηρίων, ἐπαχθῶς διακείμενοι εἰς τὸ φῶς, στέγνωσιν τῆς κοιλίας καὶ ἔμετον χολωδῶν ὑλῶν, ἐφεξῆς καταλαμβάνονται ὑπὸ συσπάσεων τῶν μυῶν τῶν ἄκρων ἢ τοῦ αὐχένος, καὶ κατέχονται ὑπὸ ὑπνηλίας ἐν τῇ μέσῃ τῆς ὁποίας ἐκβάλλουσι φωνὴν ἀγρίαν καὶ γοερὰν (ὕδρεγκεφαλικήν) (π ε ρ ῖ ο δ ο ς τ ῆ ς τ ο ὕ ἐ γ κ ε φ. ἐ γ ἑ ρ σ ε ω ς ἐ κ τ ῆ ς λ ε π τ ο μ η ν ι γ γ ῖ τ ι δ ο ς). Μετὰ ταῦτα κατὰ τὴν μετεπιούσαν ἐβδομ., ἀφοῦ ἐπέλθῃ βελτίωσις τις καὶ οἱ γονεῖς πληρωθῶσιν ἐλπίδων χρηστῶν, οὗτοι καταλαμβάνονται ὑπὸ σπασμῶν ἐκλαμπτικῶν, ὥστε αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν ἀνωμαλῶς συστέλλονται, ἐπέρχεται στραβισμὸς καὶ διπλωπία, ὁ σφυγμὸς γίνεται βραδύς μέχρις 60 κατὰ 1' καὶ ἡ θερμότης οὐχ' ὑπερτέρα τῆς κατὰ φύσιν (πυρετὸς διακριτικὸς Jaccoud), αἰεῖσπνοαὶ εἰσὶν ἀνώμαλοι καὶ ὁμοιοὶ πρὸς τὰς τοῦ Cheyne-Stokes, εἰ δὲ ἔχουσι παραληρήματα, παρκατεταμένην ὑπνηλίαν, ἀφ' ἧς μετὰ δυσκολίας ἐγείρονται, ἀκράτειαν τῶν οὐρῶν καὶ χαλαροὺς τοὺς προσυσπασθέντας μῦς (π ε ρ ῖ ο δ ο ς τ ῆ ς τ ο ὕ ἐ γ κ ε φ. ἐ γ ἑ ρ σ ε ω ς καὶ ἐ κ λ ὕ σ ε ω ς ἐ κ τ ῆ ς δ ι α δ ο χ ι κ ῆ ς ἀ ν α π τ ὕ ξ ε ω ς τ ῶ ν φ υ μ α π ῖ ω ν καὶ τοῦ ὕδρεγκεφαλίου). Καὶ τέλος οὗτοι κεῖνται κωματώδεις καὶ ἀναισθητοὶ, ἔχοντες τὰς κόρας διεσταλμένας, τὰ βλέφαρα καταπεπτωκότα, τὸν ἕτερον βραχίονα ἢ τὸ ἕτερον σκέλος ἡμιπληγικόν, καὶ, ὀλίγας ὥρας πρὸ τοῦ θανάτου, ὁ σφυγμὸς αὐτῶν γίνεται συχνότατος, ἡ ἀνάπνοη στεναζούσα ἢ βεγγάζουσα, τὸ δέρι μὲν κατὰ βροχὸν ἰδρώτων κολλωδῶν καὶ ψυχρῶν καὶ

οὕτω θνήσκουσι (περί οδός τῆς τοῦ ἐγκεφ. ἐκλύσεως ἐκ τῆς πίεσεως τοῦ ἐγκεφαλίου).

Ἡ φυματιώδης μηνιγγίτις διαγιγνώσκεται ἐκ τῶν προδρόμων φαινομένων, τῆς εἰσβολῆς πυρετοῦ ἀνευ ῥίγους καὶ οὐχὶ ἐντόνου, σφυγμῶν αὐξομενιζομένων ἐντὸς τῆς ἡμέρας καὶ δυσαναλόγων τῆς θερμότητος σταθερῆς οὔσης, συσπάσεων τῶν μυῶν καὶ σπασμῶν ἐκλαμπτικῶν ἐπανερχομένων εἰς μακρὰ διαστήματα, καὶ ἐκ παραληρημάτων μὴ ἀφικνουμένων εἰς παραφροσύνην καὶ μανίαν, ὡς καὶ ἐκ τῆς ὀφθαλμοσκοπικῆς ἐξετάσεως τοῦ βυθοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ, δι' ἧς ὁράται ὀρώδης περὶ τὴν θηλὴν διήθησις, κισσώδης ἀνεύρυνσις τῶν φλεβῶν τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς καὶ ἐνίοτε αἱμορραγίαι αὐτοῦ (Bouchut). Διακρίνεται δὲ τοῦ ἀπ. τοῦ ὑδρεγκεφάλου μετὰ τῇρ ὀστρακίαν ἀναπτυσσομένου, διότι κατ' αὐτὸν οἱ ἔμετοι ἐλλείπουσι καὶ ἡ στέρνωσις τῆς κοιλίας οὐ παρατηρεῖται, ὑπάρχει λεύκωμα εἰς τὰ οὖρα καὶ ἐνίοτε ἀνὰ σάρκα οἶδμα· τῆς παχυμηνιγγίτιδος τῆς ἐσωτερικῆς καὶ αἱμορραγικῆς, διότι εἰς αὐτὴν ἐλλείπει ὁ ἀνέσιμος πυρετός, ἡ στέρνωσις τῆς κοιλίας, οἱ ἔμετοι καὶ ἡ νόσος καταλαμβάνει μικροτέρους 1—3 ἐτῶν παῖδας.

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης ὁ ἰατρὸς ὀφείλει πρὸ παντὸς νὰ συμβουλεύσῃ πρὸς προφύλαξιν τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἀβροφυῶν παίδων ἀπὸ τῶν πασχόντων γονέων ἢ συγγενῶν καὶ εἰ δυνατόν τὴν διαμονὴν αὐτῶν τοῦλάχιστον ἐν καιρῷ θέρους εἰς ἐπαύλεις εὐαέρους καὶ δροσερὰς, μὴ κοινωनोंντων μετ' αὐτῶν ἢ μετὰ πασχουσῶν τροφῶν καὶ παιδαγωγῶν, τὴν ἀγαθωτέραν θρέψιν διὰ καταλλήλου τῆς ἡλικίας αὐτῶν τροφῆς καὶ διὰ γάλακτος, τὴν ἀρμοδίαν ἀσκήσιν τοῦ σώματος διὰ τῶν ἐν ὑπαίθρῳ περιπάτων καὶ παιγνίων, τὴν ἐλάττωσιν τῆς ἀσκήσεως τοῦ πνεύματος, τὸ ἔλαιον τοῦ ὀνίσκου καὶ τὰς σκευασίας τῆς κίνης, τὸν ἰωδιούχον σίδηρον ὡς καὶ τὰ ψυχρὰ λουτρὰ ἵνα μὴ ἐπενεργήσῃ ἡ λοίμωξις ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ καὶ παρασταθῇ ἡ νόσος αὕτη, κατὰ τῆς ὁποίας οὐδὲν μέχρι τοῦδε εἰδικὸν μέσον ἐγένετο γνωστόν. Ἐὰν ὁμως ἀνεπτύχῃ ἡ μηνιγγίτις οὗτος παραινεῖ κατὰ τὴν περίοδον τῶν προδρόμων φαινομένων, τὰ μέχρι τοῦδε γνωστὰ ἀντισηπτικὰ μέσα ἥτοι τὸ ἔλαιον τοῦ ὀνίσκου μετὰ τοῦ σωσιπρέατος κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Beaumetz καὶ τὸ ἐσπέρας ἐν κοχλίσριον τοῦ σεραπίου τοῦ ὑποθειώδους νάτρου κατὰ Bielt ἢ τοῦ μονοθειώδους νάτρου κατὰ Crosnier ἢ καὶ τὴν παγκρεατίνην μετὰ κίνινης, τὸ φαινικὸν ὀξύ μετὰ τοῦ ἰτεϊνικοῦ νάτρου· κατὰ δὲ τὴν περίοδον τῆς ἐγέρσεως καὶ τὴν μικτὴν παραινεῖ τὴν κατὰ τῆς μηνιγγίτιδος θεραπείαν δι' ἥττον δραστηρίων μέσων, ἥτοι τὰ ψυχρὰ

τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα (καὶ οὐχὶ τὰς τοπικὰς ἀφαιμαξίσεις), τὰ ἐλαφρὰ ἀλατοῦχα καθάρσια (καὶ οὐχὶ τὰ δραστικά), τὸν καλομέλανα εἰς μικρὰς δόσεις, τὰ ἐκδόρια ἐπὶ τῶν βραχιόνων καὶ αὐτὰς τὰς ἐπιτριβὰς τῆς κεφαλῆς δι' ἁλαιοῶν ἐξ ἐμετικῆς τρογῆς τοῦ Autenrieth ἢ τοῦ κροτάνειου ἐλαίου (καὶ οὐχὶ τὰς μάζας), καὶ κατὰ Niemeyer τὴν παρεταμένην χρῆσιν τοῦ ἰωδιούχου κάλεως ἢ τὴν κόνιν τοῦ Röser· συμπτωματικῶς δὲ τὴν χλωριάλην ἢ τὸ βρωμιούχον κάλι πρὸς πρᾶξιν τῆς ἐγέρσεως καὶ ἐλάττωσιν τῶν συσπάσεων· καὶ μετὰ τὴν κατάπαυσιν τῶν φαινομένων τούτων ἀναγράφει ἐν ἀρχῇ τὴν τονωτικὴν θεραπείαν καὶ δίκαιαν καὶ εἶτα τὴν ἀντισηπτικὴν θεραπείαν ὡς ἀνωτέρω· κατὰ δὲ τὴν περίοδον τῆς ἐκλύσεως παρέχει τὰ ἐγχύματα τοῦ δωρονίκου καὶ τὴν καφουράν (συντ. 456-7), τὸν οἶνον καὶ τὸν ζωμόν.

458 Rp. Ol. jecor asel. unc. i.	459 Rp. Syrup. ferr. jodat. unc. ii.
Kal. bicarbon. dr. ii.	D. κατὰ κοχλ. μικρά
Ol. calam. aromat. gtt. iii.	460 Rp. Vin. chin. ferrug. unc. ii.
Syrup. cort. aur. unc. i. D.	D. κατὰ κοχλ. μεγάλη
461 Rp. Creosoti puriss. dr. $\frac{1}{2}$	462 Rp. Creosoti puriss dr. $\frac{1}{2}$
Ol. jecor asel. unc. v.	Alcohol. et Syrup. aa. unc. ii.
Aq. meliss dr. ii D. κοχλ.	Vin. rubr. gen. unc. vi. D.
463 Rp Creosot. par dr. i:	464 Rp. Syr. hyposulph natr. unc. vi.
Extr. chin. dr. ii.	D. κοχλ. μέγα πρὸ τοῦ θπνου
Chinin. sulphur. dr. $\frac{1}{3}$	465 Rp. Syr. monosulph. sod. unc. vi.
f. Pilul. N ^o 60 D. 4 πρωτ.	D. κοχλ. μέγα τὴν ἡμ.
466 Rp. Magnes. citric. unc. i.	467 Rp. Calomelan gr. ii.
Solv. in Aq. font. unc. iv.	Sacch. alb. scr. i.
Syrup. simpl. unc. i.	m. f. pulv. N ^o viii.
D. κοχλ. μέγα κατὰ δίωρον	D. κατὰ δίωρον.
468 Rp. Tartar. stib. dr. i	469 Rp. Ol. croton. gtt. ii.
Axung suill dr. iii	Tart. stibiat.
m. D. (Autenrieth).	Axung. porc. aa. dr. i. D.
470 Rp. Kal. jodat. dr. i. solv. in	471 Rp. Calomel. Fol. digit. aa. gr. viii
Aq. font. unc. iii.	Jod. pur gr. i. Sacc. dr. iv.
Syrup. simpl. unc. i. D.	f. pulv. xvi. D. 4 κατὰ 3ωρ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΓΚΕΦΑΛΟΥ ΜΕΤΑ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΑΛΛΟΙΩΣΕΩΝ.

Εἰς τὰ νοσήματα ταῦτα κατατάσσουσιν ἐκ μὲν τῶν διαφορῶν τῆς κυκλοφορίας τὴν ὑπεραιμία, τὴν ἰσχαμία καὶ ἀραιμία, τὴν αἰμορραγία καὶ τὴν θρόμβωσιν καὶ ἐμβολὴν τῶν ἀγγείων τοῦ ἐγκεφάλου.

ἐκ τῶν ἀλλοιώσεων τῆς θρέψεως τὴν *μηνιγγοεγκεφαλίτιδα* ὡς ὀξείαν καὶ διάχυτον τῆς φαΐδος καὶ τὴν *ἐγκεφαλίτιδα* ἢ *μαλάκυσιν* ὡς ὀξείαν καὶ κατὰ ἐστίας πυητικὴν φλεγμονὴν τῆς λευκῆς οὐσίας τοῦ ἐγκεφαλοῦ, τὴν *περιεγκεφαλίτιδα* ἢ *προϊοῦσαν παράλυσιν* τῶν γρεγοβλαδῶν, ἢ *ἐγκεφαλίτιδα* *παρένθετον* τῆς φαΐδος οὐσίας καὶ τὴν *σκληρῶσιν* κατὰ πλάκας τοῦ νευρογλοιοῦ τοῦ τοῦ τῆς λευκῆς οὐσίας τοῦτον· ἐκ τῶν ἀνωμαλιῶν τῆς διαπλάσεως τὴν *ἀτροφίαν* καὶ *ὑπερτροφίαν* καὶ τοὺς *ὄγκους* αὐτοῦ· καὶ ἐκ τῶν μεταβολῶν τοῦ περιεχομένου τὸν *ὕδροκέφαλον* *συγγερῇ* ἢ *ἐπίκτητον* καὶ τὰ *παράσιτα*.

1. Ὑπεραιμίας τοῦ ἐγκεφάλου.

Ἡ αὐξήσις τῆς εἰσροῆς τοῦ αἵματος ἐντὸς τῶν ἀρτηριακῶν ἀγγείων τοῦ ἐγκεφάλου, ἔνεκα ἡϋζημένης πιέσεως ἢ ἡλαττωμένης ἀντιστάσεως (ἐ ν ε ρ γ η τ ι κ α ῖ), καὶ ἢ κώλυνσις τῆς ἐκροῆς αὐτοῦ ἀπὸ τῶν φλεβικῶν ἀγγείων τοῦ ὀργάνου τούτου, ἔνεκα ἡϋζημένης ἀντιστάσεως ἢ ἡλαττωμένης πιέσεως (π α θ η τ ι κ α ῖ), αἱ παραγόμεναι ὅτε μὲν συνεπιᾶ τῆς πιέσεως τῶν κλάδων τῆς κοιλιακῆς ἀορτῆς ἐξ ἀφθόνων γευμάτων, παρενθέτου φλεγμονῆς τῶν νεφρῶν, παρατεταμένης στεγνώσεως τῆς κοιλίας, δυσκόλων τοκετῶν, ἀποτόμου παύσεως τῆς ἐμμήνου ῥοῆς ἢ αἰμορροῦδιακῆς ῥύσεως (π α ρ α π λ ε υ ρ ο ῖ), ὅτε δὲ συνεπιᾶ τῆς ἀμέσου δράσεως ἐπὶ τῶν λείων μυϊκῶν ἰνῶν τῶν ἀγγείων τοῦ ἐγκεφάλου διὰ τοῦ ὑπερμέτρου ψύχους ἢ ῥίγους κατὰ τὰ βαρέα λοιμώδη νοσ., τὰς ψυχρολυσίας ἢ διὰ τοῦ ἀφθόνου οἰνοπνεύματος ἢ τοῦ νιτρώδους ἀμυλικοῦ αἰθέρος (οὐχὶ δὲ τοῦ ὀπίου καὶ τῶν ναρκωτικῶν) (χ α λ α ρ ω τ ι κ α ῖ). ἄλλοτε δὲ συνεπιᾶ *κωλύματος* περὶ τὴν ἐκροὴν τοῦ φλεβικοῦ αἵματος ἐξ ἐξογκώσεως τοῦ θυροειδοῦς καὶ τῶν λεμφικῶν τοῦ τραχήλου ἀδένων, ὄγκων τοῦ μεσοθωρακίου ἢ ἀνευρυσμάτων τῆς ἀορτῆς, ἀνεπαρκείας τῆς τριγλώχινος καὶ διγλώχινος βαλβίδος ἢ στενώσεως τῶν στομιῶν, ἐκτεταμένων πλευριτικῶν ἐξιδρωμάτων ἢ ἰσχυροῦ κοκκίτιδος βηχὸς κτλ. (μ η χ α ν ι κ α ῖ), ὡς καὶ συνεπιᾶ τῆς ἀνεπαρκοῦς ἐκ τῶν ὕπαιθρον δι-
τάμεως ἐκ σειριάσεως (εἰληπληγίας, θερμοπληγίας), ὀξέων πυρετικῶν ἢ χρονίων συντηκόντων νοσ. καὶ ἀθρηματωδῶν ἐκφυλίσεων τῶν ἀγγείων (ἀ σ θ ε ν ι κ α ῖ), ἔλαβον τὸ ὄνομα *ὑπεραιμίας*.

Οἱ πάσχοντες ὅτε μὲν αἰσθάνονται κεφαλαλγίαν ἰσχυράν, αὐξάνουσαν κατὰ τὴν κατὰκλινιν τῆς κεφαλῆς, ἔχουσι μεγίστην εὐαίσθησιν τῶν αἰσθητηρίων, μὴ ἀνεχόμενοι μηδὲ ψόφων μηδὲ φωτὸς λαμπροῦ, ὑπέρμετρον ἔγερσιν τοῦ ἐγκεφάλου, μὴ δυνάμενοι νὰ ἐργασθῶσι πνευμα-

τικῶς καὶ μένοντες ἄγρυπνοι, εἴτα σκοτοδινιῶσιν, ἔχουσι ναυτίαν καὶ ἔμετον, σφυγμὸν βραδύν, πλήρη καὶ σκληρὸν, σφύξεις τῶν κερωτιδῶν ἰσχυρὰς δίκην σφύρας πληττούσης, πρόσωπον κατέρυθρον καὶ ὀφθαλμούς ἐνειμένους καὶ τέλος μετὰ τινος ὥρας ἢ ἡμέρ. ἐπανέρχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν (**ὑπεραιμ. ἐγκεφ. διάχυτος καὶ ἐλαφρὰ ἢ κεφαλαία τῶν ἑλλ. ἱατρῶν**). Ἄλλοτε δὲ, οἱ μὲν ἐνήλικες βασανιζόμενοι κατὰ τὸν πυρετὸν τῶν ὀξέων λοιμωδῶν νόσων ἢ μετὰ τὴν κατάχρησιν τοῦ οἶνοπνεύματος ὑπὸ ἰσχυρᾶς κεφαλκαλγίας, ἐμβοῶν τῶν ὧτων, φωτοφοβίας καὶ ἀγρυπνίας, αἰφνης καταλαμβάνονται ἐν καιρῷ νυκτός ὑπὸ μεγίστης τῶν φρενῶν ταραχῆς καὶ πῇ μὲν λαλῶσιν ἀσυνάρτητα (παρὰ φροσύνη ἐξ ὑπεραιμίας τῶν αἰσθητικῶν κέντρων ἢ παρὰ φρ. ἐξ ἀντιλήψεως ἀπατηλῆς αἰσθήσεως ἢ παρὰ αἰσθήσεως), πῇ δὲ καταβαίνουσιν ἐσπευσμένως τῆς κλίνης, κραυγάζουσι καὶ πράττουσι πολλὰ παράδοξα περὶ μιᾶς φεβρίας ἢ πλειόνων ἰδεῶν (παρὰ φροσύνη ἐξ ὑπεραιμίας τοῦ νοητικοῦ ἢ παρὰ φρ. ἐκ καταλήψεως πεπλομένης νοήσεως) καὶ εἴτα τῶν φαινομένων τούτων ἐπιτεινομένων πίπτουσιν εἰς νάρκην σωματικὴν καὶ νοητικὴν, καὶ εἰς κῶμα (**ὑπεραιμ. ἐγκεφ. διάχυτος βαρεῖα καὶ μανιακὴ τῶν ἐνηλίκων**). οἱ πρεσβύτεροι, βασανιζόμενοι καὶ οὗτοι μετὰ βαρεῖα λοιμωδῆ νοσ. ὑπὸ κεφαλκαλγίας, μυρμηκιάσεως καὶ αἰμωδίας τῶν ἄκρων, καταλαμβάνονται τὴν νύκτα μετὰ τὸν πρῶτον ὕπνον ἐκ ταραχῆς τῶν φρενῶν καὶ τότε ἐγείρονται καὶ ἀγνοοῦντες ἢ λησμονοῦντες τοῦ εὐρίσκονται πῇ μὲν παραλαλοῦσι καὶ μορμύρουσιν ἀσυνάρτητα, πῇ δὲ ἀνατρέπουσι τὴν κλίνην, συσσωρεύουσι τὰ ἐνδύματα αὐτῶν, ζητοῦσιν ἀλλότρια (παρὰ φρ. ἐξ ὑπεραιμ. τοῦ βουλητικοῦ ἢ παρὰ φρ. ἐκ καταλήψεως πεπλομένης βουλήσεως), τὴν ἐπιούσαν κεκηκότες καὶ δύσθυμοι ἐκφέρουσι λόγους ἀσυναρτήτους (παρὰ φρ. ἐξ ὑπεραιμ. δευτεροπαθοῦς τῶν αἰσθητικῶν κέντρων ἢ παρὰ φρ. ἐκ καταλήψεως ἀπατηλῆς αἰσθήσεως καὶ παρὰ αἰσθήσεως δευτεροπαθοῦς) καὶ οὕτω βαθμηδὸν ἐπανέρχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν (**ὑπερ. ἐγκεφ. διάχυτος βαρεῖα καὶ μανιακὴ τῶν γερόντων**). οἱ παῖδες παθόντες τὸν κακοήθη πυρετὸν ἔχουσιν ἀνήσυχον ὕπνον, τρίζοντες τοὺς ὀδόντας καὶ τρομάζοντες ὑπὸ ἐνυπνίων φοβερῶν, τὴν πρωτὴν ἔμετον, ἀξιασημείωτον συστολὴν τῆς κόρης καὶ συσπάσεις μυῶν τινῶν πῇ μὲν τετανικάς, πῇ δὲ κλονικάς, εἴτα ἀνχισθητοῦσι, περιρρέονται ἰδρώτι, ἔχουσι κοιλίαν με-

τεωρηκυῖαν, ἀναπνοὴν δύσκολον καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν ῥέει ἀφρός, ἐφεξῆς ἐπέρχεται αὐτοῖς σύντονος ἄνεσις, μεθ' ἣν ἄρχεται νέος παροξυσμός (ὑπεραιμ. ἐγκεφ. διάχυτος θαρεῖα καὶ ἐπιληψοειδῆς τῶν παίδων). Ἄλλοτε τέλος οὗτοι μετὰ κοπιώδη γεύματα αἵφνης ἢ καὶ ἀφοῦ ἐπὶ βραχὺν χρόνον ἡσθάνθησαν τὰ πρόδρομα φαινόμενα τῆς κεφαλαλγίας, σκοτοδινίας, μυρμηκιάσεως καὶ νωθρότητος τῶν μελῶν, ἐννοοῦσιν ὅτι τὸ αἷμα αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς τὴν κεφαλὴν, ἀχλύουσι καὶ πίπτουσι κατὰ γῆς αἰμόπληκτοι (coup de sang), ἔχοντες μέλη κεχαλωμένα, γυνῶσιν ἐκλείπουσαν, κενώσεις ἀκουσίας καὶ ἀναπνοὴν βραγυχώδη· καὶ τότε σπανίως θνήσκουσιν ἕνεκα διαπιδύσεως τοῦ ὁρροῦ τοῦ αἵματος καὶ πίσεως τοῦ προμήκου (ὁ ρ ρ ὠ δ η ς ἀ π ο π λ η ξ ι α τ ὶ ν ἀ ρ χ α ι ο τ ῆ ρ ω ν) ἢ ἕνεκα προὑπαρχούσης ὑλικῆς τῆς καρδίας βλάβης, ἀλλὰ συνήθως ἐπανέρχονται εἰς ἑαυτοὺς μετ' ὀλίγας ὥρας μὴ ὑπολειπομένης ἡμιπληγίας (πρὸς διάκρισιν τῆς αἰμορραγίας) (ὑπεραιμία ἐγκεφάλου διάχυτος ἀποπληκτώδης).

Αἱ ὑπεραιμῖαι τοῦ ἐγκεφάλου εἰ μὲν εἰσιν ἐλαφραὶ διακρίνονται τῆς ισχαιμίας τοῦ ἐγκεφάλου, διότι τὸ πρόσωπον ἐστὶν ἐρυθρόν καὶ οὐχὶ ὠχρὸν, αἱ καρωτίδες σφύζουσιν ἰσχυρῶς καὶ οὐδὲν παρέχουσι φύσημα καὶ οἱ ἄρρωστοι αἰσθάνονται ἰσχυροτέραν τὴν κεφαλαλγίαν κατακλίνοντες τὴν κεφαλὴν· εἰ δὲ εἰσὶ βαρεῖαι διακρίνονται τῶν φλεγμονῶν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ μάλιστα τῶν μηνίγγων, διότι ἡ θερμότης τοῦ σώματος ἐστὶ κατὰ φύσιν καὶ οὐχὶ ὑψηλή, τὰ φαινόμενα εἰδὶ διάχυτα καὶ παρέρχονται ταχέως καὶ οὐχὶ ἐκ περιωρισμένης βλάβης καταλειπούσης ὑλικῆς βλάβας τῶν διερχομένων ἐκεῖθεν νεύρων· τῆς ἐπιληψίας, διότι ἐλλείπει ἡ ἐπιληπτικὴ αὐρα, οἱ καθολικοὶ σπασμοὶ οὐδέποτε προκαλοῦσι τὰ δῆγματα τῆς γλώσσης· καὶ τοῦ τρόμου τῶν οἰνοποτῶν, διότι ὁ τρόμος τῶν χειλέων καὶ τῶν χειρῶν ἐλλείπει καὶ παρατηρεῖται ἐπὶ τούτου μόνον· εἰ δὲ εἰσιν ἀποπληκτώδεις, διακρίνονται τῶν αἰμορραγιῶν καὶ ἐμβολῶν, διότι τὰ συμπτώματα παρέρχονται ταχέως καὶ ἀνευ ἑτερομεροῦς παραλύσεως ἐπὶ μακρὸν χρόνον διαρκούσης.

Κατὰ τῶν ἐνεργητικῶν ὑπεραιμιῶν τῶν μ. ἐν ἐλ. φρ. ὡν, ἐὰν ὦσι παράπλευροι καὶ προέρχονται ἐκ στεγνώσεως τῆς κοιλίας ἢ ἐξογκώσεως τοῦ ἥπατος, ὁ ἱατρὸς ἀναγράφει ἐπὶ ὀξείων τὰ ἀλατοῦχα καθάρσια καὶ τὰ ἐξ ὕδατος καὶ ὄξους κλύσματα, ἐπὶ χρονίων τὰ δι' ἀλόης καὶ ἱαλῶπης καταπότια ἢ τὰ ὕδατα τοῦ Pullnau, Janos ἢ τὰ μεταλλικὰ ὕδατα τοῦ Marienbad, Kissingen· ὅταν προκαλῶνται ἐκ δυσκόλων τοκετῶν ἢ ὑπερμέτρων σωματικῶν κόπων, οὗτος παραγγέλλ-

λει τὴν ὀριζόντειον κατὰ κλίσιν μετ' ἀναρρόπου κεφαλῆς, τὰ διὰ ψυχροῦ ὕδατος μετ' ὕδους ἐπιθέματα τῆς κεφαλῆς καὶ τὰ ὑπόξεινα ποτὰ ὕταν τέλος συμβαίνουσιν ἐκ παύσεως τῆς ἐμμήνου ῥοῆς ἢ αἱμορροϊδικῆς ῥύσεως, οὗτος συμβουλεύει βδέλλας κατὰ τὴν ἔδραν, σιναπίσματα ἐπὶ τῶν ἄκρων καὶ ἐνίοτε ἐλαφρὰ ἑλκτοῦχα καθάρσια ὡς καὶ τὰ ἐμμηναγωγὰ μετὰ τῶν σιδηρῶν· ἐὰν ὦσι χλαρωτικοὶ καὶ παράγωνται ἐκ καταχρήσεως τῶν οἰνοπνευμάτων ἢ ἐκ τοῦ ῥίγους τῶν πυρετῶν ὁ ἱατρὸς συνιστᾷ τὰ διὰ ψυχροῦ ἢ παγολύτου ὕδατος ἐπιθέματα τῆς κεφαλῆς, τὰ διὰ θερμοῦ ὕδατος μετὰ σινάπεως ποδύλουτρα (καὶ οὐχὶ τὰ ἐκ παγολύτου ὕδατος κατὰ Niemeyer) καὶ ἐν ἀνάγκῃ τὴν χλωριάλην ὡς ὑπνωτικὸν ἢ τὸ βρωμιούχον κἄλι ὡς συστολικόν τῶν ἀγγείων.

472 Rp. Magnes. citr. eff. unc. $1\frac{1}{2}$	473 Rp. Alōes socotr.
Solv. in Aq. fontan. unc. iv	Resin. jalap aa. gr. xx.
Aq. flor. aurant.	Extr. rhei dr. $\frac{1}{2}$.
Syrup. simpl. aa. unc. i. D.	f. pilul. N ^o xx. D. 2 τὸ ἑσπ.
474 Rp. Ammon. mur. ferrug.	475 Rp. Ferr. oxyd. sacch. dr. i.
Extr. rhei aa. dr. i.	Alōes socotr.
Alōes socotr. gr. xv.	Croc. orient. aa. gr. xv.
f. pilul. N ^o 30 D. 2 ἡμ.	f. pilul. N ^o 30 D. ἡμ.

Τῶν δὲ βαρειῶν καὶ ἀποπληκτικῶν, ἐὰν ὦσι παρά-
πλευροι καὶ παράγωνται ἐξ ἀφθόνων γευμάτων, ὁ ἱατρὸς παραγγέλλει τὰ
ὑδραγωγὰ καθάρσια, ὡς τὸ σύνθετον Βιενναῖον ὕδωρ ἢ τὸν καλομέλα-
να, τὰ καθαρτικὰ διὰ θεικῆς μαγνησίας κλύσματα, τὰ σιναπίσματα
καὶ αὐτὴν τὴν γενικὴν ἢ τὴν διὰ βδέλλων ἐπὶ τῆς ἔδρας τοπικὴν ἀφκι-
μαξίν· ὅταν προέρχωνται ἐκ παρενθέτου φλεγμονῆς τῶν νεφρῶν οὗτος
συμβουλεύει ἐπὶ ἐξησθενήμενων τὰ ἐγγύματα τῶν στιγμάτων τοῦ ἀ-
ραβοσίτου μετὰ ὀξικοῦ κἄλεως καὶ τὸ ὑπὸ Hammond συσταίνόμενον
βρωμιούχον κἄλι ἢ νάτρον εἰς μεγάλας δόσεις ἢ τὴν χλωριάλην σπα-
σμῶν ὑπαρχόντων, ἐπὶ εὐρώστων τὰ δραστικὰ καθάρσια ἐκ χολοκυνθί-
δων καὶ ἰαλάπης· ὅταν προκαλῶνται ἐκ δυσκόλων τοκετῶν καὶ παρί-
στανται διὰ τῆς ἐπιλοχείου μανίας οὗτος παραινεῖ τὴν χλωριάλην, ἄλ-
λοτε τὸ βρωμιούχον κἄλι ἢ νάτρον καὶ ἐνίοτε τὸ ὀξειδίου τοῦ ψευδαρ-
γύρου· ὅταν συμβαίνουσιν ἐκ τῆς παύσεως τῆς ἐμμήνου ῥοῆς μὴ ὑπαρ-
χούσης ἐγκυμοσύνης οὐδὲ τῆς κλιμακτικῆς διακοπῆς, οὗτος συνιστᾷ
ταῦτά καὶ ἐπὶ τῶν ἐλαφρῶν ἐκτεθέντα· ἐὰν ὦσι χλαρωτικοὶ κατὰ τὴν
πορείαν βαρέων πυρετικῶν νόσων οὗτος συνιστᾷ τὰ ψυχρὰ τῆς κεφαλῆς
ἐπιθέματα, ὅσάκις οἱ παραφρονοῦντες ἐπιτρέπωσιν αὐτά, τὸ βρωμιούχον
κἄλι (οὐχὶ καὶ τὸν καλομέλανα μετὰ ὀπίου, διότι τὴν ἄπιν εἰς μικρὰς δό-

σεις αὐξάνει τὴν ἔγερσιν καὶ εἰς μεγάλας προκαλεῖ τὴν ἐκλυσιν) καὶ ἐν ἀνάγκῃ τὰ ἐκδόρια ἐπὶ τῶν βραχιόνων.

- 476 Rp. Aq. laxativ. Vien. unc. v. 477 Rp. Magnes. sulphur. unc. ii.
Syrup. simpl. unc. i. D. Solv. in Aq. unc. vi. D. κλύσμα
478 Rp. Chloral. hydrat. dr. i. 479 Rp. Bromur. potass. dr. ii.
Solv. in Muc. gum. ar. unc. ii. Solv. in Aq. unc. iii.
Syrup. unc. i. D. κατὰ κοιλ. Syrup. unc. i. D. 2-3 τὴν ἡμ.
480 Rp. Extr. colocynth. gr. vi. 481 Rp. Zinc. acet. gr. vi.
» rhei dr. i. Solv. in Mucc. gum. ar. unc. v.
Alöes socotr. gr. xv. Syrup. simpl. unc. i.
f. pilul. N° 30 D. 2 ἡμ. D. κοιλ. καθ' ὥραν
482 Rp. Alöes et gum. gutt. aa. dr. $\frac{1}{2}$ 483 Rp. Alöes et gum. gutt. aa. dr. $\frac{1}{2}$
Ol. volat. anis. gtt. iii. Gum. ammon. dr. ii.
Mel. q. s. f. pilul. 30 Mel. q. s. f. pilul. 60
D. 2-4 ἡμ. (Anderson) D. 2-6 ἡμ. (Bontius).

Κατὰ τῶν παθητικῶν ὑπεραιμιῶν τῶν ἐλαφρῶν οἰκιδήποτε καὶ ἂν ὦσιν ὁ ἱατρὸς συνιστᾷ τὰ σιναπίσματα (καὶ οὐχὶ τὰ ἐκδόρια ἢ τὰ ψυχρὰ τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα ὡς βλαβερά) τὰ καθαρτικὰ κλύσματα ἢ τὸ ὑπὸ Jaccoud συσταίνόμενον Eau-de-vie Allemande δηλ. σύνθετον βάμμα τῆς ἱαλάπης κατὰ κοιλίαν· τῶν βαρειῶν δὲν ὥστ' μηχανικαὶ καὶ παράγωνται ἐκ πιέσεως τῶν σφαγιτῶν ἐπὶ τικτομένων, οὗτος συμβουλεύει τοὺς διὰ ψυχροῦ ὕδατος ῥαντισμοὺς, τὰς ἐπιτριβὰς τοῦ θώρακος, τὴν ἀποκοπὴν τοῦ ὀμφαλίου λώρου πρὸς ἀφαιρέσιν ὀλίγου αἵματος καὶ αὐτὴν τὴν ἐμφύσησιν ἀέρος ἐντὸς τοῦ στόματος διὰ σωλήνος· ἐπὶ ἐνηλίκων τὰ σιναπίσματα, τὰς μικρὰς καὶ ἐπανειλημμένας διὰ ἐδελλῶν ἐπὶ τῶν μαστοειδῶν ἀποφύσεων ἀφαιμάξεις καὶ τὸ σύνθετον βάμμα τῆς ἱαλάπης· ὅταν προέρχωνται ἐκ βλαβῶν τῆς καρδίας καὶ τοῦ σφυγμοῦ πλήρους ὄντος, οὗτος παραινεῖ τὰς ἐπανειλημμένας διὰ ἐδελλῶν ἀφαιμάξεις καὶ τὸ βρωμιούχον κάλι, τοῦ σφυγμοῦ νηματοειδοῦς γινομένου τ' ἀναληπτικὰ (αἰθέρια, οἶνον) καὶ τὰ τωνατικά· ὅταν συμβαίνωσιν ἐκ βλαβῶν τῶν ἀναπνευστ. ὀργάνων, οὗτος ἀναγράφει τὸ χρυσίζον στίμμι ἢ τὸ πολύγαλα μὴ ὑπάρχοντος πυρετοῦ, ἄλλως τὴν χλωρίδα· δὲν ὡς ἀσθετικά καὶ προέρχωνται ἐκ σειριάζσεως οὗτος συνιστᾷ τὰς ἐπιτριβὰς, τὰ ψυχρὰ τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα, τὰ καθαρτικὰ κλύσματα καὶ τ' ἀναληπτικὰ.

Σὺν τούτοις παραινεῖ τὴν μετ' ἀναρρόπου κεφαλῆς κατάκλισιν ἐπὶ στρωμνῆς ξηρᾶς μετὰ προσκεφαλαίων ἐκ χόρτου ἢ τριχῶν (καὶ οὐχὶ μαλλοῦ ἢ πτελῶν), τὴν σωματικὴν καὶ πνευματικὴν ἡρεμίαν, διὰ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ φωτὸς καὶ τῆς παύσεως τῶν ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ταῖς ὁδοῖς κρύ-

των, τὴν αὐστηρὰν δίκαιαν, διὰ τῆς παύσεως τῶν ζωϊκῶν καὶ ἀμυλού-
χων τροφῶν, τοῦ οἶνοπνεύματος, καπνοῦ, τείου καὶ καφέ, τὴν ἀποφυ-
γὴν τῶν ἐγερμάτων, διὰ τῆς ἀποχῆς τῶν παρατεταμένων ἀναγνώσεων
καὶ τῆς ἐγκρατείας ἀφροδισίων ὁρμῶν.

2. Ἰσχαιμία καὶ ἀναιμία τοῦ ἐγκεφάλου.

Ἡ ἐλάττωσις τῆς εἰσροῆς τοῦ αἵματος ἐντὸς τῶν ἀρτηριακῶν ἀγ-
γείων αὐτοῦ ἔνεκα ἡϋξημένης πίεσεως καὶ ἡλαττωμένης ἀντιστάσεως
(ἐν ἐρ γ η τ ι κ α ι) καὶ ἡ κώλυνσις τῆς ἐκροῆς αὐτοῦ ἔνεκα ἡλαττωμένης
πίεσεως καὶ ἡϋξημένης ἀντιστάσεως (π α θ η τ ι κ α ι), αἱ παραγόμεναι
ὁτὲ μὲν ἐξ ἀφθόνων αἱμορραγιῶν, κενότητος τοῦ στομάχου ἐπὶ γυναι-
κῶν ἐξησθημένων, ταχέος τοκετοῦ, ταχείας ἐκροῆς τοῦ ὕγρου μετὰ
τὴν παρακέντησιν τοῦ ἀσπίτου, προώρου ἐγέρσεως τῶν ἀναρρωνδύντων
μετὰ βαρέα πυρετικὰ νοσ. (το ν ι κ α ι) ὁτὲ δὲ ἐξ ἀμέσου δράσεως ἐπὶ τῶν
λείων μυϊκῶν ἰνῶν τῶν τοίχων τούτων διὰ τῆς ἐρυσιβάθους θρίζης καὶ
ἐργοτινίης, τῆς θειϊκῆς κινήσης καὶ δακτυλίτιδος, τῆς νικοτιανίης, τοῦ
βρωμιούχου κάλεως καὶ ὀξειδίου τοῦ ψευδαργύρου, ὥς καὶ διὰ τῆς θέας
χαίνοντος κρημοῦ, χειρουργικῶν ἐργαλείων, αἰσθήσεως παντὸς πόνου
καὶ ἀπκιμῆσεως, καὶ τῶν ναητικῶν παθῶν τοῦ φόβου, τῆς ὀργῆς κτλ.
(σ π α σ μ ω δ ι κ α ι). Ἄλλοτε δὲ ἐκ τῆς πίεσεως τῶν προσαγωγῶν ἀγ-
γείων ἐκτὸς καὶ ἐντὸς τῆς τοῦ κρανίου κοιλότητος ὑπὸ ἐξιδρωμάτων,
ἐξαγγισμάτων, οἰδημάτων, ὄγκων (μ η χ α ν ι κ α ι) ἢ ἐκ βλαβῶν τῆς
καρδίας καὶ τῶν ἀγγείων μειούντων τὸ ἐξακοντιζόμενον αἷμα (ἀ σ θ ε-
ν ι κ α ι), ἔλαβεν τὸ ὄνομα *ισχαιμία*. Σὺν τούτοις καὶ ἡ ἐλάττωσις τοῦ
ποσοῦ τοῦ ὅλου αἵματος τοῦ σώματος (ὁ λ ι γ α ι μ ί α χ ρ ο ν ί α ἢ
ἀ ν α ι μ ί α) ἢ τοῦ ὀλικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐρυθρῶν σωματίων αὐτοῦ, ἐχόν-
των τὸ τοσοῦτον χρήσιμον πρὸς τὴν λειτουργίαν τοῦ ἐγκεφάλου ὀξυγό-
νον (λ ε υ κ ο κ υ τ τ α ρ α ι μ ί α ἢ λ ε υ χ α ι μ ί α χ ρ ο ν ί α), προ-
καλουμένη ἐκ τῆς ὑπερμέτρου καταναλώσεως τῶν χυμῶν τοῦ σώματος
(γαλακτος, σπέρματος, λευκώματος πύου) (σ υ ν τ η κ τ ι κ ῇ colliqua-
tive) ἢ ἐκ τῆς ἀνεπαρκούς παραλαβῆς τῶν χρησίμων πρὸς θρέψιν οὐσιῶν
τῇ ἐνδείᾳ ὥς καὶ τῇ ἀνεπαρκεί πέψει καὶ ἀφομοιώσει αὐτῶν (ἐξ α ν τ λ η-
τ ι κ ῇ inanitive) ἢ ἐξ ἀμφοτέρων κατὰ τὰ βαρέα πυρετικὰ νοσήματα
(μ α ρ α σ μ ῶ δ η ς), ἐκλήθη *ἀναιμία*.

Οἱ πάσχοντες ὁτὲ μὲν νέοι πίπτουσι λειπάθυμοι καὶ ἐὰν μὴ ἀρθῇ τὸ
αἷτιον ἐπέρχεται αὐτοῖς ἡ δὴ λεγομένη συκοπὴ δηλ. ἀπώλεια τῆς νοή-
σεως καὶ αἰσθήσεως, σπασμοί, διαστολὴ τῆς συνεσταλμένης κόρης, ῥέγ-

χουσα αναπνοή και ὁ θάνατος (**ισχαιμία ἐγκεφ. ἐνεργητική ὁξεία**). ὅτε δὲ γέροντες καταλαμβάνονται ὑπὸ σκοτοδινίας και ταχέως ἐπανερχονται εἰς ἑαυτούς, εἴτα ἀφοῦ ὑποφέρωσι ταύτην πλειστάκις αἰφνης ὠχρίῳσι, λαλοῦντες διγῶσι, καθήμενοι κλίνουσι τὴν κεφαλὴν ἀποτόμως και πᾶντα ἐπανερχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν (ἐξ ἀθροωμάτων δὲ ἐκφυλίσσεως τῶν ἀγγείων) ἢ ἔχουσιν ἀνυπερβλητον τάσιν πρὸς ὕπνον (ἐκ στενίσεως τοῦ ἀορτικοῦ στομίου τῆς καρδίας) και μετὰ μακρὸν χρόνον πίπτουσιν εἰς λειποθυμίαν και οὕτω τελευτῶσιν (**ισχ. ἐγκεφ. παθητική χρονία**). Ἄλλοτε πῆ μὲν παῖδες ἐκθετοὶ και ἐξηντλημένοι εἰσὶν ἀνήσυχτοι και δύστροποι, εἴτα γίνονται ἀπαθεῖς, ἀναίσθητοι και κωμικῶδεις (**ἀναιμία ἐγκεφ. ἐξαντλητική χρονία τῶν παιδῶν ἢ ὑδρεγκεφαλοειδὲς τοῦ Hall**). πῆ δὲ ἐνήλικες και καταβεβλημένοι, και μάλιστα γυναικες, αἰσθάνονται κεφαλαλγίαν ἰσχυράν και ἔμμονον κατὰ τὸ μέτωπον ἢ ἰνίον, μὴ ἀνεχόμενοι μηδὲ φωτὸς λαμπροῦ μηδὲ κρότων σφοδρῶν, βασανίζονται ὑπὸ σκοτοδινίας και ἱλιγγος, ναυτίας και ἐμέτου εἰς πᾶσαν κίνησιν τῆς κεφαλῆς ἢ ἐγερσιν τῆς κλίνης, ἔχουσιν ἀνικανότητα πρὸς πᾶσαν νοσητικὴν ἐργασίαν και παλμούς ἰσχυροὺς (φαινόμενα τῆς εὐεγέρτου και εὐερεθίστου ἐξασθενήσεως τοῦ ἐγκεφάλου, τῆς καρδίας), εἴτα πίπτουσι κατὰ πᾶσαν στιγμὴν εἰς λειποθυμίαν (**ἀναιμία ἐγκεφ. συντητική χρονία τῶν ἐνηλίκων**) και πῆ ἀναρρωνύοντες παριστῶσι τὰ φαινόμενα τῆς ἐξ ἐξαντλήσεως παραφροσύνης, δηλ. εἰσὶν ἄπνοι και εὐερέθιστοι, ἔχουσι παραισθήσεις τῆς ὁράσεως ἢ ἀκοῆς, παραλαλοῦσι και μετὰ τινος ὥρας ἐπανερχονται (**ἀναιμία ἐγκεφάλου μαρασμώδης χρονία τῶν ἀναρρωνούντων**).

Κατὰ τῶν ἰσχαιμιῶν ὁξείας ἢ χρονίως βαίνουσιν ἐὰν οἱ ἄρρωστοὶ κεῖνται λειπόμενοι ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει 1) τὴν ὀριζόντιον κατάκλισιν διὰ τῆς ἀφαιρέσεως τῶν προσκεφαλαίων και τῆς λύσεως τῶν ἐνδυμάτων, ὅπως φέρηται εἰς τὸν ἐγκέφαλον μικρὸν ποσὸν αἵματος· 2) τὸν ἐρεθισμὸν τῶν αἰσθητηρίων μέσων διὰ τῶν ὁσφραντηρίων (ὄξους, καιομένων τριχῶν και τῶν ἀτμῶν τῆς ἀμμωνίας μετὰ προσοχῆς), τῶν βαντισμῶν τοῦ προσώπου ψυχρῶ ὕδατι, τῶν ξηρῶν ἐπιτριβῶν και αὐτοῦ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ κατὰ Hassse· 3) τὴν παροχὴν τῶν ἐγερτικῶν ὁσάκις οἱ πάσχοντες καταπίνωσι δηλ. τὸν αἰθέρα ἐν ἀρωματικοῖς ὕδασιν ἢ τὸν οἶνον κατὰ κοχλιάριον· 4) τὴν ἄρσιν τῶν αἰτίων διὰ τῶν αἰμοστατικῶν χειρίσεων και τούτων ἀποτυγχάνουσιν τὴν μετὰγγισιν τοῦ αἵματος. Ἐὰν δὲ συνήλθον ἀναγράφει τὰ τονωτικὰ φάρμακα, τὴν θρεπτικὴν τροφήν και τοὺς ὑγιεινοὺς κανόνας.

Κατὰ τῶν ἀναιμιῶν τῶν χρονίως βαίνουσῶν ἐπὶ παιδῶν συνιστᾷ τὰ ἐγερτικὰ (μόσχον, αἰθέρα, οἶνον) καὶ τὰ στυπτικὰ κατὰ τῆς διαρροίας, ἔτι δὲ τὸ γάλα μετὰ τιτανίου ὕδατος, καὶ τὸ ὠμὸν κρέας καλῶς κοπανισμένον καὶ μετὰ σακχαροῦ ἢ γλυκίσματος μεμιγμένον· ἐπὶ ἐνηλίκων ἀναγράφει τὴν γουαράνην δίκην ἐγγύματος ἢ κόνεως ἢ τὸ βαρὺ ἐγγύμα τοῦ καφέ καὶ τὴν ἐπιούσαν πρωϊαν τὴν ναρδικὴν κινίνην, εἴτα δὲ τὰ τονωτικὰ καὶ μάλιστα τὸν θεϊκὸν σίδηρον ἐπὶ γυναικῶν, τὸν κιτρικόν, γαλακτικόν ἢ ἀνθρακικόν μετὰ κίνης καὶ ἐκχυλίσματος ἐμετικῶν καρύων ἐπὶ ἀνδρῶν, ὡς καὶ τὴν τονωτικὴν δίαιτάν καὶ τὴν ἄρσιν τῶν αἰτίων· ἐπὶ ἀναρρωνούντων κατὰ τῆς παραφροσύνης τὴν χλωριόλην καὶ τὰ πλανητικὰ σιναπίσματα (Andral), κατὰ τῆς νόσου τὰ ἐγερτικὰ (οἶνον γενναῖον), τὰ τονωτικὰ φάρμακα καὶ μάλιστα τὸ βάμμα τοῦ Bestuscheff ἐν σακχαρούχῳ ὕδατι καὶ τὴν θρεπτικὴν τροφήν, ἀπαγορεύων τὴν πρόωρον ἔγερσιν.

484. Rp. Mucil. gum. arab.

Vin. rubr. aa. unc. ii.

Extr. chin. Tinct. mos. aa. dr. i. 486 Rp. Chinin. valerian. gr. xii.

Syrup. gummos. unc. i.

D. κατὰ κοχλ. (Delionx)

485 Rp. Guarana dr. i.

f. pulv. N^o iii. D.

Syrup. simpl. q. s.

f. pilul. N^o iii. D.

3. Αἱμορραγίαι τοῦ ἐγκεφάλου (κεραυνοβόλος ἢ ἀποπληκτική, βαρεῖα ἢ ἀποπληκτ. καὶ ἡμιπληγική, ἐλαφρά ἢ ἡμιπληγική καὶ ἐνίοτε ἡμιαναισθητική).

Ἡ ῥῆξις τῶν ἀγγείων τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἡ καταθέσις τοῦ ἐξαγγισθέντος αἵματος ἐντὸς αὐτοῦ ἐκλήθη αἱμορραγία τοῦ ἐγκεφάλου. Αὕτη παράγεται ὅτε μὲν σπασμὸς ἐκ τῶν κεγχροειδῶν ἀνευρυσμάτων (ληκηθοειδοῦς ἐκτάσεως ampullare Ektasie κατὰ Virchow), ἀναπτυσσομένων ἕνεκα περιαρτηρίτιδος, ἥτις ἐπέρχεται ἐκ τῆς κακῆς ἔξεως τοῦ κατακλίνεσθαι μετὰ τὸ γεῦμα καὶ μάλιστα ἀφρονον, τοῦ καταχρᾶσθαι τᾷ οἶνοπνευματώδη ποτᾷ ὡς καὶ ἐκ πάσης ἄλλης ἀφορμῆς ἐπενεγκούσης τὴν συχνὴν ὑπεραιμίαν τῶν ἀγγείων τούτων καὶ τὴν ἐπὶ μακρὸν χρόνον προστριβὴν τοῦ ἐξωτερικοῦ χιτῶνος αὐτῶν, καὶ προκαλεῖ τὴν ὑπερπλαστίαν τοῦ ἱστοῦ τούτου, τὴν κατὰστροφὴν τοῦ μεσαίου μυικοῦ χιτῶνος, ὡς καὶ τὴν ῥῆξιν τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τὴν ἀποδαρτικὴν εὐρύσιν τοῦ ἐξωτερικοῦ τούτου χιτῶνος δίκην κέγχρων (Charcot), ὅτε δὲ σπασμὸς ἐκ τῆς ἀθηρωματώδους ἐκφυλίσεως τούτων ἀναπτυσσομένης ἕνεκα ἐνδοαρτηρίτιδος, ἥτις ἐπέρχεται ἐκ τῆς καταχρήσεως τῶν οἶνοπνευμάτων κατὰ

τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν καὶ προκαλεῖ τὴν θραυρότητα τῶν τοίχων καὶ τὴν μικροτέραν ἀντίστασιν αὐτῶν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν πίεσιν τοῦ αἵματος (Rokitansky) (**αὐτόματος**). Ἡ δὲ αἱμορραγία αὕτη τελεῖται· 1) σπανίως ἐκ τῶν κλάδων τῆς προσθίας ἢ ὀπισθίας ἐγκεφαλικῆς ἀρτηρίας, τῶν διασπειρομένων ἐπὶ τοῦ κερκώδους ἢ ἐντὸς τῶν κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου ὑπάρχοντος πυρήνος τοῦ ῥαβδωτοῦ σώματος (noyau caudé ou intra-ventriculaire) ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῶν ὀπτικῶν θαλάμων, ἐξ ὧν τὸ ἐξαγγιζόμενον ἄφθονον αἷμα κατὰκλύζει τὰς πλαγίας κοιλάς τοῦ ἐγκεφάλου καὶ προκαλεῖ τὴν τε αἰφνίδιον καὶ δυσκόλως αἰρομένην ἀπώλειαν τῆς γνῶσεως, αἰσθήσεως καὶ ἐκουσίας κινήσεως, καὶ τοὺς ἐπιληπτοειδεῖς σπασμούς, τὰς πρόωρους συνολκὰς τῶν παραλελυμένων μυῶν, τὴν αὐξησιν τῆς θερμότητος, τὸ κῶμα καὶ μετὰ ὥρας ἢ ἡμ. σχεδὸν πάντοτε τὸν θάνατον, εἰ μὴ συγχέεται πρὸς τὴν ἀποπληκτώδη ὑπεραιμίαν (**αἱμορρ. κεραυνοβόλος ἢ ἀποπληκτικὴ μετὰ κατακλύσεως αἵματος ἐντὸς τῶν κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου**). 2) συνήθως ἐκ τῶν προσθίων κλάδων τῆς κεντρικῆς Συμβιαίας ἀρτηρίας (lenticulo-striées), τῶν διασπειρομένων ἐπὶ τοῦ φακωδούς ἢ ἐκτὸς τῶν κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου ὑπάρχοντος πυρήνος τοῦ ῥαβδωτοῦ σώματος (noyau lenticulaire ou extra-ventriculaire) καὶ ἐντὸς τῶν προσθίων δερμάτων τῆς ἐσωτερικῆς θήκης ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ προσθίου στεφάνου τοῦ Πείλου, ἐξ ὧν τὸ ἐξαγγιζόμενον ἄφθονον αἷμα κατατίθεται ἐντὸς τῆς ἐσωτερικῆς θήκης ἢ τοῦ προσθίου στεφάνου, κατασυντρίβει τὰ ἐκεῖθεν διερχόμενα κινητικὰ νεῦρα καὶ προκαλεῖ τὴν τε αἰφνίδιον καὶ εὐκόλως αἰρομένην ἀπώλειαν τῆς γνῶσεως, αἰσθήσεως καὶ ἐκουσίας κινήσεως καὶ τὴν μόνιμον ἡμιπληγίαν τελεῖαν τοῦ ἀντιθέτου ἡμιμορίου, ὡς καὶ δευτεροπαθῶς τὰς ὑψικίτερον ἐπερχόμενας συνολκὰς τῶν παραλελυμένων μυῶν, τὸν κατὰ πᾶσαν κίνησιν παροληρούμενον τρόμον ἡμιχορείαν ἢ ἀθέτως τῶν παραλελυμένων ἄκρων καὶ ἐνίοτε τὴν ἀτροφίαν τούτων, ἔνεκα τῆς βαθμυδὸν ἀναπτυσσομένης κατιούσης σκληρύνσεως τοῦ νευρογλοιώδους ἰστοῦ τῆς ἐκτεινομένης ἐπὶ τὴν γέφυραν, τὸν προμήκη μυελὸν μέχρι τῶν προσθίων κερῶν τοῦ νωτιαίου μυελοῦ (**αἱμορρ. βαρεῖα ἢ ἀποπληκτικὴ καὶ ἡμιπληγικὴ μετὰ καταστροφῆς τῶν προσθίων δερμάτων τῆς ἐσωτερικῆς θήκης ἢ τοῦ προσθίου στεφάνου τοῦ Πείλου**). 3) συνήθως ἐκ τῶν προσθίων τούτων κλάδων τῆς κεντρικῆς Συμβιαίας ἀρτηρίας, (lenticulo-striées), τῶν διασπειρομένων ἐπὶ τῆς

έσωτερ. έπιφανείας τοῦ φακοειδοῦς ἢ ἐκτός τῶν κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφ. ὑ-
πάρχοντος πυρήνος τοῦ ῥαβδωτοῦ σώματος (ἐκτός τῆς ἐσωτερικῆς θή-
κης) ὡς καί ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ (ἐκτός τῆς ἐξωτερι-
κῆς θήκης, τῆς κειμένης μεταξύ τοῦτου καί τοῦ προτειχίσματος), ἐξ ὧν
τὸ ἐξαγγιζόμενον αἷμα ὀλίγον τὸ πλεον κατατίθεται μεταξύ τῆς ἐσω-
τερ. ἢ μεταξύ τῆς ἐξωτερικῆς θήκης καί τοῦ ῥαβδωτοῦ σώματος, προ-
καλεῖ μικροτάτην θλίψιν τῶν τῆν ἐσωτερ. ἢ ἐξωτερ. θήκην διατρεχόν-
των κινητικῶν νέρων καί παροδικήν ἡμιπληγίαν ἀνευ ἀποπληκτικῶν
φαινομένων καί ἀνευ τῶν δευτεροπαθῶς συμβαινουσῶν ὁψιῶν συνολικῶν
τῶν παραλελυμένων ἄκρων (αἰμορρ. ἐλαφρὰ ἢ ἡμιπληγικὴ μετὰ
βλάβης τῶν ῥαβδωτῶν καί ἐκτός τῶν κοιλιῶν ὑπαρχόντων
σωμάτων τοῦ ἐγκεφ.)· 4) σπανιώτερον ἐκ τῶν ὀπισθίων
κλάδων τῆς κεντρικῆς Συμβιαίας ἀρτηρίας (len-
ticulo-optique), τῶν διασπειρομένων ἐπὶ τῶν ὀπισθίων δερμάτων τῆς
ἐσωτερικῆς θήκης, ἐξ ὧν τὸ ἐξαγγιζόμενον αἷμα ἦταν ἀφθονον τὸ πλε-
ον κατατίθεται ἐκεῖ, προκαλεῖ τὴν καταστροφὴν τῶν διερχομένων αἰ-
σθητικῶν νέρων καί παρίσταται διὰ τῆς ἀτελοῦς ἢ τελείας ἡμιαναι-
σθησίας (αἰμορρ. ἐλαφρὰ ἢ ἡμιαναισθητικὴ μετὰ καταστρο-
φῆς τῶν ὀπισθίων δερμάτων τῆς ἐσωτ. θήκης τοῦ ἐγκεφάλου).

Οἱ πάσχοντες ὅτε μὲν ἐκδηλοῦσιν ἐπὶ τινας μῆνας πρόδρομα φαινό-
μενα (κεφαλαλγίαν καί σκοτοδινίαν, ἐνίοτε διπλωπίαν καί ἐμβοὰς τῶν
ὥτων, συνήθως αἰμωδίαν τῶν ἄκρων καί κόπωσιν τοῦ σώματος, ὥστε
ἀπεχθάνονται τοὺς μακροὺς περιπάτους, ὡς καί ἀμνησίαν καί κόπωσιν
τοῦ πνεύματος, ὥστε ἀδυνατοῦσι νὰ γράψωσιν ἐπιστολὴν) καταληπτὰ
γινόμενα εἰς τοὺς δίδοντας προσοχὴν ἐπὶ τῶν ἐν αὐταῖς τελουμένων καί
ἐνίοτε εἰς τὸν ἱατρὸν ἐπισκοποῦντα διὰ τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου τὸν βυθὸν
τοῦ ὀφθαλμοῦ καί προσερχόμενα ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῶν κεγγροειδῶν ἀ-
νευρυσμάτων καί τῆς δι' αὐτῶν πιέσεως τοῦ ἐγκεφάλου, ἄλλοτε δ' οὐ
καί αἶφνης πίπτουσι ἀπὸ πλῆκτοι (πρὸς διάκρισιν τῆς αὐθιγενοῦς καί
ἐπὶ ἡλυδὸς θρομβώσεως, καθ' ἣν οἱ πάσχοντες ἐξαγγέλλουσι σταθερῶς ὡς
πρόδρομα φαινόμενα τὰ ἐκ τῆς βλάβης τοῦ ἐγκεφ. ἀλλ' ἢ ἀποπληξία
γίνεται βαθμηδὸν τελεία καί πρὸς διάκρισιν τῆς δι' ἑτερογενῶν σωμά-
των ἐμβολῆς, καθ' ἣν οἱ πάσχοντες ἐξαγγέλλουσιν ὡς πρόδρομα φαι-
νόμενα τὰ ἐκ τῆς βλάβης τῆς καρδίας (δύσπνοιαν, παλμοὺς) καί ἢ ἀπο-
πληξία εἶναι αἰφνης τελεία). Μετὰ ταῦτα κατὰ μέν τινες κεραι-
νοβόλοισι μὲν οὐτοι, συνήθως ἐν καιρῷ φθινοπωρ. πρώτης ἢ ἐ-
σπέρας, αἰφνης αἰσθάνονται πόνον καί παρευθὺς πίπτουσι κεραυνόπλη-

κται ἄνευ γνώσεως, αἰσθήσεως καὶ ἐκουσίας ἢ κατ'ἀντανάκλασιν κινήσεως καὶ ἔχουσιν ἀναπνοὴν ἐπιπολαίαν, δύσκολον ἢ ῥεγχώδη, σφυγμοὺς βραδεῖς καὶ πλήρεις ἢ μικροὺς, πρόσωπον κατέρυθρον ἢ κυανωτικόν, κόρην διεσταλμένην καὶ εὐαίσθητον ἢ ἀναίσθητον, ἄμφω τ'ἄκρα καὶ τοὺς σφυγκτῆρας εἰς πλήρη χαλάρωσιν, θερμότητα καταπεπτωκυῖαν καὶ οὕτω μετ'ὀλίγας ὥρας θνήσκουσι (μὴ διακρινομένης τῆς αἱμορραγίας ταύτης ἀπὸ τῆς λεπτομηνιγγαίας περὶ τὸν προμήκη)· ἢ μετὰ μίαν ἡμ. δεικνύσι τὰ τῆς φλογιστικῆς ἀντιδράσεως φαινόμενα, δηλ. ἔχουσι τὴν κόρην συνεσταλμένην καὶ ἀναίσθητον (εἰ μὴ ἐπῆλθε βλάβη τοῦ χιάσματος, τετρακλόου, γονατώδους σώματος), τὰ κεχαλαρωμένα ἄκρα συνεσπασμένα (ἐκ τῆς κατακλύσεως αἵματος ἐντὸς τῶν κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου), τὴν θερμότητα ἡϋξημένην μέχρις 40—41°, τὸν σφυγμὸν συχνότερον καὶ τὴν κατάποσιν δύσκολον (ἐκ παραλύσεως τοῦ προμήκου) καὶ μετὰ 1-2 ἡμ. λήγουσι τὸν βίον (πρὸς διάκρισιν τῆς ἀποπληκτώδους ὑπεραιμίας καθ'ἣν ταῦτα ἐλλείπουσι καὶ οἱ ἄρρωστοι παχέως ἐπανέρχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἄνευ ἡμιπληγίας). Κατὰ τὴν βαρεῖαν ἀποπληκτικὴν καὶ ἡμιπληγικὴν μορφήν οὗτοι πίπτουσιν ὁμοίως ἀπόπληκτοι, ἀλλὰ μετ'ὀλίγας ὥρας ἐπανέρχονται εἰς ἑαυτοὺς καὶ ἔχουσι τὴν ἡμιπληγίαν τοῦ ἀντιθέτου ἡμιμορίου ἥτοι τὸ πρόσωπον παραλελυμένον κατὰ τὸ ἡμιμόριον τοῦτο, (καὶ σπανίως κατὰ τὸ αὐτὸ εἰ μὴ ἐπῆλθε βλάβη τῆς γεφύρας καὶ τοῦ προμήκου), τὸν ὀφθαλμὸν παρεκκλίνοντα πρὸς τὸ μὴ παραλελυμένον ἡμιμόριον, τὴν γωνίαν τοῦ στόματος ὅταν γελῶσιν ὑψουμένην πλειότερον πρὸς τὸ ἡμιμόριον τοῦτο, τὴν γλῶσσαν ἐξερχομένην μετὰ δυσκολίας καὶ παρεκκλίνουσαν πρὸς τὸ ἡμιμόριον τοῦτο, τὴν ἀναπνοὴν δύσκολον καὶ ἀνώμαλον, τὸν σφυγμὸν πλήρη καὶ συχνὸν, τὴν κατάποσιν δυνατὴν, τὴν θερμότητα ἡϋξημένην κατὰ τὸ παραλελυμένον ἡμιμόριον καὶ τὰ ἄκρα παραλελυμένα κατὰ τὸ ἡμιμόριον τοῦτο, μὴ τελοῦντα τὴν ἐκουσίαν κίνησιν καὶ σπανίως ἀναίσθητα (οὐχὶ δὲ παραλελυμένα καὶ κατὰ πᾶν δύο ἡμιμόρια (παραπληγία) εἰ μὴ ἐπῆλθε διπλῇ αἱμορραγία ἢ βλάβῃ τῆς γεφύρας καὶ τοῦ προμήκου)· σὺν τούτοις οὗτοι ἔχουσι ζάλην, μνήμην συγκεχυμένην, γνῶσιν ἀμβλείαν καὶ λαλίαν δύσκολον μετὰ τὴν πρώτην ἐβδ. ὅτε μὲν ταῦτα παρέρχονται καὶ οὐκ ὑπολείπεται αὐτοῖς εἰμὴ ἡ ἡμιπληγία τῶν ἄκρων, ὅτε δὲ τῇ ἐπανάδῳ νέας αἱμορραγίας ταῦτα γίνονται ἐντονώτερα καὶ κτείνουσιν αὐτόν, ὅτε τέλος τῇ ἀναπτύξει τῆς ἐγκεφαλίτιδος ταῦτα ποικίλονται διὰ νέων φαινομένων τῆς κεφαλαλγίας, τοῦ πυρετοῦ, τῶν παραληρημάτων καὶ τῆς ἀϋπνίας καὶ διὰ τοῦ παραπλεύρου οἰδήματος

κτείνουσι πάλιν αὐτόν. Οἱ ὑπολειφθέντες κατὰ τὸν 2-4 μῆνα εἴτε ἐπανερχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν καὶ ἔχουσι μόνον δύσκολον τὴν κίνησιν τῆς χειρὸς καὶ εὐκολωτέραν τὴν κίνησιν τοῦ ποδὸς, σύροντες τὸν παραλελυμένον πόδα κατὰ τὴν βᾶδισιν εἴτε φέρουσι τὴν ὀπίαν προδευτικήν καὶ διαρκῆ σύσπασιν τῶν καμπτήρων μυῶν τῶν δακτύλων τῶν ἄνω καὶ εἴτα τῶν κατωτέρων, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν κινήσεώς τινος διὰ τῆς ὑγιоῦς χειρὸς, εἴτα τὸν τρόπον ἢ τὴν χορείαν καὶ ἀθλήτωσιν αὐτῶν κατὰ πᾶσαν κίνησιν καὶ ἐνίοτε τὴν ἀτροφίαν τῶν μυῶν τῶν ἄκρων τούτων καὶ οὕτω διάγουσι τὸν βίον ἀνίκανοι ὄντες νὰ ποιῶσι χρῆσιν τοῦ παραλελυμένου ἡμιμορίου. Κατὰ τὴν ἐλαφρὰν ἡμιπληγικὴν καὶ ἐνίοτε ἡμιαναισθητικὴν μορφήν οὗτοι ἄνευ ἀποπληκτικοῦ παροξυσμοῦ ὅτε μὲν συνήθως ἐγείρονται τὴν πρωίαν καὶ ἔχουσι ζάλην, παρακολουθουμένην ὑπὸ τῆς παραλύσεως μυῶν τινῶν τοῦ ἡμιμορίου τοῦ προσώπου, (τοῦ βλεφάρου, τοῦ ὑψωτήρος τῆς γωνίας τοῦ στόματος κτλ.) καὶ σπανίως τῶν ἄκρων καὶ μετ'ὀλίγας ἡμέρας ἐπανερχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν, εἰ καὶ ἐπαπειλοῦνται ὑπὸ τῆς ῥήξεως ἐτέρων κεγχροειδῶν ἀνευρυσμάτων καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς κεραυνοβόλου ἢ βαρείας μορφῆς· ὅτε δὲ σπανίως ἐν καιρῷ τῆς ἡμέρας ἔχουσι ζάλην καὶ παραλύσιν μυῶν τινῶν τοῦ ἡμιμορίου ὡς καὶ ἀναισθησίαν τοῦ παραλελυμένου ἡμιμορίου, σπανίως τελείαν, ἐκτεινομένην ἐπὶ τοῦ δέρματος τῶν βλεννογόνων ὑμένων καὶ τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων, καὶ συνήθως ἀτελῆ, περιωρισμένην ἐπὶ μόνου τοῦ δέρματος καὶ παρισταμένην ὡς ἀναλγησίαν ἢ θερμοαναισθησίαν, φαινόμενα ἅπερ μετὰ τινὰς ἡμέρας παύουσι καὶ οἱ ἄρρωστοι ἐπανερχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν.

Πρὸ τῆς αἱμορραγίας τοῦ ἐγκεφάλου ὁ ἰατρὸς ὀφείλει, καὶ ἂν μὴ ἐρωτηθῇ, νὰ συμβουλευθῇ πάντας, καὶ κατὰ πλεῖστον λόγον τοὺς πολυσάρχκους καὶ πληθωρικοὺς τοὺς τὴν ἀποπληκτικὴν κατασκευὴν ἔχοντας, ὡσάκις οὗτοι οὐδόλως τηρῶσι τοὺς ὑγιεινοὺς κανόνας καὶ φόβος ἢ μὴ ἀναπτυχθῶσι τὰ κεγχροειδῆ ἀνευρύσματα τῶν ἀγγείων τοῦ ἐγκεφάλου, τὴν ἀποφυγὴν τῶν δυσπέπτων καὶ ἀφθόνων τροφῶν, τὴν παῦσιν τῆς κακῆς ἐξέως τοῦ κατακλίνεσθαι μετὰ πᾶν γεῦμα καὶ μάλιστα ἀφθονον, ὅπερ βραδείαν ποιεῖ τὴν ἐν τῷ στομάχῳ πέψιν τῶν τροφῶν τούτων, τὴν λύσιν τῆς κοιλίας ἐπὶ τῇ καθ' ἑξίν ἢ μὴ στεγνότητι αὐτῆς, τὴν ἀλλαγὴν τοῦ καθεστηκότος βίου διὰ τῶν καθ' ἑκάστην τελουμένων μακρῶν περιπτύτων καὶ τὴν ἀποχὴν τῆς καταχρήσεως τῶν οἶνοπνευματωδῶν ποτῶν πρὸς τὴν ἄρσιν τῶν ἐπανειλημμένων ἐνεργητικῶν (παραπλεύρων ἢ χαλαρωτικῶν) ὑπεραιμιῶν τῶν ἀγγείων τοῦ ἐγκεφάλου, τῶν

προκαλούσων τὴν προστριβὴν τοῦ ἐξωτερ. χιτῶνος αὐτῶν καὶ τὴν περικαρτηρίτιδα τούτων, διότι ἐὰν τὰ κεγχροειδῆ ταῦτα ἀνευρύσματα ἀνεπτυχθῶσιν ἐπὶ τῶν ἀγγείων τοσοῦτον ἀδροφυοῦς καὶ τοσοῦτον ἀξίου λόγου ὀργάνου ἢ ζωῇ τοῦ κάμνοντός ἐστι προβληματική. Ἐὰν ὅμως τὰ ἀνευρύσματα ταῦτα ἀνεπτύχθησαν καὶ ἐξηγγέλθησαν διὰ τῶν προδρόμων φαινομένων τῆς αἱμορραγίας ἢ καὶ ἐπιβεβαιώθησαν διὰ τῆς ὀφθαλμοσκοπικῆς παρατηρήσεως, οὗτος παραινεῖ τὴν μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας ἐκτέλεσιν τῶν ἄνω ῥηθέντων καὶ τὴν ἀποφυγὴν τῶν ὑπερμέτρων σωματικῶν κόπων ἢ πρὸς βῆχρα καὶ ἔμετον ἀγώνων ἢ ἀφροδισίων καταχρήσεων καὶ αὐτῶν τῶν πνευματικῶν παθῶν τῆς ὀργῆς καὶ τῆς λύπης, τὴν παῦσιν τῆς καταχρήσεως πάντων τῶν διεγερτικῶν ποτῶν ὡς τοῦ καφέ καὶ τείου, τὴν πρόληψιν τῆς αἰφνιδίου διακοπῆς τῆς ἐμμήνου ροῆς ἢ αἱμορροϊδικῆς ῥύσεως, καὶ ἐν ἀνάγκῃ κατὰ πάσαν πρῶϊαν τὰς διὰ ψυχροῦ ὕδατος τελουμένας ἐπιβροχὰς τῆς κεφαλῆς (οὐχὶ δὲ τὰς ψυχρὰς καταιονήσεις, τὰς διὰ σινδόνης ἐπιβροχὰς καὶ τὰ ψυχρὰ λουτρὰ πικρὰς τοῦ σώματος), τὴν ἐπανειλημμένην χρῆσιν τῶν ὑδάτων τοῦ Janos καὶ τὰς σικύας κατὰ τὸν αὐχένα πρὸς ἄρσιν τῶν δυναμένων νὰ προκαλέσωσι τὴν ῥῆξιν τῶν ἀνευρυσμάτων τούτων ὑπεραιμιῶν, ὡς καὶ τὸ ἰωδιούχον κάλι εἰς μεγάλας δόσεις μετὰ κίνεας ἢ γάλακτος πρὸς ἐλάττωσιν τῆς περικαρτηρίτιδος καὶ τοῦ μεγέθους τῶν ἀνευρυσμάτων.

Ἐὰν δὲ παρεσθῇ ἡ αἱμορραγία τοῦ ἐγκεφάλου κατὰ μέν τ η ς κ ε ρ α υ ν ο β ὀ λ ο υ ἢ β α ρ ε ῖ α ς μ ο ρ φ ῆ ς ἐπὶ ἀτόμου εὐρώστου, ἔχοντος μάλιστα τὸ πρόσωπον κατέρυθρον, τοὺς ἐπιπεφυκότας ἐνεμμένους, τὸν σφυγμὸν πλήρη καὶ σκληρὸν, τὴν ὥσιν τῆς καρδίας ἰσχυρὰν, ὁ ἱατρὸς τελεῖ ἀμέσως καὶ ἐν ἀκαρεὶ ἀφαίμαξιν ὅσον 10—12 οὔγγ. (ἢ τὴν δοκιμαστικὴν ἀφαίμαξιν κατὰ Grisolle, ἣν ἐπαναλαμβάνει ἢ ἐπεμηνύει ἀναλόγως τῆς ἀνάγκης) καὶ εἴτα κατακλίνει αὐτόν, ἀφαίρει τὰ περισφιγγόντα ἱμάτια καὶ παραγγέλλει τὰ ἐρεθίσματα τοῦ δέρματος, τὰ κλύσματα καὶ τὸν πᾶγον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, διὰ νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ὑπεραιμίαν καὶ πίεσιν τοῦ ἐγκεφάλου, διευκολύνῃ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ ἀρτηριακοῦ αἵματος ἐν αὐτῇ καὶ οὕτω διατηρήσῃ τὴν ἐρεθισιμότητα τούτου πρὸς ἀνθρώπιν τῶν ἐπελθουσῶν αὐτῇ βλαβῶν (καὶ οὐχὶ πρὸς παῦσιν τῆς αἱμορραγίας)· ἐπὶ ἀτόμου ἐξησθενημένου ἢ καὶ ἐπὶ εὐρώστου (καὶ πάσχοντος βλάβην τινὰ τῆς καρδίας καὶ τῶν βαλβίδων αὐτῆς), ἔχοντος τὸ πρόσωπον κυανωτικόν, τὸν σφυγμὸν μικρὸν καὶ νηματωειδῆ, τὴν ὥσιν τῆς καρδίας ἀσθενεστάτην, οὗτος οὐδόλως παραινεῖ τὴν ἀφαίμαξιν (saigner serait une faute κατὰ Jaccoud) ἀλλὰ

συνιστᾷ τὴν ταχεῖαν κατόκλινσιν αὐτοῦ μετὰ κεφαλῆς ἀναρρόπου, τὴν ἀφαίρεσιν πάντων τῶν περὶ τὸν τράχηλον καὶ τὸν θώρακα περισφιγγόντων αὐτὸν ἱματίων, τὰ ἐρεθίσματα τοῦ δέρματος διὰ σιναπισμάτων πολλαπλῶν καὶ κινητικῶν, δι' ἐκδορίων ἐν ἀκαρεὶ τελουμένων τῇ χρήσει ζέοντος ὕδατος ἢ καυστικῆς ἀμμωνίας καὶ διὰ σικυῶν ξηρῶν, πολλῶν, ἐπανειλημμένων ἐπὶ τε τοῦ θώρακος, τῆς κοιλίας καὶ τῶν ἄκρων, ὡς καὶ τὴν κένωσιν τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος διὰ κλύσμάτων ἐκ κεκραμένου ὄξους ἢ ἐκ διαλύσεως θεικῆς μαγνησίας ἢ ἐξ ἐγγύματος σέννης καὶ τὰς κύστες πλήρεις πάγου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πρὸς ἐλάττωσιν ἐπίσης τῆς ὑπεραιμίας καὶ πίεσεως τοῦ ἐγκεφάλου. Μετὰ τινὰς ὥρας, εἰ μὲν ὁ κάμνων οὐκ ἐπανῆλθεν ἐκ τοῦ ἀποπληκτικοῦ παροξυσμοῦ, ἀλλὰ τοῦναντίον δείκνυσιν τὰ φαινόμενα τῆς πίεσεως καὶ παραλύσεως καὶ αὐτοῦ τοῦ προμήκου, ὁ ἱατρὸς συνιστᾷ τὴν αὐτὴν θεραπείαν πρὸς ἀνακούφισιν τῶν περικειμένων συγγενῶν καὶ ἅμα ὑποδεικνύει τὴν ἀλυσιτελῆ καὶ ἄνευ ἐλπίδος ἐνέργειαν τῶν μέσων τούτων πρὸς ἐπαναφορὰν τοῦ πάσχοντος εἰς τὸ κατὰ φύσιν· εἰ δὲ ὁ κάμνων ἐπανῆλθεν καὶ ἤρξατο ν' ἀναγνωρίζῃ τοὺς περικειμένους καὶ νὰ καταπίνῃ, ὁ ἱατρὸς παραγγέλλει τὴν μετρίαν θερμότητα τῆς κλίνης καὶ τοῦ κοιτῶνος, τὴν συχνὴν ἀνανέωσιν τοῦ ἀέρος αὐτοῦ, τὴν ἀπομάκρυνσιν παντὸς θερμῶς καὶ κρύου ἢ πολλοῦ φωτός ἢ πάσης συγκινήσεως, τὴν αὐστηροτάτην διαίταν καὶ τὴν παροχὴν ὑποζείνων ποτῶν· εἴτα ἀναγράφει κατὰ μὲν τὰς πρώτας ἡμέρας ἐπὶ εὐρώστου τὸν καλομέλανα εἰς καθαρτικὰς δόσεις ἄνευ ἢ μετὰ ἱαλάτης, τὸ ὕδωρ τοῦ Janos ἢ τοῦ Pullnau, τὰ καθαρτικὰ ἄλλατα ὡς καὶ τὰ ψυχρὰ διὰ πάγου ἐπιβρέγματα τῆς κεφαλῆς, ἐπὶ ἐξησθενημένου τὸν ζωμὸν μετ' ὀλίγου οἴνου καὶ τὸν καλομέλανα εἰς μετρίας δόσεις, κατὰ δὲ τὰς ἐπιούσας ἡμέρας, ἀναπτυχθείσης τῆς ἐγκεφαλίδος, τὰς ἐδέλλας ἐπὶ τῆς μαστοειδοῦς ἀποφύσεως (ποτὲ μὲν ἀπαξ 6—12 ἐπὶ ἐνεργ. ὑπεραιμιῶν πρὸς ἀποχέτευσιν τοῦ αἵματος, ποτὲ δὲ κατὰ διαλείματα ἐκ 4 ἐπὶ παθητ. ὑπεραιμιῶν πρὸς παροχέτευσιν τοῦ ὑπάρχοντος ἐρεθισμοῦ καὶ ἀποχέτευσιν τοῦ αἵματος) ἢ τὰς αἱματηρὰς σικύας ἐπὶ τοῦ αὐχένος, τὰ ψυχρὰ τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα, τὰς δι' ἄρωματικῶν πνευμάτων ἐπιτριβὰς τοῦ δέρματος καὶ τὸ ἰωδιούχον κάλι ἐν ἐγγύματι δωρονίκου. Μετὰ τὸν τρίτον μῆνα, ὅταν ὁ ἄρρωστος ἡγέρθῃ τῆς κλίνης καὶ μόνῃ ἢ ἡμιπληγίᾳ ὑπελείφθῃ αὐτῇ, ὁ ἱατρὸς παραινεῖ ἐν ἀρχῇ τὴν κεκανονισμένην διαίταν, τὴν λευκὴν κοιλίαν, τὸν ἥρεμον καὶ σῶφρανα βίον, τὰς ἐπιτριβὰς τοῦ δέρματος τῆς χειρὸς καὶ τοῦ ποδὸς δι' ἐρεθιστικῶν ἀλοιφῶν καὶ τὰς ἀσκήσεις αὐτῶν διὰ τοῦ πα-

ριπάρτου καὶ διὰ τῆς ὑψώσεως βαρῶν τῇ παραλελυμένη χειρὶ πρὸς παῦ-
σιν τῆς ὀφείας συσπάσεως τῶν μυῶν τῶν παραλελυμένων ἄκρων· ἐφεξῆς
μετὰ παρέλευσιν ἑξ μηνῶν, ὅταν ὁ ἄρρωστος οὐδὲν πλέον φαινόμενον ἐ-
ρεθισμοῦ τοῦ ἐγκεφάλου ἐξαγγέλλῃ, τὸν παραδιδόνον τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ
ἐνὸς πόλου ἐπὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης τοῦ δὲ ἑτέρου ἐπὶ τοῦ βραχί-
ονος, ἐνίοτε τὰ ἱαματικὰ λουτρά τῶν Bourbone, Bourbon-l'Archan-
bault, Bourbon-Lancy ἐν Γαλλίᾳ, τῶν Wiesbaden, Wildbad ἐν
Γερμανίᾳ, ὅσας οὐχ' ὑπάρχει βλάβη τῆς καρδίας καὶ οὐδέποτε τὰ ἐ-
μετικὰ κάρυα ἢ τὴν στρυγνίνην πρὸς παῦσιν τῆς ὀφείας συσπάσεως καὶ
τῆς ἀτροφίας τῶν παραλελυμένων μυῶν.

487 Rp. Magnes. sulphur. unc. ii. 488 Rp. Calomelan. gr. xx.

Aq. fontan. unc. iv.

Res jalap dr. $\frac{1}{3}$

D. εἰς κλύσμα.

f pulv. N^o x. D.

489 Rp. Kal. jodat dr. i.

490 Rp. Ol. arnic. gtt. iv.

Infus. fl. arnic. (unc. $\frac{1}{2}$) unc. v.

Aeth. acet. unc. $\frac{1}{2}$

Syrup. simpl. unc. i. D.

Kal. jod. dr. i D. κατὰ σταγ.

491 Rp. Veratrin. gr. iv.

492 Rp. Opodeldoc an^o chlorof.

Adipis suill. unc. i. D.

» arnic. fl. i. D.

Κατὰ δὲ τῶν ἐλαφρῶν μορφῶν ὁ ἱατρὸς ἀναγράφει μόνον
τοὺς ὑγιεινοὺς κανόνας πρὸς πρόληψιν τῆς ἐπαπειλούσης τοὺς πά-
σχοντας νέας αἱμορραγίας.

4. Θρόμβωσις καὶ ἐμβολή τῶν ἀγγείων τοῦ ἐγκεφάλου, ἰσχαιμία καὶ μαλάκυνσις περιωρισμένη αὐτοῦ.

Ἡ ἀπόφραξις τῶν ἀγγείων τοῦ ἐγκεφάλου τελεῖται· 1) ὅτε μὲν διὰ
θρόμβου αἵματος, ὅστις παράγεται ἐκ πίεσεως τῶν τοίχων τῶν ἀρτη-
ριακῶν ἀγγείων αὐτοῦ, συνεπεῖα φυματικώσεως καὶ ὄγκων τοῦ ὄργανου
τούτου (θ ρ ό μ β. ἐ κ πί ε σ ε ω ς) ἢ ἐξ ἀθληρωματώδους ἐκφυλίσεως
τῆς ἀορτῆς, ἐπερχομένης συνεπεῖα προβεβηκυίας ἡλικίας, συφίλιδος καὶ
καταχρήσεως τῶν οἶνοπνευματωδῶν ποτῶν (θ ρ ό μ β. ἐ ξ ἀ θ η ρ ω-
μ α τ ῶ δ ο υ ς ἐ κ φ υ λ ί σ ε ω ς), καὶ ὁ ὁποῖος ἐνσφηνοῦται ἐντὸς αὐ-
τῶν ἢ τῶν μικροτέρων τὴν διάμετρον ἀγγείων καὶ προκαλεῖ τὴν **αὐ-
θιγενῇ καὶ ἐπήλυδᾷ θρόμβωσιν τῶν ἀγγείων αὐτοῦ**. 2) ὅτε
δὲ δι' ἑτερογενῶν σωμάτων, ἀπερ παράγονται ἐκ βλαβῶν τῆς καρδίας
καὶ τῶν βελβίδων, συνεπεῖα ἐλκώδους ἐνδοκαρδίτιδος (ἐ μ β. ἀ π λ ῆ)
ἢ ἐκ καταστροφῆς τῶν ἐρυθρῶν σωματίων καὶ τῆς καθιζήσεως τῶν κοκ-
κίων τῆς αἱματοχρωστικῆς ὕλης ἐντὸς τοῦ σπληνός, συνεπεῖα ἐλαιογε-
νῶν πυρετῶν (ἐ μ β. αἰ μ α τ ο χ ρ ω σ τ ι κ ῆ) ἢ ἐκ συσσωρεύσεως τῶν

λευκῶν σωματίων ἐντὸς τῶν ἀγγείων συνεπιέχ λευκοκυτταριμίας χρο-
νίας ἢ κακοήθους (ἐ μ. β. λ ε υ κ ο κ υ τ τ α ρ α ι μ ι κ ῆ) ἢ ἐξ εἰσχω-
γῆς τιτανούχων κοκκίων καὶ ἐτέρων συντριμμάτων τῇ καταστροφῇ τῶν
ιστῶν ἀπεργαζομένων συνεπιέχ ἀρθρίτιδος καὶ φθίσεως (ἐ μ. β. κ ο κ-
κ ι ὡ δ η ς) ἢ ἐκ παραγωγῆς ἀφθόνων κοκκίων λίπους συνεπιέχ τῆς χρο-
νίας παρενθέτου νεφρίτιδος (ἐ μ. β. λ ι π ὡ δ η ς) ἢ τέλος ἐξ εἰσδύσεως
φυτικῶν μικροβίων συνεπιέχ λοιμωδῶν νόσων (ἐ μ. β. σ η π τ ι κ ῆ) καὶ
ζωϊκῶν παρσιτίων (ἐ μ. β. π α ρ σ ι τ ι κ ῆ), καὶ τὰ ὅποια μίγνυνται
μετὰ τοῦ αἵματος, διέρχονται τὴν καρδίαν, εἰσδύουσιν ἐντὸς τῆς ἀρι-
στερ. καρωτίδος ὡς εὐθυτέρως καὶ δι' αὐτῆς ἐντὸς τῆς μεσφαίης συνή-
θως ἐγκεφαλικῆς ἢ Συλβιαίας ἀρτηρίας καὶ ἐκεῖ ἐνσφηνοῦνται εἴτε
κατὰ τὸν κορμὸν καὶ πρὸ τῶν διακλαδώσεων αὐτῆς εἴτε κατὰ τοὺς κεν-
τρικοὺς (lenticulo-striées et optiques) καὶ συνήθως κατὰ τοὺς πε-
ριφερικοὺς κλαδίσκους (τῆς γ' μετωπικῆς ἑλικος μετ' ἀφασίας, τῆς ἀνιού-
σης μετωπικῆς ἑλικος μετὰ παραλύσεως τῶν ἄνω, τῆς ἀνιούσης βρεγ-
ματικῆς ἑλικος μετὰ παραλύσεως τῶν κάτω ἔκρων) καὶ προκαλοῦσι
τὴν ἐμβολὴν τῶν ἀγγείων τούτου. Τότε δὲ ἡ ἀπόφραξις αὕτη
τῶν ἀγγείων τοῦ ἐγκεφάλου ἐπιφέρει ἐν ἀρχῇ τὴν περιορισμένην κατὰ
ἐστίας ἐλάττωσιν τοῦ αἵματος (**ἰσχαίμειαν**), τῆς παραπλεύρου κυκλο-
φορίας μὴ ἱκανῆς οὔσης νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν διακοπεῖσαν κυκλοφο-
ρίαν τοῦ αἵματος κατὰ τὴν ἐστίαν ταύτην ἐλλείψει ἀναστομωτικῶν
κλαδίων, ἐφεξῆς τὴν παῦσιν τῆς θρέψεως καὶ τὴν καταστροφὴν διὰ τῆς
λιπώδους ἐκφυλίσεως τῆς ἐστίας ταύτης (**μαλακύνειν**) καὶ συνάμα
τὴν ὑπεραιμίαν καὶ διαπίδυσιν ἢ ἐξάγκισιν τοῦ αἵματος πρὸ τοῦ κω-
λύμματος καὶ τὴν ἐρυθρὰν ἢ ὠχρὰν ἢ καὶ λευκὴν μαλακύνειν τῆς ἐ-
στίας αὐτῆς (πρὸς διάκρισιν τῆς ἐκ φλεγμονῆς μαλακύνσεως).

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ πάσχοντες τὴν ἀύθιγεν ἢ ἐπ' ἡ-
λυθα θρόμβωσιν καὶ μάλιστα γέροντες αἰσθάνονται βραδέως καὶ
προοδευτικῶς κεφαλαλγίαν, σκοτοδινίαν, μυρμηκιάσεις τῶν δακτύλων,
ταχεῖαν κόπωσιν τῶν κάτω ἔκρων, εἴτε ἀπώλειαν τῆς μνήμης, δυσκο-
λίαν τῆς λαλιᾶς ἐξ ἀμνησίας λέξεων, ἀσυναρτησίαν ἰδεῶν (**προόδρομα**
φαινόμενα ἰσχαίμειας τοῦ ἐγκεφάλου ἐξ ἀθηρωματώδους ἐκ-
φυλίσεως τῶν ἀγγείων) μετὰ τὸ μακρὸν τοῦτο χρονικὸν διάστημα,
διαρκοῦν μῆνας ἢ ἔτος, αἰφνης ἐπέρχεται μετὰ ἡ ἄνευ ἀπώλειας τῆς
γνώσεως ἀτελῆς παράλυσις τοῦ ἡμιμορίου (ἡμιπληγία) ἢ ἐνός μόνου ἔκρου
(ῥονοπληγία) ἢ μόνου τοῦ προσώπου, ἀνολόγως τῆς ἔδρας τῆς θρομβώ-
σεως, ἥτις παρεκκολουθεῖται ὑπὸ τῆς συσπλάσεως τῶν μῶν τούτων καὶ

πυκνέρεται ταχέως ἢ ἐπανέρχεται διὰ νέων ἐπιτάσεων καὶ πάλιν ἐκλείπει (περίοδος εὐμεταβλητῶν φαινομένων ἐκ τῆς ἀποφράξεως ἀγγείου τινός). Οἱ δὲ πάσχοντες τὴν ἐμβολὴν μετὰ τὰ προδρομὰ φαινόμενα τῆς πρωτοπαθοῦς βλάβης (τῆς καρδίας ἐπὶ τῆς ἀπλῆς, τῆς μελανώσεως τῶν ἐλαιογενῶν πυρετῶν ἐπὶ τῆς αἰμοχρωστικῆς κλπ.) αἵφνης πίπτουσιν ἀπόπληκτοι ἄνευ γνώσεως αἰσθήσεως καὶ κινήσεως, ὡς κατὰ τὴν βαρεϊαν αἰμορραγίαν, καὶ μετ' ὀλίγας ὥρας ἐπανέρχονται εἰς ἑαυτοὺς φέροντες τὴν ἡμιπληγίαν συνήθως τοῦ δεξιοῦ ἡμιμορίου μετὰ ταύτοχρόνου ἀφασίας καὶ ἄνευ ἡμιαναισθησίας, ὅταν τὸ ἔμβολον ἐνεσφηνώθῃ πρὸ τῶν κεντρικῶν ἢ τοὺς περιφερικοὺς κλαδίσκους· μετὰ μακρὸν δὲ χρόνον τὰ ἡμιπληγικὰ μέρη ἄρχονται νὰ βελτιῶνται καὶ ἡ ἀφασία νὰ ἐκλείπῃ, ἀλλ' οἱ παραλελυμένοι καὶ μάλιστα καμπτήρες μὲς τοῦ ἄνω ἄκρου ὑποβάλλονται εἰς τὴν ὀψίαν σύσπασιν ἄνευ πόνων, καὶ σπανίως δεικνύσι τὸν ἀπλοῦν τρόπον ἐν καιρῷ τῆς ὑψώσεως τοῦ βραχίονος καὶ οὐχὶ τῆς ἡρεμίας αὐτοῦ, ἄνευ ἡμιανορθίας, ὅταν τὸ ἔμβολον ἐνεσφηνώθῃ εἰς τὸν κορμὸν τῆς Συλβιαίας ἢ εἰς τὰς κεντρικὰς διακλαδώσεις αὐτῆς καὶ προὐκάλεσε τὴν καθ' ἑστίαν μαλάκυνσιν τοῦ στεφάνου τοῦ Πείλου ἢ τῆς ἐσωτ. θήκης (περίοδος ἡμιπληγ. καὶ ἀφασικῆ).

Ἡ διάγνωσις τῆς νόσου ταύτης ἀπὸ τῶν αἰμορραγιῶν τελεῖται ὡς ἑξῆς: Ἡ μὲν β α ρ ε ῖ α καὶ ἡ ἐ λ α φ ρ α α ἱ μ ο ρ ρ α γ ῖ α παρίσταται εἰς ἀμάρζοντας 1) μετὰ τινὰ προδρομὰ φαινόμενα ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῶν κεγγροειδῶν ἀνευρυσμάτων ἢ καὶ ἀνευτούτων· 2) αἵφνης δι' ἀποπληξίας τελείας καὶ σπανίως διὰ τῆς ὑπολειπομένης ἀφασίας, ὡς αἰκίς ἐγένετο εἰς τὴν ἐσωτ. θήκην καὶ τὸν πρόσθιον στέφανον τοῦ Πείλου ἢ ἄνευ αὐτῶν, ὡς αἰκίς συνέβη ἐπὶ τοῦ ραβδωτοῦ σώματος, τοῦ ὀπτικοῦ θαλάμου καὶ τοῦ προτειχίσματος· 3) διὰ τελείας καὶ διακοῦς ἡμιπληγίας τῶν μυῶν, συνήθως τοῦ ἀριστ. ἡμιμορίου, ὡς αἰκίς ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἐσωτερ. θήκης καὶ τοῦ στεφάνου ἢ δι' ἀτελοῦς καὶ ταχέως ἐκλειπούσης ἡμιπληγίας τῶν μυῶν τοῦ προσώπου, ὡς αἰκίς συνέβη ἐπὶ τοῦ ραβδωτοῦ σώματος, τοῦ ὀπτικοῦ θαλάμου ἢ τοῦ προτειχίσματος· 4) μετὰ δύο μῆνας οἱ παραλελυμένοι καμπτήρες μὲς τοῦ ἀριστ. ἡμιμορίου καὶ μάλιστα τοῦ βραχίονος ὅτε μὲν καταλαμβάνονται ὑπὸ συσπάσεως ἕνεκα τῆς ἀναπτυχθείσης κατιούσης σκληρώσεως, ὡς αἰκίς ἢ αἰμορραγία ἐγένετο ἐντὸς τῆς ἐσωτ. θήκης ἢ τοῦ στεφάνου, ὅτε δὲ ἐπανέρχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν, ὡς αἰκίς ἢ αἰμορραγία συνέβη ἐπὶ τοῦ ραβδωτοῦ σώματος, τοῦ ὀπτικοῦ θαλάμου ἢ τοῦ προτειχίσματος· 5) ἐνίοτε ἐπὶ τῶν βαρειῶν μορφῶν ὑπὸ πόνων καὶ ἡμιαναισθησίας, ὡς αἰκίς ἢ αἰμορραγία ἀφθονωτέρα ἐξετάθη μέχρι τοῦ πο-

δὲς τῆς ἐσωτερικῆς θήκης· 6) μετὰ τινὰ χρόνον οἱ παρακλειψόμενοι μῦς καταλαμβάνονται ὑπὸ τρόμου ἐπιληψοειδοῦς ἢ χορειοειδοῦς κατὰ τε τὴν κίνησιν καὶ τὴν ἡρεμίαν αὐτῶν καὶ συνήθως ἀτροφοῦσιν, ὅταν ἡ αἰμορραγία ἐξετάθῃ μέχρι τοῦ ὀπισθίου ἄκρου τοῦ ὀπτικοῦ θαλάμου καὶ τοῦ ποδὸς τῆς ἐσωτερικῆς θήκης.

Ἡ δὲ ἐμβολὴ παρίσταται εἰς νέους 1) ἐνίοτε μετὰ τινὰ πρόδρομα φαινόμενα ἐκ τῆς προηγηθείσης βλάβης τῆς καρδίας ἢ ἄλλων ὀργάνων καὶ συνήθως ἄνευ τούτων· 2) αἰφνης δι' ἀποπληξίας τελείας καὶ συνήθως διὰ τῆς ὑπολειπομένης ἀφασίας, ὅταν τὸ ἔμβολον ἐνεσφηνώθῃ εἰς τὸν κορμὸν τῆς ἀριστερᾶς Συλβιακῆς ἀρτηρίας πρὸ τῶν κεντρικῶν ἢ καὶ εἰς τὸν κορμίσκον τῶν περιφερικῶν κλάδων αὐτῆς· 3) διὰ τελείας καὶ διαρκοῦς ἡμιπληγίας τῶν μυῶν, συνήθως τοῦ δεξιοῦ ἡμιμορίου, ὅταν τὸ ἔμβολον ἐνεσφηνώθῃ πρὸ τῶν κεντρικῶν ἢ καὶ κατὰ τοὺς περιφερικοὺς κλάδους ταύτης· 4) μετὰ μακρὸν χρόνον οἱ παρακλειψόμενοι καμπυτῆρες μῦς τοῦ δεξιοῦ ἡμιμορίου καταλαμβάνονται ὑπὸ συσπάσεως καὶ ἡμιαγκισθησίας, ὅταν τὸ ἔμβολον ἐνεσφηνώθῃ πρὸ τῶν κεντρικῶν, ἄλλοτε δ' οὐ, ὅταν τὸ ἔμβολον ἐνεσφηνώθῃ κατὰ τοὺς περιφερικοὺς κλάδους· 5) οὐδέποτε ὑπὸ πόνων· 6) μετὰ μακρὸν χρόνον οἱ παρακλειψόμενοι μῦς καταλαμβάνονται ἐνίοτε ὑπὸ ἀπλοῦ τρόμου κατὰ τὴν κίνησιν καὶ οὐχὶ τὴν ἡρεμίαν καὶ οὐδέποτε ἀτροφοῦσιν, ὡσάκεις τὸ ἔμβολον ἐνεσφηνώθῃ εἰς τὸν κορμὸν ἢ τὰς κεντρικὰς διακλαδώσεις.

Καὶ ἡ θρόμβωσις παρίσταται εἰς γέροντας 1) μετὰ παρατεταμένα καὶ μακρὰ πρόδρομα φαινόμενα ἐκ τῆς ἀθηρωματώδους ἐκφυλίσεως τῆς ἀορτῆς καὶ οὐδέποτε ἄνευ τούτων· 2) σπανίως δι' ἀποπληξίας καὶ συνήθως διὰ τῆς ἀμνησίας λέξεων, ταχέως παρερχομένης καὶ οὐχὶ δι' ἀφασίας· 3) διὰ τῆς ἀτελοῦς καὶ ταχέως παρερχομένης ἡμιπληγίας μυῶν τινῶν τοῦ ἡμιμορίου ἢ τοῦ προσώπου· 4) καὶ τότε σπανίως οἱ παρακλειψόμενοι μῦς καταλαμβάνονται ὑπὸ τῆς εὐκόλως εἰς τοὺς ἐκλειπούσης συσπάσεως ἄνευ πόνων καὶ ἡμιαγκισθησίας· 5) ἄλλὰ συνήθως ἐπέρχονται νέα φαινόμενα δίκην ἐπιτάσεων.

Κατὰ τῆς θρομβώσεως καὶ ἐμβολῆς ὁ ἱατρός ἐν ἀρχῇ παραινεῖ πρὸς ἀντικατάστασιν τῆς κυκλοφορίας διὰ τῶν παραπλευρῶν ἀγγείων ἐπὶ εὐρρώστων μὲν τὰ καθαρτικὰ κλύσματα, τὰ ὑπόξεινα ποτὰ καὶ ἐνίοτε τὰ καθάρσια καὶ τὰς βδέλλας ἐπὶ τῶν μαστοειδῶν ἀποφύσεων ἢ τῆς ἑδρας, ὡσάκεις ἡ ἀντικατάστασις ἐστὶν ὀρμητικὴ καὶ τὰ φαινόμενα τῆς παραπλευροῦ υπεραιμίας κινδυνώδη· ἐπὶ ἐξησθενημένων δὲ τὸν οἶνον, τὴν κίναν, τὰ θερμὰ κλύσματα τοῦ σώματος, ὡσάκεις ἡ ἀντικατάστα-

σίς ἐστὶν ἄδρανής καὶ ἡ παῦσις τῆς θρέψεως τῆς ἐστίας ταύτης τοῦ ἐγκεφάλου καταληπτὴ διὰ τῶν φαινομένων τῆς ἐκλύσεως· εἴτα, ἐπειδὴ οὐδὲν μέσον ἐστὶ γνωστὸν πρὸς διάλυσιν τοῦ θρόμβου ἢ ἀπορρόφησιν τοῦ ἐμβόλου, καὶ οὐδ' αὐτὰ τὰ ἀλκαλικά φάρμακα καὶ τὸ ἰωδιούχον κάλι, τὰ ὑπὸ τινων ἐν χρήσει ὄντα, συνετέλεσαν πρὸς τοῦτο, ὁ ἱατρὸς ἀναγκάζεται νὰ πολυεμῇ τὰ ἐξέχοντα συμπτώματα διὰ τῶν ἀναλόγων φαρμάκων καὶ ταῦτα χρόνως νὰ παραινῇ τὴν τονωτικὴν θεραπείαν, τὴν θρεπτικὴν δίδαιεν καὶ τὴν διαμονὴν τοῦ ἄρρώστου εἰς ἐξοχὰς, ὅπως τὸ σῶμα τοῦ ἀμνοντος ἐν εὐεξίᾳ διατελοῦν συνεργήσῃ εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ κακοῦ.

5. Μηνιγγοεγκεφαλίτις ὀξεῖα διάχυτος τῆς φαιᾶς, ἐγκεφαλίτις ὀξεῖα κατὰ ἐστίαν αὐτῆς καὶ τῆς λευκῆς, προκαλοῦσα τὴν μαλάκυνσιν ἢ τὸ ἀπόστημα αὐτοῦ.

Ἡ μηνιγγοεγκεφαλίτις ὀξεῖα καὶ διάχυτος πυητικὴ φλεγμονὴ τοῦ νευρογλοιώδους ἰστοῦ τῆς φλοιώδους οὐσίας ἐστὶ σπανία καὶ παρίσταται μόνον ὡς τελευταία ἐκβάσις τῆς λεπτομηνιγγίτιδος διὰ τοῦ κώματος καὶ τοῦ θανάτου. Ἡ ἐγκεφαλίτις ὀξεῖα καὶ κατὰ ἐστίαν πυητικὴ φλεγμονὴ τοῦ νευρογλοιώδους ἰστοῦ τῆς τε φλοιώδους, τῶν γαγγλίων καὶ αὐτῆς τῆς λευκῆς οὐσίας, πολλῶ συνηθεστέρα, παράγεται σπανίως ἐκ σειριάσεως, καταχρήσεως τῶν οἶνοπνευμάτων καὶ συφίτιδος (πρωτοπαθῆς) καὶ συνήθως πῇ μὲν ἐκ τραυμάτων τῆς κεφαλῆς μετ' ἀνατρήσεως τῶν ὀστέων ἢ μετὰ κατάγματος τῆς ἐσωτ. πλάκῃς αὐτῶν ἢ μετὰ διακινήσεως τοῦ ἐγκεφάλου, ὡς ἡ λεπτομηνιγγίτις (τραυματική), πῇ δὲ ἐκ τερηδόνης καὶ νεκρώσεως τῶν ὀστέων, πετρώδους, κατὰ τὴν βᾶσιν κτλ., συνεπείᾳ ὠτίτιδος, ἐκριζώσεως ῥινοφάρυγγαίων πολυπόδων, ὡς ἡ λεπτομηνιγγίτις (ἐξ ἐπινεμῆσεως), πῇ ἄλλοτε ἐξ ἐμβολῆς τῶν ἀγγείων τοῦ ἐγκεφάλου δι' ἄλλοτρίων σωματίων παρασυρθέντων ὑπὸ τοῦ ρεύματος τοῦ αἵματος κατὰ τὴν ἐλκώδη ἐνδοκαρδίτιδα, τὸ ἀπόστημα τοῦ πνεύμονος, τὴν πυαιμίαν, διφθερίτιδα, ἐξανθηματικὸν τύφον, εὐλογίαν καὶ σύφιλιν (ἐξ ἐμβολῆς) ἢ ἐκ θρομβώσεως κατὰ τὴν ἀθηρωματώδη ἐκφύλισιν τῶν ἀγγείων αὐτοῦ (ἐκ θρομβώσεως) καὶ πῇ τέλος ἐξ αἰμορραγίας ἢ ὀγκων ἐρεθιζόντων τῶν νευρογλοιωδῶν ἰστών (ἐκ προϋπαρχούσων βλαβῶν) (δευτεροπαθῆς)· καὶ τότε αὕτη προκαλεῖ τὴν υπεραιμίαν μέχρις αἰμορραγίας, τὴν ἐξοίδησιν καὶ καταστροφὴν τοῦ νευρικοῦ ἰστοῦ, τὴν ἀνάπτωξιν νέων σωματίων καὶ τῶν φλογιστικῶν σωματίων τοῦ Gluge καὶ ἐπομένως τὴν ἐρυθρότητα ἢ ὡχροέρυθρον μαλάκυνσιν

κατὰ τὴν ἐστίαν ταύτην (μὴ διακρινομένην τῆς ἐρυθρᾶς μαλακύνσεως συνεπείᾳ ἐμβολῆς ἢ θρομβώσεως), εἴτα τῇ μεταναστεύσει τῶν λευκῶν σωματίων ἢ τῇ παραγωγῇ νέων τοιούτων ἀπὸ τοῦ νευρογλοιώδους ἰστού τὴν πυώδη διήθησιν καὶ τὸ ἀπόστημα ἐγκυστον ἢ μὴ, ὅπερ διανοίγεται ἐντός τῶν κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφαλοῦ καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ διὰ τῶν τερηδονισθέντων ὀστέων τοῦ κροταφικοῦ, ἡμιοσιδοῦς κτλ. ἢ γίνεται ἰχωρῶδες.

Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ οἱ πάσχοντες ὅτε μὲν, μετὰ τὸ τραῦμα ἢ τὴν ἐμβολὴν, πίπτουσιν εἰς ἡμιαναισθησίαν καὶ ὑπνηλίαν (οὐχὶ ἀνευ γνώσεως ὡς ἀπόπληκτοι), ἀφ' ἧς ἐγείρονται δυσκόλως καὶ ἔχουσι κεφαλαλγίαν, σκοτοδινίαν, πυρετὸν μέτριον (καὶ οὐχὶ κατὰπτωσιν τοῦ σφυγμοῦ ὡς ἐν τῇ αἰμορραγίᾳ, οὐδὲ πυρετὸν σφοδρὸν ὡς ἐν τῇ λεπτομηνιγγίτιδι), κόρην διεσταλμένην καὶ πρόσωπον ἐνειμένον· εἴτα, ἀρχομένης εὐφορίας τινός, καθ' ἣν τὰ φαινόμενα ταῦτα τῆς ἐστιακῆς υπεραιμίας ἐλαττοῦνται ἐπὶ τινας ἡμέρας, οὗτοι αἰφνης αἰσθάνονται κεφαλαλγίαν καὶ σκοτοδινίαν ἰσχυροτέραν, παρακολουθουμένην ἐνίοτε ὑπὸ ἐμέτου (καὶ οὐχὶ σταθερῶς ἐν ἀρχῇ ὡς ἐν τῇ λεπτομηνιγγίτιδι), ἔχουσι σφυγμὸν βραδὺν, κόρην συνεσταλμένην, ὑπνηλίαν μεγαλειτέραν μέχρι κάρου, ἡμιπάρεσιν ἢ σπανίως ἡμιπληγίαν (οὐχὶ ὡς ἐν τῇ αἰμορραγίᾳ) καὶ σπασμούς τῶν ἐν παρέσει μυῶν μερικοὺς (καὶ οὐχὶ καθολικοὺς καὶ ἐπιληψοειδεῖς ὡς ἐν τῇ μηνιγγίτιδι καὶ τοῖς ὄγκοις), ἐνίοτε στραβισμόν καὶ δυσκολίαν περὶ τὴν λαλίαν, φαινόμενα ἅπερ ἀντικαθίστανται διὰ τοῦ κώματος καὶ λήγουσιν εἰς θάνατον (**ἐγκεφ. τραυματικὴ ἢ ἐξ ἐμβολῆς ταχεῖα μετὰ πυώδους διηθήσεως ἢ ἀποστήματος ὀξέος**). ὅτε δὲ οὗτοι, μετὰ τὴν τερηδόνα τοῦ πετρώδους κτλ. ἢ μετὰ τὴν θρόμβωσιν, αἰτιῶνται τῶν φαινόμενων τῆς πρωτοπαθοῦς βλάβης, ἅπερ καλύπτουσι τὰ φαινόμενα τῆς ἐστιακῆς υπεραιμίας καὶ τῆς παραγωγῆς τοῦ ἀποστήματος· ἐφεξῆς, μετὰ παρέλευσιν ἐβδομάδων, καθ' ἧς τὸ ἀπόστημα γίνεται μεγαλειτέρον καὶ περιβάλλεται ὑπὸ κύστεως, οὗτοι ἔχουσι κατὰ προξυσμοὺς κεφαλαλγίαν ἰσχυράν (ὡς ἐν τοῖς ὄγκοις καὶ οὐχὶ βαθμηδὺν αὐξανομένην ὡς ἐν τῇ θρομβώσει) μετὰ ἐμέτων, κατὰπτωσιν τῶν πνευματικῶν ἐνεργειῶν, σπασμοὺς μερικοὺς καὶ πάρεσιν τοῦ ἡμιμορίου διερῆ καὶ εἴτα μετὰ ἀγῶνα τοῦ σώματος ἢ οὐ πίπτουσιν εἰς κῶμα καὶ θνήσκουσι τῇ ῥῆξει τοῦ ἀποστήματος (**ἐγκεφ. ἐξ ἐπινεμῆσεως ἢ ἐκ θρομβώσεως βραδεῖα μετὰ ἀποστήματος ἀπλοῦ ἢ ἐγκύστου χρονίου**).

Ἡ ταχεῖα ἐγκεφαλίτις διακρίνεται 1) τῆς λεπτομηνιγγίτιδος, διότι

αὕτη ἐν ἀρχῇ προκαλεῖ πυρετὸν ἔντονον καὶ οὐχὶ μέτριον, κεφαλαλγίαν ἰσχυράν, ὑποχρεοῦσαν αὐτοὺς νὰ ἐκβάλλωσι φωνὰς ἀγρίας, καὶ ἔμετον σταθερὸν (καὶ οὐχὶ μετρίαν καὶ ἐνίοτε ἔμετον), σπασμούς καθολικοὺς καὶ οὐχὶ μερικοὺς περιορισμένους εἰς τὰ ἐν παρέρσει ἡμιμόριον· 2) τῆς αἱμορραγίας καὶ ἐμβολῆς, διότι αὗται ἄρχονται ἐξ ἔντονωτέρων φαινομένων, ἅπερ ἐφεξῆς γίνονται μετριώτερα καὶ οὐχὶ τοῦναντίον, προκαλοῦσι τὴν ἐντελῆ ἀπώλειαν τῆς γνώσεως καὶ οὐχὶ ἀπλὴν ὑπνηλίαν, παρακολουθοῦνται ὑπὸ καταπτώσεως τοῦ σφυγμοῦ καὶ οὐχὶ ὑπὸ μετρίου πυρετοῦ, φέρουσιν ἐν ἀρχῇ τὰς συσπάσεις τῶν παραλελυμένων μυῶν καὶ οὐχὶ μετὰ τὴν πρώτην ἐβδομάδα καὶ ἔχουσιν ἡμιπληγίαν τελείαν καὶ οὐχὶ πάρεσιν. Ἡ δὲ βραδεία ἐγκεφαλίτις μετ' ἀποστήματος διακρίνεται 1) τῆς θρομβώσεως, διότι αὕτη παρίσταται διὰ φαινομένων βαθμηδὸν αὐξανόντων καὶ οὐχὶ κατὰ παροξυσμούς δεινυμένων, ἡ διατάραξις τῆς γνώσεως καὶ ἡ δυσκολία τῆς λαλιᾶς εἰσὶ τὰ μᾶλλον συνήθη φαινόμενα καὶ αἱ πρωτοπαθεῖς βλάβαι τῶν ἀγγείων αἰσθηταί· 2) τῶν τοῦ ἐγκεφάλου ὀγκων, διότι τὰ αἵτια τούτων οὐκ εἰσὶ τερηδόνες ἢ τραύματα, τὰ κατὰ παροξυσμούς φαινόμενα τῆς διαταραχῆς τῆς γνώσεως καὶ κινήσεως συμπλέκονται μετὰ παραλύσεως τῶν κρανιακῶν νεύρων καὶ οὐ παρακολουθοῦνται ὑπὸ φρικίων καὶ πυρετοῦ καὶ οἱ ἐπερχόμενοι σπασμοὶ εἰσιν ἐπιληψοειδεῖς.

Κατὰ μὲν τῆς μηνιγγοεγκεφαλίτιδος ὁ ἰατρὸς παραινεῖ τὰ κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐκλύσεως ἐν τῇ λεπτομνηνιγγίτιδι περιγραφέντα. Κατὰ δὲ τῆς σπανίας πρωτοπαθοῦς ἐγκεφαλίτιδος, συνεπεῖχαι σειριάσεως ἢ κατὰχρήσεως τῶν οἰνοπνευμάτων καὶ συφιλίδος, συνιστᾷ τὰ ψυχρὰ τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα, τὰ ἀλατοῦχα καθάρσια ἢ τὰ καθαρτικὰ κλύσματα καὶ τ' ἀναιληπτικά ὡς καὶ τὴν ἀντισυφιλιδικὴν θεραπείαν καθ' οὓς κανόνας ἐξέθηκα ἐν τῷ περὶ συφιλίδος κεφαλαίῳ. Κατὰ τῆς συνηθεστέρας δευτεροπαθοῦς ταχείας ἐγκεφαλίτιδος, παραγγέλλει τὴν ἀποφυγὴν τῶν ἐρεθισμῶν τῶν αἰσθητηρίων διὰ τοῦ ὀλίγου φωτός καὶ τῆς πύσεως τῶν κρότων, τὴν αὐστηρὰν δίαιταν διὰ τῆς παροχῆς ὀλίγου ζωμοῦ κρέατος, τὰ ψυχρὰ ποτὰ, καὶ συμβουλεύει ἐν ἀρχῇ τὴν ἐπίθεσιν κύστεων πλήρων πάγου ἐπὶ τῆς προξυρισθείσης κεφαλῆς εἴτε τοῦ κάρου ταχέως ἐπερχομένου τὰς διὰ ψυχροῦ ὕδατος διηνηκεῖς καταιονήσεις αὐτῆς, τὰς βδέλλας ἐπὶ τῶν μαστοειδῶν ἀποφύσεων, (καὶ σπανίως τὰς ἀφαιμάξεις), τὰ καθαρτικὰ κλύσματα, τὰ ἀλατοῦχα καθάρσια ἢ τὸν καλομέλανα μετὰ ἰαλάπης, πρὸς ἐλάττωσιν τῆς ὑπεραιμίας· εἴτα τὴν παύσιν τῶν ψυχρῶν τῆς κεφαλῆς, ὅταν μάλιστα οἱ ἄρρωστοι μὴ ἀνέ-

χωνται αὐτά, τὴν χρῆσιν τοῦ καλομελάνου εἰς μικρὰς δόσεις μέχρι πτυελισμοῦ καὶ τ' ἀναληπτικὰ (ἀποφεύγων τὰ ἐκδόρια ἐπὶ τοῦ δέρματος τῆς κεφαλῆς καὶ τὰς μύξας)· καὶ κατὰ τῆς δευτεροπαθοῦς βραδείας ἐγκεφαλίτιδος καὶ τοῦ χρονίου ἀποστήματος, ἐκτὸς τῶν ἀντισηπτικῶν ἐνέσεων μετὰ μεγίστης προσοχῆς τελουμένων καὶ τῶν καταπλασμάτων πρὸς εὐκόλον ἀπόρριψιν τοῦ πύου ἐκ τῆς ωτίτιδος, τὰ ψυχρὰ τῆς κεφαλῆς ἐπιβρέγματα, τὰ ἐλαφρὰ ἀλατούχα καθάρσια, τὰς διὰ βδελλῶν ἀφαιμάξεις ἐν ἀνάγκῃ καὶ τὸ ἰωδιούχον κάλι (ἀποφεύγων τὰ ναρκωτικὰ προκαλοῦντα ταχυτέραν τὴν ἐκκυσιν καὶ τὸ κῶμα)· ὅταν δὲ ἀναπτυχθῇ τὸ ἀπόστημα καὶ ὀρισθῇ ἡ θέσις αὐτοῦ παραχωρεῖ εἰς τοὺς εὐτόλμους χειρουργοὺς τὴν ἐξοδον τοῦ πύου διὰ τῆς ἀκίδος καὶ τῆς ἀπορροφητικῆς συσκευῆς τοῦ Dieulafoy ἢ τοῦ Potain τῇ προηγουμένῃ ἀνατρήσει τῶν τοῦ κρανίου ὀστέων ἐπὶ χωρῶν μὴ ἔχουσιν ὑποκείμενα τὰ κινητικὰ κέντρα.

6. Περιεγκεφαλίτις χρονία καὶ διάχυτος
ἢ ἐγκεφαλίτις χρονία καὶ παρένθετος τῆς φαιᾶς
ἢ παράλυσις τῶν φρενοβλαβῶν προΐουσα.

Ἡ χρονία καὶ διάχυτος φλεγμονὴ τοῦ νευρογλοιώδους ἱστοῦ τῆς φαιᾶς οὐσίας τοῦ ἐγκεφάλου, ἐκλήθη *περιεγκεφαλίτις* ἢ *ἐγκεφαλίτις χρονία καὶ παρένθετος*. Αὕτη δὲ παρατηρεῖται εἰς ἄνδρας 30—50 ἐτῶν οἰκοῦντας κέντρα πολιτισμένα καὶ ὅτε μὲν ὑποβαλλομένους εἰς ὑπερμέτρους πνευματικοὺς ἀγῶνας ἢ πάθη (ἀξιωματικοί, ἱατροί) ἢ εἰς κατὰ χρῆσιν τῶν ἀφροδισίων καὶ οἶνοπνευματωδῶν ποτῶν (**πρωτοπαθοῦς**), ὅτε δὲ πάσχοντας μανίαν ἢ μελαγχολίαν, σκλήρῳσιν τοῦ προμήκους ἢ τῶν ὀπισθίων δερμάτων τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, ἐπιληψίαν καὶ ὑστερισμὸν ὡς καὶ σύφιλιν (**δευτεροπαθοῦς**) καὶ ἡ ὁποία προκαλεῖ τὴν ἐπιπέδωσιν τῶν γύρων τῶν προσθίων λαβῶν τοῦ ἐγκεφάλου, τὴν λέπτυνσιν τῆς φαιᾶς οὐσίας αὐτοῦ καὶ πῇ μὲν τὴν μεταβολὴν αὐτῆς δίκην πετάλων σκληρῶν (*σκληρῶσιν τῆς φαιᾶς*), κειμένων ὡς σκύταλα περὶ τὴν λευκὴν (Baillarger), καὶ συνισταμένων ἐκ νεαπλάστων κυτταρίων τοῦ ἰνώδους ἱστοῦ ἀναπτυσσομένων καθ' ὑπερπλαστίαν ἀπὸ τοῦ νευρογλοιώδους ἱστοῦ τῆς ε'. καὶ κατωτάτης στῆβάδος τῶν νευρικῶν τῆς φαιᾶς κυτταρίων (καὶ ἐνίοτε τῆς ἐπιπολαίας στῆβάδος τῆς λευκῆς οὐσίας) (*Massen*) πῇ δὲ, τῆς νόσου ἐπινεμομένης τοῦ ἐπενδύματος τῶν τοίχων τῶν πλαγίων κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου, τὴν παραγωγὴν κοκκιάσεων τοῦ ἐπενδύματος τοῦ ἐδάφους τῆς κοιλίας δίκην θηλοειδῶν ἀναβλαστήσεων

(σκληρώσιν τοῦ ἐπερδύματος), πῇ τέλος, τῆς νόσου ἐκτεινομένης ἐπὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, τὴν σκληρώσιν μετ' ἀτροφίας τῶν πλαγίων καὶ ὀπισθίων δερμάτων (σκληρώσιν αὐτῶν ἢ ἀταξίαν περὶ τὴν κίνησιν), ἢ τὴν κοκκιώδη φλεγμονὴν τὴν προσθ. κερῶν (πολυήτητρομυελίτιδα χρορίαν).

Τότε οἱ πάσχοντες ἐν ἀρχῇ μεταβάλλονται τὸν χαρακτήρα, γινόμενοι δύσθυμοι καὶ μελαγχολικοὶ ἢ μᾶλλον ὀξύθυμοι καὶ βίαιοι, δείκνυσιν τὴν πνευματικὴν αὐτῶν ἀσυναρτησίαν, δαπανῶντες ἐφ' ἃ μὴ δεῖ ἄνευ λόγου, ἀποκτώντες λάθρα διάφορα ἄνευ ἀνάγκης, ζῶντες ἐν ἀκολασίᾳ ἄνευ νεκρικών ὁρμῶν καὶ ἐνίοτε ἔχουσι δυσχρωματοσίαν, διαρκῆ αὐπνίαν, ἐπιληψοειδεῖς ἢ καὶ ἀποπληκτώδεις παροξυσμούς καὶ ἀφασίαν ἀμνήμονα (**περίοδος προδρόμων φαινομένων**). Εἶτα ὅτε μὲν καταλαμβάνονται ὑπὸ πολλῆς μεγαλομανίας καὶ νομίζουσιν ἑαυτοὺς βασιλεῖς ἢ αὐτοκράτορας, βαθμολογοῦντας καὶ διατάσσοντας τοὺς πάντας, ἑκατομμυριοῦχος, διανέμοντας διὰ λόγου τὸν πλοῦτον τοῦτον εἰς τοὺς παρεστῶτας ἢ διατάσσοντας τὴν ἀνέγερσιν παλατιῶν, καὶ ὠραιότητους τὸ σῶμα ἢ μεγαλοφυεῖς τὸ πνεῦμα, μολοντί ὁ τρόπος καὶ τὸ ἦθος αὐτῶν οὐδὲν ἄρμόζει πρὸς τὰς ἐκτεθείσας τῆς μεγαλομανίας ιδέας (πρὸς διακρίσιν τῶν φρενοβλαβῶν μεγαλομανίαν πασχόντων, οἵτινες ἔχουσιν εἰδικὴν καὶ συναφῆ μανίαν τοῦ ἀξιωματικῆς ἢ τοῦ πλοῦτος ἢ τῆς ὠραιότητος, καὶ οὐχὶ πολλῆς καὶ ἀσυναρτητον, καὶ οἱ ὅποιοι παριστῶσι ταύτην δι' ἀρμοδίου τρόπου καὶ ἡθους) (π ο λ λ α π λ ῆ ς κ α ι ἀ ν α ρ μ ὁ σ τ ο υ μ ε γ α λ ο μ α ν ί α ς φ α ι ν ὀ μ ε ν α). ὅτε δὲ πίπτουσιν εἰς ὑποχονδρίαν καὶ ὑπεραγρυπνοῦσι περὶ τῆς ὑγείας καὶ τῆς ζωῆς αὐτῶν, νομίζοντες ὅτι πάσχουσιν ἀνίατον νόσον, ὅτι τὰ ὄργανα αὐτῶν κατεστρέφησαν καὶ ἡ ὑπαρξίς ἐκλείψει μετ' ὀλίγας ὥρας ἢ ἐκλαμβάγουσι πάντας ὡς ὁρμῶντας νὰ φονεύσωσιν ἢ δηλητηριάσωσιν αὐτοὺς (ὑ π ο χ ο ν δ ρ ί α ς ἢ ἐ κ κ α τ α δ ι ὥ ξ ε ω ς π α ρ α φ ρ ο σ ύ ν η ς φ κ ι ν ὀ μ ε ν α). ὅτε τέλος γίνονται μανιώδεις, τελοῦντες πράξεις βιαίως ἐναντίον παντὸς καὶ χρῆζοντες τὸν τῶν φρενοβλαβῶν μανδύαν πρὸς ἡσυχίαν (μ α ν ί α ς φ α ι ν ὀ μ ε ν α) (**περίοδος τῆς ὑπεραιμίας τῆς φλοιώδους οὐσίας τοῦ ἐγκεφάλου**). Ἐφεξῆς ἔχουσιν ἀσυναρτησίαν καὶ ἐξασθένειαν τῶν κινήσεων ἥτοι τρόμον τῶν χειρῶν, ἀνίστασιν νὰ γράψωσιν εὐθέως, ὁμσειδῶς καὶ ἄνευ τρόμου, νὰ βῶνται κτλ., τρόμον τῶν χειλέων καὶ τῆς γλώσσης, μὴ δυνάμενοι νὰ προφέρωσι τὰ χεῖλεα καὶ γλωσσοπρόφερτα ἢ προφέροντες τὰς δύο συλλαβὰς ὡς μίαν (φ α ι ν ὀ μ ε ν α ἀ σ υ ν α ρ τ ῆ σ ί α ς κ ι ν ῆ σ ε ω ς κ α ι ἰ δ υ σ α ρ θ ὴ σ ε ω ς σ υ λ λ α β ῶ ν ἐ κ β λ ᾶ β η ς τ ο ῦ π ρ ο σ ω π ι -

κοῦ, ὑπογλώσσου νεύρου), τρόμον τῶν κάτω ἄκρων βραδέως, ἐγειρόμενοι τῆς ἑδρας, ἐπ' ὀλίγον κλονούμενοι καὶ κατὰ τὴν βᾶδισιν ἔχοντες τοὺς πόδας μεμακρυσμένους ἀλλήλων καὶ τὸ βλέμμα προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ πρὸς ὃν κινεῖνται ὄρου, ὡς μὴ ἱκανοὶ ὄντες νὰ διαυθύνωσι τὰς κινήσεις τῶν μελῶν αὐτῶν καὶ πίπτοντες ἅμα τοὺς ὀφθαλμοὺς κλείσωσι (φανόμενα ἀταξίας τῆς κινήσεως ἐκ συστάσεως ἀπὸ τοῦ ἐγκεφαλίου ἢ καὶ αὐτομάτου ἀπὸ τῶν ὀπισθίων δεμάτων τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἐξαρτωμένης)· ἐνίοτε ταραχὴν τῆς αἰσθήσεως τῆς καθολικῆς τοῦ δέρματος ἢ εἰδικῆς τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων καὶ μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινὸς ἡ πνευματικὴ αὐτῶν δύναμις ἀπόλλυται καὶ ὁ τρόμος τῶν μελῶν μεταβάλλεται εἰς παράλυσιν καθολικὴν καὶ τελείαν, ὥστε οὗτοι διαρκῶς κλινῆρεις ἔχουσι πρόσωπον θλακὸς ἄνευ ἐκφραστικῶν χαρακτῆρων, ἀδυνατοῦσι νὰ λαμβάνωσι διὰ τῶν χειρῶν τὴν τροφήν, δυσκολεύονται νὰ καταπίνωσιν αὐτήν, ἀποπνεύουσι καὶ οὔρουσιν ἀκουσίως, ἡ ἀναπνοὴ γίνεται βραδεία, ὁ σφυγμὸς μικρὸς καὶ διαλείπων καὶ οὕτω λήγουσι τὸν βίον (περίουδος τῆς ὑπερπλαστικῆς τοῦ παρενθέτου ἰστού καὶ τῆς ἀτροφίας τῆς φλοιώδους οὐσίας τοῦ ἐγκεφάλου).

Ἡ περιεγκεφαλίτις διαγιγνώσκεται ἐκ τῆς ταύτοχρόνου ὑπάρξεως τῆς πνευματικῆς καὶ τῆς κινητικῆς ἀσυναρτησίας καὶ διακρίνεται· 1) τῆς μεγαλομανίας κτλ. ὡς ἐν τῇ εἰκόνι τῆς νόσου ἐρρέθη· 2) τῆς γεροντικῆς ἀνοίας, διότι εἰς αὐτὴν ἡ ταραχὴ καὶ ἐλάττωσις τῶν πνευματικῶν ἐνεργειῶν τελεῖται βραδέως καὶ βαθμυδῶν, ἡ δυσκολία περὶ τὴν λαλίαν προέρχεται οὐχὶ ἐκ τοῦ τρόμου· 3) τῆς αἰνोπνευματώδους μανίας, διότι εἰς αὐτὴν ἡ παραφροσύνη ἐστὶ χαρακτηριστικὴ, παρισταμένη μετὰ τὸν τρόμον τῶν αἰνोποτῶν καὶ τὸν γαστρικὸν κατάρρουν τούτων, ἡ δυσάρθρωσις ἐστὶ δυσανάλογος τοῦ τρόμου τῆς γλώσσης, ὄντος μεγαλειτέρου, ἐτι δὲ διαλείπουσα καὶ ὀψία, ἡ παράλυσις μερικὴ ἐρχομένη ἀπὸ τῶν δακτύλων, φαίνεται μέχρι τῶν γονάτων καὶ ἀγκῶνων καὶ παρακολουθούμενη ὑπὸ μυϊκῆς ἐξασθενήσεως, αἱ δὲ διαταραχαὶ τῆς αἰσθήσεως πρωϊαίτεραι, συχνότεραι καὶ μεγαλειότεραι· 4) τῆς σκληρώσεως κατὰ πλάκα, διότι εἰς αὐτὴν ἡ δυσάρθρωσις συνίσταται εἰς τὴν βραδείαν προφορὰν τῶν συλλαβῶν καὶ οἱ ἄρρωστοι ἐννοοῦσιν ὅτι ἡ γλῶσσα αὐτῶν οὐχ ὑπείκει εἰς τὴν θέλησιν, ὁ τρόμος παρίσταται κατὰ τὴν ἐκουσίαν κίνησιν μετὰ τόξου μεγάλου καὶ οὐχὶ συνεχῆς μετὰ μικρῶν τεταντώσεων· 5) τῶν ὄγκων τοῦ ἐγκεφάλου καὶ μάλιστα τῶν πολλαπλῶν ἐκ κυστιστέρων μόνον μετὰ θάνατον διὰ τῆς νεκροψίας.

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης ὁ ἰατρός ὀφείλει, ὡς καὶ εἰς πάσας τὰς φλεγμονὰς τῶν παρενθέτων ἰστῶν τῶν ὀργάνων, νὰ ἐνεργήσῃ μετὰ μεγάλης δραστηριότητος καὶ δυνάμεως ἐν ἀρχῇ πρὶν ἀναπτυχθῇ καὶ ὑπερπλαστῇ ὁ ἰνώδης ἰστός, ὁ προκαλὼν κατ'ἀνάγκην τὴν ἀτροφίαν καὶ καταστροφὴν τῶν τοσοῦτον ἀβροφυῶν γαγγλίων τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τὸν θάνατον. Ἐπομένως κατὰ μὲν τὴν περίοδον τῶν προδρόμων φαινομένων παφαίνει τὴν ἀπομόνωσιν, δι' ἧς ἐπέρχεται ἡ ἰσχυρία τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἄρσις τῆς αἰτίας τῆς διατηρήσεως καὶ αὐξανούσης τὰς ἐκ καταλήψεως ταύτης πλάνας τοῦ πάσχοντος· ταῦτοχρόνως ἀναγράφει τὰ δραστηκὰ καθάρσια ἐκ ποδοφυλλίνης, σακχαμινίας, ἱαλᾶπης, ἁλοῦς πρὸς ἀποχέτευσιν τοῦ ἐρεθισμοῦ· κατὰ δὲ τὴν περίοδον τὴν ὑπεραιμικὴν συμβουλεύει ἐν ἀνάγκῃ τὰς ὑδέλλας κατὰ τὰς μαστοειδεῖς ἀποφύσεις, καὶ συνήθως τὰ ἐκδόρια ἐπὶ τοῦ αὐχένος ἢ τοὺς ἐρεθισμοὺς τοῦ δέρματος πῶν κνημῶν, μηρῶν διὰ τῶν ἐπιτριβῶν τοῦ κροτωναίου ἐλαίου ἢ τῆς δι' ἐμετικῆς τρυγὸς ἀλοιφῆς (Baillarger) (καί ποτε διὰ τῶν ληννίσκων ἢ μοξῶν), τὰ ἀνωτέρω καθάρσια καὶ τὰ κοκκία τοῦ ἀρσενικοῦ ὀξέος ἢ τὰς σταγόνας (10-20 τὴν ἡμ.) τῆς διαλύσεως τοῦ Φοβλήρου προσέτι τὰ παρατεταμένα ἐπὶ 2-3 ὥρ. λουτρὰ, θερμότητος 27—28° μετὰ καταϊσνήσεως ψυχροῦ ὕδατος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ λουτροῦ ἢ τὰς μικτὰς καὶ ψυχρὰς καταιονήσεις, τελουμένας διὰ τῆς συσκευῆς τῆς καταφερούσης τὸ ὕδωρ ὡς ἀπὸ ποτιστηρίου καὶ ταῦτοχρόνως διὰ τῆς ἀντλίας τῆς ἐξακοντιζούσης ῥεῦμα ὕδατος ἐπὶ τῆς ῥάχews τοῦ ἀρρώστου μέχρις ἂν τὸ δέρμα αὐτοῦ γίνῃ ἐλαφρῶς ἐρυθρόν· συμπτωματικῶς τὸ θρωμιούχον κάλι καὶ ἐνίοτε τὸ ὅπιον ἢ τὴν χλωριάλην. Κατὰ δὲ τὴν περίοδον τῆς ὑπερπλαστίας, εἰ καὶ οὐδὲν ἐστὶ χρήσιμον, παραγγέλλει τὸ ἰωδιούχον κάλι ἢ τὸν ἰωδιούχον σιδήρον, τὴν θρεπτικὴν τροφὴν καὶ τὴν παροχὴν τῶν περιποιήσεων τῶν χρησίμων πρὸς ἐλάττωσιν τῶν δεινῶν τῆς φυτικῆς ζωῆς εἰς ἣν περιέπεσε.

7. Σκλήρωσις κατὰ πλάκας διεσπαρμένη ἐπὶ τῆς λευκῆς οὐσίας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ
ἢ σκλήρ. ἐγκεφαλικὴ καὶ ἐγκεφαλονωτιαία.

Ἡ χρονία καὶ κατὰ ἐστίαις πολλαπλὰς περιωρισμένη φλεγμονὴ τοῦ νευρογλοιώδους ἰστοῦ τῆς λευκῆς οὐσίας τοῦ ἐγκεφάλου μεθ' ὑπερπλαστίας αὐτοῦ, πίεσεως καὶ παραχῆς τῶν διερχομένων ἐκείθεν νευρικών ἰνῶν ἐκλήθη σκλήρωσις τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νωτιαίου μυελου κατὰ πλάκας διεσπαρμένη (πρὸς διάκρισιν τῆς σκληρώσεως τοῦ νωτιαίου μυελου).

λοῦ τῆς ἀνιούσης ἐπὶ τὸν ἐγκέφαλον καὶ περιγραφησομένης ἰδίᾳ εἰς τὰς νόσους τούτου). Αὕτη δὲ παράγεται εἰς νέους καὶ ἀκμαζόντας ὅτε μὲν ἔνεκα μακρᾶς καὶ ὑγρᾶς ψύξεως τοῦ σώματος ἢ παρατεταμένων συγκι- νήσεων καὶ ὑπερμέτρων πνευματικῶν ἀγώνων (**πρωτοπαθῆς**), ὅτε δὲ ἔνεκα αἱμορραγίας, μαλακύνσεως ἐξ ἐμβολῆς ἢ ἐξ ἐγκεφαλίτιδος ἢ ἐξ ὄγκων τοῦ ἐγκεφάλου (**δευτεροπαθῆς**), προκαλεῖ τὴν ἀνάπτυξιν ἀ- φρόνων πρωτογόνων σωματίων καὶ ἰνῶν ποικιλοτρόπως περιελισσομέ- νων, τὴν παραγωγήν πλακῶν φακκοειδῶν ἢ μεγαλειτέρων, λευκοφαίων καὶ στεροτέρων, διεσπαρμένων ἐπὶ τῆς λευκῆς οὐσίας τῶν ἡμισφαίριων, τοῦ τοίχου τῶν πλαγίων κοιλιῶν, τοῦ τυλώδους σώματος καὶ ὠσειδοῦς κέντρου, τοῦ διαφανοῦς διαφράγματος, τῶν σκελῶν τοῦ ἐγκεφάλου, τῆς γεφύρας, τοῦ προμήκου καὶ τοῦ ῥομβοειδοῦς σώματος τῆς παρεγκεφα- λίδος καὶ ἐπὶ τῶν νεύρων καὶ ἐπιφέρει τὴν ἀτροφίαν τῆς μυελίνης καὶ τὴν ἀπογύμνωσιν τοῦ ἄξονικοῦ κυλίνδρου τῶν διερχομένων νεύρων.

Καὶ κατὰ μὲν τὰς κανονικὰς μορφὰς οἱ πάσχοντες ἐν ἀρχῇ ὅτε μὲν ἐξαγγέλλουσι τοὺς ἀποπληκτοειδεῖς ἢ ψευδοαπληκτικούς καὶ ἐπιληψει- δεῖς παροξυσμούς μετ' ἀνυψώσεως τοῦ θερμομέτρου (πρὸς διακρίσιν τῶν ἐξ αἱμορραγίας ἀποπληκτικῶν παροξυσμῶν παρισταμένων μετὰ κατα- πτώσεως αὐτοῦ), ταχέως παρερχομένους καὶ καταλιμπάνοντας παράλυ- σιν ἀτελεῖ καὶ περιορισμένην ἐπὶ τῶν μυῶν ἐνός (ἡμιπληγία) ἢ ἀμφω- τῶν ἄκρων (παραπληγία), ἀναλόγως τῆς θέσεως τῶν πλακῶν (πρὸς δια- κρίσιν τῆς ἐξ αἱμορραγίας παραλύσεως οὐσης τελείας καὶ ἡμιπληγιανῆς) (**α'. περίοδος ὀρμητικῆς**), ὅτε δὲ ἔχουσιν εἴτε κεφαλαλγίαν κατὰ παροξυσμούς, σκοτοδινίαν καὶ μάλιστα συστροφικὴν μετὰ νυσταγμοῦ, νομίζοντες δηλ. ἐκυτοὺς συστρεφόμενους μετὰ τῶν κινουμένων ἀντικει- μένων καὶ μὴ τηροῦντες εὐσταθεῖς τοὺς βολβούς, ὁσάκις αἱ πλᾶκες ἀ- ναπτύσσονται κατὰ τὴν παρεγκεφαλίδαν (διότι δι' αὐτῆς διέρχονται αἱ ἴνες τοῦ προσθίου πυρῆνος τοῦ ἀκουστικοῦ νεύρου, αἱ διασπειρόμεναι ἐπὶ τῶν ἡμικυκλίων σωλήνων καὶ ἐνεργοῦσαι ὡς νεῦρον τοῦ διαστήμα- τος (nerf de l'espace) τὰς πρὸς ἰσορροπίαν τοῦ σώματος ἀναγκαίως κινήσεις), συνάμκ στένωσιν τῆς κόρης σπασμωδικήν, ἀλλ' ἀντιδρῶσαν εἰς τὸ φῶς, ἀτροφίαν λευκὴν τῆς θηλῆς τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου ὀραμένην διὰ τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου ὡς καὶ ἀμβλυωπίαν ἢ ἐνίοτε διπλωπίαν, ὁσά- κισ αἱ πλᾶκες κεῖνται ἐπὶ τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου, ἔτι δὲ δυσκολίαν περὶ τὴν ἐνάρθρωσιν τῶν συλλαβῶν, ἐκφέροντες τὰς λέξεις βραδέως συλλα- βὴν πρὸς συλλαβὴν, ὁσάκις αἱ πλᾶκες κεῖνται ἐπὶ τοῦ προμήκου, καὶ παράφορον σπᾶσιν ἢ βᾶδισιν ὡς οἱ ἐν τῷ πλοίῳ κλονιζόμενοι, ὁσάκις αἱ

πλάκες κείνται ἐπὶ τῆς γεφύρας ἢ τῶν σκελῶν τοῦ ἐγκεφάλου (μ.ε.τ.ἄ. ἐ.γ.κεφ.α.λ.ικ.ῶν φα.ιν.ο.μ.έ.ν.ω.ν) εἴτε ἐνίοτε γαστροκλινικούς πό-
νους ἰσχυροὺς, συνοδευομένους ὑπὸ ἐμέτων χολωδῶν καὶ αἱματηρῶν,
λειποθυμίαν καὶ συγκοπήν, ὅταν αἱ πλάκες εὐρίσκωνται ἐπὶ τοῦ προμή-
κους (μ.ε.τ.ἄ.γ.α.στ.ρ.α.λ.γ.ικ.ῶν φα.ιν.ο.μ.έ.ν.ω.ν) εἴτε τέλος πά-
ρεσιν τῶν καμπτήρων ἐνὸς ἢ ἄμφω τῶν κάτω βαθμηδὸν ἐκτεινομένην
ἐπὶ τῶν ἄνω ἄκρων ἄνευ ἀναισθησίας, ἀτροφίης τῶν μυῶν καὶ παρέ-
σεως τῆς κύστεως καὶ τοῦ ὀρθοῦ, ὅταν αἱ πλάκες ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῶν πλα-
γίων ἢ ὀπισθίων δερμάτων τοῦ N. M. (μ.ε.τ.ἄ.ν.ω.τ.ι.α.ί.ω.ν φα.ιν.ο.μ.έ.ν.ω.ν) (α'. περίοδος βραδεία). Ἐρεξῆς οὗτοι ποτὲ μὲν ἔχουσι
ἡλαττωμένην τὴν μνήμην, εὐμετάβλητον τὴν κατὰ πνεῦμα διάθεσιν,
κλαίοντες καὶ γελῶντες ἄνευ αἰτίας, καὶ ἐνίοτε πίπτουσιν εἰς μεγα-
χολίαν καὶ ἀπάθειαν· ποτὲ δὲ φέρουσι τὴν καλουμένην σπασμωδικὴν
ψευδοπαρὰπληγίαν, ἥτοι 1) τὴν δυσκαμψίαν τῶν μελῶν, παρισταμένην
συνήθως ὡς σπασμωδικὸν παροξυστικὸν βάδισμα τοῦ Olivier d'An-
gers (marche spasmodique à forme paroxystique), ὅσκις βα-
δίῳσι δι' ὅλου τοῦ ποδὸς καὶ ἡ ἐπαφὴ τοῦ πέλματος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους
προκαλεῖ ἀντανάκλαστικὰς συσπάσεις ἰσχυρὰς τῶν καμπτήρων καὶ ἐκ-
τεινόντων μυῶν αἵτινες δυσχεραίνουσι τὴν βάδισιν, ἐνίοτε ὡς σπασμωδικὸν
ἔμμονον βάδισμα τοῦ Charcot (marche spasmodique à forme
permanente), ὅσκις ἡ δυσκαμψία τῶν ποδῶν ἐστὶν ἔμμονος καὶ ἐν τού-
τοις βαδίζουσι διὰ τῶν δακτύλων τῶν ποδῶν, μηδὲν πατώντες τὴν
πέτρην ἢ τὸ πέλμα τοῦ ποδὸς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ μηδὲν αἰσθανό-
μενοι τὰς ἀντανάκλαστικὰς συσπάσεις τὰς δυσχεραίνουσας τὴν βάδισιν
καὶ σπανίως ὡς σπασμωδικὸς ραιβόπους, μὴ μεταβλλόμενος τῇ βίᾳ·
2) τὴν τονικὴν σύσπασιν, παρισταμένην ὡς κλόρος τοῦ ποδὸς τοῦ West-
phal ἢ ὡς κωτιαία ἐπιληψία τοῦ Brown-Séquard καὶ Charcot, ὅ-
σκις τὸ δέρμα τοῦ ποδὸς δι' οἰομένηποτε μέσου ἐρεθίζεται ἢ ὁ ποὺς βι-
αίως ἐπὶ τὴν κνήμην κάμπτεται καὶ προκαλεῖ σπασμωδικὸν κλόνον, ἐ-
νίοτε ὀδυνηρὸν καὶ ὅλον ἢ ἁμφοτέρω τὰ ἄκρα ἢ ἐνίοτε καὶ ὅλον τὸ
σῶμα, διαρκοῦντα ὀλίγα λεπτά τῆς ὥρας καὶ παύοντα τῇ βίᾳ καὶ
μετὰ ἰσχύος κάμψει τοῦ μεγάλου δακτύλου τοῦ ποδὸς πρὸς τὸ πέλμα,
καὶ ἄλλοτε ὡς τρόμος εἰς τὰς ἀπὸ σκοποῦ κινήσεις, βαθμηδὸν αὐξανό-
μενος, ὅσκις ἐγείρωνται τῆς κλίνης ἢ τῆς ἑδρας καὶ ἡ κεφαλὴ αὐτῶν τρέ-
μει ἐκ τῶν πρὸσω πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἀντιστρόφως ἢ ὅσκις βαδίζουσιν
ἔχοντες ἐν χερσὶ ῥάβδον καὶ ταλαντεύουσιν αὐτὴν κατὰ τὴν ὕψωσιν ἢ ὅσκις
λαμβάνωσι ἐν χερσὶ κυκλίσκον κκφὲ καὶ ἀδυνατοῦσι νὰ προσπελά-

σωσιν αὐτὸν ἐπὶ τῶν χειλέων ἡ ὁσάκις γράφωσι ἢ ῥάπτωσι καὶ ὁ κάλαμος ἢ ἡ βελόνη τρέμει, ἐνῶ ἐν ἡρεμίᾳ παύει καὶ οὐδόλως ὑπάρχει (β'. περίοδος). τέλος οὗτοι παριστῶσι πῇ μὲν τὴν παράλυσιν τῆς γλώσσης, τῶν χειλέων καὶ τοῦ ἰσθμοῦ διὰ τῆς ἀνικανότητος τοῦ προφέρειν τὰς γλωσσοχειλοπροφέρτους συλλαβὰς τῶν λέξεων καὶ τῆς δυσχερείας τοῦ καταπίνειν, ὁσάκις αἱ πλᾶκες κεῖνται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ῥομβοειδοῦς βόθρου τῆς δ'. κοιλίας; πῇ δὲ τὴν παράλυσιν τῶν αἰσθητηρίων ἢ ἄλλων νεύρων, ὁσάκις αὐταὶ κεῖνται ἐπ' αὐτῶν ἢ τῶν πυρήνων τούτων ἐν τῇ ἐγκεφάλῳ, πῇ ἄλλοτε τὴν ἀταξίαν τῶν κινήσεων, ὁσάκις αἱ πλᾶκες ἀναπτυχθῶσιν ἐπὶ τῶν ὀπισθίων δερμάτων ἢ τὴν σκλήρωσιν τῶν πλαγίων δερμάτων μετ' ἀτροφίας μυῶν τινων, ὁσάκις αὐταὶ ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῶν πλαγίων δερμάτων καὶ τῶν προσθίων κερῶν τοῦ Ν. Μ. καὶ οὕτω καταλαμβάνονται ὑπὸ δυσπνοίας ἢ μένουσι κλινήρεις ἐπὶ μακρὸν χρόνον καὶ ἔχουσι τὴν συμμετρικὴν ἐκ κατακλίσεως γάγγραιναν ἢ πίπτουσιν εἰς μαρasmus καὶ προσβάλλονται ὑπὸ βρογχίτιδος, πνευμονίας καὶ φθίσεως καὶ οὕτω λήγουσι τὸν βίον (γ'. περίοδος).

Ἡ νόσος αὕτη διακρίνεται 1) τῆς τρομώδους παραλύσεως ἢ νόσου τοῦ Parkinson, διότι εἰς τὴν τελευταίαν ὁ τρόμος ὑπάρχει καὶ κατὰ τὴν ἡρεμίαν καὶ κατὰ τὴν κίνησιν, οὐδέποτε παρίσταται εἰς τὴν κεφαλὴν, οὐδόλως αὐξάνει βαθμηδὸν, ἀλλ' ἔστι ρυθμικὸς καὶ ἐνίοτε τῇ θελήσει ἐλαττούμενος, ὁ τρόμος τῶν βολβῶν οὐδόλως ὑπάρχει καὶ οἱ πάσχοντες ἔχουσι τὴν ἰκανότητα νὰ βλέπωσι τὰ ἀντικείμενα ἀσκαρδαμυκτεῖ, ἢ δυσκαμψία ἐστὶ μικρὰ παρακολουθουμένη ὑπὸ ἀντανεκλαστικῶν φαινομένων φυσιολογικῶν καὶ οὐχὶ ὑψημένων, ἢ παράλυσιν τῆς κύστεως καὶ τοῦ ὀρθοῦ ἐλλείπει. 2) τῆς ἡμιχορείας μετ' ἀποπληκτικῆς καὶ παραλυτικῆς αἱμορραγίας τοῦ ἐγκεφάλου, διότι εἰς αὐτὴν αἱ τρομώδεις κινήσεις ποιοῦσιν ἐκτεταμέναν ἐκδρομὰς καὶ ἀτάκτους, ἐλλείπει ἡ σπασμωδικὴ ψευδοπαρὰπληγία καὶ ὑπάρχει τελεία ἡμιπληγία. 3) τῆς τρομώδους παραφροσύνης τῶν οἰστοποιῶν καὶ τῶν καρχέτων ἐκ τοῦ ἀναιμνηστικοῦ. 4) τῆς περιεγκεφαλίτιδος ἢ προϊούσης παραλύσεως τῶν φρεσολαβῶν, διότι εἰς αὐτὴν ὁ τρόμος ἐστὶν ἀνώμαλος καὶ ἀτακτος ἐνεκα τῆς ἐλλείψεως τῆς συναρμογῆς τῆς κινήσεως, ἡ λαλίᾳ ἐστὶ δύσκολος εἰς τὴν προφορὰν τῶν μετὰ χειλοπροφέρτων συμφώνων συλλαβῶν ἢ ἐλλειπῆς ἐκ τῆς ἀποκοπῆς μιᾶς συλλαβῆς ἐπὶ δύο. 5) τῆς ἐκ σκληρώσεως ἀταξίας περὶ τὴν κίνησιν, διότι εἰς αὐτὴν ὑπάρχουσιν ἀτακτοὶ κινήσεις καὶ οὐχὶ τρόμος, οὐδὲ νυσταγμὸς καὶ δυσκολία περὶ τὴν ἐνάρθρωσιν τῶν λέξεων, παρατηροῦνται ἀνωμαλῆαι τῆς αἰσθήσεως κατα-

φανείς διὰ τῶν ἀσπραπηδῶν ἐπερχομένων πόνων καὶ τῆς κινήσεως ὀλίγη.

Κατὰ τῆς νόσου, ὁ ἰατρός ἐὰν μὲν ἐν ἀρχῇ διέγνω αὐτὴν, δύναται νὰ ἐλπίζῃ ὠφέλειάν τινα ἀναγράφων τὸ χλωριούχον βάριον (1-3 σιτ. τὴν ἡμ.) (Hammond) καὶ τὸν νιτρικὸν ἄργυρον εἰς δόσεις αὐξανούσας ($\frac{1}{6}$ —1 σιτ. τὴν ἡμ.) ὡσάκις οὐ παρεστήθησαν ἡ δυσκαμψία καὶ αἱ το- νικαὶ συσπάσεις, ἐφαρμόζων τὸν γαλβανισμὸν ἐπὶ τε τοῦ κέντρου καὶ τῆς περιφερείας (οὐχὶ καὶ τὸν φαραδικισμόν ὡς ἐρεθίζοντα καὶ αὐξάνοντα τὸν τρόμον) καὶ παραγγέλλων τὰς διὰ ψυχροῦ ὕδατος καταιονήσεις, καὶ μάλιστα τὰ τῆς Κύνου λουτρὰ ὠφέλιμα δειχθέντα μοι ἐπὶ τινὸς ἀρρώστου ὡς καταπραύνοντα πάντα τὰ φαινόμενα· ἐὰν δὲ κατὰ τὴν 6^η περίοδον ἐπεσκέφθη τὸν πάσχοντα, ἐπειδὴ οὐδὲν μέσον ἐγένετο γνωστὸν πρὸς διακοπὴν τῆς περαιτέρω πορείας τοῦ κακοῦ καὶ πρὸς ἄρ- σιν τῶν ἐπενεχθεῖσιν βλαβῶν τοῦ ἐγκεφάλου, ἐνεργεῖ συμπτωματοτικῶς διὰ τοῦ βρωμιούχου ἀλλεως κατὰ τοῦ τρόμου, τῶν τανατικῶν μέσων καὶ θρεπτικῶν οὐσιῶν κατὰ τοῦ μαλασμοῦ καὶ διὰ τῆς παύσεως τῶν μεγάλων σωματικῶν κόπων καὶ πνευματικῶν ἀγώνων.

493 Rp. Chlorur. barii gr. iii	494 Rp. Chlorur. barii gr. x
Aq. destill. unc v	Extr. chin dr i
Syrup. simpl. unc i D 3-4 χοχλ.	f. pilul. N ^o 30 D 3 ἡμ.
495 Rp. Argent. nitr. cryst. gr. iii	496 Rp. Argent. nitr. gr. v
Aq. destill. unc iv	Mic. pan. q. s
Syrup. simpl. unc i D 1-4 χοχλ.	f. pilul. N ^o 30 D 1-3 ἡμ.

8. Ὑπερτροφία τοῦ ἐγκεφάλου.

Ἡ σπανίως ἀπαντῶσα καθολικὴ ἐπὶ παίδων (κεφαλῆς Virchow) καὶ μερικὴ ἐπὶ ἀνεπτυγμένων (ἐκ τῆς καθ' ἑτεροτοπίαν ὑπερπλαστίας τῆς φακῆς Virchow) αὐξήσις τοῦ ὄγκου καὶ τοῦ βάρους τοῦ ἐγκεφάλου, ἐνεκα συγγενοῦς διαμαρτίας περὶ τὴν διάπλασιν παρὰ τοῖς ἡλίθιοις ὡς καὶ ἐνεκα ἐπικτήτου καταχρήσεως τῶν οἶνοπνευματικῶν ποτῶν, ἐπαναλή- ψεως σπασμῶν ἐπιληπτικῶν καὶ δηλητηριάσεως διὰ μολύβδου, προκαλου- σῶν πληθῶραν αἱμάτων ἐντὸς τῶν ἀγγείων αὐτοῦ, παρὰ τοῖς πάσχουσι φρενοβλάβειαν, καὶ ἡ παρισταμένη διὰ κεφαλῆς ὀγκώδους, βραδέως με- γεθυνομένης, ἐχούσης προεξοχὰς κατὰ τὴν μετωπικὴν ἢ βρεγματικὴν καὶ ἱνιακὴν χώραν καὶ πηγὰς μεγάλας, στρογγύλας μετ' ἰσχυρῶν σφύ- ξεων τῶν ὑποκειμένων ἀρτηριῶν καὶ ταχέως ἀποφρασσόμενας, δι' ἐγκεφά- λου βραχυτέρου σχετικῶς πρὸς τὴν ἡλικίαν, τὸ γένος καὶ τὸ βάρος τοῦ ὅλου σώματος, ἀναβαίνοντος εἰς 1600—1900 γρ. γλ., καὶ προκαλουμένου ἐκ τῆς ὑπερπλαστίας τοῦ νευρογλοιώδους ἰστού (Virchow) καταθλίβον-

τος καὶ ἀτροφούντος τὰ ἐγκεφαλικά γάγγλια, ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο.

Οἱ πάσχοντες ὅτε μὲν αἰσθάνονται ὅτι αὐξάνει ἡ κεφαλὴ αὐτῶν βρα-
 δέως καὶ οὐκ εἰσὶν ἱκανοὶ νὰ βαστάξωσιν αὐτὴν ὀρθήν, ἀλλὰ φέρουσι κε-
 κλιμμένην πρὸς τὰ πρόσω, εἴτα μετὰ χρόνους πολλοὺς πίπτουσι εἰς
 νάρκην καὶ σύμπτωσιν καὶ θνήσκουσι (**βραδεῖα**). ὅτε δὲ ἔχουσι μεγί-
 στην ἀδυναμίαν, τρόμον καὶ ἀδέβαιον βᾶδισμα εὐκόλως πίπτοντες καὶ
 δυσκόλως βαστάζοντες τὴν κεφαλὴν αὐτῶν ὀρθήν, εἴτα καταλαμβάνον-
 ται ὑπὸ σπασμῶν περιοδικῶν τοῦ λάρυγγος, συνοδευμένων ὑπὸ ἀσφυ-
 ξίας (ἄσθμα θυμικόν) ἢ παντός τοῦ σώματος ἐπιληψοειδῶν, καὶ τέλος
 γίνονται δειλοὶ, τρομάζοντες ἐξ ἐλαχίστων κρότων, ἡλίθιοι τηροῦντες
 τὴν γλῶσσαν, ἐκτὸς τοῦ στόματος (**ταχυτέρα**).

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης πάντῃ διαφόρου τοῦ ὑδροκεφάλου ὁ ἰατρός
 παραινεῖ τὴν θρεπτικὴν τροφήν, τὴν διαμονὴν ἐν ἐξοχαῖς καὶ τὴν ἀπο-
 φυγὴν τῶν πνευματικῶν ἀγώνων· συνάμα ἀναγράφει συμπτωματολογικῶς
 κατὰ τῶν ἐπιληψοειδῶν σπασμῶν τὰ ψυχρὰ τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα
 καὶ τὴν προφύλαξιν τῆς γλώσσης, κατὰ τοῦ θυμικοῦ ἄσθματος τὰ πα-
 ροχευτικὰ ἐπὶ τοῦ δέρματος.

9. Ἀτροφία τοῦ ἐγκεφάλου.

Ἡ συνηθεστερά τῆς προηγουμένης μερικὴ ἢ καθολικὴ ἐλαττώσις τοῦ
 ὄγκου καὶ βάρους τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῆς παρεγκεφαλίδος παρατηρεῖ-
 ται ὅτε μὲν εἰς τὴν νηπιακὴν ἡλικίαν, ἔνεκα ἐνδομητρίων βλαβῶν κω-
 λυουσῶν τὴν διάπλασιν τῶν κεντρικῶν γαγγλίων καὶ τῶν σκελῶν ἢ
 τῶν ἡμισφαιρίων (σ υ γ γ ε ν ἡ σ), ὅτε δὲ εἰς τὴν γερωντικὴν ἡλικίαν,
 ἔνεκα διαφόρων βλαβῶν ἐπιφερουσῶν τὴν μερικὴν ἐξαφάνισιν τοῦ νευρο-
 γλοιώδους ἰστοῦ καὶ τὴν λιπώδη ἐκφύλισιν τῶν γαγγλίων (ἐ π ί κ τ η-
 τ ο ς γ ε ρ ό ν τ ω ν), ὅτε τέλος, εἰς τὰς λοιπὰς τοῦ ἀνθρώπου ἡλικίας,
 ἔνεκα προηγηθεισῶν βλαβῶν λεπυνουσῶν τοὺς μετωπικοὺς λοβοὺς ὡς ἐπὶ
 τῆς προϊούσης παραλύσεως τῶν φρενοβλαβῶν, τὴν παρεγκεφαλίδα καὶ
 προμήκη ὡς ἐπὶ τῆς ἐπιληψίας, τὸν στέφανον, τὴν θήκην, τὰ σκέλη τοῦ
 ἐγκεφάλου, τὴν γέφυραν κτλ. ὡς ἐπὶ τῆς πρωτοπαθοῦς ἢ δευτεροπαθοῦς
 σκληρώσεως (ἐ π ί κ τ η τ ο ς τ ῶ ν λ ο ι π ῶ ν ἡ λ ι κ ι ῶ ν). Τότε οἱ πά-
 σχοντες εἰ μὲν ἔχουσι τὴν συγγενῇ ἀτροφίαν, γεννῶνται ὅτε μὲν ῥαϊβό-
 ποδες ἢ ἔχουσι παρὰ λυσιν μυῶν τινῶν τοῦ προσώπου καὶ ἐνίοτε τοῦ ἡ-
 μιμορίου, μὴ ἱκανοὶ νὰ βαδίζωσιν εἰς τὸ μέλλον καὶ ἀνάπηροι ἐς αἰ-
 μέναντες, ὅτε δὲ νωθροὶ τὸν νοῦν, δεικνύοντες ἐφεξῆς ἡλαττωμένους καὶ
 ἐκλειπούσας τὰς αἰσθήσεις καὶ μένοντες ἐφ' ὅρου ζωῆς κωφοὶ καὶ κω-

φαίλαλοι· εἰ δὲ ἔχουσι τὴν ἐπίκτητον ὅτε μὲν οἱ γέροντες ἀπολλύσι τὴν μνήμην καὶ τὴν νόησιν, τρέμουσι καὶ ἔχουσιν ἀσταθές τὸ βάδισμα καὶ εἴτε πίπτουσιν εἰς ὑπνηλίαν καὶ ἀπάθειαν εἴτε ἔχουσι παραλύσιν τῶν κέντρων τοῦ προμήκους εἴτε φέρουσι τὰς ὑποστατικὰς ὑπεραιμίας· ὅτε δὲ οἱ ἄνδρες μετὰ τὰ φαινόμενα τῆς φρενοβλαθείας ἢ τῆς ἐπιληψίας ἢ καὶ τῆς σκληρώσεως λαμβάνουσι βλακωδὴ μορφήν, ψελλίζουσι λέξεις τινας, ἀπολλύσι τὴν νόησιν καὶ τὴν κρίσιν καὶ οὕτω γίνονται ἡλίθιοι, τηροῦντες μόνον τὴν ικανότητα τῆς φυτικῆς ζωῆς.

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει μόνον τὰ κατὰ τῶν συμπτωμάτων ἐνδεικνύμενα μέσα, τὴν τონωτικὴν διαίταν καὶ τὴν ἐπαγρύπνησιν ἐπὶ τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῶν πασχόντων.

10. Ὅγκοι τοῦ ἐγκεφάλου.

Οἱ ἐντὸς τοῦ κρανίου ἀναπτυσσόμενοι ὅγκοι εἰσὶν 1) τὰ γλοιοματὰ καθ' ὑπερπλαστίαν ἀπὸ τοῦ νευρογλοιώδους ἱστοῦ τῆς λευκῆς οὐσίας τῶν ἡμισφαιρίων, ἀπερ πῇ μὲν μαλθακὰ ὡς μυξώματα ἢ ὡς γλοιοσαρκώματα, πῇ δὲ σκληρὰ ὡς ἰνογλοιώματα, ἀπὸ φακῆς μέχρι πυγμῆς, ἀναπτύσσονται ἐν γένει βραδέως καὶ παρίστανται ἄνευ φαινομένων αἰσθητῶν ἢ ἐνίοτε ταχέως καὶ παρίστανται διὰ τῶν φαινομένων τῆς ὑπεραιμίας ἢ αἱμορραγίας ὡς καὶ τῶν ἐκ τῆς πίεσεως μοίρας τινος τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ ὕδρωπος τῶν κοιλιῶν· 2) τὰ σαρκώματα καὶ αἰματωματώσεις αὐτῶν τὰ γλοιοκαίμυξοσαρκώματα καθ' ὑπερπλαστίαν ἀπὸ τοῦ νευρογλοιώδους ἱστοῦ τῆς λευκῆς οὐσίας τῶν ἡμισφαιρίων, τῶν προσθίων λοβῶν, τῶν ὀπίκων θαλάμων, τῶν σκελῶν καὶ τῆς γεφύρας, ἀπερ μαλθακὰ ἢ σκληρὰ ἀναπτύσσονται ταχέως καὶ παρίστανται διὰ τῶν φαινομένων τῆς πίεσεως καὶ τῶν φαινομένων τῆς φλεγμονῆς καὶ μαλακύνσεως τοῦ ἐγκεφάλου· 3) τὰ χολοστεατώματα ἢ μαργαριτσοειδεῖς ὅγκοι Virchow καθ' ἑτεροπλαστίαν ἀπὸ τοῦ ἰνώδους ἱστοῦ τῆς παρεγχύας καὶ σπανίως τῆς λεπτῆς μήνιγγος, ἀπερ μαλθακὰ καὶ δίκην μαργαριτῶν ἀναπτύσσονται βραδέως καὶ παρίστανται ἄνευ φαινομένων ἢ διὰ τῶν φαινομένων τῆς φλεγμονῆς καὶ θρομβώσεως τῶν παρακειμένων κόλπων· 4) τὰ ὀστεώματα καὶ ἐγχονδρώματα, καθ' ὑπερπλαστίαν ἀπὸ τῶν ὀστέων τοῦ κρανίου καὶ ἰδίως τοῦ θόλου, ἀπερ σκληρὰ ἀναπτύσσονται βραδέως καὶ παρίστανται διὰ τῶν φαινομένων τῆς πίεσεως τοῦ ἐγκεφάλου· 5) τὰ λιπώματα, αἱ κύστεις, τὰ ψαμμώματα καὶ τὰ κυλινδρώματα σπάνια· 6) τὰ

Φυμάτια, καθ' ἑτεροπλασίαν ἀπὸ τοῦ περιφερικοῦ χιτῶνος τῶν ἀγγείων τῶν διασπειρομένων ἐντὸς τῶν ἡμισφαιρίων, τοῦ ῥαβδωτοῦ σώματος καὶ τῶν ὀπτικῶν θαλάμων, τῶν σκελῶν καὶ τῆς γεφύρας, τοῦ περιεπενδύματος τῶν κοιλιῶν, ἅπερ ταχέως ἀναπτύσσονται καὶ παρίστανται διὰ τῶν φαινομένων ἐκ τοῦ ἐρεθισμού τοῦ ἐγκεφάλου· 7) οἱ πρωτοπαθεῖς καὶ ἐνίοτε δευτεροπαθεῖς ὄγκοι, καθ' ἑτεροπλασίαν ἀπὸ τοῦ νευρογλοιώδους ἰστοῦ τῶν ἡμισφαιρίων, τοῦ τυλῶδους σώματος, τῆς γεφύρας, τῶν ὀπτικῶν θαλάμων καὶ ῥαβδωτῶν σωμάτων καὶ ἀπὸ τοῦ ἰνώδους ἢ ὁστώδους ἰστοῦ τῶν μηνίγγων καὶ κρανιακῶν ὁστών, οἵτινες ἀναπτύσσονται ταχέως (ἐγκεφαλοειδῆς) ἢ βραδέως (ινώδης) καὶ προκαλοῦσιν οὐ μόνον τὴν πίεσιν τοῦ ἐγκεφάλου ἀλλὰ καὶ τῶν ἀγγείων αὐτοῦ, ἐκδηλουμένην δι' ὑπεραιμιῶν, αἱμορραγιῶν καὶ οἰδημάτων· 8) οἱ κομμιεῖς δεῖς ὄγκοι ἡσυφιλώματα, καθ' ἑτεροπλασίαν ἀπὸ τοῦ ἰνώδους ὁστοῦ τῶν μηνίγγων ἢ καθ' ἑτεροπλασίαν ἀπὸ τοῦ νευρογλοιώδους ἰστοῦ τῶν γύρων, τῶν ὀπτικῶν θαλάμων καὶ ῥαβδωτῶν σωμάτων καὶ τῆς γεφύρας, οἵτινες ἀναπτύσσονται βραδέως καὶ οὐκ ἀφικνοῦνται εἰς μέγαν ὄγκον.

Οἱ πάσχοντες, ἐνίοτε καὶ μάλιστα ἂν οἱ ὄγκοι βραδέως ἀναπτύσσωνται ἐπὶ τῶν ἡμισφαιρίων καὶ τῆς συνδεύσης αὐτὰ λευκῆς μάζης καὶ ὧσι μικροί, οὐδενὸς αἰτιῶνται ἢ τῶν πρὸ τοῦ θανάτου φαινομένων τῆς πίεσεως τοῦ ἐγκεφάλου, ἄλλοτε δὲ καὶ μάλιστα ἂν οἱ ὄγκοι ταχέως ἀναπτύσσωνται ἐπὶ τῶν ὀπτικῶν θαλάμων καὶ ῥαβδωτῶν σωμάτων ἢ τοῦ προμήκους καὶ τῆς γεφύρας καὶ ὧσι μάλλον ἢ ἥττον μεγάλοι, αἰσθάνονται κεφαλαλγίαν ἐν ἀρχῇ διαλείπουσαν καὶ ἐφεξῆς κατὰ παροξυσμούς ἐπερχομένην ἐνεκα τῆς ὑπεραιμίας, εἴτα σκοτοδινίαν, μυρμηκίσαιν τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἀναισθησίαν ἢ ἡμιαναισθησίαν μετὰ τινα δὲ χρόνον σπασμούς μερικοὺς καὶ ἡμιπληγικοὺς καὶ ἄλλοτε καθολικοὺς καὶ ἐπιληψοειδεῖς, καὶ ἐφεξῆς παράλυσιν τῶν αἰσθητηρίων ἢ τῶν κινήτικων νεύρων μερικὴν (μονοπληγίαν) τοῦ ἡμιμορίου (ἡμιπληγίαν) ἢ ἅμφω (παρὰπληγίαν), συνήθως τοῦ ἀντιθέτου ἡμιμορίου καὶ σπανίως τοῦ αὐτοῦ ἡμιμορίου (φαινόμενα **διάχυτα**). Καὶ ἂν μὲν οἱ ὄγκοι οὗτοι ἀναπτύσσωνται ἐπὶ τοῦ **θόλου**, οἱ πάσχοντες ἔχουσι κεφαλαλγίαν, σπασμούς ἐπιληψοειδεῖς, σπανίως ἀναισθησίαν καὶ παράλυσιν ἀλλὰ συνήθως μανίαν. Ἐὰν δὲ κεῖνται ἐπὶ τῶν **προσθίων λοβῶν**, οἱ πάσχοντες ἔχουσιν ἐπίσης κεφαλαλγίαν μετωπικὴν ἢ γενικὴν, σπασμούς ἐπιληψοειδεῖς, ἡμιπληγίαν, συνήθως ἀφασίαν καὶ σπανίως ἀναισθησίαν τῶν αἰσθητηρίων. Ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐπὶ τῶν **ῥαβδωτῶν σωμάτων**, οἱ πάσχοντες ἔχουσιν

ἡμιπληγίαν ἔμμονον μετὰ σπασμῶν καὶ σπανιώτατα δυσάρθρωσιν τῶν λέξεων, παράλυσιν τῶν προσωπικῶν μυῶν καὶ τῶν αἰσθητηρίων. Ἐὰν ᾧσιν ἐπὶ τοῦ ὀπτικοῦ θαλάμου καὶ τοῦ τετραλόφου, οἱ πάσχοντες κλίνουναι τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ ἀντίθετον ἡμιμόριον καὶ διευθύνουσι τὰς κινήμας αὐτῶν πρὸς τὸ πάσχον ἡμιμόριον (Ferrier) καὶ ἔχουσι σπασμοὺς, παράλυσιν τῶν ἄκρων καὶ τοῦ κινητικοῦ τῶν ὀφθαλμῶν νεύρου, ἀμβλυωπίαν καὶ ἀμαύρωσιν. Ἐὰν εὕρισκωνται ἐπὶ τῶν σκελῶν τοῦ ἐγκεφάλου, οἱ πάσχοντες ἐκτὸς τῆς κεφαλαλγίας καὶ σκοτοδινίας ἔχουσι ἡμιπληγίαν ἀμοιβομένην μετὰ ἀναισθησίας, παράλυσιν τοῦ κινητικοῦ τῶν ὀφθαλμῶν νεύρου τοῦ αὐτοῦ ἡμιμορίου ἢ καὶ τοῦ ἀντιθέτου, πάρεσιν τῶν μυῶν τοῦ προσώπου τοῦ ἀντιθέτου ἡμιμορίου, νευροαμφιβληστροειδίτιδα καὶ οὐδέποτε διατάραξιν τῆς γνώσεως. Ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐπὶ τῆς ρεφύρας, οἱ πάσχοντες ἔχουσι ἀμβλυωπίαν ἢ ἀμαύρωσιν καὶ στραβισμόν τῶν ὀφθαλμῶν, δυσάρθρωσιν τῶν λέξεων καὶ δυσφαγίαν, ἐξαφάνισιν τῆς σπαστικῆς ἐνεργείας τῶν μυῶν κατὰ τὴν ἐπίδρασιν τῆς φαραδαϊκῆς στήλης καὶ αὐξήσιν αὐτῆς κατὰ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ γαλβανισμοῦ μετὰ παραλύσεως τελείας τοῦ ἡμιμορίου τοῦ προσώπου. Ἐὰν τέλος κεῖνται ἐπὶ τῆς παρεγκεφαλίδος, οἱ πάσχοντες ἔχουσι κεφαλαλγίαν ἰνιακὴν, σπασμοὺς ἐπιληψοειδεῖς, ἀσταθεὲς βᾶδισμα, σκοτοδινίαν μετὰ συστροφικῆς κινήσεως καὶ νυσταγμὸν, ἀμβλυωπίαν ἢ ἀμαύρωσιν καὶ στραβισμόν συμπύπτοντα (φαινόμενα κατὰ ἐστίαν).

Κατὰ τῶν ὄγκων τούτων ὁ ἰατρὸς παραινεῖ ἐν ἀρχῇ πάντα τ' ἀποχετευτικὰ μέσα πρὸς κατάπαυσιν τῆς ἐπιγινομένης ὑπεραιμίας, ἥτοι βδέλλα, καθάρσια, ἐκδάρια καὶ μύξας καὶ τὰ ψυχρὰ ἐπιθέματα τῆς κεφαλῆς, εἴτα κατὰ μὲν τῶν κομμιωμάτων τὴν ἀντισυφιλιδικὴν θεραπείαν, κατὰ τῶν φυματίων τὴν εἰδικὴν τούτων θεραπείαν καθ' οὓς κανόνας περιέγραψα ἐν ταῖς περὶ συφίλιδος καὶ φυματώσεως κεφαλαίαις, κατὰ δὲ τῶν λοιπῶν τὴν συμπτωματικὴν διὰ τῶν διαφόρων ναρκωτικῶν φαρμάκων (βρωμιούχου κάλεως, χλωριᾶλης, μορφίνης) καὶ τῶν διαιτητικῶν μέσων τοῦ ἰωδιούχου κάλεως, μολονότι ἡ πείρα ἐβεβαίωσεν ὅτι τὰ πάντα ἀπέβησαν ἀνωφελῆ.

11. Ὑδροκέφαλος συγγενῆς καὶ ἐπίκτητος.

Ἡ παρὰ φύσιν διαπίδυσις τοῦ ὄρρου τοῦ αἵματος ἐντὸς τῶν πλαγίων κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου, συνεπείᾳ διαφορᾶς τῆς κυκλοφορίας ἐντὸς τῶν ἀγγείων αὐτῶν, ἐκλήθη ἀπλῶς ὑδροκέφαλος ἢ ὑδρωψὶς ἐσωτερικὸς ἢ ὑδρωψὶς τῶν πλαγίων κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου (πρὸς διάκρισιν τῆς ἐξ-

δρώσεως ἐντὸς τούτων συνεπίει φλεγμονῆς τῆς μῆνιγγος ἀπλῆς ἢ φυματιώδους κληθείσης ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων ὀξὺς ὑδροκέφαλος καὶ πρὸς διάκρισιν τῆς διαπιδύσεως τοῦ ὄρου ἐντὸς τῆς μάζης τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ τῆς λεπτῆς μῆνιγγος ποιούσης τὸ σίδημα τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῆς μῆνιγγος ταύτης, ἢ μεταξὺ τῶν δύο μῆνιγγων ἀποτελούσης τὸν μεσομηνιγγαῖον ἢ ἐξωτερικὸν ὄδωπα). Ὁ ὑδροκέφαλος οὗτος ὅτε μὲν παρατηρεῖται κατὰ τὴν ἐνδομήτριον ζωὴν, ἔνεκα διαμαρτίας μετ' αὐτοῦ διαπλάσεως τοῦ ἐγκεφάλου, πίεσεως καὶ ἀποφράξεως τῶν φλεβικῶν ἢ ἀρτηριακῶν ἀγγείων αὐτοῦ, ὑπεραιμίας τοῦ ἐπενδύματος ἢ τῶν ἀγγείων τοῦ χοριοειδοῦς πλέγματος καὶ πίεσεως τῆς κοιλίας τῆς μητρὸς κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνην καὶ προκαλεῖ ἐξόγκωσιν τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐμβρύου δυσανάλογον πρὸς τὸν κατὰ φύσιν ὄγκον τοῦ προσώπου, λέπτυνσιν τῶν κρανιακῶν ὀστέων καὶ ἀτελῆ ἀποστέωσιν αὐτῶν, εὐρυνσιν τῶν πηγῶν καὶ μετὰ πολλὰ ἔτη ἀτελῆ ἀπόφραξιν αὐτῶν (ἐκ τούτων ὑπάρχει πρῶτος συνόστωσις τῶν ῥαφῶν ὡς εἰς τοὺς κρετινισμὸν πάσχοντας) **(ὑδροκέφαλος ἐσωτερικὸς, συγγενὴς καὶ χρόνιος)**. ὅτε δὲ ἐπέρχεται κατὰ τὰς λοιπὰς τοῦ ἀνθρώπου ἡλικίας, ἔνεκα ὄγκων καὶ φυματίων τοῦ ἐγκεφάλου ἢ τῶν μῆνιγγων πιεζόντων καὶ ἀποφρασσόντων τὸν ὀρθὸν κόλπον καὶ τὴν φλέβαν τοῦ Γαληνοῦ, ἔνεκα ἀτροφίας τοῦ ἐγκεφάλου κατὰ τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν καὶ μετὰ τὴν αἱμορραγίαν ἢ τὴν περιεγκεφαλίτιδα καὶ μετὰ τὴν ἀνοιαν ἢ τὴν ἡλιθιότητα, ἔνεκα ὄγκων τοῦ τραχήλου ἢ βλαβῶν τῆς καρδίας καὶ τῶν πνευμόνων, τῶν νεφρῶν καὶ τοῦ αἵματος τῶν προκαλουσῶν τὴν ὑδραιμικὴν κατὰστασιν αὐτοῦ καὶ προκαλεῖ ὅταν μὲν ἢ ὀξὺς μόνην τὴν πίεσιν τοῦ ἐγκεφάλου ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ, ὅταν δὲ ἢ χρόνιος ταύτην καὶ τὴν ἐξαφάνισιν τῆς διπλῆς καὶ λέπτυνσιν τοῦ ἐξωτερικοῦ πετάλου τῶν κρανιακῶν ὀστέων ἢ τὴν πᾶχυνσιν τούτου **(ὑδροκέφαλος ἐσωτερικὸς, ἐπίκτητος καὶ ταχὺς ἢ βραδύς)**.

Οἱ πάσχοντες τὸν συγγενῆ ὑδροκέφαλον νεογέννητοι, ἔχοντες τὴν κεφαλὴν ὀγκώδη καὶ δύσμορφον καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ κρατήσωσιν αὐτὴν ὀρθίαν, δυσκόλως καὶ μετὰ κόπου μανθάνωσι νὰ λαλῶσι καὶ μετὰ πολλὰ ἔτη οὐκ εἰσὶν ἱκανοὶ νὰ ἴστανται ὀρθοὶ ἢ νὰ βαδιζῶσι καὶ ποιῶσι χρῆσιν τῶν ἐκυτῶν χειρῶν, συνάμα ἐκδηλοῦσι τὴν νόησιν καὶ μνήμην ἀσθενῆ, τὴν θέλησιν ἐκλείπουσαν, ἀσθενωποῦσι ἢ ἀμβλυωποῦσιν, αἰσθάνονται κεφαλαλγίαν κατὰ πᾶσαν ἔγερσιν καὶ ἔμετον, καὶ μολοῦντι τρώγουσι μετ' ἀπληστίας μένοισιν ὡχροὶ τὸ πρόσωπον καὶ οἰδαλέαι, ἀδύνατοι τὸ σῶμα καὶ ἐξησθημένοι, καὶ τότε εἴτε καταλαμβάνονται

ὑπὸ σπασμῶν καὶ πίπτουσιν εἰς κῶμα, εἴτε ἀλίσκονται ὑπὸ φλεγμονῶν τῶν ἀναπνευστ. ἢ πεπτικῶν ὀργάνων καὶ λήγουσι τὸν βίον. Οἱ δὲ πάσχοντες τὸν ἐπίκτητον ἐσωτερικὸν ὑδροκέφαλον, ὅτε μὲν συνεπεῖξ ὄγκων τοῦ ἐγκεφάλου αἰφνης πίπτουσιν ἀπόπληκτοι ἄνευ γνώσεως, αἰσθήσεως καὶ κινήσεως καὶ μόλις ἀνανήψωσι πίπτουσιν εἰς κῶμα καὶ θνήσκουσι (**ἀποπληκτώδης μορφή ἢ ἀποπληξία ὑρρώδης τῶν ἀρχαιοτέρων**). ὅτε δὲ συνεπεῖξ φυματώσεως τῶν μηνίγγων, ὀστρακιάς ἢ παρενθέτου νεφρίτιδος οἱ παῖδες καταλαμβάνονται ὑπὸ σπασμῶν ἐκλαμπτικῶν ἢ ἐπιληψοειδῶν, καὶ οἱ ἄνδρες ὑπὸ παραφροσύνης ἐκ πυρετοῦ συνεπεῖξ τῆς υπεραιμίας καὶ ἐφεξῆς πίπτουσιν εἰς ὑπνηλίαν καὶ κῶμα (**ταχεῖα μορφή**). ὅτε δὲ ἄνδρες πάσχοντες φθίσιν ἔχουσι σκοτοδιάν, ἀμβλύτητα τῶν αἰσθήσεων, ἀπάθειαν καὶ ἡλιθιότητα, ἀνωμαλίαν τῆς λαλιᾶς καὶ πάρεσιν καθολικὴν κλονιζόμενοι κατὰ τὸ βᾶδισμα, ἐφεξῆς πίπτουσιν εἰς κῶμα (**βραδεῖα μορφή**).

Καὶ κατὰ μὲν τοῦ συγγενοῦς ὑδροκεφάλου ὁ ἱατρὸς κάλλιόν ἐστι νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ δραστικὰ καθάρσια (τὸν καλομέλιανα καὶ τὴν ἱαλάπην), τὰ διουρητικὰ (τὴν δακτυλίτιδα καὶ τὸ νιτρικὸν ἢ ὀξικὸν κάλι) καὶ τ' ἀντιπερισπαστικὰ (τὰ ἐκδόρια καὶ τὴν δι' ἐμετικῆς τρυγὸς ἀλοιφήν) φάρμακα καὶ αὐτὸ ἔτι τὸ ἰωδιούχον κάλι, διότι προκαλοῦσι μεγίστην ἐξασθένησιν τῶν καμνόντων καὶ αὐδεμίαν ἐλάττωσιν τοῦ κακοῦ αὐτῶν, ὡς ἡ πεῖρα ἐβεβαίωσεν· ἐπίσης ὀφείλει νὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ τὴν ὑπότινων ἱατρῶν ἐνεργηθεῖσαν συμπίεσιν τοῦ ἐξογκωμένου κρανίου διὰ ταινιῶν κολλητικοῦ ἐμπλάστρου, διότι προκαλεῖ βλάβην μεγάλην τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἐπισπεύδει τὸν θάνατον· ἀντὶ δὲ τούτων ἀνάγκη νὰ συμβουλευθῇ πάντας τοὺς ὑγιεινοὺς κανόνες, δηλ. τροφὸν νέαν καὶ εὐρωστον, βίον εἰς ἐπαύλεις καὶ κήπους, κλινὴν καὶ ἐνδυμασίαν καθαρὰν καὶ θερμὴν, καὶ ταῦτο χρόνως νὰ παραγγείλῃ λουτρά χλιαρὰ δι' ἄρωματικῶν κατὰ πᾶσαν ἡμέραν καὶ μετ' αὐτὰ τὴν ἐπιτριβὴν τοῦ σώματος διὰ σινδόνης ξηρᾶς καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ ὀνίσκου ἢ τὸ σεράπιον τοῦ ἰωδιούχου σιδήρου. Καὶ εἰ μὲν ἡ κεφαλὴ τοῦ παιδὸς μετὰ 3—4 μῆνας γίνῃ ὑπερμεγέθης, αἱ πηγαὶ εὐρύταται, τὰ ὅσθα ἐλεύθερα καὶ εὐκίνητα καὶ τὸ παιδίον ἀναλόγως τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἀναπτύσσεται κατὰ σῶμα καὶ νοῦν καλῶς, δύναται μετὰ πάσης περινοίας νὰ τελέσῃ τὴν παρακέντησιν διὰ τῆς ἀκίδος τῆς ἀπορροφητικῆς συσκευῆς τοῦ Potain ἐξάγων 50—100 γρ. γλ. ὑγροῦ. Ἐὰν δὲ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐλαττωθῇ τότε σὺν τοῖς προηγουμένοις ἀναγράφει τὸν τρόπον τῆς πνευματικῆς καὶ σωματικῆς ἀναπτύξεως δι' ἀναλόγου διδασκαλίας καὶ ἀσκήσεως.

Κατὰ δὲ τοῦ ἐπικτητοῦ εἰ μὲν ἐστὶν ἀποπληκτικῶδης ἡ ταχὺα ὁ ἰατρὸς παραινεῖ τὰς βδέλλας κατὰ τὰς μαστοειδεῖς ἀποφύσεις ἐν ἀνάγκῃ, τὰ δραστικὰ καθάρσια ἐκ καλομελάνου καὶ ἱαλάπης ἢ ἐκ τοῦ συνθέτου βάμμυκτος αὐτῆς, τὰ διουρητικὰ ἐκ τῶν στιγμάτων τοῦ ἀραβοσίτου μετὰ ὀξικοῦ κάλεως, τὰ ψυχρὰ τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα καὶ τὰ ἐκδόρια ἐπὶ τοῦ αὐχένος ἢ τῶν μηρῶν οὐ μόνον πρὸς ἐλάττωσιν τῆς ὑπεραιμίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀπορρόφησιν τοῦ ἐκχυθέντος ὑγροῦ τῷ ἐρεθισμῷ τῶν ἀκρεμόνων τῶν ἀγγείων· εἰτα παραγγέλλει τὰ κατὰ τῆς πρωτοπαθοῦς νόσου ἐνδεικνύμενα ὡς καὶ τὴν κίναν καὶ τὸ ἰωδιούχον κᾶλι ἢ τὸν ἰωδιούχον σιδηρον· εἰ δὲ ἐστὶ βραδεῖα συμβουλευεῖ τοὺς ὑγιεινοὺς κανόνας.

12. Κυστίκερκοι καὶ Ἐχινόκοκκοι τοῦ ἐγκεφάλου.

Τὰ ὠριμα ὠάρια τῆς μονήρους ταινίας (*tæn. solium*), τῆς ξενιζομένης ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἀνερχόμενα εἰς τὸν στόμαχον διὰ τοῦ ἐμέτου ἢ τῆς μὴ ξενιζομένης ὑπ' αὐτοῦ, εἰσερχόμενα διὰ τῶν τροφῶν καὶ ποτῶν εἰς τὸν στόμαχον, ἐκεῖθεν δὲ εἰσδύοντα ἐντὸς τῆς πυλαίας φλεβὸς καὶ παρασυρόμενα ὑπὸ τοῦ αἵματος ἐγκαθίστανται ἐντὸς τῶν εὐμοιρούντων ἀγγείων τμημάτων τοῦ ἐγκεφάλου (τῶν πλαγίων κοιλιῶν, τῶν γαγγλίων, τῆς φλοιώδους οὐσίας) καὶ τῆς λεπτῆς μήνιγγος αὐτοῦ καὶ μὴ τυγχάνοντα τῶν πρὸς τελείαν αὐτῶν ἀνάπτυξιν συνθηκῶν, μένουσιν ὡς νύμφαι δίκην λευκῶν φυμῶν, ἐγκεκλεισμένων ἐντὸς μαλλθακοῦ ὑμενίου καὶ συνισταμένων ἐκ τοῦ τρηχύλου, τοῦ στεφανίου μετὰ τῶν χαρακτηριστικῶν ἀγκύστρων. Τὰ δὲ μικρότερα ὠάρια τῆς ἐχινόκοκκου ταινίας (*tæn. echinococcus*) τὰ ἐν τοῖς κυσὶ ξενιζόμενα καὶ διὰ τῶν χόρτων καὶ ποτῶν εἰς τὸν στόμαχον τοῦ ἀνθρώπου μεταβαίνοντα, ἐκεῖθεν δὲ εἰσδύοντα ἐντὸς τῆς πυλαίας φλεβὸς καὶ παρασυρόμενα ὑπὸ τοῦ αἵματος ἐγκαθίστανται ἐντὸς τῶν εὐμοιρούντων ἀγγείων τμημάτων τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἀφοῦ τύχῃσι τῶν χρησίμων πρὸς ἀνάπτυξιν συνθηκῶν ἀναπτύσσονται καὶ περίστανται δίκην κύστεων λευκῶν, διαφόρου μεγέθους, συνισταμένων ἐκ διπλοῦ ὑμενίου, ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῶν ὁποίων ἀναφαίνονται σωματίαι δίκην κέγχρων, συνιστάμενα ἐκ στείλεοῦ προσκεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τούτου καὶ ἐκ σώματος ἔχοντος κεφαλὴν μετὰ τεσσάρων ἀπορροφητικῶν στομιῶν καὶ στέφανον μετὰ τῶν χαρακτηριστικῶν ἀγκύστρων.

Κατὰ τῶν νόσων τούτων ὁ ἰατρὸς συμβουλευεῖ τὰ ἐν τῇ κυστίκερκοιᾷ καὶ ἐχινόκοκκοιᾷ σελ. 102—108 ἀναγραφέντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΓΚΕΦΑΛΟΥ ΑΝΕΥ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΑΛΛΟΙΩΣΕΩΝ
Η ΦΡΕΝΟΒΛΑΒΕΙΑΙ.

Εἰς τοὺς φρενοβλαβεῖς παρετηρήθησαν μετὰ θάνατον ποικιλώταται ἀλλοιώσεις τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν ὑμένων αὐτοῦ, αἵτινες ἐθεωρήθησαν ὑπὸ τινων ὡς αἱ ὑλικάι βλάβαι τῶν φρενοβλαβειῶν (ὕλισται), ὑπ' ἄλλων δὲ ὡς ἀποτελέσματα τούτων (πνευματισταί): μετὰ δὲ τὴν γνῶσιν τῆς ἱστολογικῆς κατασκευῆς τῆς φλοιῶδους οὐσίας τοῦ ἐγκεφάλου, τῆς διεπούσης τὴν πνευματικὴν ἐνέργειαν τοῦ ἀνθρώπου, ὑπὸ Meynert, τινὲς τῶν νεωτέρων ἱατρῶν ἐζήτησαν ν' ἀποδώσωσι τὰς ποικίλας φρενοβλαβεῖας τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ὑπεραιμίαν τῶν ἀγγείων τῆς οὐσίας ταύτης τοῦ ἐγκεφάλου, ὅξεϊαν ἢ χρονίαν, ἐνεργητικὴν ἢ παθητικὴν, τὴν προκαλοῦσαν τὴν μᾶλλον ἢ ἥττον μόνιμον εὐρυνσιν τῶν ἀγγείων, τὴν μᾶλλον ἢ ἥττον αἰσθητὴν πίεσιν τῶν ἐγκεφαλικῶν γαγγλίων καὶ τὴν ἔγερσιν ἢ ἔκλυσιν τῶν πνευματικῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἀνθρώπου (Rindfleisch, Voisin). 'Αλλ' ὅμως ἐπειδὴ ἀφ' ἐνὸς οὐκ ἐγένετο μέχρι τοῦδε γνωστὴ ἐκ τῆς φυσιολογίας, οὐδ' ἡ εἰδικὴ ἐνέργεια τῶν ἀπείρων γαγγλίων τοῦ ἐγκεφάλου τῶν ἐφορευόντων τὰς πνευματικὰς ἐνεργείας τούτου (τὸν λόγον, τὴν γνῶσιν, τὴν βούλησιν, τὴν μνήμην, τὴν συνείδησιν κτλ.), οὐδ' ὁ τρόπος τῆς μυστηριώδους μεταμορφώσεως τῶν ἐξωτερικῶν ἐρεθισμάτων εἰς ἐσωτερικὰς γνώσεις, καὶ ἐπειδὴ ἀφ' ἑτέρου ἢ ὑπὸ τῶν νεωτέρων ὑποδειχθεῖσα ὁδὸς τῆς ἀναζητήσεως τῶν ὑπεραιμιῶν καὶ εὐρύνσεων τῶν ἀγγείων οὐδόλως ἐπαρκεῖ εἰς τὴν ἐξήγησιν πασῶν τῶν φρενοβλαβειῶν τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τοῦτο κατέταξα τὰς φρενοβλαβεῖας εἰς τὰ νοσ. τοῦ ἐγκεφάλου ἄνευ σταθερῶν ἀλλοιώσεων καὶ ὑποδιήρεσα αὐτὰς 1) εἰς φρενοβλαβεῖας μετὰ ἐγέρσεως τοῦ λογικοῦ, εἰς αἷς ὑπήγαγον τὴν *Maríar* (manie, Tobsucht) ὅξεϊαν ἢ χρονίαν, τὴν *Μεγαλοmaríar* (mégálo manie ou monomanie ambitieuse, Wahnsinn), τὴν *Παράροιαρ* ἢ παραφροσύνην αὐτόματον καὶ ὁρμητικὴν ἀνευ πυρετοῦ (folie instictive, impulsive sans fièvre, Verrücktheit). 2) εἰς φρενοβλαβεῖας μετὰ καταπτώσεως αὐτοῦ, εἰς αἷς ὑπήγαγον τὴν τε *ὑποχονδρίαρ* (hypochondrie) καὶ τὴν *Μελαγχολίαρ* (lypé manie ou monomanie triste, Schwermuth). 3) εἰς φρενοβλαβεῖας μετὰ ἐκλύσεως τοῦ

του, εἰς ἃς κατέταξα τὴν *Aroiar* (démence, Blödsinn), τὴν *Bla-kian* (stupidité), τὴν *Eθήθειαν*, *μωρίαν* καὶ *ἡλιθιότητα* (simplicité d'esprit, imbécillité, idiotie) καὶ τὸν *Κρετινισμόν* (crétinisme).

Ι. Μανία ὀξεῖα ἢ χρονία.

Ἡ κατὰ Γαληνόν ἐκστασις τῆς διανοίας καὶ παραλλαγὴ τῶν νομίμων καὶ τῶν ἐν τῷ ὕγιαίνειν ἐθῶν ἄνευ πυρετοῦ, χαρακτηριζομένη κατὰ Esquirol διὰ τῆς ταραχῆς καὶ ἐξάψεως τοῦ αἰσθητικοῦ, νοητικοῦ καὶ βουλευτικοῦ, ἐκλήθη *μανία*. Οἱ πάσχοντες ὅτε μὲν αἰφνης ἢ μετὰ τινα πρόδρομα φαινόμενα ἔχουσι πρόσωπον κατέρυθρον, ὀφθαλμοὺς σπινθηροβολοῦντας, κόμην ἄτακτον καὶ ἀνορθωμένην, ἀϋπνίαν μακράν, ἰδέας ἀλλοκότους ἐπερχομένας διαδοχικῶς ἄνευ τάξεως καὶ σκοποῦ, πολυλογίαν ἀκατάσχετον, ἐξάψεις βιαίας, ὥστε πῇ μὲν γίνονται ὀργίλοι, εὐρίσκονται εἰς ἀδιέλαιπτον καὶ ἀκάθεκτον κίνησιν, καταστρέφουσι πᾶν τὸ προστυχόν, περιφρονοῦσι καὶ τοὺς στοιχειωδεστέρους κανόνας τῆς εὐσχημοσύνης, τρέχουσι, πηδῶσι, φωνάζουσιν, ᾄδουσι καὶ ὠρῶνται (παράφορος καὶ λυσσώδης furieuse Wuth), πῇ δὲ διαρκῶς μορφαῖουσιν, γελῶσι, ᾄδουσι, φωνασκοῦσιν ἡρήτορεύουσιν (εὐθυμοὺς καὶ ῥήτορικὴν), πῇ ἄλλοτε προστρέχουσιν ἀναιδῶς εἰς τὰ προστυχόντα τοῦ ἀντιθέτου φύλου ἄτομα πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν φλογερῶν καὶ δυσχαλινώτων ἐπιθυμιῶν (σατυρίασις ἢ νυμφομανία) καὶ πῇ τέλος κατὰ τὴν λαχείαν, τὴν ἐπιληψίαν καὶ τὴν οἶνοποσίαν αἰφνης ἀρρώδνουνσι λέξεις ἀκατανοήτους περὶ διαφόρων ἰδεῶν, φέρονται ἀτόπως καὶ διὰ τρόπου σκανδαλώδους καὶ ποτε αὐτοκτονοῦσιν ἢ χτείνουσι τὸ τεχθὲν ἢ τινα τῶν παρισταμένων (ἐπιλόχειος, ἐπιληπτικὴ, οἶνοπνευματώδης) (**μανία ὀξεῖα**) (πρὸς διακρίσιν τῆς ὀξεῖας ἐκ πυρετοῦ παραφροσύνης, τῆς παρισταμένης κατὰ τὴν παρεῖαν βαρέων πυρετικῶν καὶ λοιμωδῶν νοσημάτων ἕνεκα τῆς διαχύτου καὶ βαρείας ὑπεραιμίας τοῦ ἐγκεφάλου) ὅτε δὲ μετὰ τὴν ὀξεῖαν μανίαν ἔχουσι βλέμμα ἀβέβηκιον, ἐνδυμασίαν ἡμελημένην καὶ ἀκάθαρτον, ὕπνον ἥσυχον, ἰδέας ἀσυναρτήτους, ἀπάθειαν ἐπὶ πάντων, ὥστε ἀναγνωρίζουσι τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους ἀλλ' ἀγνοοῦσι πόθεν καὶ πότε ἔσχον τὸν μετ' αὐτῶν δεσμόν, λαλοῦσιν ἀλλ' αἱ λέξεις αὐτῶν εἰσὶν ἄνευ τάξεως, αἱ φράσεις ἄνευ συναφείας ἐννοιῶν, εἰσὶν ἥσυχαι καὶ οὐ δύνανται νὰ ἐπανελάβωσιν εἰς ἑαυτοὺς ποιοῦντες χρῆσιν τοῦ λογικοῦ οὐδὲ διὰ τῶν ζωηροτέρων ἐντυπώσεων (**μανία χρονία**). Μετὰ τὸν παροξυσμὸν τῆς ὀξεῖας μανίας οἱ κάμνοντες ὅτε μὲν αἰσθάνονται καταβολὴν τῶν πνευματικῶν

αὐτῶν ἐνεργειῶν γινόμενοι ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἀμβλεῖς τὸν νοῦν καὶ καθιστάμενοι εὐαίσθητοι ἐπὶ τοῦ δυστυχήματος τούτου καὶ μετὰ ἡμέρας ἢ μῆνας ἀναπίπτουσιν εἰς ἕτερον παροξυσμὸν μανίας ἐλαφρότερον καὶ οὕτω ἐπανερχονται εἰς ὑγιάν, ὅτε δὲ περιπίπτουσιν εἰς τὴν χρονίαν μανίαν, ἄλλοτε καταπίπτουσιν εἰς μελαγχολίαν ἐπερχομένην καθ' ὅπαμοιθὴν μετὰ τὸν παροξυσμὸν τῆς μανίας καὶ ἄλλοτε τέλος μετὰ πολλοὺς καὶ ἰσχυροὺς τοιούτους παροξυσμοὺς ὑποπίπτουσιν εἰς θάνατον.

Κατὰ τῆς ὀξείας μανίας ὁ ἰατρός παραινεῖ ν' ἀπομακρύνωσιν ἀπὸ τοῦ ἀρρώστου πᾶν ὅ,τι συνήργησεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ παροξυσμοῦ καὶ πάντας τοὺς συγγενεῖς ἢ οἰκείους ἀϋξάνοντας τὰς ἐντυπώσεις καὶ ἐπομένως τὴν ἔντασιν αὐτοῦ, ὥστε ἀνάγκη ν' ἀποστέλωσιν αὐτὸν εἰς εἰδικὰ νοσοκομεῖα ἢ νὰ τιθῶσι τοῦτον ἐντὸς εὐρυχώρου κοιτῶνος ἔχοντος ὅσον οἶόν τε ὀλίγιστα ἐπιπλα καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν ξένων· συνάμα ν' ἀφίνωσιν ἐλεύθερον νὰ κινῆται ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ καὶ ἐντὸς κήπου καὶ νὰ μὴ ὑποβάλλωσιν εἰς αὐστηρὰν δίαιταν καὶ ἐξασθενωτικὴν θεραπείαν (ἀφαρμάξεις, καθάρσια), διότι ἡ κατάπτωσις τῶν δυνάμεων τοῦ σώματος καθιστᾷ εὐέγεστον τὸν νοῦν· καὶ ὅταν μὲν παρίσταται ὁ παροξυσμὸς ἀναγράφει τὸ ἐκχύλισμα τοῦ ὀπίου ($\frac{1}{2}$ —2 σιτ. τὴν ἡμ.) ἐν διαλύσει ἢ καταποτίσις, τὴν μορφίνην ($\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$ σιτ.), ὡς καὶ τὸ ἔγχυμα τῆς δακτυλίτιδος πρὸς κατάπausιν τῆς ὑπεραιμίας· εἶτα ἐλαττωθέντος τούτου συνιστᾷ τὰ παρατεταμένα ἐπὶ 1—2 ὥρ. καὶ δις τῆς ἡμέρας ἐπαναλαμβανόμενα θερμὰ λουτρά, ὅσον 28—30° R. (εἰς αὐτὸν αὐτὸν καὶ καλύπτουσι τὸν λουτήρα δι' ὀθόνης τῶν ἱστίων ἐχούσης ὀπὴν πρὸς δίδωον τῆς κεφαλῆς τοῦ λουομένου καὶ περιδεομένης στερεῶς περὶ τὸ χεῖλος τοῦ λουτήρος), καὶ ταῦτο χρόνως τὰ διὰ ψυχροῦ ὕδατος ἐπιθέματα τῆς κεφαλῆς, τελούμενα ἐπανειλημμένως καὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ λουτροῦ καὶ ἐσωτερικῶς μετὰ τὸ ἐσπερινὸν λουτρὸν διάλυσιν $\frac{1}{2}$ δρ. χλωριᾶλης πρὸς ὕπνον. Ἐφεξῆς ἅμα τῇ ἀναρρώσει τὴν σωματικὴν ἐνασχόλησιν καὶ τὴν ἀποφυγὴν πάντων τῶν διεγερτικῶν ποτῶν, μηδὲ τοῦ οἴνου ἐξαίρουμένου, καὶ πάντων τῶν ἐγειρόντων τὰ γεννητικὰ ὄργανα (διὸ ἡ καφουρά μετὰ ὀπίου ἐνδείκνυται) ἢ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. Κατὰ τῆς χρονίας παραγγέλλει τοὺς ὑγιεινοὺς κανόνας.

2. Μεγαλομανία.

Τὴν ἐκστάσιν τῆς διανοίας ἐξ ὑπερβαλλούσης φιλαυτίας τοῦ ἀτόμου τὴν προκαλοῦσαν κατὰ Esquirol τὴν ὑπερερεθισιμότητα τῶν αἰσθημάτων καὶ τὸ ἐπιτετηδευμένον καὶ χαρακτηριστικὸν ἦθος αὐτοῦ, ἐκάλε-

σαν μεγαλομανίαν. Οί πάσχοντες ότε μὲν ἔχουσιν ἥθος τετυφωμένου, στάσιν καὶ βλέμμα ὑπερόπτου, τρόπον ἀλλαζόνος καὶ ἐνδυμασίαν ἀνάλογον, πρόσωπον φαιδρὸν, θερμότητα τοῦ δέρματος ἡϋξημένην, σφυγμὸν μέγαν καὶ πλήρη καὶ ὕπνον τεταραγμένον, πιστεύουσι μετὰ θετικότητος ότι εἰσὶ βασιλεῖς, στρατηγοὶ ἢ ὑπουργοί, ἐξοχοὶ ποιηταί, μουσικοὶ ἢ ῥήτορες, πλούσιοι καὶ ἑκατομμυριοῦχοι, ἀνθίστανται καὶ ποτε ἐπικινδύνως καθ' ὅλων τῶν ἀντιφρονούντων ἢ καταφρονούντων διὰ λόγου τὰ μεγαλουργὰ αὐτῶν σχέδια, λαλοῦσιν ἀπαύστως περὶ τῆς εὐτυχίας αὐτῶν καὶ διατάττουσιν, ἀπαγγέλλουσι, ψάλλουσι μετὰ τόνου ἐπαγωγοῦ καὶ πειστικοῦ (**δοξομανία**)- ότε δὲ ἔχουσι τοὺς αὐτοὺς χαρακτηρισ, πιστεύουσιν ὅμως ότι ἐφωτίσθησαν ὑπὸ ὑπερφυσικῆς δυνάμεως καὶ ἐστάλησαν ἐνταῦθα ὡς προφητὰ καὶ κηρύξωσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὡς ἄγγελοι καὶ προεῖπωσι τὰ μέλλοντα, ὡς ἅγιοι καὶ ἀναμορφώσωσι τὴν θρησκείαν τοῦ λαοῦ καὶ ἀνθίστανται μετὰ μεγίστης βίας κατὰ τῶν ἀντιφρονούντων θυσιαζάντες μάλιστα τὴν ζωὴν τῶν ἄλλων πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς θελήσεως τοῦ Θεοῦ (**θρησκομανία**)- ἄλλοτε τέλος ἔχουσιν ὀφθαλμοὺς ζωηροὺς, βλέμμα πλήρες πάθους, ἥθος θελκτικώτατον καὶ τρόπον ἐρωτευμένου, ἀγαπῶσιν ἰδανικῶς φαντασιῶδες ἢ ἕτερον ὄν, ὅπερ ἐκ τῆς κοινωνικῆς θέσεως, τῆς ἀξίας, τοῦ πλούτου οὐκ ἦν δυνατόν καὶ ἀντερᾶται αὐτῶν, ἐνδύονται μετὰ καλλιπεείας, λαλῶσιν ἐς αἰεὶ περὶ τοῦ ἔρωτος αὐτῶν καὶ εἰσὶν εὐτυχεῖς καὶ εὐχαριστημένοι, διότι εἶδον κατ' ὄναρ τὸ προσφιλὲς αὐτῶν ἀντικείμενον ἢ ἐφαντάσθησαν ότι ἤκουσαν τὴν ἡχὴ τῆς φωνῆς αὐτοῦ (**ἐρωτομανία**).

Κατὰ τῆς μεγαλομανίας ὁ ἰατρός παραγγέλλει ὅσον οἷόν τε τάχιον τὴν ἀπομόνωσιν τῶν πασχόντων ἐν τοῖς εἰδικοῖς ἀσύλοις τῶν φρενοβλαβῶν καὶ τὴν ἀποφυγὴν τοῦ ἐν μεγάλαις πόλεσι βίου, τῶν θεάτρων, τῶν ταξειδίων, ἅπερ ὑπερερεθίζουσιν ἐπικινδύνως τὴν διάνοιαν. ἔτι δὲ τὴν κανονικὴν ἐνασχόλησιν τοῦ πνεύματος καὶ σώματος δι' ἀναλόγων, προσομοίων τοῦ ἐπαγγέλματος, καὶ τερπνῶν ἔργων.

3. Παραφροσύνη ἢ μονομανία ἀνευ πυρετοῦ ὀρμητικῇ καὶ αὐτόματος ἔργων ἢ παράνοια.

(Folie ou monomanie impulsive, instinctive des actes).

Ἡ ἀνευ βουλήσεως καὶ γνώσεως παραφροσύνη, ἢ ἐξαγγελομένη κατὰ τὰς πλείστας φρενοβλαθείας (τὴν μανίαν, ἀνοίαν κτλ.), νευρώσεις τινὰς (τὴν ἐπιληψίαν, ὑστερισμὸν, χορείαν), ὡς καὶ τὴν ἐγκυμοσύνην ἢ λοχείαν τῶν γυναικῶν καὶ τὴν νευροπάθειαν τῶν ἀνδρῶν δι' ἔργων ἀ-

κουσιών ἢ αὐτοματίων, τελουμένων αἰφνης καὶ ἀπροόπτως ἢ συνεχῶς καὶ κατὰ περιόδους προβλεπομένας, καὶ μὴ διευθυνομένων ὑπὸ τῆς κρίσεως, οὐδὲ τιμωρουμένων ὑπὸ τῆς τύψεως τοῦ συνειδότης, ἐκλήθη κατὰ Ἱππ. *παράνοια* (προσεοίκεσι μάλιστα οἱ ὑπὸ τῆς φρενίτιδος ἔχοντες τοῖσι μελαγχολῶσι κατὰ τὴν παράνοιαν) καὶ κατὰ τοὺς εὐρωπαίους ἱατροὺς *παραφροσύνη ἢ μορομαρία ἄνευ πυρετοῦ*, (*folie au monomanie sans fièvre, Verrücktheit*). Κατ' αὐτὴν οἱ πάσχοντες ἐν ἀρχῇ παραπονοῦνται ὑπὸ κακοδιαθεσίας καὶ ἀνικανότητος νὰ προσηλώσωσι τὸν νοῦν αὐτῶν ἐπὶ θέματός τινος ἢ νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς ἔργον τι καὶ νομίζουσιν ὅτι ἔφυγεν ὁ νοῦς αὐτῶν (περίοδος πρὸ δρόμων φαινομένων)· εἶτα ὅτε μὲν αἰφνης κυριεύονται ὑπὸ τινος ἐσωτερικῆς ὁρμῆς πρὸς ἀνθρωποκτονίαν ἄνευ βουλήσεως καὶ ἄνευ γνώσεως, νομίζουσιν ὅτι ἔχουσι πρὸ ἑαυτῶν θανάσιμόν ἐχθρὸν καὶ ἐπιτίθενται κατ' αὐτοῦ, μολονότι οὗτος ἐστὶ πολυτιμότερον δι' αὐτοὺς ἢν, καὶ κτείνουσι ἢ αἰκίζουσιν αὐτόν, χωρὶς νὰ δεικνύωσι οὐδὲ πρὸ οὐδὲ μετὰ τὴν ἐγκληματικὴν πράξιν διὰ λόγων ἢ διὰ τρόπων τὴν ταραχὴν τῶν φρενῶν αὐτῶν (ὡς τὰ παραδείγματα τῆς χωρικῆς, ἥτις κρατοῦσα ὑπὸ τὸν μαστὸν τὸ ἀγαπητὸν αὐτῆς τέκνον αἰφνης ἔρριπεν αὐτὸ εἰς τὴν ἀναφθεῖσαν πυρὰν, καὶ τοῦ ἐργάτου, ὅστις ἐγείρεται ἐν καιρῷ νυκτός βλέπει τὴν παρὰ τὸ πλευρὸν αὐτοῦ κειμένην εὐνὴν λαμβάνει πέλεκυν καὶ φονεύει) καὶ ἄλλοτε ἐπίσης αἰφνης καὶ ἄνευ γνώσεως ὠθοῦνται ἐκ τινος ἐσωτερικῆς ὁρμῆς, ἣν οὐδόλως δύνανται νὰ ὑπερνικήσωσι, πρὸς αὐτοκτονίαν χωρὶς νὰ παρέχωσι φαινόμενα φρενοβλαθείας (ὡς τὰ παραδείγματα τῆς γυναικὸς τῆς ῥιφθείσης ἐν τῇ δεξαμενῇ· τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ ῥιφθέντος ἐκ τοῦ παραθύρου τῆς ἑαυτοῦ οἰκίας)· μετὰ ταῦτα μολονότι οὐδεμίαν ἔχουσι τύψιν συνειδότης διὰ τὸ ἀδίκημα αἰσθάνονται κόπωσιν τοῦ σώματος, ἀνίαν φοβεράν, πίπτουσιν εἰς μελαγχολίαν καὶ ἀπάθειαν καὶ ἔχουσι μεγίστην σύγχυσιν ἰδεῶν (περίοδος ἐγέρσεως καὶ ἐκλύσεως φαινομένων αἰφνηδίων ἄνευ γνώσεως καὶ βουλήσεως)· ὅτε δὲ αἰσθάνονται συνεχῶς καὶ κατὰ περιόδους τὴν ὁρμὴν πρὸς ἀνθρωποκτονίαν, ἐπίσης ἄνευ βουλήσεως καὶ ἄνευ γνώσεως, καὶ ἐνίοτε προλέγουσιν αὐτὴν καὶ προεργαζοῦσι τὰ κωλύοντα ταύτην, καὶ ἐν τοιαύτῃ εὐεγέρτῳ ἐρεθισιμότητι διακείμενοι, λέξεις, βλέμματα, χειρονομία ἀπρόσεκτος ἢ εὐκαιρία κατάλληλος ἀρκοῦσι νὰ ἀσκήσωσιν ἐπ' αὐτοῦ αὐτοστιγμὴ τοσαύτην ἐντύπωσιν, ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ ἀντιστῶσιν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ταύτην ἐγερθεῖσαν ὁρμὴν καὶ νὰ διαπράξωσιν ἐγκληματικὴν πράξιν (ὡς τὰ παραδείγματα τῆς ὑπηρετρίας, ἥτις καθικέτευε τὴν κυρίαν

νὰ μὴ ἀφίνη μόνη μετὰ τοῦ νεαροῦ αὐτῆς τέκνου, διότι ἡ θέα τοῦ ἀ-
λαβαστρίνου σώματος τοῦ τέκνου ἐμποιεῖ αὐτῇ τὸ ἀκόρεστον πάθος
τῆς ἀνθρωποφαγίας· τοῦ χημικοῦ, ὅστις συνέδεε τοὺς μεγάλους δα-
κτύλους τῶν χειρῶν αὐτοῦ διὰ ταινιῶν, ἵνα ἀνθιστῇται εἰς τὴν ἐσω-
τερ. ὁρμὴν τῆς ἀνθρωποκτονίας ὡς αἰκίς τῇ ἐπῆρχετο τῆς Ἐρριέτας Κορ-
νιέρου, ἣτις ἐκέρδισε τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς γείτονος, ἀπήγαγε τὴν
κόρην αὐτῆς ἐν τῇ ἰδίᾳ κοιτῶνι καὶ ἐκεῖ ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν τῆς
μικρᾶς καὶ ἔρριψεν ἀπὸ τοῦ παραθύρου) καὶ ἄλλοτε αἰσθάνονται ἐπίσης
συνεχῶς καὶ κατὰ περιόδους τὴν ὁρμὴν τοῦ ἐμπρησμοῦ ἢ τῆς κλοπῆς
καὶ προενεργῶσι τὰ πρὸς τοῦτο χρήσιμα ἢ ἐπιδιώκουσι τὴν εὐκαιρίαν
πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν· μετὰ ταῦτα χωρὶς νὰ ἔχωσι τὴν ἐλαχίστην τύ-
ψιν συνειδότος, χωρὶς νὰ συγκινῶνται εἰς τὰ διαπραχθέντα ὑπ' αὐτῶν
δεινὰ, διηγοῦνται τὰ πάντα ἐν μεγίστῃ λεπτομερείᾳ μετὰ ψυχροῦ
αἵματος, αἰσθάνονται ἀνακούφισιν ἀπὸ τὸ καταδασανίσαν αὐτοὺς πά-
θος, εἰσὶ πλήρεις εὐχαριστίας διὰ τῆς ἐκπληρώσεως τῆς δι' αὐτοὺς θεω-
ρουμένης ἀπολύτου ἀνάγκης καὶ ἐφεξῆς περιπίπτουσιν εἰς ἀποθάρρυνσιν,
γίνονται ὑποχόνδριοι καὶ ζητοῦσι νὰ διακώψωσι τὸ ζῆν (περίοδος
ἐγέρσεως καὶ ἐκλύσεως φαινομένων συνεχῶν καὶ
κατὰ περιόδους ἀνευ γνώσεως καὶ βουλῆσεως.)

Ἡ ὁρμητικὴ αὕτη παραφροσύνη αἵφνης ἐπερχομένη ἢ συνεχῶς καὶ
κατὰ περιόδους ἐπαναλαμβανομένη ἔστι διάφορος ἀνάλογος τῶν ὁρμῶν
τοῦ παραφρονοῦντος· καὶ ποτὲ μὲν τείνει πρὸς ἀνθρωποκτονίαν ἢ ἀν-
θρωποφαγίαν, ποτὲ δὲ πρὸς αὐτοκτονίαν ἢ βιοπραγίαν καὶ ἄλλοτε πρὸς
κλοπὴν ἢ ἐμπρησμὸν (**παραφρ. πρὸς ἀνθρωποκτονίαν, ἀνθρω-
ποφαγίαν, αὐτοκτονίαν, βιοπραγίαν, ἐμπρησμὸν, κλοπὴν.**)

Κατὰ τῆς παραφροσύνης ὁ ἱατρὸς πρὶν ἀναπτυχθῇ δέον νὰ συμβου-
λεύσῃ εἰς τοὺς παῖδας τὴν κατὰ φύσιν ἀνάπτυξιν αὐτῶν διὰ τῶν κα-
νονικῶν ἀσκήσεων τοῦ σώματος, εἰς τοὺς νέους τὴν ἀποφυγὴν πάσης
κλίσεως καὶ μάλιστα εἰς πάθη σφοδρὰ τοῦ θυμοῦ καὶ ὀργῆς, εἰς πα-
ραλόγους ὑπερφιλαντίας καὶ ἀνοήτους φιλοτιμίας καὶ τάς ἐλλείψει εὐ-
τυχίας ἀνίας διὰ τῆς ἐπὶ τινι βιοποριστικῇ ἔργῳ πνευματικῆς καὶ σω-
ματικῆς ἐνασχολήσεως, ἔχων ἀείποτε ἐν τῇ νῦν τὸ λόγιον « δεινὸν ἡ
ἀργία. » Ὅταν δὲ παρασταθῇ διὰ τῶν προδρόμων φαινομένων ἀφείλει
ἐξ εὐσπλαγχνίας πρὸς τοὺς πάσχοντας καὶ πρὸς ἀσφάλειαν τῆς καινώ-
νίας νὰ συστήσῃ δι' ἀγαπητοῦ καὶ συμπαθοῦς καὶ οὐχὶ διὰ βιαίου καὶ
ἐπιτακτικοῦ τρόπου τὴν ἀπομόνωσιν τῶν πασχόντων, ἣτις τελεῖται οὐ-
χι διὰ τῆς καθείρξεως αὐτῶν ἐν εἰδικοῖς νοσοκομείοις καὶ τῆς ἀποστε-

ρήσεως πάσης κοινωνίας μετὰ ἀνθρώπων, ἀλλὰ διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ μέσου καὶ τῶν σχέσεων τούτων, αἵτινες προὐκάλεσαν αὐτοῖς καὶ διέτηρησαν τὴν παῦσιν τῆς ἐνεργείας τῆς κρίσεως ἐπὶ τῶν πεπραγμένων, δηλ. διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτῶν πλουσίων ὄντων ἐντὸς οἰκιῶν ἰδιωτικῶν μακρὰν τῶν μεγάλων πόλεων καὶ εἰς ἐξοχὰς εὐαέρους, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν καὶ περιποίησιν ἐνὸς ἢ πλείονων εἰδημόνων νοσοκόμων, πεινῆτων δὲ ἐντὸς τῶν γνωστῶν ἀσύλων τῶν φρενοβλαβῶν. "Όταν ἡ νόσος ἐκραγῇ διὰ τῶν *φαινομένων* τῆς ἐγέρσεως, εἰ μὲν οἱ ἄρρωστοι αἰσθάνονται αἴφνης τὴν ἐσωτερικὴν ὁρμὴν, ὁ ἱατρὸς ἀναγράφει αὐτοῖς τὰ παρατεταμένα ἐπανειλημμένα καὶ θερμὰ λουτρά μετὰ ψυχρῶν τῆς κεφαλῆς ἐπιθεμάτων, τὰ δραστικὰ καθάρσια δι' ἄλλης καὶ ἱαλάπνης, ποδοφυλλίνης ἢ σκαμμωνίας καὶ κολοκυνθίδων, τὰ ἐρεθίσματα ἐπὶ τοῦ δέρματος διὰ σιναπισμάτων καὶ ἰδίως τῶν διασύρτων κατὰ τὸν ἀγένα, ὡς καὶ τὸ ὄπιον καὶ τὴν μορφίνην, τὸ χλωροφόρμιον ἢ τὴν χλωριᾶν εἰς δόσεις ὁμοίας καὶ παρατεταμένας ἢ ταχέως ἀυξανούσας κατὰ τῆς ὑπνίας, τὴν κινίνην ἢ τὴν δακτυλίτιδα, τὸ ἀρσενικὸν ἢ τὴν βερατρίνην κατὰ τῆς ἀνωμαλίας τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος· εἰ δὲ οὗτοι προβλέπουσι τὴν ὁρμὴν ταύτην συνεχῶς καὶ κατὰ περιόδους ἐπερχομένην, ὁ ἱατρὸς παραγγέλλει τὴν τε ἀκριβοῆ ἐπιτήρησιν τῶν πασχόντων, ὅπως κωλύσωσιν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἐγκληματικῆς πράξεως, καὶ τὴν περιδυσιν τῶν χειρῶν καὶ δακτύλων κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ χημικοῦ ἢ τὴν περιστολὴν τοῦ σώματος διὰ τοῦ ἱματίου τῶν φρενοβλαβῶν κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς κυρίας, ὅπως ἀνθίστανται εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ὁρμὴν. "Όταν τέλος ἡ νόσος παρίσταται διὰ τῶν *φαινομένων* τῆς ἐκλύσεως παραινεῖ τὴν ἐργασίαν ἐν ὑπαίθρῳ πρὸς περιποίησιν καὶ καλλιέργειαν κήπου ἢ ἀγροῦ καὶ μετὰ πολλοῦ χρόνου τὴν ἐνασχόλησιν εἰς τὴν μουσικὴν, τὴν ζωγραφικὴν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν ἱστοριῶν ἢ χαριέντων διηγημάτων πρὸς τέρψιν.

4. Ὑποχονδρία ἀπλῇ καὶ μονομανής.

Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο δύο διαφόρους καταπτώσεις πνευματικῆς σημαίνουσιν, ὡς ὁ Γαλ. εἰς τὰ πεπονηθῶτων τόπων καὶ περὶ μελαγχολίας βιβλίον αὐτοῦ ἐξεθῆκε κατ' ἀντίθεσιν τῆς γνώμης τοῦ Διοκλέους· καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην οἱ πάσχοντες ἔχοντες πλήρη τὴν γνώσιν ἀλλ' ὑπὸ φόβου κατεχόμενοι ἀνησυχοῦσι διηνεκῶς περὶ τῆς υγείας αὐτῶν, παριστάσθαι μεθ' ὑπερβολῆς τὰ ἑαυτῶν δεινὰ, διαπλάττουσι κατὰ φαντασίαν ἕτερα, ἀόριστα καὶ ὑπὸ μόνης τῆς συγκεντρώσεως τῆς προσοχῆς αὐτῶν

περί ἑαυτοὺς αἰσθητὰ γινόμενα, ἀναλύουσι ταῦτα διὰ μεγίστης λεπτομερείας, ζητοῦσιν αἰεὶ νέα φάρμακα καὶ νέους θεράποντας, καὶ ὑπὸ δυσθυμίας κατεχόμενοι νομίζουσιν ὅτι ἡ νόσος αὐτῶν ἔστιν ἀνίατος καὶ ὀδηγεῖ αὐτοὺς σταθερῶς εἰς τὸν τάφον (ὕποχονδρία ἀπλή καὶ νευρική ἀτονία ἢ κατὰστασις τοῦ Sydenham Sandras). εἰς δὲ τὴν ἑτέραν οὗτοι ἔχουσι βεβλαμμένην τὴν διάνοιαν, ἀναφερομένης κατὰ συμπάθειαν τῆς καπνώδους ἀναθυμιάσεως ἐπὶ τὸν ἐγκέφαλον, καὶ νομίζουσιν ὅτι φέρουσι κατεργότα τὰ ὅσθ' αὐτῶν ἄκρων καὶ οὐ δύνανται νὰ βαδίσωσιν, ὅτι ξενίζουσιν ἐντὸς αὐτῶν ζῶα ἀλλόκοτα, ὅφεις καὶ περιδεῶς ἔχουσιν, ὅτι στεροῦνται σπλάγχχνου τινος καὶ ἀποφεύγουσι τὴν τροφήν (ὕποχονδρία μονομανής).

Κατὰ τῶν μορφῶν τούτων τῆς ὑποχονδρίας ὁ ἱατρός ὀφείλει πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ κερδίσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ πάσχοντος, ἀκούων μετὰ προσοχῆς καὶ εὐμενείας τὴν ἀτελεύτητον περιγραφὴν τῶν παθημάτων αὐτοῦ, ἀποδεχόμενος μετὰ φρονήσεως καὶ σταθερότητος τὰ ἐξέχοντα φαινόμενα καὶ παρέχων τὴν γνώμην αὐτοῦ σοβαρῶς καὶ μετὰ εἰλικρινείας· μετὰ ταῦτα κατὰ μὲν τῆς ἀπλῆς συνιστᾷ αὐτῷ τὴν ἱππασίαν ἢ τὸ κυνήγιον ἢ τὰ ταξείδια ἢ τοὺς ἐκτεταμένους καὶ καθ' ἡμέραν τελουμένους περιπάτους, τὰς συναναστροφάς, τὴν μουσικὴν, τὰ θέατρα, ὡς καὶ τὴν ζωγραφικὴν ἢ τὴν κηπουρικὴν καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ πᾶσαν ὑποχρεωτικὴν ἐργασίαν· ἐτι δὲ τὰ ψυχρὰ λουτρά τῆς θαλάσσης ἢ τὰς ψυχρολουσίας τοῦ σώματος κατὰ πᾶσαν πρωΐαν διὰ σπόγγου ἢ τῇ καταιονήσει ὕδατος, τὴν λύσιν τῆς κοιτίας ἐπὶ στεγνότητι καὶ βορβορυγμαῖς διὰ τοῦ βείου, τῆς ἀλοῆς καὶ τῶν πικρῶν ἐκχυλισμάτων, τὸ ὅπιον ἢ τὴν χλωριάλην ἐπὶ ἀϋπνίας, τὴν κανονικὴν διαίταν καὶ τὴν ἀποφυγὴν τῶν διεγερτικῶν ποτῶν· κατὰ δὲ τῆς μονομανοῦς προσπαθεῖ διὰ στρατηγικοῦ τρόπου τὴν ἀφάρισιν τῆς πλάνης, οὐχὶ δὲ καὶ δι' εἰρωνίας ἢ διὰ σαρκασμοῦ ἢ δι' αὐστηρῶν παρατηρήσεων καὶ ἐπιπλήξεων, ὡς ἀντικειμένων ἐντελῶς τῷ καθήκοντι τοῦ ἱατροῦ «ὠφελείην ἢ μὴ βλάπτειν» καὶ ἀναξίων τῷ ἐπαγγέλματι τῆς φιλανθρωπίας καὶ ἀγάπης· καὶ εἴτα παραγγέλλει τὰς ψυχρολουσίας καὶ τὰ ἀνάλογα φάρμακα κατὰ τῶν ἐσχόντων συμπτωμάτων.

5. Μελαγχολία γενικὴ ἢ μερική.

Ἡ γενικὴ ἢ μερική βλάβη τῆς διανοίας μετὰ φόβου καὶ δυσθυμίας ἰσχυρᾶς καὶ ἀποστροφῆς τῶν φιλάτων ἀνευ πυρετοῦ, ἐκλήθη μελαγχολία (lypémanie). Καὶ ποτὲ μὲν οἱ πάσχοντες καταλαμβάνονται κατὰ περιόδους ὑπὸ δυσθυμίας ἠθικῆς, ἀηδιάζουσι τὰ πάντα χωρὶς νὰ γνω-

ρίζωσι διατί; θρηνηοῦσι πικρῶς διὰ τὴν θέσιν αὐτῶν καὶ θεωροῦσιν αὐτὴν ἐπαχθῆ, παραπονοῦνται ὅτι ἐγκατελείφθησαν παρὰ πάντων καὶ στεναχίζουσι, ἔχουσι ἀτημέλητον καὶ ἀκαθάρτον τὴν ἐνδυμασίαν, καὶ μολυγόντι δύνανται νὰ κρίνωσι ὀρθῶς καὶ ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐπανεέλθωσιν εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν κατὰστασιν, ἐν τούτοις ἔχουσι τὴν βούλησιν ἀσθενῆ καὶ δείκνυσιν ἀντίστασιν εἰς πᾶν ὅ,τι μεταβάλλει τὴν θέσιν αὐτῶν ταύτην (**μελαγχολία ἀπλή ἢ ἡθικὴ**) (*M. simple ou morale, Spleen*). ποτὲ δὲ οὗτοι αἰσθάνονται βαθμῆδὸν θλίψιν ἀόριστον, δυσφορίαν ἀκατανίκητον, δειλίαν ἀνευ αἰτίας, ὥστε εἰς τὴν φυσιογνωμίαν αὐτῶν ζωγραφίζεται ἡ δυσθυμία ἢ ἡ ἀπελπισία, ὁ φόβος ἢ ἡ φρίκη, δεικνύουσι μεγίστην ἀδράνειαν καὶ πιεζόμενοι ἐνδύονται, ὠθούμενοι ἐξέρχονται εἰς περίπατον, λησμονοῦσι νὰ φάγῃ καὶ πῖωσι ἀπεχθανόμενοι πάντων, ἔχουσι τὴν πέψιν βραδεῖαν καὶ δύσκολον, τὸν σφυγμὸν βραδὺν καὶ στέγνωσιν τῆς κοιλίας· ἐφεξῆς γίνονται φιλύποπτοι, δύσπιστοι, ἐνδοιαστικοί, νομίζουσι ὅτι ἀπώλλοντο, κατεστράφησαν, ὅτι τὸ πᾶν συνόμωσε κατ' αὐτῶν καὶ τοὺς καταδιώκει, τοὺς κακοποιεῖ, ὅτι οἱ στενώτεροι φίλοι αὐτῶν ἐπιβουλεύονται αὐτοὺς καὶ πάντες σκοποῦσι νὰ τοὺς κακοποιήσωσι, ὅτι ἀκούουσι φωνὰς λοιδορούσας καὶ ἀπωλλούσας αὐτοὺς, βλέπουσι φαντάσματα διευθυνόμενα κατ' αὐτῶν καὶ τότε φεύγουσι, ἐκβαλλουσι στεναγμοὺς φρικώδεις καὶ πίπτουσι χαμαὶ τρέμοντες (**μελαγχολία ἀναρὰ**) (*triste*). Ἄλλοτε οὗτοι ἔχουσι φόβον φρικώδη μὴ δηλητηριασθῶσιν ἢ φονευθῶσιν, ὀλοφύρονται ἀπαύστως, φεύγουσιν ὡς καταδιωκόμενοι μὴ εὕρισκοντες ἄσυλον καὶ πίπτουσι ἀγωνιῶντες, ἔχοντες πρόσωπον κυανωτικόν, ἀναπνοὴν ἐπιπόλαιον, οἶδημα τοῦ πνεύμονος καὶ σφυγμὸν μικρὸν καὶ συχνόν (**μελαγχολία ἀδήμων ἢ πανοφοδία**) (*anxieuse*). Ἄλλοτε οὗτοι κατὰ περιόδους εἰσὶ δύσθυμοι καὶ νομίζουσι ὅτι ὁ Θεὸς ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον ἀπ' αὐτῶν, διότι ἐξετέλεσαν ἀνοσιουργήματα, ἠρνήθησαν τὴν θρησκείαν, ἀπεποιήθησαν τὴν θέσιν ἀντίληψιν, οἱ δὲ δαίμονες παρέλαβον αὐτοὺς ὥστε στεναχίζουσι, κλαίουσι καὶ ὀλοφύρονται, τύπτουσι τὴν κεφαλὴν, δάκνουσι τὸ σῶμα καὶ ἐνίοτε ἐν ἀγωνίᾳ εὕρισκόμενοι ὁρμοῦσι κατὰ τῶν προσφιλεστέρων αὐτῶν προσώπων καὶ κτείνουσι αὐτοὺς (**δαισιδαιμονία ἢ δαιμονομανία**). Ἄλλοτε πάλιν οὗτοι μακρυνθέντες τῆς πατρίδος ἢ τῆς ἐρωμένης αὐτῶν αἰσθάνονται μεγίστην θλίψιν καὶ ἀναμνησκόμενοι τῶν ἐλαχίστων χύνουσι δάκρυα κρουνηδὸν καὶ ἀποθαρρύνονται, καὶ ἔν τις ὑποδείξῃ αὐτοῖς τὴν ταχείαν ἐπάνοδον βλέπει πάραυτα ὅτι τὸ αἰσθημα τῆς χαρᾶς διαλαμβάνει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οἱ στεναγ-

μοι ἐγείρουσι τὸ στήθος τούτων καὶ ἡ καρδία πάλλει, ἐὰν δὲ τοῦναντίον ἐλλείψῃ πᾶσα ἐλπίς ἐπανόδου τὸ πρόσωπον αὐτῶν γίνεται ὠχρὸν, οἱ ὀφθαλμοὶ βεθυισμένοι, ἡ ἀναπνοὴ ἐπιπόλαιος, οἱ σφυγμοὶ μικροί, ἡ ὄρεξις ἐλλείπει καὶ οὕτω πίπτουσιν εἰς μαρασμὸν (**νοσταλγία, ἐρωταλγία**) (μ ε λ α γ χ ο λ ί α γ ε ν ι κ ή). Τέλος οὗτοι ἔχουσι παραισθήσεις (hallucinations) συνηθέστατα τῆς ἀκοῆς, νομίζοντες ὅτι ἀκούουσι πράγματι ὕβρεις, καταγγελίας, αἰσχρολογίας, ἡττον συνήθως τῆς ὁράσεως, νομίζοντες ὅτι βλέπουσι εἰς τὰς ὁδοὺς πρόσωπα μορφάζοντα, καὶ συνήθως τῆς ὁσμῆς καὶ γεύσεως, νομίζοντες ὅτι αἰσθάνονται τὴν ὁσμὴν τῆς πυρίτιδος ἢ τοῦ θείου ἢ τοῦ ἀρσενικοῦ ἢ τοῦ ὑπερχλωριούχου ὑδραργύρου (**παραφροσύνη ἐκ παραισθήσεων**)· παραπονοῦνται ὅτι καταδιώκονται πῇ μὲν ἐκ τῆς ἀστυνομίας, συμμορίας, μυστικῶν ἐταιριῶν, πῇ δὲ ἐκ τῶν ὑγρῶν, τῶν ἀερίων, τῶν ἀναθυμιάσεων, πῇ ἄλλοτε ἐκ τῶν ἐσθεςμένων φανῶν, πτεροέσσης ἡχοῦς, γαστρομύθων κλ., ὅτι πᾶσα ἰδέα ἥτις ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν αὐτῶν ἀρπάζεται ὑπὸ τῆς ἀγνώστου ταύτης δυνάμεως καὶ μεταδίδεται εἰς τοὺς ἐχθροὺς τούτων, καὶ διὰ τοῦτο ὁσάκις ὥσιν ἀπαράτρητοι ποιοῦσι διάφορα σχήματα, ἵνα ἀποδιώξωσι τὴν δύναμιν ταύτην, φράττουσι τὰ ὦτα διὰ βάλβας, ἵνα μὴ ἀκούωσι τὴν φωνὴν αὐτῆς, περιδέουσι τὰ κάτω ἄκρα τῶν περισκελίδων, ἵνα μὴ ἐπιτρέψωσι τὴν ἐξόδον ταύτης, μεταβάλλουσι συνήθως κατοικίαν, συνοικίαν, πόλεις ἵνα ἀπομακρυνθῶσιν ἀπ' αὐτὴν καὶ ἐν τούτοις πανταχοῦ φέρουσι τὸ κακὸν τοῦτο μεθ' ἑαυτῶν· τότε ζητοῦσι τὴν προστασίαν τῶν νόμων, καταγγέλουσιν αὐτὴν εἰς τὴν ἀστυνομίαν, καὶ ἐὰν μὲν ἐννοηθῶσι ὅτι παραφρονοῦσι καὶ πεμφθῶσιν εἰς τὸ φρενοκομεῖον σώζονται, ἐὰν δὲ ἐγκαταληφθῶσιν ἢ αὐτοκτονήσιν ἢ συνήθως ἀπὸ καταδιωκόμενοι γίνονται καταδιώκοντες, στασιάζουσι κατὰ τῆς ἀρχῆς, πυρπολοῦσι καὶ κτείνουσι ἢ περιπίπτουσιν εἰς μεγαλομανίαν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν μανίαν γινόμενοι κινδυνωδέστατοι ἐχθροὶ τῆς κοινωνίας (**παραφροσύνη ἐκ καταδιωγμοῦ**) (délire de persécution) (μ ε λ α γ χ ο λ ί α μ ε ρ ι κ ή).

Κατὰ τῆς μελαγχολίας ὁ ἰατρός, ἀφοῦ ἀποκτήσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ πάσχοντος, δι' ἀγαπητοῦ καὶ συμπαθοῦς τρόπου, δέον ν' ἀποβάλλῃ τὰς παραδόξους πλάνας καὶ χιμαιρικὰς ἰδέας αὐτοῦ διὰ γλώσσης μελιχίου καὶ πραείας, καὶ νὰ ἀποσπᾷ τὸ πνεῦμα τούτου ἀπὸ ταιούτων ἰδεῶν διὰ τῶν ταξειδίων, τῶν περιηγήσεων καὶ τῆς ἀνέτου ἐνασχολήσεως περὶ τι ἔργον· ἐτι δὲ συμβουλεύει κατὰ μὲν τὴν περίοδον τῆς ἐγέρσεως τὰς ψυχρὰς τῆς κεφαλῆς καταιονήσεις ἀπλὰς ἢ μετὰ πα-

ρατεταμένων χλιαρῶν λουτρῶν τοῦ σώματος, τὰ δραστικὰ καθάρσια ἐκ ποδοφυλλίνης ἢ ἐξ ἄλοῆς ἐπὶ στεγνότητι τῆς κοιλίας, τὰ ἀναληπτικὰ ὡς τὴν κίαν, τὸν σίδηρον, τὸν οἶνον καὶ μάλιστα τὸν καμπανίτην καὶ τὴν θρεπτικὴν τροφήν, ἣν εἰσάγει ἐν ἀνάγκῃ διὰ τοῦ οἰσοφαγείου καθετήρος ἢ τῶν κλυσμάτων ἐπὶ ἐξασθενήσει, τὰ ἐγχύματα τῆς νάρδου, τὰ κλύσματα τοῦ μηδικοῦ σιλφίου ἐπὶ ἐρεθισιμότητι καὶ ἐπὶ ἀϋπνίᾳ τὸ ὅπιον ἢ τὴν μορφίνην ἢ τὴν χλωριᾶλην· κατὰ δὲ τὴν περίοδον τῆς καταπτώσεως τὰ ἐκδύρια ἢ τὰ διάσυστα κατὰ τὸν αὐχένα, τὰ ἀρωματικὰ ἢ θειοῦχα λουτρά· καὶ κατὰ τῆς παράφροσύνης ἐκ διωγμοῦ τὴν ἀπομώνωση ἐν τινὶ ἀσύλῳ καὶ τὴν διαρκῆ ἐπιτήρησιν αὐτῶν.

6. Ἀνοια (Amentia, Demence, Blödsinn).

Ἡ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλη ἀπώλεια τῶν πνευματικῶν ἐνεργειῶν ἢ διαδεχομένη συνήθως τὴν μανίαν καὶ μελαγχολίαν ἢ παρακολουθοῦσα τὴν περιεγκεφαλίτιδα καὶ ἐπιληψίαν (δευτεροπαθῆς) καὶ ἢ παρισταμένη ἐνίοτε εἰς δηλητηριάσεις ἢ κατὰ τὸ βαθὺ γῆρας (πρωτοπαθῆς), ἐκλήθη *ἀνοια* ἢ *βραδύνοια* (πρὸς διάκρισιν τῆς ἡλιθιότητος, ἥτις ἔστι συγγενὴς καὶ οἱ ἡλίθιοι οὐδέποτε ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν εἶχον πλήρη ἀνάπτυξιν τῶν πνευματικῶν ἐνεργειῶν). Οἱ πάσχοντες ἐν ἀρχῇ εἰσὶν ἀμέριμνοι, παιδαριώδεις τὰς ἐπιθυμίας καὶ ἀτημελεῖς τὴν ἐνδυμασίαν, λαλοῦντες λησμονοῦσιν ὅ,τι εἶπον καὶ οὐ διατηροῦσι συνέχειαν ἰδεῶν, εἰτα ἀπολύσι τὴν μνήμην τῶν μετὰ τὴν παράστασιν τῆς νόσου γεγονότων, λέξεων κτλ. καὶ τηροῦσι μόνον τῶν προγενεστέρων ταύτης, δὲν ἐννοοῦσι τοὺς λαλοῦντας, ἔχουσι πρόσωπον οἰδαλέον, βλέμμα ἀψυχον καὶ ἀνεῦ ἐκφράσεως, σῶμα πεπαχυμένον καὶ τέλος οὐδεμίαν ἔχοντες συνειδησιν τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, γίνονται ἀνίκανοι νὰ προαισθάνωνται καὶ νὰ ἐκτελῶσι τὰς ἀνάγκας τοῦ σώματος μακρὰν αὐτῶν καὶ τηροῦσι μόνον τὴν φυτικὴν ζωὴν.

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης μόνον οἱ ὕγιεινοὶ κανόνες ἐνδείκνυνται καὶ ὁ ἰατρὸς συνιστᾷ τὴν διαμονὴν εἰς ἐπαύλεις εὐαέρους, τὴν ἐξάσκησιν τοῦ σώματος αὐτῶν, τὴν θρεπτικὴν τροφήν καὶ τὴν ἐπαγρύπνησιν ἐκ τῶν δεινῶν τῆς φυτικῆς ζωῆς.

7. Βλαχία (Stupidité).

Ἡ μᾶλλον ἢ ἥττον αἰσθητὴ ἀνικανότης πρὸς τὴν συναρμογὴν τῶν ἐννοιῶν ἢ τῶν προσδιορισμῶν τῶν αἰσθημάτων καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν κοινωνικῶν αὐτοῦ σχέσεων, ἢ παρισταμένη ὅτε μὲν ἕνεκα σφοδροτάτων συγκινήσεων ἢ παθῶν, τοῦ ἀνικανισμοῦ ἢ τῆς καταχρήσεως περὶ τὰ ἀ-

φροδίσεια καὶ τὰ οἶνοπνευματώδη ποτὰ (πρωτοπαθής), ὅτε δὲ κατὰ τὴν πορείαν τοῦ κοιλιακοῦ τύφου, τῆς ἐπιληψίας, τῆς περιεγκεφαλίτιδος, ὡς καὶ τῆς ὀξείας μανίας καὶ τῆς μελαγχολίας (δευτεροπαθής), ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο. Οἱ πάσχοντες δὲ τότε βαθμηδὸν ἢ μετὰ τὴν πάροδον τῶν πρωτοπαθῶν νόσων ἔχουσι φυσιογνωμικὰν βλακώδη, ἥτοι πῇ μὲν πρόσωπον μετὰ μυῶν συνεσπασμένων, ὀφθαλμοὺς ἡμικεκλεισμένους καὶ βλέμμα πρὸς τὰ κάτω νεῦον καὶ λυπηρὸν ὡς νὰ κλαίωσι, πῇ δὲ πρόσωπον μετὰ μυῶν χαύνων καὶ νωθρῶν, ὀφθαλμοὺς ἡμικεκλεισμένους καὶ βλέμμα πλανώμενον· ἔτι δὲ ἐνοκλαζοῦσι τοῖς ὀπισθίοις ἢ ἴστανται κεκμηκότες, οὐδόλως ἀσχολούμενοι περὶ τῶν περὶ αὐτοὺς τελουμένων, εἰσὶ λυπημένοι καὶ σιωπηλοὶ, ἔχοντες τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην πρὸς τὰ κάτω, ἀκάρτοι ἀφίνοντες τὴν μύξαν νὰ καταρρέῃ ἀπὸ τῆς ῥινός καὶ τὸν σίελον ἀπὸ τοῦ στόματος, ἀναίσθητοι εἰς τὸ διὰ βελόνης κέντημα ἢ αἰσθάνονται μὲν τὸν πόνον ἐκφράζοντες αὐτὸν διὰ τῆς παραλλαγῆς τοῦ χαρακτῆρος τοῦ προσώπου, ἀλλ' οὐδόλως διακρίνουσιν αὐτὸν καὶ μηδεμίαν κίνησιν ποιοῦσιν ἐπὶ τοῦ κεντουμένου μέλους· πρὸς τοῦτοις κινεῖνται βραδέως, λησμονοῦσι νὰ φάγωσι καὶ πῖωσιν, ἔχουσιν ἀναπνοὴν ἐπιπόλαιον καὶ σφυγμὸν βραδὺν ὡς καὶ κυάνωσιν ἢ οἰδήμα τῶν ἄκρων, καὶ ἐν τοιαύτῃ συγχύσει ἢ ἑλλείψει ἐννοιῶν διακείμενοι καὶ ὑπὸ ἄλλοκότου φόβου ἐλωκότες ἔχουσι παραισθήσεις τῶν αἰσθητηρίων, ἀποποιοῦνται πάντων καὶ αὐτῶν τῶν πρὸς ζῶην χρήσιμων καὶ πιεζόμενοι ποτὲ μὲν ὑποχωροῦσι μετὰ δυσαρρεσκείας, χύνοντες ἄφθονα δάκρυα, ἢ παραδίδονται εἰς πράξεις βιαίας κατ' αὐτῶν τῶν ἰδίων ἢ τῶν περικειμένων ἄνευ γνώσεως καὶ ἄνευ θελήσεως καὶ θεωροῦνται ἀκαταλόγιστοι ὑπὸ τοῦ νόμου (**βλακία μετὰ παραφροσύνης**) ποτὲ δὲ διατηροῦσιν ἐπὶ μακρὸν χρόνον τὴν θέσιν ἣν ἔλαβον, χωρὶς νὰ κινήθωσιν οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον καὶ μεθ' ὅλας τὰς πείσεις τῶν παρестώτων (**βλακία μετὰ καταληψίας**).

Κατὰ τῆς βλακίας ὁ ἰατρὸς συμβουλεύει ἐν ἀρχῇ συμπτωματικῶς τὰ κατὰλληλα μέσα κατὰ τὴν ἐλλείψει τοῦ αἰσθήματος τῆς πείνης καὶ δίψης, τῆς ἀποβολῆς τῶν ἀποκρινομένων ἢ ἀποδαλλομένων καὶ κατὰ τῆς ἀτελοῦς κινήσεως τοῦ σώματος καὶ τῶν ἀναπνευστ. καὶ κυκλοφορ. ὀργάνων· εἴτα εἰ μὲν συνυπάρχει φόβος καὶ παραισθήσεις παραινεί τὰς ψυχρολουσίας τῆς κεφαλῆς, τὰ δραστικὰ καθάρσια καὶ τὰ πράκτικα φάρμακα καὶ ἐνθαρρύνει διὰ καταλλήλων συμβουλῶν, εἰ δὲ ὑπάρχει ἐξάντλησις τοῦ σώματος καὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος τὰ τονωτικὰ, τὴν κίναν καὶ τὸν σίδηρον, τὰ ψυχρὰ λουτρὰ ἢ τὴν ὑδροθεραπείαν, τὴν θρεπτικὴν τροφήν καὶ τὰς ἀσκήσεις τοῦ σώματος ἐν ὑπαίθρῳ.

8. Ευήθεια, μωρία, ηλιθιότητα.

Ἐκ τῶν τριῶν τούτων βαθμῶν τῆς μᾶλλον ἢ ἥττον αἰσθητικῆς ἐκλύσεως τῶν πνευματικῶν ἐνεργειῶν ἕνεκα ἀτελοῦς διαπλάσεως τοῦ ἐγκεφάλου, εἰς μὲν τὴν *εὐήθειαν* (*simplicité d'esprit*) ὑπάρχει κατὰ φύσιν ἀνάπτυξις τοῦ σώματος, ἀλλὰ βραδύτης πρὸς τὴν κτῆσιν γνώσεως, θελήσεως καὶ μνήμης, ὥστε οὗτοι μετὰ κόπου μακθάνουσιν, ἀτελῶς κρίνουνσι καὶ εὐκόλως πλανῶνται καὶ ἐπὶ τῶν ἀπλουστέρων πραγμάτων· εἰς δὲ τὴν *μωρίαν* (*imbécilité*) ὑπάρχει μικρά τις δυσαναλογία τῆς ἀναπτύξεως τοῦ σώματος καὶ ταύτοχρόνως ἀνικανότης πρὸς τὴν κτῆσιν γνώσεως ἀναλόγου τῆς ἡλικίας, τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς θέσεως αὐτῶν, ὥστε οὗτοι ἀνδρωθέντες ὁμοιάζουσι πρὸς παῖδας κατὰ τὴν γνώσιν καὶ τὴν κρίσιν, ἔχουσι μνήμην περιωρισμένην καὶ ἑλλειψιν θελήσεως· εἰς τὴν *ἡλιθιότητα* τέλος καὶ τὸν *αὐτοματισμόν* (*idiotie et automatisme*) ὑπάρχει διαμαρτία περὶ τὴν διάπλασιν τοῦ κρανίου καὶ τοῦ ἐντὸς αὐτοῦ ὀργάνου, ἕνεκα τῆς προώρου συνοστώσεως τῶν ῥαφῶν τῶν κρανιακῶν ὀστέων, τῆς προκαλοῦσης τὴν ἀτελῆ ἀνάπτυξιν τοῦ ἐγκεφάλου, τὴν δευτεροπαθῆ ἐγκεφαλίτιδα καὶ τὴν παραγωγὴν τῶν *μικροκεφάλων* (ἐκ προώρου συνοστώσεως πολλῶν ῥαφῶν), τῶν *δολιχοκεφάλων* (*σφηνοκεφάλων* ἐκ προώρου συνοστώσεως τῆς ὀβελιαίας, *λεπτοκεφάλων* τῆς μετωπικῆς καὶ ἱνιακῆς καὶ *κλινοκεφάλων* τῆς σφηνοβρεγματικῆς ἢ κροταφικοβρεγματικῆς ῥαφῆς) καὶ τῶν *βραχυκεφάλων* (*παχυκεφάλων* ἐκ τῆς προώρου συνοστώσεως τῆς λαμβδοειδοῦς, *ὀξυκεφάλων* τῆς ἱνικοβρεγματικῆς, *πλατυκεφάλων* τῆς στεφανιαίας, *τροχοκεφάλων* ἐκ τῆς μερικῆς προώρου συνοστώσεως τῆς στεφανιαίας, καὶ *πλαγιοκεφάλων* ἐκ τῆς συνοστώσεως τοῦ ἡμισέως τῆς ῥαφῆς ταύτης) (Virchow), ἐχόντων κατὰ μέσον ὅρον περίμετρον μετωπικο-ἱνιακὴν ἀντὶ 0,560 μόνον 0,500-400, θόλον ἐπιμήκη μετωπικο-ἱνιακὴν ἀντὶ 0,340 μόνον 0,280—190, διάμετρον ἐπιμήκη μετωπικο-ἱνιακὴν ἀντὶ 0,180 μόνον 0,170-120, διάμετρον ἐγκάρσιον μεσοκροταφικὴν ἀντὶ 0,150 μόνον 0,135—105 καὶ θόλον ἐγκάρσιον μεσσωτικὸν ἀντὶ 0,320 μόνον 0,280—240 γ. μ. (Esquirol), ὥστε οὗτοι δείκνυσιν πᾶς πνευματικᾶς αὐτῶν ἐνεργείας ἀτελεῖς ἢ ἐλλειπούσας, ἀγνοοῦσι ν' ἀρθρώσωσι λέξεις καὶ διατηροῦσι τὸν αὐτοματισμὸν καὶ τὴν φυτικὴν ζωὴν. Κατὰ τῆς νόσου ταύτης δέον ὁ ἰατρός νὰ συμβουλευσῇ ταύτοχρόνως τὴν διὰ φαρμάκων, παιδαγωγικῆς καὶ γυμναστικῆς θεραπείαν, διότι ἀνευ μιᾶς τούτων ἢ καὶ ἀνευ πασῶν τούτων οἱ πάσχοντες ἐκπίπτουσι

τῆς ἀνθρωπίνης ἁξίας, καὶ ἀποζωοῦνται διατηροῦντες μόνον τὴν φυτικὴν ὑπορξιν· καὶ ὡς φαρμακευτικὴν μὲν θεραπείαν παραινέει τὴν χρῆσιν τῶν τονωτικῶν, ψυχρῶν λουτρῶν, καθαροῦ ἀέρος καὶ τῆς ἀναλόγου τροφῆς· ὡς παιδαγωγικὴν παραγγέλλει τὴν διδασκαλίαν νὰ ᾧσι καθαροὶ τὸ ἐνδύμα, νὰ ἐνδύωνται καὶ ἐκδύωνται μόνοι, νὰ τρώγῃσι κατὰ τάξιν καὶ νὰ φέρονται ἀρμοδίως πρὸς τοὺς λοιποὺς, ἔτι δὲ νὰ κινῶνται κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πλειστάκις εἰς τὸ ὑπαίθριον, νὰ ἀποφεύγῃσι τὸν αὐταντισμόν καὶ νὰ λαμβάνωσι κοινωνικὰς σχέσεις μετ' ἄλλων· ὡς γυμναστικὴν δὲ συνιστᾷ τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἱκανότητος νὰ λαλῶσιν ἄλλοι ἢ κωφοὶ ὄντες, νὰ μαθηθῶσι τέχνην τινὰ χειρόνακτον (ὑποδηματοποιοῦ, ῥάπτου, ξυλουργοῦ) ἢ ὥραίαν (μουσικὴν, ζωγραφικὴν).

9. Κρετινισμός.

Ὁ κρετινισμός (ἐκ τοῦ λατ. creta δηλοῖ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς νόσου ἐπὶ κρητιδωδῶν στρωμμάτων γῆς, ἢ ἐκ τοῦ ὀνόμ. chretien σημαίνει τὴν ἀνικανότητα νὰ πράττῃ κρῖμα τι ὡς ἀληθὴς χριστιανός, ἐκ τῆς λέξεως cretatus καὶ κατὰ παραφθοράν cretinus ὑποδεικνύει τὴν λευκὴν χρωσιν τοῦ δέρματος αὐτῶν ὁμοίαν πρὸς κρητιδᾶ), παρίσταται ἐνδημικῶς ἐν Εὐρώπῃ ἐπὶ τῶν Πυρρηναίων, Βοσγίων, Γιούρων, τῶν Καρπαθίων, Οὐραλίων καὶ τῶν Ἀλπεων, ἐπὶ τῶν κοιλαδῶν τοῦ Ροδανοῦ, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Σαβοΐας, Ἀλσατίας καὶ Λοθαρυγγίας καὶ ἐν ταῖς χώραις τῆς Βαυαρίας, Βυρτεμβέργης, Βάδης, Ῥηνικῆς Πρωσσίας καὶ Ἀγγλίας, ἐν Ἀσίᾳ ἐπὶ τῶν ὀρέων αὐτῆς, ἐπὶ τῶν κοιλαδῶν τῶν Ἰμαλαίων, ἐπὶ τῆς Θιβέτης, Βεγγάλης, Ἰνδιῶν καὶ Ταρταρίας ὡς καὶ ἐπὶ τῶν Κοριλλιέρων τῆς Ἀμερικῆς, δηλ. εἰς διαφόρους χώρας ἀνεξαρτήτως τῆς τοπογραφικῆς, γεωλογικῆς καὶ κλιματικῆς θέσεως αὐτῶν. Οὗτος δὲ παρὰ γαταὶ κληρονομικῶς εἰς ἄτομα ἐξοσθενημένα, ὑποβληθέντα εἰς τὴν ἐπίδρασιν εἰδικῆς αἰτίας ἀγνώστου, διαχρομένης εἰς τὸν ἀέρα, εἰσπνεομένης μετ' αὐτοῦ καὶ προκαλούσης τὴν δηλητηρίασιν τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τὴν καταβολὴν τῶν πνευματικῶν ἐνεργειῶν τοῦ πάσχοντος μέχρι ἡλιθιότητος αὐτοῦ, ὑπάρχει συνήθως μετὰ τῆς ἐξογκώσεως τοῦ θυρεοειδοῦς καὶ ἐξαγγέλλεται διὰ σώματος μικροῦ καὶ παχέος, κεφαλῆς ὀγκώδους, ἐχούσης διάμετρον ἐγκαρσίαν μεσοκροταφικὴν μεγαλειτέραν, προσώπου πλατέος καὶ ἐπιπέδου μετ' ὀφθαλμῶν μεμακρυσμένων, ῥινόσπετιομένης, στόματος μεγάλου καὶ χειλέων ἰδίως τοῦ κατωτέρου παχέων, διὰ τραχήλου βραχέος καὶ ἐνίοτε ἀνωμάλου ἐκ τῆς ὑπερτροφίας τοῦ θυρεοειδοῦς, κυρτοῦ δυσανάλογου τῶν μικροτέρων καὶ ὀγκωδεστέρων ὀ-

κρων· συνάμα δι' αίσθητηρίων ὀργάνων καὶ ἐγκεφάλου λίαν ἀτελῶς λειτουργούντων, ὥστε οἱ κρετίνοι ὁμοιάζουσι πρὸς παῖδας ὀλίγων μηνῶν, ἀμαυρῶς ὁρῶσι, εἰσὶ κωφάλαλοι ἐκβάλλοντες φωνὰς ἀνάρθρους καὶ βραγυχῶδεις, κοιμοῦνται κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἡμέρας καὶ ὅταν τις ἐγείρῃ αὐτοὺς διὰ κρότων καὶ φωνῶν εἰσὶ νωθοὶ καὶ ἀκαθάρμοι, ἀπαθεῖς μένοντες διαρκῶς ἐν ἡ θέσει ἐτέθησαν, ἀναίσθητοι ἀποβάλλοντες τὰ ἐκκρίμματα ἐντὸς τῶν ἐνδυμάτων αὐτῶν καὶ μὴ ξεόμενοι φθειριῶντες, οὐδεμίαν ἐπιθυμίαν δείκνυσιν, καὶ τρώγουσιν ὅ,τι ἂν θέσῃ τις εἰς τὸ στόμα, οὐδεμίαν ἔχουσι μνήμην καὶ μηδὲν γινώσκουσι τὴν χρῆσιν τῶν πλεονάκεις παρουσιασθέντων αὐτοῖς ἀντικειμένων.

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης σπανίως οὕσης εἰς τὸ θερμὸν ἡμῶν κλίμα ὁ ἱατρὸς μεριμνᾷ περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ὑγιεινῶν κανόνων τῶν κατοίκων τῶν χωρῶν ἐν αἷς ἐνδημεῖ ἡ νόσος καὶ περὶ τῆς τροποποιήσεως τοῦ κλίματος τῶν χωρῶν αὐτῶν, σὺν τούτοις παραινεῖ τὴν δέουσιν ἐπιμέλειαν τῶν δυστυχῶν ὄντων καὶ τὴν ἀνατροφήν αὐτῶν ὡς μικρῶν κατὰ τε τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ἡλικίαν παιδῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΜΗΚΟΥΣ ΜΥΕΛΟΥ

Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο κατατάττουσι τὰς ὑπεραιμίας καὶ αἱμορραγίας, τὰς ισχαιμίας καὶ ἐμβολὰς, ἐκ τῶν διαφορῶν τῆς κυκλοφορίας, τὴν ἀξείαν μαλάκυσιν καὶ τὴν σκλήρωσιν κατὰ πλάκας αὐτοῦ ἢ παράλυσιν χειλο-γλωσσο-φαρυγγαίαν ἐκ τῶν ἀλλοιώσεων τῆς θρέψεως, διότι οἱ ὄγκοι περιεγράφησαν μετὰ τῶν νόσων τοῦ ἐγκεφάλου.

1. Ὑπεραιμιαί καὶ αἱμορραγίαι τοῦ προμήκου.

Ἡ αὔξησις τῆς εἰσροῆς τοῦ αἵματος ἢ ἡ ἐλάττωσις τῆς ἐκροῆς αὐτοῦ εἰς τὰ ἀγγεῖα (κλάδοι τῆς βασιτίδος καὶ σπονδυλίτιδος) τοῦ προμήκου ἐστὶ σπανία καὶ παρακολουθεῖ τὰς ὑπεραιμίας τοῦ ἐγκεφάλου τὰς πρωτοπαθεῖς συνεπείᾳ ἰσχυροτέρων αἰτίων ἢ τὰς δευτεροπαθεῖς συνεπείᾳ ἐπιληψίας, ἐκλαμψίας, ὑδροφοβικῶν τῆς λύσεως σπασμῶν, τετανοῦ, χορείας· αὗται δὲ τότε ἐξαγγέλλονται διὰ τοῦ φαινομένου τῆς ἀναπνοῆς τοῦ Cheyne-Stokes καὶ λήγουσιν εἰς αἱμορραγίαν τοῦ προμήκου.

Ἡ δὲ ῥῆξις τῶν ἀγγείων τοῦ προμήκου τελεῖται εἴτε ἐνεκὰ τραυμάτων τῆς κεφαλῆς (τραυματικὴ) εἴτε ἐνεκὰ ἀνευρυσμάτων τῆς βασιτίδος ἀρτηρίας καὶ ἀθηρωματώδους ἐκφυλίσεως αὐτῆς (αὐτόματος) εἴτε

τέλος ἕνεκα ὑπεραιμιῶν τοῦ προμήκου ἢ ἕνεκα αἱμορραγιῶν ἀποπληκτικῶν τοῦ ἐγκεφάλου μετὰ κατακλίσεως αἵματος ἐντὸς τῶν πλαγιῶν κοιλιῶν αὐτοῦ καὶ δι' αὐτῶν ἐντὸς τῆς δ' κοιλίας τοῦ προμήκου μυελοῦ. Τότε οἱ πάσχοντες πῇ μὲν συνήθως μετὰ κρυγὴν ἰσχυρὰν (ὄχ) ἐμβοὴν τῶν ὠτων, σκοποδιναίαν, αἰφνῆδιον κεφαλαλγίαν ἱνικαίην, γίνονται ἀπόπληκτοι, ἔχουσιν ἔμετον, σπασμούς καθολικούς, συστολήν τῆς κόρης, παραλύσιν τῶν ἄκρων, εἶτα πίπτουσιν εἰς κώμα καὶ ἐντὸς ὀλίγων ὥρῶν θνήσκουσι (**κεραυνοβόλοι**). πῇ δὲ ἄλλοτε μετὰ τὴν πᾶροδον τῆς ἀπωλείας τῆς γνώσεως καταλαμβάνονται ὑπὸ σπασμῶν ἐπιληψιοειδῶν, φέρουσι παραπληγίαν τῶν κάτω ἢ τῶν ἄνω ἄκρων ἢ ἀμφότερων, καὶ ἐνίοτε ἀριστερὰν ἡμιπληγίαν, ἕνεκα αἱμορραγίας καὶ πίεσεως τῶν δεξιῶν πυραμίδων, παρακκολουθουμένης ὑπὸ δυσκολίας τῆς λαλίσσεως καὶ καταπόσεως καὶ ὑπὸ παραλύσεως τοῦ δεξιοῦ ἡμιμορίου τοῦ προσώπου, ἄλλοτε ἕνεκα αἱμορραγίας καὶ πίεσεως τῶν δεξιῶν πυρήνων τοῦ ὑπογλώσσου καὶ γλωσσοφρυγγίου, τοῦ προσωπικοῦ, τριδύμου καὶ πνευμονογαστρικοῦ κειμένων κατὰ τὸ ἡμιμόριον τοῦτο τοῦ ἐδάφους τοῦ ῥομβοειδοῦς βόθρου, ὡς καὶ ὑπὸ τῆς ἀναπνοῆς τοῦ Cheyne-Stokes, τῆς πολυουρίας, λευκωματούρίας καὶ γλυκασουρίας (ἐξ ὧν διακρίνεται τῆς αἱμορραγίας τοῦ ἐγκεφάλου) (**σπασμωδικὴ καὶ παραλυτικὴ**).

Κατὰ τῆς ὑπεραιμίας καὶ τῆς αἱμορραγίας τοῦ προμήκου ὁ ἱατρὸς παραινεῖ βδέλλας κατὰ τὰς μαστοειδεῖς ἀποφύσεις, κύστεις πλήρει πάγου κατὰ τὸν αὐχένα ἢ τὸ ἰνίον, ἐλαφρὰ καθάρσια, ἡσυχίαν καὶ διαίταν· συμπτωματικῶς κατὰ τῶν παραλύσεων τῶν ἀναπνευστ. καὶ φρυγγαίων νεύρων συνιστᾷ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τοῦ γαλακτώματος τῆς καφουράς, τὰ διὰ μόσχου κλύσματα καὶ τὰ σιναπίσματα ἢ τὰς ἐπιτριβὰς τοῦ δέρματος διὰ χρισμάτων ἀμμωνιούχων.

497 Rp. Camphor. trit. gr. v.

498 Rp. Mosch. opt. gr. xxx.

Aeth. sulphur. dr. $\frac{1}{2}$

Aq. fontan. unc. i.

D. 10 σταγ. εἰς ἔνεσιν.

D. ἐν κλύσματι.

2. Ἰσχαιμία καὶ ἐμβολαὶ αὐτοῦ.

Ἡ ἰσχαιμία τῶν ἀγγείων τοῦ προμήκου συμβαίνει συνήθως ἕνεκα τῆς ἐμβολῆς τῶν κλάδων τῆς βασιτίτιδος, διατρεφόντων τοὺς εἰς τὸ ἄνωτερον τρίγωνον τοῦ ῥομβοειδοῦς βόθρου κειμένους πυρήνας τοῦ κοινοῦ κινητικοῦ τῶν ὀφθαλμῶν, τροχαλίου καὶ ἀπκωγοῦ, ὡς καὶ τοῦ προσωπικοῦ καὶ πνευμονογαστρικοῦ νεύρου, ἢ τῶν κλάδων τῆς σπονδυλί-

τιδος ἀρτηρίας τῶν διατρεφόντων τοὺς εἰς τὸ κατώτερον τρίγωνον τοῦ βόθρου κειμένους πυρήνας τῶν γλωσσοφαρυγγαίου, Βελισσίου καὶ ὑπογλώσσου νεύρων. Τότε οἱ πάσχοντες αἰφνης, πῇ μὲν, ἐὰν ἀπεφράγη ὁ κορμὸς τῆς βασίτιδος, ἔχουσι παράλυσιν πάντων τῶν ἄκρων καὶ τοῦ προσώπου, δύσπνοιαν, κυάνωσιν, ἀσφυξίαν καὶ ἀμέσως θνήσκουσιν, ἐὰν τὸ ἔμβολον εἰσῆχθῃ εἰς τοὺς ἐπιπολαίους κλαδίσκους αὐτῆς, ἔχουσι πᾶρεσιν ἑνὸς ἢ πλείονων ἄκρων παροδικήν, καὶ παράλυσιν τῶν μυῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τοῦ προσώπου κατ'ἐναλλαγὴν, ἐὰν τοῦτο εἰσῆχθῃ εἰς τοὺς βαθυτέρους κλάδους ἔχουσι τελείαν παράλυσιν τῆς κυκλοφορίας καὶ αἰφνης θνήσκουσι τῇ βλάβῃ τοῦ πνευμονογαστρικοῦ· πῇ δὲ, ἐὰν ἀπεφράγῃ ὁ κορμὸς τῶν σπονδυλιτιδίων ἀρτηριῶν, ἔχουσι παράλυσιν πάντων τῶν ἄκρων, παράλυσιν χειλο-γλωσσο-φαρυγγαίαν, ἀφωνίαν, δυσφαγίαν καὶ δύσπνοιαν, καὶ ἐὰν τὸ ἔμβολον εἰσῆχθῃ εἰς τὴν μίαν σπονδυλιτίδα τὴν ἀριστ. καὶ ἀπέφραξε τὴν προσθίαν νωτιαίαν ἐπέρχεται παράλυσις χειλο-γλωσσο-φαρυγγαία κατ'ἐναλλαγὴν πρὸς τὴν παράλυσιν τῶν ἄκρων.

Αὕτη δὲ διακρίνεται τῆς αἱμορραγίας, διότι ὑπάρχουσιν αἱ πρωτοπαθεῖς βλάβαι τῆς καρδίας καὶ οὐχὶ ἡ ἑλλειψις αὐτῶν ὡς εἰς τὴν αἱμορραγίαν, παρίστανται τὰ παραλυτικὰ φαινόμενα καὶ ταχέως ἐλαττοῦνται οὐχὶ δὲ οἱ ἐπιληψοειδεῖς σπασμοὶ καὶ τὰ παραλυτικὰ φαινόμενα ἐπὶ μακρὸν διαρκοῦντα ὡς εἰς τὴν αἱμορραγίαν. Κατὰ τῆς νόσου ἐνδείκνυνται ἡ ὀριζόντιος κατάκλισις, τὰ ἐγερτικὰ ὡς ὁ οἶνος, τὰ τονωτικὰ φάρμακα, ὁ ζωμός καὶ ἡ θρεπτικὴ τροφή, καὶ μετὰ τινα χρόνον ὁ ἡλεκτρισμός.

3. Ὁξεία μαλάκυνσις ἢ παράλυσις τοῦ προμήκου.

Ὁ Leyden ἐκ τριῶν παρατηρήσεων ὁρμώμενος περιέγραψε τὴν πυητικὴν φλεγμονὴν τοῦ προμήκου ἐνεκὰ καταχρήσεως τῶν οἶνοπνευματικών καὶ δὴ οἱ πάσχοντες ἐν ἀρχῇ αἰσθάνονται κεφαλαλγίαν, σκοτοδινίαν καὶ ἔμετον, ἔχουσι πυρετὸν μέτριον καὶ ἐφεξῆς δείκνυσιν πῇ μὲν δυσάρθρωσιν τῶν λέξεων ἐκ τῆς δυσκολίας περὶ τὴν προφορὰν τῶν γλωσσοπροφέρτων ἢ χειλοπροφέρτων συμφώνων, πῇ δὲ δυσφαγίαν ἐκ τῆς δυσχερείας περὶ τὴν κατάποσιν τῶν ὑγρῶν καὶ στερεῶν τροφῶν, πῇ τέλος παράλυσιν τῶν μυῶν τοῦ προσώπου τοῦ ἑνὸς ἢ ἀμφω τῶν ἡμιμορίων ὡς καὶ δύσπνοιαν καὶ παράλυσιν τῶν ἄκρων. Τὴν νόσον ταύτην διέκρινε τῆς αἱμορραγίας καὶ ἐμβολῆς ἐκ τῆς ὑπάρξεως προδρόμων φαινομένων, πυρετοῦ μετρίου καὶ τῆς ὀξείας πορείας καὶ κατ' αὐτῆς συνεβούλευσεν ἔσκα καὶ κατὰ τῆς ὀξείας μυελίτιδος.

4. Χρονία σκλήρωσις τούτου

ἡ παράλυσις χειλεο-γλωσσο-φαρυγγαία προοδευτική.

Ἡ σκλήρωσις τοῦ προμήκου κατὰ τὸ μέσον τοῦ κατωτέρου τριγώνου τοῦ ρομβοειδοῦς βόθρου, ἡ παραγομένη συνήθως εἰς ἄνδρας ὅτε μὲν ἔνεκα ψύξεως τοῦ σώματος, πνευματικῶν παθῶν ἢ σωματικῶν κόπων καὶ τραυμάτων τοῦ ὀργάνου τούτου (π ρ ω τ ο π α θ ῆ ς), ὅτε δ' ἔνεκα συφίλιδος, ἀτροφίας τῶν μυῶν προοδευτικῆς, σκληρώσεως τῶν ὀπισθίων δεσμάτων τοῦ N. M., σκληρώσεως πλαγίας ἀτροφικῆς τῶν μυῶν αὐτοῦ καὶ τῆς περιεγκεφαλίτιδος (δ ε υ τ ε ρ ο π α θ ῆ ς), ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Duchenne (de Boulogne) *χρονία παράλυσις χειλεο-γλωσσο-φαρυγγαία προοδευτική*. Τότε οἱ πάσχοντες ἐν ἀρχῇ μὲν αἰσθάνονται πόνον κατὰ τὸ ἰνίον καὶ τὸν αἰχένα καὶ τὸ αἶσθημα τῆς πίεσεως κατὰ τὸ στήθος καὶ τὸν τράχηλον ὅταν μάλιστα λαλῶσι (π ρ ὀ δ ρ ο μ α φ α ι ν ὀ μ ε ν α). ἔφεξῆς βαθμὴδὸν δοκιμάζουσι δυσκολίαν περὶ τὸ λαλεῖν καὶ τὸ τρώγειν, καὶ ὅταν μὲν ἡ κορυφή τῆς γλώσσης αὐτῶν κεῖται ἐν παραλύσει ὑπὸ τοὺς κοπτήρας τῆς κάτω γένους δυσκολεύονται νὰ προφέρωσι τὰ γλωσσοπρόφερτα δ. θ. τ. καὶ τ' ἀμετάβουλα λ. ν. ρ. σ., ὅταν δὲ ἡ ρίζα τῆς γλώσσης τούτων οὐκ ἀνυψῶται πρὸς τὴν ὑπερώην δυσκολεύονται νὰ προφέρωσι τὰ οὐρανισκοπρόφερτα γ. κ. χ. (ἐκ παρέσεως τοῦ ὑπογλώσσου), ὅταν τὰ χεῖλη αὐτῶν οὐ συστέλλωνται δυσκολεύονται νὰ προφέρωσι τὰ χειλεοπρόφερτα β. π. φ. καὶ τὰ φωνήεντα ο, ου, ι καὶ νὰ συριξῶσι, φιλήσωσι, φυσήσωσι καὶ ῥοφήσωσι (ἐκ παρέσεως τοῦ προσωπικοῦ), ὅταν ἄλλοτε ἡ ρίζα τῆς γλώσσης οὐ κατέρχεται ν' ἀποφράξῃ τὸν ἰσθμὸν καὶ καταβιδάσῃ τὸν λάρυγγα δύνανται νὰ καταπίνωσι τροφὰς ὑγρὰς καὶ μαλθακάς, ὅταν ὁ λάρυγξ παραλύσῃ οὐ δύνανται νὰ καταπίνωσι ταύτας ἀλλὰ μόνον στερεὰς καὶ ὅταν ὁ φάρυγξ οὐ συστέλληται ἔχουσι δυσφαγίαν (ἐκ παραλύσεως τοῦ γλωσσοφαρυγγαίου)· πρὸς τούτοις ἔχουσιν ἄφθονον σίελον ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ τοῦ πυρῆνος τῆς χορδῆς τοῦ τυμπάνου, παράλυσιν τῶν φωνητικῶν χορδῶν καὶ ἀφωνίαν ἐκ παραλύσεως τοῦ λάρυγγος, δύσπνοιαν μεγίστην ἐν καιρῷ νυκτός, καὶ σφυγμὸν βραδὺν ἐκ παρέσεως τοῦ πνευμονογαστρικοῦ ὡς καὶ ἀτροφίαν τῶν παραλελυμένων μυῶν, ὡσάκεις συμπλέκεται μετὰ τῆς προοδευτικῆς ἀτροφίας τῶν μυῶν (φ α ι ν ὀ μ ε ν α π α ρ α λ ύ σ ε ω ς).

Ἡ νόσος αὕτη διακρίνεται 1) τῆς ἐμβολῆς τοῦ προμήκου, διότι ἡ χειλεο-γλωσσο-φαρυγγαία παράλυσις κατὰ τὴν ἐμβολὴν παρίσταται αἰφνης καὶ παρακολουθεῖται ὑπὸ παραλύσεως τῶν ἄκρων ἢ ἡμιπληγίας,

άναισθησίας καὶ παραλύσεως τοῦ προσώπου κατ'ἐναλλαγὴν τῆς τῶν ὁρῶν καὶ οὐχὶ βαθμηδόν· 2) τῶν ὀγκῶν αὐτοῦ ἢ τῆς βίας τοῦ κρανίου, διότι οὗτοι ἐξαγγέλλονται διὰ νευραλγίας καὶ ἀναισθησίας τοῦ τριδύμου, σπασμῶν κλονικῶν τῶν μυῶν τοῦ προσώπου καὶ τῆς γλώσσης, παύσεως τῆς ὁσφρήσεως καὶ ἀκοῆς· 3) τῆς σκληρώσεως τοῦ ἐγκεφάλου, διότι κατ'αὐτὴν παρίσταται νυσταγμός, παράλυσις τοῦ κινητικοῦ τῶν ὀφθαλμῶν νεύρου, τὸ σπασμωδικὸν βᾶδισμα, ὁ τρόμος εἰς τὰς ἀπὸ σκοποῦ κινήσεις καὶ ἄλλαι παραλύσεις.

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης ὁ ἰατρός συμβουλεύει κατὰ τὴν περίοδον τῶν προδρόμων βδέλλας ἐπὶ τῆς μαστοειδοῦς ἀποφύσεως ἢ σιγῆς ἐπὶ τοῦ αὐχένος, κύστεις πλήρει πάγου ἐπὶ τοῦ ἰνίου καὶ τοῦ αὐχένος καὶ ἐφεξῆς τὴν ἐφαρμογὴν ἰσχυροῦ ρεύματος γαλβανισμοῦ κατὰ μῆκος τῆς αὐχενικῆς μοίρας τῶν σπονδύλων καὶ τὴν πορείαν τοῦ ὑπογλώσσου ἢ συμπαθητικοῦ νεύρου, τὰς ψυχρὰς καταιονήσεις διὰ ρεύματος ἰσχυροῦ ἐπὶ τε τοῦ αὐχένος καὶ τοῦ τραχήλου· συμπτωματικῶς δὲ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς ἀτροπίνης κατὰ τῆς δυσφαγίας καὶ τὴν τραχειοτομίαν κατὰ τῆς ἀσφυξίας, μολονότι τὰ πάντα ἀπέβησαν μέχρι τοῦδε μάταια.

Προσάρτημα τῶν νόσων τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ προμήκου.

Ἐν τούτῳ κατατεθῇσονται αἱ ἀνωμαλίαι τοῦ ἀνθρώπου λόγου, αἷτινες συνίστανται εἰς τὴν ἔλλειψιν καὶ δυσχερείαν τῆς δι' αὐτοῦ παραστάσεως τῶν ἰδεῶν καὶ παράγονται οὐχὶ ἐξ ὠρισμένης βλάβης ἀλλ' ἐκ ποικιλωτάτων ἀλλοιώσεων, πῇ μὲν ἐξ ὑπεραιμιῶν ἢ αἱμορραγιῶν, πῇ δὲ συνήθως ἐξ ἐμβολῶν καὶ θρομβώσεων, πῇ ἄλλοτε ἐκ φλεγμονῶν καὶ ὄγκων καὶ τὰς ὁποίας ὁ Kussmaul διήρπεν εἰς *δυσφασίας* καὶ εἰς *δυσφρασίας*, τὰς προερχομένας ἐκ βλαβῶν τῆς φλοιώδους οὐσίας τοῦ ἐγκεφάλου, εἰς *δυσαρθρώσεις* καὶ *δυσλαλίας*, τὰς προερχομένας ἐκ βλαβῶν αὐτοῦ καὶ τοῦ προμήκου μυελοῦ.

Ι. Ἀφασίαι καὶ δυσφασίαι.

Ἡ ἔλλειψις ἢ ἡ δυσκολία περὶ τὴν ἄρθρωσιν φθόγγων καὶ τὴν συναρμογὴν λέξεων (ἢ περὶ τὴν γραφὴν τῶν γραμμάτων καὶ τὴν ἐκτέλεσιν σχημάτων) χρησίμων πρὸς τὴν παράστασιν τῶν ἰδεῶν, ὑπαρχούσης πλήρους γνώσεως, ἐλευθέρως κινήσεως τῆς γλώσσης καὶ τῶν χειλέων (ὡς καὶ τῶν μυῶν τοῦ προσώπου ἢ τῶν ὁρῶν), ἢ παραγομένη ἕνεκα ἰσχυρῶν πνευματικῶν συγκινήσεων καὶ παθῶν (κατὰ τὸν θυμὸν ἢ τὸν φόβον, τὸν ὑστερισμὸν, ἐπιληψίαν καὶ χορείαν) ἢ ἕνεκα βαρέων πυρετωδῶν

ἢ μὴ νόσων (κατὰ τὸν διαβήτην, νεφρίτιδα, σύφιλιν, οἰνοπνευμάτωσιν ἢ τὸν κοιλιακὸν τύπον, εὐλογίαν, ὀστρακίαν καὶ ἐρυσίπελιν) καὶ ἄλλοτε ἔνεκα διαφόρων νόσων τοῦ ἐγκεφάλου (κατὰ τὴν ὑπεραιμίαν ἢ αἱμορραγίαν, θρόμβωσιν ἢ ἐμβολήν, φλεγμονήν ἢ ἀπόστημα, ὄγκους ἢ φυματία καὶ ὕδρωπα) προκαλοῦσάν ἐξίτηλον ἢ διαρκὴ βλάβην τῆς ὡς κέντρον τοῦ ἐνάρθρου λόγου ὑπὸ τοῦ Broca γνωσθείσης γ'. Ἐλίκος τοῦ ἀριστεροῦ μετωπικοῦ λοβοῦ τοῦ ἐγκεφάλου (καὶ παρὰ τοῖς εὐωνύμοις τοῦ δεξιοῦ λοβοῦ τούτου), ἐκλήθη *ἀγραφία* ἢ *δυσγραφία* (ἀγραφία ἢ δυσγραφία, ἀμιμία ἢ δυσμιμία). Τότε δὲ οἱ πάσχοντες πῇ μὲν οὐδόλως ἢ δυσκόλως δύνανται νὰ συναρμόσωσι τὰς κινήσεις, τὰς προωρισμένας πρὸς τὴν προφορὰν τῶν συλλαβῶν καὶ λέξεων (ἢ πρὸς τὴν γραφὴν τῶν συμβόλων καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σχημάτων) καὶ μολονότι ἐννοοῦσι τοὺς λαλοῦντας καὶ κινουσι τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ χεῖλη οὐ δύνανται ν' ἀπαντήσωσι (γράψωσι ἢ παραστήσωσι διὰ σχημάτων) ἢ δύνανται μὲν πῶς ἀλλ' ἐκβάλλουσι λέξεις ἀγνώστους ἢ ἀκατανοήτους σταθερῶς ἐπαναλαμβάνοντες αὐτὰς πρὸς τὴν παράστασιν πασῶν τῶν ἰδεῶν αὐτῶν (ὡς *sous-sissi, tan-tan* ἀγνώστους *saccon* ἀντὶ *sacré non de Dieu, tois* ἀντὶ *trois*) (ἢ ξέουσιν ἐπὶ τοῦ χάρτου γραμμὰς ἀκαταλήπτους κτλ.) (**ἀφασία ἢ δυσφασία ἐξ ἀταξίας**) (ἀγραφία ἢ δυσγραφία ὁμοίαν). πῇ δὲ οὗτοι οὐδόλως ἢ δυσκόλως ἐνθυμοῦνται τὰς λέξεις τῶν κυρίων ὀνομάτων ἢ τῶν ἐπιθέτων, τὰ γράμματα τὰ ἀρχικὰ ἢ ἄλλα τῶν λέξεων, καὶ μόνον ὅταν ἀκούσωσι ταῦτα δύνανται νὰ τὰ ἐπαναλάβωσιν (**ἀφασία ἢ δυσφασία ἐξ ἀμνημοσύνης**) (ἀγραφία ἢ δυσγραφία ὁμοίαν). πῇ ἄλλοτε οἱ κάμνοντες οὐδόλως ἢ δυσκόλως ἐννοοῦσι τὰς ἀκουστάς τοῦ προφορικοῦ λόγου λέξεις (ἢ τὰς γραπτὰς) μολονότι ἀκούουσι καὶ ὁρῶσι καλῶς καὶ ποτε ἀπολύσι τὴν γνῶσιν τῆς χρήσεως τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων, λαμβάνοντες τὸν ζῶν διὰ περόνης (**ἀφασία ἢ δυσφασία ἐκ κωφώσεως ἢ τυφλώσεως λέξεων**) (ἀγραφία καὶ δυσγραφία ὁμοίαν). πῇ ἄλλοτε οὐδόλως χρῶνται τὰς ἀντιστοιχούσας πρὸς τὰς ἰδέας καὶ τὰ διανοήματα αὐτῶν λέξεις ὁσάκις λαλῶσι ἢ γράφωσιν, ἀλλ' ἐκπαρῶνται ταύτας δι' ἀκαταλήπτων λέξεων (ὡς Gasser ἀντὶ Gabel und Messer, schrülssen ἀντὶ Grüssen, amoultaire ἀντὶ alimentaires, entalimousson ἀντὶ établissements), μολονότι διαφυλάττουσι τὴν μνήμην (**παραφασία, παραγραφία**). πῇ τέλος οὐδόλως τηροῦσι τοὺς κανόνες τῆς γραμματικῆς πρὸς τὴν προφορὰν ἢ γραφὴν φράσεων, ἀλλ' ἀποκόπτουσι τὰ ἄρθρα καὶ τίθησιν ἀτάκτως τὰς λέξεις (ὡς ἀντὶ *vou-*

ler-vous me donner ces fleurs λέγουσι donnez moi fleurs ή fleurs moi donner) (**ἀκαταφασία, ἀγραμματαία**).

Κατὰ τῶν ἀφρασιῶν ἢ δυσφρασιῶν ὁ ἰατρός συμβουλεύει πάντα τὰ κατὰ τῶν αἰτίων ἐνδεικνύμενα μέσα καὶ εἶτα τὴν μεθοδικὴν ἀσκησιν πρὸς βελτίωσιν μὲν τῆς ἀταξίας διὰ τῆς στενωτορείας φωνῇ ἀναγνώσεως καὶ τῆς προσοχῆς τῶν κινήσεων τοῦ στόματος τοῦ λαλοῦντος, πρὸς ἰσχυροποίησιν δὲ τῆς μνήμης διὰ τῆς συχνῆς ἐπαναλήψεως τῶν λέξεων.

2. Ἀφρασίαι καὶ δυσφρασίαι.

Ἡ ἑλλειψις ἢ ἡ δυσκολία περὶ τὴν ἀπαγγελίαν φράσεων πρὸς τὴν παράστασιν τῶν ἰδεῶν, ὑπαρχούσης πλήρους γνώσεως καὶ ἐλευθέρως κινήσεως, ἢ παραγομένη ἐκ πνευματικῆς ταραχῆς ἢ κακῆς ἔξεως προκαλοῦσιν ἐξίτηλον ἢ διαρκῆ διαφορὰν τῆς φλοιώδους οὐσίας τῶν μετωπικῶν λοβῶν τοῦ ἐγκεφάλου, ἐκλήθη ἀφρασία ἢ δυσφρασία. Τότε οἱ πάσχοντες πῇ μὲν ἐν δυσθυρίᾳ ἢ μελαγχολίᾳ διακείμενοι ἢ ὑπὸ δεισιδαιμονίας καταληφθέντες οὐδόπως προφέρουσι φράσιν τινὰ, ἀλλ' ἐκδηλοῦσι τὰ διανοήματα αὐτῶν διὰ σχημάτων (ἀφρασία ἐκ μελαγχολίας ἢ δεισιδαιμονίας)· πῇ δὲ ἐκ κακῆς ἔξεως ἢ ἰδιοτρόπου ἀνατροπῆς παρeisάγουσιν εἰς τὸν λόγον λέξεις τινὰς τὰς ὁποίας ἐπαναλαμβάνουσιν εἰς πᾶσιν φράσιν (ὡς τὰς λοιπὸν, εἶπε, tout, also, und) (δυσφρασία ἐξ ἐμβολίμων λέξεων)· πῇ ἄλλοτε ἐκ κακῆς ἔξεως προφέρουσι πρὸ τινων λέξεων τὰ φωνήεντα α, ε, ὡς οἱ δειλοὶ καὶ συνεσταλμένοι (περιδεῶς λαλεῖν, Gaxen od. Staxen, anonement) ἢ ἀποβάλλουσι τῇ ἀποχρέμψει ἢ βηχὶ τὴν καταρροϊκὴν ὕλην ἀπὸ τοῦ λάρυγγος ὡς οἱ ψάλλται (ἀπόρως λαλεῖν Räuspern) ἢ τρώγουσι λέξιν ἢ λέξεις ὡς οἱ ἱερεῖς (ταχέως λαλεῖν Poltern od Brudeln, bredouillement) καὶ οὕτω διακόπτουσι τὸν λόγον καὶ τὴν παράστασιν τῶν ἰδεῶν αὐτῶν (δυσφρασία ἐκ διακοπῆς λέξεων).

Κατὰ τῶν δυσφρασιῶν μόνῃ ἢ κατὰλληλος ἀσκήσις δύναται νὰ προκαλέσῃ τὴν ἄρσιν αὐτῶν καὶ μάλιστα ὁσάκις τελεῖται κατὰ τὴν νεαρὰν ἔτι ἡλικίαν τοῦ ἀνθρώπου.

3. Ἀναρθρώσεις καὶ δυσαρθρώσεις.

Ἡ ἑλλειψις ἢ ἡ δυσκολία περὶ τὸν συνειρμὸν τῶν γραμμάτων πρὸς προφορὰν συλλαβῶν (δυσάρθρ. γραμμάτων) ἢ τῶν συλλαβῶν πρὸς προφορὰν λέξεων (δυσάρθρ. λέξεων), ἢ παραγομένη ἐκ πνευματικῶν συγκινήσεων καὶ ἀγώνων προκαλοῦσιν τὴν μετὰ τὴν ἀνευ ὕλικῶν διαφορῶν

τοῦ ἐγκεφάλου διατάραξιν τῆς συναρμογῆς τῶν πρὸς τὴν προφορὰν τοῦ ἐνάρθρου λόγου χρησίμων κινήσεων ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο. Τότε δὲ οἱ πάσχοντες πῇ μὲν σιγῶσι καὶ οὐδὲ ὅπως δύνανται νὰ τελέσωσι τὰς χρησίμους πρὸς τὴν προφορὰν τῶν λέξεων κινήσεις τῆς γλώσσης, τῶν χειλέων καὶ τοῦ στόματος, μολονότι μετὰ τὴν ἀπόπειραν ταύτην κινουσιν αὐτὰ, ἔνεκα σπασμωδικῆς συσταλῆς τῶν μυῶν τῶν μαρίων τούτων τῶν ἐννευρουμένων ὑπὸ τῶν κλάδων τοῦ ὑπογλώσσου νεύρου (**ἀνάρθρωσις ἢ ἀφθογγία**). πῇ δὲ ἐπαναλαμβάνουσι πλειστάκις τὴν συλλαβὴν λέξεως ἀρχομένην ἐξ ἀφώνου συμφώνου μετὰ φωνήεντος (ὡς τοῦ θ, γ, δ, κ. π. τ. καὶ θ, φ, χ. μετὰ α, ε, αι καὶ οι) καὶ εἴτα ἀφού ὑπερνικήσωσι τὸ κώλυμά προφέρουσι καλῶς τὰς λοιπὰς συλλαβὰς τῆς λέξεως (ὡς δο-δὸς μοι κα-κα-καφέ) καὶ μάλιστα ὅταν λαλῶσι πρὸς ξένους ἢ ἄλλους καὶ συγκινούμενοι ἀυξάνουσι τὴν σπασμωδικὴν ταύτην νεύρωσιν (**βατταρισμὸς** Stottern, bégayment). πῇ ἄλλοτε καὶ μάλιστα ἐκ περιεγκεφαλίτιδος ἀνατρέπουσι τὴν τάξιν τῶν συλλαβῶν λέξεως τινος ἢ εἰσάγουσι γράμματα ἢ συλλαβὰς ξένας, μολονότι δύνανται βραδέως καὶ συλλαβιστὶ λαλοῦντες νὰ προφέρωσι ταύτας καλῶς (ὡς artillerie ἢ rartrillerie ἀντὶ artillerie (**τραυλισμὸς** Stottern, balbutiement). πῇ τέλος, καὶ μάλιστα ἐπὶ σκληρώσεως κατὰ πλάκας τοῦ ἐγκεφάλου, ὅταν αὐταὶ καταλάβωσι τὸ ὡσεὶδὲς κέντρον ἢ τὸν προμήκη μυελόν, προφέρουσι τὰς συλλαβὰς τῶν λέξεων λίαν βραδέως καὶ χωρίζουσιν οὕτως εἰπεῖν αὐτὰς διὰ παύσεως μακρᾶς ἢ κατ' Ἀριστοτέλην οὐδὲ ὅπως δύνανται νὰ συνάψωσι ταχέως τὴν ἐτέραν συλλαβὴν πρὸς τὴν ἐτέραν (ὡς ἐ-λα-θὸν χρῆ-μα) καὶ οὕτω ὁ ἦχος τῆς φωνῆς γίνεται ἰσχνὸς καὶ μονότονος (**ἰσχυοφωνία** scandirende Sprache, parole scandée et monotone).

Κατὰ τῶν δυσαρθρώσεων ὁ ἰατρὸς συμβουλεῖ ἐπὶ βατταρισμοῦ πρὸς ἰσχυροποίησιν τοῦ σώματος καὶ τῶν ἀναπνευστ. ὀργάνων τὴν γυμναστικὴν, τὴν ὑδροθεραπευτικὴν, τὴν ἡλεκτρισμὸν καὶ τὰ παιδαγωγικὰ μέσα, ἅπερ ὁ Δημοσθένης ποτε ἐχρήσατο ἐπὶ τραυλισμοῦ καὶ ἰσχυοφωνίας τὰ κατὰ τῶν ὕλικῶν βλαβῶν τοῦ ἐγκεφάλου ἐνδεικνυόμενα.

4. Ἀλαλΐαι καὶ δυσλαλΐαι.

Ἡ ἑλλειψις ἢ ἡ δυσκολία περὶ τὴν προφορὰν τῶν συμφώνων καὶ φωνέντων ἢ παραγομένη ἐκ τῆς σκληρώσεως τοῦ προμήκουσ προκαλοῦσης τὴν καταστροφὴν τῶν ἐν τῷ ῥομβοειδῇ βόθρῳ πυρήνων τοῦ ὑπογλώσσου, γλωσσοφαρυγγαίου ἢ προσωπικοῦ καὶ τὴν ἀτροφίαν τῶν μυῶν

τῶν χειλέων, γλώσσης καὶ φάρυγγος (*κεντρικαί*) ἢ ἐκ παρέσεως τῶν ἐξερχομένων ἐκείθεν νεύρων (*περιφερικαί*) ἢ καὶ ἐκ βλάβης τῶν ὀργάνων τῆς ρίνος, γλώσσης καὶ τοῦ ἰσθμοῦ, ὀδόντων, χειλέων κωλυούσης τὴν πρὸς τοῦτο κίνησιν αὐτῶν (*μηχανικαί*) ἢ καὶ ἐκ κακῆς ἐξέως καὶ ἀνατροφῆς (*συγγενεῖς*) προκαλοῦσάν τὸν ψελλισμόν (*Stammeln u. Lallen*), ἐλάβε τὸ ὄνομα τοῦτο. Καὶ τότε οἱ πάσχοντες ὅτε μὲν δυσκολεύονται νὰ προφέρωσι τὰ σύμφωνα καὶ τὰ φωνήεντα ἕνεκα ἀπωλείας τῆς πρὸς ἀρθρώσιν τῶν φθόγγων ικανότητος καὶ παρακολουθεῖται ὑπὸ κωφώσεως ὁσάκις ἢ συγγενῆς (**βωβότης, κωφαλαλία**)· ὅτε δὲ οὐδόλως δύνανται νὰ προφέρωσι τὰ χειλοπροφέρετα δ. θ. τ καὶ ἀμετάβολα λ. ν. ρ. σ ὅταν ἡ κορυφὴ τῆς γλώσσης ἢ ἐν παραλύσει ἢ τὰ οὐρανισκοπροφέρετα γ. κ. χ ὅταν ἡ ρίζα αὐτῆς ἢ παραλελυμένη ἐκ βλάβης τοῦ ὑπογλώσσου ἢ τὰ χειλοπροφέρετα β. π. φ καὶ τὰ φωνήεντα α, ου, ι ὅταν τὰ χεῖλη οὐ συστέλλονται ἐκ βλάβης τοῦ προσωπικοῦ (**δυσλαλία κεντρικὴ ἢ περιφερικὴ** ἐκ παραλύσεως τῶν πυρήνων ἢ τῶν περιφερικῶν νεύρων)· ὅτε ἄλλοτε ἔχουσι τὴν φωνὴν πρὸς τὴν ἀρθρώσιν τῶν φωνηέντων ἔρρινον καὶ τὴν προφορὰν τῶν συμφώνων συγκεχυμένην ἐκ διφθερίτιδος, ἐξογκώσεως τῶν ἀμυγδαλῶν, πολυπόδων καὶ δύσκολον τὴν προφορὰν τῶν συμφώνων ἐξ ἐλλείψεως τῶν ὀδόντων, λαγωχείλους (**δυσλαλία μηχανικὴ** ἐκ βλάβης τῶν περιφερικῶν ὀργάνων) καὶ πῇ τέλος ἔχουσι δύσκολον τὴν προφορὰν τοῦ ρ καὶ ἀντικαθιστῶσιν αὐτὴν διὰ τοῦ γ, δ καὶ θ ἢ τ (*ρότακισμὸν*) τοῦ λ καὶ ἀντικαθιστῶσιν αὐτὴν διὰ τοῦ ρ, ν, (*λαμβδακισμὸν*), τοῦ σ καὶ ἀντικαθιστῶσιν αὐτὴν διὰ τοῦ σχ, ζ, (*σιγματισμὸν*) (**δυσλαλία συγγενῆς**).

Κατὰ μὲν τῆς βλάβης τῶν νευρικῶν κέντρων καὶ τῶν περιφερικῶν νεύρων ὁ ἱατρός συμβουλεύει ἐκτός τῆς ἐνδεικνυομένης θεραπείας τὸν ἠλεκτρισμὸν, κατὰ τῆς μηχανικῆς τὴν θεραπείαν τῶν περιφερικῶν ὀργάνων καὶ κατὰ τῆς συγγενοῦς τὴν μεθοδικὴν ἀσκήσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΜΗΝΙΓΓΩΝ ΤΟΥ ΝΟΤΙΑΙΟΥ ΜΥΕΛΟΥ.

Τὰ νοσήματα τούτων εἰσὶν ἐκ μὲν τῶν διαφορῶν τῆς κυκλοφορίας μόνῃ ἢ αἱμορραγία ἢ αἱματορραγία, ὅπου δῆποτε καὶ ἂν κατατίθεται τὸ ἐξαγγιζόμενον αἷμα δηλ. μεταξὺ τῶν σπονδύλων καὶ τῆς παχείας ἢ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς λεπτῆς ἢ ἐντὸς αὐτῆς, διότι αἱ ὑπεραιμῖαι καὶ

ισχυαίμικαι αὐτῶν περιγραφῆσονται εἰς τὰ νοσ. τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, αἱ δὲ θρομβώσεις καὶ ἐμβολαὶ οὐ παρετηρήθησαν· ἐκ τῶν ἀλλοιώσεων τῆς θρέψεως αἱ φλεγμοναί, αἵτινες εἰσὶν ἐπίσης πολλαπλαῖ, προσερχόμεναι ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ὀργάνων (παχυμηνιγγίτις ἐξωτερικὴ καὶ ἐσωτερικὴ, λεπτομηνιγγίτις δὲ εἰς σποραδικὴ καὶ χρονία)· αἱ δὲ λοιπαὶ ἀνωμαλίαι περιγράφονται μετὰ τῶν νόσων τοῦ νωτιαίου μὴ δυνάμεναι νὰ χωρισθῶσι τούτων.

1. Αἰμορραγία τῶν μηνίγγων ἢ αἱματορράχης.

Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο καλοῦσι τὴν ῥῆξιν τῶν ἀρτηρ. ἀγγείων καὶ τὴν κατάρθεισιν τοῦ ἐξαγγισθέντος αἵματος μεταξὺ τῶν σπονδύλων καὶ τῆς παχείας (ἐκτομηνιγγαία) ἢ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς λεπτῆς (μεσομηνιγγαία) ἢ καὶ ἐντὸς τῆς λεπτῆς (λεπτομηνιγγαία), τὴν παραγομένην ἔνεκα τραυμάτων τῇ πτώσει ἐπὶ τῶν ποδῶν ἢ τῶν ἰσχυίων, ὑπερμέτρων σωματικῶν κόπων τῇ ὑψώσει μεγάλου βάρους, καὶ τοῦ τετάνου ἢ τρισμοῦ τῶν νεογνῶν κτλ. (τραυματικὴ), ἔνεκα ῥήξεως ἀνευρυσμάτων τῶν ἀγγείων αὐτῶν ἢ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῆς καταφορᾶς τοῦ αἵματος ἐντὸς τῶν μηνίγγων τοῦ νωτιαίου (αὐτόματες), τέλος ἔνεκα λοιμοδῶν νόσων τοῦ κιτρίνου πυρετοῦ, εὐλογίας, τύφου (ἀδυναμικὴ), αὐτὴ δὲ παρίσταται ἀφνης διὰ πόνου ἢ αἰμωδίας κατὰ τοὺς βραχίονας καὶ τοὺς ὤμους μετ' ἀκαμψίας τοῦ ἀσθενοῦς (ἐπὶ αἱμορρ. τῶν μηνίγγων τῆς τραχηλικῆς μοίρας τοῦ Ν. Μ.), κατὰ τὴν ῥάχιν καὶ τὴν κοιλίαν μετ' ἀκαμψίας τῶν θωρακικῶν σπονδύλων (τῆς θωρακικῆς μοίρας αὐτοῦ), κατὰ τὴν ὀσφὺν καὶ τὰ κάτω ἄκρα ἢ κάτω χώρας μετ' ἀκαμψίας τῆς λεκάνης (τῆς ὀσφυακῆς μοίρας τούτου) (φαινόμενα ἐγέρσεως) καὶ ταῦτοχρόνως ἢ μετὰ τινα χρόνον, ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ τοῦ ἐξαγγισθέντος αἵματος, δι' ἀναισθησίας καὶ παραλύσεως τῶν ἄνω ἄκρων, ὡς καὶ δυσπνοίας καὶ σφυγμοῦ βραδέος καὶ μικροῦ (ἐπὶ τῆς ἀ.), τῶν τοίχων τῆς κοιλίας (ἐπὶ τῆς β.), τῶν κάτω ἄκρων τῆς κύστεως καὶ ὀρθοῦ (ἐπὶ τῆς γ'. μοίρας τοῦ Ν. Μ.) (φαινόμενα παραλύσεως).

Ἡ νόσος διακρίνεται 1) τῆς αἱμορραγίας τοῦ Ν. Μ. διότι κατ' αὐτὴν αἱ παραλύσεις καὶ ἀναισθησίαι εἰσὶ βαρεῖαι, οἱ δὲ πόνοι εἰσὶν ἀσθενεῖς καὶ οὐδόλως παρακολουθοῦνται ὑπὸ σπασμῶν· 2) τῆς οἰκίας λεπτομηνιγγίτιδος καὶ μυελίτιδος, διότι αὗται παρίστανται βραδέως, παρακολουθοῦνται ὑπὸ πυρετοῦ καὶ φέρουσι φαινόμενα παραλύσεως τελείας.

Κατ' αὐτῆς ὁ ἰατρός συμβουλεύει ἐν ἀρχῇ τὴν ἀπόλυτον ἡσυχίαν καὶ τὴν ἐπὶ τὸ πλευρὸν ἢ τὴν κοιλίαν κατάκλισιν, τὴν ἐπίθεσιν κύστεων

πλήρων πάγου ἐπὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης, τὰ καθάρσια, ἐν ἀνάγκῃ τὰς τοπικὰς ἀφαιμάξεις διὰ βδελλῶν ἐπὶ τῆς ἑδρας καὶ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῶν διαλύσεων τῆς ἐργοτίνης· καὶ ἐὰν παρασταθῶσι φαινόμενα μνηνιγγίτιδος τὸν καλομέλανα ἐσωτερικῶς καὶ τὰς ἐπιτριβὰς τῆς ὑδραργυρούχου ἀλοιφῆς κατὰ Leyden. Ἐφεξῆς πρὸς ἀπορρόφησιν τοῦ ἐξαγγισθέντος τοῦ ἰωδιούχου κάλι ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς, θερμὰ λουτρά καὶ τὰ τονωτικὰ μετὰ τοῦ ἐκχυλίσματος τῶν ἐμετικῶν καρύων ὡς καὶ τὸν ἠλεκτρισμὸν κατὰ τῶν παραλύσεων.

2. Παχυμηνιγγίτις νωτιαία ἐξωτερική.

Ἡ πυητικὴ φλεγμ. τοῦ ἐξωτερικοῦ πετάλου τῆς πρὸς τοὺς σπονδύλους ἐστραμμένης μῆνιγγος τοῦ N. M., ἡ παραγομένη ἐκ τερηδόνης τῶν σπονδύλων (Ποττείου κακοῦ), γαγγραινῆς ἐκ κατακλίσεως, ἀποστήματος διανοιγομένου ἐν τῇ κοιλότητι τοῦ νωτιαίου καὶ ἐκ χρονίας φλεγμονῆς τῶν παρακειμένων σπλάγχων (δ ε υ τ ε ρ ο π α θ ῆ ς) ἢ σπανίως ἐκ ψύξεως καὶ συφίλιδος (π ρ ω τ ο π α θ ῆ ς), ἡ παρισταμένη ὡς καὶ ἡ ὀξεία λεπτομηνιγγίτις (ἀφ' ἧς διακρίνεται ὡς μᾶλλον ἐπὶ τινος μοίρας περιωρισμένη καὶ οὐχὶ διάχυτος οὖσα) διὰ πόνου ἐμμόνου, ἀκαμψίας καὶ ὑπερκινησίας τοῦ δέρματος ὡς καὶ διὰ φαινομένων τῆς βραδείας αὐξανούσης πίεσεως τοῦ N. M. καὶ ἄρσεως πᾶσι μὲν τῆς κινήσεως, πᾶσι δὲ τῆς αἰσθήσεως καὶ ἄλλοτε ἀμφοτέρων, ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο.

Κατὰ τῆς νόσου δεῖν ὁ ἱατρός νὰ συμβουλευθῇ ἐν ἀρχῇ τὰ πρὸς τὴν ἄρσιν τοῦ αἰτίου μέσα καὶ εἶτα τὰ κατὰ τῆς ὀξείας λεπτομηνιγγίτιδος.

3. Παχυμηνιγγίτις νωτιαία ἐσωτερική.

Ἡ παραγωγικὴ φλεγμονὴ τῆς τραχηλικῆς συνήθως μοίρας (ὕπερπλαστική) ἢ ἡ ψευδοῦμενογόνος φλεγμονὴ διαφόρων μοιρῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ πρὸς τὴν λεπτὴν μῆνιγγα ἐστραμμένου πετάλου τῆς παχέας, ἡ παραγομένη ὅτε μὲν ἐκ ψύξεως τῇ ὑγρᾷ κατοικίᾳ καὶ ἄλλοτε ἐκ τραυματικῶν τοῦ κρανίου, καταχρήσεως τῶν οἶνοπνευμάτων, ὡς καὶ ἐπὶ φρενοβλαδῶν πασχόντων τὴν περιγεφαλίδιδα καὶ ἐχόντων τὸ αἱμάτωμα τῆς παχέας μῆνιγγος τοῦ ἐγκεφάλου, ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο· αὕτη δὲ παρίσταται ὅτε μὲν διὰ πόνων κατὰ τὸν αὐχένα, τοὺς ὤμους καὶ βραχίονας συνεχῶν ἢ κατὰ καιροὺς παροξυνομένων καὶ παρακολουθουμένων ὑπὸ δυσκαμψίας τοῦ αὐχένος, ἐξασθενήσεως τῶν ἄνω ἔκρων καὶ ἀτροφίας τοῦ δέρματος (α'. π ε ρ ί ο δ ο ς), ἐφεξῆς διὰ παραλύσεως καὶ ἀτροφίας τῶν μυῶν τῆς ὠλενικῆς καὶ μεσάιας μοίρας (καὶ οὐχὶ τῆς

κερκιδικῆς ὡς ἐννευρουμένων ἐκ τῆς ἀνωτέρας μοίρας τοῦ νωτιαίου) τῶν ἄνω ἄκρων, προκαλούσης τὴν γαμψοειδῆ θέσιν τῶν δακτύλων τῆς χειρὸς, ὡς καὶ διὰ παραλύσεως καὶ συσπάσεως τῶν κάτω ἄκρων (β'. περιόδος) (**παχυμηνιγγίτις ἐσωτερικὴ ὑπερτροφικὴ Charcot**). ὅτε δὲ διὰ πόνων κατὰ τὴν ῥάχιν ἢ τὴν ὀσφὺν καὶ τὰ κάτω ἄκρα, δυσκαμψίας τῶν σπονδύλων τῆς ῥάχews καὶ τοῦ αὐχένος, ὑπεραισθησίας ἢ ἀναισθησίας τοῦ δέρματος, ἐντελοῦς παραλύσεως αὐτῶν (παραπληγίας) μετὰ συσπάσεως τῶν παραλελυμένων μορίων εἰς φρεναθλασεις ἢ πᾶσχοντας τὴν ἐγκεφαλικὴν παχυμηνιγγίτιδα (**παχυμ. αἰμορραγικὴ ἢ αἱμάτωμα τῆς παχέας**). Κατὰ τῆς νόσου ταύτης παραγγέλλονται ὅσα καὶ κατὰ τῆς λεπτομηνιγγίτιδος τῆς χρονίας.

4. Λεπτομηνιγγίτις νωτιαία, ὀξεία, πυητικὴ καὶ σποραδική.

Ἡ πυητικὴ φλεγμονὴ τῆς λεπτῆς μήνιγγος τοῦ νωτιαίου ἢ σποραδικῶς ἀναφαινομένη (πρὸς διάκρισιν τῆς ἐγκεφαλονωτιαίας ἐπιδημικῆς οὐσης) εἰς νέους ἢ ἄνδρας ὅτε μὲν ἐνεκὰ ψύξεως ἢ κατακλίσεως ἐπὶ ὑγροῦ ἐδάφους, σειριάσεως, μεγάλων σωματικῶν κόπων (πρωτοπαθῆς), ὅτε δὲ ἐκ τραυμάτων ἢ βλαβῶν τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἐκ πυρετωδῶν νόσων τῆς πνευμονίας, ὀστρακίᾳς, ρευματισμοῦ καὶ ἐξ ἐπινεμῆσεως ἀπὸ τῆς ἀπλῆς ἢ φυματιώδους ἐγκεφαλικῆς μηνιγγίτιδος (δευτεροπαθῆς) ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο.

Τότε οἱ πᾶσχοντες αἰφνης ἢ μετὰ τινα πρόδρομα φαινόμενα καταλαμβάνονται ὑπὸ ἰσχυροῦ πυρετοῦ (ἄνευ τύπου ὡς εἰς τὴν μηνιγγίτιδα τοῦ ἐγκεφάλου), ὑπὸ πόνου καὶ δυσκαμψίας κατὰ τὴν σπονδυλικὴν στήλην, περιωρισμένου ἢ διαχύτου, μὴ αὐξανομένου τῇ πίεσει ἢ τῇ θλίψει τῆς ῥάχews ἀλλὰ μᾶλλον τῇ βαδίσει ἢ τῇ κλίσει τοῦ πᾶσχοντος, ὑπὸ ὑπεραισθησίας μέχρις ὑπεραλγησίας καὶ πόνου τοῦ δέρματος καὶ τῶν μυῶν, ὁσάκις κεντῶνται ἢ θλίβονται μετὰξὺ τῶν δακτύλων, ὑπὸ συσπάσεων τῶν ἐκτεινόντων μάλιστα μυῶν ἐπερχομένων κατ' ἀντανάκλασιν ἢ καὶ αὐτομάτως ἐνεκὰ τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν ῥιζῶν τῶν κινητικῶν τοῦ N. M. νεύρων· καὶ ὅταν μὲν προβῇ ἐπὶ τῆς τραχηλικῆς μοίρας αὐτοῦ ὑπὸ ὀπισθοτόνου, δυσκόλου καὶ τῆς Cheyne-Stokes ἀναπνοῆς, σφυγμοῦ ἐν ἀρχῇ βραδέως καὶ εἴτα συχνοτάτου καὶ ὑπερθερμότητος, ὅταν δὲ περιορισθῇ ἐπὶ τῶν κατιουσῶν μοιρῶν τούτου ὑπὸ κυφώσεως τῆς σπονδυλικῆς στήλης, σπασμοῦ τῆς οὐροδόχου κύστεως ἢ τοῦ ὀρθοῦ καὶ ἰσχυρίας ἢ στεγνότητος τῆς κοιλίᾳς (ἀ. περίοδος ἐγέρσεως)· ἐφεξῆς ἢ καὶ σὺν τοῖς φαινόμενοις τούτοις οἱ ἄρρώστοι

ἔχουσιν ἀντὶ ὑπεραισθησίας καὶ ὑπεραλγησίας, ἀναισθησίαν καὶ ἀναλγησίαν, ἀντὶ σπασμῶν πάρεσιν ἢ παραλύσιν τῶν μυῶν, καὶ ἀντὶ σπασμῶν κατ' ἀντανάκλασιν τῆς κύστεως καὶ τοῦ ὀρθοῦ παραλύσιν τούτων καὶ ἀκράτειαν ἢ σκωχάρωδὴ διαβήτην καὶ εὐκοιλιότητα, ἐνεκὰ τῆς πίσεως τῶν ἐκείθεν ἐξερχομένων ῥιζῶν τῶν νεύρων (β'. περί ο-
δος παραλύσεως).

Ἡ νόσος διακρίνεται 1) τῆς ὀξείας μενιγγίτιδος, διότι κατ' αὐτὴν παρί-
στανται ταχέως καὶ ἐν ἀρχῇ τὰ τῆς παραλύσεως φαινόμενα καὶ οὐχὶ
τὰ τῆς ἐγέρσεως, ἡ ἀναλγησία καὶ ἡ ἀναισθησία καὶ οὐχὶ οἱ πόνοι καὶ
ὑπεραλγησία ἢ ἡ ὑπεραισθησία, ἡ παράλυσις τῆς κύστεως καὶ τοῦ ὀρ-
θοῦ καὶ οὐχὶ ἡ σύσπασις αὐτῶν, ὁ δὲ πυρετός ἐστὶν ἀνεπαίσθητος 2) τοῦ
τεταίνου, διότι κατ' αὐτὸν τραυματικὸν ὄντα ἐλλεῖπει ὁ πυρετός καὶ ἡ
ὑπεραισθησία, οἱ δὲ σπασμοὶ εἰσι τονικοὶ τῶν μασσητήρων μυῶν.

Κατὰ τῆς ὀξείας λεπτομηνιγγίτιδος ὁ ἱατρός ἅμα διαγνώσῃ αὐτὴν
ὀφείλει νὰ παραγγείλῃ ταχέως ἐν ἀρχῇ τὴν κατάκλισιν τοῦ ἀρρώστου
ἐπὶ τῆς κοιλίας, τὴν ἐπίθεσιν πολλῶν σικυῶν κατὰ τὰ πλάγια τῆς σπον-
δυλικῆς στήλης, τὴν ἐφαρμογὴν κύστεων πλήρων πάγου ἐπ' αὐτῆς, καὶ
ἐσωτερικῶς τὸν κηλομέλανα εἰς μεγάλας δόσεις μετὰ ἰαλάπης, εἴτα δὲ
τὰ ἐπανειλημμένα ἐκδόρια κατὰ τὰ πλάγια τῆς σπονδυλικῆς στήλης,
τὴν ἐπιτριβὴν τῆς ὑδραργυρούχου ἀλοιφῆς κατ' αὐτὴν καὶ ἐπὶ ὑπεραλ-
γησίας τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς μορφίνης ἢ τὰς ἐπιτριβὰς ναρκω-
τικῶν χρισμάτων καὶ ἀλοιφῶν καὶ ἐὰν μὲν ἡ φλεγμονὴ ἐπινεμῆθῃ τῆς
τραχηλικῆς μοίρας παραινεῖ ἐδέλλας κατὰ τὴν ἐδραν, καυτηριάσεις τοῦ
δέρματος διὰ πεφυρακτωμένου σιδηρίου, τελουμένας εἰς τὰ πλάγια τῆς
σπονδυλικῆς στήλης κατὰ στιγμάς ἢ κατὰ γραμμάς πλησιεστάτας ἀλ-
λήλων, τὰ δραστικὰ καθάρσια καὶ τὰς ἐπιτριβὰς διὰ ναρκωτικῶν χρι-
σμάτων ἐὰν δὲ αὕτη ἐπινεμῆθῃ τῆς ὀσφυακῆς μοίρας τότε τελεῖ τὸν
καθετηριασμόν πρὸς ἐκκένωσιν τῆς κύστεως καὶ τὰ καθαρτικὰ κλύσμα-
τα πρὸς ἐκκένωσιν τοῦ ἐντέρου. Κατὰ δὲ τὴν περίουδον τῆς ἐκλύσεως
ἀναγράφει τὸ ἰωδιούχον κάλι ἢ τὸν ἰωδιούχον σίδηρον, τὰ ἐκδόρια,
τὰς καυτηριάσεις καὶ μετὰ τὴν παῦσιν παντὸς ἐρεθισμοῦ τὴν ἐφαρμογὴν
τοῦ ἡλεκτρισμοῦ ὡς καὶ τὰ λουτρὰ τῆς Κύνου.

5. Λεπτομηνιγγίτις νωτιαία χρονία καὶ ὑπερπλαστικὴ.

Ἡ ὑπερπλαστικὴ αὕτη φλεγμονὴ τῆς λεπτῆς μήνιγγος τοῦ νωτιαίου
ἀναφαίνεται κατὰ ἐστίαν ἐπίσης εἰς ἄνδρας ὅτε μὲν ἐκ καταχρήσεως
τῶν οἶνοπνευματωδῶν ποτῶν, σφιγλίδος καὶ ἐλεφαντιάσεως τῶν Ἑλλή-

νων, ὑπερμέτρων σωματικῶν κόπων ἢ καταχρήσεως περὶ τ' ἀφροδίσεια, παθήσεων τῆς καρδίας καὶ τῶν πνευμόνων, προκαλουσῶν παθητικὴν ὑπεραιμίαν τῶν ἀγγείων αὐτῆς (Köhler) (π ρ ω τ ο π α θ ῆ ς), ὅτε δὲ ἐκ τῶν αἰτίων τῆς ὀξείας μεταπιπτούσης εἰς χρονίαν ἢ ἐκ χρονίων νοσ. τοῦ N. M. (δ ε υ τ ε ρ ο π α θ ῆ ς), καὶ ἐπιφέρει τὴν πᾶχυνσιν ἢ τύλωσιν, τὴν ἀποτιτάνωσιν ἢ ἀποστέωσιν, ἄλλοτε τὴν σύμφυσιν τῆς μὴνιγγος ταύτης μετὰ τῆς παχείας καὶ τοῦ νωτιαίου καὶ τὴν πίεσιν καὶ ἀτροφίαν τῶν διερχομένων ῥιζῶν τῶν νέρων ἢ τὴν χρονίαν μυελίτιδα καὶ τὴν χρονίαν σκληρώσιν τῶν ὑπισθίων δερμάτων τοῦ N. M.

Τότε οἱ πάσχοντες μηδὺλως πυρέσσοντες αἰσθάνονται πόνον καὶ δυσκαμψίαν κατὰ τινα μοῖραν τῆς σπονδυλικῆς στήλης, μὴ αὐξάνοντα τὴν πίεσιν ἀλλὰ τῇ κινήσει ταύτης, μετὰ παρέλευσιν δὲ μακροῦ χρόνου ἔχουσι πόνους κατὰ τ' ἄνω ἢ κατὰ ἄκρον καὶ ὑπεραισθησίαν ἢ ἀνωμαλίαν τῆς αἰσθήσεως τοῦ δέρματος αὐτῶν, τονικὰς ἢ κλονικὰς συσπάσεις τῶν μυῶν τῆς κύστεως καὶ τοῦ ὀρθοῦ μετὰ ἰσχυρίας καὶ ατεγνότητος τῆς καίλης (α'. π ε ρ ῖ ο δ ο ς ε γ ἔ ρ σ ε ω ς). Ἐφεξῆς αὐτοὶ φέρουσιν ἀναισθησίαν ἀτελεῖς καὶ παρέσεις μᾶλλον ἢ παρελύσεις τῶν μυῶν τῶν ἄκρων τούτων, τῆς κύστεως καὶ τοῦ ὀρθοῦ συμμετρικὰς ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ἡμιμορίων, αὐξανόμενας κατὰ τὴν ὀρθοστασίαν καὶ ἐνίοτε τὴν εἰς τὰ νῶτα κατὰκλισιν, καὶ ἀτροφίαν τῶν παραλελυμένων μυῶν, ἐξ ἧς ἀπώλεια τῆς ἠλεκτρικῆς καὶ ἀντανεκλαστικῆς ἐρεθισιμότητος τούτων, ὡς εἰς τὴν ὀξείαν λεπτομηνιγγίτιδα (β'. π ε ρ ῖ ο δ ο ς ἐ κ λ ῦ σ ε ω ς).

Ἡ χρονία λεπτομηνιγγίτις διακρίνεται 1) τῆς ἀταξίας τῆς κινήσεως ἢ σκληρώσεως τῶν ὑπισθίων δερμάτων, διότι εἰς αὐτὴν οὐχ ὑπάρχει ἡ πάρεσις τῶν μυῶν τῶν ἄκρων, ἡ δὲ ἀναισθησία ἐστὶ μεγαλύτερα, συνάμα οἱ ἀστραπηδὸν παριστάμενοι πόνοι εἰσὶ ἰσχυρότατοι καὶ ἡ ἀταξία περὶ τὴν κίνησιν προώρως αἰσθητή· 2) τῆς χρονίας μυελίτιδος, διότι εἰς αὐτὴν παρίστανται ταχέως ἐντελῆ τὰ παραλυτικὰ φαινόμενα, ἡ δὲ ὑπεραισθησία καὶ οἱ σπασμοὶ σχεδὸν ἐλλείπουσι.

Κατὰ τῆς φλεγμονῆς ταύτης ὁ ἰατρός παραινεν ἄρχῃ ἐλαφρὰν ἀντιφλογιστικὴν θεραπείαν, ὥς τὴν ἐπίθεσιν ὀλίγων σικκῶν ἐπὶ εὐρώστων, τὴν ἐφαρμογὴν ἐκδορίων ἐπανειλημμένων ἢ σιναπισμάτων, τὰς ἐπιτριβὰς ἐρεθιστικῶν ἀλοιφῶν (ἐκ κροτωνείου ἐλαίου, ἐρεθικῆς τρυγός) ἢ ἐπαλείψεως βάμματος ἰωδίου, καὶ ἐσωτερικῶς τὸ ἰωδιούχον κάλι· εἴτα τὰ θαλάσσια λουτρά ἢ τὰς διὰ ψυχροῦ ὕδατος καταιονήσεις καὶ παντός ἐρεθισμοῦ ἐκλείποντος τὸν γαλβανισμόν διὰ μονίμου ρεύματος, ἐφαρμοζομένων ἀμφοτέρων τῶν πόλων κατὰ μέτρος τῆς σπονδυλικῆς στήλης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΝΩΤΙΑΙΟΥ ΜΥΕΛΟΥ ΜΕΤΑ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΑΛΛΟΙΩΣΕΩΝ

Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο κατατάττουσιν ἐκ μὲν τῶν διαφορῶν τῆς κυκλοφορίας τὴν ὑπεραιμία, τὴν ἐξ ἐμβολῆς ἢ θρομβώσεως ἱσχαιμία καὶ ἐξ αἱμορραγιῶν ἀναιμία, καὶ τὴν αἱμορραγίαν· ἐκ τῶν ἀλλοιώσεων τῆς θρέψεως τὰς φλεγμονὰς, αἵτινες ὅτε μὲν εἰσὶ δ ι α λ υ τ ο ι, ἐκτείνονται καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ Ν. Μ. καὶ προσβάλλουσιν ἀδιαφόρως τὰ διάφορα συστήματα αὐτοῦ, εἰς ἃς ἀνήγαγον τὴν ὀξείαν πυητικὴν καὶ τὴν χρονίαν μυελίτιδα πρωτοπαθεῖ ἢ δευτεροπαθεῖ ἐκ πίεσεως ὡς καὶ τὴν κατὰ πλάκας πολλαπλὴν σκλήρωσιν τοῦ νωτιαίου· ὅτε δὲ εἰσὶ σ υ σ τ η μ α τ ι κ α ῖ ἐκτείνονται μὲν κατὰ μῆκος, περιωριζόμεναι ὅμως ἐπὶ ἐνὸς καὶ μόνου συστήματος ὀργανικοῦ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, εἰς ἃς ἀνήγαγον τὴν σκλήρωσιν τῶν ὀπισθίων δερμάτων ἢ τὴν ἀταξίαν περὶ τὴν κίνησιν (tabes dorsualis), τὴν σκλήρωσιν τῶν πλευρίων δερμάτων τὴν σπασμωδικὴν καὶ τὴν μετ' ἀτροφίας τῶν μυῶν (tabes spastica et amyotrophica ou sclerose latérale spasmodique et amyotrophique), τὴν σκλήρωσιν τοῦ ἡμιμορίου ἢ παράλυσιν τοῦ Brown-Séquard (scl. unilatérale ou paralysie de Brown-Séquard), τὴν ὀξείαν τεφρο ἢ πολυμυελίτιδα τῶν προσθίων κερῶν τῶν παιδῶν καὶ τῶν ἀκμαζόντων ἢ τὴν παράλυσιν ἀμφοτέρων τούτων (Polymyelitis anterior acuta ou paralysie spinale atrophique des enfants et des adultes), τὴν χρονίαν τεφρο ἢ πολυμυελίτιδα τῶν γαγγλίων τῶν προσθίων κερῶν ἢ προοῦσαν ἀτροφίαν τῶν μυῶν (Polymyelitis anterior chronica s. atrophie musculaire progressive)· ἐκ τῶν λοιπῶν ἀνωμαλιῶν τοὺς ὅγκους καὶ τὴν σπριγγρὴ ἢ ὑδρομυελίαν.

I. Ὑπεραιμῖαι τοῦ νωτιαίου μυελοῦ καὶ τῶν μηνίγγων αὐτοῦ.

Ἡ αὔξησις τῆς εἰσορῆς τοῦ αἵματος ἐντὸς τῶν ἀρτηριακῶν ἀγγείων τοῦ Ν. Μ. καὶ τῶν μηνίγγων αὐτοῦ, ἕνεκα νύξημένης πίεσεως ἢ ἡλαττωμένης ἀντιστάσεως (ἐ ν ε ρ γ η τ ι κ α ῖ) καὶ ἢ κώλυνσις τῆς ἐκροῆς αὐτοῦ ἀπὸ τῶν φλεβικῶν ἀγγείων τούτου, ἕνεκα νύξημένης ἀντιστάσεως ἢ ἡλαττωμένης πίεσεως (π α θ η τ ι κ α ῖ) ἐκλήθη ὑπεραιμία ἢ πληθώρα μηνιγγομυελική· αὐταὶ δὲ προέρχονται ὅτε μὲν ἐκ μεγαλειτέρας ἐνεργείας τοῦ ὀργάνου τούτου συνεπέξῃ καταχρήσεως περὶ τὰ ἀ-

φροδίδια ἢ τὸν ἀνκνισμὸν, ἐξ ὑπερμέτρων σωματικῶν κόπων μετὰ διαβροχὴν καὶ ἀπόψυξιν αὐτοῦ, ἐξ αἰφνιδίου παύσεως τῆς ἐμμήνου ροῆς ἢ αἱμορροϊδικῆς ῥύσεως (παρὰ πλεονοί) ἢ ἐκ τῆς ἀμέσου δράσεως τοῦ ὑπερμέτρου ῥίγους ἐπὶ τῶν ἀγγείων αὐτοῦ, κατὰ τὰ βαρέα λοιμώδη νοσήματα τῆς εὐλογίας, ἐρυσιπέλατος, τύφου, ὡς καὶ τινων δηλητηρίων καὶ μάλιστα τῆς στρυχνίνης, τοῦ νιτρώδους ἀμυλικυ αἰθέρος καὶ οἶνοπνεύματος, τοῦ ἀνθρακικοῦ καὶ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος (χαλαρωτικαί). ὅτε δὲ ἐκ κωλύσεως τῆς ἐκροῆς τοῦ φλεβικοῦ αἵματος ἐνεκα βλαβῶν τῆς καρδίας καὶ τῶν πνευμόνων, βαρέων καθολικῶν σπασμῶν κατὰ τὴν ἐπιληψίαν, τέτανον, ἐκλαμψίαν, ὑδροφοβικὸν παροξυσμὸν, καὶ ἐνεκα ὄγκων κατὰ τὸ ὑπογάστριον καὶ τὴν λεκάνην (μηχανικάί). Τότε οἱ πάσχοντες ἐν ἀπυρεξίᾳ διατελοῦντες ἔχουσι τὸ αἶσθημα τῆς πίεσεως ἢ διατάσεως ἢ καὶ ἐνίοτε τοῦ πόνου κατὰ τὴν ὀσφυακτὴν ἢ ἱερὰν χώραν αὐξανόμενον τῇ πίεσει καὶ συνήθως τῇ ὀρθοστάσει τοῦ σώματος καὶ κατὰ Brown-Séquard τῇ κατακλίσει ἐπὶ τῆς ῥάχεως μετ' ἀναρρόπου κεφαλῆς καὶ ὑψουμένων ἄκρων, εἴτα ἀντανανκλαστικούς τινας πόνους κατὰ τὰ κάτω ἄκρα, ὡς καὶ ὑπεραισθησίαν τοῦ δερμάτος αὐτῶν, καὶ σπασμωδικὰς κινήσεις μυῶν τινων τούτων· ἐφεξῆς αὐτοὶ εἰ μὲν ἢ ὑπεραιμία ἐστὶ περιωρισμένη ἐπὶ τῆς τραχηλικῆς μοίρας ἔχουσι δύσπνοιαν καὶ σφυγμὸν βραδύν, εἰ δὲ περιορίζεται ἐπὶ τῆς ὀσφυακτῆς μοίρας ἔχουσι τὸ αἶσθημα βάρους καὶ ἐλαφροῦς κοπῶσεως τῶν κάτω ἄκρων καὶ σπανίως παρέσεως αὐτῶν καὶ τῆς κύστεως.

Κατὰ τῆς ὑπεραιμίας ὁ ἰατρός συμβουλεύει τὴν πρηνὴ ἐπὶ τῆς κοιλίας κατάκλισιν, τὴν αὐστηρὰν δίαιταν, τὰς σικύας πλαγίως τῆς σπονδυλικῆς στήλης ἢ ἐδέλλας ἐπὶ τῆς ἑδρας, τὰ θερμὰ ποδύλουτρα μετὰ σινάπιος (καὶ οὐχὶ τὰ ψυχρὰ ἐπὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης ἐπιθέματα ἢ τὰς θερμὰς καὶ εἴτα ψυχρὰς διὰ σπόγγου ἐπιτριβὰς αὐτῆς ὡς ἀναιρὰ καὶ δύσκολα), τὰ καθάρσια τοῦ Japoc καὶ ἐσωτερικῶς τὸ ἐκχυλίσμα τῆς εὐθαλείας δίκην καταποτίων κατὰ τῶν πόνων, τὴν ἐργασίαν (10 σιτ. τὴν ἡμ.) ἐν διαλύσει ἢ καταποτίοις κατὰ τῆς εὐρύσεως τῶν ἀγγείων· ἐὰν δὲ συνυπάρχῃ βλάβη τοῦ ἥπατος ἢ ἄλλων ὀργάνων τὰ κατ' αὐτῆς ἐνδεικνύμενα μέσα.

2. Ἰσχαιμιαί καὶ ὀλιγαιμιαί τοῦ νωτιαίου καὶ τῶν μηνίγγων.

Ἡ ἐλάττωσις τῆς εἰσροῆς τοῦ αἵματος ἐντὸς τῶν ἄρτηρ. ἀγγείων αὐτοῦ καὶ τῶν μηνίγγων παρατηρεῖται συνήθως ἐπὶ ζώων ὑποβληθέντων εἰς τὰς πειραματικὰς ἐρεῦνας τῶν ἐπιστημόνων καὶ ἐνίοτε ἐπὶ τοῦ

ἀνθρώπου ὅτε μὲν ἔνεκα ἐρεθισμοῦ δρῶντος ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἐν ἀρχῇ ἐπὶ τοῦ δέρματος καὶ εἶτα κατ' ἀντανάκλασιν ἐπὶ τοῦ ἀγγειοκινητικοῦ νεύρου (ἰσχυαίμιαι σπασμωδικαὶ τῶν ἀγγειοκινητικῶν ἢ παρὰ πλῆγίαι ἀντανάκλαστικαὶ Jaccoud), ὅτε δὲ ἔνεκα πιέσεως τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, προκαλούσης μᾶλλον τὴν φλεγμονὴν ἢ τὴν πίεσιν τῶν ἀγγείων αὐτοῦ (ἰσχυαίμιαι ἢ παρὰ πλῆγίαι μ' ἡ γὰρ νικαί). ἄλλοτε ἢ ἐλάττωσις αὕτη προέρχεται ἐξ ἐμβολῆς καὶ θρομβώσεως τῆς κοιλιακῆς ἀορτῆς ἀνωθεν τοῦ διαφράγματος ἢ καὶ τῶν νωτιαίων ἀγγείων, συνεπιεῖς ἐλκώδους ἐνδοκαρδίτιδος, ἀθροωμάτωδους ἐκφυλίσεως τῆς ἀορτῆς, αἰφνιδίως μεταβολῆς τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πιέσεως, προκαλούσης εἰς τοὺς διὰ σκαφῆδρου ἀπογγαλιεῖς τὴν ἐμβολὴν τῶν ἀγγείων τούτων τῇ εἰσαγωγῇ φυμαλιδίων ἀέρος (Bert) (ἰσχυαίμιαι ἐξ ἐμβολῆς ἢ παρὰ πλῆγίαι ἰσχυαίμιαι Jacc.)· καὶ ἄλλοτε τέλος ἢ ἐλάττωσις αὕτη ἐπέρχεται κατὰ τὴν καθολικὴν τοῦ σώματος ὀλιγαίμιαν ἢ ὀλιγοκυτταρικήν ἔνεκα ἀφθόνων αἰμορραγιῶν, ὑπερμέτρου κατὰκλώσεως τῶν χυμῶν τοῦ σώματος (ὀλιγαίμιαι ἢ παρὰ πλῆγίαι δ' ὁ σκράτοι Jac.).

Οἱ πάσχοντες ἰσχυαίμιαν ἐξ ἐμβολῆς αἰφνης ἔχουσι παράλυσιν τῶν μυῶν τῶν κάτω ἄκρων, ἀπώλειαν τῆς αἰσθήσεως καὶ ἀντανάκλαστικῆς ἐρεθισιμότητος αὐτῶν, παράλυσιν τῶν σφιγκτήρων τῆς κύστεως καὶ τοῦ ὀρθοῦ, εἶτι δὲ τὰ ἄκρα ψυχρὰ, τὴν σφύζιν τῶν ἀρτηριῶν τούτων ἐλλείπουσαν (καὶ εἰς τὸ παράδειγμα τοῦ Charcot χωλότητα τοῦ ἐνὸς ἄκρου διαλείπουσαν, ἔνεκα ἐμβολῆς τῆς μιᾶς εἰλεακῆς ἀρτηρίας καὶ τῆς ἐλαττώσεως τῆς ἐνεργείας τῶν μυῶν τοῦ σκέλους)· οἱ πάσχοντες δὲ ὀλιγαίμιαν συντηκτικὴν, καὶ μάλιστα γυναῖκες, αἰσθάνονται ἄδυναμίαν καὶ κόπωσιν τῶν κάτω ἄκρων, δύσπνοϊαν καὶ παλμούς ἐπὶ ἐλαχίστου κόπου, τάσιν πρὸς σπασμούς καὶ πάντα τὰ φαινόμενα τῆς εὐεγέρτου ἢ εὐερεθίστου ἐξασθενήσεως (τὰ περιγραφόμενα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν τῆς νωτιαίας ἐρεθισιμότητος irritation spinale).

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης ὁ ἰατρὸς παραινεῖ τὴν ὑπτιον ἐπὶ τῆς ῥάχews κατὰκλίσιν μετ' ἀναρρόπου κεφαλῆς καὶ ἀνυψουμένων ἄκρων, τὴν θρεπτικὴν τροφήν, τὰ διὰ σάκκων πλήρων θερμῆς ἁμμου ἢ θερμοῦ ὕδατος ἐπιθέματα ἐπὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης, τὸ ἐκχύλισμα τῶν ἐμετικῶν καρῶν μετὰ φωσφόρου, τὰς σιδηρούχους καὶ τῆς κίνης σκευασίας καὶ κατὰ Hammond τὸν γαλβανισμόν.

499 Rp. Zinc. phosphorus. gr. ii 500 Rp. Strychnin mar. gr. i
Extr. nuc. vom. gr. x solv. in Aq. dest. unc. i
f. pilul. 30. D 3 ἡμ. D. 10 σταγόνες τρις τῆς ἡμ.

3. Αίμορραγίαι τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἢ αἱματομυελία.

Ἡ ῥῆξις τῶν ἀγγείων τοῦ Ν. Μ. καὶ ἡ κατάθεσις τοῦ αἵματος ἐντὸς αὐτοῦ δίκην αἱμορραγικῆς ἐστίας κατὰ τὰ πρόσθια ἰδίως κέρα ἢ δίκην αἱμορραγικῆς διηθήσεως κατὰ τὴν φαιὰν καὶ τὴν λευκὴν οὐσίαν τοῦ-
του ἐκλήθη *αἱματομυελία* (πρὸς διάκρισιν τῆς αἱμορραγικῆς μορφῆς τῆς ὀξείας κεντρικῆς μυελίτιδος τῆς κληθείσης ὑπὸ Hayem αἱματομυελί-
τιδος). αὕτη παράγεται πῇ μὲν ἐκ τραυματίων συνεπείᾳ πτώσεως ἐπὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης ἢ τῶν γλουτῶν, κατάρχεσθαι ἢ ἐξαρθρώσεως τῶν σπονδύλων ταύτης καὶ ἄνευ βλάβης τοῦ Ν. Μ. (τραυματικῇ), πῇ δὲ ἐξ ἐνεργητικῶν υπεραιμιῶν συνεπείᾳ μεγάλων σωματικῶν κόπων, καταχρήσεως περὶ τὰ ἀφροδίσια, ἀποψύξεως τοῦ ἐξωτερικοῦ σώματος, αἰφνιδίας παύσεως τῆς ἐμμήνου καὶ αἱμορροϊδικῆς ῥύσεως ἢ καὶ ἐκ τα-
χείας ἐλαττώσεως τῆς ἐξωτερικῆς πίεσεως τῶν ἀγγείων συνεπείᾳ τῆς καταδύσεως τῶν διὰ σκαφάνδρου σπογγαλιέων ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσ-
σης καὶ τῆς αἰφνιδίας ἀνόδου αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς ἢ ἐξ ἐλαττώσεως τῆς ἀντιστάσεως τῶν τοίχων αὐτῶν συνεπείᾳ ἀνευρυσμά-
των, τῆς χρονίας μάλιστα μυελίτιδος καὶ τῶν αἱμορραγικῶν διαθέσεων ἢ λοιμωδῶν νόσων (αὐτὸ μ α τ ο ς). Οἱ πάσχοντες αἴφνης ἐν ὕπνῳ ἢ ἐν τῷ καθημερινῷ ἔργῳ καὶ σπανίως μετὰ προδρόμων φαινομένων ἐκ τῆς προηγηθείσης υπερκιμίας, αἰσθάνονται πόνους ἰσχυροὺς καὶ μετὰ ὀλίγα λεπτὰ ὥρας φέρουσι τελείαν περσπληγίαν τῶν κάτω ἄκρων ἄνευ πυρετοῦ, ὁσάκις τὸ ἐξαγγισθὲν αἷμα κατέθλιψε τὴν κατωτέραν μοῖραν τοῦ Ν. Μ. καὶ ἐγκαρσίως τὴν τε φαιὰν καὶ λευκὴν οὐσίαν αὐτοῦ ἢ τὴν παράλυσιν καὶ υπεραιμιάν ἐνὸς ἄκρου καὶ τὴν ἀναίσθησίαν τοῦ ἐτέρου, ὁσάκις αὐτὸ κατέθλιψε τὸ ἡμιμόριον τοῦ Ν. Μ. ἢ τέλος παράλυσιν καὶ ὁσάκις αὐτὸ κατέθλιψε τὸ ἡμιμόριον τοῦ Ν. Μ. ἢ τέλος παράλυσιν καὶ τῶν ἄνω ἄκρων ὡς καὶ τῆς ἀναπνοῆς, ὁσάκις τοῦτο κατέθλιψε τὴν ἀνωτάτην μοῖραν αὐτοῦ (πρὸς διάκρισιν τῆς αἱμορραγίας τοῦ ἐγκεφάλου, ἥτις παρίσταται διὰ τοῦ ἀποπληκτώδους περικοξισμοῦ καὶ τούτου ἑλλείποντος διὰ τῆς ἡμιπληγίας τῶν δύο ἄκρων καὶ ἐνίοτε τῆς ἡμια-
ναίσθησός). συνάμα δὲ ἔχουσι παράλυσιν τῆς κύστεως καὶ τοῦ ὀρθοῦ καὶ ἐπομένως ἐπίσχεσιν τῶν οὔρων καὶ ἀκουσίας κενώσεις, ὡς καὶ πά-
ρεσιν τῶν ἀντανεκκλαστικῶν κινήσεων, ἐλάττωσιν τῆς θερμότητος (20°R), ἐρύθημα καὶ οἰδημα τοῦ δέρματος τῶν παραλελυμένων ἄκρων, σπασμωδικὰς κινήσεις τῶν μυῶν τούτων καὶ τὴν ἐκ κατακλίσι. γὰρ γραι-
ναν ὁσάκις τὸ ἐξαγγισθὲν αἷμα κατέθλιψε τὴν ὀσφυακτὴν μοῖραν τοῦ Ν. Μ.

Κατὰ τῆς αἱμορραγίας ταύτης ὁ ἱατρὸς συνιστᾷ τὴν ἡρεμίαν καὶ

κατάκλινιν τοῦ ἁρρώστου ἐπὶ τὸ πλάγιον ἢ τὴν κοιλίαν, ἐδέλλας ἐπὶ τῆς ἑδρας καὶ σικύας περὶ τὴν σπονδυλικὴν στήλην, ἐνίοτε τὰ διὰ πάγου ἐπιθέματα ταύτης καὶ ἐσωτερικῶς τὰ ἐγγύματα τῆς δακτυλίτιδος ἢ τὰ καταπότια τοῦ ἐκχυλίσματος τῆς ἐρυσιθώδους βρίζης ἢ καὶ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς ἐργοτίνης, τὴν λύσιν τῆς κοιλίας καὶ τὸν ζωμόν, εἶτα τὸ ἰωδιοῦχον κάλι καὶ μετὰ 2 μῆνας τὸν γαλθανισμόν. Κατὰ τῆς ἀναπτυσσομένης χρονίας μυελίτιδος παραινεῖ τὰ ἐκεῖ ἀναγραφησόμενα· κατὰ δὲ τῆς κυστίτιδος καὶ τῆς ἐκ κατακλίσεως γαγγραινῆς συνιστᾷ τὴν ἐπιμελημένην καὶ δις τῆς ἡμέρας τελουμένην ἐκκένωσιν τῆς κύστεως διὰ τοῦ καθετήρος καὶ τὰ ἐπιθέματα ὀθονίων βεβρεγμένων εἰς ἀφεψήματα κίνας.

4. Ὁξεία μυελίτις ἢ μυελομαλάκυνσις.

Ἡ πυητικὴ φλεγμονὴ τοῦ νευρογλοιώδους ἱστοῦ τοῦ N. M., προκαλοῦσα τὴν μαλάκυνσιν αὐτοῦ, ἐστὶν ὅτε μὲν περιωρισμένη ἐπὶ τῆς φαιᾶς ἀνευ καὶ μετὰ αἱμορραγίας (μυελ. κεντρικὴ καὶ αἱματομυελίτις), ἢ ἐπὶ τῆς προσθίας λευκῆς (μυελ. προσθία m. circumscripta et anterior), ἢ ἐπὶ τε τῆς φαιᾶς καὶ λευκῆς οὐσίας αὐτοῦ (μυελ. ἐγκαρσία m. transversa), ὅτε δὲ διασπαρμένη καθ' ὅλον τὸ μήκος τοῦτου (μυελ. διασπαρμένη m. disseminata) καὶ ἐπὶ μεγάλῃς ἐκτάσεως τῆς περιφερείας αὐτοῦ καὶ τῆς μὴνιγγος (μυελ. περιφερικὴ ἢ μηνιγγομυελίτις). Αὕτη δὲ παράγεται ὅτε μὲν πρωτοπαθῶς ἐκ τραυμάτων διαμπερῶν διὰ ξίφους ἢ λόγχης καὶ βολῆς μετὰ ἐξαρθρώσεως ἢ κατάγματος (τραυματικὴ), ἐξ ἀποψύξεως τοῦ σώματος εἰς ἄρτοποιούς, κατακλινομένους ἐπὶ ὕγρου ἐδάφους, λαμβάνοντας ψυχρὸν λουτρὸν ἐν ἐφιδρώσει (ρευματικὴ), ἐξ αὐτανισμού, καταχρήσεως περὶ τ' ἀφροδίαια, αἰφνιδίου παύσεως τῆς ἐμμήνου ροῆς, αἰφνιδίου ἄρσεως τῆς πίσεως τοῦ ὕδατος εἰς τοὺς σπογγαλιεῖς διὰ σκαφάνδρου ἀνερχομένου τᾶχιστα ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης καὶ κατὰ τινὰς ἐκ πνευματικῶν συγκινήσεων καὶ μάλιστα τοῦ φόβου (ἀπ.λῆ), ἐκ δηλητηριάσεως διὰ φωσφόρου ἢ ἐνίοτε δι' ἀρσενικοῦ, ὑδραργύρου, μολύβδου, αἰναπνεύματος καὶ ὀξειδίου τοῦ ἀνθρακός (τοξικῇ), (μυελ. πρωτοπαθεῖς), ὅτε δὲ δευτεροπαθῶς ἐκ βλαβῶν τῶν μηνιγγῶν καὶ τῆς σπονδυλ. στήλης, φυματίων κτλ. (ἐξ ἐπιρροῆσεως), ἐκ τινῶν λοιμωδῶν νόσων, τῆς διφθερίτιδος, κοιλιακοῦ τύφου, ὅστρον κίτσ (λοιμώδης), (μυελ. δευτεροπαθεῖς).

Οἱ ἁρρώστοι ποτὲ μὲν αἰφνης καὶ ἄλλοτε μετὰ ῥίγος παρακολουθοῦμενον ὑπὸ πυρετοῦ ὀξείας, κεφαλαλγίας κοπώσεως τοῦ σώματος, ἀνησυ-

χίας καὶ ἀυπνίας, ἀνορεξίας, δίψης (ὡς εἰς τὰ λοιμώδη νοσ.) αἰσθάνον-
ται μυρμηκιάσεις τῶν ἄκρων, πάνους ἀστραπηδὸν ἐπανερχομένους καὶ
χαλάρωσιν τῶν μυῶν τούτων (πρόδρομα φαινόμενα)· εἴτα ὅτε μὲν
ἐπὶ τραυματικῆς μυελίτιδος ἔχουσι τὸ αἰσθημα τοῦ πόνου ἢ τῆς περι-
σφίγγεως δίκην ζώνης σιδηρᾶς κατὰ τὸν θώρακα ἢ τὴν κοιλίαν, ἀνα-
λόγως τῆς ἐδρας τοῦ τραύματος, παραπληγίαν τελείαν τῶν κάτω ἄκρων
καὶ τῆς κύστεως ἐπὶ βλάβῃς τῆς ὀσφυκτικῆς μοίρας, τῶν μυῶν τῆς κοιλίας
ἐπὶ βλάβῃς τῆς θωρακικῆς, τῶν ἄνω ἄκρων καὶ τοῦ θώρακος ἐπὶ βλάβῃς
τῆς τραχηλικῆς μοίρας τοῦ N. M. καὶ τοῦ προμήκου, προκαλοῦ-
σαν ταχέως τὸν θάνατον, ἔτι δὲ εὐαισθησίαν ἢ πάρεσιν τῆς κύστεως καὶ
κυστίτιδα, ἠϋξημένους τὰς κατ' ἀντανάκλασιν κινήσεις καὶ συσπάσεις
τῶν παραλελυμένων μυῶν, οὐχὶ δὲ καὶ ἀτροφίαν αὐτῶν ὡς μὴ ἐπινευου-
μένης τῆς φλεγμονῆς τῶν διενεργούντων τὴν ἀτροφίαν τῶν μυῶν προσ-
θίων τοῦ N. M. κερῶν (**μυελ. ἐγκαρσία τραυματικῇ**)· ὅτε δὲ, ἐπὶ
ἀπλῆς μυελίτιδος καὶ αὐτῆς τῆς συμβαινούσης εἰς τοὺς σπογγαλιεῖς αἰ-
ματομυελίτιδος, αἵφνης καὶ ἐντὸς ὀλίγων ὥρων, μετὰ πυρετὸν ὀξὺν καὶ
ἀνωμάλους αἰσθήσεις ἢ μυρμηκιάσεις, ἔχουσιν ἀναισθησίαν καὶ παρά-
λυσιν τῶν κάτω ἄκρων ταχέως ἀφικνουμένους ἐπὶ τῶν ἄνω καὶ παρακο-
λουουμένους ὑπὸ δυσπνοιᾶς καὶ βραδέως σφυγμοῦ, δυσκαταποσίας καὶ
δυσαρθρώσεως, μετὰ χαλαρώσεως τῶν μυῶν, παρέσεως τῆς κύστεως καὶ
τοῦ ὀρθοῦ, πύσεως πάσης κατ' ἀντανάκλασιν κινήσεως, ταχείας πα-
ρκατάσεως τῆς ἀτροφίας τῶν παραλελυμένων μυῶν καὶ τῆς ὕψους γαγ-
γραίνης ἐκ βλάβῃς τῶν προσθίων κερῶν (**μυελ. κεντρικῇ καὶ αἰ-
ματομυελίτις ἀπλῇ Hayem**)· ὅτε δὲ, ἐπὶ μυελίτιδος συνήθως ρευ-
ματικῆς καὶ μάλιστα εἰς παῖδας, οὗτοι μετὰ πυρετὸν ἔχουσιν ἐντὸς ὀ-
λίγων ἡμερῶν παράλυσιν τῶν κάτω ἄκρων ἄνευ ἀναισθησίας αὐτῶν, ἄ-
νευ παρέσεως τῶν σφιγκτήρων τῆς κύστεως καὶ τοῦ ὀρθοῦ, ἄνευ τῆς ἐκ
κατακλίσεως γαγγραινῆς, ἀλλὰ μετὰ ἀτροφίας τῶν παραλελυμένων μυῶν
καὶ τῶν ὀστέων τούτων καὶ μετὰ παραμορφώσεως τῶν ἀρθρώσεων, καὶ
τότε ἡ παράλυσις ταχέως παρέρχεται καὶ οἱ κάμνοντες ἔχουσι τὴν ἀτρο-
φίαν τῶν μυῶν καὶ ὀστέων καὶ τὴν παραμόρφωσιν τῶν ἀρθρώσεων (**μυελ.
προσθία ρευματικῇ πάθει** Kussmaul)· ὅτε ἄλλοτε, ἐπὶ μυελί-
τιδος ἐξ ἐπινεμήσεως καὶ μάλιστα φυματιώδους, ἔχουσι παραπληγίαν ἀμ-
φοτέρων τῶν ἄκρων παρακολουουμένην ὑπὸ συσπάσεων τῶν μυῶν καὶ πα-
ρέσεως τῆς κύστεως (**μυελ. διεσπαρμένη ἐξ ἐπινεμήσεως West-
phal**)· καὶ τέλος ἄλλοτε ἔχουσι τὰ φαινόμενα τῆς μηνιγγίτιδος ἥτοι
πόνους καὶ ἀκαμψίαν κατὰ τὴν ράχιν, ὑπεραιοθησίαν κατὰ τὰ ἄκρα καὶ

ἀμέσως ἢ μετὰ ταῦτα τὰ φαινόμενα τῆς μυελίτιδος δηλ. παρέσεις τῶν ἄκρων καὶ τῆς κύστεως, ἡυξημέναις τὰς ἀντανεκλαστικὰς κινήσεις (**μην-νεγγομυελίτις**) (ἐγερτικὰ καὶ παραλυτικὰ φαινόμενα).

Ἡ ὀξεία μυελίτις διακρίνεται ἐν μὲν ἦναι κεντρικὴ τῆς ἀριούσης παραλύσεως τοῦ Landry, διότι εἰς τὴν τελευταίαν ἐλλείπουσιν αἱ συσπάσεις τῶν παραλελυμένων μυῶν καὶ ἡ ἀτροφία αὐτῶν, ὑπάρχει μὲν καὶ διαφορὰ τῆς αἰσθήσεως καὶ οὐχὶ ἀναισθησία καὶ τηροῦνται τὰ ἀντανεκλαστικὰ φαινόμενα· ἐν ἦναι αἱματομυελίτις διακρίνεται 1) τῆς αἱμορραγίας τοῦ ρωτιαίου ἢ αἱματομυελίας, διότι εἰς αὐτὴν αἰφνης καὶ ἐντὸς λεπτῶν τινῶν ὥρας παρίστανται τὰ παραλυτικὰ φαινόμενα ἄνευ πυρετοῦ, ἄνευ προδρόμων φαινομένων καὶ οὐχὶ βραδύτερον μετὰ ὥρας καὶ μετὰ προδρόμων φαινομένων καὶ πυρετοῦ ὡς εἰς τὴν αἱματομυελίτιδα, καὶ διότι τὰ παραλυτικὰ φαινόμενα μένουσι στάσιμα καὶ οὐκ ἐπεκτείνονται καὶ εἰς τὰ ἄνω ἄκρα ὡς εἰς τὴν αἱματομυελίτιδα· 2) τῆς αἱμορραγίας τῶν μηνίγγων ἢ αἱματορραγίως, διότι εἰς αὐτὴν αἰφνης ἄνευ προδρόμων φαινομένων καὶ ἄνευ πυρετοῦ παρίστανται τὰ φαινόμενα τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν ἐξερχόμενων νεύρων ἥτοι πόνοι καὶ ἀκαμψία καὶ εἴτα τὰ σχετικῶς μέτρια παραλυτικὰ φαινόμενα δηλ. ἐλαφρὰ ἀναισθησία καὶ ἀτελὴς παράλυσις· 3) τῆς ὑπαιρεμίας τοῦ ρωτιαίου τῶν μηνίγγων αὐτοῦ, διότι εἰς αὐτὴν ἐλλείπει ὁ πυρετός, εἰσὶν ἐλαφρὰ τὰ φαινόμενα τῆς παρέσεως τῶν αἰσθητικῶν καὶ κινητικῶν νεύρων, οὐχ ὑπάρχει ἡ πάρεσις τῆς κύστεως καὶ ἡ ἐκ κατακλίσεως γάγγραινα· ἐν ἦναι μὴ νιγγομυελίτις διακρίνεται τῆς μὴ νιγγίτιδος, διότι κατ' αὐτὴν ὑπάρχουσι πυρετός ἐντονος, πόνοι ἰσχυροί, ἀκαμψία καὶ συσπάσεις τῶν μυῶν, τὰ δὲ παραλυτικὰ φαινόμενα καὶ μάλιστα τῶν σφιγκτήρων εἰσὶ μέτρια καὶ ἐλλείπουσιν ἡ ἀτροφία καὶ ἡ υπεραισθησία.

Κατὰ τῶν μυελιτίδων ὁ ἰατρός παραινεῖ ἐν ἀρχῇ τὴν ἄρσιν τῶν αἰτίων, ἐπὶ τραυματικῶν διὰ τῆς χειρουργικῆς θεραπείας τῶν ἐπενεχθέντων τραυμάτων, ἐπὶ ρευματικῶν διὰ τῆς χρήσεως διαφορητικῶν ποτῶν, θερμῶν λουτρῶν καὶ θερμῶν καλυμμάτων, ἐπὶ ἀπλῶν διὰ τῆς παύσεως τοῦ ἀντανισμοῦ καὶ τοῦ σώφρονος βίου καὶ συνάμα τὴν διαρκὴ κατὰ κλίσιν τοῦ ἀρρώστου ἐπὶ στρωμνῆς σκληρᾶς καὶ λείας καὶ τὴν διαρκὴ ἡρεμίαν τῆς σπονδυλ. στήλης· εἴτα δὲ σπανίως τὰς ἐπανειλημμένας σικύας ἢ βδέλλας περὶ τὴν σπονδυλ. στήλην ἵνα μὴ προκαλέσῃ τὴν γάγγραιναν τοῦ δέρματος τοῦ πάσχοντος, συνήθως ὅμως τὰ ἐπιθέματα ἐπ' ταύτης ὀθονίων βεβρεγμένων ἐν ψυχρῷ ἢ παχολύτῳ ὕδατι, τὰς ἐπιτριβὰς

αὐτῆς διὰ τῆς τεφρόχρου ἀλοιφῆς, τὰ καθάρσια πρὸς τὴν καθ' ἑκάστην ἡμέραν εὐκόλον λύσιν τῆς κοιλίας, τὰς ὑποδερμικάς ἐνέσεις διὰ τῆς διαλύσεως τοῦ ὑδατοῦχου ἐκχυλίσματος τῆς ἐρυσιβώδους βρίζης ἢ τῆς ἐργοτίνης καὶ τὴν ῥίζαν τῆς εὐθαλείας δίκην κόνεων πρὸς τὴν συστολὴν τῶν ἀγγείων καὶ τὴν ἐλάττωσιν τῆς ὑπεραιμίας κατὰ Brow-Séquard (ἀποφεύγων τὰ ἐκδόρια, μύξας, καυτηριάσεις διὰ πεπυρακτωμένου σιδήρου, ἐπιτριβὰς διὰ τῆς ἀλοιφῆς ἐξ ἐμετικῆς τρυγὸς καὶ μάλιστα ὑπαρχούσης ἀναισθησίας ἵνα μὴ προκαλέσῃ τὴν γάγγραιναν). Ἐφεξῆς ἀναγράφει τὸ ἰωδιούχον κάλι ἢ νάτρον, τὸν νιτρικὸν ἄργυρον ἢ τὸν ἐννατρον χλωριούχον χρυσὸν πρὸς ἀπορρόφησιν τῶν ἀπογεννημάτων τῆς φλεγμονῆς, καὶ συμπτωματικῶς κατὰ τῆς παραλύσεως τὸν γαλβανισμὸν, τὰς ἐπιτριβὰς δι' ἀλοιφῶν τῆς στρυχνίνης ὡς καὶ τὰ λουτρά τῆς Κόθνου, κατὰ τῶν πόνων τὸ βρωμιούχον κάλι ἢ τὴν χλωριζήλην.

501 Rp. Extr. sec. corn. gr. xii
solv. in Aq. dest. dr. ii
D. εἰς ὑποδερμικάς ἐνέσεις

503 Rp. Aur. muriat. natr. gr. ii
Gum. arab. p. q. s.
f. Pilul. N° XX D. 1-2 ἡμ.

502 Rp. Pulv. r. bellad. gr. ii
Sacch. alb. scr. i

f. pulv. N^o X D 3 τὴν ἡμ.

504 Rp. Strychnin. mur. gr. x-xv
Axung. suill. unc. i
D. εἰς ἐπιτριβὰς παραελ.

5. Χρονία μυελίτις ἢ μυελομαλάκυνσις

α'. *χρονία μυελίτις πρωτοπαθής.*

Ἡ χρονία διάχυτος φλεγμονὴ τοῦ νευραγλοιώδους ἱστοῦ τοῦ N. M. μεθ' ὑπερπλαστίας αὐτοῦ καὶ λιπώδους ἐκφυλίσεως καὶ μαλακύνσεως, ὅτε μὲν τῶν νευρικῶν κυτταρίων τῆς φαιᾶς οὐσίας αὐτοῦ (μυελο-νευρική καὶ περιεπενδυμική Hallopeau) ἢ συνήθως τῆς φαιᾶς καὶ λευκῆς οὐσίας τούτου (μυελο-ἐγκάρσια) (m. transversa), ὅτε δὲ ἀμφοτέρων τούτων κατὰ χώρας διεσπαρμένων (μυελο-δισπαρμένη) ἢ τῆς λευκῆς ἐπὶ μεγάλης ἐκτάσεως τῆς περιφερείας τοῦ νωτιαίου (μυελο-νευρο-μυελίτις ἢ σκληρ. δακτυλιώδης καὶ περιφερική (Scler. corticale s. annulaire Vulpian) ἢ ἀμφοτέρων τούτων ἐφ' ὅλου τοῦ μήκους αὐτοῦ (μυελο-καθολική), ἢ παραγομένη ἐκ τῶν αὐτῶν αἰτίων ὡς ἡ ὀξεία, ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο. Οἱ πάσχοντες μετὰ ὀξείαν πυρετώδη μυελίτιδα ἢ καὶ ἀνευ ταύτης αἰσθάνονται ἀνωμαλίας τῆς αἰσθήσεως, ὡς μυρμηκιάσεις κτλ. καὶ νευραλγικοὺς πόνους κατὰ τὴν σπονδυλικὴν στήλην καὶ κατὰ τὸν θώρακα ἢ τὴν κοιλίαν δίκην ζώνης σιδήρεως (φαινόμενα ἐγέρσεως)· μετὰ παρέλευσιν δὲ χρόνου μακροῦ ἔχουσι βαθμηδὸν ἀναπτυσ-

σομένην τὴν παραπληγίαν, ἥτις ἄρχεται ὡς κόπωσης καὶ ἐξασθένησις τῶν κινήσεων καὶ εἴτα ἀφικνεῖται εἰς ἐντελῆ παράλυσιν καὶ ἀχρηστίαν τῶν ποδῶν ἢ τῶν χειρῶν, καὶ εἰς ἐκλυσιν τῆς αἰσθήσεως, ὥστε νομίζουσιν ἐν ἀρχῇ ὅτι πατῶσιν ἐπὶ βιάμβακος καὶ ἐφεξῆς γίνονται ἀναισθητοὶ κατὰ τὴν ἀφὴν καὶ τὴν πίεσιν ἢ ἀνάλγητοι μετὰ καὶ ἄνευ ἀναισθησίας, ἐνεκα βλάβης τῶν ὀπισθίων δερμάτων ἢ τῶν ὀπισθίων ριζῶν ἀκολούθως παριστῶσι τὰς συσπάσεις τῶν μυῶν καὶ τὸν χοροειδῆ τρόμον αὐτῶν κατὰ πᾶσαν κίνησιν, τὴν ἀτροφίαν τούτων ἐκδηλουμένην διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῆς γαλβανικῆς ἐρεθισιμότητος καὶ τῆς συμμετρικῆς γαγγραινῆς, ὡς καὶ τὰς συχνὰς ἐγέρσεις τῶν γεννητ. ὀργάνων καὶ τὴν ὑπεραισθησίαν ἢ πάρεσιν τῆς κύστεως (φαινόμενα παρὰ λύσεως).

Κατὰ τῆς χρονίας ταύτης μυελίτιδος ὁ ἱατρὸς παραινεῖ ἐν πρώτοις ὡς ὑγιεινοὺς κανόνας τὴν μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαθείας ἀποφυγὴν τῆς κοπώσεως τῶν ἄκρων διὰ τῶν μακρῶν περιπάτων ἢ ὑπερμέτρων κόπων, ἐναντίον τῆς γνώμης τῶν ἁδῶν, θεωρούντων ὅτι διὰ τοῦ περιπάτου ἡ κινήσεις τῶν ποδῶν γίνεται εὐστροφωτέρα, τὴν ἀπογῆν τῶν δυσπέπτων τροφῶν, τῶν ἐρεθιστικῶν ποτῶν τοῦ καφῆ ἢ τείου καὶ τὴν παῦσιν τῶν πνευματικῶν συγκινήσεων καὶ μάλιστα τῆς ὀργῆς· εἴτα τὴν ἐπὶ τὰ πλάγια ἢ τὴν κοιλίαν κατάνκλινειν εἰς στρωμνὴν σκληρὰν καὶ λεῖαν, τὴν κατὰ πᾶσαν ἡμέραν λύσιν τῆς κοιλίας καὶ κένωσιν τῆς κύστεως διὰ καθαρτικῶν καὶ τοῦ καθετηῆρος· ἐφεξῆς συμβουλεύει τὴν ἀποφυγὴν πάντων τῶν ἐρεθιστηρίων τοῦ δέρματος τῶν δυναμένων νὰ προκαλέσωσι τὴν γαγγραιναν αὐτοῦ, ὡς τῶν ἐκδορίων, μοξῶν, καυτηριάσεων, τῶν βδελλῶν, σικυῶν, ἐρεθιστικῶν ἀλοιφῶν καὶ ἀντὶ τούτων ἀναγράφει ἐσωτερικῶς τὴν εὐθάλειαν καὶ ἐργοτίτην (Brown-Séguard), ἐξωτερικῶς τὰ θερμὰ λουτρὰ ἀπλᾶ ἢ μεταλλικὰ, ὡς τὰ τῆς Κύθνου, Wildbad, Gastein, Teplitz, Ragaz, καὶ τὰς ἐπιτριβὰς τοῦ σώματος δι' ὀθονῶν βεβρεγμένων ἐν ἀπλῷ ὕδατι θερμότητος 22°—18°. μετὰ ταῦτα τὸ ἰωδιούχον καὶ ἐσωτερικῶς καὶ τὸν γαλβανισμόν.

Β'. Χρονία μυελίτις δευτεροπαθὴς ἐκ πίεσεως.

Ἡ ἐκ βραδείας πίεσεως ἐπερχομένη χρονία καὶ ἐγκαρσία μυελίτις, προκαλοῦσα τὴν καταστροφὴν μοίρας τινὸς τοῦ Ν. Μ., καὶ ἡ ἐκ ταύτης δευτεροπαθῶς ἐπερχομένη ἀνιῶσα καὶ κατιῶσα σκλήρωσις τῶν ὀπισθίων δερμάτων μέχρι τῶν δερμάτων τοῦ Goll καὶ τῶν πλαγίων μέχρι τοῦ τελικοῦ κώνου ἀμφοτέρων τῶν ἡμιμορίων τοῦ Ν. Μ., ἐλάβε τὸ ὄνομα τοῦτο· αὕτη δὲ παράγεται ἐξ ὄγκων κατὰ τὰς μήνιγγας καὶ αὐτὸν τὸν

N. M. (γλοιωμάτων, σκρνωμάτων, καρκινωμάτων, φυματίων) ἀναπτυσσόμενων, ἐκ τερηδόνης ἢ ὄγκων (κομμιωμάτων, φυματίων) ἢ ἐξοστώσεων καὶ κυφώσεων τῆς σπονδυλικῆς στήλης καὶ τῆς ἐκ τούτων ἐπερχομένης φλεγμονῆς (ἀρθρίτιδος) αὐτῆς, τῆς προκαλούσης εἴτε ἀπλῶς τὴν βαθμιαίαν πίεσιν τοῦ N. M. εἴτε αὐτὴν, τὴν πιεστικὴν μυελίτιδα καὶ ἐφεξῆς τὴν σκλήρωσιν τούτου.

Οἱ πάσχοντες ἐν ἀρχῇ μετὰ τὰ φαινόμενα τῆς πρωτοπαθοῦς νόσου, ἐκ τῶν ὄγκων τῶν μηνίγγων ἢ τοῦ N. M., αἰσθάνονται πόνους κατὰ τὴν σπονδυλικὴν στήλην αὐξανόμενους διὰ τῆς κινήσεως καὶ ἀντανάκλωμένους ἐπὶ τ' ἄκρα καὶ τὰς ἀρθρώσεις αὐτῶν· εἴτα ἔχουσιν ὑπεραισθησίαν τοῦ δέρματος ἐφ' οὗ οἱ πόνοι, ἀνωμαλίαν τῆς αἰσθήσεως δίκην μυρμηκιάσεως καὶ ἔρπητα ἢ ζωστήρα ἢ φουσαλιδῶδες ἐξάνθημα τούτου, σὺν τούτοις δεικνύσιν τὴν ὑπὸ Charcot κληθεῖσαν *δυσαισθησίαν*· ἥτοι τρομῶδη τινα κίνησιν τῶν ἄκρων ἐπερχομένην ἕνεκα τῆς ὑπεραισθησίας τοῦ δέρματος αὐτῶν καὶ προκαλοῦσαν ἐξ ἐλαχίστου ἐρεθισμοῦ τὴν κατ' ἀντανάκλασιν κίνησιν τούτων (φαινόμενα ἐρεθισμοῦ τῶν μηνίγγων καὶ τῶν ῥιζῶν τῶν νεύρων ἢ ἐξωτερικὰ καὶ μακρόν διαρκοῦντα (extrinsèques Charcot)· ἐφεξῆς φέρουσι τὴν μάλλον ἢ ἥττον ταχεῖαν ἢ βαθμυδὸν ἀναπτυσσομένην παραπληγίαν τῶν κάτω ἄκρων, ἀντὶ ὑπεραισθησίας τοῦ δέρματος αὐτῶν ἀναισθησίαν τούτου ἢ συνήθως νευραλγικοὺς πόνους ἰσχυροτάτους καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ νυκτός κατὰ τὰ παραλελυμένα ἄκρα, δηλ. τὴν *ὀδυνηρὰν παραπληγίαν* (paraplegia dolorosa), καὶ κατ' ἀντανάκλασιν ἐκ κεντήματος κατὰ τὸ πέλμα τοῦ ποδὸς συσπάσεις τῶν μυῶν τοῦ ἐνὸς ἢ ἀμφοτέρων τῶν παραλελυμένων τούτων ἄκρων, ἥτοι τὴν *ρωτιαίαν ἐπιληψίαν*, καθ' ἣν οἱ μηροὶ αὐτῶν συσπῶνται πρὸς τὴν κοιλίαν καὶ αἱ κνήμαι κάμπτονται πρὸς τοὺς μηροὺς ἕνεκα τῆς πιεστικῆς μυελίτιδος· τέλος ὅταν ἀναπτυχθῇ ἡ δευτεροπαθὴς ἀνιούσα ἢ κατιοῦσα σκλήρωσις τοῦ N. M. οὗτοι ἔχουσιν τὴν παράλυσιν καὶ ὑπεραισθησίαν τοῦ ἐνός ἡμιμορίου καὶ τὴν ἀναισθησίαν τοῦ ἐτέρου, ὁσάκις ἡ σκλήρωσις καταλαμβάνῃ τὸ ἡμιμόριον, τὴν ἀταξίαν περὶ τὴν κίνησιν, ὁσάκις αὕτη ἐπινέμῃται τῶν ὀπισθίων δερμάτων μέχρι τῶν δερμάτων τοῦ Goll καὶ τὴν ἀτροφίαν τῶν παραλελυμένων μυῶν ὁσάκις ἡ βλάβη ἐκταθῇ ἐπὶ τῶν γαγγλίων τῶν προσθίων κερῶν κτλ. (φαινόμενα παραπληγίας ἐκ τῆς πιεστικῆς μυελίτιδος καὶ φαινόμενα διὰ φαρμάκων ἐκ τῆς ἀνιούσης καὶ κατιούσης μυελίτιδος).

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης ὁ ἰατρός παραινεῖ ἐν ἀρχῇ τὰ κατὰ τῆς πρω-

τοπαθοῦς νόσου ἐνδεικνυόμενα μέσα, ἅτινα ἐπὶ μὲν τῶν καρκινωμάτων ἢ ἄλλων ὄγκων τῶν μηνίγγων καὶ ἐπὶ τῶν ἐξοστώσεων τῶν ὀστέων τῆς σπονδυλικῆς στήλης σκοποῦσι τὴν καταπολέμησιν τῶν συμπτωμάτων μόνον, ἐπὶ δὲ τῆς σπονδυλαρθρωτικῆς ἢ τοῦ Ποττείου κακοῦ τὴν κατάπαυσιν τῆς κινήσεως τοῦ ἄρρώστου διὰ τε τῆς κατακλίσεως αὐτοῦ καὶ τῆς χρήσεως ὀρθοπαδικῶν μηχανημάτων τηρούντων τὴν κατὰ φύσιν θέσιν τῆς σπονδυλικῆς στήλης καὶ κωλύοντων τὴν κύφωσιν αὐτῆς, ὡς καὶ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ κακοῦ διὰ τῆς χρήσεως τοῦ ἰωδιούχου κάλεως ἢ σιδήρου ἐσωτερικῶς, διὰ τῆς ἐπαλείψεως τοῦ βάρμματος ἢ τῆς ἀλοιφῆς τοῦ ἰωδίου καὶ διὰ τῶν καυτηρίων τῇ χρήσει πεφυρακτωμένου σιδήριου ἢ διὰ τῶν μοξῶν τοπικῶς ἐπὶ τῆς πασχούσης χώρας. Ἐφεξῆς ἔσονται καὶ κατὰ τῆς χρονίας μυελίτιδος ἀναγκασμένοι ἦτοι τὸ ἰωδιούχον καὶ ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς, τὰς καυτηριάσεις καὶ κατὰ Erb τὸ μετρίως ἰσχυρὸν καὶ μόνιμον γαλβανικὸν βεῦμα πρὸς ἐλάττωσιν τῆς παρέσεως· τέλος τὰ κατὰ τῶν δευτεροπαθῶν σκληρώσεων μέσα.

6. Σκληρώσις πολλαπλῇ κατὰ πλάκας νωτιαία.

Ἡ χρονία καὶ κατὰ ἐστίαν πολλαπλὰς φλεγμονὴ τοῦ νευρογλοιώδους ἵστοῦ τῆς λευκῆς οὐσίας τοῦ N. M. μεθ' ὑπερπλαστίας τούτου καὶ ἀτροφίας τῶν νευρικῶν ἰνῶν τοῦ νωτιαίου, ἡ παρισταμένη σπανίως ὡς νωτιαία καὶ συνήθως ὡς νωτιαιοεγκεφαλικὴ καὶ παραγομένη ἐκ τῶν αὐτῶν αἰτίων, ὡς ἡ ἐγκεφαλικὴ καὶ ἐγκεφαλονωτιαία, ἐκλήθη *σκληρώσις νωτιαία καὶ νωτιαιοεγκεφαλικὴ*. Κατ' αὐτὴν οἱ πάσχοντες οὐδὲως ἐξαγγέλλουσι τοὺς ἀποπληκτοειδεῖς παροξυσμούς, οὐδ' ἔχουσι κεφαλαλγίαν καὶ σκοτοδινίαν, νυσταγμὸν καὶ τρόμον εἰς τὰς ἀπὸ σκοποῦ κινήσεις, ἀλλὰ φέρουσι μόνον τὰ συμπτώματα τῆς χρονίας διεσπαρμένης μυελίτιδος (παραπληγίαν καὶ συσπάσεις) καὶ μετὰ τινα χρόνον τὰς ἀνωμαλίας τῆς συναρμογῆς τῶν κινήσεων πρὸς τὸν ἐναρθρον λόγον (τὴν κεντρικὴν δυσλαλίαν καὶ ἰσχυροφωνίαν). Κατὰ τῆς νόσου ταύτης ἐνδείκνυται ἡ αὐτὴ θεραπεία οἷα ἡ κατὰ τῆς ἐγκεφαλικῆς σκληρώσεως περιγραφείσα ἐν σ. 286.

7. Σκληρώσεις συστηματικαὶ περιορισμέναι ἐπὶ ἐνὸς ὀργανικοῦ συστήματος τοῦ νωτιαίου.

α'. Σκληρώσις τῶν ὀπισθίων ἐξωτερ. δερμάτων ἢ ἀταξία περὶ τὴν κίνησιν προϋδῶσα καὶ σκληρώσις τῶν ὀπισθίων μεσαίων δερμάτων τοῦ Goll ἢ ἀταξία κληρονομικὴ τοῦ Friedreich.

Ἡ κατὰ Charcot χρονία φλεγμονὴ τοῦ νευρογλοιώδους ἵστοῦ (πα-

ρένθετος μυελίτις) τῶν ὀπισθίων ἐξωτερικῶν δερμάτων τοῦ N. M. μεθ' ὑπερπλαστίας τοῦτου καὶ καταστροφῆς τῶν νευρικῶν ἰνῶν, τῶν διαβιβαζουσῶν τὰς αἰσθητικὰς ἐντυπώσεις εἰς τὴν παρεγκεφαλίδι καὶ τὴν γέφυραν ὡς κέντρα τῆς συναρμογῆς τῶν κινήσεων τοῦ ἀνθρώπου (κατὰ Rindfleisch ἡ χρονία περιαρτηρίτις ἡ ἐπιφέρουσα δευτεροπαθῶς τὴν σκλήρωσιν τοῦ παρενθέτου ἱσταῦ καὶ ἀτροφίαν τούτων, κατὰ Waldmann ἡ χρονία μηνιγγίτις ἡ ἐπινεμομένη δευτεροπαθῶς τοῦ νευρογλοιώδους ἱσταῦ τῶν ὀπισθίων δερμάτων καὶ προκαλοῦσα τὴν σκλήρωσιν τούτου καὶ τὴν ἀτροφίαν αὐτῶν, κατὰ δὲ τὸν Leyden ἡ τερνύχρους ἐκφύσεις καὶ οὐχὶ ἡ φλεγμονὴ τῶν δερμάτων τούτων), ἔλαβε τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ φαινομένου ἀταξία περὶ τὴν κίνησιν προοίονσα καὶ ἐκ τῆς βλάβης σκληρ. τῶν ὀπισθίων ἐξωτερ. δερμάτων ἢ τερνύχρους ἐκφύσεις τούτων ἢ γθίσις ραχιαία· αὕτη δὲ παράγεται συνήθως εἰς ἄνδρας 30—40 ἐτῶν, ὅτε μὲν ἕνεκα ἀποψύξεως τοῦ σώματος καὶ μάλιστα ἐπὶ ἀτόμων ἐξηνητημένων, ὑποβλήθέντων εἰς ὑπερμέτρους σωματικούς κόπους ἢ εἰς μακρὰς περὶ τὸν βίον θλίψεις, ἕνεκα καταχρήσεως περὶ τὰ ἀφροδίσια ἢ μακρὰς σπερματορροίας καὶ αὐνανισμοῦ, ἕνεκα συνεχῶν τοκετῶν καὶ ἐπανειλημμένης γαλακτουχίας (σ λ ή ρ. ὁ π ι σ θ ί ω ν ἐ ξ ω τ ε ρ. δ ε μ α τ ω ν π ρ ω τ ο π α θ ή ς), ὅτε δὲ ἕνεκα συφιλίδος, ἥτις ἐθεωρήθη κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ὡς παραγωγικὴ αἰτία (εἰ καὶ μικρὰ ἐπὶ πληθε βαλτίωσις τῶν πασχόντων ἐκ τῆς ἀντισυφιλιδικῆς θεραπείας), ἕνεκα λοιμοδῶν τινῶν ἢ ἐξαντλητικῶν νοσ. ὡς τοῦ κοιλιακοῦ τύφου, χολέρας, δυσεντερίας, εὐλογίας ἢ τῆς πνευμονίας, βρουματισμοῦ, ὡς καὶ ἕνεκα περιεγκεφαλίτιδος (σ κ λ ή ρ ω σ. ὁ π ι σ θ ί ω ν ἐ ξ ω τ ε ρ. δ ε μ α τ ω ν δ ε υ τ ε ρ ο π α θ ή ς). Ἡ δὲ χρονία σκλήρωσις κατὰ Friedreich τοῦ νευρογλοιώδους ἱσταῦ (παρένθετος μυελίτις) τῶν ὀπισθίων μεσάων δερμάτων τοῦ Goll, ἡ παραγομένη συνήθως εἰς θυγατέρας 4—18 ἐτῶν κληρονομικῶς ἐκ τῶν πασχόντων γονέων, ἐκλήθη ἐκ τοῦ φαινομένου ἀταξία περὶ τὴν κίνησιν κληρονομικὴ, καὶ ἐκ τῆς βλάβης σκληρ. τῶν ὀπισθίων μεσάων δερμάτων τοῦ Goll ἢ νόσος τοῦ Friedreich.

Οἱ πάσχοντες τὴν προοίονσαν ἀταξίαν περὶ τὴν κίνησιν αἰσθάνονται ἐν ἀρχῇ ἐπὶ πολλοὺς μῆνας ἢ ἔτη νευραλγικούς πόνους συνήθως ἀστραπιαίους, διατετρῶντας, δίκην παροξυσμῶν ἐν καιρῷ νυκτός καὶ ἡμέρας ἐπερχομένους, κατὰ τὰς πτώσεις τοῦ βάρομέτρου (τὴν βροχὴν, ἀνεμον καὶ χιόναν) καὶ τοὺς σωματικούς κόπους ἢ πνευματικὰς συγκινήσεις ἐπανερχομένους, κατὰ τὸν εὐδίων καιρὸν καὶ τὴν ἡσυχίαν τοῦ σώματος καὶ πνεύματος ἐκλείποντας, τοὺς παρισταμένους ἐπὶ τοῦ ἐνός ἢ ἁμφοτέρων

τῶν κάτω ἄκρων, τοὺς παραγομένους ἐνεκὰ τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν αἰσθητικῶν νευρικῶν ἰνῶν τῶν ὀπισθίων ἐξωτερ. δευτέρων τῶν παραλαβόντων τὰς ἐσωτερικὰς ἑνάς τῶν ὀπισθίων ριζῶν τοῦ N. M. καὶ τοὺς παρατηρουμένους καὶ εἰς τὴν κατὰ πλάκας σκληρώσιν τοῦ νωτιαίου, ὅσας αὕτη κατέλαβε τὴν μοῖραν ταύτην τοῦ ὀργάνου· ἐφεξῆς οὗτοι ἔχουσιν ἀνωμαλίας τῶν αἰσθήσεων, ἥτοι τὸ αἶσθημα τῆς ὀδυνηρᾶς ζώνης περισφιγγούσης τὸν κορμὸν ἢ τ' ἄκρα αὐτῶν, τὸ αἶσθημα ὡς ἐὰν πατώσιν ἐπὶ βάμβακος ἢ μαλθακοῦ ἐδάφους, τὸ αἶσθημα τῆς βραδείας μεταδόσεως τῶν ἐξωτερικῶν αἰσθημάτων ἐπὶ τοῦ δέρματος (εἰς 2-5''), τὸ αἶσθημα τοῦ καμάτου τῶν σκελῶν κατὰ τὴν ἐλαχίστην βᾶδισιν ἢ ὀρθοστασίαν, ὡς καὶ τὸ αἶσθημα τῆς ἀπωλείας τῆς μυϊκῆς αἰσθήσεως ἐκδηλουμένης διὰ τῆς ἀβεβαιότητος τῶν σκελῶν αὐτῶν ἐν τῇ ὀρθοστασίᾳ ἢ τῇ βαδίσει καὶ μάλιστα ἐν τῷ σκότῳ ἢ μετὰ ὀφθαλμῶν κεκλεισμένων (σύμπτωμα τοῦ Bracht-Romberg) καὶ διὰ τῆς ἀναίσθησίας τῆς θερμότητος ἢ τῆς πίεσεως ὑπὸ βάρους, ἐνεκὰ τῆς βλάβης τῶν ὀπισθίων ριζῶν τοῦ N. M.· εἴτα οὗτοι φέρουσι ποτὲ μὲν ἐξιτήλους διαταραχὰς τῶν ἐγκεφαλικῶν νεύρων, πτώσιν τοῦ ἀνωτέρου βλεφάρου, παράλυσιν τῶν βολβικῶν μυῶν καὶ διπλωπίαν ἢ στραβισμόν, ἐξασθένεισιν τῆς ὁράσεως καὶ ἀμβλυωπίαν καὶ δυσκολίαν εἰς τὴν κατὰπροσιν καὶ τὴν λαλιάν, ποτὲ δὲ διαταραχὰς τοῦ συμπαθητικοῦ νεύρου, ἐρύθημα τῆς παρειᾶς, ἐστενωμένην κόρην, πόνους γαστραλγικούς μετὰ ναυτιάσεως, ἐμέτου (crises gastriques), ἐξοιδήσεις τῶν ἀρθρώσεων τοῦ γόνατος, ὤμου καὶ τοῦ ἀγκῶνος, ἰσχυίων (σύμπτωμα Charcot), ποτὲ τέλος διαταραχὰς τῶν ἐνεργειῶν τῆς κύστεως καὶ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων (**ἀ' περίοδος φαινομένων νευραλγικῶν καὶ ἀναίσθητικῶν**). Μετὰ ταῦτα οἱ κάμνοντες ἐξαγγέλλουσι τὴν ἀταξίαν περὶ τὴν κίνησιν εἰς τὰ κάτω ἄκρα, καὶ ὅσας τρέχωσι, βαδίζουσιν ἐπὶ ἀνωμάλου ἢ λείου ἐδάφους καὶ στρέφωσι ἀπολλῶσι τὸ μέτρον πρὸς τὴν εὐτακτον κίνησιν καὶ τὴν ἰσορροπίαν τοῦ σώματος, ὥστε ἀναγκάζονται νὰ παύωσι τοὺς περιπάτους καὶ θαδίζοντες ἐν οἴκῳ νὰ στηρίζωνται ἐπὶ ῥάβδῳ· τότε κατὰ μὲν τὴν βαδίσιν ἐκσφενδονίζουσι τὸν πόδα πρὸς τὰ πρόσω καὶ ἔξω ὑπὲρ τὸ μέτρον, πατοῦντες κτυποῦσι τὸ ἔδαφος διὰ τοῦ πέλματος (βῆμα ἀλέκτορος), κατὰ δὲ τὴν ὑπτίαν κατὰκλινιν ἐὰν θελήσωσι νὰ σταυρώσωσι τοὺς πόδας ἐκσφενδονίζουσιν ἐπίσης ἀνευ μέτρου τὸν ἕνα πόδα καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τῇ ἀρωγῇ τῆς ὁράσεως· ἐφεξῆς οὗτοι ἐκδηλοῦσι τὴν ἀταξίαν ταύτην καὶ εἰς τὰ ἄνω ἄκρα καὶ δυσκολεύονται

νὰ γράψωσι, θιξῶσι τὸ κλειδοκῦμβαλον, ζωγραφήσωσι, κουμβώσωσι τὸ ἔδυμα, θέσωσι τὸ περιλαίμιον αὐτῶν, ὡς καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν πρὸς τὴν προφορὰν τῶν λέξεων καὶ τοὺς βολβοὺς πρὸς τὸ ἀσκαρδαμυκτεῖ βλέπειν καὶ ὑποβάλλονται εἰς τὸν ψελλισμὸν ἢ βατταρισμὸν καὶ τὸν νυσταγμὸν, ἔνεκα τῆς καταστροφῆς τῶν νευρικῶν ἰνῶν τῶν ὀπισθίων ἐξωτέρ. δεμάτων τοῦ Ν. Μ. καὶ τῆς παύσεως τῆς διαβίβάσεως τῶν αἰσθητικῶν ἐντυπώσεων εἰς τὰ κέντρα τῆς συναρμογῆς τῶν κινήσεων ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ· συνάμα δὲ οὗτοι ἐξαγγέλλουσι τὰ ἄνω γραφέντα φαινόμενα τῶν νευραλγικῶν πόνων, ἄνωμαλίων τῶν αἰσθήσεων, βραδύτητος τῆς μεταδόσεως αὐτῶν, ἀπωλείας τῆς μυϊκῆς αἰσθήσεως ἢ ἀναισθησίας τῆς ἀφῆς, θερμότητος καὶ βάρους, ὡς καὶ τὰ κατ' ἀντανάκλασιν φαινόμενα ἐντονώτερα (β'. περίοδος φαινομένων ἀταξίας περὶ τὴν κίνησιν). Τέλος οἱ ἄρρωστοι οὗτοι μετὰ 5—10 καὶ 20 ἔτη φέρουσι τὴν παρηλυσιν τῶν ἄκρων (παρὰ πληγίαν) καὶ τὴν ἀτροφίαν τῶν παραλελυμένων μυῶν, ἔνεκα τῆς ἐπεκτάσεως τῆς νόσου ἐπὶ τῶν πλαγίων δεμάτων καὶ τοῦ ἐξωτέρ. κοῦ σωροῦ τῶν κυτταρίων τῶν προσθίων κερῶν τοῦ Ν. Μ. ὡς καὶ τὴν βλάβην τῶν σπλάγχχνων καὶ δι' αὐτῶν ἢ διὰ παρεμπιπτούσης ἐτέρας νόσου θνήσκουσι (γ'. περίοδος φαινομένων παρὰλυτικῶν).

Αἱ δὲ πάσχουσαι τὴν κληρονομικὴν ἀταξίαν τοῦ Friedreich θυγατέρες ἐν ἀρχῇ σπανιώτατα παριστῶσι τοὺς νευραλγικοὺς πόνους καὶ τὰς ἄνωμαλίας τῶν αἰσθήσεων, ἀλλὰ συνήθως ἔχουσι τὴν ἀταξίαν περὶ τὴν κίνησιν τῆς γλώσσης καὶ τῶν βολβῶν, τὴν ἐπιφέρουσαν δυσκινήσεις καὶ δυσλαλίαν καὶ τὸν νυσταγμὸν, οὐχὶ δὲ καὶ τὰς παραλύσεις τῶν μυῶν τούτων, τὰς προκαλούσας τὴν πτώσιν τοῦ ἀνωτέρου βλεφάρου, τὴν διπλωπίαν ἢ στραβισμόν, τὴν ἀμβλυωπίαν ἢ ἀμαύρωσιν· εἴτα ἐκδηλοῦσι τὰς ἄνωμαλίας τοῦ πνευμογαστρικοῦ νεύρου τὴν πολυουρίαν, ἀφθονον σίεalon, ὑπερίδρωσιν, τὰς παρέσεις καὶ συσπάσεις τῶν μυῶν τῶν ἄκρων καὶ ἀτροφίαν τῶν παραλελυμένων μυῶν, οὐχὶ καὶ τὴν βλάβην τῆς κύστεως ἢ τὴν ἐκ κατακλίσεως γάγγραιναν.

Ἡ περὶ τὴν κίνησιν ἀταξία διακρίνεται 1) τῆς *χαρείας*, διότι κατ' αὐτὴν αἱ συσπάσεις διαρκοῦσι καὶ ἐν τελείᾳ ἡρεμίᾳ τοῦ σώματος καὶ διακόπτουσι τὰς ἐκούσιαν κινήσεις αὐτοῦ, καὶ διότι αἱ συσπάσεις αὐταὶ συνήθως καταλαμβάνουσι καὶ τοὺς μῦς τοῦ προσώπου καὶ τῆς γλώσσης· 2) τῆς *πολλοπληγῆς* κατὰ πλάκας σκληρώσεως, διότι εἰς αὐτὴν ὁ

τρόμος συνίσταται εἰς κανονικὰς ταλαντώσεις, βαθμυδὸν αὐξανούσας καὶ μόνον εἰς τὴν ἐπὶ σκοπῷ κίνησιν παρατηρουμένης, ἐνῶ εἰς τὴν ἀταξίαν ὑπάρχουσιν ἀκανόνιστοι ἐλικοειδεῖς κινήσεις παρατηρούμεναι εἰς τὴν ἐκουσίαν κίνησιν· 3) τῆς τρομώδους παραλίδσεως, διότι εἰς αὐτὴν ὁ τρόμος συνίσταται εἰς μικρὰς ταλαντώσεις κατὰ τε τὴν κίνησιν καὶ τὴν ἡρεμίαν· 4) τῆς χρονίας λεπτομηνιγγίτιδος, διότι εἰς αὐτὴν ὑπάρχει ἀκαμψία τῆς βάρχεως καὶ πόνοι κατὰ πᾶσαν πίεσιν αὐτῆς, πάρεσις τῶν αἰσθητικῶν καὶ κινητικῶν νεύρων οὐχὶ δὲ καὶ ἀταξία· 5) τῆς χρονίας μυελίτιδος, διότι εἰς αὐτὴν ἐλλείπουσιν οἱ διακιτρώντες πόνοι καὶ παρίστανται ταχέως αἱ παρέσεις τῶν αἰσθητικῶν καὶ κινητικῶν νεύρων· 6) τῆς πλαγίας σπασμωδικῆς σκληρώσεως, διότι εἰς αὐτὴν ἐλλείπουσιν οἱ πόνοι, ἡ ἀταξία καὶ ὑπάρχουσι παρέσεις ἢ παραλύσεις τῶν μυῶν τῶν ἄκρων μετὰ συσπάσεως αὐτῶν.

Κατὰ τῶν μορφῶν τούτων ὁ ἱατρὸς παραινεῖ τροφὴν ὅσον οἶόν τε ἐλαφρὰν καὶ θρεπτικὴν καὶ ἀποφυγὴν πάσης δυσπέπτου, ἡρεμίαν τοῦ σώματος ἢ κατάκλισιν αὐτοῦ καὶ ἀποφυγὴν παντὸς κόπου ἐκ βιωτικῶν ἔργων, ἱππασίας ἢ τῆς διὰ σκληρῶν καὶ ἀθλίων ἐμαζῶν κινήσεως, παῦσιν παντὸς πνευματικοῦ πάθους καὶ ἰδίως τοῦ θυμοῦ ἢ τῆς λύπης, ἀποχὴν τῶν περὶ τ' ἀφροδίσια καταχρήσεων καὶ μάλιστα τοῦ αὐνανισμοῦ, τῆς περὶ τὰ οἶνοπνευματώδη καὶ διεγερτικὰ τοῦ καφέ καὶ τείου ποτῶ ὑπερμέτρου χρήσεως, καὶ προφύλαξιν ἀπὸ πάσης ψύξεως τοῦ σώματος, εἴτα κατὰ μὲν τὴν α'. περιόδον ἀποφεύγει τὴν ἀντιφλογιστικὴν θεραπείαν διὰ βδελλῶν ἢ σικυῶν (εἰ καὶ αἱ ξηραὶ σικυαὶ ἐδείχθησαν πως ὠφέλιμοι), ἐκδορίων ἢ μοξῶν, καυτηριάσεων τῇ χρήσει πεπυρακτωμένου σιδήρου ἢ ἐπιτριβῶν ἐρεθιστικῶν ἀλοιφῶν ὡς ἀνωφαλῶν καὶ ἐνίοτε βλαβερῶν, καὶ συνιστᾷ ἐσωτερικῶς μὲν τὸν ὑπὸ Wunderlich ἐπαινεθέντα γιτρικὸν ἄργυρον ($\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{2}$ σιτ. τὴν ἡμ. ἐν καταποτίαις διακόπτων αὐτὰ μετὰ μηνιαίαν χρῆσιν) ἢ τὸ ὑπὸ Leyden ἐν χρήσει ἰωδιοῦχος κάλι ($\frac{1}{2}$ —1 δρ. τὴν ἡμ.) ἢ τὸ ὑπὸ Hammond ἐν χρήσει τεθὲν χλωριοῦχος βάριον (1 σιτ. τὴν ἡμ.) ἢ τὴν ὑπὸ Waldmann φημισθεῖσαν ἐρροσιώδη βρίξιν (15—20 σιτ. τὴν ἡμ. δίκην κόνεως) ἢ τέλος τὸν ὑπὸ Beaumetz συστηθέντα γρασφόρον ($\frac{1}{10}$ σιτ. τὴν ἡμ. μέχρις οὗ καταναλώσει 2—4 σιτ.), μολονότι πάντα ταῦτα μικρὰν ἐπήνεγκον ὠφέλειαν τοῖς πάσχουσι· ἐξωτερικῶς δὲ ἐν καιρῷ ἔαρος καὶ θερούς τὰ πολλὰ χρησιμότερα ἁλατοῦχα μετρίως θερμὰ λουτρά τῆς Κύθνου, Neuheim, Kissingen, Wiesbaden ἐπὶ 15—20 λ. ὥρ. καὶ ἀνὰ πᾶσαν δευτέραν ἡμ. (μετὰ προσοχῆς τὰ λουτρά τοῦ Gastein, Ragaz,

Wildbad) καὶ τὰς ἐπιτριβὰς τοῦ σώματος διὰ σινδόνης βεβρεγμένης ἐν ὕδατι 25⁰ καὶ βαθμῆδόν 20-15⁰ K (τῶν ψυχρῶν λουτρῶν ἢ καταιονήσεων ἐπιβλαβδῶν οὐσῶν), ἐν καίρῳ φθιναπώρου ἢ χειμῶνος τὸ σταθερὸν ρεῦμα τοῦ γαλβανισμοῦ διευθυνόμενον, κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Benedict, ἐπὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, ὑπαρχόντων φαινομένων ἐγέρσεως, καὶ ἐπὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ πρὸς τὰ νεῦρα, ὑπαρχόντων φαινομένων ἐκλύσεως, καὶ τινὰ τῶν ἀναγραφέντων φαρμάκων· συμπτωματικῶς τέλος κατὰ τῶν πόνων εἰς τινὰς τὸ βρωμιοῦχον κάλι ἢ τὴν βρωμιοῦχον κηφουράν ὑπαρχούσης σπερματορροίας, εἰς ἄλλους τὴν κωδεΐνην δίκην σερapiίου τοῦ Berthez ἢ τὰς ἐφαρμογὰς τοῦ χλωροφορμίου ἢ τοὺς ψεκάσμοις τοῦ αἰθέρος καὶ εἰς ἄλλους τὴν εὐθάλειαν δίκην κόνεων ἢ καταποτίων ἢ ἐμπλάστρων ἢ τὴν ἄτροπίνην δίκην ὑποδερμ. ἐνέσεων, κατὰ τῆς στεγνότητος τῆς κοιλίας τοὺς καρπούς καὶ τὰ ἀπλὰ κλύσματα. Κατὰ τὴν 6'. περὶ οὗτοῦ συμβουλευεῖται αὐτὰ καὶ προσπαθεῖ διὰ τε τῆς ἀλλαγῆς τῶν ἱαμάτων, τῆς ἀποστολῆς εἰς ἐπαύσεις καὶ τῆς τονωτικῆς θεραπείας (κίναν, ἐλαιονόνισκου) νὰ παραμυθῇ καὶ εὐελπίξῃ τὸν ἄρρωστον, ἵνα οὗτος διέρχεται τὰ βάσανα αὐτοῦ μετὰ καρτερίας. Κατὰ δὲ τὴν 7'. περὶ οὗτοῦ φροντίζει μόνον περὶ τῆς διατηρήσεως τῶν δυνάμεων καὶ τῆς προφυλάξεως ἀπὸ τῶν παρεμπιπτουσῶν νόσων.

505 Rp. Argent nitr. cryst. gr. viii	506 Rp. Chlorur. barii dr. i
Extr. taraxac. q. s.	Aq. dest. unc. i
f. pilul. 30 D 2 ἡμ.	D. 10 σταγ. τρις τῆς ἡμ.
507 Rp. Secal. corn. p. dr. i	508 Rp. Phosphor. gr. i
Sacch. q. s. f. pulv. N ^o x	Cons. rosar. q. s.
D. 2 τὴν ἡμέραν.	f. pilul. N ^o 50 D. 3-5 ἡμ.
509 Rp. Ol. phosphor. dr. iv	510 Lp Phosphur. zinc. gr. ii
Muccil. gum. arab. unc. i	Extr. nuc. vom. gr. viii
Ol. bergam. gtt. xv	f. pilul. N ^o 30
D. 10-15 τρις τῆς ἡμ.	D. 3 τὴν ἡμέραν.
511 Bromur. camph. dr. i	512 Rp. Camph. ras. gr. xv
f. pilul. N ^o 30 D. 1-2 ἡμ.	Sacch. q. s. f. pulv. x D. ὅμ.

6'. Σκληρώσεις τῶν πλαγίων δερμάτων σπασμωδικῇ Erb ἢ παράλυσις νωτιαία σπασμωδικῇ ἢ θβήσις νωτιαία σπασμωδικῇ Charcot.

Ἡ χρονία αὕτη φλεγμονὴ τοῦ νευρογλοιώδους ἱστοῦ τῶν πλαγίων δερμάτων τοῦ N. M. ἢ παραγομένη συνήθως εἰς ἄνδρας 30-50 ἐτῶν καὶ εἰς παῖδας ὅτε μὲν ἐκ φύσεως, τραυματῶν, σωματικῶν καὶ πνευματικῶν ἀγώνων (πρωτοπαθῆς καὶ συμμετρικὴ), ὅτε δὲ ἐκ χρονίας μυελίτιδος, πολλαπλῆς σκληρώσεως, ἀταξίας περὶ τὴν κίνησιν, ὀξείων

νόσων, δηλητηριάσεων διὰ μολύβδου καὶ συφιλίδος (δευτεροπαθῆς, ἐτερομερῆς καὶ κατιοῦσα) ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο. Οἱ πάσχοντες τὴν πρωτοπαθῆ σκλήρωσιν ἐν ἀρχῇ αἰσθάνονται κόπωση καὶ ἀδυναμίαν ἢ παράλυσιν τῶν κάτω ἄκρων, ἔχουσι σπασμωδικὴν ἀκαμψίαν τῶν μυῶν αὐτῶν, ὥστε οἱ μηροὶ κεῖνται μικρὸν κεκαμμένοι πρὸς τὸν κορμὸν καὶ πλησιάζουσι κατὰ τὰ γόνατα, αἱ κνήμαι κεῖνται ἐπίσης μικρὸν κεκαμμέναι πρὸς τοὺς μηρούς καὶ οἱ ἄκροι πόδες ἀπομακρύνονται ἀλλήλων, λαμβάνοντες σχῆμα τοῦ βλαισο-ἰππόποδος (varso-equinus) καὶ οἱ ἄρρωστοι πατοῦντες ἐπὶ τῶν δακτύλων καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ὑψώσωσι τοὺς πόδας κατὰ τὸ βάδισμα σύρουσιν αὐτοὺς τρομωδῶς (βάδισμα σπασμωδικόν)· ἐφεξῆς φέρουσιν ὁμοίας διαφορὰς καὶ εἰς τ' ἄνω ἄκρα καὶ τὸν κορμὸν καὶ οὐδὲν δύνανται νὰ βαδίζωσιν οὐδὲ νὰ ἴστανται ἢ κάθηνται· σὺν τούτοις δεικνύσιν ἡξημένους τὰς κατ' ἀντανάκλασιν κινήσεις, ὥστε ἐὰν κτυπήσῃ τις τὸ γόνυ τὸ ἀντίστοιχον σκέλος ὑποβάλλεται εἰς ζωηράν τρομώδη κίνησιν, καὶ οὐδέποτε φέρουσι τὴν ἀτροφίαν τῶν μυῶν οὐδὲ τὴν βλάβην τῆς κύστεως, τοῦ ὀρθοῦ καὶ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων. Οἱ δὲ πάσχοντες τὴν ἑτέραν ἐξαγγέλλουσι φαινόμενα ποικίλα ἕνεκα τῆς συνυπάρξεως τῆς πρωτοπαθοῦς νόσου.

Κατὰ τῆς σκληρώσεως ταύτης ἐνδείκνυνται ὅσα καὶ κατὰ τῆς προηγούμενης καὶ μάλιστα ὁ γαλβανισμὸς, τὰ θερμὰ ἀλατοῦχα λουτρά καὶ ἐσωτερικῶς τὸ ἰωδιούχον κάλι· κατὰ τῆς δευτεροπαθοῦς ταῦτα καὶ τὰ κατὰ τῆς πρωτοπαθοῦς νόσου χρήσιμα.

γ'. Σκλήρ. τῶν πλαγίων δερμάτων καὶ προσθ. κερῶν ἀτροφικὴ τῶν μυῶν. (Scler. latérale amyotrophique Charcot).

Ἡ χρονία φλεγμονὴ τοῦ νευρογλοιώδους ἱστοῦ τῶν πλαγίων δερμάτων τοῦ Ν. Μ. ἐπινεμομένη καὶ τῶν γαγγλίων τῶν προσθίων κερῶν αὐτοῦ, ἡ παραγομένη ἕνεκα ψύξεως καὶ ὑγρασίας ἢ ἕνεκα τραυμάτων καὶ δηλητηριάσεως διὰ μολύβδου, συνήθως εἰς γυναῖκας 25-50 ἐτ. καὶ ἡ παρισταμένη διὰ τε τῶν φαινομένων τῆς παρέσεως καὶ συσπάσεως τῶν ἄνω καὶ κάτω ἄκρων ἐκ τῆς βλάβης τῶν πλαγίων δερμάτων καὶ διὰ τῆς ἀτροφίας τῶν μυῶν τούτων ἐκ τῆς ἐκφυλίσεως τῶν γαγγλίων τῶν προσθίων κερῶν, ἐχωρίσθη ἀπὸ τῶν λοιπῶν ὑπὸ Charcot καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο. Οἱ πάσχοντες ἄνευ προδρόμων φαινομένων ἢ μετὰ τὰ φαινόμενα τῆς μυρμηκιάσεως κτλ. αἰσθάνονται ἀδυναμίαν ἢ πάρεσιν τῶν μυῶν τῶν ἄνω ἄκρων, ἐφεξῆς ἔχουσι σπασμούς αὐτῶν καὶ ἀκαμψίαν, ὥστε τὸ ἀντιβράχιον ἔλκεται πρὸς τὸν κορμὸν, ὁ βραχίον κάμπτεται κατὰ

τὸν ἀγκῶνά καὶ συνάμα στρέφεται ὅπως ἡ χεὶρ καμπτομένη καὶ αὕτη κατὰ τὸν καρπὸν κεῖται εἰς πρηνισμόν καὶ φέρει τοὺς δακτύλους κεκαμμένους, εἶτα φέρουσι τὴν ἀτροφίαν τῶν μυῶν τούτων διατηρούντων τὴν αἰσθητικότητα καὶ ὑποθαλλομένων εἰς τρομῶδη κίνησιν μετὰ πάντα ἐρεθισμόν(α'. περίοδοι παραλύσεως μετ' ἀτροφίας τῶν ἄνω ἄκρων). Μετὰ μῆνας ἢ ἔτος οὗτοι αἰσθάνονται ἀδυναμίαν καὶ παράλυσιν, ἀκαμψίαν καὶ ἀτροφίαν τῶν μυῶν τῶν κάτω ἄκρων ἄνευ παραλύσεως τῆς κύστεως ἢ τοῦ ὀρθοῦ, ἄνευ γαγγραινῆς ἐκ κατακλίσεως, ἀλλὰ μετὰ αὐξήσεως τῆς κατ' ἀντανάκλασιν κινήσεως καὶ τρόμου (β'. περίοδοι παραλύσεως μετ' ἀτροφίας τῶν κάτω ἄκρων). Καὶ τέλος μετὰ παρέλευσιν μηνῶν τινῶν οὗτοι ἔχουσι δύσκολον τὴν ἀναπνοὴν καὶ βραδὺν τὸν σφυγμὸν ἕνεκα παραλύσεως τοῦ πνευμονογαστρικοῦ ἐκ τῆς σκληρώσεως τοῦ προμήκου (γ'. περίοδοι παραλύσεως προμήκου).

Ἡ νόσος αὕτη διακρίνεται 1) τῆς προϋούσης ἀτροφίας τῶν μυῶν, διότι αὕτη παρίσταται εἰς ἄνδρας, διαρκεῖ μακρὸν χρόνον (ὑπὲρ τὰ 30 ἔτη) καὶ παράγεται ἐξ ὑπερμέτρων σωματικῶν κόπων, μετὰ τὴν ἀτροφίαν ἐπέρχεται παράλυσιν οὐχὶ καὶ ἀκαμψία σπασμωδική, ἡ ἀτροφία καταλαμβάνει τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἕτερον μὺν καὶ μάλιστα τοῦ θέναιος (χεὶρ πιθηκοειδής) καὶ οὐχὶ πάντας, οἱ ἀτροφήσαντες μὺς εἰσὶν ἀνάλητοι εἰς τὴν πίεσιν, καὶ οὐδέποτε παρίσταται παράλυσιν τοῦ προμήκου· 2) τῆς ὀξείας παραλύσεως τῶν παιδῶν, διότι ἔρχεται μετὰ πυρετοῦ, ἔστιν ὀξεῖα, στερεῖται τῆς σπασμωδικῆς ἀκαμψίας καὶ παραμορφώσεως.

Καὶ κατ' αὐτῆς ἐνδείκνυνται ὅσα καὶ κατὰ τῆς σπασμωδικῆς.

δ'. Σκλήρ. τοῦ ἡμιμορίου ἢ παράλυσιν νωτιαία τοῦ Brown-Séguard (μετὰ ἡμιπληγίας τοῦ ἐνὸς καὶ ἡμιαισθησίας τοῦ ἀντιθέτου ἡμιμορίου τοῦ σώματος).

Ἡ χρονία φλεγμονὴ τοῦ νευρολοιώδους ἱστοῦ (σκληρώσεως) τοῦ ἡμιμορίου τοῦ Ν. Μ. ἡ παραγομένη ὅτε μὲν ἐκ διαμπερῶν τραυμάτων αὐτοῦ διὰ μαχαίριου, ξίφους ἢ ἐγχειριδίου καὶ ἐκ ψύξεως τοῦ σώματος (πρῶτο παθήσεως), ὅτε δὲ ἐκ καταγμάτων, ἐξαρθρώσεων, ἐξοστώσεων ἢ νεοπλασμάτων τῆς σπονδυλ. στήλης, ἐκ φλεγμονῶν, αἱμορραγιῶν ἢ ὄγκων τῶν μηνίγγων, ἐκ χρον. μυελίτιδος, αἱμορραγίας ἢ νεοπλασμάτων τοῦ νωτιαίου μυελοῦ (δευτέρου παθήσεως) καὶ ἡ προκαλοῦσα ἀνάλογως τῆς ἐκτάσεως τῆς φλεγμονῆς κατὰ μῆκος τοῦ Ν. Μ. τὴν παράλυσιν τοῦ ἐνὸς ἄκρου ἢ καὶ παντὸς τοῦ ἡμιμορίου τοῦ πάσχοντος μετὰ

υπεραισθησίας αὐτοῦ (*ἡμιπληγία μετὰ υπεραισθησίας*) καὶ ταῦτο χρόνως τὴν ἀναίσθησίαν τοῦ ἀντιθέτου ἄκρου ἢ ἡμιμορίου ὡς ἀντιθέτου τῆς ὑλικῆς βλάβης τοῦ N. M. (*ἡμιαναίσθησία*) ἕνεκα τοῦ χιασμοῦ τῶν ὁπισθίων αἰσθητικῶν νευρικῶν ἰνῶν ἐντὸς τοῦ νωτιαίου, τοῦ μὴ χιασμοῦ τῶν πλαγίων κινητικῶν νευρικῶν ἰνῶν ἐντὸς αὐτοῦ, τῶν χιαζομένων ἐντὸς τοῦ ἐγκεφάλου, ἐκλήθη παραλύσις τοῦ Brown-Séquard.

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης ὁ ἰατρός μετὰ τὴν θεραπείαν τοῦ τραύματος παραινεῖ ἐσωτερικῶς τὸ ἰωδιούχον κάλι, καὶ ἐξωτερικῶς τὰ χλιαρὰ λουτρά (οὐχὶ τὰ ἀτρώδη, λίαν θερμὰ ἢ ψυχρὰ ὡς ἐπιβλαβῆ) καὶ τὸν κατιόντα γαλβανισμόν καθ' ὑπαμοιβὴν πρὸς τὸν φαραδαισμόν διὰ πύλου ἐπὶ τῶν παραλελυμένων μυῶν.

ε'. Τεφρομυελίτις προσθία ὀξεία ἢ παράλυσις ρωτιαία ἀτροφικὴ τῶν παιδῶν καὶ τῶν ἀκμαζόντων.

Ἡ ὀξεία μετὰ πυρετοῦ σκλήρωσις ἐνός ἢ πλείονων σωρῶν τῶν γαγγλίων τοῦ ἐνός ἢ ἄμφω τῶν προσθίων κερῶν τοῦ N. M. ἢ ἀπαντῶσα ὅτε μὲν εἰς παῖδας ἀπὸ ἡλικίας ἡμερῶν τινῶν μέχρις 7 ἐτῶν ἕνεκα ψύξεως τοῦ σώματος, ὑπερμέτρων κόπων αὐτοῦ κατὰ τὸ βαδισμῶν, δυσκόλου ὀδοντοφυίας καὶ κατὰ τινὰς ἕνεκα φόβου (*πρωτοπαθὲς τῶν παιδῶν*), ἢ ἕνεκα ὀξειῶν καὶ λοιμωδῶν νόσων, τῆς πνευμονίας, βρογχίτιδος, λειριίου, ὀστρακίης, διφθερίτιδος, δυσεντερίας, κοιλιακοῦ τύφου (*δευτεροπαθὲς τῶν παιδῶν*), ὅτε δὲ εἰς ἀνδρας πρὸ τοῦ 30. ἐτους ἕνεκα ψύξεως τοῦ σώματος, ὑπερμέτρων κόπων αὐτοῦ, καταχρήσεως περὶ τὰ ἀφροδίσια καὶ πίν οἶνον (*πρωτοπαθὲς ἀκμαζόντων*) ἢ ἕνεκα ὀξειῶν λοιμωδῶν νόσων (*δευτεροπαθὲς ἀκμαζόντων*), ἐκλήθη παράλυσις ρωτιαία ὀξεία τῶν παιδῶν καὶ τῶν ἀκμαζόντων.

Ἐν ταῖς περιπτώσεσι ταύταις οἱ μὲν παῖδες κατὰ μῆνα Μάϊον - Σεπτέμβριον ἐνιστε μετὰ δυσκόλου ὀδοντοφυΐαν καὶ ἄλλοτε ἄνευ προηγηθείσης βλάβης καταλαμβάνονται ὑπὸ πυρετοῦ ὀξέος καὶ εἰτα ἔχουσιν ὑπεραιμίαν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ πόνους κατὰ τὴν ράχιν καὶ τὰ ἄκρα ἢ καὶ ἐκλαμπτικούς σπασμούς ἕνεκα παραλύσεως τῶν ἀγγειοκινητ. νευρῶν (*π ρ ὁ ὁ ρ σ μ α φ α ι ν ὁ μ ε ν α*) μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἢ τὴν ἐπιούσαν πρωΐαν, δοκιμαζόντες νὰ ἐγερθῶσιν, αἰσθάνονται ὅτι φερουσιν αἰφνὴς καὶ οὐχὶ βραδύνηδόν ἐπερχομένην παραλυσιν (*paralysis in morning, West*) τοῦ ἄριστ. σκέλους ἢ ἀμφοτέρων, σπανίως τοῦ βραχίονος καὶ τοῦ σκέλους (*ἡμιπληγία ρωτιαία*) καὶ ἐτι σπανίως ἀμφοτέρων τῶν βραχιόνων (*παραπληγία ἐγκεφαλική*), ἕνεκα τῆς ὀξείας φλεγμονῆς τοῦ

Ν. Μ. καὶ ἐπομένως τ' ἄκρα αὐτῶν κρέμονται χαῦνα, ἢ διὰ τοῦ φαρα-
δαϊκοῦ ρεύματος σύσπαισις τῶν μυῶν ἐκλείπει ταχέως, αἱ κατ' ἀντα-
νάκλασιν κινήσεις αὐτῶν εἰσὶν ἡλαττωμέναι καὶ μόνῃ ἡ αἰσθήσις τού-
των καὶ ἡ κινήσις τῶν σφιγκτήρων τηρεῖται (α'. περὶ οἷος παρ-
αλυστικῶν φαινομένων ἐξιτήλων καὶ αἰφνιδίων) καὶ
μετὰ τινος ἐβδομάδας ἄρχονται ν' ἀνακτῶσι τὴν κίνησιν μορίων τινῶν
τῶν ἄνω ἄκρων ἢ τοῦ ἐνὸς σκέλους καὶ νὰ φέρωσι τὴν ὀριστικὴν παρὰ-
λυσιν μυῶν τινῶν καὶ ἰδίως τοῦ δελταειδοῦς καὶ τῶν ἐκτεινόντων τοὺς
δακτύλους ἐπὶ τῶν ἄνω ἢ τῶν περωναίων καὶ κνημικῶν ἐπὶ τῶν κάτω
ἄκρων, ἔνεκα τῆς ἐλαττώσεως τῆς φλεγμονῆς καὶ τῆς καταστροφῆς
γαγγλίων τινῶν τοῦ Ν. Μ. (παρὰ λυστικῶν φαινομένων νιμω-
νίμων). ἐφεξῆς οὗτοι φέρουσι ταχεῖαν καὶ μεγίστην ἀτροφίαν τῶν
παραλελυμένων μυῶν καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ὑποκειμένων ὀστέων, ἀρθρώ-
σεων, τενόντων καὶ περιτταίνων ὡς καὶ τῶν ἀγγείων, ὥστε ἔχουσι παρ-
αμορφωμένα τὰ ἄκρα, γίνονται ἱππόποδες ἢ ραϊβόποδες, ἀνάπηροι ἢ
κυλλοὶ (ὡς οἱ τὰς ἀγυῖας περιτρέχοντες ἐπαίται παῖδες (β'. περὶ οἷ-
ος φαινομένων ἀτροφικῶν καὶ παραμορφωτικῶν)
(παραλύσεως παιδῶν). Οἱ δὲ ἀκμᾶζοντες ἔνεκα ὑπερμέτρων κόπων
αἰφνης καταλαμβάνονται ὑπὸ πυρετοῦ σπανίως ὑπὸ κεφαλαλγίας, παρα-
ληρημάτων, ἐξ ὑπερκιμίας τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ συνήθως ὑπὸ πόνων κατὰ
τὴν ὀσφύν καὶ τὰ ἄκρα (πρόδρομα φαινόμενα). μετὰ ὥρας ἢ
ἡμέρας φέρουσι τὴν παράλυσιν τῶν μυῶν τοῦ ἐνὸς ἢ ἑμφω τῶν κάτω ἄ-
κρων καὶ σπανίως τῶν ἄνω ἢ τοῦ στήθους καὶ τοῦ προσώπου καὶ μετὰ
μικρὰν ἐβδομάδα ἄρχονται ν' ἀνακτῶσι τὴν χρῆσιν τινῶν ἐκ τῶν παραλε-
λυμένων τούτων μορίων καὶ νὰ ἔχωσι παράλυσιν μόνιμον μυῶν τινῶν (α'.
περὶ οἷος τῶν ἐξιτήλων καὶ μονίμων παρὰ λυσ-
τικῶν φαινομένων). ἐφεξῆς κατὰ τὴν ἐπομένην ἐβδομάδα ἢ μῆνα
οὗτοι φέρουσι τὴν ἀτροφίαν τῶν παραλελυμένων μυῶν καὶ αὐτῶν τῶν
ὀστέων καὶ ἀρθρώσεων, ὥστε τὰ σκελῆ αὐτῶν γίνονται ῥαβδωδεῖς τὸ πᾶ-
χος καὶ παραμορφωμένα (β'. περὶ οἷος τῶν ἀτροφικῶν καὶ
παραμορφωτικῶν φαινομένων) **(παρὰ λ. ἀκμᾶζόντων).**
Κατὰ τῆς παραλύσεως ταύτης τῶν παιδῶν καὶ ἀκμᾶζόντων ὁ ἰατρός
ἐν ἀρχῇ κατὰ μὲν τοῦ πυρετοῦ συμβουλεύει θερμὸν λουτρὸν μετὰ κα-
ταιουήσεως ψυχροῦ ὑδατος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἢ ἐπιθεμάτων βιθρεγμε-
νων ἐν παχάλτῳ ὑδατι κατὰ δὲ τῆς φλεγμονῆς τοῦ Ν. Μ. καὶ τῆς
ἔνεκα ταύτης ἐξιτήλου παραλύσεως τὰς ξηρὰς αἰχάς περὶ τὴν σπον-
δυλικὴν στήλην, τὰ ψυχρὰ ἐπιθέματα ἐπ' αὐτῆς, τὰ ἀλατούχα ἢ διὰ

καλομελάνου καθάρσια, τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς διαλύσεως τοῦ ἐκχυλίσματος τῆς ἐρυσιβώδους βρίζης καὶ τὰς κόνεις τῆς ρίζης τῆς εὐθαλείας, ὡς ἀνεγράφησαν ἐν τοῖς προηγουμένοις· ἐφεξῆς ὅταν ὑπολειφθῶσιν αἱ μόνιμοι παραλύσεις ἐν καιρῷ χειμῶνος παραινεῖ τὸ ἔλαιον τοῦ ὀνίσκου καὶ τὸν γαλβανισμόν, ἐφαρμόζων τὸν θετικὸν ἐπὶ 2-3 λ. εἴτα τὸν ἀρνητικὸν ὁμοίως ἐπὶ μοίρας τινὸς (ὄσφυακῆς) ἢ ἐπὶ πολλῶν μοιρῶν τῆς σπονδυλ. στήλης, ἐνόνων τὴν ἐφαρμογὴν αὐτὴν μετὰ ἰσχυροῦ ρεύματος φαρυγγαίου ἐπὶ τῶν παραλελυμένων μυῶν καὶ κατὰ τὴν παῦσιν τὰς ἐπιτριβὰς δι' ἀλοιφῆς ἐκ στρυχνίνης ἢ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῶν διαλύσεων αὐτῆς· κατὰ τὸ θέρος τὰ λουτρά τῆς Κύνου καὶ τὰς ψυχρολουσίας διὰ σπόγγου ἢ σινδόνος ἢ καταιονήσεως, ὡς καὶ τὴν ἀποχὴν τοῦ βαδίζειν, τὸν ἰωδιοῦχον σίδηρον καὶ τὴν θρεπτικὴν τροφήν· κατὰ τῶν παραμορφώσεων τέλος τὴν τενοντοτομίαν, τὰ ὀρθοπαιδικὰ ὄργανα, τὴν γυμναστικὴν.

ε'. *Τεφρομυελίτις προσθία καὶ χρονία ἢ ἀτροφία τῶν μυῶν προϋποσῶν χρονία.*

Ἡ χρονία σκλήρωσις καὶ καταστροφή τοῦ ἐνὸς ἢ πλειόνων σωρῶν τῶν γαγγλίων τοῦ ἐνὸς ἢ ἀμφοτέρων τῶν προσθίων κερῶν τοῦ N. M. προκαλοῦσα τὴν ἀτροφίαν τῶν μυῶν (πολυ ἢ τεφρομυελίτις προσθία χρονία μετ' ἀτροφίας τῶν μυῶν κατὰ Charcot) ἢ ἡ χρονία σκλήρωσις καὶ καταστροφή τῶν μυῶν προκαλοῦσα δευτεροπαθῶς τὴν σκλήρωσιν ταύτην τῶν γαγγλίων τῶν προσθίων κερῶν τοῦ N. M. (πολυμυοσίτις χρονία προϋποσῶν μετὰ πολυμυελίτιδος προσθίας χρονίας κατὰ Friedreich), ἢ ἀπαντῶσα εἰς ἄνδρας ἐργατικούς 30-50 ἐτῶν καὶ ἐνίοτε εἰς παῖδας ἡλικίας μικροτέρας τῶν 15 ἐτῶν ὅτε μὲν ἔνεκα τραυμάτων, ψύξεως τοῦ σώματος, ὑπερμέτρων κόπων αὐτοῦ καὶ καταχρήσεως περὶ τὰ ἀφροδίσια ἢ τὸν αὐνανισμόν (πρωτοπαθῆς), ὅτε δὲ ἔνεκα ὀξείων νόσων, τοῦ λειρίου, ὀστρακίης, εὐλογίας, χολέρας, κοιλιακοῦ τύφου καὶ ὀξέος ρευματισμοῦ τῶν ἄρθρων ἢ καὶ συφίλιδος (δευτεροπαθῆς) καὶ ἡ ἐξαγγελλομένη διὰ τῆς ἀτροφίας τῆς μερικῆς καὶ προοιούσης μυῶν τινῶν ἐν ἀρχῇ τῶν ἄνω ἄκρων καὶ εἴτα τῶν λοιπῶν μορίων τοῦ σώματος ἄνευ παραλύσεως, ἀλλὰ διὰ μόνης τῆς ἐλαττώσεως τῆς μυϊκῆς ἐνεργείας καὶ ἄνευ βλάβης τῆς τοῦ δέρματος αἰσθήσεως, ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο.

Οἱ πάσχοντες ἐν ἀρχῇ παραπονοῦνται ὅτι εἰς τὸν βραχίονα ἢ τὴν ἄκραν χεῖρα ἔχουσι τὸ αἰσθημα τοῦ ρεύματος ψυχροῦ ἀέρος ἢ μυρμηκιάσεως ἢ πλανητῶν πόνων, ὅτι εἰς τὰ ἄκρα ταῦτα ἐπέρχεται ταχέως κα-

ματος καὶ ἐξ ἐλαχίστου κόπου τρόμος καὶ ὅτι οἱ δάκτυλοι γίνονται δυσκαμπτοὶ ἐφεξῆς ἐπειδὴ ἡ προεξοχὴ τοῦ θέναντος τῆς δεξιᾶς αὐτῶν χειρὸς συνήθως ἀτροφεῖ, ἕνεκα τῆς καταναλώσεως τοῦ βραχίονος ἀπαγωγῶ τοῦ ἀντίχειρος μῦος, τοῦ ἀπάγοντος τὸν ἀντίχειρα ἀπὸ τοῦ λιχανοῦ, οὗτοι οὐ δύνανται νὰ τηρήσωσι μετὰ τῶν δακτύλων τὴν γραφίδα καὶ τῆς ἀτροφίας καταλαμβάνουσιν τοὺς ἐτέρους τοῦ θέναντος μῦς (ἀντικτικὸν καὶ βραχὺν καμπτήρα τοῦ ἀντίχειρος) ἔχουσι χεῖρα ὁμοίαν τῇ τοῦ πίθηκος (main de singe, Duchenne) μετὰ χρόνον τινὰ ἐπειδὴ ἡ προεξοχὴ τοῦ ὑποθέναντος τῆς αὐτῆς χειρὸς καὶ ἡ μετὰ τούτων χώρα ἀποφεί ἕνεκα τῆς καταναλώσεως τοῦ ἀπαγωγῶ τοῦ μικροῦ δακτύλου κτλ., τοῦ κινούντος τὸν δάκτυλον αὐτὸν, καὶ τῶν ἐλμινθειδῶν καὶ μεσοστέων μυῶν, τῶν μετακινούντων τὰς φάλαγγας τῶν δακτύλων, οὗτοι τηροῦσι τὰς φάλαγγας τῶν δύο τελευταίων δακτύλων αὐτῶν κεκαμμένους καὶ δίδουσιν εἰς τὴν χεῖρα ὄψιν γαμφώνυχος (main en griff, Duchenne: Klauen od Krallenhand). Ἀφοῦ δὲ παρέλθῃ χρόνος μακρὸς καὶ ἡ ἀτροφία ἐπεκταθῇ εἰς τοὺς μῦς τοῦ βραχίονος μέχρι τοῦ δελτοειδοῦς καὶ τῶν τῆς ὠμοπλάτης καὶ καταλάβῃ συμμετρικῶς αὐτοὺς ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ἡμιμορίων, οὗτοι οὐ δύνανται νὰ κινήσωσιν αὐτοὺς καὶ ἀναγκάζονται νὰ ἐκδύωνται, τρέφονται, πλύνονται παρ' ἄλλων. Καὶ τέλος βαθμηδὸν μετὰ χρόνον μακρὸν ἡ ἀτροφία καταλαμβάνει τοὺς μῦς τοῦ κορμοῦ (καὶ σπανίως τῶν κάτω ἄκρων) καὶ οὗτοι φέροντες τὰς τυπικὰς ἀνωμαλίας ἐκ τῆς καταναλώσεως αὐτῶν (λόρδωσις κτλ.) δυσκολεύονται νὰ μασησῶσι, καταπίωσιν, ἀναπνεύσωσι καὶ τότε θνήσκουσι. Ἐκτὸς ὅμως τῆς ἀτροφίας τῶν μυῶν οἱ κάμνοντες δεικνύσι συσπάσεις κατὰ δεσμίδας μυϊκὰς ὑπολειπομένους αὐτοῖς ἐκ τῆς ἀτροφίας, μερικὴν ἢ καὶ ἐνίοτε ἐκλείπουσαν ἐρεθισιμότητα τῶν μυῶν τούτων διὰ τοῦ φαρμακισμοῦ, κατὰπτωσιν τῆς θερμότητος μέχρι 5⁰ K., πᾶχυνσιν τοῦ δέρματος μετὰ καταπτώσεως τῶν τριχῶν καὶ ἐλκώσεως αὐτοῦ, ἀφθονον παραγωγὴν σιέλου καὶ ἐξοίδησιν τῶν ἀθρῶσεων, ἀτροφίαν τῆς ἱρίδος, τῶν βολβικῶν μυῶν καὶ ἐλάττωσιν τῆς ἀντιδράσεως αὐτῆς εἰς τὸ φῶς.

Ἡ νόσος αὕτη διακρίνεται 1) τῆς χρονίας σκληρώσεως τῶν πλαγίων δερμάτων καὶ προσθίων κερῶν μετ' ἀτροφίας τῶν μυῶν, διότι εἰς αὐτὴν ἡ ἀτροφία τελεῖται ἐφ' ὅλων τῶν μυῶν τούτων, ἡ παράλυσις τῶν βραχιόνων προηγείται τῆς ἀτροφίας καὶ οὐχὶ ἡ ἀχρηστία αὐτῶν ἔπεται ταύτης, οἱ μῦς τηροῦσι τὴν ἡλεκτρικὴν ἐρεθισιμότητα καὶ οὐκ ἀπολύσιν αὐτήν. 2) τῆς χρονίας μυελίτιδος πρωτοπαθοῦς καὶ δευτεροπαθοῦς ἐκ τῶν φαινομένων ἅπερ ἐκεῖ περιεγράφησαν.

Κατὰ τῆς νόσου ὁ ἰατρὸς παραινεῖ ἐν ἀρχῇ τὴν παῦσιν τῶν ὑπερμέτρων σωματικῶν κόπων διὰ τῶν χειρῶν ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τὸν ἀνετον βίον, τὰς μαλάξεις τῶν βραχιόνων καὶ ἐπιτριβὰς δι' ἐρεθιστικῶν χρισμάτων, ὡς καὶ τὴν γυμναστικὴν κατὰ τρόπον ἀνάλογον τῆς βλάβης· ἐφεξῆς κατὰ τῆς νόσου ἐφαρμόζει τὸ γαλβανικὸν ρεύμα καὶ μάλιστα ἐπὶ 3—5 λ. ὥρ. τὸ ἀνιόν καὶ τὸ κατιόν ἢ τὸ ἀνιόν ἐπὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης καὶ τὸ φαραδαϊκὸν ἐπὶ τῶν περιφερικῶν μυῶν, ἀποφεύγων πάντα τὰ ἐσωτερικὰ φάρμακα, τὰς ἀλοιφὰς καὶ τὰ λουτρά ὡς ἀνωφελῆ.

ζ'. *Παράλυσαι ρωτιαία καὶ ἀνιοῦσα ὀξεῖα ἢ τοῦ Landry-Kussmaul.*

Ἐνταῦθα δεόν νὰ κατατάξῃ τις τὴν σπανίαν καὶ ἄγνωστον ταύτην νόσον, (προερχομένην οὐχὶ ἐκ τῆς ὀξείας φλεγμονῆς τῶν προσθίων κερῶν τοῦ N. M. (ὕπὸ Déjerine καὶ Goetz εὑρεθείσαν) ἀλλὰ πιθανόν ἐκ τῆς διαχύτου φλεγμονῆς αὐτῶν καὶ τῶν πλαγίων καὶ προσθίων δεμάτων ὡς διεσπαρμένη μυελίτις), ἥτις ἐξαγγέλλεται διὰ τῆς παραλύσεως τῶν κάτω ἄκρων, τῆς καταλαμβανούσης ταχέως τοὺς μῦς τοῦ κορμοῦ, τῶν ἄνω ἄκρων καὶ αὐτοὺς τοὺς ὑπὸ τῶν νεύρων τοῦ προμήκου μυελοῦ ἐφορευομένους καὶ τὴν κατάποσιν καὶ ἀναπνοὴν διενεργούντας μῦς (π α ρ α λ υ σ ι ς ν ω τ ι α ῖ α καὶ ἀ ν ι ο ῦ σ α ὀ ξ ε ῖ α) καὶ τῆς παράκολουθουμένης ὑπὸ πυρετοῦ ἄνευ βλάβης τῆς αἰσθήσεως, τῆς ἐνεργείας τῆς κύστεως καὶ τοῦ ὀρθοῦ, ὡς καὶ ἄνευ ἀτροφίας τῶν μυῶν καὶ ἄνευ διαφορᾶς τῆς ἡλεκτρικῆς ἐρεθισιμότητος αὐτῶν καὶ ἡ ὁποία παράγεται εἰς ἄνδρας 20—40 ἐτῶν ἕνεκα ψύξεως, πνευματικῶν παθῶν, καταχρήσεως τῶν ἀφροδισίων (π ρ ω τ ο π α θ ῆ ς) ἢ ἕνεκα ὀξέων λοιμωδῶν νοσημ. τῆς εὐλυγίας, διφθερίτιδος, κοιλιακοῦ τύφου, πνευμονίας καὶ συφίλιδος ὡς καὶ ἐξ ἑτέρας ἀγνώστου μέχρι τοῦδε λοιμώξεως (Westphal) καὶ οὐχὶ τῆς τοῦ ἄνθρακος ὑπὸ Baumgarten (δ ε υ τ ε ρ ο π α θ ῆ ς).

Τότε οἱ ἄρρωστοι, αἰφνης ἢ μετὰ τὰ πρόδρομα φαινόμενα ρίγους καὶ πυρετοῦ, πόνων καὶ ἀνωμάτων αἰσθήσεων, ἔχουσιν ἀδυναμίαν τῶν κάτω ἄκρων κατὰ τὴν βάδισιν, ὥστε ἀναγκάζονται νὰ μεταχειρίζωνται ράβδον, καὶ εἶτα παράλυσιν αὐτῶν, ὥστε κατακλίνονται· ἐφεξῆς ἐξαγγέλλουσι παράλυσιν τῶν μυῶν τῆς ὀσφύος, κοιλίας, ῥάχews καὶ στήθους καὶ ἐπομένως δυσκόλως τελοῦσι τὰς ἐκπνευστικὰς κινήσεις κατὰ τὸν βῆχα, τὸν πταρμόν, τὸν γέλωτα καὶ αὐτὴν τὴν εἰσπνοὴν, καὶ μετ' αὐτὴν παράλυσιν τῶν δακτύλων, χειρῶν, ἀντιβραχίου καὶ βραχίονος καὶ ἐπομένως κεῖνται ἐπὶ τῆς κλίνης ὡς ἄχρηστα ὄντα· τέλος περὶ τὴν πρῶ-

την ἢ δευτέραν ἐβδομάδα παριστῶσι τὴν παράλυσιν τῶν μυῶν τῶν ἐφορευομένων ὑπὸ τῶν ἐκπορευομένων ἐκ τοῦ προμήκους μυελοῦ νέρων, ἤτοι ψελλίζουσι ἐκ παραλύσεως τοῦ ὑπογλώσσου, ἔχουσιν ἔρρινον τὴν φωνὴν καὶ δύσκολον τὴν κατάποσιν ἐκ παραλύσεως τοῦ γλωσσοφαρυγγαίου, δυσκόλως λαλοῦσι τὰ χειλεοπρόφερτα καὶ τὰ φωνήεντα ἐκ παραλύσεως τοῦ προσωπικοῦ καὶ ἔχουσι σφυγμὸν συχνότατον καὶ πνιγμονὴν δυναμένην νὰ λήξῃ εἰς θάνατον ἐκ παραλύσεως τοῦ πνευμονογαστρικοῦ. Ἡ νόσος δὲ αὕτη διακρίνεται 1) τῆς ἀνιούσης δξείας μυελίτιδος, διότι οὐ φέρει τὴν βλάβην τῆς αἰσθήσεως, τὴν παράλυσιν τῆς κύστεως καὶ τοῦ ὀρθοῦ, τὴν ἐκ κατακλίσεως γάγγραιναν καὶ τὴν διαφορὰν τῆς ἡλεκτρικῆς ἐρεθισιμότητος τῶν παραλελυμένων μυῶν· 2) τῆς προσθίας δξείας τεφρομυελίτιδος ἢ παραλύσεως τῶν παιδῶν καὶ ἀκμαζόντων καὶ τῆς χρορίας ἢ προϋούσης ἀτροφίας τῶν μυῶν, διότι εἶναι προοδευτικὴ καὶ οὐδόλως προκαλεῖ τὴν ἀτροφίαν τῶν μυῶν καὶ τὴν διαφορὰν τῆς ἡλεκτρικῆς ἐρεθισιμότητος.

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης, ἀγνώστου τὴν ἔδραν, ὁ ἱατρός παραινεῖ ἐν ἀρχῇ τὴν ἀντιφλογιστικὴν θεραπείαν συνισταμένην εἰς σικύας αἱματηράς ἢ ξηράς περὶ τὴν σπονδυλικὴν στήλην καὶ ἐνίοτε βδέλλας, εἰς καυτηριάσεις διὰ πεφυρακτωμένου σιδηρίου ἐπὶ τῆς χώρας ταύτης καὶ ἐνίοτε ἐκδόρια, εἰς τὰ διὰ πάγου ἐπιθέματα τῆς σπονδυλικῆς στήλης μετὰ θερμοῦ τοῦ σώματος λουτροῦ καὶ ἐσωτερικῶς εἰς τὴν παροχὴν τῆς ἐργασίας, τοῦ ἐκχυλίσματος τῶν ἐμετικῶν καρύων, τοῦ ἰωδιούχου καλέως· εἴτα τὴν ἐφαρμογὴν μονίμου καὶ μετρίως ἰσχυροῦ γαλβανικοῦ ρεύματος κατὰ μῆκος τῆς σπονδυλ. στήλης· ἔξν δὲ παρασταθῇ ἡ ἐπαπειλούσα τὴν ζωὴν τοῦ ἀρρώστου παράλυσιν τῶν μυῶν τῶν διενεργούντων τὴν κατάποσιν καὶ ἀναπνοὴν τελεῖ τὴν διὰ καθετῆρος θρέψιν τοῦ ἀρρώστου καὶ παρέχει οὖν τοῖς ἀνωτέροις τὰ διεγερτικὰ ἥτοι τὸ οἰνόπνευμα, καφέ, καφουράν καὶ μόσχον.

8. Ὁχοὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ.

Τὰ σαρκώματα, μυξοσαρκώματα, ἰνώδη σαρκώματα καὶ καρκινώματα πρωτοπαθῆ τοῦ ὀργάνου τούτου εἰσὶ σπανιώτατα καὶ οὐδέποτε διεγνώσθησαν ἐν καιρῷ ζωῆς· μόνον τὰ φυμάτια, τὰ κομμιώματα καὶ ἐνίοτε τὰ γλοιώματα παρετηρήθησαν καὶ μετὰ πικνότητος τινος διεγνώσθησαν μόνον ἐκ τῆς ὑπάρξεως φυματίων εἰς ἄλλα ὄργανα ἢ ἐκ τῆς συνυπάρξεως τῆς συφιλιδικῆς δυσκρασίας ἢ ἐκ τῆς βλάβης τῆς τραχηλικῆς ἐξογκώσεως τοῦ νωτιαίου μυελοῦ τῆς παραχολου-

θουμένης ὑπὸ συχνῶν αἱμορραγιῶν, ἐνῶ οἱ ἄρρωστοι ἐξαγγέλλουσι τὰ φαινόμενα τῆς χρονίας πιεστικῆς μυελίτιδος ἢ τῆς χρονίας καὶ ἐγκαρσίας μυελίτιδος ἀνιούσης ἢ κατιούσης ἢ τῆς χρονίας καὶ διεσπαρμένης μυελίτιδος ἢ τέλος τὰ φαινόμενα τῶν σκληρωτικῶν καὶ συστηματικῶν φλεγμονῶν τοῦ Ν. Μ.

Κατὰ μὲν τῶν φυματίων ἀναγράφεται ἡ εἰδικὴ καὶ ἐν σελ. 33 περιγραφείσα θεραπεία· κατὰ δὲ τῶν κομμωμάτων ἐπίσης ἡ εἰδικὴ καὶ ἐν σελ. 87 καὶ 89 ἀναγραφείσα μέθοδος· κατὰ δὲ τῶν γλοιωμάτων τὸ ἰωδιούχον καὶ ἡ ὁ ἰωδιούχος σίδηρος ἐσωτερικῶς καὶ τὸ βάμμα τοῦ ἰώδους ἐξωτερικῶς.

9. Ὑδρομυελὸς καὶ τηραγγομυελός.

Ὅτε μὲν ὁ κεντρικὸς σωλὴν τοῦ νωτιαίου μυελοῦ δύναται νὰ εὐρυνοθῇ, καταλάβῃ τὴν περικειμένην φαιὰν οὐσίαν αὐτοῦ ὡς καὶ τὴν φαιὰν οὐσίαν τῶν ὀπισθίων κερῶν ἢ ριζῶν τούτου καὶ πληρωθῇ ὑπὸ τοῦ ἐγκεφαλονωτιαίου ὕγρου (σ υ γ ε ν ῆ ς ὑ δ ρ ο μ υ ε λ ὅ ς) ἢ ὑπὸ τοῦ παρκαγώγου τῆς περιεπενδυμικῆς καὶ κεντρικῆς χρονίας μυελίτιδος ἢ ὑπὸ ὀρροῦ συνεπείᾳ διαφορᾶς τῆς κυκλοφορίας ἐνεκα τῆς ἀναπτύξεως ὄγκου (ἐ π ἰ κ τ η τ ο ς ὑ δ ρ ο μ υ ε λ ὅ ς). ὅτε δὲ ἡ φαιὰ οὐσία τοῦ Ν. Μ. δύναται νὰ καταστραφῇ εἰς διάφορον ἔκτασιν, νὰ σχηματίσῃ στήραγμα ἐντὸς αὐτοῦ καὶ πληρωθῇ εἴτε ὑπὸ ὀρροῦ (σ υ γ ε ν ῆ ς σ η ρ α γ γ ο μ υ ε λ ὅ ς) εἴτε ὑπὸ τῶν συντριμμάτων τοῦ αἵματος, προηγῆναι τῆς αἱμορραγίας καὶ ἀπορροφήσεως τῶν ὑδαρῶν συστατικῶν αὐτοῦ, εἴτε ὑπὸ τῶν συντριμμάτων τῶν καταστραφέντων ἐκ τῆς χρονίας μυελίτιδος ἰστών (ἐ π ἰ κ τ η τ ο ς σ η ρ α γ γ ο μ υ ε λ ὅ ς). Καὶ ἐν ταῖς δυσὶ ταύταις μορφαῖς ἡ νόσος ἢ διέρχεται ἀπαρατήρητος καὶ αἰφνης μετὰ θάνατον ἀνευρίσκεται τῇ λεπτομερῇ ἐρευνῇ ἢ ἐξαγγέλλεται διὰ τῶν φαινομένων τῆς ὀξείας καὶ χρονίας κεντρικῆς μυελίτιδος, ὥστε ἡ θεραπεία ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τελεῖται ὡς ἐν σελ. 328 καὶ 330 ἀνεγράφη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΝΩΤΙΑΙΟΥ ΜΥΕΛΟΥ ΑΝΕΥ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΑΛΛΟΙΩΣΕΩΝ

Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο κατέταξαν τὰς διαφορὰς τῆς ἐνεργείας τοῦ ὀργάνου ἥτοι τὴν νωτιαίαν ἐρεθισιμότητα καὶ ἐξασθένειαν, τοὺς νωτιαίους σπασμοὺς καὶ παραλύσεις, αἵτινες παρεστάθησαν ἀνευ ὕλικῶν βλαβῶν αὐτοῦ.

1. Νωτιαία ἐρεθισιμότης (spinalirritation).

Ὅσάκις εἰς γυναῖκας ἡλικίας 15—30 ἐτῶν χλωρίωσας ἢ ἀναιμικὰς μετὰ πνευματικὰς συγκινήσεις ἢ σωματικούς κόπους ἢ ἀπώλειαν τῶν χυμῶν, συνεπείᾳ ἐξασθενωτικῶν νοσ., καταχρήσεων περὶ τὰ ἀφροδίσια, τὸ οἰνόπνευμα καὶ ὄπιον, παρίσταται πόνος κατὰ τὴν σπονδυλ. στήλην, αὐξανόμενος τῇ πιέσει ἢ τῇ κρούσει μέχρι λειποθυμίας ἢ ἐπιληψοειδῶν παροξυσμῶν, παρακολουθούμενος ὑπὸ φαινομένων ἐρεθισιμότητος ἐκκέντρων τῆς τραχηλικῆς, τῆς ὀσφυακῆς ἢ θωρακικῆς μοίρας τοῦ Ν. Μ. προκαλούντων τὴν πάρεσιν τῶν κινήσεων ἐνίοτε τοὺς χορειοειδεῖς ἢ ἐπιληψοειδεῖς σπασμούς κτλ. καὶ μὴ καταλήγων εἰς βλάβας τοῦ Ν.Μ. ἀλλ' ἐκλείπων μετὰ τινά χρόνον, ἐθεωρήθη ὡς νωτιαία ἐρεθισιμότης.

Κατ' αὐτῆς ὁ ἰατρός παραινεῖ, ἐκτὸς τῆς σωματικῆς καὶ πνευματικῆς ἡρεμίας, τῆς παύσεως τῶν καταχρήσεων καὶ τῶν ἐξασθενωτικῶν παθῶν, τὴν θρεπτικὴν τροφήν, τὸν ἀνετον καὶ ἐπὶ δρυμῶνων ἢ δροσερῶν ἐπαύλεων βίον καὶ ὡς φάρμακα τὸν σίδηρον, τὴν κινίνην ὡς ἐν σελ. 177, 180 καὶ 182 ἀνεγράφησαν, τὸ βρωμιούχον κάλι ἢ τὸ ὄπιον, τὸ ἄρσενικόν ἢ τὸν φώσφορον κατὰ τὸν ἐξεχόντων συμπτωμάτων, τὰς ψυχρολουσίας διὰ σπόγγου ἢ σινδόνης ἢ τὰς σιδηρούχους ἱαματικὰς πηγὰς, τὸν γαλβανισμὸν ἢ παραδαΐσμόν.

2. Νωτιαία ἐξασθένησις (Neurasthenia spin).

Ὅσάκις δὲ εἰς ἄνδρας ἡλικίας 30—45 ἐτῶν καὶ ἀνωτέρας κοινωνικῆς τάξεως, μετὰ κατάχρησιν τῶν ἀφροδισίων καὶ μάλιστα ὀρθίου ὄντος τοῦ ἀτόμου ἢ μετὰ αὐνανισμόν πρόωρον καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον τελούμενον ἢ μετὰ πνευματικούς καὶ σωματικούς ἀγῶνας, παρίσταται κάματος τῶν κάτω ἄκρων ἐνίοτε τῶν ἀνω καὶ ὅλου τοῦ σώματος τὴν πρῶταν ἄμα τῇ ἐγέρσει τῆς κλίνης καὶ ἀνευ ἀναλόγων κόπων καὶ τρόμος αὐτῶν, ἀτερπὲς αἰσθησις καὶ οὐχὶ πόνος κατὰ τὴν σπονδυλ. στήλην, μεγίστη εὐαισθησία εἰς τὸ ψῦχος, δυσθυμία καὶ φόβος, παλμοὶ τῆς καρδίας, καὶ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀνδρικῶν καθηκόντων ἀτελής ὕψωσις τοῦ μορίου, πρόωρος ἐξακόντισις τοῦ σπέρματος καὶ ταχεῖα κατὰπτωσις αὐτοῦ, φαινόμενα ἐκλείποντα μετὰ τινά χρόνον, ἐθεωρήθησαν ὡς ἐξασθένησις νωτιαία.

Κατ' αὐτῆς ὁ ἰατρός συμβουλεύει, ἐκτὸς τῆς ἀρσεως τῶν αἰτίων καὶ μάλιστα τῆς ἀποχῆς τῶν ἀφροδισίων ἐπὶ μακρὸν χρόνον, τὴν θρεπτικὴν τροφήν, τὸν ἀνετον καὶ εἰς ἐπαύλεις βίον, ὡς φάρμακα τὸν σίδηρον μετὰ τοῦ ἐχχυλίσματος τῶν ἐμετικῶν καρύων καὶ τῆς κινίνης, κατὰ

Hammond τὸν σίδηρον μετὰ στρυχνίνης καὶ κινίνης, ἢ τὸν φωσφο-
ροῦχον ψευδάργυρον μετὰ τοῦ ἐκχυλίσματος τῶν ἐμετικῶν καρῶν, ἢ
τὴν στρυχνίνην, ὡς καὶ τὰ λουτρὰ τῆς Αἰδηψοῦ ἢ τὰς ψυχρολουσίας
τῶν κάτω χωρῶν ἢ τὰ θαλάσσια λουτρὰ καὶ τὸν γαλβανισμόν.

543 Rp. Ferr. citric.

Lupulin. aa dr 1 $\frac{1}{2}$

Extr. chin. dr 1

» nuc. vomic. gr viii

Chinin. Sulphur. gr. x

m. f. pilul. N° 60

D. 3 τὴν ἡμέραν.

545 Rp. Phosphur. zinc gr. ii

Extr. nuc. vomic. gr. vi

f. pilul. 30 D ὁμοίως

544 Rp. Ferr. pyrophosphor.

Chinin. Sulphur. aa dr $\frac{1}{2}$

Strychnin. sulphur. gr. 1

Extr. chin. dr 1

» taraxac. q. s.

u. f. pilul. N° 30

D. Hammond ὁμοίως

546 Rp. Strychnin. sulphur. gr. ii

Solv. in Aq. dest. unc i

D. 10 καὶ εἰτα 20-30 σαγ. τὴν ἡμ.

3. Σπασμοὶ νωτιαῖοι.

Τοιοῦτοι δὲ εἰσὶ 1) οἱ σπανιώτατοι καὶ πεντάκις μέχρι τοῦδε πα-
ρατηρηθέντες καὶ κατ' ἀντανάκλασιν τελούμενοι σ α λ τ α τ ο ρ ι κ ο ἰ
σ π α σ μ ο ἰ τ ὶ ν ᾱ κ ρ ω ν, οἵτινες συνίστανται εἰς τοῦτο ὅτι, οἱ ἄρ-
ρωστοὶ καθ' ἣν στιγμὴν πατήσωσι τοὺς πόδας αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους
ἢ κινήσωσι τὰς χεῖρας ἔχουσι τετανικὴν ἀκαμψίαν τῶν σκελῶν ἢ τῶν
χειρῶν, συνοδευομένην ὑπὸ συχνοτάτων, ἰσχυροτάτων καὶ κατὰ ὤσεις
ἐπερχομένων συναλκῶν αὐτῶν, ἐκσπενδονίζουσιν τοὺς ἄρρώστους τοῦ-
τους εἰς τὸν ἄέρα, ἅμα δὲ κατακλιθῶσιν ἢ πιεσθῶσι κατὰ τὸν δικέφα-
λον βραχιόνιον καὶ τὸν τετρακέφαλον περωναῖον μὴν ἐπανερχονται εἰς
τὸ κατὰ φύσιν ἄνευ οὐδεμιᾶς διαφορᾶς τῆς αἰσθήσεως ἢ τῆς κινήσεως
τῶν ἄκρων αὐτῶν. 2) Οἱ ἐκ νεκρᾶς ἡλικίας ὡς ἀκαμψία τῶν μυῶν ἄρ-
χόμενοι καὶ εἰς τὴν ἀκμᾶζουσιν ἀναπτυσσόμενοι τ ο ν ι κ ο ἰ σ π α-
σ μ ο ἰ τ ὶ ν μ υ ὶ ν τ ὶ ν ᾱ κ ρ ω ν, οἵτινες κωλύουσι πᾶσαν κίνησιν
καὶ εἰτα βαθμὴδὸν ἢ δι' ἀντιστάσεως ἀναλόγου καταπαύουσι καὶ οὐ-
δέποτε ἐγκαταλιμπάνουσι βλάβην τινὰ τῆς κινήσεως.

Κατὰ τῶν δύο τούτων σπασμῶν, ἂν καὶ οὐδὲν μέχρι τοῦδε γνωστὸν
μέσον ἐγένετο χρήσιμον, δέον ἐν τούτοις ὁ ἰατρός νὰ συμβουλεύσῃ τὴν
καταπράυνσιν αὐτῶν διὰ τοῦ βρωμιούχου κάλεως ἢ χλωροφορμίου, καὶ
διὰ τῆς ἐργατίνης (1—2 τὴν δόσιν) ἢ ἀτροπίνης ($\frac{1}{50}$ τὴν δόσιν καὶ
τοῦ ἐκχυλ. τῆς εὐθαλαΐας $\frac{1}{5}$ τὴν δόσιν) κατὰ Brown-Séguard, ὡς
τενυστῶν τ' ἀγγεῖα καὶ πρὸς παρακλυστῶν τὴν πᾶσιν τῆς ὑπεραιμίας τοῦ
N^o M., τῆς ὑποτιθεμένης ὡς αἰτίας παραγωγῇ αὐτῶν.

4. Παραλύσεις νωτιαίας.

Εἰς ταύτας κατατάττουσι 1) τὰς διαλειπούσας καὶ ἐλειογενεῖς νωτιαίας παραπληγίας, τὰς μόνον παρατηρουμένας εἰς τινὰς πάσχοντας ἐλειογενεῖς πυρετοὺς, παρισταμένους ὑπὸ τύπον ἀμφημερινόν, τριταῖον ἢ τεταρταῖον, παυομένας τῇ χρήσει τῆς κινήσεως καὶ ἐπερχομένας κατὰ τινὰς μὲν ἐκ τῆς υπεραιμίας τοῦ Ν. Μ. ὡς αἱ λαθραῖαι υπεραιμικαὶ πυρετοὶ, (μολονότι οὐδόλως ἐξηγεῖται ἐκ τῆς υπεραιμίας μόνῃ ἢ βλάβῃ τῶν κινητικῶν νέρων καὶ οὐχὶ τῶν αἰσθητικῶν) κατ' ἐμὲ δὲ ἐκ τῆς διεκδύσεως τῶν βακτηριδίων τοῦ ἐλειογενοῦς πυρετοῦ ἀπὸ τῶν ἀγγείων, ὡς ὁ φίλος ἰατρός Γιόβανωφ ἐκ Σμύρνης ἀπεδέξατο καὶ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς συνόδου τῶν Ἑλλήνων ἰατρῶν (σελ. 135) ἐξέθηκε· 2) τὰς μετὰ ὀξεία λοιμώδη νοσήματα παραπληγίας (ὡς τὴν διφθερίτιδα, κοιλιακὸν τύφον, δυσεντερίαν καὶ χολέραν, τὴν εὐλογίαν, ὁστρακίαν, λείριον καὶ ἐρυσίπελιν) τὰς παρατηρουμένας μετὰ τὴν πάροδον τοῦ λοιμώδους νοσήματος καὶ προερχομένας ἐκ τῆς διεκδύσεως ὁμοίως ἀπὸ τῶν ἀγγείων τῶν βακτηριδίων ἢ μικροκόκκων τῶν προκαλούντων τὰ λοιμώδη ταῦτα νοσήματα· 3) τὰς μετὰ τὴν χρῆσιν δηλητηριωδῶν οὐσιῶν νωτιαίας παραλύσεις (ὡς τοῦ μολύβδου, ἀρσενικοῦ, φωσφόρου καὶ ὑδραργύρου, τοῦ ὀξειδίου τοῦ ἀνθρακὸς καὶ ὑδροθειωμένου ἀερίου, τοῦ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος, στρυχνίνης, εὐθαλείας καὶ ὀπίου, τοῦ κωπαιοῦ βαλσαύμου, ἐρυσιθώδους βρίζης, καφουράς, τοῦ αἰνοπνεύματος, νικοτιανῆς, ἀψυνθίου, μυκήτων καὶ ὁστρέων) αἵτινες πῇ μὲν εἰσὶ περικολλημέναι ἐπὶ ἐνός (μονοπληγίαι) ἢ ἀμφοτέρων τῶν κάτω ἄκρων (παραπληγίαι), πῇ δὲ παρακολουθοῦνται ὑπὸ ἀναισθησίας ἢ υπεραισθησίας καὶ πῇ τέλος προέρχονται ἐξ ἀνωμαλιῶν τῶν περιφερικῶν καὶ εἰς τοὺς μὲν διεσπαρμένων νωτιαίων νέρων ἢ ἐξ ἀνωμαλιῶν αὐτοῦ τοῦ Ν. Μ. προκαλουμένων τῇ ἐπενεργείᾳ τοῦ ἐντός τῆς κυκλοφορίας εἰσδύσαντος, ἀπ' αὐτῆς διεκδυθέντος καὶ το κεντρικόν ὄργανον ἢ τὰ περιφερικά αὐτοῦ νεῦρα ἄνευ ἀνατομικῶν ἀλλοιώσεων μεταβαλλόντος δηλητηρίου· 4) τὰς κατ' ἀντανάκλασιν νωτιαίας παραπληγίας, τὰς παρισταμένας ἐξ ἐρεθισμοῦ τῶν περιφερικῶν ὀργάνων (ὡς τοῦ οὐροποιητικοῦ συστήματος δηλ. ἐκ τῆς κυστίτιδος τῆς ἀπλῆς ἢ τῇ χρήσει κανθαριδίων καὶ τῆς λιθιάσεως, τοῦ γεννητικοῦ συστήματος ἐκ τῶν σενώσεων τῆς οὐρήθρας, ἐξογκώσεως τοῦ προστάτου, φимώσεως, ἐκ τῶν κάμψεων τῆς μήτρας ἐλκῶν τοῦ στομίου ἢ τραυμάτων αὐτῆς,

τοῦ πεπτικοῦ συστήματος ἐκ τῆς ἐπιμόνου στεγνώσεως τῆς κοιλίας, κωλίτιδος καὶ ἐλμίνθων, τοῦ δέρματος ἐκ τῆς ἀποψύξεως αὐτοῦ), τοῦ προκαλοῦντος κατ' ἀντανάκλασιν τὴν παραπληγίαν, εἴτε ἕνεκα τῆς ἐπερχομένης ἀνιούσης ἢ κατιούσης νευρίτιδος τῶν ἐκεῖθεν διερχομένων νωτιαίων νέρων εἴτε ἕνεκα βλαβῶν τῶν μηνίγγων τοῦ Ν. Μ. εἴτε τέλος καὶ ἄνευ ὠρισμένης ἢ ταχέως-παρερχομένης βλάβης αὐτοῦ.

Καθ' ὅλων τούτων τῶν παραπληγιῶν ὁ ἱατρός συνιστᾷ τὴν ἄρσιν τῶν αἰτίων, τὴν τονωτικὴν θεραπείαν καὶ κατὰ τῆς παραπληγίας τ' ἀνάλογα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΝΕΥΡΩΝ ΜΕΤΑ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΑΛΛΟΙΩΣΕΩΝ

Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο κατατάσσονται μόναι αἱ φλεγμοναὶ τοῦ περινευρίου ὑπὸ τὸ ὄνομα *περινευρίτις* ἢ *ἐνδονευρίτις* καὶ οἱ ὄγκοι τῶν νέρων ὡς *νευρώματα* ἢ *ψευδονευρώματα*, διότι αἱ ὑπαιριμῖαι καὶ ἰσχυιμῖαι ἐξίτηλοι οὔσαι οὐδόπως διακρίνονται τῶν νευρώσεων, αἱ δὲ λοιπαὶ μεταβολαὶ οὐδέποτε παρετηρήθησαν.

1. Περινευρίτις ἢ ἐνδονευρίτις.

Ἡ ὀξεῖα πυητικὴ (*neur. suppurativa*) ὡς καὶ ἡ χρονία παρένθετος φλεγμονὴ ἡ σκληρώσις (*neur. interstitialis prolifera Virchow s. Sclerosis*) τοῦ περινευρίου ἢ τοῦ ἐνδονευρίου ἰνώδους ἰστοῦ τῶν περιφερικῶν νέρων ἐκλήθη *περινευρίτις* ἢ *ἐνδονευρίτις*: αὕτη δὲ εἶναι ποτὲ μὲν μεταβατικὴ τῇ ἐπινεμῇσει (*neur. migrans*), ποτὲ δὲ περιωρισμένη ἢ διεσπαρμένη (*neur. circumscripta s. disseminata*), καταλαμβάνουσα πᾶσιν τὰ αἰσθητικὰ (ἀνιοῦσα *ascendens*) πᾶσιν τὰ κινητικὰ (κατιοῦσα *descendens*) πᾶσι τέλοις τὰ σύμμικτα νεῦρα, καὶ προκαλοῦσα ὅτε μὲν τὴν καταστροφὴν τῆς νευρικῆς ἰνὸς (*neur. degenerativa*), ὅτε δὲ τὴν μερικὴν ὑπερπλαστίαν τοῦ περινευρίου (*neur. nodosa*), καὶ ἡ ὁποία παράγεται εἴτε ἐκ τραυμάτων, νύξεων δηλ. τομῶν, βολῆς, πτώσεως, θλίψεως, ἐξαρθρώσεως καὶ κατάγματος, ὑψώσεως βαρῶν, μακρᾶς διαμονῆς ἐπὶ σκληρᾶς ἑδρας κτλ. (νευρίτ. τραυματικὴ) εἴτε ἐκ ψύξεως (νευρίτ. ρευματικὴ) εἴτε ἐξ ἐπινεμῆσεως ἀπὸ τῆς φλεγμονῆς γειτονικῶν ἰσθμῶν, ὡς ἀποστημάτων, φυματίων, τερηδόνων, πλευρίτιδος καὶ πνευμονίας, ἀτροφίας τῶν μυῶν προΐουσης κτλ. (ἀποτελοῦσης κατὰ Leyden τὸ αἷτιον τῆς παραγωγῆς τῶν κατ' ἀντανά-

κλασιν περιφερικῶν παραλύσεων) (νευρ. ἐξ ἐπινεμῆσεως) εἴτε ἐκ τοῦ ἰοῦ λοιμωδῶν νοσημάτων, ὡς τοῦ κοιλιακοῦ τύφου, διφθερίτιδος, συφιλίδος, λέπρας, βεριβερείου ἢ ἰαπωνικοῦ κακοῦ, τῇ διεκδύσει ἀπὸ τῶν ἀγγείων καὶ τῇ κατασκηνώσει τοῦ ἰοῦ παρὰ τῷ περινευρίῳ (νευρ. λοιμώδης) εἴτε τέλος ἐκ δηλητηρίων καὶ μάλιστα τοῦ φωσφόρου (νευρ. τοξική).

Οἱ ἄρρωστοι μόνον ἐπὶ ὀξείας καὶ διεσπαρμένης ἔχουσιν ἐν ἀρχῇ πυρετὸν καὶ τὰ τούτῳ ἐπακόλουθα, ἄλλως αἰσθάνονται πόνον συνεχῆ, καὶ σπανίως ἀνέσιμον μετὰ παροξύνσεων, ὡς εἰς τὰς νευραλγίας, αἰξάνοντα τῇ πίεσει ἢ κινήσει τοῦ μορίου, ἀκτινοβολούμενον πρὸς τὴν περιφέρειαν καὶ οὐχὶ περιορισμένον ὄντα ἐν τινι σημείῳ (lie douloureux) καὶ παρακολουθούμενον ὑπὸ μυρμηκιάσεως, καὶ ἐὰν μὲν κατέλαβε τὰ αἰσθητικὰ νεῦρα, τὸ δὲ προϊόν τῆς φλεγμονῆς ἐπίεσε καὶ κατέστρεψε τὴν ἐν τῷ κέντρῳ νευρικὴν ἵνα αὐτῶν, ἐπέρχεται ἀναλγησία καὶ ἀναισθησία περιορισμένη ἢ ἐκτεταμένη (ὡς κατὰ τὴν ἀναισθητικὴν λέπραν), ἐὰν δὲ κατέλαβε τὰ κινήτικα, ἐπέρχεται πάρεσις ἢ παράλυσις τοῦ μορίου καὶ ἐὰν τέλος κατέλαβε τὰ σύμμικτα νεῦρα, ἐπέρχονται ἀμφότερα ταῦτα τὰ φαινόμενα καὶ μετὰ τινα χρόνον παρίστανται αἱ διαφοραὶ τῆς θρέψεως (ἔρπης ὁ ζωστήρ, πέμφιξ, ἰσθμοὶ τοῦ δέρματος, βλάβαι τῶν ἀρθρώσεων καὶ ἀτροφία τῶν μυῶν) καὶ τοῦ κακοῦ βαθμηδὸν ἐπινεμομένου τῶν νευρικῶν κορμῶν καὶ τοῦ Ν. Μ. τέτανος, ἐπιληψία καὶ μυελίτις.

Κατὰ μὲν τῆς ὀξείας ὁ ἰατρὸς παραινεῖ οὐ μόνον τὴν ἄρσιν τῶν αἰτίων ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπόλυτον ἡρεμίαν καὶ ἀγαθὴν θέσιν τοῦ μέλους· σὺν τούτοις δὲ τὴν ἀντιφλογιστικὴν θεραπείαν, συνισταμένην εἰς τὴν παροχὴν ἀλατούχων καθαρσίων, τὴν ἐπίθεσιν ἀναλόγου ἀριθμοῦ βδελλῶν ἢ σικυῶν, ψυχρῶν ἐπιθεμάτων ἢ παρατεταμένων χλιαρῶν λουτρῶν καὶ τοπικῶς εἰς τὴν ἀναγραφὴν ἐκδορίων, κατὰ μῆκος τοῦ νεύρου, ἐπιπασσόμενων διὰ μορφίνης ἢ καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑποδερμ. ἐνέσεων αὐτῆς. Κατὰ δὲ τῆς χρονίας τὰς ἐπιτριβὰς δι' αἰλοφῶν ἐξ ἰωδιούχου καλεως ἢ τὰς ἐπαλείψεις διὰ βάμματος ἰώδους, τὰ ἀδιάφορα λουτρά τῆς Κύθου καὶ τὰ διὰ τῆς ἰλῦος λουτρά· μετὰ ταῦτα κατ' ἀμφοτέρων τούτων τὸν γαλβανισμόν διὰ σταθεροῦ ρεύματος ἀνιόντος καὶ τὸν φαρδαισμόν τῶν μυῶν.

2. Νευρώματα καὶ ψευδονευρώματα.

Οἱ κατὰ τὰ νεῦρα καὶ τὰ περιφερικὰ γάγγλια παρατηρηθέντες ὄγκοι συνίστανται ὅτε μὲν ἐκ νευρικοῦ ἰστοῦ (ἀληθῆ νευρώματα),

ὅτε δὲ ἐξ ἄλλων ἰστών (ψευδονευρώματα) καὶ πῇ μὲν εἰσὶ με-
μονωμένα πῇ δὲ πολλαπλᾶ. Τούτων τὰ μὲν νευρώματα ἀ-
ποτελοῦνται ἐκ νευρικών ἰνῶν διαχωριζομένων ὑπὸ μᾶλλον ἢ ἡττον ἀ-
φθόνου συνδετικού ἰστοῦ μετὰ μεσοκυτταρίου ὕλης στερεᾶς ἢ μαλθα-
κῆς καὶ ἀγγειοθριβοῦς (νευρ. μυελόχων καὶ μὴ καὶ νευρ.
ἰνώδες, γλοιώδες καὶ μυξώδες). τὰ δὲ ψευδονευρώματα
ἀπαρτίζονται ἐξ ἰνώδους ἰστοῦ δίκην στερρῶν ὄγκων καὶ φυμάτων ἐπὶ
τοῦ νεύρου ἀναπτυχθέντων (ἰνώματα καὶ φύματα ἀλγεινὰ)
(*tubercula dolorosa*), ἐκ βλενωδούς ἰστοῦ δίκην μαλθακῶν καὶ πη-
κτωδῶν ὄγκων (μυξώματα καὶ ἐνίστε γλοιώματα), ἐξ
ἐμβρυακοῦ ἰνώδους ἰστοῦ δίκην κοκκιωμάτων (συφιλ. κομμιώμα-
τα, λεπρώδεις ὄγκοι) καὶ ἐκ πολλῶν ἰστών δίκην τερατοει-
δῶν μορφωμάτων (σαρκώματα καὶ καρκινώματα).

Κατὰ τῶν νευρωμάτων ὡς μόνην τελεσφόρον θεραπείαν ὁ ἰατρός ἐπὶ
τῶν προσιτῶν ἐνεργεῖ τὴν ἀποτομὴν αὐτῶν ἀπαξ ἢ καὶ πλεονάκις, ἀμα
ἀναφυῶσιν ἐκ νέου, ἐπὶ δὲ τῶν μὴ προσιτῶν παραινεῖ τὴν συμπτωμα-
τικὴν θεραπείαν διὰ τῶν ναρκωτικῶν φαρμάκων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΝΕΥΡΩΝ ΑΝΕΥ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΑΛΛΟΙΩΣΕΩΝ

Ἐν τούτῳ περιγραφῆσονται αἱ διαφοραὶ τῆς ἐνεργείας α) τῶν πε-
ριφερικῶν νεύρων αἰσθητικῶν ἢ κινήτικῶν ἐξαγγελλόμεναι διὰ
τῆς ἡύξημένης ἢ καταπαύσεως ἐνεργείας τούτων (*νευραλγίαι, ἀναι-
σθησίαι* τῶν αἰσθητικῶν καὶ *σπασμοί, παραλύσεις* τῶν κινήτικῶν).
β) τῶν ἐγκεφαλοῦ ἢ βολβοῦ νεύρων, κειμένων ἐν-
τός τοῦ ἐγκεφαλονωτιαίου συστήματος, παριστάμεναι εἴτε διὰ συσπά-
σεως εἴτε διὰ τρόμου εἴτε διὰ σπασμωδικῶν παροξυσμῶν εἴτε καὶ διὰ
σφυτοδινίας. γ) τοῦ συμπαθητικοῦ νεύρου, ἐκδηλούμεναι
διὰ διαφόρων φαινόμενων ἀποτόκων τῆς στενώσεως τῶν ἀγγείων τῆς
ἐπερχομένης ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ τοῦ νεύρου τούτου.

α'. Τῶν περιφερικῶν αἰσθητικῶν ἢ κινήτικῶν νεύρων.

1. Νευραλγία τοῦ τριδύμου ἢ προσωπαλγία (*Tic douloureux*).

Ἡ νευραλγία τῶν αἰσθητικῶν κλάδων τοῦ τριδύμου (ἐ. συζ.) νεύρου
ἐστὶ συνήθως περιωρισμένη ἐπὶ τοῦ α'. ὀφθαλμικοῦ κλάδου ὡς νευρ.

ὕπερκογχικὴ (n. supraorbitalis) ἦττον συνήθως ἐπὶ τοῦ ὅ-
 ἄνωτέρου σιαγονικοῦ κλάδου ὡς νευρ. κατωτέρα φατνιακὴ
 (n. alveolaris inf.)· αὕτη δὲ παράγεται εἰς γυναῖκας ἢ ἄνδρας ἐξ-
 σηννημένους καὶ ἔχοντας ἡλικίαν 20—45 ἐτῶν ὅτε μὲν σπανίως ἔνεκα
 τραυματιῶν ἐπενεχθέντων κατὰ τὸ μέτωπον ἢ τὰ ὑπερόφρυα τόξα (νευρ.
 τραυματικὴ), ὅτε δὲ ἔνεκα ψύξεως ἐπερχομένης κατὰ τὸ φθινό-
 πωρον καὶ τὸ ἔαρ (νευρ. ρευματικὴ), ὅτε δὲ συνήθως ἐκ τοῦ ἐ-
 λεύου μιάσματος (σπανίως ἐκ τοῦ κοιλιακοῦ τύφου ἢ τῆς σφιγίτιδος)
 ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ λαθραίου νευραλγικοῦ πυρετοῦ (νευρ. μιαισμη-
 τικὴ), ἄλλοτε ἐξ ἀλλοιώσεως ἢ ἐλαττώσεως τοῦ ποσοῦ τοῦ αἵματος
 (νευρ. ἀναιμικὴ), ἄλλοτε ἐπίσης συνήθως ἐκ βλαβῶν τῶν γειτο-
 νικῶν ὀργάνων δηλ. στενώσεως τῶν ὀστείνων τρημάτων τοῦ ὑπερκογ-
 χικοῦ καὶ σφηνοῦπερώτου, συνεπεία ἐξοστώσεως ἢ πληρώσεως αἵματος
 τῶν παρακαλουθούτων τούς νευρικοὺς τούτους κλάδους ἀγγείων, ὄγ-
 κου ἐνδοκρανίου ἢ ἀνευρύσματος, ἐρεθισμοῦ τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου συνεπεία
 ἐντεταμένης μελέτης, γλαυκώματος, ἐρπητος τοῦ ἐπιπεφυκότος, φλεγ-
 μονῆς τῆς ρινός ἢ τῶν μετωπικῶν κοιλοτήτων, τερηδόνης ἢ ἐξοστώ-
 σεως τῶν ὀδόντων καὶ ἀδεξίου ἐξαγωγῆς αὐτῶν προκαλούσης τὴν βλάβ-
 ῃν τοῦ φατνιακοῦ νεύρου (νευρ. κατ' ἐπινέμησιν γειτονι-
 κοῦ ἐρεθισμοῦ), καὶ ἄλλοτε τέλος κατὰ συναίσθησιν ἐξ ἐρεθισμοῦ
 τῶν αἰσθητικῶν νεύρων τῆς ὑστέρας, τῶν ὠθηκῶν, τοῦ ἐντερικοῦ σω-
 λῆνος (νευρ. κατὰ συναίσθησιν).

Τότε οἱ ἄρρωστοι αἰσθάνονται δίκην παραξυσμῶν, ἐπὶ τοῦ ἐνός ἡμι-
 ορίου καὶ σπανίως ἐπ' ἀμφοτέρων καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνός καὶ σπανιώτατα ἐφ'
 ὅλων τῶν κλάδων, πόνον νύσσοντα ἢ καίοντα· καὶ ἐπὶ μὲν τῆς ὑπερ-
 κογχικῆς νευραλγίας κατὰ τὸ μέτωπον, τὸ ἄνωτερον βλέφαρον καὶ τὴν
 ρίζαν τῆς ρινός καὶ ἔχουσιν ἐν καιρῷ τοῦ παροξυσμοῦ σημεῖον ὀδυνη-
 ρὸν τῇ πίεσει ἢ προσψύσει τὸ ὑπερκογχικόν τρῆμα ἢ ἐντομὴν (ὑπερό-
 φρυον σημεῖον), ἢ σπανίως τὸ ἄνωτερον βλέφαρον (βλεφαρικὸν σημεῖον)
 καὶ τοὺς βρεγματικούς ὄγκους (βρεγματικὸν σημεῖον)· ἐπὶ δὲ τῆς ὑπο-
 κογχ. νευραλγίας αἰσθάνονται τὸν πόνον κατὰ τὸ κατώτερον βλέφαρον,
 τὴν παρειᾶν μέχρι κρατᾶφου, τὸ ἡμιμόριον τῆς ρινός, τὸ ἄνω χεῖλος
 καὶ τοὺς ὀδόντας καὶ ἔχουσι σημεῖον ὀδυνηρὸν τῇ πίεσει τὸ ὑποκογχι-
 κόν τρῆμα (ὐπόπειον σημεῖον) καὶ ἐνίοτε τὸ ἄνω χεῖλος (χειλικὸν ση-
 μεῖον), τὸ ζυγωματικόν ὅστον (ζυγωματικὸν σημεῖον)· καὶ τὰ φατνια
 τῆς ἄνω σιαγόνης (φατνιακὸν σημεῖον), ἐπὶ τῆς κατωτέρως φατνιακῆς
 νευραλγίας αἰσθάνονται τὸν πόνον κατὰ τὰ φατνία τῶν ὀδόντων τῆς κάτω

σιαγόνας. Σὺν τούτῳ ἔχουσιν ἀνωμαλίας τῆς ἐρεθισιμότητος τοῦ συμπαθητικοῦ νεύρου, τοῦ διέποντος τὴν κίνησιν τῶν ἀγγειακῶν τοίχων, καὶ ἐπομένως ὑπερικρίαν τοῦ δέρματος τοῦ ἡμιμορίου τοῦ μετώπου, τοῦ ἐπιπεφυκότος τοῦ ὀφθαλμοῦ κτλ. εἰδήματα αὐτῶν καὶ τοῦ ἀνωτέρου βλεφάρου καὶ δακρυόρροϊαν, καὶ ῥινόρροϊαν, καὶ σιελόρροϊαν, ἔτι δὲ βλάβαι τῆς θρέψεως τῶν ἰστῶν ἦτοι λεύκανσιν τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς ἢ καὶ ταχεῖαν πτώσιν αὐτῶν, γλαύκωμα, ἰρίτιδα καὶ ἐνίοτε χοριοειδίτιδα (Bull) ὡς καὶ συσπάσεις τῶν μυῶν.

Κατὰ τῆς νευραλγίας ταύτης ὁ ἰατρὸς συνιστᾷ πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων τὴν ἴασιν τοῦ τραύματος ἢ τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ ξένου σώματος εἰς τὰς τραυματικὰς, τὰ θερμὰ ποτὰ, θερμὰ περικαλύμματα καὶ τὸ ἱπτενικόν νάτρον (8 σιτ. τὴν δόσιν) εἰς τὰς ρευματικὰς, τὴν θειικὴν κινίνην, τὸ ἐκλείμμα τοῦ σιδήρου μετὰ κίνης ἢ καὶ τὸν ἀρσενικοῦχον σίτηρον (ὡς καὶ τὴν ἀντισυφιλιδικὴν θεραπείαν) εἰς τὰς μiasmατικὰς, τὴν κίναν καὶ τὸν σίδηρον μετὰ νάρδου εἰς τὰς ἀναιμικὰς, τὸ ἰωδιούχον κάλι καὶ τὰ ἐκδόρια, τὴν ἀτροπίνην ἐπὶ γλαυκώματος, τὰς κατατονῆσεις διὰ στυπτικῶν διαλύσεων τῆς ῥινόε, τὰ διακλύσματα μετὰ βάλματος βενζόνης τοῦ στόματος καὶ τὴν ἐξαίρεσιν τῶν τερηδονισμένων ὀδόντων εἰς τὰς κατ' ἐπινέμησιν καὶ τὴν τοπικὴν θεραπείαν τῶν ἀπομακρυσμένων γεννητ. ὀργάνων εἰς τὰς κατὰ συναίσθησιν νευραλγίας· εἴτα δὲ πρὸς ἄμεισον θεράπειαν τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς μορφίνης, τελουμένας διὰ τῆς σύριγγος τοῦ Pravaz ἐπὶ τῶν ὀδονηρῶν σημείων, προσέχων μὴ προκαλέσῃ διὰ τῶν ἐπανειλημμένων μετ' αὐξανομένης δόσεως μορφίνης ἐνέσεων τὴν χρονίαν δηλητηρίασιν ἢ μορφινισμόν, τὴν ἐφαρμογὴν ἐλαφροῦ γαλβανικοῦ ρεύματος, θέτων τὸ ἀνιόν ρεύμα ἐπὶ 3—5 λ. ὥρ. κατὰ τὰ ὀδονηρὰ σημεία καὶ τὸ κατιόν ἐπὶ ἀδιαφόρου σημείου τοῦ στέρνου, ἢ τοῦ παραδαίκοῦ ρεύματος, θέτων τὸν ἐνθὸς πόλον ἐπὶ τοῦ τραχήλου καὶ τὸν ἕτερον μετὰ γραφίδος πόλον ἐπὶ τῶν ὀδονηρῶν σημείων. Καὶ ἂν ταῦτα πάντα μὴ ὠφέλησαν, παραινεῖ τὸν ὀδονογμὸν (aquapunctur) δι' ἰσχυρᾶς ἀκτίνος ὕδατος ἐπὶ τῶν ὀδονηρῶν σημείων, τὰς ἐπιτριβὰς διὰ νερκωτικῶν καὶ ἀναισθητικῶν φαρμάκων, τῆς μορφίνης, εὐθαλείας, χλωροφορμίου, αἰθέρος, μορφινούχου κολλοδίου, τὰ ἐκδόρια κατὰ μῆκος τοῦ κλαδίσκου τοῦ νεύρου, ὡσάντι συνυπάρχῃ νευρίτι, τὰς γραμμοειδεῖς καυτηριάσεις αὐτοῦ διὰ πεπυρακτωμένου βελονογμοῦ ἢ τοῦ θερμοκαυτηῆρος καὶ τὴν πίεσιν τούτου διὰ ἰσχυροῦ καὶ μόνον εἰς ἀνιάτους περιστάσεις τελεῖ τὴν νευροτομήν ἢ τὴν νευρεκτομήν τοῦ πάσχοντος κλάδου.

2. Νευραλγία τραχηλοϊνιακή (cervico-occipitalis).

Ἡ νευραλγία τῶν αἰσθητικῶν ἰνῶν τῶν ἀνωτέρων τραχηλικῶν νεύρων (ἔτσι τοῦ μείζονος καὶ ἐλάσσονος ἰνιακοῦ, τοῦ μείζονος ὠτικοῦ, τοῦ κατωτέρου ὑποδερμικοῦ τοῦ τραχήλου, τοῦ υπερκλειδίου καὶ κατὰ Peter τοῦ φρενικοῦ) παρίσταται διὰ πόνων δίκην παροξυσμῶν ἐπερχομένων ὅτε μὲν συνήθως κατὰ τὸ ἰνίον μέχρι τοῦ βρέγματος καὶ ἔχει σημεῖα ὀδυνηρὰ ἐν μεταξὺ μαστοειδοῦς ἀποφύσεως καὶ ἀνωτέρου τραχηλικοῦ σπονδύλου κατὰ τὴν ἐξοδὸν τοῦ μείζονος ἰνιακοῦ ὑπὸ τὸ δέρμα (ἰνιακὸν σημεῖον), ἕτερον κατὰ τοὺς βρεγματικούς ὅγκους (βρεγματικὸν σημεῖον) (νευρ. ἰν. ι. κ. ἢ), ὅτε δὲ ἤττον συνήθως κατὰ τὰ πλάγια τοῦ ἰνίου ἢ κάτωθεν τοῦ ὠτικοῦ χόνδρου καὶ ὑπὲρ τὴν μαστοειδῆ ἀπόφυσιν ἢ κατὰ τὴν τραχήλον ἢ κατὰ τὸ ἀκρώμιον καὶ ἔχει ὀδυνηρὰ σημεῖα ὑπὸ τὴν μαστοειδῆ ἀπόφυσιν ἢ ἐν τῇ μέσῃ τοῦ τραχήλου (τραχηλικὸν σημεῖον) ἢ κατὰ τὸν ὠτικὸν χόνδρον (ὠτικὸν σημεῖον) (νευρ. τραχ. η. λ. ο. ἰν. ι. κ. ἢ), ὅτε τέλος κατὰ τὴν βάσιν τοῦ θωρακικοῦ κύτους καὶ φέρει ὀδυνηρὰ σημεῖα εἴτε τὴν 7—9 πλευρὰν (πλευρικὸν σημεῖον) εἴτε τὸ σέρνον ἐπὶ τοῦ ὕψους τοῦ 2—3 μεσοπλευρίου διαστήματος (στερικὸν σημεῖον) εἴτε τὰς ἀκάνθας τῶν ἀνωτέρων τραχηλ. σπονδύλων (νευρ. φρεν. ι. κ. ἢ) ὡς καὶ δι' ἀνωμαλιῶν τῆς ἐνεργείας τοῦ συμπαθητικοῦ νεύρου (ὑπεραιμιῶν καὶ ὑπερεκκρίσεων) καὶ διὰ τῶν κατ' ἀντανάκλασιν τονικῶν ἢ κλονικῶν σπασμῶν. Αὕτη δὲ παράγεται ἐκ τῶν αὐτῶν αἰτίων ὡς καὶ ἡ νευραλγία τοῦ τριδύμου δηλ. ἐκ τραυματῶν κατὰ τὸ ἰνίον (νευρ. τραυμ. α. τ. κ. ἢ), ἐκ ψύξεως (νευρ. ρ. ευμ. α. τ. κ. ἢ), ἐκ λοιμωδῶν νόσων τοῦ διαλείποντος πυρετοῦ, κοιλιακοῦ τύφου, ἐρυσιπέλατος (νευρ. λοιμ. ὠ. δ. η. ς), ἐξ ἀναιμίας (ν. ἀν. α. ι. μ. ι. κ. ἢ), ἐκ βλαβῶν τῶν γειτονικῶν ὀργάνων, ἐξογκώσεως τῶν λεμφικῶν ἀδένων, ὅγκων διαφόρου εἶδους, περιοστίτιδος τῶν σπονδύλων (νευρ. κατ' ἐπινέμ. η. σ. ι. ν) καὶ ἐκ βλαβῶν ἄλλων ὀργάνων, τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος, τῆς οὐραιμίας (νευρ. κατὰ συν. α. ἰ. σ. θ. η. σ. ι. ν).

Κατὰ τῆς νευραλγίας ταύτης ὁ ἱατρὸς ἐπίσης παραινεῖ πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων πάνθ' ὅσα καὶ κατὰ τῆς νευραλγίας τοῦ τριδύμου ἀνεγράφησαν, πρὸς ἄμμεσαν δὲ θεραπείαν συνιστᾷ τὴν μορφίνην δίκην ἐπιτριβῶν ἢ ὑποδερμικῶν ἐνέσεων ἐπὶ τῶν ὀδυνηρῶν σημείων καὶ τὸ σταθερὸν γαλβανικὸν ρεύμα, θέτων τὸν ἀνιόντα πόλον ἐπὶ τῶν σημείων τούτων, τὸν δὲ κατιόντα ἐπὶ ἀδιαφόρου σημείου καὶ μόνον εἰς ἀνάγκης περιπτώσεις τελεῖ τὴν καυτηρίασιν διὰ βελονοφυμῶν ἢ θερμικαυτηρίας.

3. Νευραλγία τραχηλοβραχιόνιος (cervico-brachialis).

Ἡ νευραλγία τῶν αἰσθητικῶν ἰνῶν τῶν κατώτερων τραχηλικῶν νεύρων, ἅπερ ποιοῦσι κατὰ τὸν ὑπερκλείδιον βόθρον τὸ βραχιόνιον πλέγμα καὶ ἐξ αὐτοῦ τὴν ὑπερκλείδιον μοῖραν (χωρίζομένην εἰς τὰ πρόσθια καὶ ὀπίσθια θωρακικὰ καὶ τὰ ὑποπλάτια νεῦρα) (νευρ. ὑπερκλείδιος) καὶ τὴν ὑποκλείδιον μοῖραν (τὴν διασχιζομένην εἰς τὸ ἀνώτερον ὀπίσθιον, κατώτερον ὀπίσθιον καὶ μέσον ἢ ἐσωτερικὸν δερμικὸν, εἰς τὸ μασχαλιαῖον, ὠλενικόν, κερκιδικόν καὶ μεσαῖον νεῦρον) (νευρ. ὑποκλείδιος), παρίσταται ὁμοίως διὰ πόνων δίκην παροξυσμῶν νυκτερινῶν νυσσόντων ἢ καιόντων (καυσαλγία) καὶ ὀδυνηρῶν σημείων, πῇ μὲν πολλῶν ἀναλόγως τοῦ πάσχοντος νεύρου, πῇ δὲ καὶ οὐδενός, δι' ἀνωμαλιῶν τῆς ἐνεργείας τοῦ συμπαθητικοῦ νεύρου (ὠχρότητος καὶ ψύξεως τοῦ ἄκρου) καὶ κατ' ἀντανάκλασιν διὰ σπασμῶν ἢ παρέσεων τῶν μυῶν τοῦ βραχιόνος, ἐφ' ὧν διασπείρονται τὰ πάσχοντα νεῦρα. Αὕτη δὲ παράγεται ἐκ τῶν αὐτῶν ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ νευραλγίαι αἰτίων, συνήθως ὅμως εἰς ἄνδρας ἐκ τραυμάτων καὶ μάλιστα πτώσεως, ὥσεως, νύξεως, φλεβοτομῆς, βολῆς, ἐξαρθρώσεως, καὶ κατάγματος (Νευρ. τραυματικὴ) καὶ σπανιώτερον ἐκ τῶν λοιπῶν.

Κατὰ τῆς νευραλγίας ταύτης ὁ ἰατρός συνιστᾷ ἐκτός τῶν πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων ἐνδείκνυμένων μέσων, τὴν ἀπόλυτον ἡρεμίαν τοῦ βραχιόνος δι' ἐπιδέσμου, τὴν περιεΐλιξιν αὐτοῦ διὰ βάττης, τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς μορφίνης, τὰς ναρκοτικὰς ἀλοιφάς, τὸ γαλβανικὸν μόνιμον καὶ ἀνιὸν ρεύμα καὶ ἐνίοτε τὴν διάτασιν τοῦ πάσχοντος νεύρου (οὐχὶ τὴν νευροτομήν ἢ νευρεκτομήν ὡς προκαλούσας παράλυσιν) καὶ τὸ τερεβινθινέλαιον ἐσωτερικῶς ἢ ἐξωτερικῶς.

4 Νευραλγία ραχομεσοπλευρίας (dorso-intercostalis).

Ἡ νευραλγία σπανίως τῶν ὀπισθίων καὶ κατὰ τὴν ράχιν διασπειρομένων (Νευρ. ραχιαία) καὶ συνήθως τῶν προσθίων αἰσθητικῶν κλάδων τῶν θωρακικῶν νεύρων (Νευρ. μεσοπλευρίας) καὶ τῶν τοῦ μαστοῦ (Μαστωδυναία), παρίσταται διὰ πόνων νυσσόντων ἢ καιόντων δίκην παροξυσμῶν νυκτερινῶν ἐπερχομένων καὶ κατὰ τὴν ράχιν ἢ τὸ ἀριστερὸν ἰδίως 5—9 μεσοπλευρίον διάστημα (ἐνεκα τῆς δυσχερείας τῆς μεταφορᾶς τοῦ φλεβικοῦ αἵματος διὰ τῆς ἡμιαζύγου φλεβῆος εἰς τὴν κατωτέραν κοίλην φλέβαν) ἢ κατὰ τὸν μαστὸν ἐδραζόντων, οἵτινες κωλύουσι τὸν ἄρρωστον νὰ βῇξῃ, πταρνησθῇ, γελάσῃ, βαθέως εἰσ-

πνεύση, μεγαλοφώνως λαλήσῃ καὶ ἀναγκάζουσιν αὐτὸν νὰ κάμψῃ τὴν σπονδυλικὴν στήλην πρὸς τὸ ὑγιὲς πλευρὸν, καὶ δι' ὀδυνηρῶν σημείων κατὰ τὴν σπονδυλικὴν στήλην (*σπονδυλικὸν σημεῖον*) ἢ τὰ πλάγια τοῦ θώρακος (*πλάγιον σημεῖον*) ἢ παρὰ τὸ στέρνον καὶ τὴν κοιλίαν (*στερνικὸν σημεῖον*), ὡς καὶ δι' ὑπεραισθησίας ἢ καὶ ἀναίσθησίας τοῦ δέρματος καὶ ζωστήρος παρὰ παισίν. Αὕτη δὲ παράγεται συνήθως εἰς γυναικας ἔνεκα τραυμάτων, ψύξεως, λοιμωδῶν νόσων, ἀναιμίας, βλαβῶν τῶν γειτονικῶν ὀργάνων (ἀναπνευστικῶν, καρδίας, στομάχου, ἐντέρου, σπληνός καὶ ἥπατος) καὶ τῶν γεννητικῶν κατὰ συναίσθησιν καὶ διαγινώσκεται 1) τοῦ ρευματισμοῦ τῶν μυῶν ἢ πλευρωδυνίας, διότι ὁ πόνος παρίσταται κατὰ παροξυσμοὺς καὶ οὐχὶ διαρκῶς καὶ οὗτος οὐδόλως αὐξάνει τῇ διὰ τοῦ δακτύλου πιέσει τῶν μυῶν, 2) τῆς πλευρίτιδος, διότι ὁ πόνος δίκην παροξυσμῶν οὐ παρακολουθεῖται ὑπὸ τῶν φυσικῶν φαινομένων ἰδίων τῇ φλεγμονῇ τοῦ ὑπεζωκότος καὶ 3) τῆς περισστιτιδος ἢ τερηδόνης τῆς πλευρᾶς, διότι οἱ πόνοι μὴ ἔμμονοι παρακολουθοῦνται ὑπὸ τῆς ἐξογκώσεως τῆς πλευρᾶς καὶ τοῦ ἀποστήματος.

Καὶ κατ' αὐτῆς ὁ ἱατρὸς συνιστᾷ τὴν πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων θεραπείαν καὶ τοπικῶς τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς μορφίνης ἢ τὰς ναρκοτικὰς ἀλοιφάς, ὡς καὶ τὸ γαλβανικὸν μόνιμον καὶ ἀνιόν ρεῦμα.

5. Νευραλγία ὀσφυοκοιλιακὴ (*lumbo-abdominalis*).

Ἡ νευραλγία τῶν αἰσθητικῶν ἰνῶν τοῦ ὀσφυακοῦ πλέγματος ἤτοι τοῦ εἰλεούπογαστρικοῦ, διασπειρομένου ἐπὶ τοῦ δέρματος τοῦ ὑπογαστρίου, τοῦ εἰλεοβουβωνικοῦ, διανεμομένου ἐπὶ τοῦ βουβωνικοῦ σωλήνος καὶ τοῦ δέρματος τοῦ πέους καὶ ὀσχέου, τοῦ ἐξωτερικοῦ αἰδοίου, διασπειρομένου ἐπὶ τοῦ κρεμαστήρος, τοῦ δαρτοῦ χιτῶνος τοῦ ὄρχεως καὶ ἐπιδιδυμίδος, τοῦ ἐφηβαίου καὶ τῶν μεγάλων χειλέων τῆς γυναικός, τοῦ ὀσφυοβουβωνικοῦ, διανεμομένου ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τὸν Πουπάρτειον σύνδεσμον δέρματος τοῦ μηροῦ (*Νε υ ρ. ὀ σ φ υ ο κ ο ι λ ι α κ ῆ*), τοῦ ἐπιπωματικοῦ, διασπειρομένου ἐπὶ τῆς ἐσωτ. ἐπιφανείας τοῦ μηροῦ (*Νε υ ρ. ἐ π ι π ω μ α τ ι κ ῆ*), τοῦ μηριαίου καὶ μείζονος σαφηνόυς νεύρου (*Νε υ ρ. μ ῆ ρ ι α ῖ α καὶ σ α φ η ν ῆ ς*) παρισταμένη ὁμοίως διὰ πόνων κατὰ παροξυσμοὺς ἐπερχομένων καὶ παραγομένη ἐκ τῶν αὐτῶν αἰτίων ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ νευραλγίαι ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο.

Κατ' αὐτῆς ἐνδείκνυνται ὅσα καὶ κατὰ τῆς ἰσχυαλγίας μέσα, δηλ. τὰ πρὸς τὴν ἄρσιν τῶν αἰτίων καὶ τὰ πρὸς τὴν ἄμεσον θεραπείαν.

6. Νευραλγία ισχιαδική ἢ ισχιαλγία.

Ἡ νευραλγία τῶν αἰσθητικῶν ἰνῶν τοῦ ισχιαδικοῦ πλέγματος ἦτοί τῶν γλουταίων καὶ τοῦ ισχιαδικοῦ νεύρου διασπειρομένου ἐπὶ τῶν γλουτῶν καὶ τῆς ὀπισθίας καὶ ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ μηροῦ (Νευρ. ἰσχιαδικὴ ἢ ἰσχιαλγία), τοῦ περωναίου καὶ κνημίου διανευρομένων ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς καὶ ὀπισθίας ἐπιφανείας τῆς κνήμης (Νευρ. περωναία καὶ κνημιαία), τοῦ πελματικοῦ (Νευρ. πελματική) παρίσταται διὰ πόνων διαλειπόντων κατιόντων ἢ ἀνιόντων καὶ καιόντων ἢ νυσσόντων, αὐξανομένων κατὰ τὴν κίνησιν καὶ ἐλαττουμένων κατὰ τὴν ἡρεμίαν τοῦ σώματος ἢ τοῦ ἀντικειμένου, διὰ τῶν ὀδυνηρῶν σημείων κατὰ τὸ κατώτερον χεῖλος τοῦ γλουτοῦ, ὑπὸ τὸν μέγαν τροχαντήρα, κατὰ τὸ μέσον τῆς ὀπισθίας ἐπιφανείας τοῦ μηροῦ, κατὰ τὴν ἰγνὺν καὶ τὴν κεφαλὴν τῆς περόνης, περὶ τὰ σφυρὰ καὶ τὴν ἐξωτερ. ἐπιφάνειαν τοῦ πεδίου τοῦ ποδός, καὶ διὰ τῆς ἀπισχνάνσεως τοῦ πάσχοντος μέλους.

Αὕτη δὲ παράγεται συνήθως εἰς ἄνδρας 20-60 μὴ νυμφευθέντας ἢ μὴ ἀποκτήσαντας τέκνα καὶ ποτε εἰς γυναῖκας εὐερεθίστους ἕνεκα τραυματίων, ψύξεως τῇ διαμονῇ ἐν ψυχρῷ λουτρῷ ἢ τῇ καθέσει ἐπὶ ψυχροῦ λίθου, ἀναιμίας ἢ χλωρίασεως, λοιμωδῶν νόσων τῶν ἐλαιογενῶν πυρετῶν, τοῦ κοιλιακοῦ τύφου καὶ δηλητηριάσεων διὰ μολύβδου, ὑδραργύρου, ὡς καὶ ἕνεκα βλαβῶν τῶν γειτονικῶν ὀργάνων, τῆς πνέλου καὶ τῶν ἐν τῇ πνέλῳ ὀργάνων (παρα-περιμητρίτιδος, κάμψεων τῆς μήτρας κτλ. φλεγμονῶν τοῦ ἀπευθυομένου τῇ συσσωρεύσει κοπράνων), τοῦ μηροῦ καὶ κνήμης (διὰ τοῦ καθεστηκότος βίου ἢ μακρᾶς ἱππασίας ἢ πολυώρου ὁδοιπορείας) καὶ διαγινώσκεται ἐκ τῆς φορᾶς τοῦ πόνου κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ισχιαδικοῦ νεύρου 1) ἀπὸ τῆς κοιλίτιδος, διότι ὁ πόνος ἐδράζει ἐπὶ τῆς ἀρθρώσεως, αὐξάνει τῇ περιστροφῇ τοῦ σκέλους ἢ τῇ θλίψει τῆς ἀρθρώσεως, ἀντανακλᾶται κατὰ τὴν ἐπιγονατίδα καὶ προκαλεῖ τὴν συστολὴν καὶ βράχυνσιν τοῦ σκέλους· 2) τῆς ψοιτίτιδος, διότι ὁ πόνος ἐδράζει κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ψόα μυός (τοῦ δίκην χορδῆς σκληρᾶς ὑπὸ τοῦ τοίχους τῆς κοιλίας παρισταμένου καὶ ὑπὸ ἀποστήματος κατὰ τὸν πονοπάρτιον σύνδεσμον παρακολουθούμενου) καὶ προκαλεῖ τὴν συστολὴν τοῦ σκέλους καὶ τὴν βραχύτητα αὐτοῦ· 3) τοῦ μυϊκοῦ ρευματισμοῦ, διότι ὁ πόνος ἐδράζει ἐπὶ τῶν πασχόντων μυῶν καὶ αὐξάνει τὴν πίεσιν αὐτῶν.

Κατὰ τῆς ισχιαλγίας ὁ ἰατρός συνιστᾷ ἐν ἀρχῇ πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων τὴν θεραπείαν τοῦ τραύματος, τὰ διαφορητικὰ μετὰ τοῦ ἰτείνου

κοῦ νάτρου ὡς καὶ τὴν παῦσιν τῶν θαλασσίων λουτρῶν καὶ τὴν ἀπό-
πλυσιν τοῦ σώματος ἀπὸ τοῦ ἁλτος διὰ γλυκεροῦ ὕδατος, τὰ τονωτι-
κὰ μέσα, ὡς ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐγράφη, τὴν θειϊκὴν κινίνην ἢ τὸ ἐκλειγ-
μα τοῦ σιδήρου μετὰ τῆς κίνης ἢ τὸ ἀρσενικόν ἢ τὴν ἄλλαγὴν τοῦ
κλίματος καὶ τὴν διαμονὴν τοῦ ἀρρώστου εἰς θερμὴν καὶ μὴ εὐμετά-
βλητον τὸ κλίμα πόλιν, τὴν ἡρεμίαν τοῦ σκέλους, τὴν διὰ καθαρῶν
κανονικὴν ἐκκένωσιν τοῦ ἀρρώστου καὶ τὴν θεραπείαν τῶν νόσων τῆς
γυναικός. Ἐφεξῆς πρὸς παῦσιν τοῦ κακοῦ ἀντὶ τοῦ περεβινθινελαίου
ἐσωτερικῶς συνιστῶσι νεωστὶ τοὺς ψεκασμοὺς τοῦ χλωριούχου μεθυ-
λίου κατὰ μῆκος τοῦ πάσχοντος νεύρου μέχρις ὠχρότητος τοῦ δέρματος
κατὰ Debove, ὡς καὶ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς μορφίνης ἢ τὰς
ἐπιτριβὰς ἀλοιφῶν διὰ ναρκωτικῶν καὶ ἀναισθητικῶν φαρμάκων, τῆς
εὐθλασίας, τοῦ ἀκονίτου, τοῦ χλωροφορμίου κλ., καὶ τοῦ βάμματος τοῦ
Γελσεμίου (Tinct. Gelsemii sempervirent) (10—20 σταγ. τὴν ἡμ.)·
ὁσάκις δὲ συνυπάρχῃ νευρίτις, τὰ στενὰ ἐκδόρια κατὰ μῆκος τοῦ πά-
σχοντος νεύρου ἢ τὸν καυτηριασμὸν διὰ τοῦ θερμοκαυτήρος καὶ τὴν
ἐπίπασιν τῶν ἐκδιδῶν διὰ μορφίνης· καὶ ὁσάκις μακροχρονίση, τὸ στα-
θερὸν γαλβανικὸν ρεῦμα τὸ ἀνιόν, ἐφαρμοζομένου τοῦ ἐνὸς πόλου ἐπὶ
τῶν ὀδυνηρῶν σημείων καὶ τοῦ ἑτέρου ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἱσταῦ ἢ κατὰ
Cinicelli τὴν διαρκῆ ἐπίθεσιν πλακῶν ψευδαργύρου καὶ χαλκοῦ διὰ
μεταλλικοῦ σύρματος συνηνωμένων, ἔτι δὲ τὰ θειοῦχα λουτρά τῆς
Βρωμολίμνης ἢ τὰς θερμὰς πηγὰς τῆς Αἰδηςψοῦ ἢ τὰς ἀδιαφόρους
πηγὰς τοῦ Wildbad ἢ τὰς ψυχρὰς καταιονήσεις καὶ τοὺς ὕδρονυγμοὺς
(Aquapunctur) ἢ τὰς ἐν Ῥωσσίᾳ ἢ Σκωτίᾳ τελουμένας καταιονήσεις
ἐν ἀρχῇ διὰ χλιαροῦ καὶ εἴτα βαθμηδὸν δι' ἀποψυχομένου καὶ τέλος
διὰ ψυχροῦ ὕδατος.

517 Rp. Ol. terebinth. rect. dr. i
Magnes carb.
Gum arab. p. aa. q. s
f. pilul. N° 30 D. 3 τὴν ἡμ.

519 Rp. Ol. terebinth. dr. i
Mel. depur. unc. i
D. 2 καχλ. μικρὰ τὴν ἡμ.

521 Rp. Collod. elastic unc. i
Morphin. muriat gr. v
D. ἐπαλείψεις διὰ γραφίδος

523 Rp. Ol. morphin. unc. i
Tinct. aconit.
Chloroform. aa dr. i D. ὁμ.

518 Rp. Ol. terebinth. Aqu aa unc ii
Vitel. ov. N° 1. Ol. lini dr. ii
f. Liniment. D. ἔξωτ. καλὺ.
πτων τὸ σκέλος διὰ βάτης

520 Rp. Extr. belladon.
Chloroform. aa dr. $\frac{1}{2}$
Glycerin. unc. $\frac{1}{2}$ D ἐπιτρ.

522 Rp. Veratrin. gr. v
Morphin. muriat. gr. iii
Vaselin. unc. i D. ὁμοίως

524 Rp Chlorur. methylii unc i
D. s ἐντὸς τοῦ εἰδικοῦ ψεκαστ.
πρὸς διάχυσιν τῶν ψεκασμῶν

7. Ἀναισθησία τοῦ ὁσφρητικοῦ καὶ γευστικοῦ νεύρου.

Ἡ ἀνοσμία ἐκ παραλύσεως τοῦ ὁσφρητικοῦ νεύρου, ἡ ἀναισθησία τῶν ὀξειῶν καὶ ἐρεθιστικῶν ὁσμῶν ἐκ παραλύσεως τοῦ τριδύμου (ἡ προκαλοῦσα τὴν ἔλλειψιν τοῦ πταρμοῦ ἐπὶ ἐρεθισμού τοῦ βλεννογόνου ὕμενος τῆς ῥινός, τὴν παῦσιν τῆς ἐκκρίσεως τοῦ δάκρυος καὶ τὴν στεγνότητά τῆς ῥινός) καὶ ἡ ἀναισθησία τῆς ῥινός ἐκ παραλύσεως τοῦ προσωπικοῦ (ἡ συνυπάρχουσα μετὰ παραλύσεως τοῦ κατωτέρου βλεφάρου, παραλύσεως τῶν ὑψούντων τὰ πτερύγια τῆς ῥινός μυῶν καὶ μετὰ τῆς στεγνότητος τῆς ῥινός, τῆς κωλύσεως τῆς διὰ τῆς ῥινός εἰσπνοῆς)· ἔτι δὲ ἡ ἀγευσία τῶν πικρῶν κατὰ τὴν ῥίζαν τῆς γλώσσης τελουμένη ἐκ παραλύσεως τοῦ γλωσσοφαρυγγαίου νεύρου, τῶν γλυκειῶν κατὰ τὴν κορυφὴν τῆς γλώσσης καὶ τῶν ὀξειῶν οὔσιων κατὰ τὰ χεῖλη τῆς γλώσσης ἐνεργουμένη ἐκ παραλύσεως τοῦ γλωσσικοῦ κλάδου τοῦ τριδύμου καὶ τοῦ τῆς χορδῆς τοῦ τυμπάνου κλάδου τοῦ προσωπικοῦ νεύρου, παραγονται ἕνεκα τραυμάτων, ψύξεως καὶ καταρροϊκῆς φλεγμονῆς τοῦ βλεννογόνου ὕμενος τῆς ῥινός, διαρκοῦς ἐρεθισμού τούτου δι' εἰσροφησεως νικοτιανῆς (ταμβάκου), εἰσπνοῆς αἰθεριούχων ἀτμῶν, εἰσπνοῆς τοῦ ἐλείου μιάσματος, ὡς καὶ ἕνεκα τραυμάτων, ψύξεως καὶ ἐπιχρίσεως τῆς γλώσσης, παρὰ φύσιν ξηρασίας αὐτῆς, διαρκοῦς ἐρεθισμού ταύτης δι' ἐδωδῆς λίαν θερμῶν, ψυχρῶν καὶ ἐρεθιστικῶν οὔσιων.

Καὶ κατὰ τῶν ἀναισθησιῶν τούτων ὁ ἱατρός παραινεῖ πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων πάνθ' ὅσα ἐνδείκνυνται μέσα, τοπικῶς δὲ τὸ γαλβανικὸν ἢ φαρδαϊκὸν ρεύμα.

8. Ἀναισθησία τοῦ τριδύμου.

Ἡ ἀναισθησία αὕτη ἐνίστε μὲν παρατηρεῖται ἐφ' ὅλων τῶν αἰσθητικῶν κλάδων τοῦ τριδύμου, ἕνεκα βλάβης τοῦ ἐντός τοῦ ἐγκεφάλου ὑπάρχοντος κορμοῦ ἢ τοῦ γασσερείου γαγγλίου αὐτοῦ καὶ παρακολουθεῖται οὐ μόνον ὑπὸ τῆς παραλύσεως τῶν κινητικῶν ἰνῶν τούτου, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς ἡμιαναισθησίας καὶ ἡμιπληγίας τοῦ σώματος· τότε οἱ ἄρρωστοι ἔχουσιν ἥττον εὐαίσθητον τὸ ἥμισυ τοῦ προσώπου, τὸν ἕνα τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τὸν ἕνα τῶν βολβῶν, ὥστε δύναται τις νὰ ψαύσῃ ἢ νύξῃ αὐτοὺς χωρὶς νὰ αἰσθανθῶσι τοῦτα, προσέτι ἥττον εὐαίσθητον τὸ ἥμισυ τῆς ῥινός μὴ προκαλοῦν τὸν πταρμόν εἰς τὰ ἐρεθίσματα καὶ τὰς δριμείας οὐσίας, εἰ καὶ ὑπάρχει ἡ ὁσφρησις εἰς αὐτοὺς, ὡς καὶ τὸ ἥμισυ τῶν χειλέων, ὥστε ὅταν φέρωσι ποτήριον εἰς αὐτὰ αἰσθάνονται μόνον τὸ ἥμισυ καὶ ὑπολαμβάνουσιν αὐτὸ ὡς τεθραυσμένον, καὶ τέλος ἡτ-

τον εὐαίσθητον τὸ ἥμισυ τοῦ προσθίου τριτημορίου τῆς γλώσσης, ἐφ' οὗ διασπείρεται ὁ γλωσσικός κλάδος τοῦ τριδύμου καὶ ὁ τῆς χορδῆς τοῦ τυμπάνου κλάδος τοῦ προσωπικοῦ, ὥστε οὐδόλως αἰσθάνονται τὴν γλυκεῖαν γεῦσιν κατὰ τὴν κορυφὴν καὶ τὴν ὀξείαν κατὰ τὰ χεῖλη τῆς γλώσσης (ἀ ν α ι σ θ . τ ο ὕ π ρ ο σ ὡ π ο υ , ρ ῖ ν ὅ ς κ α ι γ λ ὡ σ σ η ς) (**κεντρικὴ ἀναισθησία**). Ἄλλοτε δὲ εἶναι περιορισμένη ἐπὶ τινος κλάδου αὐτοῦ καὶ μάλιστα τοῦ υπερκογχικοῦ, καὶ τότε οἱ ἄρρωστοι ἔχουσιν ἀναισθητον τὸν κερατοειδῆ, εὐκόλως ὑποβαλλόμενον εἰς τραυματικὰς βλάβας, ταχέως καθιστάμενον ἔδρα μυκῆτων, τῇ ἄρσει τοῦ σκαρδαμυγμοῦ τῶν βλεφάρων ἐπὶ τῇ προσπτώσει αὐτῶν, καὶ πάσχοντα πυητικὴν φλεγμονὴν (ὀ φ θ α λ μ ῖ α ν ε υ ρ ο π α ρ α λ υ τ ι κ ῆ) (**περιφερικὴ ἀναισθησία**).

Καὶ κατὰ μὲν τῆς κεντρικῆς ὁ ἰατρός συνιστᾷ τὰ κατὰ τῆς ἀρχικῆς βλάβης ἐνδεικνυόμενα μέσα· κατὰ δὲ τῆς περιφερικῆς τὰς ἐρεθιστικὰς ἐπιτρίβας καὶ τὴν ἡλεκτρισμὸν.

9. Ἀναισθησία τοῦ δέρματος καὶ τῶν μυῶν.

Ἡ μὲν ἀναισθησία τοῦ δέρματος συνίσταται εἰς τὴν ἐλάττωσιν ἢ ἔλλειψιν τῆς αἰσθήσεως, τῆς ἀφῆς, τοῦ βάρους, τοῦ χώρου, τῆς θερμότητος καὶ εἰς τὴν ἐλάττωσιν ἢ ἔλλειψιν τῆς κοινῆς αἰσθητικῆς τοῦ πόνου καὶ τῆς ἡλεκτρικῆς (γενόμεναι γνωσταὶ εἰς τὸν ἐξετάζοντα ἰατρὸν διὰ τῆς ἐπαφῆς τῶν μήλων τῶν δακτύλων αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ δέρματος τοῦ πάσχοντος ἀλλαγῇ ὀρῶντος ἢ διὰ τοῦ βαραιοθησιομέτρου τοῦ Eulenburg κτλ. ἢ διὰ τοῦ χωραιοθησιομέτρου τοῦ Sieveking καὶ ἀπλοῦ τινος διαβήτη τοῦ ἢ διὰ δύο ἀγγείων ἐνεχόντων διαφόρου θερμότητος ὑγρὰ καὶ ἐφαπτομένων τοῦ δέρματος τοῦ πάσχοντος ὡς καὶ διὰ τῆς βελόνης, τοῦ φαρυγγαίου ρεύματος)· ἡ δὲ ἀναισθησία τῶν μυῶν συνίσταται εἰς τὴν ἐλάττωσιν ἢ ἔλλειψιν τῆς μυϊκῆς ἐσχόρας, ἀντιστοιχούσης πρὸς τὴν αἰσθησιν τοῦ βάρους καὶ τοῦ χώρου τοῦ δέρματος, ὡς καὶ εἰς τὴν ἐλάττωσιν ἢ ἔλλειψιν τῆς μυϊκῆς αἰσθήσεως, ἀναλογούσης πρὸς τὴν αἰσθησιν τοῦ πόνου καὶ τῆς ἡλεκτρικῆς κατὰ πᾶσαν ἐνέργειαν αὐτῶν (γινόμεναι καὶ αὗται γνωσταὶ εἰς τὸν ἐξετάζοντα ἰατρὸν διὰ τῆς ὑπερνεκρώσεως τοῦ παρατιθεμένου βάρους καὶ τῆς βαδίσσεως μετὰ κεκλεισμένων ὀφθαλμῶν ὡς καὶ διὰ τοῦ ὑπερμέτρου κόπου κατὰ πᾶσαν διαρκῆ κίνησιν τῶν μυῶν αἰσθητοῦ γινομένου ὑπὸ τῶν ἄρρώστων).

Αἱ ἀναισθησίαι αὗται παρέρχονται, ἐὰν μὲν ὧσιν ἰδίως περιφερικαὶ ἔνεκα ψύξεως, διὰ τῆς τοπικῆς ἀφαιρέσεως τῆς θερμότη-

της συνεπειᾶς τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ πάγου ἢ τοῦ ψεκασμοῦ τοῦ αἰθέρος κτλ. ἢ τῆς διαβροχῆς (ἀναισθησίαι ῥευματικαί), ἔνεκα μακρᾶς ἐπιδράσεως καυστικῶν μέσων διὰ τοῦ καυστικοῦ ἀλλεως ἐπὶ τῶν χειρῶν ἢ βραχιόνων τῶν πλυντριῶν, τοῦ ὀξικοῦ ὀξέος κτλ. ἐπὶ τῶν χειρῶν τῶν μηχανουργῶν (ἀναισθ. τῶν πλυντριῶν), ἔνεκα τῆς ἐπενεργείας ναρκωτικῶν φαρμάκων ἰδίως τῆς μορφίνης, ἄτροπίνης ταῖς ὑποδερμικαῖς ἐνέσεσι (ἀναισθησ. τοξικαί), ἔνεκα ἐνεργητικῆς (ἀντιρρόπου καὶ σπαστικῆς) ἰσχυαίμιας ἢ παθητικῆς ὑπαισμίας κωλυουσῶν τὴν θρέψιν τῶν περιφερικῶν νεύρων (ἀναισθ. ἰσχυαίμικαί) καὶ ἔνεκα τραυμάτων, ἐξελκώσεων, αὐλῶν, ὄγκων (λεπρωδῶν κοκκιωμάτων ἐπὶ τῆς ἀναισθητικῆς λέπτρας) περινευρίτιδος κτλ., τὴν καταστροφὴν τῶν περιφερικῶν νεύρων διενεργούντων (ἀναισθ. τραυματικαί)· ἐὰν δὲ τελῶνται ἐκ διστακότητος τῆς ἀγωγικότητος τοῦ N. M., παράγονται ἔνεκα βλαβῶν τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, κατάγκτος δηλ. τῆς σπονδυλ. στήλης, αἱμορραγίας τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, πιεστικῆς μυελίτιδος χρονίας, σκληρώσεων καὶ ὄγκων, ἐπιπερόνων τὴν πίεσιν τῶν ὀπισθίων δερμάτων καὶ τῶν πλαγίων τῆς ὀσφυακῆς μοίρας δερμάτων τῶν διενεργούντων τὴν αἰσθησιν τῆς ἀφῆς καὶ τῶν ὀπισθίων κερῶν τῶν ἐφορευόντων τὴν αἰσθησιν τοῦ πόνου μετὰ ἢ ἄνευ τῆς καταστροφῆς τῶν ἐφορευόντων τὴν θρέψιν τῶν μυῶν προσθίων γαγγλίων τούτων (ἀναισθ. νωτιαίων ἀγωγῶν)· ἐὰν προέρχονται ἐκ διστακότητος τῆς ἀγωγικότητος τοῦ ἐγκεφαλοῦ παράγονται ἐξ αἱμορραγιῶν, ἐμβολῶν κτλ. κατὰ τὸν πόδα τῆς ἐσωτερικῆς θήκης ἢ κατὰ τὸν ὀπίσθιον στέφανον (ἀναισθ. ἐγκεφαλικῶν ἀγωγῶν)· ἐὰν τέλος ᾧσιν ἰδίως κεντρικαί παράγονται ἔνεκα ναρκωτικῶν (μορφίνης, χλωροφορμίου) καὶ δηλητηρίων οὐσιῶν (μολύβδου, χαλκοῦ) προκαλουσῶν τὴν βλάβην τῆς φλοιώδους οὐσίας τοῦ ἐγκεφαλοῦ (ἀναισθ. τοξικαί), λοιμωδῶν νόσων (καλλιανθοῦ τύφου, χολέρας) κτλ. προκαλουσῶν ὁμοίως τὴν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον διὰ τῆς καταστροφῆς τῶν ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος βλάβην τῆς φλοιώδους ταύτης οὐσίας (ἀναισθ. λοιμώδεις), ὡς καὶ ἔνεκα τῶν μετὰ ἢ ἄνευ σταθερῶν ἀλλοιώσεων νόσων τοῦ ἐγκεφαλοῦ τῶν προκαλουσῶν τὴν βλάβην τῆς οὐσίας ταύτης καὶ τῆς συφιλίδος (Fournier) (ἀναισθ. ἐγκεφαλικαί).

Κατὰ τῶν ἀναισθησιῶν ὁ ἰατρός παραινεῖ πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων τὰ κατ' αὐτῶν ἐνδεικνύμενα μέσα καὶ πρὸς ἄμεσον θεραπείαν τὰς οἰνοπνευματωδεις καὶ ἐρεθιστικὰς ἐπιτριβὰς (διὰ τοῦ καφουραύχου πνεύμα-

τος, τοῦ μυρμηκικοῦ, τοῦ σιναιπελαίου, τοῦ Opodeldoc, τῆς ἀλοιφῆς ἐκ βερατρίνης καὶ διὰ ψυχτρῶν) ὡς καὶ τὸν ἠλεκτρισμὸν (διὰ τοῦ γαλθανικοῦ ἢ ἰσχυροῦ φαραδαϊκοῦ ρεύματος).

10. Σπασμοὶ τοῦ τριδύμου.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι αἱ παρὰ φύσιν συσπάσεις τῶν μυῶν, τελούμεναι ἕνεκα ὑπερμέτρου αὐξήσεως τοῦ κατὰ φύσιν ἢ ἕνεκα παρὰ φύσιν ἐρεθισμοῦ τῶν κινητικῶν γαγγλίων ἢ νεύρων, ἐκλήθησαν *σπασμοὶ* (convulsions, Krämpfe). οὗτοι δὲ εἰσὶν ὅτε μὲν **κλονικοὶ**, παριστάμενοι διὰ βραχειῶν, ἀσθενῶν, ἀνωδύνων καὶ ταχέως ἐπαναλαμβανομένων, ὅτε δὲ **τονικοὶ**, ἐκδηλούμενοι διὰ μακρῶν, ἐντονωτέρων, ἰδυνηρῶν καὶ ἀπ' ἀλλήλων χωριζομένων συσπάσεων.

Καὶ τῶν μὲν κλονικῶν διαφοραὶ εἰσὶν 1) ὁ τρέμος (tremor), παρατηρούμενος εἰς τοὺς καταχραστὰς τοῦ οἴνοπνεύματος (τρέμος οἴνοποτων), τοὺς δηλητηριασθέντας διὰ μολύβδου καὶ ὑδραργύρου (τοξικός), προβεβηκότας (γερόντων), τοὺς κατεχομένους ὑπὸ ρίγος (ρίγούντων) καὶ εἰς τοὺς πάσχοντας τὴν κατὰ πλάκας σκλήρωσιν, καθ' ἣν παρίσταται ἐπὶ μόνῃ τὴν κίνησιν τῶν χειρῶν, καὶ τὴν τρομώδη παράλυσιν, καθ' ἣν τελεῖται κατὰ τὴν ἐκουσίαν κίνησιν καὶ τὴν ἡρεμίαν τῶν ἄκρων. 2) τὰ ὑφέλαματά των τε νότων (subsultus tendinum), παρατηρούμενα εἰς τοὺς μῦς τῶν βραχιόνων τῶν πασχόντων ὀξέα πυρετώδη νοσήματα ὑπὸ τύπον ἀταξικόν. 3) αἱ συσπάσεις των μυῶν (spasmes, Zuckungen), αἱ παρατηρούμεναι εἰς τὴν χορείαν ἐπιληψίαν, ἐκλαμψιν καὶ ὑδροφοβίαν εἴτε ἐφ' ὅλων τῶν μυῶν τοῦ σώματος (καθολικαί) εἴτε ἐπὶ τινῶν τούτων (μερικαί). Τῶν δὲ τονικῶν διαφοραὶ εἰσὶν 1) αἱ ἐπιδυνσοὶ σπασμοὶ (crampus), παρατηρούμεναι ἐπὶ τῶν μυῶν τῶν κνημῶν εἰς τὸν τέτανον καὶ τὴν τετανίαν, τὰς ἐγκύους γυναῖκας, τοὺς υποβληθέντας εἰς μακροὺς περιπάτους ἢ χοροὺς καὶ ἀποτελοῦσαι τῇ ἐπανόδῳ αὐτῶν τῆς τετανικῆς συνολκᾶς. 2) αἱ ἄκαμψίαι (raideurs, starren), παριστάμεναι ἐπὶ τῆς καταληψίας καὶ εὐκόλως ὑπερνικώμεναι καὶ 3) αἱ σπασμοὶ των μυῶν (contracture) παριστάμεναι ἐπὶ τῶν ἀποπληκτωδῶν παροξυσμῶν, οὔσαι διαρκεῖς, δυσκόλως ὑπερνικώμεναι καὶ παρακαλοῦσθαι ὑπὸ τῆς ἀτροφίας τῶν μυῶν.

Οἱ σπασμοὶ λοιπὸν τῶν κροταφικῶν, μασσητήρων καὶ πτερυγοειδῶν μυῶν, ἐννευρουμένων ὑπὸ τοῦ γ' κλάδου τῆς ε'. συζ', (κατωτέρου σιαγμικοῦ), εἰσὶν ὅτε μὲν κλονικοὶ προκαλοῦντες τὸν τριγμὸν τῶν ὀ-

δόντων, ὅτε δὲ τονικοὶ ἐπιφέροντες τὴν δύσκολον ἀπομάκρυνσιν τῶν σιαγόνων, τὴν προστριβὴν τῶν ὀδόντων καὶ τὸν τρισμαὶν αὐτῶν, παράγονται ἐκ ψύξεως, τραυμάτων (περιφερικοὶ) ἐλμίνθων, ἐπωδύνων οὐλῶν (κατ' ἀντανάκλασιν) καὶ ποτε ἐκ βλαβῶν τῶν νευρικῶν κέντρων (νευρικοὶ) καὶ ἰῶνται οὐ μόνον διὰ τῶν ἐνδείκνυμένων μέσων πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων, ἀλλὰ καὶ τοπικῶς διὰ τῶν ὑποδερμικῶν ἐνέσεων τῆς μορφίνης, τῶν εἰσπνυῶν τοῦ χλωροφορμίου καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ γαλβανικοῦ ἢ φαρμακικοῦ ρεύματος.

11. Σπασμοὶ τοῦ προσώπου.

Οἱ σπασμοὶ τῶν μυῶν τοῦ προσώπου, τῶν ἐννευρουμένων ἐκ τῆς ζ'. συζ. εἰσὶν ὅτε μὲν κλονικοὶ καὶ ἐπὶ πάντων τῶν μυῶν τοῦ ἡμιμορίου ἐκτεταμένοι παραγόμενοι συνήθως εἰς προβεβηκότας ἕνεκα ψύξεως, τραυμάτων, ἀπομιμήσεως (περιφερικοὶ), ἕνεκα ἐρεθισμοῦ τοῦ τριδύμου, συμπαθητικοῦ δι' ἐλμίνθων (κατ' ἀντανάκλασιν), ἕνεκα βλαβῶν τοῦ προμήκου (κεντρικοὶ) καὶ προκαλοῦντες τὸν μορφασμὸν τοῦ προσώπου (μικροὶ σπασμοὶ) (tic convulsif non douloureux) ὅτε δὲ εἰσὶ τονικοὶ καὶ μερικοὶ, παραγόμενοι ἐκ βλαβῶν τῶν ὀφθαλμῶν (ἐπιπεφυκότος, κερατοειδοῦς καὶ τῶν δι' ἀπλέτου φωτὸς βλαβῶν τῶν βαθυτέρων ἰστών), ἐξ ἐρεθισμοῦ τοῦ τριδύμου κατ' ἀντανάκλασιν δρῶντος ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ ἐκ κακῆς ἑξεως, καὶ ὄντες περιορισμένοι εἴτε εἰς τοὺς ζυγωματικούς, ἀνέλκοντες τὴν γωνίαν τοῦ στόματος καὶ προκαλοῦντες τὸν σαρδόνιον γέλωτα, εἴτε εἰς τὸν μετωπικόν, σχηματίζοντες τὰς ρυτίδας τοῦ προσώπου, εἴτε εἰς τὸν ἀνεγκτήρα καὶ καθεγκτήρα τοῦ ὠτός ἀνυψοῦντες καὶ καθέλκοντες τὴν χονδρώδη κόγχην αὐτοῦ, εἴτε εἰς τὸν ὑψωτήρα τῶν πτερυγίων τῆς ρινὸς καὶ τῆς γωνίας τοῦ στόματος διαστρέφοντες ταῦτα (παρὰ μορφωτικοὶ τοῦ προσώπου σπασμοὶ) ὅτε τέλος εἰσὶ τονικοὶ ἢ κλονικοὶ καὶ ὁμοίως μερικοὶ, περιορισμένοι εἰς τοὺς ἐπισκηνίους ἢ συνάγοντας τὰς ὀφρὺς καὶ τοὺς βλεφαρικούς μῦς καὶ συσφίγγοντες τὰ βλέφαρα βιαίως προκαλοῦσιν αἴφνης στιγμιαίαν τύφλωσιν ἢ συγκλείοντες καὶ ἀνοίγοντες αὐτὰ ἀποτελοῦσι τὸν σκαρδαμυγμὸν (βλεφαρόσπασμος ἢ σκαρδαμυγμός) (nictitatio).

Κατὰ τῶν σπασμῶν τούτων ἐνδείκνυνται τὰ νευρικὰ (νάρδος, καστόριον, μηδικὸν σίλφιον, ψευδάργυρος καὶ βρωμιούχον κάλι), τὰ τονωτικὰ φάρμακα (σίδηρος, κίνα) καὶ τὰ λουτρά τῆς Κύθνου πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων, εἴτα δὲ αἱ ὑποδερμικαὶ ἐνέσεις τῆς μορφίνης ἐπὶ τῶν ὀδυνηρῶν

σημείων καὶ ὁ γαλβανισμός, ἐφαρμοζομένου τοῦ ἀνιόντος ἐπὶ τοῦ κέν-
τρου, τοῦ δὲ κατιόντος ἐπὶ τοῦ περιφερικοῦ νεύρου.

525 Rp. Flor. zinc.

Extr. valerian aa dr $\frac{1}{2}$.

f. pilul 20 D. 3 ἐν τῷ παροξ.

527 Rp. Aconitin cryst. gr $\frac{1}{6}$

Spirit. vin. Aq. aa unc i

Syrup dr. ii. D. 2 κοχλ. μικρ. ἡμ.

529 Rp. Veratrin pur. gr. x.

Vaselin. uuc. i D. ἐξωτερ.

526 Rp. Tinct. castor.

» valerian aa dr. $\frac{1}{2}$

» ass. foet. dr. i D 20 στ. ἡμ.

528 Rp. Crotonchlorur. hydrat. gr. x

Spirit vin. Aq aa unc. ii

Syrup. dr. iv D. κοχλ. 3 ὡρ. Σκαρδ

530 Rp. Aconitin. gr. i

Unquent. spermac unc i D.

12. Σπασμοὶ τοῦ Βιλλισείου.

Οἱ σπασμοὶ τοῦ στερνοκλειδομαστοειδίου καὶ τραπεζίου μυός, ἐν-
νευρουμένων ὑπὸ τῶν κλάδων τῆς ια'. συζ., παραγόμενοι ἐκ ψύξεως συ-
νεπείᾳ σωματικῶν κόπων καὶ ἄρσεως μεγάλων βαρῶν, ἐκ τραυμάτων ἢ
βιαίας περιστροφῆς τῆς κεφαλῆς (περιφερικοί), ἐκ τῆς ὀδοντοφυΐας,
ἐλμίνθων, βλαβῶν τῶν γεννητ. ὀργάνων (κατ' ἀρταράκλασιν), ἐκ λοι-
μωδῶν νόσων, τοῦ κοιλιακοῦ τύπου κτλ. καὶ παθήσεων τοῦ ἐγκεφάλου,
N. M. καὶ τῆς σπονδυλ. στήλης (κεντρικοί) εἰσίν, ὅτε μὲν κλονικοί καὶ
πῇ μὲν ἐν ἀρχῇ μονόπλευροι καὶ περιωρισμένοι εἰς τὸν ἕνα τῶν μυῶν
τούτων ἢ ἀμφοτέρους, προκαλοῦντες τὴν κλίσιν τῆς κεφαλῆς πρὸς τὸ
πλάγιον, ὥστε τὸ ἵνιον προσπελάζει τῷ ὦμῳ καὶ τὸ οὖς τῇ κλειδί (κ λ ι-
σις τῆς κεφαλῆς σπαστική), πῇ δὲ ἐφεξῆς ἀμφοτερόπλευροι ἐν
ἀρχῇ ἐπὶ τοῦ ἐνός καὶ εἶτα ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν μυῶν προκαλοῦντες καὶ
μάλιστα ἐπὶ παιδίων τὴν διαρκῆ κατάνευσιν τῆς κεφαλῆς (κατάνευ-
σις τῆς κεφαλῆς σπαστική ἢ σπασμός τοῦ Salaam)· ὅτε δὲ
εἰσὶ τονικοί καὶ συνήθως μονόπλευροι περιωρισμένοι εἰς τὸν ἕνα ἢ ἀμ-
φοτέρους τοὺς μῦς, προκαλοῦντες τὴν κλίσιν τῆς κεφαλῆς πρὸς τὸ πλά-
γιον, τὴν κύρτωσιν τῶν τραχηλικῶν μετ' ἀντιρρόπου κλίσεως τῶν θω-
ρακικῶν καὶ ὀσφυακῶν σπονδύλων (κ ὕ φ ω σ ις σ π α σ τ ι κ ῇ) (obsti-
pitas spastica).

Κατὰ τῶν σπασμῶν τούτων ἐκτός τῆς ἄρσεως τῶν αἰτίων ὁ ἰατρός
συνιστᾷ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς μορφίνης ἢ ἄτροπίνης, ἐσωτερικῶς
τὸ βρωμιούχον κάλι ἢ τὴν χλωριάλην, τὸ γαλβανικόν καὶ μόνιμον ρεύ-
μα, ἐφαρμόζων τὸν θετικὸν πόλον ἐπὶ τῶν πασχόντων μυῶν, καὶ ἐν τέ-
λει τὰς καυτηριάσεις διὰ πεφυρακτωμένου σιδήρου, ὡς καὶ τὴν γυμνα-
στικὴν καὶ τὰ ὀρθοπαιδικὰ μηχανήματα.

13. Σπασμοὶ τῶν τραχηλο-βραχιονίων νεύρων.

Οἱ σπασμοὶ τοῦ κατωτέρου λοξοῦ τῆς κεφαλῆς, τοῦ σπληνίου τῆς κεφαλῆς, τῶν ῥομβοειδῶν καὶ τῶν ὑψωτῆρων τῆς ὁμοπλάτης μυῶν, ἐννευρουμένων ὑπὸ τῶν κλάδων τοῦ τραχηλο-βραχιονίου πλέγματος, παρὰγονται ἐκ τῶν αὐτῶν ὡς ἀνωτέρω περιεγράφησαν αἰτίων καὶ προκαλοῦσι, κλονικοὶ ἢ τονικοὶ καὶ μονομερεῖς ἢ ἀμφοτερομερεῖς ὄντες, εἰ μὲν περιορίζονται ἐπὶ τοῦ κατωτέρου λοξοῦ, τὴν περιστροφὴν τῆς κεφαλῆς περὶ τὸν κάθετον ἄξονα αὐτῆς, τὴν κλίσιν τοῦ προσώπου πρὸς τὸ πλάγιον ἄνευ ὑψώσεως τοῦ πώγωνος (πρὸς διακρίσιν τοῦ σπασμοῦ τοῦ στερνοκλειδομαστοειδίου), καὶ ἄνευ κλίσεως αὐτοῦ (πρὸς διακρίσιν τοῦ σπασμοῦ τοῦ σπληνίου μυὸς) (περιστροφὴ τῆς κεφαλῆς σπαστικῇ) (tic rotatoire)· εἰ δὲ καταλαμβάνουσι τὸν σπλήνιον, τὴν ἑλξιν τῆς κεφαλῆς κατ' εὐθείαν πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ συνάμα τὴν κλίσιν τοῦ πώγωνος πρὸς τὸ πλάγιον (ἑλξις τῆς κεφαλῆς σπαστικῇ)· εἰ δὲ καταλαμβάνουσι τοὺς ῥομβοειδεῖς καὶ ὑψωτῆρας, τὴν ὑψωσιν τῆς κατωτέρας γωνίας τῆς ὁμοπλάτης καὶ τὴν προσπέλασιν τοῦ χεῖλους αὐτῆς παρὰ τῇ σπονδυλικῇ στήλῃ. Καὶ κατὰ τῶν σπασμῶν τούτων ἐνδείκνυνται τὰ ἄνω ῥηθέντα.

14. Σπασμοὶ τοῦ φρενικοῦ καὶ τῶν θωρακικῶν νεύρων.

Οἱ σπασμοὶ τοῦ διαφράγματος τοῦ ἐννευρουμένου ἐκ τοῦ φρενικοῦ νεύρου (κλάδου τῶν ἀνωτέρων τραχηλικῶν ν) εἰσὶ σπανίως μὲν τονικοὶ παρὰγόμενοι ἐκ ψύξεως ἢ ἐκ βλάβης κεντρικῆς κατὰ τὸν τέτανον, ἐπιληψίαν καὶ ὑστερισμὸν καὶ προκαλοῦντες τὴν παῦσιν τῆς ἐνεργείας τοῦ διαφράγματος καὶ τῶν κατωτέρων λοβῶν τῶν πνευμόνων, ὥστε οἱ ἄρρωστοι γίνονται ἀσφυκτικοὶ καὶ ἂν μὴ ἐπέλθῃ αὐτοῖς ταχεῖα βοήθεια θνήσκουσι (τονικὸς ἢ τετανικὸς σπασμὸς διαφράγματος)· συνήθως δὲ κλονικοὶ ἐπερχόμενοι ἐξ ἰσχυροῦ γέλωτος, πνευματικῶν παθῶν, βαρειῶν νόσων (κεντρικοί), ἐκ περικαρδίτιδος, διαφραγματικῆς πλευριτίδος καὶ ὄγκων (περιφερικοί), ἐκ λίαν ψυχρῶν ἢ θερμῶν τροφῶν, βλαβῶν τῶν ἐντέρων, ἥπατος, νεφρῶν, μήτρας καὶ περιτοναίου (κατ' ἀνταράκλασιν) καὶ ἐπιφέροντες τὰς βραχείας καὶ κατὰ ὤσεις συσπάσεις τοῦ διαφράγματος τὰς παρακολουθουμένας ὑπὸ εἰσπνοῆς ἡχηρᾶς συνεπιεῖς τῆς στενώσεως τῆς γλωττίδος, δηλ. τὴν λύγχα (κλονικὸς σπασμὸς διαφράγματος ἢ λύγξ) (singultus, hoquet).

Οἱ δὲ σπασμοὶ τῶν ἀναπνευστικῶν μυῶν τῶν ἐννευρουμένων ὑπὸ τῶν θωρακικῶν νεύρων τοῦ N. M. παρίστανται ὡς πταρμοὶ (sternuta-

tio convulsiva), χόσμαι (oscedo), γέλως καὶ δάκρυα σπασμωδικά μετ' ἄλλων νευρικών φαινομένων ἐπὶ κεντρικῶν ἢ καὶ μόνον ἐπὶ περιφερικῶν βλαβῶν.

Κατὰ τῶν τετανικῶν σπασμῶν τοῦ διαφράγματος ὁ ἱατρὸς ὀφείλει ἀμέσως νὰ ἐνεργήσῃ τὰς εἰσπνοὰς τοῦ χλωροφορμίου, τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς μορφίνης, τὸν ἰσχυρώτατον ἐρεθισμὸν τοῦ δέρματος τοῦ θώρακος διὰ σιναπισμῶν, ζέοντος ὕδατος καὶ τὸν παραδαΐσμὸν ἢ γαλβανισμόν. Κατὰ τῶν κλονικῶν σπασμῶν αὐτοῦ ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει ἐπὶ ἐλαφρῶν μὲν τὴν ἔντασιν τὴν ἀνατροπὴν τῆς προσοχῆς τοῦ πάσχοντος, τὴν αἰφνίδιον ἐκπληξιν αὐτοῦ, τὴν ἀδιάκοπον ἀρίθμησιν μεγάλη τῇ φωνῇ, καὶ ἐπὶ στενώσει τῆς γλωττίδος τὴν συνεζώθησιν ἢ τὸν καθετηριασμόν τοῦ οἰσοφάγου καὶ τὴν ἐγχύσιν ψυχροῦ ὕδατος ἐν αὐτῷ μέχρι πνιγμονῆς (Cruveilhier)· ἐπὶ βαρυτέρων δὲ τὰ ἐρεθίσματα τοῦ δέρματος τοῦ θώρακος διὰ σιναπισμῶν, ἐκδορίων καὶ τοῦ παραδαΐκοῦ πτύλου, τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς μορφίνης ἢ τὸ χλωροφόρμιον, τὸ βρωμιοῦχον κάλι (σιτ. 8) μετ' ἐκχυλ. εὐθαλείας (σιτ. $\frac{1}{10}$ καθ' ὥραν), τὴν νάρκην καὶ τὸ μηδικὸν σίλφιον, ὡς καὶ τὸν παραδαΐσμὸν τοῦ φρενικοῦ νεύρου ἢ καὶ τὸν γαλβανισμόν τῆς ῥάχews. Κατὰ δὲ τῶν σπασμῶν τῶν ἀναπνευστικῶν μυῶν τὰ κατὰ τοῦ ὑστερισμοῦ μέσα ὡς καὶ τὰς ναρκωτικὰς ἐρρίνους κόνεις ἢ τὰ ἐρεθίσματα τοῦ δέρματος, σιναπίσματα, ἀρωματικὰς ἐπιτριβὰς.

15. Σπασμοὶ τῶν νεύρων τῶν ἄκρων.

Συνηθέστατοι πάντων εἰσὶν οἱ σπασμοὶ τῶν γαστροκνημίων μυῶν τῶν ἐννευρουμένων ὑπὸ τοῦ περναίου καὶ γαστροκνημίου νεύρου (κλάδων τοῦ ἰσχιαδικοῦ πλέγματος)· οὗτινες εἶναι τονικοὶ, παράγονται ἐκ τοῦ ὑπερμέτρου κόπου τῶν μυῶν τούτων κατὰ τὸν χορὸν, τὸν μακρὸν ἀνωφερῆ περίπατον, ἐκ βαθείας βλάβης τοῦ αἵματος, συνεπείᾳ ἀποβολῆς ἀφθόνου ποσοῦ ὕδατος κατὰ τὴν χολέραν, σακχαρώδη διαβήτην, ἐξ ἀνωμαλιῶν τῆς κυκλοφορίας ἐπὶ ἐγκύων ἐχουσῶν κισσοὺς τῶν ἄκρων καὶ προκαλοῦσιν εἰς πᾶσαν ἐπαφὴν πόνους ὀδυνηροὺς (ἐπ' αὐτοῖς συνολ καὶ τῶν γαστροκνημίων (crampi). Κατ' αὐτῶν ὁ ἱατρὸς συνιστᾷ τὴν ἡρεμίαν, τὰς ἐπιτριβὰς τοῦ δέρματος τῆς γαστροκνημίας διὰ τοῦ πνεύματος τῆς καφουράς καὶ τὰς μαλάξεις αὐτῆς καὶ μόνον ἐπὶ χολέρας ποιεῖ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς μορφίνης καὶ τὰς ἐπιτριβὰς τῆς γαστροκνημίας διὰ ψήκτρας βαπτιζομένης ἐν χλωροφορμίῳ ἢ διὰ πάγου.

16. Παράλυσις τοῦ κινητικοῦ τῶν ὀφθαλμῶν, τροχαλίου καὶ ἀπαγωγῶν νεύρου.

Ἐπίσης εἶναι γνωστὸν ὅτι τὰς ἡλαττωμένους ἢ ἐλλειπούσας συστολὰς τῶν μυῶν ἔνεκα ἀπωλείας τῆς ἐρεθισιμότητος τοῦ νευρικοῦ συστήματος (*νευροπαθεῖς παραλύσεις*) (οὐχὶ ἔνεκα βλάβης τῶν ὀστέων ἢ τῶν ἄρθρων ἐπὶ ἀγκυλώσεων κτλ. (*ἀρθροπαθεῖς παραλύσεις*), οὐδ' ἔνεκα ἀπωλείας τῆς σπαστικότητος τῶν μυῶν ἐπὶ τῆς προΐουσης ἀτροφίας (*μυοπαθεῖς παραλύσεις*) αὐτῶν), τὰς προκαλοῦσας τὴν ἐλάττωσιν ἢ παῦσιν τῆς ἐκουσίας καὶ ἐκ τῆς βουλήσεως ἐξαρτωμένης κινήσεως (οὐχὶ τὰς ἐκ τῆς ἀβουλίας ἐπερχομένας καὶ εἰς τοὺς βλάβας παρατηρουμένας) ἐκάλεσαν *π α ρ α λ ύ σ ε ι ς* ὅταν ἐλλείπωσιν, *π α ρ έ σ ε ι ς* δὲ ὅταν ἐλαφρῶς τελῶνται.

Αἱ παραλύσεις τοῦ ἐσωτερικοῦ, ἀνωτέρου καὶ κατωτέρου ὀρθοῦ, τοῦ κατωτέρου λοξοῦ, τοῦ ὑψωτῆρος τοῦ ἀνωτέρου βλεφάρου, τοῦ σφινκτῆρος τῆς ἱριδος, τοῦ προσαρμαγικοῦ, μυῶν ἐννευρουμένων ὑπὸ τοῦ κινητικοῦ τῶν ὀφθαλμῶν νεύρου (γ'. συζ.) μεμονωμένοι ἢ καὶ συμπεπλεγμένοι παράγονται ἐξ ψύξεως, τραυμάτων, πείσεως δι' ὄγκων, ἐξαγγισμάτων, συμφυλιδικῶν βλαβῶν (*περιφερικαί*), ἐκ βλαβῶν τῆς γεφύρας ἢ τοῦ ποδὸς τοῦ ἐγκεφάλου, τῶν γαγγλίων, τῆς δ'. κοιλίας καὶ τοῦ προμήκου, ὡς καὶ ἐκ βλαβῶν τῶν ὀπισθίων δερμάτων τοῦ N. M., ἐκ τῆς διφθερίτιδος καὶ ἄλλων ὀξέων λοιμωδῶν ἢ δηλητηρίων νοσ. (*κεντρικαί*). Τότε δὲ κατὰ τὴν *π α ρ α λ ύ σ ι ν τ ο ὦ ἐ σ ω τ ε ρ. ὀ ρ θ ο ὦ* ἐπέρχεται ἑλλειψις τῆς ἀπολύτου κινήσεως τοῦ βολβοῦ πρὸς τὰ ἔσω καὶ κλίσεις τοῦ ἄξονος αὐτοῦ πρὸς τὰ ἔξω ἢτοι στραβισμὸς ἐκκλίνων (*strab. divergens*), ἢ εἰκὼν τοῦ παρακλειυμένου ὀφθαλμοῦ κεῖται πλαγίως παρὰ τῇ εἰκόνι τοῦ ὑγιοῦς καὶ ὁ ἄρρωστος στρέφει τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ ὑγιὲς μέρος· κατὰ τὴν *π α ρ α λ ύ σ ι ν τ ο ὦ ἀ ν ω τ έ ρ ο υ ἢ κ α τ ω τ έ ρ ο υ ὀ ρ θ ο ὦ* συμβαίνει ἑλλειψις τῆς ἀπολύτου κινήσεως τοῦ βολβοῦ πρὸς τ' ἄνω ἢ κάτω καὶ ἀντίθετος κλίσις τοῦ ἄξονος αὐτοῦ δηλ. στραβισμὸς κάτω ἢ ἄνω κλίνων (*strab. deorsum s. sursum vergens*), ἢ εἰκὼν τοῦ παρακλειυμένου ὀφθαλμοῦ κεῖται καθέτως ἄνωθεν ἢ κάτωθεν τῆς εἰκόνος τοῦ ὑγιοῦς καὶ ὁ ἄρρωστος στρέφει τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω ἢ πρὸς ὡ· κατὰ τὴν *π α ρ α λ ύ σ ι ν τ ο ὦ κ α τ ω τ έ ρ ο υ λ ο ξ ο ὦ ἢ ἑ λ λ ε ι ψ ι ς* τῆς κινήσεως πρὸς τὰ ἄνω καὶ ἔξω ἐστὶν ἐλαχίστη καὶ ἢ κλίσις μικροτάτη, ἢ εἰκὼν τοῦ παρακλειυμένου ὀφθαλμοῦ κεῖται λοξῶς ἄνω καὶ ἔξω τῆς εἰκόνος τοῦ ὑγιοῦς· κατὰ τὴν *π α ρ α λ ύ σ ι ν τ ο ὦ*

ὁ ψωτῆρος τοῦ ἀνωτέρου βλεφάρου ἐπέρχεται πτώσις αὐτοῦ· κατὰ τὴν παράλυσιν τοῦ σφιγκτήρος τῆς Ἰριδος συμβαίνει διαρκὴς εὐρυνσις τῆς κόρης ἢ μυδριασις παραλυτική· κατὰ τὴν παραλ. τοῦ προσαρμωστικοῦ τὰ ἐντὺς τοῦ ὀπτικού πεδίου ἀντικείμενα ὁρῶνται μικρότερα καὶ οἱ ἄρρωστοι δὲν δύνανται ν' ἀναγνώσωσι μικρὰ γράμματα.

Ἡ παράλυσις τοῦ ἀνωτέρου λοξοῦ, ἐννευρουμένου ὑπὸ τοῦ τροχαλιαίου (δ' συζ.), παραγομένη σπανίως ἐκ ψύξεως καὶ συνήθως ἐκ τραυματίων ἢ ὄγκων σφιλιδικῶν, καὶ ἡ παράλυσις τοῦ ἐξωτερικοῦ ὀρθοῦ, ἐννευρουμένου ὑπὸ τοῦ ἀπαγωγοῦ (ε' συζ.), παραγομένη συνήθως ἐκ ψύξεως καὶ ἐκ βλαβῶν τοῦ N. M. προκαλοῦσι τ' ἀντίθετα συμπτώματα τῶν περιγραφέντων εἰς τὴν παράλυσιν τοῦ κατωτέρου λοξοῦ καὶ ἐστω. ὀρθοῦ.

Κατὰ τῶν παραλύσεων τούτων ἐκτὸς τῶν χρησίμων μέσων πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων ἐνδείκνυται τὸ μόνιμον γαλβανικὸν ἢ καὶ τὸ φραδαϊκὸν ρεῦμα καὶ ἡ γυμναστική, διότι αἱ ὑποδερμικαὶ ἐνέσεις τῆς στρυchnίνης, οἱ κύαμοι τῆς καλῆθάρης κατὰ τῆς μυδριασεως ἐφάνησαν ὀλίγον ὠφέλιμα· συμπτωματικῶς δὲ κατὰ τῆς διπλωπίας συμβουλεύουσι τὰ δίοπτρα μετ' ἀδιαφανοῦς ὑέλου διὰ τὸν πύσχοντα ὀφθαλμόν.

17. Παράλυσις τοῦ τριδύμου.

Ἡ παράλυσις τοῦ μασσητήρος, κροταφικοῦ καὶ πτερυγοειδῶν (καὶ ποτε τοῦ σφηνοὑπερωίου, διατείνοντος τὸ τύμπανον καὶ μυλοειδίτου), μυῶν ἐννευρουμένων ὑπὸ τοῦ κινητικοῦ γ' κλάδου τοῦ τριδύμου (ὑπογλώσσου), παράγεται σπανίως ἐκ ψύξεως καὶ συνήθως ἐκ βλαβῶν τῶν κατὰ τὴν βάσιν τοῦ κρανίου ἰστῶν (περιοστίτιδος ἢ τερηδόνος, ὄγκων ἢ ἐξαγγισμάτων, βλαβῶν τῆς γεφύρας ἢ τοῦ προμήκου) καὶ προκαλεῖ ἑτερομερὴς ἢ ἀμφοτερομερὴς οὖσα τὴν δυσκολίαν τῆς μασσησεως στερεῶν τροφῶν καὶ τὴν πτώσιν τῆς κάτω σιαγόνας. Κατ' αὐτῆς ὠφέλιμός ἐστιν ἐκτὸς τῶν μέσων πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ γαλβανικοῦ ἢ φραδαϊκοῦ ρεύματος ἐπὶ τῶν μυῶν.

18. Παράλυσις τοῦ προσωπικοῦ.

Ἡ παράλυσις αὕτη συνηθεστάτη πασῶν καταλαμβάνει 1) ὅτε μὲν τοὺς μῦς τοῦ προσώπου καὶ προκαλεῖ τὴν προσωποπληγίαν ἢ παράλυσιν τοῦ Bell, ὅσάκις τὰ αἴτια ἐνεργήσωσιν ἐπὶ τῶν κλάδων τοῦ νεύρου τούτου, τῶν κειμένων ἐκτὸς τοῦ στυλομαστοειδοῦς τμήματος· 2) ὅτε δὲ τοῦτους, τὸν ἀνθελκτῆρα τοῦ ὠτός καὶ τὸν ἰνιακὸν καὶ παρίσταται μόνον

εἰς τοὺς ἔχοντας τὴν ἱκανότητα νὰ κινῶσι τοὺς μῦς τῶν μορίων τούτων, ὡσάκις τὰ αἴτια ἐνεργήσωσιν ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν κειμένων κάτωθεν τοῦ φαλλοπειῦ πωλῆνος καὶ τῆς διαδρομῆς τῆς χορδῆς τοῦ τυμπάνου· 3) ἄλλοτε τούτους, τὴν παρωτίδα καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ προκαλεῖ τὴν προσωποπληγίαν μετ' ἀνωμαλιῶν τῆς ἐκκρίσεως τοῦ σιέλου καὶ τῆς γεύσεως, ὡσάκις τὰ αἴτια ἐνεργήσωσιν ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν κειμένων ἐντὸς τοῦ φαλλοπειῦ πωλῆνος μεταξύ τῆς διαδρομῆς τοῦ ἀναβολικοῦ καὶ τοῦ τῆς χορδῆς τοῦ τυμπάνου νεύρου· 4) ἄλλοτε τούτους καὶ τοὺς τοῦ ἐσωτερικοῦ ὥτός καὶ παρίσταται ὡς προσωποπληγία μετ' ἀνωμαλιῶν τῆς ἐκκρίσεως τοῦ σιέλου καὶ τῆς γεύσεως καὶ μετ' ἀνωμαλιῶν τῆς ἀκοῆς, ὡσάκις τὰ αἴτια ἐνεργήσωσιν ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τοῦ κειμένου κάτωθεν τοῦ γονατοειδοῦς γαγγλίου μέχρι τῆς ἐξόδου τοῦ ἀναβολικοῦ νεύρου· 5) τέλος τούτους καὶ τοὺς ὑπερώτους καὶ προκαλεῖ τὴν προσωποπληγίαν μετ' ἀνωμαλιῶν τῆς ἐκκρίσεως τοῦ σιέλου, τῆς γεύσεως, τῆς ἀκοῆς καὶ τῆς καταπόσεως, ὡσάκις τὰ αἴτια ἐνεργήσωσιν ἐπὶ τοῦ γονατοειδοῦς γαγγλίου καὶ τοῦ πετρώδους νεύρου κάτωθεν τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀκουστικοῦ πόρου. Αὕτη δὲ ὁπωσδήποτε καὶ ἂν παρίσταται διενεργεῖται τοῖς ἀνδράσιν ἐκ ψύξεως, τραυμάτων, βλαβῶν τῶν παρακειμένων ἰσθμῶν (φλεγμονῆς ἢ ἀπουστήματος τῆς παρωτίδος, ἐξογκώσεως τῶν ὑπογενεῶν λεμφικῶν ἀδένων, φλεγμονῶν ἢ φυματίων τοῦ ἐσωτερικοῦ ὥτός, κορμιομμάτων κατὰ τὸν φαλλόπειον πωλῆνα) καὶ ὀξείων λοιμωδῶν νοσημάτων (διφθερίτιδος, κοιλιακοῦ τύφου, εὐλογίας). Καὶ κατὰ τῆς παραλύσεως ταύτης ἐκτός τῶν γενικῶς ἢ τοπικῶς ἐπενεργούντων μέσων πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων συμβουλεύουσιν ἐπωφελῶς τὸ γαλθανικόν ἢ φαραδαϊκόν ῥεύμα.

19. Παράλυσις τοῦ Βελισσείου καὶ ὑπογλώσσου.

Σπανίως παρατηρήθη ἡ παράλυσις τοῦ ἐξωτερικοῦ κλάδου τοῦ διὰ τοῦ σφαγιτικοῦ τμήματος ἐξερχομένου καὶ ἐπὶ τοῦ στερνοκλειδομαστοειδίου καὶ τραπεζίου μύς διεσπαρμένου Βελισσείου νεύρου, ἥτις μονομερὲς ἢ ἀμφοτερομερὲς οὖσα παράγεται ἐκ τῶν αὐτῶν αἰτίων ὡς καὶ οἱ σπασμοὶ τοῦ νεύρου τούτου καὶ προκαλεῖ τὴν ἀντίθετον μὲν ἀλλ' ὁμοίαν κλίσιν ἢ κατάνευσιν τῆς κεφαλῆς τοῦ πάσχοντος· ἡ δὲ παράλυσις τοῦ ἐσωτερικοῦ κλάδου σπανιωτέρα οὖσα καὶ προερχομένη ἐξ αἰτίων δρώντων ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τοῦ νεύρου παρίσταται διὰ τῆς παραλύσεως τῶν κλάδων τοῦ πνευμονογαστρικοῦ, μεθ' ὧν συνδέεται στενῶς.

Ἡ παράλυσις τοῦ ὑπογλώσσου παραγομένη ἐξ αἰτίων δρώντων ἐπὶ

τοῦ κορμοῦ αὐτοῦ, ἐξερχομένου διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ κονδυλοειδοῦς τρήματος καὶ διασπειρομένου ἐπὶ τῶν ὑο-γένειο-στυλογλωσσίου καὶ τῶν γενειο-ὤμο-στερνοῦσιδοῦς μυῶν, παρίσταται μονομερὲς οὔσα διὰ τε τῆς γλωσσοπληγίας, τῆς ἐλαττώσεως τῆς γεύσεως, τῆς δυσκόλου καταπόσεως καὶ ταχειάς ἐπαναφορᾶς τῶν τροφῶν καὶ τοῦ σιέλου ἐν τῷ στόματι τοῦ πάσχοντος, ὡς καὶ διὰ τῆς ἀτελοῦς προφορᾶς τῶν γλωσσοπροφέρτων κατὰ τὴν λαλιὰν καὶ τῆς ἀνικανότητος τοῦ ἐκφέρειν ὑψηλοὺς τόνους κατὰ τὴν ψῆδὴν.

Κατὰ τῶν παραλύσεων τούτων ἐνδείκνυνται τὰ κατὰ τῶν αἰτίων μέσα καὶ ὁ γαλθανισμός, ἐφαρμοζομένου τοῦ κατιόντος ρεύματος κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ παραλελυμένου στερνοκλειδομαστοειδίου μυὸς ἢ ἐπὶ τοῦ κέρως τοῦ ὑσιδοῦς ἱστοῦ καὶ τῆς γλώσσης, τοῦ δὲ ἀνιόντος ἐπὶ τοῦ ἀνέχοντος ἐπὶ χρονίων μετὰ δευτεροπαθοῦς συστάσεως ἐτερομεροῦς ἢ γυμναστικῇ καὶ τὰ ὀρθοπαιδικὰ μηχανήματα.

20. Παράλυσις τῶν νεύρων τοῦ κορμοῦ.

Ἡ παράλυσις τοῦ προσθίου μείζονος ὀδοντωτοῦ (*m. serratus anterior*) ἐννευρουμένου ὑπὸ τοῦ ὀπισθίου θωρακικοῦ νεύρου (κλάδου τοῦ βραχιονίου πλέγματος), συνηθεστέρα πασῶν, παράγεται ἐκ ψύξεως, τραυματῶν, λοιμωδῶν νόσων (κοιλιακοῦ τύφου, διφθερίτιδος) καὶ συμπτωματικῶς παρατηρεῖται ἐπὶ τῆς προΐούσης ἀτροφίας τῶν μυῶν καὶ παρίσταται διὰ τῆς μεταβολῆς τῆς θέσεως τῆς παραλελυμένης ὤμοπλάτης καὶ μάλιστα κατὰ τὴν δυσκόλως τελουμένην ὑπ' αὐτοῦ ὑψωσιν τοῦ ἀντιστοίχου βραχίονος ἔνεκα τῆς ὑπερμέτρου ἐνεργείας τῶν ἀνταγωνιστῶν ῥομβοειδοῦς, ὑψωτῆρος τῆς ὠμοπλάτης καὶ τραπεζίου μυῶν.

Σπανιώτεράι εἰσιν ἡ παράλυσις τοῦ μείζονος θωρακικοῦ ἢ τοῦ πλατέως νωτιαίου, ἐννευρουμένων ὑπὸ τοῦ προσθίου θωρακικοῦ καὶ τοῦ ὑποπλατίου νεύρου, μὴ ἐπιτρέπουσα τὴν προσαγωγὴν τοῦ βραχίονος παρὰ τῷ κορμῷ καὶ τὴν περιστροφὴν πρὸς τὰ ἔσω ἢ τὴν ἔξω αὐτοῦ πρὸς τὰ κάτω καὶ ὀπίσω· ἐτι δὲ καὶ ἡ παράλυσις τοῦ τραπεζίου, ῥομβοειδοῦς καὶ ὑψωτῆρος τῆς γωνίας τῆς ὠμοπλάτης, κωλύουσα τὴν προσέγγισιν τοῦ χεῖλους τῆς ὠμοπλάτης πρὸς τὴν σπονδυλικὴν στήλην καὶ ἀνύψωσιν αὐτῆς, ὡς καὶ ἡ παράλυσις τοῦ ὑπακκανθίου καὶ ἐλάσσονος στρογγύλου ἢ τοῦ ὑποπλατίου καὶ μείζονος στρογγύλου, ἐξ ἧς δυσκόλως τελεῖται ἢ πρὸς τὰ ἔξω ἢ πρὸς τὰ ἔσω περιστροφή τοῦ βραχίονος.

Ἐπίσης σπάνιαί εἰσιν αἱ παράλυσις τῶν μεσοπλευρίων, σκαληνῶν μυῶν καὶ τοῦ διαφράγματος, ἐννευρουμένων ὑπὸ τοῦ φρενικοῦ νεύρου,

καὶ κωλυουσὼν τὴν ἀναπνοὴν ὡς καὶ τὴν φωνήν, ὠδὴν, τὸν τεινεσμὸν, τὴν ὑψωσιν βαρῶν, τὴν ταχεῖαν καὶ ἀνωφερῆ κίνησιν.

Κατὰ τῶν παραλύσεων τούτων ἐκτὸς τῶν πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων χρησίμων μέσων ἐνδείκνυνται αἱ ἐπιτριβαὶ ἐρεθιστικῶν οὐσιῶν (βερατρίνης κτλ.), ὁ φαραδαΐσμὸς ἢ γαλβανισμὸς, ἐφαρμοζομένου τοῦ κατιόντος πόλου ἐπὶ τῶν νεύρων τούτων καὶ τοῦ ἑτέρου ἐπὶ τινος ἀδιαφόρου σημείου καὶ ἐπὶ συμπλεκῶν βλαβῶν ἢ γυμναστικῇ καὶ τὰ ὀρθοπαιδικὰ μηχανήματα, αἱ ἐπιτριβαὶ καὶ τὰ λουτρά.

21. Παράλυσις τῶν νεύρων τῶν ἄνω ἄκρων.

Ἡ παράλυσις τοῦ κερκιδικοῦ νεύρου, τοῦ διασπειρομένου ἐπὶ τοῦ τρι κεφάλου, ἔσωτ. βραχιονίου, καὶ τῶν ἐκτεινόντων μυῶν, ἐστὶ συνηθεστέρα, προέρχεται ἐκ ψύξεως, τραυματικῶν τελουμένων ποικιλοτρόπως, δηλοῦ μόνον διὰ τομῶν, νύξεων, θλίψεων καὶ ὤσεων, ἀλλὰ καὶ ἰδίως διὰ τῆς κατακλίσεως ἐπὶ τοῦ βραχίονος καὶ τῆς διαρκοῦς πίεσεως αὐτοῦ ὑπὸ τῆς κεφαλῆς ἢ τοῦ κορμοῦ τοῦ ὑπνυόντος (*παράλυσις ὑπνούντων*) ἢ διὰ τῆς χρήσεως ἀκαταλλήλων βακτηριῶν (*παράλ. βακτηριῶν*) ἢ διὰ τῆς περιδέσεως τῶν βραχιόνων τῶν φυλακισθέντων (*παράλ. φυλακισθέντων*) ἢ διὰ τῆς ἄρσεως βαρῶν (*παράλ. ἐκ βαρῶν*) ἢ διὰ τῆς κακῆς σπαργανώσεως τῶν νεογνῶν καὶ τῆς ἰσχυρᾶς περιδέσεως τῶν βραχιόνων μετὰ τοῦ κορμοῦ αὐτῶν (*παράλ. νεογνῶν*), καὶ ἐκ δηλητηριάσεων διὰ τοῦ μολύβδου, καὶ παρίσταται διὰ τῆς διαρκοῦς κάμψεως τοῦ ἀντιβραχίου, τῆς χειρὸς καὶ τῶν δακτύλων καὶ τῆς μὴ εὐκόλου ἐκτάσεως αὐτῶν, ὡς καὶ διὰ τῆς ἀναισθησίας τοῦ δέρματος τοῦ ἄκρου, τῆς ἀτροφίας τῶν μυῶν αὐτοῦ καὶ ἐνίοτε διὰ τῆς ὑπερπλαστικῆς τενοντίτιδος (*Gubler tenosynitis hypertrophica*).

Ἡ παράλυσις τοῦ μεσαίου νεύρου ἤττον συνηθὴς τελεῖται ἐκ τραυματικῶν (ἐξαρθρώσεως, κατάγματος, φλεβοτομίας) καὶ ἐκ λοιμωδῶν νοσημάτων (εὐλογίας, κοιλιακοῦ τύφου) καὶ ἐξαγγέλλεται, τοῦ νεύρου διανεμομένου εἰς τοὺς καμπτήρας μῦς, διὰ τῆς δυσκόλου ἐκτάσεως τῶν μορίων τοῦ ἄκρου· ἡ δὲ παράλυσις τοῦ ὠλενικοῦ νεύρου ἐπίσης σπανία παραγομένη ἐκ τῶν αὐτῶν αἰτίων ἐκδηλοῦται διὰ τῆς κάμψεως τῶν δύο τελευταίων φαλάγγων τῶν δακτυλῶν ἀποτελουσῶν τὴν γαμφύνουχον χεῖρα (*Duchenne*).

Κατὰ τῶν παραλύσεων τούτων ἐκτὸς τῶν πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων χρησίμων μέσων ἐγένετο ὠφέλιμος ὁ φαραδαΐσμὸς ἢ καὶ ὁ γαλβανισμὸς, ἐφαρμοζομένου τοῦ ἐνὸς ρεύματος ἐπὶ τῶν παραλελυμένων μυῶν.

22. Παράλυσις τῶν νεύρων τῶν κάτω ἄκρων.

Ἡ παράλυσις τοῦ μηρικοῦ νεύρου, διασπειρομένου ἐπὶ τοῦ εἰλεοφοῖ-
του μυός, τοῦ τετρακεφάλου, κτλ. κάμπτοντας τὸν μηρὸν πρὸς τὴν λε-
κάνην καὶ ἐκτείνοντας αὐτόν, εἶναι σπανίς, παράγεται ἐξ ὀγκων ἢ βλα-
βῶν τῶν τῆς λεκάνης μορίων καὶ παρίσταται διὰ τῆς μὴ κάμψεως τού-
του πρὸς τὴν λεκάνην καὶ τῆς μὴ ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς εὐθεῖαν διεύ-
θυνσιν, συμβαινούσης κατὰ τε τὴν βᾶδισιν καὶ κατὰ τὴν μετάβασιν ἀπὸ
τῆς καθεστηκυίας εἰς τὴν ὀρθίαν στάσιν τοῦ σώματος, ὡς καὶ διὰ τῆς ἀ-
τροφίας τῶν μυῶν τούτων καὶ τῆς ἀναισθησίας τοῦ δέρματος.

Αἱ σπανιώτεραι παραλύσεις τοῦ ἐπιποωματικοῦ καὶ τοῦ γλουταίου
νεύρου, διασπειρομένων ἐπὶ τοῦ μακροῦ, μεγάλου καὶ βραχέος προσα-
γωγοῦ, τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπιποωματικοῦ καὶ τοῦ κτενίου μυός ὡς καὶ ἐπὶ
τοῦ μεῖζονος, μεσαίου καὶ ἐλάσσονος γλουταίου μυός, προσάγοντας καὶ
ἀπάγοντας τὰ σκέλη, παράγονται ἐκ τῶν αὐτῶν αἰτίων καὶ ἐξαγγέλ-
λονται διὰ τε τῆς δυσκόλου ἐπιθέσεως τοῦ ἐνὸς σκέλους ἐπὶ τὸ ἑτε-
ρον, τῆς δυσκόλου περιστροφῆς τοῦ σώματος ἀπὸ τῆς ἐπὶ τὴν ῥάχιν κα-
τακλίσεως εἰς τὴν ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ τοῦναντίον, καὶ διὰ τῆς μὴ
ἐπαναφορᾶς τοῦ μηροῦ ἀπὸ τῆς κεκαμμένης εἰς τὴν εὐθεῖαν διεύθυνσιν
κατὰ τὴν ἀνάβασιν κλίμακος.

Αἱ παραλύσεις τοῦ ισχιαδικοῦ, τοῦ περωναίου καὶ κνημικοῦ νεύρου,
διασπειρομένων εἰς τὸν ἐσωτ. ἐπιποωματικόν, διδύμους, ἀπιοειδῆ, τε-
τράγωνον μηρικόν, δικέφαλον μηρικόν, ἡμιτενοντωδῆ καὶ ἡμιμεμβρα-
νωδῆ, κάμπτοντας τὴν κνήμην, ἔτι δὲ καὶ εἰς τοὺς τρεῖς περωναίους,
τοὺς ἐκτείνοντας τοὺς δακτύλους, ἀπάγοντας τὸν πόδα καὶ στρέφοντας
τὸ πῆλμα πρὸς τὰ ἔξω ὡς καὶ εἰς τὸν γαστροκνημικόν, ὑποκνήμιον, πέλ-
ματικόν, ἰγνυακόν καὶ καμπτήρας τῶν δακτύλων, παραγονται ἐκ τῶν
αὐτῶν αἰτίων καὶ ἐκδηλοῦνται διὰ τῆς δυσκόλου κάμψεως τῆς κνή-
μης πρὸς τὴν ὀπισθίαν ἐπιφάνειαν τοῦ μηροῦ καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ
τὴν βᾶδισιν γίνονται κ ω λ ο β α θ ρ ι σ τ α ῖ, ἔτι δὲ διὰ τῆς δυσκό-
λου κάμψεως τοῦ ποδὸς καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὴν βᾶδισιν τιθέασι
τοὺς ἄκρους δακτύλους γινόμενοι ἰ π π ὅ π ο δ ε ς ἢ β λ α ι σ ο ῖ π-
π ὅ π ο δ ε ς, ὡς καὶ διὰ τῆς δυσκόλου ἐκτάσεως τοῦ ποδὸς καὶ τῶν
δακτύλων καὶ οἱ πάσχοντες γίνονται σ κ α π α ν ο β λ α ι σ ὅ π ο δ ε ς
καὶ γ α μ φ ὅ π ο δ ε ς π α ρ α λ υ τ ι κ ο ῖ.

Καθ' ὅλων τούτων τῶν παραλύσεων συμβουλευούσι τὴν ἐφαρμογὴν
τοῦ γαλβανικοῦ ρεύματος, τὴν τενοντομήν καὶ τὰ ὀρθοπαιδικὰ μηχαν-
ήματα.

καὶ κωλυουσῶν τὴν ἀναπνοὴν ὡς καὶ τὴν φωνήν, ὠδὴν, τὸν τεινισμὸν, τὴν ὑψώσιν βαρῶν, τὴν ταχεῖαν καὶ ἀνωφερῆ κίνησιν.

Κατὰ τῶν παραλύσεων τούτων ἐκτὸς τῶν πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων χρησιμῶν μέσων ἐνδείκνυνται αἱ ἐπιτριβαὶ ἐρεθιστικῶν οὐσιῶν (βερατρίνης κτλ.), ὁ φραδαῖσμός ἢ γαλβανισμός, ἐφαρμοζομένου τοῦ κατιόντος πύλου ἐπὶ τῶν νεύρων τούτων καὶ τοῦ ἐτέρου ἐπὶ τινος ἀδιαφόρου σημείου καὶ ἐπὶ συμπλεκῶν βλαβῶν ἢ γυμναστικῇ καὶ τὰ ὀρθοπαιδικὰ μηχανήματα, αἱ ἐπιτριβαὶ καὶ τὰ λουτρά.

21. Παράλυσις τῶν νεύρων τῶν ἄνω ἄκρων.

Ἡ παράλυσις τοῦ κερκιδικοῦ νεύρου, τοῦ διασπειρομένου ἐπὶ τοῦ τρι κεφαλίου, ἐσωτ. βραχιονίου, καὶ τῶν ἐκτεινόντων μυῶν, ἐστὶ συνηθεστέρα, προέρχεται ἐκ ψύξεως, τραυματικῶν τελουμένων ποικιλοτρόπως, δηλ. οὐ μόνον διὰ τρωμῶν, νύξεων, θλίψεων καὶ ὥσεων, ἀλλὰ καὶ ἰδίως διὰ τῆς κατακλίσεως ἐπὶ τοῦ βραχιόνος καὶ τῆς διαρκοῦς πίεσεως αὐτοῦ ὑπὸ τῆς κεφαλῆς ἢ τοῦ κορμοῦ τοῦ ὑπνούντος (*παράλυσις ὑπνούντων*) ἢ διὰ τῆς χρήσεως ἀκαταλλήλων βακτηριῶν (*παράλ. βακτηριῶν*) ἢ διὰ τῆς περιδέσεως τῶν βραχιόνων τῶν φυλακισθέντων (*παράλ. φυλακισθέντων*) ἢ διὰ τῆς ἄρσεως βαρῶν (*παράλ. ἐκ βαρῶν*) ἢ διὰ τῆς κακῆς σπαραγνώσεως τῶν νεογνῶν καὶ τῆς ἰσχυρᾶς περιδέσεως τῶν βραχιόνων μετὰ τοῦ κορμοῦ αὐτῶν (*παράλ. νεογνῶν*), καὶ ἐκ δηλητηριάσεων διὰ τοῦ μολύβδου, καὶ παρίσταται διὰ τῆς διαρκοῦς κάμψεως τοῦ ἀντιβραχίου, τῆς χειρὸς καὶ τῶν δακτύλων καὶ τῆς μὴ εὐκόλου ἐκτάσεως αὐτῶν, ὡς καὶ διὰ τῆς ἀναισθησίας τοῦ δέρματος τοῦ ἄκρου, τῆς ἀτροφίας τῶν μυῶν αὐτοῦ καὶ ἐνίοτε διὰ τῆς ὑπερπλαστικῆς τενοντίτιδος (*Gubler tenosynitis hypertrophica*).

Ἡ παράλυσις τοῦ μεσαίου νεύρου ἤττον συνηθὴς τελεῖται ἐκ τραυματικῶν (ἐξαρθρώσεως, κατάρματες, φλεβωτομίας) καὶ ἐκ λοιμωδῶν νοσημάτων (εὐλογίας, κοιλιακοῦ τύφου) καὶ ἐξαγγέλλεται, τοῦ νεύρου διανεμομένου εἰς τοὺς καμπτήρας μῦς, διὰ τῆς δυσκόλου ἐκτάσεως τῶν μορίων τοῦ ἄκρου· ἢ δὲ παράλυσις τοῦ ὠλενικοῦ νεύρου ἐπίσης σπανία παραγομένη ἐκ τῶν αὐτῶν αἰτίων ἐκδηλοῦται διὰ τῆς κάμψεως τῶν δύο τελευταίων φαλάγγων τῶν δακτύλων ἀποτελουσῶν τὴν γαμφύνην χεῖρα (*Duchenne*).

Κατὰ τῶν παραλύσεων τούτων ἐκτὸς τῶν πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων χρησιμῶν μέσων ἐγένετο ὠφέλιμος ὁ φραδαῖσμός ἢ καὶ ὁ γαλβανισμός, ἐφαρμοζομένου τοῦ ἐνὸς ρεύματος ἐπὶ τῶν παραλελυμένων μυῶν.

22 Παράλυσις τῶν νεύρων τῶν κάτω ἄκρων.

Ἡ παράλυσις τοῦ μηρικοῦ νεύρου, διασπειρομένου ἐπὶ τοῦ εἰλερφοῦ-
του μυός, τοῦ τετρακεφάλου, κτλ. κάμπτοντας τὸν μηρὸν πρὸς τὴν λε-
κάνην καὶ ἐκτείνοντας αὐτόν, εἶναι σπανίον, παράγεται ἐξ ὄγκων ἢ βλα-
βῶν τῶν τῆς λεκάνης μορίων καὶ παρίσταται διὰ τῆς μὴ κάμψεως τοῦ-
του πρὸς τὴν λεκάνην καὶ τῆς μὴ ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς εὐθείαν διεύ-
θυνσιν, συμβαινούσης κατὰ τε τὴν βᾶδισιν καὶ κατὰ τὴν μετὰβασιν ἀπὸ
τῆς καθεστηκυίας εἰς τὴν ὀρθίαν στάσιν τοῦ σώματος, ὡς καὶ διὰ τῆς ἀ-
τροφίας τῶν μυῶν τούτων καὶ τῆς ἀναισθησίας τοῦ δέρματος.

Αἱ σπανιώτεραι παραλύσεις τοῦ ἐπιπωματικοῦ καὶ τοῦ γλουταίου
νεύρου, διασπειρομένων ἐπὶ τοῦ μακροῦ, μεγάλου καὶ βραχέος προσα-
γωγοῦ, τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπιπωματικοῦ καὶ τοῦ κτενίου μυός ὡς καὶ ἐπὶ
τοῦ μείζονος, μεσαίου καὶ ἐλάσσονος γλουταίου μυός, προσάγοντας καὶ
ἀπάγοντας τὰ σκέλη, παράγονται ἐκ τῶν αὐτῶν αἰτίων καὶ ἐξαγγέλ-
λονται διὰ τε τῆς δυσκόλου ἐπιθέσεως τοῦ ἐνὸς σκέλους ἐπὶ τὸ ἑτε-
ρον, τῆς δυσκόλου περιστροφῆς τοῦ σώματος ἀπὸ τῆς ἐπὶ τὴν ῥάχιν κα-
τακλίσεως εἰς τὴν ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ τούναντίον, καὶ διὰ τῆς μὴ
ἐπαναφορᾶς τοῦ μηροῦ ἀπὸ τῆς κεκαμμένης εἰς τὴν εὐθείαν διεύθυνσιν
κατὰ τὴν ἀνάβασιν κλίμακας.

Αἱ παραλύσεις τοῦ ἰσχυαδικοῦ, τοῦ περωναίου καὶ κνημικοῦ νεύρου,
διασπειρομένων εἰς τὸν ἑσῶτ. ἐπιπωματικόν, διδύμου, ἀπινειδῆ, τε-
τράγωνον μηρικόν, δικέφαλον μηρικόν, ἡμιτενοντωδῆ καὶ ἡμιμεμβρα-
νωδῆ, κάμπτοντας τὴν κνήμην, ἔτι δὲ καὶ εἰς τοὺς τρεῖς περωναίους,
τοὺς ἐκτείνοντας τοὺς δακτύλους, ἀπάγοντας τὸν πῦδα καὶ στρέφοντας
τὸ πέλμα πρὸς τὰ ἔξω ὡς καὶ εἰς τὴν γαστροκνημικόν, ὑποκνήμιον, πελ-
ματικόν, ἰγνυακόν καὶ καμπτήρας τῶν δακτύλων, παραγονται ἐκ τῶν
αὐτῶν αἰτίων καὶ ἐκδηλοῦνται διὰ τῆς δυσκόλου κάμψεως τῆς κνή-
μης πρὸς τὴν ὀπισθίαν ἐπιφανείαν τοῦ μηροῦ καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ
τὴν βᾶδισιν γίνονται κωλοβαρισταί, ἔτι δὲ διὰ τῆς δυσκό-
λου κάμψεως τοῦ ποδὸς καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὴν βᾶδισιν τιθέασιν
τοὺς ἄκρους δακτύλους γινόμενοι ἰππόποδες ἢ βλαίσοι-
πόποδες, ὡς καὶ διὰ τῆς δυσκόλου ἐκτάσεως τοῦ ποδὸς καὶ τῶν
δακτύλων καὶ οἱ πάσχοντες γίνονται σκαπανο-βλαίσοι-
πόποδες καὶ γὰρ ἰππόποδες παραλυτικοί.

Καθ' ὅλων τούτων τῶν παραλύσεων συμβουλευούσι τὴν ἐφαρμογὴν
τοῦ γαλβανικοῦ ρεύματος, τὴν τενοντομήν καὶ τὰ ὀρθοπαιδικὰ μηχαν-
ήματα.

6'. *Tōr ēgkefalorōtiatōr reūrōr.*

1. Σπασμός τῶν συγγραφέων καὶ χειροτεχνῶν.

Αἱ ἀνωμαλίαι περὶ τὴν συναρμογὴν τῆς κινήσεως τῶν μυῶν τῶν τριῶν πρώτων δακτύλων καὶ ἐνίοτε ἀπάντων καὶ τῆς χειρὸς (σπασμοί, παραλύσεις), αἱ παρατηρούμεναι εἰς τοὺς πολυγράφους καὶ τοὺς ἀναλόγους ἐπαγγελματίας (τήλεγραφεῖς, κυμβαλιστὰς, ῥάπτας, σιδηρουρογούς κτλ.) κατὰχρησιν ποιοῦντας τῆς διὰ τῶν δακτύλων καὶ χειρῶν ἐργασίας, αἱ παραγόμεναι πιθανόν ἐκ μὴ αἰσθητοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν διεπόντων τὴν συναρμογὴν τῶν κινήσεων κεντρικῶν ὀργάνων, τῆς φαίδας δηλ. οὐσίας τῆς τραχηλικῆς μοίρας τοῦ N. M, ἢ τῆς φαίδας οὐσίας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ κατ' ἀντανάκλασιν σπασμοῦ μυῶν τινῶν, ἐπερχομένου ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν αἰσθητικῶν νέρων τῶν μυῶν τούτων (Fritz), οὐδ' ἐκ τῆς παραλύσεως μυῶν τινῶν καὶ τοῦ σπασμοῦ τῶν ἀνταγωνιστῶν μυῶν τούτων (Zuradelli), ἐκλήθη *σπασμός τῶν συγγραφέων καὶ χειροτεχνῶν* ἢ *παράλυσις ἀναπειρατική*. Οἱ πάσχοντες ἐν ἀρχῇ αἰσθάνονται ἀμυκτον εἰς τὸν πρῶτον καὶ βαθμυδὸν εἰς τοὺς τρεῖς πρώτους δακτύλους τῆς χειρὸς ὡς καὶ βύθιον πόνον, ὥστε γράφοντες ἢ χειροτεχνοῦντες συλλαμβάνουσι τὴν γραφίδαν ἢ τὸ ὄργανον ἰσχυρῶς καὶ δίδουσι μεγίστην προσοχὴν πρὸς τὴν κανονικὴν ἐκτέλεσιν τῆς γραφῆς ἢ τοῦ ἔργου· ἐφεξῆς ὅτε μὲν ἐπέρχονται εἰς τοὺς μῦς τῶν δακτύλων τούτων συνήθως σπασμοὶ ἀκανόνιστοι καὶ ἀσυνάρτητοι, ὥστε ἡ γραφὴ γίνεται ἀνόμοιος, γωνιώδης καὶ ἀγκιστροειδῆς καὶ τὸ ἔργον πλημμελές καὶ ἀτελές (**σπαστική μορφή**), σπανίως τρόμος, ὥστε ἡ γραφὴ γίνεται μικρὰ, τρομώδης καὶ κυματοειδῆς ἢ τὸ ἔργον ἀκανόνιστον (**τρομώδης μορφή**)· ὅτε δὲ συμβαίνει παράλυσις τῶν μυῶν τῶν δακτύλων, χειρῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ βραχίονος, ὥστε συλλαμβάνουσι τὴν γραφίδαν διὰ τοῦ δείκτου καὶ μέσου καὶ αὕτη ταχέως πίπτει, κινουσί τὸν χάρτην διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς πρὸς τὰ δεξιὰ, ὡς μὴ ἱκανῆς οὐσῆς τῆς δεξιᾶς χειρὸς νὰ κινήται ἐν τῇ γραφῇ κατὰ τὴν διεύθυνσιν ταύτην (**παραλυτική μορφή**).

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης συμβουλευοῦσι κατ' ἀρχὰς τὴν τελείαν ἀποχὴν ἐπὶ ἓνα ἢ πλείονας μῆνας ἀπὸ παντός τοιοῦτου ἔργου, τὴν χρῆσιν γραφίδος μαλθακῆς καὶ οὐχὶ σκληρᾶς, παχείας καὶ οὐχὶ λεπτῆς ἢ τῆς δι' ἀρχαίους παιδὰς γραφίδος, καὶ ἐσωτερικῶς μὲν τὰ τονωτικὰ καὶ ἀντισπασμωδικὰ φάρμακα καὶ ἐνίοτε τὴν στρυχνίνην ἢ τὸ gelsemium, τοπικῶς δὲ τὰς ψυχρὰς καταιονήσεις, τὰς μαλαξείας καὶ ἰδίως τὴν γαλ-

βανισμόν, ἐφαρμόζοντες τὸν μὲν θετικὸν πόλον ἐπὶ τῶν δακτύλων, τὸν δὲ ἀρνητικὸν ἐπὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης, διότι τὰ κατὰ καιροὺς προ-
ταθέντα λοιπὰ μηχανήματα δεῖν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς παιδιαί.

2. Τετανία.

Οἱ κατὰ παροξυσμοὺς ὀδυνηροὺς καὶ μετὰ διαλειμμάτων ἐλευθέρων ἐπερχόμενοι τονικοὶ σπασμοὶ τῶν μυῶν ἀμφοτέρων τῶν ἄκρων χειρῶν καὶ βραχιόνων, ἐνίοτε καὶ τῶν κάτω ἄκρων καὶ σπανίως τοῦ κορμοῦ, οἱ παρὰ γόμενοι εἰς παιῖδας καὶ συνήθως εἰς ἀκμάζοντας μέχρι 30 ἐτῶν ἔνεκα ψύξεως, κατὰ τὴν πορείαν διαφόρων ἐξασθενωτικῶν νοσημάτων (τοῦ τύφου, χολέρας, εὐλογίας, βριχθείας νόσου, διαλειπόντων πυρετῶν, ἐντερικοῦ κατάρρου) καὶ ἔνεκα ἐρεθισμοῦ τῶν αἰσθητικῶν νεύρων (ἔνεκα ἐλμίνθων, ὀδοντοφυΐας, κυήσεως, λοχείας, θηλασμοῦ), οἱ προκαλούμενοι ἐκ βλάβης τῆς τραχηλικῆς μοίρας τοῦ N. M. ἔλαβον τὸ ὄ-
μα *diakleipon* ἢ μικρὸς τέταρος καὶ ὑπὸ τοῦ Luc. Corvisart καὶ Trousseau *tetania* (tetanie) καὶ *tetanische* (tetanille). Οἱ ἄρρωστοι, μετὰ τὸ αἰσθημα τῆς μυρμηκιάσεως καὶ πόνου κατ' ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας, ἔχουσι κατὰ παροξυσμοὺς ὅτε μὲν τὰς χεῖρας αὐτῶν εἰς κωνικὸν σχηματισμόν, διὰ τῆς ἰσχυρῆς κάμψεως τοῦ μεγάλου δακτύλου ἐπὶ τῆς παλάμης, τῶν τριῶν τελευταίων δακτύλων ἐπὶ τοῦ μεγάλου δακτύλου, καὶ τοῦ δείκτου δι' ἐλαφροτέρας τοιαύτης ἐπ' αὐτοῦ, συνάμα δὲ τὰς ἄλλας χεῖρας κεκαμμένας ἐπὶ τοῦ πῆχους καὶ τὰ ἀντιβρά-
χια ἐστραμμένα πρὸς τὴν ἐπιγαστρικὴν χώραν ὅτε δὲ ταύτας καὶ τὰ γόνατα λίαν ἐκτεταμένα, τὰς πτέρνας ἀνυψωμένας, τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν κεκαμμένους ὅτε τέλος σπανίως ταῦτα καὶ τὴν ῥάχιν καὶ τὸν αὐχένα δύσκαμπτον, τὴν κοιλίαν καὶ τὸ διάφραγμα ὁμοίως καὶ σπανιώτατα δεικνύσι σπασμοὺς τῶν μυῶν τοῦ προσώπου, τῆς γλώσσης καὶ μασητήρων. Μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων λεπτῶν ἢ ὥρῶν οὗτοι ἅμα τῇ παύσει τῶν σπασμῶν ἐπανέρχονται σχεδὸν εἰς τὸ κατὰ φύσιν καὶ μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἡμερῶν ἢ ἑβδομαδῶν ἀνακαταλαμβάνονται ὑπ' αὐτῶν, ἐκτὸς ἐὰν πίεση τις κατὰ τὴν διάλειψιν τοὺς κόρμους τῶν νεύρων ἢ ἀρτηριῶν τῶν ἄνω ἄκρων καὶ προκαλέσῃ δι' αὐτῆς νέον παροξυσμόν ἀνάλογον τῆς ἰσχύος ταύτης (Trousseau).

Κατὰ τῆς τετανίας, ἐκτὸς τῶν πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων χρησίμων μέσων (διαφορητικῶν, θερμῶν λουτρῶν ἐπὶ ἀποψύξεως, ἀνελμινθικῶν, τονικῶν, ἀντισπασμωδικῶν καὶ στυπτικῶν ἐπὶ τῶν ἄλλων αἰ-
τίων), συνιστῶσι τὸ χλωροφόρμιον δίκην εἰσπνοῶν ἢ χρισμάτων, τὰς

υποδερμικάς ἐνέσεις τῆς μορφίνης κατὰ Trousseau, τὴν χλωριάζην κατὰ τοὺς Ἀγγλοὺς ἱατροὺς καὶ τὸ γαλβανικὸν ρεύμα, ἐφαρμόζοντες τὸ μὲν ἀνιὼν ἐπὶ τῶν μυῶν τῶν ἄκρων καὶ τὸ κατιὼν ἐπὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης, τὰ χλιαρὰ λουτρὰ καὶ τὴν ἡρεμίαν τῶν ἄκρων.

3. Τέτανος.

Οἱ κατὰ παροξυσμοὺς ὀδυνηροὺς ταχέως ἐπαναλαμβάμενοι καὶ μικρὰς ἀνέσεις καταλιμπάνοντες τονικοὶ σπασμοὶ τῶν μυῶν τῆς κάτω γένους καὶ φάρυγγος, τοῦ προσώπου, ἀυχένος, ῥάχews καὶ κορμοῦ, οἱ παραγόμενοι συνήθως εἰς τοὺς κατοίκους τῶν τροπικῶν ἕνεκα τραυμάτων (διὰ πυροβόλων ὅπλων μετὰ θλάσεως καὶ εἰσδύσεως παρασχιδίων) τῶν ἄνω καὶ κάτω ἄκρων ἢ τοῦ ὀμφαλοῦ (τ ρ α υ μ α τ ι κ ὅ ς), ἕνεκα ἐσωτερικῶν βλαβῶν (ἐλκῶν τοῦ ἀπευθυσμένου, πλευρίτιδος, περικαρδίτιδος, ἐλμίνθων) (α ὕ τ ὀ μ α τ ο ς), ἕνεκα ψύξεως τῇ κατακλίσει ἐπὶ ὑγροῦ ἐδάφους (ῥ ε υ μ α τ ι κ ὅ ς), ἕνεκα δηλητηριωδῶν οὐσιῶν τῆς θηθαίνης, νικοτίνης, πικροτοξίνης καὶ ἰδίως τῆς στρυχνίνης (το ξ ι κ ὅ ς), καὶ οἱ προκαλούμενοι ἐκ βλάβης (πιθανόν παρεγχυματώδους φλεγμονῆς τῶν γαγγλίων) τῆς φακῆς οὐσίας τοῦ προμήκου καὶ ἐφεξῆς τοῦ N. M., ἐκλήθησαν ἀπὸ τῆς τελουμένης διὰ τῶν σπασμῶν συντάσεως τῶν μελῶν τέτανος.

Οἱ ἄρρωστοι (συνήθως βραδέως κατὰ τὴν ἐπούλωσιν τοῦ τραύματος ὅταν ἡ τραυματικὴ ἀνιούσα νευρτις ἐπενεμήθη κατ' εὐθείαν τῆς φακῆς οὐσίας τοῦ προμήκου (Aufrecht) καὶ ἄλλοτε ταχέως ὅταν ἡ ψύξις ἢ ἡ δηλητηριώδης οὐσία ἡρέθισε ἐμμέσως διὰ τοῦ αἵματος ἢ διὰ τῆς ἀντανεκλαστικῆς διεγερτικότητος τῶν ἀγγειοκινητικῶν νεύρων τὴν κεντρικὴν ταύτην μοῖραν) (Heiberg Romberg), αἰσθάνονται τὸ πρῶτον δυσκαμψίαν κατὰ τὸν ἀυχένα καὶ ἔχουσιν ἡλαττωμένην τὴν κίνησιν τῆς κάτω γένους καὶ γλώσσης καὶ δύσκαλον τὴν κατάποσιν καὶ λαλιάν· εἶτα, ἐκτεινομένου τοῦ σπασμοῦ ἐπὶ τῶν μασσητήρων, οὐδολως ἀνοίγουσι τὸ στόμα (τ ρ ι σ μ ὅ ς), ἐπὶ τῶν τοῦ φάρυγγος μυῶν, δυσκόλως καταπίνουσι τὰ βρώματα (δ υ σ κ α τ ἄ π ο σ ι ς), ἐπὶ τῶν τοῦ ἀυχένος μυῶν, ἔλκουσι τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω (ὀ π ι σ θ ὀ χ ε ν ο ς), ἐπὶ τῶν τοῦ προσώπου μυῶν, ῥυτιδοῦσι τὸ μέτωπον, συσπῶσι τὰς ὀφρὺς, ἀτενὲς ἔχουσι τὸ βλέμμα, διεσταλμένα τὰ χεῖλη καὶ μακρὸν τὸ στόμα (σ α ρ δ ὶ ὠ ν ι ο ς γ ἑ λ ω ς), ἕνεκα τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν ἐν τῷ προμήκει ὑπαρχόντων πυρήνων τοῦ κινητικοῦ κλάδου τοῦ τριδύμου, προσωπικοῦ ἄνω καὶ ὑπογλώσσου κάτω τῆς λευκῆς καὶ ἐσωτερικῆς πτέρυγος,

τοῦ γλωσσοφαρυγγαίου καὶ Βιλλισείου κάτω τῆς φαιδῆς καὶ μεσαίας πτέρυγος· ἐφεξῆς, τοῦ σπασμοῦ ἐξαπλουμένου ἐπὶ τῶν τὴν ῥάχιν ἐκτεινόντων μυῶν, οὗτοι κυρτοῦσι τὴν σπονδυλικὴν στήλην πρὸς τὰ πρόσω καὶ ἔλκουσι τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω (ὀπισθοτόνος), καὶ σπασμωδῶς τοῦναντίον (ἐμπροσθοτόνος) ἢ ἐν ἰσορροπίᾳ τηροῦσιν αὐτὴν ἀκαμπτον (ὀρθότονος), καὶ σπανιώτατα κάμπτουσιν πρὸς τὸ πλευρὸν (πλευρότονος), ἔνεκα ἐρεθισμοῦ τοῦ N. M. Ἐὰν δὲ ὁ σπασμὸς καταλάβῃ τὸ διάφραγμα, οἱ ἄρρωστοι ἐμπίπτουσιν εἰς τὴν ἐκ πνιγμονῆς ἀγωνίαν καὶ τὴν διὰ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος νάρκην καὶ ἔχουσι θερμότητα ὑπέρμετρον, ὑφουμένην μέχρι 44 K., πρὸ τοῦ θανάτου.

Κατὰ τοῦ τετάνου ὁ ἱατρός συμβουλεύει ἐν ἀρχῇ πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων ἐπὶ τραυματικοῦ τὴν ἐξαίρεσιν ἀλλοτρίου σώματος, τὴν κατὰ τὰς κατεαγόντων ὀστέων καὶ τὴν ἐπιμελῆ δι' ἀντισηπτικῶν μέσων θεραπεῖαν τοῦ τραύματος, ἐπὶ ρευματικοῦ τὰς ἐνέσεις τῆς πιλοκαρπίνης· εἴτα κατὰ τῆς νόσου συνήθως παρέχει ὡς κατευναστικόν τῶν σπασμῶν καὶ ὑπνωτικὸν τὴν χλωριᾶλην ἐσωτερικῶς εἰς μεγάλας δόσεις (μέχρι $\frac{1}{2}$ ἢ 1 ὄρ. δις τῆς ἡμ. ἐπὶ ἐνηλίκων καὶ μέχρι 1-4 σιτ. ὁμοίως ἐπὶ νεογνῶν) (Liebreich) καὶ ἐν περιπτώσει δυσκαταποσίας ταύτην δίκην κλυσμάτων ἢ δίκην ὑποδερμικῶν ἐνέσεων, δυσκόλως ἐκτελουμένων, ἢ τὰς εἰσπνοὰς τοῦ χλωροφορμίου μέχρι νάρκης, παροδικῶς ἐνεργούσας ἢ τὴν μορφίνην δίκην ὑποδερμικῶν ἐνέσεων καὶ τὸ ὅπιον ἢ τῆς νικοτιανῆς τὸ ἐγγυμα δίκην κλυσμάτων· καὶ συνάμα παραινεῖ ἀπόλυτον ἡσυχίαν περὶ τὸν ἄρρωστον (παῦσιν τῆς κινήσεως, ἐπαφῆς ἢ προστριβῆς, κρότων ἢ θορύβων, ἀπλέτου φωτός) καὶ ἀπομόνωσιν αὐτοῦ ἐντὸς θαλάμου μετρίως καὶ ὁμαλῶς θερμοῦ πρὸς παῦσιν τῆς τοῦ σπασμοῦ ταχέως ἐπαναφερούσης νύξιμένης διεγερτικότητος, καὶ ἐπὶ δυσκόλου καταπόσεως τὴν διὰ τοῦ οἰσοπραγείου κηθετήρος καὶ διὰ κλυσμάτων θρέψιν τούτου· ἐνίοτε δὲ τινες κατέφυγον καὶ εἰς τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τοῦ ἐκχυλισματος τῆς καλαβάρης (φυσοστιγμίνης) πρὸς ἐλάττωσιν τῆς ἀντανεκλαστικῆς διεγερτικότητος, παρέχοντες $\frac{1}{30}$ - 1 σιτ. κατὰ πᾶσαν ἔννεσιν, ἀνωφελεῖς δειχθεῖσας καὶ ταύτας ἔνεκα τῆς ἀνωμοίου συστάσεως τοῦ φαρμάκου, ὡς καὶ εἰς τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς κυράρης πρὸς κατεύνασιν τῶν σπασμῶν καὶ χάλασιν τῶν μυῶν, παρέχοντες $\frac{1}{50}$ - $\frac{1}{40}$ σιτ. κατὰ πᾶσαν ἔννεσιν καὶ ἐπαναλαμβάνοντες τὰς ἐνέσεις μετὰ 3-4 ὥρας, ἐπικινδύνους γινομένης ἔνεκα τῆς δηλητηρίου ἐνεργείας τοῦ φαρμάκου ἐξ ἐλαχίστων δόσεων ἐπερχομένης καὶ ταχέως τὴν ἀσφυξίαν καὶ τὴν σύμπτωσιν τοῦ πάσχοντος προκαλοῦσης.

531 Rp. Chlorat. hydr. dr. i	532 Rp. Fol. nicotian scr. i
Aq. font. Syr. aa unc ii	f. Infus unc iv
D Κατά $\frac{1}{4}$ κοχλ. μέγα	D εις κλύσμα
533 Rp. Extr. fab. calabar gr. iv	534 Rp. Curar gr. $\frac{1}{4}$
Solv. in solut Kal carbon dr i	Solv. in Aq. destill dr ii
D εις 4 υποδ. ενέσεις	D εις 5-10 υποδ. ενέσεις

4. Τρόμος.

Ὁ μᾶλλον ἢ ἥττον περιοδικῶς ἀναφαινόμενος τρόμος (κλονικὸς σπασμὸς δίκην βραχειῶν καὶ ταχέως ἐπαναλαμβανομένων ταλαντώσεων τῶν μυῶν) συνηθέστερον τῶν ἄνω ἢ τῶν κάτω ἔκρων καὶ ἐνίοτε τοῦ τραχήλου καὶ τῆς κεφαλῆς ὡς καὶ τοῦ προσώπου, ἔλαβε τὸ ὄνομα εἰ μὲν παρατηρεῖται εἰς τ' ἀναιμία καὶ ἐξησθημένα ἄτομα κατὰ τὴν ἡβὴν ἐνεκα νευρικῆς διεγερτικότητος, τ ρ ό μ ο ς ν ε υ ρ ι κ ό ς τ ῶ ν ἐ ξ η - σ θ ε ν η μ έ ν ω ν, εἰ δὲ παρίσταται εἰς τοὺς καταχρωμένους τὰ οἶνοπνευματώδη ποτὰ καὶ παθόντας τὴν χρονίαν οἶνοπνευμάτωσιν, τ ρ. τ ῶ ν οἶ ν ο π ο τ ῶ ν, εἰ δὲ ὑπάρχει εἰς τοὺς ἐπὶ μακρὸν χρόνον λαμβάνοντας μεγάλας δόσεις ὀπίου κατοίκους τῆς ἀνατολῆς, τ ρ. τ ῶ ν ὀ π ι ο φ ά γ ω ν, εἰ δὲ συμβαίνει εἰς τοὺς ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐργαζομένους ἐν τοῖς μεταλλουργεῖσι καὶ ἐργοστασίαις τοῦ ὑδραργύρου καὶ μολύβδου ἢ καὶ τὰς παρατεταμένην χρῆσιν ποιούσας ψιμμουθίου ἐξ ὑδραργύρου καὶ μολύβδου, τ ρ. τ ῶ ν δ η λ η τ η ρ ι α σ θ έ ν τ ω ν δι ά τ ο ὡ ὑ δ ρ α ρ γ ῦ ρ ο υ καὶ μ ο λ ὡ β δ ο υ καὶ ἄλλοτε εἰς τοὺς λίαν προβεβηκότας τὴν ἡλικίαν, τ ρ. τ ῶ ν γ ε ρ ό ν τ ω ν.

Κατὰ μὲν τοῦ τρόμου τῶν ἐξησθημένων ἐνδείκνυνται αἱ ψυχρολουσίαι τοῦ σώματος διὰ σπόγγου ἢ σινδῶνης βεβρεγμένης ἐν ψυχρῷ ὕδατι, τὰ μεταλλικὰ σιδηροῦχα ὕδατα τοῦ Orezza ἢ Spa, ἡ κινίνη καὶ αἱ σκευασαί τῆς κίνας, ἡ διαμονὴ ἐπὶ ὄρεινῶν χωρῶν καὶ κατὰ τῆς νευρικῆς διεγερτικότητος τοῦ νωτιαίου ὁ Eulenburg μετεχειρίσθη τὴν διάλυσιν τοῦ Φοβλήρου μετὰ δύο μερῶν ὕδατος εἰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις (2-3 αἰτ. τοῦ μίγματος καθ' ἑκάστην ἢ κατὰ πᾶσαν δευτέραν ἡμέραν), ἄλλοι τὰς καταιονήσεις ψυχροῦ ὕδατος ἐπὶ τῆς ράχews τοῦ ἄρρώστου ἢ τὰ θαλάσσια λουτρά, καὶ ἄλλοι τὸ μόνιμον γαλβανικὸν ῥεύμα, ἐφαρμόζοντες τὸν ἓνα πόλον ἐπὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης καὶ τὸν ἕτερον ἐπὶ τῶν τρεμόντων ἔκρων. Κατὰ τοῦ τρόμου τῶν οἰκονομῶν εἰσὶ χρήσιμα ἐσωτερικῶς τὸ ὄπιον καὶ δίκην ὑποδερμικῶν ἐνέσεων ἡ μορφίνη εἰς μεγάλας δόσεις καὶ ὅταν ταῦτα εἰς οὐδὲν συντελῶσιν, ἡ δὲ δακτυλίτις ἐφάνη ἀνεπαρκῆς, ἐνδείκνυται ἡ χλωριόλη ἐν $\frac{1}{2}$ -1 δρ.

ἀναλόγως τῆς χρήσεως μᾶλλον ἢ ἥττον ἰσχυρῶν οἰνοπνευματωδῶν πο-
τῶν. Κατὰ τοῦ τρόμου τῶν γερόντων ἐφάνη ὠφέλιμος κατὰ Oulmont
ἡ ὑποκυμίνη εἰς δόσιν $\frac{1}{20}$ - $\frac{1}{10}$ σιτ. καθ' ἡμέραν καὶ κατὰ τῶν λοι-
πῶν τὰ ἐν τοῖς ἀρμοδίοις δηλητηριάσεσιν ἀναγραφέντα.

5. Παράλυσις τρομώδης ἢ νόσος τοῦ Parkinson.

Ὁ μᾶλλον ἢ ἥττον συνεχῆς τρόμος (κλονικός σπασμὸς δίκην βρα-
χειῶν καὶ ταχέως ἐπαναλαμβανομένων ταλαντώσεων τῶν μυῶν) τῶν
ἄνω ἄκρων (χειρῶν καὶ ἀντιβραχίων) καὶ ἐνίοτε τῶν κάτω, τοῦ προσώ-
που, τοῦ αὐχένος, παρατηρούμενος κατὰ τε τὴν κίνησιν καὶ τὴν ἡρεμίαν
συνήθως εἰς γέροντας πένητας καὶ ἀδυνατάτους, ὑποβαλλομένους εἰς με-
γάλους σωματικούς κόπους ἢ ἰσχυρὰς πνευματικὰς συγκινήσεις, αὐξά-
νόμενος ἐπὶ ἐντονωτέρων περιπτώσεων μέχρι κλωνικῶν σπασμῶν καὶ
προκαλῶν μετὰ τινα χρόνον τὴν παράλυσιν τῶν μορίων τούτων, ἔλα-
βε τὸ ὄνομα ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Parkinson *παράλυσις τρομώδης* (*para-
lysis agitans*).

Οἱ πάσχοντες μετὰ τινα πρόδρομα φαινόμενα ἀϋπνίας, ὀργιλότητος,
ἀδυναμίας τῶν ἄκρων καταλαμβάνονται ὑπὸ ἐλαφροῦ τρόμου τοῦ ἀν-
τιβραχίου, παυομένου καθ' ὕπνον ἢ ἐλαττουμένου κατὰ τὴν στήριξιν
τοῦ ἄκρου· εἴτα ὑπὸ συνεχοῦς καὶ αἰσθητοῦ τρόμου ἐν ἀρχῇ τῆς δεξιᾶς
καὶ κατ' ἐκλογὴν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, ἰσχυροτέρου γινομένου ἐκ συγ-
κινήσεως, φύχους, κόπου, καὶ βαθμηδὸν καταλαμβάνοντος τὴν ἀντί-
θετον κνήμην καὶ ἄκρον πόδα, τὴν κάτω γένυν, τὰ χεῖλη καὶ τὴν
γλῶσσαν, ὥστε λαλοῦντες βατταρίζουσιν, καὶ ἐνίοτε τὸν αὐχένα ὥστε
κινουσι αἰετὴν τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ πρόσω καὶ ὀπίσω· μετὰ μακρὸν δὲ
χρόνον, ἐπανερχομένης τῆς ἀτελοῦς παραλύσεως τῆς καταλαμβανούσης
τοὺς ἐκτείνοντας μῦς καὶ προκαλούσης κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Char-
cot δυσκαμψίας καὶ ποικίλας δυσμορφίας τῶν μορίων τούτων, αὐτοὶ
ἔχουσι τὰ ἄνω καὶ ἐφεξῆς τὰ κάτω ἄκρα ἡμικεκαμμένα, τοὺς δακτύ-
λους τῶν χειρῶν κεκαμμένους πρὸς τὴν παλάμην καὶ ἐστραμμένους πρὸς
τὸ χεῖλος τῆς ὠλένης, τὰς ἀρθρώσεις αὐτῶν ἐναλλάξ κεκαμμένας καὶ
ἐκτεταμένας ὡς ἐπὶ τῆς παραμορφωτικῆς πολυπαναρθρίτιδος, τὸν μέγαν
καὶ δείκτην ἐκτεταμένους ὡς ἐπὶ τῆς γραφῆς, τὰ γόνατα προσπελά-
ζοντα ἀλλήλοις, τὸν πόδα ὡς ἐπὶ βλαισοῦ πόπουδος, καὶ τοὺς δακτύ-
λους τῶν ποδῶν γαμψούς, τὴν κεφαλὴν καὶ κορμὸν πρὸς τὰ πρόσω, ὥ-
στε εὐκόλως κατὰ τὸ βᾶδισμα πίπτουσι πρὸς τὰ πρόσω· συνάμα δὲ οὗ-
τοι ἔχουσι τὴν κλίσιν νὰ βαδίζωσι ἀκατασχέτως καὶ ταχέως πρὸς τὰ

πρῶσω, τρέχοντες τὸν κίνδυνον νὰ πέσωσιν, αἰσθημα μυρμηγκιάσεως ἢ πόνων νευραλγικῶν κατὰ τὰ τρέμοντα μέλη, αἰσθῇσιν ὑποκειμενικὴν καὶ οὐχὶ ἀντικειμενικὴν, ὡς εἰς τὸν τέτανον, ἠϋξημένης θερμότητος μετὰ ἀφθόνων ιδρώτων καὶ ἐγκεφαλικά τινα φαινόμενα.

Αὕτη διακρίνεται 1) τῆς πολλαπλῆς κατὰ πλάκας ἐγκεφαλορωτιαίας σκληρώσεως καὶ τῆς χορείας, ὡς ἐν τοῖς κεφαλαίοις τούτοις ἐρρέθη, 2) τοῦ τρόμου τῶν γερόντων, διότι ὁ τρόμος οὐδὲν καταλαμβάνει ἰδίως τὴν κεφαλὴν καὶ παρακολουθεῖται ὑπὸ τῆς παραλύσεως, τῆς δυσκαμψίας καὶ δυσμορφίας τῶν μορίων· 3) τῶν οἰνοποτῶν, διότι ὁ τρόμος οὐδέποτε παρακολουθεῖται ὑπὸ τῶν παραισθήσεων καὶ τῆς παραφροσύνης καὶ οὐδὲν μετριάζεται διὰ τοῦ οἶνοπνεύματος καὶ τῶν μεγάλων δόσεων τοῦ ὕπνου· 4) τῶν ὀπιοφάγων, διότι ὁ τρόμος οὐ παρίσταται μετὰ ἀπωλείας τῆς ὀρέξεως, ἐμμόνου στεγνώσεως τῆς κοιλίας, λίαν συνεσταλμένης κόρης, μεγίστης ἰσχνότητος τοῦ σώματος, ἀσταθοῦς θέσεως αὐτοῦ κτλ. 5) τῶν δηλητηριασθέντων διὰ τοῦ ὑδραργύρου καὶ μοιύβδου, διότι ὁ τρόμος οὐδὲν ὑπάρχει μετὰ τοῦ σιελισμοῦ, ἐξαιδήσεως καὶ ἐλκώσεως τῶν οὖλων, δυσωδίας τῆς ἐκπνοῆς, ἀνορεξίας, διαρροίας καὶ κατώσεως οὐδὲ μετὰ τῶν κωλικῶν πόνων καὶ ἀρθραλγίας.

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης δυσιάτου οὐσης, ὡς μὴ γνωσθείσης τῆς προκαλούσης αὐτὴν ὑλικῆς βλάβης τοῦ προμήκους καὶ N. M., ποικίλα προϋτάθησαν μέσα καὶ τούτων ἄξια λόγου εἰσίν· ὁ ὑπανθρακικὸς σίδηρος ἐπὶ μακρᾷ χρήσεως (Elliotson), τὸ χλωριδύχον βάριον μέχρι 2 σιτ. τὴν ἡμ. (Brown-Séguar), τὰ ψυχρὰ ἐπιθέματα τῆς κεφαλῆς ἐντὸς χλιαροῦ λουτροῦ τοῦ σώματος (Romberg), ἡ ἐφαρμογὴ σταθεροῦ γαλβανικοῦ ρεύματος ἐπὶ τῶν μαρμαριδῶν ἀποφύσεων (Remak) ἢ ἐπὶ τῆς τραχηλικῆς μοίρας τοῦ συμπαθητικοῦ (Benedict) ἢ ἐπὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης καὶ τῶν ἄκρων (Rosental), ὁ ψεκάσμος τοῦ αἵθερος ἐπὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης (Hamilton), αἱ ὑποδερμικαὶ ἐνέσεις τοῦ μίγματος τῆς φοβιλήρου διαλύσεως μετὰ ὕδατος (1 πρὸς 2) (Eulenburg) κτλ., ἀπερ' ἐθεωρήθησαν ὡς τονωτικὰ μόνον τοῦ ὁργανισμοῦ καὶ οὕτω συνεστήθησαν ὁ ὑσχύαμος (Jones) καὶ ἡ ὑσκαμίνη (Oulmont) εἰς μικρὰν δόσιν ($\frac{1}{20}$ - $\frac{1}{10}$ τὴν ἡμ.), ὧν ἡ ἀγαθὴ ἐνέργεια ἐβεβαιώθη ὑπὸ Charcot.

535 Rp. Chlorur barii gr. xii

solv. in. Aq. destill. unc. v

syg. unc. i D 2 κοχλ. ἡμ.

537 Rp. Hyoscyamin cryst gr i

Extr. hyoscyam. gr iv

f. pilul. N° 20 D 2 τὴν ἡμ.

536 Rp. Solut. Fowler. scr. i

Aq. destill. scr. ii

D. εἰς ὑποδερ. ἐνέσεις.

538 Rp. Hyoscyamin cryst. gr. i

Aq. destill. dr. ii

D. διὰ 10 ὑποδ. ἐνέσε.

6. Χορεία.

Ἡ χορεία (ἡ μικρὰ) (chorea minor s. Anglorum) ἐστὶ νευρώσις ἐγκεφαλονωτιαία, χαρακτηριζομένη διὰ τῶν μάλλον ἢ ἥττον ἀδιαλείπτων συσπάσεων τῶν μυῶν τῶν ἄκρων, τοῦ προσώπου καὶ ὅλου τοῦ σώματος, τελουμένων ἄνευ συναρμογῆς τῶν κινήσεων καὶ παρὰ τὴν βούλησιν τοῦ καθαρὰν τὴν συνείδησιν ἔχοντος ἄρρώστου ἐκ τῆς ἐπιδρασεως ἐρεθισμῶν τῶν νευρικῶν κέντρων, τῶν διεπόντων τὴν ἐκ τῆς ἐκουσίας βουλήσεως ἐξαρτωμένην συναρμογὴν τῶν κινήσεων (ἐνῶ ἡ μεγάλη ἢ περιγραφείσα ὑπὸ τῶν γερμανῶν ἱατρῶν (chorea major s. Germanorum) καὶ παρατηρηθεῖσα εἰς ἐνήλικας (chor. adultorum) οὐδὲν ὁλως ἀποτελεῖ εἰδικὴν νόσον, ἀλλὰ τὸ ἄθροισμα σπασμωδικῶν φαινομένων ἀνηκόντων πῇ μὲν εἰς τὰς φρενοβλαθείας καὶ μάλιστα τὴν μανίαν, πῇ δὲ εἰς τὸν σαλτατορικὸν σπασμὸν, ἄλλοτε τέλος εἰς τὸν ὑπνωτισμὸν ἢ προσποίησιν). Αὕτη δὲ παρίσταται συνήθως εἰς θυγάτρια πτωχὰ ἡλικίας 6-15 ἐτ. ἢ εἰς ἐγγύους πρῶτην φορὰν συλλαβοῦσας ἔνεκα ὀργῆς ἢ φόβου, ἔνεκα βρουματισμοῦ καὶ ἐνδοκαρδίτιδος, προκαλούσης κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Charcot ἐμβολὴν τῶν ἀγγείων καὶ ὥχρὰς οὐλὰς κατὰ τὸ ὀπίσθιον πέρας τοῦ ὀπτικοῦ θαλάμου, τοῦ ῥαβδωτοῦ σώματος καὶ τοῦ ποδὸς τοῦ στεφάνου τοῦ Πείλου, ἐνθα διασπείρονται αἱ κινητικαὶ ἴνες τῶν σκελῶν τοῦ ἐγκεφάλου (ἐξ οὗ καὶ οἱ χορειοειδεῖς σπασμοὶ παρατηροῦνται κατὰ τὴν αἰμορραγίαν καὶ τοὺς ὄγκους τοῦ ἐγκεφάλου, καταλαμβάνουσι τὸ ἡμιμόριον τοῦ σώματος (hemichorée), παρίστανται μετὰ τὴν ἡμιπληγίαν (post-hémiplégique) καὶ παρακολουθοῦνται ὑπὸ ἡμιαναισθησίας), καὶ κατὰ τὰ πειράματα τοῦ Chauveau, Legros et Onimus ἐπὶ κυνῶν ἔνεκα ἐρεθισμῶν τῶν ὀπισθίων κερῶν ἢ τῶν ἰνῶν τῶν συνδεουσῶν ταῦτα μετὰ τῶν γαγγλίων τοῦ N.M.

Τότε οἱ μικροὶ οὗτοι ἄρρωστοι ἐν ἀρχῇ μεταβάλλονται τὴν διαθέσιν, γίνονται σκυθρωποὶ, δύσθυμοι, ἀπαθεῖς ἀντὶ ζωνηρῶν καὶ τοῦναντίον, συνάμα δεικνύσι ἡλαττωμένην τὴν πνευματικὴν αὐτῶν ἐνέργειαν καὶ παρίστανται ἀπρόσεκτοι, ἐπιλήσμονες, ἀφηρημένοι (π ρ ὀ ρ ο μ α φ α ι ν ὀ μ ε ν α). ἐφεξῆς γίνονται ἀνήσυχτοι μὴ τηροῦντες τὴν αὐτὴν θέσιν ἐπὶ μακρῶν, ἀφίνουσι τὰ ἐν ταῖς χερσὶν ἀντικείμενα καὶ πίπτουσι, γράφουσιν ἡμαρτημένως, παίζουσι τὸ κλειδοκύμβαλον ἀκανονίστως καὶ ἀποροῦσι διὰ τὰς ἐπιπλήξεις τῶν γονέων ἢ διδασκάλων· εἶτα καταλαμβάνονται ὑπὸ συσπάσεων ἀνωμάλων τῶν μυῶν τῶν βραχιόνων, ὤμων, προσώπου κτλ., ὥστε κινουσι τοὺς δακτύλους ἄλλοκῶτως, περιστρέφουσι τοὺς βραχίονας πολυτρόπως, ἀνυψοῦσι τοὺς ὤμους ἀστραπιαίως, μαρ-

φάζουσι παραδόξως και μολονότι ἔχουσι καλὴν τὴν θέλησιν και αὐστηρὰν ἐκ τῶν ἐπιπλήξεων τὴν προτροπὴν οὐ δύνανται νὰ κατευνάσωσι τὰς πολυειδεῖς ταύτας συσπάσεις, ὥσπερ οἱ Ἀγγλοὶ ἰατροὶ ἐκάλεσαν *μυκίην μανίαν* (χορεΐας φαινόμενα).

Κατὰ τῆς χορείας ὁ ἰατρὸς συμβουλεύει πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων τὰ κατὰ τῆς ὀλιγαΐμίας και χλωριάσεως, (σιδηροῦχα) τοῦ ῥευματισμοῦ και ἐνδοκαρδίτιδος (ἱτεϊνικὸν νάτρον, προφυλαμίνην) μέσα, ὡς και τὴν παῦσιν τοῦ ἀντανισμοῦ, τὴν ἀπομάχρυνσιν τοῦ φόβου και ὀργῆς, τὴν διακοπὴν τῶν μαθημάτων, τὴν κανονικότητα τοῦ βίου και τὴν διαμονὴν εἰς εὐαέρους και δροσερὰς ἐπαύλεις· πρὸς δὲ τὴν ἐλάττωσιν και παῦσιν τοῦ κακοῦ ἀναγράφει τὸ ἄρσενικὸν και μάλιστα τὴν διαλύσιν τοῦ Φοβλήρου μετὰ βάμματος ὀπίου, τὸν ὀξικὸν ψευδάργυρον μετὰ σιδήρου, ἐπὶ ἐντονωτέρων περιπτώσεων προκαλουσῶν ἀπνίαν και ἐπὶ τῆς χορείας τῶν ἐγγύων τὴν χλωρίαν και ἐπὶ χρονίων τὴν ὑδροθεραπευτικὴν δίκην ἐπιτριβῶν διὰ βεβρεγμένων ἐν ὕδατι 15° R. συνδονῶν ἢ δίκην καταιονήσεων και τὰ λουτρά τῆς Κύθνου, διότι τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων ἰατρῶν προταθέντα μέσα, τὸ ὄπιον και ἡ μορφίνη, ἡ καλαβαρίνη και ἡ ἐσπερίνη, τὸ βρωμιούχον κάλι, ἡ ἀνιλίνη ἀπεδείχθησαν ἀνωφελεῖ, ὁ δὲ ἡλεκτρισμὸς πρέπει νὰ δοκιμασθῇ.

537 Rp Solut arsen. Fowl gtt viii	538 Rp Zinc. oxydat gr. xx
Aq. dest. ment. aa unc ii	Ferr. carbon. sacch. dr 1/2
Tinet. opii simpl. gtt. vi	Sacch. alb. dr ii
Syrup. simpl. unc i	m. f. pulv. N ^o x-xx
D. 4 κοχλ. μεγάλη.	D τρίς τὴν ἡμ.

7. Ἀθέτησις.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Hammond κατὰ τὸ 1871 τὸ πρῶτον περιγραφεῖσα ἐγκεφαλονωτιαία νεύρωσις, ἡ χαρακτηριζομένη διὰ τῶν ἀκουσίων τῶν δακτύλων χειρῶν και ποδῶν και ἄλλων μορίων τῶν ἄκρων συσπάσεων, συνισταμένων εἰς τὴν ῥυθμικῶς ἀμειβομένην κάμψιν και ἔκτασιν, προσαγωγὴν και ἀπαγωγὴν, ἐκλήθη, ἐκ τοῦ ἀθετεῖν=μεταβάλλειν τὴν θέσιν τῶν δακτύλων, *ἀθέτησις* (και οὐχὶ ἀθέτωσις *athetose*). Αὕτη παρίσταται συνήθως εἰς ἄνδρας μέχρι 50 ἐτῶν, ἐνεκα βλάβης τοῦ ὀπισθίου ἄκρου τοῦ ὀπτικοῦ θαλάμου, ῥαβδωτοῦ σώματος και τοῦ ποδὸς τοῦ στεφάνου τοῦ Ρεΐλου (Charcot) και τούτου ἐνεκα θεωρεῖται ὡς παραλλαγὴ τῆς χορείας, και ἀναφαίνεται κατὰ τὴν πορείαν τῆς ἐπιληψίας, τῆς αἰμορραγίας τοῦ ἐγκεφαλοῦ και τῆς ἀταξίας περὶ τὴν κίνησιν. Κατὰ τῆς νόσου ταύτης ἀναγράφουσι τὸν ὀξικὸν σίδηρον, τὸ βρωμιούχον κάλι, τὸν γαλβανισμόν και ἐν ἀποτυχίᾳ τὰ αὐτὰ κατὰ τῆς χορείας φάρμακα.

8. Ὑστερισμὸς (Hystérie).

Ἡ ἐγκεφαλονωτιαία καὶ παντὸς τοῦ νευρικοῦ συστήματος αὕτη νεύ-
ρωσις προέρχεται ἐξ ἀγνώστων μέχρι τοῦδε βλαβῶν καὶ παρατηρεῖται
συνήθως εἰς νέας ἡλικίας 15-30 ἐτῶν, ἐχούσας ἰδίαν τινὰ κατασκευὴν
τοῦ νευρικοῦ συστήματος (μεγαλειτέραν δηλ. ἐρεθισιμότητα τοῦ ἐγκε-
φαλίου, τοῦ νωτιαίου μυελοῦ καὶ τῶν περιφερικῶν αἰσθητικῶν, αἰσθητη-
ρίων, κινητικῶν καὶ συμπαθητικοῦ νεύρων)· αὕτη δὲ παράγεται ἕνεκα
τῆς δῆθεν ὑψηλῆς ἀνατροφῆς, ἕνεκα τῆς ὀλιγαίμιας τοῦ σώματος ἐξ
ὑπερμέτρων σωματικῶν κόπων καὶ στερήσεων ἢ παρατεταμένων θλίψεων,
ἕνεκα λίαν ζωηρῶν ἠθικῶν συγκινήσεων ἐκ τοῦ θανάτου προσφιλῶν συγ-
γενῶν ἢ τῆς θείας ἀπαισίαν σκηνῶν καὶ ἀντικειμένων ἢ τοῦ φόβου καὶ
ἐκπλήξεως ἢ ἀτυχοῦς ἔρωτος, ἕνεκα ἐρεθισμῶν τῆς γενετησίου ὁρμῆς
ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ἀνηθικῶν μυθιστοριῶν ἢ ἀκόσμων θεαμάτων ἢ αὐ-
νανισμοῦ, ἕνεκα ἀνωμαλίας ἢ παύσεως τῆς ἐμμήνου ῥοῆς ἐκ βλαβῶν
τῆς ὑστέρας (ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα ὑστερισμὸς κατὰ Ἱππ.) ἢ τῶν ὠοθη-
κῶν, ὡς καὶ ἕνεκα ἀπομιμήσεως (νευρικοῦ μολύσματος) τῶν ὑστερικῶν
παροξυσμῶν ἄλλων πασχουσῶν, καὶ χαρακτηρίζεται διὰ ποικιλωτά-
των φαινομένων κατὰ παροξυσμούς ἢ μὴ εἰσβαλλόντων καὶ συνισταμέ-
νων ποτὲ μὲν εἰς κλονικοὺς ἢ τονικοὺς σπασμούς ἄλλοτε εἰς πόνους τῶν
περιφερικῶν ἢ ἐσωτερικῶν ὀργάνων ἢ εἰς ἡμιᾶναισθησίας καὶ παραλύ-
σεις ἢ εἰς διαφορὰς τῆς κυκλοφορίας καὶ τῶν ἐκκρίσεων ἢ τέλος εἰς ἀ-
νωμαλίας πνευματικὰς ἀπὸ τῆς ἐρωτομανίας μέχρι τῆς ληθαργίας.

Ἐπὶ μὲν τοῦ ὑστερισμοῦ μετὰ σπασμῶν (hystérie convulsive) αἱ
πάσχουσαι, ὀλίγας ὥρας πρὸ τῆς εἰσβολῆς τοῦ παροξυσμοῦ αὐτῶν, αἰ-
σθάνονται κακοδιαθεσίαν, πόνον ἢ εὐαισθησίαν κατὰ τὴν ἀριστερὰν
συνήθως ὠοθήκην ἀνερχόμενον ἐπὶ τοῦ ἐπιγαστρίου, τὴν ὑστερικὴν σφαί-
ραν (globe hystérique) ἀνυψουμένην ἐπὶ τοῦ λάρυγγος καὶ συσφίγ-
γουσαν αὐτὸν μέχρι πνιγμονῆς, κεφαλαλγίαν, σκοτοδινίαν ἢ ἐμβοὰς τῶν
ᾠτῶν, φαινόμενα προαγγέλλοντα τὸν παροξυσμὸν καὶ ἀναγκάζοντα αὐ-
τὰς νὰ κατακλίνωνται (π ρ ό δ ρ ο μ α φ α ι ν ό μ ε ν α)· εἶτα ὅτε μὲν
αὗται πίπτουσιν ἐν καιρῷ ἡμέρας καὶ ἐφ' οὗ μέρος ἐξελέξαντο πρὸ τοῦ
παροξυσμοῦ (κατ' ἀντίθεσιν τῆς ἐπιληψίας) ἀνευ γνώσεως καὶ αἰσθη-
σεως, φέρουσαι πρόσωπον ἐννειμένον, παλμούς ἰσχυροὺς, τὰς χεῖρας πρὸς
τὸν τράχηλον ὅπως ἀφαιρέσωσι τὸ κωλύον τὴν ἀναπνοὴν καὶ ἐν τῇ μέ-
σῃ λυγρὸς παρατεταμένης καταλαμβάνονται ὑπὸ σπασμῶν κλονικῶν ἀ-
τάκτων, πῇ μὲν τῶν μυῶν τῶν ἄκρων, πῇ δὲ τῆς λεκάνης (ὕστερ. ἀ-
σελγῆς), πῇ δὲ τοῦ κορμοῦ καὶ πῇ τέλος τῆς κεφαλῆς, καὶ μετὰ τινὰ

λεπτά ἢ ὥρας ἡσυχάζουσιν, ἀναλαμβάνουσι καὶ γινῶσιν καὶ αἰσθῶσιν καὶ διὰ λυγμῶν ἢ ἀφθόνων καὶ ἀχρόων (σπασμοδικῶν) οὕρων ἐπανέρχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν (**μικρὸς ἢ κοινὸς ὑστερισμὸς**)· ὅτε δὲ αὐταὶ ἐκβάλλουσι φωνὴν ὀξεῖαν καὶ πίπτουσιν ἄνευ γνώσεως καὶ αἰσθήσεως, φέρουσαι πρόσωπον ὥχρον ὡς κωματώδεις, εἴτα μετὰ ὀλίγα λεπτά καταλαμβάνονται ὑπὸ σπασμῶν κλονικῶν καὶ κατὰ μὲν τὴν ἐπιληψοειδῇ περίοδον τὸ σῶμα αὐτῶν εἴτε κινεῖται, εἴτε μένει ἀκίνητον, κυρτοῦται καὶ στηρίζεται μόνον κατὰ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς πόδας ἐπὶ τῆς στρωμνῆς, κατὰ δὲ τὴν τῆς διαστροφῆς περίοδον τὸ σῶμα αὐτῶν κινεῖται ποικιλοτρόπως ὡς τῶν γελωτοποιῶν καὶ ἡ κεφαλὴ τελεῖ ῥυθμικὰς ταλαντώσεις ὡς νὰ χαιρετᾷ διαρκῶς κτλ. κατὰ τὴν γ' περίοδον τοῦτο λαμβάνει θέσεις ἀναλόγους τῶν διΐπταμένων λογισμῶν καὶ κατὰ τὴν δ' τῆς παραφροσύνης, ἀφοῦ ἡ γινῶσις ἐπανέλθῃ κατὰ μέρος, αὐταὶ ἔχουσι παραισθήσεις λυπηρὰς ἢ εὐθύμους καὶ ὁρῶσι ἀνύπαρκτα ζῶα· ἡ δὲ πίσις τῆς ἀριστερᾶς συνήθως ὠσθήκης δύναται νὰ καταπαύσῃ τὸν παροξυσμὸν (**μέγας ἢ ἐπιληψοειδῆς, καταληψοειδῆς, ληθαργικὸς ὑστερισμὸς**).

Ἐπὶ δὲ τοῦ ὑστερισμοῦ ἄνευ σπασμῶν αἱ πάσχουσαι ἐξαγγέλλουσι ποικιλότατα φαινόμενα, συνιστάμενα ποτὲ μὲν εἰς **παραλύσεις** ὑπὸ μορφὴν ἡμιπληγικὴν, συνδεδεομένας καὶ ὑπὸ ἡμιαναισθησίας, ποτὲ δὲ εἰς **συσπάσεις** τῶν μυῶν παντὸς τοῦ σώματος παροδικὰς ἢ ἐμμόνους, αἰφνης ἐπερχομένας τελέως καταληγούσας καὶ διὰ τοῦ χλωροφορίου προσκαίρως ἐκλειπούσας, ποτὲ ἄλλοτε εἰς **ἡμιαναισθησίας** ἐπιπολαιὰς ἢ καὶ τῶν βαθυτέρων ὀργάνων τοῦ ἀριστ. ἡμιμορίου, μερικὰς ἢ ὀλικὰς καὶ τῶν αἰσθητηρίων τῆς γεύσεως, ὁσφρῆς, ἀκοῆς καὶ ὁράσεως, ποτὲ ἄλλοτε εἰς **νευραλγίας** τῆς κορυφῆς τοῦ κρανίου (*ἥλος ὑστερικὸς*), τοῦ ἡμιμορίου τῆς κεφαλῆς (*ἡμικρανία ὑστερική*), τῆς ῥάχews, τῶν ἐσωτερικῶν σπλάγχων (γαστραλγίας, ἡπαταλγίας, ὑστεραλγίας) κτλ. καὶ ἄλλοτε εἰς **ἀνωμαλίας τῶν ἀναπνευστ. πεπτικῶν, γεννητικῶν ὀργάνων καὶ τῶν πνευματικῶν ἐνεργειῶν**.

Κατὰ τῆς νευρώσεως ταύτης ἀγνώστου τὴν φύσιν καὶ δυσιάτου προτιμότερα ἐστὶν ἡ προφυλακτικὴ θεραπεία τελουμένη 1) διὰ τῆς *καταλ-
ήλου ἀνατροφῆς* τῶν θυγατέρων, σκοπούσης τὴν ἠθικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν κατεύνασιν τῆς ἐγχειρούσης τὰς γενετησίους ὁρμὰς φαντασίας, δηλ. διὰ τῆς ἀσχολίας περὶ τὰ οἰκιακὰ ἔργα, τῆς ἐκλογῆς σχέσεων ὀλίγων ἡρέμων καὶ ἀγαθῶν, τῆς ἀναγνώσεως ἐκλεκτῶν καὶ ὠφελίμων ἱστοριῶν, καὶ διὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ θάρρους νὰ μὴ φοβῶνται τὰ περιφε-

ρόμενα ἐντὸς τοῦ οἴκου ζῶν· 2) διὰ τῆς ἀρμοδίου διαίτης καὶ ὑγιεινῆς, τεινούσης εἰς τὴν ἐπέρρωσιν τοῦ σώματος ἤτοι διὰ τῶν ἀζωτούχων τροφῶν καὶ τῆς ἀποφυγῆς τῶν γλυκισμάτων, τοῦ τεύου καὶ τῶν οἰνοπνευμάτων, διὰ τοῦ περιπάτου καὶ τοῦ ἐξοχικοῦ βίου ἢ διὰ τῆς γυμναστικῆς καὶ τῶν ἐν καιρῷ θέρους ψυχρολουσιῶν ἢ θαλασσιῶν λουτρῶν· 3) διὰ τῆς οἰκείας θεραπείας τῶν ὑπαρχουσῶν νόσων, δηλ. τῆς χλωρίσεως, βλάβης τῶν γεννητικῶν ὀργάνων (ὕστερας, ὠοθηκῶν), ἀταξίας ἢ ἐλλείψεως τῆς ἐμμήνου ροῆς· 4) διὰ τῆς ἀναλόγου συμπεριφορᾶς τοῦ ἱατροῦ, ἐλκυούσης τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτῶν καὶ ἐνεργούσης τὴν μεταβολὴν τῶν αἰσθημάτων τούτων.

Ἄν δὲ παρασταθῇ ἡ νόσος διὰ σπασμωδικῶν παροξυσμῶν κατὰ μὲν τοῦ μικροῦ ἢ κοινοῦ ὕστερισμοῦ ὁ ἱατρός συνιστᾷ ἐπὶ τοῦ παροξυσμοῦ τὴν ταχεῖαν κατὰκλισιν καὶ τὴν χαλάρωσιν τῶν στενωχωρούντων αὐτὰς ἐνδυμάτων ἢ στηθοδέσμων, τὸν βαντισμόν τοῦ προσώπου διὰ ψυχροῦ ὕδατος καὶ τοὺς ὑποκαπνισμοὺς τῆς ρίνος διὰ τῶν καιομένων κακιδῶν συνήθως οὐσιῶν (τριχῶν, πτερῶν, ἐρίων), τὰς εἰσπνοὰς τοῦ νιτρώδους ἀμυλικοῦ αἰθέρος (5-10 σταγ. ἐπὶ ρινομάκτρον ἢ διπλοῦ χάρτου), μολονότι προκαλοῦσι σπασμοὺς, ἢ τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς μορφίνης, μολονότι ἐθίζει ἡ πάσχουσα ἐπὶ τῶν διαλειμμάτων τὰς εὐπέπτους σκευασίας τοῦ σιδήρου μετὰ ἐκχυλίσματος νάρδου καὶ μηδικοῦ σιλφίου, τὰ βάμματα τῆς νάρδου καὶ καστορίου μετὰ αἰθέρος, τὴν θρεπτικὴν τροφήν, τὸν καθαρὸν ἀέρα καὶ ἐξοχικὸν βίον, τὰ ψυχρὰ λουτρά ἢ τὰς ψυχρολουσίας καὶ τὸν γάμον ὁσάκις διὰ τούτου δύναται νὰ μεταβληθῇ ἡ κατὰστασις τῆς πασχούσης. Κατὰ δὲ τοῦ μεγάλου ἢ ἐπιληψοειδοῦς, κατὰ ληψοειδοῦς κτλ. ὕστερισμοῦ ὁ ἱατρός ἀναγράφει ἐπὶ μὲν τοῦ παροξυσμοῦ τὰ ἀνωτέρω, ἐπὶ δὲ τῆς διαλείψεως τὸ βρωμιούχον κάλι ὑπαρχούσης μυϊκῆς ἐγερσιμότητος, μολονότι ἀντενδείκνυται ἐπὶ ἀδυνάτων μετὰ φαινομένων φόβου καὶ θλίψεως ἢ πασχουσῶν ἀκμὰς, τὸ βρωμιούχον νάτρον μὴ ὑπαρχούσης τοιαύτης, τὴν βρωμιούχον ἀμμωνίαν ὑπαρχούσης μυϊκῆς ἐκλύσεως καὶ τὴν μονοβρωμιούχον καφουράν (8-24 σιτ. τὴν ἡμ.) ὑπαρχούσης ἐκλύσεως τῆς γενετησίου ὁρμῆς, τὴν ὑδροθεραπευτικὴν διὰ χλιαροῦ καὶ εἴτα διὰ ψυχροῦ ὕδατος καὶ τὴν πίεσιν τῆς εὐαίσθητου δεξιᾶς ὠοθήκης.

539 Rp Ferr. lactic. dr ii
Pulv. myrrh. gr. xv
Crocc. orient dr. 1/2
f. pilul. 60 D. 3 ἡμ.

540 Rp Ferr. citric. dr ii
Extr. chin Extr. valer. aa dr i
Extr. ass. foetid dr 1/2
f. pilul. 60 D. ἡμ.

541 Rq Tinct. ferr. acet. dr. $\frac{1}{2}$

Tinct. castor gtt xx

Aq. lauro-cer. dr i

Syrup. dr ii D. 20 σταγ. ήμ.

543 Rp Camph. monobrom. gr x

divid in part. aequ. N° 40

D. 2-3 τήν ήμ.

542 Rp Tinct. valerian.

Tinct. castor aa dr i

Aeth. sulphur. dr. $\frac{1}{2}$ D. $\frac{1}{2}$ κοχλ. μικρόν δις.

544 Rp Camph. monobrom. gr x

f. pilul. N° 40

D. ὁμοίως

Ἄν ὅμως παρασταθῇ ἔνευ σπασμωδικῶν παροξυσμῶν ἀλλὰ διὰ νευρικών φαινομένων, κατὰ μέν τῶν ἡμιπληγίων ἢ παραπληγίων ὡφέλιμός ἐστιν ὁ ἡλεκτρισμός, ἐφαρμοζομένου πῇ μὲν τοῦ παραδαϊκοῦ πῇ δὲ τοῦ γαλβανικοῦ ρεύματος, καὶ ἡ γυμναστική· κατὰ τῶν συσπασέων τῶν μυῶν ἐνδείκνυται ἡ χλωροφορμίας, ἡ μεταλλοθεραπεία ἡ ἐξωτερικὴ κατὰ Burq διὰ πλακῶν ἐκ μολύβδου, χρυσοῦ, χαλκοῦ κτλ. ἡ ἑσωτερικὴ διὰ τῶν αὐτῶν μετάλλων ἐσωτερικῶς λαμβανομένων (εἰ καὶ ἐνεργοῦσι διὰ μόνης τῆς φαντασίας τῶν πασχουσῶν τὴν παῦσιν τοῦ κακοῦ ἢ τὴν μεταφορὰν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἀντιστοίχου ἀλλ' ὕγιους ἡμιμορίου), ὁ ἡλεκτρισμός καὶ αἱ διὰ ψυχροῦ ὕδατος καταιονήσεις τῶν συσπασμένων μορίων· κατὰ τῶν ἀναίσθησιων ἐπίσης ἡ μεταλλοθεραπεία ἡ ἐξωτερικὴ καὶ ὁ ἡλεκτρισμός· κατὰ τῶν ὑπερσθησιῶν καὶ νευραλγιῶν (μυαλγίας, ῥιζου ὑστερικοῦ, ῥαχιαλγίας, πλευραλγίας, ἥπαταλγίας, ὑστεραλγίας κτλ.) ἀνεγράφη τὸ ὅπιον καὶ ἡ μορφίνη ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς διὰ κλυσμάτων ἢ ἀλοιφῶν ἢ δι' ὑποδερμικῶν ἐνέσεων καὶ μάλιστα ὡσάκις πρόκειται νὰ πραῦνθῇ τὸ ἄλγος κατὰ τὸ ὀδυνηρὸν σημεῖον, πῇ δὲ ἡ χλωριᾶλη ὡσάκις παρίσταται ἡ ἀνάγκη τῆς παύσεως τῆς ἀϋπνίας, ἄλλοτε τὸ χλωροφόρμιον δι' εἰσπνοῶν ἢ καὶ ἐσωτερικῶς ἐπὶ καρδιαλγιῶν καὶ σπανιώτερον τὸ βρωμιούχον νάτρον ὡσάκις ἀπαιτεῖται ταχύτερα ἢ βραδυτέρα ἢ παῦσις τοῦ ἄλγους καὶ ἡ ἐκ τούτου μυϊκὴ ἐγερσιμότης καὶ τέλος ἡ κινήσις ἐπὶ τυπικῶν· κατὰ τῶν ἀνωμαλιῶν τῶν ἀναπνευστ. καὶ ἰδιώσεων πεπτικῶν ὁ ρυθμὸν δίκην ἐμέτου ἀκατασχέτου συνεβοῦλευσαν τὴν γαλακτώδη τροφήν, τὸ ὠμόν χοιρομήριον, τὸν πάγον ἐσωτερικῶς καὶ τὰ ἀφρώδη ποτὰ, τὰ ναρκωτικὰ φάρμακα καὶ μετὰ ταῦτα ἐμμένοντος τοῦ κακοῦ τὰς πλύσεις τοῦ στομάχου διὰ τοῦ οἰσοφαγείου σωλήνος τοῦ Faucher, τὸν ἐπισιτισμὸν αὐτοῦ διὰ τῆς συσκευῆς τοῦ Beaumetz καὶ τὸν ἡλεκτρισμὸν τοῦ πνευμογαστρικοῦ νεύρου κατὰ τὴν πέψιν τελούμενον τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ θετικοῦ πόλου ἐπὶ τοῦ τραχήλου καὶ τοῦ ἀρτητικοῦ ἐπὶ τῆς χειρός.

9. Ἐπιληψία.

Ἰερὰν νόσον ἢ ἐπιληψίαν ἐκάλεσαν τὴν χρονίαν νεύρωσιν ἢ νύξημέ-
νην ἐρεθισιμότητα τοῦ προμήκους ὡς ἀγγειοκινητικοῦ κέντρου καὶ ἐνί-
τε τῆς γεφύρας ὡς κινητικοῦ κέντρου, ἥτις προκαλεῖ ὅτε μὲν τὴν αἰ-
φνίδιον ἰσχυαίμειαν τοῦ προμήκους καὶ παντὸς τοῦ ἐγκεφάλου ὡς καὶ
τῆς γεφύρας, τὴν ἐξαγγελλομένην δίκην παροξυσμοῦ διὰ τε τῆς ἀπω-
λείας τῆς γνώσεως καὶ αἰσθήσεως, τῆς πτώσεως ἐπομένως τοῦ πάσχον-
τος καὶ τῆς ὠχρότητος τοῦ προσώπου αὐτοῦ, ὡς καὶ διὰ τῶν τετανι-
κῶν συσπάσεων τῶν μυῶν ὅλου τοῦ σώματος (**ἐπιληψία βαρεῖα ἢ
σπασμωδική· μέγα κακόν**). ὅτε δὲ τὴν αἰφνίδιον ἰσχυαίμειαν μοι-
ρῶν τινων τοῦ ἐγκεφάλου οὐχὶ δὲ καὶ τοῦ προμήκους, τὴν ἐξαγγελλο-
μένην ἐπίσης δίκην παροξυσμοῦ πῇ μὲν διὰ τῆς σκοτοδινίας (vertige),
τῆς στιγμαϊαίας ἀπωλείας τῆς γνώσεως, πῇ δὲ διὰ τῆς ἀφαιρέσεως
(absence), τῆς στιγμαϊαίας διακοπῆς τῆς διανοίας, πῇ τέλος διὰ τῆς
παραφροσύνης ἔργων ἢ λόγων (folie), τῆς στιγμαϊαίας δηλ. ἐλλείψεως
τῆς συνειδήσεως καὶ ἄνευ τετανικῶν συσπάσεων (**ἐπιληψία πραεῖα ἢ
μὴ σπασμωδική· μικρὸν κακόν**). Αὕτη δὲ παράγεται ἐκ κατα-
χρήσεως τῶν οἶνοπνευματωδῶν ποτῶν καὶ μάλιστα τοῦ ἄψινθίου, τῶν
ἀφροδισίων καὶ ἰδίως τοῦ αὐνανισμοῦ, ἐκ πνευματικῶν παθῶν τοῦ φό-
βου καὶ τῆς θλίψεως καὶ ἐξ ἀγνώστων αἰτίων, προκαλούντων τὴν πα-
ραμόρφωσιν τοῦ κρανίου καὶ τὴν ἀσυμμετρίαν τοῦ προσώπου, διενερ-
γοῦσαν τὴν ἐρεθισιμότητα τοῦ προμήκους καὶ τῆς γεφύρας καὶ ἀπο-
δοθεῖσαν εἰς τὴν κληρονομικότητα (ἐπὶ λ η ψ ῖ α π ρ ω τ ο πα θ ῆ ς).
ἄλλοτε ἐκ τραυμάτων τῶν κρανιακῶν ὀστέων, αἱμορραγιῶν καὶ ἐμβολῶν
τῶν ἀγγείων τοῦ ἐγκεφάλου, ὄγκων συφιλιδικῶν κατὰ τὰ κυρτὰ αὐτοῦ
μέρη πιεζόντων τ' ἀγγεῖα καὶ προκαλούντων τὴν ἰσχυαίμειαν ἢ παθη-
τικὴν ὑπεραιμίαν τοῦ προμήκους καὶ τῆς γεφύρας καὶ ἐξ ἀγνώστων
ἄλλων ὕλικῶν βλαβῶν (ἐπὶ λ η ψ ῖ α δ ε υ τ ε ρ ο πα θ ῆ ς ἢ συμ-
π τ ω μα τ ι κ ῆ)· καὶ τέλος ἐκ τραυμάτων τῶν αἰσθητικῶν ἢ συμ-
μίκτων νεύρων, νευρωμάτων ἢ παρασίτων πιεζόντων αὐτὰ, παθῶν τοῦ
στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων, τοῦ ἥπατος καὶ τῶν νεφρῶν, τῶν γεννητι-
κῶν ὀργάνων, βλαπτόντων ταῦτα καὶ προκαλούντων κατ' ἀντανάκλα-
σιν ἐρεθισμόν τῶν μοιρῶν τούτων τοῦ ἐγκεφάλου (ἐπὶ λ η ψ ῖ α ἀ ν-
τ α ν α κ λ α σ τ ι κ ῆ ἢ σ υ μ π α θ η τ ι κ ῆ).

Καὶ ἐπὶ μὲν τῆς βαρείας ἢ σπασμωδικῆς ἐπιληψίας, ἥς οἱ παροξυ-
σμοὶ ἐπέρχονται εἰς ἀόριστα χρονικὰ διαστήματα, οἱ ἀρρωστοὶ ἐν ἀρ-
χῇ συνήθως αἰσθάνονται φαινόμενά τινα καὶ ἰδίως τὴν ἐπιληπτικὴν

αἰρᾶν, ἥτις συνίσταται εἴτε εἰς πόνον ζωηρὸν ἢ αἰσθῆσιν ἀλλόκοτον, ἀρχομένην ἀπὸ διαφόρων μορίων τοῦ σώματος καὶ βαίνουσας μέχρι τῆς κεφαλῆς, εἴτε εἰς ἀνωμαλίας τῶν ἐνεργειῶν τῶν ὀργάνων δηλ. εἰς ἔμετον, παλμούς, ἀδημονίαν, σύσφιγξιν τοῦ φάρυγγος, εἴτε εἰς τὴν ἀναπόφευκτον ἀνάγκην νὰ τρέχωσιν ἢ πηδῶσιν, εἴτε τέλος εἰς παραισθήσεις τῆς ὁράσεως ἢ ἀκοῆς (π ρ ό δ ρ ο μ α φ α ι ν ό μ ε ν α). ἐφεξῆς ἐκβάλλουσι κραυγὴν ὀξεῖαν καὶ πίπτουσιν ἄνευ γνώσεως καὶ αἰσθήσεως (μὴ ἐκλέγοντες τὴν θέσιν ὡς αἱ ὑστερικαὶ γυναῖκες), ἔχοντες τὸ πρόσωπον ὠχρὸν, τὴν κόρην διεσταλμένην καὶ ἀναίσθητον· εἶτα καταλαμβάνονται ὑπὸ τονικῶν σπασμῶν πάντων τῶν μυῶν τοῦ σώματος, ὥστε ἡ κεφαλὴ αὐτῶν κάμπτεται πρὸς τὰ ὀπίσω ἢ τὰ πλάγια, ὁ βολβὸς βυθίζεται ὑπὸ τὸ βλέφαρον, τὸ πρόσωπον συσπάζεται, οἱ ὀδόντες συσφίγγονται, τὰ μέλη συνέλκονται, ἡ χεὶρ ὑπτιάζει, ὁ ἀντίχειρ ἐν προσαγωγῇ ἐμβάλλεται ὑπὸ τοὺς λοιποὺς δακτύλους καὶ ἡ ἀναπνοὴ διακόπτεται στιγμιαίως· μετὰ 20-30 δεύτερα λεπτὰ πίπτουσιν εἰς τοὺς ἐλαφροτέρους κλονικοὺς σπασμούς, ἐπομένως αἱ σφαγίτιδες ὀγκοῦνται, τὸ πρόσωπον γίνεται ἐρυθρὸν ἢ κυανέρυθρον, τὸ μέτωπον ῥυτιδούται, οἱ ὀφθαλμοὶ κυλινδρῶνται ἐντὸς τῆς κόγχης, αἱ γωνίαι τοῦ στόματος ἔλκονται ἐνθεν κακεῖθεν, οἱ ὀδόντες τρίζουσιν, ἡ σιαγὼν ἀνοίγει καὶ κλείει μετὰ τόσης βίας ὥστε ἐνίοτε θραύονται οἱ ὀδόντες, ἡ γλῶσσα δάκνεται καὶ ἀπὸ τοῦ στόματος ἐκρέει σίελον ἀφρώδες ἢ αἱματόφυρτον, ἡ ἀναπνοὴ γίνεται ἀνόμοιος καὶ θορυβώδης, οἱ σφυγμοὶ πλήρεις καὶ συχνοί, τ' ἄκρα ταρασσονται κατὰ ὥσεις τόσον συχνὰς καὶ βιαίας ὥστε ἐνίοτε ἐξαρθροῦνται ἢ κατὰγνυνται, καὶ πολλάκις ἐπέρχονται ἀκουσίως ἄφθονα οὔρα καὶ διαχωρήματα ἢ ἐκσπερματώσεις· ἀφοῦ δὲ ταῦτα διαρκέσωσιν ὀλίγα λεπτὰ, γίνονται ἀσθενέστερα καὶ διακόπτονται ἀποτόμως καὶ τότε οἱ πάσχοντες λυτρουμένοι ἐκπέμπουσιν στεναγμὸν βαθὺν, ἔχουσιν ἀναπνοὴν ῥέγχουσαν, πρόσωπον ὠχρὸν περιρρεῶμενον ἰδρῶτι καὶ πίπτουσιν εἰς ὕπνον διαρκούντα λεπτὰ μέχρις ὥρας, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐγείρονται κεκμηκότες, κεφαλαλγοῦντες καὶ ἐκθαμβοί, μηδεμίαν συνείδησιν ἔχοντες τῶν προηγηθέντων συμβάντων (π α ρ ο ξ υ σ μ ό ς ἐ π ι λ η π τ ι κ ό ς). Ἐπὶ δὲ τῆς μὴ σπασμωδικῆς ἐπιληψίας οἱ ἄρρωστοι αἰφνης καὶ ἄνευ προδρόμων ἐν μέσῳ τῆς ἀναγνώσεως ἢ τῆς συνδιαλέξεως ἢ τῆς ἐνασχολήσεως, ὅτε μὲν ἀποκλῶσι τὴν γνῶσιν καὶ πίπτουσιν ἄνευ κραυγῆς ἢ ὀλισθαίνουσιν ἐκ τῆς ἑδρας, ἔχοντες τὸ πρόσωπον ὠχρὸν, τὸ βλέμμα ἀπλανές, τοὺς μῦς τοῦ προσώπου συνεσπασμένους καὶ μετὰ 2-3 δεύτερα λεπτὰ ἐπανερχονται,

βλέπουν ἐκπληκτοὶ περὶ ἑαυτοὺς μὴ γινώσκοντες τί συνέβη καὶ ἀναλαμβάνουσι τὴν προτέραν ἐνασχόλησιν (σκοποδινία ἐπιληπτική). ὅτε δὲ θολοῦνται τὴν διάνοιαν χωρὶς νὰ πέσωσιν, ἔχουσι τὸ πρόσωπον ὠχρὸν, διακόπτουσι τὴν ἀνάγνωσιν ἢ συνδιάλεξιν καὶ ἀφίνουσι νὰ καταπέσῃ τὸ ἐν ταῖς χερσίν, καὶ μετ' ὀλίγα δευτέρα λεπτὰ ἐπανέρχονται μὴ γνωρίζοντες τί συνέβη καὶ ἐξακολουθοῦσι τὸ ἔργον, ὥστε οἱ παρατυχόντες οὐδόλως διακρίνουσιν ἐὰν ἐπῆλθεν αὐτῷ τι ἀσύνηθες (ἀφαιρέσεις ἐπιληπτική). ὅτε τέλος στεροῦνται τῆς συνειδήσεως, λαλοῦσιν ἀσυνάρτητα, χειρονομοῦσιν ἀλλόκοτα καὶ ἐνίοτε αἰσχρολογοῦσιν ἢ καὶ ἐγκληματοῦσιν ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας καὶ κυριευόμενοι ὑπὸ τινος ἐσωτερικῆς ὁρμῆς πρὸς ἀνθρωποκτονίαν ἢ βιασιοπραγίαν, πρὸς κλοπὴν ἢ ἐμπρησμόν ἀνευ βουλήσεως καὶ γνώσεως, καὶ μετὰ τινα λεπτὰ ἀφοῦ ἐπανέλθωσιν οὐδόλως ἐνθυμοῦνται τῶν πεπραγμένων καὶ θεωροῦνται ὑπὸ τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης ὡς ἀκαταλόγιστοι (παρὰ φροσύνη ἐπιληπτική).

Αὕτη διακρίνεται 1) τῶν ἐπιληψιοειδῶν σπασμῶν, ὡς φαινομένων τῆς μολυβδοειδέσεως, οὐραιμίας, παραλύσεως τῶν φρενοβλαβῶν ἢ ὀγκῶν ἐγκεφαλικῶν καὶ σκληρώσεων κατὰ πλάκας, διότι εἰς τούτους οἱ ἄρρωστοι οὐδόλως ἐκβάλλουσι κραυγὴν, ἡ ὠχρότης τοῦ προσώπου οὐκ ἔστι καταφανής, οἱ σπασμοὶ εἰσὶ μάλλον ἑτερομερεῖς καὶ ἡ κωματοῶδης κατάστασις μὴ παρατεταμένη. 2) τῆς ἀποπληκτώδους ἐγκεφαλικῆς ὑπεραιμίας, διότι οἱ πάσχοντες τὴν ὑπεραιμίαν οὐ φέρουσι μῶλωπας οὐδὲ τραύματα τῆς γλώσσης.

Κατὰ τῆς σπασμοειδικῆς ἐπιληψίας ὁ ἰατρός ἐν καιρῷ τοῦ παροξυσμοῦ φροντίζει περὶ τῆς προφυλάξεως τῶν πασχόντων ἀπὸ τῶν τραυματισμῶν εἰς οὓς ἐκτίθενται ἕνεκα τῶν σπασμῶν καὶ συμβουλεύει τὴν ὀριζόντειον θέσιν καὶ τὴν χαλάρωσιν τῶν στενοχωρούντων αὐτοὺς ἐνδυμάτων, διότι αἱ φημισθεῖσαι μέθοδοι πρὸς παῦσιν τοῦ παροξυσμοῦ διὰ τῆς βιαίας κάμψεως τοῦ μεγάλου δακτύλου τοῦ ποδός, διὰ τῆς περιδέσεως ἑστω καὶ διὰ τοῦ εἰδικοῦ ὀργάνου τοῦ Rozier τῶν μορίων ἐφ' ὧν γίνεται αἰσθητὴ ἡ αὔρα ἵνα μὴ ὑψωθῇ μέχρι τῆς κεφαλῆς, καὶ διὰ τῶν εἰσπνοῶν τοῦ βρωμιούχου αἰθυλίου καὶ τοῦ νιτρῶδους ἀμυλίου οὐδόλως ἐφάνησαν ὠφέλιμοι. ἡ δὲ βιαία τήρησις τῶν σπωμένων ἄκρων πρὸς πρόληψιν τῶν καταγμάτων ὡς καὶ ἡ παρένθεσις φελουῦ μεταξὺ τῶν ὀδόντων πρὸς κώλυνσιν τῶν δηγμάτων τῆς γλώσσης οὐδὲν εὐάρεστον ἀποτέλεσμα παρέσχεν. Ἐν καιρῷ δὲ τῶν διαλειμμάτων παραινεῖ πρῶτον μὲν, ἐπειδὴ ὁ παροξυσμὸς ἐκρήγνυται εἰς ἀόριστα διαστή-

ματα, τὴν μετ' ἐπιμελείας ἐπέβλεψιν τῶν πασχόντων καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας καὶ νυκτός ὑπὸ ἰδίου ἐπιμελητοῦ, ἵνα μὴ καταπέσωσιν ἐπὶ σκληρῶν ἢ αἰχμηρῶν σωματίων, ἀπὸ ὑψηλῶν θέσεων καὶ ἐν τῷ πυρᾷ ἢ θαλάσσης καὶ οὕτω παύσῃ τοῦ ζῆν, καὶ ἐπειδὴ ὁ παροξυσμὸς ἐπανέρχεται ἔνεκα πνευματικῶν παθῶν, τοῦ φόβου ἢ ὀργῆς καὶ θλίψεως, τῶν ἀφροδισίων ἢ τῶν οἰνοπνευματωδῶν καταχρήσεων καὶ δυσπεψιῶν, τὴν παῦσιν τῶν παθῶν τούτων καὶ τῆς ὑπερμέτρου νοητικῆς ἐργασίας, τὴν ἀποχὴν τῶν καταχρήσεων, τὴν διαμονὴν εἰς εὐαέρους ἐξοχὰς καὶ τὴν χρῆσιν οὐχὶ ἀζωτούχων ὡς προκαλουσῶν τοὺς παροξυσμοὺς, ἀλλὰ φυτικῶν τροφῶν· ἐφεξῆς δὲ τὴν ἄρσιν τῶν αἰτιῶν, ὡς αἰεὶ ταῦτα ὥσι καταφανῆ καὶ εὐφαίρετα, δηλ. ἐπὶ πρωτοπαθοῦς ἐπιληψίας τὴν παῦσιν τῶν καταχρήσεων καὶ τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ γάμου, ἐπὶ συμπτωματικῆς συνεπείᾳ τραυμάτων τὴν ἐξαίρεσιν τῶν ἀνωμαλῶν οὐλῶν ἢ ἀλλοτριῶν σωματίων καὶ τὴν ἐπίθεσιν πλανητικῶν ἐκδορίων ἐπὶ τῆς κροταφικῆς χώρας, συνεπείᾳ βλαβῶν τοῦ ἐγκεφάλου τὴν ἀνάλογον θεραπείαν καὶ συνεπείᾳ συφιλιδικῶν ὄγκων τὴν ἀντισυφιλιδικὴν θεραπείαν, ἐπὶ συμπαθητικῆς ἐκ παθῶν τοῦ ἐντερικοῦ σωλῆνος τὰ ὕδατα τοῦ Vichy ἢ Karlsbad, τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τὴν οἰκείαν θεραπείαν καὶ τῆς ἐλμινθιάσεως τ' ἀνθελμινθικά· τέλος πρὸς πρόκλησιν πρωτοπαθοῦς ἢ δευτεροπαθοῦς (ἀπὸ τῆς καρδίας ἐξαρτωμένης) ἰσχυαίμιας τοῦ προμήκου καὶ πρὸς ἐλάττωσιν τῆς νύξημένης ἐρεθισιμότητος αὐτοῦ καὶ ἀναβολὴν τῶν παροξυσμῶν ἀναγράφει ὅτι μὲν τὸ βρωμιούχον κάλι ἐσωτερικῶς διδόμενον εἰς διαλύσιν ἐξ 20 σιτ. μέχρι δραχμῆς κατὰ πᾶσαν ἡμέραν ἀπλοῦν ἢ μεμιγμένον μετὰ γάλακτος (πρὸς κώλυνσιν τοῦ ἐρεθισμοῦ ὃν ἐπάγουσιν αἱ μεγάλαι δόσεις ἐπὶ τοῦ ἐντερικοῦ σωλῆνος) καὶ διαρκῶς ἢ διακοπτόμενον καθ' ὑπαμοιβὴν ἐβδομαδιαίαν ἐκ τῆς χρήσεως τῆς εὐθαλείας κατὰ Trousseau, τῆς ἀτροπίνης κατὰ Scoda (πρὸς κώλυνσιν τῶν φαινομένων τῆς δηλητηρίασεως), ὅτε δὲ τὸ βρωμιούχον νάτρον, ἀσθενέστερον μὲν τοῦ προηγηθέντος ὡς μὴ ἐνεργοῦν καὶ ἐπὶ τῆς γεφύρας καὶ μὴ καταπαῦον τὴν μυϊκὴν ἐγερσιμότητα, ἀλλ' ἥττον ἐπιβλαβὲς αὐτοῦ ὡς μὴ προκαλοῦν ἐκ τῆς μακρᾶς χρήσεως τὴν διὰ τοῦ κάλεως ἐπισυμβαίνουσαν ἐκφύλινσιν τῶν μυῶν τοῦ σώματος καὶ μάλιστα τῆς καρδίας, διδόμενον καὶ τοῦτο εἰς μεγάλας δόσεις καὶ εἰς διαλύσιν· καὶ συνάμα ἀποκρούει τὰ κατὰ τοὺς ἀρχαιοτέρους χρόνους διδόμενα φάρμακα τῆς νάρδου, ὑοσχυάμου, κωνείου, ἰνδικῆς καννάβεως, τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου, θειικοῦ ἀμμωνιούχου χαλκοῦ καὶ ὀξειδίου τοῦ ψευδαργύρου ὡς ἀλυσιτελῆ καὶ

τὰ κατὰ τοὺς νεωτέρους δοκιμασθέντα μέσα τῆς πικροτοξίνης, κυραί-
ρης, βρωμιούχου χρυσοῦ κτλ. ὡς ἀσταθῆ καὶ δηλητηριώδη τὴν ἐνέργειαν.

Κατὰ τῆς μὴ σπασμωδικῆς ἐπιληψίας δευτεροπαθῶς ἐπερχομένης ὁ
ίατρός συμβουλεύει τὰ κατὰ τῶν αἰτίων μέσα καὶ ἰδίως ἐπὶ τραυματι-
κῶν τὰ πλανητικὰ ἐκδόρια ἐπὶ τῶν κροταφικῶν χωρῶν, πολλάκις ἐπα-
νκλαμβανόμενα καὶ μεγίστην ὠφέλειαν παρέχοντα, τὸ βρωμιούχον κἀ-
λι ἢ τὰ καταπότια τοῦ Meglin, ἐνίοτε τὰς διὰ βαθμυδὸν ψυχροῦ ὕ-
δατος ἐπιβροχὰς ἢ ἐπιτριβὰς τοῦ σώματος καὶ οὐχὶ τὰς καταιονήσεις
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ὡς καὶ τὴν ἐπίθεσιν πάγου ἐπὶ τῆς σπονδυλικῆς στή-
λης κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Chapman καὶ οὐχὶ τὰ λουτρά.

545 Rp Bromur. potass. dr iv

Aq. fontan. unc v

Syrup. simpl. unc i

D. 1-2 κοχλ. τὴν ἡμ. α' γ' ἐβδ.

547 Rp Bromur. natr. dr iv

Aq. fontan. unc v

Syrup. unc i. D. 1-2 κοχλ.

546 Rp Extr. belladon.

Pulv. h. bellad. aa gr v

f. pilul N° 100

D. 1-2 τὴν ἡμ. τῆς β' δ' ἐβδ.

548 Rp Atropin. sulph. gr i

Extr. et pulv. liqu. q. s.

f. pilul 100 D. 1 τὴν ἡμ.

10. Ἑκλαμψις.

Ὑπὸ τὸ ὄνομα δὲ τοῦτο ἐννοοῦσι τὴν ὀξεῖαν νεύρωσιν ἢ ἠϋξημένην
ἐρεθισιμότητα τοῦ προμήκου καὶ τῆς γεφύρας, ἣτις προκαλεῖ τὴν αἰ-
φνίδιον ἰσχυαίαν τῶν μοιρῶν τούτων τοῦ ἐγκεφάλου, τὴν ἐξαγγελλα-
μένην δίκην παροξυσμοῦ διὰ τε τῶν τονικῶν καὶ εἴτα κλονικῶν σπα-
σμῶν πάντων τῶν μυῶν τοῦ σώματος καὶ διὰ τῆς ἀπωλείας τῆς γνώ-
σεως καὶ αἰσθήσεως (**ἐκλαμψις σπασμωδική**)· αὕτη δὲ παράγε-
ται ὅτε μὲν εἰς τὰς ἐγκύους ἢ λεχωίδας, εἰς ἃς ἡ ἐρεθισιμότης τοῦ
ἐγκεφάλου αὐξάνει τῇ πίεσει τῶν ἱερῶν πλεγμάτων ὑπὸ τῆς ἐγκύου ὕ-
στέρας ἢ ταῖς ὠδίσι τοῦ τοκετοῦ, ἐνεκα τῆς ὑπεραιμίας ἢ τῆς πα-
ρεγγχυματώδους καὶ παρενθέτου νεφρίτιδος, αἵτινες ἐκδηλοῦνται διὰ τῆς
ὑπάρξεως τοῦ λευκώματος ἢ τῶν ἐπιθηλιδωδῶν καὶ κοκκωδῶν καὶ ὕε-
λίνων κυλίνδρων ἐν τοῖς οὖροις καὶ προκαλοῦσι τὴν ὕδραιμίαν ἢ οὐ-
ραιμίαν καὶ ἁμμωνιαίμιν καὶ τὸν ἐρεθισμὸν τοῦ εὐερεθίστου ἐγκεφά-
λου, προσέτι ἐνεκα ἐρεθισμῶν περιφερικῶν ἐκ τῆς σκληρότητος τοῦ τρα-
χήλου, ἀφθόνου ἐναμνίου ὕγρου, αἱμορραγιῶν, ἐγκαρσίου σχήματος τοῦ
ἐμβρύου, προκαλούντων τὸν κατ' ἀντανάκλασιν ἐρεθισμὸν τοῦ εὐερεθί-
στου ἐγκεφάλου, (**ἐκλαμψις δευτεροπαθῆς ἢ συμπα-
θητικῆς τῶν ἐγκύων ἢ λεχωίδων**)· ὅτε δὲ εἰς τοὺς παῖ-
δας, εἰς οὓς ἡ ἐρεθισιμότης τοῦ ἐγκεφάλου αὐξάνει συνεπεία τῆς ἀβρᾶς

κατασκευῆς αὐτοῦ (καὶ οὐχὶ ὡς ἐσφαλμένως ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν προγε-
νεστέρων ἐκ τῆς ὀδοντοφυΐας), ἔνεκα φυματιῶδους μηνιγγίτιδος, βλαβῶν
τοῦ στομαχοῦ ὑπὸ δυσπέπτων τροφῶν, τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος ὑπὸ ἐν-
δοζῶων, τῶν νεφρῶν ὑπὸ ὁστρακιάς καὶ ἔνεκα τραυμάτων (ἐκ λαμ-
ψις δευτεροπαθῆς ἢ συμπαθητικῆς τῶν παίδων)¹·
ὅτε τρίτον εἰς ἀκμᾶζοντας, ἔνεκα δηλητηριάσεως διὰ μολύβδου, ὀξει-
δίου ἀνθρακος ἢ ἀνθρακούχου ὑδρογόνου, ὑδροκυανικοῦ ὀξέος, νικο-
τίνης καὶ πικροταξίνης, εἰς παῖδας ἔνεκα λοιμῶδων νόσων, τοῦ κοιλια-
κοῦ τύφου, τοῦ ὀξέος πολυαρθρικοῦ ρευματισμοῦ, τῶν κακοήθων ἐλαιο-
γενῶν πυρετῶν καὶ ἔνεκα τῶν τοπικῶν νόσων τοῦ θυμικοῦ ἁσθματός,
χολολιθῶν, ἀλλοιουσῶν τὴν ποιότητα τοῦ αἵματος ἢ ἐρεθίζουσῶν τὰ
περιφερικὰ νεῦρα καὶ προκαλουσῶν τὸν ἐρεθισμόν τοῦ ἐγκεφάλου (ἐκ-
λαμψις δευτεροπαθῆς ἢ συμπαθητικῆς ἐκδηλη-
τηριάσεως ἢ λοιμῶδων νόσων).

Κατὰ τῆς ἐκλάμψεως τῶν ἐγκύων ἢ λεχωίδων, ὅταν μὲν αὐτὴ ἐκ-
δηλωθῇ κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τῆς κυήσεως
διὰ τῶν προδρόμων φαινομένων, ὁ ἱατρὸς πρὸς προφύλαξιν συμβουλεύει
τὰ πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων ἤτοι τὰ τονωτικὰ μέσα καὶ τὰ θερμὰ λου-
τρά ἐπὶ ὑπεραιμίας τῶν νεφρῶν καὶ ὑδραιμίας (καὶ μόνον ἐν ἀνάγκῃ
τὴν φλεβοτομίαν κατὰ τὸν πόδα), τὴν ταννίνην ἢ τὸν ὑπερχλωριού-
χον σίδηρον, τὴν γαλακτώδη τροφήν καὶ τὰ ἐγγύματα τῶν στιγμάτων
τοῦ ἀραβοσίτου μετὰ ὀξικοῦ κάλεως ἢ τὴν πύλακαρπινην δίκην ἐνέ-
σεων ἐπὶ παρεγγυματώδους νεφρίτιδος καὶ οὐραιμίας, ὡς καὶ κατὰ Fre-
richs τὸ βενζοϊκὸν ὀξύ δίκην κόνεων καὶ τὸ τρυγικὸν ὀξύ ἐν παγολύ-
τῃ ὕδατι πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῆς ἐν τῷ στομαχῷ παραγομένης ἀνθρα-
κικῆς ἀμμωνίας ἐπὶ παρενθέτου νεφρίτιδος καὶ ἀμμωνιαμίας· ἐὰν δὲ
μεθ' ὅλα ταῦτα ἐκραγῶσιν οἱ σπασμοί, ἐπαναλαμβάνόμενοι συχνάκις
καὶ ἀπειλοῦντες τὴν ζωὴν τῆς μητρὸς καὶ τοῦ ἐμβρύου, ἡ δὲ κύσις
βαίνει περὶ τὸ τέλος τοῦ 8 μηνὸς ἢ διατρέχῃ τὸν 9 μῆνα καὶ τὸ ἐμ-
βρυον ζῇ, ὁ ἱατρὸς ἐνεργεῖ τὸν τεχνητὸν πρόωρον τοκετὸν, ἀπομιμού-
μενος τὴν φύσιν, τῇ βαθμιαίᾳ διαστολῇ τοῦ στομίου καὶ τῇ ἐξαγωγῇ
τοῦ ἐμβρύου διὰ τοῦ ἐμβρυουλκοῦ, διότι διὰ τῆς ταχείας κενώσεως τῆς
ὕστερας καταπαύουσιν οἱ ἐκλαμπτικοὶ σπασμοὶ καὶ λυτρώνονται ἀμ-
φότερα τὰ ὄντα ταῦτα ἐπικειμένου κινδύνου. Ὅταν δὲ αὐτὴ παρ-
σταθῇ κατὰ τὸν τοκετὸν διὰ σπασμῶν καὶ ἀναισθησίας, ὁ
ἱατρὸς ἅμα τῇ ἐνάρξει τοῦ παροξυσμοῦ παραινεῖ νὰ κατακλίνωσι τὰς
πικτούσας ὀριζοντεῖως ἐπὶ τὰ νῶτα, νὰ χαλαρόνωσι τὰ ἐνδύματα αὐ-

των, νὰ τιθῇσι ψυχρὰ τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα, καὶ νὰ κενώνωσι τὴν κύστιν πλήρη οὖσαν διὰ καθετῆρος, οὗτος δὲ παρέχει τὰς εἰσπνοὰς τοῦ χλωροφορμίου ἐπὶ 1-2 λεπτὰ τῆς ὥρας καὶ αὐτὰς τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς μορφίνης ὡς πραϋντικὰ τῶν τονικῶν σπασμῶν ἢ ἀντ' αὐτῶν ἀναγράφει τὴν χλωριάλην ἐσωτερικῶς ἢ δίκην ὑποδερμικῶν ἐνέσεων ὡς ὑπνωτικόν καὶ ταύτοχρόνως ἐπισκοπεῖ διὰ τῆς ἐσωτερικῆς ψηλαφῆσεως τὴν διαστολὴν τοῦ στομίου τῆς ὑστέρας· καὶ ἐὰν μὲν τὸ στόμιον διεστάλη καὶ ὁ τοκετὸς βαίνει κατὰ φύσιν, ἀναμένει τὴν ἐξοδὸν τοῦ ἐμβρύου διὰ τῶν συστολῶν τῆς μήτρας, ἐκτὸς ἐὰν οἱ σπασμοὶ ἐπαναλαμβάνωνται ἰσχυρότεροι, ὅτε ῥήγνυνσι τοὺς ὑμένους καὶ τελεῖ τὴν ἐμβρυουλκίαν ἢ τὸν ἐπὶ τοὺς πόδας μετασχηματισμὸν πρὸς τὴν ταχεῖαν ἐξοδὸν τοῦ ἐμβρύου· ἐὰν δὲ τὸ στόμιον διεστάλη ἀλλ' ἢ κεφαλὴ τοῦ ἐμβρύου ἐνσφηνοῦται ὑπὸ τὴν ἡθικὴν σύμφυσιν, ἐνεργεῖ ἐπίσης τὴν ἐμβρυουλκίαν πρὸς τὴν στροφὴν τῆς κεφαλῆς καὶ τὴν ταχεῖαν ἐξοδὸν αὐτοῦ· ἐὰν ὅμως τὸ στόμιον οὐ διεστάλη καὶ οἱ σπασμοὶ ἐπαναλαμβάνωνται, ἐκτελεῖ τὴν βαθμιαίαν καὶ ἀνευ βίας διὰ τοῦ δακτύλου διαστολὴν τοῦ στομίου καὶ εἴτα ἐξάγει τὸ ἔμβρυον διὰ τοῦ ἐμβρυουλκοῦ ἀναλόγως τῆς ἀνάγκης ἢ καταλείπει τὴν ἐξοδὸν αὐτοῦ εἰς τὰς δυνάμεις τῆς τικτούσης, ὡς ἐν τῷ περὶ οὐραιμίας (σελ. 232) ἐγένετο λόγος.

Κατὰ τῆς ἐκλάμψεως τῶν παιδίων, ἐκτὸς τῶν πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων χρησίμων μέσων, ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει ἐν καιρῷ τοῦ παροξυσμοῦ κλύσματα διὰ ψυχροῦ ὕδατος μετὰ ὄξους, ἐπιτριβὰς τοῦ σώματος διὰ θερμῶν φλανελῶν, ἐπιθέματα τῆς κεφαλῆς διὰ ψυχροῦ ὕδατος ἢ πάγου, σιναπίσματα ἐπὶ τῶν ἄκρων καὶ τὸν καλομέλανα εἰς μικρὰς δόσεις ἐσωτερικῶς· κατὰ δὲ τὰ διαλείμματα τὸ βρωμιούχον κάλι ὡς συστολικόν τῶν ἀγγείων καὶ ἀναβλητικόν τῶν παροξυσμῶν ἢ τὴν χλωριάλην μέχρι 5 σιτ. ὡς ὑπνωτικόν, ἐκτὸς ἐὰν ἐπέλθῃ σύμπτωσις, ὅτε ἐνδείκνυνται τὰ χλιαρὰ λουτρά μετὰ τῶν ψυχρῶν τῆς κεφαλῆς ἐπιθεμάτων, ἢ κῶμα ὅτε δίδουσι τὸν μόσχον.

Κατὰ δὲ τῆς ἐκλάμψεως ἐκ δηλητηριάσεων ἢ λοιμωδῶν νόσων ὁ ἱατρὸς παραινεῖ πάντα τ' ἀνωτέρω καὶ εἰς τὰ διαλείμματα τὴν κινίνην εἰς μεγάλας δόσεις καὶ τ' ἀντίδοτα.

11. Καταληψία.

Ἡ διαλείπουσα καὶ λίαν σπανία αὕτη νεύρωσις ἢ ἡϋξημένη ἐρεθισιμότης τοῦ προμήκους ὡς ἀγγειοκινητικοῦ κέντρου, τῶν σκελῶν τοῦ ἑγκεφάλου καὶ τῶν νημάτων τῆς ἐσωτερικῆς θήκης, τῶν διασπειρομέ-

νων ἐπὶ τοῦ ῥαβδωτοῦ σώματος καὶ τοῦ στεφάνου τοῦ Ρεΐλου ὡς ἀγωγὴν τῆς κινήσεως, χαρακτηρίζεται διὰ τῆς παύσεως ἢ ἐλαττώσεως τῆς γνώσεως καὶ αἰσθήσεως καὶ διὰ τῆς διακοπῆς τῆς βουλήσεως πρὸς τὴν κίνησιν τῶν ἐκ ταύτης ἐξαρτωμένων μυῶν καὶ πρὸς τὴν κατ' ἀντανάκλασιν σύσπασιν καὶ συναρμογὴν τῶν κινήσεων τῶν μυῶν τούτων, ἐξ ἧς ἐπέρχεται τήρησις τῆς θέσεως τῶν μελῶν ἣν εἶχον ἐν ἀρχῇ τοῦ παροξυσμοῦ (*καταληπτικὴ δυσκαμψία*) καὶ μετὰ τεχνητὴν βίαν τείνουσαν νὰ μεταβάλλῃ τὴν θέσιν ταύτην αὐτῶν κηροειδῆς ἐνδοσις τούτων εἰς τὴν βίαν, μεταλλαγὴ τῆς θέσεως καὶ τήρησις τῆς νέας ταύτης θέσεως (*καταληπτικὴ εὐκαμψία κηροειδῆς*). Αὕτη παράγεται εἰς γυναῖκας κατὰ τὴν ἡβὴν ἢ τὴν κύησιν πασχούσας ὑστερισμὸν καὶ ἔχουσας ὑψημένην τὴν τοῦ ἐγκεφαλονωτιαίου συστήματος ἐρεθισιμότητα, ἔνεκα ἰσχυρῶν συγκινήσεων ἐκ λύπης ἢ φόβου, ἔνεκα ἐξάρσεως θρησκευτικῆς δεισιδαιμονίας (*καταληψία πρωτοπαθοῦς*), ὡς καὶ ἔνεκα ἀσταθῶν ἢ μὴ ὑλικῶν βλαβῶν τοῦ ἐγκεφάλου κατὰ τὴν μαρνίαν καὶ τὴν παραλύσιν τῶν φρενοβλαβῶν, ἔνεκα τῶν ναρκωτικῶν φαρμάκων, τοῦ χλωροφορμίου (*καταληψία δευτεροπαθοῦς*).

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης ἐνδείκνυνται ἐπὶ τῆς πρωτοπαθοῦς αἱ ἐνέσεις τῆς μορφίνης καὶ αἱ εἰσπνοαὶ τοῦ χλωροφορμίου, μετὰ δὲ τὴν παῦσιν τοῦ παροξυσμοῦ τὰ κοκκία τοῦ ἀρσενικώδους σιδήρου, ἡ ὑδροθεραπευτικὴ καὶ ἡ διαμονὴ τοῦ ἀρρώστου εἰς ἐξοχάς· ἐπὶ τῆς δευτεροπαθοῦς καὶ μάλιστα συνεπείᾳ ἐλειογενῶν πυρετῶν ἡ κίνησις μετὰ μορφίνης καὶ ἡ χλωριόλη, ἐφεξῆς ὁ σίδηρος μετὰ τοῦ ἐκχυλίσματος τῆς ἐρυσιθώδους βρίζης καὶ ὁ ἠλεκτρισμός.

12. Ληθαργία καὶ Ὑπνωτισμός.

Ἡ συνεχὴς καὶ κατὰ περιόδους παρισταμένη ἐπίσης σπανία αὕτη νεύρωσις τοῦ προμήκους καὶ τῶν σκελῶν τοῦ ἐγκεφάλου, ἥτις χαρακτηρίζεται ὅτε μὲν διὰ τῆς ἐντελοῦς παύσεως τῆς γνώσεως καὶ αἰσθήσεως καὶ διὰ τῆς διακοπῆς τῆς βουλήσεως πρὸς τὴν κίνησιν τῶν ἐκ ταύτης ἐξαρτωμένων μυῶν, ἐξ ἧς ἐπέρχεται ὕπνος βαθύς μετ' ἀναισθησίας καὶ ἀναλγησίας, ὡς καὶ ἡ ὑπὸ Charcot κληθεῖσα νευρομυϊκὴ ὑπερερεθισιμότης, συνισταμένη εἰς τὴν σύσπασιν τῶν ἐκ τῆς βουλήσεως ἐξαρτωμένων μυῶν ἐκ τῆς ἐπιδράσεως ἀπλοῦ τινος μηχανικοῦ ἐρεθισμοῦ ἐπ' αὐτῶν καὶ παύουσα ἐκ τῆς νέας ἐπιδράσεως τοῦ ἐρεθισμοῦ τούτου ἐπὶ τῶν ἀνταγωνιστῶν αὐτῶν μυῶν (*ληθαργία*)· ὅτε δὲ διὰ τῆς ἐντελοῦς μὲν παύσεως τῆς γνώσεως καὶ αἰσθήσεως οὐχὶ δὲ καὶ

διὰ τῆς διακοπῆς τῆς βουλήσεως πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν κινήσεων, ἐξ ἧς ἐπέρχεται συνήθως τὴν νύκτα ὕπνος μετ' ἀναισθησίας καὶ ἀναλγησίας καθ' ὃν οἱ ἄρρωστοι μυρμυρίζουσιν ἢ ἀπαγγέλλουσιν, ἐγείρονται ἢ κινεῦνται (ὕπνωσις). Αὕτη δὲ παράγεται ἕνεκα ἰσχυαίας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἐξαντλήσεως μεγίστης αὐτοῦ, συνεπειᾷ ἀφθόνων αἱμορραγιῶν, γενώσεως τῆς καρωτίδος ἕνεκα συντόνου πνευματικῆς μελέτης, μακρᾶς ἀγρυπνίας, καταχρήσεως τῶν οἶνων πνευμάτων καὶ τῶν ναρκωτικῶν φαρμάκων ὡς καὶ ἕνεκα σειριάσεως κατὰ τὰς τροπικὰς μάλιστα χώρας, ἢ τηρήσεως διαλαμπόντων ἀντικειμένων πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ διοχετεύσεως τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ.

Κατὰ τῆς ληθαργίας ὁ ἱατρὸς ὀφείλει πρὸ παντὸς νὰ μὴ ὑπογράψῃ τὴν ἀδειαν τῆς ταφῆς τῶν καμνόντων, ὅταν μάλιστα οὗτοι ἐξαγγέλῳσι τὴν νευρομυϊκὴν ὑπερερεθισιμότητα ἢ καὶ ἐν ἐλλείψει ταύτης μὴ φέρωσιν ὡς σημεῖον τῆς ἐνάρξεως τῆς σήψεως τὴν πρασίνην χρῶσιν τῆς μέσης λευκῆς γραμμῆς, καὶ εἴτα νὰ συμβουλευσῇ τοὺς ἰσχυροὺς ἐρεθισμοὺς τοῦ δέρματος, δι' ἐπιτριβῶν ἐρεθιστικῶν οὐσιῶν, διὰ καταιονήσεων ψυχροῦ ὕδατος, δι' ἐκδορίων, ὡς καὶ τὴν τεχνητὴν θρέψιν διὰ τοῦ οἰσοφαγείου καθετήρος. Κατὰ τοῦ ὕπνωτισμοῦ ὁ ἱατρὸς συνιστᾷ τὴν προφύλαξιν τῶν πασχόντων ἀπὸ πάσης πτώσεως κατὰ τὴν κλονιζομένην βᾶδισιν καὶ τὴν αὐστηρὰν ἀποχὴν τῆς ἐγρηγόρευσεως αὐτῶν.

13. Σκοτοδινία τοῦ Στομάχου

Ἡ νεύρωσις αὕτη τοῦ ἐγκεφαλονωτιαίου συστήματος, ἡ χαρακτηριζομένη διὰ ζάλης καὶ ναυτίας, ἐπερχομένης τὴν πρωΐαν ἅμα τῇ ἐγέρσει ἕνεκα δυσπεψίας τοῦ στομάχου καὶ ἐρεθισιμότητος κεντρομόλου τοῦ πνευμονογαστρικοῦ νεύρου (Jaccoud), ἐκλήθη *σκοτοδινία ἐκ βλάβης τοῦ στομάχου* (*vertigo a stomacho laeso*). Τότε ὁ ἄρρωστος αἰσθάνεται ὅτι περιστρέφεται αὐτός τε καὶ τὰ περὶ ἀντικείμενα ἢ νομίζει ὅτι διανοίγεται πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ βάρβαρον ἀχανὲς καὶ ἀμέσως ἱλιγγιά, οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ σκοτίζονται, τὰ ὦτα βοῶσι, πίπτει εἰς ἀναισθησίαν καὶ ἀναλγησίαν καὶ ἐνίοτε ἔχει ἔμετον.

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης ὁ ἱατρὸς ἀναγράφει τὴν κινίνην, τὴν κιναν καὶ τὸν σίδηρον δίκην καταποτίων ἢ ἐκλείγματος, τὸ ὕδωρ τοῦ Vals (*source précieuse*) καὶ τὴν εὐπεπτον καὶ θρεπτικὴν τροφήν.

14. Σκοτοδινία τοῦ ὀφθαλμοῦ ἢ ἀγοραφοβία, τοῦ λάρυγγος, καὶ σκοτοδινία τοῦ ὠτὸς ἢ νόσος τοῦ Menière.

Αἱ νευρώσεις αὗται, αἱ χαρακτηριζόμεναι διὰ ζάλης, ἐπερχομένης

όσakis οί πάσχοντες διέρχονται πλατείας, βήχῳσι καί ἔχῳσι δυσηκοίαν ἢ ὠτόρροϊαν, ἔνεκα βλάβης τῆς προσαρμογῆς τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, τοῦ λάρυγγος καί τῶν ἡμικυκλίων σωλήνων τοῦ ἐσωτερικοῦ ἢ τῆς σφύρας καί ἄκμονος τοῦ μέσου ὠτός, ἔλαβον τὸ ὄνομα τοῦτο. Τότε οἱ ἄρρωστοι ὅτε μὲν διερχόμενοι ὁδὸν ἢ πλατεῖαν ἀδημονοῦσι, τὰ γόνατα αὐτῶν κάμπτονται καί ἐὰν προχωρήσωσι πίπτουσιν, ὅτε δὲ βήχοντες αἰσθάνονται ἐμβοᾶς τῶν ὠτῶν, σκοτοδινίαν καί οὕτω πίπτουσιν, ἄλλοτε τέλος ἔχοντες ἐμβοᾶς τῶν ὠτῶν ἢ συριγμοὺς ὅξεϊς αὐτῶν νομίζουσιν ὅτι κυβιστοῦσι δηλ. ὅτι κινοῦνται πρὸς τὰ πρόσω καί ὀπίσω ἢ περιστρέφονται καί πίπτουσιν ἄνευ ἀπωλείας τῆς γνώσεως, διότι καί εἰς τὰς τρεῖς περιπτώσεις ἐπέρχεται ἐρεθισμὸς εἴτε τοῦ προμήκουσ εἴτε τοῦ ἐν τούτῳ ὑπάρχοντος προσθίου πυρήνος τοῦ ἀκουστικοῦ νεύρου, ἐνεργοῦντος ὡς νεύρου τοῦ διαστήματος τὰς πρὸς ἰσορροπίαν τοῦ σώματος χρησίμους κινήσεις.

Κατὰ τῶν σκοτοδινιῶν τούτων ὁ ἱατρός συνιστᾷ πρὸς παῦσιν τῶν πρωτοπαθῶν νόσων τ' ἀνάλογα μέσα, ἥτοι κατὰ τῆς δυσκόλου προσαρμογῆς τὴν ἀπόλυτον ἡρεμίαν τοῦ ὀφθαλμοῦ καί τὰ κολλύρια τῆς θεικῆς ἐσερίνης (1 σιτ. εἰς οὐγγ.) ἐπὶ παραλύσεως ἢ τῆς θεικῆς ἀτροπίνης (ὁμ.) ἐπὶ σπασμοῦ τοῦ βλεφαρικοῦ μυός, κατὰ τῆς λαρυγγίτιδος τὰ ναρκωτικὰ καί ἰδίως τὴν μορφίνην ἢ κωδεΐνην δίκην σεραπίου, κατὰ τῆς φλεγμονῆς τοῦ ἐσωτερικοῦ ἢ μέσου ὠτός τὰς βδέλλας, τὰ πλανητικὰ ἐκδόρια ἐπὶ τῆς μαστοειδοῦς ἀποφύσεως καί τὰ καθάρσια. Κατὰ δὲ τῆς σκοτοδινίας τὴν κίνησιν, ἥτις φαίνεται ὅτι ἐνεργεῖ ἐπὶ τοῦ προσθίου πυρήνος τοῦ ἀκουστικοῦ νεύρου ἐν τῷ προμήκει καί προκαλεῖ τὰς ἐμβοὰς τῶν ὠτῶν, τὰ τονωτικὰ καί τὴν διαμονὴν εἰς ἐξοχάς.

γ'. Τοῦ συμπαθητικοῦ (ἀγγειοκινητικὰ καί θρεπτικὰ νευρώσεις).

1. Νευρική κεφαλαλγία ἢ ἡμικρανία.

Ἡ κατὰ παροξυσμοὺς καί συνήθως ἅμα τῇ ἐγέρσει τῆς κλίνης εἰς γυναῖκας καί νέους συμβαίνουσα αὕτη νευρώσις, ἡ παρισταμένη δίκην πόνου ἀμβλῆος, ἐδράζοντος κατὰ τὴν μετωπικὴν, τὴν κροταφικὴν ἢ βρεγματικὴν μοῖραν τῆς κεφαλῆς (κεφαλαλγία) καί μάλιστα τοῦ ἀριστεροῦ ἡμιμορίου τοῦ κρανίου (ἡμικρανία) καί μετὰ τινὰς ὥρας ἐκλείποντος, καί ἡ παραγομένη ἔνεκα πνευματικῶν ἀγώνων ἢ παθῶν, παρατεταμένων ἀγρυπνιῶν, ἀφροδισίων καταχρήσεων καί σειριάσεως ἐν καιρῷ θέρους, προκαλοῦσάν τὸν ἐρεθισμὸν τῆς τραχηλικῆς μοίρας τοῦ συμπαθητικοῦ ἢ τῆς κεντρικῆς μοίρας αὐτοῦ καί παρακολουθουμένων ὑπὸ

φαινομένων ἀγγειοκινητικῶν καὶ τῆς ἱριδος, ἐκλήθη *κεφαλαλγία νευρική*, πρὸς διάκρισιν τῆς συνεχοῦς, ἥτις εἶναι ὅτε μὲν *συμπτωματική*, παρατηρουμένη εἰς τὰς νόσους τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν μηνίγγων αὐτοῦ (ὑπεραιμιάν καὶ ἰσχαϊμίαν, μηνιγγίτιδα καὶ ὄγκους) ἢ εἰς τὰ λοιμώδη καὶ δηλητήρια νοσήματα καὶ ἄλλοτε *συμπαθητική*, συμβαίνουσα εἰς τὰς νόσους τοῦ στομάχου, τῆς ὑστέρας κτλ.

Οἱ ἄρρωστοι πῇ μὲν ἐξαγγέλλουσι τὴν προτεραιάν πρόδρομα φαινόμενα ἥτοι κακουχίαν, δυσθυμίαν, φρικιάσεις, χάσμην καὶ ὑπεραισθησίαν τῶν αἰσθητηρίων, πῇ δ' οὐ, καὶ τὴν ἐπισύσαν πρῶταν ἅμα τῇ ἐγέρσει τῆς κλίνης αἰσθάνονται πόνον ἀμβλύν, κατὰ μικρὸν αὐξανόμενον (οὐχὶ ἀστραπιαῖον καὶ περιωρισμένον ἐπὶ τῆς πορείας τοῦ νεύρου ὡς εἰς τὴν προσωπαλγίαν), κατακαμβάνοντα τὴν περικογχικὴν χώραν ἢ τὴν κροταφικὴν καὶ βρεγματικὴν ἀμφοτέρων ἢ τοῦ ἀριστεροῦ ἡμιμορίου καὶ παρακολουθούμενον ὑπὸ ναυτιάσεως ἢ ἐμέτου καὶ ἀνωμαλιῶν τῶν αἰσθήσεων, ὥστε ἀποφεύγουσι τὴν κίνησιν τῆς κεφαλῆς, τοὺς ψόφους καὶ τὸ φῶς. Τότε δὲ οὗτοι ὅτε μὲν ἔχουσι κατὰ τὸ πάσχον ἡμιμόριον τὸ πρόσωπον ὠχρὸν καὶ καταπεπτωκός, τὸν ὀφθαλμὸν βεβυθισμένον, τὴν κόρην διεσταλμένην, τὴν θερμότητα μικροτέραν, τὸν πόνον αὐξανόμενον κατὰ τὸν βῆχα ἢ τὴν σφύξιν ἢ τὴν πίεσιν τῆς ὁμολόγου ἀριστε. κροταφικῆς ἀρτηρίας ἢ καρωτίδος καὶ ἐλαττούμενον κατὰ τὴν πίεσιν τῆς ἀντιθέτου, καὶ πρὸς τὸ τέλος τοῦ παροξυσμοῦ παριστῶσιν πρόσωπον ἐρυθρόν, κόρην συνεσταλμένην, θερμότητα μεγαλειτέραν κτλ. (**ἡμικρανία σπασμωδικὴ ἢ συμπαθητικοτονικὴ**) (de Bois-Reymond). ὅτε δὲ κατὰ τὸ πάσχον ἡμιμόριον ἔχουσι τὸ πρόσωπον ἐρυθρόν, θερμὸν καὶ οἰδαλέον, τὸν ὀφθαλμὸν ἐνεϊμένον, τὴν κόρην λίαν συνεσταλμένην, τὴν κροταφικὴν ἀρτηρίαν καὶ καρωτίδα ἰσχυρῶς παλλούσας, τὸν πόνον ἐλαττούμενον διὰ τῆς πίεσεως τῆς ὁμολόγου καὶ αὐξόμενον διὰ τῆς πίεσεως τῆς ἀντιθέτου ἀρτηρίας καὶ πρὸς τὸ τέλος τοῦ παροξυσμοῦ παριστῶσι τ' ἀντίθετα τούτων (**ἡμικρανία ἀγγειοπαραλυτικὴ ἢ συμπαθητικοπαραλυτικὴ**) (Eulenburg). μετὰ τινος δὲ ὥρας μέχρι νυκτός ὁ πόνος παύει διὰ τοῦ ὕπνου καὶ οἱ πάσχοντες ἐπανερχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν.

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης ὁ ἱατρός συνιστᾷ κατὰ μὲν τοῦ παροξυσμοῦ τὴν κατάκλινιν καὶ ἡρεμίαν, τὴν ἀποφυγὴν τῶν ψόφων καὶ τοῦ ἀπλήτου φωτός, ὡς καὶ τὰ ψυχρὰ ἐπιβρέγματα τῆς κεφαλῆς, τὴν δακτυλοπίεσιν τῆς ὁμολόγου ἀρτηρίας καὶ τὸ ὕδατοῦχον ἐκχύλισμα τῆς ἐρυσσιβώδους βρίζης δίκην καταποτίων ἢ ἐνέσεων ἐπὶ τῆς ἀγγειοπαραλυ-

τικῆς· τὰ θερμὰ πυριάματα, τὴν πίεσιν τῆς ἀντιθέτου ἀρτηρίας καὶ τὴν εἰσπνοὴν τοῦ νιτρώδους ἀμυλικοῦ αἰθέρος (2-5 σταγ.) ἐπὶ τῆς σπασμωδικῆς καὶ συμπτωματικῶς κατὰ τοῦ πόνου τὴν καφεΐνην ἢ τὸ βαρὺ ἔγχυμα τοῦ καφέ καὶ τὸ φύραμα τῆς γουαράνης· κατὰ δὲ τὰ διαλείματα ἀναγράφει τὴν κινίνην καὶ ἰδίως τὴν ναρδικὴν, διδομένην ἀμέσως τὴν πρῶταν, τὰ τονωτικὰ καὶ μάλιστα τὰς εὐπέπτους σκευασίας τοῦ σιδήρου μετὰ κίνας, τὰ αὐτοφυῆ σιδηροῦχα ὕδατα τοῦ Orizaba ἢ Spa, τὰς ψυχρολουσίας ἢ τὰ θαλάσσια ἐν καιρῷ θέρους λουτρὰ, τὴν διαμονὴν εἰς ἐξοχὰς καὶ κατὰ τινας τὸν παραδαΐσμὸν διὰ τῆς ἡλεκτρικῆς χειρὸς, καθ' ἣν τὸν ἓνα πόλον κρατεῖ ὁ πάσχων, τὸν ἕτερον ὁ ἱατρός, ὅστις διὰ τῆς ἐτέρας αὐτοῦ χειρὸς πιέζει τὸ ὑγρανθὲν μέτωπον τοῦ πάσχοντος, ἢ τὸν γαλβανισμὸν ἐφαρμοζομένου τοῦ ἀνιόντος ἐπὶ τῆς συμπαθητικοτονικῆς καὶ τοῦ κατιόντος ρεύματος ἐπὶ τῆς παρालυτικῆς ἡμικρανίας.

549 Rp Coffein. hydrobrom.

Sacch. alb. aa dr $\frac{1}{2}$

f. pulv. x D. 2 τὴν ἡμ.

551 Rp Chinin. valerian gr xii

f. pilul. N° III D.

550 Rp Past. guarana

Sacch. alb. aa dr i

f. pulv. iv. D. 1-2 ἡμ.

552 Rp Chinin. sulphur. gr xvi

Coffein citr. gr vi f. pil iv D

2. Βρογχοκήλη ἐξώφθαλμος ἢ νόσος τοῦ Basedow.

Ἡ ὀξεῖα ἢ μᾶλλον χρονία αὕτη νεύρωσις τῆς τραχηλικῆς μοίρας τοῦ συμπαθητικοῦ, ἢ ἀπαντῶσα συνήθως εἰς γυναῖκας νέας καὶ ὀλιγαίμους, ἢ παρισταμένη διὰ τῶν τριῶν κυρίων φαινομένων δηλ. τῶν παλμῶν τῆς καρδίας, τῶν παρακολουθουμένων ὑπὸ συχνοτέρων μέχρι 200 κατὰ 1'' σφυγμῶν καὶ ἰσχυροτέρων σφύξεων τῶν ἀγγείων καὶ τῆς κεφαλῆς, τῆς βρογχοκήλης ἐξ εὐρύσεως τῶν φλεβῶν ἢ ἐξογκώσεως τοῦ θυρεοειδούς καὶ τοῦ ἐξωφθάλμου τοῦ ἐνός ἢ ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν μετὰ σπασμωδικῆς συστολῆς καὶ ἐλαττώσεως τῆς κινήσεως τοῦ ἀνωτέρου βλεφάρου ἐπὶ τῇ ὁράσει τῶν κάτω κειμένων ἀντικειμένων καὶ ἡ παραγομένη ἐκ πνευματικῶν συγκινήσεων καὶ μάλιστα τοῦ φόβου, ἐκ τραυμάτων τῆς κεφαλῆς ἢ καὶ ἐκ τῆς παύσεως τῆς ἐμμήνου ῥοῆς, τοῦ παρατεταμένου θηλασμοῦ, περιεγράφη τὸ πρῶτον ὑπὸ Parry καὶ εἶτα ὑπὸ Basedow καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο, καταταχθεῖσα εἰς τὰς νευρώσεις τοῦ συμπαθητικοῦ ἐπὶ τῇ ἀναλογίᾳ τῶν φαινομένων τούτων πρὸς τὰ συμβαίνοντα εἰς τὰ ζῶα διὰ τῶν γνωστῶν πειραμάτων τῆς διατομῆς τοῦ συμπαθητικοῦ ὑπὸ Bernard.

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης ὁ ἱατρός παραινεῖ τὴν ἀποφυγὴν τῶν σω-

ματικῶν κόπων καὶ πνευματικῶν συγκινήσεων, τὴν ἀποχὴν πάντων τῶν διεγερτικῶν ποτῶν τοῦ καφέ, τείου καὶ τῶν οἶνοπνευματωδῶν, τὴν χρῆσιν θρεπτικῆς τροφῆς καὶ μάλιστα τοῦ γάλακτος καὶ τὴν διαμονὴν εἰς ἐξοχάς· σὺν τούτοις ἀναγράφει συμπτωματολογικῶς τὴν κινήσιν καὶ τὸν σίδηρον ἢ τὰ αὐτοφυῆ σιδηροῦχα ὕδατα τοῦ Orezza καὶ Spa ὑπαρχούσης ὀλιγαিমίας, τὴν δακτυλίτιδα ἢ δακτυλιτιδίνην καὶ τὴν βερατρίνην παρατηρουμένων παλμῶν, τὰς ἐπαλείψεις τοῦ ἀνωτέρου βλεφάρου διὰ βάρμματος ἰώδους τῇ χρήσει γραφίδος ἢ τὰς ἐπιτριβὰς αὐτοῦ δι' ἀλοιφῆς ἐξ ἰωδιούχου κλέως ἐπὶ ἐξωφθάλμου, τὰς ἐπιτριβὰς διὰ τῆς αὐτῆς ἀλοιφῆς καὶ οὐχὶ τὰς παρεγχυματώδεις ἐνέσεις διὰ τῆς διαλύσεως τοῦ ἰώδους ἐπὶ βρογχοκλήσης.

3. Νεύρωσις τοῦ καρδιακοῦ πλέγματος τοῦ συμπαθητικοῦ ἢ κυνᾶγχῃ τοῦ στήθους καὶ στηθάγχῃ (angina pectoris).

Ἡ νεύρωσις αὕτη, συμβαίνουσα κατὰ παροξυσμοὺς εἰς ἄνδρας μάλ-
λον εὐσάρκους καὶ παχεῖς, ἐξαγγελλομένη διὰ πόνου σφοδροῦ κατὰ τὴν
καρδιακὴν χώραν, ἀκτινοβολουμένου πρὸς τὸν ἀριστερόν καὶ σπανίως
τὸν δεξιὸν βραχίονα καὶ τὸν τράχηλον καὶ συνοδευομένου ὑπὸ ἀφορή-
του ἀγωνίας καὶ μεγίστης διαταραξέως τῆς κυκλοφορίας (ἐπερχομένης
ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ ἢ τῆς παραλύσεως τῆς τραχηλ. μοίρας τοῦ συμπαθη-
τικοῦ), ὧν ἕνεκα οἱ ἄρρωστοι ὠχρῶσιν καὶ ἀποψύχονται, καὶ παραγο-
μένη ἐξ ὀργανικῶν τῆς καρδίας βλαβῶν (ἀποστεώσεως τῶν στεφανι-
αίων ἀρτηριῶν, ἀθηρωματώδους ἐκφυλίσεως τῆς ἀορτῆς, ἐνδοκαρδίτι-
δος καὶ λιπώδους ἐκφυλίσεως τῆς καρδίας) ἐνδοθωρακίων ὄγκων, καὶ
νότων τῶν νευρικῶν κέντρων, τῶν σκληρώσεων αὐτῶν (σ υ μ π τ ω μ α-
τ ι κ ῇ) ἢ ἐκ ψύξεως, ταχυπορείας ἐναντίον τοῦ ἀνέμου, διαμονῆς ἐντὸς
δωματίων ψυχρῶν καὶ ὑγρῶν, σωματικῶν κόπων ἢ πνευματικῶν συγ-
κινήσεων καὶ ἐκ τῆς καταχρῆσεως τοῦ καπνίζειν (π ρ ω τ ο π α θ ῆ ς),
ἐλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο.

Κατὰ τῆς στηθάγχῃς ὁ ἰατρός συμβουλεύει ἐν καιρῷ τοῦ παροξυ-
σμοῦ τὰς ἐπιτριβὰς τοῦ δέρματος τῆς καρδιακῆς χώρας καὶ τῶν ἄκρων
δι' ἐρεθιστικῶν οὐσιῶν, ὡς τοῦ πνεύματος τοῦ σινάπιος, τὰς ὑποδερ-
μικὰς ἐνέσεις τῆς μορφίνης ἐπὶ μακρᾷ διαρκείᾳ ἢ τὰς εἰσπνοὰς τοῦ
νιτρώδους ἀμυλικοῦ αἰθέρος κατὰ Brunton καὶ τοῦ ὀξικοῦ αἰθέρος
κατὰ Romberg ἐπὶ βραχείᾳ διαρκείᾳ τοῦ παροξυσμοῦ καὶ συμπτω-
ματολογικῶς ὡς ὑπνωτικὸν τὴν χλωριᾶλην ἐσωτερικῶς ἢ δίκην ὑποδερμι-
κῶν ἐνέσεων ἢ τὰς εἰσπνοὰς τοῦ χλωροφορμίου· σὺν τούτοις τὰ ἀν-

τισπασμωδικὰ φάρμακα (τὸ καστόριον καὶ τὴν νάρκον) ἐσωτερικῶς καὶ ἐπὶ παραλύσεως τὰ διεγερτικὰ (τὸν οἶνον, αἰθέρα, μόσχον) ὁμοίως. Κατὰ δὲ τὰ διαλείμματα παρέχει τὴν κινίνην, τὰ τονωτικὰ μετὰ τῶν ἀντισπασμωδικῶν τὰ ψυχρὰ λουτρὰ καὶ τὸν καθαρὸν ἀέρα ἐπὶ πρωτοπαθοῦς ἢ τὰ ἀνάλογα κατὰ τῶν πρωτοπαθῶν ὑλικῶν βλαβῶν τῆς καρδίας καὶ τῶν ἀγγείων, τοῦ ἐγκεφάλου καὶ νωτιαίου μυελοῦ, τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων ἐπὶ συμπτωματικῆς.

553 Rp Morphin. mur. gr i

Aq. lauro-ceras dr. iv

Syrup. dr. ii D κατὰ σταγόν.

554 Rp Tinct. valerian.

Tinct. castor. aa dr. i

Syrup. dr. $\frac{1}{2}$ D σταγ. $\frac{1}{4}$ ὥρ.

4. Ἡμιατροφία τοῦ προσώπου προΐουσα.

Ἡ χρονία αὕτη καὶ προΐουσα ἀτροφία τοῦ δέρματος καὶ τῶν ὑποκειμένων ἰστῶν τοῦ ἡμιμορίου τοῦ προσώπου, ἀρχομένη ἀπὸ τινος σημείου αὐτοῦ κατὰ τὴν πορείαν τῶν κλάδων τοῦ τριδύμου καὶ προσωπικοῦ νεύρου, καταλαμβάνουσα βαθμηδὸν ἅπαν τὸ ἡμιμόριον τούτου, παρισταμένη διὰ τῆς πτώσεως τῶν τριχῶν, τῆς συρρικνώσεως καὶ μεταβολῆς τοῦ δέρματος δίκην οὐλῆς, τῆς ἀτροφίας τῶν μυῶν καὶ ἐπικολήσεως τοῦ δέρματος ἐπὶ τῶν ὀστέων, τῆς ἀτροφίας τῶν ὀστέων τοῦ ἡμιμορίου τῆς ἄνω ἢ κάτω γένους καὶ τῆς ἀσυμμετρίας τοῦ προσώπου, παρακολουθουμένη ὑπὸ πόνων νευραλγικῶν κατὰ τὸ πάσχον ἡμιμόριον ἄνευ ἀναισθησίας αὐτοῦ καὶ παραγομένη ἕνεκα τραυμάτων ἢ κυναγχῶν προκαλουσῶν τὴν βλάβην τοῦ ἀνωτέρου τραχηλικοῦ γαγγλίου τοῦ συμπαθητικοῦ, ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ κατετάχθη εἰς τὰς νευρώσεις τοῦ συμπαθητικοῦ μετὰ σπασμοῦ ἢ παραλύσεως τούτου πρὸς διάκρισιν τῶν νευραλγιῶν τοῦ τριδύμου νεύρου.

Κατὰ τῆς νόσου ἡ ἐφαρμογή τοῦ ἡλεκτρισμοῦ ἐγένετο ἄνευ μεγάλης ὠφελείας καὶ διὰ τοῦτο συνιστῶσιν οἱ ἱατροὶ συμπτωματικῶς τὰ κατὰ τῆς νευραλγίας τοῦ τριδύμου (σελ. 354) ἀναγραφέντα μέσα.

5. Σκλήροδερμία ἢ τροφονεύρωσις.

Ἡ χρονία αὕτη καὶ συμμετρικὴ σκλήρωσις τοῦ δέρματος τῶν βραχιόνων καὶ δακτύλων, τοῦ προσώπου καὶ ἐτέρων μοιρῶν τοῦ δέρματος, παρίσταται εἰς γυναῖκας καὶ παράγεται ἕνεκα πνευματικῶν συγκινήσεων καὶ μάλιστα τοῦ φόβου ἢ ἐτέρων ἀγνώστων βλαβῶν, προκαλουσῶν οὐχὶ τὴν φλεγμονὴν τοῦ δέρματος ἀλλὰ τὴν νεύρωσιν τῆς κεντρικῆς ἢ περιφερικῆς μοίρας τοῦ συμπτωματικοῦ τῆς ἐφορευούσης τὴν θρέψιν τῶν ὀργάνων τοῦ σώματος, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἐπέρχεται στένω-

σις τῶν ἀγγείων τοῦ δέρματος, ὑπερπλαστία τοῦ ὑποδορείου ἰνώδους ἱστοῦ, ἐκλειψίς τοῦ λιπώδους καὶ δυσκολία τῆς κινήσεως τῶν πασχόντων μορίων (*σκληροδερμία*) ὡς καὶ ἀτροφία τοῦ μυώδους ἢ ὀστώδους ἱστοῦ καὶ ἀπόπτωσις αὐτῶν ἢ ἀτροφία τοῦ βλενογόνου ὕμενος (*τροφο-νεύρωση* Hallopeau).

Κατὰ τῆς νόσου ἐνδείκνυνται τὰ τονωτικὰ φάρμακα, τὰ θερμὰ καὶ σιδηροῦχα λουτρά, αἱ ἐπιτριβαὶ τῶν δι' ὀξικοῦ χαλκοῦ μετὰ γλυκερίνης ἢ βαζελίνης ἀλοιφῶν καὶ ὁ ἠλεκτρισμὸς, τὸ γάλα καὶ ἡ διακμονὴ εἰς ἐξοχάς· τὸ δὲ ἰωδιούχον καὶ ἐσωτερικῶς διδόμενον ἢ ἐξωτερικῶς εἰς ἀλοιφάς ἀναγραφὴν ἐδείχθη ἀνωφελές.

6. Συμμετρικὴ γάγγραινα τῶν ἄκρων ἢ ἀσφυξία τοπικὴ.

Ἡ ξηρὰ καὶ συμμετρικὴ γάγγραινα τῶν ἄκρων (δακτύλων χειρῶν καὶ ποδῶν, ὧτων καὶ ρινός) παράγεται συνήθως εἰς νέας ἔνεκα σπασμωδικῆς συστολῆς τῶν μικροτέρων ἀρτηριῶν συνεπιεξ. τετανικῆς συσπάσεως τοῦ ἐφορεύοντος τὴν κίνησιν αὐτῶν συμπαθητικοῦ νεύρου (Raynaud) καὶ παρίσταται ἐν ἀρχῇ διὰ τῆς φλεβώδους κυκλοφορίας (τῆς τοπικῆς ἀσφυξίας) εἴτα διὰ νευραλγικῶν πόνων καὶ τῆς γαγγραινῆς καὶ τέλος διὰ τῆς ἀποχωρίσεως τῶν γαγγραινωθέντων καὶ τῆς ἀπουλώσεως τῶν ὑπολειφθέντων μορίων· αὕτη δὲ διαγιγνώσκεται τῆς μαρμασμώδους γαγγραινῆς μὴσυμμετρικῆς ἀλλ' ἐκτεταμένης οὕσης, τῆς ἐξ ἐμβολῆς καὶ θρομβώσεως γεροντικῆς γαγγραινῆς αἰφνης ἐπερχομένης μὴ συμμετρικῆς οὕσης καὶ μετὰ βλαβῶν τῆς καρδίας ἢ τῶν ἀγγείων συνυπαρχούσης, τῆς δι' ἐρυσιβώδους βρίλλης γαγγραινῆς μὴ συμμετρικῆς καὶ μετὰ τῶν φαινομένων τῆς δηλητηριάσεως παρισταμένης καὶ τέλος τῆς ἀναισθητικῆς ἐλεφαντιάσεως διὰ τῶν φλεγμονῶν καὶ νεκρώσεων καὶ διὰ τῶν ἐξογκώσεων τοῦ δέρματος χαρακτηριζομένης.

Κατὰ τῆς νόσου ἐνδείκνυνται τοπικῶς αἱ ἐπιτριβαὶ δι' αἰθερίων καὶ ἐρεθιστικῶν ὑγρῶν (ὕδατος κολωνίας, ἀμμωνίας) δι' ἀλοιφῶν χλωροφορμιούχων καὶ ὁ ἠλεκτρισμὸς, καθολικῶς δὲ ἡ θρεπτικὴ τροφή, ἡ κίνα καὶ ὁ σίδηρος πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς κυκλοφορίας.

Ἐνταῦθα ἀναγκάζομαι νὰ κατατάξω καὶ τὰς ἐπομένους νόσους, διότι οἱ εὐρωπαῖοι ἰατροὶ οὐκ ἠδυνήθησαν μέχρι τοῦδε νὰ βεβαιώσωσιν ἐὰν προέρχωνται ἐκ βλάβης τῶν προσθίων κερῶν καὶ γαγγλίων τοῦ N. M. ἢ ἐκ βλάβης τοῦ συμπαθητικοῦ ὡς θρεπτικοῦ νεύρου.

7. Ἀληθῆς ὑπερτροφία τῶν μυῶν.

Ἐπὶ μὲχρι τοῦδε παραδείγματα ἐθεβαίωσαν ὅτι ἐνίοτε παρίσταται αὐξήσις τοῦ ὄγκου τῶν μυϊκῶν ἰνῶν τῶν ἄνω ἢ κάτω ἄκρων μετὰ ἐκλείψεως τοῦ παρενθέτου ἰνώδους καὶ λιπώδους ἰστοῦ καὶ αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πυρήνων αὐτῶν, προκαλοῦσα τὴν σύστασιν αὐτῶν ἀδροτέραν καὶ τὴν ἐνέργειαν ὀλίγον διακοῦσαν. Ἡ ὑπερτροφία αὕτη οὐδόλως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πρόδρομον φαινόμενον τῆς ψευδοῦς ὑπερτροφίας ἢ λιπωματώδους ἀτροφίας τῶν μυῶν, ὡς ὁ Auerbach ἐθεώρησεν, ἀλλ' ὡς εἰδικὸν νόσημα προερχόμενον πιθανῶς ἐκ τῆς νευρώσεως τοῦ συμπαθητικοῦ ἢ τῆς βλάβης τοῦ N. M. ἐπειδὴ δὲ τὸ ὑλικὸν πρὸς ἀκριβῆ παρατήρησιν ἦτον ὀλίγον, οὐδὲν περὶ τῆς αἰτιολογίας καὶ θεραπείας αὐτοῦ γινώσκομεν.

8. Ψευδοὑπερτροφία ἢ λιπωματώδης ἀτροφία τῶν μυῶν.

Ἡ χρονία καὶ προϊοῦσα ψευδῆς ὑπερτροφία τῶν μυῶν τῆς κνήμης, τοῦ μηροῦ, τῶν γλουταίων καὶ σπανίως τοῦ κορμοῦ, ἥτις παράγεται συνήθως εἰς παῖδας ἔχοντας κληρονομικὴν προδιάθεσιν ἔνεκα ὑγρᾶς ψύξεως, τραυμάτων, χοιραδώσεως καὶ ὀστρακιάς, παρίσταται ἐν ἀρχῇ μὲν διὰ τῆς ὑπερπλαστίας τοῦ παρενθέτου ἰστοῦ καὶ τῆς ἀτροφίας τοῦ μυϊκοῦ ἰστοῦ καὶ εἶτα διὰ τῆς λιπώδους ἐκφυλίσεως τούτου, ἐξαγγέλλεται διὰ τῆς ἐξογκώσεως τῶν μυῶν τούτων, ἀντιθέτως πρὸς τὴν αἰσθητὴν ἐλάττωσιν τοῦ ὄγκου τῶν μυῶν τῶν ἄνω ἄκρων, τῆς μαλθακῆς συστάσεως καὶ τῆς ὀδυνηρᾶς συσπάσεως αὐτῶν, ὡς καὶ διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῆς κινήσεως τούτων, ὥστε ὁ ἄρρωστος ἀναγκάζεται νὰ μὴ μένῃ ὀρθίος μηδὲ νὰ κάθῃται, ἀλλὰ νὰ κῆται ἀκίνητος, ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Duchenne παράλυσις ψευδοὑπερτροφικὴ ἢ μυοσκληρωτικὴ, ὑπὸ τοῦ Jaccoud σκληρώσις τῶν μυῶν προϊοῦσα καὶ ὑπὸ τοῦ Seidel ἀτροφία λιπωματώδης τῶν μυῶν καὶ κατετάχθη ὑπὸ τοῦ Friedreich εἰς τὴν νοσ. τοῦ N. M. μετὰ τῆς προϊούσης ἀτροφίας τῶν μυῶν.

Κατὰ τῆς ἀτροφίας ταύτης τῶν μυῶν ὁ ἰατρός συνιστᾷ εἰς παῖδας ἔχοντας τὴν κληρονομικὴν προδιάθεσιν πρὸς προφύλαξιν ν' ἀποφεύγωσι τὰς βλαβεράς ἐπιδράσεις τῆς ἀτμοσφαίρας, τὰς κοπιώδεις κινήσεις τοῦ σώματος καὶ τὰς λιπαράς τροφάς· ὅμα δὲ παρασπαθῇ ἡ νόσος, ἐνδείκνυνται τὰ τονωτικὰ φάρμακα, τὸ ἰωδιούχον κάλι, ἡ γυμναστικὴ, ἡ ὑδροθεραπεία, ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ γαλβανικοῦ ρεύματος καὶ τέλος τὰ ὀρθοπαιδικὰ μηχανήματα ἐπὶ παραμορφώσεων δευτεροπαθῶν.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Τὰ νοσ. τῶν ὀργάνων τοῦ ἀναπνευστ. συστήματος διαιροῦνται α) εἰς νοσ. τῆς ρινός, β) τοῦ λάρυγγος, γ) τῆς τραχείας καὶ τῶν βρόγχων, δ) τῶν πνευμόνων, ε) τοῦ ὑπεζωκότος, ς) τοῦ μεσανλίου καὶ ζ) τῶν θωρακικῶν τοίχων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΡΙΝΟΣ

Ἐκ τῶν νοσ. τούτων ἄξια λόγου εἰσὶν αἱ στάξεις ἢ αἰμορραγίαι καὶ αἱ ὀφθαλμοὶ καὶ χροῖαι καταρροϊκαὶ φλεγμοναὶ τοῦ βλεννογόνου ὕμενος αὐτῆς, διότι ἡ διφθερίτις καὶ ἡ μάλις τοῦ ὕμενος τούτου, παραγόμεναι ἐξ ἐπινεμῆσεως ἀπὸ τοῦ βλεννογόνου ὕμενος τοῦ φάρυγγος καὶ τοῦ στόματος, περιεγράφησαν εἰς τὰ καθολικὰ νοσήματα, ἡ ἐξ ἀκαθάρτου μίξεως βλεννόρροια (πυόρροια) μεταδιδόμενη ἐκ τοῦ πέους περιγραφῆσεται εἰς τὰ νοσ. τῶν γεν. ὀργάνων, οἱ δὲ ὄγκοι ἀνήκουσιν εἰς τὴν χειρουργίαν.

1. Στάξεις ἢ αἰμορραγίαι.

Αἱ κατὰ σταγόνας ἢ κατὰ ρεύματα τοσοῦτον συνήθεις ῥύσεις τοῦ αἵματος ἀπὸ τῆς ρινός, ἔνεκα τῶν κρισωδῶν καὶ λεπτοτάτους τοίχους ἐχόντων ἀγγείων αὐτῆς, παράγονται ἐκ τραυμάτων (πτώσεων, καταγμάτων τῶν ὀστέων τῆς βάσεως τοῦ κρανίου, κνισμῶν διὰ τοῦ ὄνυχος, συνολκῶν κατὰ τὸν βῆχα ἢ ἀπόμυξιν) (τραυματικά), ἐξ ἀντιρρόπων ὑπεραιμιῶν τῶν τῆς κεφαλῆς ἀγγείων τῇ πολυφαγίᾳ ἢ στεγνότητι τῆς κοιτίας, ἀναπληρωτικῶν ὑπεραιμιῶν αὐτῶν τῇ ἀποτόμῃ παύσει τῆς ἐμμήνου ῥοῆς ἢ αἰμορροϊδικοῦ ῥύσεως, χαλαρωτικῶν ὑπεραιμιῶν τούτων τῇ ἐξιτήλῃ ἀλλοιώσει τοῦ αἵματος (κρίτικαὶ ἢ μονίμω (ἀδυναμικαὶ αἰμορραγίαι τῶν ἀρχαιοτέρων) προκαλοῦσιν τὴν αἰμορραγικὴν διάθεσιν ἢ αἰμορροφιλίαν (αὐτόματοι ἐνεργητικά) καὶ ἐκ βλαβῶν τῆς καρδίας καὶ τῶν πνευμόνων κωλουσῶν τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ αἵματος εἰς τὴν καρδίαν καὶ ἐπιφερουσῶν τὴν συσώρευσιν αὐτοῦ ἐντὸς τῶν ἀγγείων τῆς ρινός ἢ ἐκ βλαβῶν τοῦ βλεννογόνου ὕμενος καταστρεφουσῶν τὰ ἀγγεῖα αὐτῆς (αὐτόματοι παθητικά). Αὗται δὲ διακρίνονται τῶν αἰροπτύσεων, διότι στεροῦνται τῶν φυσικῶν ἀπὸ τοῦ θώρακος φαινομένων, τὸ ἐκχεόμενον αἷμα οὐκ ἔχει ἀφρόν, καὶ διαρκούσης τῆς αἰμορραγίας τοῦτο ῥέει διὰ τῶν μυκτῆρων καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ στόματος τῇ κλίσει τῆς κεφαλῆς.

Κατὰ τῶν τραυματικῶν παραινῶσι τὰ ψυχρὰ τοῦ μετώπου καὶ τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα, τὴν δακτυλοπίεσιν τῶν πτερυγίων τῆς ρινός, τὴν ἀναρρόφησιν ψυχροῦ ὕδατος ἀπλοῦ ἢ μετὰ σταγόνων ὄξους, τὴν κλίσιν τῆς κεφαλῆς πρὸς τὰ πρόσω ὡς νὰ γράφη, ἵνα τὸ αἷμα ῥέῃ ἐκ τῶν μυκτῆρων, καὶ τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀποφυγὴν τῆς ἀπομύξεως ἢ βηχός. Κατὰ τῶν αὐτομάτων ἐνεργητικῶν, μόνον ὁσάκις τὸ αἷμα χέεται δαφιλῶς καὶ οἱ ἄρρωστοι πρὸ τῆς ἐπιστάξεως οὐκ εἶχον κεφαλαγίαν ἢ ζάλην ἐλαττωθεῖσαν δι' αὐτῆς, ἀναγράφουσιν ἐπὶ ἀντιρρόπων τὰ καθαρτικὰ ὕδατα τοῦ Janos ἢ Püllnau καὶ τὰ σιναπίσματα ἢ διὰ σινάπεως ποδόλουτρα, ἐπὶ ἀναπληρωτικῶν τὰ τὴν ἐμμηνον ῥοὴν ἐπαναγόντα, καὶ ἐπὶ χαλαρωτικῶν ὑπεραιμιῶν τὰ ἀφεψήματα τῆς κίνας, τὸν σιδήρον μετὰ θρεπτικῆς διαίτης καὶ τὰ ὑπόξεινα ποτά. Κατὰ τῶν αὐτομάτων παθητικῶν, ἐὰν μὲν ὥσι μικραὶ καὶ συνεχῶς ἐπαναλαμβάνωνται, τὴν ἄκραν ἡσυχίαν, τὴν ἀνάρροπον κλίσιν τῆς κεφαλῆς, τὰ διὰ πάγου ἐπιθέματα τῆς ρινός, τὰς ἐν τῇ ρίνι ἐνέσεις στυπτικῶν διαλύσεων (στυπτηρίας, ὑπερχλωριούχου σιδήρου) καὶ ἐν ἀποτυχίᾳ τὸν ἀπλοῦν τοῦ ἢ τῶν μυκτῆρων ἐπιπωματισμὸν διὰ μοτοῦ βεβρεγμένου ἐν διαλύσει τοῦ ὑπερχλωριούχου σιδήρου καὶ δεδεμένου διὰ νήματος καὶ ἐσωτερικῶς τὸ ἐκχύλισμα τῆς ἐρυσσιβώδους βρύζης δίκην καταποτίων. ἐὰν δὲ ὥσιν ἄφρονοι, ὁ ἄρρωστος γέρων ἢ ἐξησθενημένος καὶ τὸ αἷμα ῥοῶδες, οὐδόλως ἐπιτρέπεται νὰ καταφεύγῃ εἰς ἄλλα μέσα ὑπὸ τοῦ λαοῦ συνιστώμενα, ἵνα μὴ ἀπωλέσῃ τὸν εὐθετον χρόνον, ἀλλ' ἀμέσως νὰ ἐνεργῶσι τὸν διπλοῦν ἐπιπωματισμὸν (χοανῶν καὶ μυκτῆρων) τοῦ ἢ τῶν ἡμιμορίων τῆς ρινός, τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ σωληναρίου τοῦ Belloc καὶ τοῦ του ἐλλείποντος καθετῆρος ἐλασικοῦ φέροντος νῆμα, (δι' οὗ περιδέουσι τὸ ἐκ μοτοῦ προετοιμασθὲν ἐπίπωμα καὶ σύρουσι πρὸς τὴν χοάνην) καὶ συνάμα νὰ συμβουλευώσι τ' ἀφεψήματα τῆς κίνας ἢ τὰς διαλύσεις τοῦ ὑπερχλωριούχου σιδήρου, τὰ ἐγγύματα τῆς δακτυλίτιδος, τὴν ἀπόλυτον ἡσυχίαν καὶ τὸν ἰσχυρὸν ζωμόν.

- 555 Rp Aloes succotr. gr. x
Myrrh. pulv.
Crocc. orient aa dr $\frac{1}{2}$
f. pilul. 20 D 3-6 τὴν ἡμ.
- 557 Rp Alum. crud. dr ii
solv. in Aq. font. nnc vi D.
- 559 Rp Tannin. pur dr i
Solv. in Aq. font. unc vi
Acet. crud. dr $\frac{1}{2}$ D ἐνέσ.

- 556 Rp Ferr. sulphur. dr i
Pulv. myrrh.
Crocc. sativ aa dr $\frac{1}{2}$
f. pilul. 30 D. 2-3 ἡμ.
- 558 Rp Ferr. sesquichl. l. dr i
Aq. font. unc iii vi D.
- 560 Rp Inf. sec. corn. (e dr i) unc iv
Acid. muriat. dl. gtt x
Syrup. unc i D. κατὰ 10 λ. χοχλ.

2. Ὄξεϊα καταρροϊκὴ ρινίτις ἢ κόρυζα

Ἡ ὀξεϊα καὶ ἐλαφροτέρῃ ἀπολεπιστικῇ φλεγμονῇ τοῦ βλεννογόνου ὕμενος τῆς ρινός, ἢ χαρακτηριζομένη διὰ τε τῆς υπεραιμίας καὶ ἐξοιδήσεως τοῦ ὕμενος τούτου καὶ διὰ τῆς καταρρεούσης ἀπ' αὐτοῦ ὕλης, παραγομένη ἐκ φυσικῶν αἰτίων (ψυχροῦ ἀέρος ἢ ὕδατος, κόνεων ἢ ἀτμῶν) (**ἀπλῆ**), ἐκ μεγάλων δόσεων ἰωδιούχου καίλεως, ἀποκρινομένου διὰ τῶν ἀδένων τοῦ ὕμενος καὶ ἐφαπτομένου τούτου (**τοξικῆ**), ἐκ τῶν λοιμωδῶν νοσ. (λειρίου, γρίπης, θερινοῦ κατάρρου τοῦ Bostock) (**λοιμώδους**), καὶ ἡ παρισταμένη εἰς νέους καὶ ἐνήλικας ἢ εἰς θηλάζοντα βρέφη, ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο.

Κατὰ μὲν τῆς ἀπλῆς τῶν νέων καὶ ἐνήλικων συμβουλεύουσι ἐν ἀρχῇ οὐχὶ τὴν ἐκτρωτικὴν μέθοδον, ἀλλὰ τὰ διαφορητικὰ ἐγγύματα, τ' ἀτμόλουτρα ἢ τὰς εἰσπνοὰς θερμῶν ἀτμῶν, τὰ συναπιύχια ποδύλουτρα καὶ ἀλατούχια καθάρσια, ὑπαρχούσης ἰσχυρᾶς κεφαλῆς, καὶ τὴν κινίνην, ἐπελθούσης δυσαναλόγου ἀνέσεως τῶν καθολικῶν φαινομένων, καὶ ἐνίοτε μόνον εἰς γυναῖκας τὸ ἀναγραφόμενον φάρμακον τοῦ Hagen καὶ Brandt, χέοντες 2-8 σταγόνας ἐπὶ χάρτου καὶ παραγγέλλοντες νὰ εἰσπνέωσι κεκλεισμένων τῶν ὀφθαλμῶν· ἐφεξῆς κατὰ μὲν τοῦ πταρμοῦ, ὁσάκις ἢ ἐνοχλητικὸς, τὸ βρωμιούχον καὶ μετὰ κόνεως φλωρεντινῆς ἱριδος ἀνὰ ἑκατὸ μέρη ἢ τὴν μορφίνην μετὰ σακχαροῦ 1 : 10· κατὰ δὲ τῆς ἀφθόνου καταρροϊκῆς ὕλης τὰς ἐνέσεις ἐλαφρῶν διαλύσεων βόρακος ἢ στυπτηρίας καὶ τὴν ἀποχὴν ἀφθόνων ποτῶν· κατὰ τοῦ προσγινομένου ἐρυθήματος τοῦ ἄνω χείλους τὰς ἐπιχρίσεις τῆς διὰ ῥόδων ἀλειφῆς ἢ βαζελίνης μετὰ βόρακος καὶ τὴν συχνὴν τῶν ρινομάκτρων ἀλλαγὴν καὶ κατὰ τῆς εὐπαθείας τὰς ψυχρολουσίας ἢ τὰς διὰ ψυχροῦ ὕδατος ἀναρροφήσεις.

561 Rp Acid. carbol. gr. xv

Spirit. vini scr. ii

Liqu. ammon. caust. gtt xv

Aq. destill. dr i D (Hag Br)

562 Rp Bromur. potass

Rad. irid. flor. aa dr 1/2

f. pulv.

D. ὡς ἔρρινον.

Κατὰ τῆς ἀπλῆς τῶν θηλαζόντων, τὴν θρέψιν τῶν ὄντων τούτων δι' ἡραιωμένου γάλακτος, προσφερομένου διὰ κοχλιαρίου, τὸν καθαρισμὸν τῆς ρινικῆς κοιλίας διὰ χλιαροῦ ὕδατος καὶ τὴν ἐξαίρεσιν τῶν δι' ἐλαίου μαλακυνθέντων καρκάρων τῇ χρήσει λαβίδος· ἐν ἡ δὲ περιπτώσει ἐπίκειται ἀσφυξία τὴν εἰσαγωγὴν ἐντὸς τοῦ μυκτῆρος σωλήνος κυρτοῦ ἐξ ἀργύρου· συνάμα συνιστῶσιν εἰς τὰς μητέρας νὰ τηρῶσιν αὐτὰ ἐντὸς κοιτῶνων ὑπὸ σταθερὰν θερμότητα, ν' ἀνανεῶνται τὰ ὀ-

γρανθέντα φορέματα και να περιβάλλωσι τ' άκρα δι' ούατης. Κατά τής τοξικής την παύσιν του αίτιου και κατά τής λοιμώδους τ. αναγραφέντα εκεί μέσα.

3. Χρονία καταρροϊκή ρινίτις ή κόρυζα και μυκητώδης ή όζαινα.

Η χρονία αυτή φλεγμονή καταλαμβάνουσα την προσθίαν ή όπισθίαν μοίραν του βλεννογόνου ύμένος της ρινός παράγεται ότε μὲν εξ επανειλημμένων όξειών φλεγμονών (**άπλη**), ότε δὲ συνεπεία χοιραδιώσεως ή συμφίλιδος (**δύσκρατος**) και ποτε ένεκα κατασκηνώσεως επί του ύμένος τούτου ύφομύκτης, προκαλούντος ειδικήν τινα κακοδμίαν (ής ένεκα εκλήθη όζαινα άπλη, προς διακρίσιν της έλκώδους, της παραγομένης εκ περιχονδρίτιδος ή νεκρώσεως των όστων και άνηκούσης εις την χειρουργίαν) (**μυκητώδης**).

Κατά τής άπλης της προσθίας μοίρας παραινούνσι τας άναρροφήσεις ψυχρού ύδατος πολλάκις της ήμέρας, τας ένέσεις ελαφρών διαλύσεων συπτικων φαρμάκων μετά βόρακος και υπαρχόντων έλκων ή θηλωδών αναβλαστήσεων την επάλειψιν αυτών δια γραφίδος βεβρεγμένης έντός γλυκερινούχου βάμματος ιώδους (5-10 : 1) ή και την επίκαισιν τούτων δια χυτού νιτρικού άργύρου της όπισθίας μοίρας, τας κατακινήσεις 2-4 της ήμ. διαλύσεων έν ύδατι ή έγχύματι χαμαιμήλων του άνθρακικού νάτρου, χλωρικού ή υπερμαγγανικού κάλεως, τελουμένων δια σωλήνος εκ καουτσούκ, ού τό έν άκρον βυθίζει έντός της κειμένης ύπέρ την κεφαλήν του άρρώστου διαλύσεως και τό έτερον εισάγει έντός του ένός και είτα του έτέρου μυκτήρος. Κατά τής δυσκράτου συμ-βουλεύουνσι επί χοιραδιώσεως την κίναν, τον ιδιοούχον σιδήρον δίκην σεραπίου επί παιδων ή καταποτίων του Blancard επί ενηλίκων, τὰ θαλάσσια λουτρά, τον καθαρόν άέρα και την θρεπτικήν τροφήν επί συμφίλιδος τας έπιτριβας της ύδραργυρούχου αλοιφής, τό ιδιοούχον καλι μετά ιδιοούχου σιδήρου και αυτόν τον ύδροχλωρικόν χρυσόν συνάμα τας ένέσεις συπτικων διαλύσεων ή τας δια γραφίδος επάλειψεις της γλυκερινούχου διαλύσεως του Lugol ή τας άναρροφήσεις έρρίνων κύσεων εκ των σκευασιών του ύδραργύρου. Κατά τής μυκητώδους (όζαινης ή άπλης) έσωτερικώς τας σιδηρούχους σκευασίας και τοπικώς τας ένέσεις διαλύσεων του φαϊνικού όξέος 2 : 100 μεθ' ύδατος Κολωνίας, της χλωρικής τιτάνου έν έγχύμασι χαμαιμήλων και τας επάλειψεις του γλυκερινούχου φαϊνικού όξέος ή της ιωδοφορμίου αλοιφής.

563 Rp Natr. carbon dr. ii	564 Rp Kal. hypermangan. scr. i
Aq. flor. aurant. unc. iii D.	Aq. fontan unc. iii D.
565 Rp Kal. chloric. dr i	566 Rp Acid. carbol. scr. cr i
Inf. chamom. unc. iii D.	Aq. font. unc. iii D. ἐνέσ.
567 Rp Jod. pur gr i	568 Rp Mercur. praccip. alb. gr vi
Kal. jodat. dr vi	Sacch. alb. dr ii
Glycer dr i. D. Lugol.	f. pulv. subt. D. ἔρρινον
569 Rp Acid. carbol. cryst. gr. x	570 Rp Calcar. chlorat. dr i
Glycerin. dr ii D. ἐπαλείψ.	Aq. tt i. Aq. Cologn dr 1/2 D.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΑΡΥΓΓΟΣ

Ἐκ τῶν νοσ. τοῦ λάρυγγος εἰσὶ γνωστὰὶ ὡς φλεγμοναὶ αἱ καταρροϊκαὶ ὀξείαι καὶ χρόνιαι, αἱ ψευδοῦμενογόνοι ἀπλᾶί ἢ πρωτοπ. (croup membraneux ouprimit), διφθεριτικαὶ (croup diphthérique), λοιμώδεις ἢ δευτεροπαθεῖς (cr. secondaire), τοξικαὶ (cr. toxique) καὶ συνακόλουθοι ἢ ἐξ ἐπινεμήσεως (cr. consecutif) καὶ αἱ πυητικαὶ ἢ φλεγμονώδεις (οἰδημα τοῦ λάρυγγος φλογιστικόν) τοῦ βλεννογόνου αὐτοῦ ὑμέρος, ἔτι δὲ καὶ αἱ περιχονδρίτιδες τῶν ὑποκειμένων χόνδρων· σὺν τούτοις ἐκ τῶν ὄγκων τὰ ἔλκη τοῦ λάρυγγος τὰ γριματιώδη, τὰ συγγιλιδικά, τὰ μαλεώδη καὶ λυκώδη καὶ ἐκ τῶν νευρώσεων μόνον οἱ σπασμοὶ καὶ παραλύσεις, διότι ἡ περιγραφὴ τῶν ὄγκων καὶ τῶν ἐν αὐτῷ πιπτόντων ἄλλοτριῶν σωμάτων ἀνήκει εἰς τὴν χειρουργίαν.

1. Λαρυγγίτις καταρροϊκὴ ὀξεία.

Ἡ ἐλαφροτέρα καὶ ὀξεία ἀπολεπιστικὴ φλεγμονὴ τῆς ἐπιθηλίδος τοῦ βλεννογόνου ὑμέρος τοῦ Λ. παράγεται ἐκ τῆς εἰσπνοῆς ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ ἢ ἐρεθιστικούς ἀτμούς (ἀμμωνίας, καπνοῦ) ἢ κόνεις (ἐρίων, βάλανος) ἐνέχοντος ἀέρος καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ χειμῶνος ἢ ἔαρος, ὅταν τ' αἶτομα εἰς ἀγῶνα ἐμβάλλωσι τὰ φωνητ. ὄργανα καὶ ὁ τοιοῦτος ἀήρ διερχόμενος τὴν ἐστενωμένην γλωττίδα ἐρεθίζῃ αὐτήν (**Λ. ἀπλῇ**) (τῆς τοξικῆς ἐκ τῆς πόσεως καυστικῶν ὑγρῶν σπανίας παρ' ἡμῖν οὐσης), ἐκ τῶν λοιμωδῶν νόσων τοῦ λειρίου, γρίππης, θερινοῦ κατάρρου τοῦ Bostock κτλ. (**Λ. λοιμώδους**), ἐκ τῆς ἐπινεμήσεως ἀπὸ τῶν γειτονικῶν βλεννογόνων ὑμέρων καὶ μάλιστα τοῦ φάρυγγος ἐπὶ οἶνοποτῶν ἢ καπνιζόντων (**Λ. ἐξ ἐπινεμήσεως**), καὶ προσβάλλει ποτὲ μὲν νέους καὶ ἐνήλικας, ποτὲ δὲ παῖδας μικροὺς (κληθεῖσα **Λ. σπασμωδικὴ ἢ τριζώδης**) (L. striduleuse, pseudocroup). Καὶ οἱ μὲν ἐνήλικες,

ὅταν πάσχωσι τὴν ἐλαφρὰν τὴν ἔντασιν καὶ περιωρισμένην (ἐπιγλωττιδίτιδα, χορδίτιδα, ἀρυταινοειδίτιδα) Λ. μετὰ τὰ πρὸδρομα φαινόμενα τοῦ καταρροϊκοῦ πυρετοῦ ἔχουσι τὸ αἶσθημα γαργαλισμοῦ καὶ καύσεως, αὐξάνοντος τὸν βῆχα καὶ προκαλοῦντος τὴν κατάποσιν ὀδυνερὰν, καὶ τὴν φωνὴν βαρεῖαν καὶ βραγχώδη· ὅταν δὲ πάσχωσι τὴν βαρεῖαν καὶ διάχυτον Λ. ἔχουσι τὸ αἶσθημα πόνου, τὴν φωνὴν βαρεῖαν, κερχνώδη, ἐνίοτε δίτονον (τελουμένου τοῦ δεσμοῦ τῶν φωνητ. χορδῶν ἐκ τῆς γλίσχρας καταρροϊκῆς ὕλης) καὶ μετὰ παραξυσμὸν βηχὸς σχεδὸν ἄηχον, εἶτα ἀποχρέμπουσιν ἄφθονα καὶ ὠριμα πτύελα καὶ οὕτω ἐπανερχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἢ μεταπίπτουσιν εἰς τὴν χρονίαν (Λ. τ ὦ ν ἐ ν η λ ί κ ω ν). Οἱ δὲ παῖδες αἰφνης ἐν καιρῷ νυκτὸς ἐγείρονται βιαίως τοῦ ὕπνου ἔντρομοι ὑπὸ τοῦ κινδύνου τῆς πνιγμονῆς, ἔχουσι δύσπνοϊαν, εἰσπνοὴν τοῦ ἀέρος θορυβώδη, συνοδευομένην ὑπὸ συριγμοῦ παρατεταμένου καὶ ὀξέος, φωνὴν βραχεῖαν καὶ βραγχώδη καὶ βῆχα διαπρύσιον ἢ τριζώδη καὶ οὐδέποτε ἐσθεσμένην καὶ ἄηχον, πρόσωπον κατέρυθρον, χεῖλη ἰωδὴ ἢ κυανᾶ καὶ ἀφοῦ παρέλθωσιν ὀλίγα λεπτὰ ὥρας ἐπανερχονται εἰς ἡσυχον ὕπνον (Λ. τ ρ ι ζ ὠ δ η ς τ ὦ ν π α ἰ δ ω ν). Ἡ τῶν ἐνηλίκων διακρίνεται διὰ τοῦ λαρυγγοκατόπτρου ἀπὸ τῶν φλεγμονωδῶν οἰδημάτων καὶ ἐλκῶν· ἡ δὲ τῶν παιδῶν διακρίνεται 1) τῆς ψευδοῦμερογότου, διότι παρίσταται αἰφνης καὶ κατὰ παροξυσμοὺς νυκτερινούς καὶ οὐχὶ βαθμηδόν, παύει μετὰ τὸν παροξυσμὸν καὶ οὐδέποτε ἐστὶ συνεχῆς καὶ προσδευτική καὶ ἐξαγγέλλεται διὰ βηχὸς τριζώδους καὶ οὐχὶ ἐσθεσμένης καὶ ἀήχου· 2) τοῦ σπασμοῦ τῆς γλωττίδος, διότι οἱ παροξυσμοὶ εἰσὶ τὴν νύκτα καὶ οὐχὶ τὴν ἡμέραν καὶ παρακολουθοῦνται ὑπὸ τῶν διαφορῶν τῆς βηχὸς καὶ φωνῆς.

Κατὰ τῆς ἀ π λ ῆ ς Λ. τ ὦ ν ἐ ν η λ ί κ ω ν παραινοῦσι πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων τὴν ἀναπνοὴν θερμοῦ ἀέρος, τῇ σταθερᾷ θερμότητι τοῦ κοιτῶνος εἰς 18° Κ. ἢ τῇ εἰσαγωγῇ θερμῶν ἀτμῶν ἐν αὐτῷ, τὴν παύσιν παντὸς ἐρεθισμοῦ τῶν φωνητ. ὀργάνων ἐξ ἐπαγγέλματος (ψάλται, ὑποκριταί, ῥήτορες, μικρέμποροι, κήρυκες, ἀξιωματικοί) ἢ ἐκ τῶν τοῦ βίου ἑξέων (καπνίζοντες, οἶνοπόται)· συνάμα ἐπὶ τῶν ἐλαφρῶν τὴν ἐνστασιν τὰ διαφορητικὰ ἐγγύματα φιλύρας ἢ jaborandi, τὰ σιναιπιούχα ποδόλουτρα, τὰ ἀλατουχα καθάρσια τῆς κιτρικῆς ἢ θεικῆς μαγνησίας καὶ τέλος τὰ μαλακτικὰ ἀφεψήματα τῆς ἁλθαίας ἢ τὰ τραγήματα αὐτῆς (pâtes de Vauquelin)· ἐπὶ τῶν βαρυτέρων, ὑπάρχοντος πόνου καὶ ἰσχυροῦ βηχὸς, τὰ ναρκωτικά, ὡς τὴν κόνιν τοῦ Δοσέηρου ἢ τὴν μορφίνην εἰς διάλυσιν μεθ' ὕδατος δαφνοκεράσου ἢ εἰς τροχίσκους.

μετὰ κόμμεως τραχακάνθης· ὑπαρχούσης ἀποχρέμψεως γλίσχρας, τὴν κόνιν τοῦ Δοσθήρου ἢ τὸ διττανθρακικὸν νάτρον εἰς διάλυσιν μετὰ μορφίνης ἢ τὰς εἰσπνοὰς τῶν διαλύσεων τοῦ ἀνθρακικοῦ νάτρου (1-3 τοῖς $\frac{0}{10}$), τοῦ διττανθρακικοῦ νάτρου (2-5 τοῖς $\frac{1}{10}$), τοῦ βρωμιοῦχου κάλιως διὰ τοῦ ἀτμοφεκαστῆρος τοῦ Siegle, προσέχων ὅπως ὁ ἄρρωστος ἐξάγῃ τὴν γλῶσσαν, τιθῇ ἐπ' αὐτῆς τὸ στενὸν τμήμα τῆς χώνης καὶ εἰσπνέῃ τὰς ψεκάδας· ὑπαρχούσης τοιαύτης ἀφθόνου, τὰ γαλακτώματα μετὰ τολουτανικοῦ βαλσάμου ἢ τὴν ἐλατίνην ἢ τὰς εἰσπνοὰς τῶν διαλύσεων τῆς στυπτηρίας, τοῦ θεϊκοῦ ψευδαργύρου διὰ τοῦ ἀτμοφεκαστῆρος· καὶ ἀφοῦ τὸ κακὸν παύσῃ, πρὸς μονιμοποίησιν τῆς ὑγιείας, τὴν διαμονὴν εἰς παραθαλασσίας πόλεις, τὴν χρῆσιν τῶν ὑδάτων τοῦ Ems, Obersalzbrun μετὰ γάλακτος καὶ τὰς ψυχρολυσίας τοῦ τραχήλου καὶ τοῦ σώματος διὰ σινδόνης ἢ σπόγγου.

571 Rp Emuls.ol.amygd.dulc.unc v	572 Rp Kal. bromat. gr xv
Morphin. muriat. gr $\frac{1}{3}$	Morphin. muriat gr $\frac{1}{2}$
Aq. lauro-cer. dr $\frac{1}{2}$	Gum. tragac. Sacch. aa q. s.
Syrup. alth. unc i	f. trochis N ^o x
D. κατὰ 2 ὥρ. κοχλ.	D κατὰ 1 ὥρ. ἕνα
573 Rp Natr. bicarbon dr $\frac{1}{2}$	574 Rp Emuls. ol. amygd. d. unc v
Morphin. nuriat gr i	(e dr iv par) add
Aq font. unc v	Balsam. peruv. unc. $\frac{1}{2}$
Syr. alth. unc i D κατὰ κοχλ.	Syr. bals. tolut nnc. i. D.

Κατὰ τῆς ἀπλῆς τῶν παίδων, ἐν καιρῷ παροξυσμοῦ, τὰ σιναπίσματα ἐπὶ τοῦ τραχήλου ἢ τὰς διὰ σπόγγου βεβρεγμένους ἐν ζέοντι ὕδατι ἐπιχρίσεις αὐτοῦ καὶ ἐσωτερικῶς τὴν ἱπεκακουάνην ἀπὴρῃμένην εἰς τὸ θερπίον αὐτῆς ἢ εἰς διάλυσιν ἐμετικῆς τρυγός καὶ σπανίως τὸν θεϊκὸν χαλκὸν καὶ τὴν τραχειοτομίαν· ἐν καιρῷ τῆς διαλείψεως, τὰ ἐλαφρὰ ἐγχύματα τῆς ἱπεκακουάνης (3-4 σιτ.) συνιστῶν καὶ διδῶνται καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἀφυπνιζομένου ἐκάστοτε τοῦ πάσχοντος. Κατὰ τῆς λ ο ι μ ὡ δ ο υ ς τὰ ἀναγραφέντα μέσα καὶ κατὰ τῆς ἐξ ἐπινεμ. ἢ σεω ς εἰς καπνίζοντας ἢ οἰνοπότας καὶ μάλιστα ὑποκρίτας ἔχοντας χρονίαν φαρυγγίτιδα, τὰ καθάρσια καὶ σὺν τούτοις τὰ γαργαρίσματα ἐκ στυπτηρίας καὶ βόρακος, τὰς ἐπιχρίσεις τοῦ φάρυγος διὰ γλυκερινοῦχου βάμματος τοῦ ἰώδους καὶ τὰ μαλακτικὰ ποτὰ ἢ τραγήματα.

573 Rp Pulv. r. ipecacuanh. gr v x	574 Rp Pulv. r. ipecacuanh. gr x
Syrup. ipecacuanh. unc. i	Tartar. Stibiat. gr $\frac{1}{2}$
D ἀναταράσ. κατὰ 10 λ. κοχλ.	Aq.unc v.Oxym. scill.unc i D

2. Λαρυγγίτις καταρροϊκή χρονία.

Ἡ φλεγμονὴ αὕτη παράγεται ὅτε μὲν ἐξ ἐπανειλημμένων ὀξειῶν φλεγμονῶν (**Λ. χρ. ἀπλῆ**) καὶ παρίσταται εἰς μὲν τοὺς εἰσπνέοντας ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν ἀέρα ἢ ἐρεθιστικὰς κόνεις δίκην θηλοειδῶν ἀναθλαστήσεων (ἀ π λ ῆ θ η λ ὡ δ ῆ ς), εἰς δὲ τοὺς ὑποβάλλοντας εἰς διαρκεῖς καὶ παρατεταμένους ἀγῶνας τὰ φωνητ. αὐτῶν ὄργανα μεγαλοφῶνως λαλοῦντας ἢ ᾄδοντας ἐν ὑπαίθρῳ δίκην ἐξογκώσεως τῶν ὑποβλεννείων θυλακίων τῆς ἀρυταινοειδοῦς πτυχῆς καὶ τῆς ἐπιγλωττίδος (ἀ π λ ῆ ἀ δ εν ὡ δ ῆ ς) ἢ σπανίως δίκην ὑπερπλαστίας τῶν τοίχων τοῦ λάρυγγος ἄνω ἢ κάτω τῶν χορδῶν (ἀ π λ ῆ τ υ λ ὡ δ ῆ ς ἢ χ ο ρ δ ῖ τ ι ς ὑ π ε ρ τ ρ υ φ ι κ ῆ), εἰς τοὺς καταχρασὰς τοῦ καπνίζειν καὶ μάλιστα διὰ καπνοσυρίγγων βραχειῶν ἢ τοῦ πίνειν ἄφθονα οἶνοπνευματώδη ποτὰ, εἰς οὓς ὑπάρχει χρονία φαρυγγίτις μὴ ἰωμένη ἐνεκα τῆς ἐπιμηκύνσεως τῆς κιονίδος, δίκην ὑπερπλαστίας περιορισμένης τῶν φωνητ. χορδῶν (ἀ π λ ῆ τ ρ α χ ω μ α τ ὡ δ ῆ ς), ὅτε δὲ εἰς χοιραδῶδη, πυματιῶδη καὶ συφιλιδικὰ ἄτομα (**Λ. χρ. δύσκρατος**) (ἐνῶ ἡ δευτεροπαθὴς ἐκ περιχονδριτίδων ἢ φλεγμονωδῶν λαρυγγιτίδων περιγραφῆσεται εἰς τὰς προκαλούσας αὐτὴν νόσους).

Τότε δὲ οἱ ἄρρωστοι εἰς μὲν τὴν θηλωδὴν ἔχουσι ξηρασίαν κατὰ τὸν λάρυγγα ἀναγκάζουσιν αὐτοὺς νὰ ξηροβήχῃσι, μετὰ μακρὰν λαλιὰν ἢ φωνὴν αὐτῶν γίνεται βαρεῖα καὶ βραγχώδης καὶ ὅταν ἀναπτυχθῶσιν αἱ θηλοειδεῖς ἀναθλαστήσεις, ἄρχονται νὰ δυσπνοῶσιν· εἰς τὴν ἀδενώδη ἢ κοκκιώδη οὗτοι ἀήδοι ἢ ψάλλται οὐ δύνανται νὰ ἐκφέρωσιν ὑψηλοὺς τόνους, ἔχουσι φωνὴν βαρεῖαν καὶ βραγχώδη, εἴτα κατὰπυσιν δύσκολον ἀναγκάζουσιν αὐτοὺς νὰ ξηροκαταπίνωσιν· εἰς τὴν τυλῶδη οὗτοι ἱεροκήρυκες ἢ ἀξιωματικοὶ μετὰ μακρὰν λαλιὰν ἔχουσι φωνὴν κεκαλυμμένην (voilé), ἐνίοτε βαρεῖαν καὶ βραγχώδη καὶ ἄλλοτε χήνειον (ὑψηλὴν εὐκόλως μεταπίπτουσιν εἰς χαμηλὴν) καὶ εἴτα δυσπνοοῦσι μετὰ εἰσπνοῆς καὶ ἐκπνοῆς συριττούσης καὶ φωνῆς ἐνίοτε ἐκλειπούσης· τέλος εἰς τὴν τραχωματώδη οὗτοι καπνισταὶ ἢ οἶνοπόται ἔχουσι ξηρασίαν κατὰ τὸν φάρυγγα καὶ βῆχα ἰσχυρὰν μετ' ἀποχρέμψεως μεγάλων καὶ κιτρίνων πτυέλων, εἴτα ἡ φωνὴ αὐτῶν γίνεται βαρεῖα καὶ βραγχώδης καὶ μετὰ χρόνον μακρὸν ἄηχος.

Κατὰ τῆς νόσου ὁ ἰατρὸς συνιστᾷ τὴν ἀποφυγὴν τῶν αἰτίων ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαθείας καὶ τὴν θεραπείαν τοῦ κατάρρου τοῦ φάρυγγος, τῆς ἀναιμίας ὡς πρωτοπαθῶν νόσων. Εἴτα παραινεῖ ἐνίοτε ἐπὶ πληθωρικῶν τ' ἀποχευτικῶν (τὰ καθάρσια, τὰς διὰ

βάμματος ιώδους ἐπαλείφεις τοῦ δέρματος τοῦ τραχήλου κτλ.) καὶ συνήθως τὴν τοπικὴν θεραπείαν δι' ἐμφυσήσεως κόνεων ἢ διὰ τῆς καμπύλης γραφίδος ἢ σπόγγου, ὃν προβρέχει εἰς διαλύσιν τινὰ στυπτικὴν εἴτα εἰσάγει τῇ χρήσει λαρυγγοκατόπτρου καὶ εἴτα εἴτε θλίβει αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἐπιγλωττίδος, ὥστε τὸ ὑγρὸν νὰ χυθῇ ἐφ' ὅλης τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἀνωτέρου θαλάμου τοῦ λάρυγγος, εἴτε ἐπαλείφει τὴν πάσχουσαν μοῖραν αὐτοῦ· τοιαύτας δὲ στυπτικὰς διαλύσεις ἀναγράφει ἐκ βυρσοδεψικῆς ὕλης (1-2 $\frac{0}{100}$), στυπτηρίας (2-1 $\frac{0}{100}$), τοῦ φαινικοῦ ὀξέος (2 $\frac{0}{100}$) καὶ τῆς ἰωδιούχου γλυκερίνης, καὶ μόνον ἐπὶ τῆς θηλώδους καὶ τραχωματώδους ἀναγράφει τὰς διαλύσεις τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου (2 $\frac{0}{100}$) ἢ ποιεῖ τὴν ἐπίκαυσιν διὰ τοῦ χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου. Μετὰ ταῦτα ἐὰν μὲν τὸ κακὸν βαίνει ἐπὶ τὰ βελτίω, παραγγέλλει εἴτε τὰς διὰ τῶν εἰσπνευστικῶν συσκευῶν (inhalateurs) de Siegle, Leiter, Lüer εἰσπνοὰς ἀραιωτέρων στυπτικῶν διαλύσεων καὶ τῶν μεταλλικῶν ὑδάτων τῆς Κυλλήνης, Bonnes εἴτε τὴν πόσιν τῶν μεταλλικῶν τούτων ὑδάτων καὶ τῶν Cauterets, Carlsbad, Marienbad εἰς τὰς πηγὰς· ἐὰν δὲ τὸ κακὸν βαίνει ἐπὶ τὰ χεῖρω ἐνεργεῖ τὴν ἀποκοπὴν τῶν θηλοειδῶν ἀναπλαστικῶν ἢ τραχωμάτων καὶ τὴν τραχειοτομίαν ἐπὶ τυλώδους λαρυγγίτιδος.

575 Rp Morph. muriat. gr i

Tannin. pur.

Sacch. aa scr i

D πρὸς ἐμφύσησιν

577 Rp Argent. nitr. scr i

Aq. destill unc ii

D εἰς ἐπαλείψεις

576 Rp Acid. carbol. scr i

Spirit. vini

Glycerin aa dr ii

D εἰς ἐπαλείψεις

578 Rp. Jod. pur. gr i

Kal. jodat. dr $\frac{1}{2}$

Glycerin. dr iv. D. ὁμ.

3. Λαρυγγίτις ψευδοϋμενογόνος (Croup).

Ἡ ἐντονωτάτη αὕτη φλεγμονὴ τῆς ἐπιθηλίδος τοῦ βλεννογόνου ὁμιένος τοῦ λάρυγγος, ἡ χαρακτηριζομένη διὰ τῆς μεγαλειτέρας ἐνέσεως τῶν ἀγγείων καὶ τῆς διαπιδύσεως ἱνικοῦχου ὕλης ἀπ' αὐτῶν ὡς καὶ διὰ τῆς παραγωγῆς ἀφρόνων νεοπλασμάτων σωματίων, ἐμφυλακίζομένων ὑπὸ τῆς ταχέως πηγνυμένης ταύτης ὕλης καὶ σχηματιζόντων μάζας τινὰς θολερὰς καὶ συμπαγεῖς, τοὺς ψευδοϋμένους, οἵτινες ἐκπίπτουσι τοῦ βλεννογόνου ὁμιένος καὶ καταλείπουσι διάβρωσιν αὐτοῦ ἰωμένην ἀνευ οὐλῆς, ἔλαβε τὸ σκωπτικὸν ὄνομα Croup, δηλοῦν τὴν βραγχώδη φωνὴν τῶν ὀρνιθίων ἐνεκα λευκοῦ εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῶν ὁμιένου. Αὕτη δὲ παράγεται ὅτε μὲν σπανίως εἰς τὸ θερμὸν ἡμῶν κλίμα διὰ τῆς εἰσπνοῆς ὑπερβαλλόντως ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ B. ἢ BA. ἀνέμου καὶ ἔτι σπανιώτερον παρ'

ἡμῖν διὰ τῆς πόσεως καυστικῶν ὑλῶν (τῶν ὀρυκτῶν ὀξέων) πρὸς αὐτοκτονίαν (**ψευδοῦμ. λαρυγγίτις πρωτοπαθὴς καὶ τοξικὴ**) (*croup primitif et toxique*), ὅτε δὲ ἐπίσης σπανίως ἐκ τῆς ψευδοῦμενογόνου φαρυγγίτιδος ἢ κοινῆς συνάγχης, κληθείσης ὑπὸ τῶν γάλλων *angine couenneuse commune* κατ' ἐπινέμησιν (**ψευδοῦμ. λαρυγγίτις ἐξ ἐπινεμήσεως ἢ συνακόλουθος**). (*Croup consecutif*), ὅτε δὲ συνήθως καὶ παρ' ἡμῖν τοῖς διὰ τῆς ἐπιμιξίας μετὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν παραλαβοῦσι τὸν διφθεριτικὸν μικρόκοκκον ἐκ τῆς κακοήθους διφθερίτιδος (διφθερίτιδος τοῦ φάρυγγος) καταλαμβανούσης τὸν βλεννογόνον ὕμνον τοῦ λάρυγγος ἐξαπίνης ἢ ἐξ ἐπινεμήσεως (**ψευδοῦμ. λαρυγγίτις ἰδιοπαθὴς ἢ διφθεριτικὴ**) (*Croup diphthérique ou diphthéritique*) καὶ τέλος ἄλλοτε οὐ σπανίως καὶ παρ' ἡμῖν κατὰ τὴν πορείαν τῆς ψευδοῦμενογόνου μολυσματικῆς ἐξ ὀσφρακίης, λειριού, τύφου κτλ. ὀφίας συνάγχης, τῆς κληθείσης ὑπὸ τῶν γάλλων *angine scarlatineuse etc. tardive* ἐπινεμηθείσης καὶ τοῦ λάρυγγος (**ψευδοῦμ. λαρυγγίτις δευτεροπαθὴς**) (*Croup secondaire*).

Οἱ πάσχοντες τὴν διφθεριτικὴν ψευδοῦμ. λαρυγγίτιδα παῖδες (ἢ καὶ ἔφηβοι τὴν ἡλικίαν) ὅτε μὲν συνήθως καὶ μάλιστα ἐν ἐπιδημίαις γίνονται ἀδιάθετοι καὶ ἰδιότροποι, αἰσθάνονται ξηρασίαν κατὰ τὸν φάρυγγα καὶ δυσκολίαν κατὰ τὴν κατάποσιν, ἀποφεύγοντες νὰ τρώγῃσι σκληρὰς τροφὰς ὡς τὰ κύταλα τοῦ ἄρτου, (φαινόμενον εἰς τὸ ὅποιον ὁ Trousseau δίδει μεγίστην ἀξίαν καὶ διὰ τοῦτο συμβουλεύει τοὺς ἰατροὺς νὰ ἐξετάζωσιν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸν φάρυγγα καὶ τὰ παρίσθημα τῶν πασχόντων), ἔχουσιν ὕπνον ἀνήσυχον καὶ διακεκομμένον καὶ ὀλίγον πυρετὸν, τοῦ νοσήματος μὴ ὄντος πυρετογόνου (**ψευδοῦμ. λαρυγγίτις διφθεριτικὴ κατιούσα**) (*Croup diphthérique descendant*) ὅτε δὲ σπανίως ἡσυχαι καὶ τὰς συνήθεις ἐργασίας ἐν καιρῷ ἡμέρας διαπράξαντες ἀνευ ἐτέρου προεισαγωγικοῦ σημείου ἐξαγγέλλουσι τὴν νύκτα ἢ τὴν ἐσπέραν τὰ φαινόμενα τῆς νόσου (**ψευδοῦμ. λαρυγγίτις διφθεριτικὴ ἐξαπιναιία**) (*Croup diphthérique d'emblée*) (περὶ ὁδὸς πρὸς ῥόμω). Τότε δὲ οὗτοι ἔχουσι φωνὴν τραχεῖαν καὶ βραγχῶδη ἢ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀσθενῇ τὸν τόνον καὶ οἰοῖται ἐσθεςμένην καὶ ἐνίοτε δίτονον ἕνεκα τῆς συγκολλήσεως τῶν φωνητ. αὐτῶν χορδῶν ἐν τινι σημείῳ μετὰ τῶν νόθων ἐκ τῆς διαπιδύσεως τῆς πεπηγυίας ἰνῆς, βῆχα τραχεῖαν καὶ βραγχῶδη καὶ ἐνίοτε διαπύσιον καὶ ὕλακῶδη, ἐπερχομένην κατὰ παροξυσμοὺς βραχεῖς καὶ συνοδευομένην ὑπὸ πτυέλων γλίσχρων, ἢ καὶ πάντῃ ᾄχον, πρόσωπον ἐρυθρόν, θερμότητα μέχρι 38 καὶ σφυγμοὺς μέχρις 100

(περίοδος εἰσβολῆς). Μετὰ μίαν ἕως τρεῖς ἡμέρας οὗτοι αἰσθάνονται τὴν νύκτα μεγίστην δύσπνοιαν συνεχῆ καὶ προαδευτικὴν, (καὶ οὐχὶ κατὰ παροξυσμούς· ταχέως καταλήγοντας ὡς εἰς τὴν σπασμωδικὴν λαρυγγίτιδα), ἕνεκα τῆς στενώσεως τῆς στενῆς αὐτῶν γλωττίδος διὰ τῶν ψευδουμένων, ἥτις παρίσταται δι' εἰσπνοῆς μακρᾶς καὶ παρατεταμένης (καὶ οὐχὶ συχνῆς ὡς εἰς τὰς βλάβας τῶν ἀναπνευστ. ὀργάνων) καὶ παρακολουθουμένης ὑπὸ τοῦ χαρακτηριστικοῦ συρίζοντος ἢ κατὰ Troussseau πριονίζοντος ψόφου (bruit serratique) καὶ δι' ἐκπνοῆς βραχείας παρακολουθουμένης ὑπὸ βεγγασμοῦ (καὶ οὐχὶ ἡσύχου ὡς εἰς τὸ οἶδημα) καὶ ἕνεκα τούτου ἀνορθοῦνται, διατείνουσι δηλ. τὴν σπονδυλ. στήλην ἵνα αἰωρῶσι τὰς πλευρὰς καὶ εὐρύνωσι τὸν θώρακα, συσφίγγουσι διὰ τῶν χειρῶν τὰ παρακείμενα ἀντικείμενα καὶ διανοίγουσι τὰ πτερυγία τῆς ῥινός· προσέτι ἔχουσι βῆχα καὶ φωνὴν πάντη ἄηχον, πρόσωπον ἐρυθρότερον, βλέμμα ἀνῆσυχον, σφυγμὸν συχνότερον καὶ αὐτὸ τὸ ἰδιάζον φαινόμενον τῆς κοιλώσεως τοῦ ἐπιγαστρίου κατὰ πᾶσαν εἰσπνοὴν· εἶτα ὅτε μὲν βήχουσιν ἢ ἐμοῦσι πτύελα ἐνέχοντα πλακοειδεῖς ψευδοῦμένας, ἀναλαμβάνουσιν ἀναπνοὴν ἐλευθερωτέραν, φωνὴν καθαρωτέραν, ἔχουσι μόνον τὸν βῆχα βραγχώδη ἢ ὕλακώδη καὶ μετὰ ὥρας ἢ ἡμέρας ἐπανέρχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἢ ἀνασχηματιζομένων νέων ψευδοῦμένων ἐπανακάμπτουσιν εἰς τὴν δύσπνοιαν ταύτην· ὅτε δὲ καὶ μάλιστα οἱ μὴ ὑπερβάντες τὰ 4 πρῶτα ἔτη ἐν καιρῷ ἐσπέρας ἢ νυκτός ῥιπτάζονται, εἰσάγουσι τὰς μικρὰς αὐτῶν χεῖρας ἐντὸς τοῦ στόματος νὰ ἀφαιρέσωσι τὸ πνῖγον αὐτοὺς κώλυμα, γίνονται οἰδαλέοι καὶ ἰόχροες, περιρρέονται ἰθρῶτι, ἔχουσι τ' ἄκρα ψυχρὰ καὶ σφυγμὸν μικρὸν καὶ διαλείποντα (περίοδος δυσπνοίας συνεχοῦς ἢ ὑφεσίμου ἢ ἐμμένου). Ὅταν δὲ συμβῇ δηλητηρίασις τοῦ αἵματος διὰ τοῦ ἐν τῷ σώματι σχηματιζομένου καὶ μὴ ἐκπνεομένου ἀνθρακικοῦ ἀερίου, οὗτοι καθίστανται ἡσυχότεροι, ἀπαθέστεροι καὶ πελιδνότεροι, ἔχοντες εἰσπνοὴν ἐπιπολαιοτάτην ἀνευ τοῦ ψόφου καὶ ἐκπνοὴν παθητικὴν, γινόμενοι ἀναίσθητοι τοῖς ἐξωτερικοῖς ἐρεθίσμασι, δεικνύοντες θερμότητα μεγάλειτέραν, σφυγμὸν συχνότερον καὶ οὖρα ἰζηματώδη ἐνέχοντα ἔστιν ὅτε κυλίνδρους οὐρικούς καὶ λεύκωμα· καὶ ὅτε μὲν βήχουσιν ἢ ἐξεμοῦσι δι' ἐναγωνίου βήχους καὶ ἐμέτου τοὺς παραχθέντας ψευδοῦμένας καὶ οὕτω ἐλευθερούμενοι ἐπανέρχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν, ὅτε δὲ δοκιμάζοντες νὰ εἰσπνεύσωσι βαθέως καὶ μὴ δυνάμενοι ἀνορθοῦνται, ἐπαναλαμβάνουσι μετ' ἀπελπισίας τοὺς ἀγῶνας, καταπίπτουσιν εἰς κῶμα καὶ μετὰ τινα λεπτὰ

προηγούμενων ένίοτε σπασμῶν θνήσκουσι (περίοδος άσφυξίας λανθάνουσης ή βίαιας).

Η νόσος αύτη διακρίνεται τής σπασμωδικής καταρροϊκής λαρυγγίτιδος (pseudocroup), τής άπλης ψευδοϋμενογόνου λαρυγγίτιδος, τής συνακολούθου ή έξ έπινεμήσεως, τής λοιμώδους και τοξικής και του οϊδήματος τής γλωττίδος ως έν σελ. 64 περιεγράφη.

Κατ' αύτης δέ ο ίατρός έν πρώτοις συνιστά τήν άπομόνωσιν του πάσχοντος, προσέτι τήν άπομάκρυσιν των λοιπών παιδών τής αύτης οικογενείας και άποστολήν αύτων είς άλλας μακράν κειμένας οίκιας ή πόλεις (και ουχι έν άλλοις δωματίοις τής αύτης οίκιας) επί δέκα τουλάχιστον έβδομάδας, τήν μή άποστολήν τούτων είς τό αυτό σχολειον ή τήν αύτην οίκίαν άφ' ής παρέλαβε τήν νόσον ο παθών και συνάμα τήν καθαρότητα του κοιτώνος του πάσχοντος διά τής επιβροχής ψεκάδων φαινικού όξέος πολλάκις τής ήμέρας έν αύτῳ και τήν καθαρότητα των κλινοστρωμνών και ένδυμάτων αύτου άπό των ψευδοϋμένων των ένεχόντων τον δηλητηριώδη ίόν. Έφεξής επί τής περιόδου των προδρόμων αναγράφει τά κατá τής διφθερίτιδος του φάρυγγος μέσα (άτινα έν σελ. 66 και 67 έξετέθησαν) ήτοι πρὸς άποβολήν των επί τής επιπολαίας επιφανείας του βλεννογόνου υμένος κειμένων μικροκόκκων τὰς διά γραφίδος επαλείψεις και ταύτοχρόνως τὰς διά γαργαρισμῶν άποπλύσεις και ένίοτε τὰς διά ψεκαστήρος επιβροχὰς των διαλύσεων του φαινικού όξέος, του ιτεϊνικού όξέος, του υπερμαγκανικού κάλειος (του νεαρῶς παρασκευαζομένου χλωριούχου υδατος, θυμικού όξέος, σωσικρέατος, coaltar κτλ.), πρὸς διάλυσιν των ψευδοϋμένων τὰς διά γραφίδος επαλείψεις και διά γαργαρισμῶν άποπλύσεις του υδατος τής τιτάνου, τής σακχαρούχου τιτάνου, του γαλακτικού όξέος, του κιτρικού όξέος (τής παπαίνης, πεψίνης), πρὸς καταστροφήν των υπό τούς ψευδοϋμένους υπαρχόντων μικροκόκκων τὰς διά γαργαρισμῶν ή διά ψεκαστήρος επιβροχὰς (και έσωτερικῶς) των διαλύσεων του θειϊκού νάτρου, βενζοϊκού νάτρου (και των άνωτέρω άντισηπτικῶν φαρμάκων), και τέλος πρὸς τροποποίησιν του βλεννογόνου υμένος διά των στυπτικῶν μέσων του υπερχλωριούχου σιδήρου (βυρσοδεψικής ύλης, στυπτηρίας, βόρακος, βρωμίου) διά των άποξηραντικῶν μέσων του κοπαίου βαλαάμου ή μυρτιδάνου, διά των άντιφλογιστικῶν μέσων του χλωρικού κάλειος· επί τής περιόδου τής εϊσβολής έπειδή ή εισαγωγή των φαρμάκων επί του λάρυγγος καθίσταται αδύνατος διά των γαργαρισμῶν και των άτμοψεκαστήρων, ο ίατρός αναγκάζεται νά εισάγη ταύτα είτε διά γρα-

φίδος καμπύλης ἢ σπόγγου ἐν ὑγρῷ τινι βεβρεγμένου, ὃν θλίβει ἐπὶ τῆς ἐπιγλωττίδος ἵνα τὸ ὑγρὸν διαχυθῇ ἐπὶ τοῦ βλεννογόνου ὑμένοιο τοῦ ἀνωτέρου θαλάμου τοῦ λάρυγγος εἴτε διὰ φυσητήρων ἐκ χωνοειδοῦς χάριτος ἢ τοῦ εἰδικοῦ ὀργάνου τοῦ Scharft, οὗς εἰσάγει ἐντὸς τῆς καλοτήτος τοῦ στόματος τοῦ πάσχοντος καὶ φυσᾷ τὰς ὑπαρχούσας κόνεις ἐντὸς τοῦ λάρυγγος· καὶ τότε ἀναγράφει ἐν ἀρχῇ πρὸς καταστροφὴν τῶν παρασίτων τὸ βενζοϊκὸν νάτρον εἰς διάλυσιν καὶ εἰς κόνιν (καὶ ἐν ἀποτυχίᾳ εἰς ὑποδερμικὴν ἐνεσιν) καὶ ἐσωτερικῶς τὴν ὑδροβρωμικὴν κινίνην καὶ τὸν οἶνον τῆς κίνας, ἄφθονον γάλα καὶ ζωμὸν, εἴτα πρὸς τὴν μὴ παραγωγὴν ἢ τὴν διάλυσιν τῶν σχηματιζομένων ψευδοῦμένων τὸ ὕδωρ τῆς τιτάνου καὶ τὸ γαλακτικὸν ὀξύ καὶ τέλος πρὸς ἀποξήρανσιν ἢ στήψιν τοῦ βλεννογόνου ὑμένοιο τὸν ὑπερχλωριούχον σίδηρον καὶ τὸ κοπρίον βάλαμον ἐσωτερικῶς.

579 Rp Natr. benzoic dr i
Aq. font. et menth. aa unc ii
Syrup cort. aur. unc i
D. κοχλ. μέγα καθ' ὥραν

581 Rp Calc. sacch. dr i
Natr. sulphur. dr iii
Natr. phenic. gtt xx
Succ. citr. dl. unc x
Mel. unc. i D. κοχλ. ὥραν

583 Rp Acid. lact. dr i
Aq. font. unc iii
Syrup. unc i D. ἐπιχρ. ἐσώτ.

580 Rp Natr. benzoic. dr 1/2
Aq. font. unc i
Mel. dep. dr ii
D. εἰς ἐπιχρίσεις

582 Rp Aq. calc. unc iv
Ferr. sesquichl. l. dr 1/2
Acid. carbol. gr i
Mel. dep. unc i
D. (Lolli) ἐπιχρ. ἢ ἐσώτ.

584 Rp Ferr. sesquichl. gtt xv
Glycer. unc ii
D. ἐπιχρίσεις.

Ἐπὶ τῆς περιόδου τῆς δυσπνοίας πρὸς ἀποβολὴν τῶν ψευδοῦμένων τῶν κωλύοντων τὴν ἀναπνοὴν ἀπομιμούμενος τὴν φύσιν παρέχει τὰ ἐμετικά ἐξ ἐπικακουάνης ἢ ἐμετικῆς τρυγός, σπανιώτατα ἐκ θειικοῦ χαλκοῦ, ὡς προκαλοῦντος μεγίστην ἐξάντλησιν τῶν δυνάμεων τοῦ ἀρρώστου, καὶ εἰ σπανιώτερον τὰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις τῆς ἀπομορφίνης ὡς δηλητηριώδους κατὰ τὴν μικρὰν ἡλικίαν, καὶ ταυτοχρόνως πρὸς τὴν πρόκλησιν πύου καὶ τὴν σαθρὰν συνάφειαν αὐτῶν μετὰ τοῦ βλεννογόνου ὑμένοιο τὴν διὰ χώνης εἰσπνοὴν θερμῶν ὑδατμῶν 45-50° C.

585 Rp Tart. Stib. gr ii
Pulv. rad. ipecac. dr i
f. pulv. N° IV D. κατὰ 1/4 ὥρ.

587 Rp Camph. trit. gr iv
Aeth. acet dr i
Aq. unc. iii. Syr. unc i
D. κοχλ. κατὰ 1/4 ὥρ.

586 Rp Inf. ipecac. (dr i) unc iii
Pulv. ipecac. dr 1/2
Syrup. ipecac. unc i D.

588 Rp Mosch. pulv. gr x
Sacch. alb. dr 1/2
Divid. in part. aequ. N° X.
D. κατὰ 1/4 ὥρας.

Ἐπὶ τῆς περιόδου τῆς ἀσφυξίας, ἐὰν αὕτη παρασταθῇ, ἐν ἀρχῇ τὰς διὰ ψυχροῦ ὕδατος ἐπιβροχὰς τῆς κεφαλῆς, τὴν καφουράν καὶ τὸν μόσχον, πρὸς ἀνάκτησιν δυνάμεων ἱκανῶν νὰ ἐνεργήσωσι τὴν ἐξέμεσιν τῶν ψευδοῦμένων καὶ τὴν εὐκολον εἰσπνοήν, καὶ τούτων ἀποτυγχανόντων τελεῖ πάραυτα τὴν τραχειοτομίαν, καὶ μάλιστα εἰς παῖδας μὴ ἔχοντας ἡλικίαν μικροτέραν τῶν δύο ἐτῶν, μὴ φέροντας σημεῖα τῆς ἐπεκτάσεως τῆς νόσου καὶ ἐπὶ τῶν βρόγχων, μὴ διατελοῦντας εἰς τὴν βιαίαν καὶ ἔμμονον ἀσφυκτικὴν περίοδον, συνεπεία παραλύσεως τῆς καρδίας καὶ μὴ ὄντες ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἐπιδημίας, κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Κατακλίνει τὸν παῖδα ὑπτίον ἔχοντα τὸν λαιμὸν ὑψωμένον καὶ δεξιόθεν τούτου ἱστάμενος ἀνευρίσκει διὰ τοῦ λιχανοῦ ἀκριβῶς τὴν θέσιν τοῦ κρικοειδοῦς χόνδρου· εἴτα λαμβάνει τὸν λάρυγγα αὐτοῦ διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, σύρει αὐτὸν πρὸς τ' ἄνω, τείνων ταῦτοχρόνως καὶ τὸ δέρμα τοῦ τραχήλου, καὶ δι' ἐνὸς συρμοῦ τοῦ μαχαιρίου τέμνει τὸ δέρμα καὶ τὴν ἐπιπολαίαν περιταϊνίαν, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ κατωτέρου μέρους τοῦ λάρυγγος (ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρου χείλους τοῦ κρικοειδοῦς χόνδρου ὃν τηρεῖ ἀκίνητον διὰ τοῦ λιχανοῦ τῆς ἀριστερ. χειρὸς) καὶ τελευτῶν μέχρι τοῦ ἀνωτέρου χείλους τοῦ στέρνου ὅσον οἶον τε ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς μέσης γραμμῆς· ἐφεξῆς ἀποχωρίζει τοὺς στερνοειδῆ καὶ στερνοθυρεοειδῆ μῦς, ἐξετάζει διὰ τοῦ λιχανοῦ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἐὰν κατὰ τὸ βάθος τῆς τομῆς ὑπάρχει παρὰ φύσιν ἀρτηριακὸς τις κλῶνος σφύζων (ὅτε βοηθὸς ἀποσπογγύζει τὸ ἐκχυθὲν αἷμα ἢ πιεζει τὰ διατμηθέντα καὶ αἱμορραγοῦντα ἄγγεῖα διὰ τῶν δακτύλων), ἀποφιλῶνει τὴν τραχεῖαν καὶ βυθίζων τὴν αἰχμὴν τοῦ μαχαιρίου ἐν τῇ τραχείᾳ (οὐχὶ λίαν βαθέως) διαιρεῖ τοὺς πέντε πρῶτους δακτυλίους αὐτῆς ($1\frac{1}{2}$ ὑφ. γ. μ.) εἰσάγει τὸν λιχανὸν τῆς ἀριστ. χειρὸς ἐν τῇ τομῇ ἵνα ἐμποδίσῃ τὴν εἰσόδον τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος ἐν αὐτῇ καὶ κλίνει τὸν ἄρρωστον πρὸς τὰ ἔμπροσθεν· μετὰ ταῦτα εἰσάγει τὰ σκέλη τοῦ εὐρυνηθῆρος τοῦ Garnier, θλίβει τὴν λαβὴν αὐτοῦ, διανοίγει τὰ χεῖλη τῆς τομῆς, καὶ ἀφοῦ εἰσπνεύσει ὁ ἄρρωστος εἰσάγει τὸν διπλοῦν λαρυγγικὸν σωλῆνα τοῦ Lüer, στηρίζων αὐτὸν ἐπὶ τοῦ τραχήλου διὰ δεσμῶν καὶ ἐπιθέτων τοὺς παρὰ τὸ στόμιον δακτυλίους αὐτοῦ· τέλος καλύπτει τὸν λαιμὸν τοῦ πάσχοντος διὰ βάλβανου ἢ διὰ περιλαϊμοῦ μαλλίνου ἢ μεταξωτοῦ, καθαρίζει τὸν σωλῆνα διὰ σμήκτρας, ἀνασύρει τοὺς ὑπάρχοντας ψευδομένους διὰ λαβίδος, καυτηριάζει διὰ διαλύσεως χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου τοὺς μὴ ἐκπεσόντας καὶ μετὰ 5-6 ἡμ., ἐὰν ὁ ἄρρωστος εἰσπνέῃ διὰ τοῦ στόματος ἀφαιρεῖ τὸν σωλῆνα καὶ φροντίζει περὶ τῆς ἐπουλώσεως.

4. Λαρυγγίτις φλεγμονώδης καὶ οἴδημα ἐπιγλωττικόν.

Ἡ πυητική αὕτη φλεγμονή τοῦ ὑποβλεννείου ἱστοῦ τοῦ Λ. παρίσταται ἐν ἀρχῇ διὰ τοῦ ὀροποιδίους ἐξιδρώματος τῶν ἀρυταινοεπιγλωττικῶν πτυχῶν, τῆς ἐπιγλωττίδος καὶ τῶν νόθων χορδῶν, ἐνθα ὁ ἰνώδης ἱστός ἐστὶν οὐλώδης (**φλεγμονώδης ἢ ἐρυθρὸν οἴδημα ἐπιγλωττικόν**) (πρὸς διάκρισιν τοῦ σπανιωτέρου ὑπογλωττικοῦ) καὶ ἐφεξῆς διὰ τοῦ ἀποστήματος τῶν μοιρῶν τούτων, σχαζομένου πρὸς τὰ ἔσω (**φλεγμονώδης ἀπόστημα ἐπιγλωττικόν**)· ἐπίσης καὶ ἡ ὑδραιμία τοῦ σώματος παρακολουθεῖται ἐνίοτε ὑπὸ τῆς ὀρώδους διηθήσεως τῶν ἀρυταινοεπιγλωττικῶν πτυχῶν, τῆς ἐπιγλωττίδος καὶ τῶν νόθων χορδῶν, συνεπεία κωλύσεως τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος ἐν τισὶν ἀγγείαις (**παράπλευρον ἢ λευκὸν οἴδημα ἐπιγλωττικόν**) καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ τὴν ἐπωρυμίαν οἴδημα τῆς γλωττίδος κατατάσσονται δύο βλάβαι, ἡ τε πυητική φλεγμονή τοῦ λάρυγγος καὶ τὸ φλεγμονώδες, καὶ ἡ διαφορὰ τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος παρὰ τοῖς ὑδραϊμικοῖς καὶ τὸ παράπλευρον οἴδημα τὸ ἐπιγλωττικόν. Αἱ νόσοι δὲ αὗται παράγονται συνήθως εἰς ἄνδρας ὅτε μὲν ἔνεκα καταρροϊκῆς ἢ ψευδοϋμενογόνου Λ (φ λ. ο ἴ δ η μ α ἄ π λ ο ὕ ν), κακώσεων τοῦ Λ. τῇ εἰσπύσει ἀλλοτριῶν σωματίων ἢ τῇ πόσει ὀρυκτῶν ὀξέων καὶ καυστικῶν ὑγρῶν ἢ τῇ εἰσπνοῇ ἐρεθιστικῶν ἀτμῶν (φ λ. ο ἴ δ η μ α τ ρ α υ μ α τ ι κ ὀ ν κ α ι τ ο ξ ι κ ὀ ν), φλεγμονῶν τοῦ περιχονδρίου τῶν τοῦ Λ. χόνδρων ἢ ἐλκῶν συφιλιδικῶν, πυματιωδῶν αὐτοῦ (φ λ. ο ἴ δ η μ α ε ἷ ε π ι ν ε μ ῆ σ ε ω ς), λοιμωδῶν νόσων, τοῦ κοιλιακοῦ τύφου, εὐλογίας, ὀστρακίᾶς, ἐρυσιπέλατος, πυαιμίας (φ λ. ο ἴ δ η μ α λ ο ι μ ῶ δ ε ς), ὅτε δὲ κατὰ τὴν πορείαν τῆς παρενθέτου νεφρίτιδος, τῆς ἐλαιογενοῦς καχεξίας μετὰ ὑδρωπός, τῶν νόσων τῆς καρδίας, τοῦ ἐμφυσήματος ἢ κίρρώσεως τοῦ πνεύμονος, τῆς ἐξογκώσεως τοῦ θυρεοειδοῦς, τῶν λεμφικῶν ἀδένων ἢ ὄγκων τοῦ τραχήλου (π α ρ ἄ π λ ε υ ρ ο ν ο ἴ δ η μ α).

Οἱ ἄρρωστοι ἐπὶ μὲν τοῦ φλεγμονώδους οἰδήματος καὶ ἀποστήματος ἔχουσιν αἰσθημὰ τι δυσάρεστον γαργαλισμοῦ ἢ ἀλλοτρίου σώματος ἢ καὶ πόνου κατὰ τὸν Λ., αὐξάνον κατὰ τὴν κατάποσιν (οὐχὶ τὴν ἐξωτερικὴν διὰ τῶν δακτύλων πίεσιν τοῦ Λ.) καὶ καθιστὰν αὐτὴν δυσκολωτάτην, ἐφεξῆς δύσπνοϊαν μετὰ εἰσπνοῆς ἐν ἀρχῇ συχνότερας, εἴτα δυσκόλου μέχρις ὀρθοπνοίας καὶ παρακολουθουμένης ὑπὸ συριγμοῦ καὶ μετὰ εἰσπνοῆς ἡσύχου (ἀναλόγως τῆς θέσεως τοῦ οἰδήματος καὶ τῆς ἐντάσεως τῆς φλεγμονῆς τοῦ Λ. πρὸς διάκρισιν τῆς ψευδοϋμενογόνου Λαρ.),

ὥστε ἐντὸς βραχείας διαστήματος πάντες οἱ μῦς τοῦ σώματος ἐμβάλλονται εἰς ἀγῶνα πρὸς τὴν εἰσπνοὴν, οἱ δὲ κάμνοντες γίνονται κυανοὶ, κἀθιδροὶ καὶ ἐξηνητλημένοι· τέλος μετὰ βῆχα ἢ καὶ ἀνευ αὐτοῦ ἀποχρέμπουσιν ἄφθονα πτύελα πυώδη καὶ οὕτω καταπαύει ἢ τε δύσπνοια καὶ ἡ πρὸς ἀναπνοὴν δυσχέρεια τοῦ σώματος. Ἐπὶ δὲ τοῦ παραπλεύρου οἰδήματος οὗτοι ἐν τῷ μέσῳ τῶν φαινομένων τῆς πρωτοπαθοῦς νόσου καταλαμβάνονται ὑπὸ δυσπνοίας καὶ θνήσκουσι.

Κατὰ μὲν τοῦ φλεγμονώδους οἰδήματος ἐνδείκνυται ἡ ἐξαγωγή τοῦ ἄλλοτρίου σώματος, ἐπὶ τοῦ τραυματικοῦ, τῇ χρήσει τοῦ λαρυγγοκατόπτρου καὶ ταῖς ἀρμοδίαις λαβαῖς, καὶ ἡ ἀντιφλογιστικὴ θεραπεία, ἐφ' ὧλων, διὰ βδελλῶν ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ στέρνου, καθαρῶν δραστικῶν ἐκ τινων σταγόνων ἐλαίου κρότῳρος, ποδολούτρων ἐρεθιστικῶν, ἐκδορίων ἐπὶ τοῦ αὐχένος, ἐπιτριβῶν δι' ὑδροαγυροῦχος ἀλοιφῆς τοῦ τραχήλου, καταπόσεως μικρῶν τεμαχίων πάγου καὶ τῶν ἐμετικῶν, ὅταν οἱ βρόγχοι ὥσι πεπληρωμένοι· ἐφεξῆς αἱ τοπικαὶ ἀμυχαὶ ἐπὶ ἐξιδρώματος, ἢ σχάσις ἐπὶ ἀποστήματος καὶ αἱ καυτηριάσεις διὰ διαλύσεως νιτρικοῦ ἀργύρου ἢ αἱ ἐπαλείψεις διὰ στυπτικῶν διαλύσεων ἐπὶ ἐλκῶν, τῇ χρήσει τοῦ λαρυγγοκατόπτρου· ἐὰν δὲ ἡ δύσπνοια ἢ ἔντονος, ἢ κυάνωσις ἄρχηται, ἡ τραχειοτομία διὰ τὴν *indicatio vitae* ἀνακαλοῦσα τὴν ζωὴν εἰς τὸν πάσχοντα. Κατὰ δὲ τοῦ παραπλεύρου τὰ καθάρσια, διουρητικὰ καὶ ἔστιν ὅτε τὰ ἐκδόρια.

5. Περιχονδρίτις τοῦ λάρυγγος.

Ἡ πυητικὴ αὕτη φλεγμονὴ καταλαμβάνει τὸ περιχόνδριον τοῦ Σαντορινείου ἢ Βρισθεργεῖου καὶ τοῦ βαθύτερον κειμένου ἀρυταινοειδοῦς χόνδρου ἐπὶ τῆς ὀπισθίας γλωττίδος, τοῦ ὀπισθίου τοίχου τοῦ κρικοειδοῦς κάτωθεν τῆς φωνητ. γλωττίδος, ἐνίοτε τοῦ θυρεοειδοῦς ὑπὸ τὰς πλαγίας ἀρυταινοεπιγλωττικὰς πτυχὰς καὶ τὰς νόθους χορδὰς καὶ σπανίως τοῦ ἐπιγλωττικοῦ χόνδρου ἐπὶ τῆς ἐπιγλωττίδος, παρίσταται δι' ἐρυθρότητος, παραγωγῆς καὶ συναθροίσεως πύου δίκην ὄγκου στρογγύλου καὶ τῇ σχάσει τούτου καὶ ἐκχύσει τοῦ πύου καὶ τῶν συντριμμάτων τοῦ χόνδρου δι' ἔλκους, καὶ παράγεται ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς ἄνδρας ὅτε μὲν σπανίως ἐνεκα τραυμάτων καὶ τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ οἰσοφαγείου καθετήρος, ψύξεως καὶ μεγίστης ἐντάσεως τῆς φωνῆς ἢ λαλίας εἰς ἄδοντας ἢ περιφερομένους μεταπράτας (**πρωτοπαθῆς**), ὅτε δὲ συνήθως ἐνεκα φλεγμονῆς τοῦ ὑποβλεννείου ἰστοῦ (φλεγμονώδους λαρυγγίτιδος), ἐλκῶν φυματιωδῶν, σφιλιδικῶν καὶ τυφικῶν (**δευτεροπαθῆς**).

Οι ἄρρωστοι κατὰ τὴν πρωτοπαθῆ αἰσθάνονται πόνον νύσσοντα ἢ καί-
οντα ἐντὸς τοῦ λάρυγγος, αὐξανόμενον τῇ καταπόσει καὶ ἰδίως τῇ διὰ
τῶν δακτύλων ἐξωτερικῇ πιέσει τῶν χόνδρων αὐτοῦ (πρὸς διάκρισιν ἀπὸ
τῶν λοιπῶν φλεγμονῶν τούτου), ἔχουσι φωνὴν βραγχῶδη ἕνεκα τοῦ ὄγ-
κου ἢ τοῦ ἐπακουλούθου οἰδήματος καὶ τῆς παρέσεως τῶν υποκειμένων
καὶ πρὸς παραγωγὴν τῆς φωνῆς χρησίμων μυῶν, καὶ δύσπνοϊαν ταχέως
αὐξάνουσαν μέχρι πνιγμονῆς· εἰτα ἔχουσιν ἀπόχρεμψιν ἀφθόνων ὑλῶν
πυλῶν μετὰ τῶν συντριμμάτων τῶν χόνδρων. Κατὰ τὴν δευτεροπαθῆ
οὗτοι ἐξαγγέλλουσι τὰ τῆς πρωτοπαθοῦς νόσου φαινόμενα καὶ ἐν τῇ
μέσῃ τούτων τ' ἂν περιγραφέντα.

Κατὰ τῆς πρωτοπαθοῦς ὠφέλιμός ἐστιν ἡ ἀντιφλογιστικὴ θεραπεία
διὰ βδελλῶν ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ στέρνου, καθαρῶν ἐκ σταγόνων ἐ-
λαίου κρότωνος, ἐπιτριβῶν τῆς ὑδραργυρούχου ἁλοιφῆς ἢ ἐπιχρίσεων
τοῦ βάμματος τοῦ ἰώδους ἐπὶ τοῦ δέρματος τοῦ τραχήλου, καταπόσεως
μικρῶν τεμαχίων πάγου καὶ εἰσπνοῶν στυπτικῶν διαλύσεων· εἰτα ἂν
μὲν σχηματισθῇ ὁ ὄγκος κατὰ τὴν ὀπισθίαν γλωττίδα ἢ ὑπὸ τὴν φω-
νητικὴν γλωττίδα ἢ ὑπὸ τὰς νόθους χορδὰς καὶ τὴν ἐπιγλωττίδα τὰ
ἐμετικὰ καὶ μάλιστα ἡ σχάσις τοῦ ὄγκου τούτου διὰ κυρτοῦ μαχαί-
ριου τῇ χρήσει τοῦ λαρυγγοκατόπτρου καὶ ἐφεξῆς πρὸς ἀποθεραπείαν αἰ
διὰ κυρτῆς γραφίδος ἐπαλείψεις ἢ αἰ δι' ἀτμοψεκαστήρος τοῦ Siegle
Lüer εἰσπνοαὶ τῶν ἀντισηπτικῶν διαλύσεων ἐκ φαινικῆς ὀξέος καὶ τῶν
στυπτικῶν διαλύσεων ἐκ βυρσοδεψικῆς ὕλης· ἂν δὲ παρασταθῇ δύσ-
πνοια καὶ πνιγμονή, ἢ τραχειοτομία καὶ ἡ διατήρησις τοῦ καλαμίσκου
καὶ μετὰ τὴν ἀπούλωσιν τοῦ τραύματος. Κατὰ δὲ τῆς δευτεροπαθοῦς
ἐνδεκνυται ἡ ἀντισυφιλιδική, ἢ κατὰ τῆς φυματιώσεως τοῦ πνεύμονος
καὶ ἡ κατὰ τοῦ τύφου θεραπεία καὶ μάλιστα διὰ τῶν ψυχρῶν λουτρῶν
ἐλαττωσάντων τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐλκῶν τοῦ λάρυγγος· εἰτα ἐπὶ στε-
νώσεως τοῦ λάρυγγος ἐγένετο χρήσις κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἢ
διαστολὴ αὐτοῦ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς καθετήρων ἐλαστικῶν καὶ ἐν ἀπο-
τυχίᾳ ἡ ἐξαίρεσις τοῦ λάρυγγος καὶ ἡ ἀντικατάστασις αὐτοῦ διὰ τε-
χνητοῦ κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Heine.

6. Φθίσις τοῦ λάρυγγος.

Ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην ἐννοοῦσι πάντα τὰ μετὰ πυρετοῦ τὴν
λάρυγγα καταστρέφοντα ἔλκη, τὰ παραγόμενα συνήθως δευτεροπαθῶς
εἰς ἄνδρας πάσχοντας φυματίωσιν τοῦ πνεύμονος καὶ πάριστάμενα ὅτε
μὲν ὡς δ ι α β ρ ω τ ι κ ἢ ἄ φ θ ῶ δ η (ἐπίπεδα, πολυάριθμα εἰς ἔν

συνερχόμενα καὶ παρατηρούμενα κατὰ τὸν ὀπίσθιον καὶ πλάγιον τοῖ-
 χον τῆς τραχείας, τὴν ὀπισθίαν μεσοχόνδριον γλωττίδα καὶ τὴν κατω-
 τέραν ἐπιφάνειαν τῆς ἐπιγλωττίδος) προκαλούμενα ἐκ τε τῆς λοιμώδους
 ποιότητος τῶν ἀποχρεμπτομένων ἀφθόνων πτυέλων, συνεπεία τῶν ὑπάρ-
 χόντων καὶ ἐκκενουμένων σπηλαίων τοῦ πνεύμονος καὶ ἐκ τῆς μηχαν-
 νικῆς βλάβης ἣν προκαλοῦσι ταῦτα ἐπὶ τῶν ἀναγραφεισῶν μοιρῶν τοῦ
 βλεννογόνου ὕμενος ὧν ἔπτονται (**λαρυγγῆτις τῶν φυματιῶντων**)
 (Lar. des tuberculeux)· ὅτε δὲ σπανίως ὡς ὑποβλεννογόνα
 (ἐπιμήκη καὶ ταινιώδη, παρατηρούμενα πρὸς τὴν κορυφὴν τῶν φωνητι-
 κῶν χορδῶν καὶ τῶν σαντορινείων χόνδρων), προερχόμενα ἐκ τῆς κα-
 ταστροφῆς τῆς φυματιώδους διηθήσεως τοῦ ὑποβλεννείου, τῆς ἀναπτυσ-
 σομένης συνεπεία τῆς λύσεως τῆς συνεχείας τοῦ ἐπιθηλιδώδους ὑπὸ τοῦ
 βηχὸς καὶ τοῦ αὐτοεναφθαλμισμού τοῦ κατ' ἐπιπολὴν ἰνώδους ἱστοῦ
 ὑπὸ τοῦ ὑπάρχοντος ἐν τοῖς ἀποχρεμπτομένοις πτυέλοις ἰοῦ (Rheiner)
 ἄλλατε συνήθως ὡς θυλακώδη ἔλκη (στρογγύλα, μικρὰ καὶ χω-
 νοειδῆ, παρατηρούμενα κατὰ τὰς ἀρυταινοεπιγλωττικὰς πτυχὰς, τὰς
 νόθους χορδὰς καὶ τὴν ἐπιγλωττίδα, ἐνθα εἰσὶ πολυάριθμα τὰ βλεννο-
 γόνα θυλάκια), συμβαίνοντα ἐκ τῆς καταστροφῆς τῆς ἀναπτυσσομένης
 ἐντὸς τῶν βλεννογόνων θυλακίων τυροειδοῦς μάζης, συνεπεία τοῦ ἐνο-
 φθαλμισμού τούτων ὑπὸ τοῦ εἰσπνεομένου ἢ καὶ ἐν τοῖς πτυέλοις ὑπάρ-
 χοντος ἰοῦ (Rindfleisch) (**λαρυγγῆτις φυματιώδης**) (Lar. tu-
 berculeuse).

Οἱ ἄρρωστοι συνήθως φέρουσι διὰ τῆς ἐπικρούσεως τῆς κορυφῆς τοῦ
 ἡμιθωρακίου ἀμβλύν ἤχον καὶ ἐπιπέδους ἢ ὑποκοίλους τὰς ὑπερ-ὑπα-
 κλειδίους χώρας, διὰ τῆς ἀκροάσεως τὸ ἀναπνευστικὸν ψιθύρισμα ἡ-
 λαττωμένον καὶ τὸ μὲν εἰσπνευστικὸν ἀντικαθιστάμενον περὶ τὸ τέλος
 αὐτοῦ καὶ τὴν βαθεῖαν εἰσπνοὴν ἢ τὴν βῆχα ὑπὸ ῥόγχων ὕγρων, τὸ δὲ
 ἐκπνευστικὸν παρατεταμένον, καὶ τὴν ἀντήχησιν τῆς φωνῆς ἢ βηχὸς
 ἰσχυροτέραν, πρὸς τούτοις ἔχουσι μεγάλην ἀπίσχανσιν τοῦ σώματος,
 στενωχωρίαν κατὰ τὴν ἀναπνοὴν ἢ δύσπνοιαν, ἐκτικὸν πυρετὸν ὑπὸ τύ-
 πον ἀμφημερινόν, ἐκτικὸς ἰδρώτας περὶ τὴν πρωΐαν καὶ βῆχα μετὰ
 ἢ καὶ ἐνίοτε ἀνευ ἀποχρέμψεως, φαινόμενα δηλ. τῆς πρωτοπαθοῦς φθί-
 σεως τοῦ πνεύμονος· ἀλλ' ἐν ἡ περιπτώσει τινὰ τῶν φαινομένων τούτων
 ἐλλείπωσι, τὰ δὲ διὰ τῆς φυσικῆς ἐξετάσεως τοῦ θώρακος ἀπολαμβά-
 νόμενα, μὴ παρέχουσι τὴν ἀπόδειξιν τῆς ὑπάρξεως τῆς πρωτοπαθοῦς
 νόσου, οὐδόλως ἐπιτρέπεται νὰ καταλογισθῶσι τὰ ἀπὸ τοῦ λάρυγγος
 ἐπόμενα φαινόμενα ὡς ἐκδηλοῦντα τὴν πρωτοπαθεῖ φθίσιν τοῦ ὀργάνου

τούτου, ἀλλὰ πρέπει νὰ θεωρηθῶσι καὶ τὰ ὀλίγα ἐκεῖνα τοῦ θώρακος φαινόμενα ὡς ὑποπτα καὶ τὰ τοῦ λάρυγγος ὡς ἐμφαίνοντα τὴν δευτεροπαθὴ φθίσιν αὐτοῦ· εἶτα ἐξ ἐλαφρᾶς ψύξεως τοῦ σώματος ἡ μακρᾶς λαλιᾶς οὗτοι ἔχουσι φωνὴν βραγχώδη καὶ βῆχα ἀνάλογον τῶν ὕλικῶν βλαβῶν τοῦ πνεύμονος, ἔνεκα ἀναιμίας καὶ παρέσεως τῶν πρὸς σχηματισμὸν τῆς φωνῆς μυῶν ἢ ἔνεκα ὑπεραιμίας τῶν ἀγγείων, ἐξοιδήσεως καὶ ἐλκώσεως τοῦ βλεννογόνου ὑμέρος τῆς ὀπισθίας μεσοχοandrίου γλωττίδος καὶ τῆς ἐπιγλωττίδος (περίοδος ἐλαφρά). Ἄλλοτε ἐπέρχεται αὐτοῖς ἄφωνία εἴτε ἔνεκα τῆς νεκρώσεως ἢ ἀγκυλώσεως τῶν ἀρυταινοειδῶν χόνδρων εἴτε ἔνεκα τῆς ἐλκώσεως τῶν φωνητ. χορδῶν, συνάμα ἔχουσι βῆχα ἀηχον καὶ ἐρευγμώδη, ἔνεκα τῆς διαρκούς ἀπομακρύνσεως τῶν φωνητ. χορδῶν καὶ τῆς χαινούσης φωνητ. γλωττίδος, πόνον καίοντα αὐξανόμενον κατὰ πᾶσαν κατὰποσιν καὶ καθιστώντα τὴν ζωὴν βασιανιστήριον, ἔνεκα τῆς ἐλκώσεως τῆς ἐπιγλωττίδος καὶ τῶν ἀρυταινοεπιγλωττικῶν πτυχῶν καὶ δύσπνοιαν ἔνεκα οἰδήματος τῆς γλωττίδος παραπλεύρου ἢ πολυποειδῶν ἀναβλαστήσεων ἐκ τῶν ἐλκωδῶν ἐπιφανειῶν (περίοδος βαρεῖα).

Κατὰ τῆς νόσου ὁ ἰατρός πρὸς προφύλαξιν παραινεῖ τὴν παῦσιν τοῦ λαλεῖν, ἄδειν, καπνίζειν καὶ εἰσπνέειν ἐρεθιστικούς ἀτμούς ἢ ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν αἶερα, τὴν διαμονὴν εἰς πάλεις ἐχούσας θερμὸν καὶ μόνιμον κλίμα ἢ ἐξ ἐλλείψεως τῶν μέσων τὴν εἰσπνοὴν τοῦ αἵρος ἐν καιρῷ χειμῶνος καὶ κατὰ τὸν περίπατον διὰ τοῦ ἀναπνευστήρος τοῦ Jeffrey ἄμα δὲ ἡ φωνὴ αὐτῶν γίνῃ βραγχώδης καὶ ὁ βῆξ ἰσχυρὸς, ἀναγράφει τὸ μεταλλικὸν ὕδωρ τοῦ Ems (πηγῆς Krähnchen) μετὰ θερμοῦ γάλακτος, καὶ ποιεῖ τὰς ἐπαλείψεις τοῦ λάρυγγος, τῇ χρήσει ἢ οὐ τοῦ λάρυγγοκατόπτρου, διὰ γραφίδος βεβρεγμένης εἰς διαλύσεις ἐν ὕδατι ἢ γλυκερίνῃ τῶν στυπτικῶν φαρμάκων, τοῦ χλωρικοῦ κάλεως, βρωμιούχου κάλεως ἢ μορφίνης καὶ μόνον ἐπὶ δυσφαγίας βασιανιστηρίου ἀναγκάζεται τῇ παρακλήσει τοῦ ἀρρώστου νὰ τελῇ τὴν καυτηρίασιν τῆς ἐπιγλωττίδος διὰ διαλύσεως ἰωδοφορμίου καὶ οὐχὶ νιτρικοῦ ἀργύρου πρὸς ἐλάττωσιν τῆς εὐαισθήτου ἐλκώδους ἐπιφανείας αὐτῆς ἐπὶ βραχὺν χρόνον.

589 Rp Morph. mur. gr i

Aq. lauro-cer

Glycer. pur. aa unc 1/2

D. εἰς ἐπαλείψεις

591 Rp Morph. mur. gr i

Aq. lauro-cer unc 1/2

D 10 σταγ. τρίς τὴν ἡμ.

590 Rp Kal. chloric.

Bromur. potass. aa gr x

Aq. fontan. unc i

D. ὁμοίως

592 Rp Extr. cannab. ind. gr vi

Sacch. alb. scr. i

f. pulv xii D. 2 τὴν ἡμ.

7. Σύφιλις τοῦ λάρυγγος.

Μετὰ τὴν πάροδον 6-8 ἐβδ. ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ σκληροῦ ἑλκους παρίσταται ἡ σύφιλις τοῦ λάρυγγος, ἐνεκα εἰσπνοῆς ψυχροῦ ἀέρος, ἐντάσεως τῆς φωνῆς καὶ τοῦ καπνίσματος, ὅτε μὲν δ *ί κ η ν κ α τ ἄ ρ ρ ο υ τ ο ὕ β λ ε ν ν ο γ ὁ ν ο υ ὕ μ ε ν ο ς*, διαχύτου, μηδὲ ὡς διακρινόμενου τῶν ἄλλων μορφῶν ἢ ἐκ τῆς ἀναμνήσεως, λήγοντος εἰς ἑλκη μικρὰ καὶ στρογγύλλα κατὰ τὰς φωνητ. χορδὰς καὶ τοὺς σαντορινεῖους χόνδρους· ὅτε δὲ δ *ί κ η ν π λ α τ έ ω ν κ ο ν δ υ λ ω μ ἄ τ ω ν* (plaques muqueuses), παρατηρουμένων κατὰ τὰς φωνητικὰς χορδὰς, τὴν ὀπισθίαν μεσοχόνδριον γλωττίδα καὶ τὰς νύθους χορδὰς καὶ προκαλοῦντων ἑλκη μεγάλα καὶ ἐπιτόλαια κατὰ τὰς μοῖρας ταύτας (συφ. **δευτεροπαθῆς τοῦ Α.**)· καὶ τέλος μετὰ μακρὸν χρόνον ἐνός ἢ δύο ἐτῶν δίκην κομμωμάτων, ἀναπτυσσομένων συνήθως κατὰ τὴν ἐπιγλωττίδα καὶ τὰς φωνητικὰς χορδὰς καὶ παραγόντων ἑλκη βαθεῖα καὶ ἐρπετώδη, ἐπιφέροντα τὴν καταστροφὴν καὶ ἀπώλειαν τῶν πασχουσῶν μοιρῶν, ὡς καὶ τὸ οἶδημα τῆς γλωττίδος, τὰς περιχονδρίτιδας, τὰς στενώσεις ἢ παραμορφώσεις τοῦ Α. (συφ. **τριτοπαθῆς τοῦ Α.**)

Οἱ πάσχοντες τὴν δευτεροπαθῆ *συφίλιδα* τοῦ Α. καὶ ἔχοντες τὴν τε πολυαγγλιώδη ἀδενίτιδα καὶ ὁμοίας παθήσεις κατὰ τὸν λάρυγγα καὶ τὰ τῶξα ἔχουσιν αἰσθημὰ τι γαργαλισμοῦ κατὰ τὸν λάρυγγα (οὐχὶ δὲ καὶ πόνου πρὸς διάκρισιν τῆς φθίσεως τοῦ Α.), φωνὴν βαρεῖαν καὶ βραγχώδη καὶ βῆχα τραχεῖαν καὶ ὑλακώδη, φαινόμενα ἐπὶ μακρὸν διαρκούντα καὶ μὴ ὑποχωροῦντα εἰς τὴν διὰ μαλακτικῶν φαρμάκων θεραπείαν· οἱ δὲ πάσχοντες τὴν *τριτοπαθῆ συφίλιδα*, ἀφοῦ προηγουμένως ἐξεδήλωσαν πολλὰ δευτεροπαθῆ φαινόμενα, γίνονται βραγχώδεις ἢ ἀφωνοὶ καὶ βήχουσι μετ' ἀποχρέμψεως ἀφθύνων καὶ πατεαίματῶν πτυέλων, εἴτα ἔχουσι δύσπνοιαν μέχρις ἀπνοίας, παρακαλουθουμένων ὑπὸ συριγμοῦ κατὰ τὴν εἰσπνοὴν καὶ αὐτὴν τὴν ἐκπνοὴν ἐνεκα οἰδήματος ἢ στενώσεως τοῦ Α.

Κατὰ μὲν τῆς δευτεροπαθοῦς ὁ ἰατρός συνιστᾷ τὴν ἀντισυφιλιδικὴν θεραπείαν διὰ τῶν ἐπιτριβῶν τῆς διπλῆς ὑδραργυρούχου ἀλοιφῆς ἢ καὶ διὰ τῶν ὑποκαμνισμῶν τοῦ κινναβάρους (ὡς ἐν σελ. 84 καὶ 86 ἐγένετο λόγος) καὶ τοπικῶς τελεῖ ἐπὶ καταρροϊκῶν βλαβῶν τὰς εἰσπνοὰς ἢ ἐπαλείφει διὰ τοῦ ὕδατος τοῦ Van-Swieten (διαλύσεως ὑπερχλωρίου ὑδραργύρου) καὶ ἐπὶ κονδυλωμάτων τὰς ἐμφυσῆσεις τῆς κόνεως τοῦ καλομελάνου μετὰ κόμμεως (2:3). Κατὰ τῆς *τριτοπαθοῦς*, εἰ μὲν αὖτε ἢ καταφανῆς, παραινεῖ τὸ ἰωδιούχον κάλι, ἄλλως τὴν μικτὴν θε-

ραπείαν (ὡς ἐν σελ. 88 ἐξετέθη) καὶ τοπικῶς τὰς ἐπαλείψεις τῆς διαλύσεως τοῦ ἰωδιούχου κάλεως (1:200) ἢ τῆς τοῦ Lugol ἐξ ἰωδιούχου κάλεως 1, ἰωδίου $\frac{1}{2}$, γλυκερίνης 10 μερῶν· καὶ ἐὰν μὲν παρεστάθῃ αἰδήμα· ἢ περιχονδρίτις τὴν κατ' αὐτῶν θεραπείαν, ἐὰν δὲ ὑπάρχωσι φαινόμενα στενώσεως καὶ παραμυρφώσεως τοῦ Λ τὴν διαστολὴν αὐτοῦ διὰ καθετήρος καὶ τὰ ἀνάλογα μέσα.

8. Ἐλεφαντίασις, μάλις καὶ λύκος τοῦ λάρυγγος.

Τὰ νοσ. ταῦτα εἰσὶν οὐ μόνον σπάνια ἀλλὰ καὶ παρίστανται μόνον εἰς τοὺς πάσχοντας τὰς πρωτοπαθεῖς νόσους ἐν σελ. 40, 92 καὶ ἐν τῷ τέλει τοῦ βιβλίου περιγραφείσας.

9. Σπασμὸς τῆς γλωττίδος ἢ ἄσθμα λарυγγαῖον ἢ Μιλλάρειον, θυμικὸν ἢ Κόππειον.

ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην ἐννοοῦσι τὴν δίκην παροξυσμοῦ βραχυτάτου (ἐκ δευτερολέπτων μέχρι λεπτοῦ ὥρας) σπασμωδικὴν συστολὴν τῶν συστελλόντων ἢ διατεινόντων τὰς φωνητ. χορδὰς μυῶν (θυρεο-αρυταινοειδῶν, κρικο-αρυταινοειδῶν πλαγίων, ἀρυταινοειδοῦς ἐγκαρσίου) καὶ τῶν ἐννευρούμενων ὑπὸ τοῦ παλινδρόμου λарυγγαίου νεύρου (κλάδου τῆς θωρακικῆς μοίρας τοῦ πνευμονογαστρικοῦ), ἥτις προκαλεῖ τὴν στιγμιαίαν στένωσιν ἢ ἀπόφραξιν τῆς (ἀναπνευστικῆς καὶ φωνητικῆς) σχισμῆς τῆς γλωττίδος καὶ πάντα τὰ ἐκ ταύτης φαινόμενα· αὕτη δὲ παράγεται ὅτε μὲν εἰς παῖδας (ἡλικ. 6-24 μηνῶν) χοιραδῶδεις καὶ ἐξωγκωμένους τοὺς τραχειοβρογχικοὺς λεμφικοὺς ἀδένες (πιέζοντας τὴν θωρακικὴν μοῖραν τοῦ πνευμονογαστρικοῦ) ἢ βραχιτικούς καὶ παθητικὴν ὑπαιριμίαν τῶν ἀγγείων τοῦ ἐγκεφαλονωτιαίου συστήματος (πιέζόντων τὴν ἐκφυσιν τοῦ πνευμονογαστρικοῦ) σχόντας, ἔνεκα ψύξεως κατὰ τὰς ψυχρὰς ὥρας ἢ χύρας, ἔνεκα ἐντόνου ἐνεργείας τοῦ λάρυγγος κατὰ τὴν μεγάλῃ τῇ φωνῇ κραυγὴν, σφοδροὺς κλαυθμοὺς, ἐσπευσμένου δρόμου, ἔνεκα πνευματικῶν παθῶν φόβου ἢ ἀδημονίας, ὡς καὶ ἔνεκα κατάρρου τοῦ λάρυγγος ἢ τῶν βρόγχων, ἐξ ἀντανανκλάσεως κατὰ τὸν βῆχα ἢ τὴν διαπίδησιν ἐπερχομένη (σπασμὸς τῆς γλωττίδος παίδων ἰδιοπαθῆς καὶ ἐξ ἀντανανκλάσεως), ὅτε δὲ εἰς θυγατέρας μεγαλειτέρας ἡλικίας καὶ εὐερεθίστους ἔνεκα βλαβῶν τοῦ ἐγκεφαλονωτιαίου συστήματος, ἐπιληψίας, χορείας, ὑστερισμοῦ, τετάνου, ὕδρωφας, ἔνεκα ὄγκων ἢ ἀνευρωσματωδῶν σάκκων ἐν τῷ θώρακι ἢ τῷ τραχήλει κειμένων (ἐξογκώσεως τοῦ θύμου ἐξ οὗ καὶ θυμικὸν ὑπὸ τοῦ Kopp

ἐκλήθη ἄσθμα) καὶ τοὺς κλάδους τοῦ παλινδρόμου λαρυγγαίου νεύρου ἐρεθίζόντων, ἔνεκα ἀλλοτριῶν σωματίων ἐν τῇ λάρυγγι εἰσδυσάντων καὶ τοὺς περιφερικοὺς κλωνίσκους ἐρεθισάντων, ὡς καὶ ἔνεκα βλαβῶν τῆς ὑστέρας, τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος (**σπασμὸς τῆς γλωττίδος ἀκμαζουσῶν συμπτωματικὸς καὶ ἐξ ἀντανεκλάσεως**).

Τὰ μὴ ὑπερβάντα τὴν ἡλικίαν τῶν δύο ἐτῶν παιδία (πρὸς διάκρισιν τῆς σπασμοδικῆς καταρρ. Λ.) αἰφνης ἐν καιρῷ νυκτὸς καταλαμβάνονται ὑπὸ παροξυσμοῦ δυσπνοίας, ἥτις ταχέως ἀφικνεῖται εἰς ἀσφυξίαν καὶ οὕτω ταῦτα κλείουσι τοὺς ὀφθαλμούς, κλίνουσι τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω, ἔχουσι πρόσωπον ὠχρὸν ἢ κυανοῦν περιρρέομενον ἰδρωτί, σφυγμοὺς ἀκανονίστους ἢ συχνοὺς καὶ νηματοειδεῖς, ἀκουσίας κενώσεις οὖρων ἢ περιττωμάτων καὶ μετὰ 10-20' λεπτά ὥρας ἀναλαμβάνουσι βαθμῆδὸν τὴν ἀναπνοὴν καὶ (ἀνευ βηχὸς καὶ βραγχώδους φωνῆς πρὸς διάκρισιν τῆς σπασμοδ. καταρρ. Λ.) ἔχουσιν εἰσπνοὴν παρακολουθουμένην ὑπὸ συρίζοντος καὶ χαρακτηριστικοῦ ἤχου (ἀνομοίου πρὸς τὸν κατὰ τὴν ψευδομένογονον ἢ τὴν καταρροϊκὴν σπασμοδικὴν Λ.) προσομοίου πρὸς τὴν ὀξεῖαν λύγχα (Hérard). οἱ παροξυσμοὶ οὗτοι ἐπαναλαμβάνονται κατὰ ἄτακτα διαλείμματα ποτὲ μὲν συντομώτερα καὶ τότε παρακολουθοῦνται ὑπὸ σπασμῶν τῶν ἄνω καὶ κάτω ἀκρῶν καὶ εἰτα καθολικῶν (ἐκλαμπτικῶν) καὶ οὕτω θνήσκουσι, ποτὲ δὲ ἀραιοτέρων καὶ συντομωτέρων καὶ οὕτω ἐπανερχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν. Αἱ δὲ θυγατέρες καταλαμβάνονται ἐπίσης ὑπὸ παροξυσμοῦ δυσπνοίας ὀλιγώτερον φοβεροῦ, ἔνεκα τῆς μεγαλειτέρας εἰς αὐτὰς ἀναπνευστικῆς γλωττίδος καὶ τῆς μικροτέρας ἐρεθισιμότητος τῶν νεύρων.

Κατὰ τοῦ σπασμοῦ τῆς γλωττίδος τῶν παιδίων ὁ ἰατρὸς παραινεῖ πρὸς προφύλαξιν ἐπὶ χοιραδιωδῶν ἢ ραχιτικῶν τὴν ἀνάλογον τῆς ἡλικίας αὐτῶν διαιτητικὴν, τὰ χλιαρὰ λουτρὰ, τὰ ἀρωματικά εἰτα τὰ ψυχρὰ καὶ τῆς θαλάσσης λουτρὰ, τὸν καθαρὸν ἀέρα ὡς καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ ὀνίσκου ἢ τὸ σεράπιον τοῦ ἰωδιούχου σιδήρου· κατὰ τοῦ παροξυσμοῦ τοὺς βαντισμοὺς ψυχροῦ ὕδατος ἐπὶ τοῦ προσώπου, τὰς ἐπιτριβὰς τῶν ἀκρῶν καὶ τοῦ κορμοῦ δι' ἐρεθιστικῶν αἰσίων, τὰ σιναπίσματα τὰ πλανητικά καὶ σπανίως τὰς εἰσπνοὰς τοῦ χλωροφορμίου (West) (οὐχὶ δὲ καὶ τὰς ὑποδερμ. ἐνέσεις τῆς μορφίνης ἢ ἀτροπίνης)· κατὰ τοῦ παροξυσμοῦ δυσπνοίας ἐντονωτέρας μετὰ ἐκλαμπτικῶν σπασμῶν καὶ κυνώσεως, ἐὰν μὲν ἢ πρόχειρον θερμὸν ὕδωρ, συμβουλεύει λουτρὸν θερμὸν 26-80° R. μετὰ ἐπιθεμάτων ψυχρῶν τῆς κεφαλῆς, ἐὰν δὲ τὸ στόμα τοῦ παιδίου ἢ ἀνοικτὸν, εἰσάγει τὸν δάκτυλον ἐντὸς τῆς κοιλότητος

τοῦ στόματος καὶ γαργαλίζει τὸ ἰστίον καὶ τὴν ρίζαν τῆς γλώσσης πρὸς ἔμετον ἢ ποιεῖ ὑποδερμ. ἐνέσεις τῆς ἀπομορφίνης ($\frac{1}{20}$ σιτ.), ἄλλως ἐφαρμόζει τὸν ἠλεκτρισμὸν ἐπὶ τοῦ φρενικοῦ νεύρου καὶ ποιεῖ κλύσμα ἐκ γαλακτώματος μηδικοῦ σιλφίου μετὰ νάρδου· κατὰ τὰ διαλείμματα τέλος ἀναγράφει τὰ τονωτικὰ μέσα καὶ ἰδίως τὴν κινίνην ἢ τὸ σεράπιον τῆς κίνης, τὰ ἀντισπασμωδικὰ ὡς τὸν μόσχον ἢ καστώριον δίκην κόνεων, σπανίως τὸν ὀξικὸν ἢ καρδιακὸν ψευδάργυρον καὶ τὰ κλύσματα τοῦ μηδικοῦ σιλφίου ἢ τῆς νικοτιανῆς, ὡς καὶ τὴν χλωριόλην φημισθεῖσαν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους.

593 Rp Mosch. scr i
Sacch. alb. q. s.
f. pulv. N ^o XX D.	594 Rp Tinct. castor.
Tinct. valerian. aa dr $\frac{1}{3}$
Syr. simpl. dr. ii D κατὰ ζαγ.
595 Rp Flor. zinc. gr iii
Sacch. alb. scr i
f. pulv. N ^o XII D.	596 Rp Zinc. valer. gr iii
Sacch. alb. q. s.
f. pulv. N ^o XII D.
597 Rp Inf. chamom. (dr ii) unc iii
Ass. foetid. ser i
D. εἰς κλύσμα	598 Rp Inf. r. valer. (dr $\frac{1}{2}$) unc iii
Ass. foetid. scr i
D. ὁμοίως

10. Παράλυσις τῶν μυῶν τοῦ λάρυγγος.

Οἱ μῦς τοῦ λάρυγγος διαιροῦνται εἰς μὺς ἀναπνευστικοὺς (οἱ κρικο-αρυταινοειδεῖς ὀπίσθιοι οἱ διευρύνοντες τὴν ἀναπνευστ. γλωττίδα πρὸς τὴν ἀναπνοὴν καὶ οἱ διατηροῦντες τὰς ἀναπνευστ. χορδὰς μακρὰν ἀλλήλων), εἰς μὺς φωνητικοὺς καὶ ἐξώθητικοὺς (οἱ κρικο-αρυταινοειδεῖς πλάγιοι συστέλλοντες τὴν μεσοσυνδεσμικὴν καὶ ὁ ἀρυταινοειδὴς ἐγκάρσιος συστέλλων τὴν μεσοχόνδριον γλωττίδα πρὸς τὸν βῆχα καὶ τὸν ἀγῶνα πρὸς ἐξώθησιν, οἱ θυρεο-αρυταινοειδεῖς ἔσωτ. πλάγιοι καὶ ἐξωτερικοὶ καὶ μάλιστα οἱ κρικοθυρεοειδεῖς διατείνοντες ἀμέσως καὶ ἐμμέσως τὰς φωνητ. χορδὰς πρὸς τὴν φωνήν) καὶ εἰς μὺς συντελοῦντας πρὸς τὴν κατὰ ποσιν (θυρεο-αρυταινοεπιγλωττικοὶ ἔλκοντες τὴν ἐπιγλωττίδα πρὸς τὰ ὑπίσω κατὰ τὴν κατὰ ποσιν καὶ κωλύοντες τὴν εἰσαγωγὴν τῶν βλαμῶν καὶ ποτῶν ἐντὸς τοῦ λάρυγγος). Ἐπομένως ἐνταῦθα ἀνάγεται 1) ἡ παρὰ λυσις τῶν ἀναπνευστικῶν καὶ διευρυνόντων τῶν ἀναπνευστ. γλωττίδα μῶν ἐννευρουμένων ὑπὸ τῶν ἰνῶν τοῦ πνευμονογαστρικοῦ νεύρου, ἥτις ἐστὶ σπανία (Ziemssen), παράγεται κατὰ τὴν πορείαν τῆς φθίσεως τῶν πνευμόνων μετὰ δευτεροπαθοῦς φθίσεως τοῦ λάρυγγος καὶ παρίσταται διὰ τῆς ἐντόνου δυσπνοίας, μὴ κινουμένων

τῶν ἀναπνευστ. χορδῶν κατὰ τὴν εἰσπνοὴν· 2) ἡ πρᾶξις τῶν ἐξωθητικῶν καὶ συσπτελλόντων τὴν μεσοσυνδεσμικὴν καὶ μεσοχόνδριον γλωττίδα μυῶν καὶ τῶν προπαρασκευάζοντων τὴν φωνήν καὶ διατεινόντων ἀμέσως τὰς φωνητ. χορδὰς μυῶν, ἐννευρουμένων ὑπὸ τοῦ παλινδρόμου λαρυγγαίου νεύρου, κλάδου τῆς θωρακικῆς μοίρας τοῦ πνευμονογαστρικοῦ, ἥτις ἐστὶ συνήθης, παράγεται ἕνεκα κεντρικῶν βλαβῶν δηλ. τῆς πολλαπλῆς σκληρώσεως τοῦ ἐγκεφάλου καὶ Ν. Μ., τῆς παραλύσεως τοῦ προμήκους ἢ τῆς χειλεο-γλωσσο-φαρυγγαίας παραλύσεως, τῆς σκληρώσεως τοῦ Ν. Μ. ἢ φθίσεως νωτιαίας, τῆς σκληρώσεως τῶν γαγλίων τοῦ Ν. Μ. ἢ ἀτροφίας τῶν μυῶν προΐούσης, τῆς αιμορραγίας τοῦ ἐγκεφάλου, τῶν δηλητηριάσεων ἢ λοιμωδῶν νόσων (κεντρικαὶ παραλύσεις), ἕνεκα περιφερικῶν βλαβῶν, δηλ. ἀνευρίσματος τοῦ ἀορτικοῦ τόξου, τῆς καρωτίδος (Mackenzie) καὶ ὑποκλειδίου (Ziemssen), καρκίνου τοῦ οἰσοφάγου (Braune), τοῦ μεσαυλίου (Guéneau de Mussy), χρονίων πλευριτικῶν ἢ περικαρδιτικῶν ἐξιδρωμάτων (Gerhardt, Bäumlér) ὡς καὶ τῆς τραχειοτομίας (περιφερικαὶ παραλύσεις) καὶ παρίσταται διὰ τῆς ἐλλείψεως τοῦ πρὸς ἐξώθησιν καὶ πρὸς βῆχα ἀγῶνος ὡς καὶ διὰ τῆς παύσεως τῆς φωνῆς, ἀκινήτων διαμενουσῶν τῆς μιᾶς ἢ ἀμφοτέρων τῶν φωνητ. χορδῶν κατὰ τὴν ἐκπομπὴν τῆς φωνῆς· 3) ἡ πρᾶξις τῶν κατ' ἐξοχὴν φωνητικῶν μυῶν, τῶν ἐννευρουμένων ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρου λαρυγγαίου νεύρου, κλάδου τῆς τραχηλικῆς μοίρας τοῦ πνευμονογαστρικοῦ, ἥτις παράγεται ἕνεκα νευρώσεων καὶ μάλιστα τοῦ ὑπερισμοῦ, ἕνεκα ψύξεως καὶ ἐντόνου ἐνεργείας τῆς φωνῆς καὶ παρίσταται οὐχὶ διὰ τῆς δυσπνοίας οὐδὲ διὰ τῆς παύσεως τοῦ πρὸς ἐξώθησιν ἀγῶνος καὶ τῆς φωνῆς, ἀλλὰ διὰ τῆς δυσφωνίας καὶ τῆς μὴ παραγωγῆς ὑψηλῶν τόνων τῶν φωνητ. χορδῶν διατεινομένων καὶ δονουμένων ἀτελῶς κατὰ τὴν ἐκπομπὴν τῆς φωνῆς· 4) ἡ πρᾶξις τῶν συντελούντων πρὸς τὴν κατὰ ποσιν μυῶν, ἐννευρουμένων ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀνωτέρου λαρυγγαίου νεύρου, ἥτις παράγεται ἐκ κεντρικῶν ἢ περιφερικῶν βλαβῶν καὶ παρίσταται διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἐντός τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος τῶν καταπινομένων βλωμῶν καὶ ποτῶν.

Κατὰ μὲν τῆς παραλύσεως τῶν ἀναπνευστικῶν μυῶν ἐνδείκνυται ἡ τραχειοτομία, κατὰ τῆς παραλύσεως τῶν πρὸς κατάποσιν χρησίμων μυῶν ἢ διὰ τοῦ οἰσοφαγείου καθετήρος θρόφους τοῦ πάσχοντος, τελουμένα μετὰ προσοχῆς ἵνα μὴ εἰσαχθῇ ὁ καθετήρ ἐντός τοῦ λάρυγγος καὶ

τῆς τραχείας ἕνεκα τῆς συμπαρομαρτυρίας ἀναισθησίας τοῦ βλεννογόνου ὑμένος τοῦ λάρυγγος. Κατὰ δὲ τῶν λοιπῶν ἢ ἄρσις τῶν αἰτίων, ἢ γυμναστική, ἢ πίσις τοῦ λάρυγγος διὰ τοῦ ἀντίχειρος καὶ λιχανοῦ κατὰ τὰ κέρα τοῦ θυρεοειδοῦς χόνδρου ἐπὶ βαθείας εἰσπνοῆς καὶ μεγάλης φωνῆς καὶ ὁ ἠλεκτρισμός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΧΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΡΟΓΧΩΝ

Ἐκ τῶν διαφορῶν τῆς κυκλοφορίας αἱ ὑπεραιμίας καὶ ἰσχαιμίας οὐκ ἐξαγγέλλονται δι' ἰδίων φαινομένων, αἱ δὲ αἱμορραγίαι περιγραφήσονται ὡς αἱμορραγίαι τῶν πνευμόνων· ἐκ τῶν ἀλλοιώσεων τῆς θρέψεως εἰσι γνωσταὶ ἡ ὀξεῖα καταρροϊκὴ φλεγμονὴ τῶν μεγάλων (τραχειοβρογχίτις) καὶ τῶν λεπτοτέρων βρόγχων (βρογχιολίτις), ἡ χρονία καταρροϊκὴ φλεγμονὴ τούτων καὶ ἡ σπανιωτάτη ψευδοῦμενογόνος φλεγμονὴ αὐτῶν, ἐκ τῶν ἀνωμαλιῶν τῆς διαπλάσεως ἢ στένωσις καὶ ἡ εὐρυνσις τῶν βρόγχων εἰσὶν ἄξια λόγου ὡς καὶ ἡ ἐξόγκωσις τῶν βρογχικῶν ἀδένων καὶ ἐκ τῶν νευρώσεων τὸ βρογχικὸν ἄσθμα.

1. Ὁξεῖα καταρροϊκὴ φλεγμονὴ τῶν βρόγχων ἢ βρογχίτις.

Ἡ ἐλαφροτέρα καὶ ὀξεῖα ἀπολεπιστικὴ φλεγμονὴ τῆς ἐπιθηλίδος τοῦ βλεννογόνου ὑμένος τῶν βρόγχων ἢ χαρακτηριζομένη διὰ τε τῆς ὑπεραιμίας τῶν ἄγγείων καὶ ἐξοιδήσεως τοῦ ὑμένος τούτου καὶ διὰ τῆς παραγωγῆς ἀφθόνων βλεννογόνων σωματίων ἢ πυοσφαιρίων ἀποβαλλομένων τῇ ἀποχρέμψει καὶ ἀντικαθισταμένων διὰ νέων τὸν τύπον τοῦ ἐπιθηλιδώδους ἱστοῦ παραλαμβανόντων σωματίων, ἐκλήθη κατὰ τὸν ροῦκ ἢ βρογχίτις. Αὕτη δὲ παράγεται 1) ἐκ τῆς εἰσπνοῆς ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ, Β ἢ ΒΑ ἀνέμου, πνέοντος ἐν καιρῷ ἕαρος ἢ φθινοπώρου, εἰς παιδάς ἢ γέροντας καὶ εἰς χοιραδῶδη ἢ ἐξησθενημένα καὶ κακῶς διατρεφόμενα τέκνα, ὡς καὶ ἐνίοτε ἐκ τῆς αἰφνιδίως ἀποψύξεως τοῦ ἐν ἐφιδρώσει δέρματος αὐτῶν δι' ἀπροσέκτων ψυχρολουσιῶν, διὰ βραδέως τελουμένης ἀλλαγῆς τῶν κατὰ σάρκα βραχέντων ἐνδυμάτων ἢ διὰ μακρᾶς τηρήσεως αὐτῶν (ἀπλῆ ἢ ἐξ ἀποψύξεως)· 2) ἐκ τῆς εἰσπνοῆς κόνεων αἰωρουμένων ἐν τῇ ἀέρι ἢ ἀερίων ἀναδιδομένων ἐν τούτῳ εἰς χειροτέχνους (μυλωθρούς, λιθοξόους, ἀνθρακίς, ἄρτοποιούς, ἔριοπώλας, ὑφαντὰς κτλ.) ἢ εἰς ἐργάτας χημικῶν ἐργοστασιῶν (τοῦ

χλωρίου, ὀξέων) (χ ε ι ρ ὀ τ ε χ ν ι κ ή)· 3) ἐκ τῆς λήψεως εἰδικῶν παρμάκων (τοῦ ἰωδιδίου καὶ βρωμιούχου κάλεως) ἀποκρινομένων διὰ τῶν ἀδένων τοῦ βλεννογόνου ὑμέρος τῆς ρίνος καὶ τῶν βρόγχων καὶ ἐρεθιζόντων αὐτοὺς (τ ο ξ ι κ ή) (**πρωτοπαθής**)· 4) ἐκ βλαβῶν τῶν ἀναπνευστ. ὀργάνων, τοῦ διαφράγματος καὶ τῆς καρδίας, κωλυουσῶν τὴν ἐκροὴν τοῦ αἵματος ἀπὸ τῶν φλεβικῶν ἀγγείων τῶν βρόγχων (τῶν ἐκστομουμένων εἰς τὴν ἄλυσον καὶ δι' αὐτῆς εἰς τὴν κοίλην φλέβα τὴν ἐκχυνομένην εἰς τὴν καρδίαν ἢ εἰς τὰς πνευμονικὰς φλέβας) καὶ προκαλουσῶν τὴν παθητικὴν ὑπεραιμίαν αὐτῶν καὶ δὴ εὐκόλως τὴν καταρροϊκὴν φλεγμονὴν τούτων (ἐ κ π α θ η τ. ὑ π ε ρ α ι μ ι ὠ ν)· 5) ἐκ τῆς εἰσπνοῆς τῶν παραγόντων λοιμῶδη τινὰ νοσ. παρασίτων (τῆς γρίπης, κοκκίτιδος, βηχός, λειρίου, ὀστρακιάς, εὐλογίας, φθίσεως, κοιλιακοῦ τύφου κτλ.) (ἐ κ ν ο σ. λ ο ι μ ὠ δ ὠ ν)· 6) ἐκ τῆς φλεγμονῆς τῶν γειτονικῶν ὀργάνων τῆς ρίνος ἢ τοῦ λάρυγγος καὶ ἰδίως εἰς διδασκάλους, εροκήρυκας, μουσικοὺς (ἐ ξ ἐ π ι ν ε μ ή σ ε ω ς) (**δευτεροπαθής ἢ συμπαθητική**).

Καὶ ἐὰν μὲν αὕτη πρωτοπαθὴς οὖσα κατέλαβε τὸν βλεννογόνον ὑμένα τῆς τραχείας καὶ τῶν μεγάλων καὶ μέσων βρόγχων, τότε οἱ ἄρρωστοι ἐν ἀρχῇ ἐπὶ ἐλαφρῶν τὴν ἔντασιν μορφῶν μόλις αἰσθάνονται ὡς παρὰ φύσιν φαινόμενα μικρὰν τινα κακουχίαν καὶ κεφαλαλγίαν, ἐπὶ τῶν βαρυτέρων ἔχουσι πάντα τὰ φαινόμενα τοῦ καταρροϊκοῦ κληθέντος πυρετοῦ, δηλ. φρίκια (καὶ οὐχὶ ῥῆγος ἐνιαῖον παρατηρούμενον εἰς τὴν ψευδοῦμενογόνον πνευμονίαν), κόπωσιν τοῦ σώματος καὶ κακουχίαν, κεφαλαλγίαν καὶ ἀνορεξίαν, πυρετὸν μετὰ ἀνέσεων πρωινῶν καὶ ἀφθύνων ἰδρώτων (π ε ρ ί ο δ ο ς π ρ ο δ ρ ὀ μ ω ν). ἐφεξῆς οὗτοι καταλαμβάνονται ὑπὸ βηχός μαλλον ἢ ἥττον ἰσχυροῦ, (τῆς τραχείας καὶ τῶν μεγάλων βρόγχων εὐαίσθητοτέρων ὄντων) κατὰ παροξυσμοὺς ἀναφαινομένου (ἰδίως ἐπὶ ὀρίζονταίου κατακλίσεως) καὶ προκαλοῦντος πόνους κατὰ τὴν κατάφυσιν τῶν μεσοπλευρίων μυῶν· καὶ μόνον ὁσάκις ὡς παῖδες ἢ νεογνὰ φέροντα φύσει τοὺς προσβεβλημένους βρόγχους μικροτάτους τὴν διάμετρον ἔχουσι δύσπνοίαν, συνεπεῖα τῆς ἐξοιδήσεως τοῦ βλεννογόνου ὑμέρος· συνᾶμα ἀποχρέμπουσι μετὰ ἀγῶνας πτύελα ὀλίγα, γλίσκρα, μὴ ἐκχεόμενα τοῦ ἀγγείου ἐν ᾧ κατατίθενται, ὑετώδη καὶ διαφανῆ, συνιστάμενα ἐξ ὁροῦ, κυττάρων δονητῆς ἐπιθηλίδος (καταφανῶν γινομένων διὰ τῆς μεθυλικῆς ἀνιλίνης), καὶ ὀλίγων βλεννογόνων σωματίων (κληθέντα βλενωδὴ ἢ ἄωρα) (sputa cruda)· καὶ τότε ὁ ἱατρὸς διὰ μὲν τῆς ψηλαφήσεως αἰσθάνεται τὴν ἐκ τῶν βρόγχων παρ-

γομένην βρογχώδη δόνησιν τῶν τοίχων τοῦ θώρακος, διὰ τῆς ἐπικρούσεως οὐδὲν καὶ διὰ τῆς ἀκροάσεως ῥόγγους ξηρούς, συρίζοντας, διακεχυμένους ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ἡμιμορίων τοῦ θώρακος τοῦ πάσχοντος, καλύπτοντας τὸ ἀναπνευστ. ψιθύρισμα καὶ παραγομένους ἐκ τῆς δόνησεως τῶν ξηρῶν καὶ ἐξωθηκυσίων γλωττίδων τῶν βρόγχων κατὰ τὴν εἰσπνοὴν καὶ ἐκπνοὴν (περίοδος ὑπεραιμική). Μετὰ τρεῖς ἡμέρας πέντε ἡμέρας, τοῦ πυρετοῦ ἐκλείποντος καὶ τῆς ἀναπνοῆς γινομένης ἐλευθέρως, οὗτοι ἔχουσι βῆχα μαλακὸν καὶ ἀποχρέμπουσιν εὐκόλως πτύελα ἄφθονα, παχύτερα, κίτρινα, συνιστάμενα ἐξ ὀλίγων βλεννογόνων σωματίων καὶ πολυπληθῶν πυοσφαιρίων (κληθέντα βλεννοποώδη ἢ ὄριμα) (sputa cocta), καὶ τότε ὁ ἱατρός οὐδὲν παρὰ φύσιν αἰσθάνεται οὐδὲ διὰ τῆς ψηλαφήσεως οὐδὲ διὰ τῆς ἐπικρούσεως, ἀλλ' ἀκούει διὰ τῆς ἀκροάσεως ἀντὶ συριζόντων ῥόγγους ὑγροῦς, βλενωδεις, μεγάλους καὶ μέσους τὴν διάμετρον, ἀναλόγως τῆς ἐπεκτάσεως τῆς νόσου, παραγομένους ἐκ τῆς διαταράξεως καὶ μετατοπίσεως τοῦ παραγώγου ὑπὸ τοῦ εἰσπνευομένου καὶ ἐξερχομένου ἀέρος (περίοδος παραγωγική). Τέλος μετὰ μίαν ἑβδομάδα, τῶν πτυέλων ὀλιγωτέρων γινομένων καὶ ἐκλειπόντων, οἱ ἄρρωστοι ἐπανέρχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν, καὶ ἄλλοτε τῆς νόσου ἐκτεινομένης ἐπὶ τῶν λεπτοτέρων βρόγχων ἰδίως ἐπὶ παιδίων ἢ τῆς αἰτίας ἐπαναλαμβανομένης ἐπὶ γερόντων οὗτοι κατατρύχονται ὑπὸ τῆς βρογχιολίτιδος ἢ τῆς χρονίης βρογχίτιδος (**ὁξὺς κατάρρους τῆς τραχείας καὶ τῶν μεγάλων καὶ μέσων βρόγχων ἢ τραχειοβρογχίτις καταρροϊκή**). Ἐὰν δὲ ἡ νόσος αὕτη πρωτοπαθὴς ἢ δευτεροπαθὴς οὖσα, κατέλαβε τὸν βλεννογόνον ὑμένα τῶν λεπτοτέρων καὶ λεπτοτάτων βρόγχων (τῶν κληθέντων βρογχιολίων, τῶν θεωρουμένων ὡς ἐκφορητικῶν ἀγωγῶν τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων μετὰ τῶν χωνοειδῶν αὐτῶν ἀσκῶν (infundibulum) καὶ τῶν συνερχομένων καὶ ἐκστομουμένων εἰς ἓνα τελικόν ἢ ῥαγοειδῆ βρόγχον) συνήθως εἰς παιδας ἢ γέροντας (ἰδίως ὅταν ἢ δευτεροπαθὴς ἐκ λοιμωδῶν νόσων) καὶ ἐνίοτε εἰς ἀκμάζοντας (καὶ μάλιστα ὅταν πάσχωσι χρόνιον κατάρρουν τῶν βρόγχων ἢ ἐμφύσημα τοῦ πνεύμονος) καὶ προὐκάλεσε τὴν στένωσιν καὶ ἀπόφραξιν τοῦ αὐλοῦ τῶν φύσει στενῶν βρογχιολίων τῶν παιδίων καὶ ἐπομένως τὴν μεγίστην δύσπνοιαν αὐτῶν ἢ τὴν κατὰ πτωσιν τῶν δυνάμεων τῶν γερόντων, τὴν μὴ ἀπόχρεμψιν τῆς καταρροϊκῆς ὕλης καὶ τὴν συνάθραισιν αὐτῆς καὶ ἀπόφραξιν τῶν βρογχιολίων καὶ ἐπομένως τὴν πνιγμονὴν τούτων (λαβοῦσα τὸ ὄνομα νόθος πνευμονία ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων). τότε οἱ ἄρρωστοι ἐν ἀρχῇ ἔχουσι βίγη συχναὶς ἐπανα-

λαμβανόμενα καὶ οἱ παῖδες ἐνίοτε ἐκλαμπτικούς σπασμούς, πυρετὸν μεγαλύτερον καὶ περὶ τοὺς 39⁰ ἀφικνούμενον (πρὸς διάκρισιν τῆς καταρροϊκῆς πνευμονίας, παρακολουθουμένης ὑπὸ πυρετοῦ μεγίστου καὶ περὶ τοὺς 40⁰ ἐμμένοντος, Ziemssen) μετὰ ἀνέσεων πρωινῶν μεγάλων, ἀναπνοὴν συχνὴν περὶ τὰς 30-40 κατὰ 1', σφυγμὸν συχνόν περὶ τοὺς 100-120 (πρὸς διάκρισιν τῆς καταρροϊκῆς πνευμονίας ἐξαγγελλομένης διὰ σφυγμοῦ περὶ τοὺς 200 κατὰ 1' καὶ ἀναπνοὰς λίαν συχνὰς περὶ τὰς 80-100 εἰς τοὺς παῖδας), δίψαν ἄσβεστον καὶ οὖρα ὀλίγα (περίοδος προδρομῶν). ἐφεξῆς οὗτοι ἔχουσι βῆχα ἥττον ἰσχυρὸν ἀλλὰ κοπιώδη, κατὰ ὥσεις ἐπερχόμενον, μεθ' ὃν οἱ μὲν παῖδες οὐδὲν ἀποπτύουσιν, οἱ δ' ἐνήλικες καὶ γέροντες ἀποχρέμπουσιν ὀλίγα νηματοειδῆ καὶ ἄνευ ἀέρος πτύελα, ἅπερ κατατιθέμενα ἐν τινι ἀγγεῖῳ μεθ' ὕδατος χωρίζονται ἀπὸ τὰ ἀφρώδη ἐκ τῶν μεγάλων βρόγχων ἐξερχόμενα καὶ ἐπιπλέοντα πτύελα, διότι προσκολλώμενα εἰς ταῦτα κρέμονται πρὸς τὸν πυθμένα τοῦ ἀγγείου (Niemeyer). ἀναπνοὴν συχνὴν, ἀνάλογον τοῦ πυρετοῦ καὶ τῶν νευρικῶν φαινομένων, ἔμμονον καὶ προϊούσαν μέχρις ὀρθοπνοίας, ἔνεκα τῆς ἀποφράξεως τῶν πασχόντων ἀκρεμόνων τῶν βρόγχων, μετὰ ἐκπνοῆς παρατεταμένης, καὶ ἐπὶ παῖδων δίκην στεναγμοῦ, καὶ μετὰ ἔλξεως πρὸς τὰ ἔσω τοῦ τε ἐπιγαστρίου, τῶν ὑποχονδρίων καὶ τῶν κατωτέρων μεσοπλευρίων διαστημάτων κατὰ πᾶσαν εἰσπνοὴν, ἔνεκα τῆς ἀποφράξεως τῶν βρογχιολίων, τῆς μὴ εἰσαγωγῆς τοῦ ἀέρος ἐντὸς τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων τῶν ἀνωτέρων χωρῶν καὶ τῆς μὴ ἐκκενώσεως αὐτῶν κατὰ τὴν ἐκπνοήν. ὥστε κατὰ πᾶσαν ἀναπνοὴν ἔχουσι τὸ στόμα ἀνοικτὸν, ἀνοικοκλείουσι τὰ πτερύγια τῆς ρινός, κλίνουν τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἀνακαταβιβάζουσι τὸν λάρυγγα, ὅπως παραλάβωσι πλείοτερον ἀέρα (περίοδος δυσπνοϊκῆς). ἅμα ἐπέλθῃ ἀτελής ἐξόδος τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος κατὰ τὴν ἐκπνοὴν καὶ δηλητηριάσις τοῦ αἵματος δι' αὐτοῦ, οὗτοι φέρουσι πρόσωπον (καὶ ἰδίως τὰς παρειάς, χεῖλη, ἀκρορρίνιον, κόγχας τοῦ ὠτός καὶ ἐπιπεφυκὸτα τοῦ ὀφθαλμοῦ) τεφρόχρουν μέχρι κυανοῦ, σφαγιτίδας διωγκωμένας καὶ εἰτα παραφρονοῦσιν ἢ πίπτουσιν εἰς κῶμα καὶ διὰ πνιγμονῆς θνήσκουσι (περίοδος ἀσφυκτικῆς). κατὰ τὴν νόσον ταύτην ὁ ἰατρὸς διὰ μὲν τῆς ψηλαφήσεως εὐρίσκει ἡλαττωμένην ἢ καὶ ἐλλείπουσαν τὴν δόνησιν μοιρῶν τινῶν τοῦ θώρακος, ἐν αἷς οὐκ εἰσέρχεται ἀὴρ ἔνεκα τῆς ἀποφράξεως τῶν βρογχιολίων, καὶ τὴν βρογχώδη δόνησιν ἐτέρων μοιρῶν αὐτοῦ, ἐν αἷς ὑπάρχει κατάρρους τῶν μεγάλων καὶ μέσων βρόγχων, διὰ τῆς ἐπικρούσεως οὐδεμίαν ἄλλην διαφορὰν εἰμὴ τὴν ἐλάττω-

σιν τῆς ἀμβλείας χώρας τῆς καρδίας, ἐνεκα ἐμφυσήματος τῶν χειλέων τῶν πνευμονικῶν λοβῶν καὶ τὴν κατὰπτωσιν τῆς ἀμβλείας χώρας τοῦ ἥπατος διὰ τὸν αὐτὸν λόγον (πρὸς διάκρισιν τῆς καταρροϊκῆς πνευμονίας, καθ' ἣν ὑπάρχει ἀμβλύτης ταινιώδης κατὰ μῆκος καὶ εἰς ἀμφότερα τὰ πλάγια τῆς σπονδυλ. στήλης ὅσakis εἶναι ἐκτεταμένη), διὰ τῆς ἀκροάσεως τὸ ἀναπνευστικὸν ψιθύρισμα ἡλαττωμένον ἢ ἐλλείπον, ἐν αἷς χώραις ὑπόκεινται ἀποπεφραγμένα τὰ βρογχιόλια καὶ τὸ ἀναπνευστ. τοῦτο ψιθύρισμα ἀντικαθιστάμενον περὶ τὸ τέλος τῆς εἰσπνοῆς διὰ ῥόγχων ὑγρῶν, μικρῶν ἢ ὑποτριζόντων (καὶ ἄνευ μεταλλικοῦ ἤχου πρὸς διάκρισιν τῆς καταρροϊκῆς πνευμονίας) ὡς καὶ διὰ ῥόγχων ὑγρῶν παντοίων, μεγάλων δηλαδὴ καὶ μέσων, ἐν αἷς χώραις ὑπόκεινται τὰ βρογχιόλια καὶ οἱ βρόγχοι μετὰ τῆς καταρροϊκῆς ὕλης, ἥτοι κατὰ τὰς ὑπισθίας καὶ κατωτέρας τοῦ θώρακος (οὐχὶ δὲ βρογχικὴν ἀναπνοὴν καὶ βρογχοφωνίαν ἀκουστάς γινομένας κατὰ τὴν καταρροϊκὴν πνευμονίαν) **(ὁξὺς κατάρρους τῶν λεπτοτέρων βρόγχων ἢ βρογχιολῆτες ἢ τριχοειδῆς βρογχεῖτις)**.

Ὁ κατάρρους τῆς τραχείας καὶ τῶν μεγάλων καὶ μέσων βρόγχων διακρίνεται τοῦ κατάρρου τοῦ λάρυγγος ἐκ τῆς φωνῆς, τοῦ κατάρρου τῶν λεπτοτέρων βρόγχων ἐκ τῶν ἀκουστῶν ῥόγχων καὶ τῆς μικροτέρας ἐντάσεως τῶν καθολικῶν φαινομένων καὶ τῆς δυσπνοίας. Ὁ δὲ κατάρρους τῶν λεπτοτέρων βρόγχων καὶ βρογχιολίων διακρίνεται τῆς ψευδοῦμενογόνου βρογχίτιδος ἀπλῆς ἢ διφθερικῆς ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῶν ψευδοῦμένων, τῆς καταρροϊκῆς πνευμονίας ἐκ τε τοῦ ἡπιωτέρου πυρετοῦ, τοῦ ἥττον συχνοῦ σφυγμοῦ καὶ ἀναπνοῶν, τῶν ἄνευ μεταλλικοῦ ἤχου ῥόγχων, τῆς ἐλλείψεως τῆς βρογχικῆς ἀναπνοῆς καὶ βρογχοφωνίας τοῦ πνευμονικοῦ οἰδήματος συνεπεῖς παθητικῶν ὑπεραιμιῶν ἐκ τῆς μὴ ὑπάρξεως τῶν πρωτοπαθῶν νόσων καὶ τῆς μὴ κατακλίσεως τοῦ ἀρρώστου ἐπὶ μακρὸν χρόνον.

Κατὰ τοῦ ὁξέος κατάρρου τῶν βρόγχων ὁ ἰατρός συμβούλευει πρὸς προφύλαξιν τὴν ἀρσιν τῶν αἰτίων ἥτοι ἐπὶ τοῦ ἀπλοῦ τὴν ἀποφυγὴν τῆς εἰσπνοῆς τοῦ ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ ἀνέμου, τὴν προφύλαξιν ἀπὸ τῶν αἰφνιδίων μεταβολῶν τοῦ καιροῦ ἐν τῷ ἔαρι καὶ φθινοπῶρ, τὴν διαμονὴν ἐντὸς τοῦ οἴκου ἢ εἰς θερμότερας πόλεις ἐν καιρῷ χειμῶνος ψυχροῦ καὶ μάλιστα ἐὰν οἱ πάσχοντες ὦσι νεογνῶ, τὴν χρῆσιν ἀναλόγων τῆς ὥρας τοῦ ἔτους ἐνδυμάτων, τὴν μετρίαν θερμότητα τοῦ κοιτῶνος ἐν καιρῷ νυκτὸς καὶ πρωίας καὶ τὴν ταχεῖαν ἀλλαγὴν τῶν ἐνδυμάτων αὐτῶν βραχέντων, ἐτι δὲ τὴν αὐξήσιν τῆς θρέψεως τοῦ σώ-

ματος διὰ τῶν τονωτικῶν φαρμάκων, τῶν θρεπτικῶν τροφῶν, τῆς ἀναπνοῆς καθαροῦ ἀέρος καὶ τῆς γυμναστικῆς, τὴν παῦσιν τῆς ὑπαρχούσης δυστροφίας διὰ τῶν καταλλήλων φαρμάκων ὡς καὶ τὴν ἀποσιελήρῳσιν τοῦ σώματος αὐτῶν διὰ τῶν ἐν καιρῷ θέρους ψυχρολουσιῶν τῇ χρήσει σπόγγου ἢ σινδόνης καὶ διὰ τῶν ψυχρῶν τῆς θαλάσσης λουτρῶν, τῶν ἐλαφρῶν ἐνδυμάτων καὶ τοῦ μὴ θηλυπρεποῦς βίου· ἐπὶ τοῦ χειρουργικοῦ τὴν μεταβολὴν τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τούτου μὴ ἐφικτοῦ ὄντος τὴν εἰσπνοὴν ἐντὸς τῶν καταστημάτων τούτων διὰ τῶν κρεμασμένων ἐπὶ τοῦ στόματος αὐτῶν εἰσπνευστήρων, κωλύοντων τὴν μετὰ τοῦ ἀέρος εἰσπνοὴν τῶν αἰωρουμένων κόνεων ἢ ἀναδοθέντων ἀερίων, καὶ τὴν συχνὴν ἀνανέωσιν τοῦ ἀέρος τῶν καταστημάτων τούτων· ἐπὶ τοῦ τοξικοῦ τὴν παῦσιν τῆς χρήσεως τῶν ἐρεθιστικῶν τούτων φαρμάκων. Ἐπὶ δὲ τῶν δευτεροπαθῶν τὰ κατὰ τῆς πρωτοπαθοῦς νόσου ἀναγραφέντα.

Κατὰ τοῦ ὀξέος κατάρρου τῆς τραχειᾶς καὶ τῶν μεσων βρόγχων ὁ ἰατρός ἀναγράφει ἐπὶ παίδων, ἀκμαζόντων καὶ γερόντων κατὰ μὲν τὴν περίοδον τῶν προδρόμων, ἐὰν παρυστάθῃ πυρετός, τὸν καλομέλανα εἰς μικρὰς δόσεις ἢ ἀλατούχον καθάρσιον, ὑπαρχούσης μάλιστα κεφαλαλγίας, ἄλλως τὰ μαλακτικὰ ποτὰ ἢ καὶ τὰ θερμὰ αἰνοπνευματώδη (Laennec)· κατὰ δὲ τὴν περίοδον τὴν ὑπεραιμικλήν· τὰ πράυνοντα τοὺς παροξυσμοὺς τοῦ βηχὸς φάρμακα, ὡς τὴν μορφίνην ἢ τὴν χλωριᾶλην καὶ τὸ ὕδωρ τῆς δαφνοκεράσου ἐπὶ δυσπνοιᾶς (ἀντενδεικνύμενα εἰς παῖδας, διότι προκαλοῦσιν εὐκόλως δηλητηρίασιν αὐτῶν), τὰ ῥευστοποιοῦντα τὴν γλίσχραν καταταρροϊκὴν ὑλὴν ὡς καὶ τὰ μετὰγοντα τὸν κατάρρου τοῦτον εἰς τὴν ἐπομένην περίοδον, τὸ διττανθρακικὸν νάτρον ἢ ἀνθρακικὸν νάτρον ἢ τὸ ὕδωρ τοῦ Ems ἢ τὸ Σελτεριανὸν ὕδωρ, ὡς καὶ τὴν ἱπεκακουάνην (ὑπάρχοντος πυρετοῦ ἐπὶ παίδων καὶ γερόντων), τὴν ὑδροχλωρ. ἀμμωνίαν ἢ ἀμμωνιακὸν ἕλκος (ὑπάρχοντος πυρετοῦ ἐπὶ ἀκμαζόντων, ἀντενδεικνύμενον κατὰ τὴν ἐτέραν περίοδον ὑπαρχούσης ἀφθόνου ἀποχρέμψεως), τὴν κόνιν τοῦ Δοθήρου ἐπὶ ἐξησθενημένων, τὸ θειοῦχον χρυαῖζον στίμμι (ἐπὶ παίδων καὶ ἀκμαζόντων ἐν ἀπυρεξίᾳ καὶ καλῇ ὁρέξει διατελούντων), τὰς εἰσπνοὰς ὕδατῶν διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος τοῦ πάσχοντος ζέοντος ὕδατος ἢ διὰ τῆς ἀναπνευστικῆς συσκευῆς τοῦ Siegle, τὰ ἀντιβηχικὰ ποτὰ ἢ τὰς μαλακτικὰς πτισάνας ἢ τροχήματα καὶ τὸν χάρτην τοῦ Wlinsi, Fayard (ἀδιάβροχον μετὰ λεπτῆς στιβάδος μινίου) ἢ τὰ ἐκδόρια ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ πάσχοντος τιθέμενα· κατὰ τὴν περίοδον τὴν παραγωγικὴν, τὰ ἐμετικὰ ἐπὶ παίδων, τὰ διευκολύνοντα τὴν ἀπό-

Χρεμψιν τῆς καταρροϊκῆς ὕλης ἐπὶ γερόντων ἢ ἀκμαζόντων ὡς καὶ τὰ τροποποιούντα καὶ ἀποξηραίνοντα τὸν βλεννογόνον ὑμένα βλασπαικὰ φάρμακα, δηλ. τὴν ἱπεκακουάνην εἰς μεγάλας δόσεις μετὰ ἢ ἄνευ ἐμετικῆς τρυγός, τὸ βιργινιανὸν πολύγαλα μετὰ τοῦ Liqueor ammoniacis. ἢ τὸ βενζοϊκὸν νάτρον, ἐνδεικνύμενα ἰδίως ἐπὶ γερόντων, ἐχόντων κεχαλαρωμένους τοὺς τοίχους τῶν βρόγχων καὶ ἡλαττωμένην τὴν ἀπόχρεμψιν καὶ ἀντεδεικνύμενα ἐπὶ γλίσχρας καταρροϊκῆς ὕλης καὶ τεταραγμένης πέψεως, ὡς καὶ τὸ τερεβίνθινον ἐλαιον, τὸ τῆς πίσης ἢ τοῦ τάνιον ὕδωρ, τὸ φαινικὸν ὄξυ ἢ τὸ σωσικρεας.

599 Rp Morphin. acet. gr. i	600 Rp Chloral. dr i
Decoct. alth. unc iii	Aq. flor. aurant.
Aq. lauro-cer gtt xv	Syrup simpl. aa unc ii
Syrup. simpl. unc 1/2 D	D κοχλ. κατὰ τρίωρον
601 Rp Infus. ipecac. (gr iv) unc iii	602 Rp Decoct. alth. unc v
Syrup. alth. unc 1/2	Ammon. mur. dp. dr i
D κατὰ ὄραν κοχλ. ὑπάρχ. πυρ.	Succ. liqu. dr ii Syr. unc i D
603 Rp Calomel. gr ii	604 Rp Amm. muriat. dr i
Pulv. r. ipecacuanh. gr iv	Succi liquir dr ii
Sacch. alb. ser i f. pulv. 8	Tart. stibiat. gr i
D κατὰ δίσωρον ὑπάρχ. πυρ.	Aq. unc v Syr. unc i D ὁμ.
605 Rp Mixt. oleos unc iii	606 Rp Pulv. r. ipecacuanh. gr iii
Aq. lauro cer gtt xv	Morph. muriat. gr. i
Syrup. ipecacuanh. unc 1/2	Natr. bicarb. Sacch. aa dr 1/2
D κατὰ δίσωρον ὑπάρχ. πυρ.	f. pulv. xv D κατὰ τρίωρ. ὁμ.
607 Rp Pulv. dower. dr 1/2	608 Rp Sulph. aur. antim gr iii
Sacch. alb. ser. i	Extr. hyoscyam. gr iv
f. pulv. N ^o xii	Sacch. q. s. f. pulv. N ^o xii
D κατὰ 3 ὄρ. μὴ ὑπάρχ. πυρ.	D κατὰ 3 ὄρ. μὴ ὑπάρχ. πυρ.
609 Rp Decoct. polyg (unc 1/2) unc v	610 Rp Cort. chin. reg. unc 1/2
Liqu. ammon. anis dr 1/2	Polyg. seneg dr ii
Syrup. tolut. unc i	f. Decocto inf. unc v
D κατὰ δίσωρ. κοχλ.	Syrup. cort. aur. unc i. D ὁμ.
611 Rp Natr. benzoic. gr v x	612 Rp Acid benzoic gr x
Sulph. aur. antim. gr ii	Camph. gr ii
Sacch. alb. dr i	Sulph. aur. antim. gr iii
f. pulv. x. D κατὰ 3 ὄρ.	Sacch. dr i. f. pulv. xii D ὁμ.

Κατὰ τοῦ ὀξέος καταρροῦ τῶν λεπτοτέρων βρόγχων καὶ τῶν βρογχιολίων ὁ ἱατρός παραινεῖ ἐπὶ παιδων ἢ γερόντων καὶ ἐπὶ ἀκμαζόντων κατὰ μὲν τὴν περίοδον τῶν προδρόμων τὸν καλομέλινα εἰς μικρὰς δόσεις, τὰς ξηρὰς σικύας ἐπὶ τοῦ θώρακος καὶ τὰ σιναπίσματα ἐπὶ τῶν ἄκρων· κατὰ τὴν περίοδον τῆς δυσπνοίας

συνυπάρχοντος κατάρρου τῶν βρόγχων τὰ ἐμετικά ἰδίως ἐπὶ παίδων (ἀντεδεικνύμενα ἐπὶ γερόντων), ὡς τὰς μεγάλας δόσεις τῆς ἱπεκακουάνης μετὰ ἢ ἀνευ ἐμετικῆς τρυγῆς καὶ ἐνίοτε τὴν ἀπομορφίνην ἐσωτερικῶς ἢ δίκην ὑποδερμ. ἐνέσεων (ἐπὶ ἡλικ. μέχρι 3 μην. $\frac{1}{120}$ μέχρι 1 ἔτους $\frac{1}{40}$ μέχρι 5 ἔτ. $\frac{1}{20}$ μέχρι 10 ἔτ. $\frac{1}{10}$ τοῦ σιτ.), μολονότι αἱ δόσεις αὗται συνήθως μένουσιν ἀνευ ἀποτελέσματος, αἱ δὲ σχετικῶς μεγαλύτεραι προκαλοῦσιν ἀλλεπαλλήλους ἐμέτους λήγοντας εἰς τὴν σύμπτωσιν τοῦ παιδὸς· μὴ συνυπάρχοντος ὅμως τούτου, ἀλλὰ παρισταμένης μόνης τῆς βρογχολίτιδος ἢ τριχοειδοῦς βρογχίτιδος τὰ μετὰγοντα τὴν γλίσχραν καταρροϊκὴν ὕλην εἰς βλεννοπυώδη, ὡς τὰ ἐγγύματα τῆς ἱπεκακουάνης εἰς μικρὰς δόσεις ἢ τὸ σεράπιον αὐτῆς ἐπὶ πολλὰς κατὰ συνέχειαν ἡμέρας καὶ ἐπὶ πυρετοῦ, τὸ χρυσιζον στίμμι εἰς μεγάλας δόσεις ἢ τὸ κέρμες ἐπὶ τῆς κλίσεως αὐτοῦ (συμπτωματικῶς τὰ ἐγγύματα τῆς δακτυλίτιδος καὶ τὴν κινίνην ἐπὶ πυρετοῦ παρισταμένου ὑπὸ τύπον) καὶ τὰ διαδοχικὰ καὶ ἐκτεταμένα ἐκδύρια ἐπὶ τοῦ στήθους ἢ ὑπὸ τὰς ὠμοπλάτας, ὡς καὶ τὰς εἰσπνοάς, τελουμένας πολλάκις τῆς ἡμέρας διὰ τῆς πνευματικῆς συσκευῆς τοῦ Waldenburg, πεπυκνωμένου μὲν ἀέρος ὑπάρχοντος καλύματος κατὰ τὴν εἰσπνοήν, ἀραιουμένου δὲ ἀέρος ἐπιμηκνυμένης τῆς ἐκπνοῆς, τὸν γενναῖον οἶνον μετὰ ἢ ἀνευ κίνας καὶ τὸν ζωμὸν τοῦ κρέατος· κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἀσφυξίας ὑπαρχούσης ἐπὶ δυσπνοίας τὸ βενζοϊκὸν νάτρον ὡς ἀνωτέρω καὶ τὰ ἀφεψήματα τῆς κίνας μετὰ ἐγχυμάτων νάρδου, τὸν γενναῖον οἶνον ἢ κοινὰ, τὸ γάλα καὶ τὸν ζωμὸν, ἀναφανείσης δὲ τῆς ἀσφυξίας τὸν καλυμμένα ἐσωτερικῶς καὶ τὸν μόσχον, τὰ ψυχρὰ τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα καὶ τὰ ἐκδύρια ἢ τὰ σιναπίσματα.

613 Rp Infus. ipecac. (gr iv) unc iv	614 Rp Sulph. aur antim. gr iv
Syrup. ipec. unc i	Sacch. alb. scr i
D κατὰ ὤρ. κοχλ.	f Pulv. N ^o xii D κατὰ 2 ὤρ.
615 Rp Inf. ipecac (gr iii) unc iii	616 Rp Syrup ipecac. unc ii
Pulv. dower gr vi	Sulph. aur antim. gr ii
Syrup. alth. unc $\frac{1}{2}$ D	D κατὰ δίωρον κοχλ.
617 Rp Fror. benzoës gr xx	618 Rp Mosch. gr. x
Gumm. arab. p. gr v	Ammon. carbon. gr v
f pulv. N ^o x D κατὰ 2 ὤρ.	f. pulv. N ^o x D ὅμ.

2 Χρόνια καταρροϊκὴ φλεγμονὴ τῶν βρόγχων ἢ βρογχίτις.

Ἡ φλεγμονὴ αὕτη παράγεται ὅτε μὲν ἐξ ἐπανειλημμένων ὀξείων φλεγμονῶν πρωτοπαθῶν καὶ ἰδίως τῆς ἀπλῆς ἢ χειροτεχνικῆς (ἰδιοπαθῆς).

ὅτε δὲ ἐκ βλαβῶν τῶν ἀναπνευστ. ὀργάνων καὶ μάλιστα τοῦ ἐμφυσήματος τῶν πνευμόνων, τῶν κυκλοφορικῶν ὀργάνων καὶ δὴ τῆς ἐνσπικρεΐας τῆς μητροειδοῦς βαλβίδος τῆς καρδίας (ἐνεκὰ τῆς διαπάξεως τῶν βρογχιῶν ἀρτηριῶν) καὶ ἐνίοτε τῶν λοιμωδῶν νόσων (**δευτεροπαθῆς ἢ συμπτωματικὸς**), καταλαμβάνει τοὺς μεγάλους καὶ μέσους βρόγχους κατὰ τὰς πλείστας ἡλικίας τῶν ἀνδρῶν ἐν καιρῷ ἔαρος καὶ φθινοπώρου καὶ ἐπὶ περὶ ξύσεων τοὺς λεπτοτέρους βρόγχους τῶν κατωτέρων καὶ ὀπισθίων λοβῶν ἀμφοτέρων τῶν ἡμιμαρίων τοῦ πνεύμονος καὶ σπανίως ἐκτείνεται ἐπὶ τῶν ἀνωτέρων ὀπισθίων οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν προσθίων μαίρων τοῦ θώρακος (πρὸς διακρίσιν τῆς φθίσεως τῆς ἀρχομένης ἀπὸ τῶν ἀνωτέρων προσθίων καὶ ὀπισθίων καὶ ἐκτείνεται ἐπὶ τῶν κατωτέρων).

Ὅταν ὁ χρόνιος οὗτος κατάρρους κατέλαβε τὰ λεπτὰ βρογχία καὶ εἶναι ἰδιοπαθῆς, οἱ ἀρρωστοὶ ἔχουσι βῆχιν λίαν ἰσχυρόν, δίκην σπασμωδικῶν παροξυσμῶν, ῥηγνύοντα τὰ πνευμονικὰ κυψελίδια καὶ ποιοῦντα ἐμφύσημα τοῦ πνεύμονος κυψελικόν καὶ πτύελα ὀλίγα καὶ ἰξώδη, τὰς σφαγίτιδας διωγκωμένας, κωλυομένης τῆς κενώσεως αὐτῶν, τὸ πρόσωπον κυανίζον καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύοντας, ὥστε οὗτοι δυσπνεύουσιν, ἀναγκάζονται νὰ διέρχωνται ὅλην τὴν νύκτα καθήμενοι ἐπὶ ἑδρας, φέρουσιν ὑπερτροφικοὺς τοὺς στερνοκλειδομαστοειδεῖς καὶ σκαληνοὺς μῦς δίκην λώρων, τὸν τράχηλον βραχύν καὶ παχύν καὶ τὴν θώρακα κεκυρτωμένον ἐν τοιαύτῃ περιστάσει τὰ φυσικὰ φαινόμενα ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ τοῦ ἐμφυσήματος καὶ ὁ ἰατρός διὰ μὲν τῆς ἐπικρούσεως ἀκούει τὸν ἄμβλυν ἤχον τῆς καρδίας μικρότερον, τῶν χειλέων τῶν λοβῶν καλυπτόντων μέρος τῆς καρδίας ὡς ἐμφυσηματωδῶν ὄντων, διὰ δὲ τῆς ἀκροάσεως βρόγχους συρίζοντας, ξηροὺς, ἡλαττωμένον τὸ εἰσπνευστικόν καὶ παρατεταμένον τὸ ἐκπνευστικόν ψιθύρισμ. (**κατάρρους χρόνιος τῶν βρόγχων ξηρὸς**) (catarrhe sec de Laennec). Ὅταν ὅμως ὁ κατάρρους οὗτος κατέλαβε τοὺς μεγάλους καὶ μέσους βρόγχους καὶ ἦναι ἰδιοπαθῆς ἢ συμπτωματικὸς οἱ ἀρρωστοὶ, ποτὲ μὲν ἐργάζεται ἡ χαιραδῶδεις ἢ τὴν κοκκίτιδα παθόντες, βήχουσι καθ' ὅλον τὸ ἔτος πλήν τοῦ θέρους καὶ πτόουσιν ἀφθονα πτύελα βλεννώδη, χωρὶς ν' ἀκούηται διαφορὰ τις κατὰ τὴν ἐπικρούσιν ἢ ἀκρύασιν τοῦ θώρακος αὐτῶν (βρογχόρροια ἀπλῆ). ποτὲ δὲ γέροντες βήχουσι κατὰ παροξυσμοὺς ἰσχυροὺς μέχρι ῥῆξεως μικρῶν ἀγγείων τῶν βρόγχων, πτόουσιν ἀφθονα ἀφρώδη, διαφανῆ δίκην διαλύσεως κόμμεως πτύελα ὀρώδη καὶ ἔχουσι δύσπνοιαν (ἀσθμα ὑγρὸν a. humidum) ἐκλείπουσαν μετὰ τὴν ἀπόχρεμψιν καὶ πάλιν ἐπαναλαμβάνουμένην διὰ δὲ τῆς ἀκροάσεως εἰσὶν αἰσθη-

τοί βρόγχοι ὑγροὶ διαφόρου μεγέθους κατὰ τὰ κατώτερα μέρη τοῦ θώρακος (β ρ ο γ χ ό ρ ρ ο ι α ό ρ ρ ώ δ η ς ἡ μ υ ξ ώ δ η ς τ ο Ὑ L a e n n e c) (catarrh. pituitosus Laenn). ἄλλοτε ἐξησθημένοι βήχουσι καὶ πτύουσιν ἄφθονα, στρογγύλα, κίτρινα, πτύελα πυώδη, μὴ ἐνέχοντα τὰς ἐλαστικὰς τῶν τοίχων τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων ἕως (πρὸς διακρίσιν τοῦ ἀποστήματος) οὐδὲ τὰ βακτηρίδια (πρὸς διακρίσιν τῆς φθίσεως) καὶ διὰ τῆς ἀκροάσεως γίνονται ἐπίσης αἰσθητοὶ βρόγχοι ὑγροὶ, βλενωδεις, διαφόρου μεγέθους (β ρ ο γ χ ό ρ ρ ο ι α π υ ώ δ η ς) (**κατάρρους χρόνιος τῶν βρόγχων ὑγρός**). Ὅταν τέλος ὁ κατάρρους οὗτος κατέλαβε μὲν τοὺς μεγάλους ἢ μέσους βρόγχους καὶ ᾔναι ἰδιοπαθῆς οἱ ἄρρωστοι βήχουσιν, ἀποχρέμπουσι πτύελα σηπεδονώδη καὶ κίχκομα (σχορώδη τὴν ὁσμὴν) καὶ ἔχουσιν ἐκπνοὴν κίχκομον, αἰσθητὴν οὖσαν καὶ εἰς τοὺς μακρὰν αὐτοῦ ἱσταμένους καὶ τὴν ἀηθίαν εἰς πάντα τὰ εἰσερχόμενα φαγητὰ καὶ ποτὰ αὐτῇ παρέχουσιν τὰ πτύελα τότε εἰσὶ ποικίλα τὸ ποσὸν καὶ τὴν χροιάν, ἅπερ ἔαν ὦσιν ἄφθονα καὶ μείνωσιν ἐπὶ τινα χρόνον ἐντὸς τῆς πτυαλίστρας, χωρίζονται εἰς τρεῖς στιβάδας, τὴν ἐπιπολαιωτάτην ἐξ ἀφθόνων ἀφρωδῶν πτυέλων καὶ τινων βλενοπυωδῶν πηγμάτων, τὴν μεσαίαν ἐξ ὀρρώδους ὑγρᾶς ὕλης καὶ τὴν κατωτάτην ἰζηματώδη στιβάδα ἐκ κοκκώδους ὠχροφαίου μάζης· ἐν τῇ τελευταίᾳ τούτων ἀνευρίσκουσι τὰς κροκίδας τοῦ Dittrich, τὰς συνισταμένας μικροσκοπικῶς μὲν ἐκ πυροσφαιρίων καὶ κυτταρίων δονητῆς ἐπιθηλίδος, ἐκ λιποσταγόνων καὶ κρυστάλλων βελανοειδῶν μαργαρινικοῦ ὀξέος διαλυομένων εἰς τὸν αἰθέρα καὶ τὸ οἶνόπνευμα, ἐνίοτε ἐξ ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος ἢ κοκκίων αἱματοχρωστικῆς ὕλης ἢ κρυστάλλων αἱματοειδῆς καὶ ἄλλοτε ἐκ τῶν διακλαδουμένων νηματίων καὶ στρογγύλων σπορίων τοῦ πνευμονικοῦ λεπτότριχος (*Leptothrix pulmonalis* Leyden und Jaffé), χημικῶς δὲ ἐκ τῶν λιπικῶν ὀξέων, τῆς λευκίνης, τυρασίνης καὶ λευκῆς τινος ζύμης τῆς θρουψίνης ταῦτα οὐδόλως δηλοῦσιν ἀεὶ τὴν εὐρύνησιν τῶν βρόγχων καὶ διαφέρουσι τῶν κατὰ τὴν γάγγραιναν τοῦ πνεύμονος ἀποχρεμπτομένων, διότι οὐκ ἐνέχουσι τὰ συντρίμματα τῆς καταστροφῆς τοῦ πνεύμονος (**κατάρρους χρόνιος τῶν βρόγχων σηπτικός**).

Ὁ χρόνιος οὗτος κατάρρους τῶν βρόγχων προκαλεῖ πῇ μὲν τὸ ἐμφύσημα τοῦ πνεύμονος τὸ κυψελιδόν, ὡσάντις κατὰ τοὺς σπασμωδικούς παροξυσμούς τοῦ βηχῆς ὁ εἰσπνεόμενος ἀὴρ μετὰ βίας εἰσδύων διατείνει καὶ ῥηγνύη τὰ πνευμονικὰ κυψελίδια· καὶ τότε τοῦτο κωλύη τὴν ἐκκένωσιν τῶν βρογχικῶν φλεβῶν, διατηρεῖ τὴν παθητικὴν ὑπεραιμίαν τῶν

βρόγχων καὶ τὴν προδιέθεσιν εἰς τὴν συχνὴν καὶ κατὰ πάσαν εἰσπνοὴν ψυχροῦ ἀέρος παρόξυνσιν τοῦ κατάρρου, καὶ οὕτω διὰ νέου σπασμωδικοῦ βηχὸς αὐξάνει βαθμηδόν· πῇ δὲ τὴν εἴρυσιν καὶ ὑπερτροφίαν τοῦ δεξιοῦ θαλάμου, ὅσας τὸ ἐν ταῖς πνευμονικαῖς ἀρτηρίαις αἷμα κωλύονεν νὰ μεταβῇ εἰς τὰς πνευμονικὰς φλέβας συσσωρεύεται ἐντὸς τοῦ δεξιοῦ θαλάμου τῆς καρδίας, εὐρύνη αὐτόν καὶ ἐπιφέρει τὴν ὑπερτροφίαν τῶν τοίχων αὐτοῦ καὶ τότε διακρίνεται ἐκ τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἀμβλύος ἤχου τῆς καρδίας πέραν τοῦ δεξιοῦ χείλους τοῦ στέρνου καὶ ἐκ τοῦ ἰσχυροτέρου διαστολικοῦ τόνου ἄνωθεν τῆς πνευμονικῆς ἀρτηρίας· πῇ ἄλλοτε τὴν παθητικὴν ὑπέραιμίαν τῶν ἄκρων (οἰδημα αὐτῶν), τῶν νεφρῶν (λευκωματουρίαν), τοῦ περιτοναίου (ὑδρωπία τῆς κοιλίας), κτλ. ὅσας τὸ κώλυμα τῆς κινήσεως τοῦ αἵματος εἰς τὴν καρδίαν ἢ μεγαλύτερον· πῇ τέλος τὴν κυάνωσιν, ὅσας τὴν ἐκπνυὴ ἢ παρατεταμένη καὶ δύσκολος κατὰ τὸν σπασμωδικὸν βῆχα, κωλύουσα τὴν ἐκχυσιν τοῦ φλεβικοῦ αἵματος ἐντὸς τῆς καρδίας καὶ συνυπάρχῃ εἴρυνσιν τοῦ δεξιοῦ θαλάμου τῆς καρδίας συνεπεία τῆς κατερμηώσεως τῶν πνευμονικῶν ἀγγείων· ἄλλοτε τὴν εἴρυσιν τῶν βρόγχων, ὅσας ἐπέλθῃ ἀτροφία τῶν ἐλαστικῶν ἰνῶν καὶ μυῶν τῶν βρόγχων, ἀτελής συστολή τῶν τοίχων τούτων καὶ παρὰ φύσιν πίεσις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ εἰσπνευμένου ἀέρος, ἥτις τότε διακρίνεται τοῦ σηπτικοῦ κατάρρου μόνον ἐκ τῆς ἐπικρύψεως· ἄλλοτε τὴν καταρροϊκὴν πνευμονίαν, ὅσας τὸ κατάρρους παρόξυνθῇ καὶ τὸ παράγωγον μεταβῇ ἀπὸ τῶν τελικῶν βρόγχων εἰς τὰ βρογχιόλια καὶ ἐκείθεν εἰς τὰ πνευμονικὰ κυψελίδια, καὶ τότε αὕτη διακρίνεται ἐκ τοῦ ἀμβλύος ἤχου κατὰ τὴν ἐπικρύψιν ταινίας τοῦ θώρακος παραπλεύρως τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ ἀναπνευστ. ψιθυρίσματος ἐν περιορισμέναις χώραις ταύτης καὶ ἐκ τῆς βροχικῆς ἀναπνοῆς καὶ φωνῆς· ἄλλοτε τὴν φθίσιν τῶν πνευμόνων, ὅσας εἰσδύσωσι διὰ τῆς ἀναπνοῆς τὰ εἰδικὰ βακτηριδία, ἥτις διακρίνεται τῆς παρομαρτούσης τὴν μυξώδη βρογχόρροϊαν φθίσεως (phthisis pituitosa) ἐκ τοῦ ἐκτικοῦ πυρετοῦ, τοῦ ἐπιμένοντος βηχὸς, τῶν φυσικῶν φαινομένων καὶ τούτων ἐλλειπόντων ἐκ τῆς ἀνευρέσεως τῶν βακτηριδίων ἐν τοῖς πτυέλοις.

Οὗτος δὲ διαγινώσκεται τῆς γαγγραινῆς ὡς ἀνωτέρω ἐξετέθη· τοῦ ἐν τοῖς πνεύμοσι διαρρηγμένου ἐμπυήματος ἐκ τῆς αἰφνηδίου μεταβολῆς τῶν φυσικῶν φαινομένων καὶ τῆς ἀποχρέμψεως ἀφθόνων πτυέλων τῆς εὐρύσεως τῶν βρόγχων, ἐκ τῶν φυσικῶν φαινομένων, ὅσας αὕτη κηται ὑπὸ τοὺς τοίχους τοῦ θώρακος, ἐκ τοῦ κατὰ παροξυσμούς ἐπερχομένου ἰσχυροῦ βηχὸς μετὰ πτυέλων ἀφθόνων καὶ σηπτικῶν, καὶ κατὰ

τὰ διαλείμματα ἐκ τοῦ ἀραιοῦ βηχὺς μετὰ ὀλίγων καταρροϊκῶν πτυέλων, ὡσάκις κεῖται βαθύτερον καὶ τῆς γρίπης ὡς ἐρρήθη ἀνωτέρω.

Κατὰ τοῦ χρονίου καταρροῦ τῶν βρόγχων ὁ ἰατρός πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων συμβουλεῖ τοὺς πάσχοντας, ἐὰν μὲν τύχῃσι πλούσιοι, νὰ διαμένωσιν ἐν καιρῷ χειμῶνος εἰς πόλεις θερμᾶς, μὴ εὐμεταβλήτους τὸ κλίμα, ὡς τὴν Κέρκυραν, τὸ Μεσολόγγιον, τὸ Ἄργος, τὴν Αἴγιναν, Ἰῶραν, Σπέτσας κτλ. (εἰς ἃς οἱ προγενέστεροι ἔπεμπον ἀδίκως τοὺς πάσχοντας πνευμονικὴν φθίσιν, διότι ἀφ' ἐνὸς οὐδεμία παρήχeto αὐτοῖς ὠφέλεια, τῆς νόσου ἐξ εἰδικοῦ αἰτίου παραγομένης, καὶ ἀφ' ἐτέρου οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων τούτων μετελάμβανον τὴν φθίσιν τῇ ἐπιμιξίᾳ μετὰ τῶν πασχόντων ξένων) καὶ ἐν καιρῷ θέρους νὰ ταξιδεύωσι διὰ θαλάσσης καὶ νὰ λαμβάνωσι τὰ θερμὰ θειοῦχα ὕδατα ὡς ποτὰ καὶ ὡς λουτρά ἐπιτοπίως, τοῦτ. τῆς Κυλλήνης παρ' ἡμῖν, τῶν Eaux - Bonnes, Cauterets, Saint-Honoré εἰς ἔχοντας ἀτονίαν τῶν βρόγχων, Mont-Dore, Bourboule Plombières εἰς ἔχοντας ἐρεθισμὸν αὐτῶν, Baréges, Aix εἰς χοιραδιώδεις, καὶ Bourboule, Royat εἰς ἐρπητικoὺς, παρὰ τοῖς Γάλλοις. Ἐὰν δὲ στερεῶνται τῶν μέσων νὰ προφυλάσσωνται ἐν καιρῷ χειμῶνος ἀπὸ τῆς εἰσπνοῆς τοῦ ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ ἀέρος, μὴ ἐξερχόμενοι τῆς κατοικίας αὐτῶν ἐν καιρῷ νυκτός, μὴ λαλοῦντες μεγάλη τῇ φωνῇ καθ' ὁδόν, ἐνδυόμενοι ἀναλόγως καὶ ἀκολουθοῦντες τὰ τονωτικὰ μέσα καὶ τὴν θρεπτικὴν τροφήν, νὰ τελῶσιν ἐν καιρῷ θέρους ψυχρολουσίας τοῦ σώματος διὰ σπόγγου ἐντὸς κεκλεισμένου κοιτῶνος, νὰ παύσωσι τὸ καπνίζειν καὶ νὰ ἀκολουθῶσι τὴν διὰ γάλακτος καὶ εἶτα διὰ σταφυλῶν θεραπείαν· ἄλλοτε παραινεῖ τὰ κατὰ τῶν πρωτοπαθῶν νόσων χρήσιμα μέσα, ἥτοι κατὰ μὲν τῶν βλαβῶν τῆς καρδίας, τὴν ἡσυχίαν τοῦ σώματος καὶ τὴν δακτυλίτιδα, κατὰ τοῦ ἐμφυσήματος τὴν ἀποφυγὴν τῶν σωματικῶν κόπων καὶ τὰς εἰσπνοὰς τῆς βυρσοδεφικῆς ὕλης. Καὶ κατὰ μὲν τὸ ὑπερκαταρροῦ τῶν βρόγχων ἀναγράφει, πρὸς ἐλάττωσιν τῆς ἐξαιδήσεως τοῦ βλεννογόνου ὑμένους καὶ ρευστοποίησιν τῆς γλίσχρας καταρροϊκῆς ὕλης, τὰς εἰσπνοὰς τῶν θερμῶν ὑδατμῶν ἢ τῶν ἀνθρακικῶν ἀλκαλίων ἢ μεταλλικῶν ἀλκαλικῶν ὑδάτων διὰ τοῦ ἀτμοψεκαστήρος τοῦ Siegle ἢ διὰ τοῦ διπλοῦ ψεκαστήρος τοῦ Schnitzler, τοῦ πεπυκνωμένου ἀέρος μετ' ἐκπνοῶν εἰς τὸν κοινὸν ἀέρα καὶ πάλιν τοῦ κοινοῦ ἀέρος μετ' ἐκπνοῶν εἰς τὸν ἡραιωμένον ἀέρα διὰ τῶν πνευματικῶν συσκευῶν τοῦ Waldenburg· πρὸς κατάπαυσιν δὲ τοῦ βηχὺς, τὰ ναρκωτικὰ καὶ μάλιστα τὸν ὑσχύαμον, τὴν κόνιν τοῦ Δοσθήρου ἢ τὴν μορρίνην καὶ χλωριᾶλην καὶ τὰ ἐκδόρεια ἐπὶ τοῦ θώρακος τοῦ ἀρρώ-

στοι ἔνθα οἱ συρίζοντες ῥόγχοι εἰσὶν ἀκουστοί. Κατὰ τοῦ ὕδατος
κατάρρου τοῦτων μετὰ βρογχορροίας βλεννώ-
δους καὶ πυώδους, πρὸς τροποποίησιν τῆς ἐκκρίσεως τοῦ βλεν-
νογόνου ὑμένος, τὰ βαλσαμικά ἦτοι τὸ κοπάϊον βάλσαμον ἀπλοῦν ἢ
ἠνωμένον μετὰ τοῦ ὕδατος τῆς πίσεως κατὰ Beaumetz ἐν θήκαις μέ-
χρι δραχμῆς τὴν ἡμέραν, τὸ τερεβινθινον ἔλαιον ἐν θήκαις ἢ μαργαρί-
ταις (capsules ou perles) ἢ δίκην βώλων κατὰ Γαληνόν καὶ κατὰ
Ἀραιταῖον τὸν Καππαδόκην, τὸ ὕδωρ ἢ τὸ σεράπιον ἢ τὰ καταπότια
τῆς πίσεως, τὴν ἑλατίνην, τὸ σεράπιον τοῦ Flon ἢ τῆς παραθαλασσίας
πίτους (Sève de pin maritime de Lagasse), τὸ σεράπιον τὸ τολου-
τανικόν, τὸ ἀμμωνιακόν κόμμι καὶ τὸ σισύρεας δίκην ἐλιξηρίου ἢ κα-
ταποτίων· πρὸς εὐκόλον δὲ ἀπόχρεμψιν τῆς παραγομένης ὕλης τὸ πα-
λύγαλα, τὴν ἀνισοῦχον ὕγραν ἀμμωνίαν καὶ τὰ ἄνθη τῆς βενζόης, τῶν
ναρκωτικῶν ἀντενδεικνυμένων, ὡς καὶ τὴν πίεσιν τοῦ θώρακος κατὰ τὴν
ἐκπνοὴν δι' ἐλαστικοῦ ζωστήρος· μετὰ βρογχορροίας ὀρώ-
δους ἢ μύξωδους, παρισταμένης συνήθως ἐπὶ νόσων τῆς καρδίας
ἢ ἐμφυσήματος τοῦ πνεύμονος, τὸν κανονικὸν βίον, τὴν ἀποφυγὴν τῶν
σωματικῶν κόπων καὶ πνευματικῶν ἐγέρσεων, τὰ ἀποχετευτικὰ ἐπὶ τὸν
ἐντερικὸν σωλῆνα καὶ τοὺς νεφροὺς διὰ τῶν ἐλαφρῶν ἀλατούχων καθαρ-
σίων καὶ τῶν ἐλαφρῶν διουρητικῶν, τὰ στυπτικὰ μέσα ἐσωτερικῶς ἢ
διὰ τῶν ἀτμοσφικαστήρων λαμβανόμενα δηλ. τὴν βυρσοδεψικὴν ὕλην ἢ
κινίνην, τὴν ῥατανίαν, τὴν στυπτηρίαν, τὸν ὑπερχλωριούχον σίδηρον,
καὶ τὰ ἐκδόρια. Κατὰ τοῦ σηπτικῶς ἐλάου κατάρρου αὐ-
τῶν, πρὸς παῦσιν τῆς μακρᾶς διαμονῆς τῶν πτυέλων, τ' ἀποχρεμπτι-
κὰ ἢ ἐμετικὰ καὶ ἰδίως τὴν ἱπεκακουάνην, πρὸς ἀπολύμανσιν τούτων,
τὰς εἰσπνοὰς τοῦ τιτανίου ὕδατος, ὑπερμαγγανικοῦ κάλλεως, φαινικαῦ
ὀξέος μετὰ τοῦ ὕδατος τῆς μίνθης. Προσέτι παραγγέλλει συμπτωμα-
τικῶς κατὰ τῆς αἱμοπτύσεως τὰ ναρκωτικὰ μετὰ ἐργωτίνης, τῶν ἀσθμα-
τικῶν παροξυσμῶν, τὸ ἰωδιούχον κάλι ἢ τὰ ναρκωτικὰ σιγαρέτα τοῦ
ὀσκαμάου κτλ., καὶ τοῦ πυρετοῦ τὴν κινίνην.

619 Rp Sulph. aur. antim. gr ii
Extr. hyoseyam. gr iv
Sacch. q. s. f. pulv. xii D

621 Rp Balsam. copaiv.
Gumm. mim. aa dr iii
Aq. et Syr. menth. aa unc iii
D πρωὶ καὶ ἑσπ. ἀνὰ 2 κοχλ.

620 Rp Pulv. dower. dr 1/3

Sacch. alb. scr i
f. pulv. N^o xv D

622 Rp Balsam. copaiv.

Aq. piccis aa dr ii
Aq. et Syr. menth. aa unc ii
D ὁμοίως

623 Rp Τερεβινθίνης κόκκ. 8

Χαλβάνης κόκκ. 56

Μέλιτος κόκκ. 15

Π. βώλους Ἀρεταίου

625 Rp Sirop de Flon

D κατὰ κοχλ. μικρά

624 Rp Στόρακος καὶ χαλβάνης

Κόμμ. ἀμμωνιακ. ἀνὰ ἴσα μέρη

Καστορ. καὶ ὀπίου τὸ δέκατον

Μέλ. ὅσ. ἀρκεῖ. Π. βώλ. Γαλην.

626 Rp Sirop de Séve de pin marit

de Lagasse D κατὰ κοχλ.

3. Ψευδοῦμενογόνοσ φλεγμονή τῶν βρόγχων ἢ βρογχίτις.

Ἡ ἐντονωτάτη φλεγμ. τῆς ἐπιθηλίδος τοῦ βλεννογόνου τούτου ὑμέ-
νος, χαρακτηρίζεται διὰ τὴν μεγαλειτέρας ἐνέσεως τῶν ἀγγείων καὶ
τῆς διεκδύσεως ἱνικούχου ὕλης ἀπ' αὐτῶν ὡς καὶ διὰ τῆς παραγωγῆς
νεοπλάστων σωματίων, ἐμφυλακίζομένων ὑπὸ τῆς ταχέως πηγνυμένης
ταύτης ὕλης καὶ σχηματιζόντων συμπαγεῖς τινας μάζας, λαμβανού-
σας τὸ δενδροειδὲς σχῆμα τοῦ αὐλοῦ τῶν πασχόντων βρόγχων, τοὺς
ψευδοῦμένας, οἵτινες ἐκπίπτουσι τοῦ βλεννογόνου ὑμένοσ διὰ τῆς ἀπο-
χρέμψεως καὶ καταλιμπάνουσι διὰ θρωσιν ἰωμένην ἀνω οὐλῆς. Αὕτη δὲ
παράγεται εἰς νέους τὴν ἡλικίαν 10-30 ἐτ., ἐν ταῖς πρὸς β. κειμέναις
πόλεσι καὶ ταῖς ἐαριναῖς συνήθως ὥραις, σπανίως ἐνεκα τῆς εἰσπνοῆς
ψυχροῦ ἀέρος, τῶν περιγραφέντων μέχρι τοῦδε παραδειγμάτων μὴ ἀνερ-
χομένων εἰς 80 (ψευδοῦμ. βρογχίτις ἀπλῆ ἢ πρωτοπαθής), ἐνίοτε ἐνεκα τῆς
ψευδοῦμενογόνου πνευμονίας, ἐκτεινομένης καὶ ἐπὶ μάλ-
λον ἢ ἥττον μικρᾶς μοίρας τῶν βρόγχων (ψευδοῦμ. βρογχίτις ἐξ
ἐπινεμῆσεως ἢ συνακόλουθος), συνήθως ἐκ τῆς ψευδοῦμ. λαρυγ-
γίτιδος τῆς διφθεριτικῆς, τῆς κατιούσης ἐκ τῆς βαρεῖας ἢ κακαήθους
διφθεριτιδος τοῦ φάρυγγος ἢ καὶ τῆς ἐξαπιναιίας, καταλαμβάνουσιν τὸν
βλεννογόνον ὑμένα τῶν βρόγχων (ψευδοῦμ. βρογχίτις διφθερι-
τικῆ), καὶ τέλος οὐ σπανίως κατὰ τὴν πορείαν λοιμωδῶν νοσ. τῆς φθί-
σεως τοῦ πνεύμονος μετὰ σπηλαίων διανοιγομένων ἐντός τῶν βρόγχων,
τοῦ κυλινδρικοῦ τύπου, τῆς ὀστρακίᾶς (ψευδοῦμ. βρογχίτις δευτε-
ροπαθής), καὶ τότε παρίσταται ὅτε μὲν ὡς ὀξεῖα καὶ ἄλλοτε ὡς χρο-
νία καὶ ὑπὲρ τὸν μῆνα καὶ ἔτη (14 ἐν τῷ ὑπὸ Walshe περιγραφέντι
παραδειγματι) μετὰ μακρῶν ἀνέσεων καὶ βραχυῶν παροξύνσεων διαρ-
κοῦσα (ψευδοῦμ. βρογχίτις ὀξεῖα ἢ χρονία).

Κατὰ τὴν ὀξείαν ἀπ.λῆν (διότι αἱ λοιπαὶ συγχέονται μετὰ τῶν πρω-
τοπαθῶν νόσων) οἱ ἄρρωστοι ἐν ἀρχῇ ἔχουσι πῇ μὲν τὰ ἐλαφρὰ φαινό-
μενα τοῦ ὀξέος κατάρρου τῶν βρόγχων, πῇ δὲ τὰ ἐντονώτερα φαινόμε-
να τῆς ψευδοῦμενογόνου πνευμονίας (ἤτοι μᾶλλον ἐντονον πυρετὸν μετὰ
ἐνὸς ἰσχυροῦ ῥίγους, μεγίστην δύσπνοιαν καὶ βασανιστήριον βήχα) καὶ

ἄλλοτε τὰ φαινόμενα τῆς καταρροϊκῆς κυνάγχης (π ρ ό δ ρ ο μ α φ α ι ν ό μ ε ν α)· ἐφεξῆς οὗτοι καταλαμβάνονται ὑπὸ μεγίστης δυσπνοίας, στενοχωρίας καὶ ἀδημονίας μέχρι πνιγμονῆς καὶ κυανώσεως, ἀναλόγως τῆς στενώσεως μεγάλου ἢ μικροτέρου ἀριθμοῦ βρόγχων διὰ τῆς ἐξοιδήσεως καὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ψευδοῦμένων, ὑπὸ ἰσχυρᾶς, τραχείας καὶ ξηρᾶς βηχός (οὐχὶ δὲ βραγχώδους καὶ ἀήχου ὡς εἰς τὴν ψευδοῦμ. λαρυγγίτιδα) κατὰ παροξυσμούς ἐπερχομένης καὶ προκαλούσης ἐνίοτε μὲν αἰμόπτυσιν, ἄλλοτε ἀπόχρεμψιν πτυέλων γλίσχρων καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας τὴν ἀπόπτυσιν τῶν ψευδοῦμένων, οἵτινες ἔχουσι τὸ σχῆμα τοῦ αὐλοῦ τῶν βρογχικῶν κλάδων καὶ μέγεθος ἀνάλογον τῶν πασχόντων βρόγχων, εἰσὶ λευκοὶ ἢ ὠχροφαῖοι καὶ ποτε περιβεβλημένοι ὑπὸ πυώδους ἢ αἰμοφύρτου μάζης, συνίστανται ἐξ ἱνικῆς πεπηγμένης κατὰ στιβάδας καὶ ἐχούσης πεφυλακισμένα κατὰ τινὰς μὲν τὰ μεταναστεύσαντα λευκὰ τοῦ αἵματος σωμάτια, κατ' ἄλλους τὰ ἀποπεπτωκότεα τοῦ ἐπιθηλιδώδους ἰστοῦ κυττάρια τῆς δυνητῆς ἐπιθηλίδος ἢ καὶ τὰ διὰ τῆς ἐνδογόνου γονιμοποιήσεως αὐτῶν νεόπλαστα σωμάτια, καὶ διαλύονται εἰς τὰ ἀλκάλια, τὸ τιτανίον ὕδωρ καὶ τὴν παπαΐνην ἢ παπαΐνινην· καὶ ἀφοῦ ἀποπέμψωσι πολλοὺς τοιοῦτους ψευδοῦμένους ἀναλαμβάνουσιν εἰσπνοὴν ἐλευθερωτέραν, καὶ ὅτε μὲν ὁ πυρετὸς γίνεται μετριώτερος, τὰ ἀπὸ τοῦ θώρακος φαινόμενα δηλ. τοῦ ἀμβλέος ἤχου κατὰ τὴν ἐπικρουσιν, τῆς ἐλλείψεως τοῦ ἀναπνευστικοῦ ψιθυρίσματος κατὰ τὴν ἀκρόασιν καὶ τῆς μικροτέρας ἀναπετάσεως τοῦ θώρακος εἰς πᾶσαν εἰσπνοὴν κατὰ τὴν ἐποπτεῖαν, ἐλλείπουσι καὶ οἱ ἄρρωστοι ἐπανέρχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν, ὅτε δὲ νέων ψευδοῦμένων ἀναπτυσσομένων ταῦτα πάντα γίνονται αἰσθητὰ καὶ οὗτοι θνήσκουσιν ἐκ πνιγονῆς (π ε ρ ί ο δ ο ς τ ῆ ς ν ό σ ο υ). Κατὰ δὲ τὴν χρονίαν ἀπλήν, μῆνα ἢ μῆνας καὶ ἔτη διαρκούσαν μετ' ἀνέσεων καὶ παροξύνσεων βηχός καὶ δυσπνοίας, οἱ ἄρρωστοι ἔχουσι τὰ αὐτὰ φαινόμενα κατὰ τὰς παροξύνσεις καὶ ἀπαχρέμπτουσιν οὐκ ὀλίγους ψευδοῦμένους, εἴτα ἀνακουφίζονται καὶ μετὰ τινὰ χρόνον πάλιν παροξυνομένου τοῦ κακοῦ ἀνακαταλαμβάνονται ὑπὸ τῶν αὐτῶν φαινομένων καὶ τῆς ἀποχρέμψεως νέων ψευδοῦμένων καὶ οὕτω βαθμηδὸν ἀνακτῶσι τὴν ὑγίαν.

Κατὰ τῆς ὀξείας ἀπλῆς, ὁ ἰατρὸς συμβουλεύει, ἐκτὸς τῶν ὑγιεινῶν κανόνων, πρὸς τὴν σαθρὰν συνάφειαν τῶν ψευδοῦμένων τὰς εἰσπνοὰς θερμῶν ὑδατμῶν, πρὸς τὴν διάλυσιν τῶν μὴ σαθροῦμένων τὰς εἰσπνοὰς διὰ τοῦ ἀτμοψεκαστήρος τοῦ Siegle τῶν ψεκᾶδων τοῦ τιτανίου ὕδατος, τῶν ἀνθρακικῶν ἀλκαλίων κτλ. πρὸς ἀποβολὴν αὐτῶν τὰ ἐμε-

τικά και μάλιστα τὴν ἱπερακουσίαν μετὰ ἐμετικῆς τρυγῆς (καὶ οὐχὶ τοῦ θεϊκοῦ χαλκοῦ ἢ τῆς ἀπομορφίνης) καὶ πρὸς ἀποχρεμψιν πάσης ἀλλης ὕλης τὸ πολύγαλα, τὴν ἀνισοῦχον ὑγρὰν ἀμμωνίαν, τὸ βενζοϊκὸν νάτρον. Κατὰ τῆς χ ρ ο ν ί α ς ἀ π λ ῆ ς, τὴν ἀποφυγὴν τῶν αἰτίων τοῦ ὀξέος κατάρρου, τὰ τονωτικά μέσα καὶ τὰ βαλσαμικά πρὸς ἀποξήρανσιν τοῦ βλεννογόνου ὑμένοιο καὶ ἐνίοτε τὸ ἰωδιοῦχον κάλι.

4. Εὐρυνσις τῶν βρόγχων χρονία.

Ἡ κυλινδρική ἀτρακτοειδὴς ἢ σακκοειδὴς ἔμμονος καὶ χρονία εὐρυνσις τῶν μέσων (3 ἢ 4 τάξεως) βρόγχων (πρὸς διάκρισιν τῆς ὀξείας καὶ ταχέως εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἐπανακαμπτούσης) παρατηρεῖται συνήθως εἰς γεροντάς καὶ ἐνίοτε εἰς παῖδας μονομερῶς, ἐπὶ ἐνὸς κλάδου τοῦ κατωτέρου καὶ μεσαίου λοβοῦ τῶν πνευμόνων, συνεπείᾳ ἀλλοιώσεως τῆς ὕψους τοῦ τοίχου τῶν βρόγχων (ἀτροφίας τῶν μυϊκῶν καὶ ἐλαστικῶν ἰνῶν ἐκ τῆς πίεσεως τοῦ ὑπερπλάσους ἰνώδους) καὶ τῆς παρὰ φύσιν πίεσεως αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἀναπνεομένου ἀέρος, καὶ παράγεται ἔνεκα χρονίου κατάρρου τῶν βρόγχων (καὶ ἔνεκα στενώσεως βρόγχου τινός ἐξ ἄλλοτρίου σώματος ὑπὸ τὴν στενωθεῖσαν μοῖραν αὐτοῦ), ἔνεκα καταρροϊκῆς ἢ παρενθέτου πνευμονίας καὶ ὑποστατικῆς ἢ παθητικῆς ὑπεραιμίας, ἐμφυσήματος τοῦ πνεύμονος, προδιαθέτοντος εἰς κατάρρους τῶν βρόγχων, ὡς καὶ ἔνεκα πλευριτικῶν ἐξιδρωμάτων, ἐπιφερόντων τὴν ἀνόμοιον διανομήν τοῦ ἀναπνεομένου ἀέρος (**δευτεροπαθῆς**), αὕτη δὲ προκαλεῖ τὴν ὑπαρξιν ἐρεθινοειδοῦς ἢ μέχρις ὧσ' τὸ μέγεθος κοιλότητος, ἐνεχούσης πυώδη ἢ τυροειδῆ ἢ ἀποτιτανωμένην (πνευμονικὸν λίθον) καὶ ἐνίοτε εἰς σήψιν ὑποβαλλομένην μάζαν (διαφθεύουσαν τὸν τοῖχον τοῦ βρόγχου καὶ τοῦ παρακειμένου πνεύμονος καὶ ἀπεργαζομένην τὰς βρογχικὰς αἱμορραγίας ἢ αἱμαπτύσεις καὶ τὴν δευτεροπαθῆ γάγγραιναν τοῦ πνεύμονος), ἥτις δύναται ν' ἀποφράξῃ τὸ στόμιον τοῦ εἰσδύοντος βρόγχου καὶ νὰ μετασχηματίσῃ τὴν κοιλότητα τοῦ λοιποῦ βρόγχου εἰς κύστιν.

Οἱ ἄρρωστοι καταβάσανισθέντες ἐπὶ μακρὰν ὑπὸ τῶν πρωτοπαθῶν νόσων ἄρχονται τὴν πρωίαν καὶ ἄλλας ὥρας τῆς ἡμέρας νὰ βήχῃσι καὶ ἀποχρέμπωσιν ἄφθονα πτύελα ὅσον 500-1000 κύ., πληροῦντα τὰ στόμα καὶ ποτε τὴν ρίνα, διὰ μιᾶς ἀναβησσομένης, ἀπερ συνίστανται ἐκ πυοσφαιρίων νεαρῶν ἢ ὑποβληθέντων εἰς τὴν λιπώδη ἐκφύλισιν ἢ καὶ καταστραφέντων εἰς κοκκία, ἐκ βελανοειδῶν κρυστάλλων λιπικοῦ ὀξέος, ἐνίοτε ἐξ ἐρυθρῶν σωματίων ἢ κρυστάλλων αἱματοειδίνης ἢ κοκκίων αἱματοχρωστικῆς ὕλης καὶ σπανίως ἐκ τῶν νηματίων καὶ τῶν σποριδίων ὑ-

φομόκητος, ὡς τὰ τοῦ χρονίου βρογχικοῦ κατάρρου ἐν σελ. 436 περιγραφέντα (ἀφ' ὧν οὐ διακρίνονται) καὶ τὰ ὅποια χωρίζονται ἅμα ἐγκαταλειφθῶσιν ἐπὶ τινα χρόνον ἐντὸς πτυαλίστρας εἰς τρεῖς σιβάδας, τὴν ἐπιπολαίαν ἀφρώδη, τὴν μεσαίαν ὀρώδη καὶ τὴν κατωτέραν ἰζηματώδη μετὰ τῶν κροκίδων τοῦ Dittrich· καὶ οὗτοι ποτὲ μὲν οὕτω διέρχονται τὸν βίον κατὰ τὰ ἄλλα καλῶς ἔχοντες, ποτὲ δὲ καταλαμβάνονται ὑπὸ ἐκτικτοῦ πυρετοῦ, ἔνεκα τῆς ἀπορροφήσεως τῶν συναθροισθειῶν ὑλῶν, λήγοντος εἰς τὸν ἐκ μαρασμοῦ θάνατον, ποτὲ ἄλλοτε παριστῶσι τὰ φαινόμενα τῆς γαγγραινῆς τοῦ πνεύμονος, τῆς κίρρωσεως αὐτοῦ μετ' ἐμφυσήματος, τοῦ πνοοπνευμοθώρακος. Τότε δὲ ὁ ἰατρός παρατηρεῖ ὅτι διὰ τῆς ἐποπτείας οἱ πάσχοντες κατακλίνονται εὐχαρίστως ἐπὶ τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἐτέρου πλαγίου ἢ καὶ πρηνεῖς, ἀναλόγως τῆς θέσεως τοῦ πρὸς τὴν χηλὴν τοῦ πνεύμονος ἐστραμμένου στομάχου τοῦ πάσχοντος βρόγχου, διὰ τὴν δύναται καὶ ἡσυχάζωσιν ἐπὶ μακρὸν χρόνον, καθ' ὃν ἡ παραγυμνὴ ὕλη συναθροίζεται ἐντὸς αὐτοῦ, καὶ εἰτα τὰ ἐκρήγνυνται εἰς βήχα, ἀφ' οὗ ἡ ὕλη αὕτη ὑψωθῇ ἐπὶ τοῦ ὑγιούς βρόγχου καὶ ἐρεθίσῃ τὸν βλεννογόνον αὐτοῦ ὑμένα, καὶ εἰς ἀποχρεμψὶν τῆς συναθροισθείσης ὕλης, καὶ ὅτι ἐνίοτε ἡ κατωτέρα καὶ πλαγία μοῖρα τοῦ ἡμιθώρακιου ἐστὶν ἐπιπεδωτέρα, ὅταν ἡ εὐρυσις τοῦ βρόγχου προὔκαλεσε τὴν κίρρωσιν τοῦ γειτνιαζόντος πνεύμονος· διὰ τῆς ψηλαφήσεως ἡ δόνησις τοῦ θώρακος ἐστὶν ἰσχυροτέρα, ὅταν ὁ εὐρυθυεὶς βρόγχος ἀερόκενον ποιῇ τὸν γειτονικὸν καὶ ἀμέσως ὑπὸ τὸν ὑπεζωκότα κείμενον πνεύμονα καὶ οὐ περιέχῃ ὕγρὸν, καὶ ἄλλοτε αὕτη ἐλλεῖπει ὅταν ὁ βρόγχος οὗτος πληρῶται ὕγρου· διὰ τῆς ἐπικρούσεως, ὅταν ὁ εὐρυθυεὶς βρόγχος ἔχῃ μέγεθος τι (ὅσον 6 γαλ. ὑφ.) καὶ κηται κατ' ἐπιπολὴν, εἰ μὲν πληροῦται ὕγρου πρὸ τῆς ἀποχρέμψεως ὁ ἥχος ἐστὶν ἀμβλὺς καὶ τυμπανικός, εἰ δὲ περιέχει ἀέρα καὶ ἔχει τοίχους λείους καὶ τεταμένους ἐστὶ τυμπανικός, εἰ δὲ τέλος κοινωνεῖ μετὰ τῶν ἄνω αὐτοῦ βρόγχων μὴ ἀποπεφραγμένων ἐστὶν ὁ τοῦ ἐρραγισμένου ἀγγείου· διὰ τῆς ἀκρούσεως, ὅταν ὁ εὐρυθυεὶς βρόγχος ἔχῃ μέγεθος τι καὶ κηται κατ' ἐπιπολὴν, εἰ μὲν περιέχει ἀέρα, περιβάλλεται ὑπὸ ἀερόκενου πνεύμονος καὶ γειτνιαζεῖ πρὸς μεγάλον βρόγχον κοινωνοῦντα μετὰ τοῦ ἀέρος ἀκούεται ἡ βρογχικὴ ἀναπνοή, καὶ τὸναντίον αὕτη καλύπτεται ὑπὸ τοῦ ἀναπνευστικοῦ ψιθυρίσματος ἢ ἐλλεῖπει, εἰ δὲ ἔχει τοὺς αὐτοὺς χαρακτῆρας ἐπίσης ἀκούεται ἡ βρογχοφωνία, φωνοῦντος τοῦ πάσχοντος καὶ τὸναντίον ἐλλεῖπει, εἰ δὲ οὗτος περιέχῃ ἀέρα, περιβάλλεται ὑπὸ ἀερόκενου πνεύμονος καὶ ἔχει τοίχους λείους καὶ τετα-

μένους ἢ βρογχικὴ ἀναπνοὴ καὶ ἡ βρογχοφωνία λαμβάνουσι μεταλλικὴν ἀντήχησιν, ἐὰν τέλος περιέχῃ ὑγρὸν καὶ κοινωνῇ μετὰ τῶν ἀνω αὐτοῦ βρόγχων καὶ τοῦ ἀέρος ἀκούονται ὑγροὶ καὶ βλενωδεις ῥόγχοι διαφόρου μεγέθους ἀντικαθιστῶντες τὸ εἰσπνευστικὸν ψιθύρισμα ἐν τινι σημείῳ αὐτοῦ.

Ἡ εὐρυνσις τῶν βρόγχων διακρίνεται: 1) τῆς χρονίας καταρρ. βρογχίτιδος, δυσκόλως μὲν ὅταν ἡ εὐρυνσις ᾖ μικρὰ, ἐκ τῆς ἀφθόου ἀποχρέμψεως καὶ τῶν φυσικῶν φαινομένων ὅταν ᾖ μεγαλειτέρα· 2) τῆς σπληνικῆς βρογχίτιδος, δυσκόλως ἐκ τῶν πτυέλων τῶν ἐνεχόντων τὰ νημάτια καὶ σπορίδια τοῦ ὑφομύκτης καὶ συνήθως ἐκ τῶν φυσικῶν φαινομένων· 3) τῆς φθίσεως καὶ τῶν σπληνῶν αὐτῆς, διότι ταῦτα κεῖνται κατὰ τὴν κορυφὴν τοῦ ἐνός ἢ ἀμφοτέρων τῶν πνευμόνων, οἱ ἄρρωστοι ἔχουσιν ὀλίγα πτύελα νομισματοειδῆ, ἐνέχοντα τὰς ἐλαστικὰς ἴνας καὶ τὰ βακτηριδία τῆς φθίσεως καὶ φέρουσι πάντα τὰ φυσικὰ φαινόμενα τῆς νόσου· 4) τοῦ ἀποστήματος τοῦ πνεύμονος, διότι τὰ ἐκ τοῦτου πτύελα περιέχουσι τὰς ἐλαστικὰς ἴνας ὡς συντρίμματα τοῦ πνεύμονος καὶ κρύσταλλα χολοστεατίνης· 5) τῆς γαγγραινῆς τοῦ πνεύμονος, διότι τὰ ἐξ αὐτῆς πτύελα ἐνέχουσι τὰς τε ἐλαστικὰς ἴνας μὴ ὑπαρχούσας κατὰ τὴν εὐρυνσιν, ἐκτὸς ἐὰν ἐπῆλθε καταστροφὴ τοῦ βρόγχου, κρύσταλλα χολοστεατίνης, συντρίμματα καὶ ὑφομύκτης· 6) τοῦ πυοπνευμοθώρακος, διότι τὸ πῦον τῆς πλευρᾶς περιέχει κρύσταλλα χολοστεατίνης καὶ αἱματοϊδίνης.

Κατὰ τῆς νόσου ταύτης κύριον μέλημα τοῦ ἱατροῦ ἐστὶ, πλὴν τῆς παύσεως τῆς πρωτοπαθοῦς νόσου, ἡ ἐκκένωσις τοῦ εὐρυθέντος βρόγχου διὰ τῶν ἀποχρεμπτικῶν καὶ μάλιστα τοῦ πολυγάλου (συντ. 610), ἀνισούχου ὑγρᾶς ἀμμωνίας (σ. 609), βενζοϊκοῦ ὀξέος ἢ νάτρου (σ. 611-12) καὶ εἴτα ἡ ἀποξήρανσις τοῦ βλεννογόνου ὑμένος διὰ τῶν βαλσαμικῶν καὶ μάλιστα τοῦ τερεβινθίνου ἐλαίου δίκην εἰσπνοῶν τῇ χρήσει ἀτμοφεκαστῆρος ἢ τοῦ ὕδατος τῆς ὑγροπίσεως (Guyot, Guillot, Freysing), ὡς καὶ ἡ ἀπολύμανσις τῆς συναθροισθείσης ὕλης διὰ τῶν ἀντισηπτικῶν, τοῦ φαινικοῦ ὀξέος, τριχλωριούχου φινελαίνου, ιταϊνικοῦ νάτρου, σωσικρέχτος, θυμελαίου καὶ ρεζορσίνης δίκην εἰσπνοῶν ἢ καὶ ἐσωτερικῶς.

629 Rp Ol. terebinth. r. dr $\frac{1}{2}$

Aq. fontan. unc vi

D. εἰς εἰσπν. δι' ἀτμοφεκ.

631 Rp Trichlorur phenol. 1°)₀ unc v

Ol. lavand. gtt ii D

630 Rp Thymol. gr iii

Spirit. vin. q. s.

Aq. fervid. unc vi D ὁρ.

632 Rp Resorcin. dr i

Aq. destill. unc iii D

5. Στένωσις τῶν βρόγχων.

Αὕτη παράγεται ποτὲ μὲν συνήθως ἐκ διαφορᾶς τοῦ περιεχομένου τοῦ κοίλου χώρου αὐτῶν (ἐνδοβρογχιακῇ) ἕνεκα εἰσδύσεως ἀλλοτριῦ σώματος, συναθροίσεως καταρροϊκῆς ὕλης καὶ πήξεως ἐξαγγεισθέντος καὶ διὰ τούτων ἐκχεομένου αἵματος, ποτὲ δὲ σπανίως ἐξ ἀλλοιώσεως τῆς ὕφης τοῦ τοίχου τούτων (βρογχιακῇ) ἕνεκα φλεγμονῆς καὶ ἐξοιδήσεως τοῦ βλεννογόνου ὕμνου, συμφιλτικῶν ὀγκῶν τοῦ ὑποβλεννείου καὶ ἀποστεώσεως τῶν χόνδρων, ποτὲ τέλος ἐκ πίεσεως τοῦ τοίχου τούτου ἐκ τῶν ἐξω (ἐκτοβρογχιακῇ) ἕνεκα ἀποσπασμάτων καὶ ὀγκῶν τοῦ θυρεοειδοῦς ἢ θύμου, τῶν βρογχικῶν ἢ μεσαυλίων ἀδένων, τῶν πνευμόνων ἢ μεσαυλίου ἰστοῦ, ἀνευρυσμάτων τῆς ἀορτῆς ἢ καρδίας (δευτεροπαθῆς)· αὕτη δὲ συμβαίνει εἴτε ἐπὶ τῆς τραχείας, καὶ τότε ὁμοιάζει πρὸς τὴν στένωσιν τῆς σχισμῆς τοῦ λάρυγγος, εἴτε ἐπὶ τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν βρόγχων καὶ τότε περιωρίζεται ἐπὶ τινος βρόγχου τοῦ ἐνὸς συνήθως ἡμιμορίου.

Οἱ ἄρρωστοι ἀναλόγως τῆς στενώσεως ἐνὸς μεγάλου βρόγχου ἢ πλειόνων μικροτέρων καταλαμβάνονται ὑπὸ μάλλον ἢ ἥττον αἰσθητῆς δυσπνοίας· εἰσπνευστικῆς, δηλ. ἔχουσιν εἰσπνοὴν παρατεταμένην καὶ ἀναπνευστ. κινήσεις βραδείας, εἰσάγουσιν ἐντὸς τοῦ πνεύμονος αὐτῶν κατὰ πᾶσαν εἰσπνοὴν ὀλιγωτέραν ποσότητα ἀέρος καὶ τὰ μεσοπλεύρια διαστήματα εἰσδύουσι κατ' αὐτὴν τῇ πίεσει τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀέρος, κινουῖσι τὸν λάρυγγα καὶ τὴν τραχείαν πρὸς τὰ κάτω (οὐχὶ τόσον βιαίως ὡς εἰς τὴν στένωσιν τοῦ λάρυγγος), ἔχουσι σφυγμὸν συχνὸν καὶ τὴν φωνὴν ἀσθενῆ, αἰσθάνονται ὅτι κατὰ τὸν ἕνα πνεύμονα οὐδύλως εἰσπνέουσι καὶ γίνονται κυανωτικοὶ ἢ κυματώδεις· ὁ δὲ ἰατρός εὐρίσκει διὰ τῆς ψηλαφήσεως ἐλλείπουσαν ἢ ἐξησθημένην κατὰ τὸ πάσχον ἡμιμόριον τὴν ἐκ τῆς φωνῆς δόνησιν τῶν τοίχων τοῦ θώρακος, τὸ δὲ ἡμιμόριον τοῦτο ἐὰν μάλιστα ἡ στένωσις διήρκεσε χρόνον τινὰ μικρότερον τὴν περιφέρειαν, διὰ τῆς ἐπιχρόσεως ἐὰν μὴ συνέβη ἀτελεκτασία οὐδὲν τὸ παρά φύσιν, διὰ τῆς ἀκροάσεως τὸ ἀναπνευστ. ψιθύρισμα ἡλαττωμένον ἢ ἐλλείπον ἢ καλυπτόμενον ὑπὸ βόγγων συριζήντων, βαιζήντων, ἀκουστῶν γινομένων καὶ μακρὰν τοῦ πάσχοντος κατὰ τε τὴν παρατεταμένην εἰσπνοὴν καὶ κατὰ τὴν ἐκπνοὴν, ὡς καὶ τὴν βρογχοφωνίαν ἐλλείπουσαν.

Κατὰ τῆς νόσου ὁ ἰατρός συνιστᾷ ὅσα κατὰ τῶν πρωτοπαθῶν νόσων εἰσι χρήσιμα, ἥτοι τὰς ὑδραργυρούχους σκευασίας ἐπὶ συμφύλιδος, τὸν ἰωδιοῦχον σίδηρον καὶ τὸ ἑλαιον τοῦ ὀνίσκου κτλ. ἐπὶ χοιραδιώσεως, ὡς καὶ τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ ἀλλοτριῦ σώματος ἢ τὸ ἰωδιοῦχον κάλι καὶ

τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ ὄγκου· κατὰ τῆς στενώσεως τὰ ἐμετικά ἐπὶ εὐκινή-
των μαζῶν καὶ συμπτωματικῶς τὴν μορφίνην καὶ κατὰ τῆς συμπτώ-
σεως τὴν καφουράν καὶ τὸν μόσχον.

6. Ἐξόγκωσις τῶν βρογχικῶν ἀδένων.

Οἱ ἐνδοθωράκιοι λεμφικοὶ τῶν σπλῆγγων ἀδένες, διαιρούμενοι εἰς ἐπιπολαίους καὶ βαθεῖς τοῦ μεσαυλίου, εἰς τραχειακοὺς, μεσοβρογχίους καὶ βρογχοπνευμονικοὺς, πάσχουσιν πῇ μὲν ἐξίτηλον ὑπεραιμίαν ἢ φλεγμονήν, συνεπείᾳ φλεγμονῶν τῶν βρόγχων καὶ πνευμόνων, ἐκλειπούσας καὶ σπανίως ληγούσας εἰς πύησιν, πῇ δὲ ἐξόγκώσεις καθ' ὑπερπλαστίαν ἢ καθ' ἑτεροπλαστίαν συνεπείᾳ λευχαιμίας, καλοήθους χοιραδιώσεως ἢ κακοήθους χοιραδιώσεως καὶ φυματιώσεως τῶν πνευμόνων, ὅταν ὁ ἴος εἰσδύσῃ ἐντὸς αὐτῶν, ὥς καὶ σφίλιδος ἢ καρκίνου. Αὕτη παρίσταται εἰς τὰς μεταγενεστέρους περιόδους εἴτε διὰ τῶν φυσικῶν εὐποριῶν τῆς ψηλαφήσεως καὶ ἐπικρούσεως καὶ ἀκρόσεως εἴτε διὰ τῶν συνακολούθων φαινομένων ἐκ τῆς πίεσεως καὶ διατρήσεως τῶν γειτονικῶν ὀργάνων καὶ κατ' αὐτῆς ἀντιτάσσεται ἢ κατὰ τῶν πρωτοπαθῶν νόσων θεραπεία.

7. Ἀσθμα βρογχικὸν ἢ σπασμὸς τῶν βρόγχων.

Ἡ κατὰ παροξυσμοὺς ἀφνης καὶ εἰς μᾶλλον ἢ ἥττον μακρὰ διαλείμματα ἐπερχομένη ἐκπνευστικὴ δύσπνοια, συνεπείᾳ τονικοῦ σπασμοῦ τῶν λείων μυϊκῶν ἰνῶν τῶν μέσων καὶ λεπτῶν βρόγχων, τῶν ἐννευρομένων ὑπὸ τοῦ πνευμονογαστρικοῦ νεύρου (Biermer) ἐκλήθη *ἀσθμα βρογχικόν*. Τοῦτο δὲ οὐδόλως ἐπέρχεται συνεπείᾳ τονικοῦ σπασμοῦ τοῦ διαφράγματος καὶ τῶν πρὸς ἀναπνοὴν χρησίμων ἐξωτερικῶν μυῶν, (θεωρία τοῦ Winternich), διότι ἡ σταθερῶς παρατηρουμένη βαθυτέρα στάσις τοῦ διαφράγματος ἐστὶν ἀπότακος οὐχὶ τοῦ σπασμοῦ αὐτοῦ ἀλλὰ τῆς πνευμονικῆς ἀναφύσεως, τῆς ἐπερχομένης ἐκ τοῦ σπασμοῦ τῶν βρόγχων, ἡ δὲ ὑψηλότερα στάσις τοῦ διαφράγματος οὐδέποτε παρατηρεῖται, διότι οὐδέποτε συμβαίνει τονικὸς σπασμὸς τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων καὶ ἐξώθησις τοῦ ἐντὸς αὐτῶν ἀέρος, ἀλλὰ τῶν βρόγχων προκαλῶν τὴν ἀναφύσησιν τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων· ἐπίσης τοῦτο οὐδόλως ἐπέρχεται συνεπείᾳ ἐξοιδήσεως τοῦ βλεννογόνου ὑμένος τῶν βρόγχων ἐξ ὑπεραιμίας τῶν αἰμοφόρων ἀγγείων αὐτοῦ τῷ ἐρεθισμῷ τοῦ ἀγγειοκινητικοῦ νεύρου (θεωρία τοῦ Weber-Stürk), διότι πολλὰκις ἡ ὑπεραιμία αὕτη ἐλλεῖπει καὶ ὁ ἀσθματικὸς παροξυσμὸς ἀρχε-
ται ἀνευ κατάρρου τῶν βρόγχων καὶ δασάκις αὕτη παρίσταται κατὰ τὴν

μεγίστην ἔντασιν τοῦ ἀσθματικοῦ παροξυσμοῦ, ἐστὶ δευτεροπαθὴς, διότι ὁ παροξυσμὸς καταπαύει τὴν χρήσει τῆς γλωττῆρος καὶ ἡ ἀναφύσησις τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων οὐδέποτε ἐστὶν ἀνάλογος τῆς ἐξοιδήσεως ἀλλὰ τοῦ σπασμοῦ· ὁμοίως τοῦτο οὐδὲν ἐπέρχεται ἐκ τῶν εἰς τὰ πτύελα τῶν ἀσθματικῶν εὐρεθέντων ὀκταεδρικῶν κρυστάλλων, τῶν ἐρεθιζόντων μηχανικῶς τὰ περιφερικὰ ἄκρα τοῦ πνευμονογαστρικοῦ νεύρου καὶ προκαλούντων κατ' ἔντασιν τὸν σπασμὸν τῶν βρόγχων (θεωρεῖται τοῦ (Leyden), διότι οὐκ ἔστι μέχρι τοῦδε γνωστὸν ἐὰν ταῦτα ὡς νύσιώδη συστατικὰ τῶν πτυέλων τῶν ἀσθματικῶν.

Ἐν τούτοις ἡ νόσος αὕτη παράγεται συνήθως εἰς νέους καὶ ἀνδρας 20-40 ἐτ., ἀνωτέρας κοινωνικῆς τάξεως καὶ ἐξησθενημένης κατασκευῆς, ὅτε μὲν ἕνεκα ὅγκων κατὰ τὴν πορείαν τοῦ πνευμονογαστρικοῦ νεύρου (ὡς τῶν ἐξωγκωμένων λεμφικῶν ἀδένων τοῦ τραχήλου, τραχείας, βρόγχων κατὰ τὴν χοιραδίωσιν, σφίλιν, τὸ λείριον καὶ ὀσφρακίαν, τὸν κοκκίτην βήχα, ἐπίσης τῶν ρινοφαρυγγαίων πολυπόδων, τῶν ἐξογκώσεων τῶν ἀμυγδαλῶν), ἕνεκα ἐρεθισμῶν τοῦ βλεννογόνου ὑμένος τῆς ρινὸς καὶ τῶν βρόγχων, ἐφ' οὓς εἰσὶν ἐξηπλωμένα τὰ περιφερικὰ ἄκρα τοῦ πνευμονογαστρικοῦ νεύρου (ἐκ τινων ὁσμῶν, κόνεων καὶ ἰδίων τῆς ἱπεκακουᾶνης καὶ τῆς γύρεως τῆς βρίζης τῆς προκαλούσης τὸν θερινὸν κατάρρου καὶ ἐκ τῆς μεταβάσεως ἀπὸ θερμοῦ εἰς ψυχρὸν ἀέρα προκαλούσης τὸν κατάρρου τῶν βρόγχων) (**ἄσθμα βρογχικὸν αὐτοπαθές**)· ὅτε δὲ ἕνεκα βλαβῶν τῶν πεπτικῶν ὀργάνων (δυσπεψιῶν τοῦ στομάχου) (**ἄσθμα δυσπεπτικόν**), παρασίτων τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος (**ἄσθμα σκωληκώδες**), νόσων τῶν ὠθηκῶν καὶ τῆς ὑσέρας, τῶν νεφρῶν (παρενθέτου νεφρίτιδος παρισταμένης διὰ τῆς οὐραιμίας) (**ἄσθμα οὐραιμικόν**) καὶ μάλιστα τοῦ οἰδήματος τῶν πνευμόνων), ἕνεκα δηλητηριάσεων διὰ μολύβδου (**ἄσθμα μολύβδου**), παναρθρίτιδος οὐρικής (**ἄσθμα ἀρθριτικόν**) καὶ παθήσεων τοῦ δέρματος (**ἄσθμα ἐρηθητικόν**) (**ἄσθμα βρογχικὸν ἐξ ἄνταντα κλάσεως**).

Οἱ ἄρρωστοι ἐνίοτε μὲν ἔχουσι τὸ αἰσθημα τῆς πίεσεως κατὰ τὸ ἰνὸν ἢ τὸ μέτωπον, χάσμεν ἢ ἐρευνγμὸν, διατάραιεν τῆς κοιλίας καὶ φρίκια, δι' ὧν προγινώσκουσι τὴν εἰσβολὴν τοῦ παροξυσμοῦ, καὶ ἄλλοτε αἰφνης ἄνευ οὐδενὸς φαινομένου καὶ μόνον διότι προσέκτησαν κατάρρου τινα τῆς ρινὸς καὶ τῶν βρόγχων καταλαμβάνονται ὑπὸ τοῦ παροξυσμοῦ (περιεῖδος προδρομῶν)· ἐφεξῆς οὗτοι τὰς πρώτας ὥρας μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἀφυπνίζονται ἐκ τοῦ αἰσθήματος τῆς πίεσεως τοῦ στήθους καὶ τῆς στενοχωρίας, ἀνακάθονται εἰς τὴν κλίνην, ἀνατείνουσι τὴν

σπονδυλ. στήλην καὶ κλίνουναι τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω ἢ ἐν μεγίστῃ στενοχωρίᾳ ὄντες τρέχουσι πρὸς τὸ παράθυρον, ἀνοίγουσιν αὐτὸ καὶ ζητοῦσι ν' ἀναπνεύσωσι τὸν καθαρὸν ἀέρα· ἀλλὰ μεθ' ὅλους τοὺς ἀγῶνας τούτους ἡ δυσκολία περὶ τὴν εἴσοδον καὶ ἐξοδον τοῦ ἀέρος γίνεται βαθμηδὸν μεγίστη καὶ οὗτοι ἔχουσιν εἰσπνοὴν δύσκολον καὶ συρρίζουσιν, ἐκπνοὴν ἔτι δύσκολον καὶ τὸν τριπλάσιον χρόνον παρατεταμένην, φέρουσι πρόσωπον ἐξωδηκὸς περιρρεόμενον ἰδρῶτι, ὀφθαλμοὺς προεξέχοντας, χεῖλη κυανὰ, αἰσθάνονται ἐνίοτε ἐμβοὰς τῶν ὠτίων καὶ μαρμαρυγὰς τῶν ὀφθαλμῶν ἔνεκα τῆς παθητικῆς ὑπεραιμίας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἐνθ' νομίζουσιν ὅτι θνήσκουσιν ἐκ πνιγμονῆς· πάραυτα ἀρχόντων ἔχουσι εἰσπνοὴν βαθμηδὸν ἐλευθερωτέραν, βῆχα μετ' ἀποχρέμψεως ὀλίγης γλίσχρας, βλεννο-πυώδους ὕλης, περιεχομένης τὰ ὀκταεδρικὰ κρυστάλλα τοῦ ἀσθματος τοῦ Leyden ἢ τοῦ Charcot-Neumann καὶ οὕτω μετὰ ὥραν ἢ ὥρας ἐπανερχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν (περὶ ὁ δ ο ς παρ ο ξ υ σ μ ο υ)· ὁ δὲ ἰατρός εὕρισκει διὰ τῆς ψηλάφησεως ἰσχυρὰν μὲν τὴν βρογχικὴν ἐκ τῶν συριζόντων ρόγχων δόνησιν τοῦ θώρακος καὶ ἀσθενῆ τὴν φωνητικὴν δόνησιν αὐτοῦ, τὸν θώρακα σπαιροειδῆ καὶ τὴν ἐπιγαστρικὴν χῶραν ἐνίοτε εἰσδύουσιν κατὰ τὴν εἰσπνοὴν· διὰ τῆς ἐπικρούσεως ἤχον σαφεῖ ἐκτεταμενέστερον καὶ ἀκίνητον πρὸς τὰ κάτω καὶ πρὸς τὸ μέσον ἔμπροσθεν ὕριον τοῦ πνεύμονος, ἦται τὸ ἄνω ὕριον τοῦ ἥπατος χθαμαλότερον τοῦ κατὰ φύσιν ὅσον 1-3 μεσοπλευρία διαστήματα, καὶ τὴν τραπέζιον ἀμβλύτητα τῆς καρδίας μικροτέραν ἔνεκα τῆς ἀναφυλῆσεως τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων, καὶ ταῦτα πάλιν ἀμετάβλητα εἰς πᾶσαν εἰσπνοὴν ἢ ἐκπνοὴν, ὡς εἰς τὸ ἐμφύσημα τοῦ πνεύμονος, ἔτι δὲ τὸν ἤχον τῆς κυτίδος (Schachtelton) σαφεῖ μετὰ τυμπανικοῦ εἰς τὰ πλάγια καὶ ὀπίσθια μέρη τοῦ θώρακος, ἔνεκα τῆς μεγίστης διάτασεως τῶν κυψελίδων τούτων· διὰ τῆς ἀκρόασεως ἤχον συρίζοντα κατὰ πᾶσαν ἐκπνοὴν καὶ ἐφεξῆς ρόγχους ὑγροὺς, ὁσάκις συνυπάρχη κατάρρους τῶν βρόγχων, ἔλλειψιν τοῦ ἀναπνευστικοῦ ψιθυρίσματος καὶ μετὰ τὸν παροξυσμὸν ἐπάνοδον αὐτοῦ.

Ἐν καιρῷ τοῦ παρ ο ξ υ σ μ ο υ ὁ ἰατρός ἅμα ἀφίχθῃ συμβουλεύει τὴν ἀνεσιν τῶν περισφυγγόντων ἐνδυμάτων, τὴν διαμονὴν εἰς εὐρύχωρον καὶ καλῶς ἀεριζόμενον δωματίον, τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ὀσμῶν, κύνων ἀπ' αὐτοῦ, τὰ σιναπίσματα τὰ πλανητικὰ καὶ τὰς ἐπιτριβὰς τῶν ἀκρων τὰς ξηρὰς ἢ δι' ἐρεθιστικῶν οὐσιῶν· συνάμα ἐπιτρέπει κυαθίσκον καφεῖ ἰσχυροῦ ἢ σιγάρον ἢ τεμάχια πάγου ἐκ πείρας ὑπὸ τῶν ἀρρώστων ὡς ὠφέλιμα θεωρούμενα, καὶ εἰ μὴ ὠφέλησαν παρέχει συνήθως τὴν χλω-

ριάλην εἰς δόσιν $\frac{1}{2}$ δρ. ἐφαίπαξ (καὶ οὐχὶ εἰς πάλλας καὶ ἐπανειλημ-
 μένας δόσεις), σπανίως τὴν μορφίνην καὶ τὸ ὅπιον ὡς μικροτέραν ὠφέ-
 λειαν παρέχοντα καὶ ἔτι σπανίως τὴν εὐθάλειαν, τὴν *lobelia inflata*,
 τὴν ἰνδικὴν κάνναβιν κτλ. ὡς μικρὰν ὠφέλειαν ὑπισχνόμενα. καὶ ἄλ-
 λοτε τὰς εἰσπνοὰς τοῦ χλωροφορμίου, τοῦ νιτρῶδους ἀμυλικοῦ αἰθέρος
 (2-5 σταγ. ἐπὶ χειρομάκτρον), τοῦ θεϊκοῦ αἰθέρος, τοῦ ἰωδιούχου αἰ-
 θυλίου (5-8 σταγ. ὁμ.) ἢ τῶν σιγαρέτων τοῦ στραμωονίου μετὰ φύλ-
 λων νικοτιανῆς (προκαλοῦντα κεφαλαλγίαν) καὶ τῆς καφουράς ἢ τοῦ
 καιομένου νιτρῶδους χάρτου, ἅμα δὲ ἄρχηται παύων ὁ σπασμὸς καὶ πα-
 ρασταθῇ ὁ βῆξ ἀναγράφει τὰ ἀποχρεμπτικὰ καὶ ἐνίοτε τὰ ἐμετικὰ
 πρὸς κένωσιν τῶν βρόγχων ἐκ τῆς καταρροϊκῆς ὕλης. Ἐν τούτῳ δια-
 λεύμασι πρὸς κώλυνσιν τῆς ἐπανόδου τοῦ παραοξυμοῦ παραινέι
 τὴν διαμονὴν ἐν καιρῷ χειμῶνος εἰς θερμὰς καὶ ἐν καιρῷ θέρους εἰς ὁ-
 ρεινὰς χώρας, τὰ θαλάσσια ταξείδια, ἢ τὰς εἰσπνοὰς ἡραιωμένου ἢ πε-
 πυκνωμένου ἀέρος διὰ τῶν συσκευῶν τοῦ Waldenburg, τὰς ψυχρολου-
 σίας διὰ σινδόνης ἢ ἀπογγου, τὸν καθαρὸν ἀέρα καὶ τὴν ἀνάλογον δι-
 αίταν· ταῦτοχρόνως πρὸς παύσιν τῶν αἰτίων συνιστᾷ ἐπὶ ἀρθριτικῶν
 καὶ δυσπεπτικῶν τὸ ὕδωρ τοῦ Vichy ἢ τοῦ Carlsbad. ἐπὶ εὐερεθίστων
 ἀτόμων τὰ ἀντισπασμωδικὰ, τὴν νάρκον, καστόριον, βρωμιούχον κἄλι,
 ἐπὶ ὅγκων τὸ ἰωδιούχον κἄλι (ὅπερ ἀποτελεῖ καὶ τὸ οὐσιώδες συστα-
 τικὸν τοῦ ἀντιασθματικοῦ μυστικοῦ φαρμάκου τοῦ Aubrée), ἐπὶ τυ-
 πικῶν παροξυσμῶν τὴν κινίνην μετὰ τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ ἐπὶ ἐχόντων ἄ-
 φθονα τὰ ἀσθματικὰ κρύσταλλα τὰς εἰσπνοὰς διὰ τῶν ἀτμοφεκαστήρων
 τῆς διαλύσεως κοινοῦ ἁλματος καὶ ἀνθρακικοῦ νάτρου (ἀνὰ 1 πρὸς 100 ὕδ.)
 καὶ κατὰ τῆς νόσου τὴν εὐθάλειαν μετὰ βρωμιούχου κἄλεως ἢ τὸ νιτρῶ-
 δες νάτριον καὶ ὕπερμαρτῆν πρὸς τὸ ἀρσενικὸν ὑπὸ Trusseau ἢ τὸ ἐκχύ-
 λισμα τοῦ φλοιοῦ τοῦ ἀσπιδοσπέρματος *Quebracho* ὑπὸ τῶν νεωτέρων.

633 Rp Chloral. hydr. dr i

Aq. flor. aur

Syrup. simpl. aa unc i

D. τὸ ἥμισυ.

635 Rp Tinct. lobelia

Aeth. acet. aa dr i

Syrup. simpl. unc i

D. 1-2 κοχλ. μικρὰ $\frac{1}{2}$ ὥρ.

637 Rp Aether. sulphur. dr $\frac{1}{2}$

Extr. bellad. gr i

Aq. lauro-cer. dr. $\frac{1}{2}$

Aq. Syr. aa unc ii D κοχλ. ὥρ.

634 Rp Extr. belladon. gr vi

Pulv. r. ipecacuanh. dr $\frac{1}{2}$

Extr. taraxac. q. s.

f. pilul. 30 D 5 τὴν ἡμ.

636 Rp Tinct. lobelia

Vin stibiat. aa dr i

Liqu. ammon. an. gutt xv

D. 10 σταγ. κατὰ $\frac{1}{4}$ ὥρ.

638 Rp Pulv. r. ipecacuanh. gr iii

Extr. hyoscyam gr ii

Chinin. sulphur. gr xx

f. pilul. 20 D κατὰ τρίωρον

639 Rp Natr. nitros. dr $\frac{1}{2}$	640 Rp Extr. spir. Quebracho dr $\frac{1}{2}$
Aq. fontan. unc v	Aq. destill. unc ii
Syrup. simpl. unc i	Syrup. simpl. dr ii
D. 3-4 μικρά κοχλ. τὴν ἡμέρ.	D 2-3 κοχλ. μικρά τὴν ἡμ.
641 Rp Decot. polyg. (dr $\frac{1}{2}$) unc iv	642 Rp Lactucar. gall. gr x
Jodat. potass. dr iv	Kal jodat. dr i
Spirit. vini gallic. unc ii	Spirit. muriat. aeth. gtt xx
Syrup. opiat. unc iv	Aq. font. unc v
Tinct. coccionell. q. s.	Syrup. simpl. unc i
D 3 κοχλ. ἡμ. (Aubrée, Trouss)	D ὅμ. (Aubrée, Roth)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΟΝΩΝ

Ἐν τούτῳ περιγραφῆσονται ἐκ τῶν διαφορῶν τῆς κυκλοφορίας, αἱ ὑπεραιμῖαι, ἡ ἐνεργητικὴ καὶ παθητικὴ, καὶ τὸ ἐκ ταύτης ἐπερχόμενον οἴδημα τοῦ πνεύμονος, ἡ αἰμορραγία τῶν βρόγχων καὶ πνευμόνων καὶ ἡ αἰμόπτυσις, διότι ἡ ἰσχαιμία τοῦ πνεύμονος οὐκ ἐξαγγέλλεται, ἡ δὲ θρόμβωσις καὶ ἐμβολὴ περιγραφῆσεται εἰς τὴν γάγγραιναν καὶ πυητικὴν φλεγμονὴν τοῦ πνεύμονος· ἐκ τῶν ἀλλοιώσεων τῆς θρέψεως αἱ φλεγμοναί, αἵτινες εἰσὶ ἡ καταρροϊκὴ, ἡ ψευδοῦμενογόνος, ἡ πυητικὴ, ἡ παρένθετος καὶ ἡ πνευμοκονίωσις, καὶ ἡ γάγγραινα· ἐκ δὲ τῶν ἀνωμαλιῶν τῆς διαπλάσεως τὸ ἐμφύσημα τοῦ πνεύμονος, τὸ κυψελιδικόν καὶ μεσολόβιον καὶ ἡ ἀτελεκτασία, ἡ φθίσις τῶν πνευμόνων καὶ ἡ κεγχροειδὴς φυματίωσις αὐτῶν ὡς καὶ οἱ ὄγκοι τούτων· ἐκ τῶν μεταβολῶν τοῦ περιεχομένου οἱ ἐχινόκοκκοι, οἱ κυστίκερκοι καὶ ἡ μυκητίασις, τοῦ οἰδήματος περιγραφέντος εἰς τὴν ὑπεραιμίαν.

I. Ὑπεραιμῖαι ἐνεργητικαὶ καὶ παθητικαὶ καὶ οἴδημα
τοῦ πνεύμονος.

Ἡ αὔξησις τῆς εἰσροῆς τοῦ αἵματος ἐντὸς τῶν ἀρτηριακῶν ἀγγείων τοῦ πνεύμονος, ἕνεκα ἡϋξημένης πιέσεως ἢ ἡλαττωμένης ἀντιστάσεως (ἐνεργητικαὶ ἢ ἐξίτηλοι οἰσυσυμφορήσεις), καὶ ἡ κώλυνσις τῆς ἐκροῆς αὐτοῦ ἀπὸ τῶν φλεβικῶν ἀγγείων τούτου, ἕνεκα ἡϋξημένης ἀντιστάσεως ἢ ἡλαττωμένης πιέσεως (παθητικαί), ἔλαβον τὸ ὄνομα ὑπεραιμῖαι· ἐπειδὴ δ' ἐκ τῶν ὑπεραιμούντων ἀγγείων ἐπέρχεται διαπίδυσις τοῦ ὁρροῦ τοῦ αἵματος καὶ κατάθεσις αὐτοῦ ἐντὸς τῶν μεσοκυτταρίων διαστημάτων τῶν τοίχων τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων.

δων, ὡς καὶ ἐντὸς τῶν κοίλων χωρῶν αὐτῶν, ἤτοι τὸ πνευμονικὸν οἶδημα, διὰ τοῦτο ἐνταῦθα περιγραφῆσονται ἢ τε ἐνεργητικὴ καὶ παθητικὴ ὑπέραιμία καὶ τὸ πνευμονικὸν οἶδημα.

Καὶ αἱ μὲν ἐνεργητικαὶ ὑπέραιμια τοῦ πνεύμονος κληθεῖσαι ὑπὸ τοῦ **Wuillez αὐτοπαθεῖς**, παρίστανται συνήθως εἰς νέους τὴν ἡλικίαν, ἀναπτυχθέντας ταχέως, ἔχοντας στενὸν καὶ ἐπιμήκη τὸν θώρακα αὐτῶν καὶ υποβληθέντας συνεπιεξ. σωματικῶν ἀγώνων ἢ πνευματικῶν συγκινήσεων εἰς ἰσχυρότερας συστολὰς τῆς καρδίας, προκαλοῦσας τὴν ὑπέραιμίαν τῶν πνευμονικῶν ἰδίως ἀγγείων, τῶν στερουμένων ἐκ κατασκευῆς τῆς ἀναγκαιᾶς ἀντιστάσεως ἐκ τῶν παρὰκειμένων ἰστῶν καὶ μάλιστα κατὰ πᾶσαν εἰσπνοὴν καὶ ἐκπνοὴν, καὶ παράγονται ὅτε μὲν ἔνεκα τῆς πίεσεως ἄλλων παραπλευρῶν ἀγγείων, τοῦ δέρματος κατὰ τὸ ῥίγος τῶν διαλειπόντων πυρετῶν ἢ τὴν ἀπόψυξιν αὐτοῦ ἐκ τῶν ψυχρῶν λουτρῶν, τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος κατὰ τὴν πόσιν ψυχροῦ ἢ παγολίτου ὕδατος, τῶν γεννητικῶν ὀργάνων κατὰ τὴν ἀπότμησιν παύσιν τῆς ἐμμήνου ῥοῆς ἢ αἱμορροϊδικῆς ῥύσεως, τῶν ἀρθρώσεων κατὰ τὴν αἰφνίδιον ἐκλείψιν τῶν ὑπέραιμιῶν αὐτῶν ἐκ τοῦ ῥευματισμοῦ ἢ ἀρθρίτιδος (ἀ ν τ ι ρ ρ ο π ο ι): ὅτε δὲ ἔνεκα τῆς ἀμέσου δράσεως ἐπὶ τῶν λείων μυϊκῶν ἰστῶν τῶν τοίχων τῶν ἀγγείων τούτων, τοῦ φύχους κατὰ τὴν εἰσπνοὴν ψυχροῦ ἀέρος ἢ τὸ ῥίγος βαρέων λοιμωδῶν νόσων, τῶν ἐρεθιστικῶν ἀερίων τοῦ χλωρίου, ἀμμωνίας, ἀνθρακικοῦ ὀξέος κατὰ τὴν εἰσπνοὴν αὐτῶν καὶ τοῦ οἶνοπνεύματος κατὰ τὴν διὰ τῶν ἀγγείων τῶν πνευμόνων ἀπόπνοισιν αὐτοῦ (χ α λ ρ ω τ ι κ α ι): ὅτε δὲ τέλος ἔνεκα τῆς ἐλαττώσεως τῆς πίεσεως τοῦ εἰσπνεομένου ἀέρος, κατὰ τὴν ἀνάβασιν ἐπὶ ὑψηλῶν ὀρέων, τὴν εἰσπνοὴν ἡραιωμένου ἀέρος, τὰς στενώσεις τῶν ἀναπνευστικῶν ὅχετῶν (ἐ κ κ ε ν ο ὕ). Αἱ δὲ παθητικαὶ ὑπέραιμια τοῦ πνεύμονος, κληθεῖσαι ὁμοίως **συμπτοματικά**, παρίστανται συνήθως εἰς γέροντας καὶ ἀδυνάτους, υποβληθέντας ἔνεκα τῶν πρωτοπαθῶν νόσων εἰς τὴν ἐξασθένησιν τῶν συστολῶν τῆς καρδίας, κωλυουσῶν τὴν ἐκροὴν τοῦ φλεβικοῦ αἵματος ἀπὸ τῶν ἀγγείων τῶν πνευμόνων, καὶ παράγονται ὅτε μὲν ἔνεκα κωλύματος περὶ τὴν ἐκροὴν τοῦ φλεβικοῦ αἵματος, κατὰ τὴν στένωσιν καὶ ἀνεπάρκειαν τῆς μητροσιδοῦς ὡς καὶ τὴν στένωσιν καὶ ἀνεπάρκειαν τῆς ἀορτῆς, ὅταν προκαλέσῃ βρομηδὸν αὐξήσιν τῆς πίεσεως τοῦ αἵματος εἰς τὰς κοίλας φλέβας καὶ κώλυνσιν τῆς κενώσεως τῶν πνευμονικῶν φλεβῶν (μ η χ α ν ι κ α ι): ὅτε δὲ ἔνεκα τῆς ἀνεπαρκοῦς ἐκ τῶν ὀπισθεν θυρίμεως (vis à tergo), κατὰ τὴν εὐρύσιν τοῦ δεξινοῦ θωλάμου καὶ προθωλάμου τῆς καρδίας, τὴν λιπώδη ἐκφύλισιν τῆς καρδίας καὶ ἀθηρωμα-

τώδη τῶν ἀγγείων καὶ πάσας τὰς συντηκούσας τὸ σῶμα νόσους, καθ' ἃς αἱ συστολαὶ τῆς καρδίας ἐξασθενοῦσιν ἢ δὲ ἐκκένωσις τῶν φλεβῶν καὶ μάλιστα τῶν πνευμονικῶν κωλύεται (ἀ σ θ ε ν ι κ α ί) ὅτε τέλος ἔνεκα τῆς βαρύτητος τοῦ αἵματος, καθιζάνοντος ἐν τοῖς κατωφερέσι τοῦ σώματος ὄργανοις καὶ ἰδίως ἐπὶ τῶν ὀπισθίων καὶ κατωτέρων λοβῶν τῶν πνευμόνων, κατὰ τὴν μακρὰν ἐπὶ τὰ νῶτα ἢ τὰ πλάγια κατὰκλίσιν τῶν ὑπὸ βαρέων νοσημάτων ἐξασθενησάντων ἀτόμων, συνυπάρχουσα μετὰ τῆς ἐκ κατακλίσεως γαγγραινῆς (decubitus) τοῦ δέρματος τοῦ κορμοῦ (ὕ π ο σ τ α τ ι κ α ί). Τὸ δὲ οἰδημα τοῦ πνεύμονος ὀξέας ἀναπτυσσόμενον ἢ χρονίως ἐπερχόμενον καὶ ἐπὶ περιορισμένον ἢ ἐκτεταμένον μοιρῶν τούτου διακεχυμένον ὄν, παρίσταται συνήθως εἰς ἀδύνατα ἔνεκα πυρετωδῶν νοσ. ἄτομα, φέροντα ἐξασθενημένους τὰς συστολὰς τῆς καρδίας καὶ παράγεται ὅτε μὲν ἔνεκα φλεγμονῆς ψευδοῦμενογόνου τοῦ πνεύμονος ἢ ὄγκων αὐτοῦ, πιεζόντων τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα, κωλύοντων τὴν ἐκροὴν τοῦ φλεβικοῦ αἵματος καὶ προκαλοῦντων περιορισμένον καὶ πῆριξ τοῦ ἀπογενήματος τῆς φλεγμονῆς ἢ τοῦ ὄγκου οἰδημα (μ η χ α ν ι κ ὀ ν ἢ φ λ ε γ μ ο ν ῶ δ ε ς) ὅτε δὲ ἔνεκα ἀλλοιώσεων τῶν τοίχων τῶν τοῦ πνεύμονος ἀγγείων μὴ ὁρατῶν οὐσῶν, ἀλλὰ προκαλοῦσῶν ἀφθονωτέραν τὴν δι' αὐτῶν ὡς ὑμένων διαπίδυσιν τοῦ ὁρροῦ τοῦ αἵματος, ἐπὶ ἀτόμων ἐχόντων ὑπολευκωμάτως ἔνεκα χρονίας κηρώσεως τῶν νεφρῶν, καὶ τὸ οἰδημα τοῦ πνεύμονος (ἀ σ θ ε ν ι κ ὀ ν), ὅτε τέλος ἔνεκα τῆς ἐπὶ τὰ νῶτα ἢ τὰ πλάγια κατακλίσεως ἐξασθενημένων ἀτόμων προκαλούσης τὴν καθίζησιν τοῦ αἵματος, εὗρυνσιν τῶν ἀγγείων καὶ περιορισμένον οἰδημα τοῦ πνεύμονος (ὕ π ο σ τ α τ ι κ ὀ ν).

Οἱ μὲν πάσχοντες τὰς ἐνεργητικὰς ἢ αὐτοπαθεῖς ὑπεραιμίας αἰφνης καὶ ἄνευ προδρόμων φαινομένων αἰσθάνονται πόνον πλευροδυνίας ὑπὸ τῶν μαπτῶν δεξιόθεν ἢ ἀριστερόθεν αὐξανόμενον ταῖς ἀναπνευστικαῖς κινήσεσι, δύσπνοϊαν ἀνάλογον τοῦ πόνου, ἐνίοτε ἐλαφρὸν τὴν ἔντασιν πυρετόν καὶ βῆχα μετὰ πτυέλων δίκην διαλύσεως κόμμεως, καὶ μετὰ 3-5 ἡμ. ἐπανερχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν· ὁ ἱατρὸς τότε εὐρίσκει διὰ τῆς ἐπιχρῶσεως ὑπόκωφον ἤχον κατὰ τὸ $\frac{1}{2}$ ἢ $\frac{2}{3}$ τοῦ κατωτέρου πάσχοντος ἡμιμορίου ἄνευ ἀντιστάσεως, δηλούσης τὴν ἡπάτωςιν τοῦ πνεύμονος ἢ τὰ ἐξιδρώμα τοῦ ὑπεζωκότος· διὰ τῆς ἀκροάσεως, τὸ ἀναπνευστ. ψιθύρισμα ἐξασθενημένον, ῥόγχους ξηροὺς καὶ συρίζοντας καὶ σπανίως ὕγρους· ἐκτός ἐάν συνυπάρχῃ οἰδημα, μετ' ἀντηχήσεως τῆς φωνῆς μεγαλειότερας (καὶ οὐχὶ βρογχικῆς ἀναπνοῆς καὶ βρογχόφωνίας ὡς εἰς τὰς νόσους ταύτας) ἐκ τῆς πυκνώσεως τοῦ πνεύμονος συνεπεῖα τῆς ὑπεραιμίας· διὰ

τῆς καταμετρήσεως, τῇ χρήσει τοῦ κυρτομέτρου τοῦ *Woillez*, τὸν θώρακα ὀγκωδέστερον κατὰ τὴν διάμετρον περὶ τὴν βᾶσιν αὐτοῦ. Κατὰ δὲ τὰς χρονιάς παθητικὰς ἢ συμπτωματικὰς ὑπεραιμίας οὔτοι ἄνευ πυρετοῦ καὶ βηχὸς ἔχουσι μετὰ μακρὸν χρόνον σὺν τοῖς φαινομένοις τῆς πρωτοπαθοῦς νόσου ταχυτέραν καὶ ἐπιπολασιότεραν τὴν ἀναπνοὴν καὶ δύσπνοιαν εἰς πᾶσαν κίνησιν τοῦ σώματος, εἴτα κυάνωσιν καὶ ἐνίοτε πτύελα αἰμόφυρτα, φαινόμενα βηθηδὸν αὐξάνοντα καὶ προκαλοῦντα τὸν δι' ἀσφυξίας θάνατον· τότε ὁ ἰατρός εὐρίσκει διὰ τῆς ἐπικράσεως ὀπισθεν ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ἡμιμορίων ἐν ἀρχῇ ἤχον τυμπανικόν, εἴτα ἤχον ἀμβλύν καὶ τυμπανικὸν ἐπερχομένου οἰδήματος καὶ τέλος ἤχον ἀμβλύν, ὅσάκις τὰ πνευμονικὰ κυψελίδια κατεπληρώθησαν ὑπὸ τοῦ ὄρρου καὶ τῶν μεταναστευσάντων ἀπὸ τῶν ἀγγείων λευκῶν σωματίων· διὰ τῆς ἀκρόσεως τὸ ἀναπνευστ. ψιθύρισμα ἐξησθηνημένον ἢ καὶ ἐλλεῖπον, ῥόγγους μικροὺς ἢ ὑποτρίζοντας ἐπὶ οἰδήματος καὶ βρογχικὴν ἀναπνοὴν ἢ βρογχοφωνίαν, ὅσάκις τὰ βρογχία οὐκ ἀπεφράγησαν. Κατὰ τὸ σῆμα τέλος οὔτοι ἐπὶ μὲν τοῦ ὀξέος αἰσθάνονται μεγίστην ἀγωνίαν πρὸς εἰσπνοὴν, διέρχονται τὰς ὥρας καθήμενοι ἐπὶ ἔδρας, ἔχουσι πρόσωπον ὠχρὸν καὶ κυανοῦν καὶ βῆχα ἰσχυρὸν καὶ ἀκατάπαυστον μετ' ἀποχρέμψεως πτυέλων ὄρρωδων, ἐπὶ δὲ τοῦ χρονίου ἢ δύσπνοια καὶ πάντα ταῦτα τὰ φαινόμενα κατὰ μικρὸν αὐξάνουσιν εἰς τοιοῦτον βαθμόν· τότε ὁ ἰατρός εὐρίσκει οὐ μόνον ἀμβλύτερον τὸν ἤχον κατὰ τὴν ἐπικρουσιν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀναπνευστ. ψιθύρισμα ἀσθενέστερον κατὰ τὴν ἀκρόσιν, ἀντικαθιστάμενον ὑπὸ ῥόγγων μικρῶν καὶ ὑποτρίζοντων περὶ τὸ τέλος τῆς εἰσπνοῆς ὡς παθογνομικὸν φαινόμενον.

Κατὰ τῶν ἐνεργητικῶν ὑπεραιμιῶν ὁ ἰατρός συνίστα πρὸς ἐλάττωσιν τῶν προδιαθετόντων εἰς ταύτας ἰσχυροτέρων συστολῶν τῆς καρδίας τὴν ἀποφυγὴν τῶν οἶνοπνευματωδῶν ποτῶν, τοῦ καφέ καὶ τείου, τῶν σωματικῶν κόπων καὶ πνευματικῶν ἀγώνων, πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων τὴν προφύλαξιν ἀπὸ τῆς εἰσπνοῆς καπνοῦ ἢ κόνειων, ἀπὸ τῆς μεγάλης θερμότητος τοῦ κοιτῶνος ἢ τοῦ ὑπερμέτρου αὐτοῦ ψύχους, καὶ πρὸς τὴν παῦσιν τοῦ κακοῦ τὰς γενικὰς ἀφαιμαξεῖς ἐπὶ εὐρώστων ἐχόντων μεγίστην δύσπνοιαν καὶ πλήρη σφυγμόν, ἄλλως τὰς τοπικὰς ἀφαιμαξεῖς διὰ σικυῶν αἱματηρῶν ἢ ξηρῶν, τὰ πλυνητικὰ ἐκδύρια καὶ ἐσωτερικῶς τὰ ψυκτικὰ ποτὰ ἢ καθάρσια, τὰ ἐμετικὰ καὶ τὰ ὀπιούχα. Κατὰ τῶν παθητικῶν ὑπεραιμιῶν, ἐπειδὴ ἡ ἄρσις τῶν αἰτίων οὐκ ἐστὶν ἐφικτὴ, συμβουλευεῖ πρὸς αὐξήσιν τῶν συστολῶν τῆς καρδίας τὸν γενναῖον οἶνον, τὴν θρεπτικὴν τροφήν καὶ τὸν καθαρὸν ἀέρα, τὴν

συχνήν ἀλλαγὴν τῆς θέσεως ἐπὶ κατακλινομένων καὶ τὴν ἀποφυγὴν τῶν ἐξασθενουσῶν αὐτὰς ἀφαιμάξεων· πρὸς ἐλάττωσιν δὲ τοῦ κακοῦ ἐπὶ ἀδυναμικοῦ πυρετοῦ τὰ ψυχρὰ λουτρά καὶ τὴν κινήσιν, ἐπὶ βλαβῶν τῆς καρδίας τὰ ἀφεψήματα τῆς κίνης μετὰ ἐγχυμάτων τῆς νάρδου καὶ τοῦ κονιάκ. Κατὰ τὸ ὅτι δὴ ματ ο ς τ ο ὕ ὀ ξ έ ς συνιστᾷ ἐπίσης πρὸς προφύλαξιν τὰ κατὰ τῶν ἐνεργητικῶν ὑπεραιμιῶν ἀναγραφέντα καὶ εἴτα εἰ μὲν τὸ οἶδημα ἐστὶ μέγα καὶ προκαλεῖ μεγίστην δύσπνοιαν, τὴν φλεβοτομίαν ἐπὶ πληθωρικῶν μὴ ἐχόντων ἀνώμαλον τὸν σφυγμὸν καὶ τὴν ἀναπνοὴν, ἔνεκα ὁμοίου οἰδήματος τοῦ προμήκους, ἄλλως τὰς ξηρὰς σικύας, τὰ σιναπίσματα καὶ τὰ ἐκδόρια ἐπὶ τοῦ θώρακος, τὰ διεγερτικὰ μετὰ τῶν ἀποχρεμπτικῶν, ὡς τὴν ἀρνίκην καὶ τὴν νάρδον, τὴν ἱπεκακακουάνην καὶ τὸ πολύγαλα μετὰ τῆς ἀνισούχου ἀμμωνίας, τὴν καφουράν καὶ μόσχον· κατὰ τοῦ χρονίου συμβουλευεῖ πρὸς προφύλαξιν τὰ κατὰ τῶν παθητικῶν ἐκτεθέντα καὶ εἴτα ἐπὶ ὑδραιμικῶν τὰ πλανητικὰ ἐκδόρια καὶ τὰ διουρητικὰ, ἐπὶ καρδιακῶν τὰ τονωτικὰ φάρμακα

643 Rp Inf. flor. arnic (dr ii) unc v	644 Rp Inf. r. valer. (dr iii) unc v
Liqu. corn. cerv. succ dr $\frac{1}{2}$	Liqu. ammon. anis dr $\frac{1}{2}$
Cognac. unc $\frac{1}{2}$	Extr. chin. dr ii
Syrup. aurant. unc i D.	Syrup. simpl. unc i D.
645 Rp Inf. r. ipec. (gr xii) unc v	646 Rp Rad. polyg. dr iii, ipec. gr x
Liqu. ammon. anis. dr i	f. Decocto-infus. unc v
Syrup. polyg. unc i D	Syrup. simpl. unc i D.
647 Rp Rad. ipecac. gr xv	648 Rp Inf. fol. digit (gr xv) unc v
Flor arnic. dr ii f. Inf. unc v	Kal. acet. liq. dr i
Syrup. polyg. unc i D	Oxym. scyll. unc $\frac{1}{2}$ D
649 Rp Camph. ras. gr x	650 Rp Mosch. orient gr v
Sacch. alb. scr i	Sacch. alb. scr. i
f. pulv. N ^o x. D.	f. pulv. N ^o x. D.

2. Αἱμορραγία βρογχοπνευμονικὴ καὶ αἰμόπτυσις.

Ἡ ῥῆξις τῶν τοίχων τῶν ἀγγείων, τῶν διασπειρομένων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν βρόγχων καὶ τῶν ἐλισσομένων περὶ τὰς πνευμονικὰς κυψελίδας, προκαλεῖ τὴν ἐξάγγισιν καὶ κατάθεσιν τοῦ αἵματος ἐντὸς τοῦ κοίλου χώρου τῶν ὀργάνων τούτων καὶ τὴν ἐξοδὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀναπνευστ. ὀργάνων, ἥτοι τὴν αἱμορραγίαν τῶν βρόγχων καὶ τῶν πνευμόνων· αὕτη δὲ τότε, ἔαν μὲν τὸ αἷμα ᾗ ἀφθονον καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ στόματος καὶ τῆς ρινός, ἐκλήθη β ρ ο γ χ ο ρ ρ α γ ί α καὶ π ν ε υ μ ο ρ ρ α γ ί α, ἔαν δὲ τοῦτο ᾗ ἥττον ἀφθονον καὶ ἐξέρχεται μεμιγμένον μετὰ τῶν πτυέλων, ὠνομάσθη α ἰ μ ὀ π τ υ σ ι ς· καὶ αὕτις ἔαν τὸ αἷμα ᾗ ἀφθονον καὶ

οὐκ ἐξέρχεται διὰ τοῦ στόματος, ἀλλὰ κατακλύζει ἅπαντα τὰ πνευμονικά κυψελίδια, προκαλοῦν τὴν ἄσφυξίαν καὶ τὸν θάνατον, ἔλαβε κακοῖς τὸ ὄνομα αἰμορραγία τοῦ πνεύμονος ἀποπληκτώδης, διότι οὐδεμίαν ἔχει ἀναλογίαν πρὸς τ' ἀποπληκτώδη φαινόμενα, καὶ οὐδεμίαν τὴν παράπαν προκαλεῖ ἀλλοίωσιν τοῦ ἐγκεφάλου (Jaccoud), ἐὰν δὲ τοῦτο ἢ ὀλίγον καὶ οὐκ ἐξέρχεται ἀλλὰ κατατίθεται εἰς τὸν παρένθετον ἱστὸν περιωρισμένης τινὸς τοῦ πνεύμονος μοίρας, ὠνομάσθη αἰμορραγική τοῦ πνεύμονος διήθησις ἢ ἐστία (infiltratio s. infarctus). Καὶ ἡ μὲν βρογχορραγία συνήθης οὕσα παράγεται ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν ὑπεραιμιῶν, ἥτοι ὅτε μὲν ἔνεκα ἰσχυραίας παραπλεύρου τῶν ἀγγείων τοῦ σώματος, προκαλούσης τὴν ἀντίρροπον ὑπεραιμίαν τῶν ἀγγείων τῶν βρόγχων (εἰς τοὺς πρὸς ἐξώθησιν παρατεταμένους ἀγῶνας διὰ τῆς ἄρσεως βαρῶν ἢ τῆς ἐπανειλημένης συνουσίας, εἰς τοὺς σωματικούς κόπους διὰ τὸν χορὸν ἢ τὴν ἱππασίαν, εἰς τὰς ἀνωμάλους συναλκὰς τῶν μυῶν διὰ βηχὸς σφοδρᾶς, φωνῆς μεγάλης καὶ διαρκοῦς) ὥς καὶ ἔνεκα ἀποτόμου παύσεως τῆς ἐμμήνου ροῆς ἢ αἱμορροϊδίας ῥύσεως, προκαλούσης ἰσχυραίας τῶν ἀγγείων τούτων καὶ ἀναπληρωτικὴν ὑπεραιμίαν τῶν ἐλευθέρων ἀντιστάσεως βρογχικῶν ἀγγείων (ὡς ἐνίοτε συγχέουσι πρὸς τὰς ἐκ φθίσεως αἱμορραγίας), ἢ ἔνεκα ἰσχυραίας τῶν παραπλεύρων ἀγγείων τῶν βρόγχων, προκαλούσης ἀντίρροπον ὑπεραιμίαν τῶν γειτονικῶν αὐτῶν ἀγγείων (εἰς τὴν βλάβησιν τῶν περιβρογχικῶν φυματίων, τῶν ἀπορρασσόντων τὸν αὐλὸν τῶν θρεπτικῶν ἀγγείων τῶν βρόγχων καὶ τῶν προκαλούντων τὰς κίρσσειδεις εὐρύνσεις τῶν γειτονικῶν αὐτῶν ἀγγείων καὶ τὰς βρογχορραγίας, αἵτινες παρίστανται εἰς ἀδυνάτους νέους 15-2 ἡετέας, γεννηθέντας ἐκ γονέων φθισικῶν, ἔχοντας ταχεῖαν ἀνάπτυξιν τοῦ σώματος, συχνὰς αἱμορραγίας διὰ ρινοῦς, στενὸν καὶ μακρὸν θώρακα καὶ λεπτόν καὶ ἄθροφές δέρμα καὶ κατὰ τὰς ὁποίας οὐκ ἐκδηλοῦται μὲν ἐν ἀρχῇ ἡ φθίσις τῶν πνευμόνων διὰ τῶν φυσικῶν φαινομένων, ἀλλὰ μετὰ τινα χρόνον παρίσταται αὕτη διὰ πάντων τῶν φαινομένων) (βρογχορρ. ἀντίρροπ.) ὅτε δ' ἔνεκα ἄρσεως τῆς πίεσεως τῶν τοίχων τῶν βρογχικῶν ἀγγείων, ἐπερχομένης τῇ εἰσπνοῇ ἡραιωμένου ἀέρος, προκαλούσης ἐκ κενοῦ ὑπεραιμίαν τῶν ἀγγείων τούτων καὶ τὰς βρογχορραγίας (εἰς τοὺς ἀναβαίνοντας ὕψη ἀερούνας ἢ ἀνερχομένους ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θλάσεως σπογγαλιεῖς, τοὺς δυναμένους νὰ πάθωσι καὶ αἱμορραγίαν τοῦ νωτιαίου μυελοῦ) (βρογχορρ. ἐκ κεν.) ἄλλοτε ἔνεκα ἀσθενοῦς θρέψεως τῶν τοίχων τῶν ἀγγείων, ἐπερχομένης ἐκ τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ αἵματος καὶ προκαλούσης τὴν εὐ-

ρυνσιν αὐτῶν, τὴν ἄτονον ὑπεραιμίαν καὶ τὴν βρογχορραγίαν (εἰς τοὺς αἰμορροφίλικους, τοὺς πάσχοντας σκορβούτον καὶ ἔχοντας βρογχορραγίαν ἢ εἰς τοὺς πάσχοντας λοιμώδη τινὰ νοσήματα, τὴν ὀστρακίαν, τὸ λείριον, τὸν αἰμορραγικὸν ἑκτερον καὶ συνήθως τοὺς διαλείποντας πυρετοὺς καὶ ὑποβαλλομένους εἰς τὰς ἀδυναμικὰς ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων κληθείσας αἰμορραγίας) (β ρ ο γ χ ο ρ ρ. ἄ τ ο ν ο ι). Ἄλλοτε τέλος ἔνεκα παραλύσεως τῶν τοίχων τῶν ἀγγείων, προκαλοῦσης χαλαρωτικὴν ὑπεραιμίαν αὐτῶν, ἐπερχομένης συνεπειᾶ δράσεως ψυχροῦ ἢ θερμοῦ εἰσπνεομένου ἀέρος καὶ τῶν πτητικῶν οὐσιῶν τοῦ χλωρίου ἢ ἀμμωνίας ὡς καὶ κατὰ τινὰς εὐρωπαϊοὺς ἰατροὺς συνεπειᾶ ἐρεθισμοῦ τοῦ πνευμονογαστρικοῦ νεύρου (εἰς βλάβας τοῦ προμήκου, φρενοβλαθείας καὶ νευρώσεις, τὸν ὕπερισμόν κτλ.) (β ρ ο γ χ ο ρ ρ. χ α λ α ρ ω τ ι κ α ἰ ἢ ν ε υ ρ ι κ α ἰ).

(βρογχορρ. αὐτόματα ἐνεργητικά). Ἡ δὲ πνευμορραγία παράγεται συνήθως ἐκ τῶν παθητικῶν ὑπεραιμιῶν, ἥτοι ὅτε μὲν ἔνεκα βλαβῶν τῆς καρδίας κωλυουσῶν τὴν ἐπάροδον τοῦ αἵματος ἐντὸς αὐτῆς, ἐκ τῆς ἀνεπαρκείας τῆς μητροειδοῦς ἢ τριγλωχίνου βαλβίδος, στενώσεως τοῦ ἄορτικοῦ στομίου (π ν ε υ μ ο ρ ρ. μ η χ α ν ι κ α ἰ) ὅτε δ' ἔνεκα λιπώδους ἐκφυλλίσεως τῶν τοίχων τῶν πνευμονικῶν ἀγγείων ἢ εὐρύσεως αὐτῶν, κατὰ τὴν πνευμονικὴν φθίσιν, τὴν γάγγραιναν καὶ τοὺς ὄγκους τοῦ πνεύμονος, ἀπεργαζομένους τὴν ἐκφύλισιν καὶ ῥῆξιν τῶν ἀγγείων καὶ τὴν πνευμορραγίαν ἢ κατὰ τὴν πνευμονικὴν φθίσιν μετὰ σπηλαιῶν ἐχόντων περὶ τοὺς τοίχους αὐτῶν ἀνευρυσμένα τὰ ἀγγεῖα καὶ προκαλούντων τῇ ῥῆξει αὐτῶν τὰς πνευμορραγίας (π ν ε υ μ ο ρ ρ. ἀ σ θ ε ν ι κ α ἰ).

(πνευμορρ. αὐτόματα παθητικά). Ἡ αἰμόπτυσις παράγεται ὅτε μὲν ἔνεκα φλεγμονῶν τοῦ πνεύμονος, προκαλοῦσῶν τὴν ἄτονον εὐρυνσιν τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων αὐτοῦ, τὴν θραυρότητα τῶν τοίχων τούτων καὶ τὴν αἰμορραγίαν (εἰς τὴν ἐρυθρὰν ἡπάτωσην εἰς ἣν οἱ ἄρρωστοι ἀποχρέμπουσι πτύελα σκοριόχροα ἢ αἱματηρὰ), ὅτε δὲ ἔνεκα τῶν ἄνω ῥηθισῶν ὑπεραιμιῶν τῶν προκαλοῦσῶν τὴν ῥῆξιν τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων τῶν ὀργάνων τούτων. Ἡ δὲ καλουμένη ἀποπληκτώδης αἰμορραγία τῶν πνευμόνων παράγεται ἔνεκα διαμπερῶν τραυμάτων, καταγμάτων μετ' εἰσδύσεως τῶν πλευρῶν καὶ ἀνευρυσμάτων τῶν μεγάλων τοῦ θώρακος ἀγγείων, διανοιγομένων ἐντὸς τῶν πνευμόνων. Τέλος ἡ αἰμορραγικὴ διήθησις ἢ ἐστία παράγεται ἔνεκα ἐμβολῆς τῶν τοῦ πνεύμονος ἀγγείων συνεπειᾶ θρομβώσεως τοῦ αἵματος κατὰ τὸ δεξιὸν ἡμιμόριον τῆς καρδίας (ἐκ βλαβῶν τῶν τριγλωχίνων, τῆς μυϊκῆς σαρκὸς τῆς καρδίας) ἢ κατὰ τὰς ἐκστομουμένας φλέβας εἰς τὴν κατιοῦσαν ἢ ἀνιοῦσαν κοίλην

φλέβα (ἐκ φλεγμονῶν τοῦ πετρώδους, τῶν φλεβικῶν κόλπων κτλ. ἢ ἐκ μαρασμώδους θρομβώσεως τοῦ αἵματος εἰς τὰς φλέβας τῶν κάτω ἄκρων, τῆς ὑστέρας μετὰ τὸν τόκον).

Οἱ πάσχοντες β ρ ο γ χ ο ρ ρ α γ ί α ν ποτὲ μὲν αἰφνης καὶ ἀπροσδουκῆτως αἰσθάνονται ὅτι ἀναβλύζει εἰς τὸ στόμα αὐτῶν τὸ αἷμα ὡς θερμὸν καὶ γλυκὺ ὑγρὸν, ποτὲ δὲ ἐν ἀρχῇ ἔχουσι βάρος κατὰ τὸ στήθος, θερμότητα κατ' αὐτὸ, παλμούς καὶ αἶσθημα γαργαλισμοῦ κατὰ τὸν γαργαεῶνα, εἴτα βήχουσι καὶ ἀποπτύουσι πτύελα ἀνάμικτα αἵματος· καὶ τότε εἰ μὲν τὸ ἀποπτυόμενόν ἐστιν ἀφθονον, ἐξέρχεται διὰ τοῦ στόματος καὶ τῆς ρινὸς (*βρογχόρραγία*) (καὶ ἐνίοτε κατέρχεται εἰς τὸν στόμαχον καὶ ἐκεῖθεν ἀποβάλλεται διὰ τοῦ ἐμέτου) (*αἱματέμεσις*), εἰ δὲ τοῦτο ἐστὶν ὀλίγον, ἀποβάλλεται διὰ βηχὸς μεμιγμένον μετὰ τῶν πτυέλων (*αἱμόπτυσις*) καὶ παρίσταται ξανθὸν καὶ ἀφρώδες· ἐφεξῆς οὗτοι, ἀφοῦ ἀποβάλλωσι δι' ἀποχρέψεως ἢ ἄλλως τὸ πρῶτον αἷμα, αἰσθάνονται νέον γαργαλισμὸν εἰς τὸν γαργαεῶνα καὶ ἔχουσι βόγγχον ὑγρὸν εἰς τὸ στήθος, ἀναγκάζονται νὰ βήξωσι καὶ ν' ἀποβάλλωσι νέον μᾶλλον ἢ ἥττον ἀφθονον αἷμα εἴτε καθαρὸν διὰ τοῦ στόματος καὶ τῆς ρινὸς εἴτε μεμιγμένον μετὰ πτυέλων καὶ ἐν βραχεὶ χρονικῇ διαστήματι ἀποβάλλουσι 5 δρ.-1 ἢ 2 λίτρ. αἵματος· μετὰ τινα ὥραν ἢ μετὰ ἡμέραν ἐπανέρχονται αὐτοῖς τ' αὐτὰ φαινόμενα, διαρκοῦντα 3 ἡμ. μέχρι μιᾶς ἢ δύο ἐβδομ., καὶ οὕτω κάτωχροι γινόμενοι καταλαμβάνονται ὑπὸ τῆς ὀξείας ὀλιγαμίας. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ὁ Niemeyer εὐρίσκει ὅτι οἱ πάσχοντες ἔχουσι τὰ φαινόμενα τοῦ ἐρεθισμοῦ τοῦ πνεύμονος (σφυγμὸν συχνὸν καὶ θερμότητα μεγαλειτέραν) ἐκ τῆς μὴ ἀποβληθείσης ποσότητος τοῦ αἵματος, τῆς ἐρεθισάσης καὶ εἰς τυροειδῆ ἐκφύλισιν μεταβαλοῦσης αὐτόν, ἅπερ οἱ νεώτεροι ἱατροὶ δικαίως ἀποδίδουσιν εἰς τὴν ἀρχικὴν βλάβην (τὴν φθίσιν) τὴν προκαλέσασαν τὴν αἱμορραγίαν, διότι τὸ κατατιθέμενον ἐκεῖ αἷμα οὐδέποτε δύναται νὰ προκαλέσῃ τὰ φαινόμενα ταῦτα καὶ τὴν φθίσιν τῶν πνευμόνων. Ἐκτός ὅμως τούτων τὰ διὰ τῶν φυσικῶν εὐποριῶν προσκτώμενα φαινόμενα, συνιστάμενα εἰς τὴν ἀκρόασιν βόγγχων τινῶν ὑγρῶν μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλων ἐκ τοῦ ἐκχυθέντος ἐν ταῖς βρόγχοις αἵματος, οὐδεμίαν ἀξίαν ἔχουσι καὶ ἐπομένως εἶναι ἄτοπον νὰ ἐξετάζωνται ἐπανειλημμένως οἱ ἄρρωστοι οὗτοι, διότι διὰ τῶν ἀγώνων εἰς οὓς ὑποβάλλονται διὰ τῆς ἐξετάσεως πιθανὴ ἐστὶν ἡ ἐπάνοδος τῆς αἱμορραγίας. Οἱ πάσχοντες π ν ε υ μ ο ρ ρ α γ ί α ν καταδασανιζόμενοι ὑπὸ τῶν ἀρχικῶν νόσων (τῆς καρδίας, τῶν πνευμόνων) αἰφνης ἀποβάλλουσιν εἴτε ἀφθονον εἴτε ἐνίοτε ὀλίγον διὰ βηχὸς αἷμα, ὅπερ οὐκ ἐστὶ ξανθὸν

οὐδὲ ἀφρώδες, ἀλλὰ σκοτεινὸν καὶ ἰξῶδες, μεμιγμένον ἐνίοτε μετὰ τῶν κυτταρίων τῆς ἐπιθηλίδος τοῦ βλεννογόνου ὑμένος τῶν βρόγχων, καὶ τὸ ὁποῖον οὐκ ἔστι λίαν ἀφθονόν, ἀλλ' ὀλίγον ἐπανερχόμενον ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀκατασχέτως μέχρι μηνὸς (πρὸς διακρίσιν τῆς βρογχορραγίας, ἐκτὸς ἐὰν τὸ κατ' αὐτὴν αἷμα μείνῃ ἐντὸς τῶν βρόγχων, ἀποφοῶξῃ αὐτούς καὶ εἴτα ἀποχρεμφθῇ δίκην σκοτεινῶν καὶ ἰξῶδων θρόμβων) προκαλοῦν ἰσχυρότερα τὰ τε τῆς πρωτοπαθοῦς νόσου καὶ τὰ τῆς χρονίας ὀλιγαίμιας φαινόμενα καὶ ταχέως αὐτὸν τὸν θάνατον· τὰ διὰ τῶν φυσικῶν εὐποριῶν φαινόμενα συνίστανται εἰς μόνον τὸν διὰ τῆς ἐπικρούσεως ἀμβλύνῃχον, ὁσάκις μεγάλα τοῦ πνεύμονος μοῖραι κατεκλύσθησαν ὑπὸ αἵματος, καὶ εἰς τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἀναπνευστ. ψιθυρίσματος. Οἱ δὲ πάσχοντες τὴν δὴ καλουμένην ἀ π ο π λ η κ τ ῶ δ ῆ α ἱ μ ο ρ ρ α γ ί α ν αἰφνης αἰσθάνονται μεγίστην δύσπνοιαν μέχρι πνιγμονῆς καὶ μετὰ τινα λεπτὰ ὠθήσκουσι, φέροντες μετὰ θάνατον πεπληρωμένους τοὺς πνεύμονας αὐτῶν αἵματος. Οἱ πάσχοντες τέλος ἐμβολὴν καὶ αἱ μ ο ρ ρ α γ ι κ ῆ ν ἔσ τ ι α ν αἰσθάνονται ῥίγος, ὅπερ διαδέχεται πυρετὸς καὶ δύσπνοια ἀνάλογος τῆς διαμέτρου τῆς ἀποφραγείσης ἀρτηρίας, ὥστε ἔχουσι σφυγμὸν μικρὸν, ἄκρα ψυχρὰ καὶ κυάνωσιν τοῦ προσώπου· ἐφεξῆς οὗτοι φέρουσι τὰ φαινόμενα τῆς πλευρίτιδος, ἐὰν τὸ ἐμβολὸν κῆται ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν περιφέρειαν ἀγγείων, ἢ τὰ τῆς πυητικῆς πνευμονίας.

Αὕτη διακρίνεται τῆς αἱμορραγίας τῆς ῥινός, ὡς ἐκεῖ ἐξετέθη· τῆς τοῦ γάρυγγος, διότι κατ' αὐτὴν τὸ αἷμα ἀποβάλλεται διὰ πτυέλων ἐχόντων γραμμὰς ἐρυθρὰς, ἀναλόγους τοῦ ἐν τῷ φάρυγγι εὐρυθεντός καὶ διαρραγέντος ἀγγείου καὶ ἐλλείπουσι τὰ στηθοσκοπικὰ φαινόμενα· τῆς τοῦ λάρυγγος, διὰ τοῦ λαρυγγοκατόπτρου· τῆς αἱματεμέσεως, διότι κατ' αὐτὴν τὸ ἐξεμώμενον αἷμα ἐστὶ μέλαν, ἄνευ ἀέρος, ὅξυ τὴν ἀντίδρασιν καὶ ἐνίοτε μεμιγμένον μετὰ τροφῶν καὶ παρακαλουθούμενον ὑπὸ κενώσεων μελανῶν, τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ πνεύμονος φαινόμενα ἐλλείπουσι καὶ ὑπάρχουσι τὰ ἀπὸ τοῦ στομάχου. Ἐπίσης αἱ μορφαὶ τῶν αἱμορραγιῶν τούτων διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων ἐκ τῶν περιγραφέντων συμπτωμάτων.

Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ὁ ἰατρός συμβουλεύει πρὸς π ρ ο φ ὺ λ α ξ ι ν τὴν ἄρσιν τῶν αἰτίων· ἥτοι ἐπὶ μὲν τῶν βρογχορραγιῶν τῶν ἀντιρρόπων τὴν παῦσιν τῶν ἀγώνων πρὸς ἐξώθησιν καὶ τῶν σωματικῶν κόπων, τὴν ἐπαναφορὰν τῆς ἐμμήνου ῥοῆς ἢ αἱμορροϊδικῆς ῥύσεως, τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τῶν πασχόντων φθίσιν, τῶν ἐκ κενοῦ τὴν διαμονὴν ἐπὶ χθαμαλῶν χωρῶν, τῶν ἀτόνων τὴν τονωτικὴν δίκαιαν καὶ θεραπεῖαν, τῶν χαλαρωτικῶν τὴν ἀποφυγὴν τῆς εἰσπνοῆς ψυχροῦ ἀέρος ἢ ἐρεθιστι-

κῶν ἀτμῶν καὶ τὴν ἐλάττωσιν τῶν τοῦ ἐγκεφάλου παθῶν· ἐπὶ δὲ τῶν πνευμορραγιῶν τῶν μηχανικῶν τὴν παῦσιν τῆς καταχρήσεως τῶν ἐγχυμάτων τῆς δακτυλιτίδος, δυναμένων νὰ προκαλέσωσι τὴν θρόμβωσιν καὶ ἐμβολὴν καὶ τὴν αἱμορραγικὴν ἐστίαν, τῶν ἀσθενικῶν τὴν θεραπείαν τῆς φθίσεως, τὴν ἡρεμίαν τοῦ σώματος καὶ τὴν μὴ ταχεῖαν ἐκ τῆς κλίνης ἔγερσιν τῆς λεχοῦς, ἵνα μὴ προκαληθῇ ἀπόσπασις τοῦ θρόμβου καὶ ἐμβολὴ τῶν ἀγγείων τοῦ πνεύμονος. Πρὸς παῦσιν τῆς αἱμορραγίας οὗτος παραινεῖ τὴν ἡρεμίαν τοῦ σώματος, τὴν ἡμικεκλιμένην κατὰ κλινὴν αὐτοῦ μετ' ἀναρρόπου κεφαλῆς ἐπὶ στρωμνῆς μὴ θερμῆς, τὴν ἀπόλυτον σιωπὴν, τὴν καταστολὴν τοῦ βηχός, τὴν παῦσιν πάσης πνευματικῆς ἐγέρσεως ἐκ φόβου καὶ ἀπελπισίας (ἐνθαρρύνων τὸν πάσχοντα διὰ λόγων ἐμβριθῶν καὶ βεβαιῶν αὐτὸν περὶ τῆς ταχείας παύσεως τοῦ κακοῦ), ἢ τῆς χρήσεως οἶνοπνευματωδῶν ποτῶν καὶ τείου, τὴν ἀποφυγὴν τῆς διὰ τῶν φυσικῶν μεθόδων ἐξετάσεως καὶ μάλιστα διὰ τῆς ἐπικρούσεως τοῦ θώρακος καὶ ὡς διακτινητικὰ μέσα τὴν ὑγρὰν καὶ ἡρεπτικὴν, ψυχρὰν καὶ μὴ θερμὴν τροφήν (ζωμὸν κρέκτος, σοῦπαν μετὰ ὀποῦ λειμωνίων)· συνάμα δὲ ἀναγράφει ὡς αἱμοστατικὰ μέσα ἐπὶ ἀφθόνων βρογχορραγιῶν τὸ προχεῖρως ὑπάρχον κοινὸν ἄλλας (δίκην διαλύσεως κοχλιαρ. μικροῦ ἐντὸς ὀλίγου ὕδατος), ἐρεθίζον τὰ αἰσθητικὰ τοῦ στομάχου νεῦρα καὶ κατ' ἀντανάκλασιν συστέλλον τὰ ἀγγεῖα τῶν πνευμόνων, τὰ ἐπιθέματα τοῦ στήθους διὰ πάγου καὶ τὴν κατάποσιν μικρῶν τεμαχίων πάγου, τὴν διάλυσιν τοῦ ὑπερχλωρούχου σιδήρου (20 σταγ. ἐν 5 οὔγγ. ὕδ.) μετὰ ἢ ἀνεῦ ἐκχυλίσματος ῥατανίας καὶ τὴν ἐργοτίνην τοῦ Bonjean ἢ Bombelon (2-4 σιτ.) δίκην ὑποδερμικῶν τοῦ στήθους ἐνέσεων, καὶ μόνον ἐπὶ ἀναπληρωτικῶν ὑπεραιμιῶν ὀλίγας βδέλλας κατὰ τὴν ἑδραν ἢ τὴν ἑσωτερ. ἐπιφάνειαν τοῦ μηροῦ εἰς εὐρώστους· ἐάν δὲ ἡ βρογχορραγία διήρκεσε πλείονας τῶν 24 ὥρ τὰ μεγάλα πλανητικὰ ἐπὶ τοῦ στήθους ἐκδόρια (Jaccoud), τὰ ἐγγύματα τῆς ἱπεκακουάνης εἰς ναυτιῶδη δόσιν (ἐκ 10 σιτ. κατὰ 1/4 ὥρ.) (Graves) ἢ τὴν ἐρυσιῶδη βρίζαν δίκην κόνεων (ἐκ 10 σιτ. κατὰ 2 ὥρ.) μέχρι μυρμηκισμοῦ τῶν ἄκρων (Wunderlich)· ἐπὶ αἱμοπτύσεων τὸ ὕδατοῦχον ἐκχύλισμα τῆς ἐρυσιῶδους βρίζης (ἐντὺς τῆς ἡμέρας παρασκευαζόμενον καὶ οὐχὶ τὴν ἐργοτίνην ὡς μὴ ἀσφαλῆ ἐνέργειαν ἔχουσαν) δίκην καταποτίων μετὰ ἐκχυλίσματος ῥατανίας καὶ κίνας, τὸ ἐκχύλισμα τοῦ ὑοσκυάμου ἢ τοῦ ὀπίου ἢ τὴν μορφίνην, ὑπαρχούσης βηχός, καὶ τὸ ἐγγύμα τῆς δακτυλιτίδος ἢ τὴν κόκκινον αὐτῆς, ὑπαρχούσης συχνότητος τοῦ σφυγμοῦ καὶ πιέσεως τοῦ αἵμα-

τος μαγαλειτέρας, καὶ τὰ βαλσαμικά ὡς τὸ μίγμα τοῦ Chopart, μακρὸν χρόνον διαρκουσῶν ἐπὶ πνευμορραγίῳ, καὶ συνήθως μη-χανικῶν, τὰ διὰ πάγου ἐπιθέματα τοῦ στήθους καὶ τὰς ξηρὰς σικύας ἐπ' αὐτοῦ, τὰ τῆς δακτυλίτιδος ἐγγύματα (οὐχὶ μέχρι καταχρήσεως προκαλούσης τὴν θρόμβωσιν ἢ ἀσυστολήν) καὶ τὰ δραστικά καὶ διουρητικά φάρμακα, ὡς τὸ ὀξικὸν κάλι· ἐπὶ αἱμορραγικῶν ἐσίων καὶ ἀποπληξίων τὰ τονωτικά καὶ εἴτα τὰ διεγερτικά (τὸν μόσχον καὶ καφουράν) καὶ τὰ τὸ δέρμα τοῦ στήθους ἐρεθίζοντα μέσα, ὡς τὰς ἐπιτριβὰς αὐτοῦ διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ σινάπεως. Πρὸς ἐλάττωσιν τῆς ἐπερχομένης ὀλιγαίμιας οὗτος συνιστᾶ πάνθ' ὅσα κατὰ τῆς ὀξείας ἢ χρονίας ὀλιγαίμιας ἀνεγράφησαν συνωδᾶ πρὸς τὸ ὑπάρχον πρωτοπαθὲς νόσημα τοῦ πνεύμονος ἢ τῆς καρδίας.

651 Rp Ferr. sesquichl. l. gtt xxx
Extr. ratanh. dr $\frac{1}{2}$
Solv. in Aq. font. unc v
Syrup. cort. aur. unc i D.	652 Rp Ferr. sesquichl. l. gtt xxx
Aq. font. unc v
Tinct. opii. croc. gtt xv
Syrup. cinnam. unc i D.
653 Rp Ergotin. Bonjean scr i
Glycer. pur. dr $\frac{1}{2}$
Aq. destill. dr ii
D. 4-5 ἐνέσεις	654 Rp Extr. sec. corn. aqu. scr i
Glycer. pur. dr $\frac{1}{2}$
Aq. destill. dr ii
D. 4-5 ἐνέσεις.
655 Rp Ergotin. rec. praep.
Acid. tannic aa dr $\frac{1}{2}$
Extr. opii. gr i
f. pilul. N ^o xx D 2 ὥρ.	656 Rp Extr. sec. corn. aqu. dr i
Tannin. pur. dr $\frac{1}{2}$
Aq. font. unc v
Syrup. simpl. unc i D
657 Rp Extr. sec corn. aqu. dr $\frac{1}{2}$
Extr. hyoscyam. gr iv
Fol digit. p. gr x
f. pilul. N ^o xx D 3 ὥρ.	658 Rp Inf. sec. corn. (dr $\frac{1}{2}$) unc v
Laud. Sydenh gtt xv
Syrup. capill. ven. unc i
D. κατὰ δίωρον κοχλ.
659 Rp Ol terebinth.
Ol. amygd. aa dr i
Mucc. gum. arab. q. s.
f. Emuls. unc vi
Syrup. simpl. unc i D.	660 Rp Balsam. copaiv.
Syrup. balsam. aa unc ii
Aq. menth. unc iv
Spirit. rectific. unc ii
Spirit. nitr. aeth. dr ii D.

3. Καταρροϊκὴ φλεγμονὴ τοῦ πνεύμονος ἢ βρογχοπνευμονία.

Ἡ ἐλαφροτέρα τὴν ἔντασιν ἀπολεπιστικὴ φλεγμονὴ τῆς ἐπιθηλίδος τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων, ἥτις παράγεται εἰς χοιραδῶδεις καὶ κακῶς τραφέντας παῖδας κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ὀδοντοφυΐας ἢ εἰς ἐξησθενημένους γέροντας ἔνεκα εἰσπνοῆς ψυχροῦ ἀέρος (ἀπλη), ὡς καὶ εἰς πάσχοντας τὸ λείριον, τὴν γρίππην, τὸν κοκκύτην βήχα ἢ σπανιώτε-

ρον τὴν ὀστρακίαν καὶ εὐλογίαν, τὸν κοιλιακὸν τύπον καὶ δυσεντερίαν ἔνεκα εἰσαγωγῆς τοῦ παρασίτου (**λοιμώδης**) καὶ παρίσταται διὰ τῆς ὀξείας ἢ χρονίας καταρροϊκῆς φλεγμονῆς τῶν βρόγχων (**βρογχίτις πρωτοπαθὴς**) καὶ διὰ τῆς βαθμιαίας ἐπεκτάσεως αὐτῆς μέχρι τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων ἑνὸς ἢ πλείονων περιφερικῶν λοβίων, διεσπαρμένων κατὰ νησίδια καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ὀπισθίων καὶ κατωτέρων μοιρῶν ἀμφοτέρων συνήθως τῶν πνευμόνων (**μετὰ περιπνευμονίας διπλῆς κατὰ λοβία καὶ δευτεροπαθοῦς**) (πρὸς διάκρισιν τῆς ψευδοῦμενογόνου τῆς μὴ παρισταμένης διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς βρογχίτιδος, τῆς μὴ καταλαμβανούσης λοβία, ἀλλ' ἓνα ἢ πλείους λοβούς καὶ κληθείσης πνευμονίας κατὰ λοβούς), ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο. Αὕτη δὲ χαρακτηρίζεται οὐ μόνον διὰ τῶν ἀπογεννημάτων τῆς βρογχίτιδος, δυναμένων ν' ἀποφράξωσι τὰ βρογχιόλια, νὰ κενώσωσι τὸν ἀέρα ἐκ τῶν πνευμονικῶν τούτων κυψελίδων καὶ προκαλέσωσι τὴν ἀτελεκτασίαν αὐτῶν καὶ τὴν ἐκ κενοῦ ὑπεραιμίαν τῶν περιελισσομένων εἰς ταῦτα ἀγγείων (Bartels, Ziemssen), ἀλλὰ καὶ ἰδίως διὰ τῆς ὑπεραιμίας τῶν ἀγγείων τῶν πνευμονικῶν τούτων κυψελίδων, τῆς προκαλούσης τὴν πλήρωσιν αὐτῶν ἐκ τοῦ διαπιδυθέντος ὁρροῦ καὶ τῶν μεταναστευσάντων λευκῶν σωματίων τοῦ αἵματος καὶ τῆς ἀποτελούσης τὴν σπλήνωσιν (κληθείσης splénisation ὑπὸ Charcot, congestion lobulaire généralisée ὑπὸ Rilliet et Barthez, hépatisation rouge broncho-pneumonique ὑπὸ Δαμασκηνοῦ), ὡς καὶ διὰ τῆς ἐξοιδήσεως, ἀποπτώσεως καὶ παλλαπλασιασμοῦ τῶν ἐπιθηλιδωδῶν κυτταρίων τῶν πνευμονικῶν τούτων κυψελίδων, τῆς παραγωγῆς τοῦ περιβρογχικοῦ ὄζου (κληθέντος nodule peribronchique ὑπὸ Charcot, hépatisation lobulaire partielle ὑπὸ Rilliet et Barthez, hépatisation grise partielle ὑπὸ Δαμασκηνοῦ) καὶ οὕτω καταλήγει πῇ μὲν εἰς τὴν διάλυσιν διὰ τῆς ἐκφύλισεως καὶ ἀπορροφήσεως τοῦ παραγώγου, πῇ δὲ εἰς τὴν πύησιν διὰ τῆς διαμονῆς αὐτοῦ, τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν τοίχων τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων καὶ τῆς παραγωγῆς πύου (granulations purulentes, vacuoles, abcès), πῇ ἄλλοτε εἰς τὴν τυροειδῆ ἐκφύλισιν καὶ τὴν φθίσιν τὴν λοιμώδη ἢ μὴ, ἄλλοτε εἰς τὴν ὑπερπλασίαν τοῦ παρενθέτου ἰστού τῶν τοίχων τῶν κυψελίδων καὶ τὴν σκλήρωσιν τοῦ πνεύμονος καὶ τέλος εἰς θάνατον διὰ τῆς μεγίστης ἐξαντλήσεως τοῦ σώματος ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ ἢ διὰ τῆς ἀσφυξίας ὑπὸ τῆς δηλητηριάσεως τοῦ αἵματος ἐκ τοῦ μὴ ἀποβαλλομένου ἀνθρακικοῦ ὀξέος.

Οἱ ἄρρωστοι, μετὰ τὸ λείριον ἢ τὴν ψύξιν τοῦ σώματος ἐπὶ ὀξείας

καὶ μετὰ τὸν κοκκύτην βήχα ἢ τὸν κοιλιακὸν τύπον ἐπὶ ὑποξείας, πάσχοντες κατάρρουν τῶν βρόγχων ἄρχονται νὰ ἔχωσι δύσπνοιαν μεγαλειτέραν μετὰ ἐκπνοῆς παρατεταμένης δίκην στεναγμοῦ, λαλιὰν διακεκομένην, βήχα συχνότερον καὶ ξηρὸν, παρακολουθούμενον ὑπὸ πόνου κατὰ τὴν πλευρὰν ἕνεκα τῆς περιφερικῆς βλάβης τοῦ πνεύμονος, πρῶτον ἐρυθρὸν ἢ κυανίζον καὶ ἐξωδηκὸς, περὺγια τῆς ρινὸς μετακινούμενα κατὰ πᾶσαν εἰσπνοὴν, σφυγμὸν συχνότερον μέχρι 130-160 καὶ θερμότητα δυσανάλογον τῆς καταρροϊκῆς βρογχίτιδος, ἀνψουμένην κατὰ τὴν ἐσπέραν εἰς 40° K. (φαινόμενα μεγίστης διαγνωστικῆς ἀξίας κατὰ Ziemssen). τότε ὁ ἱατρός διὰ μὲν τῆς ψηλαφήσεως αἰσθάνεται τὴν ἐκ τῆς φωνῆς δόνησιν τοῦ θώρακος ἰσχυροτέραν μόνον ὁσάκις μεγάλη μοῖρα τοῦ πνεύμονος ἐγένετο ἀερόκενος ἐκ τῆς σπληνώσεως, διὰ τῆς ἐπικρούσεως, τελουμένης δι' ἑνὸς μόνου δακτύλου ἐλαφρῶς, ἀκούει ἀμβλύν τὸν ἦχον ὅπισθεν κατὰ μῆκος τῆς σπονδυλ. στήλης ἐκ τῶν κάτω πρὸς τ' ἄνω καὶ ἐκατέρωθεν αὐτῆς εἰς ἑκτασιν μικρᾶς ταινίας, μόνον ὁσάκις μεγάλη μοῖρα τοῦ πνεύμονος ἐγένετο ἀερόκενος ἐκ τῆς σπληνώσεως, τυμπανικὸν δὲ ἔμπροσθεν κατὰ τὰ χεῖλη τῶν λαβῶν, ὁσάκις συνέβη ἀνώμαλος διανομὴ τοῦ ἀέρος κατὰ τὴν εἰσπνοὴν καὶ ἐμφύσημα αὐτῶν, διὰ τῆς ἀκρόσεως ἀντιλαμβάνεται ῥόγγους ὑποτρίζοντας, μέσους ἢ λεπτούς, κατὰ τὴν βαθεῖαν εἰσπνοὴν ἢ τὸν βήχα, καὶ ἐνίοτε ῥόγγους συρίζοντας, ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ἡμιμορίων τοῦ θώρακος (φαινόμενα τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ κατάρρου τῶν βρόγχων) ὡς καὶ μεταλλικὴν ἀντήχησιν τῶν ῥόγχων τούτων (ὅταν τὸ οὖς αὐτοῦ ἢ ἐξησκημένον), βρογχικὴν ἀναπνοὴν καὶ βρογχοφωνίαν κατὰ τὴν βαθεῖαν ἐκπνοὴν καὶ τὴν φωνὴν, ὁσάκις ἡ βλάβη ἢ διάχυτος καὶ μεγάλη μοῖρα τοῦ πνεύμονος ἐγένετο ἀερόκενος ἐκ τῆς σπληνώσεως (περίοδος σπληνώσεως). Ἐφεξῆς οὗτοι ὅτε μὲν γίνονται ὠχροὶ καὶ πελιδνοί, ἔχοντες ὀφθαλμοὺς ἀλαμπεῖς, βήχα καὶ δύσπνοιαν μετριωτέραν, ἀπᾶθειαν καὶ ὑπνηλίαν καὶ τότε θνήσκουσι διὰ τῶν φαινομένων τῆς δηλητηριάσεως, ὅτε δὲ ἔχουσι δύσπνοιαν μεγαλειτέραν καὶ ἀγῶνα πρὸς εἰσπνοὴν μέγιστον, σφυγμὸν συχνότατον μέχρι 200, θερμότητα μεγαλειτέραν καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν φαινομένων τούτων θνήσκουσιν, ἄλλοτε τῆς νόσου βελτιουμένης καὶ χειροτερευούσης ἐναλλάξ, οὗτοι παριστῶσι ἀνάλογα φαινόμενα ἐπὶ μακρότερον χρόνον καὶ οὕτω ἐπανέρχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἢ θνήσκουσι (περίοδος περιβρογχικῶν ὀζῶν). ἐν τῇ περιόδῳ ταύτῃ ὁ ἱατρός ἀνευρίσκει τὰ διὰ τῶν φυσικῶν εὐποριῶν περιγραφέντα φαινόμενα, ὁσάκις οἱ ὄζοι ὧσι διάχυτοι ἢ ἔχωσι μέγεθος ἱκανόν.

Πρὸς προφύλαξιν ὁ ἱατρός συμβουλεύει πανθ' ὅσα ἐξετέθησαν ἐπὶ τοῦ βρογχικοῦ κατάρρου ἐν σ. 431, καὶ τὴν κατάκλισιν τῶν πασχόντων ἐν δωματίῳ εὐαέρῳ καὶ φωτεινῷ, ἔχοντι σταθεράν θερμότητα καὶ ἐν καιρῷ νυκτὸς ὅσον 15° R. καὶ περιλαμβάνοντι θερμοὺς ὕδατμοὺς διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἐντὸς αὐτοῦ ἀγγείου πλήρους ζέοντος ὕδατος, ὡς καὶ θερμὰ μαλακτικὰ ποτὰ, θερμὰς φλανέλας ἐπὶ τοῦ στήθους, γάλα καὶ ζωμὸν κρέατος. Κατὰ τῆς νόσου ἀναπτυχθείσης συνιστᾷ τ' ἀποχρεμπτικά, δηλ. τὴν ἱπεκακουάνην, τὸ χρυσίζον στίμμι ἢ τὸ κέρμες, ἀναγραφέντα ἐν ταῖς συντ. 603-607, καὶ τὰ ἀντιπερισπαστικά δι' ἐκδορίων πλανητικῶν καὶ μεγάλων συνεχῶς ἐπαναλαμβανόμενων καὶ ἐπὶ τῶν ὀπισθίων καὶ κατωτέρων χωρῶν τοῦ θώρακος τιθεμένων· συμπτωματικῶς δὲ ἐπὶ σφοδροῦ πυρετοῦ τὴν κινίνην ἢ τὸ ἰτεϊνικὸν νάτρον, τὴν δακτυλίτιδα δίκην βάμματος ἐν τινι μαλακτικῷ ὑγρῷ (ἐπιτηρουμένης τῆς ἐνεργείας αὐτῆς ἐπὶ τῆς καρδίας) καὶ τὰ θερμὰ ἢ χλιαρὰ λουτρὰ 20-25-30°, διαρκοῦντα 10-15 λ. ἐπαναλαμβανόμενα ἐντὸς τῆς ἡμέρας καὶ τελούμενα μετ' ἐπιθεμάτων διὰ ψυχροῦ ὕδατος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἢ τοῦ αὐχένος τοῦ πάσχοντος (Rilliet et Barthez) καὶ ἐνίοτε τὰ ψυχρὰ λουτρὰ, τελούμενα τῇ περιεϊλήσει τοῦ πάσχοντος ἐπὶ 3-5 λ. ἐν ἀρχῇ διὰ σινδόνης βεβρεγμένης ἐν ψυχρῷ ἢ τοῦ δωματίου ὕδατι καὶ καλῶς συνεσφιγμένης εἰτα διὰ καλύμματος μαλλίνου ἐπὶ 2 ὥρ. καὶ τῇ προπόσει κοχλιαρίου οἴνου κεκραμμένου ὕδατι (Ziemssen), ἐπὶ δυσπνοίας τ' αὐξάνοντα τὴν ἀπόχρεμψιν καὶ ἀναγραφέντα ἐν ταῖς συντ. 609-612.

4. Ψευδοῦμενογόνος ἢ ἰνικοῦχος φλεγμονὴ τοῦ πνεύμονος καὶ πνευμονία κατὰ λοβοὺς.

Ἡ ἐντονωτέρα ἀπολεπιστικὴ φλεγμονὴ τῆς ἐπιθηλίδος τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων, προκαλοῦσα τὴν διαπίδυσιν ἀφθόνου ἰνικῆς ταχέως πηγνυμένης καὶ τὴν κοιλότητα αὐτῶν καταπληρούσης καὶ καταλαμβάνουσα μέρος ἢ ἕνα ὅλον λοβὸν τοῦ πνεύμονος, ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο. Αὕτη ἐπομένως χαρακτηρίζεται διὰ τῆς μεγαλειότητος ἐνέσεως τῶν ἀγγείων, τῆς διαπίδύσεως ἰνικοῦχου ὕλης ἀπ' αὐτῶν, τῆς μεταναστεύσεως τῶν λευκῶν σωματίων τοῦ αἵματος, τῆς πτώσεως τῶν ἐπιθηλιδωδῶν κυττάρων καὶ τῆς πληρώσεως τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων ὑπ' αὐτῶν (περίοδος ὑπεραιμικῆς ἐξογκώσεως) (engouement), ὡς καὶ διὰ τῆς πήξεως τῆς ἰνικοῦχου ταύτης ὕλης (ἥτις ἐμφυλακίζει ἐντὸς τῶν δοχίδων αὐτῆς τὰ τε λευκὰ σωματῖα τοῦ αἵματος καὶ τὰ ἐπιθηλιδώδη κυττάρια καὶ σχηματίζει λευκωπὰς μά-

ζας (δίκην κοκκίων), λαμβανούσας τὸ σχῆμα τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων μετὰ τῶν χωνοειδῶν ἀσκῶν καὶ τῶν ἐκφορητικῶν ἀγωγῶν ἢ βρογχιολίων, ἀποβαλλούσας τὸν ἐντὸς αὐτῶν ὑπάρχοντα ἀέρα καὶ παρεχούσας εἰς τὸν πνεύμονα τὴν χροιάν τῶν ἥπατικῶν λοβίων), διὰ τῆς παραγωγῆς νεοπλαστῶν σωματίων καὶ πυροσφαιρίων ἀπὸ τῶν μεταναστευσάντων καὶ περὶ τοὺς τοίχους τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων κειμένων λευκῶν τοῦ αἵματος σωματίων, ἅπερ πιέζουσι καὶ κατερμηνοῦσι τὰ ὑπεραιμούντα ἀγγεῖα καὶ διὰ τῆς ἀρχομένης λιπώδους ἐκφύλισεως μεταβαλλούσης πάντα ταῦτα εἰς ὑγρὸν γαλακτώδες (περίοδοις τῆς ἐρυθροφαιας, ὡχροφαιας ἢ πατώσεως) (hépatisation rouge, grise, jaune) καὶ τέλος διὰ τῆς ἀποχρέμψεως καὶ μάλιστα τῆς ἀπορροφήσεως τοῦ ὑγροῦ τούτου τῇ ἐνεργείᾳ τῶν φλεβικῶν καὶ λεμφικῶν ἀγγείων (περίοδοις τῆς λύσεως) (resolution)· συνάμα δὲ λήγει ποτὲ μὲν εἰς τὴν ἐντελῆ κατερμήωσιν πάντων τῶν ἀγγείων, τὴν ἄρσιν τῆς θρέψεως τοῦ πνεύμονος καὶ τὴν γάγγραιναν αὐτοῦ, ποτὲ δὲ εἰς τὴν ἀτελῆ κατερμήωσιν τούτων, τὴν μὴ λιπώδη ἐκφύλισιν τοῦ παραγώγου, τὴν μακροτέραν διαμονὴν αὐτοῦ ἐντὸς τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων, τὴν ἐρεθισμὴν τοῦ παρενθέτου ἱστοῦ τούτων καὶ τὴν πνύδην διήθησιν ἢ τὸ ἀπόστημα, τὴν ὑπερπλαστίαν ἢ τὴν κίρρωσιν τοῦ πνεύμονος (καὶ οὐδέποτε κατὰ Buhl εἰς τὴν φυματιώδη διήθησιν ἐκτός ἐάν ἡ πνευμονία ἡμαρτημένως διεγνώσθῃ ἀντὶ τῆς φυματιώσεως).

Ἐν τούτοις ἡ νόσος αὕτη παράγεται 1) σπανίως ἔνεκα διαρκoῦς εἰσπνοῆς ψυχροῦ ἀέρος καὶ μόνον εἰς ὄρεινὰς χώρας καὶ ἐν καιρῷ χειμῶνος (Δεκεμβ.-Φεβρουάρι.), ὡσάκις πνέη Β ἢ ΒΑ ἄνεμος καὶ οἱ πάσχοντες διέμεινον ἢ κατεκλίθησαν καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς νυκτός εἰς τὸ ὑπαιθρον (ψευδοῦς πνευμονία ἀπλή) (simple)· 2) συνήθως ἔνεκα διαρκoῦς εἰσπνοῆς τοῦ ἐν τῷ ἀέρι διαχχομένου διπλοκόκκου τοῦ Friedländer καὶ μάλιστα εἰς χθαμαλὰς ἢ παραθαλασσίους πόλεις καὶ ἐν καιρῷ ἔαρος (Μαρ.-Μαΐου), ὡσάκις ἐπικρατῶσιν αἱ πρὸς πολλαπλασιασμὸν αὐτοῦ συνθῆκαι, ἀποτελοῦσαι τὴν ἐπιδημικὴν παράστασιν τῆς νόσου, καὶ οἱ ἄρρωστοι ἀνέπνευσαν διαρκῶς αὐτόν (ψευδοῦς πνευμονία γνήσια ἢ ἰδιοπαθής) (pneum. lob. genuine ou essentielle)· 3) ἐπίσης συνήθως παρ' ἡμῖν ἔνεκα διαρκoῦς εἰσπνοῆς τοῦ ἐλείου μιάσματος εἰς χώρας πλησίον ἐλῶν ἐν καιρῷ φθινοπώρου ἢ ἔαρος (Σεπτέμβρ.-Νοεμβρ. καὶ Μαρτ.-Μαΐου), ὡσάκις αἱ μεταλλαγαὶ τῆς ἀτμοσφαιρας μετὰ πολυομβρίαν καὶ ἀναβλάστησιν ἀφθόνων φυτῶν προκαλῶσι τὴν σήψιν αὐτῶν καὶ τὴν ἀνάδοσιν ἀφθόνου μιάσματος, οἱ δὲ

πάσχοντες διενυκτέρευσαν εἰς τὸ ὑπαιθρον (ψευδοῦμ. πνευμονία μιαισματική) (ψευδοῦμ. πνευμονία πρωτοπαθεῖς)-
4) σπανίως ἔνεκα τῆς εἰσαγωγῆς τῶν παραγόντων λοιμῶδεις τινὰς νό-
σους παρασείτων, ὡς τοῦ κοιλιακοῦ τύφου, ὀστρακιάς, ἐρυσιπέλατος (οὐ-
χὶ δὲ τοῦ λειριίου, τοῦ κοκκύτου βηχός, τῆς διφθερίτιδος, ὡς προκα-
λουσῶν συνήθως τὴν καταρροϊκὴν πνευμονίαν) (ψευδοῦμ. πνευμονία λοιμώδης) (pneum. lob. infectieuse)· 5) ἐπίσης σπανίως
ἔνεκα χρονίων δυστροφικῶν νόσων, ὡς τοῦ σακχαρώδους διαβήτου, τῆς
κίρρωσεως τῶν νεφρῶν κ.τ.λ. προκαλοῦσα τὴν ἀπαισίαν λήξιν αὐτῶν
(ψευδοῦμ. πνευμονία δυστροφική) (ψευδοῦμ. πνευ-
νία δευτεροπαθεῖς ἢ συμπτωματική). Καὶ τότε αὕτη παρί-
σταται εἰς ἄνδρας μᾶλλον ἢ γυναῖκας, ὡς ὀλιγώτερον ἐκτεθειμένης εἰς
τὴν ἐπίδρασιν τῶν ῥηθέντων αἰτίων, συνήθως νέους (ἡλικίας 16-30 ἐτ.)
ἢ ἐνίοτε παῖδας (ἡλικίας 1-6) καὶ γέροντας μετὰ τὸ 50 ἔτος, παρι-
σταμένη ὑπὸ πάντῃ διαφόρων φαινομένων (ψευδοῦμ. πνευμονία
ἀκμαζόντων, παίδων καὶ γερόντων), καὶ ἄλλοτε παθόν-
τας ἑκτερον ἢ καταχρωμένους τὸ οἶνόπνευμα (ψευδοῦμ. πνευ-
νία χολώδης, τῶν οἶνοποτῶν)· καὶ συνάμα καταλαμβάνει
κατὰ τὴν Βιενναίαν στατιστικὴν ὑπὸ Jürgensen τὸν δεξιὸν πνεύμο-
να μᾶλλον ἢ τὸν ἀριστερὸν (2:1), τὸν κατώτερον λοβὸν μᾶλλον ἢ τὸν
ἀνώτερον, τοῦ ἐνὸς ἡμιμορίου μᾶλλον ἢ ἀμφοτέρων τούτων ὡς διπλῇ
(ψευδοῦμ. πνευμ. τῶν κορυφῶν, κεντρική ἢ διπλή).

Λον) Καὶ ἐπὶ μὲν τῆς συνήθως εἰς τὸ ἡμέτερον κλῖμα, κατὰ δεκεμβρ.
μέχρι φεβρουαρίου παρισταμένης ἸΝΦΛΥΕΝΖΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚ ΔΙΠΛΟΚΟΚΚΟΥ παρα-
γομένης ψευδοῦμ. πνευμονίας, καταλαμβάνουσιν τὸν ἢ τοὺς κατωτέ-
ρους ὀπισθίους λοβούς, τὸν ἢ τοὺς ἀνωτέρους λοβούς 1) Ἐὰν μὲν οἱ
πάσχοντες ὧσι νέοι καὶ ἀκμαζόντες, αἰσθάνονται αἰ-
φνης καὶ ἄνευ ἐτέρου προδρόμου φαινομένου ἐν ἀρχῇ ῥίγος ἐν ἰσχυρῶν,
διαρκοῦν $\frac{1}{2}$ ἢ πλείους ὥρας, προερχόμενον ἐκ τῆς εἰσδύσεως τοῦ παρα-
σίτου ἐντὸς τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος καὶ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ ῥί-
γος τῶν διαλειπόντων πυρετῶν, θερμότητα ὑψομένην ἐντὸς ὀλίγων ὥ-
ρῶν εἰς 39° K., ἐκδηλουμένην ὑπὸ τύπον συνεχῆ καὶ ἄνευ μεγάλων πρωι-
νῶν ὑφέσεων, σφυγμὸν συχνὸν μέχρις 100 κατὰ 1', πλήρη καὶ σκλη-
ρὸν, ἀνάλογον τῆς θερμότητος καὶ δυσπνοίας, ἀναπνοὴν συχνήν καὶ ἐ-
πιπόλαιον ἢ δύσπνοιαν, ἀνάλογον τῆς θερμότητος καὶ τοῦ σφυγμοῦ καὶ
ἀπότοκον τῆς μεγάλης πυρετικῆς καταναλώσεως τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ
τῆς ἐρεθισιμότητος τοῦ προμήκου ἐκ τοῦ μὴ ἐκπνευσθέντος ἀνθρακικοῦ

όξέος ως και τοῦ πόνου, *κεφαλαλγίας* καὶ κόπωση τοῦ σώματος· ἐφεξῆς τὰς ἐπιούσας δύο ἕως τρεῖς ἡμέρας ἔχουσι πόνον *ρύσσοις* κατὰ τὴν 6-7 πλευρὰν, ἀντανακλώμενον ἐπὶ τοῦ βραχίονος, κωλύοντα τὴν βαθεῖαν εἰσπνοὴν καὶ τὸν βῆχα, ἐπερχόμενον ἐκ τῆς διατάσεως ἢ φλεγμονῆς τοῦ ὑπεζωκότος καὶ ἐκλείποντα μετὰ τινος ἡμέρας, βῆχα ἐπώδυνον καὶ μετὰ διαστροφῆς τοῦ προσώπου κατ' αὐτὸν, ἐν ἀρχῇ ξηρὸν, εἴτα μετὰ πτυέλων γλισχρῶν καὶ κολλωδῶν, δυσκόλως ἀποβάλλομένων τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ ἐφεξῆς μετὰ πτυέλων κροκωδῶν ἢ σκοριοχρόων, προσκολλωμένων ἐν τῷ ἀγγεῖφ καὶ συνισταμένων ἐκ κυτταρίων δονητῆς ἐπιθηλίδος τῶν βρόγχων, βλεννογόνων τινῶν σωματίων καὶ αἰμοσφαιρίων ἐρυθρῶν, ἐνίοτε ἐρπητα τῆς γωνίας τοῦ στόματος ἢ τῶν χειλέων, ἔνεκα ὑπεραιμίας τῶν ἀγγείων ἐξ ἐρεθισμοῦ τοῦ τριδύμου καὶ συνήθως *μῆλα ἐρυθρά*, πρόσωπον *ἐκτενέρον*, γλῶσσαν ἐπίχριστον καὶ ξηρὰν, δίψαν, ἀνορεξίαν καὶ οὖρα ὀλίγα καὶ κατέρυθρα· κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ὁ ἰατρός ἀκούει διὰ τῆς ἐπικρούσεως ἦχον τυμπανικὸν παραδίκον, ἐκ τῆς χαλαρώσεως τῶν τοίχων τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων, διὰ τῆς ἀκροάσεως βρόγχους ξηροῦς, λεπτοῦς, πολυαριθμούς καὶ κατὰ τὸ τέλος τῆς εἰσπνοῆς, τοὺς δὴ κληθέντας τρίζοντας, ὁμοίους πρὸς τοὺς παραγομένους ἐκ τῆς τριβῆς τριχῶν παρὰ τὸ οὖς, αἰσθητοὺς γινομένους μετὰ τὸν βῆχα καὶ ἐπὶ 1-2 ἡμέρας (περιόδος τῆς ὑπεραιμικῆς ἐξογκώσεως). Μετὰ ταῦτα οὗτοι ἔχουσι πυρετὸν ἰσχυρότερον μετὰ θερμότητος *ηὐξημένης* εἰς 40-41° K. καὶ καταπιπτούσης περὶ τὸ πέρας τῆς περιόδου τὴν 5-7 ἡμ. εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἀποτόμως μετὰ ἰδρώτων (*κρίσις*) ἢ μετὰ τὴν 14 ἡμ. βαθμηδὸν ἀνευ τούτων (*λύσις*), σφυγμοῦ συχνότερου μέχρι 120-140 κατὰ 1', κατὰ τὴν κρίσιν δικρότου, ταχέως καταπίπτοντος ἢ βαθμηδὸν ἐλαττουμένου καὶ γινομένου μικροῦ καὶ κενοῦ, δυσπνοίας *μεγαλητέρας* μέχρι 40 κατὰ 1', ἔνεκα τῆς ἐλαττώσεως τῆς ἀναπνευστικῆς ἐπιφανείας, ἐκ τε τῆς ἥπατώσεως καὶ τοῦ οἰδήματος τοῦ πνεύμονος, παρισταμένης διὰ λαλιᾶς διακεκομμένης καὶ κινήσεως τῶν πτερυγίων τῆς ῥινὸς αἰσθητῆς· συνάμα ἔχουσι βῆχα *σφοδρότερον* μὲν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐπώδυνον μετὰ σκοριοχρόων πτυέλων ἐνεχόντων τοὺς ἱνικούχους θρόμβους, εὐεκτυλίκτους ἐν τῷ ὕδατι καὶ ὁμοίους πρὸς τ' ἀποτυπώματα τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων μετὰ τῶν χωνοειδῶν κόλπων καὶ τῶν βρογχολίων, οὖρα ὀλίγα *δύστερα*, βαρύτερα καὶ βαθύτερα, ἔχοντα μεγαλείτερον ποσὸν οὐρίας ἀναβαίνον εἰς 35-50 γ. γρ. ἀντὶ 28-30 ἐντὸς τῆς ἡμ.), οὐρικοῦ ὀξέος καὶ κρεατινίνης, ἔλλειψιν δὲ τοῦ χλωριούχου νατρίου (0-1 ἀντὶ 11) ὡς καταναλω-

θέντος εἰς τὸ ἀπογένημα τῆς φλεγμονῆς (καὶ ἐνίοτε λεύκωμα δασύς ὑπάρχει παθητικὴ ὑπεραιμία τῶν νεφρῶν), ὡς καὶ παραληρήματα ἐν καιρῷ νυκτός καὶ ποτε ἐντὸς τῆς ἡμέρας ἀνάλογα τοῦ πυρετοῦ ἢ τῆς παθητικῆς ὑπεραιμίας τοῦ ἐγκεφάλου· κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ὁ λατρός εὐρίσκει διὰ τῆς ἐποπτείας ἀτελῆ καὶ ἀκανόνιστον τὴν ἀναπνευστικὴν κίνησιν τοῦ θώρακος κατὰ τὸ πάσχον ἡμιμόριον, διὰ τῆς ψηλαφῆσεως τὴν θωρακικὴν δόνησιν τοῦ πάσχοντος ἡμιμορίου κατὰ τὴν φωνὴν ἰσχυροτέραν, ἐκτὸς ἐὰν σπανίως μέγας βρόγχος ἀνήκων εἰς τὸν ἥπατωμένον πνεύμονα ἀπεφράγη καὶ ἐκώλυσε τὴν εἰσοδὸν τοῦ ἀέρος καὶ τὴν δόνησιν τοῦ θώρακος ἢ ἀφθονον πλευριτικὸν ἐξιδρώμα παρενέπεσε καὶ παρεκώλυσε τὴν μετάδοσιν αὐτῆς, διὰ τῆς ἐπικρούσεως (ἣν τελεῖ δι' ἐνὸς δακτύλου καὶ ἐλαφρῶς ἢ διὰ πλειόνων δακτύλων καὶ μετὰ βίας, ἀναλόγως τῆς ἐπιπολαίας ἢ ἐν τῷ βάθει κειμένης καὶ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐκτεταμένης ἥπατωσης), ἤχον ἀμβλὺν ἐνθα ὑπῆρχεν ὁ τυμπανικὸς καὶ ἀντίστασιν ἠὲξημένην, καὶ ἐὰν ἡ νόσος ἔρπη νὰ καταλάβῃ τὰ παρακείμενα μέρη τοῦ λοβοῦ ἢ τὸν γειτονικὸν λοβὸν ἤχον τυμπανικὸν περίξ τοῦ ἀμβλέος, αἰσθητότερον γινόμενον ἐπὶ ἡνεωγμένου στόματος τοῦ πάσχοντος καὶ ἐξασθενοῦντα ἐπὶ κεκλεισμένου (ἐπαλλάσσοντα Winttrich) (πρὸς διάκρισιν τοῦ κατὰ τὴν πλευρίτιδα, καθ' ἣν ὁ ἀπολύτως ἀμβλὺς ἤχος κατὰ τὴν βάσιν γίνεται ἥττον ἀμβλὺς καὶ μεταβαίνει βαθμηδὸν πρὸς τ' ἀνωεῖς τὸν σαρῆ), διὰ τῆς ἀκροάσεως ἔλλειψιν τοῦ ἀναπνευστ. ψιθυρίσματος καὶ ἀντ' αὐτοῦ βρογχικὴν ἀναπνοὴν ἰσχυρὰν καὶ σωληνώδη ὡς καὶ βρογχοφωνίαν, δασύς βρόγχος μέγας γειτνιαῖζον πρὸς τὸν ἥπατωθέντα λοβὸν, κοινωνῇ μετὰ τοῦ ἀέρος καὶ αἱ δονήσεις ἐντὸς αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀναπνοὴν καὶ φωνὴν μεταδίδονται διὰ τοῦ ἥπατωθέντος τούτου λοβοῦ, καὶ ἐνίοτε αἰγοφωνίαν, καὶ περίξ τούτου ἐὰν ἡ φλεγμονὴ ἔρπη νὰ καταλάβῃ μεγαλειτέραν ἐκτασιν ἤχους τριζόντας ἢ ὑποτριζόντας κατὰ τὴν βαθεῖαν εἰσπνοὴν καὶ τὸ πέρας αὐτῆς (περίοδοις τῆς ἐρυθρᾶς, φαιᾶς καὶ ὡχροᾶς ἥπατωσης). Μετὰ 5 ἢ 7 καὶ 14 ἡμ. οὗτοι ὅτε μὲν συνήθως οὐκ ἔχουσι πυρετόν, τῆς θερμότητος ἀποτόμως ἢ βαθμηδὸν καταπεσοῦσης καὶ τοῦ σφυγμοῦ ὁμοίως ἐλαττωθέντος, ἀλλὰ περιρρέομενοι ὑπὸ ἰδρώτων ἀφθόνων, αἰσθάνονται τὴν ἀνακούφισιν ἀπὸ πάντων τῶν περιγραφέντων δεινῶν, βήχουσιν εὐκόλως καὶ ἀποχρέμπτουσι πτύελα ὑπόφαια καὶ λιπώδη· συνάμα ἢ ἀμβλύτης κατὰ τὴν ἐπικρούσιν ἐκλείπει βαθμηδὸν, τὸ βρογχικὸν φύσημα καὶ ἡ βρογχοφωνία ἀντικαθίστανται ὑπὸ τῶν ὑποστρόφων μεγαλειτέρων τριζόντων ἢ μᾶλλον ὑποτριζόντων ῥόγχων, ἀκουστῶν γινομένων κατὰ τε

τὴν εἰσπνοὴν καὶ τὴν ἐκπνοὴν καὶ οὕτω οἱ ἄρρωστοὶ ἐπανακάμπουσιν ἐντὸς ἐβδομάδος εἰς τὸ κατὰ φύσιν (περίοδος τῆς λύσεως)· ὅτε δὲ συνήθως ἔχουσι πυρετὸν ἰσχυρὸν, τῆς θερμότητος τηρουμένης τῆς αὐτῆς καὶ τοῦ σφυγμοῦ γινομένου συχνοῦ καὶ μικροῦ ἢ νηματοειδοῦς καὶ διαλείποντος, ὡς καὶ δύσπνοιαν οὐ μικρὰν, στενοχωρίαν μεγάλην ῥιπταζόμενοι ἐν τῇ κλίνῃ, βήχα ἄνευ ἀποχρέψεως, παραληρήματα ἐν καίρῳ ἡμέρας ἱκανὰ ὡς πρόδρομα τοῦ κώματος, πρόσωπον κυανίζον καὶ γλωσσὴν ξερὰν καὶ μελανήν καὶ οὕτω θνήσκουσιν ἕνεκα τῆς ἐπελθούσης παρέσεως τῆς καρδίας καὶ τῆς παθητικῆς ὑπερκαμίας τοῦ ἐγκεφάλου· τότε δὲ διὰ τῆς ἐπικρούσεως ἀκούεται ἀμβλὺς ἤχος, διὰ δὲ τῆς ἀκροάσεως ἔλλειψις τοῦ ἀναπνευστ. ψιθυρίσματος καὶ βρόγχοι ὑγροὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλοι τῇ παρέσει τῶν βρόγχων (ἐκ παρέσεως τῆς καρδίας)· ἄλλοτε σπανίως ἔχουσι κατὰ τὸ πέρας τῆς περιόδου καὶ πρὸς τὸ ἐσπέρας ῥίγη ἐπανειλημμένα αὐξάνοντα τὸν πυρετὸν καὶ, ἂν μὲν τὸ συναθροιζόμενον πῦον ἐγκυστωθῇ, οὐ βήχουσιν, οὐδ' ἀποχρέμπουσιν, ἂν δὲ τοῦτο ἐκρηγῇ πρὸς τοὺς βρόγχους, οὐ μόνον βήχουσιν ἀλλὰ καὶ ἀποχρέμπουσι δίκην ἐμέτου (vomique pulmonaire) ἀφθονον πῦον ἢ ἰχῶρα κάκοδμον, ἐνέχον τὰ συντρίμματα τῶν καταστραφειῶν πνευμονικῶν κυψελίδων, ἥτοι τὰς ἐλαστικὰς αὐτῶν ἴνας ἄνευ τῶν βακτηριδίων τῆς φθίσεως (πρὸς διάκρισιν τοῦ ἐκ τῆς εὐρύνηςσεως τῶν βρόγχων ἢ ἐκ τοῦ σπηλαιίου τῶν φθισικῶν ἢ ἐκ τοῦ πυοθώρακος δι' ἐμέτου ὁμοίως ἀποβάλλομένου πύου), καὶ μετὰ τινα χρόνον ἐξαντλούμενοι ὑπὸ τοῦ ἐκτικοῦ πυρετοῦ θνήσκουσιν· τότε δὲ διὰ τῆς ἐπικρούσεως ἀκούεται ἀμβλὺς ἤχος καὶ διὰ τῆς ἀκροάσεως βρογχικὸν φύσημα καὶ βρογχικὴ ἀναπνοή, σπηλαιῶδες φύσημα καὶ σπηλαιώδης φωνή (ἐκ πυώδους διηθήσεως ἢ ἀποστήματος)· ἄλλοτε ἐπίσης σπανίως ἔχουσι πυρετὸν καὶ μεγίστην δύσπνοιαν κατάδηλον γινομένην εἰς τὸν ἐλάχιστον σωματικὸν κόπον, βήχουσι καὶ ἀποβάλλουσι πτύελα βλεννοπυώδη καὶ ποτὲ μὲν μετὰ μακρὸν χρόνον ἐπανέρχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν, ποτὲ δὲ ἐκ τοῦ ἐκτικοῦ πυρετοῦ καὶ τῆς ἐξαντλήσεως τοῦ σώματος θνήσκουσιν· τότε δὲ διὰ τῆς ἐπικρούσεως ἀκούεται ἤχος ἀμβλὺς, διὰ τῆς ἀκροάσεως ἀτέλεια τοῦ ἀναπνευστ. ψιθυρίσματος, βρογχικὴ ἀναπνοή καὶ βρογχοφωνία καὶ δόνησις τοῦ θώρακος ἰσχυροτέρα (πρὸς διάκρισιν τῆς πλευρίτιδος) (ἐκ κερρώσεως τοῦ πνεύματος)· καὶ ἄλλοτε, ἐπὶ μόνον τῶν διαρκῶς εἰσπνευσάντων ψυχρὸν ἀέρα ἢ τὰ ἀναδιδόμενα εἰς χημικὰ ἐργαστάσια ἀέρια καὶ χρόνια συντηκτικὰ νοσήματα πασχόντων ἐνδεῶν, ἔχουσι πυρετὸν ἀδυναμικόν, ἐκπνοὴν δυσώδη, βήχα μετ' ἀποχρέψεως

τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς γαγγραινῆς πτυέλων (ἐκ γαγγραινῆς τοῦ πνεύμονος) (περίοδος τῶν ἐκβάσεων) (**ψευδοῦμ. πνευμον. γνησία καὶ ἀπλῇ ἀκμαζόντων**). 2) Ἐὰν δὲ οὕτοι ὤσι πατέδες ἡ γέροντες καὶ ἐξῆσθον ἡ μὲν οὐκ αἰσθάνονται ῥίγος, ἀλλ' οἱ μὲν παῖδες ἔχουσιν ἄκρα ψυχρὰ, δέρμα ὠχρὸν, καταλαμβάνονται ὑπὸ ἐμέτου ἢ ἐκλαμπτικῶν σπασμῶν, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων εἰσβάλλει πυρετὸς ἰσχυρὸς μέχρι 40° K., παρακολουθούμενος ὑπὸ παραληρημάτων ἢ συσπάσεων μυϊκῶν, ὑπὸ δυσπνοίας μεγάλῃς μετὰ κινήσεως τῶν πτερυγίων τῆς ῥινὸς καὶ ὑπὸ πόνου σφοδροῦ κατὰ τὸ πλευρὸν, αὐξάνοντος εἰς πάντα βῆχα καὶ παρισταμένου διὰ τῆς διαστροφῆς τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ προσώπου καὶ διὰ φωνῶν καὶ κλαυθμηρισμῶν, ὡς καὶ ὑπὸ βηχὸς ἰσχυροῦ ἄνευ ἀποχρέμψεως· οἱ δὲ γέροντες καὶ ἐξησθημένοι καταλαμβάνονται ὑπὸ πυρετοῦ ἀβληχροῦ καὶ ἄνευ ῥίγους, αὐξανομένης τῆς θερμότητος κατὰ 0,5-2° καὶ τοῦ σφυγμοῦ κατὰ 5-10 σφύξεις κατὰ 1', ὑπὸ ἐλαφροῦς δυσπνοίας μὴ ἐκδηλουμένης διὰ τῆς κινήσεως τῶν πτερυγίων καὶ ὑπὸ ἐλαφροῦς βηχὸς ἄνευ ἀποχρέμψεως καὶ ἄνευ πόνου· τότε τὰ διὰ τῶν φυσικῶν εὐπαριῶν φαινόμενα εἰσιν ἀρνητικὰ μὴδὲν ἐκδηλοῦντα, τὰ δὲ καθολικὰ ποικίλα μὴδὲ ὧς παριστῶντα τὴν αἰφνίδιον ἀλλοίωσιν τοῦ αἵματος ὑπὸ τοῦ διπλοκόκκου, ὡς τὰ τῶν ἐλειογενῶν πυρετῶν ὑπὸ τοῦ βακτηριδίου (περίοδος τῆς ὑπεραιμικῆς ἐξογκώσεως). Μετὰ ταῦτα οἱ παῖδες ἔχουσι παραληρήματα, στενοχωρίαν καὶ ἐν τῷ μέσῳ καθολικῶν σπασμῶν θνήσκουσιν, οἱ γέροντες ἔχουσι μεγίστην ἀδυναμίαν καὶ αἰφνης ἄνευ αἰτίας πίπτουσιν εἰς σύμπτωσιν καὶ θνήσκουσι (περίοδος τῆς ἡπατώσεως) (**ψευδοῦμ. πνευμονία γνησία καὶ ἐκλαμπτικὴ ἢ μηνιγγαία παίδων καὶ ψευδοῦμ. πνευμον. γνησία λανθάνουσα ἢ ἀδυναμικὴ γερόντων**). 3) Ἐὰν οὕτοι ὤσιν οἱ ἰσχυροὶ καὶ ἡπατογενεῖς ἢ αἱματογενεῖς ἢ κτερονπαθόντες (ἐνεκα διαφοραγματικῆς πλευρίτιδος καὶ περιηπατίτιδος, ὡς καὶ ἐνεκα παθητικῆς ὑπεραιμίας τῶν ἡπατικῶν φλεβῶν, κωλουουσῶν τὴν ἀπέκκρισιν τῆς χολῆς καὶ μεταφερουσῶν ἐντὸς τοῦ αἵματος τὴν δηλητήριον ἐνέργειαν ἐξασκοῦσαν ἐπὶ τῆς καρδίας χολήν, ἢ ἐνεκα τῆς ὑπὸ τοῦ διπλοκόκκου καταστροφῆς τῶν ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος καὶ ἀποσυνθέσεως τῆς αἱματίνης εἰς χολοχρωστικὴν ὕλην) καὶ ἡ φλεγμονὴ κατέλαβε τὸν ἄνω τερὸν λοβὸν τοῦ πνεύμονος ἢ ἀμφοτέρους τούτους, τότε οἱ μὲν οἰνοπόται ἔχουσι πυρετὸν μετὰ τρόμου καὶ παραληρημάτων, ἄνευ δυσπνοίας, οὐδὲ βηχὸς καὶ ἀποχρέμψεως, οἱ

δὲ ἑτεροὶ ἔχουσι πόνον δριμύν καὶ βάρος κατὰ τὴν ἥπατικὴν χώραν ἐκ τῆς περιηπατίτιδος ἢ τῆς παθητικῆς υπεραιμίας καὶ ταύτοχροῶς πυρετὸν ἰσχυρὸν μετὰ παραληρημάτων ἢ τυφῶδων φαινομένων, βῆχα μετὰ πτυέλων χολῶδων ἢ πρασινοφαίων, ἐξόγκωσιν τοῦ ἥπατος ἢ καὶ τοῦ σπληνός, ἔκτερον καὶ ἐνίοτε λευκωματουρίαν· τότε ὁ ἰατρός εὐρίσκει διὰ τῆς ἐπικρούσεως ἤχον ἀμβλὺν καὶ διὰ τῆς ἀκροάσεως τοὺς ὑποτρίζοντας ῥόγγους (περίοδος τῆς υπεραιμικῆς ἐξογκώσεως τοῦ ἀνωτέρου λοβοῦ ἢ λοβῶν). Μετὰ ταῦτα οἱ ἔχοντες ἐκλίπωσιν τῆς καρδίας οἰνοπόται πίπτουσιν εἰς σύμπτωσιν καὶ θνήσκουσιν, οἱ δὲ ἄλλοι φέροντες ἐκφύλισιν τῆς καρδίας ἔχουσι τυφώδη φαινόμενα καὶ εἴτα πίπτουσιν εἰς κῶμα καὶ θνήσκουσι, μετὰ θάνατον δὲ εὐρίσκουσι τὴν ἥπατῶσιν τοῦ πνεύμονος (περίοδος τῆς ἥπατῶσεως) (**ψευδοῦμ. πνευμ. γνησ. οἰνοποτῶν καὶ ψευδοῦμ. πνευμ. γνησ. χολώδης**). 4) Ἐὰν τέλος οὗτοι πάσχωσι ταύτοχροῶς βρογχίτιδα ἢ πλευρίτιδα περὶ ἢ ἐνδοκαρδίτιδα, μηνιγγίτιδα ἢ νεφρίτιδα οὗτοι ἔχουσι καὶ τὰ ἐκ τῶν συμπλεκῶν νόσων φαινόμενα ἀναμῖξ ἢ ἔντονα, καλύπτοντα τὰ τῆς πνευμονίας (**ψευδοῦμ. πνευμ. γνησ. μετὰ συμπλεκῶν νόσων**).

Βον) Ἐπὶ δὲ τῆς οὐχὶ σπανίας εἰς τὸ ἡμέτερον κλίμα κατὰ τὸ θέρος ἢ τὸ φθινόπωρον ΜΙΑΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚ ΒΑΚΤΗΡΙΔΙΩΝ ΕΛΕΙΟΓΕΝΩΝ παραγομένης ψευδοῦμ. πνευμονίας (μὴ ἀποτελούσης μορφήν ἰδίαν τῶν κακοήθων διαλειπόντων πυρετῶν, διότι τὸ ἐλεῖον μίasma προκαλεῖ τὸν τοπικὸν τοῦ πνεύμονος ἐρεθισμὸν καὶ οὐχὶ τὴν βαθεῖαν ἀλλοίωσιν τοῦ αἵματος καὶ τὰς διαφορὰς τῆς κυκλοφορίας αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ ἐγκεφάλου), οἱ νέοι καὶ ἀκμάζοντες ὥς καὶ οἱ γέροντες, αἰφνης ἢ ἀφου ὑπεβλήθησαν εἰς τοὺς παροξυσμοὺς ἀμφημερινοῦ ἢ τριταίου τὸν τύπον διαλείποντος πυρετοῦ, ὅτε μὲν αἰσθάνονται ῥίγος μακρὸν καὶ ἐνιαῖον, ὅπερ παρακολουθεῖ πυρετὸς ἰσχυρὸς ὑπὸ τύπον ἀπλοῦ ἢ διπλοῦ ἀμφημερινοῦ ἢ τριταίου, ἐκδηλούμενος διὰ θερμότητος ὑψουμένης μέχρι 40-41°, σφυγμοῦ συχνοῦ καὶ εὐπίεστου μέχρι 120 καὶ εἰσπνοῶν συχνῶν· συνάμα δ' ἔχουσι πόνον κατὰ τὸ πλευρὸν ζωηρὸν, κεφαλαλγίαν, σενοχωρίαν, πρῶσωπον ἡλωιωμένον, βῆχα σφοδρὸν καὶ πτύελα σκοριόχροα ἢ αἰματηρά· τότε ὁ ἰατρός διὰ μὲν τῆς ἐπικρούσεως μικρὰν εὐρίσκει διαφορὰν τοῦ ἤχου, διὰ τῆς ἀκροάσεως ὁμῶς ἀκούει ῥόγγους ὑποτρίζοντας ὀλίγους, αἰσθητοὺς κατὰ τὴν βαθεῖαν εἰσπνοὴν καὶ τὸν βῆχα καὶ ἀντικαθιστῶντας τὸ ἀσθενέστερον εἰσπνευστικὸν ψιθύρισμα καὶ ἐπιμνηκότερον ἐκπνευστικὸν

κατὰ τὰ $\frac{2}{3}$ τοῦ κατωτέρου ἁριστεροῦ ἡμιθωρακίου (περίοδος τῆς ὑπεραιμικῆς ἐξογκώσεως τοῦ ἁριστ. κατωτέρου λοβοῦ). Μετὰ 1-2 ἡμ. οὗτοι αἰφνης αἰσθάνονται ὅτι ὁ πυρετός αὐτῶν καταπίπτει δηλ. ἡ θερμότης ἐλαττοῦται μέχρι τοῦ κατὰ φύσιν, οἱ σφυγμοὶ γίνονται ὀλιγώτεροι καὶ ἡ δύσπνοια ἐκλείπει, ὡς καὶ ὁ πόνος καὶ ὁ βῆξ, ἀλλὰ τὰ τοπικὰ φαινόμενα ἐμμένουσιν μικρὸν ἡλαττωμένα, καὶ κατὰ συνέπειαν ὁ ἰατρός ἀκούει ἡλαττωμένον τὸ ἀναπνευστικὸν ψιθύρισμα καὶ τινὰς ῥόγχους ὑγροὺς ἐνθα ὑπῆρχον πρὸ μικροῦ οἱ ὑποτρίζοντες (πρὸς διάκρισιν τοῦ λαθραίου πυρετοῦ μετὰ ὑπεραιμιῶν τῶν σπλάγχχνων ἐπὶ γερόντων, καθ' ὃν τὰ ἐκ τῶν ὑπεραιμιῶν φαινόμενα ἐκλείπουσιν ἅμα τῇ παύσει τοῦ πυρετοῦ καὶ πρὸς διάκρισιν τῆς συμπλοκῆς τοῦ διαλείποντος πυρετοῦ μετὰ πνευμονίας, καθ' ἣν τὰ τοπικὰ φαινόμενα σὺν ἐκλείπουσι τῇ καταπτώσει τοῦ πυρετοῦ καὶ τῇ χρήσει τῆς κινήσεως) τὴν ἐπιούσαν ὅμως ἔχουσι πυρετὸν ἐντονον, δυσανάλογον τῶν τοπικῶν φαινομένων, δύσπνοιαν μεγίστην, βῆχα καὶ πτύελα κίτρινα ἢ βαθέα τὴν χοιρῶν καὶ τότε ὁ ἰατρός εὐρίσκει διὰ μὲν τῆς ἐπικρούσεως μικρὰν τινα ἀμβλύτητα κατὰ τὰ κατώτερα $\frac{2}{3}$ τοῦ ἁριστ. ἡμιμορίου καὶ διαφορὰν τινα τοῦ ἤχου κατὰ τὸ κατώτερον $\frac{1}{3}$ τοῦ δεξιῦ ἡμιμορίου, διὰ δὲ τῆς ἀκροάσεως ἑλλειψιν τοῦ ἀναπνευστ. ψιθυρίσματος, καὶ βρογχικὴν ἀναπνοὴν καὶ βρογχοφωνίαν κατὰ τὸ ἁριστ. ἡμιμόριον, ἡλαττωμένον τὸ ἀναπνευστ. ψιθύρισμα καὶ ῥόγχους ὑποτρίζοντας μᾶλλον ὑγροὺς κατὰ τὸ δεξιὸν ἡμιμόριον (περίοδος τῆς ἡπατώσεως τοῦ ἁριστ. κατωτέρου καὶ τῆς ὑπεραιμ. ἐξογκώσεως τοῦ δεξιοῦ κατωτέρου λοβοῦ) (**ψευδοῦμ. πνευμ. μίαςμ. διαλείπουσα ἢ προϋδσα**) (intermitt. und progrediente). Ὅτε δὲ οὗτοι αἰσθάνονται ῥίγος ἰσχυρὸν καὶ ἐνιαῖον, παρακολουθούμενον ὑπὸ πυρετοῦ καυσώδους, σφυγμοῦ συχνοῦ καὶ δυσπνοίας μεγάλης· συνάμα δ' ἔχουσι πόνον ζωηρὸν κατὰ τὸ πλευρὸν, κεφαλαλγίαν, βῆχα καὶ πτύελα σκοριόχρα, δηλ. φαινόμενα ὅμοια πρὸς τὰ περιγραφέντα κατὰ τὴν γνησίαν ἀπλὴν τῶν ἀκμαζόντων ψευδοῦμ. πνευμονίαν, ἀλλ' ὁ μὲν πυρετός εἰς τούτους παριστᾷ πολλάκις τῆς ἡμέρας ταλαντώσεις αἰσθητάς, τὰ δὲ τοπικὰ φαινόμενα δηλοῦσι τὴν ταχέως καὶ ἐντὸς ὀλίγων ὥρων τελεσθεῖσαν ἐλαφρὰν ἡπάτωσιν μεγίστης μοίρας τοῦ πνεύμονος· μετὰ ταῦτα οὗτοι ποτὲ μὲν ἔχουσι τὰς ἐγέρσεις τοῦ πυρετοῦ βαθμηδὸν αὐξανόμενας καὶ παρακολουθούμενας ὑπὸ τυφοειδῶν φαινομένων, καὶ τὰ τοπικὰ φαινόμενα ἐκτεινόμενα ἐπὶ τοῦ ἑτέρου ἡμιμορίου καὶ οὕτω ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν λήγουσι τὸν βίον, ποτὲ δὲ δείκνυσιν τὰς ἐγέρσεις τοῦ πυρε-

τοῦ βαθμῆδὸν ἡλαττουμένηας καὶ εἰς μακρὰ διαστήματα ἐπανερχομένηας καὶ τὰ τοπικὰ φαινόμενα μεταπίπτοντα κατὰ μικρὸν εἰς τὸ κατὰ φύσιν. Τὰς μορφὰς ταύτας, μὴ περιγραφείσας ὑπὸ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἱατρῶν, δέον νὰ ἀναζητήσωσιν καὶ περιγράψωσιν μετὰ λεπτομερείας οἱ ἐν Ἑλλάδι ἱατροί, ὅπως συμπληρώσωσι τὸ κενὸν τοῦτο τῆς παθολογίας (**ψευδοῦμ. πνευμ. μίασμ. ἀνέσιμος καὶ παρατεταμένη**) (remit-tirende und protrahirte).

Γον) Ἐπὶ δὲ τῆς σπανίας καὶ κατὰ τὴν πορείαν ΛΟΙΜΩΔΩΝ ἢ ΔΥΣΤΡΟΦΙΚΩΝ ΝΟΣΩΝ (ἐρυσιπέλατος ῥευματισμοῦ κτλ.) παρισταμένης ψευδοῦμ. πνευμονίας οἱ ἄρρωστοι αἰσθάνονται φρίκια ἐπανειλημμένα καὶ οὐχὶ ῥίγας ἐνιαῖον, παρακολουθούμενα ὑπὸ πυρετοῦ ἥττον ἐντόνου καὶ πόνου ἐλαφροῦ, καὶ ἔχουσι βῆχα καὶ ἀπόχρεμψιν βλεννοπιυώδη ἢ αἱματηράν· μετὰ τινὰς ἡμέρας, ἀφοῦ ἐλαττωθῇ ὁ πυρετός, αἰσθάνονται νέα φρίκια, παρακολουθούμενα ὑπὸ νέου πυρετοῦ καὶ ἰσχυροτέρας βηχὸς μετὰ νέων πτυέλων αἱματηρῶν ἢ οὐ· καὶ τότε ὁ ἱατρός εὐρίσκει διὰ τῆς ἐπικρούσεως ἦχον ἀμβλὺν κατὰ τὸ κατώτερον $\frac{1}{3}$ τοῦ ἀριστ. ἡμιμορίου καὶ ἦχον τυμπανικὸν κατὰ τὸ κατώτερον $\frac{1}{3}$ τοῦ δεξιῦ ἡμιμορίου, διὰ δὲ τῆς ἀκρόάσεως ἔλλειψιν τοῦ ἀναπνευστ. ψιθυρίσματος καὶ βρογχοφωνίαν κατὰ τὸ ἀριστ. ἡμιμόριον, ἦχους τρίζοντας ἢ ὑποτρίζοντας κατὰ τὸ δεξιὸν ἡμιμόριον· ἐφεξῆς ἀφοῦ ἐλαττωθῇ πάλιν ὁ πυρετός οὗτοι αἰσθάνονται ἐκ νέου νέα φρίκια ἐπακολουθούμενα ὑπὸ νέου πυρετοῦ καὶ βηχὸς ἐνεκα τῆς ἐπεκτάσεως τῆς φλεγμονῆς, ἐπὶ τοῦ λοιποῦ λοβοῦ τοῦ ἀριστ. κατωτέρου καὶ εἴτα τοῦ δεξιῦ κατωτέρου καὶ τοῦ μέσου τοῦ πνεύμονος (**ψευδοῦμ. πνευμ. λοιμώδης καὶ πλανητικὴ** (mig-grans) καὶ **ψευδοῦμ. πνευμ. δυστροφικὴ καὶ ἐπαλλάσσουσα** (alternans)).

Ἡ διάγνωσις τῆς ψευδοῦμενογόνου πνευμονίας τελεῖται οὐ μόνον διὰ τῶν τοπικῶν φαινομένων ταῖς φυσικαῖς εὐπορίαις ἀπολαμβανομένων (ἦτοι διὰ τοῦ τυμπανικοῦ καὶ εἴτα τοῦ ἀμβλέους ἦχου ἢ καὶ τοῦ ἐπαλλάσσοντος τοῦ Wintrich κατὰ τὴν ἐπίκρουσιν, διὰ τῆς ἐλλείψεως τοῦ ἀναπνευστ. ψιθυρίσματος, τῆς ὑπάρξεως τρίζοντων καὶ ὑποτρίζοντων ῥόγγων, βρογχικῆς σωληνώδους ἀναπνοῆς, βρογχοφωνίας καὶ αἰγοφωνίας κατὰ τὴν ἀκρόασιν ὡς καὶ διὰ τῆς ἰσχυροτέρας δονήσεως τοῦ θώρακος λαλοῦντος τοῦ ἀρρώστου κατὰ τὴν ψηλάφησιν) ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν καθολικῶν φαινομένων (τοῦ ἐνιαίου ῥίγους, τοῦ ἰσχυροῦ πυρετοῦ, τῆς δυσπνοίας, τοῦ νύσσοντος κατὰ τὴν πλευρὸν πόνου, τοῦ βηχὸς, τῆς ἀποχρέμψεως πτυέλων σκοριοχρόων καὶ τῶν οὕρων μετ' ἐλλείψεως τῶν

χλωριούχων αλάτων), διότι, ὡς ἐν τῇ περιγραφῇ τῶν συμπτωμάτων ἐγένετο γνωστὸν, κατὰ τὴν ψευδοῦμ. πνευμ. τῶν παιδῶν καὶ γερόντων, τῶν οἰνοποτῶν κτλ. τὰ τοπικὰ φαινόμενα ἐλλείπουσι καὶ ἡ διάγνωσις τῆς νόσου ἐστὶν ἐφικτὴ διὰ μόνων τῶν καθολικῶν φαινομένων καὶ τῶν σκοριοχρῶν ἢ πρασινοφαίωv πτυέλων ἐὰν ὑπάρχωσι. Ἐν τούτοις αὕτη διακρίνεται 1) τῆς πλευρίτιδος, διότι κατ' ἐκείνην τὸ ῥίγος ἐστὶ μέγα καὶ ἐνιαῖον, ὁ πυρετὸς ἰσχυρότερος ἢ δύσπνοια μεγίστη, ὁ βήξ συχνὸς καὶ τὰ πτύελα οὐχὶ βλενωδῆ ἀλλὰ σκοριόχροα· ἐτι δὲ ὑπάρχει τυμπανικὸς ἦχος ἐν ἀρχῇ κατὰ τὴν βάσιν, ἀντικαθιστῶμενος ἐφεξῆς ὑπὸ ἀμβλῆος ἤχου ἐπὶ ἡμικυκλίου χώρας τοῦ κατωτέρου ἡμιμορίου τοῦ θώρακος ἢ ὑπὸ τοῦ ἐπαλλάσσοντος τοῦ Winttrich, καὶ οὐχὶ ἀμέσως ἀμλῦς ἦχος κατὰ τὰ $\frac{2}{3}$ κατώτερα τοῦ θώρακος μέρη, μετατοπιζόμενος ἐνίοτε κατὰ τὴν κλίσιν τοῦ ἄρρώστου ἕνεκα τῆς μετατοπίσεως τοῦ ἐν τῷ ὑπεζωκῷ ὑγροῦ ἐξιδρώματος, μεταβαίνων πρὸς τ' ἄνω εἰς τυμπανικὸν ἢ ἥττον ἀμβλὺν καὶ εἰτα εἰς σαφεῆ ἦχον, ἰσχυρατέρα δόνησις τοῦ θώρακος λαλοῦντος τοῦ ἄρρώστου ἐκ τῆς εὐκολωτέρας μεταδόσεως αὐτῆς διὰ τοῦ ἡπατωθέντος πνεύμονος καὶ οὐχὶ ἐλλειψίς τῶν δονήσεων τούτων ἐκ τοῦ παρεμπέμπτοντος ὑγροῦ, τρίζοντες ῥόγχοι δυναμικοὶ μὲν νὰ συγχισθῶσι πρὸς τὸν ἦχον τῆς τριβῆς ἀλλ' ἀκουστοὶ γινόμενοι κατὰ μόνην τὴν εἰσπνοὴν, βρογχικὴ ἀναπνοὴ σωληνώδης καὶ βρογχοφωνία ἀκουόμεναι ἰσχυρότερον, ὥσπερ ἐτελοῦντο ὑπὸ τῷ οὔς ἡμῶν, κατὰ τὴν μασχάλην καὶ τὴν βάσιν τοῦ θώρακος καὶ οὐχὶ ἀσθενέστερον, ὥσπερ ἐτελοῦντο μακρὰν τοῦ ὠτός ἡμῶν, καὶ ἐπὶ τῆς ἀνωτέρας ὀρίζοντιου ἐπιφανείας τοῦ πιεζομένου ὑπὸ τοῦ πλευριτικοῦ ἐξιδρώματος πνεύμονος καὶ τὴν χηλὴν αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ἡ πνευμονία συνυπάρχει ἐπὶ τῆς αὐτῆς μοίρας τοῦ θώρακος μετὰ τῆς πλευρίτιδος καὶ οἱ ῥόγχοι οὐδόλως εἰσὶν αἰσθητοί, ὁ δὲ ἀμβλῦς ἦχος ἐστὶ μονομερὴς καὶ μὴ ἐπαλλάσσων καὶ ἡ δόνησις τοῦ θώρακος ἐλλείπει ἕνεκα τοῦ ἐπιπροσθούντος ἐξιδρώματος, διακρίνεται τῆς πλευρίτιδος διότι κατ' ἐκείνην ἡ βρογχικὴ ἀναπνοὴ ἐστὶν ἰσχυροτάτη καὶ ἡ βρογχοφωνία ἔχει τὴν ἀντήχησιν τῆς αἰγοφωνίας· 2) τῆς μηκρυγίτιδος ἐκ τῶν τοπικῶν φαινομένων καὶ ὁσάκις ταῦτα ἐλλείπουσιν ἐκ τοῦ πυρετοῦ ἰσχυροτέρου ὄντος καὶ τοῦ σφυγμοῦ συχνοῦ μὲν ἀλλὰ κανονικοῦ παρισταμένου.

Α) Κατὰ τῆς γνῆσίας καὶ ἐκ διπλοκόκκων παργομένων πνευμονίας ἐπὶ ἀκμαζόντων ὁ ἱατρὸς συνιστᾷ κατὰ μὲν τὴν περίοδον τῆς ὑπεραιμικῆς ἐξογκώσεως, μὴ εὐρεθέντος εἰδικοῦ κατὰ τοῦ διπλοκόκκου τούτου φαρ-

μάκου, συμπτωματικῶς 1) πρὸς ἐλάττωσιν τῆς ὑπεραιμίας καὶ τῆς μεγάλῃς πίεσεως τοῦ αἵματος, εἰ μὲν ὁ πάσχων ἐστὶ πληθωρικός καὶ ἔχει πυρετὸν ἰσχυρὸν περὶ τοὺς 40⁰, σφυγμοὺς πλήρεις καὶ σκληροὺς περὶ τοὺς 120 καὶ δύσπνοιαν μεγίστην, προσέτι πρόσωπον κυανωτικόν, πτύελα αἱμόφυρτα, οἰδημα πνευμονικόν καὶ ταχεῖαν ἐξιδρώσιν, μίαν ἢ δύο φλεβοτομίας ἐκ τοῦ βραχίονος ὅσον 4-8 οὔγγ. (καὶ οὐχὶ πλείονας κατ' ἐπαφίρεσιν (coup sur coup) κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Bouillaud, διότι αὗται προκαλοῦσι τὸν ἐκ τῆς καταναλώσεως τοῦ σώματος καὶ τῆς ἐλαττώσεως τῶν συστολῶν τῆς καρδίας μέγαν κίνδυνον)· εἰ δὲ ὁ πάσχων ἐστὶν εὐτραφὴς καὶ ἔχει πυρετὸν μέτριον, σφυγμὸν συχνὸν καὶ μικρὸν, πόνον καὶ δύσπνοιαν ἀνάλογον τοῦ πυρετοῦ, οὐδεμίαν καθολικὴν ἀφαίμαξιν, ἀλλὰ μόνον τοπικὴν διὰ σικυῶν τινων, ἐφ' ἧς χώρας ἐστὶν αἰσθητὸς ὁ τυμπανικὸς ἦχος καὶ τραχὺ τὸ ἀναπνευστ. ψιθύρισμα· εἰ δὲ τέλος ὁ πάσχων ἐστὶν ἐξησθενημένος καὶ ἔχει πυρετὸν ἰσχυρὸν ἢ μέτριον, οὐδεμίαν καθολικὴν οὐδὲ τοπικὴν ἀφαίμαξιν, ἀλλὰ μόνον σικύας τινὰς ξηράς· ἐν τούτοις καὶ εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας οἱ ἐν Γερμανίᾳ ἀρχαιότεροι ἰατροὶ ἐπὶ τῆς στατιστικῆς τοῦ Skoda ἐρειδόμενοι συμβουλεύουσι τὸ μηδὲν πράττειν (abstention), καὶ οἱ νεώτεροι, ἀποδώσαντες τὴν ἀνάπτυξιν τῆς νόσου εἰς τὴν εἰσπνοὴν τοῦ διπλασκόκκου καὶ θεωρήσαντες αὐτὴν καθολικὴν, παραινοῦσι τὴν μετ' εὐλαθείας ἀποχὴν τῶν τε καθολικῶν καὶ τῶν τοπικῶν ἀφαίμαξεων ὡς ἐπικινδύνων. Συναίμα 2) πρὸς τὴν πτώσιν τοῦ πυρετοῦ εἰς τε τοὺς εὐτραφεῖς καὶ ἐξησθενημένους τὴν ἀντιπυρίνην (διμεθυλοξυκινιζίνη) ἐξ $\frac{1}{2}$ -1 δραχμ. ἢ τὴν ὑδροχλωρ. καὶ ὀξικὴν ἢ θεικὴν θαλινὴν (ὑδροπαραινολιζόλην) ἢ τὴν καϊρίνην (ὀρθοξυδρομεθυλικὴν κινολεΐνην) ἐκ 5-10 σιτ. ἐκάστην κόνιν καὶ μετὰ 2 ὥρας παρέχουσιν ἑτέραν δόσιν ὅπως μὴ ἐπανεέλθῃ ὁ πυρετός, τὸν ζυμὸν ὡς καὶ τὸ οἰνόπνευμα μετ' ἀρωματικοῦ βάλμματος, ἐγχυλίσματος κίνας ἀνὰ ἴσα μέρη καὶ σερapiίου ὅσον ἀρκεῖ ἢ τὸ κονιάκ κατὰ κοχλιάρια, ἵνα ἐλαττώσῃ τὴν μεγίστην ἐκ τοῦ πυρετοῦ καταναλώσιν τοῦ σώματος καὶ μάλιστα τῆς καρδίας καὶ κωλύσῃ τὸν ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῶν συστολῶν αὐτῆς κίνδυνον· καὶ ἐν περιπτώσει μὴ πτώσεως αὐτοῦ συνιστᾷ τὰ ὑπόψυχρα ἢ καὶ τὰ ψυχὰ λουτρά, κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Liebermeister καὶ Ziemssen ἐν τῇ καιλιακῇ τύφῳ περιγραφείσαν, ἅπερ οὐδόπως γίνονται δεκτὰ ὑπὸ τῶν πασχόντων καὶ τῶν περικυκλούντων αὐτοὺς συγγενῶν, ἢ ἐνίοτε ἐπὶ εὐτραφῶν (καὶ οὐδέποτε ἐπὶ ἀσθενῶν), τὰ ἐγγύματα τῆς δακτυλίτιδος (ἐκ 16-20 σιτ. εἰς 6 οὔγγ. κατὰ δίωρον, ἐπαναλαμβανόμενα ἅπαξ ἢ δις, ἐνεκα τοῦ φόβου

τῆς ἀθροιστικῆς ἐνεργείας τοῦ φαρμάκου, ἐνεργοῦντος ὡς ναρκωτικὸν τῆς καρδίας τὴν ἐλάττωσιν τῶν συστολῶν αὐτῆς καὶ τὴν ἀνάλογον ἐλάττωσιν τῶν ἀναπνοῶν καὶ τῆς θερμότητος καὶ ἀντενδεικνυμένου ἐπὶ βλαβῶν τῶν πεπτικῶν ὀργάνων καὶ ἐπὶ ἐξασθενήσεως τῶν συστολῶν τῆς καρδίας) ἢ τὰ καταπότια τῆς βερατρίνης μετὰ πικροῦ τινοῦ ἐκχυλίσματος παρεσκευασμένα ($\frac{1}{2}$ -1 σιτ. εἰς 10-20 καταπ. ὧν ἓν κατὰ δίδωρον, ἐνεργοῦντα ὡς ἡ δακτυλίτις καὶ ἀντενδεικνυόμενα ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιπτώσεων) ἢ τέλος τὴν διάλυσιν τῆς ἐμετικῆς τρυγὸς ἐντὸς ἀφεψήματος ἁλθαίας (2-4 σιτ. εἰς 6 οὔγγ. κατὰ δίδωρον καὶ οὐχὶ πλείονα κατὰ Rasori ὡς προκαλοῦντα μὲν ῥωδιστέραν τὴν ποιότητα τοῦ αἵματος ἀλλὰ καὶ ἐνεργοῦντα τὴν πάρεσιν τοῦ πνευμονογαστρικοῦ νεύρου καὶ τὴν ἐλάττωσιν τῶν συστολῶν τῆς καρδίας καὶ μεγάλας ἐλκώσεις τοῦ βλεννογόνου ὑμέου τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος καὶ ἀντενδεικνυόμενα ἐπὶ διαρροίας ἢ βλάβης τῶν πεπτικῶν ὀργάνων καὶ ἐπὶ ἐξασθενήσεως τῶν συστολῶν τῆς καρδίας). 3) πρὸς παῖσιν τῆς ὀχληρᾶς δίψης παραγγέλλει τὰ φυκτικὰ ποτὰ, ὡς τὰς λειμονάδας, πορτοκαλάδας, τὰ ἀφεψήματα τῆς κριθῆς μετὰ ὀξύμελιτος κατὰ Ἱππ., τὸ ὑποξυ τρυγικὸν κᾶλι καὶ ἐὰν ταῦτα μὴ ᾴσιν εὐχάριστα τὰ βλενωδῆ ποτὰ, ὡς τὰ ἀφεψήματα τῆς ἁλθαίας, τὸ γαλάκτωμα τῶν γλυκέων ἀμυγδάλων, τὸ διὰ πεφρυγμένων κυττάλων ἄρτου ὕδωρ, καὶ ἀπαγορεύει τὰ ἀνθρακοῦχα ποτὰ ὡς προκαλοῦντα ὑπεραιμίαν τῶν πνευμόνων καὶ τοῦ ἐγκεφάλου. Κατὰ δὲ τὴν περίοδον τῆς ἡπατώσεως ὁ ἰατρὸς συμβουλεύει 1) πρὸς τὴν ταχυτέραν ἐκχύλισιν τοῦ παραγώγου καὶ τὴν ἀπορρόφησιν αὐτοῦ τὰ ἐκδόρια ἐφ' ἧς χώρας ἐλλείπει τὸ ἀναπνευστ. ψιθύρισμα, μετὰ καφουράς ἐπιπασσόμενα, ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως τῆς φλεγμονῆς καὶ τοῦ εὐτραפוῦς τοῦ πάσχοντος. 2) πρὸς τὴν ἀπόχρεμψιν τοῦ ρευστοποιηθέντος παραγώγου, καὶ μάλιστα συνυπαρχούσης βρογχίτιδος, τὰ ἐγχύματα τῆς ἱπεκακουάνης ἐπὶ πυρετοῦ καὶ χαλαρώσεως τῆς συσταλτικότητος τοῦ πνεύμονος, τὸ κέρμες ἢ τὸ χρυσίζον στίμμι ἐπὶ καταπτώσεως τοῦ πυρετοῦ καὶ καλῆς καταστάσεως τῶν πεπτικῶν ὀργάνων ἢ τὸ βιργινικὸν πολύγαλα μετὰ ἀφεψημάτων κίνας καὶ τῆς ὑγρᾶς ἀνισούχου ἀμμωνίας, ὡς καὶ τ' ἀνθη τῆς βενζόης ἐπὶ μεγάλῃς καταπτώσεως τῶν δυνάμεων καὶ παραλύσεως τῶν ἀναπνευστ. μυῶν, τὴν καφουράν καὶ τὸν μόσχον ἐπὶ παραλύσεως τῆς καρδίας, σφυγμοῦ μικροῦ καὶ συχνοῦ, ἀκρων ψυχρῶν (συντ. 601-613). Κατὰ τὴν περίοδον τῆς λύσεως καὶ τῶν ἐκβάσεων τὰ τονωτικὰ καὶ μάλιστα τὴν κίαν καὶ τὰ κατὰ τῶν ἐπερχομένων νόσων ἐνδεικνυόμενα. Ἐπὶ δὲ τῶν

παίδων καὶ γερόντων ὁ ἱατρὸς ἀναγράφει κατὰ τὴν ὑπεραιμικήν περίοδον, ἐπειδὴ ἀντενδείκνυνται αἱ ἀφαιμάξεις καθολικαὶ καὶ τοπικαί, τὸν καλομέλανα εἰς μικρὰς δόσεις μετὰ ψυχρῶν ἐπιθεμάτων τῆς κεφαλῆς ἐπὶ παίδων καὶ τὰ ἀφεψήματα τῆς κίνας μετὰ ἐγχυμάτων νάρδου καὶ τοῦ κονιάκ ἐπὶ γερόντων, κατὰ δὲ τὴν τῆς ἥπατωσης περίοδον τὰ ἐκδόρια καὶ τὰ ἐγχύματα τῆς ἱπεκακουάνης ἢ τὰ ἀφεψήματα καὶ ἐγχύματα τῆς κίνας καὶ τοῦ βιργινικοῦ πολυγάλου. Ἐπὶ τῶν οἰνοποτῶν καὶ ἰκτερωδῶν ὁ ἱατρὸς παραγγέλλει κατὰ τὴν ὑπεραιμ. περίοδον τὸ οἶνόπνευμα καὶ τὸ ὕπιον ὑπαρχούσης παραφροσύνης τρομώδους ἐπὶ οἰνοποτῶν, ἐνίοτε ἐν ἀνάγκῃ τὰς σικύας καὶ συνήθως τὴν ἐμετικὴν τρύγα ἢ τὴν κόκκινον τοῦ Sedlitz ἢ τὸν καλομέλανα καὶ τὰ ψυχρὰ ἐπιθέματα τῆς κεφαλῆς μετὰ τῶν ἀφεψηματο-ἐγχυμάτων τῆς κίνας καὶ νάρδου ὑπαρχόντων τυφοειδῶν φαινομένων ἐπὶ ἰκτερωδῶν, κατὰ δὲ τὴν τῆς ἥπατωσης περίοδον τὰ ἀφεψήματα τῆς κίνας ἢ ταῦτα μετὰ ἐγχυμάτων τοῦ βιργινικοῦ πολυγάλου.

661 Rp Antipyrin. dr i
Sacch. alb scr ii
f. pulv. N^o iv
D. S. κατὰ 5-6 ὥρ. κόκκιν.

663 Rp Alcohol.
Tinct. aromat. aa dr ii
Syrup. simpl. unc i
D. κατὰ δίωρον κοχλ. μικρόν.

665 Rp Inf. f. digit (gr xvi) unc vi
Aq. lauro-ceras dr i
Syrup. simpl. unc i
D. S. κατὰ 2 ὥρ. κοχλ.

667 Rp Veratrin. gr i
Extr. taraxac dr $\frac{1}{2}$
m. f. pilul. N^o xx
D. 3 ἢ 4 τὴν ἡμέρ.

669 Rp Crem. tartar. dr i
Aq. fervid. unc viii
Syrup. alth unc i D.

662 Rp Thalin. muriat gr xii
Sacch. alb. scr i
m. f. pulv. N^o vi
D. ὁμοίως.

664 Rp Cogniac unc i
Extr. chin dr i
Syrup. simpl. unc i
D. S. ὁμοίως

666 Rp Fol. digit. et Rad. ipec. aa gr xii
f. Infus. unc v
Syrup. simpl. unc i
D. ὁμοίως

668 Rp Decoct. alth unc v
Tartar. emet. gr ii
Syrup simpl. unc i
D. κατὰ δίωρον κοχλ.

670 Rp Emuls. amygd. dulc. unc viii
Aq. flor. aurant.
Syrup. simpl. aa unc i D

B) Κατὰ τὰς μισοματικής καὶ ἐκ τῶν ἐλαιογενῶν βακτηριδίων παραγομένης ψευδοσήμεν. πνευμονίης ὁ ἱατρὸς ἀναγράφει κατὰ τὴν περίοδον τῆς ὑπεραιμίας τὰ χλιαρὰ ἐγχύματα τῆς φιλύρας ἢ τοῦ τεύου, τὰ διὰ φιαλῶν ζέοντος ὕδατος θερμὰ ἐπὶ τῶν ποδῶν καὶ τὰ σιναπίσματα ἐπὶ τοῦ στήθους, εἰτα τ' ἀναληπτικά

(τὸν οἶνον ἢ τὸ κονιάκ) ὁσάκις ὁ σφυγμὸς αὐτῶν ἦ μικρὸς, τὰ ψυχρὰ τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα ὁσάκις ὑπάρχῃ κεφαλαλγία καὶ τὸν καλομέλινα εἰς μικρὰς δόσεις· ἅμα δὲ παρασταθῇ πτώσις τις τοῦ θερμομέτρου οὐχὶ τὴν ἀντιπυρίνην, ἀλλὰ τὴν θειϊκὴν κινίνην εἰς μεγάλας δόσεις (20-24 σιτ. εἰς δύο δόσεις) δίκην διαλύσεως διὰ τοῦ στόματος καὶ ταύτο-χρόνως τὴν ὑδροβρωμικὴν κινίνην (6-10 σιτ.) δίκην διαλύσεως εἰς ὑποδερμικὰς ἐνέσεις, καὶ ἐφεξῆς τὴν διάλυσιν τοῦ ἱτεϊνικοῦ νάτρου ἢ τ' ἀφεψήματα τῆς κίνης καὶ τὰ ἐγχύματα τῆς νάρδου. Κατὰ δὲ τὴν περὶ τοῦ τῆς ἥπατωσης, εἰ μὲν ἡ φλεγμονὴ κατέλαβε καὶ τὸν δεξιὸν κατώτερον λοβὸν καὶ παρεστάθῃ διὰ πυρετοῦ ἐντονωτέρου, ὁ ἱατρός παραγγέλλει ξηρὰς σικύας ἐπὶ τῆς πασχούσης χώρας, καὶ ἐκδόρια διὰ τῶν ἐμπλάστρων τοῦ Albespeyres, τὰ ἐγχύματα τῆς δακτυλίτιδος καὶ εἰς τὴν ἀπόκλινσιν τοῦ πυρετοῦ τὴν θειϊκὴν κινίνην, εἴτα τ' ἀποχρεμπτικά καὶ ἰδίως τὸ κέρμες ἢ τὸ χρυσίζον στίμμι· ἐὰν δὲ αὕτη κατέλαβε ταύτοχρόνως ἀμφοτέρους τοὺς κατωτέρους λοβοὺς καὶ παρέστη διὰ τυφοειδῶν φαινομένων τὰ ψυχρὰ τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα, τὰ ὀξέα καὶ μάλιστα τὸ φωσφορικόν, τὴν θειϊκὴν κινίνην δίκην καταποσίων ἐναλλάξ πρὸς τὰ ἀφεψήματα τῆς κίνης καὶ ἐγχύματα τῆς νάρδου μετὰ ζωμοῦ καὶ οἶνου, εἴτα ἐπερχομένης πτώσεως τοῦ θερμομέτρου τὴν κινίνην εἰς μεγάλας δόσεις καὶ τὰ ἀποχρεμπτικά.

Γ) Κατὰ τῆς λ ο ι μ ῶ δ ο υ ς ἢ δ υ σ τ ρ ο φ ι κ ῆ ς ψ ε υ δ ο ὕ μ. πνευμονίης πλανητικῆς ἢ ἐπαλλασσοῦσης ὁ ἱατρός συμβουλεύει αὐμόνον τὰ κατὰ τῆς πρωτοπαθοῦς νόσου (ἐρυσίπελας, ῥευματισμός) μέσα, ἀλλὰ καὶ τὴν θειϊκὴν κινίνην καὶ τὸ ἱτεϊνικόν νάτρον πρὸς ἐλάττωσιν τοῦ πυρετοῦ, τὸ βενζοϊκόν νάτρον καὶ τὴν κινίνην μετὰ κονιάκ πρὸς ἀπόχρεμψιν.

5. Πυητικὴ πνευμονία καὶ ἀπόστημα τοῦ πνεύμονος.

Ἡ πυητικὴ φλεγμονὴ τοῦ ἰνώδους ἱστοῦ τῶν τοίχων τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων τῶν ἀνωτέρων συνήθως λοβῶν καὶ τοῦ παρενθέτου ἱστοῦ τοῦ κατωτέρου λοβοῦ τοῦ δεξιοῦ πνεύμονος, διάχυτος ἐπὶ ἐκτάσεώς τινος ἢ περιωρισμένη ἐπὶ μικρᾶς περιφερικῆς μοίρας, λήγουσα εἰς τὴν πυώδη διήθησιν ἢ τὸ ἀπόστημα, ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο. Αὕτη παράγεται συνήθως εἰς ἀνδρας, μέσην ἡλικίαν ἄγοντας καὶ ἐξησθημένους, ὅτε μὲν 1) ἐ ν ε κ α ψ ε υ δ ο ὕ μ ε ν ο γ ὅ ν ο υ π ν ε υ μ ο ν ί α ς, καταλαμβανούσης τὸν ἀνώτερον λοβὸν ἐπὶ οἰνοποτῶν καὶ παρακολουθουμένης ὑπὸ πνευμορραγίας, ὅτε τὸ παράγωγον βραδέως καταστρέφεται διὰ τῆς λιπιδώδους ἐκφυλίσεως καὶ ὥς ἀλλότριον σῶμα ἐρεθίζει τὸν ὑποκείμενον ἰνώ-

δη ἰστών τῶν τοίχων τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων καί προκαλεῖ τήν πυνητικὴν φλεγμονήν καί τὸ ἀπόστημα (καί σπανιώτατα ἔνεκα καταρροϊκῆς ἢ παρενθέτου πνευμονίας) (**φλεγμονώδεις ἀπόστημα**).- ὅτε δὲ 2) ἔνεκα θρομβώσεως τοῦ αἵματος ἐν τῷ τοῦ δεξιοῦ θάλαμου τῆς καρδίας (συνεπεία βλαβῶν τῆς μητροειδοῦς βαλβίδος ἢ τῆς μυϊκῆς σαρκὸς τῆς καρδίας ἢ καί τῆς ἀθηρωματώδους ἐκφυλίσεως τῆς πνευμονικῆς ἀρτηρίας) καί τῶν περιφερικῶν φλεβῶν (συνεπεία κοιλιακοῦ τύφου καί ἄλλων λοιμωδῶν καί συντηκόντων νοσ. προκαλοῦντων τὴν βραδεῖαν κίνησιν τοῦ αἵματος εἰς τὰς μεγάλας ὑποδερμικὰς φλέβας καί τὴν πῆξιν αὐτοῦ ἐντὸς αὐτῶν καί τῆς ἀνιούσης κοίτης φλεβός, ἢ τὴν συσώρευσιν τῶν μικροβίων ἐντὸς τοῦ ἥπατος καί τὴν μεταπομπὴν αὐτῶν εἰς τὴν ἀνιούσαν κοίλην φλέβαν, συνεπεία ἀποστήματος τοῦ πλατέος συνδέσμου τῆς κατὰ τὴν λοχείαν ὑστέρας, πιέζοντος τὴν εἰσεακὴν φλέβαν, προκαλοῦντος τὴν θρόμβωσιν τοῦ αἵματος ἐντὸς αὐτῆς καί τῆς ἀνιούσης κοίτης φλεβός, ὡς καί συνεπεία βλαβῶν τῆς παχείας μήνιγγος τοῦ ἐγκεφάλου καί τῶν φλεβικῶν κόλπων τούτου, προκαλοῦσάν τὴν βραδεῖαν κίνησιν τοῦ αἵματος καί τὴν πῆξιν αὐτοῦ ἐντὸς αὐτῶν καί τῆς κατιούσης κοίτης φλεβός). ἔνεκα τῆς μεταπομπῆς τῶν θρομβῶν ἐν τῷ τῆς καρδίας καί τῶν κλάδων τῆς πνευμονικῆς φλεβός καί τῆς ἐμβολῆς (ἐνσφηνώσεως) αὐτῶν ἐντὸς τῶν μικροτέρων τὴν διάμετρον κλαδίσκων ἢ τριχοειδῶν ἄγγειων αὐτῆς, ἅπερ τότε ἂν μὲν ὥσιν ἀπλᾶ θρομβία αἵματος, ἔχοντα τὴν βάσιν πρὸς τὴν καρδίαν καί τὴν κορυφὴν πρὸς τὸ ἀποπεφραγμένον ἄγγειον, προκαλοῦσιν τὴν ἀπόφραξιν τῶν τὴν ἐνέργειαν τῶν πνευμόνων (καί οὐχὶ τὴν θρέψιν αὐτῶν) διενεργούντων κλάδων τῆς πνευμονικῆς φλεβός, τὴν ὑπεραιμίαν, τὸ οἶδημα ἢ ἐμφύσημα (οὐχὶ τὴν ἄρσιν τῆς θρέψεως καί τὴν γάγγραιναν), τὴν αἱμορραγικὴν ἐστίαν ἐπὶ τοῦ κατωτέρου λοβοῦ τοῦ δεξιοῦ πνεύμονος καί σπανίως τὴν πυνητικὴν φλεγμονὴν αὐτοῦ, ἂν δὲ ὥσι μειγνύμενα μετὰ μικροβίων καί θραυρὰ εἰς πλείονα μικρότατα θρομβία, ἐπειδὴ τὰ μικροβία διεκδύουσι τῶν ἄγγειων καί κατατίθενται ἐντὸς τῶν μεσοκυτταρίων διαστημάτων τοῦ παρενθέτου ἱστοῦ, προκαλοῦσι τὴν τε ἀπόφραξιν πλείονων κλάδων τῆς πνευμονικῆς ταύτης φλεβός καί τὴν πυνητικὴν φλεγμονὴν τοῦ παρενθέτου τούτου ἱστοῦ, ὡς καί τὰ μεταστατικὰ λεγόμενα ἀποστήματα τοῦ πνεύμονος, ὡς ἐπὶ σηψαιμίας (**ἐμβολικὸν ἢ σηψαιμικὸν ἀπόστημα**).- 3) τέλος ἔνεκα τραυμάτων διαμπερῶν ἢ τῆς εἰσογαγωγῆς ἐν τῷ ἀεροφόρῳ ὁδῶν ἀλλοτριῶν

σωμάτων ἐρεθιζόντων καὶ προκαλούντων τὴν πυητικὴν φλεγμονὴν τοῦ παρενθέτου ἱστοῦ καὶ τ' ἀπόστημα, περιγραφόμενον εἰς τὴν χειρουργίαν (**τραυματικὸν ἀπόστημα**).

Οἱ πάσχοντες τὸ φλεγμονῶδες ἀπόστημα καταλαμβάνονται ὑπὸ νέου ῥίγους καὶ πυρετοῦ, ἐπαναλαμβάνομένου κατὰ πάσαν ἡμέραν δίκην ἐκτικοῦ καὶ παρακολουθουμένου ὑπὸ δυσπνοίας καὶ πόνου κατὰ τὸν θώρακα, ὑπὸ βηχὸς καὶ ἀποχρέμψεως πτυέλων μεγάλων, σρογγύλων καὶ ὠχρῶν ἢ πρασίνων, συνισταμένων ἐξ ἀφθόνων πυοσφαιρίων, κατεστραμμένων καὶ μὴ διὰ τῆς λιπώδους ἐκφυλίσεως, ἐξ ἐλαστικῶν ἰνῶν, ἀποτόκων τῆς καταστροφῆς τῶν τοίχων τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων (ἄνευ βακτηριδίων ὡς εἰς τὴν φθίσιν) καὶ ἐκ κρυστάλλων τῆς χολοστεατίνης, παραγομένων ἐκ τῶν λιποσφαιρίων τῇ καταστροφῇ τῶν ἱστῶν (ἄνευ τῶν βελονοειδῶν κρυστάλλων τοῦ μαργαρινικοῦ ὀξέος καὶ τῶν σπορίων καὶ νημάτων τοῦ πνευμενικοῦ λεπτότριχος ὡς εἰς τὴν γάγγραιναν καὶ τὸν σηπτικὸν χρόνιον κατάρρου τῶν βρόγχων). τότε ὁ ἰατρός εὐρίσκει τὴν ὑπαρξίν κοιλύτητος διὰ τῶν φυσικῶν εὐποριῶν ὁσάκις ἢ ἀρκούντως μεγάλη καὶ ἐπιτόλαιος· ἐφεξῆς οὗτοι ὅτε μὲν θνήσκουσι διὰ τῆς ἐπερχομένης ἐξαντλήσεως τοῦ σώματος αὐτῶν ἢ διὰ τῆς ἐπελευσομένης γαγγραινῆς τοῦ πνεύμονος τούτων, ὅτε δὲ ἐκδηλοῦσι τὰ φαινόμενα δευτεροπαθοῦς πλευρίτιδος ἢ πνευμοθώρακος, τῇ διὰ τοῦ πύου καταστροφῇ τοῦ μεταξὺ κειμένου ὑγιοῦς πνεύμονος, ὅτε τέλος ἐπανέρχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν, τῇ ἀπορροφῇ καὶ ἀποχρέμψει τοῦ πύου καὶ τῇ σχηματισμῷ οὐλῆς. Οἱ πάσχοντες τὸ ἐμβολικὸν ἢ τὰ σηψαιμικὰ ἀπόστημα, μετὰ τὰ φαινόμενα τῆς μαρασμώδους θρομβώσεως καὶ τῆς πιστατικῆς, ποικιλώτατα ὄντα ἕνεκα τῆς διαφορᾶς τοῦ πρωτοπαθοῦς πάσχοντος ὀργάνου, καταλαμβάνονται αἵφνης καὶ ἄνευ καταφανοῦς αἰτίας ὑπὸ μεγίστης δυσπνοίας (ἀναλόγου μὲν τῆς διαμέτρου τοῦ ἢ τῶν ἀποφραγέντων κλάδων τῆς πνευμονικῆς φλεβῆς καὶ δυσαναλόγου τῆς μὴ ὑπαρχούσης στενώσεως τῶν ἀεροφόρων ὁδῶν καὶ τῆς μὴ καταφανοῦς δυσχερείας τῆς κινήσεως τῶν μυῶν τοῦ θώρακος), ὑπὸ εὐρύσεως τοῦ δεξιοῦ θαλάμου καὶ προθαλάμου τῆς καρδίας καὶ ὑπὸ παθητικῆς ὑπεραιμίας τῶν περιφερικῶν τοῦ δέρματος φλεβικῶν ἀγγείων καὶ τῶν βαθυτέρων τῶν σπλάγχχνων φλεβῶν (κυανώσεως τοῦ δέρματος καὶ τοῦ ἥπατος, νεφρῶν), προσέτι ἐν ἀρχῇ τῆς νόσου ὑπὸ ἐλαφροῦ τὴν ἔντασιν πυρετοῦ καὶ ὑπὸ βηχὸς καὶ πτυέλων ἐρυθρῶν ἢ ἐρυθρομελάνων· καὶ τότε ὁ ἰατρός διὰ τῆς ἐπικρούσεως ἀκούει ἤχον ὑπόκωφον καὶ διὰ τῆς ἀκροάσεως ἐλάττωσιν τοῦ ἀναπνευστικοῦ ψιθυρίσματος ἐν

τινι χώρῳ καὶ περίξ αὐτοῦ ῥόγγους ὑγροὺς ἐκ τοῦ παραπλεύρου οἰδήμα-
τος ὡς καὶ ἐνίοτε ἐπὶ τοῦ πρώτου μεσοπλευρίου διαστήματος ἀριστε-
ρόθεν τοῦ στέρνου φύσημα εἰς τὸν δεύτερον συστολικὸν ἔνεκα τῆς ἀπο-
φράξεως κλάδου τῆς πνευμονικῆς φλεβῶς (περίοδος τῆς θρομβώσεως καὶ
ἐμβολῆς)· ἐφεξῆς οὗτοι εἰ μὲν φέρουσιν ἓνα ἐπήλυδα θρόμβον καὶ τὴν
δι' αὐτοῦ ἐμβολὴν ἐνὸς μόνου ἀγγείου, εἴτε θνήσκουσιν ἀμέσως διὰ τῶν
φαινομένων τῆς ἰσχυμίας τοῦ ἐγκεφάλου ἢ τοῦ πνεύμονος, ὅταν ἡ ἐμ-
βολὴ ἐγένετο εἰς τὸν κορμὸν τῆς πνευμονικῆς φλεβῶς (**κεραυνοδόλος
ἢ ἀσφυκτικὴ**)· εἴτε ἐπανέρχονται βαθμυδὸν εἰς τὸ κατὰ φύσιν, ὅταν
ἡ ἐμβολὴ ἐτελέσθῃ ἐπὶ μικροτάτου τὴν διάμετρον ἀγγείου τῆς φλεβῶς
ταύτης καὶ ὁ θρόμβος ἀπερροφήθῃ· εἰ δὲ ἔχουσι πλείονας ἐπήλυδας
θρόμβους καὶ δι' αὐτῶν ἀλλεπαλλήλους ἐμβολὰς μικροτέρων τὴν διάμε-
τρον ἀγγείων τοῦ πνεύμονος καταλαμβάνονται ὑπὸ νέων μικρῶν καὶ ἀλ-
λεπαλλήλων δυσπνοιῶν καὶ ὑπὸ νέων ἐλαφρῶν κυανώσεων, ὑπὸ νέας
βηχὸς μετὰ πτυέλων αἰμοφύρτων καὶ ἐφεξῆς ὑπὸ ῥίγους καὶ πυρετοῦ ἐ-
κτικτοῦ, ὑπὸ ἀποχρέμψεως ἀφθόνων πυωδῶν πτυέλων, ὑπὸ μεγάλης ἐξαν-
τλήσεως τοῦ σώματος καὶ οὕτω θνήσκουσι (**αἰμορραγικὴ καὶ βρα-
δεῖα ἐμβολὴ**) (περίοδος αἰμορραγικῆς ἐστίας καὶ ἀποστήματος).

Κατὰ μὲν τοῦ φλεγματώδους ἀποστήματος ὁ ἰα-
τρὸς παραινεῖ πρὸς διατήρησιν τῶν δυνάμεων τοῦ πάσχοντος θρεπτικὴν
καὶ εὐπεπτον τροφήν, ἥτοι γάλα, ζωμὸν κρέατος, ὡς καὶ ἐφεξῆς κρέας
μικρῶν ζώων, καὶ τὴν τονωτικὴν θεραπείαν δηλ. τὴν κίναν καὶ πάσας
τὰς σκευασίας αὐτῆς, τὸ οἶνόνπνευμα καὶ ἰδίως τὸν γενναῖον οἶνον καὶ
κονιάκ, ὡς καὶ τὸν σίδηρον καὶ μάλιστα τὸ πολλάκις ἀναγραφέν ἐκ-
λείγμα τούτου· πρὸς παῦσιν τῆς πυήσεως καὶ τῆς λοιμώδους καταστρο-
γῆς τοῦ πύου τῇ μίξει αὐτοῦ μετὰ μικροβίων, τὸν καθαρὸν ἀέρα τῶν
ἐξοχῶν καὶ ἐπαύλειον, τὴν ἀνανέωσιν τοῦ ἀέρος τοῦ δωματίου πολλὰ-
κις τῆς ἡμέρας, τὴν ἀπολύμανσιν τούτου διὰ τῆς διαχύσεως ψεκᾶδων
φαινικοῦ ὀξέος, θυμελαίου πολλάκις ἐπίσης τῆς ἡμέρας, καὶ τὴν χρῆ-
σιν τῶν βαλσαμικῶν φαρμάκων διὰ τῆς πόσεως καὶ εἰσπνοῆς τῶν ψε-
κᾶδων αὐτῶν, ὡς τοῦ τερεβινθίνου ἐλαίου ἐν θήκαις, τοῦ ὕδατος τῆς
πίσεως κτλ. Κατὰ δὲ τοῦ ἐμβολικτοῦ ἢ στήσιμικοῦ ἀπο-
στήματος ὁ ἰατρὸς συμβουλεύει πρὸς διατήρησιν τῆς ἰσχύος τῶν
συστολῶν τῆς καρδίας ἐπὶ μαρασμώδους θρομβώσεως, τὴν ἀπολυτον
ἡσυχίαν τοῦ σώματος, τὴν περιτύλιξιν τοῦ πάσχοντος διὰ θερμῶν μαλ-
λίνων καλυμμάτων, τὴν ἀνανέωσιν τοῦ ἀέρος τοῦ δωματίου καὶ ὡς το-
νωτικὰ καὶ ἐγερτικὰ μέσα τὴν κίναν καὶ πάσας τὰς σκευασίας αὐτῆς,

τὸν οἶνον ἢ τὸ κονιάκ καὶ τὸν ζωμὸν τοῦ κρέατος ἢ τὸ γάλα· πρὸς ἐλάττωσιν τοῦ οἰδήματος καὶ τῆς αἱμορραγικῆς ἐστίας ἐνίοτε καὶ μόνον ἐπὶ εὐσάρκων ἁτόμων τὰς σικύας ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ συνήθως τὰ καθάρσια ὡς τὸ καλόμελι, τὸ ὕδωρ τῆς Βιέννης, τὸ σύνθετον βάμμα τῆς ἱαλάπης καὶ τὰ ἐκδόρια ἐπὶ τοῦ πάσχοντος τόπου· πρὸς παῦσιν τοῦ ἐκτοικοῦ πυρετοῦ τ' ἀντισηπτικὰ μετὰ τῶν τονωτικῶν, ὡς τὴν ἀντιπυρίνην, καϊρίνην ἢ θαλίνην (συντ. 661-2) καὶ τὴν ὕδροχλωρικὴν κινίνην ἢ κινάν.

6. Παρένθετος φλεγμονὴ τοῦ πνεύμονος κίρρωσις ἢ σκλήρωσις αὐτοῦ.

Ἡ χρονία καὶ διόχυτος ἢ περιορισμένη φλεγμονὴ τοῦ παρενθέτου ἰνώδους ἱστοῦ (μεσολοβίου καὶ μεσοκυψελιδικοῦ) τοῦ πνεύμονος, ἢ λήγουσα εἰς τὴν ὑπερπλαστίαν αὐτοῦ καὶ τὴν κατερήμωσιν τῶν δι' αὐτοῦ διερχομένων ἀγγείων, ὡς καὶ εἰς τὴν συρρίκνωσιν τούτου, τὴν γένωσιν καὶ ἀπόφραξιν τῶν πνευμονικῶν κυψελιδίων καὶ τὴν σμικρότητα τοῦ ὅγκου τοῦ πάσχοντος ὀργάνου, προκαλοῦσαν τὴν μερικὴν ἢ ἐκτεταμένην στένωσιν τοῦ θωρακικοῦ κύτους καὶ τὴν ἐξ ἀνομοίας διανομῆς τοῦ εἰσπνεομένου ἀέρος εὐρυνσιν τῶν βρόγχων καὶ τὸ ἐμφύσημα τῶν χειλέων τῶν λοβῶν τοῦ πνεύμονος, ὠνομάσθη *κίρρωσις* μὲν, ὅταν κατέλαβε τὸν μεσολόβιον ἱστὸν, *σκλήρωσις* δὲ, ὅταν ἐπινεμήθη τοῦ μεσοκυψελιδικοῦ ἱστοῦ, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὴν φλεγμονὴν ταύτην τοῦ ἥπατος (καὶ οὐχὶ παρεγχυματώδης, διότι αὕτη οὐδόλως καταλαμβάνει τὸν χρήσιμον πρὸς τὴν ἐνέργειαν τοῦ ὀργάνου ἐπιθηλιδώδη ἱστὸν τῶν πνευμονικῶν κυψελιδίων καὶ διότι οὗτος οὐκ ἦν ἀδενώδης ἀλλὰ μάλλον ἐνδοθηλιδώδης). Αὕτη παράγεται ὅτε μὲν σπανιώτατα ἔνεκα τῆς χρήσεως ἀφθόνων οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, ὡς ἀποπνεομένου τοῦ οἶνοπνεύματος ἀπὸ τῶν πνευμονικῶν ἀγγείων καὶ μὴ κατατιθεμένου εἰς τὸν παρένθετον ἱστὸν, καὶ ἔτι σπανίως ἔνεκα τῆς εἰσπνοῆς τοῦ ἐλαίου μιάσματος, ὡς εἰσδύοντος ἐντὸς τῶν ἀγγείων ἢ ἐρεθίζοντος τὴν ἐπιθηλιδώδη στιβάδα τῶν πνευμονικῶν κυψελιδίων καὶ σπανιώτατα κατατιθεμένου εἰς τὸν παρένθετον ἱστὸν τῶν κατωτέρων λοβῶν τοῦ πνεύμονος (*κίρρωσις ἢ σκλήρωσις πρωτοπαθής*). Ἄλλοτε δὲ συνήθως ἔνεκα καταρροϊκῆς πνευμονίας ἢ βρογχοπνευμονίας, συνεπεία κοκκύτου βηχὸς ἢ λειπίου, ἀναπτυσσομένης εἰς παῖδας ἐξησθηνημένους, ἢ ἔνεκα εὐρύνσεως τῶν βρόγχων, παρισταμένης εἰς γέροντας ἀδυνάτους, καὶ μάλιστα ἔνεκα ψευδοῦμενογόνου πνευμονίας τῶν ὀπισθίων λοβῶν ἐπὶ ἀκμαζόντων πλειστάκις ἐπαναληφθείσης καὶ προκαλεσάσης διὰ τοῦ παραγώγου αὐτῆς μὴ ἐκφυ-

λισθέντος καὶ μὴ ἀπορροφηθέντος τὸν ἐρεθισμόν τοῦ ἰνώδους ἱστοῦ, ὡς καὶ ἔνεκα ὀγκῶν φυματιῶδων ἢ συφιλιδικῶν, ἐρεθιζόντων τὸν γειτονικὸν ἰνώδη ἱστὸν καὶ προκαλούντων τὴν ὑπερπλαστικὴν αὐτοῦ καὶ τὴν περιείλυσιν τῶν ὀγκῶν τοῦτων πρὸς τὴν κατὰ φύσιν ἔασιν τῶν πασχόντων **(κίρρωσις ἢ σκλήρωσις δευτεροπαθῆς ἢ συμπτωματικῇ)**.

Καὶ τῆς μὲν πρωτοπαθοῦς κίρρώσεως σπανιωτάτης οὐσης τὰ φαινόμενα εἰσὶν ἄγνωστα μὴπώ περιγραφέντα. Κατὰ δὲ τὴν δευτεροπαθὴ ἔνεκα βρογχοπνευμονίας ἢ εὐρύνσεως τῶν βρόγχων ὅτε μὲν οἱ παῖδες, ἐπὶ μακρὸν ὑπὸ κοκκύτου βηχὸς τυραννισθέντες, ἔχουσι τὰ φαινόμενα τῆς βρογχοπνευμονίας (πυρετόν, δύσπνοιαν καὶ βῆχα μετὰ ἡ ἀνευ πτυέλων, διὰ τῆς ἐπικρούσεως ἦχον ἀμβλὺν πέραξ τῆς σπονδυλικῆς στήλης καὶ διὰ τῆς ἀκροάσεως ῥόγχους ὑγροῦς διαφόρου μεγέθους καὶ ἑλλειψιν τοῦ ἀναπνευστικοῦ ψιθυρίσματος κατὰ τὴν τοῦ ἀμβλῆος ἡχοῦ χώραν), εἴτα ἔχουσι δύσπνοιαν βαθμηδὸν αὐξάνουσαν, βῆχα ἰσχυρὸν μετὰ πτυέλων ἐνίοτε ἀφθόνων, ἐξασθένησιν μεγίστην τοῦ σώματος, λαμβάνοντος ὅψιν γεροντικὴν καὶ τὰς ῥητίδας τοῦ προσώπου τῶν προκεχωρημένων τὴν ἡλικίαν, ἀνορεξίαν ἐντελῇ καὶ τότε διὰ μὲν τῆς ἐπικρούσεως ἀκούεται ἡχὸς ἀμβλὺς ἐκτεταμένος ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ ἐνὸς ἡμιμορίου, διὰ δὲ τῆς ἀκροάσεως ῥόγχοι βλεννώδεις καὶ ἀναπνοὴ βρογχικὴ ἢ σπηλαιώδης ἐφ' ἧς χώρας ἡ ἀμβλύτης· ὅτε δὲ οἱ γέροντες φέρουσι τὰ φαινόμενα τῆς εὐρύνσεως τῶν βρόγχων καὶ εἴτα ἔχουσι τὰ φαινόμενα τῆς ὑπερτροφίας μετ' εὐρύνσεως τῶν τοίχων τοῦ δεξιοῦ θαλάμου τῆς καρδίας, οἷδημα τῶν κάτω ἔκρων, σμικρότερα τὰ μεσοπλεύρια διαστήματα, ἐπιπεδώτερον τὸν θώρακα, ἀτελῇ τὴν κίνησιν τῶν ἀναπνευστικῶν μυῶν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀναπνοὴν καὶ πάντα τὰ ἀνωτέρω τοπικὰ διὰ τῆς ἐπικρούσεως καὶ ἀκροάσεως φαινόμενα. Κατὰ τὴν δευτεροπαθὴ ἔνεκα ψευδοῦς πνευμονίας, ὅτε μὲν σπανίως οἱ ἀκμᾶζοντες, ἀφοῦ προηγουμένως ὑπέστησαν πολλάκις ἐπὶ πολλοὺς ἐνιαυτοὺς τὴν ψευδοῦς πνευμονίαν καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ συνήθως κατωτέρου λοβοῦ, ἔχουσι δύσπνοιαν, βῆχα ἰσχυρὸν, ἀπόχρεμψιν πτυέλων ἀφθόνων βλεννοπυῶδων καὶ ἐξασθένησιν τοῦ σώματος μεγίστην, διὰ τῆς ἐπικρούσεως φέρουσιν ἀμβλύτητα ἐπὶ τοῦ κατωτέρου λοβοῦ καὶ διὰ τῆς ἀκροάσεως ῥόγχους βλεννώδεις καὶ βρογχικὴν ἀναπνοὴν ἢ βρογχοφωνίαν· ὅτε δὲ συνήθως οἱ γέροντες μετὰ τὰ φαινόμενα τῆς ψευδοῦς πνευμονίας τῶν κορυφῶν μὴ καταπαύσαντα, ἔχουσιν ἐπὶ πολλὰς εἰσέτι ἐβδομάδας πυρετὸν δίκην ἐκτικού, βῆχα μετ' ἀποχρέμψεως πτυέλων βλεννώδων, δύσπνοιαν αὐξανομένην κατὰ πάντα

καὶ τὸν ἐλάχιστον κόπον καὶ μεγίστην ἐξάντλησιν τῶν δυνάμεων, παρακολουθουμένην ὑπὸ διαρροίας καὶ οἰδήματος τῶν ἄκρων, φαινόμενα δηλ. τῆς φθίσεως, ἀλλὰ διὰ μὲν τῆς ἐπικρούσεως ὁ ἱατρός ἀκούει ἤχον ἀμβλὺν κατ' ἀμφοτέρας τὰς κορυφὰς μετὰ δονήσεως τοῦ θώρακος ἰσχυρᾶς, διὰ τῆς ἀκροάσεως ῥόγχους βλενωδεις καὶ βρογχικὴν ἀναπνοὴν ἢ βρογχοφωνίαν μετὰ μεταλλικῆς ἀντηχίσεως, συνάμα δὲ τὸν β'. διαστολικὸν τόνον κατὰ τὸ β'. ἀριστερὸν μεσοπλεύριον διάστημα ἰσχυρότερον καὶ τὸν θώρακα παραμεμορφωμένον. Κατὰ τὴν δευτεροπαθὴ ἐννεκαφυματιώσεως ἡ σφυγίλιδος οἱ πάσχοντες φέρουσι τὰ ἄνω περιγραφέντα καθολικὰ φαινόμενα, τὰ τοπικὰ ἐκ τῆς ὑπερπλασίας τοῦ παρενθέτου ἱστοῦ ἐκτεταμένα καὶ τὴν παραμόρφωσιν τοῦ θώρακος.

Κατὰ τῆς δευτεροπαθοῦς κίρρώσεως ὁ ἱατρός πρὶν ἢ παρασταθῇ ὀφείλει νὰ συμβουλευσῇ τὰ ἐξῆς προφυλακτικὰ μέσα πρὸς πρόληψιν τῆς νόσου· τὴν συχνὴν ἀνανέωσιν τοῦ ἀέρος τοῦ δωματίου ἢ τὴν εἰς ἐξοχὰς διαμονὴν τῶν πασχόντων, τὴν ἀποφυγὴν τῶν πνευματικῶν ἀγώνων καὶ σωματικῶν κόπων, δυνάμενων νὰ προκαλέσωσιν ἰσχυρὰς συστολὰς τῆς καρδίας καὶ ὑπεραιμίας ἀντιρρόπους τῶν πνευμόνων, τὴν θρεπτικὴν τροφήν καὶ διὰ γάλακτος δίκαιταν καὶ τὴν ἄρσιν τῶν αἰτίων πρὸς παῦσιν τῆς βρογχοπνευμονίας, τῆς ψευδοῦς πνευμονίας, τῆς φθίσεως καὶ σφυγίλιδος. Ἄμα δὲ παρασταθῇ, ἐπειδὴ μικρὰ ἐστὶν ἡ ἀπὸ τῶν φαρμάκων ἐνέργεια, συνιστᾷ συμπτωματικῶς κατὰ τῆς βρογχοπνευμονίας τ' ἀποχρεμπτικὰ δηλ. τὸ χρυσίζον στίμμι ἢ τὸ κέρμες, τὰ βαλσαμικὰ εὐκολύνοντα ἢ ἀποξηραίνοντα τοὺς βλεννογόνους ὑμένας, ὡς τὰ ὕδατα τῆς Κυλλήνης ἢ τοῦ Bonn, τὸ ὕδωρ τῆς πίσεως, καὶ τὰ μεγάλα πλανητικὰ ἐκδόρια, ὡς καὶ τὴν κινίνην παρ' ἡμῖν κατὰ τῆς ψευδοῦς πνευμονίας τὰ τονωτικά, τὴν κίναν δηλ. καὶ τὴν κινίνην, τὸν οἶνον καὶ τὸ κονίακ ὡς καὶ τὰ πλανητικὰ ἐκδόρια· κατὰ τῶν λοιπῶν τὴν εἰδικὴν θεραπείαν καθ' οὓς κανόνας γέγραπται ἐν τοῖς ἀρμοδίοις κεφαλαίοις. Σὺν τούτοις παραγγέλλει τὴν γυμναστικὴν τῶν πνευμόνων, τελουμένην διὰ τῶν βαθειῶν εἰσπνοῶν πολλάκις τῆς ἡμέρας μετὰ τῆς ὑψώσεως τοῦ πρὸς τὸ πάσχον ἡμιμόριον κειμένου βραχίονος, καὶ τὰς ἐν ἀναλόγῳ χρόνῳ ποιούμενας ἀποπλύσεις τοῦ θώρακος διὰ σπόγγου βεβρεγμένου ἐν ψυχρῷ ὕδατι.

7. Πνευμονοκονίωσις.

Ἡ χρονία φλεγμονὴ τοῦ παρενθέτου ἱστοῦ (μεσολοβίου, μεσοκυψελιδικοῦ), ἢ προερχομένη ἐκ τῆς εἰσδύσεως κόνων καὶ λήγουσα εἰς τὴν ὑπερπλαστίαν αὐτοῦ καὶ τὴν κίρρωσιν τοῦ πνεύμονος, ἔλαβε τὸ ὄνομα

τοῦτο. Αὕτη δὲ παράγεται ἕνεκα τῆς ἐπὶ μακρὰ ἔτη καὶ ἐπὶ πολλὰς ὥρας τῆς ἡμέρας τελουμένης εἰσπνοῆς καὶ εἰσδύσεως ἐντὸς τῶν βρόγχων, μεθ' ὅλην τὴν ἐνέργειαν τῶν κυτταρίων τῆς δονητῆς αὐτῶν ἐπιθηλίδος, εἴτα διὰ τῶν ἐπιθηλιδωδῶν κυτταρίων ἐντὸς τῶν τοίχων τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων καὶ ἐφεξῆς διὰ τῶν λεμφικῶν ἀγγείων ἐντὸς τῶν μεσοκυτταρίων διαστημάτων τοῦ παρενθέτου ἰστοῦ τοῦ πνεύμονος καὶ ἄλλων ὀργάνων ποτὲ μὲν συνήθως *κόνεων ἀνθρακούχων* (διαδιδωμένων εἰς τὸν ἀέρα ἐκ τῆς καύσεως ἀνθρακούχων ὑλῶν παρεχουσῶν ἄφθονον καπνὸν ἢ θρυαλίδων λύχνου παρεχουσῶν ἐπίσης ἄφθονον καπνὸν ἢ ἐκ τῆς ἀναλικνῆσεως κόνεων ἀνθρακούχων, εἰσπνεομένων ὑπὸ τῶν μεταλλευτῶν, σιδηρουργῶν, χυτῶν καὶ ἀνθρακοπωλῶν) (**ἀνθράκωσις**). ποτὲ δὲ ἐνίοτε *κόνεων χαλικοῦχων* (διαχεομένων εἰς τὸν ἀέρα ἐκ τῆς χάλυκα περιεχούσης κόνεως τῶν ὀδῶν ἢ ἐκ τῆς ὁμοίας κόνεως κατὰ τὴν κατατομὴν, χάραξιν καὶ κατεργασίαν τῶν λίθων, εἰσπνεομένων ὑπὸ τῶν λιθοτόμων, χαρακτῶν καὶ λιθοξόων ὡς καὶ ἐκ τῆς κόνεως κατὰ τὴν κατασκευὴν τῆς πορκελάνης εἰσπνεομένης ὑπὸ τῶν ἀγγειοπλαστῶν) (**χαλῆκωσις**). καὶ ποτὲ τέλος σπανίως *κόνεων σιδηρούχων* (αἰωρουμένων εἰς τὸν ἀέρα κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ὀξειδίου τοῦ σιδήρου (rouge anglais) πρὸς στίλβωσιν τῶν ὑέλων τῶν κατόπτρων ἢ κατὰ τὴν ἐπίπασιν αὐτοῦ καὶ ἔμπλησιν τῶν πόρων διαφανοῦς χάρτου πρὸς ἐπίθεσιν τῶν φύλλων τοῦ χρυσοῦ) (**σιδηρώσις**).

Οἱ ἐργάται τῶν διαφόρων τούτων ἐργοστασίων κατ' ἀρχὰς ἐπὶ μακρὸν χρόνον οὐδενὸς αἰτιῶνται φαινομένου, διότι τὰ κυττάρια τῆς δονητῆς ἐπιθηλίδος τῶν βρόγχων προκαλοῦσι τὴν ἀποβολὴν τῶν εἰσπνευσθεῖσων κόνεων ἀπὸ τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος (π ε ρ ῖ ο δ ο ς ἀ ν ε κ τ ι κ ὅ τ η τ ο ς). Μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ ἀποψυγῶσι καὶ πάθωσι κατάρρου τῶν βρόγχων καὶ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει εἰσπνεύσωσι διαρκῶς τὴν κόνιν ταύτην, αἰσθάνονται μετὰ παρέλευσιν ἱκανοῦ χρόνου μεγίστην κόπωσιν τοῦ σώματος ἰδίως πρὸς τὸ ἐσπέρας, αὐξάνουσιν βαθμηδὸν μέχρις ἐξασθενήσεως αὐτοῦ, ὡς καὶ στενοχωρίαν μέχρι δυσπνοίας, ἕνεκα τῆς ἐλαττώσεως τῆς ἀναπνευστικῆς ἐπιφανείας· συνάμα δ' ἔχουσι βῆχα μᾶλλον ἢ ἥττον ἰσχυρόν, παρακολουθούμενον ὑπὸ ἀποχρέμψεως πτυέλων χαρακτηριστικῶν τὴν χροιάν (μελανῶν ἐπὶ ἀνθρακώσεως, λευκῶν ἄλλὰ κονιούχων ἐπὶ χαλκώσεως, ἐρυθρῶν ἐπὶ σιδηρώσεως), ἀπερπρό-ἐρχονται ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν βρόγχων ὑπὸ τῆς εἰσπνευσθείσης κόνεως, ὑσάκεις μάλιστα μεταβάλλονται εἰς βλεννο-πυώδη μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἡμερ. ἀπὸ τῆς καύσεως τῆς εἰσπνοῆς αὐτῆς, ἢ ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν

πνευμονικῶν κυψελίδων, ὁσάκις μὴ μεταβάλλωνται τὸ χρῶμα ἀλλ' ὥσι κεχρωσμένα καὶ μετὰ τὴν παύσιν τῆς εἰσπνοῆς τῆς κόνεως ταύτης προσέτι φέρουσι μετὰ τινὰ χρόνον τὴν βαθμηδὸν ἐπερχομένην παρὰ μὲν τοῦ προσθίου μέρους τοῦ ἐνὸς ἢ ἀμφοτέρων τῶν ἡμιμορίων τοῦ θώρακος, ἔνεκα τῆς ἀρχομένης κιρρώσεως τοῦ πνεύμονος· τότε δὲ ὁ ἱατρὸς ἀκούει διὰ μὲν τῆς ἐπικρούσεως ἦχον ἀμβλύν, ἐφ' ἧς μοίρας τοῦ θώρακος ὑπόκειται κιρρωτικὸς πνεύμων, καὶ ἦχον τυμπανικόν, ἐφ' ἧς ὑπάρχει ἐμφύσημα, διὰ δὲ τῆς ἀκροάσεως τὸ ἀναπνευστικὸν ψιθύρισμα τραχὺ μετὰ συριζόντων ἢ ὑγρῶν διαφύρου μεγέθους ῥόγγων, ἐφ' ὧν μοιρῶν ὑπάρχει κατάρρους τῶν βρόγχων, καὶ ἔλλειψιν τοῦ ἀναπνευστικοῦ ψιθυρίσματος ἐφ' ὧν ὑπάρχει ἀμβλὺς ἦχος καὶ κίρρωσις τοῦ πνεύμονος (περίοδος βρογχίτιδος καὶ κιρρώσεως τοῦ πνεύμονος). Ἐφεξῆς οὗτοι πίπτουσιν εἰς ἀναιμίαν καὶ μαρασμόν, ἔχουσι πυρετὸν ἐκτικόν μετὰ ἰδρώτων, βῆχα σφοδρὸν μετὰ πτυέλων κεχρωσμένων καὶ ἀφθόνων, παρακολουθούμενον ἐνίοτε ὑπὸ αἱμοπτυσεως, ἔνεκα ἀποστήματος τῇ ἀποφράξει τῶν ἀγγείων ὑπὸ τῆς εἰσπνευσθείσης κόνεως, ὡς καὶ δύσπνοϊαν μέχρι κυανώσεως, ἔνεκα κιρρώσεως τοῦ πνεύμονος καὶ εὐρύνσεως τοῦ δεξιοῦ θαλάμου τῆς καρδίας, καὶ πάντα τὰ φαινόμενα τῆς φθίσεως κτὸς τῶν βακτηριδίων (περίοδος τῆς φθίσεως τῶν χεῖροτεχνῶν τοῦ τῶν).

Ὁ ἱατρὸς συνιστᾷ τὴν βελτίωσιν τῆς ἐργασίας καὶ τὴν μὴ ἀνάδοσιν τῶν κόνεων τούτων ὑπ' αὐτῆς, τὴν συχνὴν καὶ μετ' ἐπιμελείας ἀνανέωσιν τοῦ ἀέρος τῶν ἐργοστασίων, τὴν προφύλαξιν τῶν ἐργατῶν ἀπὸ τῆς εἰσπνοῆς τῶν κόνεων τούτων διὰ τῆς χρήσεως ἰδίων προσωπείων, διὰ τῆς καθαρότητος τοῦ σώματος αὐτῶν, τῆς καλῆς θρέψεως τούτων καὶ τῆς διαμονῆς ἐν καθαρῷ ἀέρι κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς· ἅμα δὲ παρασθῇ ἡ νόσος τὴν παύσιν τῆς ἐργασίας καὶ τὰ τονωτικά.

8. Γάγγραινα τοῦ πνεύμονος.

Ἡ σπανίως ἀπαντῶσα παύσις τῆς ζωῆς τοῦ πνεύμονος, περιωρισμένη ἢ διάχυτος, μετ' ἀποσυνθέσεως τῶν μορίων αὐτοῦ ἔνεκα τῆς κατασκευῆς καὶ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν εἰσδύοντων διὰ τοῦ εἰσπνευομένου ἀέρος παρασίτων, ἐκλήθη γάγγραινα καὶ οὐχὶ σφάκελος, ὡς συμβαίνουσα ἐκ φλεγμονῆς καὶ τῶν παραγῶγων αὐτῆς. Αὕτη δὲ παράγεται συνήθως εἰς ἄνδρας, ἡλικίας 20-40 ἐτ., κατωτέρας κοινωνικῆς τάξεως, κακῶς τρεφομένους καὶ κατὰ χρῆσιν τῶν οἶνοπνευμάτων ποιοῦντας, ὑγρὰς ἢ ὑπογεύους καὶ μὴ ἀεριζομένους οἰκίας οἰκοῦντας ἢ βαρείας λοιμῶδεις καὶ

δυστροφικὰς νόσους (κοιλιακὸν τύφον, ὀστρακιδίαν, εὐλογίαν καὶ διαβήτην) πάσχοντες· 1) ὅτε μὲν ἔνεκα φλεγμονῶν τοῦ πνεύμονος καὶ μάλιστα τῆς ψευδοϋμενογόνου εἰς γέροντας ἢ ἐξησθενημένους καὶ οἶνοπότας, ὁσάκις ἔντονος οὕσα παρίσταται ἐν ἀρχῇ δι' αἰμορραγιῶν καὶ προκαλεῖ διὰ τοῦ θρομβωθέντος αἵματος καὶ τοῦ μὴ ἐκφυλισθέντος παραγώγου τῆς φλεγμονῆς τὴν διακοπὴν τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος ἐν τοῖς τελικοῖς καὶ πρὸς τὴν θρέψιν τοῦ πνεύμονος χρησίμοις ἀγγεῖοις, καὶ ἐνίοτε τῆς πυητικῆς φλεγμονῆς ἐπίσης εἰς ἐξησθενημένους καὶ οἶνοπότας, ὁσάκις τὸ περιεχόμενον τοῦ ἀποστήματος ὑπεβλήθη εἰς σήψιν καὶ ἀποσύνθεσιν (**γάγγρ. ἐκ φλεγμονῶν τοῦ πνεύμονος**)· 2) ὅτε δὲ ἔνεκα ἐμβολῆς τῶν πνευμονικῶν ἀγγείων ἐξ ἐπηλύδων ἀπλῶν ἢ σηπτικῶν θρόμβων, ἐπὶ ἐπιλοχείων παθῶν, ἀποστημάτων τοῦ ἥπατος, τερηδόνων τοῦ πετρώδους κτλ., σπανίως ὁσάκις προκαλεῖ ἐπὶ ἀπλῶν τὴν ἀπόφραξιν κλάδου τινος τῆς βρογχικῆς ἢ τῆς πνευμονικῆς ἀρτηρίας, τὴν διακοπὴν τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος ἐν τοῖς τελικοῖς τούτου ἀγγεῖοις καὶ τὴν αἰμορραγικὴν ἐστίαν, συνήθως ὅμως ὁσάκις ἐπιφέρει ἐπὶ σηπτικῶν τὴν διακοπὴν τῆς κυκλοφορίας, τὴν διέκδυσιν τῶν ἐνσφηνωθέντων βακτηριδίων, τὴν φλεγμονὴν τοῦ παρενθέτου ἱσοῦ, τὴν σηπεδονώδη ἀποσύνθεσιν τοῦ παραγώγου αὐτῆς καὶ τὴν γάγγραιναν (**γάγγρ. ἐξ ἐμβολῶν σηπτικῶν θρόμβων**)· 3) ὅτε ἔνεκα εὐρύσεως τῶν βρόγχων καὶ εἰσόδσεως ἀλλοτρίου σώματος ἢ μεταφορᾶς παρὰ φύσιν ὕλης ἐντὸς αὐτῶν καὶ τοῦ πνεύμονος, ὡς πυρήνος εἰς φρενοβλαβεῖς, ὀστέων καὶ στάχους ἢ καρκινώδους ὕλης ἐπὶ καρκίνου τοῦ οἰσοφάγου, πυώδους ὕλης ἐπὶ τερηδόνας τῶν σπονδύλων, τυροειδοῦς μάζης ἐπὶ βρογχικῶν ἀδένων ἐξογκωμένων, ὁσάκις προκαλεῖται ἢ τε φλεγμονὴ τοῦ ὑποκειμένου ἱσοῦ καὶ ἢ σηπεδονώδης ἀποσύνθεσις τοῦ παραγώγου αὐτῆς (**γάγγρ. ἐξ εὐρύσεως τῶν βρόγχων, εἰσόδσεως ἀλλοτρίου σώματος ἢ μεταφορᾶς παρὰ φύσιν ὕλης**)· 4) ὅτε τέλος ἔνεκα τραυμάτων διαμπερῶν τοῦ θώρακος ἢ ἰσχυρᾶς θλάσεως τῶν τοίχων αὐτοῦ ἀνευ καταγμάτων τῶν πλευρῶν, ὁσάκις τὰ τραύματα τελῶνται δι' ὀργάνων τμητικῶν καὶ πυροβόλων ὀπλῶν ἢ οἱ ἄρρωστοι ἐξετέλουν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς θλάσεως ἀγῶνα ὑπέρμετρον τοῦ σώματος, καὶ δι' αὐτῶν προκαλεῖται αἰμορραγικὴ διήθησις ἰσχυρὰ καὶ ταύτοχρόνως φλεγμονὴ τοῦ πνεύμονος, διακόπτουσα τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος καὶ τὴν θρέψιν τῶν μορίων τοῦ ὀργάνου τούτου (**γάγγρ. ἐκ τραυμάτων καὶ θλάσεων**).

Οἱ ἄρρωστοι κατὰ τὴν πορείαν ἄλλης νόσου καταλαμβάνονται ὑπὸ φρικίων, ἅπερ διαδέχεται πυρετός καὶ ἔχουσιν ἀνορεξίαν καὶ ἔμετον, ἀ-

δυναμίαν καὶ παραλλαγὴν τῶν χαρακτήρων τοῦ προσώπου, εἴτα δύσπνοϊαν, βῆχα, μετὰ πτυέλων γλίσχρων καὶ συνήθως αἱματηρῶν καὶ πόνον κατὰ τὸ πλευρόν· τότε ἱατρός εὕρισκει διὰ τῆς ἐπικρούσεως ἦχον ἀμβλὺν, διὰ τῆς ἀκροάσεως ἔλλειψιν τοῦ ἀναπνευστικοῦ ψιθυρίσματος καὶ ὑποτρίζοντας ῥόγχους δηλ. φαινόμενα πνευμονίας ἀλλὰ μετὰ φρικίων, παραλλαγῆς τῶν χαρακτήρων τοῦ προσώπου καὶ αἱμοπτύσεως ἢ πνευμορραγίας (περίοδοις τῆς γαγγραινώδους ἐσχάρας). Ἐφεξῆς γενομένης κοινωνίας μετὰ βρόγχου ἔχουσιν ἐκπνοὴν κάκουδμον καὶ σηπεδονώδη, ἐξόχως ναυτιώδη, βῆχα συχνοτέραν, αἱμόπτυσιν καὶ πτύελα οὐχὶ μὲν συχνὰ ἀλλ' ἐκάστοτε ἀφθονα, κάκουδμα καὶ σηπεδονώδη, ταχέως διαφθειρόντα τὸν ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος τοῦ πάσχοντος ἀέρα, χωρίζόμενα ἐντὸς τῆς πτυελίστρας εἰς τὴν ἐπιπολαίαν ὡχροφαιον ἢ φαιοπρασίην στιβάδα ἐκ βλεννογόνων σωματίων καὶ πυσσφαιρίων, τὴν μεσαίαν φαιοπρασίην ὀρρωδῇ καὶ τὴν κατωτάτην φαιομελαίνην καὶ περιέχουσιν τὰς κροκίδας τοῦ Dittrich, αἵτινες συνίστανται ἐκ τε τῶν ἑλαστικῶν ἰνῶν, ἀπείρων λιποκοκκίων, βελονοειδῶν κρυσάλλων τοῦ μαργαρινικοῦ ὀξέος καὶ τῶν ἐρυθρῶν σωματίων τοῦ αἵματος ἢ τῶν κρυσάλλων τῆς αἱματοϊδίνης αὐτῶν ὡς συντρίμματα τῆς καταστροφῆς τοῦ πνεύμονος, ὡς καὶ ἐκ τῶν στρογγύλων σπαριδίων καὶ τῶν ἐνάρθρων μυκηλίων νημάτων τοῦ πνευμονικοῦ λεπτότριχος, ἀποδιδόντων τὴν κακοδμίαν εἰς τὴν ἐκπνοὴν καὶ τὰ πτύελα, καθὼς καὶ ἐνίοτε ἐκ τινων σπειριδίων, ἀποφερόντων γλυκεῖαν γεῦσιν καὶ τινων νημάτων καὶ κερκοειδῶν μονάδων (Leyden u. Jaffé)· τότε ὁ ἱατρός εὕρισκει τὰ καθολικὰ φαινόμενα σφοδρότερα καὶ τὰ τυπικὰ τοῦ καταστραφέντος δίκην σπηλαιίου πνεύμονος (δηλ. ἦχον ἀμβλὺν ἢ τυμπανικὸν μετὰ τὴν ἀπόχρεμψιν τοῦ περιχομένου καὶ τὴν ἀντικατάστασιν τούτου δι' ἀέρος ἢ καὶ τὸν τοῦ ἐρραγισμένου ἀγγείου, ῥόγχους ὑγροῦς μεγάλους καὶ βρογχικὴν ἀναπνοὴν ἢ βρογχοφωνίαν, ἀμφορικὴν καὶ ἐνίοτε σπηλαιώδη ἀναπνοὴν ἢ φωνὴν) καταφανέστερα ὁσάκις ἢ γάγγραινα ἢ κατ' ἐπιπολὴν (περίοδοις τῆς μάλαικύνσεως, τοῦ σχηματισμοῦ σπηλαίου καὶ τῆς ἐκκενώσεως αὐτοῦ). Μετὰ ταῦτα οὗτοι, εἰ μὴ ἔπαυσαν τοῦ ζῆν ἐκ τῆς μεγίστης ἐξασθενήσεως τοῦ σώματος καὶ τῆς διαρροίας τῆς ἐπερχομένης συνεπιείχ' καταπόσεως πτυέλων τινων, ἔχουσι ποτὲ μὲν τὰ φαινόμενα τῆς πλευριτίδος ἢ τοῦ πνευμοθώρακος, τῇ διαβρώσει τοῦ ὑπεζωκίτος ὑπὸ τῆς κατ' ἐπιπολὴν τοῦ πνεύμονος ὑπαρχούσης γαγγραινῆς, ποτὲ δὲ τὰ φαινόμενα μεταστατικῶν σφημαϊκῶν ἀποστημάτων τοῦ ἐγκεφάλου ἢ τοῦ ἥπατος καὶ οὕτω θνή-

σκουσι· σπανίως δ' ἐπερχομένης ἀποχρέμψεως ἀπάσης τῆς μαλακυνθείσης μάζης, ἐπανέρχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν τῇ παραγωγῇ οὐλῆς καὶ συρρικνώσεως τοῦ πνεύμονος (περίοδος τῶν συμπλοκῶν καὶ τῆς λύσεως).

Αὕτη διακρίνεται 1) τῆς σπητικῆς εὐρύνσεως τῶν βρόγχων, διότι τὰ τοπικὰ φαινόμενα τοῦ ἐκ τοῦ γαγγραινωμένου πνεύμονος σπηλαίου παρατηροῦνται περὶ τὴν ἐτέραν περίοδον μετὰ τὰ φαινόμενα τῆς φλεγμονῆς καὶ οὐχὶ ἀμέσως ἐν ἀρχῇ τῆς εὐρύνσεως, τὰ καθολικὰ φαινόμενα τῆς γαγγραίνης εἰσὶν ἐντονώτερα καὶ τὰ πτύελα ἐνέχουσιν ἐλαστικὰς ἴνας, ἐνῶ εἰς τὴν εὐρυνσιν μόνον ὁσάκις ἐπῆλθε καταστροφή τοῦ βρόγχου· 2) τοῦ ἀποστήματος τοῦ πνεύμονος τοῦ κοιωνοῦντος μετὰ βρόγχου, διότι τὰ πτύελα εἰς ἐκείνην ὄζουσι, περιέχοντα τὸν πνευμονικὸν λεπτότριχα, κρύσταλλα μαργαρινικοῦ ὀξέος καὶ ὀλίγας ἐλαστικὰς ἴνας, ἐνῶ εἰς τὸ ἀπόστημα οὐδόλως ὄζουσι καὶ περιέχουσι πῦον καταστραμμένον ἢ μὴ, ἐλαστικὰς ἴνας καὶ κρύσταλλα χολοστεατίνης· 3) τῶν σπηλαίων κατὰ τὴν γθίσιν, διότι τὰ πτύελα εἰς ἐκείνην ὄζουσι καὶ συνίστανται ἐκ τῶν συντριμμάτων τῆς καταστροφῆς τῶν πνευμόνων, οὐχὶ δὲ καὶ ἐκ βακτηριδίων, ἡ δὲ νόσος ἔχει διάφορα τὰ καθολικὰ καὶ τοπικὰ φαινόμενα· 4) τοῦ ἐμπυήματος τοῦ θώρακος, κοιωνοῦντος μετὰ βρόγχου, διότι τὰ πτύελα εἰς ἐκείνην οὐκ εἰσὶ πυώδη, οὐδὲ χωρίζονται εἰς τρεῖς στιβάδας.

Κατὰ τῆς νόσου ὁ ἱατρὸς συμβουλεύει ὡς ὑγιεινοὺς καρδίας τὴν κατάκλινιν τοῦ ἀρρώστου, τὴν θρεπτικὴν τροφήν, τὸν γεννῆτον οἶνον ἢ κονιάκ, τὴν ἀπολύμανσιν τοῦ ἀέρος τοῦ κοιτῶνος διὰ τῶν ψεκάδων τοῦ φαινικοῦ ὀξέος ἢ τοῦ θυμελαίου συνεχῶς διαχεομένων καὶ τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ἀρρώστου νὰ εἰσπνέῃ τὸν ἀέρα διὰ σπόγγου πρὸ τῆς μινὸς καὶ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὑπάρχοντος καὶ διὰ διαλύσεως φαινικοῦ ὀξέος ἀποπλυνομένου· ὡς θεραπευτικὰ μέσα, τὰς εἰσπνοὰς τῶν ἀτμῶν τοῦ τερεβινθίνου ἐλαίου, τελουμένας πολλάκις τῆς ἡμέρας εἴτε διὰ τῆς ἐπιχύσεως κοχλιαρίου μικροῦ τοῦ πτητικοῦ ἐλαίου ἐντὸς ζέοντος ὕδατος ἢ ἐγγύματος χαμαιμήλων εἴτε διὰ τοῦ ἀτμοψεκαστήρος τοῦ Sigle, Lühr (ἀντενδεικνυμένας ὁσάκις προκαλοῦσιν ἐντονον ἐρεθισμόν τῶν τοίχων τοῦ ἐκ γαγγραίνης σπηλαίου ἢ ἐπιφέρωσι δηλητηρίασιν ἐκδηλουμένην διὰ σκοτοδινίας καὶ θαμβώσεως τῶν ὀφθαλμῶν) (Skoda), καὶ τούτων μὴ ἀνεκτῶν τὰς εἰσπνοὰς τῶν ψεκάδων τῶν ἐλαφρῶν διαλύσεων τοῦ φαινικοῦ ὀξέος ($2 \frac{1}{10}$) τρίς τῆς ἡμ. τῇ χρήσει τῶν ἀτμοψεκαστήρων (ἀντενδεικνυμένας ὁσάκις προκαλῶσιν ἰσχυρόν πρὸς βῆχα ἐρεθισμόν ἢ ἐπιφέρωσι δηλητηρίασιν ἐξαγγελλομένην δι' οὖρων μελανοφαίων) (Traube)

καὶ ἄλλοτε τὰς εἰσπνοὰς τῶν ψευδαδων τοῦ χλωριούχου ὕδατος ἢ τῶν διαλύσεων τοῦ ὑπερμαγγανικοῦ κάλειος ἢ τοῦ ἰτεϊνικοῦ νάτρου ἢ τῶν ἀτμῶν τῆς ὕδατοπίσης κτλ. σὺν τούτοις δὲ ἀναγράφει πρὸς ἐσωτερικὴν χρῆσιν τὴν χλωριούχον τίτανον μετὰ ὀπίου δίκην καταποτίων (Stokes), τὸ φαϊνικόν ὅξυ ἐν ἐλαφρᾷ διαλύσει μετὰ ὕδατος μίνθης κατὰ κοχλιάρια (Leyden), τὴν θεικὴν κινίνην ὡς καὶ τὴν κίναν ἢ τὰς σκευασίας αὐτῆς. Συμπτωματικῶς δὲ τὰ ναρκωτικὰ κατὰ τοῦ βηχὸς, τὰ αἵματοστατικὰ κατὰ τῆς αἱμοπτύσεως, τὴν τομὴν καὶ ἀπόπλυσιν τοῦ κοίλου χώρου κατὰ τοῦ ἐμπυήματος.

671 Rp Chlorur. calc dr ii 672 Rp Acid. carbol. sol. 2 $\frac{0}{10}$ unc vi
Extr. opii gr iii Muccil. salep.
f. pilul. N° 30. D. Elaeosacch. menth. aa. unc $\frac{1}{2}$ D.

9. Ἐμφύσημα κυψελιδικὸν ἢ μεσολόβιον τοῦ πνεύμονος.

Ἡ ὑπέρμετρος εὐρυσις τῶν κατὰ σωροὺς διακειμένων χωνοειδῶν ἀσκίων (infundibulum s. alveolus complexus) καὶ τῶν μονήρων φατνιακῶν κοιλοτήτων (alveolus simplex) τῶν ἀπαρτιζουσῶν τὰ πνευμονικὰ κυψελίδια (τὰ κοινωνοῦντα μετ' ἀλλήλων διὰ τῶν φατνιακῶν ἀγωγῶν (conduits alveolaires) οὔτινες ἐκστομοῦνται εἰς τὰ τελικὰ βρογχιόλια καὶ τὰ ἀποτελοῦντα τὸ ἀρχικὸν λοβίον (lobule primitif)), ἢ ἐπιφέρουσα συνήθως τὴν ἀτροφίαν μέχρι κατερημώσεως τοῦ περιβάλλοντος ταῦτα ἰσθμοῦ καὶ αὐτῶν τῶν περιελισσομένων ἀγγείων καὶ ἐπομένως τὴν ἐλάττωσιν τῆς ἐλαστικότητος τῶν τοίχων αὐτῶν μέχρι συγχωνεύσεως πλειόνων τούτων εἰς μείζονα κοιλότητα καὶ τὰς παθητικὰς ὑπαιριμίας τῶν σπλάγγων μέχρι κηρρώσεως αὐτῶν (ἐμ. φ. κυψελιδικὸν δηλ. ἀσκιᾶκὸν καὶ φατνωτὸν ἢ ἐμ. φ. λοβιακὸν) (Emph. vesiculeure, infundibulaire et alveolaire, ou Emph. lobulaire) καὶ ἡ προκαλοῦσα ἐνίοτε τῇ ὑπερμέτρῳ διατάσει τῶν τοίχων τῶν ἀσκίων τούτων καὶ φατνιακῶν κοιλοτήτων τῶν πνευμονικῶν κυψελιδίων τὴν ῥῆξιν τῶν τοίχων τούτων καὶ τὴν ἐξοδουσιν φουσαλίδων ἀέρος ἐντὸς τῶν μεσοκυτταρίων διαστημάτων τοῦ παρενθέτου ἢ μεσολοβίου ἱστοῦ τοῦ πνεύμονος μέχρι τοῦ ὑπεζωκότος (ἐμ. φ. μεσολόβιον ἢ παρένθετον καὶ ἐμ. φ. καθολικεῦόμενον) (Emph. interlobulaire ou interstitiel et emph. généralisé), ἐλάβε τὸ ὄνομα ἐμφύσημα. Τοῦτο δ' ἐν ἀρχῇ, ὅταν τὸ αἷτιον ἐξίτηλον οὐκ ἡδυνήθη νὰ προκαλέσῃ τὴν ἀτροφίαν τῶν τοίχων καὶ οἱ κοῖλοι οὔτοι χώροι δύνανται ν' ἀναλάβωσι τὸν πρότερον ὄγκον τῇ συστολῇ τῶν τοίχων αὐτῶν, ἐκλήθη ἐμ. φ. ὅξυ ἢ ἐμ. φ. ὀση-

σ ι ς κ α ι ἄ ν α φύ σ η σ ι ς· ἐφεξῆς, ὅταν τὸ αἷτιον μόνιμον προῦκ-
λεσε τῇ συχνῇ ἐπαναλείψει τὴν ἀτροφίαν καὶ τὴν κατερήμεωσιν τούτων
καὶ οἱ καίλοι οὗτοι χῶροι οὐ δύνανται νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸν πρότερον
αὐτῶν ὄγκον, ὡνομάσθη ἐμφύσημα χρόνιον ἢ ἀπλῶς ἐμφύσημα.

Ἡ ὑπέρμετρος αὕτη εὐρυνσις τῶν πνευμονικῶν κυψελιδίων διαχύτος
ἐπὶ πολλῶν λοβίων ἢ περιωρισμένη εἰς τινὰ τούτων συμβαίνει συνήθως
εἰς ἀνδρας ἡλικίας 35 καὶ πλέον ἐτῶν, σπανίως εἰς νεογνὰ μὴ ἀναπνεύ-
σαντα καὶ ὑποβληθέντα εἰς τὴν τεχνητὴν διὰ τῆς ἐμφυσήσεως ἀέρος ἀ-
ναπνοὴν καὶ ἐνίοτε εἰς παῖδας τυραννισθέντας ἐκ τῶν σφοδρῶν παροξυ-
σμῶν κοκκύτου καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ χειμῶνος ἢ εἰς βόρεια κλίματα,
καὶ παραέγεται π ο τ ἐ μ ἐ ν κ α τ ἄ τ ῇ ν μ η χ α ν ι κ ῇ ν θ ε ω ρ ί α ν
1) ἐκ τῶν ἀναπληρωματικῶν εἰσπνοῶν καὶ τῆς ἀφθονωτέρας εἰσαγωγῆς
τοῦ ἀέρος ἐντὸς πνευμονικῶν τινῶν κυψελιδίων προκαλούσης τὴν ὑπέρμε-
τρον εἰσπνευστικὴν εὐρυνσιν αὐτῶν, ἥτις παρατηρεῖται ἔνεκα πίεσεως
μοίρας τινος τοῦ πνεύμονος ὑπὸ πλευριτικοῦ ἐξιδρώματος ἢ ὑπὸ τοῦ ἀ-
νευρύσματος τῆς καρδίας, τῆς ἀορτῆς καὶ πνευμονικῆς ἀρτηρίας ἢ ὑπὸ
ὄγκων τοῦ μεσαυλίου ἢ ὑπὸ παραμορφώσεως τῆς σπονδυλικῆς στήλης
καὶ τῶν πλευρῶν, ἐπίσης ἔνεκα ἀποφράξεως τοῦ ἀνιού λεπτοτέρων βρογ-
χίων ὑπὸ καταρροϊκῆς ὕλης κατὰ τὸν ὁξὺν κατάρρου τῶν βρογχίων τού-
των, καθὼς καὶ ἔνεκα πληρώσεως πνευμονικῶν τινῶν κυψελιδίων ὑπὸ ἐ-
ξιδρώματος κατὰ τὴν καταρροϊκὴν καὶ ψευδοῦς πνευμονίας, διότι τότε
ὁ εἰσπνεόμενος ἀήρ, ἀφοῦ οὐκ ἦν δυνατόν νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὰ πεπιε-
σμένα ἢ τὰ ἀντίστοιχα τοῖς ἀποπεφραγμένοις βρογχίοις ἢ τὰ πεπλη-
ρωμένα ἐξιδρώματος πνευμονικὰ κυψελίδια, τὸ δὲ κύτος τοῦ θώρακος οὐ
συμπύσσεται ἢ τὰ ἐν αὐτῷ κινητὰ ὄργανα οὐ μετακινεῦνται ἀναλόγως
τῆς ἐλαττώσεως τοῦ χώρου ἀλλὰ διευρύνεται καὶ τηρεῖ τὴν κατὰ φύσιν
θέσιν εἰς πᾶσαν εἰσπνοὴν, οὗτος ἀναγκάζεται νὰ εἰσδύσῃ ἐντὸς τῶν ἀ-
ναπληρούντων τὴν ἐνέργειαν κυψελιδίων καὶ εὐρύνη αὐτὰ (ἐμφ. εἰσ-
πνευστικὸν καὶ ἀναπληρωματικὸν) (Emph. inspiratoire et
compensateur ou supplémentaire)· 2) ἐκ τῶν βιασίων ἐκπνοῶν καὶ
τῶν μεγάλων πρὸς ἐξώθησιν ἀγόνων ἢ σωματικῶν κόπων, αἵτινες πα-
ρατηροῦνται ἔνεκα κοκκύτου βηχὸς ἢ χρονίου κατάρρου τῶν βρόγχων ἢ
ψευδοῦμενογόνου λαρυγγίτιδος, ἔνεκα ὑπερμέτρου χρήσεως πνευστῶν μου-
σικῶν ὀργάνων ἢ φυσητήρων καὶ διαρκῶν φωνῶν ἢ ᾠδῶν, ὡς καὶ ἔνεκα
ἀρσεως βαρῶν, ἢ ἄλλων σωματικῶν κόπων, ἔνεκα τεινεσμοῦ ἐπὶ χρονίας
στεγνώσεως τῆς κοιλίας ἢ ἐπὶ τοκετοῦ, διότι τότε ὁ μὲν θώραξ σμικρύ-
νεται, ἡ δὲ σχισμὴ τῆς γλωττίδος στενοῦται καὶ τὸ βιαίως ἐκπνεόμενον

ῥεῦμα τοῦ ἀέρος μὴ δυναμένον νὰ ἐξέλθῃ τοῦ λάρυγγος διευθύνεται πρὸς τὸν ἀνώτερον βρόγχον καὶ εὐρύνει τὰ πνευμονικὰ κυψελίδια τοῦ ἀνωτέρου λοβοῦ τοῦ πνεύμονος, **(ἐμφ. ἐκπνευστικὸν καὶ οὐσιαστικὸν)** (Emph. expirat. et substantieles). Π ο τ ἐ δ ἐ κ α τ ἂ τ ῆ ν θ ρ ε π τ ι κ ῆ ν θ ε ω ρ ί α ν 1) ἐξ ὑπερτροφίας τῶν κυτταρίων τοῦ ἐνώδους ἱστοῦ τῶν τοίχων τῶν πνευμονικῶν κυψελιδίων μετ' ἀτροφίας τῶν ἐλαστικῶν ἰνῶν, προκαλούσης τὴν μὴ συσταλτικότητα τούτων καὶ τὴν εὐκολον εὐρυνσιν καὶ ῥῆξιν αὐτῶν (Willemin)· 2) ἐκ βλάβης τῶν τοίχων τῶν κυψελιδίων ἀγγείων μετὰ θρομβώσεως καὶ ἐξαφανισμοῦ αὐτῶν, προκαλούσης τὴν λιπώδη ἐκφύλισιν τοῦ ἐπιθηλιδώδους ἱστοῦ τῶν πνευμονικῶν κυψελιδίων, τὴν καταστροφὴν τῶν διαφραγμάτων τῶν χωνοειδῶν ἀσκίων καὶ τὴν μεταβολὴν πλειόνων τούτων εἰς μίαν μεγάλην κοιλότητα καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς πρεσβύταις (Isaaksohn)· 3) ἐξ ἀποστεώσεως τῶν χόνδρων τῶν πλευρῶν ἢ ἀτροφίας τοῦ μικροῦ καὶ μελλορος θωρακικοῦ, προκαλούσης τὴν ἀκίνησιν τοῦ θωρακικοῦ κύτους, τὴν τήρησιν αὐτοῦ ἐν ἀνενδότηϊ εὐρύνει καὶ τὴν κατὰ πάντα βῆχα ἢ ἀγῶνα εὐρυνσιν τῶν πνευμονικῶν κυψελιδίων (Freund Ziemssen) **(ἐμφ. γεροντικὸν καὶ ἐξ ἀλλοιώσεως τῆς θρέψεως τῶν ἰστών)** (Emph. senile et par alterations des tissus).

Ο ἰ π ἄ σ χ ο ν τ ε ς χ ρ ὶ ο ν ε ὐ μ φ ὕ σ η μ α κ υ ψ ε λ ι δ ι κ ὸ ν καὶ διὰ χυτὸν, ἀφοῦ ἐτυραννίσθησαν ἐπὶ ἐν ἡ πλείονα ἔτη, ἐν καιρῷ χειμῶνος ἢ ἔαρος καὶ φθινοπώρου, ὑπὸ χρονίου κατάρρου τῶν βρόγχων, προκαλέσαντος ἐν ἀρχῇ μὲν, διὰ τῆς ἀποφράξεως βρογχίων τινων, τὸ εἰσπνευστικὸν ἢ ἀναπληρωματικὸν ἐμφύσημα τῶν χειλέων τῶν κάτω λοβῶν τοῦ πνεύμονος, ἐφεξῆς δὲ διὰ τοῦ σφοδροῦ βηχὸς τὴν ἐπέκτασιν τοῦ κακοῦ καὶ τὸ ἐκπνευστικὸν ἢ οὐσιαστικὸν ἐμφύσημα τῶν ἀνω λοβῶν τοῦ πνεύμονος, ἔχουσι δύο प्रकार μᾶλλον ἢ ἥττον ισχυρὰν διαφύρου ἐντάσεως, ἥτις ποτὲ μὲν ἀφικνεῖται μέχρις ὀρθοπνοίας, καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ χειμῶνος καὶ κατὰ τὴν πορείαν τοῦ παροξυνθέντος καὶ τοὺς λεπτοτέρους βρόγχους ἐπινεμηθέντος κατάρρου, ποτὲ δὲ ἐλαττωταὶ μέχρι βραχυπνοίας μικρᾶς μετὰ σωματικοῦς μόνον κόπους αἰσθητῆς οὐσῆς, καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ θέρους καὶ μετὰ τὴν παύσιν τοῦ κατάρρου τούτου, ἢ ὅποια προέρχεται ἐκ τῆς μᾶλλον ἢ ἥττον ὑπερμέτρου εὐρύσεως τῶν φατνιακῶν κοιλοτήτων καὶ τῆς καταστροφῆς τῶν διαφραγμάτων καὶ συρρέσεως εἰς μείζονα κοιλότητα πολλῶν χωνοειδῶν ἀσκίων, ἐκ τῆς ἀποτόκου τούτων βαθείας στάσεως τοῦ διαφραγματος κατὰ τὴν εἰσπνοὴν καὶ κατὰ τὴν ἐκπνοὴν καὶ ἐκ τῆς ἔνεκα τούτων ἀνενδότη-

του εϋρύνηςως του θωρακικοῦ κύτους, προκαλουσῶν τὴν δύσκολον ἀποβολὴν τοῦ ἐν τῷ σώματι παρασκευασθέντος ἀνθρακικοῦ ὀξέος καὶ τὴν δύσκολον πρόσληψιν τοῦ ἀναγκαιοῦντος ἰξυγόνου· συνάμα δὲ οὗτοι ἔχουσι φωνὴν διακεκομμένην καὶ ἀσθενῆ, ὕπνον διακεκομμένον ὑπὸ τῆς βηχὸς καὶ σφυγμὸν μικρόν· τότε ὁ ἰατρὸς εὕρισκεῖ ὅτι διὰ μὲν τῆς ἐποπτείας ὁ θωραξ ἐστὶ στενὸς ἔμπροσθεν καὶ φέρει τὸ ὅστον τοῦ στέρνου πρὸς τὰ πρόσω κεκυρτωμένον, εὐρὺς ὀπισθεν καὶ ἔχει τὴν σπονδυλ. στήλην πρὸς τὰ ὀπίσω κεκυρτωμένην, τὰ μεσοπλευρία διαστήματα ἐκτεταμενέστερα ἰδίως πρὸς τὰ ἄνω καὶ τὸ μέσον τοῦ κύτους καὶ ἐνίοτε προπίπτοντα δίκην κήλης, καὶ μηδὲν ἢ ἐλάχιστα κινούμενα κατὰ τὴν εἰσπνοὴν καὶ ἐκπνοὴν, αἱ ὑποκλείδιοι χῶραι κεκυρτωμέναι, οἱ μῦς τοῦ τραχήλου, στερνοκλειδομαστοειδῆς καὶ σκαληνός, οἱ χρήσιμοι πρὸς τὴν ἀναπνοὴν, παχύτεροι καὶ τεταμένοι καὶ ὁ βολβὸς τῆς ἐσωτερικῆς σφαγίτιδος κατὰ πάντα βήχα ἐξογκωμένος καὶ πεπληρωμένος αἵματος καὶ κατὰ τὴν παῦσιν αὐτοῦ κενός· διὰ δὲ τῆς ψήλασέως αἱ ἀναπνευστικαὶ κινήσεις τοῦ θώρακος μικραὶ, ὥστε ὁ θωραξ διατελεῖ εἰς ἔμμονον εἰσπνοὴν, ἢ ἐκ τῆς φωνῆς δόνησις αὐτοῦ ἐλαχίστη καὶ ἡ ἐκπνευστικὴ πίεσις τοῦ ἀέρος πολὺ μικροτέρα· κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἡ ὥσις τῆς καρδίας ἐπὶ τῆς παραμαζικῆς γραμμῆς ἐστὶν ἐξησθενημένη, ἐπὶ δὲ τῆς ἐπιγαστρικῆς χώρας κῆλη· διὰ τῆς ἐπιπρόσεως ὁ πλήρης καὶ σαφὴς ἤχος ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μαζικῆς γραμμῆς τελευτᾷ κατὰ τὴν ἀνωτέραν ἐπιφανείαν τοῦ ἥπατος οὐχὶ ἐπὶ τοῦ κάτω χεῖλους τῆς 6 ἢ τοῦ ἄνω χεῖλος τῆς 7 πλευρᾶς, ἀλλ' ἐπὶ τῆς 8 καὶ ἐνίοτε ἐπὶ τοῦ κατωτέρου χεῖλους τοῦ τόξου τῶν πλευρῶν, οὐδὲν ἢ μεταβάλλεται κατὰ τὴν ἀναπνοὴν καὶ παρίσταται ὡς ἤχος τῆς κυτίδος (Schachtelton, Biermer) σαφὴς καὶ ἐν μέρει τυμπανικός, ὁ δὲ πλήρης καὶ σαφὴς ἤχος ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς στερνικῆς καὶ παραστερνικῆς γραμμῆς τελευτᾷ οὐχὶ ἐπὶ τῆς ἀνωτέρας ἐπιφανείας τῆς καρδιακῆς ἀμβλύτητος ἀλλὰ πολλῶ κατωτέρω ταύτης, ὥστε ἡ καρδιακὴ ἀμβλύτης ἐλαττωταὶ τὴν ἔκτασιν ἢ καὶ ἐκλείπει ἀναλόγως τοῦ ἐμφυσήματος τῶν χεῖλων τῶν λοβῶν τοῦ πνεύματος· διὰ τῆς ἀκρόσεως, τὸ ἀναπνευστικὸν ψιθύρισμα ἐστὶν ἡλαττωμένον ἢ καὶ ἐλλείπον πρὸς ἀντίθεσιν τοῦ σαφοῦς ἤχου, ὑπάρχοντος δὲ κατάρρου τῶν βρόγχων τοῦτο ἀντικαθίσταται διὰ βρόγχων συριζόντων διαχύτων καὶ διὰ βρόγχων ὑγρῶν καὶ μικρῶν ἢ ὑποτριζόντων ἀκουσῶν κατὰ τοὺς κατωτέρους λοβούς τῶν πνευμόνων. Μετὰ τινα χρόνον οὗτοι ἔχουσι ἐκτὸς τῆς ὀρθοπνοίας πρόσωπον κυανωτικόν, οἰδημα τῶν κάτω ἀκρων, βαθμηδὸν αὐξανόμενον καὶ παριστάμενον ὡς οἰδημα τῶν μηρῶν

καὶ ὀσχεύου ἢ ὡς ἀσκήτης καὶ ὡς οἷδημα τοῦ πνεύμονος ἢ ὑδροθώραξ καὶ ὑδροπериκάρδιον, οὐρα ὀλίγα ὀξύτερα καὶ βαθύτερα, ἔχοντα εἰδικὴν βάρους μεγαλειότερον καὶ ἄφθονον οὐρικὸν ὀξύ, λεύκωμα καὶ υελίνους κυλίνδρους, μεγίστην ἐξασθένησιν τοῦ σώματος μετ' ἀνορεξίας καὶ διαρροίας, κεφαλαλγίαν καὶ ἔμετον, ἐμβοὰς τῶν ὠτῶν καὶ μαρμαρυγὰς τῶν ὀφθαλμῶν (φαινόμενα τῶν παθητικῶν ὑπεραιμιῶν τῶν σπλάγχχνων ἕνεκα τῆς βλάβης τῆς καρδίας) καὶ οὕτω θνήσκουσιν ἐκ τοῦ οἷδηματος τοῦ πνεύμονος ἢ τῆς ἀσυστολῆς τῆς καρδίας ἢ τῆς ὑπεραιμίας τοῦ ἐγκεφάλου. Καί ποτε οὗτοι ἐξαγγέλλουσι τὰ φαινόμενα ἄλλων παρεμπιπτόντων νοσημάτων καὶ ἰδίως τοῦ πνευμοθώρακος ἢ ἐμφύσηματος τοῦ δέρματος, τῆς πνευμορραγίας ἢ τῆς αἱμορραγίας τοῦ ἐγκεφάλου ἐξ ἐμβολῆς, τῆς πνευμονίας ἢ καὶ σπανίως τῆς φθίσεως, μολονότι οἱ ἀρχαιότεροι ἰατροὶ ἐθεώρουν ὅτι τὸ ἐμφύσημα ἀποκλείει τὴν ἀνάπτυξιν τῆς φθίσεως.

Οἱ πάσχοντες τὸ χρόνιον μεσολόβιον ἐμφύσημα περιωρισμένον ἢ καθολικευόμενον ὡς καὶ τὸ χρόνιον ἀτροφικὸν ἐμφύσημα τῶν γερόντων ἔχουσιν ἐπίσης δύσπνοιαν καὶ ἀτελέστερα φαινόμενα, μὴ ὀρίζοντα ἀκριβῶς τὴν διάκρισιν τῶν μορφῶν τούτων ἀπὸ τῆς προηγουμένης.

Κατὰ τῆς νόσου ὁ ἰατρὸς συνιστᾷ ἐν ἀρχῇ πρὸς προφύλαξιν πάντα τὰ κατὰ τοῦ βρογχικοῦ κατάρρου μέσα, χρήσιμα διὰ τὴν ῥευστοποίησιν καὶ ἀπόχρεμψιν τῆς καταρροϊκῆς ὑλης, διὰ τὴν παῦσιν τοῦ βηχὸς καὶ τοῦ πρὸς ἐξώθησιν ἀγῶνος τοῦ σώματος, δηλ. τὴν κόνιν τοῦ Δοσῆρου καὶ τὸ ἀφέψημα καὶ ἐγχυμα τῆς κίνας μετὰ βιργινιακοῦ πολυγάλου, τὴν ἡρεμίαν τοῦ σώματος, τὴν ἀποφυγὴν ψυχροῦ ἀέρος καὶ τὴν ἐλαφράν καὶ εὐπεπτον τροφήν. Ἐφεξῆς κατὰ τῆς νόσου ἐν καιρῷ μάλιστα θέρους τὴν πνευματοθεραπείαν, συνισταμένην εἰς τὴν εἰσπνοὴν πεπυκνωμένου ἀέρος καὶ τὴν ἐκπνοὴν ἡραιωμένου ἀέρος, τελουμένην ἢ χωριστὰ διὰ δύο συσκευῶν ἢ ταυτοχρόνως διὰ τῆς συσκευῆς τοῦ Waldenburg, Geigel u. Meyer, Shnitzler καὶ δις τῆς ἡμέρας ἐπὶ 10 λ. τῆς ὥρας, καὶ τῶν συσκευῶν τούτων μὴ ὑπαρχουσὼν εἰς τὴν εἰσπνοὴν ὀξυγόνου, τελουμένην διὰ τῆς γνώσεως αὐτοῦ συσκευῆς πλειστάκις τῆς ἡμέρας καὶ μόνον εἰς χωρία ἔνθα ἑλλείπουσιν αἱ συσκευαὶ αὗται ὁ ἰατρὸς συνιστᾷ τὴν ῥυθμικὴν πίεσιν τοῦ θώρακος τοῦ πάσχοντος κατὰ πᾶσαν ἐκπνοήν, τελουμένην διὰ τῶν παλαμῶν τρίς τῆς ἡμέρας καὶ ἐπὶ 20-30 ἐκπνοαῖς, καὶ ἀναγράφει τὰ τονωτικὰ φάρμακα μετὰ τοῦ ἐκχυλίσματος τῶν ἐμετικῶν καρῶν. Μετὰ ταῦτα κατὰ τῶν ἐπισυμβάντων νοσημάτων καὶ ἰδίως τοῦ ὕδρωπος καὶ οἰδήματος τοῦ πνεύμονος τὰ διουρητικὰ (στίγματα ἀραβοσίτου μετὰ ὀξικοῦ κάλεως) τὰ ἐκδύρια καὶ τὴν τονωτικὴν θεραπείαν.

10. Ἀτελεκτασία ἢ σύμπτωσις τοῦ πνεύμονος.

Ἡ ἀτελής ἔκτασις τῶν πνευμονικῶν κυψελιδίων (χωνοειδῶν ἀσπίων καὶ φατνιακῶν κοιλοτήτων) μετὰ ἐλλείψεως τοῦ ἐν αὐτοῖς ἀέρος, παρατηρουμένη κατὰ φύσιν εἰς τὴν ἐμβρυακὴν ζωὴν (**συγγενής**) καὶ παρὰ φύσιν εἰς τὴν μετ' αὐτὴν (**ἐπίκτητος**) ἕνεκα πίεσεως τούτων ὑπὸ ἐξωτερικῶν σωμάτων, θλιβόντων τὰ κυψελίδια καὶ ἐκδιωκόντων τὸν ἐν αὐτοῖς ἀέρα (π ι ε σ τ ι κ ῆ), καὶ ἕνεκα ἀποφράξεως τοῦ ἀντιστοίχου βρόγχου, ἀπορροφήσεως τοῦ ἐν τοῖς κυψελιδίοις ἀέρος καὶ συμπτώσεως τῶν κυψελιδίων (ἀ π ο φ ρ α κ τ ι κ ῆ), ὡς καὶ ἕνεκα χρονίων συντηκόντων νοσημάτων (μ α ρ α σ μ ῶ δ η ς), ἐλάβε τὸ ὄνομα *ἀτελεκτασία* καὶ *ἀπνευμάτωση* ἢ *σύμπτωσις*. Ἡ νόσος αὕτη παράγεται 1) εἰς τὰ τεχθέντα βρέφη ἕνεκα ταχυτάτου ἢ βραδυτάτου τοκετοῦ, πίεσεως ἢ συστροφῆς τοῦ ὀμφαλίου λώρου, στενώσεως τῆς λεκάνης, ἐμβρυουλκίας ἢ μετασχηματισμοῦ τοῦ ἐμβρύου, παρὰ φύσιν προσφύσεως τοῦ πλάκοῦντος καὶ τῆς εἰσπνοῆς καὶ ἀποφράξεως τῶν βρόγχων διὰ βλέννης ἢ καὶ μνηκωνίου, κωλυουσῶν τὴν ἀναπνοὴν τοῦ τεχθέντος 2) εἰς τοὺς παῖδας ἕνεκα τριχοειδοῦς βρογχίτιδος ἢ βρογχιολίτιδος πρωτοπαθοῦς ἢ δευτεροπαθοῦς καὶ κατὰ τὴν πορείαν τοῦ λειρίου, κοκκύτου βηχός, ψευδοῦρ. λαρυγγίτιδος, ἕνεκα ἀποφράξεως τῶν βρόγχων διὰ τῆς πύξεως τοῦ αἵματος, τῆς διαπιδρομῆς ἰνικῆς καὶ τῆς εἰσδύσεως ἀλλοτρίων σωμάτων ἐν αὐτοῖς, ἀποφρασσουσῶν τοὺς βρόγχους καὶ κωλυουσῶν τὴν ἀναπνοὴν 3) εἰς παῖδας καὶ ἀκμάζοντας ἕνεκα πλευρίτιδος, πνευμοθώρακος, ὄγκων τοῦ πνεύμονος, περικαρδίτιδος, εὐρύνσεως τῆς καρδίας ἢ ὑπερτροφίας αὐτῆς, ἀνευρύσματος τῶν ἀγγείων, ὄγκων τοῦ μεσαυλίου, κυφώσεως τῆς σπονδυλικῆς στήλης, πιεζόντων τὸν πνεύμονα καὶ 4) εἰς ἀκμάζοντας ἢ προγενηκότας τὴν ἡλικίαν ἕνεκα κοιλιακοῦ τύφου καὶ τῶν χρονίων πυρετωδῶν νοσημάτων, προκαλούντων τὴν λιπώδη ἐκφύλισιν τῶν εἰσπνευστικῶν μυῶν, τὴν κατὰπτωσιν τῆς ἐρεθισιμότητος τοῦ διέποντος τὴν ἀναπνοὴν προμήκους μυελοῦ καὶ τὴν μακρὰν κατὰκλισιν ἐπὶ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς θέσεως τοῦ ἀρρώστου.

Τὰ πάσχοντα τὴν συγγενῆ ἀτελεκτασίαν βρέφη ἀναπνεύουσιν ἐπιπολαίως καὶ ἀτελῶς, κοιμούνται ἐπὶ πολὺν χρόνον καὶ ἅμα ἐγερθῶσιν οὐδόπως φωνάζουσιν ἀλλὰ κλαυθμηρίζουσιν, οὐδὲ ζητοῦσι νὰ θηλάσῃ· εἴτα γίνονται ὡρὰ καὶ πελιδνὰ, ἔχουσι σφυγμὸν συχνότατον, ἐξασθένησιν τῶν αἰσθήσεων καὶ ἐνίοτε ἐν τῷ μέσῳ σπασμῶν θνήσκουσι· τότε σπανίως ἢ ἀτελής ἔκτασις καταλαμβάνει μεγάλῃν μαῖραν ἵνα γείνη γνωστὴ διὰ τῆς ἐπικρούσεως καὶ ἀκροάσεως. Οἱ δὲ πάσχοντες τὴν ἐπίκτητον ἀ-

τελευτασίαι παῖδες καὶ ἀκμᾶζοντες, καταβάσανιζόμενοι ὑπὸ τῆς πρωτοπαθοῦς νόσου, ἔχουσι δύσπνοιαν μέχρι πνιγμονῆς, εἰσδυσιν τῶν μεσοπλευρίων διαστημάτων τῶν κατωτέρων πλευρῶν κατὰ πᾶσαν εἰσπνοήν, ἔνεκα τῆς μὴ εἰσαγωγῆς τοῦ ἀέρος ἐντὸς τῶν ἀτελῶς ἐκτεινομένων κυψελιδίων καὶ τῆς ἀντιρρόπου πίεσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀέρος ἐπὶ τῶν ὑποχωρούντων μαλθακῶν μορίων τοῦ θώρακος καὶ ἐφεξῆς τὰ φαινόμενα τῶν παθητικῶν ὑπεραιμιῶν τῶν σπλάγγων, ὡσάντις ἡ ἀτελεκτασία κατέλαβε μεγάλην μοῖραν καὶ προῦκάλεσε τὴν εὐρυσιν τῆς καρδίας· τότε διὰ μὲν τῆς ἐπικρούσεως ὑπάρχει ἦχος ἀμβλὺς καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ὀπισθίαν ἐκ κατακλίσεως τοῦ ἄρρώστου μοῖραν, καὶ ἐν αἷς χώραις ἀνεπτύχθη ἀναπληρωματικὸν ἐμφύσημα ἦχος σαφέστερος ἢ καὶ τυμπανικός· διὰ δὲ τῆς ἀκραάσεως ἑλλειψις τοῦ ἀναπνευστικοῦ ψιθυρίσματος, βρογχικὴ ἀναπνοὴ καὶ βρογχοφωνία καὶ ὑποτριζόντες ὡσάντις ἀνεπτύχθη ἐκ κατάρρου τῶν βρόγχων.

Ἡ ἀτελεκτασία διακρίνεται 1) τῆς πνευμονίας, διότι κατ' ἐκείνην ὁ ἀμβλὺς ἦχος μεταβάλλεται κατὰ πᾶσαν βαθεῖαν εἰσπνοήν καὶ κατὰ πᾶσαν μεταβολὴν τῆς κατακλίσεως τοῦ ἄρρώστου, οἱ δὲ ὑποτριζόντες οὐκ ἔχουσι μεταλλικὴν ἀντήχασιν· 2) τῆς πλευριτίδος, διότι κατ' ἐκείνην ὁ ἀμβλὺς ἦχος ἔχει ὄριον καμπύλην καὶ οὐχὶ ὀριζόντειον γραμμὴν καὶ ἡ ἀντήχασις ἐστὶν ἡϋξημένη καὶ οὐχὶ ἡλαττωμένη· 3) τῆς αἱμορραγικῆς ἐστίας, διότι κατ' ἐκείνην οὐχ ὑπάρχουσιν αἰμόφυρτα πτύελα.

Κατὰ μὲν τῆς συγγοῦς ὁ ἰατρός συνιστᾷ τὴν διὰ τοῦ δακτύλου ἐξαγωγήν τῆς βλέννης ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ τεχθέντος, τοὺς διὰ ψυχροῦ ὕδατος ῥαντισμούς τοῦ σώματος καὶ τὰς ἐπιτριβὰς τοῦ θώρακος· ἐφεξῆς τὴν διὰ κοχλιαρίου παροχὴν τοῦ γάλακτος πολλάκις τῆς ἡμέρας, τὰ χλιαρὰ ἄρωματικά λουτρά μετὰ καταιονήσεων ψυχροῦ ὕδατος διὰ κλύσματος ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ τὴν περιείλισσιν τοῦ σώματος αὐτῶν διὰ οὐάτης. Κατὰ τῆς ἐπικτήτου συμβουλεύει πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων τὰ ἀποχρεμπτικά καὶ μάλιστα τὴν ἱπεκακουάνην καὶ τὸ χρυσίζον σίμμι εἰς παῖδας, τὰ τονωτικά μετὰ τῶν διεγερτικῶν καὶ μάλιστα τὴν κίναν μετὰ οἶνου ἢ κονιάκ εἰς ἀκμᾶζοντας καὶ τὴν συχνὴν μεταλλαγὴν τῆς κατακλίσεως τοῦ ἄρρώστου ἰδίως εἰς κατατρυχομένους ὑπὸ βαρέων πυρετικῶν νοσημάτων· προσέτι τὰ θερμὰ λουτρά μετὰ καταιονήσεων ψυχροῦ ὕδατος ἐπὶ τοῦ ἰνίου καὶ κατωτέρω τούτου ἔνθα ὁ προμήκης μυελός, πρὸς διέγερσιν τοῦ νευρικοῦ κέντρον, τὴν καθαρὸν ἀέρα καὶ τὴν κανονικὴν ἐκκένωσιν τοῦ πάσχοντος, πρὸς κώλυνσιν τῆς παρέσεως τῶν ἀναπνευστικῶν μυῶν.

11. Φθίσις ἢ φυματίωσις πνευμόνων χρονία καὶ κοινῶς φθίσις.

Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἐννοοῦσι τὴν κοινοτάτην καὶ διὰ τῆς ἐπιμ-
ξίας ἄλλων νοσούντων μεταδιδομένην σύμμικτον νόσον (ἴδε σελ. 33),
καθ' ἣν ἡ βαθμιαία κατανάλωσις τῶν ἰστῶν τοῦ πνεύμονος καὶ ὅλων
τῶν ὀργάνων τοῦ σώματος μετὰ πυρετοῦ καὶ ἀνευ ἐλαττώσεως τῆς πα-
ραλαβῆς τῶν θρεπτικῶν οὐσιῶν (πρὸς διάκρισιν τοῦ μαρασμοῦ) τελεῖται
βραδέως ἐνεκα τῆς πρωτοπαθοῦς εἰσδύσεως, κατασκηνώσεως καὶ πολ-
λαπλασιασμοῦ τῶν ὑπὸ τοῦ Koch ὀρισθέντων βακτηριδίων τῆς φθίσεως.
Τότε δὲ τὰ βακτηρίδια ταῦτα ἐρεθίζουσι καὶ ἐπιφέρουσιν ἐν ἀρχῇ μὲν
τὴν διὰ δ ο χ ι κ ῆ ν πα ρ α γ ῶ γ ῆ ν τ ὠ ν φ α ι ὠ ν κ ε γ χ ρ ο -
ε ι δ ὠ ν φυ μα τ ί ω ν (tubercules miliaires par Laënnec, gra-
nulations grises par Bayle, granulations tuberculeuses par
Virchow, tubercules granuliques par Grancher, nodules tu-
berculeux peribronchiques par Charcot), ἀπερ συνίστανται ἐκ
πλειόνων ἀρχικῶν φυματίων (follicules tuberculeux par Charcot,
tubercules élémentaires par Wagner) (ὧν ἕκαστον ἀπαρτίζεται
ἐν τῷ κέντρῳ μὲν ἐκ τῶν γιγαντιαίων ἀγγειοπλαστικῶν κυτταρίων, ἐ-
χόντων διχοτομουμένας προεκτάσεις καὶ πολυαριθμούς περιφερικούς πυ-
ρήνας καὶ χρωματιζομένων ἐρυθρῶς διὰ τῆς πικροκαρμινούχου ἀμμο-
νίας, πέριξ ἐξ ἐπιθηλιδοειδῶν κυτταρίων πολυαριθμῶν καὶ ἐπιπέδων καὶ
κατὰ τὴν περιφέρειαν ἐξ ἐμβρυακῶν κυτταρίων ἀπειραρίθμων μικρῶν καὶ
στρογγύλων, ἐχόντων πυρήνα ὀγκωδέστατον πληροῦντα τὸ περιεχόμε-
νον), τὰ ὅποια ἀναπτύσσονται εἴτε ἐπὶ τοῦ βλεννογόνου ὕμενος τῶν λε-
πτῶν βρόγχων καὶ προκαλοῦσι τὴν φυματιώδη ἐνδοβρογχίτιδα καὶ πε-
ριβρογχίτιδα, ἐπινεμουμένην τῶν περικειμένων πνευμονικῶν κυψελιδίων
εἴτε ἐπὶ τοῦ βλεννογόνου ὕμενος τῶν τελικῶν βρογχιολίων τῶν ἐκστο-
μουμένων εἰς τοὺς φατνιακοὺς ἀγωγοὺς καὶ προκαλοῦσι τὴν φυματιώδη
πνευμονίαν καὶ τὰ ὅποια συναθροίζονται εἰς μεγαλειτέρας ἐκτάσεις καὶ
ἀποτελοῦσι τὴν φυματιώδη διήθησιν (infiltration tuberculeuse par
Laënnec, nodule tuberculeux peribronchique aggloméré par
Charcot) ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ἀριστεροῦ ἢ δεξιοῦ ἢ ἀμφοτέρων τῶν
ἡμιμορίων ὡς ἦττον ἐνεργοῦ κατὰ τὴν ἀναπνοὴν (**περίοδος τῆς πα-
ραγωγῆς ὠμῶν ἢ ἀπέπτων φυματίων**) (periode de cruidité
des tubercules): εἴτα δὲ τὴν τυροειδῆ ἐκφύλισιν τῶν
κεγχροειδῶν τ' ὅ ὅ τ ω ν φυ μα τ ί ω ν ἐκ τῆς ἐπερχομένης ἀ-
ποφρακτικῆς ἐνδοαρθριτίδος ἢ τριχοειδίτιδος κωλυούσης τὴν θρέψιν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΙΝΗΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

No 3

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

600

ΕΓ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΘΕΡΑΠΕΥ

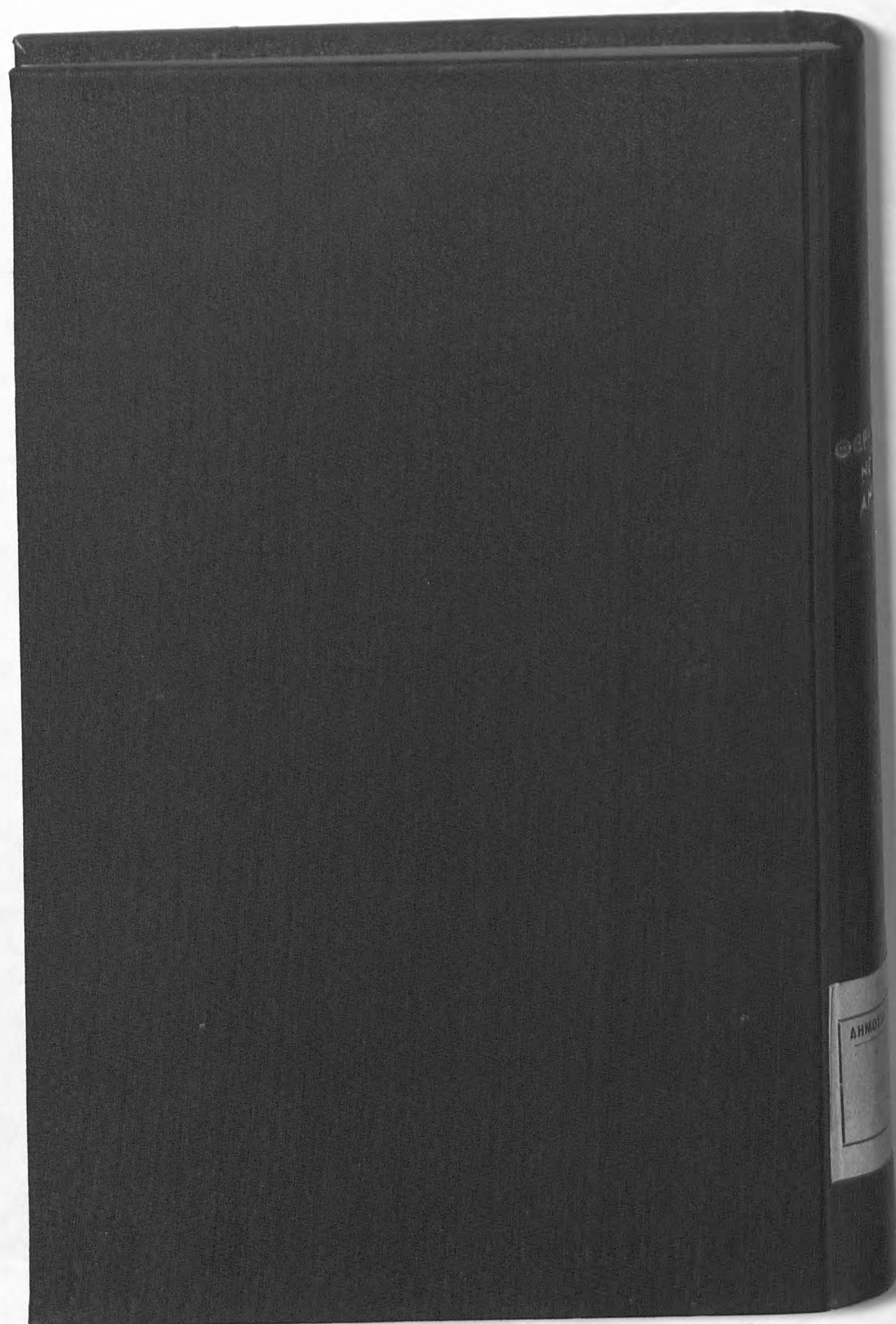
ΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΝΟΣΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ἀριθ. χρ. 350.....

Ἡμερομηνία
ἐπιστροφῆς

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας